PRAXIS
RERVM QVOTIDIANARVM FORI ECCLESIASTICI,

In qua variæ iuridicæ Resolutiones ex approbatis Doctorum traditionibus, atque diuersorum Tribunalium (præsertim Rotæ Romanæ) decisionibus, excerptæ, continentur.

Iudicis, illorumque vices gerentibus, necnon & omnibus, qui tam Iudicum Ordinariorum, quam Delegatorum munere funguntur, pro dirimendis litibus, causisq; in Ecclesiasticis Curijs frequentius verti solitis, terminandis, admodum necessariæ.

AVTHORE IOAN. ALOYSIO RICCIO
Viro Patritio Neapolitano, eiusdem Vrbis Ecclesiæ Canonico.

PARS PRIMA.

Hac secunda nostra editione longe castigatior, ac quamplurimis additamentis recenter adiectis, locupletior reddita, prout diligenter intuenti, facta collatione, luce clarius patebit.

Cum duplici Indice, Altero materiarum, Altero rerum & verborum notabilium.

CVM PRIVILEGIO REGIS CATHOLICI.

NEAPOLI, Apud Scipionem Boninum. M. DC. XX.

Expensis Lazari Scorrigij, & Sociorum.

Digitized by Google

ELENCHVS MATERIARVM.

PRaxis Alienationis Rerum Eccleſiæ.	fol. 1
Praxis ſolemnitatis Aſſenſus Apoſtolici,	15
Praxis Commiſſariorum Apoſtolicorum.	58
Praxis Locationis rerum Eccleſiæ.	62
Praxis Emphyteuſis Eccleſiaſticæ.	70
Praxis Pœnarum contra alienantes bona Eccleſiæ.	78
Praxis Iuriſpatronatus.	79
Praxis Matrimonialis.	124
Praxis Monitorialium.	142
Praxis cap. Odoardus de ſolutionibus.	150
Praxis Sacramenti Ordinis.	158
Praxis implorationis Brachij ſæcularis.	173
Praxis Abſolutionis à iuramento.	180
Praxis Pœnarum.	187
Praxis Beneficialis.	207
Praxis Capellaniarum.	220
Praxis Concurſus ad Eccleſias Parochiales.	229
Praxis Penſionum.	236
Praxis Vnionis Beneficiorum.	240
Praxis Diſtributionum Quotidianarum.	247
Praxis Teſtium.	253
Praxis Appellationum.	258
Praxis Cauſarum delegatarum.	265
Praxis Criminis Hæreſis.	270
Praxis Excommunicationis.	274
Praxis Suſpenſionis.	281
Praxis Irregularitatis.	284
Praxis Epiſcoporum.	291
Praxis Vicariatus Capituli Sede Vacante.	318
Praxis Parochorum.	324
Praxis Clericorum.	331
Praxis Viſitationis.	341
Praxis Regularium tam virorum, quam mulierum.	345
Praxis Præcedentiarum.	334
Praxis Sepulturæ, eiuſq; electionis.	361
Praxis Variarum Reſolutionum.	370
Ptaxis Rerum Quotidianarum.	405

Bayerische Staatsbibliothek München

Digitized by Google

ILLVSTRISS.MO ET REVERENDISS.MO DOMINO

D. DECIO CARAFAE

S.R.E. CARDINALI AMPLISSIMO

ARCHIEPISCOPO NEAPOLITANO,

DOMINO SVO COLENDISSIMO.

SCRIPSI non ita pridem, Cardinalis Illustrissime, multiplicis argumenti Responsa Amicis exigentibus, deque Iure quærentibus, varias præterea quæstiones, & controuersias, quæ in Foro hoc Archiepiscopali Neapolitano tractantur, vnà cum consultissimis meis Collegis examinatas, decisas, & definitas. Ea in schedulis dispersa, & veluti in tenebris iacentia eorundem amicorum impulsu in hoc Volumen, delectu tamen habito, congesta, ad communem omnium vtilitatem, in lucem proferre, & euulgare placuit. Sperant enim illi nostra hæc scripta, quacunque illa sint, non omnino ingrata fore Iuris prudentiæ candidatis, ijs præsertim, qui forenses causas pertractant. Porrò ea Tibi, Pater Amplissime, inscribenda, eiusque augustissimo nomine obtestanda, multis sanè de causis duxi, vt enim omittam singularem beneuolentiam, qua me Amplitudo Tua Illustrissima iampridem prosecuta est, quæ vicissim aliquod obseruantiæ in Te meę Symbolum exigebat, cui aptius dedicanda illa fuerant, quàm Tibi Antistiti Iurisconsultissimo, cuius est de huiusmodi iudicium ferre? in cuius præsertim domo, & Foro pleraque nata, eiusdem quoque iudicij calculo confirmata fuerunt. Addo ea Amplitudini Tuæ Illustrissimæ iure optimo deberi, cui me totum deuoui, meaque omnia tamquam Patrono optimo, & benemerenti sunt iampridem addicta. Accipe igitur, Cardinalis Amplissime, Opusculum hoc tibi debitum mente, qua offertur, mole quidem exiguum, sed hypothesi maximum. Ac-

Digitized by Google

cipe, inquam, obſeruantiæ in te meæ perpetuum monumentum. Addet profectò, Amplitudo Tua Illuſtriſs. mihi animum ad alia propediem edenda, quæ molior, grauiora, & vberiora. Interim precabor Dei clementiam, vt Amplitudinem Tuam Eccleſiæ ſuæ, nobiſq; ſeruulis tuis incolumem, quàm diutiſsimè præſtet.

Amplitudinis Tuæ Illuſtriſs. & Reuerendiſs.

Humillimus, & Addictiſs. Seruus

Ioan. Aloyſius Riccius.

Digitized by Google

Index Concordantiarum, numerorum, & disposition Decisionum Praxis Ecclesiast. Primæ, & Antiquę editionis, cum Resolutionibus Primę Partis Praxis variarum, secundę, & nouę editionis, nec non Decisionibus secundæ Partis eiusdem Auctoris.

Index ex. antiq. edito.	Index resolutionũ Nouæ editionis			Index decis. secũd. partis
1	alias 1	fol.	2	
2	al. 2	f.	3	
3	al. 3	f.	4	
4	al. 4	f.	eod.	
5	al. 5	f.	5.	
6	al. 6	f.	eod.	
7	al. 7	f.	6.	
8	al. 8	f.	7.	
9	al. 9	f.	eod.	
10	al. 10	f.	8	
11	al. 11	f.	eod.	
12	al. 12	f.	9.	
13	al. 13	f.	eod.	
14	al. 14	f.	10.	
15	al. 15	f.	eod.	
16	al. 16	f.	11.	
17	al. 17	f.	12.	
18	al. 18	f.	epd.	
19	al. 19	f.	13.	
20	al. 20	f.	eod.	
21	al. 21	f.	eod.	
22	al. 22	f.	14.	
23	al. 23	f.	eod.	
24	al. 24	f.	15.	
25	al. 25	f.	eod.	
26	al. 26	f.	16	
27	al. 27	f.	17	
28	al. 28	f.	18	
29	al. 29	f.	eod.	
30	al. 30	f.	19	
31	al. 31	f.	eod.	
32	al. 32	f.	eod.	
				al. 31
				al. 116
	al. 32	f.	20.	
	al. 33	f.	eod.	
	al. 34	f.	21.	
	al. 35	f.	eod.	
	al. 36	f.	22.	
	al. 37	f.	eod.	
	al. 38	f.	23	
	al. 39	f.	24	
	al. 40	f.	eod.	
	al. 41	f.	25.	
	al. 42	f.	eod.	
	al. 43	f.	26.	
	al. 44	f.	27	
	al. 45	f.	eod.	
	al. 46	f.	28	
	al. 47	f.	eod.	
	al. 48	f.	29	
	al. 49	f.	eod.	
	al. 50	f.	30	
	al. 51	f.	eod.	
	al. 52	f.	31	
	al. 53	f.	eod.	

D.A.	R.N.			D.S.P.
57	al. 54	f.	32	
58	al. 55	f.	eod.	
59	al. 56	f.	33	
60	al. 57	f.	eod.	
61	al. 58	f.	34	
62	al. 59	f.	35	
63	al. 60	f.	eod.	
64	al. 61	f.	36	
65	al. 62	f.	eod.	
66	al. 52	f.	37	
67	al. 53	f.	38	
68	al. 54	f.	eod.	
69	al. 55	f.	39	
70	al. 56	f.	eod.	
71	al. 57	f.	40	
72	al. 58	f.	41	
73	al. 59	f.	eod.	
74	al. 60	f.	42	
75	al. 61	f.	43	
76	al. 62	f.	eod.	
77	al. 63	f.	44	
78				al. 54
79	al. 64	f.	eod.	
80	al. 65	f.	45	
81	al. 66	f.	46	
82	al. 67	f.	eod.	
83	al. 68	f.	47	
84	al. 69	f.	48	
85	al. 70	f.	eod.	
86	al. 81	f.	49	
87	al. 72	f.	eod.	
88	al. 73	f.	50	
89	al. 74	f.	eod.	
90	al. 75	f.	51	
91	al. 76	f.	eod.	
92	al. 77	f.	eod.	
93	al. 78	f.	52	
94	al. 80	f.	53	
95	al. 81	f.	eod.	
96	al. 82	f.	eod.	
97	al. 82	f.	54	
98	al. 83	f.	eod.	
99	al. 84	f.	55	
100	al. 85	f.	eod.	
101	al. 87	f.	56	
102	al. 88	f.	eod.	
103	al. 88	f.	57	
104	al. 89	f.	58	
105	al. 90	f.	eod.	
106	al. 91	f.	59	
107	al. 92	f.	60	
108	al. 93	f.	eod.	
109	al. 94	f.	61	
110	al. 95	f.	eod.	
111	al. 96	f.	62	
112	al. 97	f.	eod.	
113	al. 98	f.	63	
114	al. 99	f.	64	
115	al. 100	f.	65	
116	al. 101	f.	eod.	

D.A.	R.N.			D.S.P.
117	al. 102	f.	66	
118	al. 103	f.	eod.	
119	al. 104	f.	67	
120	al. 105	f.	68	
121	al. 106	f.	eod.	
122	al. 107	f.	69	
123	al. 108	f.	eod.	
124	al. 109	f.	71	
125	al. 110	f.	eod.	
126	al. 111	f.	72	
127	al. 112	f.	eod.	
128	al. 113	f.	73	
129	al. 114	f.	eod.	
130	al. 115	f.	74	
131	al. 116	f.	eod.	
132	al. 117	f.	75	
133				al. 142
134				al. 58
135	al. 118	f.	eod.	
136	al. 119	f.	76	
137	al. 120	f.	78	
138	al. 121	f.	eod.	
139	al. 122	f.	eod.	
140	al. 123. 124.	f.	79. 80.	
141	al. 125. 126.	f.	80. 81.	
142	al. 125	f.	eod.	
143	al. 126	f.	82	
144	al. 129	f.	eod.	
145	al. 130. 131.	f.	83.	
146	al. 132	f.	84	
147	al. 133	f.	85	
148	al. 134	f.	eod.	
149	al. 135	f.	eod.	
150	al. 136	f.	86	
151	al. 137	f.	eod.	
152	al. 138	f.	87	
153				al. 258
154	al. 628	f.	406	
155				al. 143
156	al. 139	f.	eod.	
157	al. 140	f.	eod.	
158	al. 141	f.	88	
159	al. 142	f.	eod.	
160	al. 143	f.	89	
161	al. 144	f.	eod.	
162	al. 145	f.	eod.	
163	al. 146	f.	90	
164	al. 147	f.	eod.	
165	al. 148	f.	eod.	
166	al. 149	f.	91	
167	al. 150	f.	eod.	
168	al. 151	f.	92	
169	al. 152	f.	93	
170	al. 153	f.	eod.	
171	al. 154	f.	eod.	
172	al. 155	f.	94	
173	al. 156	f.	eod.	
174	al. 157	f.	95	
175	al. 158	f.	eod.	
176	al. 159	f.	96.	

Digitized by Google

D.A.	R.N.	D.S.P.
177	al. 160 f. 97	
178	al. 161 f. eod.	
179	al. 162 f. 98	
180	al. 627 f. 405	
181	al. 163 f. eod.	
182	al. 164 f. 99	
183	al. 165 f. eod.	
184	al. 166 f. 100	
185	al. 167 f. 101	
186	al. 168 f. eod.	
187	al. 169 f. 102	
188	al. 170 f. eod.	
189	al. 171 f. 103	
190	al. 172 f. eod.	
191	al. 173 f. eod.	
192	al. 174 f. eod.	
193	al. 175 f. 104	
194	al. 176	
195	al. 177 f. 105	
196	al. 178 f. eod.	
197	al. 179 f. 106	
198	al. 180 f. eod.	
199	al. 181 f. 107	
200	al. 182 f. eod.	
201	al. 183 f. 108	
202	al. 184 f. eod.	
203	al. 185 f. 109	
204		al. 6
205	al. 186 f. 110	
206	al. 187 f. eod.	
207	al. 188 f. 111	
208	al. 189 f. 112	
209		al. 99
210	al. 190 f. eod.	
211		al. 72
212	al. 191 f. 113	
213	al. 192 f. eod.	
214	al. 193 f. 114	
215		al. 26
216	al. 194 f. 115	
217	al. 195 f. 116	
218		al. 13
219	al. 196 f. 117	
220	al. 197 f. eod.	
221	al. 198 f. 118	
222	al. 199 f. 119	
223	al. 200 f. eod.	
224	al. 201 f. 120	
225	al. 202 f. eod.	
226	al. 204 f. 121	
227	al. 220 f. 132	
228	al. 205 f. 122	
229		al. 14
230	al. 206 f. eod.	
231		al. 181
232	al. 207 f. 124	
233		al. 27
234		al. 7
235		al. 8
236	al. 208 f. 125	
237	al. 209 f. eod.	
238	al. 210 f. 126	
239	al. 211 f. 127	
240	al. 212 f. eod.	
241		al. 22
242		al. 21
243	al. 213 f. 128	
244	al. 214 f. eod.	
245	al. 215 f. 129	
246		al. 98
247	al. 216 f. eod.	
248	al. 217 f. 130	
249	al. 218 f. 131	
250	al. 219 f. eod.	
251		al. 1.
252	al. 221 f. 132	
253		al. 15
254		al. 68
255	al. 222 f. 133	
256	al. 223 f. eod.	
257	al. 224 f. 134	
258	al. 225 f. 135	
259	al. 226 f. 136	
260	al. 227 f. 137	
261	al. 228 f. 138	
262	al. 229 f. 129	
263		al. 9
264	al. 230 f. eod.	
265	al. 231 f. 140	
266	al. 232 f. 141	
267	al. 233 f. 142	
268		al. 5
269	al. 234 f. 143	
270	al. 235 f. 144	
271	al. 235 f. 145	
272	al. 236 f. 146	
273		al. 73
274	al. 237 f. eod.	
275		al. 69
276	al. 238 f. 147	
277	al. 239 f. eod.	
278	al. 240 f. 148	
279	al. 241 f. eod.	
280	al. 242 f. 149	
281	al. 243 f. eod.	
282	al. 244 f. 150	
283		al. 176
284	al. 245 f. 151	
285		al. 20
286	al. 246 f. eod.	
287	al. 247 f. 152	
288		al. 160
289	al. 248 f. 153	
290	al. 249 f. eod.	
291	al. 250 f. 154	
292	al. 251 f. 115	
293	al. 252 f. eod.	
294	al. 253 f. 156	
295	al. 254 f. eod.	
296	al. 255 f. 157	
297	al. 256 f. 158	
298	al. 257 f. 159	
299	al. 258 f. 160	
300	al. 259 f. eod.	
301	al. 260 f. 161	
302	al. 261 f. 162	
303	al. 262 f. 163	
304	al. 263 f. eod.	
305	al. 264 f. eod.	
306	al. 265 f. 164	
307	al. 266 f. 165	
308		al. 288
309	al. 267 f. 165	
310	al. 268 f. 166	
311	al. 269 f. eod.	
312	al. 270 f. 167	
313	al. 171 f. eod.	
314	al. 272 f. 168	
315	al. 273 f. 169	
316	al. 274 f. eod.	
317	al. 275 f. 170	
318	al. 276 f. 171	
319	al. 277 f. eod.	
320	al. 278 f. 174	
321	al. 279 f. eod.	
322	al. 280 f. 175	
deest.		
324	al. 281 f. 176	
325	al. 282 f. eod.	
326	al. 283 f. 177	
327	al. 284 f. eod.	
328	al. 285 f. eod.	
329	al. 286 f. 178	
330	al. 287 f. eod.	
331	al. 288 f. 280	
332	al. 289 f. eod.	
333	al. 290 f. 181	
334	al. 291 f. 182	
335	al. 292 f. eod.	
336		al. 1
337	al. 293 f. 183	
338	al. 294 f. eod.	
339	al. 295 f. 184	
340	al. 296 f. eod.	
341	al. 297 f. 185	
342	al. 298 f. eod.	
343		al. 2
344		al. 7
345	al. 299 f. 186	
346		al. 1.
347		al. 1
348		al. 1.
349	al. 300 f. 187	
350		al. 1
351	al. 301 f. 188	
352	al. 302 f. 189	
353	al. 303 f. 190	
354	al. 304 f. eod.	
355		al. 1
356		al. 5
357	al. 305 f. 191	
358	al. 306 f. 192	
359		al. 2
360		al. 2
361	al. 307 f. 193	
362	al. 308 f. 194	
363	al. 309 f. 195	
364	al. 310 f. 196	
365	al. 311 f. 197	
366		al. 1
367		al. 4
368		al. 1
369	al. 312 f. 198	
370	al. 313 f. eod.	
371	al. 314 f. 199	
372	al. 315 f. 200	
373		al. 1
374	al. 316 f. 202	
375	al. 317 f. 203	
376	al. 318 f. 204	
377		al. 1
378	al. 319 f. 205	

Digitized by Google

D.A.	R.N.	D.S.P.
379	al. 320 f. 206	
380		al. 188
381	al. 321 f. 207	
382	al. 322 f. eod.	
383	al. 323 f. 208	
384	al. 324 f. eod.	
385	al. 325 f. 209	
386		al. 246
387	al. 326 f. 210	
388	al. 327 f. 211	
389	al. 328 f. 212	
390	al. 329 f. 213	
391	al. 330 f. 214	
392	al. 331 f. eod.	
393	al. 332 f. 215	
394	al. 333 f. 217	
395		al. 112
396	al. 334 f. 218	
397	al. 335 f. 219	
398	al. 336 f. 220	
399	al. 337 f. 221	
400	al. 338 f. eod.	
401		al. 156
402	al. 339 f. 222	
403	al. 340 f. 223	
404	al. 341 f. 224	
405	al. 342 f. eod.	
406	al. 343 f. 225	
407	al. 344 f. 226	
408	al. 345 f. eod.	
409	al. 346 f. eod.	
410	al. 347 f. 227	
411	al. 348 f. 228	
412	al. 349 f. eod.	
413	al. 350 f. 229	
414	al. 351 f. eod.	
415	al. 352 f. 230	
416	al. 353 f. eod.	
417	al. 354 f. eod.	
418	al. 355 f. 231	
419	al. 356 f. 232	
420	al. 357 f. eod.	
421	al. 358 f. 233	
422	al. 359 f. eod.	
423	al. 360 f. eod.	
424	al. 361 f. 234	
425	al. 362 f. eod.	
426	al. 363 f. 235	
427	al. 364 f. eod.	
428	al. 365 f. 236	
429	al. 366 f. eod.	
430	al. 367 f. 237	
431	al. 368 f. eod.	
432	al. 369 f. eod.	
433	al. 370 f. 238	
434	al. 371 f. 239	
435	al. 372 f. eod.	
436	al. 373 f. eod.	
437		al. 24
438		al. 147
439		al. 47
440	al. 394 f. 253	
441		al. 109
442	al. 395 f. 254	
443	al. 396 f. 255	
444		al. 84
445	al. 397 f. eod.	
446	al. 398 f. 256	
447	al. 399 f. eod.	

D.A.	R.N.	D.S.P.
448	al. 400 f. 257	
449	al. 401 f. eod.	
450	al. 402 f. 258	
451		al. 39
452		al. 52
453		al. 237
454	al. 429 f. 274	
455	al. 430 f. 275	
456	al. 431 f. 276	
457	al. 432 f. 277	
458	al. 433 f. eod.	
458	al. 434 f. 278	
460	al. 435 f. 279	
461	al. 436 f. 279	
462		al. 230
463	al. 437 f. 280	
464	al. 438 f. eod.	
465	al. 439 f. 281	
466		al. 16
467	al. 440 f. eod.	
468	al. 441 f. 282	
469	al. 442 f. 283	
470	al. 443 f. eod.	
471	al. 444 f. eod.	
472	al. 496 f. 318	
473	al. 497 f. eod.	
474	al. 498 f. 319	
475	al. 499 f. eod.	
476	al. 500 f. 320	
477	al. 501 f. 321	
478	al. 502 f. 322	
479	al. 503 f. eod.	
480		al. 196
481	al. 504 f. eod.	
482	al. 505 f. 323	
483		al. 187
484	al. 374 f. 240	
485	al. 376 f. 241	
486	al. 377 f. eod.	
487	al. 378 f. 242	
488	al. 379 f. 243	
489	al. 380 f. 244	
490	al. 381 f. eod.	
491	al. 382 f. 245	
492	al. 383 f. 246	
493	al. 384 f. 247	
494	al. 385 f. eod.	
495	al. 386 f. 248	
496	al. 387 f. 249	
497	al. 388 f. eod.	
498	al. 389 f. 250	
499	al. 390 f. eod.	
500	al. 391 f. 251	
501	al. 392 f. 252	
502	al. 393 f. eod.	
503	al. 403 f. 258	
504	al. 404 f. eod.	
505	al. 405 f. 260	
506		al. 83
507	al. 406 f. 261	
508	al. 407 f. 262	
509	al. 408 f. eod.	
510	al. 409 f. 263	
511	al. 410 f. eod.	
512	al. 411 f. 264	
513	al. 412 f. eod.	
514		al. 50
515		al. 81
516		al. 92

D.A.	R.N.	D.S.P.
517	al. 413 f. 265	
518	al. 445 f. 284	
519	al. 446 f. 285	
520	al. 447 f. eod.	
521	al. 448 f. 286	
522	al. 449 f. eod.	
523	al. 450 f. 287	
524		al. 71
525		al. 90
526	al. 451 f. 288	
527		al. 91
528		al. 82
529	al. 452 f. eod.	
530	al. 453 f. 289	
531	al. 454 f. eod.	
532	al. 455 f. 290	
533	al. 456 f. eod.	
534	al. 457 f. 291	
535		al. 53
536	al. 458 f. eod.	
537	al. 459 f. 292	
538	al. 460 f. 293	
539	al. 461 f. 294	
540	al. 462 f. eod.	
541	al. 463 f. 295	
542	al. 464 f. eod	
543	al. 465 f. 296	
544	al. 466 f. eod.	
545	al. 467 f. 295	
546	al. 468 f. 296	
547	al. 469 f. eod.	
548	al. 470 f. 297	
549	al. 471 f. 298	
550	al. 472 f. 299	
536	ex errore al. 473. f. eod.	
551		al. 51
552	al. 474 f. 300	
553	al. 475 f. eod.	
554	al. 476 f. 301	
555	al. 477 f. 302	
556	al. 478 f. 303	
557	al. 479 f. 304	
558	al. 480 f. 305	
559	al. 481 f. eod.	
560	al. 482 f. 306	
561	al. 483 f. 307	
562	al. 484 f. eod.	
563	al. 485 f. 308	
564	al. 486 f. eod.	
565	al. 487 f. 310	
566	al. 488 f. 311	
567	al. 489 f. 312	
568		al. 180
569	al. 490 f. 313	
570	al. 491 f. eod.	
571		al. 183
572	al. 492 f. 314	
573	al. 493 f. 315	
574	al. 494 f. eod.	
575	al. 495 f. 316	
576		al. 125
577	al. 552 f. 354	
578	al. 553 f. eod.	
579	al. 554 f. 355	
580	al. 555 f. 356	
581	al. 556 f. 357	
582	al. 557 f. 358	

Digitized by Google

D.A.	R.N.	D.S.P.
583	al. 558 f. 359	
584	al. 559 f. 360	
585	al. 519 f. 331	
586		al. 159
587		al. 90
588		al. 93
589	al. 520 f. 332	
590		al. 115
591		al. 89
592		al. 12
593	al. 521 f. eod.	
594	al. 522 f. 333	
595		al. 52
596	al. 523 f. 334	
597		al. 122
598	al. 524 f. 335	
599	al. 525 f. eod.	
600		al. 113
601	al. 526 f. 336	
602	al. 527 f. eod.	
603		al. 181
604	al. 528 f. 337	
605	al. 529 f. 338	
606	al. 530 f. 339	
607	al. 531 f. 340	
608	al. 532 f. 341	
609	al. 533 f. eod.	
610	al. 534 f. 342	
611	al. 535 f. 343	
612	al. 536 f. eod.	
613	al. 537 f. 344	
614	al. 538 f. eod.	
615		al. 11
616	al. 414 f. 265	
617	al. 415 f. 266	
618	al. 416 f. 267	
619	al. 417 f. eod.	
620	al. 418 f. eod.	
621	al. 419 f. 268	
622	al. 420 f. 269	
623	al. 421 f. eod.	
624	al. 422 f. 270	
625	al. 572 f. 370	
626		al. 269
627		al. 48
628		al. 45
629		al. 152
630		al. 132
631		al. 145
632		al. 64
633		al. 65
634	al. 573 f. 371	
635	al. 574 f. eod.	
636		al. 59
637	al. 575 f. 372	
638	al. 576 f. 373	
639		al. 79
640	al. 577 f. eod.	
641		al. 70
642	al. 539 f. 345	
643	al. 540 f. eod.	
644		al. 146
645	al. 541 f. 346	
646	al. 542 f. eod.	
647	al. 543 f. 347	

D.A.	R.N.	D.S.P.
648	al. 544 f. 348	
649	al. 545 f. 349	
650	al. 546 f. eod.	
651		al. 77
652		al. 41
653		al. 88
654	al. 547 f. 350	
655	al. 548 f. 351	
656	al. 549 f. 352	
657	al. 550 f. eod.	
658	al. 551 f. 353	
659	al. 560 f. 361	
660	al. 561 f. eod.	
661	al. 562 f. 362	
662	al. 563 f. eod.	
663	al. 564 f. 363	
664	al. 565 f. 364	
665	al. 566 f. eod.	
666	al. 567 f. 365	
667	al. 568 f. 366	
668	al. 569 f. eod.	
669	al. 570 f. 369	
670	al. 571 f. eod.	
671	al. 423 f. 270	
672	al. 424 f. 274	
673	al. 425 f. 275	
674	al. 426 f. 276	
675	al. 427 f. 273	
676	al. 428 f. eod.	
677		al. 111
678		al. 119
679	al. 578 f. 344	
680	al. 579 f. eod.	
681	al. 580 f. 345	
682		al. 43
683	al. 581 f. 376	
684	al. 582 f. eod.	
685		al. 23
686		al. 48
687	al. 583 f. 378	
688	al. 584 f. 379	
689		al. 34
690		al. 95
691	al. 585 f. 380	
692	al. 586 f. eod.	
693	al. 587 f. 381	
deest.		
695	al. 588 f. 382	
696	al. 589 f. 383	
697		al. 67
698	al. 590 f. eod.	
699	al. 591 f. eod.	
700	al. 592 f. 384	
701	al. 593 f. 385	
702	al. 594 f. eod.	
703	al. 595 f. 386	
704	al. 596 f. eod.	
705	al. 597 f. 387	
706		al. 78
707	al. 598 f. 388	
708	al. 599 f. eod.	
709	al. 600 f. 389	
710	al. 601 f. eod.	
711	al. 602 f. 390	
712	al. 603 f. eod.	
713	al. 604 f. 391	

D.A.	R.N.	D.S.
714	al. 605 f. 392	
715	al. 606 f. eod.	
716	al. 607 f. eod.	
717	al. 608 f. 393	
718	al. 609 f. eod.	
719		al.
720	al. 610 f. 394	
721	al. 611 f. 395	
722	al. 612 f. 396	
723	al. 613 f. eod.	
724	al. 614 f. 397	
725	al. 615 f. eod.	
726	al. 616 f. 398	
727		al.
728	al. 506 f. 324	
729	al. 507 f. 325	
730		al.
731	al. 508 f. eod.	
732	al. 509 f. 326	
733	al. 510 f. eod.	
734	al. 511 f. 327	
735	al. 512 f. eod.	
736	al. 513 f. 328	
737	al. 514 f. eod.	
738	al. 515 f. 329	
739	al. 516 f. eod.	
740	al. 517 f. 330	
741	al. 518 f. 331	
742	al. 627 f. 405	
743	al. 628 f. eod.	
744	al. 629 f. eod.	
745	al. 630 f. 406	
746	al. 631 f. eod.	
747	al. 632 f. 407	
748	al. 633 f. eod.	
749	al. 634 f. eod.	
750	al. 635 f. eod.	
751	al. 636 f. eod.	
752	al. 637 f. eod.	
753	al. 638 f. eod.	
754	al. 639 f. eod.	
755	al. 640 f. eod.	
756	al. 641 f. eod.	
757	al. 642 f. 408	
758	al. 643 f. eod.	
759	al. 644 f. eod.	
760	al. 645 f. eod.	

Index Numerorum Decisio Praxis in imprimendo. Omissarum.

1	al. 617 f. 399	
2	al. 618 f. eod.	
3	al. 619 f. 400	
4		al.
5	al. 620 f. eod.	
6	al. 621 f. eod.	
7	al. 622 f. 402	
8		al.
9		al.
10	al. 623 f. 403	
11	al. 624 f. 404	
12	al. 625 f. eod.	
13	al. 626 f. 405	

FINIS.

Digitized by Google

HIERONYMVS RICCIVS I.C. Messanensis.

PERILLVSTRI VIRO IOAN. ALOYSIO RICCIO Parthenopæo I. C. Præclarissimo.

Legifer Aegipti, vasto, simulatè, smaragdo
Geminatum (Serapis) condis in astra caput:
Pone tibi Harpocrates, signo formatus alieno est,
Et digito linguam, mutaque labra premit;
Scilicet vt laudum titulis det iura silenti,
Teque Deum tacito quilibet ore colat:
Vt ne diuinis te quisquam laudibus impar,
Audeat, & laudes, quas nequit, ore loqui.
Legifer at Famæ in templo, mira arte, colossum;
Ex legum gemmis, RICCIVS vnus habet:
Cui ne non meritas celebret vox insscia laudes,
Ipse mihi labrum comprimo, vt Harpocrates.

EIVSDEM.

Actu alijs asper, tantùm tibi mollis Ebinus:
Tu contra emollis aspera, Riccipotens.
Armatur iaculis nunquam tangendus inultus:
Te tangens legum percipit esse Ducem.

ALOYSIO RICCIO IVRECONSVLTO Neapolit. Eccles. Canonico, Viro Patritio, omnium Scientiarum eruditissimo,

CAROLVS EIVSDEM ECCLESIÆ CANONICVS.

QVANDO per aerios colleis, per amena tuebar,
Et solum Pindi te iuga ferre gradus:
Obuia facta tibi magni sunt numina montis;
Hisque salutatum te coluere sonis.
Parthenopes ò carus amor, decor ample peritis
Iure, tuo positum Marte volumen adest;
Quis te posse sequi tua per vestigia, RICCI,
Dixerit, ingenio dum velut ales abis?
Gressibus alta petis virtutis culmina cœli;
Perge: tuis meritis iam bene creuit honos.
Pugnabit fortuna comes, vis inuida cedit,
Nubet sponsa tuum sacra mitella caput.
At num, vir sapiens, te disijcit ambitus? ante,
Præterit, vt regno sit sine tuta quies?

CAROLI DE BELLIS V. I. D. METROPOLITANÆ Ecclesiæ Neapolitanæ Canonici Cardinalis ad Auctorem. Τὸν Λόγιον, EPIGRAMMA.

DVM petis incertos Aulæ fallacis honores
Sanguine qui clarus, clarus, & arte fores
Fluxit in obscuris Aulæ tua vita tenebris
Præmia non virtus, nec tenet vlla labor
Scilicet Aula tuos, nequiuit concludere partus
Orbis at ingenij, claudet Amicus opes.
I, modo, opus prome, aternùm de pectore in Orbe
Pande tuas soboles, Aetheregratus erit.

Digitized by Google

AVCTOR CANDIDO LECTORI.

IN hisce resolutionibus elaborandis, & edendis, illud potissimum præ oculis habui, vt plurimorum vtilitati consulerem, quod an sim assecutus, doctiorum esto iudicium. Spero equidem boni consulturos: si qua minus quàm vellent explicaui, addent alij, quæ desunt. Quod si quid in eis est, vt dixi, minus aptè explicatum, ignoscant quæso imperitiæ meæ. Homo enim sum, humanum, quod est errare, sæpe & labi à me alienum nequaquam puto. Si qua verò digna fortasse sunt, laudent Dominum Deum, sine quo nihil posse fieri tam certum est, quàm quod certissimum. Tu interim optime lector, his fruere, dum alia (iuuante Deo) præstantiora tibi propediem degustanda præparantur; mei vero memor esto in orationibus tuis.

LAZARVS SCORIGIVS STVDIOSO LECTORI.

EN tibi denuo (candide lector) priorem Partem Praxis Domini Ioannis Aloysij Riccij, olim non tanto studio impressam, nunc vero summa, qua fieri potuit, diligentia, & fide, priusquam iterum typis incuderetur, à mendis ferè omnibus, quibus scatebat, repurgatam, ac in quampluribus locis additamentis sparsim adauctam, & illustratam, in lucem prodire curaui; etenim in omnibus rebus natura fert, vt initio minus perfectè prodeant; Desunt vero quædam Decisiones Curiæ Archiepiscopalis Neapolitanæ in prima impressione huic priori Parti insertæ, quę (ne bis idem repetatur) in secundo volumine causarum discussarum, & iudicatarum in eadem Archiep. Curia, locatæ sunt. Moneo tamen, quod opus eiusdem Authoris nuncupatum Praxis Aurea &c. iuxta, ipsius mentem, secunda Pars Praxis inscribi debebat, licet hoc ex Bibliopolæ arbitrio, cuius impensis prælo depromptum fuit, ibi expressum non sit. Tu igitur nostra industria, nostraque cura, quæcunque est, fruere, gratoque animo, quæ in tuum, iurisque studiosorum omnium vsum, proferuntur, excipias, Partemque tertiam à nobis, breui temporis interuallo, specta. Vale.

IN-

Digitized by Google

INDEX RESOLVTIONVM,

quæ in hoc opere continentur.

A

Absolutio à iuramento quotuplex, resol.288. fol.180

Absolutio à iuramento coram quo iudice sit petenda? ref.292. 182

Absolutio à iuramento an sit necessaria, vbi extat enormis læsio? resol.296. 184

Absolutio à iuramento an sit cõcedenda periuro? ref.298. 185

Actus solus sepeliendi an faciat ecclesiam curatam? ref.561. 361

Per adeptionem secundi beneficij an dicatur primum vacare ipso iure, ses.332. 215

De ætate requisita ad beneficia simplicia obtinenda? ref.331. 214

Affixio edictorum an sit necessaria in institutione iurispatronatus? ref.143. 89

Alienans res ecclesiæ an teneatur de euictione de proprio? ref.17. 12

Alienans saluo assensu Apostolico, an in censuras incidat, si ante ipsius expeditionem tradiderit possessionem? ref.53. 31

Alienatio, in euidentem ecclesiæ vtilitatem facta cum requisitis à Prælato, qui iutauit non alienare, an valeat? ref.11. 8

Alienatio rei ecclesiæ in dubio an vtilis præsumatur, ref.13. 9

Alienatio rei ecclesia vt valeat, sufficit illam vtiliter fuisse cœptam, ref.14.

Alienatio rei ecclesiæ, facta consanguineis, an præsumatur in fraudem, ref.16. 11

Alienatio rei ecclesiæ an præsumatur in fraudem, ac simulata, si alienãs reperiatur possidere post alienationem ipsam? ref.21. 13

Alienatio rei ecclesiæ, pro cuius confirmatione lata est sententia, an sit valida, si non iustificetur ex actis? ref.29. 18

Alienatio facta cum clausula accedente consensu Sedis Apostolicæ ante consensum huiusmodi habitum aliquod ius quæsitum sit, ref.70. 48

Alienatio ad longum tempus an appellatione alienationis rerum ecclesiæ contineatur, ref.105. 68

Alienatio pro ampliatione ecclesiæ an dicatur ex causa necessaria, ita vt pro ea non debeatur laudemium, ref.626. 405

In alienatione rei ecclesiæ si in euidentem, an rectoris alienantis citatio requiratur, ref.6. 5

In alienatione rei ecclesiæ solennitas, & causa copulatiuè an requirantur? ref.12. 9

In alienatione rei ecclesiæ vtilitas putatiua an sufficiat, ref.15. 10

In alienatione bonorum hospitalis an requiratur assensus Apostolicus, ref.37. 22

In alienatione bonorum Monasterij an requiratur consensus conuentus? ref.48. 29

Alienatione reuocata, non ritè facta emptori per Prælatum, pretium veniat restituendum, resol. 88. 57

An ad alium, præter Episcopum, spectet miraculorum recognitio? ref.485. 308

An alius, præter Episcopum, possit reconciliare ecclesias pollutas? resol.469. f. iterum geminato 296.

Amicus an possit eligere sepulturam pro amico? ref.567. 365

Amissio scripturarum, in quibus probatur iuspatronatus, an possit testibus probari? ref.136. 86

Appellari à quibus sententijs possit in vim Conc. Trident. ref.403. 258

Appellatio an sit facienda ad superiorem iudicis, inuocantis auxilium: an verò ad superiorem iudicis, illud præbentis? ref.283. 177

Archidiaconus an præferatur Archipresbytero? resol.556. 357

Archiepiscopus an possit compellere subditos suffraganei ad peribendũ testimoniũ, ref.458.291

Assensu Apostolico præcedente in alienatione rei ecclesiæ, an plus iusto pretio offerenti sit liberãda? ref.57. 33

Assensus Apostolicus an debeat præcedere alienationem, ref.24. 15

Assensus Apostolicus cuius expensis expediri debet? ref.25. 15

Assensus Apostolicus an exigatur in alienatione rei ecclesiæ, solitæ alienari? ref.26. 16

Assensus Apostolicus si expeditus reperiatur eodem die, quo fuit facta alienatio, quid præsumatur præcessisse, assensus, an verò alienatio? ref. 27. 17

Assensus Apostolicus, præstitus super venditione facienda, an extendatur ad alienationem iã factam, ref.28. 18

Assensus Apostolicus an probetur ex verbis Notarij in instrumento? ref.30. 19

Assensus Apostolicus an expeditus præsumatur si reperiatur in libro rubricellæ notatus, ref.31. 19

Assensus Apostolicus vt ex temporis cursu præsumatur, an requiratur scientia Papæ? ref.32. 20

In Assensus Apostolici reseruatione clausula, & non aliàs, nec alio modo, an inducat conditionem, ref.33. 20

Digitized by Google

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione, ab vna Ecclesia alteri Ecclesiæ facta, ref. 35. 21.
Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione terrularum, rerumque Ecclesiæ modici valoris, ref. 36. 22
Assensus Apostolicus an requiratur in concordia super decimis, ref. 38. 23
Assensus Apostolicus in cappellarum concessione an sit necessarius, ref. 39. 24
Assensus Apostolicus an requiratur in donatione iurispatronat. Ecclesiastici facta laico, ref. 40. 24
Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione annuorum reddituum Ecclesiæ, ref. 41. 25
Assensus Apostolicus, an dicatur surreptitius, si sumo Pontifici non fuerit significatum, quòd res erat donata Ecclesiæ cum alienationis prohibitione, ref. 42. 25
Assensus Apostolicus in transactione rei Ecclesiæ an requiratur, ref. 43. 26
Assensus Apostolicus an requiratur in dismembratione fructuum, ref. 44. 27
Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione bonorum Confraternitatum, ref. 45. 27
Assensus Apostolicus an requiratur in impositione census super re Ecclesiæ, ref. 46. 28
Assensus Apostolicus an exigatur in inuestiendo pecuniam ecclesiasticam, ref. 47. 28
Assensus Apostolicus an sit necessarius in incisione arborum frugiferarum Ecclesiæ, ref. 50. 30
Assensus Capituli vltra assensum Apostolicum in alienatione bonorum mensæ Episcopalis, separatæ à mensa capitulari, an requiratur, ref. 51. 30
Assensus Apostolicus an mãdati defectum suppleat, ref. 52. 31.
Assensus Apostolicus per falsa narrata obtentus, an releuet, vt alienatio, ex eo secuta, valida reddatur, ref. 55. 32
Assensus Apostolicus an in alienatione bonorum Ecclesiasticorũ mobilium requiratur, ref. 58. 34
Assensus Apostolicus an requiratur in præsenti casu, ref. 59. 35
Assensus Apostolicus an requiratur in concessione reliquiarum, ref. 60. 35
Assensus Apostolicus an exigatur in concessione rei Ecclesiæ precario, ref. 61. 36
Assensus Apostolicus an requiratur in promissione de alienando rem Ecclesiæ, ref. 62. 36
Assensus Apostolicus an operetur recuperationem melioramentorum, reuocata alienatione, in alia ref. 52. quæ reperitur geminata. f. 37.
Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione bonorum relictorum religiosis incapacibus in alia resol. 53. quæ reperitur geminata. f. 38.
Assensus Apostolicus an in concessione rei ecclesiæ, ad beneplacitum facta, requiratur in alia, ref. 54. quæ reperitur geminata. f. 38.
Assensus Apostolicus an suppleatur ex iuramento in alia, ref. 55. quæ reperitur geminata. f. 39.
Assensus Apostolicus an requiratur in dimissione pecuniæ Ecclesiæ, in Banchis existentis in alia ref. 56. quæ reperitur geminata. f. 39.
Assensus Apostolicus an requiratur in impositione census super re Ecclesiæ in alia, ref. 57. quæ reperitur geminata. f. 40.
Assensus Apostolicus an suppleat defectum inobseruationis formæ in alia, ref. 58. quæ inuenitur geminata. f. 41.
Assensus Apostolicus an requirat in alienatione rerum Ecclesiæ, quæ seruando, seruari non posśt in alia ref. 59. quæ inuenitur geminata. f. 41.
Assensus Apostolicus an requiratur in permutatione, quæ, fit inter rectores Ecclesiæ in alia, ref. 60. quæ inuenitur geminata. f. 42.
Assensus Apostolicus an operetur retentionem fructuum reuocata lalienatione in alia, resol. 61. quæ reperitur geminata. f. 43.
Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione commendæ Sancti Ioannis Hierosolymitani in alia resol. 62. quæ reperitur geminata. f. 43.
Assensus Apostolicus an dicatur surreptitius si in eo tacetur litis pendentia, ref. 63. 44
Assensus Apostolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ an requiratur: ref. 64. 44
Assensus Apostolicus an requiratur in infeudatione rei Ecclesiæ, ref. 65. 45
Assensus Apostolicus an requiratur in affrancatione canonis, ref. 66. 46
Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione bonorum Cappellaniæ, ref. 67. 46
Assensus Apostolicus an requiratur in renouatione emphyteusis, agnatis facienda, ref. 68.
Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione, quæ fit per Capitulum Sede vacante, ref. 69. 48
Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione patrimonij: ad cuius titulum quis fuerit ordinatus, ref. 71. 49
Assensus Apostolicus an requiratur in concessione rei feudalis in burgensaticum, ref. 73. 50
Assensus Apostolici impetratio, facta nomine Rectoris, an probet mandatum eiusdem Rectoris ref. 74. 50
Assensus Apostolicus en requiratur in iurispatronatus constitutione de Ecclesia libera, ref. 75. 51
Assensus Apostolicus an requiratur in dismembratione fructuum beneficiorum, ref. 76. 51
Assensus Apostolicus an requiratur in constitutione procuratoris ad alienandum bona Ecclesiæ, resol. 78. 52
Assensus Apostolicus an requiratur in locis vbi paulina non est vsu recepta, ref. 81. 53
Assensus Apostolicus an requiratur in repudiatione legati, Ecclesiæ delati. ref. 82. 53
Assensus Apostolicus an requiratur in collatione hospitalis vltra triennium, ref. 82. 54
Assensus Apostolicus an requiratur in mandato facto ad locandum res Ecclesiæ vltra triennium, resol. 83. 54
Assensus Apostolicus an requiratur in remissione iuris, quæsiti Ecclesiæ per contrauentionem al-

te-

Digitized by Google

terias, ref. 84. 55

Assensus Apostolicus in alienatione rei Ecclesiæ præstitus cum clausula, quòd pretium subrogetur in aliud prædium emendum, quid operetur, ref. 85. 55

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione bonorum, monasterio per alicuius ingressum quæsitorum, ref. 87. 56

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione oblationum, quæ fiunt alicui deuotæ imagini, resol. 88. 56

Attestationes, vulgo, le fedi, an probent, si in iudicio producantur, ref. 401. 257

De Attestationibus, siue actis, factis coram Iudice seculari, non probantibus coram Ecclesiastico, ref. 400. 257

Authentica documenta quid continere debent, resol. 126. 81

De Auxilio, seu associatione non posse quem puniri, nisi prius constet de principali delicto illius, cui dicitur præstitum auxilium, ref. 578 374

B

Beneficia Ecclesiastica an possint conferri clerico animi destinatione, tonsuram, habitumque clericalem gerenti, ref. 325. 209

Beneficiatus an possit ita disponere de fructibus, vt possit eos locare etiam ad longum tempus? resol. 99. 64

Beneficiatus, qui extirpauit oliuetum, & ibidem vineam plantauit, an contraxerit censuras, ref. 119. 76

Beneficiatus, asserens fecisse publicationē resignationis beneficij, onus probandi, quod non fecit, incumbit Episcopo, ref. 616. 398

Beneficiorum collatio ad quem pertineat, ref. 333. 217

Beneficium iurispatronatus an possit renunciari absq; consensu patroni, ref. 192. 113

Beneficium an vacet per matrimonium, resol. 212. 127

Beneficium c. Odoardus, an competat clerico dolose, ref. 247. 152

Beneficium c. Odoardus, an proficeat laico fideiussori clerici, ref. 248. 153

Beneficium c. Odoardus, an peti possit in executione sententiæ, ref. 249. 153

Beneficium c. Odoardus, an peti possit post tres cōformes sententias, ref. 254. 156

Beneficium c. Odoardus an locum habet in contractu iurato, ref. 255. 157

Beneficium Ecclesiasticum, vt dicatur ad effectum, de quo supra, quæ concurrere debeant, ref. 259. 160

Beneficium, obtentum in fraudem, an iuuet quòad susceptionem ordinum, ref. 262. 163

Beneficium, ad cuius titulum quis sacris ordinatus est, an possit resignari, ref. 272. 168

Beneficium cuius qualitatis esse debeat, vt clericus gaudeat fori priuilegio, ref. 327. 211

Beneficium Ecclesiasticum, an possit dari ad tempus, ref. 334. 218

Beneficium hæretici an possit conferri per Ordinarium, hæretico non citato, ref. 426. 276

Beneficium curatum quando dicatur, vt in simplex conuerti non possit per Episcopum ex vi Concilij Trid. ref. 618. 399

Brachij impartitio an differat ab accommodatione familiæ, ref. 286. 178

Brachium seculare quibus in casibus implorari possit, ref. 277. 173

Brachium seculare an sit præstandum, pendente appellatione à sententia Iudicis Ecclesiastici ref. 280. 175

Brachium seculare an possit exequi contra successorem, ref. 284. 177

Brachium an sit impartiendum, quando Iudex requirens est incompetens, ref. 285. 177

Bulla Iubilei, dans facultatem absoluendi à censuris, an includat irregularitatem, ref. 457. 291

Bulla Clementis VIII. prohibens monialibus facere donationes, quo casu locum non habeat, resol. 539. 345

In Bullis prouisionis parochialis si non fiat mentio de concursu peracto, an sit præsumendum ipsum fuisse factum, ref. 514. 328

C

Calor iracundiæ an excuset à pœnis duelli, resol. 573. 371

Canonici Ecclesiæ Neapolis, exigentes aliquid pro concedenda licentia alibi sepeliendi, an iure exigant, ref. 562. 362

Canonici Ecclesiæ collegiatæ an possint constitui Iudices synodales, ref. 575. 372

Canonici Ecclesiæ cathedralis si in euidentem, cōmitti possit, ref. 90. 58

Canonicus, maior ordine, an præferatur antiquiori in tempore, minori in ordine, ref. 554. 355

Canonicus, prior in data, an præcedat Canonicum posteriorem in data, verùm anteriorem in possessionem, ref. 555. 356

Canonicus resignans canonicatum, à quo die prohibetur accedere ad chorum, cæteriſque canonicorum officijs incumbere, ref. 591. 383

Cappella, sita in aliqua domo, ad quam patet ingressus a via publica, an præsumatur esse Domini domus, vel sub iurisdictione Episcopi, stante, quòd in ea non adest titulus beneficij, ref. 589. 383.

Cappellani quomodo debeāt probare celebrationē missarum, Episcopo visitante; ref. 344. 226

Qui cappellani visitari ab Episcopo non possint, resol. 346. 226

In Cappellania, in qua adest pinguis redditus, an præsumatur, quòd adsit onus celebrationis missarum, ref. 345. 226

Cappellania, quæ debet conferri proximiori, debet intelligi secundùm computationem iuris canonici, ref. 350. 229

Digitized by Google

In Capellanijs Episcopus an possit reducere numerum missarum, ref. 341. 224
Cappellanus ad nutum amouibilis, an possit remoueri absque causa, ref. 336. 220
Cappellanus an teneatur ad residentiam, resol. 337. 221
Cappellanus an possit præuenire tempus celebrationis, ref. 338. 221
Cappellanus an debeat esse actu sacerdos, ref. 339. 222
Cappelanus infirmus an teneatur per alios celebrari facere, ref. 340.
Cappellanus an possit alibi, quàm in altari designato celebrare, ref. 342. 224
Cappellanus an teneatur contribuere pro translatione altaris, ref. 347. 227
Cappellanus an possit celebrare Missas in alio Altare, quando causa finalis, ibidem non fuit deuotio testatoris, ref. 349. 228
Capitulum, sede vacante, an possit agratiare, remittendo pœnas condemnatis per Episcopum, ref. 305. 191
Capitulum, constituens secundum Vicarium an censeatur primum reuocare, ref. 502. 322
Capitulum, sede vacante, an possit visitare, ref. 533. 341
Capitulum, sede vacante, an possit remittere temporum interstitia, ref. 606. 392
De Casibus, in quibus Episcopi incurrunt in suspensionem, ref. 443. 282
De Casibus, in quibus reliqui, præter Episcopos, contrahunt suspensionem, ref. 444. 283
Casus in quibus Canonici non lucrantur distributiones quotidianas, ref. 385. 247
In Causa matrimoniali an deferatur iuramentum suppletorium, ref. 229. 139
In Causa delegata Vicario, an possit procedi per Episcopum, ref. 415. 266
De Causa, vt excommunicatio ferri possit, ref. 438. 280
Causæ matrimoniales an cognoscantur per Capitulum, vel eius Vicarium, sede vacante, resol. 215. 129.
Causæ dispensationis in matrimonio enumerantur ref. 227. 137
Causas, per appellationem deuolutas, an possit Archiepiscopus in Diœcesi suffraganei cognoscere ref. 411. 264
De Causis separationis matrimonij, ref. 208. 125
Citatio Rectoris an sit necessaria in vnione facienda ref. 382. 245
Citatio personalis an requiratur ad aliquem excõmunicandum, ref. 429. f. iterum geminato. 274.
Ciuitas, nouiter decorata Episcopali dignitate, an teneatur dare Episcopo palatium, seu illud ædificare, ref. 480. 305
Claustra monialium non possunt ingredi personæ seculares, ref. 544. 348
Clausula, in assensu Apostolico adiecta, scilicet consentientibus dilectis filijs, quid operetur, ref 72 49.
Clausula dummodo alteri tempore datæ præsentiũ non sit ius quæsitum, adiecta cum derogatione iuspatronatus, quid operetur, ref. 177. 105
Clausula, iurapatronatus illesa seruare volentes, quid operatur, ref. 189. 112
Clausula in pensione super parochiali, dummodo centum liberi remaneant Rectori, quomodo intelligatur, ref. 365. 236
Clausula habita, vel non habita possessione, in pensione posita, quid operetur, ref. 376. 236
Clausula, sine retardatione solutionis pensionis, quid operetur, ref. 368. 237
Clausula, in his scriptis, an sit necessaria in libello appellationis ab interlocutoria, ref. 407. 262
Clausula (si, & in quantum) in appellatione quid operetur, ref. 413. 265
Clausula, citra pœnam sanguinis, an præseruet ab incursu irregularitatis, ref. 454. 289
Clericatus an probetur per ostensionem superiorũ ordinum, ref. 275. 170
Clerici quando debent citari ad informandum, ref. 528. 337
Clerici, simplicem fornicationem committentes, quando puniantur, ref. 604. 391
Clericus patronus an possit se ipsum præsentare ref. 179. 106
Clericus, qui negauit debitum, an admittatur ad beneficium c. Odoardus, resol. 246. 151
Clericus excommunicatus an gaudeat beneficio c. Odoardus, ref. 250. 154
Clericus an gaudeat beneficio c. Odoardus in delictis. ref. 251. 155
Clericus coniugatus an vti possit beneficio c. Odoardus, ref. 253. 156
Clericus emittens idtum scopittæ, qua pœna veniat puniendus, ref. 520 332
Clericus, ordinatus ad titulum patrimonij, an tenetur bona, sibi ea de causa assignata à patre, in legitimam imputare, ref. 522. 333
Clericus, pendente lite super eius debito, si efficiatur Episcopus, an poterit per eandem Curiam cõdemnari, ref. 523. 334
Clericus obtinens simplex beneficium, an cogi possit ad faciendam residentiam in diœcesi, ref. 524 335
Clericus quando faciat spolium, ref. 526. 336
Clericus an possit torqueri per laicos de mandato Episcopi, ref. 527. 336
Clericus an teneatur soluere decimam de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulũ fuit promotus, ref. 529. 338
Clericus non habens requisita Concilij, ad effectum vt frui possit fori priuilegio, an gaudet priuilegio Canonis, ref. 631. 340
Clericus olim furiosus, nunc verò sanæ mentis, an possit præsentari ad beneficium, ref. 588. 382
Clericus, laborans morbo caduco, an possit præsentari

Digitized by Google

tari ad beneficium, ref. 590. 383
Clericus, obtinens beneficium simplex, si per longũ tempus abfuerit à Diœcesi, & nulla ipsius habeatur notitia, an possit priuari dicto beneficio, ref. 615. 397
Cognitio nullitatis absolutionis à iuramento an sit remittenda ad Iudicem Ecclesiasticum, ref. 295. 184
Cohabitatio triennalis quando currere incipiat, resol. 211. 127
Commissarij Apostolici quibus littere si in euidentem, diriguntur, an vices suas alteri demandare possint, ref. 95. 61
Commissarij Apostolici, quibus committitur si in euidentè circa concessionem in emphyteusim rei ecclesiæ, an habeant potestatem faciendi, vt in extraneos transeat, ref. 109. 71
Commissarius, cui committitur si in euidentem, an debeat esse necessariò constitutus in dignitate Ecclesiastica, ref. 89. 58
Commissarius Apostolicus an possit augere cẽsum, seu canonem, in alia, ref. 81. quæ reperitur iterũ signata. 59
Commissarius Apostolicus cui committitur si in euidentem, an possit cognoscere de validitate, seu obreptione assensus, ref. 92. 60
Commissarius, cui commissum est si in euidentem, an teneatur super euidenti vtilitate examinare testes, & citare partes, ref. 93. 60
Commissarius, si in euidentem possit, mortuo Papa, facere decretum, ref. 94. 61
Vt Concedatur cap. Odoardus, an necesse sit, vt in actis constet de Clerici paupertate, ref. 245. 151
Concursus an debeat fieri in beneficijs simplicibus, ref. 352. 130
Concursus an fieri debeat, quando curata beneficia resignantur in manibus Papæ ad fauorem, resol. 353. 130
Concursus an sit necessarius in prouisione parochialis vnitæ Canonicatui, ref. 354. 130
Concursus an requiratur in permutatione beneficiorum, ref. 356. 232
Concursus an requuratur in parochia, quæ est de iurepatronatus laicorum, ref. 357. 232
Concursus quibus in casibus cesset, ref. 358. 233
De alio casu, in quo cessat concursus, ref. seq.
Conditiones, adiectæ in fundatione Iurispatronatus, an sint necessario seruandæ, ref. 146. 90
Conquestus solus mulieris de vitio nefando an sit sufficiens ad separandum matrimonium, ref. 209. 125
Consensus patroni an requiratur in alienatione terræ patronatus, ref. 161. 97
Consensus patroni an exigatur in imponendi pensione, ref. 183. 108
Consensus Capituli an requiratur in vnione facienda, ref. 378. 242
Constitutio Regni, in aliquibus, an locum habeat in iurepatronatus, ref. 175. 104
In Constitutione Beneficij an requiratur consensus Episcopi, ref. 323. 208
Constitutio Pij V. incip. Quanta Ecclesiæ Dei incommoda, an habeat locum, quando resignatio beneficij sit ad effectum illud vniendi fabricæ, resol. 374. 240
Constitutio nouæ parochialis Ecclesiæ intra fines Parochiæ antiquæ quando permittatur Episcopo, ref. 476. 301
Constitutio Synodalis Nepol. 7. prohibens loqui monialibus, quando locum habeat, resol. 543. 347
Constitutio Synodalis Neapolis contra Clericos arma portantes, an procedat in eo, qui probauit illa cæpisse ab alio, & per momentum temporis exportauit, ref. 585. 380
De Consuetudine cuiusdam Capituli, permittentis Canonicis absentibus per 15. dies percipere distributiones quotidianas, ref. 384. 247
Consuetudo recipiendi aliquid pro sepultura quo casu dici possit laudabilis, ref. 566. 364
Continuatio locationis pendente tempore expeditionis assensus in alienatione, an facit, vt quis incidat in censuras, ref. 77. 51
Contra decretum commissariorum an admittatur probatio in contrarium, ref. 8. 7
Contra Capitulum an possit agi pro pensione, ad quam tenebatur Canonicus. ref. 370. 238
Contractus in Ecclesiæ vtilitatem initus, non seruatis solemnitatibus, an sustineatur, ref. 7. 6
Controuersia exorta super impotentia, si maritus adulterium confiteatur, an vxor ex tali confessione ad separationeẽ thori agere possit, ref. 210. 126
Cui committitur absolutio à casibus reseruatis, an possit illorum absolutionem alteri delegare, ref. 419. 268
Cuius valoris esse debeant res, pro quibus monitoria concedenda petuntur, ref. 238. 147
Curator an debeat interesse, quãdo clericus minor torquetur, ref. 521. 332
Curatus in Ecclesijs monachorum an visitari possit ab Episcopo, ref. 532. 341
Curia Archiepiscopalis an cognoscat de nullitate, suæ sententiæ, ref. 572. 370

D

DAre pocula amatoria an sapiat hæresim, ref. 424. 274
Decedentes absque electione sepulturæ, cur alibi, quam in ecclesia sanctæ Restitutæ sepeliri nequeunt, ref. 560. 361
Declaratoria an requiratur super reincidentia excommunicationis, ref. 597. 387
Decreta Concilij Tridentini loquentia de Ordinarijs, an comprehendat habentes iura Episcoporum, ref. 538. 344
Decretum inhibitionis, item quòd acta transmittat, quomodo, & quando per iudicem appellatio-

Digitized by Google

tionis sit faciendum, ref.406. 361
Defectus euidentis vtilitatis in alienatione rei ecclesiæ an poterit à tertiò allegari, ref.9. 7
Delegatio causæ, facta canonico, an expediri possit, si tempore sententiæ fuit resignatus canonicatus, ref.414. 265
Delegatus an possit cognoscere de nullitate suæ sententiæ, ref.418. 267
Delegatus Apostolicus an possit subdelegare personis, non constitutis in dignitate, ref.420. 269
Delegatus Apostolicus delinquens, an possit conueniri coram Ordinario, ref.421. 269
Delegatus Apostolicus an possit procedere extra Ciuitatem, in qua deputatus fuit, ref.422. 270
Delictum quando dicatur occultum, ref.450 287
De denunciationibus faciendis in contrahendis matrimonijs, ref.224. 134
Derogatio iurispatronatus an comprehendat iurapatronatus laicorum, ref.196. 117
Dicens aliqua verba, ex quibus mouetur alius ad patrandum homicidium, an fiat irregularis, resol.452. 288
Diminutio sextæ partis quando fit in concessione rei ecclesiæ in perpetuum, ref.114. 73
Dispensatio matrimonialis super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis non facta mentione de copula, inter impetrantes habita, an sit nulla, & surreptitia, ref.583. 378
Dispensatio ad plura beneficia retinenda, an in dubio præsumatur, ref.593. 385
Dispositio cap. Odoardus, de solution. an differat à dispositione cap. peruenit, ref.244. 150
Dispositionem tex. in c. ad Apostolicam, de regular. esse correctam per Cõcilium Trrdentinum clarissimè ostenditur, ref.617. 399
Distributiones quotidianæ an debeantur absentibus causa studij, ref.386. 248
Distributiones quotidianæ quæ dicantur, ref.387 249
Distributiones quotidianæ quomodo considerandę circa dispositionem Sacr. Conc. Trid. sess.21. de ref.c.3, & sess.22. ref.388. 249
Qui sint casus, in quibus absenti debentur distributiones quotidianæ, ref.389. 250
Distributiones quotidianæ quo casu fructuum loco succedant, ref.390. 250
Distributiones qootidianas an lucretur canonicus ecclesiæ inferioris, assocjans, seu seruiens Episcopo, ref.391. 251
Dixi authenticis documentis, ref.124. 80
Dixi à tempore immemorabili, ref.128. 82
Doctrina Archidiaconi in c. in memoriam, 19. dist. an rucepta in Curia Archiep. ref.603. 390
Donata per aliquem monasterio ante ingressum, an si post ingressum recesserit, possint repeti donata, ref.540. 345
Donatione facta alicui, & post mortem eius ecclesiæ, an hoc pactum in fauorem ecclesiæ possit reuoca[illegible] ref.23. 14
In donatione omnium, & quorumcunque bonorũ mobilium, & immobilium, iurium, & actionum an comprehendatur etiam iuspatronatus, ref. 147. 90
Dos quanta constitui debeat à potronis, vt acquiratur iuspatronatus, ref.163. 98

E

Ecclesia an possit cogi ad renouandum finita emphyteusi per generationem, si velit pro se retinere, ref.116. 74
Ecclesiæ, quæ cecidit à possessione ex contractu nullo ob non seruatas solennitates, an competat remedium restitutorium, ref.22. 14
De edicto pro concursu in prouisione parochialium, ref.364. 235
Ad effectum contrahendi secundum matrimoniũ, quomodo mors viri probanda sit, ref.231. 140
Electio sepulturæ debet esse libera, ref.563. 362
Electio sepulturæ an possit committi in alterius arbitrium, ref.564. 363
Electio sepulturę an probetur testibus singularibus, ref.565. 364
Electio, semel habita de viro discreto, cui à sacra pœnitentiaria commissa est dispensatio, an possit mutari, ref.595. 386
Ab electione Episcopi vnius ex approbatis in concursu an possit appellari, ref.363. 235
Per electionem vnius istorum Episcoporum an cẽseatur præclusa via, quo minus pro reliquis ordinibus recipiendis possit ad alios Episcopos accedere, ref.265. 164
Emens rem ecclesiasticam cum euidenti vtilitate, an teneatur probare pecuniam versam in ecclesiæ vtilitatem, ref.2. 3
In emphyteusi ecclesiæ, recepta pro se, & filijs, & nepotibus, an fœminæ comprehendantur, resol. 112. 72
Emphyteusis, semel concessa cum assensu Apostolico, an poterit semper sine eo concedi, resol. 110. 71
In emphyteusis ecclesiæ concessione vsque ad tertiam generationem an primus acquirens connumeretur, ref.111. 71
In emphyteusis ecclesiæ concessione appellation legitimorum, & naturalium, an legitimati pe rescriptum comprehendantur, ref.113. 71
Emphyteusis ecclesiæ, concessa pro sæ, & hæredibus, an transeat ad hæredes extraneos, resol 117. 71
Emphyteuta ecclesiæ an teneatur ad census, existente contractu nullo, ref.115. 71
Episcopi an possint absoluere in foro conscienti occultos hæreticos, ref.474. 30
Episcopi personam non venire in generali dispositione, nisi de ipsa specialis facta fuerit mensi ref.487. 31
De Episcopo beneficij, ref.258. 16
Ab Episcopo domicilij, ref.263. 16

De

Digitized by Google

De Episcopo habitationis triennalis, resol. 266. 165
Episcopo excommunicato, an eius Vicarius possit exercere iurisditionem, res. 431. f. iterum posito 276.
Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia, res. 582. 376
Episcopus an possit erigere iuspatronatus ex augmentis dotis, res. 172. 103
Episcopus an possit prorogare tempus quatuor, vel sex mensium ad præsentandum, patronis à iure concessum, res. 195. 116
Episcopus an possit exigere aliquid à præsentatis, res. 220. 132
Episcopus ex quibus causis possit remittere denuntiationes in matrimonio, res. 225. 135
Episcopus an possit dispensare in impedimento, dirimente matrimonium, res. 228. 138
Episcopus an possit constituere nouas dignitates in ecclesia cathedrali absque authoritate Apostolica, res. 322. 207
Episcopus an possit aliquem ad cõcursum admittere elapso termino, res. 360. 233
Episcopus à quibus irregularitatibus absoluere possit, res. 445. 284
Episcopus absque irregularitatis metu an possit concedere licentiam iudici laico exhumandi corpus mortuum, res. 453. 289
Episcopus an possit concedere licentiam celebrãdi missam in domo priuata, vulgo Oratorio, resol. 460. 293
Episcopus residens pro nuntiatura in aliquo Regno, an gaudeat alternatiua, res. 462. 294
Episcopus an possit dispensare cum bigamis ad minores ordines, res. 463. 295
Episcopus an possit ecclesiam vnam suæ diœcesis in totum à sua iurisdictione eximere, resol. 464 295
Episcopus an possit prædicare in aliena diœcesi absque consensu Ordinarij, res. 465. 296
Episcopus, cui decimæ debentur, an possit prohibere collectionem fructuum absque præsentia deputati ab eo, res. 466. 296
Episcopus an possit in aliena diœcesi eligere in suum confessarium sibi non subditum, res. 470. 297
Episcopus an possit magistrum actorum laicum suæ curiæ punire, res. 471. 298
Episcopus an possit concedere licentiam clericis deferendi arma, res. 472. 299
Episcopus an possit tenere familiam armatam, resol. 473. 299
Episcopus an possit permittere clericis prædiorũ conductionem, res. 475. 300
Episcopus an possit certam pœnam à Sacro Concilio Tridentino statutam contra non residentes per constitutiones synodales ampliare, res. 478. 303
Episcopus an habeat fiscum, res. 479. 304
Episcopus an possit in diebus festiuis ptohibere nundinas solennes, seu mercatus, res. 481. 305
Episcopus an possit dispensare super temporum interstitijs, res. 483. 307
Episcopus an possit per semetipsum regere, seu administrare iustitiam non constituendo Vicarium, res. 484. 307
Episcopus an possit cogere obtinentes beneficiũ ad suscipiendum ordines, illi annexos, res. 486. 309
Episcopus an possit inquirere, seu procedere contra canonicos sine adiunctis, res. 488. 311
Episcopus, permittens consuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni alicui vsui applicentur, an committat simoniam, resol. 489. 312
Episcopus præsente legato de latere, an possit benedicere populo, & deferre insignia episcopalia, res. 491. 313
Episcopus quomodo se gerere debet circa reseruationem casuum, res. 492. 314
Episcopus an possit nouum onus imponere beneficio, res. 493. 315
Episcopus nouus an possit examinare Parochos, eisque dare coadiutores, res. 494. 315
Episcopus quando teneatur deputare œconomum, res. 495. 316
Episcopus in visitatione an aliquid capere possit, res. 536. 343
Episcopus in visitatione an teneatur adhibere cõsensum eorum, quos sibi pro visitatione facienda adiunxerit, res. 537. 344
Episcopus an possit denegare ordines absque legitima causa, res. 587. 381
Episcopus an possit extinguere beneficium, resol. 601. 389
Episcopus an possit augere eleemosynam missæ, res. 695. 392
Episcopus an teneatur visitationem infra certum tempus concludere, res. 608. 393
Euidens ecclesiæ vtilitas in alienatione rei, solitæ alienari, quo tempore inspiciatur, res. 5. 5
Excommunicatio an suspendatur per appellationem, res. 437. 280
De excommunicato insordescente in excommunicatione per annum, res. 434. 278
Excommunicato an possit concedi absolutio cũ reincidentia vsquequo Romam perueniat pro absolutione obtinenda, res. 620. 400
Excommunicatus an possit præsentari ad beneficium iurispatronatus, res. 156. 100
Excommunicatus an sit absoluendus, si aduersarius, ne absoluatur, appellat, res. 412. 264
Excommunicatus, actum iurisdictionis exercens, an contrahat irregulatitatem, res. 433. 277
Excommunicatus ob percussionem clerici à quo absoluendus, resol. 436. 279

Digitized by Google

F

FAcultas faciendi concurſum quibus cõpetat, reſ.361. 234
Facultas abſoluendi ab irregularitate occulta virtute Concilij Tridentini an competat Prælatis inferioribus,habentibus iura quaſi epiſcopalia, reſ.455. 290
Facultas ſupradicta an competat Capitulo ſede vacante,reſ.456. 290
Filius viuente patre, an habeat vocem iniurepatronatus.reſ.176. 104
Filius an ſemper præſumatur natus ex viro, reſol. 232. 141
Fœtus animatus, vt procedat Bulla Sixti Quinti contra facientes abortum,& Gregorij XIIII. quando dicatur,reſ.609. 393
De forma obſeruanda in prouiſione eccleſiarũ Parochialium ab Ordinarijs, reſ.351. 229
Fructibus non perceptis, an teneatur quis ad ſolutionem penſionis, reſ.371. 239

G

GRauamen quando dicatur irreparabile, reſ. 405. 260

H

HAbitans in confinio duarum eccleſiarum parochialium, an cenſeatur Parochianus vtrinſque, vel vnius tantùm, reſ.510. 326
Habilitatio à iuramẽto in contractu,in quo eſt renuntiatum exceptioni, præuentionis, an tollat, quin inſtrumentum poſſit via ritus liquidari, reſ.293. 183
Habilitatus à iuramento ad effectum agendi an intelligatur etiam abſolutus ad effectum reſcindendi contractum,reſ.299. 186
Hæredes an poſſint conferre Capellanias abſque authoritate Ordinarij,reſ.343. 225
Homicidium voluntarium quando dicatut, reſol. 446. 285
Homicidium cauſale quod dicatur, reſ.448. 286
Homicidium quando dicatur deductum ad forum contentioſum,reſol.449. 286

I

IGnorantia iuris an excuſentur moniales. Vide verb.iuris ignorantia, &c.
Ignorantia Bulla Clementis VIII. an excuſat quẽ à pœna duelli,reſ.574. 372
Ignorantibus Pater noſter, & Aue Maria an poſſit interdici matrimonium,reſ.576. 373
Illegitimus an ſuccedat in iurepatronatus, reſol. 185. 109
Imploratio brachij ſecularis an ſit remedium ſubſidiarium,reſ.281. 176
In imploratione brachij an ſit neceſſaria citatio partis aduerſæ,reſ.279. 174
Impoſitio primi lapidis in fundatione eccleſiæ an ſpectet ad Epiſcopum, reſ.490. 313
Infidelis, conuerſus ad fidem, ſi velit contrahere matrimonium, an teneatur requirere coniugẽ habitantem in partibus infidelium, reſol.230. 139
Ingrediens Monaſteria monialium ob euidentem neceſſitatem, an incidat in cenſuras, reſol.602. 390
Ex inſignijs, & armis depictis, ſeu inſculptis probatur dominium alicuius Capellæ, reſol.586. 380
Inſtitutio facta intra terminum edicti, an ſit nulla,reſ.144. 89
Inſtitutio Pœnitentiarij in Eccleſia Cathedrali an ad alium præter Epiſcopum, ſpectet, reſ.477. 302
Irregularis an poſſit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus,reſ.167. 101
Irregularitas, contracta ob aliquam cauſam,illa ceſſante,ceſſat irregularitas, ita vt poſsit ordines miniſtrare abſque licentia ſuperioris, reſ. 600. 389
Iudex in diuiſione hæreditatis an vni ex pluribus patronis adiudicare poſſit iuſpatronatus. reſol. 198. 118
Iudex an teneatur brachium ſuum impartiri,quãdo euidenter conſtet de iniuſtitia ſententiæ iudicis requirentis, reſ.282. 176
Iudex ſecularis,cuius brachium imploratur,tenetur ſtare proceſſui compilato ſuper crimine hęreſi,reſ.287. 178
Iudex à quo,an iudex ad quem debeat pronuntiare appellationem deſertam, reſ.408. 262
Iudex appellationis, abſoluendo ab excommunicatione,quænam obſeruare debeat,reſ.410.263
Iurãti omnia,& ſingula in inſtrumento contenta, eſſe vera, & in nullo contrauenire,an ſit danda abſolutio,reſ.294. 183
In iurepatronatus, familiæ relicto,quinam ſuccedant, reſ.180. 106
In iurepatronatus quomodo ſuccedatur, reſ.190. 112
Iuris ignorantia an excuſentur moniales, ne incurrant ſuſpenſionem intra annum approbationis,reſ.542. 346
Iuſpatronatus,fundatum pro ſe,& deſcendentibus à ſua linea quomodo intelligatur, reſ.138. 87
Iuſpatronatus an acquiratur ex augmento dotis, reſ.150. 91
Iuſpatronatus an ex priuilegio reuocatum cenſeatur, reſ.151. 92
Iuſpatronatus quando dicatur eccleſiaſticum, & quando ſeculare, reſ.152. 93
Iuſpatronatus,acquiſitum ſibi,fratribus,& eorum hæredibus, an competat etiam ſorori, reſol. 158. 95
Iuſpatronatus tranſit cum vniuerſitate bonorum, reſ.162. 98
Iuſpatronatus an hodie acquiri poſsit in eccleſijs regularium, reſ.182. 107

Iuſpa-

Digitized by Google

Iuſpatronatus an tranſeat ad hæredes extraneos, reſ.187. 110
Iuſpatronatus an ſicut principaliter vendi non poteſt, ita nec actio ad ipſum, reſ.193. 114
Iuſpatronatus an tranſeat in monaſterium, reſol. 197. 117
Ius præſentandi an competat marito in iure patronatus dotali, reſ.200. 119
Ius implorandi brachium ſeculare quibus perſonis competat, reſ.278. 174
Ius benedicendi campanas an alijs præter Epiſcopos, competat, reſ.461. 294
Ius affigendi arma in proprijs ſepulturis an prohiberi poſsit, reſ.568. 366

L

LAicus an poſſit præſentari ad beneficium, reſol.140. 87
Laicus percutiens monachum, an ſit abſoluendus ab Epiſcopo, an verò à ſuperiore percuſſi, reſol. 439. 281
Laicus percutiens clericum iocosè in ludo incidit in cenſuras, ſi ludus fuit exceſſiuus, reſ.598. 388
Legatum factum capitulo cum onere erigendi Capellanias, an poſsit diuidi inter Canonicos, reſ. 348. 228
L. cum hæres, de acquir. poſſeſſ. an locum habeat in iurepatronatus, reſ.174. 103
Liber viſitationum an inducat plenam probationem, reſ.535. 343
Licentia, data per Epiſcopum clerico in certa eccleſia ſeruiendi, an ſufficiat, quòd fuerit oretenus conceſſa, reſ.525. 335
Licentia de accedendo ad monaſteria monialium an intelligatur de prima vice, reſ.545. 349
Lis, quæ vertitur inter patronos, ſi non finiatur intra tempus, datum ad præſentandum, an collatio beneficij ad Epiſcopum deuoluatur, reſol. 170. 102
Lite pendente, an monitoria concedi poſsint, reſ. 237. 146
Literæ diſpenſationum matrimonialium an committi poſsint Abbatibus, reſ.221. 132
Locatio bonorum eccleſiæ an valeat, ſi non conſtet de euidenti eccleſiæ vtilitate, reſ.96. 62
Locatio rei eccleſiæ, in plures annos facta, an valeat ſaltem quoad tres annos, reſ.102. 66
Locatio facta vltra triennium rerum eccleſiæ, an ſit in totum nulla, an verò ſuſtineatur pro triennio, reſ.106. 68
locatio rerum beneficij, facta vltra triennium cũ iuramento ab ipſo beneficiato præſtito de non contraueniendo, an firmetur iuramento in præiudicium ipſius, ita quòd non poſsit cõtraenire, reſ.107. 69
In locatione vltra triennium rei eccleſiæ, ſolita locari an aſſenſus requiratur Apoſtolicus, reſol. 101. 65
Locationis inſtrumentum de biennio in biennium vſquequò conductor vixerit, an ſit nullum in vim extrauag. Pauli II. reſ.103. 66

M

MAndatum ſpeciale an requiratur ad præſentandum, reſ 171. 103
Mandatum de prouidendo an comprehendat beneficium eccleſiæ cathedralis, reſ.330. 214
Matrimonio ſeparato ob impotentiam coeundi, an iocalia, veſtes, & donata reſtituenda ſint, reſ. 223. 133
Matrimonium contractum abſque præſentia Parochi, & duorum teſtium, an habeat vim ſponſalium, reſ.219. 131
Meretrix an poſsit acquirere iuſpatronatus. reſ. 149. 91
Minor 14. annorum an poſsit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus, reſ.169. 102
Miraculorum recognitio an ad alium præter Epiſcopum, ſpectet, reſ.485. 308
Mobilia prætioſa an poſsint alienari abſque aſſenſu Apoſtolico quando illorum pretium conuertitur in fabricam eiuſdem eccleſiæ, reſol.622. 402
De modo eligendi Vicarium à Capitulo, reſ.497. 318
Monialis ob quam infirmitatem poteſt à monaſterio exire, reſ.541. 346
Monitoria generalia quis concedere poſsit, reſol. 235. 144
Monitoria an ſint concedenda eis, quibus nullum competit intereſſe, reſ.236. 146
Monitoria cur non concedantur contra ſcientes bona, contenta in inuentario, reſ.239. 147
Monitoria an concedantur in caſibus criminalibus, reſ.240. 148
Monitoria an ſint concedenda, quando continent infamiam, reſ. 242. 149
Monitoria an cõcedi poſsint ſuper facto proprio, reſ.243. 149
Monitorium an ſit promulgandum contra perſonas certas, reſ.235. 145
Per mortem Vicarij Capitularis ſubſtituentis expirat poteſtas Vicarij ſubſtituti, reſ.503. 322
Mutilatio membri an æquiparetur homicidio voluntario ad effectum, vt Epiſcopus diſpenſare nequeat, reſ.447. 285

N

NOmen Sancti beneficij an ſit exprimendũ in impetratione beneficij, reſ.324. 208
An neceſſe ſit capitulo Sede Vacante, conſtituere Vicarium, reſ.498. 319

O

OBligatio in forma Cameræ an habeat locum in beneficium c. Odoardus, reſ.252. 155
In Obligationibus in forma Cameræ an concedatur abſolutio à iuramento, 297. 185
De Obſeruantia Curiæ Archiepiſcopalis Neapolis in

Digitized by Google

in absoluendo à iuramento, resol. 290. 181
Obtinens fratantiam, an teneatur ad recitationem diuini officij, resol. 326. 210
Obtinens parochialem vnitam accessorie alicui dignitati, an debeat necessariò actingere vigesimũ quintum annum, resol. 512. 327
Officiales Principum, turbam arcentes, & Clericos percutientes, ab excommunicatione an excusentur, resol. 435. 279
Omissio interrogatoriorũ an vitiet examen testium resol. 394. 253
Omittens sumere primam tonsuram, an Sacerdos effectus teneatur illam se ordinari facere, resolut. 581. 376
Ordinarij locorum in quibus casibus possint cognoscere de causis regularium, res. 547. 350
Ordinatus per saltum, an sit irregularis etiam quoad ordines, legitimè susceptos, res. 276. 171
Ordo clericalis quomodo probetur, resolut. 274. 169
De Originis Episcopo, res. 257. 159

P

PArentes in causa matrimonij testimonium dicere possint, res. 222. 133
Parochialis, vnita canonicatui, an subsit formæ, traditæ à Conc. Tridentino circa examen per cõcursum, res. 381. 244
Parochialis Ecclesia de iure communi habet intentionem fundatam super primitijs, & decimis omnium fructuum, res. 508. 325
Parochialis vt constituatur, quot personas, vulgò, figlian, habere debeat, res. 516. 329
Parocho non distribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. vulgo far la Candelora, an possit denegari decima, res. 517. 330
Parochus, qui fecit fidem se solemnizasse matrimonium inter quosdam personas, referendo se ad librum matrimoniorum, si post aliquod temporis spatium fecerit aliam fidem, se perquisito libro matrimoniorum, non reperire solemnizationẽ prædictam, an sit puniendus de falso, resol. 507. 325.
Parochus, cui consuetum est fieri eleemosinã à suis filianis, an possit pro ea obtinenda agere, resol. 509. 326
Parochus regularis, delinquens extra pertinentias ad parochiam, à quo puniendus, resol. 513. 328
Parochus cui datus est coadiutor, an teneatur residere, resol. 515. 329
Parochus cuius parochiæ redditus non ascendit, nisi ad ducatos centum, an teneatur ad reparationem suæ Ecclesiæ, resol. 518. 331
Pars an relaxare possit iuramentum, ad eius fauorẽ præstitum, resol. 219. 182
Pater Episcopi plebeus an gaudeat dignitate filij quoad pœnas infligendas, resol. 467. fol. iterum geminato. 295.
Patrimonium clerici quantum esse debeat, resol. 271. 167
Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, quo modo esse debeat, resol. 273. 169
Patroni an possint separatim præsentare, resolut. 160. 97
Patrono inopi an debeantur alimenta, resol. 153. 93
Patrono contempto nihil esse faciendum per Ordinarium in beneficio iurispatronatus, resol. 154. 93
Patronus an possit bona temporalia ipsius Ecclesiæ ministrare, resol. 148.
Patronus an possit variare, resol. 156. 64
Patronus an possit præsentare, mortuo vno ex præsentatis, lite pendente, vel cedente, res. 159. 96
Patronus an possit iuspatronat. renuntiare in præiudicium filiorum, res. 194. 115
patruus an excludat nepotem in successione iurispatronatus, & è contra, res. 199. 118
Pensio in beneficijs simplicibus non debet extendere tertiam partem fructuum, res. 373. 239
Peracto concursu quid faiendum per Episcopum, res. 362. 234
Petens gratiam à Principe pro voluntario homicidio prætenso, an censeatur fateri delictum, ita ut absolui nequeat ab irregularitate ex vi Concilij Tridentini, res. 607. 392
Plura beneficia simplicia, seu Capellaniæ an possint vniri per Episcopum, res. 610. 394
Pœna priuationis beneficij, ipso iure inflicta contra alienantes bona ecclesiastica, an sine solemnitate intelligatur ipso iure absque declaratoria, resol. 122. 78
De Pœna Clerici, committentis delictum, sede vacante, ad quem pertineat, res. 306. 192
De Pœna infligenda laicis concubinarijs, res. 319. 205
Pœna inflicta per extrauag. cùm detestabile, de Simon. locum habet in simonia, commissa in ordine, & beneficio, res. 613. 396
Pœne alienantium bona Ecclesiastica, quot, & quænam sint, res. 121. 78
Pœnam pecuniariam an possit Episcopus suis clericis imponere, res. 300. 187
Pœnam impositam delinquentibus per sententiam Vicarij, an possit Episcopus mutare, seu vulgò agratiare, res. 304. 190
Ad pœnam priuationis Canonicatus ob non residẽtiam, vt perueniatur, quæ concurrere debeant, res. 310. 196
Possessor beneficij decennalis an possit cogi ad ostendendum bullas sui beneficij, resolut. 335. 219
Potestas Vicarij Capitularis quando expirat, resol. 500. 320
In Præcedentię quasi in possessione an defendi possit armata manu, res. 559. 360
Ex Prædijs Ecclesiæ si quolibet triennio fructus colli-

Digitized by Google

colliguntur, an possint vltra triennium locari, resolut. 100. 65
Prælatus nouus an teneatur stare locationi, factæ per prædecessorem infra triennium, resolut. 97. 62
Prælatus an possit remittere caducitatem emphyteuseos Ecclesiæ absque censurarum incursu, resol. 118. 75
Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ an omnibus Canonicis eiusdem Ecclesiæ præfetur, ita vt non teneatur, petere licentiam Canonico punctatori resol. 558. 359
Præsentans inhabilem sub conditione impetrandi dispensationem, an priuetur pro ea vice facultati præsentandi resol. 186. 110
Præsentari an possit suspensus ab ordine, resol. 165. 99
Præsentatio quando dicatur sortita effectum, resol. 137. 86
Præsentatio quando sit facienda, resol. 139. 87
Præsentatio de clerico absente an sustineatur, resol. 141. 88
Præsentatio, & institutio contra formam fundationis an sit nulla, resol. 157. 95
Præsentatio an reddatur nullæ, ex inualiditate institutionis, resol. 188. 111
Præsentatio Simoniaca, facta per vnum ex patronis an nocet alijs, resol. 202. 120
Præsentationes debere esse cõtinuatas, an sit de forma, resol. 133. 85
Præsentationes continuatas esse probandas per scripturas authenticas an sit pro forma, resol. 134. 85
Præsentato quod remedium competat, casu quo Ordinarius instituere renitet, resol. 142. 88
Inter Præsentatos quis præferatur, resol. 173. 103
Præsentatus ad capellam, an debeat esse actu sacerdos, resol. 184. 108
Præsentatus an debeat examinari ab Episcopo, resol. 191. 113
Præsentatus, cui mouetur lis, an possit aliquid soluere aduersario, vt à lite discedat, resol. 204. 121.
De Præsentia Parochi in matrimonio, resolut. 213. 128
Praxis resignandi beneficia, resol. 328. 212
Praxis Curiæ Archiepiscopalis Neapol. quòd Clericus ex indicijs absque diffamatione torqueri possit, an rectè procedat, resol. 519. 331
Presbiter ministrans Sacramenta pro Parocho, carcerato, consequitur emolumenta ipsius Parochi, & licita erit ei retentio eleemosynarum, sibi factarum, resol. 506. 324
Presumi fuisse conuersum in vtilitatem Ecclesiæ quomodo probetur, resol. 3. 4
Principalis an teneatur exibere libros rationum cum procuratori, resol. 584. 379
In Probatione iurispatronatus paruæ vniuersitatis an desideretur forma probãdi tradita à Concilio, resol. 135. 85
Probatis extremis præsentationibus, an media præsumatur, resol. 201. 120
Procurator Capituli, excedendo fines mandati, an operetur, vt alienatio rei Ecclesiæ, ab eo facta, sit nulla, resol. 19. 13
Procurator, alienans rem Ecclesiæ, reseruato assensu Apostolico si tradiderit possessionem ante illius impetrationem, faciat Dominum in censuras incidere, resol. 54. 32
Procurator an possit constitui ad præsentandum, cum beneficium vacabit, resol. 164. 99
Professio an dicatur inualida, si deficiant duodecim dies ante annum 16. completum, resol. 549. 352.
Professio fidei an præsumatur in dubio fuisse facta, resol. 580. 375
Proprius Parochus quis dicatur, resolutio. 214. 128
Prouisio, facta per Episcopum in mense Papæ, an substineatur, resol. 482. 306
Puella quando sit sequestranda, resol. 216. 129
Puella, quæ ex solo metu reuerentiali patris ingressa fuit religionem, an faciat eundem patrem incidere in censuras ex vi Concilij Tridentini, resol. 599. 388
Purgatio Canonica quo casu practicatur in Curia Archiepiscopali, resol. 579. 374

Q

QVa praxi vtendum in præstando assensu, ab Episcopo super re ecclesiastica alienanda, resol. 80. 53
Qua pœna puniatur sacerdos, eodem die duas missas celebrans, resol. 301. 188
Qua pœna puniatur clericus sodomita, resol. 302. 189
Qua pœna puniatur clerici concubinarij, resol. 307. 193
Qua pœna puniantur regulares, qui inuitati ad publicas processiones, non accesserint, resol. 308. 194
Qua pœna puniantur sollicitantes mulieres in actu confessionis, resol. 312. 198
Qua pœna puniatur Parochus, impertiens benedictionem secundis nuptijs, resol. 313. 198
Qua pœna puniantur clerici, arma deferentes, resol. 314. 199
Qua pœna puniantur patroni non præsentantes in tempore ob defectum vnius diei, resol. 315. 200
Qua pœna puniantur clerici blasphematores, resol. 316. 202
Qua pœna puniantur clerici negotiatores.
Qua pœna puniatur Parochus, cognoscens carnaliter suam filiam spiritualem, resol. 318. 204
Qua pœna puniatur retentus in domo sub fideiussione de non discedendo, si discesserit, & die sequenti redierit, resol. 320. 206

Digitized by Google

Qua ætate quis sit capax pensionis,ref.367. 237
Qua ætate quis excommunicari possit,resol.432 277
In qua ætate contrahatur irregularitas, ref.451. 288
Qualitas,quòd regularis extra claustra notoriè,& scandalosè deliquerit, an sit probanda,vt Episcopus obtineat in illum iurisditionem virtute Concilij, ref.546. 349
Quando testis torqueri possit; ref.395. 254
Quarta funeralis an debeatur, si moritur persona insignis, & post sepultum corpus fiant exequiæ solennes in aliquo loco,ref.571. 369
Quæ attendenda sint in considerando valore rei ecclesie, ref.10. 8
Quæ sint innouata in materia locationis per Sacrum Concilium Tridentinum, ref.108. 69
Quæ authentica documenta dicantur.ref.125. 80
Quæ requirantur,vt vniuersitas iuspatronatus acquirere possit, ref.178. 105
Quæ requirantur, vt monitoria concedi possint, ref.233. 142
Quæ scientia requiratur in ordinandis,resol.269. 166
Quæ poni debent in libello absolutionis à iuramento, ref.289. 180
Quænam pœna exequi debeat inter plures à diuersis iudicibus inflictas, ref.303. 190
Quæ scientia requiratur in ijs, quibus conferuntur beneficia, ref.329. 213
Quæ beneficia vniri possint per Episcopum virtute Concilij Tridentini, ref.383. 246
Per quem puniantur offendentes birruarios alterius Curiæ,ref.321. 207
Qui ante assensus Apostolici expeditionem constituerit,se nomine emptoris possidere, an inciderit in censuras,ref,56. 33
Qui non contradixerit in termino edicti,an sit postea audiendus,ref.145. 89
Qui testimonium dixit vigore monitorij,an repeti debeat in iudicio, ref.241. 148
Qui sint casus, in quibus absenti debentur distributiones quotidianæ, ref.389. 250
A quibus irregularitatibus Episcopus absoluere possit, ref.445. 284
Quicquid per Sacram Congregationem reperiatur sancitum in materia appellationis, ref.404. 258
Quid faciendum per Episcopum, vbi plures personæ præsententur à patrono,tes.206. 122
Quid faciendum per iudicem, subsistente iusta, ac legitima causa non contrahendi matrimonium, ref.207. 124
Quindennium quando debeatur domino directo, ref.623. 403
Quis teneatur producere acta appellans, an verò appellatus,ref.409. 263
Quomdoo procedendum sit contra Canonicũ,obtinentem Canonicatum simplicem,carentẽ præbenda,si non residet, ref.624. 404
Quo ordine succedatur in iurepatronatus,familiæ relicto,ref.181. 107
A quo Episcopo conferendi sunt ordines,ref.256. 158
Quòad ordinum susceptionem an possit quis plu ribus in locis domicilium habere,ref.264. 163
A quo puniendus clericus,committens crimen læsæ Maiestatis,ref.311. 197
Quot sunt casus directè, & reductiuè ad Tribunal sanctissimæ Inquisitionis spectantes,resol.423. 270

R

RAtione pensionis, quam quis obtinet in aliena diœcesi,an possit ab illius Episcopo ordinari,ref.261. 161
Rationes administrationis Ecclesiarum, seu locorum piorum an possit Episcopus pluries in anno exigere,ref.534. 342
Recondutio an possit probari per testes, ref.625. 404
Rector,seu beneficiatus ecclesiæ maioris matricis an præcedat Canonicos ecclesiæ Parochiaquiter in collegiatam erectæ,ref.621. 400
Inductione pensionis ecclesiæ parochialis, quæ onera deduci debent, vt ducati centum remaneant liberi pro Rectore,ref,511. 327
Regula de triennali an suffragetur in gratia surreptitia,ref.577. 373
Regulari elapso quinquennio, an concedatur integrum restitutio ad proponendas causas nullitatis professionis, ref.550. 352
Supradictum tempus quinquennij an currat regulari minori,ref.551. 353
Regularis deferens habitum suæ religionis subtus habitum alterius religionis, an sit censendus apostata ref.548. 351
Religionem ingrediens, non potest renuntiare beneficium,nisi ante duos menses professionis, & de consensu superiorum,ref.614. 397
Religiosus, qui abiurauit de leui, an sit inhabilis ad Prioratus,& alia officia suæ religionis,resol 428.f.item geminato 273.
Rem ecclesiæ malè alienans,ad quid teneatur,ref 120. 78
An reperiatur alius modus probandi iuspatronatus, quàm fundationis,ref.130. 83
Res ecclesiæ,alienata absque solennitatibus, an possit præscribi, ref.32. 19
Res ecclesiæ an vltra triennium locari possit absque absensu Apostolico,ref.98. 6
Res ecclesiæ, solita locari ad modicum tempus, locetur ad longum tempus,vel vltra,à iure permissum,an vitietur in totum,ref.104. 6
Reseruatio pensionis, facta super beneficio, nulliter collato,an censeatur quoque nulla reseruatio,ref.469. 23
In retroueuditione rei ecclesiæ, cum pacto de retro-

Digitized by Google

trouendendo alienatæ, an requiratur solennitas, ref.49. 29
In reuocatione rei ecclesiæ, nulliter alienatę, an veniant fructus restituendi, ref.18. 12

S

SAcerdos, & qui aliàs fuit prouisus de beneficijs simplicibus, si postea de nouo obtineat aliud beneficium à Summo Pontifice cum clausula directa commissario (si præuio examine idoneum repereris, &c.) an debeat necessariò iterum examinari, ref.592. 384
Scriptura an requiratur in sententia excommunicationis, ref.430. fol. iterum posito 275.
De secunda specie probationis iurispatronatus, resol.127. 81
Sequestrum fieri nequit, nisi constet per instrumentum publicum de debito principali, resolut.612. 396
Sextæ partis diminutio. Vide verb. diminutio sextę parati, &c.
Solennitates in alienatione, facta cum authoritate Summi Pontificis, an requirantur, ref.34. 21
Sortilega, semel abiurata, & fustigata, reincidens, an sit torquenda, ref.425. 275
Sponsalia, contracta inter prohibitos de iure contrahere sub ea conditione, si Pontifex dispensauerit, an aduenientе dispensatione, sit necessarius nouus consensus, resol.217. 130
Stante Bulla Gregorij XIII. quòd Episcopus ingrediens Monasteria monialium, debeat secum ducere seniores, intelligendum sit de senioribus ętate, vel moribus, ref.596. 386
Subornatio in testibus quomodo probetur, resol. 397. 255
Successor in beneficio an teneatur ad pensiones decursas tempore prædecessoris, ref.372. 239
Sumptibus Episcopi an soluendo sit eleemosyna Prædicatori, ref.468. f. iterum geminato 296.
Suppletio si in euidentem an expiret per obitum concedentis ante præsentationem, ref. 20. 13
Surreptione rescripti delegatorij infra quantum tempus opponi possit, ref.416. 267
Suspensio a Pontificalibus quid importet, ref. 440. 281
Suspensio ad tempus, illo elapso, an cesset absque alia iudicis declaratione, ref.442. 282
Suspensus ab ingressu ecclesiæ, extra eam celebrãs, an contrahat irregularitatem, ref.441. 282
Syrtis non leuis est contra eum, qui se opponit monitorio, ne publicetur, ref.234. 143
Syrtis hæresis, oriens ex retentione librorum hæreticalium, an procedat in hæredibus, qui non perscrutati sunt omnes angulos domus defuncti, per eos quem erant scripturæ suspectæ, ref.427. fol. iterum geminato 273.

T

TEmpus præsentandi à quo die currat, ref.155. 94
Si tempore, quo debet fieri prouisio per concursum non adsint examinatores synodales, an possit Epl scopus deputare nouos examinatores, resol.355. 231
De tempore, quo Canonicus abesse possit à Cathedrali, ref.392. 252
De tempore, quo Parochus abesse potest à parochiali, ref 393. 252
Ex temporis diuturnitate an præsumatur interuenisse decretum commissariorum, ref.4. 4
Tempus triennalis familiaritatis ad effectum suscipiendi ordines ab Episcopo non suo, an debeat esse continuus, ref.267. 165
Huiusmodi triennium a quo tempore numerandum, ref.268. 166
De tertia spetie probationis, ref. 131. 83
Testamentũ filij fam. an ad pias causas valeat, si conficiatur coram patre, & de eius expresso consensu non appareat, ref.569. 366
Testator si legauerit certum numerum missarum qualibet hebdomada, & quòd eius heredes teneantur soluere eleemosynam conuenientem, an intelligatur de eleemosyna congrua tempore testamenti, an tempore celebrationis missarum, resol.611. 395
Testes iurati in termino, an possint post terminum examinari, resol.396. 255
Testes laici an cõpellantur censuris à iudice ecclesiastico ad deponendum coram eo, resolut. 399. 256
Testis si in iudicio intervallo contraria deposuerit, cuinam dicto sit standum priori, vel posteriori, ref.398. 256
Tex. in c. cum nullus de tempor. ordinand. in 6. an locum sibi vẽdicet in beneficio tenui, resol.260. 161
Tex. in c. licet de sepulturis in 6. an locum habeat in filia fam. testante ad pias causas de eius antefato, resol.570.
Tex. in l. emptor, C. locat. an locum habeat in clerico conductore, resol.619. 400
Theologus, cui delegatur causa, an possit iudicare absque assessore, resol.417. 267
De titulo ordinandorum, resol.270. 167
Tortora an possit dari in pœnam, resol.309. 195
Trina monitio ad effectum, vt clericus, nõ incedens in habitu, & tonsura, amittat priuilegium clericale, an hodie sit necessaria ex vi Conc. Trident. resol.530. 339

V

VIcarij foranei an præcedant Præpositos ecclesiarum collegiatarum, resol.552. 354
Vicarius in ecclesia patronata, an sine patrono constituatur, resol.205. 122

Vica-

Digitized by Google

INDEX

Vicarius Episcopi an dicatur familiaris, eiusdem, ref. 459. 292
Vicarius Capituli Sede Vacãte, an eãdem habeat iurisditinnem, qnàm Vicarius Episcopi, ref. 496 318
Vicarius Capituli Sede Vacante, an præcedat canonicos, ref. 499. 319
Vicatius capituli an possit substituere Vicarium, ref. 501. 321
Vicarius capitularis an tenetur dare syndicatum, ref. 504. 322
Vicarius Capitularis an possit ad libitum eiusdẽ Capituli reuocari, ref. 505. 323
Vicarius Episcopi an præcedat Gubernatorem, vulgo Capitaneum, in functionibus ecclesiasticis, ref. 553. 354
Vicarius præsidente Episcopo in synodo Diœcesana, an præcedere debeat Capitulũ. ref. 557. 358
Vis præfatæ immemorabilis quibus casibus ce
set, ref. 129. 8
Vnio beneficij de iurepatronatus, spretis patro
nis, an sit nulla, ref. 168. 10
Vnio quando dicatur sortita effectum, resol. 376
241
Vnio de beneficio iurisparronatus an fieri possi
absque consensu patroni, ref. 377. 24
Vnio an fieri possit per Episcopum Capitulo su
ecclesiæ Cathedralis, ref. 379. 24
Vnio, facta Seminario, vt valeat, quæ requirantur
ref. 380. 24
Vsurpatio in quibus præsumatur, ref. 132. 8
Vtilitas ecclesiæ in alienatione quo tempore si
attendenda, ref. 1.
Ex vulnere sibi illato, quando quis mortuus pr
sumatur, ref. 594. 38

FINIS.

Digitized by Google

PARXIS ALIENATIONIS RERVM ECCLESIÆ,

Auctore

IOAN. ALOYSIO RICCIO
Patritio Neapolitano.

REGVLÆ.

SVMMARIVM.

1 *Duo sunt necessaria, ad hoc, vt ecclesiastica res alienatio sit valida.*

1 REctis solemnitatibus, quæ adhibebantur olim in alienatione rei ecclesiasticę: hodie verò in praxi duo sunt necessaria, iuxta mentem extrauag. Ambitiosæ de reb. eccl. non alien. primo causa; secundo solēnitas, Couar. variar. resolut. lib. 2. cap. 17. nu. 2. Molin. de contract. disp. 468. Sarmien. de reddibus eccl. p. 1. c. 2. Caual. decis. 35. num 31. & decis. 45. num. 33. part. 1. Reinerus sing. respon. lib. 2. cap. 1. Ann. cons. 38. vol. 1. & pluries fuisse decisum in Rot. Lucens. testatur Cornazan. decis. 74. & decisio. 67. & pluries etiam fuisse in Rot. Rom. decisum refert Farinac. decis. 206. 210. & 596. Seraphin. decis. 508.

CAVSÆ.

SVMMARIVM.

1 *Euidens in alienationibus rei Ecclesiæ vtilitas requiritur, & ipsa est causa finalis alienationis, & nu. 7.*
2 *Quænam dicatur euidens vtilitas.*
3 *Quot modis euidens appellatur, vel non.*
4 *Vtilitas per quem est probanda.*
5 *Quæ sit vera ratio præsumendi vtilitatem, vel damnum.*
6 *Quænam sit ratio, vt vtilitas euidens per alienationem dictum non probetur.*

1 PRo causa Summus Pontifex euidentem exigit vtilitatem, & in nostra materia eui-
2 dens dicitur vtilitas, quæ ita clarè, & manifestè apparet, vt de ea dubitari non possit Bellam. in cap. fine exceptione. 12. q. 2. Barb. consil. 40. col. 1. Rolan. cons. 15. vol. 1. Item illa, quæ omnibus patet, & quando nulla tergiuersatione celari potest Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbitrar. iudic. cap. 172. nu. 22. Mandos. in nostris terminis loquens in praxi signaturæ gratię, si in euidentem, in princ. vers. hæc verba. Neque sufficit vtilitas, sed euidens requiritur, Præp. & Bellam. in c. 1. de reb. eccles. non alien. in 6. Bald. cons. 156. lib. 1. Cassan. in consuet. Burgund. rub. 9. nu. 12. respon. 310. Rodoan. rub. 19. de cau. vtilit. num. 82. & seq.
3 Tandem euidens dicetur vtilitas, quando bona fuissent aquosa, siluosa, sterilia, inundata, & infructuosa, vt post infinitos tradit Caual. omninò vid. dec. 45. nu. 34. part. 1. Seraph. decis. 29. lib. 1. Copin. decis. 37. qui concludit, tūc dici euidentem vtilitatem, quando maior esset expensa, quàm redditus, si ecclesia illa bona retinere vellet, & insuper dicit considerandā esse vicinitatem bonorum habitationi Rectoris Monasterij, vel Ecclesiæ, vt ipsorum vtilitas, vel inutilitas haberi possit, vt voluit pariter Turrecrem. in cap. terrulas 12. q. 2. & Ann. cit. cons. 38. nu. 9. vol. 1.

Ampliatur primo, vt euidens Ecclesiæ vtilitas dicatur illa tantummodo, quæ non dubia, sed euidens, clara, & indubitata est, Corn. consil. 243. lib. 2. Menoch. cons. 29. lib. 2. & fuit decisum in Rota in vna Romana inualiditatis census, 24. Maij 1591. * coram Pamphilio, in qua Domini dixerunt, ex impositione vnius census, vt alter omnino similis extinguatur, non dici ecclesiam effectam melioris conditionis, dicitur enim euidens vtilitas Ecclesię, idest manifesta, & notabilis, Prob. in cap. vnico, de cleric. non resid. in 6. & proinde modica vtilitas Ecclesiæ pro nihilo reputanda, Balb. decis. 22.

Digitized by Google

Amplia ſecundo, vt non dicetur euidens eccleſię vtilitas, cum dantur in emphyteuſim bona pro eodem pretio, quo æſtimata fuerint, & ob id alienari non poſſunt, Caual. cit. deciſ. 45. nu. 36. vbi concludit, quòd debet eſſe pretium maius, vel aliquid eccleſię donari, & quod cõditio debet eſſe melior, quàm antea. Barb. cõſ. 12. n. 20. lib. 3. & in ſpecie Maria. Caniſ. in ſuo cõſ. vni. adiecto poſt Dec. Caual. par. 1. nu. 132. Hinc voluit Imola in c. ad aures tit. noſtro, nõ ſufficere, quod detur æquiualens pretium, quia alienatio erit eccleſiæ damnoſa, ex quo vtili dominio priuatur: vt fuit in Rot. reſolutum in vna Roman. bonorũ 12. Decembris 1599. coram Cantuccio: & data re æquiualente eccleſiæ, non dicitur cõſtare de vtilitate, ſed de damno, vt poſt. Dec. in conſ. 142. tradit Rodoan. loco cit. nu. 173. Rimin. Iun. conſ. 233. lib. 3. Immò res eccleſiæ, quæ alienatur ex cauſa vtilitatis, debet eſſe inutilis, non ſolum re, ſed etiam ſpe, vt poſt Bal. conſ. 156. nu. 1. lib. 1. tradit Caualc. dec. 46. nu. 26. par. 1.

Ampliatur tertio, vt non poſſit probari euidẽs Eccleſiæ vtilitas, nec bona ipſius alienari, quando adſunt fructus pro ſatisfactione, nam licet Prælatus poſſit fructus Eccleſiæ pro ſe retinere, hoc procedit quando non ſubeſt neceſſitas alienandi, alias debet ex fructibus, ſi poteſt, prouidere, nõ autem bona eccleſiæ alienare Socc. conſ. 29. lib. 1. poſt Abb. in cap. nulli, tit. noſtro, & fuit deciſum in Rot. Roman. in vna Auximana bonorum primo Februarij 1580. & in vna placentina bonor. primo Nouembris 1580. coram Seraphino.

Amplia quarto; vt in alienatione rerum eccleſiæ, & gratia ſi in euidentem, vel confirmatione Apoſtolica Summus Pont. nil aliud intendat, niſi euidentem eccleſiæ vtilitatem; ideo cõfirmatio non dicitur ſubreptitia, ſi narretur terras nunc eſſe ad culturam redactas, quæ multò antea cultæ fuerunt; ſufficit enim adeſſe vtilitatem euidentem, quæ eſt cauſa finalis, & ita fuit deciſum in Rot. Rom. domus, 2. Nouembris 1588 coram Bubalo, & iterum in dicta Auximana.

Amplia quinto, vt huiuſmodi euidentia debeat conſtare aliter, quam per publicam ſcripturam, Anch. in clem. 1. 4. not. tit. noſtro, Rodoan. in eiuſdem nominis tractatu, rub. 19. nu. 130. Immò licet Commiſſarij declarauerint, ceſſiſſe in euidentem eccleſiæ vtilitatem, & pro ipſis præſumeretur, tamen poterit probari contrarium, vti tradunt Inn. in c. dudum, tit. noſtro, Gemin. in cap. ſine exceptione, 22. q. 2. Panor. cõſ. 41. lib. 1. Dec. conſ. 133. & 142. Iaſ. conſ. 55. lib. 1. Gem. conſ. 48. & latiſſimè
4 Rim. Iun. conſ. 233. vol. 3. Hæcque vtilitas eccleſiæ, nedum non præſumitur, ſed eſt probanda per eum, qui in illa ſe fundat, & ſic per conceſſionarium, ita Scarlat. inter quæſt. Anch. 53. nu. 3. Rebuff. in ſuo tract. num. 75. & Caual. d. deciſ. 46. nu. 14. par. 1. & Ann. cit. conſ. num. 29. cum ſit quid facti, vt poſt Ioan. Baptiſt. Ferrer. in conſ. 248. nu. 10. & ſeqq. & in conſ. 294. nu. fin. vol. 2. tradit Menoch. in præalleg. cap. 172. nu. 23. & licet preſumatur pro decreto, non tamen præſumitur, quod adſit euidens vtilitas, vt in ſpecie tradit Borgn. dec. 45. nu. 52. maximè quando non apparet, quod præceſſe-
5 rit cauſæ cognitio, Caniſ. citat. conſ. nu. 281. & ratio eſt, quia quando integralis forma non eſt ſeruata, non præſumitur vtilitas eccleſiæ, ſed damnum, ita poſt Bal. in l. quicunque, C. de ſeru. fugit. tradit Auendan. de exequen. mand. par. 1. c. 4. num. 31. Subamplia, vt nec euidens vtilitas probetur per alienãtium affertionem, Fed. de Sen. cõſ. 224. Rebuff. de alien. rer. eccl. num. 75. Bart. in l. ſi fortè, ff. de caſtr. pecul. & fuit deciſum in Rota in vna Auerſana tenimẽti 7. Iunij. 1591. coram Lancellotto. Ratio,
6 quia vtilitas in præſenti materia, nedum debet eſſe euidens, ſed euidenter probari, vt fuiſſe deciſum teſtatur Polid. Ripa deci. 394. & nedum exigitur vtilitas poſitiua, ſed etiam abnegatiua, idem in dec. 395.

7 Amplia ſexto, vt euidens vtilitas dicatur cauſa finalis alienationis bonorum eccleſiæ, & ſubreptio, quæ circa ipſã cauſam verſatur tantum attenditur. Seraph. deciſ. 508. Non tamen dicetur cauſa ſufficiens alienationis bonorum eccleſiæ ex eo, quod domus ſit ruinoſa, ſi cum parua impenſa reparari poteſt. Rot. in vna Romana domus, 16. Febr. 1604. coram Seraphino, vt patet in eius deciſ. 1490.

SVMMARIVM.

1 *Vtilitas eccleſiæ, tempore contractus alienationis facta eſt conſideranda.*
2 *Tempus calamitoſum quale ſit.*
3 *Alienatio facta tempore belli an valeat.*
4 *Quod tempus in contractu emphyteutico attenditur.*
5 *Perfectio ſcripturæ quando dicatur.*

Vtilitas eccleſiæ in alienatione, quo tempore ſit attendenda.

RESOLVT. I.

1 RFſpondetur, vtilitatem iuxta communẽ, & magis receptam ſententiam eſſe cõſiderandam tempore contractus alienationis factæ, vt tradunt DD. in l. 2. vbi Cagnolus nu. 213. C. reſcindend. vend. Calder. conſ. 5. de rer. permut. Ruin. conſ. 35. in fi. lib. 1. facit cap. ad aures, vbi Gl. Io. And. & alij tit. noſtro, & in c. cũ dilecti de emp. & vend. Rebuff. in ſuo tract. nu. 75.

Digitized by Google

n.75.Paris.cōs.24.vol.4.qui alios adducit, per text.in l.si voluntate, C. de rescind. vendit. & fuit decisum in Rota in vna Anconitana terra rum 13.Iunij 1578.coram Seraphino, & in vna Romana casalis 6.Aprilis 1576.coram Cā tuccio, vt in decis. diuer. 18.par.2. & in vna Bonn.bonorum 16. Iunij 1595. coram Mel La, & in eadem 27.Maij 1596.coram Arrigo no,Guid.Pap.dec.150.

2 Intellige primo,vt intelligatur de tempore regulari, & ordinario, secus si tempus sit calamitosum,vt pestis vel belli, quo res minoris va lebat, l. pretia rerum, ff.ad l. Falcid. Castrens. cons.109. col. 1. ver. nec obstat, lib. 1. Imol. Alex.& Hercul. in d.l.pretia rerū, in vlt. not. Aret.in §.si quis agens,n.1.& 4.vbi Ias.num 6. de action. & fuit decisum in Rota in vna Romana casalis Turricellæ, 20. Maij & 28. Iunij 1578.coram Cantuccio, vt in decis. diuers. 65. nu.7.& 8.& dec.78.part.2.

3 Vnde non substinetur alienatio facta de tempore belli, quo ecclesia parum percipiebat,Cu mm.in d.l.pretia rerum,num.5. Afflict. decis. 87.nu.3.Gram. dec.76.nu.13. Carroc. dec.29. not diuers.cit.dec.65.n.7.par.2.& fuit dictū in vna Papien. fructuum 1. Iunij 1578. coram Bubalo,& in Papien. bonorum 23. Ianuarij corā *Blanchetto*; declara hoc procedere, quando alienatio esset facta inspecto valore de tempore belli, secus si pretio,quo ante bellū currebat,vt fuit dictum in causa Romana domus in Burgo 30. Martij 1590.coram Mantica.

4 *Limita* secundo, non procedere in contractu emphyteutico,in quo non tempus contractus, sed confectæ scripturæ attendi debet, vt fuit dictum in vna placentina bonorum 13.Iunij 1583. coram Seraphino, & est decis. 607. eiusdem, siquidem contractus emphyteuticus requirit scripturā,Ias.in l.1.C. de iur. emphyt. Afflict.dec.72.per l.contractus,C.de fide instru
5 ment.& perfectus tunc dicitur,quando redigitur in instrumentum, Thesaur. decis. Pedem. 197.Anto. Fab.decis.15.C.de fide instr.& ideo sufficit verificare, quód eo tempore euidens ad fuerit vtilitas,nam attendi debet tempus, quò actus perficitur. Bald. in l.si quis eum, §. si suo in 3.not.ff. de vulg.& pupill.

SVMMARIVM.

1 *Emptor de conuersione pretij rei alienatæ propter vtilitatem ecclesiæ euidentem docere non tenetur, maximè quando pretium fuerit actualiter depositatum, & quomodo dicatur depositum actuale factum, num. seq.*

2 *Emptor tenetur probare, pecuniam esse versā in causam expressam, quando alienatio est facta virgēte necessitate, & quid in mutuo, & depositio vide nu.5.& 6.*

4 *Alienatio facta pro censu extinguendo, dicitur facta causa vtilitatis, non autem necessitatis.*

7 *Emptor in venditione facta pro soluendis ecclesiæ debitis, tenetur probare pecuniam esse versam in ecclesiæ vtilitatem, ac etiam quando contractus est initus eum non habente mandatum ab ecclesia, numer. seq.*

An emens rem eccl. cum euidenti vtilitate, teneatur probare pecuniam versam in ecclesiæ vtilitatem.

RESOLVT. II.

1 COmmunis est sententia DD. in c. 1. de depos.quod emptor de conuersione prætij rei alienatę propter ecclesiæ vtilitatem, nul lo modo docere tenetur,Dec.cōs.36. nu. 8. & 330.num.3.Crot.cons.4.nu.6.lib. 1. Aret. in l.ciuitas,num.6.ff.si cert.pet.Menoch.consilio 375. numer. 12. lib.4. Rot. in causa Anchonitana terrarum 13. Iunij 1578. coram Seraphino,& in Romana deuolutionis domus de Pincionibus 17.Nouembris 1581. coram Rubeo, vt patet in dec. 162. lib.2.diuers.Pisana bonoū,8.April.1585.corā Vicomite, Auxima na bonorū, 13.Maij 1585.coram Rubeo,& in eadem 15. Nouembris coram Robusterio. Volaterana bonorum 28.Nouembris 1596. corā Blanchetto,Romana casalis,7. Iunij 1591.coram Gipsio.Florētina bonorum,7.Maij 1590. coram Pamphilio, Romana casalis 21. Maij 1595.coram Seraphino:& iterum Rot.in vna Rom. census de Romulis, 18.Iunij 1599. coram Penia, & facit doctr.Molin.de Hisp.primogen.lib.4.c.4.à nu.20.vsque ad 24. secundū quod refert Gratian.lib.1. discept.forens.cap. 45.num.35.

Amplia, si pretium fuit actualiter depositatum,Dec.cons.36.nu.8.Rot.in causa Anchoni tana bonorum, 13. Nouemb.1577.& 13. Iunij sup.d.1578.coram Seraphino,Florentina casa lis,7.Maij 1590.coram Pamphilio:& quomo-
2 do dicatur factum actuale depositum, vide in Romana census,27. Iunij 1590.& 26.Ianuarij 1591.coram Bubalo,Romana casalis, 7. Iunij 1592.coram Gipsio,& in Anconitana terrarū 13.Nouemb.1577.coram Seraphino & est decisio eiusdem 349.

3 Limita,& primo conclusionem principalē procedere in alienatione facta ex causa vtilitatis,secus in ea quę fit necessitatis causa,quia tūc emptor tenetur probare pecuniam versam in causam expressā,Inn.num. 10. Ant. de Butrio. nu.4.in c. 1.depos.Abb.in c.quod quibusdam, de fideiussor. Anton.de Rodulf. in capit. fine

Digitized by Google

exceptione, nu.168.12.q.2.Rebuff. in ſuo tractat.num 40. Bal. in Auth. hoc ius porrectum, num.7. & Caſtrenſ. num.5. & 8.Cod.de ſacroſant. Eccleſ. Couarr. var. reſol. lib.2. cap. 17. num. 3. Rota in d. Rom. cenſus 29. Ianuarij
4 1591. coram Bubalo, vbi quod alienatio facta pro extinguendo cenſu, dicitur cauſa vtilitatis facta, non autem neceſſitatis, optime Gratian. in prealleg. cap.45.

5 Limita ſecundò in depoſito, Butrig. in d. c. 1.col.4.verſ.fallit ſecundo. vbi alij de depoſito Bar. in d. Auth. hoc ius porrectum, num. 14. & ibi Bald.nu.7.& Caſtr. iiſdem num.Aret.in d.l.ciuitas, num.8.ff. ſi cer.pet.& ita practicari voluit Balb. deciſ. 22. & Rota in cauſa Auximana bonorum, 13.Maij 1585. coram Rubeo.

6 Limita tertiò in mutuo, Butrig.in d.c.1.col. 4.d.ver.ac Bartol.Bald.& Caſt. ac Aret. in locis paulò ante citatis, Rebuff. de alien. rerum eccleſię, nu.38. & Rota in cauſa Anchonitana terrarum, 13. Iunij 1578.coram Seraphino, d. Auximana bonorum 3. Maij.

7 Limita quartò, in venditione facta pro ſoluē dis debitis Eccleſiæ, Inn.in d.c.1. verſ. vel fortè de depoſ. Abb.in d.cap.quod quibuſdam, de Rodulf. cit.c.ſine exceptione n.168.Bal.Caſtr. Aret.locis cit.& Rebuff.d.tractat.nu.4.Couar. loco cit. nu.3.Rota in dicta Anconitana terrarum 13. Iunij 1578.coram Seraphino Auximana bonorum 13. Maij 1585. coram Rubeo, Romana cenſus 23.Ianuarij 1591.coram Bubalo, & vide in eadem 23.Iunij 1590.coram eodem. Sublimita, niſi aliter ſit conuentum, Rota in d. Rom.cenſus 23. Ianuarij 1591. coram Bubalo. Item limita, quādo contractus initur cum particulari de Eccleſia non habente adminiſtrationem, vel mandatum, Butri.in d.capit.1.& de articulo latè Gratian.lib.1.diſcep. forenſ.cap. 45.

SVMMARIVM.

1 *Confeſsio Prælati ſola vtilitatem nō probat, niſi concurrentibus coniecturis, & quæ dicantur coniecturæ in hac materia.*

2 *An probatio cum Prælati confeſsione per coniecturas ſit ſufficiens, vt intelligatur pretium fuiſſe verſum in Eccleſiæ vtilitatem.*

Pretium fuiſſe conuerſum in vtilitatem Eccleſiæ, quomodo probetur.

RESOLVT. III.

PRobatur coniecturis, concurrente Prælati confeſſione, Bartol.& alij in l.Ciuitas ff. ſi cert. petat.vbi Aret.ſub nu.4.idem Bartol.in Auth.hoc ius porrectum nu.17,vbi Bald.num. 8.C.de ſacr.ſan.eccleſ. Natt.conſil.545.nu.20 Bald. in l. 1.in fi.C. ſi aduer. cred. Rimin. col fi.verſ.ex quo colligitur, Dec.nu.10. Alciat.nu 6.ff.ſi cert.pet.in d.l. Ciuitas, Caſtr. conſ. 338 nu.2.lib.1.Menoch.conſ.375.nu. 12.lib.4.& de arbitrarijs caſu 432.nu.33.lib. 2.vbi poni coniecturas, Rota in cauſa Romana deuolutionis domus de Piccionibus 17.Nouembris 158 & 12.Februarij 1582. coram Rubeo, vt patet in deciſ.162. & 38.lib. 2. & Romana Caſalis Palazzotti 29. Maij 1587. coram Robuſterio.

1 Addo, quod ſola Prælati confeſſio non probat verſionem in causā expreſsā abſq; adminiculis.Bald.in d.Auth.hoc ius,& in conſil.90.vol. 1.Card.in clem.1.q.39.de reb.eccl.non alienād. Bald.in l.ſi ſeruo C.quod cum eo, Mynſing.cōſil.30.nu.13.& ſeq.& ita practicatur Rota in cauſa Rom.de Piccionibus 12.Februarij 1582 coram Rubeo, & facit deciſ.258.lib. 1. diuerſar.

Inter coniecturas, optima eſt, quæ reſultat ex antiquitate tēporis.Crau.de antiq.temp. p. 2.cap.17.nu.13.& Iacob. Thoming. deciſ. 22. Item quod negotium fuit tractatum coram generali ordinis, quod ſufficere videtur, vbi concurrit debitum præexiſtens, & ſequens debiti ſolutio, vt Bartol. Bald. & reliqui locis citat. Item plures ſolutiones factæ debiti, quæ non multum diſtant à ſumma iuſti pretij, & ita fuit dictum in Rota Rom.in d.deuolutionis domus 12. Februarij 1582. coram Rubeo, ſed Rebuff.
2 de Alienat.nu.41.aſſerit, communem eſſe opinionem authoritate Socc.in conſ.15. vol. 1. q non ſufficiat probare per coniecturas, putà quod tempore contracti mutui, Eccleſia indigebat, ſed realiter probari debet; verum eius opinio intelligitur de friuolis coniecturis.

SVMMARIVM.

1 *Diuturnitas temporis efficit, vt omnia præſumantur ſollemniter acta.*

2 *Diuturnitas temporis non ſufficit, & quare. in propoſito caſu.*

3 *Quæ requirantur ad præſumendum, decretū commiſſariorum interueniſſe in alienatione rei Eccleſię.*

An ex temporis diuturnitate præſumatur interueniſſe decretum commiſſariorum.

RESOLVT. IV.

POnatur caſus, quod appareat de ſupplicatione, & petione prædicti aſſenſus Apoſtolici, ac de commiſſione facta à Papa delegatis

ad

Digitized by Google

ad confirmandã si in euidentem, &c. & de ipsa confirmatione, seù commissariorum decreto subsecuto non constet, num ex temporis diuturnitate illud interueniisse fit præsumendum.

1 Pro interuentu decreti facit, quia ex diuturnitate temporis omnia præsumuntur solemniter, vt est communis opinio secundum Bart. & alios in l. 1. C. qui admit. Ias. post alios in l. fi. dum ff. de verb. obligat. Cor. con. 284. colum. 4. Bald. in consilio 511. colun. 2. volum. 2. vbi consuluit, alienationem bonorum ecclesiæ præsumi solemniter factam ob temporis diuturnitatem, & quasi possessionem Gram. decis. 90. Cacher. decis. 74. Graff. conf. 2. titul. nostro vol. 2. sequitur Menoch. cons. 90. nu. 30. & seq. vol. 1.

Quidquid tamen prefati dicant, ego in facti contingentia iudicarem contrarium, nempè, quod nisi appareat omnia contenta, & mandata per Papam in huiusmodi rescriptis Apostolicis commissis iudicibus delegatis per ipsos vt fuisse executa, ad illa præsumenda temporis diuturnitas non sufficiat, quia talis præsumptio non est iuris, & de iure, ideò contra ipsã probatio in contrarium admittitur, Butr. Abb. & reliqui in cap. quoniam contra de probatio. Ratio requiritur, vt cum diuturnitate temporis interueniat scientia, & patientia illius, qui consentire debeat, ita declarat Alexan. consil. 218. vol. 6. & consil. 17. col. fin. cons. fin. volu. 4 cons. 94. vol. 2. Ias. cons. 176. volu. 2. Barbat. cons. 35. volu. 2. Immò esset maxima præsumptio secundum Quaran. quod commissarij noluissent decretum interponere, eò quod non inuenissent exposita in supplicatione verificari; verum secundum eundem; vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iustitia contractus, & euidens Ecclesiæ vtilitas, continuatio possessionis cum canonis solutione, scientia & patientia cuiuslibet rectoris successoris aliter esset respondendum.

2

3

SVMMARIVM.

1 *Res semel alienata cũ requisitis, perpetuò alienabilis absq; solemnitate efficitur.*

2 *Tempus, quo fit alienatio est inspiciendum, & quid in noua rei emphyteuticæ concessione.*

3 *Declara vt nu. 3.*

Euidens Ecclesiæ vtilitas in alienatione rei solitæ alienari quo tempore inspiciatur.

RESOLVT. V.

1 QVamuis res semel alienata cum solemnitate, efficiatur perpetuo absque solemnitate alienabilis, Garz. qui plures allegat dec. 99. vtilitas euidens tamen semper, & quocunque tempore exigitur, siue requiritur ex de cis. Rauden. 23. & propterea in præsentiarum quæstionis est, quo tempore inspiciatur; Non

2 nulli tenent inspici tempus, quo fit alienatio, non autem quo cepit res alienari primo loco, & hi sunt Rubin. decis. 57. vol. 1. Ioan. Gall. decis. 29. diuers. Franc. Rot. diuers. decis. 582 par. 1. in princ. per tex. in extrauag. ambitiosæ, & cap. 2. de feud. Cæsar de Graffis dec. 4. de loc at. vbi refert fuisse decisum in noua concessione rei emphyteuticæ debere adesse euidentem Ecclesiæ vtilitatem tempore vltimæ concessionis seù nouæ, & non sufficere adfuisse in antiqua concessione, & ita pluries fuisse decisum in Rota, testatur idem de Graff. decis. 5. de reb. eccl. non alien. & fuit dictum in causa nullius Castri montis 9. Martij 1580. coram Brauo, & Romana domus 29. Nouembris 1587. coram Blanchetto.

3 Declara illud procedere quando prima causa concessionis cessat, secus verò, quando illa duraret, vt declarat Abb. in cap. vt super num. 11. vers. ego crederem, de reb. eccl. non alien. Cæsar de Graff. decis. 4 num. 17 & seq. tit. nostro Balb. dec. 29. nu. 15.

SVMMARIVM.

1 *Citandus est rector in rei Ecclesiæ alienatione, & quid si esset præsens nu. seq. & quid si ipse Summo Pontifici supplicaret numero 4.*

3 *Iudex habens potestatem extraiudicialiter se informandi, rectorem citare non tenetur.*

An in alienatione rei Ecclesiæ si in euidentem rectoris alienantis citatio requiratur.

RESOLVT. VI.

1 REspondetur, rectorem alienantem citari necesse esse, licet non comparuerit, & fuerit indefensus Rot. in causa Roman. Casalis 26. Maij 1567. coram Oradino, & facit dec. 95. lib. 2. diuer. & iterum Rota in causa Corneri rescissionis contractus 16. Ianuarij 1590. coram Orano, & in vna Rom. alienationis 27. Februarij 1587. coram Blanchetto.

2 Limita primo, vbi rector esset præsens, quia tunc citandus non est, Ias. qui dicit communẽ in rub. ff. de in ius vocan. Bal. in cap. fin. de dol. & contum. Bar. in l. quid ego §. dennnciasse ff. de adult. quod procedit etiam, si citatio pro forma requireretur Ias. in l. 1. num. 75. ff. de lib. & posthum, licet præsens in iudicio præsuma-

Digitized by Google

ſumatur, quòd fuerit citatus, Barb. deciſ. 504. Gabriel de citat. concl. 1. n. 396. Rota in cauſa Anconitana bonorum 2. Martij 1584. coram Bubalo, Auximana bonorum 3. Maij 1585. coram Rubeo.

3 Limita ſecundò, quando Iudex commiſſarius, poteſt ſe extraiudicialiter informare, Abb. conſil. 41. nu. 1. verſ. ex quibus verbis, libro 1. Felin. conſil. 13. num. 7. & ſeq. Monal. conſil. 122. lib. 2. Rot. in cauſa Rom. domorum 20. Maij 1580. coram Lancellotto.

4 Limita tertio, quando rector ſupplicaret Papæ, Pariſ. conſil. 111. nu. 10. vol. 4. Rota in cauſa Caſalis 6. Martij 1567. coram Oradino, Romana domorum 20. Maij 1580. coram Lancellotto, Cortonenſis reſciſſionis contractus 26. Ianuarij 1590. coram Orano, & in deciſio. quotid. 95. lib. 2. Amplia hanc limitationem procedere, etiam ſi adeſſet clauſula, vocatis vocandis, quia intelligitur de alijs, quàm de ipſo rectore, qui eſſent vocandi, Rota in dicta Romana domorum 20. Maij 1580. coram Lancellotto, & d. Cortonen.

SVMMARIVM.

1 *Alienationis contractus rei Eccleſiæ, initus in eius vtilitatem abſq; ſollemnitatibus, tenet, & quare nu. ſeq.*

3 *Contraria opinio eſt magis recepta, & quare, etiam ſi fiat ex neceſſitate æris alieni ſoluendi.*

4 *Emptor tuta conſcientia res Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus, alienatas in euidenti vtilitate detinere poteſt, donec contractus in foro exteriori ob defectum ſollemnitatum caſſetur.*

5 *Nullitas contractus à quo allegari debet.*

Contractus, in Eccleſiæ vtilitatem initus, non ſeruatis ſollemnitatibus, an ſuſtineatur.

RESOLVT. VII.

1 REſpondetur, in hac quæſtione duas reperiri DD. ſententias; prima eſt affirmantium, inter quos ſunt Dec. in cap. 1. prima lect. nu. 71. de conſtit. & ibi addentes in verbo contentioſa, & in cap. quæ in eccleſiarum, num. 28. tit. noſtro, Rebuff. in eiuſdem nominis tractatu nu. 34. Rodoan. q. 20. & 51. cap. 7. Nauar. in comm. ſub nu. 17. Ant. Gabriel. alios cumulans lib. 3. comm. opin. tit. de reb. eccl. non alien. concl. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 75. referens hanc eſſe magis communem, & veriorem opinionem, Afflict. in conſtit. diuæ memoriæ nu. 66.

Contrariam tamen opinionem tenuerunt Sarmient. de reddit. eccle. par. 1. cap. 23 & 24. Rauden. de Analog. cap. 38.

2 Primæ opinionis fundamentum eſt, quia in caſu illo interuenit finis ſeù effectus ad quē reſpiciunt iura ſolennitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ, cum ſint inuentę ad euitandas deceptiones Rebuff. conſ. 19. nu. 13. & conſil. 10. & 11. num. 9. & ſeq. poſt Alber. Brun. in tractat. de form. & ſollen. act. Rub. de cau. & ſollen. ob cuius rationis efficaciam, eandem opinionem tenuit Roder. tom. 1. q. regul. quęſt. 27. art. 9.

3 Verum quidquid præfati DD. aſſeruerint; hodie in praxi contraria ſeruatur opinio, & ita in iudicando teneas, & ſecundùm illam iudicaſſe Conſ. Neapol. teſtatur de Franch. deciſ. 35. cuius ratio eſt, quia alienatio rei eccleſiæ duo copulatiuè requirit, vt valeat, nempè cauſā, & ſollennitatem, Magon. deciſ. 69. num. 4. Rota Florent. Guid. Pap. deciſ. 149. Ioſeph. Ludou. deciſ. 93. Rot. Peruſ. Caual. deciſ. 16. nu. 27. & ſequent. de contractib. lib. 1. nec vnum ſine alio ſufficit, vt tenuit Rota in vna Placen. bonorū 7. April. 1581. coram Seraphino, & Rom. de volutionis 28. Maij 1582. coram Rub. & in Piſana bonorum 30. Decembris 1584. coram Cantuccio, & in ſabbien. filuæ 19. Decembris 1588. coram Seraphino, & in Senen. præd. 8. Ottobris 1584. coram Pamphilio: Romana in validitatis cenſus 24. Maij. 1591. coram eodē, Mediolanenſis reſciſſionis permuuationis 10. Ianuar. 1597. eodem, & Mediolanenſis bonorum 7. Februarij, & tandem Miſſinger. conſ. 30. numer. 35. & ſequen. hinc fit vt alienatio rei eccleſiaſticæ facta abſq; ſollennitate, inualida ſit & reuocanda; Farinac. in deciſ. 203. licet facta ſit ex neceſſitate ſoluendi æris alieni idem cit. deciſ. Balb. deciſ. 21. & deciſ. 210.

4 Declara primò quod licet defuerint ſolennitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit, tuta conſcientia poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolemnitatum, vt prętter Sarm. in tract. de redit. eccleſ. par. 1. cap. 2. num. 6. & 7. voluerunt etiam Abb. in cap. 1. in fin. de reſtit. in integ. Nauar. in Comm. de ſpol. cler. §. 2. ſub num. 6. Rodoan. q. 46. num. 4. & ſeq. & Rodrq. d. q. 27. art. 10.

Declara ſecundò quòd ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia, in cuius fauorem ſolennitates ſunt introductæ, hoc vellet, eique placebit, adeò, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quàm ab ipſa eccleſia. Inn. cuius dictum ſequuntur Hoſt. & Zabarell. alijq; in cap. 1. in princ. de ijs, quæ fiunt a præl. fin. conſ. cap. Panor. in c. diuerſis falla

cijs

Digitized by Google

cijs num. 7. de cleric. coniug. Dec. in capitul. quæ in ecclesiarum, numer. 101. in fin. de constit. Rot. Roman. in decis. diuer. 133. num. 11. & seq. vol. 1. & 262. num. 9. p. 1. ita quod, ipsa volente hæc contractui, non potest eius aduersarius dicere contractum nullum, Menoch. alios allegans, in add. ad cas. 172. numero. 62. & in fin. Cardin. Puteus decis. 310. lib. 1. & 365. nu. 162. & fuit dictum in vna Perus. rescissionis contractus 24. Februarij & 18. Maij 1588. coram Blanchetto; Rom. domus 4. Decembris 1592. coram Mantica, Rom. census 10. Decembris 1590. coram Mellino Vissibonens. nullitatis locationis 1. Iulij 5596. coram Pamphilio, & ad materiam præsentis limit. vide Amod. a Pont. in Comm. ad tit. qui feud. dar. possunt nu. 148.

SVMMARIVM.

1 *In dubio pro decreto commissariorum præsumitur.*
2 *Probatio in contrarium aliquando admittitur, & quomodo probetur vsque ad finem.*

An contra Decretum commissariorum admittatur probatio in contrarium.

RESOLVT. VIII.

1 LIcet in dubio præsumatur pro commissariorum decreto, & sic quòd euidens fuerit vtilitas arg. tex. in l. Herennius §. Caia, & quod ibi notatur ff. de euict. Curt. cons. 23. Mohedan. decis. 12. de sentent. & re iud. Balb. dec. 21. & fuisse decis. testatur Seraph. decisio. 1073. limitatur multis modis, & Primò vt pos
2 sit probari contrarium eius, quod ipsi firmauerunt circa euidentem vtilitatem Inn. in cap. dudum tit. nostro Gem. in cap. fine exceptione 12. q. 2. Abb. cons. 41. volum. 1. Dec. cons. 142. & 133. Ias. cons. 155. vol. 1. Gemin. cons. 48. Rimical. Iun. cons. 233. num. 120. Rodoan. de ea. vtilitatis num. 162. Rota diuers. decis. 178. num. 3. vol. 2. præsertim, quando istud contrarium ostenderetur ex actorum inspectione; Alex. de præsumption. regul. 3. præsumption. 10. lim. 4.

Volens verò probare contrarium oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valdè clara per testes valde graues, Alexan. de Neuo cons. 30. num. 3. Rot. diuers. decis. 21. vol. 2.

Limita secundò, quando appareret, quod nõ fuit formæ congruitas seruata, quia tunc pro decreto non præsumitur Bal. in l. quicunque, C. de bon. quæ lib. & in con. 23. vol. 1. Ias. cons. 122. volum. 3. Ann. cons. 38. numer. 31. volum. 1. Auend. de exequen. mand. part. 1. cap. 1.

Limita tertiò quando dubitatur si præcesserit causæ cognitio, quia si de causa non est maturè cognitum, sed per nimiam accelerationem ad decreti interpositionem est deuentum tunc probatio in contrarium admittitur. Simoncel. in tractat. decret. lib. 3. tit. 7. in spect. 3. numer. 47. cum alijs, quos cumulat Menoch. cons. 30. vol. 1. & in tract. de præsum. lib. 2. præsumpt. 75. nu. 35.

SVMMARIVM.

1 *Inutilitas seu defectus ab ecclesia, non autem ab alio est alleganda.*
2 *Quid si actio esset popularis, & quid ante actũ consumatum, & etiam, quando ecclesia dicit, quod pro parte valeat, & pro parte non nu. 3. & 4.*

An defectus euidentis vtilitatis in alienatione rei ecclesiæ poterit à Tertio allegari.

RESOLVT. VIIII.

1 DEfectus solemnitatis, atque euidentis vtilitatis non potest ab alio, quàm ab ecclesia allegari, ex late traditis per Abb. in cap. diuersis fallacijs, num. 5. de cler. coniug. Felin. in cap. ad nostram num. 13. & sequent. de iur. iuran. Ruin cons. 33. num. 31. lib. 1. Crot. cons. 119. num. 7. Corn. cons. 121. volum. 2. Rodoan. q. 47. & 58. & fuit resolutum in Rota Romana in vna locationis 4. Decembris 1592. coram Mantica, & iterum per Seraph. dec. 374.

Amplia, vt nec conductor rei ecclesiasticæ ad euitandam solutionem pensionis possit excipere requisita in alienatione defeciſſe, Inn. Abb. & reliqui in cap. 1. de his quę fiunt, à prælati absque cons. cap. Dec. in cap. quæ in ecclesiarum 5. not. de constit. Ias. in l. 2. colun. 4. vers. vnum tamen Cod. de iur. emphyt. faciunt notata per Glos. & Bartol. in l. cum hij §. eam transactionem ff. de transact. Bal. in l. neque C. de contrah. stipul. & in l. contra ff. de pact. Ias. in l. non eo minus vers. istam regulam C. de procur. & fuit resolutum in Rot. in vna locationis, vt refert Crescent. decis. 1. de locat.

2 Limita primo in casu, vbi actio esset popularis, quia tunc quilibet agere potest l. 1. ff. De Actio. popul. & fuit resolutum in Rot. Rom. in vna oxomen. translationis pensionis 26. Octobris 1592. coram Mantica.

3 Limita secundo ante actum consumatum, quia tunc potest opponi defectus solemnitatis, etiam

Digitized by Google

etiam inuita ecclesia Tiraq. de leg. connub. glos. 8. num. 88. cum alijs per Pinellum in l. 1. par. 3. num. 32. ver. hec tamen C. de bonis, quæ lib. Balb-dec. 25.

4 Limita tertio quando ecclesia vellet pro parte valere, & pro parte dicere nullum, quia non potest ex latè cõgestis per Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 16. sub num. 5. Alex. cons. 21. vol. 1. Alciat. cons. 17. & fuit resolutum in Rota in vna placentina decimarum 2. Iunij 1586. coram Bubalo.

SVMMARIVM.

1 *Tria inter alia in considerando valore rei eccle siasticæ sunt attendenda. & num. 2. & 3.*

Quæ attendenda sint in considerando valore rei ecclesiæ.

RESOLVT. X.

IN considerando valore rei ecclesiæ, ad hoc vt inspiciatur an alienatio sit vtilis; habenda
1 est primo ratio pacti, quod melioramenta deuoluantur finita linea, quia cum hoc pactum respiciat commodum alienantis, est pars pretij l. fundi partem ff. de contrah. empt. Tiraq. de retract. §. 1. glos. 18. num. 38. & 68. Rota in causa Bononien. de Pipinis 20. Maij 1578. coram de Graffis, vt patet in decis. 136. alias 5. num. 3. de reb. eccl. non alien. & iterum in vna Rom. deuolutionis domorum 26. Maij 1590. coram Pamphilio.

Limita, si bona nunquam ad ecclesiam essent reuersura, vt quia locatio esset facta in perpetuum pro quibuscunque hæredibus, quia tunc pactum illud nullam respicit alienantis vtilitatem Dec. cons. 142. sub num 5. ver. non obstat, Corn. cons. 222. vol. 2. Monaldus consil. 121. vol. 1.

2 Habetur ratio vicinitatis fluminis, accessus bannitorum, vt fuit dictum in vna Bononiens. S. Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio & patet etiam in dec. 720. num. 10. part. 1. Rub. decis. 39. num. 16. & sequent. Mainard. decis. 18. lib. 3.

3 Habetur ratio, quod res indigeat reparatione Balb. dec. 29. intellige in concessione in emphyteusim perpetuam, Dec. cons. 142. sub num. 5. vers. non obstat quod dicetur de remissione, Rot. diuers. d. decis. 720. part. 1. & fuit dictum, atque resolutum in d. Bonon. S. Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, Intellige 2. quando rector non posset reparare absque illius alienatione, Auth. si quas ruinas C. de sacros. ec. & Rota in d. Apollinaris, & in vna Asculana locationis 1539. coram Litta.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum dandum à Prælato in dubio præsumitur præstitum.*
2 *Actus factus contra iuramentum cui ius assistit, tenet, contra faciens vero periurus.*

An alienatio in euidentem ecclesiæ vtilitatem facta cum requisitis a Prælato, qui iurauit non alienare, valeat.

RESOLVT. XI.

1 PRælatus iurans non alienare Romano Põtifice inconsulto, iuxta formam traditam in cap. ego de iur. iur. quod iuramentum in dubio præsumitur præstitum, quamuis de eo non constet ad decis. Crescent. 2. de iur. iur. licet intelligatur iurasse etiam in casu alias permisso à iure secundum commun. DD. opinionem in cap. fin. de eccl. ædific. & in cap. 1. de reb. eccles. non alienand. in 6. & in cap. 1. de ijs quæ fiunt à prælat. absque cons. capit. adeo vt plerique DD. loquantur per verbum impeditiuum potestatis, vt non potest non valet, impeditur vt Lapus allegatio. 30. Bald. consil. 374. in fine lib. 3. Ang. cons. 133. in fine, idem Bald. in Auth. hoc ius porrectum C. de sacrosant. eccl. Inn. Io. And. & Butri. in d. cap. 1. de his quæ fiunt à Præl. & quam plures; adeò vt per ista videatur dicendum quod alienatio secuta contra iuramentum in casu permisso esset nulla, vt velle videtur Signorol. cons. 61. & Lauren. de Rodul. in cap. fine exceptione 12. quæst. 21. verum quidquid sit, ac præfati DD. asseruerint, contraria sententia per Rot. fuit sequuta in vna Roman. locat. S. Andreæ coram Piccolomineo ex regula, quod iuramentum est præ-
2 stitũ in casu, in quo ius non resistit, imò assistit, scilicet in casu vtilitatis, & actus contra iuramentum factum valet, licet contra faciens sit periurus, vt per DD. in l. si ita quis §. ea lege ff. de verb. oblig. est casus in cap. licet de iur. iuran. in 6. & in cap. cum contingat eod. Corn. cõsil. 372. vol. 3. Monal. cons. 122. vol. 2. & in casu nostro in spetie tenet Abb. in cap. intellecto de iure iurand. Boic. in cap. vt super, & ibi Cardin. in §. possessiones de reb. eccles. non alien. Franch. & Gemin. in d. cap. licet de iur. iuran. in 6. Iaf. in d. §. ea lege ff. de verb. oblig. de mẽte Lapi. d. allegat. 30. q dum dicit etiã in casu vtilitatis non potest alienare absque pena periurij quasi periurium non autem actus inualiditatem considerat, & hæc opinio videtur communis suppositio, quod iterum Rot. secundum eam censuit, vt refert. Crescent. dec. 3. de iureiurand.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Regulariter & causa, & solemnitas in rei ecclesiæ alienatione copulatiuè requiruntur.*
2 *Empt. vti malefidei possessor, rem ecclesiæ emptam absque requisitis retinēs, ad fructuum restitutionem tenetur.*
3 *Clausula supplentes, &c. in hac decis. quid denotat.*

An in alienatione rei ecclesię solemnitas, & causa copulatiuè requirantur.

RESOLVT. XII.

1 ABsolutissimum est penes D D. in alienatione rerum ecclesię duo copulatiuè requiri, nempe solemnitatem, & causam, cap. 1. de reb. eccles. non alien. in 6. & clemen. 1. eod. Dec. cons. 142. num. 4. Rebuff. cons. 109. Iason. cons. 54. lib. 1. Rimin. cons. 233. vol. 3. Menoch. cons. 872. lib. 9. Paris. cons. 24. numer. 2. volum. 4. Surd. cons. 181. num. 14. & cons. 301. num. 25. Sarmien. de reddit. ecclesię, part. 1. c. 2. in princ. Mascard. de probat. conclus. 78. nu. 6. cum seq. volum. 1. Viuius decis. 145. num. 20. lib. 1. Guid. Pap. decis. 156. March. decis. 35. part. 1. Rot. diuers. decis. 278. num. 1. par. 1. & 360. num. 1. & decis. 178. part. 2. Magon. decis. 69. num. 4. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 17. numer. 2. & propterea vnum sine alio non suffice re voluerunt Barbat. cons. 40. lib. 1. Rolandus cons. 15. lib. 1. Grammat. decis. 79. Capyc. dec. 105. & 113. num 8. Rimin. Iun. cons. 364. num. 55. vol. 4. Hond. cons. 31. num. 14. Simon. de Pret. cons. 38. num. 13. vol. 1. Magon. decis. 69. Rot. Florentin. num. 5. Rot. decis. 756. numer. 1. & 3.

Amplia primo, etiam si constaret de euidenti vtilitate ecclesiæ, & ipsa ecclesia vellet stare contractui, de Franch. dec. 35. Balb. decis. 90. Rubin. decis. 29. Thesaur. fori ecc. part. 1. capit. 15. num. 74 Anton. lib. 1. variarum resolution. cap. 5.

Amplia secundò, vt adeò vno deficiente, contractus censeatur nullus, vt etiam contrahētes incurrant excommunicationem Papalem, de qua in extrauag. Ambitiosę, de reb. eccles. non alien. ita Claud. Tuti. in allegat. 24. Put. decis. 3. num. 1. part. 2. Rota diuersa decisio. 86. par. 3. Balb. decis. 22. Ozasc. decis. 167. numero 2. & sequent. Surd. cons. 181. numer. 1. &c.

2 Amplia tertio, vt rem taliter alienatam retinens, vti malefidei possessor teneatur ad restitutionem fructuum, cap. nulli liceat. 12. quęst. 2. Ozasc. decis. 160. num. 2. Balb. decis. 203. Rota diuers. decis. 14. num. 2. cum sequente part. 1. & decis. 246. num. 4. part. 2. Surd. cons. 249. num. 2. Couarr. variar. resolut. lib. 1. cap. 3. num. 8. cum seq. sed an in foro conscientiæ sit tutus, vide Rodoan. fol. 222. num. 1. & seq. vnde dum Natta cons. 441. nu. 29. Ozasc. dec. 68. num. 28. Rota decis. 225. part. 3. dicunt sufficere causam necessariam, vel euidentem vtilitatem ecclesiæ, absque beneplacito Papæ, non est eorum dictum sequendum, cùm sit contra communem opinionem.

3 Sed an stante clausula, supplentes, &c. apposita in litteris, tunc operetur, vt vnum sine altero substineatur adde Paris. cōs. 19. numer. 21. & idem cons. 47. vol. 1. cum alijs per eundem congestis cons. 3. nu 51. vol. 3. cons. 11. nu. 4. vol. 4. Surd. cons. 245. num. 44. Antonin. lib. 1. variar. resol. cap. 5. Thesau. for. eccl. par. 1. c. 15. nu. 78.

SVMMARIM.

1. *Alienatio facta cum requisitis, in dubio præsumitur vtilis.*
2 *Dicenti de non euidenti vtilitate, onus probandi incumbit.*
3 *Damno probato, nulla erit alienatio, data, quod à iudice vigore gratiæ, si in euidētem fuerit confirmata.*
4 *Rector asserens causas esse falsas, onus probandi ei incumbit, vbi alienatio rei ecclesiæ fuerit confirmata.*

An alienatio rei ecclesiæ in dubio vtilis præsumatur.

RESOLVT. XIII.

1 NOn est dubitandum, vtilē præsumi, quando fit cum debitis solemnitatibus, Bald. in cap. 1. col. 9. qui feu. dare pos. Ias. cons. 54. numer. 3. lib. 1. Dec. cons. 142. numer. 1. & in consil. 341. numero 12. Abb. consil. 41. numer. 2. lib. 1. Alex. cons. 79. numer. 6. ad finem vol. 1. Paris. cons. 24. num. 5. volum. 4. Couar. lib. 2. variar. resolut. cap. 17. nu. 2. Gabriel de sententia, concl. 5. num. 2. Capyc. decis. 16. Rota in causa Ragusina emphyteusis 20. Iunij 1578. coram Lancellotto, vt patet in dec. 479. n. 1. par. 1. diuers. Auximana bonorum 1. Februarij 1588. coram Seraphino, Pisana bonorum, 8. Aprilis 1585. coram Vicecomite, Auximana bonorum, 13. Maij 1585. coram Rubeo, & in eadem 15. Nouembris 1586. coram Robusterio, Volatrana bonorum 28. Nouembris 1586. coram Blanchetto, Roman. deuolutionis domorum 26. Martij 1590. coram Pamphilio, Florentina bonorū 7. Maij 1590. coram eodem. Rom. casalis Turricellæ, 29. Aprilis 1594. corā Seraphino, Bononien. bo.

Digitized by Google

bonorum, 16. Iunij. 1595. coram Millino, & 20. Nouembris 1595. coram eodem, 27. Maij 1596. coram Arrigonio, Mediolanen. bonorũ, 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio.

2 Vnde dicenti alienationem lęſiuam eccleſiæ incumbit onus probandi læſionem, vel non euidentem vtilitatem, Bal. in d. c. 1. nu. 7. de his qui feu. dare poſſ. Cor. conſ. 81. num. 27. volu. 1. Dec. in c. quoniam contra, num. 42. de probat. Couar. loco cit. in fin. Abb. d. conſ. 41. Alexan. Pariſ. & Dec. locis cit. Iaſ. d. conſ. 54. numer. 3. Rot. in cauſa Mediolanenſ. bonorũ 10. Ianuarij 1594. coram Pamphilio, & in Rom. deuolutionis domorũ, 26. Martij 1596. corã eodẽ Pãphilio, Romana caſalis Turricellæ 28. Ianuarij 1578. coram Cantuccio, vt patet in deciſio. diu. 78. nu. 3. par. 2.

3 Verum quando poteſt probari læſio, vel dãnum, alienatio erit nulla, etiam ſi à iudice fuerit confirmata vigore gratiæ ſi in euidentem, Dec. conſ. 142. Monald. conſil. 33. Menoch. cõ 115. vol. .... Rot. diuerſ. dec. 181. n. 4. par. 1. Rota in cauſa Lucana bonorum, 15. Ianuarij 1571 coram Lancellotto.

4 Adde tamen, quòd quando alienatio rei eccleſiæ eſt confirmata, *Rectori* aſſerenti cauſas eſſe falſas, incumbit onus probandi, Abb. dict. cõſ. 41. n. 6. Pariſ. in eodẽ cõſ. ac Couar. loco citat. in ſi. nu. 2. & fuit dictum in Rota in vna Bonõ. S. Apollinaris 24. Martij, & 20. Iunij. 1586 coram Orano, & vide in eadem, 9. Iunij 1589. coram eodem.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio ſit ex cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis, & quando requiratur, non ſolum vtiliter eſſe ceptam, ſed etiam Eccleſiam fieri locupletiorem nu. 2.*

3 *Vtilitas eſt neceſſaria ab initio, nec accidens attenditur, & quare nu. 4.*

5 *Subreptio, quando attendatur in gratia ſi in euidentem.*

6 *Clauſula in confirmatione alienationis (dummodo debito prætio ſit facta) quomodo intelligatur.*

Alienatio rei Eccleſiæ, vt valeat, ſufficit, illam vtiliter fuiſſe ceptam.

RESOLVT. XIV.

1 REſpondeo diſtinguendo, quod aut huiuſmodi alienatio ſit ex cauſa neceſſitatis, & tunc illli ſtatur qualemcunq; exitum habeat, dummodo ſit vtiliter cepta l. ſed. an vltrò §. 1. ff. de neg. geſt. Balb. dec. 121. Rauden. de Analog. cap. 71. num. 16.

2 Si verò fiat ex cauſa vtilitatis, non ſufficit eam vtiliter cæptam, ſed requiritur Eccleſiam fieri locupletiorem, l. ſi pupilli in princ. ff. de nego. geſt. Ita poſt Ioan. de Fano diſtinguit Archid. in cap. ſine exceptione 12. q. 2. & ibi Lauren. de Rodulph. num. 14. Gemin. col. 2. circa medium verſ. in hac quæſt. Bellam. num. 6. in gloſſ. ſed nonne Henric. Boich. in c. tua, de his, quæ fiunt à præl. abſq; conſ. cap. & reſolutum in Rota in vna Rom. Caſalis Turricellæ 10. Maij 1578. coram Cantuccio, & patet in dec. diuerſ. 65. num. 4. part. 2.

3 Licet vt quidam aſſerunt, ſufficiat, quod vtilitas adſit ab initio, nec attenditur, quod poſtea accidat, Calder. cõſ. 5. de rer. permut. Alciat. conſ. 37. num. 5. Mon. conſ. 117. nu. 3. poſt Bal. conſ. 334. in fi. vol. 1. Alex. conſ. 16. nu. 41. volum. .... Tiraq. de retract. conuent. §. 7. glo. 1. num. 10. & Rota in vna Anchonitana terrarũ 13. Iunij 1578. corã Seraphino j & in Florent. bonorum 7. Maij 1591. coram Pamphilio, & iterum in vna Rom. Caſalis 7. Iunij 1591. Corã Gipſio; quia intentio Papæ eſt, vt cedat in Eccleſiæ vtilitatem, & nil aliud curat Soccin. cõſil. 15. num. 51. volum. 1. Ruin. conſ. 157. num. 25 & 27. vol. 1. Dec. conſ. 142. & fuit reſolutum in Rota in vna Placentina bonorum 7. Nouembris 1580. Coram Seraphino, & in eadem 7. Aprilis 1581. Coram eodem, & in Romana domus 2. Decembris 1588. Coram Bubalo; Auximana bonorum 1. Februarij 1580. Coram Seraphino.

5 Vnde in gratia ſi in euidentem non attenditur ſubreptio, quado nõ eſt circa vtilitatẽ; ſed quando reſpicit vtilitatem, quia tunc gratia vitiatur, Dec. d. conſ. 142. num. 6. Menoch. conſ. 122. vol. 2. & fuit dictum in cauſa Placentina bonorum 7. Aprilis 1581. Coram Seraphino, & in dicta cauſa Auximana bonorum Coram eodem 1. Februarij 1580. & in vna Placentina bonorum tenutæ (della Maddalena) 27. Iunij 1597. Coram Seraphino, & in dicta Romana domus 2. Decembris 1588. Coram Bubalo; &

6 clauſula in alienationis confirmatione (dummodo debito pretio ſit facta) intelligitur de pretio communi, vel de euidenti vtilitate, vt fuit dictum in vna Viglieuetan. locationis 27. Nouembris 1596. Coram Corduba.

SVMMARIVM.

1 *Vtilitas putatiua in alienationibus quando ſufficiat.*

An in alienatione rei Eccleſię vtilitas putatiua ſufficiat.

RESOLVT. XV.

REſpondeo cum diſtinctione, quod aut ab initio ad fuit cauſa primaria vtilitatis, vt quia

Digitized by Google

quia bona erant ſterilia, licet non fuerit vtiliter contractum in pretio, & hoc caſu contractus nō eſt nullus, ſed eccleſię datur reſtitutio, aut verò cauſa vtilitatis non adfuit ab initio,
1 & tunc vtilitas putatiua non ſufficit, & contra eum eſt initio nullus, Ant. de Butr. in cap. 1. num. 19. cum ſeq. de in integr. reſtitu. Imol. nu. 2. eſt item nota, & num. 16. circa fin. Anan. n. 2. verſ. quid autem, & ibi Abb. qui dicit eſſe communem opinionem nu. 17. Ioan. Andr. in cap. per tuas num. 6. & ſeq. de arbit. Couar. var. reſolution. lib. 2. cap. 17. nu. 2. circa med. verſ. ſed opinio poſterior, Ant. lib. 3. var. reſol. cap. 21. num. 3. & ſeq. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna Cluſina bonorum 24. Nouembris 1574. & 15. Iunij 1571. coram Lancellotto, & iterum in vna Gadicenſ. cenſus 23. Ianuarii 1593. coram Seraphino Rot. diuerſ. dec. 18. & 181. num. 2. par. 2.

Et vtilitati putatiuæ tunc ſtatur, quando eſt ſeruata forma, Anchar. in cap. cum apoſtolica num. 11. de his quæ fiunt à præl. abſque conſ. cap. Abb. conſ. 41. num. 3. vol. 1. Felin. conſil. 17. nu. 13. & ſeq. Monal. conſ. 31. vol. 1. Flam. de Rubeis conſ. 13. num. 6. poſt Alciat. conſ. 17. nu. 7. & fuit in Rota reſolutum in vna Lucana bonorum 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto, vt patet in deciſ. 181. num. 3. & 4. p. 1. diuerſ.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis, potius in fraudem præſumitur, quàm in eius vtilitatem.*
2 *Clauſula poſita in alienatione rei Eccleſiæ (ſi ne præiudicio Eccleſiæ) quid operatur.*
3 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis bonæ famæ cum ſolemnitatibus, non præſumitur in fraudem, nec etiam in caſu nu. ſeq.*
5 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineo, quamuis in fraudem præſumatur, non tamen redditur nulla.*

An alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis præſumatur in fraudem.

RESOLVT. XVI.

1 REſpondetur, quod potius præſumitur facta in fraudem, quam in vtilitatem Eccleſiæ, vt habetur per DD. communiter in Auth. quibuſcunque C. de ſac. ſan. eccl. Iaſ. in c. num. 14. & ſeq. qui feud. dar. poſſ. Curt. Iun. dicto par. 2. q. 7. Alciat. de præſumpt. reg. 1. præſump. 25. num. 1. & fuit latè reſolutum in Rota Rom. 21. Iunij 1599. coram Pegna, & in cauſa Lucana bonorum 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto, Bononienſ. Sancti Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, & in Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1578. coram eodem, & in vna Senenſ. affictus 11. Februarij 1591. coram Pamphilio, Cęſar de Graſſis dec. 4. num. 24. de rebus eccl. non alien. Rota diuerſ. deciſ. 181. num. 5. par. 1. & deciſ. 720. num. 1. par. 1.

Limita præfatam opinionem non procedere, vbi in alienatione eſſet adiecta clauſula, ſine præiudicio eccleſiæ, quia tunc valeret, nec
2 in fraudem præſumeretur, ſecundum Arch. in cap. cum Epiſcopus in fine 10. q. 2. Cardin. in clem. 1. §. Abbatis num. 2. de exceſſ. prælat. Feder. de Senis conſ. 52. ſub num. 2. Aluar. in cap. 1. num. 7. circa medium, verſ. ex quo nota, ſi de inueſt. int. dom. & vaſſal. Imol. in cap. vt ſuper num. 15. & Abb. num. 15. & 19. de reb. eccleſ. non alien. & in conſ. 41. num. 3. verſ. per hoc etiam tollitur lib. 1. latiſſimè Iaſ. in cap. 1. nu. 17. qui feud. dar. poſſ. vbi teſtatur de magis cōmuni, Curt. qui dicit communiorem in tracta. de feud par. 2. quæſt. 7. & fuit in Rota reſolutū in vna Roman. Caſalis 6. Aprilis 1576. coram Cantuccio, & iterum in vna Bononien. bonorum de Marano 16. Iunij 1595. coram Mellino
3 Limita ſecundo ſi alienatio fieret cum debitis ſollemnitatibus, & in conſanguineos bonæ famæ, & conditionis, Arch. in d. cap. cum Epiſcopus in fine 10. q. 2. Feder. de Sen. d. cōſ. 52. & d. Roman. 6. Aprilis 1576. coram Cantuccio, vt patet in dec. diuer. 18. num. 2. verſ. & prædicta debent, par. 2.

4 Limita tertio, vbi alienatio fieret pluribus, inter quos vnus tantummodo eſſet conſanguineus illius, qui alienauit, quia tunc omnis fraudis ſuſpitio, atque præſumptio læſionis Eccleſiæ ceſſat, Menoch. conſ. 559. vol. 4. & fuit reſolutum in d. Rom. Caſalis 1576. coram Cantuccio, vt in d. dec. diuerſ. 18. nu. 6. verſ. præterea accedit par. 2.

Animaduertendum tamen ſummoperè eſt in præſenti quæſtione, quod ex ſupra enarrata
5 præſumptione, vt in prima concluſione diximus, alienatio non videtur nulla, Abb. d. conſ. 41. num. 3. verſ. per hoc etiam tollitur volu. 1 Alc. de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 29. ſub nu 3. & fuit reſolutum in Rot. Roman. in vna bonorum 8. Aprilis 1585. coram Vicecomite Bononienſ. bonorum 16. Iunij 1595. coram Mellino. & in vna Papien. bonorum 28. Apr. 1595. coram Seraphino, Rot. diuerſ. deciſ. 121. nu. 6. & ſeq par. 1.

SVMMARIVM.

1 *Alienās res Eccleſiaſticas de euictione de proprio tenetur, ac etiam eius hæredes nu. 2. nō ſo-*

Digitized by Google

ſolum ad rem, ſed etiam ad damna, & intereſſe nu. 3.

4 *Emptor contra alienantem pro euictione habet actionem, quid ſi fuerit in mala fide.*

5 *Prælatus ſucceſſor contra prædeceſſoris hæredes pro rei eccleſiæ alienatæ pretio agere poteſt.*

Alienans res Eccleſiæ an teneatur de euictione de proprio.

RESOLVT. XVII.

3 AFfirmatiuè eſt reſpondendum per text. expreſſum in cap. Vulterana ibi (ſit emptoribus ad eum recurſus) vbi Gem. col. 1. ver. nota, quod prælatus malè alienans 12. q. 2. gloſ. in cap. ſi quis præsbyterorum (verbo alienata) vbi Innoc. in prin. Imol. n. 19. & ſeq. Bald. nu. 16. Hoſt. col. 2. ver. ſed nõnè emptor, Abb. in fi. Bero. n. 49. in fi. de reb. eccl. non alien. Benint. cõſ. 131. Alciat. cõſ. 39. Feder. de Sen. cõſ. 71. n. 7. & ſeq. & fuit reſolutũ in Rota Rom. in vna Placentina euictionis 5. Maij 1589. & 2. Aprilis 1590. coram Platto, & iterum in vna Firmana bonorum 16. Ianuarij 1585. corã Litta,

2 Amplia primo procedere etiam contra alienãtis hæredes, quia contra eos emptori datur actio, l. 1. C. vt actio hæred. & cont. hæred. Bal. conſ. 29. vol. 1. Alban. conſ. 212. vol. 1. & fuit reſolutum in eadem Rota Roman. in vna Placẽtina euictionis 5. Maij 1589. & 2. Aprilis 1590. coram Platto.

3 Amplia ſecundo, vt non ſolum ad pretium, ſed etiam ad intereſſe, & damna teneatur alienans, vel eius hæres l. venditor, l. ſi cum creditor in fine, & l. euicta la ſeconda. ff. de euictio, Inn. in d. cap. ſi quis præsbyterorum verſ. peto mihi, Hoſt. verſ. ſed nonnè, Bero. num. 49. Cardin. in clem. 1. q. 25. eod. tit. & Rota in d. Placentina.

An autem indiſtinctè emptor pro euictione habeat actionem contra alienantem, vel ſolũ, quando eſt in bona fide; ſecus verò ſi in mala ſit fide vide Imol. in d. cap. ſi quis præsbyterorum num. 19. & ſeq. Abb. in fine Bero. num. 50. Lauren. de Rodulf. in cap. ſine exceptione nu. 180. 12. q. 2. & Card. in d. clemen. 1. d. q. & Rotam in d. Placent.

4 Adde, quod Prælatus Modernus poteſt agere contra hæredes prædeceſſoris, pro pretio rei Eccleſiæ alienatæ, vt per DD. in d. c. ſi quis præsbyterorum, & l. iubemus §. Æconomus, vbi Salicet. in princ. & Bald. in §. ſanè num. 5. C. de ſac. ſanct. eccl. Rodoan. de reb. eccl. non alien. pag. 10. num. 9. & pag. 470. num. 22. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Piſana liquidationis fructuum 17. Octobris 1571. corã Orano, & iterum in vna Romana Caſalis 13. Aprilis 1593. coram Blanchetto, & facit deciſ. Rot. diuer. 14. num. 6. part. 1.

SVMMARIVM.

1 *Fructus debentur à die alienationis in rei Eccleſiæ nulliter alienatæ recuperatione.*

2 *Error iuris in hac quæſtione non excuſat, & quare.*

3 *Error facti hoc in caſu excuſat, ſed fructus à die motæ litis debentur.*

An in reuocatione rei Eccleſiæ nulliter alienatæ veniant fructus reſtituendi.

RESOLVT. XVIII.

IN recuperatione rei Eccleſiæ, nulliter alienatæ, vt puta ex defectu ſollemnitatis fru-
1 ctus debentur a die alienationis, l. iubemus §. 1. vbi Bal. & reliqui C. de ſacr. ſan eccl. cap. ſi quis præſbyterorum, vbi Butr. Abb. & Anan. de reb. eccleſ. non alien. & Bero. ibidem num. 14. Curt. Sen. conſ. 71. col. 7. ver. ita declarat, Fel. conſ. 17. num. 3. & in cap cum cauſa num. 27. de reiudic. vbi teſtatur de communi, Cor. conſ. 22. num. 13. volum. 1. Gram. deciſ. 79. nu. 8. & ſeq. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 634. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Placentina bonorum 26. Iunij 1585. coram Blanchetto, & iterum in vna Vlixbonen. nullitatis 1. Iulij 1596. coram Pamphilio, & voluit etiam Pinell. in repet. l. 2. par. 3. num. 4. & ſeq. C. de reſcinden. vendit.

2 Amplia, vt hoc caſu error iuris non excuſet, cum ius reſiſtat, Bart. in l. ſed ſi lege, §. ſcire, ff. de pet. hęred. DD. in d. c. ſi quis præsbyterorum, Bal. conſ. 31. nu. 6. & ſeq. vol. 1. Curt. Sen. d. conſ. 71. Fel. d. cap. cum cauſa, nu. 27. Alex. conſ. 339. num. 5. & ſeq. vol. 2. Gramm. d. deciſ. Bero. cit. loco, num. 44. verſ. Ioan. de Imola, Alciat in l. mouentium, nu. 6. ff. de verbor. ſignif. & fuit reſolutum in d. cauſa Placentina bonorum 26. Iunij 1585. coram Blanchetto.

3 Limita, ſi in facto erraretur, quia tunc error excuſaret, puta ſi emptor cogitauit aſſenſũ Apoſtolicũ interueniſſe, qui tamẽ nõ interuenit, Felin. d. c. cũ cauſa, nu. 27. verſ. procedere, de re iudic. Bero. d. c. ſi quis præsbyterorum, num. 45. Raudenſ. de Anolog. lib. 2. c. 27. num. 13. & ſequent. Coſta conſ. 17. num. 4. & hoc caſu fructus non debẽtur, niſi à die motæ litis, vt tradunt DD. communiter in d. c. ſi quis præsbyterorum, Alciat. d. l. mouentium, num. 6. Fel. conſ. 39. nu. 7. & fuit reſolutum in d. Vlixbonen. locationis, 1. Iulij 1596. coram Pamphilio.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Alienatio facta per procuratorem fines mandati excedentem, nulla.*
2 *Iudicium capituli requiritur, ad hoc vt alienationis facta per procuratorem fines mandati excedentem, ratificatio inducatur.*
3 *Canonici absentes, in ratificatione non sunt vocandi.*
4 *Nomen Canonicorum in alienationis instrumento an exprimendum.*

An procurator capituli excedendo fines mandati, operetur, vt alienatio rei ecclesiæ ab eo facta, sit nulla.

RESOLVT. XIX.

1 PRæfatam alienationem fuisse inualidam respondetur per tex. in l. diligenter, ff. mandat. & cap. cum dilecta de rescriptis, cap. quod quibusdam, cum ibi not. extra de fideiuss. Abb. in cap. fin. prope fin. de rest. spol. Alex. cons. 27. nu. 3 volu. 1. Dec. cons. 493. num. 8. Paris. consil. 47. num 50 vol. 1. & Menoch. cons. 339. vol. 2. Farinac. decis. 204. & ita late fuit dictum in Rota Romana in vna Cortonensi. bonorum 28. Martij 1588. coram Platto, & iterum in vna Perusina recognitionis contractus 28. Martij 1588. coram Comitalo, & in vna Corton. bonorum 9. Iunij 1589. coram Platto.

2 Nec ratificatio huiusmodi alienationis inducitur ex scientia fratrum, vel Canonicorum, sed scientia capituli requiritur. Arch. in cap. sine exceptione in fine, 12. q. 2. Inn. Card. Abb. & reliqui in cap. 1. & in capit. cotinebatur de his quæ fiunt a prælat. Clar. in §. emphyteusis, q. 10. vers. sed nunquid, Alex. cons. 519. num. 3. volu. 4 Dec. cons. 437. num. 3. Corn. cons. 224. numer. 18. volum. 4. Bal. in Auth. hoc ius porrectum sub num. 3. in fin C. de sacrosant. eccl. & fuit resolutū in d. Cortonen. bonorum 28. Martij 1588. & 9. Iunij 1589. & 26. Ianuarij 1590 coram Platto, Romana domus 7. Iunij 1591. coram Blanchetto, Tiburtina nullitatis locationis 5. Decembris 1597. coram Millino.

3 Nec Canonici absentes sunt vocandi, Dec. in cap. cum omnes num. 7. vers. in absentibus, vbi communi, & ibi Bero. num. 82. in fine, & late fol. num. 22. de constit. Iaf. cons. 54. col. 3. num. 2. vers. ista sunt, vol. 1. Rebuff. de alienat. rer. eccl. num 77. Abb. in cap. 1. num. 5. de his quæ fiunt a prælat. absque consens. cap. Guid. Pap. decis. 160. vbi resolutum in Rota Roman. in vna Medio bonorum de Nouedo 20. Maij 1581. coram Ludouico, vt patet in decis. diuers. 29. lib. 3. An autem in hoc instrumento alienationis sit necesse nomina præfatorum Canonicorum exprimere, vide Mied. dec. 1. de rebus eccl. non alien. Ioseph. Ludouic. in decis. Lucan. 27. Verall. dec. 165. part. 1.

SVMMARIVM.

1 *Supplicatio si in euidentem per obitum concedentis ante præsentationem expirat.*
2 *Regula reualidatoria literarum gratiæ, & iustitiæ non habet locum si supplicatio infra annū à die obitus concedentis non præsentetur.*

An supplicatio si in euidentem expiret per obitum concedentis ante præsentationem.

RESOLVT. XX.

NOn est dubitandum supplicationem expirare, si ante eius obitum commissarijs non præsentatur, Dec. in cap. relatum num. 3. de offic. deleg. Baldus in cap. tuam num. 3. de ordin. cognit. cum alijs, quos cumulat Gabriel. de preben. concl. 1. num 57. & 13. & fuit resolutum in Rota Roman. in causa Tiburtina Hortus 12. Decembris 1588. coram Mantica.

2 Et propterea subiacet regulę reualidatoriæ literarum gratiæ, & iustitiæ, & si non præsentatur infra annum à die obitus concedentis, non suffragatur, vt fuit in Rota decisum in causa Elnen. minoriorum 10. Iunij 1587. coram Blanchetto, & in d. Tiburtina.

SVMMARIVM.

1 *Fraus in dubio non præsumitur.*
2 *Fraus quando præsumatur.*
3 *Fraus quando non præsumatur & nu. seq.*

An alienatio rei ecclesiæ præsumatur in fraudem ac simulata, si alienans reperiatur possidere post alienationem ipsam.

RESOLVT. XXI.

1 FRaus in dubio non præsumitur l. dolum C. de dolo, & qui illam allegat probare tenetur leg. Quoties ff. de probat. verumtamen per coniecturas bene probatur & inter duas principaliter illa videtur, quando venditor post venditionē reperiretur possidere bona vendita, & prætens,
2 & homo intelligens, & cautus esset emptor in suis negotijs &c. nam tunc fraus præsumeretur argumento l. qui eum vno §. fin. ff. de re militar. Bartol. in l. post contractum num. 4. ff. de donat. Bald. in l. qui testamentum num. 5. ff. de probat. Dec. cons. 659. vol. 2. & in cons. 36. volum. 1. cōs. 341. num. 13. & in cons. 409. & ratio est quia non præsumitur quis alienasse ea, quæ repertus est possidere l. sicut §. superuacuum ff. quibus modis pignus soluatur voluit Bald. in l. omnes §. Lutius. ff. de his quæ in fraudem creditorum.

Prout etiam fraus præsumitur quando hæres hereditatem repudiauit, & in possessione bono-

Digitized by Google

rum perſiſtit Cravet. conſ. 100. num. 7. Morot. conſ. 29. num. 4. Cacheran. conſ. 73. num. 5. & ſequenti. Antibol. in tract. de munerib. §. 4. num. 42. & Maſcardus concl. 815. nu. 48.

Prout etiam quando donator remanſit in poſſeſſione bonorum donatorum, Speculator in tit. de donat. §. 1. num. 7. Mandell. conſ. 97. numer. 5. Bart. conſ. 64. num. 4. Ruinus conſ. 119. vol. 1. & fuiſſe deciſum in Curia R. teſtatur Bellamera in deciſ. 71.

3 Supra poſitam concluſionem limita dupliciter primo vt non procedat quando poſſeſſor venditor correſponderet emptori de fructibus, vt docuit idem Bartol. in l. poſt contractum poſt num. 4. ff. de donat. & in l. ſicut §. ſuperuacuum ff. quibus modis pignus ſoluatur Crot. conſ. 141. verſ. præterea nu. 11. Rimin. Senior conſ. 69. vol. 1.

Limita ſecundo non procedere etiam in mu-
4 liere, minore, & ruſtico, qui emerunt, nam licet venditor remanſiſſet in poſſeſſione bonorum vēditorum non tamen præſumeretur fraus, Ioannes Anibal. in leg. poſt contractum poſt num. 135. ff. de donatio. & Maſcard. citat. concluſione 815. numer. 52.

SVMMARIVM.

2 Remedium reſtitutorium Eccleſiæ competit cecidenti à poſſeſſione ex contractu nullo.

Eccleſiæ quæ cecidit à poſſeſſione ex contractu nullo ob non ſeruatas ſolemnitates, an competat remedium reſtitutorium.

RESOLVT. XXII.

SEd non inconuenit, vt hoc loco explicemus id, de quo aliàs conſultus iudicaui; an Eccleſiæ, quæ cecidit facto proprio à poſſeſſione ex cō tractu nullo, non ſeruata ſolennitate, competat aliquod remedium reſtitutorium ad poſſeſſionē rei alienatæ: & ſuppoſito, quod conſtet de primo extremo reſpondi affirmatiuè, ſcilicet Eccleſiæ competere remedium reſtitutorium ex conditio-
2 ne ſine cauſa, vel triticaria, iuxta l. 1. in fine, & l. 2. ff de conditione triticaria, & l. indebiti §. nūmi ff. de conditione indebiti, vbi Bartol. num. 2. dicit quod competit conditio indebiti, Iaſ. in l. 1. §. ſi vir num. 28. ff. de de acquirenda poſſeſſione, vel ex conditione iuxta Authent. qui rem Codic. de ſacroſanct. eccleſijs, de quibus remedijs in his terminis Bartol. in l. ſi alienam num. 3. & 4. ff. ſoluto matrimonio, & ibi Paul. de Caſtro numer. Alex. conſil. 1. num. 24. lib. 4. Iaſ. in §. ſic itaque num. 38. inſtit. de actionibus Aymon. conſ. 29 num. 2. Nat. conſ. 288. num. 3. & quod præfata remedia competant Eccleſiæ fuit deciſum in R ta Romana in vna Aſculana prædiorum 13. I nuarij 1587. coram Robuſterio.

SVMMARIVM.

1 Donatio alicui facta, & poſt eius mortem eccl ſiæ, quoad eccleſiam reuocari poteſt ſecun vnam ſententiam, non tamen, ſi Notari nomine eccleſiæ ſtipulatus fuerit num. ſeq. i dicendum ſic fuiſſet turata, nu. 3.

Donatione facta alicui, & poſt mortem eius, eccleſiæ, an hoc pactum in fauorem eccleſiæ poſſit reuocari.

RESOLVT. XXIII.

HVius quæſtionis reſponſio videtur negat ua, ex communi Doctorum ſententia, q colligit Romanus in l. ſi pecuniam, num. 22. de cond. cauſa data. Salicet. in l. 1. C. ſi mancip ita fuerit alienatum, Corneus conſ. 68. col. 3. v 3. Lupus in rubr. de donat. inter vir. & vxor. 54. in fine, Menoch. conſ. 92. num. 75. lib. 1. Bu ſatus conſ. 173. num. 68. volum. 2. Suarez alleg tione 19. & in l. quoniam in prioribus, quæſt. Cod. de inoffic. teſtamen. & dicit communem Duenas reg. 216. Gugliel. Benedict. in cap. Ra nutius, verſic. ſi abſque lib. num. 23. de teſtam.

1 Sed contra hanc communem ſententiam t net Bart. in l. qui Romæ, §. Flauius, ff. de verb rum obligat. quam ſi ſequi velis, illam poteris pliciter limitare.

2 Primo limita, quando Notarius nomine ecc ſiæ ſtipulatus fuiſſet, Soccin. Iunior dicens co munem conſ. 118. num. 13. lib. 2. Decius conſ 239. in 3. dubio, Caſſanus conſil. 53. num. 5 verſic. 3. Cravet. conſil. 19. num. 11. Roland conſ. 19. num. 19. volum. 1. Menoch. conſ. 9 num. 75. volum. 1. Imol. conſ. 176. numer. 2 Aretin. conſil. 77. nume. 9. Riminald. conſ. 24 volum. 2.

3 Limita ſecundò, ſtante iuramento, Guid. P pa conſ. 23. num. 8. Guglielm. Benedict. citato co, dicens ſic fuiſſe iudicatum, Couarr. lib. 2. v riar. reſolut. cap. 14. nu. 7. & Anna alios refere in conſ. 32.

Finis tituli Cauſæ.

PRA-

Digitized by Google

Praxis solemnitatis Assensus Apostolici.

SVMMARIVM.

1 *Assensum subsequi ad validitatem rei ecclesiæ alienationis sufficere secundum aliquorum omnem, & quæ nu. seq.*

3 *Assensus patris filio, qui in iudicio esse desideret sufficit quod in aliqua iudicij parte interuenerit.*

4 *Alienatio erit nulla, si assensus non præcesserit, & ita in praxi.*

5 *Contractus non est validus, si post alienationem assensus impetretur, nulla facta mentione de alienatione.*

6 *Verba extrauag. ibi (nulla alienatio fiat inconsulto Romano Pontifice) quid denotant.*

7 *Assensus in alienatione, super quo fundatur.*

8 *Reseruatio assensus actum efficit conditionalem*

Assensus Apostolicus an debeat præcedere alienationem.

RESOLVT. XXIV.

1 REspondetur sufficere ad validitatem alienationis rei ecclesiæ assensum subsequi vt voluit Rebuff. in suo compend. alienat rei eccles. num. 34. vers. nonus casus post Bald. in cap. 1. num. 3. & multis seq. de sindico; Rodoan. q. 42. sub. num. 15. Barbat. cons. 61. volum. 3. de Franch. dec. 163 num. 12. & seq. Menoch. consil. 339. vol. 1. & cõs. 494. num. 5. vol. 2. Bursat. cons. 12. num. 3. vol. 1. qui mouentur.

2 Primo, quia aut talis alienatio erit vtilis ecclesiæ, & assensus ex post facto operabitur, aut concessio non erit vtilis, & non præstabitur, & hanc practicam transiuisse vsque ad sua tempora testatur de Franch. cit. dec. nu. 13.

3 Secundo, quia assensus patris, qui necessarius est filio, vt valeat esse in iudicio iuxta l. fi. C. de bon. Mater. sufficit interueniisse in quacunq; parte iudicij Bertach. in tract. de Episcopo part. 5. fol. 51. Capic. dec. 57. & Afflict. qui refert; ita decisum in sacro Neap. Consil. dec. 180. Ferret. cons. 64. Cassan. in consuetu. Burg. fol. 212. Roland. cons. 22. num. 7. vol. 3.

Quidquid tamen præfati scripserint, contrarium tamen in praxi seruatur, & ego in facti contingentia ita consului, vt scilicet assensus debeat 4 alienationem præcedere, alias erit nulla, quæ opinatur ex decis. Rot. de qua per Seraph. decis. vbi fuit dictum, quod alienatio rei ecclesiæ facta assensu Apostolico, donec beneplacitũ Sanctissimi non fit obtentum, non tenet, & interim dominij traslatio impeditur, ex qua decisio. apertè demonstratur, assensum debere præcedere; hinc est quod si alienatur res ecclesiæ absq; assensu Apostolico, si postea impetretur assensus, non validatur contractus, si non fiet mentio de 5 alienatione iam in facta, & propterea necesse esset celebrari de nouo contractus, & valebit, vt nunc tempore assensus, Rebuff. in d. compend. num. 93. & 95. Capyc. in inuest. vers. defectus, fol. 83. Iacobin. in inuest. in verbo cum pacto de non alienando, num. 19. & ita fuit resolutum in Rota Rom. in vna location. Bononien. 10. Aprilis 1589. coram Litta. Et apertè etiam ostenditur 6 ex verbis eiusdem extrauag. ambitioſę, ibi (nulla alienatio fiat inconsulto Romano Pontifice) quæ verba denotant actum nullum, nisi præcedat assensus, Bald. in cap. tuam, num 3. & seq. de ord. cogn. Abb. in cap. vt super tit. nostro, Ias. in l. 1. col. 1. circa medium, C. de diuers. rescript. Alciat. cõs. 19. num. 3. vol. 1. Monald. cons. 23. num. 4. eod. 7 vol. fundatur enim talis assensus super euidenti vtilitate quæ tempore alienationis consideratur, Guid. Pap. in pulchra sua decis. 158. Paris. cons. 24. vol. 4. Rebuff. in d. compendio, sub nu. 73. & Rodoan. q. 20. nu. 141.

Non obstat, quod reseruatio assensus facit actũ conditionalem secundum glos. in l. item Labeo. §. 1. verbo purè, ff. fam. ercisc. Brun. cons. 42. in fi. Curt. Iunior cons. 77. num. 3. Iser. in cap. Imperialem, §. Scriba, col. 2. vers. secus si vendidit, de prohib. alien. per Feder. Paris. de reintegr. fol. 147. Anna in constit. Diuæ memoriæ num. 194. & in sing. 447. & Moder. in cap. 1. in fi. quę sit inuest. nam respondetur, quod hoc procedit, & præfati loquuntur in reseruatione assensus super alienat. rei feud.

SVMMARIVM.

1 *Actus regulariter celebratur expensis eius, cuius gratia conceditur, cum nonnullis similibus.*

2 *Consuetudo regionis inspici debet.*

3 *Vbi non adest consuetudo, inspicitur id, quod fuit inter partes conuentum.*

4 *Emptor, & non ecclesia alienans tenetur ad expensas assensus Apostolici.*

Assensus Apostolicus, cuius expensis expediri debeat.

RESOLVT. XXV.

IN hac quæstione tres distinguendę sunt conclusiones. Prima sit conclusio, de iure esse in- 1 dubitatum, eum teneri ad impensas, cuius gratia actus celebratur, vt est tex. expressus in l. sed si

Digitized by Google

hæreditas, §. 1. ff. ad exhibendum, & hinc eſt, quòd debitor ad inſtantiam creditoris carceratus, eius expenſis alimentari debet, ſi non habet vnde victum ſumere poſſit, Afflict. deciſ. 71. Boer. deciſ. 303. Valaſc. deciſ. 1. Milan. dec. 16. Balb. deciſ. 60. & expenſis petentis quem carcerari carcerandus eſt, Franc. Marc. 234. par. 2. & expenſis petentis depoſitionem teſtium abſentium examinari debent. Cacher. deciſ. 45. quemadmodum delinquentium remiſſio facienda eſt expenſis petentis remiſſionem, Boer. dec. 303. Toming. in deciſ. Rotæ Lipſi. 13. Rota Peruſina deciſio. 74. & idem iuris eſt de remiſſione clericorum ad eorum Iudicem eccleſiaſticum Boer. deciſ. 324. Guido Papa deciſ. 211. Vrſil. deciſ. 71. Corſet. in ſuis ſingularibus in verbo expenſæ.

2 Secũda ſit concluſio, quando adſit particularis conſuetudo alicuius regionis, per quam declararetur cuius expenſis aſſenſus Apoſtolicus eſſet expediendus, tunc illa eſt obſeruanda, dummodo ius non reſiſtat, argumento tex. in cap. certificari, de ſepulturis, Doct. in l. de quibus ff. de legibus Aufrer. ad Cappel. Tol. in dec. 482. & in contractibus inſpicitur locus eiuſdem contractus, leg. ſi fundus ff. de euict. latè Anna conſ. 54. Alex. cõſ. 41. num. 4. lib. 5. Gratian. regula 309, per tex. in l. ſemper in ſtipulat. ff. de regulis iuris, vbi ſemper in ſtipulationibus, cæteriſq; contractibus inſpicitur, id quod per conſuetudinem inductum fuit, voluit etiam Caſtr. in conſ. 32.

3 Tertia ſit concluſio, quando non conſtaret de particulari conſuetudine, tũc inſpici debet quid fuerit conuentum inter contrahentes, quoniam in contractibus primo, & principaliter attendi debet quod actum eſt à partibus, l. ſed Celſus, §. ſi fundus. ff. de contrah. empt. vbi dicitur, quod in contractibus potius id, quod actum eſt, quàm id quod dictum eſt, ſequi debemus, & facit tex. in l. fin. C. plus valer. quod agit. vbi ſemper inſpicitur, quod geſtum eſt; & iuſtum eſſe voluntates cõtrahentium attendere, ait tex. in l. fin. C. quæ res pign. obl. g. poſs. & l. in conuentionalibus, ff. de verb. ſign. & l. in promittendo, ff de iure dot.

4 Veruntamẽ ſi nullum iſtorum euidenter appareret, tunc ego crederem condemnandum eſſe emptorem ad ſolutionem expenſarum, prout ita iudicaui in Curia Epiſcopali Auerſana, dum ibidem Auditoris officium gerebam apud Illuſtriſſimum Cardinalem Spinellum, & motus fui ex deciſ. Cappellæ Tholoſanæ 451. vbi quando non fuit conuentum quis contrahentium ſoluat gabellas, aſtringi potius debet emptor, quàm venditor.

SVMMARIVM.

1 *Res eccleſiæ alienabilis ſemel effecta cum requiſitis, abſque ſolennitate perpetuò alienari poteſt.*

2 *Quid ſi ſolitum fuerit alteratum, & an partes ſolitum probent.*

3 *Quomodo, ſi res eſt ſolita alienari, cognoſcatur.*

4 *Sollennitas ſpatio triginta annorum non præſumitur, ad hoc vt alienatio dicatur valida.*

5 *Requiſita in rebus eccleſiaſticis alienari ſolitis cum pacto, quod non tranſeant ad extraneos, ſunt neceſſaria, ſi extraneis alienantur, ac etiam in rebus alienari ſolitis, in quibus eſt facta incorporatio, & quando dicatur facta incorporatio remiſſiua.*

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in alienatione rei eccleſiæ ſolitæ alienari.

RESOLVT. XXVI.

1 COmmunis eſt DD. concluſio, quod res eccleſiæ ſemel effecta alienabilis cum ſolennitate, efficitur perpetuò alienabilis absque ſolennitate; Alex. conſ. 189. col. 6. volum. 2. & in l. 1. col. penult. C. de off. eius Dec. conſ. 88. volu. 1. Siluan. conſ. 2. nu. 56. & ſeq. lib. 2. Caſtr. in l. voluntas colun. penul. C. de fideicom. Curt. de feud. 2. part. q 4. col. fi. & ſeq. Afflict. in conſt. Regni Diuę memorię q. 2. numer. 2. Pariſ. de re integr. feud. fol. 126. Iacob. à Sancto Georgio in l. cum ij. §. eam tranſactionem col. 2. ff. de tranſact. dec. conſ. 142. col. 2. verſ. & prędicta, & in cons. 329 num. 5. Grat. cons. 142. num. 22. lib. 2. Couarr. var. reſolut. lib. 2. cap. 17. num. 2. Cæſar de Graſs. deciſ. 3. num. 14. de rebus eccl. non alien. & ſeq. num. 20. Rota in vna Romana domus 27. Nouẽbris 1588. coram Blanchetto, & iterum in vna Imolen. bonorum 21. Maij 1593. coram Pamphilio, Mediolanenſ. bonorum 21. Aprilis 1599. corã Lancellotto, & facit dec. 99. Petri Garſiæ.

2 Intellige primo, dummodo ſolitum non alteretur Curt. Iun. de feud. d. q. par. 2. Dec. in Auth. qui rem nu. 22. & Cagn. n. 58. C. de ſacroſan. eccl. Alex. conſ. 9. n. 2. lib. 3. vbi de cõmuni, & conſ. 15. n. 18 lib. 5. Dec. conſ. 142. n. 5. verſ. & in terminis Clar. in §. feudũ, q. 13. Rota in d. Imol. bonor.

Intellige ſecundo, dummodo ſolitum aliunde, quam ex partium aſſertione probetur, Bart. in l. ſi forte, ff. de caſtr. pecul. qui communiter approbatur, vt tradit Pariſ. conſ. 62. nu. 7. vol. 1. Aymon. conſ. 175. n. 2. Bart. in Authen. ſi quis in aliquo, n. 12. & ibi Dec. nu. 36. C. de edendo, Alex. conſ. 17. nu. 6. lib. 4. Rota in vna Auerſana tenimenti, 24. Nouembris 1581. coram Cantuccio, vt patet in dec. 160. part. 2. diuerſ. nu. 4.

3 Ad hoc tamen, vt res eccleſiæ dicatur ſolita alienari, requiritur, quod præcedat vna alienatio ſollennis, vel duæ, cum ſpatio quadraginta annorum, Præpoſ. in c. 1. nu. 23. & ſeq. qui feud. dare poſſ. Alex. conſ. 9. nu. 6. lib. 3. Iaſ. conſ. 55. col. pen. verſ. non obſtat ſecundo, vbi de communi lib. 1. Ruin. conſ. 35. nu. 30. vol. 1. Curt. de feud. p. 2. q. 2. nu. 8.

Digitized by Google

num. 8. & seq. vbi dicit communem Balb. de præscript. par. 1. princip. q. 20. Dec. in d. Auth. qui rem, nu. 20. & d. cons. 142. num. 4. vol. 1. Capyc. in tract. feud. in verb. feudum dant, versic. prælati ecclesiarum fo. 142. vsque ad 148. Clar. in d. §. feudū, q. 13. Rodoan. q. 65. Affl. in d. cōst. Diuæ memoriæ, q. 67. quē sequitur Alex. Stiat. in tract. extrauag. ambitiosæ sub num. 19. & ibi Ripa in l. filius familias, §. diui, num. 65. ff. de leg. 1. Non tamen requiruntur necessariò vniformes. Ioseph. Ludouic. cons. 23. & fuit resolutum in Rota Rom. in vna Pisana bonorum, 20. Februarij 1585. coram Cantuccio: & sufficit, quod vna sit valida, Mainard. decis. 99. Seraphin. decis. 434. & 1451. & fuit resolutum in d. Pisana bonorum.

4 Ad effectum tamen, vt dicatur valida, non præsumitur sollennitas spatio triginta annorum, Alciat. cons. 121. Rot. in d. Pisana bonorū & item in vna Romana domus, 13. Ianuarij 1586. coram Blanchetto, Seraphin. in d. decis. 1451. num. 3.

5 Nunc limita principalem conclusionem, & primo in alienatione rei solitæ alienari cum pacto, quod non transeat ad extraneos, quia non potest alienari, vt transeat sine sollennitatibus, Gozad. cons. 39. num. 12. Bal. cons. 212. vol. 1. Cur. in §. emphyteusis q. 6. vers. scitis tamen, & ibi in §. feudum, q. 13. Rota in vna Imolen. bonorum, 21. Maij 1593. corā Pamphilio.

Limita secundo in re solita alienari, cuius facta est incorporatio, Card. in c. fine exceptione, 12. q. 2. Guido Pap. decis. 154. Crescent. decis. 1. de location. Garz. decis. 99. Berrett. cons. 111. Curt. de feu. par. 2. q. 1. nu. 10. Affl. in const. Baiulos, nu. 89. post Abb. in c. vt super tit. de rebus eccl. non alien. Rodoan. q. 65. quando autem dicatur facta incorporatio, vide vltra DD. cit. Anchar. cons. 156. Bald. cons. 90. vol. 1. Menoch. cons. 79. nu. 10. & seq. Clar. in d. §. feudum d. q. & Rodoan. q. 362.

SVMMARIVM.

1 *Assensum præcessisse præsumitur, stante eodem die expedito assensu, & alienatione facta, & quare.*
1 *Ecclesiæ Ecclesiæ præsumi vnionem beneficiorum præcessisse.*
1 *Appellationem præcessisse commissionem præsumitur, ac mortem beneficij impetrationem, sic etiam excommunicationem appellationem.*
4 *Præcessisse præsumuntur id, quod de iure antea est faciendū,*
5 *Indeo pro actus validitate potius præsumitur, quam pro nullitate.*
6 *Cum duobus eodē die celebratis, illum præcessisse præsumitur, per quem vterque actus validatur.*
7 *Coniectura est fortior omnibus alijs, quæ facit actum valere, & illa præsumptio est accipienda, quæ pro actus perfectione facit.*
8 *Præsumptio validitatis actus omni alia contraria probationi est efficacior.*

Assensus Apostolicus, si expeditus reperiatur eodem die, quo fuit facta alienatio quid præsumatur præcessisse assensus, an verò alienatio.

RESOLVT. XXVII.

1 REspondeo; dicendo, assensum Apostolicū præsumi præcessisse alienationem rei Ec-
1 clesiæ, & hoc ex pluribus.

Tum quia illud præsumitur præcessisse, quod de iure præcedere debet, vt ait Bal. in l. cum in testamento §. hæc verba ff. de hæred. instit. sicut in simili clericatus præsumitur præcessisse collationem eodem die factam, Crescent. decis. 4. de præsump. Cassad. decis. 20. de præben. Item
2 Ecclesiæ erectionem præsumi præcessisse vnionem beneficiorum ei factam, Crescent. decis. 6.
3 de præsump. & Appellatio commissionem, Rot. decis. 202. in nouis, sicuti mors impetrationem beneficij, quando vtraque die sequuta reperiatur, Cassad. decis. 22. de præben. & excommunicatio appellationem, Rota decis. 316. in antiq. sicuti sententia inhibitionem, Thes. decis. 49. Achill. de Graff. decis. 37. de appell. Quæ omnia propterea præcessisse præsumuntur, quia de iure præcedere debent, secundum Bald. cit. l. cum in testamento, & in cap. cum adeò num. 3. & seq. de procur. Alciat in l. ostensam in 1. col. in
4 prin. ff. de verb. signif. & præcessisse id præsumitur secundum Cresc. dec. fin. de præsump. quod prius fieri debet, vnde cum expeditio assensus de iure regulariter præcedere habeat alienationem, proinde in dubio præcessisse est præsumendum.

5 Tum etiam, quia cum validitas alienationis dependeat ab assensu, proinde præsumitur illud præcessisse, quod actum validat, Fel. in cap. pastoralis 3. col. vers. ad idētitatem de rescript. Crescent. decis. 2. de except.

6 Tū denique, quia in dubio præsumitur, quod actus magis valeat, quam pereat, l. quoties, ff. de reb. dub. hanc enī esse benignā interpretationem testatur Socc. in d. l. cum in testamento 2. notab. de quo meminit de Franch. decis. 594. & dicit Crotus in l. 1. ff. de donat. quod vbi reperiuntur duo contractus eodem die celebrati, & non constet vter eorum præcesserit, præsupponendum esse illum prius fuisse celebratum, qui debebat fieri per præambulum, & per quem vterque actus validatur, secundum Cin. & Bart. in d. l. cum in testamento, & dicit Imol. in cap. 1. num. 7. de præsump. quod coniectura, quæ fa-
7 cit actum valere, est fortior, ac potior omnibus alijs coniecturis, imò illa præsumptio capienda est, quæ facit actum validiorem, & perfectiorem glo. 1. in l. 1. ff. de iudit. & ibi Lancell. col. 3. vers. in fine Glos. & Cagn. num. 37. vers. 3.

Digitized by Google

colligitur, & præſumptio validitatis actus eſt efficacior, quacunque alia probatione contraria, Galiaul.in repet.l.centurio nu.110. ff. de vulg.& pupill.Ioan.Lopez in repet.l.ſi puer nu. 26. verſ. confirmatur alia ratione C. de hæred. inſtit. vnde cum in caſu, de quo agitur, dubitatur, quando celebratum ſit inſtrumentum alienationis, & quando fuerit impetratus aſſenſus Apoſtolicus, ſi igitur preſumemus, aſsesū prius fuiſſe impetratum, redderetur contractus validus; ſin autem è contrà, inualidus; & propterea eſt præſumendum ex prædictis prius fuiſſe impetratum aſſenſum, quam celebratum inſtrumentum, & ita deciſum refert in materia feudali, de Franch.deciſ.649.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda, non extenditur ad alienationem iam factam.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus eſt ſtricti iuris, ac ad expreſſa ſuas tantum extendit vires.*
3 *Aſſenſus à petentis ſupplicatione declaratur.*
4 *Quid eſt narrandum in petitione, ad hoc, vt aſſenſus ad præterita trahatur.*

An aſſenſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda extendatur ad alienationem iam factam.

RESOLVT. XXVIII.

IN hac quæſtione negatiuè reſpondeo, prout ita voluerunt Iſer.in cap.1.col 4.qui ſucceſſ.tenean. Alex.conſi.145.vol.5.Loffred.conſil.9.num.5.poſt Caſtren.in l.ſi quis filio §.irritum ff.de iniuſt.teſtam.Afflic.deciſ.268.& 355. & in Conſt.diuæ memoriæ num.29. & ſeq.pag. 107.Ann.alleg.36.num.5.de Franch.deciſ.105. Garz. deciſ. 37. & in aſſenſu feudali ita iudicatum in Regia Camera Summar.Neapol.ſcribit Ann.ſing.40.qui mouentur ex pluribus.

1

2 Primo, quia aſſenſus Apoſtol.eſt ſtricti iuris, ſecundum Balb. deciſ.23. Ann. d.alleg.36. nec extenditur de tempore ad tempus Iſer. in cap. Imperialem in princ. de prohib.alien.feud. per Feder. Aquil.in rub. de verb.oblig.nu.63.& ad expreſſa tantummodo ſuas extendere vires, voluit idem Iſer. in cap. donare col.4. qualiter olim feud. poter. alien. & in c.1.col.3.qui ſucceſſ.teneant.

3 Tum etiam, quia aſſenſus declaratur à ſupplicatione petentis argu. tex. in l.ſi defenſor §. qui interrogatus, ff. de interrog.actio.Caſtr.in d.l.ſi quis filio §.irritum, Socc.in l.ſi iam factā, ff.de cond.& demonſt. Alex.conſ.146.vol.5.Camerar.in d.cap.Imperialem lit.E.

Tum denique, quia propterea in Breui Apoſtolico debet fieri mentio de alienatione iam
4 facta per traditionem poſſeſſionis, ſi fuerit tradita, ad hoc, vt aſſenſus trahatur ad præterita, Rebuff. in Comp. alien. verſ. nonus caſus, Rodoan.q.42. nu.16.de Franch.deciſ.163.licet ſit diſputabilis.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ cum ſententia, eſt valida, dato, quod eſt actis non iuſtificetur, & quare num.ſeq. ac etiam ſi acta fuerint deperdita, vel integra non reperiantur num.3.*
4 *Sententia pro rei Eccleſiæ alienatione lata illo die, quo fuit gratia præſentata, eſt valida, & quare.*

An alienatio rei Eccleſiæ pro cuius confirmatione lata eſt ſententia ſit valida, ſi non iuſtificetur ex actis.

RESOLVT. XXIX.

1 SVpponatur, quod fuit obtenta ſententia vigore gratiæ ſi in euidentem, quæſtio eſt, an ſit valida, ſi non iuſtificetur ex actis, & fuit reſolutum validam eſſe in Rota Romana in vna Raguſina bonorum 22. Aprilis 1578. corā Lancellotto, vt in deciſ.diuerſ.479. par.1. & iterum in vna Piſana bonorum 8.Aprilis 1585. coram Vicecomite, & in vna auximana bonorū 13.Maij 1585.coram Rubeo, & 15. Nouēbriss 1585. coram Robuſterio, Roman.deuolutioni domorū 26.Martij 1590.& Florētina bonorum 7.Maij 1590.corā Pamphilio, & Roman. Caſalis Turricellæ 29. Aprilis 1594. coram Seraphino. Et ratio concluſionis eſt, quia potuit Iudex ſe extraiudicialiter informare: Abb. conſil.41. vol.1. Dec.conſil.341.num.12. eod. vol. Menoch.conſil.213. vol.2. Burſat. conſil. 122. vol.1. Monald.conſil.191.nu.3.& ſeq.Capyc.deciſ.16.num.14.& Creſcent.deciſ.12.de priuileg.

2

3 Amplia concluſionem ſuprapoſitam, etiam ſi acta eſſent amiſſa, vel integra non reperiantur, Corn. conſil. 210. ad fin. vol.4.Alex. conſil.339. num.7.& ſeq.vol.2. Aymon.conſil. 112. num.7. & fuit reſolutum in Rota Romana in d. deuolutionis domorum 26. Martij 1590. coram Pamphilio; & in d. Caſalis Turricellæ.

4 Amplia ſecundo, vt nec talis ſententia ſit nulla, licet eodem die, quo gratia fuit præſentata, lata ſit, cum etiam illo die Iudex poſſet adhibere cauſæ cognitionem, & ſuper vtilitate Eccleſiæ ſe informare, Gabriel de ſenten. concluſ. 5. num. 34. Menoch.conſil.337. vol. 2. Burſat. conſil. 10. num. 3. & d. conſil. 122. numer. 6. & ſequent. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna Raguſina emphyteuſis 20. Iunij 1578. coram Lancellotto, vt patet in deciſ.diuerſ.429. num.3.par.1. & in d.

Auxi-

Digitized by Google

Amissana bonorum 13. Maij 1585. coram Rubeo, & 15. Nouemb. 1585. coram Robusterio, & in vna Maceraten. locationis 15. Februarij 1599. coram Lancellotto.

SVMMARIVM.

1 *Officium eius officio creditur, ac etiam, nota-rio asserenti se rogatum nu. seq. imò se certiorasse de Velleiano, ac etiam testes fuisse rogatos nu. 3.*

4 *Notario asserenti in rei ecclesiæ alienatione assensum interuenisse Apostol. non est credēdū*

5 *Scriptura separata, pro assensu Apostolico est facienda.*

An assensus Apostolicus probetur ex verbis Notarij in instrumento.

RESOLVT. XXX.

1 SVpponatur, quod in instrumento alienationis rei Ecclesiæ, notarius asserat assensum Apostolicum interuenisse, dubitatur num ex prę fatis verbis probetur assensus interpositio?

Difficultatem faciebat, quia officialis in eius officio creditur, Bart. in l. diuus num. 8. ff. de cust. reo Ruin. consil. 56. num. 5. vol. 1. Gram. consil. 2 cons. 24 col. 2. & Notario asserenti se rogatum, creditur, Paris. cons. 28. num. 52. col. 3. vol. 2. Roman. cons. 179. Alciat. reg. 3. præsum. 13. Item fatur eius dicto asserenti se certioratse de Velleiano Menoch. cons. 37. num. 132. Soccin. cons. 44. col. 4. lib. 4. & cons. 144. Item creditur Notario, testes fuisse specialiter rogatos, Ruin. cons. 154. nu. 7. vol. 3. & cons. 61. num. 3. vol. eod. & Carrocc. decis. 122.

Contrariam tamen sententiam tenendam inprari firmauerunt, Afflict. in cap. 1. colum. 4. de alien. feud. latè Frez. de subfeud. lib. 2. q. 25. Foll. pract. censual. verb. non vitiatis num. 63. vbi opti me, Garz. decis. 27. referens ita decisum per Bart. 4 in l. si fortè ff. de Castren. pecul. & l. si donatione C. de collat. & per DD. in Clem. 1. ext. de probat. & in proprijs terminis, quod non credatur Notario asserenti in alienatione rei Ecclesiæ interuenisse assensum Apostolicum tenuit Rot. Bono. vt refert Pet. de Benint. dec. 2. volens etiam, quod fiat aliud instrumentum separatum loquens de 5 causæ cognitione, & ita in indiuiduo, quando agitur de alienatione rei ecclesiasticæ, quod debeat fieri scriptura separata de assensu Apostolico, quæ scriptura debet præcedere de per se, vo. spec. cul. tit. de procur. §. 1. vers. sed quid si solus. Castren. cons. 91. incipien. in Christi nomine, Alciat. cons. 21. nu. 3. & seq.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus præsumitur expeditus si clericus tenens registrum supplicationum fidem fecerit, quod in libro suarum rubricarū expeditionem inuenerit, non obstante quod registri liber sit deperditus, & quare nu. seq.*

Assensus Apostolicus an expeditus præsumatur, si reperiatur in libro rubricellæ notatus.

RESOLVT. XXXI.

1 BEneplacitum Sedis Apostolicæ præsumitur expeditum, stante fide clerici registri supplicationum asserentis, quod in libro suarum rubricarum expeditionem vnius si in euidentem inuenerit de eo tempore, licet registri liber non inueniatur, cap. ad audientiam cum ibi notat. de præscrip. & in cap. cum parati eod. tit. & fuit resolutum in Rota Rom. in vna casalis de Pichis 15. Iunij 1587. & iterum in vna Bononiens. affictus domorum 6. Ianuari 1597. coram Mantica.

Nec probatur non fuisse expeditum ex diligētia facta in actis Vicarij Papæ, vbi non reperitur, vt fuit resolutum in d. Roman. Casalis de Pichis Ratio autem principalis conclusionis est, quia sumptum ex registro supplicationum, & bullarū fidem faciunt in iuditio, vt per Crescent. decis. 1. & 2. de fid. instrum. Caput Aquens. decis. 233. lib. 3. Mascard. de probat. concl. 711. Bellenzin. de charit. subsid. q. 113. in fin. quidquid antiquis tēporibus tenebat Rota, vt apparet in decis. 28. de probat. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Res ecclesiæ alienata absq. solemnitatibus potest præscribi spatio quadraginta annorum.*

2 *Præscriptio post mortē illius, qui rem ecclesiasticam malè alienauit, incipit non autem antea, & quare num. seq.*

4 *Præscriptio contra ecclesiam eo tempore, quo incommendam fuit, non currit.*

5 *Restitutio in integrum ecclesiæ datur aduersus præscriptionem.*

6 *Scientia, & patientia illius, contra quem præscribitur, est necessaria ad hoc, vt præscriptioni locus sit, ac eam tenetur probare, qui in dicta præscriptione fundatur.*

An res ecclesiæ alienata absque solenitatibus possit præscribi.

RESOLVT. XXXII.

RESpondeo, quod licet Paulus Quartus contra res ecclesiæ malè alienatas exceptionē præscriptionis legitimę constituisset, non posse oppo-

Digitized by Google

opponi. Pius Quartus reuocauit, & ad viam iu-
1 ris communis reduxit, vt patet in eius Bull. incip. prouida fol. 681. & ita etiam decidit Thom. Triuiſ. deciſ. 28. part. 1. & deciſ. 58. eod. lib. & ſæpius per Rot. Rom. & ſignanter in vna Auximana alienationis 13. Ianuarij 1581. coram Litta, & intelligitur de præſcriptione 40. annorum ſecundum Rodoan. q. 2. cap 3. num. 12. cum tale tempus ſufficiat in præſcribendis bonis eccleſiaſticis Auth. quas actiones C. de ſac. ſan. eccl. & in cap. ad audientiam cap. cum nobis, & cap. illud de præſcript.

2 Intellige primo dummodo præfata præſcriptio incipiat poſt mortem illius, qui malè alienauit, Alex. Stiat. in repet. huius Paul. ext. de reb. eccl. non alien. ſub num. 56. poſt Ioan. Andr. in c. 1. num. 3. & Ant. Butri. num. 7. eod. titul. in 6. Rebuff. in compen. Alienat. rer. eccleſ. num. 38. Rodoan. in eiuſdem nominis tractat. q. 79. cap. 3. Balb. deciſ. 25. & 91. num. 3. Maſcard. de probation. concluſ. 225. num. 12. Molina de iuſt. & iure diſput. 7.

Cuius limitationis eſt ratio, quia contractus non ſumpſit vigorem à principio, & ideo ſubdu-
3 citur tempus quò Prælatus malè alienans vixit, per tex. in cap. ſi Sacerdotes 16. q. 3. Inn. in cap. cum ex literis in princip. de in integr. reſtit. gloſ. fin. cap. 1. eod. tit. in 6. Faber. in l. fin. C. in quib. cauſ. in integr. reſtit. non eſt neceſſ. poſt Bal. in l. 1. 1. col. circa princip. verſ. (in tex. ibi nulla præſcriptione) C. de bon. Mater. & ita refert deciſum Guid. Pap. dec. 150. quemadmo-
4 dum ſubducitur etiam tempus, quo eccleſia fuit in cõmendam ſecundum eundem, Guid. Pap. deciſ. 152. & facit Capic. dec. 2.

Aduertas tamen, quod aduerſus præſcriptionem datur nihilominus eccleſiæ reſtitutio, vt fuit dictum in Rot. Rom. in vna locationis bonorum 13. Februarij 1591. coram Lancellotto, Afflict. dec. 329. Molin. de iuſt. & iur. diſput. 80.

Primã limitationem intellige, vt neque præſcriptio hæc procedat poſt mortem illius, qui malè alienauit, niſi data ſcientia, & patiẽtia cuiuslibet rectoris, ſeù Prælati ſucceſſoris, eoq. maximè vbi plures intra d. tempus ſucceſſiſſent, quam probare habet, qui ſe fundat in d. præſcriptione Caual. dec. 46. nu. 29. par. 1.

SVMMARIVM.

1 *Scientia Papæ requiritur ad præſumendum aſſenſum Apoſtolicum interueniſſe in minori triginta annorum ſpatio.*
2 *Scientia Sum. Pont. requiritur, quando de eius agitur præiudicio.*

An vt aſſenſus Apoſtolicus ex temporis curſu præſumatur, requiratur ſcientia Papæ.

RESOLVT. XXXII.

IN hac quæſt. reſpondeo, diſtinguendo, quòd aut ſumus in ſpatio triginta annorum, & non
1 requiritur, in minori verò bene requiritur, Caſſad. dec. 3. num. 7. de procur. Fab. deciſ. 22. part. 2. Mohed. dec. 2. de tranſact. Rota diuerſ. deciſ. 237. lib. 2. & ita fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Romana domus de tribus montibus 29. Octobris 1582. coram Aldobrandino, & in cauſa Meſſan. præeminentiarum 28. Iunij 1582. coram Blanchetto, & iterum in vna Romana caſalis 7. Iunij 1591. coram Gipſio.

2 Et maximè requiritur, quando de ipſius Papæ præiudicio agitur, ſecus ſi de præiudicio alicuius inferioris, Aymon. de antiq. temp. part. 3. §. vidimus num. 29. & Menoch. conſ. 25. num. 6. & ſeq. vol. 1. de Rubeis conſ. 79. num. 3. & ſeq. & fuit in Rota reſolutum in d. Meſſanen. præeminentiarum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (vt non alias, nec alio modo) conditionem inducit, intantum, quod ſi in alienatione eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus, in qua de iure non requiritur, propter clauſulam appoſitam illius impetratio eſt neceſſaria, alias contractus erit nullus, num. 3.*
2 *Contractus reſoluitur per forma non adimpletionem.*
4 *Aſſenſus reſeruatio, actum efficit conditionalẽ.*
5 *Emptor an fructus interim lucretur, ſi conſtat beneplacitum non poſſe obtineri reſeruatum in rei eccleſiæ alienatione.*

In reſeruatione aſſenſus Apoſtolici clauſula, & non alias, nec alio modo, an inducat conditionem.

RESOLVT. XXXIII.

1 REſpondeo, quòd in alienatione rei Eccleſiæ, in qua eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus cum clauſula præfata, eſt omnino neceſſaria illius impetratio, dato, quòd in eo caſu de iure non requiratur, & ratio eſt, quia hæc clauſula importat conditionem, gloſ. in l. ſi quidem cum ibi not. C. de except. Caputaq. deciſ. 82. num. 3. part. 3. Caſſad. dec. 2. num. 7. de ſimon. & inducit etiam formam, Boer. deciſ. 243. nu. 11. Marth. in deciſ. Piſana 196. & fuit reſolutum in Rota Romana, in vna Roman. domus 9. Decembris 1588.
2 coram Seraph. hinc euenit, quod non adimpleta forma, ſeu cõditione, reſoluitur cõtractus Guido Papa dec. 163. n. 1. & propterea ſi contractus alienationis rei eccleſiæ, in quo fuerat reſeruatus aſſenſus, celebretur abſque eo, erit nullus, quamui
3 aſſen-

Digitized by Google

assensus non sit necessarius, vt fuit latè dictum, ac resolutum in Rota Rom. in vna Rom. domus 23. Ianuarij 1586. coram Blanchetto, & iterum in vna Nouarien. decimarum 28. Maij 1593. coram Augustino, & in Romana locationis 21. Maij 1593. coram Blanchetto, & alias sæpius.

4 Semper enim reseruatio assensus facit actum conditionalem, glos. in l. item Labeo, §. 1. in verbo pactum. ercis. Brun. cons. 42. Curt. Iun. cons. 7. num. 3. Iser. in cap. Imperialem, §. Scriba, col. 2. vers. secus si vendit de prohib. feud. alien. per Federicum, & ibi Capyc. col. 218. Moder. in cap. 1. quid sit inuest. Ann. in const. diuæ memoriæ, nu. 194. & seq. 447.

5 An autem in alienatione cum reseruatione assensus Apostolici interim, donec constet non posse obtineri beneplacitum, emptor lucretur fructus, vide in causa Romana locationis 21. Maij 1593. coram Blanchetto.

SVMMARIVM.

1 *In alienationibus factis cum authoritate Rom. Pontif. non sunt necessariæ solemnitates, & quæ nu. 2. Nec etiam si eam ipso contrahentes nu. 3. idem si vt priuatus nu. 4.*

5 *Quid si Papæ authoritas nõ esset ritè interposita.*

6 *Authoritas Papæ causæ defectum non supplet.*

Solemnitates in alienatione facta cum authoritate Summi Pontificis, an requirantur.

RESOLVT. XXXIIII.

IN alienatione rei Ecclesiæ facta cum Papæ authoritate non requiruntur aliæ sollennitates,

1 Abbin c. 1. de confir. vtil. uel inutil. & in cons. 47. vol. 1. Oldrad. cons. 131. num. 2. Bald. per illum text. in l. 2. C. quand. decret. opus non est, Corn. cons. 348. nu. 18. vol. 1. Ruin. cons. 35. nu. 22. ad finem, & cons. 257. nu. 5. vol. 1. Paris. cons. 24. nu. 4. vol. 4. Roland. cons. 15. nu. 4. & cons. 96. nu. 21. & seq. vol. 1. Dec. cons. 341. nu. 12. Rebuff. de alien. rer. eccl. nu. 15. vers. fallit, & nu. 95. Capyc. decis. 16. num. 1. prope finem, Rota in causa Segobien. spolij 10. Decembris 1565. coram Rubeo, & in decis. quotid. 420. par. 2. & in vna Romana Casalis Turricellæ 10. Martij 1588. coram Cancio, Rot. diuers. decis. 65. num. 1. part. 2. & in Placentina bonorum 7. Aprilis 1581. coram Seraphino, vt in dec. diuers. 178. num. 2. par. 2. & in Mediolanen. resciss. permutationis 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio, & facit decisio. Seraphini 1307. Rota diuers. decision. 95. part.

2 Cuius conclusionis est ratio, quia supplentur authoritate Papæ, Bald. cons. 112. volum. 1. & in Lucerina C. de precib. Imperat. offeren. Imol. in cap. 1. num. 7. de lit. contest. Alex. in l. omnium in fine C. de testam. & in cons. 339. volum 2. Alciat. consil. 129. Rota in causa Rom. Casalis Ionghezę 21. Maij 1593. & vide in eadem 28. Iunij 1593. coram Seraphino.

3 Amplia primo procedere, etiam si cum ipso Papa contrahatur, Bald. in l. sancimus in fine C. de donat. & in cons. 112. vol. 1. Alex. in d. l. omnium num. 8. & in cons. 157. num. 7. volu. 2. Bertrand. cons. 137. volum. 1. Natta cons. 28. num. 4. vol. 1. & in cons. 339. num. 10. vol. 2. & fuit resolutum per Rotam Roman. in præcit. Casalis 21. Maij 1593. coram Seraphino, & vide in eadem 28. Iunij 1593. coram eodem.

4 Amplia secundo, etiam si contractus fieret cũ Papa, qui vt persona priuata contraheret l. si consul. ff. de adopt. Ioan. And. in cap. qui tacet, de regul. iur. in 6. Abb. in cap. veteri nu. 11. de elect. & in cap. 2. sub num. 2. de decim. & in cons. 11. n. 3. vol. 2. faciunt tradita per. Felin. in cap. ex literis sub num. 10. vers. secunda conclusio de probatio. Tiraq. de leg. conub. glos. 7. num. 23. Capyc. decis. 203. nu. 3. & fuit resolutum in dicta Romana Casalis 21. Maij, & vide eandem 28. Iunij.

5 Nunc limita, & primo si auctoritas Papæ non fuisset ritè interposita, quia tunc esset subreptitia Dec. cons. 142. Alex. cons. 31. volum. 1. Alciat. respons. 91. num. 3. & seq. Rot. in d. Romana Casalis Turricellæ 10. Martij 1578. coram Cantuccio Rot. diuers. dec. 95. nu. 2. par. 2.

6 Limita secundo, vt auctoritas Papæ non suppleat defectum causæ, Gemin. cons. 48. nu. 9. Decius cit. cons. 142. num. 5. Menoch. cons. 122. vol. 2. Laur. de Rodulf. in cap. sine exceptione 12. q. 2. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 17. num. 2. Rota in vna Placentina bonorum 7. Aprilis 1581. coram Seraphino, & iterum in vna Senen. prędij 8. Octobris 1584. coram Pamphilio, Rot. diuers. dec. 178. num. 3. part. 2.

SVMMARIVM.

1 *Solennitates extrauag. Ambitiosæ in venditione ab vna Ecclesia alteri Ecclesiæ facta non requiruntur, & quare.*

An assensus Apostolicus requiratur in alienatione ab vna Ecclesia alteri Ecclesiæ facta.

RESOLVT. XXXV.

1 IN quæstione ista respondeo cum decisione Tri uis. 56. part. 2. qui firmiter tenet in præfata alienationis spetie non requiri solemnitatem extrauag. Ambitiosæ. Cuius decisionis est ratio, quia finis prohibitionis de non alienandis bonis ecclesiæ, fuit in cõsulendo Ecclesiæ indemnitati, secũdum Monald. cons. 91. num. 3. vol. 1. Rub. decis. final. & Ecclesia ibi accipitur pro vniuersali, nõ

cu-

Digitized by Google

cuiuſcunque particularis, quæ vniuerſalis Eccleſia, etiam ſi vna particularis bona ſecularibus alienat, ſit præiudiciũ ipſi eccleſiæ uniuerſali, & ſãctiſſimis pro tẽpore ſedẽtibus Pũtificibus, ſed ſi vna particularis alteri alienat Eccleſiæ itidem particulari, nihil vniuerſali deperit, quæ ſi modo ſub inuocatione vnius, vel alterius Sãcti ſubſiſtant, ſemper ſub Eccleſia vniuerſali remanent, cum illius diſpoſitione. Quod tamen non ſeruatur in praxi in Rom. Curia.

SVMMARIM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus, in terrularum alienatione, rerunq; Eccleſiæ modici valoris non requiritur, & quare num. 2. nec etiam ſi prælatus iurauit non alienare Romano Pontifice inconſulto nu. 8.*
3 *De Modicis non eſt curandum.*
4 *Reſtitutio in integrum pro modica læſione non datur, nec etiam redhibitoria pro modica læſione competit nu. ſeq.*
6 *Remiſſio mercedis pro modica ſterilitate non eſt facienda.*
7 *Lex generaliter loquens, modica non includit.*
8 *Terrulæ, quæ dicantur, & qui valor eſt neceſſari.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in alienatione terrularum, rerumque Eccleſiæ modici valoris.

RESOLVT. XXXVI.

1 REſpondetur negatiuè per tex. expreſſum, ac vulgatum in cap. terrulas 12. q. 2. quam opinionem referunt, ac ſequuntur Calualc. dec. 46. n. 8. & 75. p. 1. Dec. conſ. 142. n. 5. col. 4. verſ. non obſtat ſucceſſiue, & idem Borgnin. deciſ. 45. num. 4. ead. part. 1. Rodoan. in Rub. de caſibus in quibus fit alienatio nu. n. 22. Villagut. deciſ. 52. num. 1. & per totum; Balb. deciſ. 29. Teſſ. fori eccleſiaſtici cap. 15. num. 23. part. 1. Graff. conſ. 2. volu. 2. poſt Ann. in conſ. 36. num. 33. Cardin. Tolet. lib. 5. Inſtruct. ſacerdot. cap. 91. in fine, & ita pariter refert. deciſum Guido Pap. deciſ. 156. Nauarr. in conſ. vnico num. 6. de feudis.

2 Cuius concluſionis eſt ratio, quia in generali prohibitione alienationis modica non veniunt, Abb. in cap. vt ſuper de reb. eccl. non alien. Fel. in cap. fin. in fin. de ſponſ. poſt Bald. in cap. ſi proponente num. 5. & ſeq. de reſcrip. & in conſ. 91.
3 vol. 1. & de modicis non curatur l. ſcio ff. de integr. reſtit. hinc fit, quod reſtitutio in integrum pro modica leſione non datur d. l. ſcio, & l. penul
4 tim. ff. de Minor. cap. penult. de reb. eccl. nõ alienan. Gabriel. de reſtit. in integrum concluſ. prima, vbi de communi, Burſat. conſ. 27. num. 17. Sfort. de reſtit. in integr. q. 4. art. 12. numer. 105. Cald. in l. ſi curatorem num. 7. C. de reſt. in integr. quemadmodum redhibitoria non competit
5 pro modica læſione Bald. in l. fin. ff. de redhibit. actio. nec pro modica ſterilitate fit remiſſio mer-
6 cedis l. ſi merces, §. vis maior ff. locat. Boſſ. de remiſſ. mercedis num. 107. Carroc. dec. 100. Benit.
7 deciſ. 7. & Valaſ. deciſ. 30. & lex generaliter loquens modica non includit Soccin. in fall. 129. quem tex. in cap. terrulas ampliant procedere, etiam prælato iurante non alienare inconſulto
8 Romano Pontifice, Abb. in cap. vt ſuper num. 15. de reb. eccleſ. non alien. Borgnin. in deciſ. 45. num. 75. part. 1.

Sed quæſtionis eſt cuius valoris debeant eſſe præfata prædiola, ſeù terrulę, gloſ. in dict. cap. terrulas ponit exemplum in prędijs valoris 20. ſolidorum, quam opinionem refert ac ſequitur Archid. in cap. ſi quos ead. cauſ. & q. Alciat. conſil. 23. num. 6 & ſequent. contraria tamen ſententia eſt magis recepta, & iuri conſona, vt ſcilicet iudicis arbitrio remittatur, quę ſint terrulę, vt voluit Rodoan. q. 10. Canoph. in repet. huius Paul. num. 45. Quaranta in ſumma Bullar. in ver. Alienatio. rer. eccleſ. num. 41. Prax. Curiæ Archiepiſcopal. Neapol. cap. 73. num. 3. qui conſuetudinem terrę, & temporum, locorumque qualitatem attendere debet, & inſpicere conditionem Eccleſię, ſi ſit pauper vel multũ abundãs vt voluit etiam Abb. in cap. 1 num. 8. de integr. reſtitut.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitale, quando locus pius dicatur, & quando profanus.*
2 *Octo de modis, an hoſpitale ſit authoritate Epiſcopi erectum cognoſcitur.*
3 *In dubio hoſpitale an dicatur locus pius.*
4 *Cauſa, & ſolennitas in alienatione rei hoſpitalis authoritate Epiſcopi erecti requiritur.*

An in alienatione bonorum hoſpitalis requiratur aſſenſus Apoſtolicus.

RESOLVT. XXXVII.

PRo huius quæſt. explicatione, primo eſt videndum, an hoſpitale dicatur pius locus, &
1 prima ſit concluſio, quando hoſpitale eſt erectum Epiſcopi authoritate dicitur locus pius, & venit appellatione eccleſię, & gaudet ipſius eccleſię priuilegijs capitul. ad hoc de relig. domibus capitul. 2. de for. compet. Felin. in capitul. de quarta num. 3. & 14. de pręſcript. Lambertin. de iurepatronat. lib. 1. q. 11. Pariſ. conſ. 36. num. 15. & 17. & in conſ. 44. num. 5. uol. 4. Gabriel. de pia cauſa concluſ. 2. num. 1. & 4. Fuſcus de uiſit. lib. 1. c. 13. nu. 10. Maſcard. de probat. concl. 869. num. 9. cum. ſeq.

Se-

Digitized by Google

Secunda concluſio eſt, quando hoſpitale non fuit erectum authoritate Epiſcopi, non dicitur beneficium, & per conſequens pius locus, Mohed. deciſ. 18. de cauſ. poſſ. & proprietat. Creſcent. deciſ. 1. de priuileg. Card. Put. deciſ. 161. part. 1. Rot. diuerſ. dec. 725. num. 7. & dec. 739. num. 9. part. 1. & dec. 114. part. 2. Sair. deciſ. 1. ex Nauar. in relig. domib. Pariſ. d. conſ. 36. num. 17. & conſ. 44. num. 5. vol. 4. & alter Pariſ. de reſign. benef. lib. 11. quæſt. 3. num. 44. & 76. quod verum eſt, ſi non datur in titulum, Felin. in cap. ad audientiam 2. num. 1. de reſcript. & in d. capit. de quarta, num. 15. Gomeſ. ſuper reg. de triennali poſſeſſ.

Tertia ſit concluſio, quod tale hoſpitale non dicatur locus pius, ſed profanus, & nullo gaudeat priuilegio eccleſiæ, gloſ. in clem. quia contingit de relig. domib. DD. in d. cap. 2. de foro compet. Bal. in Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. eccl. Rom. conſ. 477. num. 3. Lambertin. de iure patron. 11. num. 4. Fel. in d. cap. de quarta, num. 14. & 5. Gabr. d. concl. 2. num. 9. Pariſ. d. conſ. 36. num. 15. vol. 4. Rodoan. de rebus eccl. non alien. 449. ſub num. 7. fol. 173.

1 Ex quibus cognoſcitur hoſpitale fuiſſe erectum Epiſcopi auctoritate, dicas, ex pluribus. Primo, ſi ſit ædificatum in forma Eccleſiæ. Secundo, ſi habuerit campanile erectum cum campana, ubi; diuina celebrantur, Arch. in cap. nemo, de conſecr. diſt. 1. Rom. d. conſ. 477. num. 13. Maſcard. de probat. concl. 869. num. 2. cum ſeq. Rot. diuerſ. in cit. deciſ. 725. num. 1. 2. & 5. Tertio ſi haberet nomen Sancti ſibi appropriati, Felin. d. cap. de quarta num. 13. verſ. ſigna cognoſcendi, Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſ. 115. num. 4. Quarto, ſi in eo fuerit ſeruata hoſpitalitas per tempus antiquiſſimum, Gab. d. concl. 2. num. 6. Quinto, ſi in eo eſſent ſepulturæ, vel cœmeterium, gloſ. in d. clem. quia contingit Rom. d. cõſ. 477. num. 12. Sexto, ſi in eo baptizaretur, Rom. d. conſ. 477. num. 11. Septimo, ſi reciperet decimas, Rom. loco citato, num. 12. Octauo, ſi collectas non ſolueret, Valaſ. deciſ. 105. & Roman. cit. conſil.

Non exiſtentibus autem præfatis ſignis, hoſpitale in dubio profanum præſumitur, quamuis in eo pium opus exerceatur, Rom. cit. conſ. num. 13. præſertim ſi per laicos regeretur. Balb. conſ. licet hæc ratio non videatur tuta, ſecundum hoc Rom. in d. dec. 275. num. 6. & deciſ. 106. & in part. 2. Gab. conſ. 193. num. 2. vol. 1. Caual. deciſ. 17. nu. 70. part. 2.

2 Suppoſitis firmo cõcluſionem, quod in hoſpitali erecto Epiſcopi auctoritate, requiritur eadem ſolemnitas, & cauſa, quæ in alienatione rerum eccleſiæ, Felin. in d. cap. de quarta, num. 5. Gab. d. concl. 2. num. 9. Abb. conſ. 104. volum. 1. Pariſ. d. conſ. 36. num. 24. volu. 4. Card. Put. dec. 99. part. 2. Rota Bononienſ. deciſ. 13. Magon. deciſ. 19. Rot. Flor. quod hodie indubitatum eſſe dicitur, cum in Bullis Apoſtolicis ſuper alienatione rerum eccleſię ſpecificentur etiam loca pia.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in concordia ſuper decimis requiritur, & an hæc concordia ligat ſucceſſores.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur, quando in exigendo adſit difficultas.*
3 *Paupertas à decimarum ſolutione excuſat.*
4 *Decimæ præſcribi poſſunt.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in concordia ſuper decimis.

RESOLVT. XXXVII.

1 HVius dec. caſus eſt per Thomæ Triuiſ. Rota Venet. deciſ. 29. part. 1. vbi fuit dictum, quod alienatio, præſcriptio, vel compoſitio de decimis fieri nequit, niſi de aſſenſu Sum. Pont. Vnum tamen in præſentiarum nota, quod cõcordia ſuper decimis non ligat ſucceſſores, niſi auctoritas adſit Apoſtolica, cap. veniens, de tranſact. Abb. in cap. ex multiplici, nu. 2. & c. cum homines, num. 4. de decim. Verall. deciſ. 165. par. 3. Seraph. dec. 22. par. 1. & fuit dictum in vna Meſſanen. præeminentiarum 1585. coram Blanchetto, & in vna Conchen. limitum decimarum, 4. Maij 1597. coram eodem, & in eadem Conchen. 5. Maij 1597. coram Litta, & iterum fuit dictum. quod concordia ſuper dimiſſione partis decimarum debitarum à laicis facta a perſonis eccleſiaſticis non valet abſque authoritate Apoſtolica, nec Epiſcopi conſenſum ſufficere, prout apparet in cauſa Nouarien. decimarum 28. Maij 1593. coram Arigonio.

2 Limita primo, quando adeſſet difficultas in exigendo, quia tunc valet concordia, Monald. conſ. 22. & propterea fuit viſa Rotæ iuſta concordia ſuper decimarum reductione ad vigeſimam ſtante exactionis difficultate, & paupertate ſoluẽtium, ita fuit reſolutum in vna Eccleſien. confirmationis concordiæ 20. Februarij 1595. coram Seraphino: hinc eſt quòd paupertas excuſat à ſolu-
3 uendis decimis, Franciſcus Marchus deciſ. 198. part. 2.

4 Limita ſecundo in tacita compoſitione, puta per præſcriptionem, quia decimę præſcribi poſſunt, Guid. Pap. dec. 24.

SVMMARIM.

1 *Cappellę tripliciter concedi poſſunt.*
2 *Cappellę vendi non poſſunt, nec veniunt in domus venditione.*

3 *Sepul-*

Digitized by Google

3 *Sepulturæ in eccleſia priſcis temporibus laicis non concedebantur.*
4 *Dominium nullum rei ſacræ poteſt haberi.*
5 *Vendere dominium ſepulturæ eſt ſimonia.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus in cappellarum conceſſione, quando requiratur, & quid Neapoli ſeruatur.*
7 *Conceſſa cappella, vel eccleſia, an ius funerandi datum cenſeatur, vbi etiam de clauſula neceſſaria apponenda à tabellione in contractu cappellarum conceſſionis, necnon ſi licentia tacita ſufficiat, & quomodo iſta tacita colligatur.*

An aſſenſus Apoſtolicus in cappellarum conceſſione ſit neceſſarius.

RESOLVT. XXXIX.

1 REſpondetur, cappellas præfatas tripliciter concedi poſſe. Primo, vt is, cui datur, fiat eius dominus, & ſic nullo modo dari poteſt, etiã cum Epiſcopi auctoritate, iuxta ea, quæ traduntur per Menoch. conſ. 115. vol. 3. ratio poteſt eſſe
2 eſſe duplex. Prima, quia cappellæ non poſſunt vendi Bart. in l. 1. §. ne eius, ff. de operib. pub. hinc eſt, quòd in venditione domus nõ venit cappella, idem in l. *Aufilius*, ff. de priuil. cred. laicis
3 enim primitiuis temporibus, ſepultura in eccleſia non cõcedebatur, cum talis locus ſpecialiter erat Deo dicatus, cap. percipimus, 13. q. 2. & Rota in vna Pamphilonen. ſepult. 30. Maij. 1531. coram Decano; licèt iſte rigor hodie ſit mitigatus, vt tenuit Rota in vna Pamphilonen. ſepulturæ de Artaxana, 23. Ianuarij 1608. coram Caualerio. Se-
4 cunda eſt ratio, quia rei ſacræ dominium nullum poteſt haberi, vt in c. cauſam, de præſcript. Abb. in c. cum laicis, num. 5. de reb. eccl. alien. vel non,
5 & hoc modo vendere ſepulturas eſt ſimonia, ſecundum Io. Carafam in tract. de ſimon. in fi. num. 140. & iuxta deciſ. Gratian. 26. Secundo poteſt dari cum translatione iuris vtendi, & impedien di, ne alij vtantur, & tunc, cùm ſit vera alienatio propter translationem iuris vtendi, requritur aſſenſus Apoſtolicus, Nauarr. conſ. 1. de ſepultur. Sair. dec. 2. eod. tit. & tenuit Rot. in vna Bonon. ſepulturæ, 13. Maij 1570. coram Lita. Tertio modo poteſt concedi nudus vſus abſque translatione alicuius iuris, & dicitur vſus facti, & commoditas, prout conſiderat Fel. in cap. quæ in eccleſiarum, num. 87. ext. de conſt. quem vſum poſſunt habere ſeruus, & monachus, idem Nauarr. in comment. 1. num. 13. de regular. qui dictum vſum meram detentionem appellat ad nutum ſuperioris; & tunc in huiuſmodi conceſſione non requiritur aſſenſus Apoſtolicus, cum nullum ius transferatur in aliquem, & ſic poteſt intelligi,
6 quod Dominus Quaranta docuit in ſum. Bulla verbo alien. nu. 39. cum dixit conceſſionem cappellarum ad vſum deſtinatum non eſſe alienationem: Neapoli tamen aliquando vidi practicari, quod cappellę conceduntur abſque reſeruatione aſſenſus Apoſtolici, quia de conſuetudine poſſunt vendi, prout dicimus de ſepulchris, quæ per Epiſcopum poſſunt concedi, & aliquid pro eis accipi, Abb. in cap. abolendæ de ſepult. quod eſt ratione ſitus, vel dignioris loci, quæ non videtur ſpiritualia, vnde poterunt vendi tanquam non neceſsaria ad ſepulturam, maximè ex conſuetudine, Sot. de iuſt. & iure, lib. 9. q. 7. art. 1. Pet. de Arag. ſup. D. Thom. 2. 2. quæſt. 100. art. 4. Gratian. lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 210. & cit. deciſ. 26. num. 5. quæ dicta conſuetudo erit ſeruanda, prout dicimus de conſuetudine, quod aliquid percipiatur pro ſepultura, Gaſtrenſ. conſil. 369. & conſ 363. lib. 1. & 401. eod. lib. Bellam. conſ. 31. col. 4. in fi.
7 Animaduertas tamen in praxi, quod conceſsa cappella, vel Eccleſia per Epiſcopum non cenſetur datum ius funerandi, niſi expreſsè fuerit dictum, Vitalinus in clem. dudum §. huiuſmodi de ſepult. Archid. in cap. 7. de pact. in 6. Bellam. in cap. fin. num. 6. de reb. eccle. non alien. & fuit per Rot. reſolutum in vna Auenionenſ. conceſſionis cappellarum 13. Ianuarij 1587. coram Licta; propterea tabelliones animaduertant, quod in contractu conceſſionis cappellarum clauſulam cum iure funerandi apponant; licet ſufficeret quãdoquidem licentia tacita conſtruendi ſepulchrum, vt per Rot. diuerſ. deciſ. 222. part. 1. vbi etiam ſubdit, quod colligitur dicta licentia tacita; quando ſepulchrum eſt in loco patenti, & non fuerit per Epiſcopum contradictum, & dicta cappella per eum viſitata.

SVMMARIVM.

1 *Bona Eccleſia ſine cauſa alienari non poſſunt*
2 *Aſſenſus commendatarij vim aſſenſus Abbatis non habet.*
3 *Dicto illius, qui actum facere non poteſt, non eſt ſtandum.*
4 *Conſenſu Abbatis non intercedente, iura Monaſterij non ſunt diſtrahenda.*
Commendarius donare non poteſt.
5 *Ius patronatus ex fundatione, & dotatione habet eſſe.*
6 *Ius patronatus eccleſiaſticum abſque ſollemnitatibus in laicum trasferri non poteſt, ſecus autem in patronatu laicali, quia ſola Epiſcopi auctoritas ſufficit.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in donatione iuris patronatus Eccleſiaſtici facta laico.

RESOLVT. XXXX.

IN hac quæſtione reſpondeo cum deciſ. Rot. Romanę, quam Seraphinus refert in deciſ.

1312.

Digitized by Google

1312. quæ infrascriptis verbis complectitur; fuit resolutum, non constare de iurepatronatus Illustris. D. Marchionis; illud enim prętenditur cõ petere ex donatione illi facta à Monasterio de an no 1551 in qua enuntiatur consensns D. Andræę de Nogna, tunc dicti Monasterij commenda-
1 tarij, rerum cum bona Ecclesię non possint sine causa alienari, & maxime, trnsferendo iuspatro natus ecclesiasticum in personam laicam non valet talis donatio, cum non fuerit facta cum debitis solemnitatibus ex causa euidentis vtilitatis,
2 nec persona legitima interceſſit Abbatis, cum nunc ille esset Commendatarius, non autẽ Abbas neque de eius consensu aliter apparet quam ex assertione prioris, nec suffragatur confirmatio expedita per pœnitentiariam, quia cum non constet de prędicto consensu, nec stetur assertioni illius, qui actum facere non potuit, ad Bart. in l. si
3 forte num. 5. ff. de de castren. pecul. Alex. consil. 17. num. 5. & 6. volum. 4. Castrens. cons. 229. nu. 8. volum. 3. vtique confirmatio in forma commu
4 ni non suffragatur, cum sine consensu Abbatis non potuerint distrahi iura Monasterij cap. Abbatibus 12. quęst. 2. cap. cum in venditionibus 17.
5 quæst. 4. nec Commendatarius potuit donare cap. hæc exceptione 12. quæst. 2. præterea ex dispositione Sacri Concilij Tridentini, iuspatronatus debetur ex fundatione, & dotatione, & ideo in personam Marchionis non potest esse, nisi ex privilegio, vt Sacri Concilij Congregatio censuit, & ideo censetur sublatum per eiusdem Cõcilij dispositionem sess. 25. cap. 9. & ita concluſum hæc ille.

6 Ex qua decisione manifeste apparet, iuspatronatus ecclesiasticum non posse in laicum transferri absque solemnitatibus, de quibus in alienatione rei Ecclesiæ. De Patronatu verò laicali non dubitatur, quin sufficiat sola Episcopi auctoritas, cap. illud, & cap. nobis ext. de iure patronat. cap. 1. eodem titul. in 6. Verall. dec. 131. par. 2. & Achill. de Grass. dec. 10. de iur. patron.

SVMMARIVM.

Assensus Apostolicus in alienatione annuorum reddituũ Ecclesiæ requiritur pluribus rationibus.

1 *Annuus redditus loco rei immobilis habetur.*

2 *Annuus redditus Ciuitatis absque solemnitate requisita in rerum immobilium venditione alienari non possunt.*

3 *Ecclesia, & Ciuitas quoad beneficium restitutionis in integrum, & solemnitatuum adhibendarum earum rerum venditione, & alienatione aquiparantur.*

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione annuorum reddituum Ecclesię.

RESOLVT. XXXXI.

1 COmmunis est DD. sententia, præfatum assensum in alienatione annuorum reddituũ requiri, voluit Abb. in cap. nulli ext. de reb. eccl. non alien. Anchar. num. 7. & seq. Imol. numer. 5. Mynsing. centur. 1. obseruat. 69. Maynard. dec. 7. Rodoan. quæst. 14. Menoch. cons. 25. num. 3. & seq. volu. 1. & consil. 334. num. 6. volu. 2. Monal. cons. 17. volum. 1. Bursat. cons. 16. & in consil. 41. nu. 6. & seq. vol. 1. qui mouentur.

Primo per tex. in l. iubemus nulli C. de sacrosan. eccl. vbi nec quoque annui redditus ecclesiæ alienari posunt absque solemnitate.

2 Secundò, quia habentur loco immobilium clem. exiui de Paradiso §. cumque annui redditus de verb. signif. Bart. in l. fin. in fine ff. qui satisd. cogan. Iafred. dec. 9. Camer. Imper. dec. 77. Mynsing. cent. 1. obseru. 69. Thes. dec. Pedem. 160. Boer. decis. 209. Gaspar. Thes. dec. 2. part. 2. Anton. Faber dec. 49. C. de pœnis Thoming. dec. 39. part. 1. Viu. dec. 410. vol. 4. Guid. Pap. decis. 499. Gail. lib. 2. obseru. 10. Ambros. rot. Episcop. Perus. dec. 5. Mart. Coler. dec. 59. Rotæ Germaniæ, & late Ego in Collect. 668.

3 Tertio, quia annui redditus ciuitatis alienari non posunt absq; solennitate, quę in venditione rerum immobilium requiritur l. fin. & ibi Bart. & Ioann. de Plat. C. de vendit. rer. Ciuit. lib. 10. Alex. in l. fin. in fin. ff. de in ius vocan. Alciat. cõs. 16. num. 3. Alban. cons. 169. num. 4. & seq. sed
4 ecclesia, & Ciuitas pari passu ambulant, quoad beneficium restitutionis in integrum, & solemnitatum adhibendarum in earum rerum alienatione, Glos. communiter recepta in cap. auditis de in integrum restit. Caldas. in l. si curatorem num. 169. C. de integ. restit. Sforz. Odd. in eiusdem nominis tract. q. 33. numer. 16. vbi de communi testatur.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio est omnino prohibita, quando, & legis, & hominis prohibitio adest.*

2 *Prohibitio hominis non alienandi, facit aliquando, vt Princeps denegat assensum.*

3 *Surreptio vt tollatur, quid est exprimendum.*

Assẽsus Apostolicus an dicatur subreptitius, si summo Pontifici non fuerit significatum, quod res erat donata ecclesię cum alienationis prohibitione.

RESOLVT. XXXXII.

SVpponatur, prout etiã mihi accidit in facto, quod prędium sit relictum alicui Monasterio, pro substentatione familiæ eiusdem Mona-

Digitized by Google

sterij cum expresso pacto, quod non potuisset vēdi, dari, alienari, subiugari, nec alio quouis titulo transferri, sed semper permanere debuisset vinculatum pro substentatione prædicta cum pęna priuationis in casu contrauētionis, nunc quæstionis est, si præfata qualitas prohibitionis non fuerit expressa in breui si in euidentem operetur, vt subsequens assensus censeatur subreptitius, & respondendum est pro affirmatiua opinione ex pluribus.

1 Tum primo quia concurrit prohibitio tam legis, quam hominis, quo casu alienatio est omnino prohibita etiam in casibus alias permissi, Soc. cons. 75. num. 4. volu. 1. Bursat. cons. 330. num. 9. volum. 3. Ann. cons. 38. num. 54. & seq. vol. 1. & in casu vtilitatis, Afflict. decis. 17. num. 5. vbi allegat glos. in cap. verum de cōdit. appos. Mastrill. decis. 77. volum. 1. Caualcan. decis. 29. numer. 35. lib. 1. & in spetie de rebus ecclesiæ cum præfata conditione donatis tradit Mantica de coniect. vltim volun. lib. 9. tit. 10. nu. 12.

2 Tum secundo quia talis alienandi prohibitio ab homine facta operatur, vt assensus præstari nō debeat per Principem, sitque iusta causa illum denegandi, præsertim in re feudali alienari prohibita, vt tradit Anna in constit. diuæ Memo, num. 46. vbi sic fuisse seruatum tempore Regentis Villani viri doctissimi testatur, vt refert Fabius eius filius citat. cons. 38. nu. 57.

Tum tertio quia si hæc Summ. Pontifici narrata fuissent, aut Breue non concessisset, aut maiori cum difficultate, & propterea sequitur regula iuris, quod omissio iuris, quod si fuisset expressum, non fuisset concessum, vitiat rescriptum, & operatur, vt gratia censeatur subreptitia cap. super litteris ex. de rescript. l. 1. Cod. si cont. ius Iser. in cap. Imperialem nu. 5. de prohibit. feud. alien. Couarr. lib. 1. variarum resolut. cap. 20. Rota decis. 31. de rescript. in nouis Mohed. dec. 32. eod. tit.

Et vt subreptio excludatur, non sufficit; id quod erat exprimendum obscure, & sub generalitate narrare; sed clarè, & specificè omnia exprimi debent, alias rescriptum subreptitium, & nullum redditur Felin. in cap. ad audientiam num. 18. vers. fallit 1. de rescript. Soccin. cons. 273. num. 12. in fine lib. 2. Cravet. cons. 636. numer. 8. vol. 4. Natta consil. 368. num. 4. volum. 2. Hondedeus cons. 27. num. 65. vol. 1. & Anna cit. cons. nu. 48. vol. 1.

Tum tandem, quia pro hac opinione extat in terminis decisio Rotæ Romanæ 46. post decisio, Caualcan. impressa, & Suarez. q. 91.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in transactione ecclesiastica rei requiritur & quare nu. 2.*

3 *Assensus Apostolicus in duobus transactionis casibus non requiritur.*

An in transactione rei ecclesiæ assensus Apostolicus requiratur,

RESOLVT. XXXXIII.

1 COntrouersiæ non est locus, secundum me, quod in transactione rei ecclesiæ eędem solemnitates requirantur, quæ in alienatione, Feder. de Sen. cons. 94. Aymon. cons. 323. sub nu. 1. vers. dico quod Prælatus, Rebuff. de alienat. rer. eccl. num. 66. & Rodoan. in eiusdem nominis tract. cap. 1. num. 12. & 18. Bart. in l. nulli ff. de transact. Abb. in cap. contingit, eod. tit. nu. 3. Roland. cons. 15. volum. 1. Barbat. in Rub. de
2 rebus eccles. non alien. num. 4. Franch. in cap. 1. in fine, eod. tit. in 6. & ratio est, quia transactio dicitur vera alienatio, Bartol. in l. 1. num. 3. C. si aduers. transact. Caputaquens. decis. 106. & decisio. 165. part. 1. & 318. part. 3. Farinac. de inquis. quæst. 15. num. 8. Thes. fori eccl. cap. 15. nu. 81. part. 1. & Antonin. lib. 1. variar. resolut. capit. 26. & fuit resolutum in Rota in vna Auersana tenimenti 27. Ianuarij 1583. coram Rubeo, & 23. Iunij 1594. coram Gipsio. & in Nauarien. decimarum 28. Maij 1593. coram Arigonio, & in Mediolanens. rescissionis permutationis 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio, Iason in d. l. nulli Ruin. cons. 129. vol. 5.

Amplia procedere etiam si res sit penes aduersarium, & in transactione agatur vt penes illum remaneat, quia nec etiam in tali casu erit valida, Bart. Ias. & alij in d. l. nulli per Glos. in l. cum his §. si anni, verbo transactione ff. eod. Bald. cōsil. 127. vol. 2. Iason cons. 327. num. 10. & seq. vol. 2. Pinell. in l. 1. part. 2. post num. 45. ad finē vers. adducitur Cod. de bon. mater. Roland. d. cons. 15. num. 44. in fine volum. primo Caputaq. d. decis. 106. part. 1. & fuit dictum in vna Mediolanen. emphyteu. 1. Maij 1591. coram Mantica.

3 Limita nunc, & 1, vt non procedat in rebus ecclesiæ non dum incorporatis, quoniam in eis cadit transactio absq; vlla solemnitate, Franch. in cap. 1. in fine de reb. eccl. non alien in 6. Rebuff. d. compend. nu. 21. Roland. d. cons. 15. volum. 1. & quando censeatur prohibita transactio tradit Aimon. cons. 197.

Limita secundo, & intellige, quando res ecclesiæ per Prælatum alijs dantur, vel alienantur, secus si ecclesia retineat, licet aliquid det, vel faciat Bartol. in d. l. nulli num. 2. & ibi Iason num. 2 Pinell. in l. 1. part. 3. num. 45. Cod. de bon. mater. Ruin. d. cons. 129. num. 3. lib. 5. & Rolan. d cons. 15. nu. 43. vol. 1.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Dismembratio vera, & propria alienatio dicitur.*
2 *Coadiutor ecclesiam vnitam dismembrare non potest.*
3 *Episcopus non potest dismembrare parochia fructus pro nouis canonicatibus in ea erigendis.*
4 *Munus pro Missis cantandis in parochiali ecclesia seruitium ad bene esse.*

Assensus Apostolicus an requiratur in dismembratione fructuum.

RESOLVT. XXXXIV.

1 CVm dismembratio dicatur vera, & propria alienatio, propterea in ea requiruntur eædem solemnitates, quæ in alienatione rei ecclesiæ, Rota decis. 1. de reb. eccl. non alien. in nouis. Ioan. Andr. in clem. si vna, vers. defensor, eod. tit. Franch. & Gemin. in cap. 1. eod. titul. in 6. Rebuff. in compen. alienat. num. 68. & propterea
2 non licere Coadiutori dismembrare ecclesiam vnitam, & in ea erigere iuspatronatus, cum dismembratio dicatur alienatio fuisse in Rot. Romana in vna Bergomen. decisum testatur, Achill. de Grass. decis. 1. de rebus eccl. non alien. & propterea his fuit in Rota resolutum in vna Marsi-
3 cana, non potuisse Episcopum dismembrare fructus parochiæ pro nouis Canonicatibus erigendis in ea, cum numerus parochianorum non fuerit talis quin Rector cum vno clerico in administratione Sacramentorum non posset supplere, cap. vt quisque, vbi Card. Imol. & alij de vit. & honest. clericor. Cassad. decis. 19. de præbend. Verall. decis. 222. part. 3. Rebuff. de congrua. numer. 65. præsertim cum non fuerit probatus defectus seruitij, ita quod propter paucitatem ministrorum, & multitudinem parochianorum aliqui decesserint sine Sacramentis, & tanto magis, quod Canonicis, seù coadiutoribus nouiter erectis non fuit impositum aliquod onus adiuuandi Rectorem in Sacramentorum administratio-
4 ne, & alias non sint necessarij, cum ministri pro missis cantandis, & Horis Canonicis in ecclesia parochiali sint tantum ad bene esse, vt alias fuit in Rota resolutum in vna Legion. congruæ 11. Aprilis 1587. coram Lauretano.

Nec poterit dicta dismembratio vigore Concilij Tridentin. substineri, quandoquidem sacra Congregatio relata a Rota in d. decisio. censuit Episcopum non potuisse ex fructibus huius parochialis erigere Canonicatus, ita fuit resolutum Rotæ in vna Marsicana dismembrationis fructuum 14. Februarij 1594. coram Pamphilio, quæ omnia refert prax. Cur. Archiep. Neap. cap. 75. in annotat.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitates pia loca possunt dici.*
2 *Quarta portio de relictis Confraternitatibus Episcopo debetur.*
3 *Episcopus Confraternitates visitare potest.*
4 *Confraternitates multa pietatis, & misericordiæ opera exercent.*
5 *Extrauag. ambitiosa, in alienatione omnium piorum locorum auctoritate Episcopi fundatorum procedit, & num. 6.*
7 *Confraternitas quando pius est indicandus locus.*
8 *Confraternitas aliquando pius iudicatur locus. Episcopi non accedente auctoritate.*
9 *Præsedentiæ confratrum in processionibus, à quibus sint cognoscenda ac terminanda.*

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione bonorum Confraternitatum.

RESOLVT. XXXXV.

1 PRo huius decisionis explicatione erit primo videndum, an huiusmodi confraternitates dicantur loca pia, & in terminis, quod benè dici poterunt pia loca, voluit Specul. in titul. de instrum. edit. §. nunquam, num. 62. Io. And. in cap. Ioannes, vers. vnum est quod refragatur, de testam. Abb. in cap. fin. 2. not. eod. tit. Castr. cons. 167. num. 4. volu. 2. Alex. cons. 219. num. 2. volu. 1. Rebuff. in tract. de confratribus nu. 2. Gabr. de
2 pia caus. concl. 1. num. 4. & seq. Valas. dec. 105. quæ conclusio patet ex pluribus, tum quia de relictis huiusmodi confraternitatibus, tanquam relictis pijs locis, quarta Episcopo debetur. Barbat. cons. 1. num. 4. volum. 1. Alex. cons. 102. nu. 5. volum. 7. Vbald. de Canon. Episcop. cap. 15. nu.
3 5. & seq. tum quia Episcopus potest, & debet has confraternitates, vti pia loca, visitare, Fed. de Sen. cons. 111. tum etiam, quia legatum piæ causæ factum, huic Confraternitati concedi poterit, Castren. cons. 5. vol. 2. Alex. cons. 102. num. 3. vol. 7. Dec. plures citans cons. 72. col. 3. vers. 3. volu.
4 1. Paris. cons. 34. num. 5. vol. 3. tum denique, quia in prædictis Confraterijs opera multa pietatis, & misericordiæ exercentur, Capra cons. 54. nu. 10. Dec. cons. 72.

Hoc supposito fundamento, pro præsentis decisionis resolutione, constituo tres iuris verissimas conclusiones.

5 Prima sit conclusio, extrauag. ambitiosæ, procedere etiam in alienatione omnium piorum locorum, Abb. in cap. nulli, in fin. eod. tit. Franch. in cap. 1. eod. tit. in 6. Paris. cons. 34. vol. 4. Fel. cons. 12. & in cap. de quarta, de præscript. Dec. d. cons. 72. & 158. volum. 1.

6 Secunda conclusio est declaratoria primæ, vt scilicet, tunc tantummodo procedat, quoties præfata loca fuerint Episcopi auctoritate fundata, seu erecta, Rebuff. in compendio

Digitized by Google

alien.rer.eccl.nu.56.&57.Rodoan.q.28.nu. 12. Affl.de iur.protho.nu.12.Cæſar de Barz.Rot.Bo non.deciſ. 124.Valaſ.deciſ. 105.Sair. deciſ.3.de relig. domib. de Ponte conſ.18. vbi latiſſimè.

Tertia ſit concluſio, quoties bona in d.Confra ternitate eo animo ſint congeſta, vt ad opera eccleſiæ, ſiue oratorij neceſſaria, & ad diuinum cul tum, necnon ad ſacros apparatus, & alia Eccle ſiæ ornamenta, atque ad pauperes ſubleuandos, puellaſq; miſerabiles nubēdas, necnō pro elemoſi nis erogādis Sacerdotibus ibi clericatibus, p ſubſtētationes Presbyteri Rectoris ordinarij in eadē eccleſia exiſtentis, atque etiam pro fabrica ad eiuſ dem Eccleſiæ, ſiue oratorij commodum, & ornamentum, & alia demum onera, quæ pro diuino cultu incumbunt, tunc enim exiſtentibus præfatis, talis locus erit iudicandus pius, ac religioſus, 7 nec vtique bona poterunt alienari abſque ſolemnitatibus requiſitis in alienandis bonis eccleſiæ, ita Menoch de recup.poſs.remed. 15.nu.36.Zab. conſ.11.col.1. & per totum, & in conſ.13. in princ.Socc.Senior conſ.82. ſub num. 34. volum. 4. quam concluſionem procedere etiam Epiſcopi in ipſius erectione non interueniente auctoritate, veluti Rebuff.in d. comp.num.34.Guttier. 8 lib.1.cano.quæſt.cap.9.in fine, Cęſar Barz.d.dec. 124.Ioſeph.Ludouic.dec.Peruſ.93.hinc in Rota dictum fuiſſe; quoad prohibitionem alienationis nullam eſſe differentiam inter bona eccleſiaſtica, & confraternitatum laicalium refert Seraphinus in deciſ.724 nu.7.

De præcedentijs autē confratrum in proceſſio 9 nibus publicis, à quibus iudicibus veniant dirimendæ, & Nauarr.conſ.3.de foro comp.& in ſūma bullarij in verbo Præcedentia.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in impoſitione cenſus ſuper eccleſia rebus requiritur.*
2 *Alienatio rei eccleſiaſtica quando dicatur vtilis.*
3 *Impoſitio cenſus pro litis ſubſtentatione eſt vtilis.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in impoſitione cenſus ſuper re eccleſiæ.

RESOLVT. XXXXVI.

1 AFfirmatiuè reſpondetur per tex. expreſſum in cap.nulli, eod.tit.ibi (neque ſpeciali hypotheca) Couarr.lib.1.var.reſolut.cap.17.& Molin.de contractib.diſput.q.466.

2 Vnde dicetur alienatio vtilis, ſi huiuſmodi cēſus impoſitio fit pro alio cenſu extinguendo, per quem maiori intereſſe grauabatur eccleſia, Monald.conſ.22.vol.1.& ita fuit reſolutum in vna Gadicenſ. cenſum 23. Ianuarij 1595. coram Seraphino.

3 Et idem eſſet dicendum, ſi fiat impoſitio cenſus à capitulo pro ſuſtinendis litis expenſis Gloſ. DD.in cap.vt præteritam, ext. de elect, DD. in l.1.& ibi Pinell. part.2.uum.68.C.de bonis mat. Goza.conſ.94.num.34.poſt Bald.conſ. 22.num. 6.& ſeq.vol.1.Bertach.de Epiſcopo,par.3.num. 75.q.39.Rodoan.de reb.eccl.non alien.c.17.nu. 26.& ſeq.pag.402.& fuit reſolutum in d. Gadicen.cenſuum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator monaſterij inueſtiens in quadam domo pecuniam monaſterij exactam (ne infructuoſa remaneat) abſque ſolemnitate, pœnis extrauag. ambitioſæ, non ligatur, & quare nu.2.*
3 *Pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
4 *A communi opinione in iudicando non eſt recedendum.*

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in inueſtiendo pecuniam eccleſiaſticam.

RESOLVT. XXXXVII.

1 PRæſuppoſito mihi in facto, quod ad manu cuiusdam eccleſiæ, vel monaſterij procuratoris certa pecuniarum quantitas per eum exacta eidem monaſterio pertinens, peruenerit, illamq; (ne infructuoſa remaneret) inueſtierit in quadam domo, ſolēmnitate non ſeruata; propterea fuit coram me dubitatum an ob dictam pecuniæ alienationem, licet inueſtierit in dicta domo, idem procurator inciderit in penas conten 2 tas in extrauag. ambitioſæ. Ego reſpondi, præfatum procuratorem non ligari pœnis, & cenſuris præfatæ extrauag. ſiquidem dict. conſtitutio non prohibet ea bona eccleſiæ alienari, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, prout erat pecunia præfata; immò quoad illam, licentiam impartitur, vt alienari valeat, prout ibi dicit tex. in princ. & Canoph.in repet. eiuſdem extrauag.ſub. num. 75. & Monal. conſ. 143. volum. 1. Rebuff. dict. compend, de rebus eccl. non alien.num.25. Soccin.in fall.reg.3.nu.2.

3 Et quod pecunia ſit de rebbus, quę ſeruando ſeruari non poſſunt, tenet expreſsè, Alex. in l. 1.§.fuit quæſitum, ſub num.4. ff. ad Treb.& in conſ. 25.num.6. volum. 3. vbi dicit, hanc eſſe communem opinionem DD. & idem ibidem firmat Ripa, ſimiliter dicendo, hanc eſſe communem opinionem ſub nu.17.& ſeq.vbi dat etiam rationem, quare pecunia dicatur de rebus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quem ſequutus fuit Alex. Stiatic.ſub num.6.à qua communi opinio 4 ne in iudicando minimè eſt recedendum, prout dicit Soccin.Senior.conſ.239.ſub num.9. in fin. volum.2.Dec.conſ.174.nu.1.vol.2.& Caſſador, ſuper reg. Cancell. dec.12.nu.7.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Consensus monasterij, & vel generalis congregationis in alienatione bonorum ipsius requiritur, & quare num. sequen.*
3 *Alienatio facta à Cellarario solo ad modicum tempus sine solennitate valet.*
4 *Tractus precedens debet esse in alienatione bonorum monasterij vltra consensum.*
5 *Tractus duplex, & per duos ante dies requiritur in alienatione rerum Monachorum Sancti Benedicti.*
6 *Consensus, nec tractatus requiritur in alienatione rerum Monasterij Papæ intercedente auctoritate.*

An in alienatione bonorum Monasterij requiratur consensus conuentus.

RESOLVT. XXXXVIII.

1 REspondetur requiri consensum conuentus, seu generalis congregationis, vt per Ioan. Andr. in addi. ad Specul. in tit. de locat. §. sequitur, in verbo videtur, Bertach. de episcop. lib. 4. part. 4. q. 39. num. 113. Rebuff. in suo compend. num. 82. Rodoan. in rub. de transact. num. 29. & hoc fuit visum in vna Roman. Casalis 23. Martij 1594. coram Seraphino, & ratio est fauore publicæ vtilitatis, ne scilicet Ecclesiæ depauperentur, & propter interesse ecclesiæ exemptorum Monachorum Ang. cons. 88. num. 3. Soccin. cons. 23 num. 19. vers. sed huic interpretationi lib. 4. Surdus cons. 17. num. 5. & seq. vol. 1. post Tiraquel. de legib. connub. glos. 6. num. 37. Rota diuers. dec. 410. lib. 2. & iterum fuit decisum in vna Segobien. Sluæ 10. Decembris 1586. coram Fineto, & in vna Romana Casalis Longhezze 22. Martij 1595. coram Seraphino.

3 Si tamen fieret à Cellarario solo ad modicum tempus, valeret etiam absque alia solennitate, Pari. cons. 48. vol. 4. & fuit resolutum in Rota Romana in vna nullitatis locationis 5. Decembris 1597. coram Millino.

4 Item vltra consensum conuentus, requiritur etiam tractatus, qui alienationem præcedere debet, cap. sine exceptione 12. q. 2. cap. 1. eod. titul. cap. tua de his, quæ fiunt à prælat. Deci. dictis in locis, Rebuff. d. compend. de reb. eccles. num. 85. Rodoan. eod. tractat. in rub. de transact. pag. 161. Rolan. cons. 15. num. 10. lib. 1. & fuit per Rotam resolutum in vna Placentina aquarum 12. Februarij 1597. coram Orano.

5 Et in alienatione rerũ Monachorum Sancti Benedicti, duplex, & per duos dies ante requiritur, Ioan. And. ad Specul. in d. titul. de locat. §. sequitur, vers. & nota, Bertach. de episcopo par. 4. q. 38. Rebuff. cit. loco num. 82. & vide in decis. paulò ante citata.

6 *Limita* interuenientе auctoritate Papæ nam tunc consensus, nec tractatus requiruntur, cum illa faciat cessare inferioris auctoritatem, nec tũc solẽnitates requirantur, Abb. in cap. 1. de confirmat. vtili, vel inutili, & in cons. 41. nu. 3. lib. 1. Corn. cons. 348. nu. 18. & seq. & cons. 96. nu. 23. lib. 1. Rebuff. de alien. rerum eccl. nu. 15. vers. fallit, Capyc. decis. 16. nu. 1. in fin. nu. 4. Rota in causa iam dicta Segobien. spolij siluæ.

SVMMARIVM.

1 *Retrouenditio est vera alienatio.*
2 *Laudemium an pro retrouenditione debeatur.*

An in retrouenditione rei Ecclesiæ cum pacto de retrouendendo alienatæ requiratur sollemnitas.

RESOLVT. XXXXIX.

1 REtrouenditio est vera, & propria alienatio, nam ex ea dominium transfertur, & ius in re, Bald. in l. sancimus C. de reb. alien. non alien. & in Auth. hoc ius porrectum C. de sacr. sanct. eccles. Alex. in l. fin. nu. 13. & seq. ff. de in ius vocando, Rodoan. de reb. eccl. non alien. q. 2. cap. 4. & in materia ecclesiastica, verbum alienatio capitur largissimè Abb. in cap. nulli eod. titul. Rodoan. d. q. 2. cap. 32. Menoch. cons. 13. nu. 6. vol. 1. Raudens. cons. 18. vol. 2. & quod venditio, cui adijcitur pactum de retrouendendo sit propria alienatio, videas Tiraquell. in tract. de retract. conuent. §. 2. glo. 1. num. 34. Alex. cons. 19. num. 6. volum. 1. Alciat. cons. 17.

Non obstat, quod retrouenditio, stante pacto redimendi, sit simplex resolutio primi contractus, & fingitur retrò res non fuisse vendita, Bal. 2 cons. 90. vol. 1. post Bartol. in l. & ideo ff. de condict. furt. & propterea pro retrouenditione non deberi solui laudemium, Rodoan. d. titul. q. 66. n. 9. Ias. in l. ab emptione nu. 7. & seq. ff. de pact. Mansuer. in prax. in tit. de locat. nu. 2. & in titu de emptio. & vendit. num. 16. quia retrouenditio est propria, & vera alienatio, vt supra dictũ, at pro alienatione debetur laudemium secundum communem opinionem, idcirco etiam pro ipsa debetur, secundum D D. præsertim Cagn. in l. 2. q. 82. Cod. de pact. inter empt. & venditio. Tiraquell. de retract. conuen. §. 6. num. 7. quem refert, & sequitur Tessau. in decis. 75. num. 3. & per totum, Ant. in variarum resolution. cap. 99. part. 1.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus non solum in bonis Ecclesiæ stabilibus requiritur, verum etiam in rebus solo cohærentibus.*

Digitized by Google

2 *Beneficiatus arbores non fructiferas incidere non potest, & quare,*

3 *Assensus Apostolicus in silua cedua, pro incidendo nemore, & arundineto non requiritur; sic pariter si arbores non fructiferæ inciderentur, & pro eis vtiles ponerentur nu. 4. nec etiam requiritur, si fundus ex tali incisione fructuosior fieret nu. 5.*

Assensus Apostolicus an sit necessarius in incisione arborum frugiferarum Ecclesiæ.

RESOLVT. L.

DVbitandum non est, quod prohibitio extra
1 uag. ambitiosæ, non solum locum sibi vendicet in bonis stabilibus Ecclesiæ, verum etiam in rebus solo cohærentibus, vt sunt arbores, quæ solo cedunt, vt latissimè discutio in decis. mea, 13. Sayr. decis. 9. de reb. eccl. non alienan. Nauar. cons. 6. eod. titul. de Rubeis cons. 71. num. 3. & seq. vol. 1. latè Monald. cons. 215. vol. 2. Hercol. cons. 69. num. 10. vol. 1. Borgnin. cons. 30. num. 6. qui refert, quod beneficiatus non potest incidere etiam non fructiferas, & contraueniendo incideret in pœnas huius Paul. secundum Nauarr.
2 citat. consil. 6. Ratio est, quia beneficiatus æquiparatur vsufructuario, glos. in cap. præsenti de offic. ordinar. in 6. & in cap. fin. de pecul. clericor. Guid. Pap. decisio. 109. Caualcan. decis. 30. par. 1. Thes. decis. 142. & vsufructuarius non potest incidere l. æquissimum §. fructuarius ff. de vsufruct. Ioseph. Ludou. decis. Perusin. 94. Cornaz. decis. Rotæ Lucens. 65.

3 Limita primo, vt præfata cõclusio non procedat in silua cædua, nemore, arundineto, & alijs arboribus cæduis, quæ per incisionem sunt in fructu, & renascuntur, quia per huiusmodi incisionem non deterioratur fundus l. diuortio §. si fundum cum sequent. ff. solut. matrim. Bartol. in leg. qui fundum §. cum fundum ff. de contrah. empt. & in incisione eiusdem fundi redditus consistit l. silua cædua ff. de verborum significatione, Balb. decis. 93.

4 Limita secundo, si fructiferæ arbores vetustæ, ac corruptæ exciderentur, vel non fructiferæ, & in earum locum aliæ vtiles substituerentur, Rodoan. cap. 7. quæst. 79. Tiraquell. de retract. conuent. §. 3. Glos. 1. a num. 23. vsque ad 30. Bald. in Authen. qui rem num. 15. C. de sacrosan. eccles. & in cons. 191. volum. 2. Bartol. & Ias. in d. §. si fundum, & in §. in pecudum Istit. de rer. diuis.

5 Limita tertio, si ex huiusmodi incisione fundus fieret fructuosior, quam esset antea incidendo arbores opacas, siue quæ vmbram summam efficiunt, & quando nimia densitas noceret arboribus, & fructui ab eis ferendo, & impedirent fructuum augmentum, & vtilitatem aliarum arborum sufficientium prædio, Nauar. cit. cons. 6. eodem tit. Artham. cons. 13. num. 6. & seq. Alban. cons. 170. vol. 1. & cons. 7. volum. 2. Meren cons. 69. num. 4. Guid. Pap. cons. 4. nu. 2.

SVMMARIVM.

1 *Assensus capituli in præsenti quæstione est necessarius, & quare nu. 2.*

3 *Assensus capituli non requiritur, quando euidens probatur vtilitas.*

4 *Assensus capituli magis solemnitatem, quam substantiam respicit.*

An assensus capituli vltra assensum Apostolicum in alienatione bonorum mensæ Episcopalis, separatæ à mensa capitulari, requiratur.

RESOLVT. LI.

1 IN hac quæstione respondeo, dicendo, assensũ capituli requiri per glos. expressam in c. 1. in verbo defensore in fine, vbi Gemin. num. 7. in fine, & Franch. num. 20. de reb. eccles. non alien. lib. 6. Inno. in cap. nouit, vbi Abb. num. 7. de his quæ fiunt à prælat. absque consc. capit. Monal. cons. 143. volum. 1. Rubeus Alexandrinus cons. 63. num. 5. & seq. Barcholten. consil. 133. volum. 2. & fuit resolutum per Rotam Romanam in vna Auximana bonorum 1. Februarij 1581. coram Illustriss. Seraphino; & ratio est, quia interest capitulo, ne possessiones, & bona ecclesiæ alienentur Inno. in d. cap. nouit, vbi Abb. citato loco, Maynard. decis. 16. par. 3. Seraphin. decis. 443. lib. 1.

2 Declara primo, nisi probetur euidens vtilitas, quia tunc cessat istud interesse, & non est considerabilis defectus consensus capituli, vt censuit Rota in vna Senogalien. Prædij 10. Decembris 1568. coram Cotta prout refert Seraphinus citat. decis.

3 Declara secundo, vt iste consensus magis solennitatem, quam substantiam respiciat, Abb. cõsil. 41. num. 3. lib. 1. Roman. cons. 160. num. 5. & seq. Dominicus cons. 17. num. 3. & fuit latè resolutum in citat. Auximana bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio facta per procuratorem est nulla, si de mandato non constat, vbi etiam Praxis pro iudice.*

2 *Mandatum procuratoris ad alienandum res Ecclesiasticas debet esse speciale.*

3 *Mandatum non præsumitur etiam si mille anni elapsi sint.*

4 *Emens ab aliquo, tanquam procuratore alicuius, semper male fidei præsumitur, nisi de illius mandato appareat.*

Digitized by Google

Assensus Apostolicus an mandati defectum suppleat.

RESOLVT. LII.

FAi contingentia pro præsentis decisionis intellectu tali pacto est proponenda: fingatur, quod procurator cuiusdam prælati rectoris alienauerat prædium ecclesiastici in virtute mandati, quod sibi asserebat esse præstitum, pro qua causa impetrauit breue si in euidentē, & postea repertum fuit præfatum procuratorem nullum habuisse mandatū; quæstionis nunc est, an talis alienatio hoc modo facta sit nulla; & affirmatiuè est respondendum, secundum quod decidit Rota Rom. teste Farin.
1 decis. 207. Alienatio enim facta per procuratorem est nulla, si non constat de mandato, Cavalcan. decis. 45. num. 22. par. 1. Maynar. decis. 6. par. 2. Mastrill. decis. Rotæ Siciliæ 77. vol. 1. hinc est, quod Iudex debet animaduertere ad videndum mandatum, & si non appareat, debet contractum annullare, quia potest esse, quod mandatum esset generale ad alienandum quæcunque bona, quod non sufficit, sed necesse est,
2 quod sit individuale ad alienandum tale præcise secundum Rodoan. de reb. eccl. nō alien. fol. 129. cum. 112. Raudens. decis. 27. num. 15. Rub. decis. 18. & Mastrill. citat. decis. num. 2. & cum sit quid facti non præsumitur ad hoc, vt factum dicto nomine valeat, vt tenet Bart. in l. 3. si causa cognita ff. de bonor. possess. vbi ait,
3 hoc procedere etiam ex antiquitate temporis per mille annos, Affl. deci. 345. num. 7. Cassad. decis. 3. de procurat. Garz. decis. 28. Mastril. d. decis. num. 3. Loffred. consil. 20. num. 7. & ideo dixit Bart. in l. qui fundum in fine ff. de vsucap. pro empt. quod qui emit ab aliquo tanquam
4 procuratore alterius præsumitur semper male fidei, nisi appareat de illius mandato, & hanc esse magis communem opinionem post multos, qui eum secuti sunt: teneantur Menoch. consil. 1. num. 79. vol. 1. Ceph. consil. 311. nu. 11. & consil. 441. num. 72. & seq. vol. 3. Surd. consil. 28. num. 8. dnb. 1. Caualc. cit. decis. 45. num. 12. vbi subdit in num. 22. quod tali casu emptor dicitur in mala fide secundum Cur. & alios per eum relatos, ex quibus omnibus constando alienationem factam per aliquem vti procuratorem esse nullam, licet primò assensū habeat Apostolicum.

SVMMARIVM.

1 *Clarius nec aliter, nec alio modo quid inducat.*
2 *Differentia inter clausulam salvo domini assensu, & eandem nec aliter, nec alio modo.*
3 *Iura contra ambitiosa est puniendus, qui vendiderit, & tradiderit possessionem rei ecclesiasticæ, cū reseruatione assensus, & cū clausula, nec aliter, nec alio modo.*

Alienans saluo assensu Apostolico, an in censuras incidat, si ante ipsius expeditionem tradiderit possessionem.

RESOLVT. LIII.

VIdebatur dicendum, quod non, maximè si reseruationi assensus nō adijciatur clau
1 sula, nec aliter, nec alio modo, quia huiusmodi clausula conditionem inducit, Caput. decis. 82. num. 3. par. 3. Cassad. decis. 2. num. 7. de simon. Balb. decis. 129. & inducit formam Bart. in l. de suis. ff. de transact. Dec. consil. 128. num. 11. vol. 2. Paris. consil. 19. num. 25. vol. 2. Natt. consil. 372. num. 5. Boer. decis. 243. num. 11. & fuit resolutum in Rota in vna Rom. domus 9. Nouembris 1588. coram Seraphino, & ideo hæc clausula est resolutiua contractus, & facit perinde, ac si nihil actum esset, glos. in l. siquidem, vbi Bald. num. 3. C. de except. Alex. consil. 3. num. 4. vol. 1. Socc. consil. 251. num. 4. vol. 2. Ias. consil. 162. nu. 5. vol. 2. & consi. 86. num. 6. vol. 1. Guid. Pap. decis. 163. Boer. decis. 243. num. 11. Verall. dicis. 83. nu. 4. par. 3. Marth. in decis. Pisan. 197. & hæc clausula est voluntatis limitatiua & præseruatiua sui iuris in casu contrario, Paris. cōs. 10. nu. 285. vol. 1. Caputaq. decis. 82. nu. 3. & decis. 84. nu. 10. par. 3.

Pro cuius conclusionis confirmatione accedat Ias. in l. 2. C. de iure emphyt. vbi voluit quod emphyteuta alienans rem emphyteuticā
2 cum clausula, saluo assensu domini, & postea illo non requisito, tradit possessionem, cadit à iure suo, ex quo est protestatio contraria facto, sed si addit clausulam, non aliter, nec alio modo, operatur, quod actus non valeat, & non cadit à iure suo, & hanc esse communem opinionem testatur Gramm. decis. 49.

In contrarium faciebat, quod adhuc dicta protestatio cum clausula, non aliter, nec alio modo videbatur contraria facto, vt voluit Bal. in l. 1. num. 56. C. de his, quæ pœnæ nomin. & ita Consil. Neapol. iudicasse scribit Gramm. in d. dec. 49. de Franch. deci. 267. post Abb. in cap. 2. de feud. Fel. in cap. quæ in ecclesiarum, num. 84. de constit. Curt. de feud. par. 4. q. 20. nu. 112. Capyc. in inuest. in verbo feudor. alienat. ampliat. 17. & limit. 12. Frezz. de subfeud. lib. 2. sub num. 24.

3 Et quod non euitet quis censuras per huiusmodi clausulam, voluit Nauar. consi. 1. de rebus eccl. non alien. quem refert, & sequitur Sair. decis. 3. & 8. eod. tit. & ita in anno 1599. decidit Cur. Archiep. Neap. in casu cuiusdam Rectoris, qui alienauerat quoddam territoriū suæ ecclesiæ in cōsulto Romano Pontifice, cum clausula prædicta, & antequam assensus fuisset impetratus, dicti territorij possessionem tradiderat, & hoc ex declaratione Clemen. 8. vt refert prax.

Digitized by Google

prax.Cur.Archiep.Neap.cap.44.

Limitari poſſunt prædicta vbi fieret proteſtatio, reſeruando aſſenſum in ipſo actu traditionis poſſeſſionis, Minad.deciſ.24. quæ neſcio ſi poſſet in practica ſubſtineri.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens ſufficiens mandatum, quidquid nomine domini facit, à domino cenſetur factum.*
2 *Procurator alienans res eccleſiæ reſeruato aſſenſu Apoſtolico, & tradens poſſeſſionem ante ipſius impetrationem, non facit dominum in cenſuras incidere ex pluribus.*
3 *Fictio non habet locum, vbi de incurrenda excommunicationis ſententia agitur.*
4 *Excommunicatio ignorantem non ligat.*

An procurator alienans rem eccleſiæ reſeruato aſſenſu Apoſtolico, ſi tradiderit poſſeſſionem ante illius impetrationem, faciat dominum in cenſuras incidere.

RESOLVT. LIV.

SVpponatur, quòd talis procurator habuerit mandatum generale cum libera, iuxta tradita in l. procurator, cui generaliter, ff.de procurat. quæſtionis nunc eſt, quid ſi alienauit nomine ſui principalis, & ante aſſenſum impetratum, deuenerit ad traditionis poſſeſſionis actum, an faciat dominũ in cenſuras incidere.

1 Dubiũ faciebat, quod quidquid nomine domini procurator facit, ſi habet ſufficiens mandatum, videtur factum à domino verè, & propriè, Bal.in l.1.in fi.C.de procur.Gaball.Millel. q.12. & dominus non poteſt venire contra factum procuratoris, Rot. Genuen. deciſ.133.& procuratoris contumacia, ſeu delictum nocet domino, Gaball.Millelo. q.845.Ioſeph.Lud.deciſ.Lucen.5. num.3. Ozaſ.dec.9.Bellam.deciſ. 545.& in deciſ.109.& factum procuratoris nocet domino, Chacher.deciſ.142.Benint.deciſ. 26.Franc.March.dec.480.nu.6.par.1.Guiliem. obſer.45.lib.1.

2 Quibus tamen non obſtantibus, cõtrarium eſt in praxi firmiter tenẽdum ex pluribus, tum quia procurator non cenſetur habere mandatum, vt faciat incidere dominum in cenſurarum pœnas, Ioſeph.Lud.Lucan.deciſ.50.nu.13. Franc.March.d.deciſ.480. num.6. Magon.dec. Lucan.51. Nat.conſil.445. poſt Alex. conſ.39. vol. 1. immò ſunt, qui tenent requiri mandatum ſpeciale ad faciendum cadere dominum in pœnam, pulchrè de Beninten.dec. Rot.Bonon.94.Creſcent.deciſ.5.de præſumpt.Seraph. deciſ.439.

3 Tum etiã, quia fictiones locum non habent, vbi agitur de incurrenda ſententia excommunicationis, Balb. alios allegans deciſ. 3. poſt Alex. cõſ.21. vol.1.& ideo in tali ſententia requiritur vera contumacia, non præſumpta, Caſſad.deciſ.4.num.2.de penſionibus, Moheq.dec. fin.de dolo, & contum.& idem Creſcent.deciſ. fin.de ſent. & re iud.quæ omnia cum ceſſent in caſu, de quo agitur, ceſſare debet pœna excommunicationis.

4 Tum demum, quia excommunicatio non ligat ignorantem, iuxta terminos cap. à nobis, extra de ſent.excomm. Gaball.Millel.q.99.Victor.q.2.de ſent. excomm.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus pro emphyteuſis conceſſione expeditus, non ſuffragatur poſtea conceſſioni factæ in cenſum perpetuum, & quare.*
2 *Differentia inter contractum cenſualem, & emphyteuticum.*
3 *Confirmatio vigore aſſenſus Apoſtolici contra reſcripti formam non eſt valida.*
4 *Senſus verborum clarus non eſt cauillandus.*

An aſſenſus Apoſtolicus, per falſa narrata obtentus, releuet, vt alienatio ex eo ſecuta valida reddatur.

RESOLVT. LV.

SVpponatur pro deciſionis intelligentia, quod literæ Apoſtolicæ concedentes licẽtiam alienandi obtentæ fuerunt ſub narratiua conceſſionis in perpetuam emphyteuſim, & nihilominus contractus initus fuerit titulo conceſſionis in cenſum perpetuum, & nomine, ac titulo perpetui cenſus, ita quod de natura emphyteuſis nullatenus participare intelligatur,

1 dubium eſt nunc, an præfatus aſſenſus impetratus ſuffragetur cõceſſioni factæ in cenſum perpetuum; eſt tamen negatiuè reſpondendum, & ratio eſt. quia repugnat reſcripto Apoſtolico,

2 longè enim, lateque differunt contractus cenſualis à contractu emphyteutico, Cap. deciſ. 196.Gamma deciſ. Luſitan.38. Creſcent.deci. 1.de cenſib. cum in illo transferatur directum dominium, & vtraque poſſeſſio, vt per Gloſ.& Abb.in cap. conſtitutus, num.20. de relig.domib. Imo.in cap ad audientiam num.4.de reb. eccl.non alien.cum alijs, quos citat Valaſc.in tract.de iur. emphyt.q.32.num.27.Napod.in conſuet.in bonis, in verbo cenſualia, nu.8.Affl. in conſtit.ſancimus, num.22.& ſeq.Marſil.ſing. 95. Garſia ſing. 292. in iſto verò transferatur tantum vtile dominium, & poſſeſſio naturalis ciuili verò penes dominum directum remanẽte Balb.deci.50.& Gloſ.in cit.cap.conſtitutus vnde fit, quod confirmatio per commiſſarios

3 contra formam reſcripti obtenta, ſit nullius roboris, & momenti, ad conſil. Abb.41.num.3.

Gozad.

Digitized by Google

Gozad.conſ.73.num.2.Alex.de Neuo conſ.18. num.6 Bombin. conſ.16.num.3.& ſeq.Merenta conſ.50. num. 10. & ita fuit ſæpius in Rota Romana reſolutum, & ſingnanter in vna Papienſis Iunæ 17. Iunij.1596.coram Illuſtriſſimo Seraphino, & eſt eius deciſ. 1195, & ex hoc capite inſurgit etiam manifeſtè periculũ eccleſiæ ſecundum Farinacium in deciſ. 224. Nec conſtat, quo in reſcripto Papæ adſit clauſula ſub annuo canone, ſeu cenſu, ita quod videatur etiam Papa intellexiſſe de conceſſione cenſuali, quia præcedunt alia verba, nempe in
4 emphyteuſim perpetuam, quæ cùm ſint clara, non ſunt cauillanda ex eo, quod addita fuerit illa clauſula (ſeu cenſu) Non obſtat etiam ſi dicetur, quod res iſta eſſet ſolita locari, ad deciſ. Mohed. 249. quoniam neque ex hoc capite eſt valida argumentatio ad contractum cenſualẽ.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutum eſt fictus modus acquirendi poſſeſſionem.*
2 *Conſtituens ſe nomine emptoris poſſidere, ante expeditum aſſenſum Apoſtolici incidit in cenſuras, & quando, ſecus verò, quando contractus eſſet alias reſciſſus.*
3 *Conſtitutum pro vera traditione non ſolum in ciuilibus, ſed etiam pœnalibus habetur.*

In qui ante aſſenſus Apoſtolici ezpeditionem conſtituerit ſe uomine emptoris poſſidere, inciderit in cenſuras?

RESOLVT. LVI.

2 DVbium faciebat, quia conſtitutum eſt fictus modos acquirendi poſſeſſionẽ Bart. in Lab emptionę circa finem verſ. vltimo adnectas fidę pact. Bal. in l.1.num.6.C.de conſtitut.pecun.& in l.certè §. 1. vbi quoque Bart.ff. de precar.& in l.is qui pro emptore col. penal. fide vſucap. Alex.conſ.22.nu.3.vol... Alciat. conſ.13. num.6. Tiraq.in tract. de conſtit.poſſeſſ.q.11. Dec.cum alijs, quos allegat in l.contractus num.16. ff.de reg.iur.contrarium tamẽ
2 eſt tenendum, quia per conſtitutum vera poſſeſſio acquiritur, licet modus acquirendi ſit fictus l. quod meo, vbi Bart.& reliqui ff.de acquirenda poſſeſſione, & l.interdum, vbi Bal.ff. eod.& propterea in praxi firmiter iudicãdũ eſt conſtituentẽ incidiſſe in cẽſuras, quẽadmodum poſſeſſionẽ transferens, antequam fuerit aſſenſus impetratus, & hoc per doctrinam Tiraquelli loquitur in terminis, in tract.de conſtitut.pr.3. limit.26. num.5. & 6.vbi vult, conſtitutum haberi pro vera traditione, etiam in inſtitutionis, & conſtitutum haberi pro vera
3 traditione ad effectum, vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionem eſſe factam in contractu innominato, tenuerunt Aymon.conſ.192. nu.22.Dec.conſ.289.Achill.de Graſſ. dec. vnica de emp.& vẽd.& Cacher.dec. 32. ſicut ẽt dicimus de feudo alienato cũ reſeruatione aſſẽſus, nã ſi ante aſſenſus expeditionẽ facta eſſet traditio per cõſtitutũ amittitur feudũ, ac ſi verè, & realiter tradidiſſet, Pariſ.conſ. 86.num.14. & ſeq. lib.1. Bero.conſ.120.lib.1. num.3.Roland.conſ.51.nu.3.lib.2.Alciat.conſ. 733.num.2. Felin.in cap. quæ in eccleſiarum, num.5.de conſtit.poſt Bald.in l. voluntas C.de fideicomm.Curt.de feud.par.4.§.quibus ex cauſis feudum amittatur verſ.21.quęro,& ita fuiſſe deciſum teſtatur Gaſpar Theſau. deciſ. 53. quod ampliat Gamma deciſ.Luſitan.274. procedere etiam ſi ſtatim res ſit recuperata.

4 Nunc limita,& primo,vbi contractus alienationis rei eccleſiæ eſſet alias nullus, quia tunc venditor ſe conſtituendo, vt ſupra, antequam fuiſſet aſſenſus impetratus cenſuras non contrahit Iaſ.in l.ſi ex teſtamento C. de fideicommiſſ.Cacher.deciſ.35.& ad materiam vide Polid.Rip.deciſ.342. & Peguer. deciſ.48.

SVMMARIVM.

1 *Bona eccleſiaſtica offerenti plus iuſto pratio propter amulationẽ non ſunt liberanda,& quid in praxi,n.8.*
2 *Eccleſia dicitur cultrix, & iuſtitiæ auctrix, nec non oppreſſorum vltimum, & ſupremum refugium.*
3 *Eccleſia non habet rugam, neque maculam, ac illuſio in contractibus ab ipſa prohibetur.*
4 *Prætium iuſtum quale dicatur.*
5 *Contrahentes ad inuicem poſſunt ſe decipere.*
6 *Deceptio eccloſiaſticis perſonis eſt prohibita.*
7 *Pœna ſtellionatus eſt infligenda, qui plus iuſto offert non animo emendi, ſed ad inducendos alios ad magis emendum.*

Aſſenſu Apoſtolico præcedente in alienatione rei eccleſiæ, an plus iuſto offerenti prætio ſit liberanda.

RESOLVT. LVII.

SVpponatur, quod rei eccleſiæ alienatio fieret, mediante cauſa,& interueniẽte iuris ſollennitate, & ſic legitimis ſub haſtationibus præcedentibus, dubium eſt num illa plus offerenti liberari debeat; caſu, quo concurrent duo æmuli, & vnus iuſtum prætium obtuliſſet, & alter ſatis iuſto; & licet recepta, & in ore omnium ſit concluſio; quod bona immobilia eccleſiæ alienari non poſſint, niſi in eius euidentem vtilitatem vulgat.iuribus tamen in hoc caſu illa minimè liberari debet plus offerenti, ſed illo, qui iuſtum obtulerit prætium,
1 Gloſ.eſt ad hoc ſing.in cap. hoc ius porrectum verſ.& plus 10. q. 2. quam ſingularem ibi appellat Arch. & Abb.in cap. per tuas de donat.

& in

Digitized by Google

& in cap. 1. de empt. & vendit. & conſ. 61. num. 4. & ſeq. Monal. conſ. 23. vol. 1. Roma. ſing. 762. tu ſcis, quod res eccleſiæ, & ibi Nicol. Pignal. cũ alijs aggregatis per eum in addit. vbi planè explicat, hanc eſſe communem opinionem iuxta quam pluries reperio fuiſſe deciſum, & ſignanter in caſu Viu. deciſ. 145. & apud Carroc. dec. 99.

2 Quibus adde, quod eccleſia dicitur cultrix, & iuſtitiæ autrix cap. per tuas, & cap. conſultationibus de donat. nec pati debet, aliquid contra iuſtitiam fieri, tam pro ſe, quam alio, vt probatur in cap. 1. §. ſed diuerſum de alien. feud. vbi Bal dus, nu. 5. not. 6. & ſic eccleſia eſt vltimum, & ſupremum refugium oppreſſorum vt in cap. nouit ext. de iudit. & cap. licet de for. compet. in 6. neque in actibus fraudem adhibet, quia non habet rugam neq; maculam cap. quamuis 21. diſtint. imò prohibet illuſionem in ſuis contractibus fieri Rom. conſ. 298. col. 2. num. 2. verſ. vltimo videtur Alex. conſ. 83. col. 2. vol. 7. Socc. reg. 185. & 155. limit. 8. Imol. in c. cum illuſio de renunt.

3

4 Et quamuis illud verè iuſtum ſit prætiũ, quod per ſubhaſtationem diſcernitur l. fin. §. penult. Cod. de iur. dom. Impet. auth. hoc ius porrectum C. de ſacroſan. eccleſ. l. officium C. comm. diuid. tamen vbicunq; mediante æmulatione, vel aliquo alio reſpectu, cauſa, & occaſione ſimili oblatio facta eſſet per aliquem, quæ iuſtum ſatis excederet pretium, tunc ſi alia facta reperiretur, quæ iuſti eſſet prętij, eccleſia rem ſuam iuſtum prætium offerenti liberare tenebitur, non autem plus offerenti cognita æmulatione inter emere cupientes.

5 Non obſtat, quod contrahentes poſſunt ſe ad inuicem decipere l. Imperatores ff. de cõtrah. empt. l. in cauſæ §. fin. ff. de minor. quia reſpondetur, hoc eccleſiæ non conuenit, nec debet niſi iuſtum recipere Carroc. cum alijs relatis per eum in tract. locati par. 1. de ſimulat. locationis nu. 2.

6 & in cit. deciſ. 99. in princip. & eccleſiaſticis perſonis deceptio eſt prohibita Iaſ. in l. ſi quis in cõſcribendo 1. colum. C. de pact. Marſil. ſing. 82. nu. 3. in 2. limit. dicens valde ſingulare, & in leg. qui duobus col. 1. ff. de falſis Felin. in cap. præſentata col. 2. de teſtib. & hanc dicit communem Gozad. conſ. 14. nu. 14. Ruin. conſ. 76. col. 2. vol. 5.

7 Illud tamen non eſt prætermittendum, quod ille qui offert plus iuſto non vt emat, ſed vt alios inducat ad plus emendum tenetur procul dubio crimine ſtellio natus ideſt pœna extraordinaria Iudicis arbitrio imponenda l. 3. §. item ſi quis impoſturam ff. de crimin. ſtellion. Damoduer. in tract. de ſubhaſtationib. cap. 5. nu. 10. & Viuius citat. deciſ. in fine.

Quidquid tamen iuris ſit hodie ſeruatur, quod res eccleſię liberantur plus offerenti, qua opinione ſuppoſita hoc locum ſortitur, vbicumque plus offerreret ſubhaſtationis tempore; ſecus verò ſi poſt rei eccleſiæ alienationem, ſeruata forma, & ex iuſta cauſa emanatam alius plus offerreret; ita Bero. conſ. 88. nu. 41. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Res eccleſiaſtica pretioſa mobiles abſque aſſenſu Apoſtolico alienari non poſſunt, & quare.*
2 *Mobilia eccleſiaſtica pretioſa quæ dicantur.*
3 *Aſſenſus Apoſtolicus in mobilibus rebus eccleſiaſticis non pretioſis minimè requiritur.*

Aſſenſus Apoſtolicus an in alienatione bonorum eccleſiaſticorum mobilium requiratur.

RESOLVT. LVIII.

REſpondeo diſtinguendo, quod aut ſunt mobilia prætioſa, aut non ſunt prætioſa; primo caſu abſque Aſſenſu Apoſtolico alienari ne-

1 queunt, cum eadem prohibitionis ratio vigeat in alienandis bonis immobilibus, quam in mobilibus pretioſis, Menoch. conſ. 529. vol. 2. Monald. conſ. 79. lib. 1. Mobilia enim prętioſa immobilibus equiparantur, vt patet in extrauag. Ambitioſę ibi, (& prętioſa mobilia) Gloſ. ſing. in cap. tua ext. de his quæ fiunt à præl. abſque conſen. cap. Abb. in cap. nulli, de reb. eccl. non alien. Rodriq. lib. 1. quæſt. regul. quęſt. 27. art. 12. in fine, Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap. 14. §. 4. nu. 5. Quaranta in Summ. Bull. in verb. alienatio numer. 24. Farinacc. deciſio. 225. Rodoan. quæſtio. 8. nu. 16.

Intellige, quando præfata mobilia prætioſa eſſent talis conditionis, atque naturæ, vt ſeruando ſeruari poſſint, Rebuff. in ſuo Compen. num. 25. Socc. reg. 110. num. 2. Qua propter neque

2 calices, non vota aurea, & prætioſa, non veſtes prętioſę, quæ diutius ſeruari poſſunt alienari queunt, Nec Theſaurus, & pecunia deſtinata ad ſtabilia emenda, vbi eorum proprietas ad eccleſiam ſpectat, quippe, quia ſunt res iſtæ mobiles, tamen prætioſę, vt patet, quo caſu per dict. extrauagan. Ambitioſæ non alienantur niſi ſeruatis ſeruandis, Inter hæc pariter connumerantur gemmæ, & his ſimiles, item Grex ouium, aut craparum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit Monaſterium, aut Eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos, non tamen licet alienare totum gregem, niſi cõcurrentibus cauſis, & ſeruata forma, ita Molina de contract. diſput. q. 465. nu. 4.

3 In mobilibus verò non prætioſis nulla cadit diſputatio, quin aſſenſus Apoſtolicus non requiratur, & propterea eſſe extra terminos præfatæ extrauag. citat. DD.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Episcopus in tota diœcesi est Iudex ordinarius, habens tã super capitulo, quam super alijs ordinariam iurisdictionem.*
2 *Habens iurisdictionem in aliquo loco à suo subdito emere non potest.*
3 *Episcopus capituli personam representare dicitur.*
4 *Assensus dicitur subreptitius si omittuntur ea, quæ à iure sunt expressa, vt exprimantur.*
5 *Assensus Apostolicus non est subreptitius, si Episcopus permutans bona ad suam mensam spectantia cum bonis mensæ capitularis, & in impetratione assensus non faciat mentionem capitulum bona diuisa habere.*
6 *Gratia non est subreptitia, quando qualitas à iure non considerata non exprimitur.*
7 *Episcopus rem alicuius Ecclesiæ sibi subiectæ alienare potest, & decretum interponere.*

Assensus Apostolicus an requiratur in præsenti casu.

RESOLVT. LIX.

SVpponatur, quod Episcopus vellet permutare bona ad suam mensam spectantia cum bonis mensæ capitularis, & in impetratione assensus non faceret mentionem huius circumstantiæ, scilicet, quod capitulum habens bona diuisa permutauit cum Episcopo; quæstionis est an prædictus assensus ita impetratus sit subreptitius.

Et pro ratione dubitandi videbatur affirmandum; Primo, quia Episcopus dicitur esse Iudex ordinarius in tota diœcesi, & tam super capitulo, quam super alijs ordinariam dicitur habere iurisdictionem capitul. 2. de offic. ordinar. Et qui iurisdictionem habet in aliquo loco, non potest à sibi subdito emere l. vnica C. de contract. Iud. & DD. in l. principalibus ff. si cert. pet. Item Episcopus dicitur personam capituli, repræsentare cap. quanto, & cap. nouit, de his quæ fiunt a prælat. & sic videretur authorizare iure proprio.

Verum his non obstantibus contrarium est in praxi tenendum ex pluribus; tum primo, quia ea tantum omissa reddunt assensum subreptitiũ, quæ à iure sunt expressa, vt exprimantur, latè Felin. in cap. super litteris, extr. de rescript. Mo dedan. decis. 7. eodem titul. Rot. decis. 32. eodem titul. in nouis, etiam si Papa concessisset sine tali expressione, Verall. decis. 254. num. 4. part. 2. Rot. decis. 1. de rescript. in nou. Bellam. decisio. 1. tamen cum in iure non reperiatur hoc expressum; propterea assensus non est iudicandus subreptitius, maximè quia gratia non dicitur subreptitia quando in ea non fit mentio de qualitate à iure non considerata. Verall. decis. 46. nu. 2. part. 2. illa enim subreptio reddit gratiam nullam in qua expressa non sunt ea, quæ de iure exprimi debent idem Verall. decis. 310. numer. 3. part. 1. & in decis. 224. num. 1. part. 3. tum etiam, quia potest Episcopus rem alicuius Ecclesiæ sibi subiectæ alienare, & decretum interponere cap. si Episcopus 12. quæst. 2. & cap. pastoralis de appellat. Inn. in cap. dudum in princ. de elect. & Monal. cons. 90. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Corpora Sanctorum de loco ad locum de Episcopi licentia transferri possunt.*
2 *Episcopus absque assensu Apostolico Ecclesiæ prædia, ac eius mobilia pretiosa alienare non potest.*
3 *Reliquiæ Sanctorum, (quæ sunt res prætiosissimæ, ac hominibus plura beneficia à Deo per ipsas præstantur) absque assensu Apostolico concedi non possunt, & magnopere sunt decorandæ, nec extra capsam ostendendæ num. 5.*
4 *Sacrilegium committunt, qui Sanctorum reliquias furantur.*
6 *Stylus Curiæ Romanæ in reliquiarum concessione.*
7 *Responsio ad tex. in cap. corpora Sanctorum de consec. dist. 1.*

Assensus Apostolicus an requiratur in concessione reliquiarum.

RESOLVT. LX.

SVpponatur, quod Archiepiscopus Neapolitanus, Proregi vel alicui magno Principi certæ reliquiæ partem concedere vellet, huic concessioni an sit necessarius assensus Apostolicus. Dubitandi ratio pro parte affirmatiua oriri videbatur ex tex. in capitul. corpora de consecration. distinctio. 1. vbi corpora Sanctorum posse de loco ad locum transferri de Episcopi licentia, & Turrecrem. ibidem in specie, sequendo Vgonem, dicit per illum tex. non prohiberi, quod reliquiæ, quæ sunt in Ecclesia non possint alicui concedi absque assensu Apostolico, sed tantum, quod corpora Sanctorum, quæ in Ecclesia tanquam perpetuę sepulturæ tradita sunt, sine cõsensu Summi Pontificis, aut Episcopi transferãtur ad alium locum, & sic concluditur, quod Episcopus potest alijs reliquiarum particulas concedere; quando perpetuę sepulturę non sunt traditæ, alias secundum eum esset necessarius assensus; quam opinionem referunt, ac sequuntur Grillenzon. cons. 28. Angel. Silu. & reliqui in summa in verb. reliquię, Armill. verb. religio. num. 4. D. Thom. 2. 2. q. 96.

In contrarium facit, quod Episcopus absque assensu Apostolico, non potest prędia Ecclesię, & alia prętiosa ecclesię mobilia alienare, vt patet in extrauag. Ambitiosę, de reb. eccles. non alien. multò minus videtur posse alienare, siue concedere Sanctorum reliquias, quę sunt res prętiosissimę, per quas, vt dicit Tridentin. Sinod.

de

Digitized by Google

de inuocatio. Sanctnr. multa beneficia à Deo ho-
4 minibus prestantur, item sacrilegium committunt, qui Sanctorum reliquias furantur, secundum Arch. & Turrecrem. in citat. capitul. corpora. Item vasa in quibus reliquiæ portantur, dicuntur sacra, quæ à Diaconis saltem in processionibus deferri debent capitul. non licet 33.
5 distin. & in magna veneratione esse habendas, & alijs extra capsam esse minimè ostendendas cap. 2. de reliq. & venerat. Sanct. Nauarr. consil. 1. eodem titul. ex quibus omnibus concludo, obseruandum esse non posse ad libitum Episcopi alijs reliquias concedere, & ita seruatur hodie de-
6 stylo Curiæ Romanæ: hinc est, quod quando Summi Pontifices concedunt licentias extrahendi particulas reliquiarum à diœcesibus Episcoporum ponit clausulam, dummodo non extrahantur particulæ de reliquijs insignibus, nec in-muro clausis.

7 Non obstat text. in capitul. corpora Sanctorum, quia procedit de iure antiquo, ante extrauagant. Pauli Secundi, in qua prohibetur alienatio mobilium pretiosorum, inconsulto Romano Pontifice, nam ante illam poterant aliæ ecclesiæ res alienari Episcopi auctoritate, cap. sine exceptione, 12. q. 2.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in concessione rei ecclesiæ precario requiritur, & quare.*
2 *Precarium est species alienationis.*
3 *Precarium ad concedentis hæredem, ac singularem successorem transit.*
4 *Assensus Apostolicus non requiritur in precario, quando per vsum rei nullum dominium transfertur.*
5 *Alienatione prohibita, non censetur prohibita commoditatis translatio.*

Assensus Apostolicus an exigatur in concessione rei ecclesiæ precario.

RESOLVT. LXI.

1 REspondetur requiri assensum nam precarium est species contractus, per quem transfertur vtilitas rei ad preces alicuius, l. 1. ff. de precar. capitul. fin. & ibi Abb. & reliqui, eodem
2 tit. Item est species alienationis Abb. notabiliter in rubr. de precar. Rodoan. quæst. 2. cap. 24. volum.... Menoch. consil. 220. numer. 6. & seq. Monald. consil. 13. volum. 1. Bursat. consil. 70.
3 numer. 3. volum. 2. Immo precarium transit ad hæredem concedentis. Couarr. lib. 3. variar. resolutio. cap. 15. Afflict. decisio. 335. numer. 5. & 10. & etiam ad singularem successorem, Lanar. consil. 83. numer. 10. post Tiraquel. in tract. de iure constit. part. 2. amplia 13. num. 3. Belluc. in-specul. Princip. rub. 31. vers. quamuis, num. 10. & Capyc. decis. 116.

4 Limita tamen singulariter, vt non procedat, quando concederetur vsus, siue commoditas rei, ita tamen, quod nullum dominium vtile transfereretur, nam tunc precarij concessio non est species alienationis, Felin. in cap. quæ in ecclesiarum, num. 88. de constitut. Hinc prouenit,
5 quod in casibus, in quibus prohibetur alienatio, permittitur tamē eiusdem rei prohibitę commoditatis translatio, Bald. in cap. 2. de frat. de nouo benef. inuest. & in leg. cum oportet, in fine-, Cod. de bon. quę lib. Ias. in leg. cum filio, num. 157. ff. de leg. 1. Angel. in l. 1. §. adipiscimur, ff. de acquiren. possess. & in §. 1. per quas personas nob. acquir. instit. de Franch. decisio. 10. numer. 9. Loffred. consil. 10. & Ann. consil. 51. numer. 8. volum. 1.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in promissione rei ecclesiæ alienandæ non requiritur, & quare, nu. 8.*
2 *Aliud est donare, aliud promissio de donando, & differt venditio, à promissione de vendendo.*
3 *Iura loquentia de rei ecclesiasticæ alienatione, in promissione de alienando non habet locum.*
4 *Statutum dans arbitrium datarijs in venditionibus promissiones de vendendo non comprehendit.*
5 *Emphytenta cadit à iure suo per rei emphyteuticariæ alienationem, non autem per promissionem de alienando, sicuti promittens alienare feudum, à feudo nō cadit, num. 7.*
6 *Prohibitus alienare, potest se obligare ad alienandum.*

Assensus Apostolicus an requiratur in promissione de alienando rem Ecclesiæ.

RESOLVT. LXII.

1 REspondetur talem promissionem assensu non indigere, nam iura progibent contractum per quem acquiritur ius in re ecclesiæ, & sic illius effectualem venditionem, donationem, & similes alienationes, at in casu, de quo agi-
2 tur, nulla fuit facta alienatio; aliud enim est donare, aliud promissio de donando, sicut aliud est venditio, & aliud promissio de vendendo, vt habetur in l. in bonę fidei, ff. de eo, quod cer. loc. & in cap. penult. de elect. in 6. vbi bona Gl. in verbo exprimendum, quę loquitur propriè de inuestitura, & mandato de inuestiendo, dispositio enim
3 iurium loquentium in alienatione rei ecclesiæ, nō habet locū in promissione de alienando, vt per plura cōcludit Imol. in l. in ędib⁹ §. ex rebus, ff. de donat. Aret. in §. in psona, gl. 1. de act. Alex. consil.

Digitized by Google

313. volum. 2. Rubeus consil. 106. num. 3. & sequent. & hinc voluit Alber. de Ros. citat. l. in bonæ fidei, quod statutum dans arbitrium datiarijs in venditionibus, non comprehendit promissiones de vendendo, & licet per alienationem rei emphyteuticariæ cadat emphyteuta iure suo, l. fin. C. de iur. emphyteut. non tamen cadit per promissionem de vendendo, Ias. ead. l. fin. num. 34. Alex. consil. 173. volum. 2. num. 2. Tiraquell. de vtroque retract. fol. 981. num. 4. Bombin. consil. 16. num. 6. Cacher. cons. 23. num. 4. & prohibitus alienare, potest se obligare ad alienandum, Bal. in l. vltima, §. emptor, in fin. C. comm. de leg. & promittens alienare feudum, non cadit à feudo, etsi alienando caderet, Bald. in cap. 2. §. aut si libellarium, quibus modis feud. amitt. Card. Alex. in cap. 1. in princip. colum. 2. versic. pro hoc restat illatio, de prohib. feud. alien. per Feder. idem Tiraquell. in prælegato tract. fol. 982. num. 45. Ea quidem potissima ratione, quia per promissionem de vendendo non acquiritur ius in re, l. si sterilis, §. si fundus, ff. de actio. empt. l. si ità quis, §. si ea lege, ff. de verbor. obligat. Angel. in l. qui Romæ, §. hæredes, ff. eodem titul. & Afflict. in constit. Dux memoriæ, num. 6.

Ampliat supra positam conclusionem procedere etiam in eo, qui consentijt alienationi, quæ est aliud vendere, aliud vendenti consentire, l. aliud est vendere, ff. de reg. iur.

SVMMARIVM.

1 *Assensus bonam fidem inducit.*
2 *Melioramenta sunt restituenda ei, contra quem alienationis reuocatio fuit facta.*
3 *Retentio rei à iure conceditur, donec melioramenta possessori soluantur.*
4 *Melioramenta exequutionem decreti reuocationis alienationis impediunt.*
5 *Melioramenta facta rei Ecclesiasticæ alienatæ absque assensu amittuntur, & quare.*
6 *Adificans in re subiecta fideicommisso meliorationes perdit.*
7 *Melioramenta debentur, & si fuissent facta rei venditæ absque assensu, dummodo sine ipsis res perijsset, ac etiam debentur, si ab initio fuit bona fides, dato, quod postea mala superuenerit.*

Assensus Apostolicus an operetur recuperationem, melioramentorum, reuocata alienatione.

RESOLVT. LII.

Supponatur, quod interueniente assensu Apostolico, quoddam petium terræ alienaretur; & post multum temporis spatium reperiretur Ecclesiam fuisse enormiter læsam, ob quod Rector alienans, vel eius successor alienationem reuocauerit; quæstionis nunc est, an meliorationes sint restituendę ei, cõtra quem reuocatio fuit facta.

1 In qua quæstione dicendum est primo, quod cum assensus interuentio constituat quem in bona fide, & sumptus facti per bonæ fidei possessorem recuperantur exceptione doli mali, l. sumptus, ff. de rei vendic. l. in fundo, ff. eo-
2 dem titul. ideò melioramenta sunt restituenda.
3 Immò pro præfatis expensis possessori conceditur à iure retentio, donec melioramenta ipsa soluantur, l. si in area, de condit. indeb. Doctor. in l. si in sortem, §. si centum, & ibi Ias. num. 10. ff. eodem titul. post Bald. citat. l. in fundo, num. 4. Negusant. de pignor. part. 5. membr. 4. num. 8. Ruin. consil. 100. numer. 6. lib. 4. Capyc. decis. 17. num. 7. Put. decis. 471. & decis. 474. lib. 2. Peregr. decis. 16. lib. 2. & fuit pluries in Rota resolutum, & signanter in vna Romana domus, 18. Iunij 1602. coram Pamphilio, & melioramenta impediunt etiam
4 exequutionem decreti reuocationis alienationis, Benintend. decis. 77. Rota Marchiæ decis. 22. num. 12. & decis. 56. num. 11. de Franch. decis. 112. & 456. Ioseph. Ludou. decis. Perus. 34. & Abb. in cap. de multa, num. 14. de præbend. quidquid scripserit Surd. cons. 333. lib. 2.
5 Quando verò meliorata fuerint prædia Ecclesiæ alienata absque assensu Apostolico, tunc cum eo casu emptor dicatur malæ fidei possessor, perdit meliorationes præfatas, nam censetur donare, Rodoan. quæst. 17. num. 50. post Bald. consil. 22. volum. 1. & Alexand. consil. 160. num. 3. & seq. volum. 1. sicuti ædificans in re su-
6 biecta fideicommisso, perdit etiam meliorationes ex allegatis per de Franch. decis. 110. & 191. nam cedunt solo, idem de Franch. decis. 312. Couar. lib. 3. variar. resolut. cap. 17. nu. 1. Magon. decis. Lucens. 33. num. 21. & seq. & decis. Florent. num. 5. & seq. Caualcan. de tutor. num. 165. Peregr. de fideicom. art. 49. nu. 63.
7 Limita hoc secundum caput conclusionis, nisi melioramenta fuissent adeò necessaria, quod sine ipsis res perijsset; nam tunc etiam, si nullo interueniente assensu res Ecclesiæ alienata fuisset, & per consequens possessor esset malæ fidei, nihilominus poterit illas recuperare, vt innuit Rodoan. loco citat. & voluit etiam Artaman. decis. 3. de reb. Eccl. non alien.

Limita secundo, quando ab initio fuisset possessor bonæ fidei, puta, quia contraxit præcedente assensu Apostolico, & postea superuenit mala fides, puta, quia euidenter cognouerit, Ecclesiam fuisse enormiter læsam, nam hoc non obstante, poterit id, quod meliorauit tollere, & auferre, l. Iulianus ff. de rei vendicat. quod intellige procedere, quando non vellet Ecclesia soluere pretium meliorationis, de Franch. citata decis. 110.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in rebus modicis non requiritur, nec in his, quæ à religioſis prohibentur retineri.*
2 *Mendicantes bona in communi poſſidere non poſſunt. Mendicantes bona immobilia abſque aſſenſu alienare poſſunt, & quare.*
3 *Regulares plura priuilegia in rerum Eccleſiaſticarum alienatione habent.*
4 *Ieſuitæ abſque aſſenſu Apoſtolico res Eccleſiaſticas alienare poſſunt.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione mobilium pretioſorum regularium, & mendicantium requiritur, & quare.*

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in alienatione bonorum relictorum religioſis incapacibus.

RESOLVT. LIII.

1 REſpondetur negatiuè ex doctrina Detij cõmuniter recepta in c. in præſentia nu.69. de probat.Monal.conſil.163.vol.2. Emanuel Sà in verbo alienatio nu.7. vbi dicit quod ſolemnitas iuris non requiritur in rebus modicis, nec
2 in his, quæ religioſi retinere non poſſunt, itaque mendicantes, quibus non licet bona immobilia etiam in communi poſſidere, poſſunt vendere immobilia eis aliquo teſtamento relicta, vel alias donata, & ratio eſt, quia bona iſta non ſunt Eccleſiæ incorporata, iuxt. text. in clem. exiui de Paradiſo de verb. ſignif. ſed in rebus eccleſię non dum incorporatis non requiritur aſſenſus in earum alienationibus Franch.in c.2.in fine de reb.Eccl. non alien.in 6.Rebuff. d.comp. nu.21.Rolan.conſ.15.vol.1. quinimò regulares poſſunt alienare bona ipſorum ex pluribus priuilegijs ipſis conceſſis, quæ videri poſſunt apud
3 Confectium in ſua recoll.priuil.Mendic. & ſpecialiter Greg. xiij. Conſtitutio, incipiens (Apoſtolicæ Sedis) anno 1576. die 18.Decembr. indulſit patribus Societatis Ieſu, vt bona locorũ
4 eiuſdem Societatis poſſint arbitrio ipſorum, & Præpoſiti Generalis nulla ſuper hoc alia petita licentia à Sede Apoſtolica, vel à loci ordinario alienare; legitur hęc conſtitutio in collecta priuilegior.Emanuel Roder.tom.2.quæſt.reg. fol. 459.ſecundũ quod refert Piaſegius in ſua praxi Archiep.tit.de bon.menſ.Epiſcopi, n.33.in fine.
5 Limita tamen prætatam concluſionem in rebus pretioſis mobilibus, prout ſunt veſtes, calices, & his ſimilia, Emanuel Sà verbo alienatio in finalibus verbis; & ratio eſt, quia iſta bona ſunt Eccleſiæ incorporata.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſt in conceſſione rei eccleſiæ ad beneplacitum requiritur.*
2 *Conceſſio ad beneplacitum facta abſque cauſa reuocari non poteſt.*
3 *Conceſſio vltra triennium eſt alienationis ſpecies.*
4 *Conceſſio, ſine gratia ad beneplacitum facta dicitur perpetua.*
5 *Officialis à Principe creatus ad eius beneplacitum perpetuo dicitur creatus, & hoc etiam in officiali creato ab Epiſcopo.*
6 *Conceſſio ad beneplacitum facta morte concedentis non expirat.*
7 *Conceſſio ad beneplacitum facta, ſpecialiter, & non generaliter eſt reuocanda.*
8 *Ius in re acquiri videtur per conceſſionem factam ad beneplacitum.*
9 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in conceſſione vſus ſiue rei Eccleſiaſtica commoditatis ad beneplacitum*

Aſſenſus Apoſtolicus an in conceſſione rei Eccleſiæ ad beneplacitum facta requiratur.

RESOLVT. LIV.

1 IN hac deciſione eſt affirmatiuè reſpondendum ex pluribus infra dicendis, tùm primo, quia res conceſſa ad beneplacitum non poteſt
2 reuocari abſque cauſa Capyc.dec.116.& deciſ. 121. num.16.Ann. alleg.119. maximè quando conceſſio emanata fuit ob ſeruitia, idem loco citat. num.12.Marſil.ſingul.363.Campag.in cap.Regni Neapol.cum his num.17. Scaglio.in ritu Neapol.46.num.3. vnde poterit contingi quod cauſa non eueniet, & ſic conceſſio ſapere
vim alienationis; quia conceſſio vltra trien-
3 nium eſt ſpecies alienationis clement. fin.& ibi not. de rebus Eccleſ.non alien.Couar.lib.2.variar.reſolut.cap.16.num.6.Rebuff.in compend. alien.num.27.Arnon.ſing.72.

Tũ ſecundo quia cõceſſio, ſeù gratia facta ad
4 beneplacitũ dicitur perpetua Capyc.deciſ.123. n.4.add.ad eundẽ dec.116.hinc eſt qđ officialis
5 à Principe creatus ad eius beneplacitũ, dicitur ppetuò creatus l.iuris peritus, & ibi DD. ff. de excuſ.tut.DD.in l. principalibus ff.ſi cert.pet.& ibi Alexand. num.6. Iaſon in l. centeſimis §.ita ſtipulans num.14. vbi etiam Alexand.num.11. ff.de verbor.oblig.Maſcard.de probat.concluſ. 188.num.8.lib.1.Ann.conſil.56.num.22.vol.1. & hoc procedere etiam in officiali ab Epiſcopo deputato voluit Guttier.lib.2.canon.quæſtion. quæſt.11.num.4.& Gonzal.in regul.8. gloſ.12. num. 28. docens deputatum ad aliquod officium non poſſe remoueri ex ſola malitia, abſque tamen legitima cauſa; latè Menoch. alios congerens in addit.ad lib.1. de arbitrar. iudic. quæſt.55. num. 21. immò fuerunt nonnulli te-
6 nentes conceſſionem ad beneplacitum factam nec quidem expirare morte concedentis, maximè in magiſtratibus à Principe non recognoſcente ſuperiorem creatis, ita Boer. deciſ. 149. num. 11. Thomin. deciſ. 29. Carro deciſ. 17. Immò dicit Molina de primogen. Hiſpan. lib. 1. fol. 181. numer. 5. quod quando concedens vult reuocare conceſſionem a bene-

Digitized by Google

beneplacitum factam, debet specialiter hoc
1 facere, nec venit sub generali reuocatione, vt voluit etiam Lanar. consil. 21. num. 10. Ann. allegat. 55. num. 26. Roman. consil. 332. nu. 23.
Tum tertio, quia per concessionem factam
2 ad beneplacitum videtur acquiri ius in re, & propterea requiritur assensus Cardin. in Clement. 5. verum num. 2. versic. secundo quæro de rebus Eccles. non alien. Rodoan. eodem tit. gl. 15. num. 7. facit Alexand. in l. si domus §. si testus num. 5. ff. de legat. 1. Felin. in cap. quæ in Ecclesiarum num. 87. de constit.

Limitatur tamen conclusio principalis, vt as-
3 sensus non requiratur, quando vsus, siuè rei commoditas concederetur, ita tamen, quod nullum dominium vtile transferreretur, ita Felin. in cap. quæ in Ecclesiarum num. 88. de Constitut.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiastica ex propria natura alienari non possunt, & quare.*
2 *Alienatio rerum Ecclesiæ absque assensu, iuramento non confirmatur.*
3 *Emptores bonorum Ecclesiæ contra formam extrauag. emendi sacrilegium committunt, & mortaliter peccant, atque non procedit in emptione rerum mobilium, num. 4.*
4 *Episcopus mirans non alienare res mensales Ecclesiæ, si postea alienat, valida est (vita sua durante) alienatio.*
5 *Episcopus licet sit periurus; tamen actus ab eo factus est validus.*

Assensus Apostolicus, an suppleatur ex iuramento.

RESOLVT. LV.

SVpponatur, quod fuerat alienata res Ecclesiæ absque assensu, aliisque iuris solemnitatibus, veruntamen in ipso contractu repertum interpositum iuramentum; quæstionis hinc est, an substineatur virtute præfati iuramenti, & concludendum est pro negatiua ex infra dicendis.

Primo, quia res Ecclesiæ alienari non pos-
1 sunt ex propria natura, quia humanæ conuentioni nullatenus subiectæ sunt, vt cumulatissime notat Afflict. decis. 75. & ibi Vrsill. num. 1. Vivald. comm. opin. cap. 39. ideò minimè huiusmodi contractus, seù alienatio confirmatur iuramento, & consequenter si iuramentum præstitum foret ab alienante; nequaquam iure actionis posset in emptorem trãsferri cum ipsa potestati non subsit l. apud Iulianum §. fideicomm. leg. 1. l. inter stipulantem §. sacram, de verbor. obligat. Bart. in l. si quis pro eo colum. fin. ff. de fideiuss. Abb. in cap. cum contingat colum. 4. nnm. 22. & sequenti de iureiurando, & est communis opinio secundum Cor. in Authent. Sacramenta puberum quæst. 16. C. si aduersus vendic. Alciat. in d. cap. cum contingat, num. 179.

Immò emptores ipsi bonorum Ecclesiæ tàm immobilium, quàm mobilium pertinentium ad diuinum cultum in casu non licito, seù licito, sed non iuxtà formam extrauagant. ambitiosæ, & aliorum Canonum super hoc pro-
3 mulgatorum sacrilegium committerent, & mortaliter peccarent, Viuald. loc. citat. nu. 3. & Balb. decis. 99.

Limita, vt talis prohibitio non extendatur
4 ad alienationem rerum mobilium, Menoch. de arbitr. Iudic. lib. 2. centur. 2. casu 172. immò hoc eatenus procedit, & ampliatur, quod si Episcopus res mensales Ecclesiæ iuraret non alienare, & postmodum illas alienaret, quod tunc alienatio facta ab Episcopo rerum prædictarum ad vitam suam teneat, non obstante iura-
5 mento suo de non alienando, Mohedan. decis. 7. & 250.

Et quamuis Episcopus periurus remaneat in
6 præsenti casu, nihilominus alienatio facta per eum de rebus memoratis in casu alias permisso valet, atque firma remanet secundum Crescent. decis. 3. de iureiurando, Innoc. in cap. dilecto, de præb. Castren. consil. 339. nu. 3. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus non requiritur in dismissione pecuniæ Ecclesiæ in banchis existentis, & quare.*
2 *Pecunia res mobilis, & non pretiosa dicitur, & nu. 4.*
3 *Legata re mobili pecuniæ reperta in domo, & capsa testatoris legatario cedunt.*
5 *Assensus Apostolicus requiritur in dismissione pecuniæ reseruatæ ad bona immobilia emenda, & quare.*
6 *Assensus Apostolicus requiritur in dismissione pecuniæ destinatæ ad legitimam negotiationem.*

Assensus Apostolicus an requiratur in dimissione pecuniæ Ecclesiæ in banchis existentis.

RESOLVT. LVI.

1 REspondeo, dicendo non requiri per rationem desumptam ex verbis expressis in extrauagan. Ambitiosæ, ibi (immobilia) & pe-
2 cuniam rem mobilem esse, nemo est, qui nesciat, & illam mobilium appellatione contineri omnes scripserunt in l. mouentium ff. de verbor. significic. Tiraquell. de retract. §. 1. glos. 7. num. 102. post Cinum, Bald. & Alber. in l. ea demum C. de collat. Angel. in §. & quia parum per illum text. Authen. de nupt. Hinc est,
3 quod in legato mobilium, pecuniæ, quæ in domo, & capsa testatoris repertæ fuerint, continentur, & legatario cedunt, Dec. consil. 381. num. 4. & consil. 472. col. 1. Paris. consil. 167. num. 11. volum. 2. Natt. consil. 117. num. 5. &

Digitized by Google

idem Dec. consil. 472. cum alijs, quos congerit Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 9. tit. 3. Pinell. in l. 1. par. 2. num. 44. C. de bon. mater. Straccha de mercat. par. 1. nu. 76. & referunt decisum Thesaur. decis. 160. & Ioan. Gall. decis. 1. & fuit in Rota Romana resolutum in vna ciuitatis bonorum Castellanæ 2. Iunij 1574. coram Cæsare de Grassis, vt patet in eius decis. 1. titul. de donatio. vnde cum prohibitio alienationis rei Ecclesiæ locum habeat in immobilibus, 4 ac etiam mobilibus pretiosis, inter quæ pecunia non connumeratur secundum Borgnin. consil. 60. propterea cessare quoque debet ratio prohibitionis.

Limita primo, quando illa pecunia reseruata in banchis esset deputata ad emenda bona 5 immobilia, tunc enim est necessarius assensus Apostolicus, secundum Tiraquell. loco citat. glos. 7. num. 105. & 112. Foller. in pract. crimin. fol. 62. num. 1. & fol. 108. num. 113. & ratio est, quia tunc desinit esse res mobilis, & inter immobilia connumeratur, vt per DD. communiter in l. cætera §. 1. ff. de legat. 1. & latè per Boer. decis. 209. Gail. lib. 1. pract. obseruat. cap. 11. Thesaur. cit. decis. 160. nu. 6.

Limita secundo, quando pecunia, quæ manet in Banchis fuisset ad aliquam legitimam negotiationem destinata argum. l. si corus §. 1. ff. de 6 legat. 3. l. si fundus, & l. si domus §. 1. & l. si ita legatum ff. eodem Mantica d. lib. 9. titul. 3. Gabriel consil. 98. num. 27.

Intellige hanc limitationem tunc veram esse, quando pecunia esset in magna quantitate, vt censuisse Senat. Pedemont. refert Thesaur. citat. decis. num. 6. in fine, & num. 9.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in impositione census in re Ecclesia requiritur, & quare, idque procedit, tàm in reductione census ex causa sterilitatis, quam in eius diminutione nu 3. & 4.*

2 *Census impositus super rebus alienari prohibitis est nullus.*

5 *Assensus Apostolicus non requiritur, quando persona obligatur ad soluendum de rei Ecclesiæ fructibus, & quare.*

6 *Ecclesia tenetur restituere sortem principalem ob nullitatem contractus.*

7 *Ecclesia nemini præiudicare debet.*

Assensus Apostolicus an requiratur in impositione census super re Ecclesiæ.

RESOLVT. LVII.

1 REspondeo requiri easdem solemnitates, quæ requiruntur in alienatione, & ratio est duplex, quia est species alienationis, l. fin. vbi DD. C. de reb. alien. non alien. & propterea si non apparet præcessisse assensus præstationem, erit ipso iure nulla, vt pluries censuit Rota Roman. & signanter in vna Romana inualiditatis census, 24. Maij 1591. coram Pamphilio, & in vna Godicè. census, 25. Ianuarij 1597. coram Seraphino, & iterum in eadem 29. Ianuarij 1597. coram Corduba, & ita etiam Seraphin. decis. 1329.

2 Secunda redditur ratio, quia census impositus super rebus alienari prohibitis, est nullus, Farin. dec. 304. & propterea potest emptor rescindere impositionem census, & compellere venditorem ad pretium restituendum, Dec. consil. 102. num. 10. & tenuit Rota in vna Romana census de Coppis, 17. Martij 1577. coram Seraphino, & iterum in vna Spoletana terrarum, 11. Nouembris 1599. coram Mellino, & iterum in eadem.

3 Amplia principalem conclusionem procedere etiam in reductione census bonorum Ecclesiæ ex causa sterilitatis, & refectionis melioramentorum facta, quia est nulla, etiam, quod fuerit obseruata per 30. annos, vt fuit resolutum in causa Mediolanen. bonorum, 5. Maij 1597. coram Seraphino.

4 Amplia secundo procedere etiam in diminutione census, vt accidit in ciuitate Neapolitana, quæ cum habuisset plures censuales contractus cum diuersis ecclesijs, ac locis pijs, & pro quolibet cētenario septem annuos aureos soluebat; verùm cum in anno 1613. dicta Ciuitas vniuersaliter omnes contractus, tàm cum laicis, quàm cum Ecclesijs ad sex pro centenario reduxerit; in tali diminutione fuit petitus, & obtentus assensus Apostolicus.

5 Limita nunc non procedere, quando obligatur persona ad soluendum de fructibus rei Ecclesiæ, iuxta doctrinam Bart. in l. codicillis, §. institutio, ff. de legat. 3. Crauet. consil. 217. num. 4. Gabr. consil. 47. num. 12. lib. 1. & ita constituuntur census in bonis Ecclesiæ, & emphyteuticis, cum hoc modo non sit alienatio, & ita censuit Rota in vna vinearum de Maximis 4. Februarij 1577. coram Accorambono, & iterum 16. Nouembr. 1551. coram eodem Rodoan. de reb. eccles. non alien. pag. 103. num. 26. & Cordub. de iure emphyt. ampliat. 40. Carrocc. decis. 103.

Bene tamen est verum, quod existente contractu censuali cum Ecclesia inito, nullo, atque 6 inualido ob defectum assensus, tenetur ipsa Ecclesia restituere sortem principalem, vt fuisse in Rota decisum refert Farin. decis. 301. alias. n. Ecclesia locupletaretur cum alterius iactura, glos. in l. iubemus, la 2. §. sanè, verbo acquirere, C. de sacrosanc. Eccl. & in c. ad audientiam, verbo effugiendum, de reb. eccl. non alien. cū enim 7 Ecclesia sit cultrix iustitiæ, non debet cuiquam præiudicare, c. per tuas de donat. gl. fin. in c. 1. de restit. in integ. quod tunc in primis locum habet, quando locupletior facta est, Abb. in c. si quis presbyterorum, de reb. eccl. non alien.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Alienatio cum assensu Apostolico est nulla, si rescripti forma non obseruatur.*
2 *Alienatio est nulla, si in commissione adest clausula (vocato Abbate) & de eius citatione non constat.*
3 *Gratiosa de emphyteusi, non extenditur ad emphyteusim perpetuum.*
4 *Citatio attenditur pro validitate, vel invaliditate, ut instrumentum.*
5 *Alienatio est nulla, si in gratia dicitur, bona specificanda esse, & postea non fuit eorum specificatio facta.*
6 *Tale per simile vitiatur in hoc casu.*
7 *Alienationem esse intra summam, tenetur probare, qui eam nitur.*
8 *Confirmatio est invalida, instrumento non exhibito.*

Assensus Apostolicus, an suppleat defectum in obseruationis formę.

RESOLVT. LVIII.

SVponatur, quòd alienata fuit res Ecclesię, non tamen seruata forma tradita in rescripto si in euidentem, quęstionis nunc est, an sit nulla alienatio, nō obstante, quod fuerit assensu Apo-
1 stolico roborata, seu confirmata: & pro nullitate tenet in c. cum dilecto, vbi DD. de rescript. Dec. in cap. prudentiam 4. notab. de off. deleg. Abb. cons. 41. nu. 3. lib. 1. Paris. cons. 41. n. 13. lib. 4. Gozad. cons. 73. nu. 2. Tiraq. de retract. ligna. §. 1. glos. 21. nu. 11. Rodoan. de reb. Eccl. nō alien. tit. decan. vtil. nu. 204. & ita pluries censuit Rota Rom. & signanter in vna Cortonen. rescissionis locationis, 26. Ianuarij 1590. coram Orano, & iterum in vna Papien. Tenutę, 17. Iunij 1596. coram Seraphino.

Vnde si in gratia si in euidentem adest clausu-
2 la (vocato Abbate) & de eius citatione non constat, alienatio est nulla, Abb. in c. exhibita, vlt. not. de iud. Dec. cons. 173. nu. 2. & 233 vol. 1. Aymo. cons. 182. num. 9. vers. 4. vol. 1. Bellam. consil. 16. Rota decis. 30. de rescript. in nouis, & fuit dictum in vna Cortonen. bonorum, 28. Maij 1588. 9. Iunij 1589. & 26. Ianuarij 1590. coram Platta, & iterum in vna Cremon. aquarum, 9. Maij 1594. coram Illustriss. Arrigonio, & iterū in vna Auximan. bonorum, 28. Nouemb. 1554. corā Orano.

Idem si gratia prędicta, si in euidentem loquatur de concessione in emphyteusim, & concessio
3 nis in perpetuum, hoc casu non substinetur alienatio in perpetuum, Abb. d. cons. 41. nu. 3. & Gozad. cit. cons. Rota in vna Papiens. tenute della Maddalena, 17. Iunij 1596. & 26. Iunij 1597. coram Seraphino.

Item si in supplicatione si in euidentem narra-
4 tum alio modo, quàm verè factum sit, ad validitatem, vel inualiditatem, attenditur suppli cato, non autem instrumentū, Rot. in vna Senen. prędi, 28. Aprilis 1589. coram Seraphino, & est eadem decis. 868. & in eadem 7. Maij 1590. coram Gipsio.

Et si in gratia si in euidentem dicatur, quod
5 fiat specificatio bonorum, si nō sit facta specificatio, alienatio erit nulla, neque confirmatione suffragatur, Rota in vna Cortonen. rescissionis locationis 26. Ianuar. 1590. coram Orano, & in vna Nouarien. decimarum, 14. Octobris 1582. coram eodem, & 15. Maij 1593. corā Blanchetto, & iterum in dicta Cremon. aquarum, 9. Maij 1594. coram Arrigonio, & idem tradit Dec. cons. 142. nu. 7. vers. prętera, & nu. 8.

Item si in confirmatione dicatur, concessionē
6 fuisse factam ad tertiam generationem, & verè sit facta in perpetuum, confirmatio erit nulla etiam respectu concessionis ad tertiam generationem, Abb. cit. cons. 41. & Rot. in d. Corton. rescissionis locationis, 26. Ianuarij 1590. coram Orano.

Idem dicendū, quando datur licentia alienan-
7 di limitata pro certa summa, quia debet is, qui alienatione nititur probare alienationem fuisse intra summam, DD. in c. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. Pari. cons. 17. n. 28. lib. 1. Dec. cons. 60. nu. 3. & fuit latè resolutum in Rota, in vna Romana deuolutionis de Piccionibus, 28. Maij 1582. coram Rubeo, & facit Rota diuers. decis. 165. lib. 2.

8 Neque confirmatio facta non exhibito instrumento, erit valida, Rota in d. Corton. rescissionis locationis, 26. Ianuarij 1590. coram Orano.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in alienatione rerum Ecclesiæ, quæ seruando seruari non possunt, non requiritur.*
2 *Bona, quæ seruando seruari non possunt, quæ dicantur.*
3 *Pecunia res mobilis dicitur.*

Assensus Apostolicus, an requiratur in alienatione rerum Ecclesię, quę seruando, seruari nō possunt.

RESOLVT. LIX.

IN hac resol. negatiuè respondetur secundum glos. expressam in summa, 12. q. 2. Nauar. cōs. 4. nu. 3. de reb. Eccl. non alien. Rebuff. in compend. eiusdem materię, num. 25. Socc. in fallent. regulę 110. nu. 2. Vgolin. de potest. Episc. §. 7. nu. 5. Quaranta in tumm. Bullar. verbo alienatio, num. 38. Nouiss. in sua praxi cap. 75. num. 7. qui omnes mouentur.

Primo, per text. in l. lex, quę tutores, §. vltimo, C. de administ. tut. vbi etsi res minorum sine decreto alienari nequeunt, quę tamen seruando, seruari non possunt sine decreto licitè alienātur.

Secundo, per text. in l. fin. C. quando decret. opus non est, vbi idem pariter disponitur, pro quorum omnium confirmatione est glos. expressa in cap. nulli, de reb. eccl. non alien.

2 Dicuntur autem bona, quę seruando seruari non possunt, quę non solent durare triennio, glo. in l. 1. C. si aduer. vsucap. Bart. in l. potest, col. 1. in princ. ff. de auct. tut. Alex. Ang. & reliqui com-

Digitized by Google

muniter in l. 1. §. quæsitum, ff. ad Trebell. vel non sunt duratura triennio absque notabili deterioratione, secúdum Berouum cit. c. nulli, Mainard. decis. 16. lib. 3. & Balb. decis. 24. vel etiam vltra triennium absque notabili deterioratione, Rodoan. citat. tract. q. 6. & tales sunt vestes attritæ, quę veterascunt, animalia superuacua, & similia, Abb. Card. & communiter in d. c. nulli, licèt sint mobilia pretiosa, iuxta glos. in cap. tua, de his, quę fiunt á Prælat.

3 Pecunia etiam inter mobilia, quæ seruando seruari non possunt, numeratur, quia retenta nihil operatur, cap. eijciens. 88. distinct.

Verùm limitatur primo, vt alienari minimè possit absque assensu Apostolico magna quantitas pecuniæ, quæ est in Ecclesiæ proprietate, non in fructu, vt fuit latè resolutum in Rom. Rot. in vna Venetiarum nullitatis contractus, 13. Nouembris 1602. coram Pamphilio, vbi fuit quoque dictum istud procedere, licèt præfata pecunia veniret conuertenda in vtilitatem dictæ Ecclesiæ; ratio verò huius limitationis, videtur esse illa, quia potest Ecclesia in contractu emptionis decipi in pretio, Bero. cit. cap. nulli, nu. 83. Rodoan. tract. tit. de pecu. eccl. nu. 15. Tiraq. de retract. §. 1. glos. 7. nu. 106. & facit tex. in l. 3. §. quid ergo, ff. de contrar. actio. tutel. Secunda est ratio, quia præfata pecunia non erat in redditu, vel fructu, vt de ea Prælatus, prout de alijs fructibus disponere posset, clem. 1. de reb. Eccles. non alien. sed erat in proprietate monasterij, & erat magna quantitas ducatorum 4000. propterea requirebatur assensus, prout fuit decisum, quam decisionē refert Nouiss. in præfato c. 75. in annot. n. 14.

Limita secundo in pecunia redacta ex venditione rei immobilis, quia inter immobilia numeratur, & assensus exigitur Tiraq. de vtroque retract. §. 1. glos. 7. num. 113. Rodoan. vbi supra q. 6. quidquid scripserit Foller. in sua prax. versic. & annotentur bona.

Pecunia vero destinata ad emptionem immobilium, an dicatur mobilis, vel immobilis fuit decisum in Curia Archiepisc. Neapoli inter mobilia connumerari ex doctrina Ias. in l. cætera, §. sed si parauit ff. de leg. 1. Boer. decis. 209. Mantica de coniect. lib. 9. tit. 3. num. 2. Pinell. in l. 1. num. 42. Cod. de bon. matern. & ex his fuit decisum nō requiri assensū in alienatione d. pecunię.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio rei ecclesiæ cum secularibus non valet.*
2 *Cessante causa prohibitionis cessat prohibitio.*
3 *Permutatio inter rectores valida est, & quare numero sequenti.*
5 *Spirituale cum spirituali permutari potest.*

Assensus Apostolicus, an requiratur in permutatione, quæ fit inter rectores Ecclesię.

RESOLVT. LX.

SÆpè quęritur, an authoritate ordinaria, possint rectores Ecclesiarum inter se bona Ecclesiastica permutare absque sedis Apostolicę beneplacito, & consensu, & partem negatiuam probare videtur text. in cap. casellas 10. q. 2. & cap. fine exceptione 12. q. 2. extrauag. ambitiosę de reb. Eccl. non alien. & l. sancimus C. de sacro-
1 sanct. eccles. quę procedunt tantum in permutationibus fiendis cũ secularibus, ne bona ecclesię profanis vsibus applicentur, & ita probat expressè text. in d. extrauag. ambitiosę ibi (profanis vsibus applicare, aut cum maximo illorum, aut diuini cultus detrimento exquisitis medijs vsurpare præsumunt in proœmio) quod causam finalem dispositionis indicat l. fin. & ibi Bart. num. 3. ff. de hered. institut. Iason. in l. si pacto quo, num. 14. C. de pact. & cum in permutationibus, quę inter rectores ecclesiæ fiunt non transferatur dominium ad profanos vsus, cessat causa prohibitionis, & cessante causa prohibitionis, cessat, & prohibi-
2 tio, cap. cum cessante de appellat. latè Tiraq. in tractatu cessante causa par. 1. limit. 23. nu. 1. quoniam cum laicis non licet permutare, nec illis bona Ecclesiastica in emphyteusim concedi possunt absque iuris solennitatibus Rodoan. q. 36. nu. 19. Couar. lib. 2. var. resol. cap. 17. nu. 2. Rot. diuers. decis. 178. num. 1. par. 2. Praxis Cur. Archiepisc. Neap. cap. 15. nu. 74. & propterea libenter concludendum est in praxi inter rectores ecclesiarū
3 de bonis ecclesiasticis licitam esse permutationē per text. expressum in cap. hoc ius porrectum §. sibi inuicem 10. q. 2. cap. 1. de reb. eccles. non alie. cap. ad quęstionem de rer. permut. §. illud Auth. vt de cętero commutat. & c. vbi glos. verbo ad inuicem, & ibi Bart. in princip. col. 5. & in tit. præcedenti, & in Auth. item sibi inuicem iuncta glo-
4 C. de sacrosan. Eccl. & ratio poterit esse, quia cum res permutandę ambo sint spirituales, idcò licita est in iure permutatio, spirituale enim cum
5 spirituali potest permutari, vt per glo. in cit. cap. ad quęstionem verbo (queat) In praxi tñ seruatur contrarium cum in permutatione quoque requiratur assensus.

SVMMARIVM.

1 *Possessor fructus perceptos, & bona fide consumptos ante litem motam restituere non tenetur, & quare, num. 2. 5. 6. & 7.*
3 *Possessor facit fructus suos, etiam quando habet titulum celoratum.*
4 *Possessor non facit fructus suos, quando assensus est subreptitius, & quando in hoc casu facit suos.*
8 *Possessor fructus extantes reuocationis alienationis tempore, suos non facit, nec etiam error iuris excusat, num. seq.*
10 *Possessor fructus non facit suos, quando locupletior est fructus.*
11 *Possessor fructus perceptos tempore publicationis causæ suos non facit, & quare.*
12 *Possessor fructus extantes tempore litis motæ spatio trienny vsucapere non potest.*

Assen-

Digitized by Google

Assensus Apostolicus an operetur retentionem fructuum reuocata alienatione.

RESOLVT. LXI.

1 SVmatur, quod fuerat res Ecclesiæ alienata interueniente assensu Apostolico, & alijs requisitis solemnitatibus, & post aliquem temporis cursum, alienationem præfatam non esse in euidentem Ecclesiæ vtilitatem declaratum fuit, & proinde fuit facta reuocatio; quæstionis nunc est, an possessor teneatur restituere rem vna cũ fructibus per eum perceptis, & respondetur fructus perceptos ante litem motam super reuocatione alienationis, & consumptos bona fide non teneri restituere, Boer. decis. 18. num. 3. Benint. decis. 20. per totum, & probatur in cap. ad nostram, de rebus eccl. non alien. cuius conclusionis quatruplex est ratio.

1 Prima, quia possidetur res cum titulo, & bona fide, & propterea fructus facit suos l. in bonæ fidei, ff. de acq. rer. dom. Bart. in l. ex diuerso ff. de rei vend. Abb. in cap. dilecto num. 21. de præben. Felin. in cap. de quarta nu. 32. de præscript. Couar. lib. 1. var. resol. cap. 3. Nauar. consil. 11. de elect. vlt. & in cons. 2. de præscrip. & cons. 14. num. 12. & hoc procedit etiam si adesset titulus coloratus, Bar. in l. sed & si lex. §. scire ff. de petit. hered. Gomez. de trienn. quæst. 42. Maynar. dec. 12. licet secus esset dicendum, vbi titulus esset nullus, seu iniustus, & essemus in casibus, in quibus titulus haberetur pro non titulo, puta si assensus esset subreptitius, quoniam tunc possessor teneretur ad fructuum restitutionem, non solum perceptorum, sed etiam percipiendorum, Ozed. decis. 160. num. 12. Roman. sing. 343. & Bar. in l. 1. C. de fid. instrum. & Hastefisc. al. lib. 10. quidquid voluerit Borgnin. decis. 13. de contract. 2 Limita in eo, qui possedit per triginta ann. bona fide, quia à restitutione fructuum in omni casu excusatur, Affl. decis. 240.

1 Secunda est ratio, quia vnus habet rem, alter verò pretium, & hanc opinionem in materia reuocationis alienationis ex capite læsionis vltra dimidium sequutus fuit de Pont. cons. 28. num. 6. & seq. lib. 1. Anna. cõsi. 24. eod. vol. Guttier pract. qq. cap. 134. Magon. decis. Floren. 23. in fine, de franch. decis. 495. num. 3. & decis. 119. num. 10. Mynsing. obserua. 73. cent. 4. Gomez. varia. tom. 1. cap. 2. num. 42.

1 Tertia est ratio, quia possessor non potest dici esse in mora.

1 Quarta est ratio, quia possessor per decretum Superioris, & sic per assensum Apostolicum, annullato contractu non tenetur ad restitutionem fructuum, nisi interueniente dolo, Papon. lib. 18. tit. 4. arrest. fin.

1 Limita hunc principalem conclusionem, & primo in fructibus extantibus tempore reuocationis alienationis, quoniam tunc sunt restituendi, nec hoc casu bona fides aliquid suffragatur, Afflict. decis. 178. & est tex. expressus in l. certum C. de rei vendicat. Couar. loco cit. & Ferret. cons. 225. vol. 2.

9 Limita secundo, vt nec etiam error iuris excusset possidentem rem Ecclesiæ minus debite distractam, vt ad fructus perceptos non teneatur, Gramm. decis. 79. nu. 9.

10 Limita tertio, vbi fructus, essent consumpti, verum possessor esset effectus locupletior, ita de Frãch. decis. 31. Ann. alleg. 113. & Couar. loco cit.

11 Limita quarto in fructibus lite pendente à tẽpore publicationis causæ perceptis, nam tunc incipit mala fides d. l. certum C. de rei vend. Afflict. decis. 59. Rota Lucens. decis. 47.

12 Limita quinto quoad fructus extantes, si illos spatio triennij bona fide tenuerit, quia sic vsu cepisset, Bellam. decis. 412.

SVMMARIVM.

1 *Commendatarij perpetui ordinum militarium prælatis æquiparantur, & num. 3. nec non beneficiarijs.*
2 *Commenda, seu præceptoria Sancti Ioannis Ierosolymitani in generali reseruatione non veniunt.*
4 *Equites Ierosolymitani nullo modo eorum commendæ bona alienare possunt, neque vltra triennium locare absque solemnitatibus.*
5 *Conseruatores Religionis, contractus nulliter factos per commendatarios reuocare possunt.*

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione commendæ Sancti Ioannis Ierosolymitani.

RESOLVT. LXII.

REspondeo, dicendo, quod commendatarijs perpetuis militarium ordinum (excepta
1 alienandi facultate) omnia competunt, quæ veris prælatis iuxta sacros Canones, c. is qui, de electio. in 6. & quæ resoluuntur de Beneficiarijs pariter, & de his commendatarijs accipienda sunt; Fulg. consil. 23. Gemin. cons. 417. Natt. cons. 514. nu. 5. lib. 3. & fuit in Rota resolutum teste Mohedan.
2 decis. 10. de cau. poss. & proprie. quamuis præfatę præceptoriæ Sancti Ioannis Ierosolymitani non veniant in generali reseruatione, de qua in cap. 2. de præben. in 6. secundum quod refert fuisse per Rotam decisum, Achill. de Graff. decis. 9. cit. tit. & ideò in specie dicit Calder. consil. 8. locat. qd
3 isti commendatarij possunt locare res suę cõmendę in plures annos ad instar prælatorũ, dummodò locatio nõ excedat triennium, iuxta terminos Paulinę, quia aliàs esset alienatio, & propterea non poterit valere, nisi adhibeantur causę, & solennitates, de quibus in iuribus de reb. Eccl. non alien. agitur. Iaf. cons. 94. vol. 1. Ruin. cons. 157. & seq. lib. 6. Gomez. de reg. trienn. q. 5. pag. 195. Capyc. dec. 3. nu. 9. & ideò iure merito Medina resoluit in clem. 1. de reb. eccl. non alien. quod equi-

tes

Digitized by Google

tes Ieroſolymitani nullo modo poſſunt bona eo-
4 rum commendæ alienare, ſeù vltra triennium locare abſque aſſenſu Apoſtolico, quam opinionẽ ſequitur Dec. conſ. 204. nu. 2. vol. 1. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 16. nu. 3. Rodoan. de reb. eccl. nõ alien. pag. 347. nu. 3. & tandem pro huius deciſionis cõfirmatione accedat, quod in proprijs terminis tenuit Rodriq. lib. 1. qq. reg. q. 26. art. 12. in fin. vbi reſoluit, quod locationes ad longum tempus factas per præfatos Commendatarios, ſiuè alienationes ſine ſolennitatibus, & cauſis in alienatio-
5 ne rerum Eccleſiaſticarum requiſitis poſſunt cõſeruatores religionis virtute facultatis eis conceſſæ reducere, ac reuocare bona ſic alienata ad dictam menſam.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus redditur ſubreptitius, ſi in reſcripto litis pendentia expreſſa non fuerit. & quare.*
2 *Expreſſio generalis non ſufficit vbi particularis eſt neceſſaria.*
3 *Obreptio non euitatur, ſi deliberata principis mens per verborum inuolucrum effugiatur.*
4 *Obreptio in parte reſcripti totum vitiat.*
5 *Expreſſio in reſcripto eſt neceſſaria, tàm appellationis propriæ, quàm partis, tàm iudicialis, quàm extra, & ad quem ſit appellatum, & per quem.*
6 *Expreſſio litis eſt neceſſaria, dato quod citatio fuerit executa, non tamen reproducta.*
7 *Expreſſio litis exceptione elidibilis non eſt neceſſaria.*
8 *Limitatio ad text. in cap. ſuper eo ext. de cohabit. cleric.*
9 *Expreſſio attentatorum poſt appellationem per Iudicem à quo non eſt neceſſaria, & quare.*
10 *Expreſſio appellationis deſertæ non eſt neceſſaria.*
11 *Expreſsio ſententiæ nullæ, ſeù proceſſus non requiritur.*
12 *Expreſſione non facta prouiſionis alterius nullæ, confirmatio beneficij eſt valida.*

Aſſenſus Apoſtolicus an dicatur ſubreptitius, ſi in eo tacetur litis pendentia.

RESOLVT. LXIII.

SVpponatur in facto, quod quidam alienauerat bona cuiuſdam Eccleſiæ, mediante aſſenſu Apoſtolico, in cuius impetratione non fecerat mentionem, qualiter bona alienata erant litigioſa, & ſic ſuper eis pendebat lis, quæſtionis nunc eſt, an præfatus aſſenſus dicatur ſubreptitius ob taciturnitatem dictæ litis, & reſpondendum eſt affirmatiuè propter iuris regulam expreſſam, quę
1 ſe habet, quod reſcriptum redditur ſubreptitiũ, ſi non fiat mentio de litis pendentia, ſecundum Felin. in cap. ſuper literis col. 9. verſ. amplia tertio de reſcript. vbi dixit, quod reſcriptum committens cauſam auditori in curia eſt subreptitium, ſi non facit mentionem de litis pendentia in partibus, & voluit etiam Affl. deciſ. 220. n. 13. Bellam. deciſ. 102. Valaſ. deciſ. 11. Abb. conſ. 98. par. 1. & conſ. 101. Lanar. conſ. 8. Zabar. conſ. 15. nu. 3. &
2 ſeq. Gabal. milleloq. 83. nec mentio generalis ſufficeret, vbi particularis exigitur ſecundum eundem Affl. cit. deciſ. 220. num. 16. & Cornazzan. deciſ. 23. & obreptio non euitatur, ſi quis per inuolucrum verborum effugiat deliberatam mentẽ
3 principis, Grammat. deciſ. 66. nu. 18. & obreptio in parte reſcripti; vitiat totũ reſcriptum, Ozaſc.
4 deciſ. 142. nu. 29. Affl. deciſ. 116. num. fin. Rebuff. de conſtit. Franciæ titul. de reſcript. nu. 109.
5 Amplia, vt fieri debeat etiam mentio de appellatione interpoſita, tam propria, quàm partis aduerſæ, tàm iudiciali, quam extraiudiciali, tàm ſi appellatum ſit ad Papam, quam ad inferiorem, tam per appellantem, quàm per appellatum, Gabriel. de iudic. concluſ. 4. Lancell. de attentat. tit. de inualid. reſcript. lit. pendent. DD. in cap. oblatæ, de appellat. Roman. conſil. 230. in fin.
6 Amplia ſecundo etiam ſi præfata lis penderet virtute citationis executæ, non tamen reproductæ in actis, quę licèt dicatur circumducta cap. 1. de dol. & contum. in 6. Veſtr. in prax. lib. 4. eod. tit. in princ. Gratian. deciſ. 209. nihilominus debet de ea fieri mentio.
7 Limita nunc, vt non ſit neceſſe facere mentionem alicuius litis elidibilis exceptione, vel replicatione, gl. in c. ex tenore, vbi DD. in c. 1. & in c. in noſtra de reſcript. & glo. notabilis in cap. cum noſtris verbo de facto, & ibi Panorm. de conceſſ. præben. & in cap. ſuggeſtum verbo poſterius de iur. patron. gloſ. in regula non præſtat impedimẽ-
8 tum de regul. iur. in 6. & ita limita tex. in cap. ſuper eo de cohabit. cleric. qui dicit non valere literas facti ſeriem non continentes. Immò Panor. Ant. de But. & Imol. in cap. dilectæ de except. tenent, quod de attentatis poſt appellationem pe-
9 Iudicem à quo, non eſt opus facere mentionem, cum veniant retractanda cap. non ſolum de appellat. hinc eſt, quod de appellatione deſerta non
10 eſt opus facere mentionem ſecundum Imol. in cap. ex parte 2. notab. colum. fin. de appell. & alibi, Panorm. poſt. Hoſtien. in cap. per veſtras 3. colum. de donat. int. vir. & vxor. dixit, quod de ſen-
11 tentia nulla, ſeù proceſſu nullo, mentio fieri non debet; ac Oldrad. conſ. 299. dixit, quod de litę quę eſt nulla; non debet fieri mentio, & Rom. cõſ. 483. dixit, quod valet impetratio confirmationis
12 beneficij non facta mentione de prouiſione alterius facta, quę erat nulla.

SVMMARIVM.

1 *Commendatarius abſque ſuperioris authoritate monaſterij bona alienare non poteſt.*
2 *Prohibitio legis, & hominis in commenda alienatione*
3 *Ad probandam vtilitatem, non ſufficit alienantium aſſertio.*
4 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiritur.*

An aſſenſus Apoſtolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiratur.

RESOLVT. LXIV.

PRo reſolutione huius deciſionis affertur deciſ. Rotæ 597. in nouiter nouiſs. recoll. per Farin. quæ

Digitized by Google

quæ his continetur verbis; Domini resoluerunt pro informante, scilicet instrumentum emphyteusis nó subsistineri, tum propter duplicẽ prohibitionem alienationis, videlicet legis, quia Cõ-
1 mendatarius non potest sine auctoritate superioris bona monasterij alienare in præiudicium successorum, c. in venditionibus, 17. q. 4. Fed. de
2 Sen. cons. 143. & Papæ commendantis, & penis quamcunq; alienationem interdicendo, quę excidit omnem facultatem commendatarij alienandi, saltem auctoritate propria, Feder. de Sen. d. cons. Calder. cons. 1. de reb. eccl. non alie. & facit l. 2. de vsucap. pro empt. Bart. & DD. in l. filiusfam. §. diui, deleg. 1. vbi Ias. n. 29. & seq.

3 Tum etiam, quia neque constat de causa vtilitatis, in qua non statur assertioni alienãtium, Fed. de Sen. d. cons. Rota decis. 716. par. 1. neque
4 de solennitate, quæ copulatiuè requiruntur, c. 1. de reb. eccl. non alien. Couar. qui alios citat, & attestatur de communi. var. resol. lib. 2. cap. 17. n. 2. & fuit dictum coram Iusto 9. Iulij in vna Mediolan. bonorum, & ex lectura instrumenti satis constat solemnitates non esse seruatas; ex quibus visum fuit dubium propositum esse sine notabili difficultate.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus requiritur in rei Ecclesiæ infeudatione.*

2 *Assensus Apostolicus non requiritur in renouatione infeudationis, nec etiam in feudo decimarum.*

3 *Laici regulariter decimas retinere non possunt.*

4 *Prælatus res sibi reuersas, non solum extraneis, sed etiã consanguineis infeudare potest.*

5 *Prælatus non solum feuda sibi aperta infeudare potest, sed etiam suo prædecessori.*

6 *Prælatus res solitas concedi, non potest infeudare, si cessat prima concessionis causa, nec etiam solitam concessionem alterare, num. 7.*

8 *Solennitates requiruntur in renouatione infeudationis rei ecclesiæ incorporatæ.*

9 *Res quando dicatur ecclesia incorporata.*

Correctio errorum antiquorum circa infeudationem per Constit. Pij V.

Assensus Apostolicus an requiratur in infeudatione rei Ecclesiæ.

RESOLVT. LXV.

REspondeo dicendo requiri assensum Apostolicum, vt latè per Clar. in §. feudũ q. 13. Frac. i tit. de his, qui feu. dare pos. c. in prin. Dubium tamen graue est, an idem dicendum
2 in renouatione infeudationis, ita vt interueniant illæ solennitates, quæ in rei Ecclesiasticæ alienatione requiruntur, & in hoc communis est resolutio non requiri, Bart. in Auth. qui rem, num. 4. C. de sacrosanct. eccl. Bald. in l. cum, num. 12. & seq. C. de Episc. & cler. Abb. in cap. super, nu. 11. de rebus ecc. non alien. Crau. cons. 54. col. 1. volum. 1. Curt. iun. de feud. 1. par. 2. partis princ. q. 1. Socc. cons. 120. nu. 23. lib. 3. Leo. in Thes. for. eccl. c. 15. par. 1. nu. 29.

Amplia primo procedere etiam in feudo decimarum, quod solitum est laicis infeudari, nam si ad Ecclesiam reuertatur, poterit Prælatus illud alteri laico in feudum concedere, gl. in cap. prohibemus, verbo laicus, de decim. Imol. in c. ex parte, post nu. 10. de feud. subdens, quòd hæc opinio communiter seruari videtur, & post eũ, ita dicit communiter teneri, & obseruari in praxi Ias. cons. 155. in fine lib. 2. & in c. 1. n. 13. de ijs, qui feud. dare pos. Cur. de feu. par. 2. q. 8.
3 Dec. cons. 131. in fin. vol. 1. licèt enim decimæ apud laicos regulariter esse non possint, tamen ex quo erant solitæ infeudari, præsumitur eas licitè apud ipsos laicos fuisse, & consequenter etiam alijs laicis concedi posse.

4 Amplia secundo, vt possit Prælatus huiusmodi res postquam ad ecclesiam sunt reuersæ, illas infeudare non solum extraneis, sed etiam consanguineis, & affinibus suis, dummodò præfata infeudatio non sit multum onerosa ecclesiæ, vel alias suspecta, Bald. in d. c. 1. nu. 9. & in l. 1. ff. de rer. diuis. Iacob. de Belu. lib. 9. feud. q. 17. Ripa de peste, in 2. cap. de remed. præseruat. 2. concluſ. & ita de consuetudine obseruari videtur, quia hodie potius agnatis, quàm alijs beneficia à Prælatis conceduntur, glos. in cap. 1. in princ. verbo Italicorũ, si de inuest. inter Dom. & vas.

5 Amplia tertio, vt possit pariter Prælatus infeudare non solum feuda, quę tempore suæ prælaturæ aperiuntur, sed etiam ea, quæ tempore prædecessoris sui aperta fuerunt, secundũ Guid. Pap. dec. 154. nu. 2. quidquid voluerit glos. quæ communiter reprobatur in c. 1. verbo feudum dare, de his qui feud. dare pos.

6 Limitatur, & primo, vt Prælatus non possit infeudare res solitas concedi, quãdo cessat prima causa concessionis, puta si res inculta data in feudum, redacta ad culturam, rediret ad Ecclesiam, tunc enim non poterit de nouo cõcedi sine assensu Apostolico, Abb. singulariter in c. vt super, de reb. Eccl. Curt. vbi sup. q. 1.

7 Limitatur secundo, vt non possit concedi alterando solitum, puta si solet concedi masculis, non potest concedi fœminis, Bart. in d. auth. qui rem, nu. 7. Clar. cit. q. 13. nu. 7 & est communis opinio, secundum Curt. iun. loco supra cit. q. 6. col. 2. & seq. Alex. cons. 9. num. 2. lib. 3.

8 Limitatur tertio, quãdo res solita infeudari, esset incorporata mensæ ecclesiæ, quæ non potest amplius infeudari sine solennitate, Abb. d. c. vt super, & est communis opinio, secundum scribentes cit. cap. 1. de ijs, qui feu. dare pos. & ita refert fuisse decisũ Guid. Papa in decis. 154. sed quando dicatur res incorporata mensę sunt plures opiniones, quas refert Curt. vbi supra q. 5. Sed melior est opinio, quod requiratur ex-
9 pressa

Digitized by Google

pressa Prælati declaratio, vt si expresse describi faciat rem reuersam inter bona mensæ, iuxta Bart. in l. si vacantia, C. de bonis vacant. lib. 10. vel tacita declaratio hoc est, quod Prælatus collegerit fructus ipsius, prout solet facere in alijs rebus incorporatis, & hanc opinionem dicit esse magis communē Cur. in d. q. 5. & Clar. d. q. 13.

Hodie tamē omnia supradicta correcta sunt quoad ciuitates, castra, terras, oppida, ac loca Sedi Apostolicæ, tàm mediatè, quàm immediatè subiecta, quę deuoluta, & pro tēpore deuoluenda, absq; alia vlteriori declaratione, & illorum possessionis apprehensione, eo ipso Sedi, & Cameræ Apostolicæ incorporata, ac ad ius, proprietatem, & dominium pristinum, ac possessionem redijsse cēsentur, perinde ac si per quadraginta annos, & vltra, ciuitates, & loca prædicta à Sede Apostolica immediatè possessa, & nunquam in feudū, aut alium titulum cōcessa fuissent, vt patet in Constit. Pij V. quam ad litterā refert Leo in præd. cap. 15. num. 12.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in affrancatione canonis requiritur, & quare; num. 2.*
3 *Affrancatio absque alio assensu potest effici, quando in assensu adest tale pactum, & quare, nu. 4.*

Assensus Apostolicus an requiratur in affrancatione canonis.

RESOLVT. LXVI.

IN huiusmodi difficultate (ne diutius lector in ea moretur) conclude pro affirmatiua; sic præcisè tenuit Soccinus in l. 1. §. item acquirimus, nu. 18. & seq. ff. de verb. oblig. Tiraq. de leg. connub. glos. 5. nu. 198. & seq. Monal. cons. 60. nu. 7. vol. 1. Fraset. cons. 62. num. 21.

2 Cuius conclusionis ratio illa potissima videtur, quoniam affrancatio est species alienationis, cap. nulli liceat 12. q. 2. cap. si quis presbyterorum, & ibi Abb. 4. not. de reb. eccl. non alie. Rot. dec. 13. & seq. par. 1. diuers. & tādem, quod requiratur assensus Apostolicus in affrancatione, fuit dictū in vna Romana prætensę deuolutionis 10. Martij, & 10. Maij 1595. corā Mellino.

3 Notandum tamen est, quod in casu, quo interfuisset assensus Apostolicus posset censualis, vel res emphyteutica affrancari, existente pacto de affrancando in contractu appositō, non obstante caducitate, Dec. in l. bonæ fidei, n. 11. C. de pact. Barb. cons. 51. col. 18. vers. capio nunc aliud articulum, vol. 1. Manent. de iure emph. q. 4. nu. 4. & iuxta hanc opinionem decidit Rota
4 Pedem. teste Thesaur. filio dec. 12. par. 1. Ratio est, quia emphyteuta, qui cadit à iure emphyteusis, non cadit à iure luendi, seù affrancandi, vt pluries fuisse decisum in Sac. Neap. Cons. refert Vrsill. decis. 250. de quo meminit de Frāc. decis. 261. num. 4. & decis. 267. eodem numero.

SVMMARIVM.

1 *Bona Cappellania fundata absque Episcopi licentia, possunt sine solennitatibus alienari, & quare, num. 2.*
3 *Episcopus fundans tanquam laicus Cappellaniam de bonis proprijs, illa bona possunt alienari absque solemnitatibus.*
4 *Pactum factū in tali Capellania non dicitur simoniacū.*
5 *Cappellania talis à laico, vel à femina obtineri potest.*
6 *Aetas requisita ad obtinendum beneficium ecclesiasticū in tali Cappellania non requiritur.*
7 *Laicus illam conferre potest, nec eius respectu quis ad recitationem diuini officij tenetur, nec ad illius titulum poterit aliquis promoueri, num. 8.*
9 *Episcopi nullum ius Ecclesiasticum in tali Cappellania habent.*

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione bonorum Cappellaniæ.

RESOLVT. LXVII.

1 SVpponatur, quod fuerit fundata quædam Cappellania absq; aliqua Episcopi, vel Superioris auctoritate, vt in illa succedant clerici de parentela; quæstionis est, An territorium, cuius redditus debetur præfatæ Cappellaniæ,
2 possit alienari absque assensu Apostolico; & resoluendum est affirmatiuè; eiusq; ratio est, quia non est beneficium ecclesiasticum, secundum Guid. Pap. dec. 187. Dec. cons. 135. nu. 1. & 210. nu. 4. Fel. nu. 2. & Dec. eod. num. in cap. ex parte, de rescript. Spinus de testam. glos. 4. principali, num. 42. Nauar. cons. 5. de præbend. & consil. 7. Valasc. decis. 6. num. 12. Parisius consil. 34. nu. 9. vol. 4. Tholos. in instit. rei beneficiariæ, cap. 12. nu. 10. Rodriq. in summ. cap. 42. par. 2. Salaz. ad Diáz c. 18. nu. 9. Salzat. de vsu, & consuet. c. 12. nu. 46. Auend. de exeq. mandat. 2. par. c. 14. nu. 3.

3 Quod amplia procedere, etiam si fundator esset Episcopus, & in forma communi tanquam laicus de bonis proprijs talem Cappellaniam fundaret, non verò Episcopali auctoritate, Nauar. citat. cons. 7. nu. 1. & seq. & Gonsalez glo. 5. nu. 21. vnde cum huiusmodi Cappellania non dicatur beneficium Ecclesiasticum, proinde nec illius territorium erit Ecclesiasticum.

Immò nec pactum factum ratione talis Cap-
4 pellaniæ sine Papæ auctoritate erit simoniacū, ex quo non est quid spirituale; cum beneficium Ecclesiasticum non sit; nec quid spirituale auctoritate Episcopi erectū, Rota decis. 365. nu. 2. par. 2. diuers. Veral. dec. 356. par. 2. & talis Cap-
5 pellania posset obtineri à laico, vel fœmina, nisi voluntas testatoris, vel fundatoris contrarium declararet, Valasc. d. decisio. 60. Rot. decis. 264. & 265. nu. 1. par. 2. & decis. 182. nu. 2. par. 1. sic etiam in ea non requiritur ætas 14. annorum
6 requisita ad obtinendum beneficium Ecclesiasticum decis. Rot. 482. in fine par. 1. & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij; par. quo-

que

7 que poterit laicus patronus illam conferre, si fundatoris voluntas ita voluerit, Guid.Pap.citat. decis.187.& Tholos.cit. cap.11. num.19. ad finem. Item ratione talis Cappellaniæ non tenetur quis ad recitationem diuini officij; Ludou. Lopez instruct. consc. 2. par. cap.92. Spinus de rem. gloss.4.num.42. prout neque ad titulum, tanquam ad titulum beneficij potest quis ad sacros ordines promoueri, Salzed. & Diaz in pract. crimin.canon.cap.18.num.9. Spinus, vbi sup. vers.neque ad titulum, neque Episcopi in tali Cappellania ius instituendi, seu 9 destituendi, nec visitandi, nec aliud ius diœcesanum habent; vt latè per Paris. consil.34. lib.4. Ex quibus omnibus concludo territorium præfatæ Cappellaniæ cum non sit res Ecclesiastica posse alienari vllo præcedente assensu Apostolico.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in renouatione emphyteusis agnatis facienda non requiritur, & quare, num 2.*

3 *Renouatio est facienda non vni ex proximioribus, sed omnibus descendentibus, & transuersalibus, etiam fœminis num.4. & 5.*

6 *Renouatio Ecclesiæ est facienda proximioribus fœminis, ita, quod in prima investitura masculi tantum fuerint vocati.*

7 *Renouatio est facienda, etiam si primus contractus fuerit nullus declaratus, & hæc procedunt tàm in emphyteusi laicali, quàm Ecclesiastica.*

8 *Renouatio non est facienda, si propter culpam recipientis est finita, prout etiam, quando iuri petendi eam renunciatum fuerit, nu.9.*

10 *Renouatio solis hæredibus est facienda, quando hæreditaria est, & tunc quando hæres est capax, aliosquin præmoueri.*

11 *Renouatio non est facienda, si per annum non fuerit petita, & annus computatur a die scientia, & agnati possunt renuncare investituram (spatio 30. annorū) factam intra annum extraneo, nu.13.*

14 *Secus, quando agitur de amissione iuris plenè est probanda.*

15 *Renouatio non est facienda, quando Ecclesia vellet pro se bona retinere.*

Assensus Apostolicus an requiratur in renouatione emphyteusis agnatis facienda.

RESOLVT. LXVIII.

1 EGregia est disceptatio inter scribentes, an assensus Apostolicus sit necessarius in renouatione, quæ fit per Ecclesiam proximioribus agnatis, finita generatione, & communis opinio est, quod non requiratur ex regula, quia rebus solitis concedi non exigatur solemnis iuxta verba expressa extrauag. Ambitiosæ: namq; ratio, quia Ecclesia cogitur facere renouationem Crotus consil.86.lib.1.Gabriel consil.1.nu.32. & 13.vers. contrarium est verus vol. Anchar.consil.17.& 174.Alex. consil. 80.num.10.vol.1.Ruin.consil.12.num.22.vers. postremo non obstat lib.1.& consil.161.nu.36. eod.lib. quę cõclusio nõnullis modis ampliatur.

3 Et primo, vt locũ habeat, tametsi proximiores sint plures in eodem gradu, quia omnibus æquè renouatio fieri debet, & non vni eorum tantum. Tiraq.de primogen.q.17.appos.4. Decian.consil.71.vol.3.& fuit latè resolutum in vna ciuitatis castelli 23. Iunij 1586. coram Platto.

4 Amplia secundo procedere non solum in agnatis descendentibus, sed etiam transuersalibus, Gabriel.consil.86.nu.12.lib.1.Gozad.consil.8. nu.51.& cons.71.Dec.cons.131.col.fin.& cons.328.Clar.in §.emphyteusis q.43.& secundum hanc opinionem pluries censuit Rota Romana, & signanter in vna Lucana emphyteusis 6. Iunij 1567.coram Oradino, & iterum in vna Romana relocationis domus 3. Iulij 1595. coram Gipsio.

5 Amplia tertio, quamuis proximiores, qui petunt renouationem sint fœminæ, Rom.consil.22. Ruin.consil.151.nu.18.vol.2.Bero.cõs.98.& 99. lib.1. & istud procedit, quãuis ex tenore prio-
6 ris inuestituræ masculi tantum vocentur, quia nihilominus Ecclesia tenetur proximioribus fœminis renouare, vt latè per Bero.citat.cons.98. & 99.& fuit decisum in Rota Romana in vna Bononien. bonorum 13.Ianuarij 1583. coram Robusterio, & iterum in vna Ciuitatis Castelli emphyteusis 23.Iunij 1586.coram Platto.

7 Amplia quarto procedere etiam si locatio præcedens fuerit declarata nulla, & inualida ob defectum solemnitatum, vt fuit resolutum per Rotam in dicta Roman. relocationis domus 3. Iulij 1595. coram Gipsio.

Amplia quinto, siuè emphyteusis sit laicalis, siuè Ecclesiastica, Ruin.consil.12.nu.22.vers. postremo non obstat lib.1.& cons.161.nu.36.eod. lib.Crot.cons.86.Anchar.consil.17.& 174.Alex. consil.80.num.10. & seq.vol.1.

8 Limitatur hæc conclusio, vt non procedat, quando emphyteusis esset finita propter culpã recipientis, vt puta, ob non solutum canonem, Paris.consil.101.num.132.vol.1.Roman.consil. 312.in princ.Socc.consil.161. nu.23.vol.2. Felin.cons.32.num.9. Gozadin.cons.46. num.16. & seq.& ad materiam de Ponte decis.12.& de Franch.decis.193.

9 Limita secundo, quando fuisset renunciatum iuri petendi renouationem, Soccin.iun. consil.9. nu.14.lib.7. & fuit decisum in Rota Rom. in vna Ceruien. bonorum 23. Martij 1583. coram Seraphino.

10 Limita tertio, vt non procedat, quando emphyteusis esset hæreditaria, quia solis hæredibus reuouatio fienda est; licet alij proximiores in gradu reperiantur, Valasc.decis.128.& 101. Gabriel de iure emphyt. conclus. 1. num.10. iuxta quam opinionem Rota Romana pluries censuit,

Digitized by Google

num. 3. & Franch. num. 5. Tiraquel. de legibus connub. gloſ. 7. num. 7. Rot. deciſ. 15. num. 2.
2 de offic. deleg. in nouis, & maximè hoc procedit, quando exigitur pro forma vt in caſu noſtro cap. cum ab vno iuncta gloſ. verbo mandantibus, & ibi Geminian. num. 2. de re iudic. in 6. Abb. in cap. dilecti num. 10. de arbitr. Gomez. in regula de impetrantibus beneficia per obitum Famil. Card. quæſt. 13. num. 2. in fine, & ſequent. & ibidem Mandoſ. quæſt. 26. num. 5. cum ſequent. vbi propterea concludunt, requiri conſenſum expreſſum in caſu dictæ regulæ, quia eſt formalis Dec. conſ. 409. num. 3. & 4. Pariſius de reſignat. benefic. lib. 8. quæſt. 8. num. 25. cum ſequentibus, & lib. 9. quæſt. 17. num. 67. & 73. Verall. deciſ. 82. num. 6. par. 3. Puteus deciſ. 282. num. 3. lib. 3. Tiraq. de legibus connubialibus gloſ. 7. ex num. 5. vſque ad num. 15. vbi in propoſito plura notanda cumulat, & à num. 16. vſque ad num. 48. octo de modis limitat; & alijs multis declarat Paulus Cranutius Theoremat. 25. num. 10. lib. 1. imò licet non requireretur pro forma eſt tamen
3 de natura conſenſus, vt ſit expreſſus, vt probatur in l. 1. C. de filiofam. minore Dec. conſ. 36. circa primum verſic. præterea, & ſecundo, & conſil. 419. & iuxtà hanc opinionem fuiſſe deciſum in cap. Imperiali teſtatur Miſſing. cent. 4. deciſ. 87. & Gail. lib. 2. obſeruationum deciſ. 71. numer. 12.

4 Sed quæro, quando dicatur conſenſus expreſſus, & quando tacitus. dic, quod expreſſus dicitur, quod verbis exprimitur; tacitus verò, qui ex factis reſultat gloſ. in clement. ſæpè §. fin. verbo contradicentibus verſiculo ſecundo nota de verbor. ſignific. Caſtrenſ. in l. ſi conuenerit poſt num. 6. ff. de appellat. & conſenſus expreſſus dicitur multis modis, de quibus per Bar. in l. 1. num. 7. ff. de vulgar. & pupill. Mandoſ. vbi ſupra num. 2. & 3. Pariſ. conſil. 33. num. 10. & ſequent. vol. 4.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſio rei Eccleſiæ feudalis in burgenſaticum abſque aſſenſu eſt nulla, & quare.*
2 *Deciſio Regiæ Cameræ Summariæ Neapolis prolata in cauſa Archiepiſcopi Tarent. columnæ.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conceſſione rei feudalis in Burgenſaticum.

RESOLVT. LXXIII.

SVpponatur in facto, quod Prælatus quidam conceſſerat rem feudalem Eccleſiæ cuidam, non tamen in feudum, ſed in Burgenſaticum, ſine Breui Apoſtolico; quæſtionis nunc eſt, num prædata conceſſio teneat de iure, & ſic dictus Prælatus inciderit in cenſuras extrauagan.
1 Ambitioſæ in qua quæſtione breuiter reſpondendo dicas; præfatam conceſſionem ab initio nullam fuiſſe, ratio eſt, quia Prælatus non poteſt præiudicare Eccleſiæ in feudalibus Iſern. in cap. 1. §. & iterum ſi clericus de capit. Corrad. Abb. in cap. verum num. 18. de for. competen. Felin. in cap. quæ in eccleſiarum num. 20. de conſtit. Alex. conſil. 128. nu. 6. & 7. volum. 1 & in Regia Camera Summaria Neapol. fuit ventilata lis inter Illuſtriſs. Archiepiſc. Tarentinum Columnam cum Ioanne Thoma Galataiut ſuper conceſſione Caſtri Monaciſij conceſſi ſine aſſenſu Regio, & Apoſtolico: in qua cauſa ſubintrauit Regius Fiſcus, petendo feudum eſſe deuolutum, quia fuerat conceſſum in burgenſaticum, negando qualitatem feudalem, & tandem fuit condemnatus conuentus ad relaxandum Caſtrum Eccleſiæ, oppoſitis per fiſcum non obſtantibus, ita Anna ſingul. 398.

SVMMARIVM.

1 *Impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem.*
2 *Aſſenſus impetratus non probat rectoris mandatum.*
3 *Verba aſſertiua contra tertium non probant.*

Aſſenſus Apoſtolici impetratio facta nomine Rectoris an probet mandatum eiuſdem Rectoris.

RESOLVT. LXXIV.

REſpondetur, & dubium faciebat pro affirmatiua ratio illa, quæ communiter tradi-
1 tur per DD. ſcilicet, quod impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem, vt latè per omnes in l. cum ſedulus, ff. de verbor. oblig. Felin. in cap. ſicut, nu. 35. de re iudic. Creſcent. deciſ. 1. de præſumpt. & idem deciſ. 2. de cauſ. poſs. & propriet. Maſcard. de probat. concluſ. 106. num. 39. Verùm hoc non obſtante, in con-
2 trarium eſt communis praxis, nam etſi alienatio rei Eccleſiæ fuerat facta ſimpliciter abſque aſſenſu, vel reſeruatione Summi Pontificis, & poſtea fuit impetratus aſſenſus, & Rector alienans oſtendit reuocationem alienationis, & pariter negat eius voluntate fuiſſe impetratum aſſenſum, nō per hoc probatur eius mandatum, ex eo, quod in præfato aſſenſu fuerat enunciatum pro eius parte fuiſſe ſupplicatum Summo Pontifici; & ratio eſt, quoniam illa verba aſ-
3 ſertiua non probant contra tertium, niſi aliundè probentur Bar. in l. ex hac ſcriptura, ff. de donat. Gemin. conſil. 44. Oldrad. conſ. 136. Verallus deciſ. 140. par. 2. & ita fuiſſe iudicatum in Sac. Conſ. Neap. in aſſenſu ſuper feudis refert Frece. de ſubfeud. quæſt. 24. & ita etiam fuit dictum in Rot. Rom. in vna Cortonen. bonor. 26. Ianuarij 1590. coram Illuſtriſs. Platta.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in Constitutione iurispatronatus de Ecclesia libera requiritur, & quare.*
2 *Episcopus Ecclesiæ libertatem alienare non potest.*
3 *Domus Ecclesiæ consecratæ, eius non efficitur dominus.*

Assensus Apostolicus an requiratur in iurispatronus constitutione de ecclesia libera.

RESOLVT. LXXV.

SVpponatur in facto pro decisionis elucidatione, quod quædam cappella ad collationem Ordinarij foret; deinde laicus eiusdem cappellæ censum auctus fuerit, conditione adiecta, vt domus suæ patronatus efficeretur; dubium nunc est, an requiratur assensus Apostolicus, vel Ordinarij.

1 Respondetur affirmatiuè, nempè requiri assensum Apostolicum, cuius conclusionis est ratio, quia iurispatronatus impositio in Ecclesia libera est quid onerosum Ecclesiæ, cui videtur quædam seruitus imponi, quæ est alienationis species l. fin. C. de rebus alien. non alienan. cap. cum Panorm. latissimè de rebus eccl. non alien. Roban. rubr. 1. q. 23. Bald. in rubr. C. de rebus alien. vers. quid ergo, nu. 1. Feder. de Senis cons. 334. incipit super primo puncto, col. vlt. ante fi. Alexandr. in cons. 25. nu. 3. & seq. Lamber. lib. 1. de iurepatron. par. 1. art. 4. quæst. 10. nu. 5. vers. limitat, Rocchus in eiusdem nominis tractatu, verbo docuit, quæst. 2. & est tex. & ibi Panorm. & reliqui in cap. significauit, de testib. Et propterea Episcopus ecclesiæ libertatem alienare

2 non potest, Balb. decis. 135. & ex ijs, ex communi sententia, Episcopus non potest iuspatronatus in ecclesia libera constituere, vt ante omnes tenuit gl. 1. in cap. piæ mentis, 16. q. 7. propè medium, dum dicit, quod donans ecclesiæ iam consecratæ, non per hoc patronus efficitur

3 quæ, vt in casu dubitabili loquatur, intelligi debet cum Episcopi consensu; cum qua glos. concurrit Archid. ibi num. 4. verbo patronus Innoc. in rubr. de iurepatr. num. 2. Card. Alex. in cap. hortamur, col. 1. vers. & facit tex. 39. dist. c. Petrus, 70. dist. Panorm. in c. 3. col. 2. nu. 9. de iurepat. & cons. 28. nu. 1. vol. 2. & fusius cons. 106. vers. præterea, eod. vol. Alex. cõs. 74. ad fin. vol. 4. Rocch. cit. tract. verbo pro eo, quod de diœcesana fin. Felin. in tract. quando lit. Apost. noc. 12. & communem enunciat Menoch. cons. 9. num. 11. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Dismembratio beneficium non extinguit, sed alterat, vel minuit.*
2 *Solemnitates requiruntur in dismembratione fructuum beneficiorum, sicut in alienatione.*

Assensus Apostolicus an requiratur in dismembratione fructuum beneficiorum.

RESOLVT. LXXVI.

1 REspondetur, quòd licet per dismembrationem non extinguatur beneficium, seù Ecclesia, alteratur tamen, & diminuitur in bonis fructibus, seù redditibus; vnde in præfata dis-

2 membratione, seù diminutione, eadem causa, & solemnitates requiruntur, quæ in rerum ecclesiæ alienatione, c. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. & c. 1. ne Sede vac. & ibi DD. glos. in clem. vnica, de reb. eccl. non alien. verbo defensor, & ibi etiã DD. Rot. decis. vnica, eod. tit. & decis. vnica, de ijs, quæ fiunt à Prælat. in nouis, Mand. in regul. Cancel. 22. q. 13. nu. 12. Gambarus de off. leg. lib. 5. rubr. de dismemb. nu. 14. & seq. Practicabilia Rotæ nu. 15. & 16. vers. penult. Rota diuers. decis. 574. par. 1. & ita pluries fuit tentum per Rot. Rom. & signãter in vna Marsicana dismembrationis fructuum 14. Februarij, & 28. Martij 1584. coram Pamphilio, & iterum in vna Toletana Parochialis de Madrit 27. Iunij, & 19. Nouembris 1601. & 1. Februarij 1602. coram Corduba.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio locationis dum expectatur assensus expeditio in alienatione, non est possessio, nec translatio possessionis.*
2 *Conducens rem pro aliquibus annis, si ipsis elapsis continuat, censetur tacitè reconducere.*
3 *Mutatio voluntatis in iure non præsumitur.*
4 *Animus præsumitur talis in futurum, qualis fuit in præteritum.*
5 *Voluntas vnusquisque dispositioni iuris consentanea esse præsumitur.*
6 *Voluntas à iure communi est regulanda.*
7 *Habens titulum validum, non censetur mutare velle cum inualido.*
8 *Voluntas absoluta potius consideratur, & præsumitur in possessione, quam conditionata.*
9 *Continuatio locationis pendente tempore expeditionis assensus in alienatione, facit, vt quis incidat in censuras, & quare.*
10 *Titulus nouus facit mutare causam possessionis.*

An continuatio locationis pendente tempore expeditionis assensus in alienatione facit, vt quis incidat in censuras.

RESOLVT. LXXVII.

SVpponatur in facto, quod quidam conduxit prædium per triennium à beneficiato, quo tempore elapso, ab eodem obtinuit concessionem in perpetuam emphyteusim, saluo, & reseruato assensu Apostolico, quæstionis nunc est, num si dictus conductor continuet in retinendo dictum prædium sequenti anno, ante expeditionem præfati assensus, incidat in censuras Paulinæ, quemadmodum si in eum esset translata vera possessio.

Digitized by Google

1 Rationes dubitandi ſunt plures. Prima, quia iſta non eſt nec poſſeſſio, nec poſſeſſionis tranſlatio rei Eccleſiæ, ſed potius detētio titulo locationis, qui enim conduxit rem pro aliquibus annis, ſi poſtea continuat ſequenti anno, cenſetur tacita recōductio, l. qui ad certū, vbi Bart. ff. locat. l. item quæritur, §. qui impleto, ff. eod. Affl. dec. 365. Faber deciſ. 40. C. de iure emphyt.

Tum ſecundo, quia ab initio præfatus conductor retinuit dictum prędiū titulo locationis ſibi factæ, & per continuationē ſequentis anni nō præſumitur mutaſſe voluntatē, ſeù cauſam poſ-
3 ſeſſionis, qm̄ voluntatis mutatio in iure nō prę-ſumitur, Magon. deciſ. Lucenſ. 26. n. 38. Cacher. dec. 59. nu. 13. Verall. deciſ. fin. par. 3. Carocc. deciſ. 21. n. 27. latè Maſcar. concl. 1323. & animus
4 talis præſumitur in futurum, qualis fuit in præteritum, Bertrandus conſil. 39.

Tum tertio, quia volūtas in actibus hominū, quænam fuerit ex iuris communis diſpoſitione optimè colligi, & probari poteſt, vniuſcuiuſque
5 etenim voluntas iuris diſpoſitioni conſentanea eſſe præſumitur, ita Bal. in l. 1. col. 5. C. de ſacroſan. Eccl. & in l. 2. in fi. C. de cond. inſert. & in l. precib. C. de impub. & alijs ſubſtit. & in l. ſi duo, ff. de acq. hæred. ſequitur Anchar. conſ. 6. nu. 8. & conſ. 393. dicens, quòd quælibet voluntas, & di-
6 ſpoſitio debet à iure communi regulari.

Tum quarto, quia titulus quo cępit retinere dictū prædiū eccleſiæ, ſ. conductionis eſt bonus,
7 & validus, quando autem quis habet titulū bonū ab initio, ſi cōtinuat, non cenſetur velle mutare cū titulo nullo, & inualido, ſecus ſi ab initio habuiſſet titulū inualidū, & nullū, Carroc. d. dec. 21. tū etiā, quia præſumitur q̄s poſſidere rē
8 ex volūtate abſoluta potius, quā ex cōditionata.

Sed tñ vt liberè quid ſentiā dicā, contrarium
9 eſt in praxi tenendū: quia talis videtur poſſidere Eccleſiæ rē abſq; Sum. Pont. aſſenſu, & ſic proteſtatio ſaluo aſsēſu eſt cōtraria facto argumēto eorū, quæ notantur in c. cū M. Ferrarienſ. de conſtit. latè Bar. in l. ſi vxorē C. de neg. geſt. M-
10 nad. dec. 24. Accedat etiā, qm̄ nouus ſuperuenerit titulus, & ex illius ſuperueniētia intelligitur mutata cauſa poſſeſſionis abſq; alia animi declaratione, Rota apud Achil. de Graſs. dec. 4. de cauſ. poſs. & ppriet. vbi in fine dicitur, hāc opinionē tanquā magis æquam, & iuri conſonā sēper fuiſſe in Rota ſeruatā, ad idē Card. Put. deciſ. 170. lib. 1. Creſc. dec. 168. aliàs 5. de reſtitut. ſpoliat. & Farin. deciſ. 405. per quæ patet reſpōſio ad cōtraria, iuxta quā opinionē fuit pariter deciſum p Cur. Archiep. Neap. anno 1615. corā Perilluſtri, ac doctiſſimo Viro Petro Antonio Ghiberto, tunc Generali Vicario.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in Conſtitutione Procuratoris ad alienandum bona Eccleſia requiritur, & quare.*

2 *Alienatione prohibita, omnia ſunt interdicta, per quæ alienatio ſequi poteſt.*

3 *Minore, vel muliere prohibitis per ſtatutum donare; nec etiam confiteri permittitur.*

4 *Procurator Eccleſia habens mandatum generale ad alienandum, non poteſt alienare niſi habeat ſpeciale.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conſtitutione procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ.

RESOLVT. LXXVIII.

1 IN huiuſmodi difficultate rem paucis perſtringendo, concludo pro affirmatiua; ad hoc autem aſſeuerandum moueor infraſcriptis iuribus, & rationibus; primo quoniam quemadmodum alienatio rei Eccleſiæ cenſetur ipſo iure nulla, ſi fuerit celebrata ſine cauſa, & ſolemnitatibus, ita etiam dicta procuratio ad alienandum, eadem enim ſolemnitas, quæ requiritur in alienatione, requiritur pariter in procuratoris conſtitutione ad alienandum, ex qua procuratione ſequi poſſet alienatio; ita punctualiter tenuit Soccin. conſ. 87. incipien. præſentis conſultationis difficultas, col. 2. verſ. ſed difficultas oritur vol. 2. & idem Soccin. conſ. 52. inſtrumento ſindicatus vol. 4. Bal. in l. præſes C. de tranſact. & in l. 2. C. ſi aduerſ. tranſact. Frecc. de ſubfeu. 22. limit. & ad conſtit. diuæ memoriæ fol. 117. Maur. alleg. 50. & ita tenuit Rota in vna Romana Caſalis Longhezze 27. Maij 1594 corā Seraphino, vt patet in eius dec. 1080. n. 2.

Cuius concluſionis duplex poteſt aſſignari
2 ratio; prima, quoniam qui non poteſt alienare, nec etiam poteſt actum facere, per quem alienatio ſequi poſſit, gloſ. in l. item quia ff. de pact. Bar. in l. codicillis §. mater ff. deleg. 2. Dec. conſ. 282. num. 2. cum alijs allegatis vol. 1. latè Couar. lib. 2. var. reſol. c. 16. num. 6. verſ. quarto
3 eadem conſtitutio; hinc eſt, quod minor, vel mulier prohibiti per ſtatutum donare, prohibentur etiam confiteri in quolibet alio contractu, quādo per talem confeſſionem poſſet alias ſtatuto fieri fraus; quia in fraudem talis confeſſio prę-ſumitur, Puteus deciſ. 55. lib. 3. Achill. de Graſſ. deciſ. 1. de confeſs. Creſcen. deciſ. 2. eod. tit. latè Soccin. conſil. 65. col. 5. vol. 1.

Secunda eſt ratio, quia aliter dicendo fieret fraus legi, ſecundum Soccin. vbi ſupra, Abb. in c. cum tempore de arbit. Imò non ſufficit man-
4 datum generale prælati ad alienandum bona Eccleſiæ, ſed requiritur ſpeciale ad vendendum talia bona, per ea quæ ſcripſit Bald. in rubr. C. de contrahen. empt. q. 3. in fin. qui dixit, quod generalis ſindicatus ad vendendum bona non ſufficit, ſed requiritur particulare mandatum, & in ſpecie in bonis eccleſiæ tennit Dec. conſ. 142. col. 5. verſ. & in ſimili in alienat, n. 8. vol. 1.

Qua

Digitized by Google

Qui prax vtendum in præstando assensu ab Episcopo super re Ecclesiastica alienanda.

RESOLVT. LXXX.

Respondetur primo, si est de rebus solitis alienatis practicatur, primo datur memoriale vocatus, seù petitio Episcopo, quo petitur fieri ab ipso assensum. Secundo Episcopus facit capi informationem, qua capta, & viso, quod tendit in euidentem Ecclesiæ vtilitatē interponit decretum, & præstat assensum.

Secundo, si est de rebus non solitis, & impetratur à Sede Apostolica, breue quod vocatur si in euidentem, solet cōmitti ordinario, qui capta informatione, & viso prout supra interponit decretum, & nomine sedis Apostolicę tanquam delegatus ab illa præstat assensum, ita praxis ex stylo curiarum sumitur.

SVMMARIVM.

1 *Extrauagans Ambitioſæ in dubio præſumitur vſu recepta, & quare, num. 2.*
3 *Extrauagans Ambitioſæ ius facit commune.*
4 *Non vſus ſtatuti probatur, quando vſus non probatur.*

An assensus Apostolicus requiratur in locis, vbi Bulina non est vsu recepta.

RESOLVT. LXXXI.

1 Respondetur, qđ præfata extrauagans præsumitur in dubio vsu recepta, & negātivsū incumbit onus probandi, Benint. decis. 13. Magon. decis. 19. licet Mohed. in decis. 1. de Constitutionib. & Rodoan. q. 36. nu. 20. & q. 58. nu. 25. videantur contrarium asseuerare, & ratio est; quoniam quęlibet lex, seù constitutio habet tacitam præsumptionem, secundum Deci. cons. 649. Rebuf. in concordatis tit. de collat. §. præfatiq; ordinarij vers. post præsentium, Rolan. de lucro dotis q. 99. & in cons. 99. lib. 2. Aug. in epitome decis. tit. de constit. Paris. de resign. lib. 4. q. 2. in fin. Mohed. decis. 2. nu. 4. de probat. Rot. dec. 56. n. 4. & dec. 97. n. 2. & dec. 775. par. 1. diuers. ead. Rot. dec. 301. n. 2. par. 2. & fuit pluries resolutū, ac decisum per eandē Rot. Rom. & signanter in vna Hiporigē. Canonicatus 24. Maij 1584. corā Orano, & iterum in vna Meliten. Abbatiæ 24. Ianuarij 1590. coram eodem.

Et maximè hodie præfata cōclusio procedit, 1 quoniam dicta extrauagās ius commune facere dicitur, Rodriq. 1. tom. quęst. regul. q. 6. art. 11. vbi ns dec. 262. nu. 6. par. 3. diuers. lib. 3. & ita terminis fuit resolutum per eand. Rot. Rom. in Brixien. locationis 5. Decēb. 1594. corā Pegna, in qua fuit dictum, prout etiam in dicta Meliten. Rotā nō seruare decis. Mohed. 8. de loco. dicentē probādum esse vsum d. extrauag. quā tamen sequuta est aliàs Rot. in vna Laudē. bonor. 6. Iunij 1588. corā Gipsio, vt fuit etiā dictū in vna Comen. 5. Iulij 1593. corā Pegna, & videtur sentire Mandos. de signat. grat. tit. si in euidentem vers. emanauit alias motus, & c. qđ dicta decis. Mohed. 6. seù 1. de constit. nō seruetur in Rot. ait Paris. supra, & ita est tenendum, quamuis Caputaq. decis. 203. par. 3. dicat cōtra- 4 riū non vsum statuti probari eo ipso, quod non probatur vsus, & Granut ad Simonetā de reseruatione benef. q. 99. n. 14. asserit quod probare quis tenetur extrauagantē esse vsu receptam, & Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 2. qđ lex promulgata non præsumitur vsu recepta, quia est quid facti, cui rationi respondetur præsumi nihilominus vsu receptam, ex quo ligat, & ideò statutum nullū, seù inualidū nō præsumitur vsu receptū, quia nō ligat, seù arctat, vt ī d. dec. 775

De vsu verò, & obseruātia d. extrauag. ambitioſæ, vide Auctores supra citatos, necnon maximè Io. Guttier. lib. 1. Canon. qq. c. 8. Molin. de contract. disput. 466. nu. 8. Sum. Bull. in ver. alie. rer. Eccl. n. 48. Cæs. de Grass. dec. 4. de reb. Eccl. non alien. Graff. in dec. aur. lib. 4. c. 24. nu. 18. & 20. Nauar. in man. c. 27. nu. 150. & Salzed. pract. crimin. Bernard. Diaz cap. 71.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus in quærendis Ecclesiæ præiudicare potest, non autem in quæsitis.*
2 *Assensus Apostolicus in repudiatione legati Ecclesiæ delati, non requiritur.*
3 *Repudiatio non est alienatio.*
4 *Prælatus repudians acquirere videtur.*
5 *Acquisitio momentanea in consideratione non est habenda.*
6 *Pecunia Ecclesiæ legata ad bona emenda, absque assensu Apostolico alienari non potest.*

Assensus Apostolicus an requiratur in repudiatione legati Ecclesiæ delati.

RESOLVT. LXXXII.

1 Doctores communiter admittunt illam iuris conclusionem, quod Prælatus in quærendis, Ecclesię prejudicare potest, secus in quęsitis, prout testatur Valas. dec. 77. Lusitanię, Rot. diuers. dec. 233. nu. 6. lib. 3. & ead. Rot. dec. 284. 2 nu. 9. eod. lib. & propterea cū hæreditas delata, nondum tamen Ecclesiæ incorporata, dicatur ius quærendum, ideò posse Prelatū absq; assensu 3 Apostolico repudiare; huic etiā adiungitur, qđ repudiatio, non est alienatio, l. alienationis, ff. de verbor. sign. quēadmodum non acquirendo, non dicitur quis alienare in fraudem creditorum, l. qui autē, ff. de ijs, quæ in frau. cred. de cuius intellectu latè de Frāch. dec. 102. ideò fuit pluries in Rota Rom. decisum potuisse Prelatum absq; vllo censurarum incursu hæreditatē suæ Ecclesiæ delatam repudiare, prout in vna Auersana S. Benedicti 5. Nouēb. 1597. corā Licta; & iterū

Digitized by Google

in vna Bonon. de Papazonibus 13. Maij 1588. corã Fabio, vt patet in dec. 30. Rot. diuerſ. lib. 2. par. 3. & iterum per eandem Rotam fuiſſe deciſum teſtatur Card. Put. deciſ. 519. lib. 2. ex quib⁹ deciſionibus hodie euidenter apparet, hãc opinionem in praxi eſſe ſeruandam, iuxtà quam nonnullis me interrogantibus conſului in facti contingentia.

4 Non obſtat, quòd Prælatus repudiando videtur acquirere, vt per Rip. conſ. 170. col. 2. vol. 1. & per conſequens nõ eramus in quærendo, ſed in quæſitis, quoniam non potuiſſet repudiare, niſi ſaltẽ ordine intellectus intelligeretur adijſſe, quoniam reſpondetur hanc momentaneam acquiſitionem non eſſe habendam in conſideratione, vt fuiſſe deciſum in Rota Catalon. ſcribit Peguer. deciſ. 143.

5 6 Nec obſtare poterit, quod pecunia legata eccleſiæ, vt inde bona emantur, non poſſit abſque aſſenſu Apoſtolico alienari, Arnon. cõment. 19. quia ibi apparebat de agnitione legati, &c. ex quibus omnibus hodie apparet nõ ſeruari opinionem, quam olim Rota amplexa fuit non poſſe Prælatum abſq; ſolemnitatibus de iure in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum requiſitis legatum, ſeù quouis modo relictum repudiare, vt per Caputaq. in deciſ. 359. par. 3.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio rerum hoſpitali vni vltra triennium non poteſt committi, niſi aliter in fundatione cautũ fuerit.*
2 *Adminiſtratio aliorum locorum piorum vltra triennium eſt permiſſa.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in collatione hoſpitalis vltra trienniũ.

RESOLVT. LXXXII.

CONcil. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 8. poſt alia de hoſpitalibus, ſtatuit, quod adminiſtratio, ſeù gubernatio huiuſmodi locorum vni, & eidẽ vltra triennium deinceps non cõmittatur niſi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obſtãte quod omnia ſupradicta, quacunq; vnione, exemptione, & conſuetudine, in contrarium etiam immemorabili, ſeù priuilegijs, aut indultis quibuſcunque.

1 Ex quibus verbis apertè demõſtratur reſponſio ad quæſitũ: quod amplia primo procedere, etiam in hoſpitale cuius à triginta annis, & citrà collatio, & inſtitutio in perpetuũ, titulo adminiſtrationis dari conſueuit. Quia Concilium excipit vnũ caſum dũtaxat, quando aliter in fundatione cautũ eſt, vt cenſuit ſacra Cõgregatio. Amplia ſecundo decretũ hoc Concilij loqui in adminiſtrationibus hoſpitalium non autem a-
2 liorum piorum locorum, vt cenſuit eadẽ ſacra Congregatio, vt teſtatur Garzia de benef. to. 1. par. 1. cap. 3. num. 9. & ſeq.

Sed offert ſe difficultas, an hoc procedat etiã quando hoſpitale eſt vnitum alicui eccleſię, ſeù beneficio, vt non obſtante vnione eius adminiſtratio ſit committenda alicui, vſq; ad trienniũ dumtaxat, & videtur dicendum non procedere. Non enim credendũ videtur eſſe de mente Cõcilij tollere vnionẽ, & illa verba. NON OBSTANTE QVO AD OMNIA SVPRADICTA QVACVNQVE VNIONE: quæ habentur in derogatione in fine poſita nõ videntur referẽda ad dicta d. verſ. nec adminiſtratio, ad quæ commodè referri non poſſunt, ſed ad ſuperiora, eſt enim faciẽda diſtributio accommoda ad tradita per Felin. in c. cauſam, quæ de reſcript. nu. 42. & 5. limitatione, & Ant. Gabr. de clauſulis cõcluſ. 9.

Nihilominus contrarium videtur verius ex dictis verbis, quæ videntur clara cum dicatur, QVOAD OMNIA SVPRADICTA, & dici poteſt Concilium non tollere in totum vnionem, ſed quod ea non obſtante eccleſia, ſeù is cui facta eſt vnio non poſſit in perpetuum vltra trien nium deinceps adminiſtrare, & gubernare hoſpitalia. Sed quod debeat alijs committere ad triennium.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in mandato ad locandum res Eccleſia vltra triennium non requiritur.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in mandato facto ad locandum res eccleſię vltra triennium.

RESOLVT. LXXXIII.

INter cæteras ampliationes quas tradunt DD. ad extrauagantem ambitioſæ de reb. Eccleſiæ non alien. circa prohibitionem locationis vltra triennium eſt, vt procedat etiam in mãdato ad locandum res eccleſiæ, ſeù beneficij, vt ſcilicet non poſſit concedi alicui vltra triennium ita, vt ſi detur mandatũ ad locandũ erit intelligendum ad trienniũ tm̃, quo finito procurator abſque nouo mandato non poterit iterum locare, & idẽ ſi mandatũ expreſſum detur ad locandũ, bis, ter, aut, pluries ad triennium mandatũ enim finitur elapſo primo triennio, vt expreſsè voluit Dec. in ſuo ſingulari Conſilio 282. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 16. nu. 6. Rodoan. q. 6. ſ. vlt. n. 3. & 4. Graff. in deciſ. aur. caſ. conſc. lib. 4. c. 24. nu. 20.

Sed hãc ſententiam merito reprobat Molina de contract. diſp. 466. in fin. dicens ſibi non ſolũ dubiã, & ſcrupuloſam nimis videri, ſed etiã omninò falſam, & qđ nullo ſolido fundamento, aut iuri nitatur, qm̃ eſſet irrationabile ſi abiens in partes longinquas non poſſet dare mandatũ ad
1 locandũ res ſui beneficij, ſeù Eccleſiæ toto tem pore, quo abſens fuerit; vnde contra prædictam ſententiã Decij, eſt praxis vniuerſalis, & conſuetudo recepta, ſecundum Garſiam de benefic tom. 1. par. 2. cap. 1. num. 72.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus non requiritur in remissione iuris quæsiti Ecclesiæ per alterius contrauentionem.*
2 *Lega comperitur ius ante legati acceptationem.*

Assensus Apostolicus an requiratur in remissione iuris quæsitis Ecclesiæ per contrauentionem alterius.

RESOLVT. LXXXIV.

SVpponatur in facto quod quidam testator prohibuerat bona sua alienari posse, & in casu alienationis alienans ipse cadat à iure suo, & bona applicentur Ecclesiæ, supponatur insuper, quod accidit casus alienationis, & propterea fuit inducta caducitas sequuta alienatione, quæstionis nunc est an Ecclesia possit hu-
1 iusmodi ius sibi quæsitum remittere absq; assensu Apostolico, & respondeo nullum requiri assensum, quia licet caducitas incurratur sequuta alienatione etiam ante acceptationē ipsius Ecclesiæ, cui quæritur ius ad effectum, vt remitti possit, & licet stent ista simul quod contraueniēs ipso iure, & quod alteri non acquiratur, ante acceptatione Ripa in his terminis in l. 1. n. 1. deleg. 1. Mainard. decis. 13. lib. 3. Cassador. decis. 2. & 3. de locato, Pute. decis. 8. lib. 2. Bellamera decis. 322.

Veram intellige supradicta procedere quoad effectum reuocabilis acquisitionis, non autem ad effectum acquisitionis irreuocabilis, & irrenunciabilis ab Ecclesia, cui quæritur ius sed reuocabiliter; ex quo illud remittere potest l. fin. C. de sacrosan. Eccl. Bald. cons. 190. vol. 1. Alex.
2 de Nero cons. 16. nu. 17. & seq. sicut videmus in legatario, cui quæritur ius ante acceptionem, & illud transmittit ad hæredes Ripa in l. in fideicommiss. nu. 14. ff. ad Trebell. facit tex. in l. à Tio ff. de furtis l. cū pater §. fundo ff. deleg. 1.

Et in proprijs terminis nostris quod ante acceptationem quæratur ius per Ecclesiam remissibile, absq; assensu Apostolico quando Testator applicauit bona Ecclesiæ in casu contrauentionis, fuit resolutum per Rota Rom. in vna Regien. bonorum 1. Aprilis 1585. coram Felicis recordationis Clemente Papa VIII. tunc Auditore.

SVMMARIVM.

1 *Casus, quod pretium subrogetur in aliud prædium, vel impensas.*
2 *Assensus Apostolicus expeditus cum hac clausula, est sub modo, non autem sub conditione.*
3 *Emptor non tenetur, quod pretium rei maioratus supposita ad aliud prædium emendum conuertatur.*
4 *Emptor non est onus, quod pretium in Ecclesia vtilitatem conuertatur.*

Assensus Apostolicus in alienatione rei Ecclesiæ præstitus cum clausula, quod pretium subrogetur in aliud prædium emendum, quid operetur.

RESOLVT. LXXXV.

HVic quæstioni respondendo dico præfatam clausulam in assensu appositam operari, vt non emptor debeat esse sollicitus, quod
1 pretium conuertatur in emptionem prædiorū, sed venditori huiusmodi onus incumbere; cui licentia suffragatur, secundum Gratian. lib. 1. discceptationum Forensium cap. 45. nu. 26. nec quis debet esse sollicitus de persona contrahentis l. 1. §. non autem ff. de exercitoria actione, & facit text. in l. fin. ff. eodem, vbi vt Dominus obligetur sufficit, quod institor acceperit mutuam pecuniam pro causa, deputata licet postea illā in eum vsum non conuerterit, ad idem expenditur text. in l. 1. ff. eod. vbi idem dicitur de eo, qui magistro nauis mutuauit in nauis refectionem, is enim habet eum obligatum, qui magistrum naui præposuit, etiam si non probet nauem fuisse refecta ea pecunia, facit etiam quod Bart. scripsit in l. alio num. 24. ff. de alimen. leg. quod ementes ab executoribus, qui habebant licentiam vendendi pro soluendis legatis tuti sunt, si pretium eis actualiter soluerint, licet nō probent, qđ legatarijs pecunia fuerit soluta: item facit, qđ idē Bar. dixit in l. doli mali n. 8. ff. de nouation. qđ mutuans procuratori cōstituto pro faciendo aliquo ædificio obligat Dominū, quamuis non appareat, quod ex ea pecunia factum fuerit ædificium.

2 Rursus adducitur, qđ in prēsenti facto assensus Apostolicus non sub conditione, sed sub modo fuit præstitus, ita tamen quod pretium vertatur in emptionem alterius rei, Bal. cons. 219. nu. 5. vol. 2. dicitur enim modus, quando implendum est onus post iam quēsitum emolumentum, l. cū tale §. 1. ff. de condit. & demonst. Bar. in l. quibus diebus §. termilius num. 1. ff. eod. Ruin. cons. 26. nu. 9. vol. 2. Bero. cons. 30. nu. 6. cons. 66. num. 5. vol. 2. cons. 153. n. 2. vol. 3. Alciat. cōs. 210. nu. 2. cons. 236. nu. 1. Natt. cons. 273. nu. 28. Crau. cōs. 609. nu. 14. in fin. Menoch. cons. 60. nu. 47. cons. 131. n. 2. & fuit decisum in Rota, vt patet in decis. 31. nu. 2. par. 1. diuers. Sed quādo assensus est sub modo prēstitus, tunc assentiens videtur fidē eius sequi, cui modum adiecit, & ideò si non impleatur non agitur contra tertium, sed contra implere debentem, vt declarat Bart. in l. sicut §. illud ff. quibus modis pignus soluatur.

Vlterius accedat, quod in proprijs terminis voluit Molina de primogenit. Hispan. lib. 4. cap. 4. num. 20. vbi concesso assensu alienā-
3 ri rem maioratui suppositam, quod pretium conuertatur in aliud prædium emendum, non tenetur emptor curare, quod ematur prædium

Digitized by Google

diũ ex ea pecunia, ſed ſat eſt, qđ pretium ſoluat, vbi etiã ſubdit, ita pluries fuiſſe iudicatũ, prout etiã refert deciſũ in Senat.Mant.Surd.dec.156.

4 Tandẽ facit, qđ voluit glo.in auth.hoc ius por rectũ in verſ.aliter in 1.ſolut.C.de ſacroſ.Eccl. vbi dicitur, qđ non ſpectat ad emptorẽ curare, qđ pretiũ conuertatur in vtilitatẽ eccleſiæ, &c.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rei quæſita monaſterio per ingreſſum alicuius requiritur, & quare.*
2 *Prælatus in talibus nec tacitè, nec expreſsè Eccleſia poterit præiudicare, & quare.*
3 *Prælatus in huiuſmodi rebus ſic quæſitis non poteſt præiudicare Eccleſiæ, etiam ſi egiſſet iure ſucceſſionis, non autem ingreſſus.*
4 *Bona delata monaſterio per ingreſſum religionis; ad hoc vt quæſita, non autem quærenda iudicentur, quid eſt neceſſe.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in alienatione bonorum monaſterio per alicuius ingreſſum quæſitorum.

RESOLVT. LXXXVII.

1 REſponſio eſt affirmatiua, ratio eſt, quia bona ingredientis tranſeunt ipſo iure in locũ ingreſſum, ſecundũ Alex.conſ.128.vol.1.& Menoch.cõſ.300.vol.2.& adeò verũ eſt, qđ nõ exigitur aliqua apprehenſio, ſm̃ Bar.in l.cũ hæres, ff.de acq.poſs.& de illis habetur ratio, prout de quæſitis non de acquirendis, Bal.conſ.17.vol.1. & procedere hoc tàm quoad proprietatẽ, quàm quoad poſſeſſionem, Bald.in auth.ſi qua mulier nu.15.C.de ſacroſ.eccl.quidquid dicat Teſſ.deciſ.48.qđ in caſibus in quib°dominiũ transfertur ſine traditione, non trãsfertur poſſeſſio, niſi actũ fuerit expreſsè in ingreſſu, antequã in monaſteriũ tranſirent, qđ illi non acquirantur, l.ſi adoptauero, ff.de adoption.Bar.in auth.ingreſſi nu.28.& ibid.Bal.in 3.appoſit.C.de ſacroſ.eccl. Alex.conſ.88.nu.4.vol.2.Rub.conſ.28.nu.3.

2 Et redeundo ad quæſtionẽ propoſitã, dico, qđ Prælatus in prefatis bonis nec tacitè, nec expreſsè poterit præiudicare monaſterio abſq; ſolennitatibus, quæ de iure requiruntur in alienãdis bonis Eccleſiæ, cũ non ſimus in quærendis, ſed in acquiſitis, vt fuit per Rot.Rom.deciſum in vna Peruſin.bonorum de Bartolinis 19.Nouẽb.

3 1584.corã Illuſtriſs.Pamphilio, quã deciſionem amplia, quamuis Monaſterium egiſſet ad dicta bona tanquã ſibi delata ex ſucceſſione, non autem ex ingreſſu.

4 Vlterius, qđ huiuſmodi bona iudicẽtur tanquã quæſita, facit qđ in eis requiritur bona fides ad hoc, vt intret præſcriptio c.fin.de præſcription. cũ alias in quærendis non requireretur, Soc.cõſ. 64.col.4.nu.7.vol.1.Monal.conſ.32.nu.4. Bart. conſ.10.vol.1.Tiraq. in l. ſi vnquã in verbo reuertantur nu.39.C.de reuoc.don.& Grat.lib.1. Forenſ.diſcept.cap.118.nu.32. cum trib. ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes ſpirituales dicuntur.*
2 *Oblationes factæ imaginis depictæ in alicuius priuati ſecularis pariete ſibi non debentur.*
3 *Rector laicos, vt oblationes percipiant deputare poteſt non autem de altari.*
4 *Epiſcopus in oblationibus Eccleſiæ rectori facta nullam habet poteſtatem.*
5 *Epiſcopus imaginem in Eccleſia rectoris exiſtentem ipſo contradicente in aliam transferre non debet.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione oblationum imagini deuotæ factarum non requiritur, & quare, cum declaratione.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione oblationum, quę fiunt alicui deuotę Imagini.

RESOLVT. LXXXVIII.

1 RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua inter cæteras videbatur, quod cum huiuſmodi oblationes dicantur ſpirituales; iuxta tex. & qđ ibi not.in c.ex parte de verb.ſignif.c.cum inter, vbi plenè Panor. nu.5.& ſeq.eod.tit.vnde

2 ſi oblationes fierent Imagini depictę in pariete alicuius priuati; tunc non acquiruntur domino domus, ſi eſt laicus, Rauen. ſing.468. Soccin.de oblat.c.8.& Maluet.in eiuſdẽ nominis tract.dubio 4.nu.6. & fuit in Rot.Rom.reſolutũ in vna Calaguritana oblationũ 21. Octob.1588. corã

3 Pamphilio; licet benè poſſit Rector parochialis Eccleſiæ deputare laicos, vt nomine ſuo oblationes, & dona percipiant, & cuſtodiãt, dummodò illa non percipiant de altari; quia inhoneſtũ eſt, vt laici ſuper altari ponant manus; Archid. & Gemin.in c.ſanctorũ, 10.q.1.& ita tenẽt omnes, præſertim Butri.& Abb.in cap.decernimus col.1.de iudic.& ibi Dec.col.14.q.4.

4 Itẽ facit, quod Epiſcopus de præfatis oblationibus vllam habet poteſtatem; Hinc eſt, qđ trãſlatio imaginis exiſtentis in aliqua eccleſia, ad quam concurſus habetur, & ei plura offeruntur

5 dona, fieri nõ debet per Epiſcopum ad aliã Eccleſiã, vel cappellã, rectore contradicente; vt tenuit Rota in vna Hiſpalen.tranſlationis imaginis, 9.Martij 1598.coram Pamphilio.

6 Verum præfatis non obſtantibus, contrarium iudicaui, ea motus ratione, quoniam de prefata habetur ratio vti de bonis, quę ſeruando ſeruari non poſſunt, maximè vbi in eis nõ eſſent vota argentea, atq; pretioſa, & ita iudicaui in Curia Nolana, cum ibi Iudex aſſumptus fuerim.

SVMMARIVM.

1 *Pretium offerendi neceſſitas non incumbit rem priùs vendicanti.*
2 *Prælatus emptori tenetur pretium reſtituere reuocata alienationem malè factam, & quare.*
3 *Eccleſia iure vtitur minoris.*
4 *Minor ad pretium reſtituendum tenetur vendicata rem non ritè alienatam.*

Rem-

Digitized by Google

5 *Emptor non est fraudandus in fructibus, vel pretio, & Ecclesiæ restitutio in integrum conceditur.*
6 *Ecclesia cum alterius iactura non est locupletanda. Ecclesia iustitiæ cultrix existit.*

An alienatione reuocata non ritè facta, emptori per Iudicem pretium veniat restituendum.

RESOLVT. LXXXVIII.

1 REspondetur,& pro negatiua faciebat mihi dubium,text.in l.si mancipiũ C.de rei vẽdic. vbi vendicanti rem propriam necessitas offerendi pretium non incumbit.

2 Verum contraria sententia iuri consona, & magis recepta probatur ex infra dicendis.

3 Primo,quia ecclesia vtitur minoris iure glo. in c.auditis de in integ.restit.Bal.cõs.28.vol.1. Alex.cons.100.nu.3.& seq.eod.vol.Menoc.cõs. 170.vol.2.sed minor rem non ritè alienatã vẽdicis tenetur ad pretij restitutionem l.prædiorum C.de prædijs minor. Igitur,& Ecclesia.

4 Tum secundo,quia pro hac sententia habetur tex. in terminis in c.1.de in integr. restit.vbi si in contractu venditionis,vel locationis Ecclesia enormiter læsa,potest aduersus talem contractũ petere restitutionẽ in integrum;emptor ergo,aut conductor nõ debet fraudari in suo 5 pretio, vel sumptibus per eum factis, ex quo euidenter apparet Ecclesiam teneri ad pretij restitutionem.

6 Tum tertio,quia alias Ecclesia locupletaretur cũ alterius iactura l.iure naturę ff.de reg.iur.& 6 locupletari eod. tit. in 6.& cũ sit iustitiæ cultrix cap.1.§.2.de alien.feud.& ne scandala possint laicorum mentibus generari, dicẽtium vbi est clericorũ Deus c.magnæ ext. de vot. si velit rescindere contractũ,emptor non est molestandus,quoad restitutionem pretij.

7 Tandẽ,quia pro hac ead. sentẽtia extat DD. numerus inter quos adstipulantur Azeued.in com.leg.Hispan.tit. della libert. de las Iglesias ab.6.i fine.Vgol.de potest. Epis.c.14.§.5.Graff. cons.2.nu.8. de reb.Eccl.non alien.

Non obstat tex. in l.si mancipium:quoniam ibi arbitratur tantummodò ad oblationem,non autem ad realem executionem secundum Carroc.lib.3.conclus.20.de locat.& cond.

Notabilia quędã in materia alienationis rei Eccl.

ALienans rẽ sub cõtractu cẽsitico, vel emphyteutico, vni,& ille si postea plurib.alienauerit, potest petere cẽsum, seù canonẽ à quolibet illorũ,quia cõditio creditoris nõ debet fieri deterior à hęredũ multiplicitate,l.2.§.ex ijs,ff.de reb.dub.ig.Nauar.cõs.15.de reb.eccl.nõ alien.

In alienatione rei ecclesię vtilitas attẽdenda est tempore postremi cõtractus,nõ autẽ primi, Bald.cons.57.nu.2.vol.2.Rom.cons.19.nu.2.& Cæsar de Grass.decis.4.de reb. Eccl.non alien.

Alienari non debent ecclesiæ bona,qñ adsunt fructꝰ beneficij pro satisfactione,gl.in c.1.verbo defensore,de reb.eccl.nõ alie.in 6.& ibi Io.Monac.Abb.in c.nulli n.5.eod.tit.Siluest. verbo alienatio secundo Tabien.verbo alienatio, nu.4. Soccin.consil.29.num.16. vol.1. & fuit dictum in Rota Roman. in vna Auximana bonorum, 1.Febr. 1580. & in vna Placent. bonorum, 1.Nouemb.1580.& 7.April.1581.corã Seraph.

In alienatione bonorum,in quibꝰ Ecclesia nõ habet directũ dominiũ,illius est habenda ratio, deducendo æstimationem,vt fuit dictum in vna Rom.casalis de Pictis 15.Iunij, corã Seraphino 1587. vt patet in eius decis.792.

Alienatio rei ecclesiæ facta ex causa necessitatis valet quocũq; modo finẽ habeat,dũmodò fit vtiliter cœpta, sed ex causa vtilitatis omninò, & in principio, & in fine adesse debet vtilitas, Rota diuers. decis.65.num.4.par.2.

Cõmissarij,quibus à Rom.Pont.cõmittuntur rescripta si in euidentẽ,sunt excõmunicati ipso facto, ex Bulla Pauli 4. si sunt inferiores,si Episcopi per annũ suspensi ab executione officij,& obligati ad restitutionem damni illati Ecclesię, si suæ conscientiæ prodigi,in grauamen,aut detrimentũ ecclesiæ per gratiam, timorẽ,vel sordes alienationi consenserint,aut decretum, vel auctoritatẽ interposuerint.Ij verò,qui dolo,vel fraude sciẽter in detrimẽtũ ecclesiarũ procurauerint alienationẽ,siuè damnum, sunt etiã ipso facto excõicati,& nõ possũt,nisi à Papa absolui.

Res ecclesiæ solita alienari, si reuertatur,relocans non dicitur alienare,sed cõtinuare alienationem factam,Rot.in causa Bonon.de Pipinis 20.Nouembris 1575.coram Robusterio,vt in decis. diuers.554. in princip.par.1.

Emptor supplicans pro cõfirmatione alienationis rei Ecclesiæ,nõ videtur fateri narrata esse vera,sed potius videtur petere sibi dari Iudicẽ,qui videat,an causæ narratæ sint verę,vt fuit dictum in vna Placentina euictionis 8.Decembris 1588.coram Pamphilio.An autem idem sit in venditione, vide in dicta causa.

Legans cẽsum alicui Collegio,vel Capitulo, cum hoc, vt singulis annis celebretur anniuersarium pro anima illius,non potest Collegium, siuè Capitulum illam pecuniam legatã diuidere inter Canonicos,vel Presbyteros præsentes, sed debet conuerti in annuum censum,prout in clem.exiui,§.cũq; annui redditus,de verb. sign. quia debet seruari pro futuris Præsbyteris per regulã,qui sẽtit cõmodũ de reg.iur.& Matth.5. in vinea Dñi.& per tex. in c.cu sm Apostolum, de præb. Nauar.cons.8.de reb. eccl. non alien.

Prælatus faciens incidere arbores fructiferas, & nõ fructiferas sine consensu Capituli, & Abbas sine consensu Conuentus,& absque causa necessitatis fit ipso iure suspensus ab officio, Nauar.cons.15.& vij.de rebus eccles.non alien.

Consue-

Digitized by Google

Consuetudo, quod res Ecclesiæ debeãt locari proximioribus finita locatione ab antiquis colonis est vtilis Ecclesiæ, & ratio est, quia conductores, & emphyteutæ inuitantur ad meliorandum bona ecclesiæ data eis occasione, & spe relocationis, Caputaq. decis. 230. par. 1. Et Beneuenti adest statutum confirmatum à Sixto V. Immò potest cogi finita emphyteusi, vt reconfirmet emphyteusim heredibus descendentibus à primis emphyteuticarijs, & appellari ad superiores de iure canon. per glos. in cap. bonæ, de postul. Prælat. Staphyl. de lit. grat. fol. 143. nu. 3.

Fructus indebitè percepti ex bonis Ecclesiæ malè alienatis, applicari debent Fabricæ Sancti Petri de Vrbe; ita Pius Quintus in Bulla 221. quæ incipit, Ex debito, & alia 113. quæ incipit, Exigit.

Episcopus potest impartiri suam auctoritatem permutandi possessiones, seù prædia vnius ecclesiæ, cum possessione alterius ecclesiæ, cap. vnico, de rer. permut. in 6. & etiam permutandi vnam ecclesiã cum altera, duobus habentibus illas, cap. quæsitum, de rer. permut. & Nauar. cons. 15. de reb. eccl. non alien.

Finis tituli Solemnitatis.

Praxis Commissariorum Apostolicorum.

SVMMARIVM.

1 *Commissarius, cui committitur si in euidentem, debet esse in dignitate constitutus.*
2 *Delegati Apostolici non possunt personis in dignitate non constitutis subdelegare.*
3 *Commissarij Apostolici tunc debent esse in dignitate, quando eis iurisdictio conceditur.*
4 *Commissarij, quibus committitur si in euidentem sunt Iudices, & quare, num. 5. & 7.*
6 *Clausula, quod extraiudicialiter se informent, non tollit partis citationem.*

An Commissarius, cui cõmittitur si in euidentem debeat esse necessario constitutus in dignitate Ecclesiastica.

RESOLVT. LXXXIX.

Vic decisioni responsio est affirmatiua per tex. expressum in c. statutũ de rescript. in 6; vbi causæ à Sede Apostolica cõmitti debẽt personis in dignitate Ecclesiastica existentibus, per quem tex. plura ad hoc cumulat Iaf. in rubr. ff. de offic. eius, & latè Bellon. cons. 8. imò exequutores, siuè delegati literarum Apostolicarum, non possunt subdelegare personis non constitutis in dignitate, vel nõ habentibus qualitatem dicti cap. statutum, Rota decis. 58. de præb. in antiq. & latè per Aufrer. ad Cappell. Tholos. decis. 12.

Et pro confirmatione d. c. statutũ, eiusq; cõclusionis facit, quod tantummodò locum obtinet, quando conceditur iurisdictio, tunc .n. erit necesse, delegatos esse in dignitate Ecclesiastica, cum dictum c. statutum, loquatur de iudicibus, ac de mixtis exequutoribus, prout sunt Commissarij, quibus committitur si in euidentem, Bisignet. decis. 7. quod autem sint verè Iudices, ac mixti exequutores, euidenter patet ex pluribus infra dicendis.

Tum primo, quia eis necesse est citare partes propter clausulam vocatis vocandis, Rot. decis. 32. de rescript. in nouis, Balb. decis. 29. Rubin. decis. 26. quod procedit etiã si Papa mandasset, quod extraiudicialiter de euidenti vtilitate ecclesiæ se informent, quia propter verba extraiudicialiter nõ tollitur partis citatio, Bellam. decis. 68. & 672. Crescen. decis. 12. de priuil. Bald. in l. non dubium, nu. 22. C. de legib. & in l. neque natales, nu. 10. C. de probat. Marsil. in l. de vnoquoq; num. 16. ff. de re iud. & Ferret. consil. 82.

Tum secundo propter clausulam consuetam poni in rescripto si in euidentem, scilicet (si ita est, vel si ita tibi cõstiterit) Guid. Pap. decis. 70. Bellam. decis. 302. nam virtute præfatarũ clausularum delegati censentur verè Iudices, & eis iurisdictio, non autem nudum ministerium fuisse commissum, & propterea subintrare terminos d. cap. statutum.

SVMMARIVM.

1 *Canonici Ecclesiæ Cathedralis propriè non dicuntur habere dignitatem.*
2 *Canonicatus in Ecclesia Cathedrali dicitur dignitas, secundum latam interpretationem, & num. 9.*
3 *Canonicis Ecclesiæ Cathedralis (si in euidentem) potest committi.*
4 *Canonici sunt in magno honore.*
5 *Canonici vnum corpus cum Episcopo faciunt.*
6 *Canonici dicuntur primi gradus Clerici.*
7 *Canonici præcedunt Abbates, habentes vsum mitræ, & baculi.*
8 *Canonicis est præstanda reuerentia à Clericis Diœcesis, ac Episcopi fratres dicuntur.*
10 *Canonici Mendicantium conseruatores esse possunt.*
11 *Conseruator debet esse in dignitate constitutus.*

An Canonicis Ecclesiæ Cathedralis si in euidentem, committi possit.

RESOLVT. XC.

Respondetur, qđ quãuis Canonici Ecclesiæ Cathedralis ex propria significatione non dicantur habere dignitatẽ, vt per oẽs in c. statutũ, præsertim Fel. nu. 12. Sarn. nu. 20. de rescript. in 6. nihilominus quoad delegationẽ, & sic quoad cõmissionẽ si in euidentẽ suscipiendã æquiparantur dignitatibus, Rot. dec. 16. de præb. in nouis.

Digitized by Google

nois. Verall.dec.257.par.1.Mainard. decis.18.
1 lib 3.& sic secundum latam interpretationem,
Canonicatus in Cathedrali dicitur dignitas, ita
2 [illegible] Canonicis possit si in euidentem,com
[illegible]positio enim extenditur ad casum com-
[illegible] sub lata significatione vocabuli, Dec.
[illegible] C.de transact. Verall.decis. 84. par.1.
[illegible]nim sunt in magno honore,secundum
[illegible]oralis,de off.deleg. faciunt enim vnũ
[illegible] Episcopo, cap.cum clerici, de verb.
[illegible]to, de his, quæ fiunt à Prælat: dicun-
[illegible]erici primi gradus,Præpos.in cap. Episco-
[illegible]8.dist.in processionibus,& sessionibus quo-
[illegible]libet sint colligialiter congregati; præce-
[illegible]ntium Abbates, habentes vsum Mitræ,&
[illegible]; Dec.in c.2.de iudic. Nauarr.in cap. 2. de
[illegible]& obed. Sair. dec.3.eo. tit. Item alij Cle-
[illegible]Dioecesis tenentur præstare reuerentiã Epis-
[illegible]& Capitulo Cathedralis, d.cap. cum cleri-
[illegible]Canonici dicuntur fratres Episcopi, vn-
[illegible]m recipiunt Episcopum ad osculum,
[illegible]de præb. Item dicuntur Coadiutores,
[illegible], Senatus, membra Episcopi, vt latè
[illegible]in Archiep.Bononiẽ. par. 7. fol.513.
[illegible] Canonicatus dicatur dignitas facit
[illegible]de Grass.1.de rescrip. vbi cõcludit,
[illegible]o Breuia ab Vrbe solent committi
[illegible] postea committantur constitutis in
[illegible]oterunt expediri per Canonicos at-
[illegible]li mente committentis.
[illegible] facit, quod Canonici possunt esse
[illegible]es Mendicantium, vt patet in com-
[illegible]legiorum Mendicantium, verbo
[illegible]res, quod officium non nisi perso-
[illegible]bus in dignitate committi potest,
[illegible]. deleg.

[illegible] *M M A R I V M.*

[illegible]*nes possunt excedere commissionis fines,&*
[illegible]*hæc conclusio declaratur, num.6 & 7.*
[illegible]*non solum commissionem, sed ipsius quali-*
[illegible]*tatem seruare debent.*
[illegible]*contra substantiam formæ commissionis*
[illegible]*, nec eram contra qualitatem.*
[illegible]*missionem ad beneficium acceptandum vi-*
[illegible]*gratiæ, non potest ex alia acceptare.*
[illegible]*Apostolicus censum, seu canonem auge-*

[illegible]*mentur commissionem in effectu seruare,*
[illegible]*non forma superficiali.*
[illegible]*rius Apostolicus possit augere cen-*
[illegible]*sum, seu canonem.*

[illegible] S O L V T. LXXXI.

[illegible]modum, & frequens est dubitatio
[illegible] Commissarij Apostolici, quibus cõ-
[illegible]dentẽ, possit augere canonẽ, seu
[illegible]ãdi erat quòd isti Commissarij
[illegible]dere fines cõmissionis,c.cũ dile-
[illegible]t.& tex.est ad literam in cap.
[illegible]& in cap. porro, & ibi Glo. de
[illegible]solum est seruanda commissio,
2 sed qualitas cõmissionis, cap. cum veniſſent, & ibi notabiliter Bald. de eo,qui mit.in poss.Curt. ad Alex.in l.transactionis, C. de transactio. Hinc
3 est quod sicut non valet actus factus contra substantiã formæ commissionis, ita nec contra qualitatem, cap.Pisanis, & ibi Abb.4.notab. de rest. spol.qui tex.est singularis, secundum Bal. in cap. 2.circa principium, de sent.& re iud & Iason in l.si procurator, nu. 3.C. de procurat. Item omne, quod fit præter formam commissionis, est ipso iure nullum, l. item eos, §. sed si ita, ff.quod quisque vniuer. Viu.decis. 335.& seq Hinc est, quod
4 habens commissionem ad acceptandum beneficium vigore vnius gratię,non potest acceptare ex alia, secundum Rom. cons. 256. vnde cum in rescripto si in euidentem, Papa mandauerit Commissarijs interponi decretum super alienatione rei ecclesiæ pro canone ibidem expresso, videbatur propterea prędictos Commissarios non potuisse augere,excedẽdo fines eorum cõmissionis.
5 Verùm præfatis non obstantibus,mihi videtur contrarium in praxi posse teneri, prout ita fuit decisum in Rota Romana in vna Aretina bonorum 19.Martij 1599. & est decis. Seraph. 1307. num.9. per hęc verba(Commissarii excesserunt fines cõmissionis,cum auxerint canonem, quem Papa mandabat confirmari, quatenus in euidentem,quia processerunt legitimè cõfirmando simpliciter locationem eo modo, quo facta fuerat, deinde augẽtes canonẽ de partis cõsensu ad maiorẽ vtilitatẽ,quod facere potuerunt, pinguius adimplentes id, quod per se iam sustineri poterat sine augmento,ad idem facit decis. Rot. collect. à Farin.191.vbi euidẽter apparet,posse Cõmissarios consensu partium augere canonem, seu censum.
6 Non obstãt contraria,nam respõdetur,& primo,quia quando commissio pinguis adimpletur, prout fecerũt Cõmissarij,non dicũtur egredi cõmissionis formam, tex. notabilis in l. si quis mihi bona,§.penult.vers.quod si ex parte,ff.de acq.hęred. Alex.in l. puberem,C.de iure deliber.Ias.cit. l.si procurator, num.6.C.de procurat.

Secundo respõdetur, quod qui facit illud, qđ est vicinũ cõmissioni,prout fuit factũ in casu, in quo disputamus,nõ dicitur excessisse cõmissionẽ,tex. est notabilis in l.iã tamẽ, §. antepenult. ff. de iud. solu. verb. quasi iuxta mãdatũ, etsi non mandatũ fuerit,per quẽ tex.ita notat glo.in c.nullus 2. glo. 61.dist.Abbas in c.causas 2.col.de re iud.& in cõs. 62.sub n.7.p.2.col.4. & facit glos. in c. innocens, verbo clementior,22.q.4.quę dicit,quod si Commissarius facit aliquid, quod non differt multum à commissione, non dicitur excessisse fines commissionis, vt tenuit alia Glo.in cap.licet ego 8. q. 1.& facit tex. in cap.in causis,& ibi Glos.extr.de elect.& in cap.post translationem,de renunc.

Tertio respondetur,quod sufficit seruare commissionẽ in effectu,licet nõ in forma superficiali, tex. est in l. fin. ff. mandat. & Bald. in l. si quis mihi bona §.penult.ff.de acquir. hæred.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Commissio est stricti iuris, nec commissario excedenti illius fines, est parendum.*
2 *Commissarius super vna causa, de alia non potest cognoscere.*
3 *Rescriptum, siue priuilegium in dubio pro impetrante præsumitur.*
4 *Commissarius Apostolicus de subreptione assensus cognoscere potest.*
5 *Cõmissarius impetrantẽ ad expensas condẽnare potest.*
6 *Commissarius abutentem Apostolico rescripto potest condemnare in expensis, & damnis alteri parti.*

An Commissarius Apostolicus, cui committitur si in euidentem possit cognoscere de validitate seù subreptione assensus.

RESOLVT. XCII.

HVic resolutioni respondetur, & pro ratione dubitandi; primo facit, quod commissio est stricti iuris, & commissario excedenti illius fines, impunè non paretur Gail.lib.1.obseruat.35.& commissarius super vna causa nõ potest cognoscere de alia non comprehensa in rescripto Bar. in l.2.C.si à non comp.Iud.& propterea rescripta commissionalia sunt strictè intelligẽda sm Magon.decis.87.Rot.Flor.& Balb. dec.131.vnde cum facultas cognoscẽdi de subreptione nõ videatur ei expresè cõcessa, propterea dicendũ est non posse de illa cognoscere.

Secundo facit, quod in dubio præsumitur pro impetrante rescriptũ, siuè priuilegium, & onus probandi contrariũ incumbit ei contra quem rescriptũ, seù priuilegiũ venit, Ripa in c. cũ M. Ferrarien. nu.7.de constit.de Franch.dec.113. nu.4.Viu.dec.60.per totum Corbu.de iur. emphyt.in tit.de caus.priuat.ob non solutionem canonis limit.10. nu.10.

Verùm præfatis nihil facientibus, contrariũ est in praxi tenendũ, quod .s. possit cõmissarius cognoscere de subreptione assensus Apostolici per tex. expressum in clem.1.de rescrip.& in c. cæterũ eo.tit.& per tex.in c.de cętero vbi scribẽtes de sẽt.& re iud.& est cõmunis opinio sm Panorm.in c.super literis nu.31.de rescrip.hinc est quod si assensus fuerit impetratus per mendaciũ, cognoscet commissarius secundum glos. in l.2.C.si cont.ius vel vtilit.publ.

Amplia nunc, & primo vt Prælatus commissarius possit etiam condemnare ad expensas dictum impetrantem cit.clem.1. de rescrip.Alex. cons.16.num.4.vol.1. Menoch.cons.304.vol.2. Monal.cons.60. nu.3.& seq.vol.1.

Amplia secundo etiã, quoad abutentẽ rescripto Apostolico sm glos.in c.fi.verbo expensis de rescript.Bombin.cons.22.Henriq. cons.16.

SVMMARIVM.

1 *Euidens ecclesia vtilitas per testes, & legitimas probationes est probanda nec commissario de ea asserenti credendum.*
2 *Stylus hodiernus in breui Apostolico.*
3 *Dictio siue aduerbium legitimè quid denotat.*
4 *Citatio partis requiritur, etiamsi in commissione fuerit dictum, quod extraiudicialiter cognoscat, qua opinio hodie non est vsu recepta.*
5 *Citatio, quando non requiritur, & quando testes non sunt examinandi.*
6 *Clausula vocatis vocandis quid importat.*

An Commissarius cui commissum est si in euidentem teneatur super euidenti vtilitate examinare testes, & citare partes.

RESOLVT. XCIII.

ABbas in cons.41.lib.1.tenet, quod non; sequitur Felin.in c.ad nostram nu.3. & seq.de iure iur.Rodoan.in rubr.de caus.cogn.in alienat.faciend.nu.74.q.23.& sequuta fuit Rota in vna Lauden.bonor.8.Iunij 1588. coram Gipsio; nihilominus contraria opinio est verior, & iuri consona, quod debeat euidenter cõstare de vtilitate ecclesiæ per testes, & alias legitimas probationes, & non credatur assertioni commissarij, alias alienatio iudicabitur nulla, ita volui Rota Bono. decis.2.Petri de Benint.Rubin.dec.cis.22. Crescent. decis.12.de priuil. mouentur per tex.in c.1.de reb.eccl.non alien.in 6.in quo aderat instrumentũ alienationis, & in ipso enũciebatur vtilitas ecclesiæ, & quia non probabatur, fuit declarata nulla alienatio, sequiturFrãc. & Bellamer.in clem.si vna de reb.eccl.non alie.

& hæc opinio suadetnr, attento stylo hodierno, quo in breui Apostolico ponitur clausula, si tibi legitimè constiterit; quæ causæ cognitionẽ denotat, & partis citationẽ, iuxta veriorẽ opinionẽ glos.in clem. præsenti de censib. & in clem. multorũ de pęn.Abb.in c.sacro de sent.excom. & in c.conquerente de restit.spol.Fel.in c.si cõstiterit de accus.& ita decidisse Rot.habetur in antiq.decis.32.de rescrip.Guid.Pap.dec.70. qđ amplia etiam si esset dictũ quod extraiudicialiter se informet, quia non per hoc censetur sublata partis citatio Bellam.decis.672.&decis.68 Cresc.d.decis.12.de priuil. & fuit dictũ in vna Conchen. bonor.13. Iunij 1591.corã Mantica. Contrariã opinionẽ tenuit Abb.cons.41.vol.1. Ferre.cõs.82.n.1.vol.1.Rot.diuers.dec.160.n.8 par.2.& ita fuit dictum in vna Lodiẽs.cẽsus 15. Ian.1597.corã Cord. q̃ opinio hodie practicat.

Limita nunc conclusionem principalẽ, & 1.qñ Papa derogat Paulinæ, & simplr cõmittit vt se informet Rot.diuer.dec.479.nu.2.& 716.nu.1. par.1.& dec.160.n.8.par.2.& fuit dictũ in causa Leodien.cẽsus 29. Ianuarij 1596. corã Orano, & 15.Ianuarij 1596. coram Corduba.

Limita 2.vt dixi alias, quando Papa committeret, vt extraiudicialiter se informet Abb.d. cons.41.lib.1.Felin.cons.19.nu.13.& seq. Dec. cons.99.Rota diuers.dec.160. num.8. par.2. & idem Dec. in l.certum nu.15.C. vnde cognat.

Sub limita præfatam limitationem, quando adesset clausula vocatis vocandis, quia tunc requiritur citatio c.exhibita, vbi Abb.nu.6.ext.de iudic.Rot. decis.300.de rescript. in nouis Dec. cons.173.num.2. & Rot. in dicta Leodien. census 29.Ianuarij 1596. coram Orano.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 Commissarius in breui si in euidentem non potest sententiam fe mortuo Pontifice.
2 Intellectus cap. si super gratia de off. deleg. in 6.

An Comissarius si in euidentem possit mortuo Papa ferre decretum.

RESOLVT. LXXXXIV.

PRo parte affirmatiua videtur dicendum, nempè potuisse Commissarios Pontifice mortuo ferre decretum, per tex. in cap. si super gratia de offic. delegat. in 6. vbi gratia non expirat per mortẽ Papæ; facit decis. Bellam. 301. & tex. 1. de priuileg.

1 Contrariam tamen, ac iuri consonam esse tenent Balb. decisio. 29. ac secundum eam iudicasse Senatum Chatalon. dicit Peguer. decision. 18. pro qua etiam facit elegans text. in capit. 1. §. fecus de præben. in 6. vbi si de prouisione faciendâ certæ personæ fuerit collata potestas alicui executori, illa expirat omninò, si concedens integra moriatur, & ita voluit pariter Rom. cons. 12. de offic. delegat. in nou. Roman. in l. 25. fidi quis ff. de donat. Iaſ. in leg. more rom. cita text. ff. de iurisd. omn. iud. Cardin. in cap. petijsti 7. q. 1. Fel. in cap. relatum, vers. limitatur de offic. deleg.

2 Non obstat tex. in cap. si super gratia, quia procedit, quando gratia Summi Pontificij est iam perfecta, & datus merus executor, Bellam. cit. decisione secus si adhibenda est causæ cognitio, quoniam si antequam adhibeatur, moriatur Pontifex expirat, ita tenet Bald. in l. final. ff. de constitution. Princip. colun. 1. vers. sed pone, quod Princeps, Dec. in rubric. de constitution. numer. 41. Præpos. in dict. capit. petijsti, Geri. & Anchar. in dict. cap. si super gratia, & à terminis decreti, si in euidentem, vt non possit expediri à commissarijs est decis. Peguer. cit.

SVMMARIVM.

1 Commissarij Apostolici quibus commissiones si in euidentem dirigantur, alteri vices suas demandare non possunt, & quare num. 5. 6. & 7.
2 Regula; delegatum Papæ, vel Principis, causas sibi cõmissas subdelegare posse limitatur.
3 Commissio si in euidentem in primarijs dignitatibus cõstitutis dirigitur, & quare.
4 Commissiones si in euidentem grauissimum continent negotium.
5 Clausula, quæ apponuntur in literis commissionis, ad hoc vt commissarius, subdelegare non possit.

An Commissarij Apostolici, quibus litteræ si in euidentem diriguntur, vices suas alteri demandare possint.

RESOLVT. LXXXXV.

1 QVamuis enim regula sit, quod delegatus Papæ, vel Principis possit causas sibi commissas alteri subdelegare, vt cõmuniter per DD. in cap. quoniam Apostolica de offic. deleg. & in l. a Iudice C. de iud. cum similibus; tamen in hac quæstione negatiuè est respondendum, vbi in delegatione apponuntur verba personalitatem exi-
2 gentia delegati, & negotium, quod demandatur, vtilitatem publicam præseferat, aut causa grauissima censeatur, prout semper contingit in præfatis literis Apostolicis si in euidentem dirigi solitis ordinario, vel eius Vicario ac simul alijs in ec-
3 clesiasticis dignitatibus primarijs constitutis, cũ clausulis benè iudicantibus electam fuisse eius industriam personæ, & maximè propter vim præelectionis factę à Sede Apostolic. de illis, prout animaduertit ex se circa præelectionem personę factam à Summ. Pont. in literis Apostol. quibusdam directis, Guid. Pap. in d. cap. quoniam Apostolica sub num. 5.

4 Quod autem hæ litteræ grauissimum negotium contineant, ac publicam vtilitatem, præseferant in columnitati ecclesiæ consulendo, ne ipsius bona damnosè perdantur, omnibus notũ est, & patet ex tot bullis, & extrauagant. super hoc editis, & ex tot constitutionibus grauissimas indicentibus pœnas malè alienantibus, adeò, vt ratione negotij grauissimi publicam vtilitatem respicientis commissarij præfati non valeant al-
5 teri vices suas de mandare per tex. in dict. capit. quoniam §. 15. autem cui vbi latè Guid. Pap. de actu commisso publicam vtilitatem respiciente, qui subdelegari nequeat sub num. 7. Abb. sub nu. 2. Butri. num. 12. versicul. secunda regula est, & num. 15. & ex magnitudine ministerij commissi censeri electam personæ industriam voluit
6 Bald. ibi sub num. 5. & 7. Vant. de nullit. iurisd. deleg. num. 21. Iaſ. in l. more nu. 65. ff. de iurisd. omn. iud. cum alijs quos cumulat Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 54. & 68. & in tract. de præsumptio lib. 2. quæst. 21. numer. 4. Gratian. decisio. 157. numer. 11.

7 Multo minus subdelegare possunt attenta forma mandati diligenter custodienda l. diligenter ff. mand. maximè, quod in dictis literis plures adijciuntur clausulæ, quibus electa censetur industria personæ eius modi sunt (discretioni vel circuspectioni tuæ committimus) conscientiam vestram oneramus (per vos vel coram vobis) cum similibus, quibus clarè apparet istis delegatis negotium personaliter commissum, & sic eis fuisse inhibitam subdelegandi facultatem, communi-

Digitized by Google

ter DD. notant in d. cap. quoniam Apostolica, d. §. is autem & in l. inter artifices de solut. Crescent. dec. 1. de off. deleg. Grat. d. dec. 157. Ias. qui alios cumulat, ac dicit notandum in l. a iudice, 12. limit. C. de iudic.

Notabilia in materia Commissariorum Apostolicorum.

PRimo, si per commissarios fuerit pronuntiatum pro euidenti vtilitate alienatio præsumitur vtilis ecclesiæ donec contrarium probetur Seraphin. in dec. 1125. & ratio est, quia in dubio præsumitur pro executoribus, vt inquit Abb. cõsil. 41. Dec. cons. 341. num. 12 Capyc. dec. 16. n. 4. & sæpissimè fuit in Rota resolutum, & signanter in vna Senogalien si siluæ 13. Februarij 1580. coram Cotta.

Secundo. Processus formatus à Commissario in alienatione rei ecclesiæ non citatâ ipsa Ecclesia, est nullus ipso iure, Rota in vna Aretina bonorum 19. Martij 1599. coram Illustrissimo Seraphino vt patet in eius dec. 1307. Ægid. dec. 187.

Tertio, Signatura iustitiæ non potest concedere licentiam alienandi bona Ecclesiæ, bene tamẽ potest Iudices commissarios subrogare, vt fuit in Rota resolutum in vna Auximana prædij 13. Nouembris 1585. coram Orano, vt refert idem Seraphinus citat. decis. nu. 8.

Quarto Confirmatio Commissariorum alienationis rei ecclesiæ contra formam rescripti Apostolici est nullius roboris, & momenti, Rot. in vna Papien. tenutæ de Magdalena 17. Iunij 1596. coram Illustriss. Seraphino, vt patet in eius decis. 1195.

Quinto confirmatio commissariorum præsumitur ex lapsu temporis, verum per exhibitionẽ tituli inualidi cessat præfata præsumptio, Seraphin. in dec. 1235.

Sexto. Defectus causæ alienationis reddit nullum ipso iure decretum commissariorum Ruin. in cons. 68. num. 5. lib 1. Gemin. in cons. 48. num. 9. & Seraphin. in dec. 518.

Finis Tituli Commissariorum.

Praxis Locationis rerum Ecclesiæ.

SVMMARIVM.

1 *Euidens vtilitas non solum requiritur in alienatione, verum etiam in locatione, & quare nu 3.*
2 *Læsio in locatione quomodo probetur.*

Locatio bonorum ecclesiæ an valeat, si non constet de euidenti ecclesiæ vtilitate,

RESOLVT. LXXXXVI.

1 AD validitatem locationis rei ecclesiæ non sufficit, vt ecclesia nó fuerit dãnificata, sed requiritur præterea, quod lucrum sentiat, cap. sine exceptione, 12. q. 2. vbi Bellam. nu. 1. Gemin. nu. 2. vers. in hac quæstione, Imol. in cap. ad aures num. 1. de reb. eccl. non alien. Anton. de Butr. in cap. ad nostram num. 5. & seq. de empt. & vendit. & ad probandam læsionem sufficit articula-
2 re quod ex locationibus præteritis ecclesia plus percipiebat, Ias. cons. 4. num. 7. & 16. vol. 1. Dec. cons. 142. num. 6. & fuit resolutum in vna Anchonitana locationis, & iterum in Romana Casalis Turricellæ 10. Martij 1578. coram Cantuccio, & quod euidens vtilitas, ita sit necessaria, in locatione, sicut in alienatione tenuit Rota in vna Anchonitana de Faundinis prim. Maij 1584. coram Bubalo, & Farinac. dec. 25.

3 Cuius ratio est, quia locatio æquipollet emptioni, seù alienationi l. 2. ff. locat. secundum quam rttionem arguit pariter Bald. cons. 21. vo 1. Menoch. cons. 112. vol. 7.

SVMMARIVM.

1 *Nouus Prælatus locationi prædecessoris stare tenetu quatuor concurrentibus manifestè, num. 3.*
2 *Successor non tenetur stare locationi, quando locatio e facta nomine proprio a predecessore, & quare.*
4 *Successor locationi stare tenetur, quando p' edecessor Sum' Pont. locandi potestatem habuit, per quamplu res annos, & in illo tempore conductorem a nemine nec à successoribus esse molestandum.*
5 *Successor locationi stare tenetur per predecessorem fa cta, quando annus esset inchoatus, & res integ non esset.*
6 *Conductor locationi facta per predecessorem stare ten tur cum successore, quando annus etiam est captus.*
7 *Conductor perseuerare cum eisdem pactis inuis cum p decessore non tenetur cum successore.*
8 *Consuetudo vim habet, vt successor teneatur locati ni facta per predecessorem stare.*

An nouus Prælatus teneatur stare locationi fact per prædecessorem infra triennium.

RESOLVT. LXXXXVII.

1 REgulariter Prælatus successor non teneti stare locationi, vel conductioni prædecessoris

Digitized by Google

foris, vt tenuit Card. Put. decis. 181. lib. 1. & 421. ed lib. Frac. March. decis. 102. part. 1. per tex. expresum in l. emptorem, C. locat. vbi nouus dominus non tenetur stare Colono.

Verum contraria opinio in praxi est magis recepta, & ei consona, quam firmauit Summ. Silvestr. in verbo locatio num. 11. Franc. Marc. decis. 1. num. 4. in fin. part. 2. Abb. q. 3. num. 6. & sequ. cap. fin. ne prelat. vices suas, Rodoan. q. 57. num. 53. vers. quia successor in beneficio, & hanc eam defendit Caualcan. decis. 44. part. 1. ibi à num. 23. vsque 41. quam plurimos DD. pro hac opinione allegat, ostenditque esse veram & magis communem, & secundum eam pluries fuisse iudicatum in diuersis tribunalibus, atque respondet omnibus contrarijs; & secundum eam refert decisum Martha dec. 180. & Guid. Pa. decis. 480.

Qui omnes intelligunt hanc vltimam sententiam tantummodo procedere, quatuor concurrentibus, scilicet, quod locatio fuerit facta nomine Ecclesiæ. Secundo, quod sit facta pro vtilitate ecclesiæ. Tertio, quod pecunia sit conuersa in eccles. vtilitatem. Quarto, quod interueniat autho ritas superioris, vt de communi, & magis communiter tenentur addent. ad Alban. cons. 108. post Bal. in l. emptorem numer. 9. vers. numquid successor, C. locat. Mynsing. centur. 3. obseruat. 41. & Bal. decis. 29. & propterea quando locatio facta à Prelato nomine proprio successor non tenetur stare locationi, Bal. cons. 255. vol. 1. Socin. cons. 34. num. 4. lib. 3. Rot. decis. 1. de loc. in nouis, Mohedan. dec. 271. in fine, & mouentur, quod in tali casu non potuerit prædecessor successorem obligare, ex quo actio personalis in eum non transit, vt intelligit Card. Put. decis. 181. lib. 1. Paris. dec. 192.

Animaduertendum tamen, quod de quatuor requisitis supradictis debet manifestè constare, alias non tenetur successor in beneficio stare colono, Rodoan. d. quæst. 57. num. 81. videtur esse decisio, Menoch. cons. 499. vol. 3. Bursat. cons. 33. num. 6. volum. 1. & cons. 351. nu. 6. vol. 1. & Polidor. Rip. obser. 115.

Nunc limita principalem conclusionem, & primo quando Summus Pontifex concederet licentiam locandi ad tot annos, & vt dicto tempore durante, conductor à nemine, nec à successore in beneficio molestari possit, Mandos. de gratia tit. de indulto locandi, vers. sup. Carroc. de locat. part. 3. concluf. 11. & ad materiam vide Gratian. consil. 96. numer. 2. Duen. reg. 240. num. 9. Valas. dec. 40 Guttier. 2 Canon. q. c. 8. nu. 66.

Limita secundo, quando inchoatus esset annus, vel laborerium, & res non esset integra; vel si terre fuissent satę, vt fructus pendentes de proximo colligendi, Corn. cons. 199. volum. 1. Menoch. cons. 181. volum. 2. quia tunc pro isto anno incepto successor in beneficio tenetur stare Colono, ita Franc. March. decis. 196. par. 2. Caualcan. d. decis. 44. num. 34. Cacheran. decis. 182. Balb. decis. 29.

Amplia limitationem hanc, vt huiusmodi
6 obligatio extendatur etiam ad ipsum conductorem, scilicet, vt pro anno cepto non possit recedere à locatione, vt quia fortè videret parum vtilitatis consequuturum esse Franc. March. d. de cisio. 102. Caualcan. ibidem nu. 24.

7 Sublimita quoad hoc, vt conductor non teneatur perseuerare cum eisdem pactis initis cum prędecessore; verum vt tanquam in colonus partiarius fructus anni cepti diuidat cum successore. Borgnin. d. decis. 44. num. 23. vers. & quod pro illo anno, Ozas. decis. 82. Polidor. Rip. obseruat. 115.

8 Limita tertio existente consuetudine loci in contrarium, Francis. March. decis. 144. par. 1. Carrocc. loco cit. concl. 14.

SVMMARIVM.

1 *Res ecclesia absque requisitis, vltra triennium locari non potest, & idem est in prælato regulari num. sequent.*

3 *Beneficiatus alteri beneficiato in eadem ecclesia vita durante portionem obuentionum, vel fructuum suorum locare non potest, & quare.*

4 *Locatio vltra triennium valida; si adest de consuetudine.*

5 *Locatio vltra triennium exigui valoris est valida, & quare.*

An res Ecclesiæ vltra triennium locari possit absq; assensu Apostolico.

RESOLVT. LXXXVIII.

1 REspondetur id omninò fieri non posse, non adhibitis solemnitatibus extrauag. Ambitiosæ, de reb. eccl. non alien. & ita fuit resolutum in Rota Romana in vna Senen. prędij 8. Octobris 1584. coram Pamphilio, Berou. consil. 8. nu. 9. volum. 3. Bald. cons. 16. num. 7. & seq. uol..... Plot. consil. 19. num. 62. Dec. consil. 143. num. 3. Vgolin. in tractat. de potestat. Episcopi cap. 14. §. 7. post num. 5. ex quibus uidetur hodie correctam esse decisionem, glos. in clem. 1. huius titul. ubi permittebatur locatio infra decennium, non ultra, quia tunc dicebatur ad longum tempus secundum Boer. decis. 23.

2 Quam conclusionem ampliia procedere, etiam in Prælato regulari, Bursat. cons. 398 num. 16. uol. 1. Menoch. cons. 99. num. 7. & seq. uol. 4. & Monald. cons. 16. uol. 1. & fuit resolutum in d. Senen. Prędij 8. Octobris 1584. coram Pamphilio.

Digitized by Google

3 Amplia, vt non possent duo beneficiati in eadem Ecclesia alter alteri locare (vita durante) portionem obuentionum, & fructuum suorum, quia esset species alienationis secundum Nauar. cons. 10. in nouis, de reb. eccl. non alien.

Nunc limita, & primo non procedere, quando adesset consuetudo in contrarium locandi,
4 scilicet, vltra triennium, quia esset seruanda, pulchrè Paris. cons. 98. lib. 4. Macerat. lib. 2. var. resolut. cap. 17. nu. 16. & sequen. Gamma decis. Lusitan. 388. in fine.

5 Limita secundo in locatione vltra triennium exigui valoris, quia tex. in cap. terrulas 12. q. 2. procedit non solùm in alienatione, sed etiam in locatione, secundum Thoming. decis. 23. & ita decisum refero Ego ipse in decis. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 22. Crot. consil. 96. num. 14. volum. 1.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus, siue Rector antiquo tempore fructus, siue beneficij commoditates pro toto sua vitæ tempore locare poterat, non autem post extrauagantem Ambitiosæ nu. seq. & 4.*

3 *Fructus beneficij sunt bona ecclesiastica.*

An beneficiatus possit ità disponere de fructibus, vt possit eos locare etiam ad longum tempus.

RESOLVT. IC.

ET quidem Abb. in c. fin. ne Præl. vices suas num. 4. notat ex glos. 2. ibi, quod Rector Ecclesiæ potest locare fructus pro toto tempore vitæ suæ. Quæ tamen glos. reuera id non dicit, vt rectè animaduertit Annan. ibi n. 7. subdēs, quod illud fieri non possit, ex tex. & glos. in vers. eius, in clem. 1. de reb. eccles. non alien. & sequitur Lopez in l. 9. tit. 17. par. glos. 1.

Vnde de iure antiquo vera videbatur dicta sententia Abbatis, quod Rector Ecclesiæ, seu be-
1 neficiatus posset locare fructus, seu commoditates sui beneficij pro toto tempore vitæ suæ Siluest. in summa, vers. simonia, §. 14. & Tole. lib. 5. cap. 91. quamuis prædia, seu possessionis non possent locari ad longum tempus, seu vltra nouem annos, quia esset alienatio, Lapus alleg. 30. in fine, & ibi Mandos. & alleg. 80. addit. 1. Couar. lib. 2. variar. resolut. ca. 16. num. 1. Rodoan. rubr. 1. cap. 14. & rubr. 33. & fin. q. 6. Valasc. de iure emphyt. q. 29. Molin. de primogen. lib. 1. c. 21. num 15. Garl. de expens. cap. 14. num. 1. Et est receptissima sententia, vt per Consal. lib. 2. var. resol. q. 29. licet ipse contra teneat. Difficultas est quid hodie dicendum sit, stante extrauagante ambitiosæ, quæ omnium rerum ecclesiasticarum vltra triennium prohibet locationem.

2 In qua multi tenent, dictam extrauagantem habere locum in locationibus bonorum, non autem in locationibus fructuum, & reddituum, ita quidem, vt ipsa res, seu prædia prohibeat locare, non verò fructus, & reditus ecclesiasticos ad aliquod beneficium pertinentes, ita Couar. lib. 2. var. resolut. cap. 16. num. 6. Rodoan. d. q. 6. §. vltimo, nu. 4. Caroc. par. 3. tit. de rebus eccl. loc. num. 51. Graff. in decis. aur. casuum conscientiæ, lib. 4. cap. 24. nu. 20.

Et Auendanus de exeq. mand. 1. p. cap. 4. num. 42. ait dictam extrauag. loqui de bonis ecclesiarum, non tamen de bonis ad clericos pertinentibus, & beneficia non esse bona ecclesiastica, & Molin. d. lib. 1. de Hispan. primogen. cap. 21. nu. 27. tenet posse beneficiatum locare vltra triennium, non tamen ad longum tempus res beneficij, & etiam ad vitam fructus, seu commoditates beneficij, sed non meminit de dicta extrauag. & sequitur Mol. de contract. 2. tom. disp. 466. qui postea agit de dicta extrauagan. non tamen tangit hanc difficultatem de locatione fructuum.

Verius tamen est, quòd dicta extrauag. non solum habeat locum in locationibus rerum, & bonorum, seu prædiorum beneficij, vel ecclesiæ, sed etiam in locationibus fructuum, quod probatur ex illis verbis, OMNIVM RERVM, ET BONORVM ECCLESIASTICORVM, nam, & fructus beneficij, seu ecclesiæ, sunt res, & bo-
3 na ecclesiastica, cum ab ecclesia proueniant, suntque eius ministris assignata propter diuinū ministerium, quidquid Auend. sup. malè, & perperam dicat non esse bona ecclesiastica.

Et hanc sententiam tenet Rebuff. in cap. extirpandæ, §. qui verò, 7. dist. de præb. Boer. decis. 224. Gamma decis. 156. Mandos. de signat. gratiæ, tit. de indulto locandi redditus beneficij, Alex. Stiat in dicta extrauag. Ambitiosæ, nu. 6. & 61. in fine Nauar. in manuali cap. 25. nu. 137. & in cons. 11. de reb. eccl. Guttierez lib. 1. canonicarum quæstionum, cap. 8. num. 15. quem sequitur Zenedo in coll. 76. ad decret. num. 3. & coll. 32. ad sextum, num. 30. Riccard. in rub. institit. de locatione, num. 5. Philiarc. de off. Sacerd. 2. p. lib. 4. cap. 22. Graff. sibi contrarius lib. 3. cap. 4. num. 7. Arm. verb locatio, num. 5. Rodriq. in sum. 1. tom. cap. 18. num. 5. Veha in summa 1. parte cap. 36. casu 40. Tolet. in summa lib. 5. cap. 91. Solis. de cens. lib. 2. cap. 3. num. 10. Cordua in summa quæst. 103. Lopez in Instructorio conscientiæ, 1. tomo, cap. 191. & in Instructorio negotiantium, cap. 2. lib. 8. Quintauaduen. lib. 2. numer. 69. vbi ait, quod multi ad fructus extendunt dictam extrauagant. quamuis numer 66. dicat, placere nonnullis rerum ecclesiæ non fructuum locationem bene esse prohibitam

Et

Digitized by Google

Et Flores in addit. ad Gam. decis. 156. ait, istã sententiam de rigore veram esse, licèt in praxi dicat, non seruari. Quam etiam magis practicari, ait Zanallus q. 199. in commun. contra commun. licet asserat quamlibet opinionẽ esse probabilẽ, & ita passim in praxi seruatur.

Etiam hanc opinionem Rota Rom. in vna commendæ locationum 5. Martij 1600. iudica-
4 uit, quod sicuti bona ecclesiæ non possunt locari vltra triennium, ita nec fructus, & locationem prolongiori tempore factam, vt sub beneplacito Apostolicæ Sedis, ante illud obtentum, potest Prælatus, vel locator reuocare; vnde sequitur fructus pensionis ecclesiasticæ non posse vendi, aut locari vltra tres annos, ex d. extrauag. Ambitiosæ, vt in terminis consuluit Nauar. d. cons. 11. de rebus eccles. non alienan. & ego consultus respondi.

SVMMARIVM.

1 *Fructus vltra triennium locari possunt, qua fructus quolibet triennio reddunt.*
2 *Extrauagans Ambitiosæ, de quibus loquatur rebus.*
3 *Locatio rei ecclesiæ per sex annos, vel nouennium aliquã de iure potest.*
4 *Emphyteuta non soluens canonem rei ecclesiæ per quinquennium, quæ quolibet triennio fructus reddit, non cadit a iure suo.*
5 *Bona ecclesiæ vltra triennium locari potest.*

Ita ex prædijs ecclesiæ quolibet triennio fructus emanantur, possint vltra triennium locari.

RESOLVT. C.

1 REspondetur affirmatiuè ex doctrina Barbatij in rub. de reb. eccl. non alien. num. 6. & seq. Nauarr. in comment. de rebus eccl. num. 21. Couarr. qui comprobat lib. 2. variar. resolutio. cap. 16. Guttier. lib. 1. canonic. quæst. cap. 7. num. 12. & seq. Alex. Rauden. decis. 22. Arismin. Tepat. lib. iuris sententi. verbo locatio, Vgolin. de potest. Episcopi. cap. 14. §. 7. post num. 12. Lessius de iust. & iure, lib. 2. cap. 24. dub. 2. qui referent extrauag. Ambitiosæ loqui de rebus, quæ quotannis dant fructum, vnde si aliqua res solum alternatim fructus redderet, poterit locari ad triennium, si tertio quoque anno dumtaxat pote
2 rit ad nouennium, quia primum triennium æquiualet vnico anno, & ita secundum, & tertium.

Quam conclusionem amplia in emphyteuta, qui non fructificat, nisi tertio quoque anno,
4 vnde deuoluatur ecclesiæ, si non soluerit per quinquennium, neque per octo annos, si non fuerit laico, iuxta terminos cap. potuit, de loc. & l. 2. C. de iure emph. & voluit Bald. cons. 391. num. 16. volum. 3. & cons. 17. num. 4. volu. Mason. in Auth. qui rem, vbi post eum Alex. nu. 10. C. de sacrosanct. eccl. Hippol. sing. 409.

5 Quare filia cedua ecclesiæ hac ratione locari poterit, non tamen anticipatis solutionibus fieri poterit iuxta dispositionem Concil. Tridentin. sess. 25. capit. 2. de reformatio. quoniam fieret præiudicium successori, secundum Vgolin. loco citato.

SVMMARIVM.

1 *Assensus Apostolicus in locatione vltra triennium rei ecclesiæ solitæ locari non requiritur, & quando requiratur in hoc casu, num. 2.*
3 *Res ecclesiæ solita locari, si est incorporata, non potest absq; sollemnitatibus vltra triennium locari.*
4 *Res ecclesiæ solita locari vltra triennium duobus de modis cognoscitur.*

An in locatione vltra triennium rei ecclesiæ solitæ locari assensus requiratur Apostolicus.

RESOLVT. CI.

1 REspondetur in prefata locatione assensum minimè requiri ex consilio Ploti 22. & 19. num. 62. & Dec. cons. 142. num. 3. & fuit resolutum in Rota in causa Senens. prædij 8. Octobris 1584. coram Pamphilio, quam conclusionem limita.

2 Primo, vt non procedat, quando non adest eadem causa concessionis, siquidem res ecclesiæ soli ta locari, tunc demum sine solemnitatibus locari potest, quando adest eadem causa concessionis, alias secus, Abb. in cap. vt super, num. 11. vers. ego crederem, de reb. eccles. non alienan. Curt. Iun. de feud. part. 2. quæst. 1. num. 10. Rebuff. de alien. rei eccl. num. 35. Menoch. cons. 25. num. 6. volum. 1. Bursat. cons. 16. num. 3. & seq. volum. 1. & fuit latè dictum, ac resolutum in Rota Romana in vna Mediolanen. bonorum 23. Ianuarij 1593. coram Orano.

3 Limita secundo, quando res ecclesiæ solita locari, esset incorporata ecclesiæ, quia tunc non poterit absque sollemnitatibus locari, Card. in cap. 2. quæst. 12. de feud. Guido Pap. decis. 154. Garz. decis. 99. Mantic. cons. 26. num. 15. & seq. Berret. cons. 111. num. 12. Curt. Iun. de feud. par. 2. q. 1. num. 10. Rodoa. de reb. eccl. non alien. quæstio. 13. & vide in eadem Mediolan. bonorum 23. Ianuarij 1593. quando autem dicatur facta incorporatio vide Ancharan. consil. 156. Menoch. cons. 79. num. 10. & sequent. volum..... Clar. in §. feudum, q. 13. n. 3. & sequent. & Berret. cit. consil. 111. num. 12. & seq.

Sed quæstionis est, quando dicatur res solita locari, vltra Dec. cons. 142. num. 4. & in Auth. qui rem num. 20. C. de sacrosant. eccles. Mol. de contract. disput. 468. num. 20. Crescent. dec. 1. de consuetud. vide decis. Rotæ Seraphini 434. quam placuit hic ad uerbum referre.

Digitized by Google

Domini reſoluerunt, quod ad hoc vt conceſſio caſtri, de qua agitur, facta ſine ſollemnitatibus teneat, tanquam de re ſolita locari, vnum ex duo-
4 bus requiritur, vel quod precedat vna locatio ſollemnis, & valida, & illicò dicitur res locari ſolita, nec curſus temporis requiritur, vel hac deficiente, adſint duæ locationes cum curſu 40. annorum, Præpoſ. in cap. 1. num. 25. cum ſeq. qui feudum dare poſſunt, Alex. conſ. 9. num. 3. volum. 3. Iacob. de Sancto Georgio de feud. verſ. feudorum, num. 39. Iaſ. conſ. 155. qui de communi, verſ. quarto facit, lib. 1. eandem communem dicit Seiſel in ſpecul. feud. fol. 171. cum ſeq. & fol. 183. nec obſtat, quod ex curſu temporis præſumuntur ſolemnitates, quia hoc non poteſt procedere in terminis huius deciſionis, alias redderetur falſa communis opinio. An verò probẽtur tales duę conceſſiones cum curſu 40. annorũ in caſu, de quo agitur, erit videndum hæc ille.

SVMMARIVM.

1 *Locatio rei eccleſiæ facta vltra triennium, per triennium valet.*
2 *Emphyteuſis conceſſa vltra tempus à iure permiſſum, quoad tempus non prohibitum tenet.*
3 *Donatio facta vltra quingentos aureos ſine inſinuatione non eſt valida, ſed firma remanet pro ſumma à iure permiſſa.*
4 *Vtile in ſeparabilibus non vitiatur per inutile.*
5 *Indulgentia conceſſio per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, non tenet, ſed eſt valida pro ſtatuto tempore.*
6 *Locatio vltra triennium non eſt valida etiam pro triennio, & ita in praxi.*

An locatio rei eccleſiæ in plures annos facta, valeat ſaltem quoad tres annos.

RESOLVT. CII.

1 IN hac deciſione, vt ordinatè procedam, duas reperio principales opiniones.

Prima fuit illorum, qui aſſeruerunt, præfatam locationem validam eſſe quoad triennium, & iſti fuerunt Carroc. de locat. part. 3. concl. 9. numer. 97. poſt Lap. alleg. 80. Mol. de primog. Hiſp. lib. 1. cap. 21. Aquil in l. 1. §. ſed ſi mihi, num. 34. cũ multis ſequent. ff. de verbor. obligat. Calcan. conſil. 124. col. penult. & Monal. conſ. 112. volum. 2. & ſecundum hanc opinionem refert Senatum Luſitanum iudicaſſe Gam. dec. 87.

Mouentur primo, quia emphyteuſis conceſſa vltra tempus à iure permiſſum, quamuis non valeat, quoad totum illud tempus à concedente permiſſum, valet quoad tempus à iure ſtatutum, ſecundum Bal. in auth. qui rem, C. de ſacroſan.
2 eccl. Caſtr. in auth. ſi quas ruinas, Cod. eod. Alex. conſ. 38. vol. 2. Bald. conſ. 327. volum. 3. Clarus in §. emphyteuſis, quæſt. 6. verſic. ſcias tamen, & in §. feudum, quæſt. 13. verſ. ſed quid ſi alter, & eſt communis opinio, ſecundum Iaſ. & Dec. in auth. qui rem, C. de ſacroſanct. eccleſ. quam ſequuntur omnes relati à Traquell. lib. 2. de retract. par. vltima num. 144.

3 Secundo, quia donatio facta abſque inſinuatione vltra quingentos aureos, in exceſſu ſolum vitiatur, & firma remanet in ſũma à iure permiſſa, l. ſancimus, & l. penult. C. de donat. Bald. conſil. 339. vol. 3. Iaſ. cit. l. 1. §. ſed ſi mihi, num. 7. & ſequent. ff. de verb. obligat.

4 Tertio, quia in ſeparabilibus vtile non vitiatur per inutile, d. l. 1. §. ſed ſi mihi, ff. de verbor. obligat. & in cap. vtile, de reg. iur.

5 Quarto, quia conceſſio indulgentiarum facta per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, licet fuerit nulla in tempore illo, erit tamen valida infra illud, cap. Indulgentiæ, de pœnit. lib. 6.

6 Altera fuit opinio cõtraria primę, locationem ſcilicet eſſe nullam, etiam pro triennio, ac extrauagantem Ambitioſæ, annullare cnn tractum locationis in totum, & hanc opinionem tenuerũt Couarr. lib. 2. var. reſolut. cap. 16. Anna ſingul. 327. Rodoan. q. 58. Moli. de contract. q. 66. & 77. Alban. deciſ. 107. Tiraq. de retract. ligna. §. 23. gloſ. 1. num. 12. & hæc opinio eſt magis recepta; & iuri conſona, & propterea in praxi ſequenda, & ſecundum eam fuit deciſum in Curia Romana in vna locationis Brixienſ. 5. Decembris 1594. coram Pegna, & iterum in vna Comẽſis locationis 20. Martij 1600. coram Pamphilio & ſęplus in alijs cauſis, & ſecundum eandem opinionem iudicaſſe Conſ. Neapol. refert. Afflict. deciſ. 107. in cauſa Domini Motiæ,

SVMMARIVM.

1 *Locatio de biennio in biennium facta quouſq; vixerit nulla, & contrahentes, pœna extrauag. ſunt affecti, quare num. 5.*
2 *Vita hominis tempus non habet determinatum.*
3 *Aetas complexio, & quod peius, peccata mortem accelerant.*
4 *Sexagenarius dicitur decrepitus.*

An locationis inſtrumentum de biennio in biennium vſquequo conductor vixerit ſit nullum in vim extrauag. Pauli II.

RESOLVT. CIII.

1 IN preſenti dubitatione reſpondeo cum deciſione Thomæ Triuiſ. Rot. Venet. 21. part. vbi refert per illam Rotam tentum fuiſſe præfatum locationis inſtrumentum fuiſſe nullum, & proinde ſubintrare pœnas extrauag. Ambitioſæ de reb. eccleſ. non alien. quæ extrauag. annullat quoſcunque contractus, nempe emphyteuſim, locationes ad longum tempus, ideſt vltra triennium duraturas.

Nec

Digitized by Google

Nec obſtat, quæ pro contraria adducebantur parte, ſcilicet, quod huiuſmodi locatio non dicatur ad longum tempus facta ob id præcipuè, quia eſt duratura, quouſq; conductor vixerit, & quia vita ipſius conductoris non habet tempus determinatum, nam mors non habet diem, & horam limitatam, niſi quoad Deum, etenim aut ob ætatē, vel complexionem, ſeù ob peccata noſtra mors cito præſumitur Gloſ. in cap. qua fronte verſ. 3 dicat de Appellat. cap. qualiter 2. de Accuſat. ac poterat maximè dici ad longum tempus in casu Triuiſ. adducto ob id, quòd conductor tēpore prædictæ locationis erat ſexagenarius, & vltra; & ſic in ætate decrepita, prout conſuluit Craſſet. conſ. 108. num. 2. volum. 1. Riminal. conſil. 129. volum. 2. Ruin. conſ. 92. nnm. 10. vol. 4. & conſ. 141. num. 18. volum. 5. & alij quos cumulat Borgnin. in add. ad deciſ. 145. Verum præfatis non obſtantibus, contrarium fuit ibi deciſum, quam ego pariter in praxi ſequutus ſum; & quod locatio tali modo facta ſit nulla, & dicatur ad lon-
4 gum tempus voluerunt Laudent. in Rub. ff. de rer. vendic. Soccin. Iun. conſ. 63. num. 11. volu. 2. Dec. conſ. 204. num. 5. Pinell. in l. 1. par. 3. nu. 63. C. de bon. mater.

SVMMARIVM.

1 *Res eccleſiæ ſolitæ locari ad modicum ſi vltra tempus à iure permiſſum locetur in totum eſt inualida.*

2 *In eccleſia vltra tempus à iure permiſſum locatio, in totum non tenetur, ſi vnica erit penſionis ſolutio.*

3 *Clauſula (non aliàs aliter, nec alio modo) ſi adeſt in inſtrumento rei eccleſiæ alienatæ nihil operatur. ſed contractus in totum erit nullus ſi beneplacitum non fuerit obtentum.*

4 *Res eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim vſque ad tertiam generationem ſi vltra concedatur, conceſſio eſt nulla vſque ad tertiam, ſecus autem quoad reliquas.*

In res eccleſiæ ſolita locari ad modicum tempus, ſi locetur ad longum tempus, vel vltra à iure permiſſum vitietur in totum.

RESOLVT. CIV.

REſpondeo ex Bartol. in auth. qui rem num. 7. C. de ſacroſant. eccleſ. vbi Iaſon nu. 2. & 12. qui aſſerunt præfatam locationem in totum vitiari, idem Bartol. conſ. 159. num. 4. ver. 4. eſt videndum volum. 1. Bal. conſ. 339. nu. 6. vol. 2. Lapus alleg. 80. vbi addent. lit. H. Alex. conſil. 1. num. 10. volum. 4. Calcan. conſ. 125. numer. 2. verſ. in contrarium eſt veritas. Curt. Iunior ad conſ. par. 2. q. 6. n. 13. Molina de Primogen. Hiſpaniar. lib. 1. cap. 2. num. 28. Couarr. lib. 2. variar. reſolution. cap. 16. ſub num. 5. & Alciat. conſ. 25. num. 6. & ſequent. & fuit reſolutum in una Brixienſ. locationis 5. Decembris 1594. Coram Pegna, & in eadem 17. Maij 1595. & in vna ſpolij Montis Felicij 18. Martij 1596. Coram Orano.

1 Præſertim ſi conſtet contrahentes pro minori tempore non fuiſſe contracturos Bartol. conſil. 159. num. 8. volum. 1. Lapus dict. alleg. 80. ſub numer. 3. poſt med. verſ. nam conductor, Aret. in l. quod dicitur la 2. num. 9. vbi alij ff. de verborum obligat. Soccin. in l. 1. §. ſed ſi mihi num. 9. uerſ. nona concluſio ff. eod. Bald. conſ. 22. uol. 1. Burſat. conſ. 16. num. 3. uolum. 1. Alex. in d. §. ſed ſi mihi num. 5. & conſ. 17. num. 10. uerſ. 3. uol. 1. Modern. in Conſuetud. Pariſienſ. titul. 1. q. 41. num. 46. Couar. lib. 2. uariar. reſolut. c. 16. num. 5. uerſ. ſed primęua, & latè fuit dictum in una locationis 21. Maij 1595. coram Blanchetto.

2 Intellige ſecundo ſi pro toto tempore fieret ſub una penſione, quia in totum uitiatur, nec ualet pro tempore permiſſo Bald. conſil. 475. numer. 58. uolum. 1. poſt tex. in l. ſi plura ff. de ædilit. edict. Tiraq. de retract. lignag §. 23. gloſ. 1. num. 5. uerſ. ex ijs etiam, & fuit dictum in cauſa Melfienſ. & Rapolen. fructuum 19. Ianuarij, & 9. Februarij 1582. coram Cantuccio, ut habetur in deciſ. diuerſor. 709. nu. 6. par. 1.

3 Et idem procedere dicunt in alienatione, ubi fuit reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus cum clauſula non alias aliter, nec alio modo, quia non obtento beneplacito in totum uitiatur ad gloſ. in l. ſi quidem ubi Bald. & Salic. Cod. de excep. & idem Bal. conſ. 21. num. 6. & ſequent uolum. 1. & fuit dictum in Rota in una locationis Romana 2. Maij 1593. coram Blanchetto.

Hæc autem, quę de locatione diximus, minime in conceſſione in emphyteuſim procedunt, ſi
4 quidem res eccleſię ſolita concedi in emphyteuſim in tertiam generatione, ſi concedatur ultra tres, ualet conceſſio, uſque ad tertiam, licet quod reliquas ſit nulla Caſtrenſ. in Auth. qui Rem. in fin. ubi Dec. num. 22. qui teſtatur communem, & Cagnol. num. 60. qui dicit communiorem C. de ſacroſan. Eccleſ. Curt. Iun. de feud. part. 2. quæſt. 6. num. 11. Moder. Pariſien. §. 42. part. 10. num. 43. ubi pariter de communi teſtatur, & fuit in Rota reſolutum in cauſa ulisbonenſ. 2. Iunij 1567. coram Sarmiento Tiraquell. de retract. lignag. §. 29. gloſ. 1. num. 12. & de retract. conuent. in fine num. 145. & ſeq. Idcirco non obſtat contraria opinio, quam tradunt Angel. in §. emphyteuſim num. 17. in Authen. de non alien. Iaſ. in Auth. qui rem num. 21. uerſ. ego teneo Codic. de ſacroſant. eccleſ. Couar. lib. 2. uariarum reſolution. cap. 16. num. 5. circa medium uerſ. ego profecto per tex. in §. ſi uero etiã, & per §. emphyteuſim in Authen. de non alienan. Tiraquell. de retract. lignag. §. 23. gloſ. 1. num. 13.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Locatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum eccleſiæ continetur, & quare nu. ſeq.*
3 *Locatio ad longum tempus effectum inualidationis, non autem incurſionis pœna producit.*

An alienatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum eccleſiæ contineatur.

RESOLVT. CV.

1 BReuiter eſt pro affirmatiua concludendum, ſic eleganter notatur in l. codicillis §. inſtitutio ff. de leg. 2. & in clem. 1. de reb. eccl. non alien. Afflict. deciſ. 107. numer. 2. & 4. Boer. deciſ. 224. Borgnin. dec. 14. de contract. Triuiſ. deciſ. 22. parte 1. Gabal. milleloq. 160. Ratio duplex aſſi-
2 gnatur, prima quia per locationem ad longum tempus conſtituitur ius in re, quemadmodum per alienationem Bellam. deciſ. 747. & latè Couar. lib. 2. variar. reſolu. cap. 16. num. 1. Secunda eſt ratio, quia in locatione ad longum tempus, vel ad vitam eędem ſolemnitates requiruntur in bonis eccleſiaſticis, que requiruntur in alienatione Papon. lib. 1. tit. 13. arreſt. 4.
3 Suprapoſitam concluſionem ſingulariter limita, & ſic illam intellige procedere ad effectum inualidationis locationis, ſcilicet, vt contractus ſit ab initio nullus, ſecus tamen quoad effectum incurſus pęnarum, quoniam taliter affictantes, ſeu locatoris excuſantur, nec incidunt in cenſuras, Calderin. in cap. cum contingat de iureiuran. Couar. vbi ſup. num. 3. & ſeq. & fuit latè diſcuſſum in Rota Romana in vna Rauennaten. domus 2. Aprilis 1546. coram Cantuccio, & in proprijs terminis facit deciſio Rot. 26. par. 2. diuerſ.

SVMMARIVM.

1 *Vtile per inutile quoad ſeparabilia non vitiatur, & ſic locatio facta vltra triennium ſecundum hanc opinionẽ per tres annos eſt valida.*
2 *Tempus permiſſum à prohibito ſeparatur.*
3 *Donatio ſine inſinuatione excedens quingentos ſolidos in exceſſu tantum vitiatur.*

An locatio facta vltra triennium, rerum eccleſiæ, ſit in totum nulla, an vero ſuſtineatur pro triennio.

RESOLVT. CVI.

IN hac deciſione variæ ſunt ſententiæ prima, eſt valere pro tempore permiſſo tantummodo, & hanc tenet Bald. in Auth. ſi quas ruinas nu. 2. Cod. de ſacroſan. eccleſ. Caſtrenſ. in Auth. qui rem num. 7. & Dec. num. 23. qui dicit eſſe communem, & ab ea non recedendum, C. eod. tit. Tiraquell. de retractu conuentio: in fine num. 144. Iul. Clar. §. emphyteoſis quæſt. 6. num. 2. & §. feudum q. 13. in fin. Dicens veriorem, & magis commun. Gamma deciſ. vlt. num. 3. Molin. de Hiſpan. primogen. lib. 1. cap. 21. num. 28. Carroc. in tract. loc. & cond. par. 3. concl. 9. ampl. 4. tit. de reb. eccl. locan. num. 44. & ſeq. Ioann. Guttierez can. 4. lib. 2. cap. 13. Zauallus quæſt. 199. num. 15. Nouiſſ. in praxi Archiepiſcopali curiæ Neap. c. 73. nu. 10. & Molina de contract. diſp. 467. & alij per eos relati.

Et hanc ſententiam frequentiori calculo receptam dicit Couar. lib. 2. variar. reſol. cap. 16. num. 5. & magis communem, & in praxi ſeruandam Flores in addit. ad Gam. deciſ. 156. licet ſecundum rigorem d. extrauagantis, & in puncto iuris verius credat in totum vitiari.

1 Quæ fundatur primo ex eo quod inſeparabilibus vtile per inutile non vitiatur reg. vtile lib. 6. & l. 1. §. ſed mihi ff. de verb. oblig. & in propo
2 ſito tẽpus permiſſum ſeparari poteſt à prohibito Secundo ex l. ſancimus, & l. penult. C. de donat. vbi donatio ſine inſinuatione excedens quingentos ſolidos non vitiatur, niſi in exceſſu. Tertio ex Auth. de non alien. §. quod autem in fine, intel
3 ligitur tamen iſta ſententia vt non procedat in locatione ad vitam, vel ad longum tempus, Couar. verſ. eadem ratione vterq; Molina, & Guttierez num. 8. locis cit.

Secunda principalis ſententia eſt, prædictam locationem in totum nullam eſſe, & omnino vitiari, & hanc tenet Bar. in d. auth. qui rem num. 7. & in conſ. 159. num. 8. lib. 1. Lapus alleg. 80. vbi Mandoſ. in vlt. apoſtilla, Iaſ. in l. 1. §. ſi quis ita ff de verb. obligat. & in d. auth. qui rem num. 21. & in l. 2. num. 169. Cod. de iure emphyteu. Ripa in d. §. ſi quis ita num. 32. Prob. ad monachum in cap. vltim. num. 2. de pęnit. & remiſſ. in 6. Afflict. deciſ. 107. Couar. d. num. 5. Rodoa. d. q. 6. §. item ex præmiſſis, numer. 21. Quintanaduen. eccleſiaſticam lib. 2. num. 61. & Graff. libro 4. c. 2[illegible]. num. 20. in dec. aur.

Et tenuit Rota in vna Romana deuolutionis quarto Februa. 1583. coram de Rubeis, & iterũ in vna Placentina decimar. 2. Iunij 1586. coram Bubalo, & iterum in vna Brixien. locationis 5. Decembris 1594 coram Pegna in qua fuit reſolutum locationem bonorum cuiuſdam præpoſituræ factam vltra triennium, intum vitiari, & cum Rota teneat iſtam ſententiam poteſt dici iam magis communis, cum Rota per ſe faciat communem opinionem Sarnenſis in proem. reg. cancell. quæſt. 2. verſ. 4.

SVMMARIVM.

1 *Iurans non alienare bona Eccleſiæ auditur poſtea contraueniens.*
2 *Nemo debet ex proprio delicto commodum, & pœnam reportare.*

Ex-

Digitized by Google

3 *Extrauagans ambitiosa inducit priuationem beneficiorum ipso facto.*
4 *Extrauagans ambitiosa est prohibitiua, & obligat etiã ad mortale.*
5 *Extrauagans ambitiosa non est vsu recepta, quoad pœnas extrinsecas.*

An locatio rerum beneficij facta vltra triennium cum iuramento ab ipso beneficiato præstito de non contraueniendo firmetur iuramento in præiudicium ipsius, ita quod non possit cõtrauenire.

RESOLVT. CVII.

ET videtur quod sic ex decisione Mohedan. 9. de locat. & Mandos. ad Roman. cons. 369. lit. 11. & ex doctrina Alex. Stiatici in repetitione extrauagant. ambitiosæ num. 69. & 70. Mozeus de contractibus titul. 9. num. 3. qui dicunt, quod licet ille, qui malè alienauit bona ecclesiæ cum iuramento de non contraueniendo, audiatur volens ea recuperare nomine ecclesiæ, & ad
1 ipsius ecclesiæ commodum, vt per glos. quam DD. sequuntur in cap. si quis præsbyterorum de rebus ecclesiæ non alienandis, & tenuit Rota tenet Crescentio in dec. 1. de iur. iuran. ad commodum tamen ipsius alienantis non sit admittendus, imo quod esset priuandus commodo alias ad ipsum peruenturo ex talibus bonis, stante regula
2 iuris, quod quis ex suo delicto non debet pœnam, & commodum reportare l. Relegatorum, ff. de interdictis, & releg. l. siue hæreditaria in fin. ff. de negot. gest.
3 Sed quod magis viget, est, quod per d. extrauagãtem beneficiati ipso facto priuantur beneficijs, quorum res, & bona alienarunt, & sic etiam si nõ iurassent, non videntur posse sibi repetere res vltra triennium locatas.

Nihilominus tamen verius videtur præfatam locationem non firmari iuramento, etiam in præiudicium beneficiati, & eo non obstante posse cõtrauenire, ratio est, quòd d. extrauagans est prohibitiua, & obligat ad peccatum etiam mortale,
4 vt patet ex ipsis verbis prohibitiuis, vt ex pœna excommunicationis & alijs ipso facto impositis, & iuramentum non debet esse vinculum iniquitatis cap. quintauallis, vbi plenè per Scribentes de iur. iurando cap. 1. eodem titul. in 6. nec est obligatorium contra bonos mores præstitum, c. non est obligatorium de regul. iur. in sexto, latè Bartolus in l. si quis pro eo, ff. de fideiussoribus, Panormitan. & reliqui in cap. cum contingat circa fin. tit. de iur. iurando.

Et in proprijs terminis, quod præfatus beneficiatus non ligetur iuramento, quo minus valeat contrauenire locationi vltra triennium factæ, vo
5 lerunt Bero. cons. 92. num. 1. 2. & 10. volum. 1. Alexandri. cons. 29. Monald. cons. 150. volum. 1. Cordub. Theologicarum quæstionum quæst. 103. Garzias in tractat. de beneficijs tom. 1. par. 2. cap. 2. num. 84. & sequent. & facit quod voluit Rota decis. 26. num. 2. part. 2. diuersorum, vbi Prælatus iurans non locare res ecclesiæ, si illas locat ad longum tempus non incurrit in pœnam periurij, vt voluit etiam Additio ad Mohedan. cit. decis. 9.

Non obstant contraria, nam respõdetur, quod licet supradicta extrauagans sit in nonnullis locis recepta quoad dispositionem principalem, & nullitatem alienationis, & locationis, Tamen quoad pœuam extrinsecam maxime priuationis beneficiorum non videtur recepta, vt per Nauarr. in Manua. cap. 27. num. 150. Salzed. ad Diaz. cap. 71. Guttier. lib. 1. Canonicarum quæstionũ cap. 8. num. 9. Molina de contractib. disput. 466. Tolet. lib. 5. cap. 3. vnde cum pœna priuationis non sit recepta, & ex alia parte talis prohibitio locationis, & eius nullitas sit inducta in fauorem ecclesiarum, & earum ministrorum, vt patet ex proœmio dictę extrauagantis, propterea rectè poterit beneficiatus contrauenire, & agere contra dictam locationem ex doctrina Pauli de Castro in l. filiusfam. §. Diui num. 3. & 4. ff. de legat. primo, Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 1. nu. 20. & seq. Guttier. lib. 3. practicarum quæstionũ cap. 41. num. 8.

SVMMARIVM.

1 *Locationes factæ de bonis Ecclesiasticis solutionibus anticipatis successori non præiudicant.*
2 *Locat o iurisdictionis Ecclesiastica, vel facultatum Vicarios nominandi est inualida, & simoniaca.*
3 *Locatio Ecclesiæ omnium bonorum, cum facultate beneficia conferendi est valida, & non simoniaca propretio aureorum bis mille; probato, quod absque facultate conferendi bona pro eodem pretio arrendata essent.*
4 *Locationes factæ ad longum tempus à triginta annis citra sunt annullatæ.*

Quæ sint innouata in materia locationis per Sacrum Concilium Tridentinum.

RESOLVT. CVIII.

NOnnulla, vt patet in sess. 25. cap. magnã de reformatio. cap. 11. & primo locationes factę de bonis ecclesiasticis, anticipatis solutionibus nullatenus sunt validæ in præiuditium
1 successorem. Bene tamen afficiunt locatorem, vt fuisse in Rota decisum testatur Mohedan. decis. 8. de confirmat. vtil. vel inutil. Rodoan. quæst. 6. prope finem num. 53. Carroc. part. 3. de locat. conclus. 20. num 75. quod ampliatur procedere etiam si percepisset pensiones, Bald. in cap. si quis num. 3. qui succeff. feud. tenean. Rebuff. in compen. alienat. num. 18. & iuxta hanc opinionem refert

Digitized by Google

fert fuiſſe iudicatum, Cornaz an. Rot. Lucenſ. deciſ. 140.

Item fuit in nouatum, nemini licere locare iu-
2 riſdictiones eccleſiaſticas, vel facultates nominā-di vicarios in ſpiritualibus; nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere, quod adeò eſt verum, vt ſi quis locat aliquid, quod ſapit ſpiritualitatē, eſſet locatio ſimoniaca; vnde ſi efficiatur locatio eccleſiæ cum omnibus bonis, & facultate conferendi beneficia pro ſcutis duobus mille, & proba
3 retur; quod etiam ſine facultate conferendi bona arrendata fuiſſent prò ſcutis duobus mille, quod talis locatio non eſſet ſimoniaca, alias ſecus, vt te nuiſſe Rotam refert Put. dec. 80. lib. 1.

Tandem innouātur, & annullantur locationes omnes factæ ad longum tempus à triginta annis citra, vel ad vigintinouem, aut bis vigintino-
4 uem annos, & ita conſuluit etiam Anchar. conſ. 952. par. 2.

Notabilia in materia locationis rei eccleſiæ.

LOcatio rei eccleſiæ vltra triennium, non valet etiam tempore permiſſo, Affl. dec. 107. num. 2. & 4.

Beneficium accenſari non debet vltra triennium, olim tamen poterat vſque ad ſeptemnium Boer. dec. 224.

Locatio ad non modicum tempus conſtituit ius in re, etiam in bonis eccleſiaſticis, tamen ſucceſſor non tenetur ſeruare pactum anteceſſoris, Ægid. Bellam. concl. 747.

Locatio ad longum tempus, vel ad vitam eaſdem ſollemnitates requirit, ſicuti & alienatio, Papon. lib. 1. tit. 14. arreſt. 4.

Locatione finita ad longum tempus facta per eccleſiam, ipſa primi conductoris hæredibus relocare tenetur, Vinc. de Franch. dec. 123.

Locatio facta ad longum tempus eſt valida, ſi in locationis inſtrumento dicatur, quod nullū vtile dominium transferatur in conductorem, Ioan. de Arnon. ſing. 72. hæc cautela eſt dubia noſtris temporibus.

Conſtitutio annullans locationes factas in perſonas clericorum, & ſimilium perſonarum, vendicat ſibi locum, etiam ſi locationes reperiantur factæ in euidentem eccleſiæ vtilitatem, Iacob. Put. dec. 2. lib. 1.

Succeſſor Prælatus non tenetur ſtare locationi, vel conductioni prædeceſſoris, Put. deciſ. 181. lib. 1. & 421. Franch. March. quæſt. 102. part. 1. vbi diſtinguit; fallit pro illo anno, quo mortuus eſt Prælatus, & conductor terras laborauit, Borgnin. dec. 15. de contract.

Conſuetudo, quod res eccleſiæ datæ in emphyteoſim iterum debeant locari proximioribus, finita locatione, eſt eccleſiæ vtilis, ſed quare vide Verall. dec. 230. par. 1.

In locatione rerum eccleſiaſticarum debet præferri idem conductor alteri conductori de nouo venienti, Papon. lib. 1. tit. 13. arreſt. 6. Contrarium tamen tenet Ioan. de Arnon. ſing. 66.

Conductor bonorum eccleſiaſticorum non habet ſpolium, Papon. lib. 13. tit. 9. arreſt. 6.

Locatio fundi facta puta ad quinquennium, cùm ſterilis, ac inutilis eſſet, induſtria ac diligentia coloni conductoris factus fructuoſus, ac fertilis, ex hoc locatio perpetua redditur, vt ad hæredes quoque conductoris trāſeat etiam extraneos, nec tertia generatione finitur, Hyppol. ſing. 550.

Fructus eccleſiæ poſſunt locari, & vendi laicis, & in eos cadunt, hoc vero non procedit in oblationibus altaris, Rom. ſing. 664.

Conductor rei eccleſiæ ne ſoluat penſionem, an poſſit opponere conſenſum ſuperioris non interueniſſe, vide Creſcent. dec. 1. alias 122. titul. de locat. & conduct.

Prælatus fructus beneficij locare poteſt, Franc. March. q. 102. par. ....

Conductor arrendans beneficium nummis, quia percipit fructus, tenetur ſoluere collectas, & alia onera realia, March. quæſt. 471. num. 10. part. 1.

Finis Tituli Locationis.

Praxis Emphyteuſis Eccleſiaſticæ.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarij Apoſtolici, quibus committitur ſi in euidentem, non habet poteſtatem transferendi emphyteuſim in extraneos.*
2 *reſcriptum non extenditur ad non expreſſa.*
3 *Reſcripti obſeruatio dat reſcripto formam, & natura reſcripti eſt, vt petitioni adaptetur.*
4 *Quod non petitur, non committitur.*
5 *Delegatus fines mandati excedere non debet.*
6 *Delegatus non habens ſpecialem formam in mandato iuris formam ſeruare tenetur.*
7 *Voluntas Papæ in dubio præſumitur, qualis de iure eſſe debet.*
8 *Verbum concedo in perpetuum, quid denotat.*

An

Digitized by Google

An Commiſſarij Apoſtolici, quibus committitur iis euidentē, circa conceſſionem in emphyteuſim rei eccleſiæ habeant poteſtatem faciendi, vt in extraneos tranſeat.

RESOLVT. CIX.

VPponatur, quod emphyteuſis eccleſiaſtica fuerat conceſſa prote & deſcendentibus in perpetuum, quam Papa requiſitus de beneplacito, mandauit quibuſdam Iudicibus, quod ſi in euidentem eſſet eccleſiæ vtilitatem auctoritate Apoſtolica eam confirmarent, qui facto proceſſu eadem confirmarunt, verum etiam decretauerunt ad extraneos habere tranſitum; quæſtionis hæc eſt, an potuerint talem facere confirmationem. Et ex pluribus eſt concludendum pro parte negatiua, tum primo, quia oportebat, quòd delegati poteſtatem concedendi habuiſſent emphyteuſim in extraneos, cùm alias ſit de iure communi prohibitum, gloſ. communiter recepta in leg. etiam, ff. ſolut. matrim. Caſtren. conſ. 189. vol. 2. Alex. conſ. 120. num. 7. volum 1. Grillenſo. conſ. 91. Afflict. deciſ. 100. & in commiſſione hoc non reperitur, propterea huiuſmodi reſcriptum eſt ſtricte interpretandum, vt ſcilicet non extendatur ad caſum non expreſſa, cap. p. & C. de off. deleg. Rotadecis. 13. de procurat. in nouis. Rota diuerſ. deciſ. part. 1. Viu. deciſ. 336. Et obſeruatio ad regem reſcripti, dat formam eidem reſcripto, Bal. in cap. 1. col. 7. tit. an agnat. natura enim reſcripti eſt, vt petitioni adaptetur, Bald. in l. eam, quam, col. 2. verſ. item, vbi ſequentes, C. de fideicomm. Dec. conſ. 142. num 4. ad finem, & quod non eſt in petitione, non eſt in commiſſione, & ſic delegatio ſemper præſumitur facta, prout de iure, Graſſ. deciſ. 349. num. 6. nam mandatum Papæ eſt ſemper reducendum ad ius commune, Gem. n. conſ. 48. num. 5. Verall. deciſ. 145. part. 2. Viuis. Iurisdictio delegati non eſt extendenda vltra fines mandati, quia eſt odioſa, cap. 1. de off. deleg. in 6. Rota diuerſ. deciſ. 30. part. 1. & ad ea, quæ in commiſſione non exprimuntur, non ſe extendit, Gaip. Theſaur. deciſ. 3. Viuius qui dicit ſemper præſumendum eſſe pro reſcripto, deciſ. 91. & propterea ſi aliter agatur, eſt nullum, cap. cū clerici, de off. deleg. Nam qui agit vigore ſpecialis commiſſionis, debet formam ſeruare, cap. is qui, de præben. in 6. & ſi quis agat vltra formam eidem, poteſt contra illum agi interdicto vnde vi, ſecundum Inn. in capitul. ſi quando, ex. de off. deleg. & ſi non detur ſpecialis forma, tunc ſeruare formam iuris, cap. ſi quid clericis, de iure compet. Quare concludo, non potuiſſe illos delegatos excedere commiſſionis fines, & in extraneos emphyteuſim extendere.

Non obſtat, quod in dubio præſumitur talem eſſe voluntatem Papę, quia reſpondetur, quod in dubio talis præſumitur voluntas, qualis de iure eſſe debet, Alex. conſ. 54. num. 22. vol. 4. Dec. conſ. 123. nu. 6. volum. 1. Monal. conſ. 13. vol. 2. Rubeus Alex. conſ. 65. num. 3. & talis eſſe, & fuiſſe, dicenda eſt, qualis ex verbis dignoſcitur, l. de quibus, ff. de legibus, l. Paulus, ff. rem rat. haberi.

Nec obſtat ſecundo, quod in impetratione aſſenſus Apoſtolici fuerit dictum, quod concedebatur in perpetuum, quod verbum, ſecundum aliquos, videtur importare tranſitū ad extraneos, juxta Socc. conſ. 266. col. 13. verſ. ſecundo præmiſſa, vol. 2. Anchar. conſ. 443. num. 8 Abb. cōſ. 74. num 3. 1. vol. quia reſpondetur crebriorem, ac magis communem opinionem eſſe, huiuſmodi verbum importare ſolum perpetuitatem in deſcendentes, non autem quoad extraneos, ſecundum Alex. conſil. 9. nu. 12. & 13. vol. 2. Dec. conſ. 141. nu. 5.

SVMMARIVM.

1 *Res eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim cū beneplacito Apoſtolico ſemel impetrato, abſque alio aſſenſu alteri concedi poteſt & idem procedit in caſu num. ſeq.*
3 *Clauſula (ſalno beneplacito Sedis Apoſtolicæ) eſt conditionalis.*
4 *Conſuetudo quod tempus requirat ad hoc vt aſſenſus præſumatur.*
5 *Solitum, quomodo à conſueto differat.*

An emphyteuſis ſemel conceſſa cum aſſenſu Apoſtolico poterit ſemper ſine eo concedi.

RESOLVT. CX.

REgula enim eſt iuris, quod res eccleſiæ ſolita concedi cum beneplacito Apoſtolico ſemel impetrato, poteſt abſque alio aſſenſu alteri concedi, quotieſcunque caſus euenerit, cap. 2. de feudo, per quem tex. ita conſuluit Rom. conſ 70. 1. dub. & per extrauag. Ambitioſæ, in verſ. præterquam, & hanc dicit communem eſſe opinionem Rolan. conſ. 1. num. 85. vol. 1. Alex. conſ. 9. vol. 3. & conſ. 16. num. 5. & ſeq. eod. vol. Dec. conſ. 329. num. 3. in fin. Rodoan. de reb. eccl. non alien. rub. 33. & hæc opinio pluries fuit recepta in tribunalibus, vt teſtatur Guid. Pap. deciſ. 100. & ſecundum eam hodie practicari refert Balb. de ciſ. 92. Afflict. deciſ. 305. num. 9. & ſeq. Rot. dec. 360. num. 13. & ſeq. par. 1. diuerſ. Iſer. in cap. 1. nu. 4. de ijs, qui feud. dare poſſ.

Quo caſu ſufficit, rem ſemel fuiſſe conceſſam in emphyteuſim ad hoc, vt in perpetuum remaneat conuertibilis abſque alio beneplacito, & ita fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur Sarnen. in reg. de triennali, q. 14. verſ. nec obſtat, Vrſil. qui probat hanc eſſe communem opinionem in dec. 305. ſub numer. 10. & deciſ. 21. numer. 6. quod procedit etiam ſi in altera conceſſione dictum fue-

Digitized by Google

3 fuerit, saluo beneplacito Sedis Apostolicæ, quatenus opus sit, quia est clausula conditionalis, secundum Bald. in cap. cumana, de elect. & non requiritur, & in hoc casu non innitimur consuetudini concedendi,
4 quæ triginta annos videtur requirere, siue alterum paruum tempus, secundũ Rodoan. d. tract. q. 10. sed innitimur super beneplacito alias concesso, quo casu sufficit semel sic fuisse concessum, secundum Martham dec. Rot. Pisan. 81. qui allegat Sarader. de feud. par. 4. cap. 2. num 25. vers. ego tamen, Rodoan. d. quæstio. 10. num. 10. & seq. Menoch. cons. 16. num. 3. & sequent. volum. 3. & Monald. cons. 16. num. 6. & seq. vol. 3.

5 Quomodo autem distet solitum à consueto, vide tex. in l. Mela, ff. de aliment. legat. & Crescẽt. in pulchra decis. 1. de consuet. Menoch. cons. 79. vol. 1. Papon. lib. 13. arrest. 1. 7. & 9.

SVMMARIVM.

1 *Primus acquirens non connumeratur in generatione, & quare, num. 3.*
2 *Primus acquirens non connumeratur in generatione, etiam si in concessione fuerit dictum, vsque ad tertiã ipsius generationem.*
4 *Verbum (finitum) in concessione emphyteusis est substantiale.*

An in emphyteusis ecclesiasticę concessione vsquẽ ad tertiam generationem, primus acquirens connumeretur.

RESOLVT. CXI.

1 ET negatiuè respondendum est, scilicet primum acquirentem minimè connumerari in generatione, sed primam generationem oriri ab eius filijs, & hanc tenuerunt Spec. tit. locat. §. num aliqua, num. 15. Bald. in l. 2. col. 1. & 2. versic. quæro, C. de iur. emphyt. & in auth. defuncto col. 1. C. ad Tertull. Ang. in §. adeo, colu. 1. instit. de locat. Castrens. cons. 338. col. 1. & 2. vol. 2. Soccin. cons. 25. col. penult. versic septimo ex alia vol..... Corn. cons. 223. col. 3. versic. in termi nis, vol. 4. & cons. 31. num. 4. qui ampliant præ-
2 fatam conclusionem ipsam verificari etiam si in instrumento locationis esset dictum in ipsius tertiam generationem, vt voluit etiam Card. Alex. in cap. 1. §. & quia, col. penult. qui feu. dare poss. Gab. lib. 3. commun. opin. tit. de emphyt. col. 4. & Villagut decis. 1. in 2. dubio, Bal. cons. 448. vol. 3. & 375. vol. 4. Cald. cons. 9. col. 1. tit. de locat. Alex. cons. 110. circa fin. vol. 3. & cons. 125. vol. 5. Soccin. cons. 15 num. 4. vol. 1. Corrad. cõs. 25. num. 27. Ruin. cons. 166. num 6. vol. 1. Dec. cons. 62. in princ. Clar. §. emphyteusis, q. 34. vers. sed certè, vbi attestatur de magis communi opinione, & hanc tenuit Rota in vna Romana domus, 21. Ianuarij 1591. coram Oradino, & iterum in vna Farz. villæ Capreolæ 20. Maij 1592. coram Pegna, & in vna Assisienſis emphyteusis 13. Nouembris 1598. coram Gipsio Farin. decis. 218. & 220.

3 Ratio verò decisionis Rotæ fuit quia cum acquirens sit causa, & origo generationis, non potest ipse in prima generatione connumerari, vt per multa exempla declarat Bal. citat. consilio 448. vol. 3.

Non obstat dec. Veralli 18. par. 2. quia ibi nõ
4 aderat verbum finitum, quod verbum, secundũ Rot. videtur substantiale, vt procedat conclusio supra posita, Farinac. dec. 218.

SVMMARIVM.

1 *Fœmina in concessione emphyteusis ecclesiæ pro se, & filijs, & nepotibus non comprehenduntur, quod non procedit in emphyteusi priuata, nu. seq.*
3 *Fœminę semel vocatæ, semper dicuntur vocatæ, si fœmina stipulatur.*
4 *Fœminæ sunt vocatæ, si concessio est pro filijs, & heredibus, vsque ad tertium genus, & quare.*
5 *Generis appellatione fœmina continnetur.*
6 *Fœmina censentur vocata, si ex verbis inuestitura constet, contrahentium voluntatem esse illas vocare.*

An in emphyteusi ecclesiæ recepta pro se, & filijs, & nepotibus fœminę comprehendantur.

RESOLVT. CXII.

1 REspondetur negatiuè, quia in ea stricta interpretatio fieri debet, tum propter naturam stipulationis, tum etiam vt minus præiudicium ecclesiæ inferatur, Rot. diuers. decis. 125. num. 20. part. 2. & tenuit Rota in vna Ceruien. bonorum 7. Februarij 1587. coram Seraphino & est decis. eiusdem 604. cuius decisionis secunda est ratio, quia in contractibus præsertim stricti iuris, qualis est emphyteuticus, verborum proprietas attenditur, Rolan. cons. 93. num. 3. lib. 2. Ideo masculinum non concipit fœmininum. Thesaur. dec. 249. Gabriel de verb. signific. con-
2 clus. 6. num. 39. In emphyteusi verò priuata aliter est dicendum, ex dec. de Franch. 30.

Limita primo conclusionem principalem, quando semel vocatæ fuerint fœminę, quia tunc em-
3 phyteusis semper transit ad fœminas, puta si concessio sit facta pro filijs, & filiabus, & nepotibus nam censentur appellatione nepotum comprehensæ etiam neptes, Menoch. cons. 111. quam limitationem intellexit Rota in d. Ceruien. bonorum quando fœmina stipulatur pro se, & filijs ex ea coniecturata mente, vt latè per Roland. cons. 7 num. 6. volum. 3. secus quando masculus est stipulator, qui quando voluit fœminas exprimere, fecit, Corn. cons. 49. num. 2. & cons. 27. volu Alex. cons. 45. lib. 7.

4 Limita secundo, quando emphyteusis esset

cessa

Digitized by Google

ceſſa pro filijs, & hæredibus vſque ad tertium genus, nam ſtipulatio cenſetur concepta etiam pro fœminis, cum generis appellatione ex proprietate ſermonis, fœminæ etiam contineantur, vt cenſuit Rota in vna Sutrina bonorum 9. Decembris 1587. coram Blanchetto; Anchar. conſil. 44. Iraq. de retract. lign. §. 1. gloſ. 9. nu. 219.

6 Imò tertio, ſi ex alijs verbis inueſtituræ conſtet, contrahentes voluiſſe vocare fœminas, eo tunc facile receditur ab ipſa opinione, quæ fœminas excludit, Rota in vna deuolutionis bonorum, 14. Ianuarij 1602. coram Iuſto.

SVMMARIVM.

1 Filij legitimati per reſcriptum in emphyteuſi Eccleſiæ comprehenduntur.
2 Eccleſia eſt mater pudicitiæ.
3 Legitimatio ab habente poteſtatem facta omnem maculam tollit.
4 Inceſtuoſi, vel ſacrilegi legitimati ab habente poteſtatem in emphyteuſi Eccleſiæ comprehenduntur; & qui tales dicantur.

An in conceſſione emphyteuſis eccleſiæ appellatione legitimorum, & naturalium legitimati per reſcriptum comprehendantur.

RESOLVT. CXIII.

1 VEra, & receptiſſima eſt DD. ſententia, quod in emphyteuſi Eccleſiaſtica appellatione filiorum legitimorum, & naturalium contineatur legitimati ab habente poteſtatem, vt hæc tradunt ſcribentes in cap. in præſentia ext. de probat. reiecta opinione Bald. contrarium ſentientis in cap. quæ in Eccleſiarum num. 34.
2 de conſtit. nam licet repugnet menti eccleſiæ, quæ eſt mater pudicitiæ, quod naturales ſuccedant, tamen hoc ceſſat, vbi ab eo, qui habet poteſtatem fuit deleta hæc macula, vt tenuit Rota in vna Bononienſ. de bolognin. 21. Martij 1568. coram Seraphino.
4 Hæc tamen concluſio ampliatur procedere, etiam ſi ſolum legitimi eſſent vocati, nam adhuc veniunt inceſtuoſi, vel ſacrilegi, vt putà nati ex Sacerdote, vel moniali profeſſa, vel etiã ex vtroque ſimul dummodò ſint legitimati ab habente poteſtatem Caputaq. deciſ. 146. par. 2.

SVMMARIVM.

1 Imminutionis ratio ſextæ partis in perpetua rei Eccleſiæ emphyteuſi ſolet haberi, & quare num. 2. & 4.
3 Dubium eſt cauſa diminutionis ſextæ partis in emphyteuſi.
5 Res Eccleſiæ in perpetuum conceſſa pro eadem penſione, quæ ſingulis locabatur annis; conceſſio pro Eccleſia vtilis eſt dicenda; nec ſextæ partis diminutionem in hoc caſu eſſe faciendam.

Sextæ partis diminutio, quando fit in conceſſione rei Eccleſiæ in perpetuum.

RESOLVT. CXIV.

1 TEx. in auth. perpetua C. de ſacroſanct. Eccleſ. diſponit, quod in emphyteuſi perpetua rei Eccleſiæ ſolet haberi ratio diminutionis ſextæ partis, vt voluerunt Iaſ. conſ. 54. num. 5. verſ. corroboratur vol. 1. Alban. conſ. 22. vol. 1. Pariſ. conſ. 331. vol. 2. & conſ. 90. num. 6. & ſeq. vol. 1. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna Caſalis Torricellæ 28. Iunij 1578. coram Cantuccio, vt patet in deciſ. diuerſ. 78. num. 5. par. 2. & iterum in vna Romana domus 30. Martij 1590. coram Mantica, & in vna Mediolan. 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio; Bononienſ. bonorum 21. Maij 1589. coram Pamphilio.
2 Ratio cur fiat hæc diminutio eſt propter computationem futuri periculi ſecundum Bal. in d. auth. perpetua; Specul. tit. de emphyt. nu. 10. Salſon in lucerna Laudemiorum num. 22. Amód. à Pont. in tit. de ijs qui feud. dare poſſunt num. 81. & ſeq. facit tex. in §. dudum auth. de non alien. Archid. in cap. perpetua 10. q. 2. & ibi Bellam. qui dicunt, quod quando res Eccleſiæ cladem paſſa non eſt, non debet fieri diminutio ſextæ partis, ſed tunc demum, cum ſterilitas ſuadet, vel cauſa, puta propter futura pericula, Anchar. conſ. 122. Mantica conſ. 93. nu. 8. & ſeq. Borgnin. conſil. 23. num. 5. Alex. conſ. 112 vol. 1. Butric. cit. auth. perpetua aſſerens, ideò concedi diminutionem ſextę partis, quia eccleſia habet certitudinem percipiendi ſingulis annis, quid certum penſionis nomine, & liberatur à futuris periculis, vt fuit reſolutum in Rota Romana in vna Bononienſ. Sancti Apollinaris vlt. Aprilis 1582. coram Cantuccio.

Vnde ſi res Eccleſiæ in perpetuum concedatur pro eadem penſione, pro qua ſingulis annis locabatur, eccleſiæ dicitur vtilis, Anchar. conſ. 122. num. 1. & q. 51. nu. 7. Iaſ. d. conſil. 54. nu. 5. eod. verſ. Alciat. conſ. 93. nu. 3. Menoc. conſ. 494. num. 6. vol. 4. & fuit latè reſolutum in Rota Romana in vna domus in Burgo 30. Martij 1590. coram Mantica, vbi quoque fuit dictum, eo caſu minimè eſſe faciendam ſextæ partis diminutionem, quemadmodum fit quando inuenitur alius, qui velit plus dare, cui prælatus debet concedere, Abb. in cap. ad aures, nu. 4. de rebus Eccleſ. non alien. Rauden. de Analog. cap. 91. num. 13. Maſcard. de probat. concluſ. 198. nu. 6. & ita fuit in Rota reſolutum in vna Anchonitana bonorum 2. Martij 1584. coram Bubalo.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Res ecclesiæ concessa in emphyteusim sine solemnitatibus quamuis contractus sit nullus, tamen pro eis census est soluendus Ecclesiæ.*
2 *Emphyteuta non tenetur ad census existente contractu nullo, si adest bona fides.*
3 *Prælatus siue rector, quando de damno in re Ecclesiæ eueneto teneatur.*

An emphyteuta Ecclesiæ teneatur ad census existente contractu nullo.

RESOLVT. CXV.

1 IN hac resolutione respondeo cum decisione Sacri Consilij Neapol. de qua per Vincenc. de Franch. 297. cuius verba placuit inserere, fuit conclusum in Sacro Consilio, quod si res Ecclesiæ fuerint concessæ in emphyteusim non adhibitis solemnitatibus à iure requisitis, quod quãuis cõtract° sit nullus, nihilominus emphyteuta tenebitur ad cẽsus, ac si cõtractus validus fuisset in beneficium Ecclesiæ; per tex. in §. si verò, auth. de non alien. reb. eccl. vbi Angel. in principio, quem refert, & sequitur Ias. in l. 2. colum. 3. vers. vnum tamen C. de iur. emphyt. Bar. qui meminit de Angel. cõs. 59. Caualc. decis. 46. nu. 3. vers. quarto respondetur; Capyc. in inuest. verbo Prælati ecclesiarum 24. concluſ. fol. 148. quod tamen non admisimus in contractu emphyteutico inito inter Reuer. Rectorem Sacri Collegij Sanctissimi Nominis Iesu de Vrbe cũ Io. Maria de Farro, & eius hæredibus, ex quo in instrumento concessionis, licet optima fide fuerat facta assertio, quod Reuerendiss. Generalis habebat potestatem alienandi ex Bulla Apostolica, quæ potestas postea fuit reperta qualificata, & sic non erat in aliqua culpa emphyteuta, qui optimo viro credidit, secundũ glos. in l. Titio fundum, verbo obijci, ff. de cond. & demonst. quam sequitur Alex. cõs. 173. col. 3. vers. eo maximè vol. 2. Ias. in l. 1. 3. col. vers. 2. limita ff. de eo per quem fact. erit, Curt. in tract. de feud. par. 2. q. 3. cum concordantibus per Aymon. cõsil. 319. vol. 2. & licet diceretur, quod hoc non poterat opponi contra Collegium, sed tantum contra dictum Rectorem, vel Prælatum; dixim°
3 hęc procedere, quando Prælatus esset soluendo, vt dicunt glos. Cyn. & DD. in auth. qui res C. de sacrosanct. Eccles. & ideò de mense Iunij 1583. iudicauimus; Sacro Collegio deberi fructus territorij concessi, qui prætendebantur satis minores, quam census promissi Caro Actuario, Hæc ille.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia pro emphyteusis renouatione (si pro se vult retinere) non est cogenda.*
2 *Ecclesia si non vult inuestire proximiores agnatos de emphyteusi, finita generatione, iniuriam eis facit, & quomodo hæc maxima declaretur.*
3 *Prima charitas à seipso incipit.*
4 *Nemo de proprio alicui beneficium facere tenetur.*
5 *Consultatio cum alterius damno non est facienda.*
6 *Renouatio emphyteusis descendentibus est facienda etiam si Ecclesia vult pro se retinere, dummodò adsit consuetudo immemorabilis.*

An Ecclesia possit cogi ad renouandum finita emphyteusi per generationem, si velit pro se retinere.

RESOLVT. CXVI.

1 ECclesiam posse prædia in emphyteusim cẽcessa pro se retinere, non est dubium, ita Abb. in cap. bonæ, 2. nu. 28. vers. hoc dictum limitarem, de postul. prel. Curt. sen. cons. 47. n. 1 Calcan. cons. 8. nu. 45. Ias. cons. 24. volum. 3. Ruin. cons. 152. nu. 3. vsque ad fin. vol. 2. Goza cons. 39. nu. 22. & 24. & ita voluit Ripa in l. 1. seq. de priuil. credit. Stafil. de lit. grat. & iust. fo 7. 9. vers. sed istum dictum; & in hanc sentent procliuior est Clar. in §. emphyteusis, q. 44. in quam opinionem amplexa pluries fuit Rota, testatur Veral. decis. 393. par. 1. & iterum in vn Rauen. bonor. 20. Nouemb. 1589. coram Mar tica, vbi fuit conclusum, Archiepiscopum Ra uennat. non potuisse cogi ad renouandam em phyteusim proximioribus agnatis, siuè filijs d functi, si velit pro ecclesia retinere, & hanc ea dem opinionem tenuisse Rota Bonon. non r fert Petrus Beninten. decis. 19.
2 Non obstat, quòd si ecclesia post finitam g nerationem recusat proximiores agnatos inu stire, iniuriam eis facere videtur, Bart. in l. 1. permittitur, ff. de aqua quotid. & estim. Roma cons. 22. nu. 5. Alex. cons. 80. nu. 19. & seq. vol. Dec. cons. 131. Paris. cons. 29. nu. 1. lib. 1. quia respondetur Bart. sententiam niti æquitate, ideò intelligendam, quando ecclesia vellet e traneos inuestire, & agnatis defuncti præferr sed si velit pro se retinere equitas ei magis fa
3 fragatur, quia prima charitas incipit à se ip so, c. non satis, 86. dist. l. præses, C. de seruit. &
4 qua. Hinc est, quod nemo de proprio teneti alicui facere beneficium, c. precarię, il 1. in fi
5 10. q. 2. & nulli cum alterius damno est consi lendum, cap. 1. §. non est, 22. quæst. 2.

Suprapositam principalem conclusionem, l
6 mita non procedere, stante consuetudine imm morabili renouandi emphyteusim descendent bus per tertiam generationem, & ita fuit plu ries resolutum in Rota, ex Bald. in auth. si qua ruinas, C. de sacrosanct. Eccl. & ex alijs latiss mè deductis in vna Nonantulan. bonorum 15 Martij 1591. coram Mantica, in qua fuit con cluſum, Illustriss. Cardinalem Commendatari non posse pro ecclesia retinere bona finita em phyteusi per tertiam generationem, sed tenet ad renouandum ipsis descendentibus, sicuti a immemorabili tempore fieri consueuit.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Emphyteusis concessa pro se, & haeredibus, non transit ad haeredes extraneos.*
2 *Emphyteusis Ecclesiae concessa pro se, & haeredibus quibuscunque transit ad extraneos haeredes.*
3 *Emphyteusis Ecclesiae concessa pro se, & haeredibus quibuscunque transit ad Collegium, & aliam ecclesiam.*

An emphyteusis ecclesiae concessa pro se, & haeredibus transeat ad haeredes extraneos.

RESOLVT. CXVII.

1 REspondeo, dicendo, emphyteusim ecclesiasticam quamuis ad filios transeat, nihilominus ad extraneos, minimè transire, sed dumtaxat ad filios, vel descendentes ipsius recipientis, iuxta tex. in §. emphyteusim, & quod ibi notatur in auth. de non alien. glos. & DD. in l. etiã, fol. matr. Calder. cons. 6. tit. de locat. Rum. cõs. 117. vol. 1. & cõs. 109. vol. 3. Gozad. cons. 39. vol. 6. Curt. iun. cons. 130. n. 5. Socc. iun. cons. 71. n. 3. vol. 1. & hanc esse communem opinionem refert Vivius lib. 1. cõm. opin. opin. 248. & vltra praedictos sequitur quoq; eandem opinionẽ ait, quod consuetudo ferè vbiq; eam approbat Corn. cons. 100. col. 11. vol. 4. & Afflict. dec. 100. qui testatur de communi, & refert ita fuisse iudicatum in Sacro Regio Cons. Neapol.

2 Limitatur tamen haec conclusio quotiescunq; in investitura feudi cõcessa adesset verbum pro se, & haeredibus quibuscunque, quoniã tunc per hanc dictionẽ porrigitur effectus ad omnes haeredes etiam extraneos, secundum doctrinã Bal. in l. 1. q. 24. ff. de rer. diuis. per tex. in c. 1. de feu. non haben. propriam natur. & cum Bal. concurrit Rom. in l. etiam in princip. ff. fol. matr. iuxta quam limitationem refert fuisse decisum in Sacro Cons. Neapol. Vrfill. decis. 335. & 338. & in decis. 100. dicit, eo casu, quando est facta concessio pro se, & haeredibus quibuscunque,
3 quod transit etiam ad Collegium laicorum, & ad aliam Ecclesiam, & hoc refert fuisse decisum in quadam causa Sancti Ioannis in Corte, cum Nicolao Iacobo de Rogerio; & Commissarius fuit Scipio de Aretio, Actuar. verò Ludouicus Romanus anno 1552.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteusis est species alienationis.*
2 *Prelatus non potest renunciare appellationi.*
3 *Pater est legitimus administrator filij.*
4 *Pater potest remittere caducitatem.*
5 *Periculum est ius quaerendum.*
6 *Tertium dependet a voluntate beneficiati.*

An Prelatus possit remittere caducitatem emphyteutae Ecclesiae absque censurarum incursu.

RESOLVT. CXVIII.

ACcidit praesens casus in Curia Auersana, dum ibidem Auditoris officium gerebam apud Illustris. Dominum meum Cardinalem Spinellum, nam cum quidam Parochus d. dioecesis concessisset petium terrae redditium suae praebendae in emphyteus. qui emphyt. non soluit canonem per bienniũ iuxta terminos auth. qui rem, C. de sacrosanct. eccl. cui remissa fuerat caducitas à praefato Parocho, propterea fuit dubitatum, si inciderat in censuras; dubium mihi
1 faciebat pro incursu censurarum, quoniam remissio est species alienationis, secundum Bart. in l. si fraudator, ff. quae in fraud. credit. Roman. consil. 114. post Alex. in consil. 115. volum. 5.
2 Hinc est, quòd Prælatus non potest renunciare appellationi, atq; liti, Bal. in l. fin. C. de temp. appell. & in l. 1. in fin. C. de bonis mat. & Castren. in consil. 233.
3 Dubitabam vlterius, quod pater, qui legitimus est administrator bonorum sui filij, ad tex. in l. 1. C. de bon. matern. circa quod æquipollet Prælato, qui pariter dicitur habere legitimam
4 administrationem, cap. fraternitatis, de donat. non potest remittere caducitatem ab emphyt. filij contracta, vt fuisse decisum testatur Gamma in decis. 374.

Verùm praefatis minimè obstantibus, iudicaui contrarium, praefatum Parochum minimè incidisse in censuras Pauli. e, ex pluribus, tùm primo,
5 quia ius caducitatis sapit magis iuris quaerendi, quam quaesiti, vt per Artaman. in decis. 2. de locatione, Laderch. cons. 239. patet, & in cõsil. 112. & Prælatus potest in iure quaerendo ecclesiae praeiudicare, vt est communis opinio, secundum Ias. in l. si seruus, C. de pact.

Tum secundo, quoniam pro hac eadem sententia extat communis opinio, vt per Clar. in §. emphyt. q. 9. & seq. Curt. de feudo, par. 2. q. 2. princip. nu. 7. Ias. cit. l. si seruus, num. 2. C. de pactis, & in cons. 253. vol. 1. Berous cons. 67. vol. 1. & idem Ias. in l. legatum, nu. 18. ff. deleg. 1. & ita fuit in Rota Romana resolutum in vna Hyporigen. emphyt. 17. Ianuarij 1580. coram Licta.
6 Tum tertio, quoniam hoc dependet à voluntate beneficiati, vt latè per Afflict. in decis. 97. Mastril. in decis. 193. & Valasc. in decis. 31. & quibus modis intelligatur remissa caducitas, vide latissimè per Menoch. de praesumpt. lib. 3. praesumpt. 212. Afflict. in decis. 129. Capyc. in decis. 18. num. 10. & 28. canonem recipiendo, latè Surd. in decis. 300.

SVMMARIVM.

1 *Incisio arborum frugiferarum de iure est prohibita.*
2 *Emphyteuta non potest extirpare siluam caduam pro vinea imbi plantanda.*
3 *Beneficiatus extirpans oliuetum, pro vinea plantanda, non incurrit in censuras.*

Digitized by Google

An beneficiatus, qui extirpauit oliuetum, & ibidem vineam plantauit, contraxerit censuras.

RESOLVT. CXIX.

ALias occurrit casus, quem ego solus iudicaui, & placuit hic subnectere: an præfatus beneficiatus inciderit in censuras, & contra
1 ipsum vrgebat primo de iure prohiberi incisionem arborum frugiferarum, vt de emphyt. est doctrina Bar. communiter recepta in l. diuortio §. si fundum, nu. 3. ff. solut. matrim. Gamma in decis. 199. Ioseph. Ludou. in decis. 94. Valasc. in decis. 50. Rot. Lucens. diuers. in decis. 150. & de beneficiato, quod incidat in pœnas Paulinæ testatur Nauar. cons. 5. de rebus eccles. non alien.

Secundo faciebat dictum Bal. nu. 2. & ibi Ias. nu. 99. in l. 1. C. de iure emphyt. vbi concludunt,
2 quod emphyteuta non potest extirpare siluam ceduam, & ibi vineam plantare inuito domino, quia destructa vinea, non manet silua, vt antea erat, ex l. quæsitum, §. illud fortassis, ff. de leg. 3. quæ ratio, & Doctorum traditio militat in præsenti specie, quando oliuetum extirpatur, & in locum eius plantatur vinea.

Cæterum ijs non obstantibus, mihi videtur concludendum contrarium ex pluribus, tum primo, quia probatum fuit coram me oliuetũ prædictum fuisse iam antiquum, & modicum fructum solere dare, & aliquas ex illis arboribus ferè inutiles esse: ex quibus desumitur le-
2 gitima causa ne in censuras incidat, Bald. cons. 191. vol. 1. & in auth. si quas Ruin. in princip. C. de sacrosanct. Eccles.

Tum secundo, quia dum constabat ex illis arboribus aliquas inutiles fuisse, consequens est, vt subintret iuris regula, quod res inutiles, & onerosæ Ecclesiæ possunt alienari absque assensu Apostolico, cap. item domus, 12. quæst. 2. c. fugitiui, & c. cum non liceat eadem causa, & q. & glos. in summa eadem causa, & quæst. idem tenet Innoc. Host. Boic. in cap. nulli de reb. Ecclesiæ non alien. Hostien. in summa eod. tit. §. ex quibus vers. quinta causa, & facit glos. in c. 1. de ijs, quæ fiunt à Præl. Et iuxta hanc opinionem fuisse decisum testatur Guido Papa in dec. 156. & pro hac etiam sententia facit, quod voluit Feder. de Senis in consil. 403. vbi si Prælatus iurauerit non alienare inconsulto Papa, potest alienare, dando in emphyt. rem inutilem, atque exigui valoris.

Notabilia in materia emphyteusis rei Ecclesiæ.

Emphyteusis Ecclesiæ, quando legitimè est facta concessio, ad extraneos hæredes transit. Aflict. decis. 100. Dec. cons. 171. & Rolan. cons. 96. vol. 1. quod procedit si tempore concessionis constaret de vtilitate Ecclesiæ, & de solemnitatibus adhibitis, alias secus Hieron. Magon. decis. 12. Bero. quæst. 17.

Emphyteuta Ecclesiæ non soluens canonem per triennium cadit à iure suo, & tenetur nihilominus ad solutionem ipsius canonis præteriti temporis Ioseph. Ludou. decis. Perus. 54. vide Anton. Corset. in suis singul. lit. E. singulari emphyteusis 2. sed minores excusantur, Ioseph. Ludou. d. decis. 54. nu. 6. & omnes possunt moram purgare infra modicum tempus Gaspar. Cabal. milleloq. 221. & vide c. fi. ext. de locat. & cõduc.

In hac caducitate propter canonem non solutum vide plenè per Borgn. decis. 30. de contract. par. 2. & quid si fuerit appositum pactum in contrarium, vide Anton. Corset. in suis sing. lit. E. d. singul. emphyteusis 2. & quando non sit locus caducitati vide Hyppol. sing. 409.

Emphyteuta ecclesiæ non soluens Canonem singulis annis, licet non possit expelli, nisi elapso biennio, tamen si iurasset singulis annis soluere, & non soluerit, poterit elapso biennio expelli Cors. d. singul Hyppol. singul. 226.

An rescriptum Papę, quò emphyteutę conceditur, quod propter canonem non solutum non cadat à iure suo, valeat, vide Franc. Cremonen. singul. 107.

Emphyteuta Ecclesiæ si per annum cum dimidio cessauerit à solutione Canonis, & citatus à Prelato fuerit contumax, cadit ab emphyteusi, non expectato toto biennio, Corset. d. singul. & Hypol. de singul. 226. Ecclesia si non soluerit censum cadit à feudo, vel emphyteusi Bar. in l. placet C. de sacrosanct. Eccles.

Emphyteuta Ecclesiæ cessans à solutione canonis, ita demum cadit à iure suo, si dominus declarauerit Bart. in auth. qui rem sup. cit. tit.

Neq; cadit à iure suo si nõ soluerit per biennium, stante conuentione, quod non possit expelli, si per bienniũ non soluerit nisi facta prius interpellatione Borgnin. decis. 45. nu. 84. par. 1.

Emphyteusis etiam Ecclesiastica deuoluitur ad Dominum directum cum omnibus meliorationibus, & augumentis, quando deuoluitur ex culpa emphyteutæ, secus si absque culpa de Franch. decis. 191.

Meliorameṅta emphyteusis Ecclesiæ finitæ ob lineam finitam deBentur non Ecclesiæ, sed liberis, & descendentibus emphyteutæ, vel hæredibus etiam extraneis August. Berou. quæst. 181. nu. 4. Crauet. consil. 251. Menoc. cons. 111. 2. vol. Roland. consil. 93. vol. 2. & cons. 76. vol. 3.

Emphyteusis Ecclesiæ concessæ pro se, & hæredibus suis, natura, vt transeat ad fœminas descendentes, sicut ad masculos, Bero. quæst. 18.

Ecclesia tenetur renouare rem emphyteuticam proximioribus, alias daretur appellatio, propter lineam finitam, secus si propter cẽsum non solutum Ioseph. Ludouic. decis. Lucens. 63. nu. 20. Veral. decis. 230. par. 1. & quod teneatur etiam renouare hæredibus emphyteutæ scribit Marc. quæst. 105. par. 2.

Emphy-

Digitized by Google

Emphyteuſis Eccleſiaſtica conceſſa vſque ad mortem,an poſſit vendi,& an teneatur Eccleſia illam renouare emptori in tertiam generationē prout fieri ſolitū eſt, vide Pet.Benint. deciſ.87.

Emphyteuta Eccleſiaſticus donat irrequiſito domino,& idem in emphyteuta priuati, quādo in donatione, ſeù alienatione fuerit dictū ſaluo iure recti Dñi,Frāc.Marc.q.549.n.3.& 4. p.1.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica tranſit ad nepotē ex contractus,licet neq; natus,neq; cōceptus ſit, non obſtante patris repudiatione Marc. q.104. par.2.

Emphyteuſis conceſſa ſine ſolemnitatibus,& cauſa,vel ſine euidenti vtilitatē Eccleſiæ nō valet ipſo iure;& reddit ad eccleſiā vna cū fructibus à die occupationis, ſeù inueſtituræ non obſtante præſcriptione , & multa de materia vide per Borgn.Caualc.deciſ.45. de contract.par.2.

Eccleſia ſi eſt læſa in cōtractu emphyteutico habet beneficium reſtitutionis in integrum , & quadriennium non currit, niſi poſt mortē illius rectoris, qui fecit contractum, & à die ſcientiæ eiſdem d.deciſ.45. nu.61.

Eccleſiaſtica bona,ad hoc,vt poſſint dari in emphyteuſim plura requirūtur tradita per eūdem Borgn.d.deciſ.45.num.27.

Emphyteuta Eccleſię ſoluens fictum,vti emphyteuta perpetuus per annos quadraginta , & vltra,præſumitur ritè inueſtitus,& præceſſiſſe, quæ præcedere debeant idem Borgni. deciſ.29. de contract.num.4.par.2.limita, vt in eodem loco per eum num. 15.

Inueſtitura bonor.Eccleſiaſticorū,qñ dicatur valida,& qñ non,vide conſil. impreſsū inter deciſiones Borgn.poſt deciſ.30.de contract.par.2

Emphyteuta an poſſit cadere; ſi eccleſiæ non oſtendit inueſtiturā,& originē, ac dominiū bonorū,ſed ſolū confeſſionē, & recognitionē vide eūd.Borg.dec.32.n.84.ibid.& dec.43.n.56.p.1.

Emphyteuſis antiquiſſima non requirit cauſam, & ſolemnitates,ſicuti alienatio ; vide tract. de Analog.cap.38.

Eccleſia,qñ agit contra emphyteutā ad cēſus ſolutionē,& probat ſolutionē decennalē, habet actionē ſuam fundatā, licet non oſtendat titulū,ſufficit enim,quod alleget, & probet ſolutionē,Verall.dec.292.par.1. & dec.271. par.2. eōdem limitans , quando agitur de præiuditio tertij, & contra eccleſiam, tunc enim non ſufficit dicta probatio dicta deciſ.292.

Legitimatus in ſpecie ad bona Eccleſiaſtica emphyteutica poteſtatem habente ita legitimandi,admittitur ad ipſam emphyteuſim,alias ſecus Magon.deciſ. Lucenſ.10.

De nēſa Eccleſię,qñ cenſeant effecta bona in emphyteuſim cōceſſa, & ad ipſā reuerſa vide p Menoch.de arbit.lib.2.caſ.433.& cōſ.79.vol.1.

Emphyteuta eccleſię tenet ad cenſū,data etiā militare cōtract', fallit tñ,qñ fuit dictū in conceſſione,qđ concedens habeat poteſtatē concedendi ſine aſſenſu Apoſt.de Franc.dec.296.p.2.

Fauore eccleſię res,p qua ſoluit aliqd annuū, potius preſumitur emphyteutica,quā cenſualis, ſed quando hoc procedit vide Aug.Bero. q.14.

Emphyteuſis eccleſiæ,monaſterio acquirit per ingreſsū illius,qui ad emphyteuſim vocat' erat, etiam ſi eſſet conceſſa cum pacto,quod non poſſit in certam Eccleſiam alienari Bero. q.70.

Emphyteuſis cōceſſa pro filiabus,quæ virū legitimū habuerint ſeù acceperint,p ingreſſum filiæ in monaſterium tranſit. Bero.q.70.iā dicta .

Succeſſio emphyteuſis eccleſiaſticę traditę ad vsū ſucceſſionis,quæ à laico tranſiuit in eccleſiā, quomodo reguletur vide D.Sen.Sola in conſtit. antiq. Sabaudiæ tit.de iur.emphyt.gloſ.7.n.13. ſuper decreto republic. par.2. fol.24.

Eccleſia cōcedens rē in emphyteuſim ppetuò, ſolū videtur concedere vſq; ad tertiam generationem Franch.Cremon. ſingular.116.

Emphyteuſis cōceſſa alicui à monaſterio cū pacto,qđ etiā in fęminā trāſeat,quę nubat ſubdito iuriſdictioni monaſterij pōt retineri,licet extraneo nupſerit,ſi is velit iuriſdictioni ipſius monaſterij ſe ſubmittere Corſi ſig.lit.E.ſig.Emph.1.

Emphyteuta eccleſiæ nō poteſt expellere colonū bene elaborantē terras de fundo,in quo per maximum tempus ſteterit, alias priuatur emphyteuſi ibidē ſingul.emphyteuſis 3. ſed quādo dictum procedat,vide Hyppol.ſingul.548.

Eccleſia,& ſi in perpetuum non alienat, dat tamē in emphyteuſim,vide de materia per Bar. in auth.perpetua C.de ſacroſanct.Eccleſ.& in auth. de non alien. vel permutat. reb. eccleſ.

Emphyteuta eccleſię meliorationes ſuas nō vēdit,niſi ſeruatis ijs,de qb' i c.fi.ext.de loc.& cōd.

De rebus eccleſiæ conceſſis in emphyteuſim iuxta ſolitum,& lege prohibente nempè in perpetuum vide Afflict. deciſ.107.

Bona eccleſiaſtica alias in emphyteuſim data, reuerſa ad eccleſiā,poterūt in emphyteuſim rurſum tradi,non ſeruata ſolemnitate alias requiſita Guid.Pap.q.100. vide conſ. impreſſum inter deciſ.Borgnin.poſt deciſ.30.de contract.par.2. nu.56.& ſeq.& nu.198.Papon.lib.1. tit.13. Arreſt.1.7.& 9.Menoch.conſ.79.vol.1.

Terræ Eccleſiæ incultæ poſſunt per Prelatum cum ſolemnitate dari in emphyteuſim perpetuam,vel in feudum Guid.Pap.quæſt.158.

Cōceſſio in emphyteuſim rei eccl.an ſit alienat. & fieri poſſit,& qualiter, vide Pet.de Ben. dec.13.

Emphyt.eccl.ſi cōcedat p ſe,& ſuo hęrede tm̄ de p. hęrede eſt intelligendū.Mareſc.q.103.p.2

Emphyteuſis eccleſiæ ſuper qua nō interuenit decretū Apoſtolicū,nulla eſt Affl. dec.85.nu.5.

Emphyteutica res venit in generali hypoteca,& poteſt obligari Afflict.deciſ.191.

Emphyt.eccl.cōceſſa p ſe,& filijs,an fęmię cōprehendātur: variè ſunt DD.opiniones ſed pro concordia vide Ioſeph.Ludou.deciſ.Lucenſ.19. & de Franch.deciſ.30.Magon.deciſ.7.

Digitized by Google

Praxis pœnārum contrà alienantes bona Eccleſiæ:

SVMMARIVM.

1 *Alienans abſque requiſitis in foro interiori, & exteriori tenetur, & quando accipiens teneatur; remiſſiuè.*
2 *Excuſatus a peccato, intelligitur etiam excuſatus à reſtitutione, & quando dignoſcatur excuſatus à peccato.*

Malè alienans rem Eccleſiæ ad quid teneatur.

RESOLVT. CXX.

REſpondeo dicendo, quod Nauar. proponit hanc deciſ. in tract. de reb. Eccleſ. non alien. num. 24. & 25. & pro eius reſolutione dicit, quod eſt tractanda in foro exteriori, & interiori.

1 Quoad forum interius dicit, quod interdum accidit, quod alienans peccat, & in hoc caſu ſolum ipſe tenetur ad reſtituendum, & interdum accidit ſolum accipientem peccare, & tunc ipſe ſolus debet damnum reſtituere, & interdum vtrumq; peccare, & omnes tenentur reſtituere. Eccleſia autem non peccat, & delictum perſonę non debet nocere illi, nec etiam teneri; vnde
2 quando excuſantur à peccato alienans, & accipiens, excuſantur ſimiliter à reſtitutione, & ad ſciendum, quando à peccato excuſantur, eſt neceſſariò conſideranda qualitas perſonarum, negotiorum, & erroris, aut ignorantię, an ſit iuris, aut facti, & qualis iuris, aut diuini, vel humani, an clari, aut dubij, vt videre eſt apud Felin. in cap. 4. num. 24. de præſumpt.

Quoad forum autem exterius, idem reſpondēdum, ſi idem probatur in eo, quod in interiori, ſed frequenter in exteriori; iudicandum eſt ſecundum præſumptiones aliquas allegatas, & probatas, quæ frequenter ſunt contrariæ veritati, & conſequenter contrarium tunc eſt iudicandum in illo foro.

SVMMARIVM.

1 *Pœna alienantium bona eccleſiaſtica abſque requiſitis ſex reperiuntur.*
2 *Alienans bona Eccleſiaſtica in nonnullis caſibus abſque ſolemnitate à pœnis excuſatur.*
3 *Verbum præſumpſerit, quid denotat.*

Pœnè alienantium bona eccleſiaſtica quot, & quænam ſint.

RESOLVT. CXXI.

1 POenæ demum, quas patitur malè alienans prædicta bona, hæ ſunt, nam primò in excommunicationem ipſo facto incidit, vt habetur in extrauag. ambitioſæ de reb. eccl. nō alie.

Secundo ipſo facto priuatus eſt beneficio eccleſiaſtico, cuius bona alienauit, & ſine alia declaratione vacare cenſetur, & idcircò conferri liberè poteſt ab ordinario, ad quem eius collatio pertinet, vt dicitur in eadem extrauagan.

Tertio eidem amplius illud conferri non poteſt, vt ibi dicitur.

Quarto Epiſcopus, vel Abbas ingreſſum Eccleſiæ interdictum habet, & ſi per ſex menſes immediatè ſequentes ſub interdicto huiuſmodi animo indurato perſeuerauerint, ipſis menſibus elapſis ſunt ſuſpenſi ab adminiſtratione ſuę eccleſiæ, ſeù monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus, vt habetur in d. extrauagan.

Quinto per ſententiam deponi poſſunt gloſ. in c. monemus 2. q. 2. & Abb. in c. ſi quis præſbyterorum num. 10. de rebus eccleſ. non alien.

Poſtremò mortiferè peccant, id quod probat quia ipſo iure ſunt excommunicati præter prędictas pœnas; nam excommunicatio maior, non infertur, niſi pro læthali peccato cap. nemo, & cap. nullus 11. q. 3. & facit cit. cap. ſi quis præſbyterorum, & Vgolin. de poteſt. Epiſc. c. 14. §. 6.

2 A prædictis tamen pœnis excuſatur alienans in nonnullis caſibus; primo ex bona fide; quia dicitur in tex. præſumpſerit, quod verbum denotat dolum atque temeritatem Bald. conſ. 486.
3 nu. 5. vol. 4. Arch. in c. ſi quis ſuadente 17. q. 4. & Nauar. in proprijs loquens terminis conſil. 19. de rebus Eccleſ. non alien. ſecundo reuocatio alienationis, & pœnitentia ante realem, & pacificam traditionem etiam excuſat d. cap. ſi quis præsbyterorum, & ibi gloſ. verbo celeriter Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 16. num. 7. reuocatio. n. poſt traditionem non excuſat à cēſura, Nauar. conſil. 3. num. 4. de reb. eccleſ. non alien. Tertio excuſat ignorantia facti probabilis, ac ignorantia iuris in perſonis non ita peritis. Nauar. in Manual. Confeſs. cap. 23. num. 44. & faciunt in argumentum tex. in cap. ſi celeriter, & c. ſi Apoſtolicæ extr. de cler. excommunicat. miniſtran. iuncto cap. eos de tempor. ordin. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Pœna priuationis beneficij ipſo iure alienanti datur abſque ſolemnitate.*
2 *Sententia declaratoria requiritur ad amittendum beneficium alienantis bona eccleſiaſtica abſque requiſitis.*
3 *Pœna inflicta ipſo iure ſemper iudicis declarationem requirit tam in foro fori, quam conſcientiæ, num. 4.*

An pœna priuationis beneficij ipſo iure inflicta contra alienantes bona Eccleſiaſtica ſine ſolemnitate intelligatur ipſo iure abſque declaratoria.

RESOLVT. CXXII.

INter pœnas inflictas ab extrauag. ambitioſę contra alienantes bona eccleſiaſtica abſqu ſolemnitate, quoad beneficiatos, eſt priuati
1 ipſo facto illius beneficij, cuius bona alienauerint. Quæſtionis nunc eſt, an requiratur ſententia declaratoria illiuſq; executio per Iudicem cui reſpōdetur quod communis reſolutio ſcribentium

Digitized by Google

benium est pro affirmatiua, prout extare videtur in proprijs terminis Paulinæ Henriquez lib. 13. de excommun. cap. 56. Quaran. Summ. Bullar. verſ. alienatio in fine, cuius concluſionis vera eſt ratio, quoniam pœna inflicta ipſo iure, requirit ſemper Iudicis declaratoriam, in quam pœnam neminem incidere antea teſtatur Achil. de Gal. deciſ. 1. de pœnis, Gram. deciſ. 5. Surdus deciſ. 143. Gaſpar. Theſaur. deciſ. 40. Anton. Faber. deciſ. 3. de pœnis, & ita totum mundum ſeruare teſtatur Magon. deciſ. 16. Gram. citat. deciſ. quod adeò verum eſt; vt procedat pariter in foro conſcientiæ, quoniam pœna ipſo iure inducta non habet locum in foro conſcientiæ, ante condemnationem gloſ. in cap. fraternitas 12. quæſt. 2. Felin. in cap. 1. num. 41. de conſtit. Nauar. in Manual. confeſſ. cap. 23. num. 66. Molin. de iuſtit. & iur. diſputat. 86.

Finis Praxis alienationis rerum Eccleſiæ.

Praxis Iuriſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus quibus modis acquiratur.*
2 *In fundatione iuriſpatronatus exigitur conſenſus Epiſcopi, & an ſufficiat ex poſt facto interuenire.*
3 *Legata fundationis, & donationis ampliatur variis modis.*

Iuſpatronatus quibus modis probetur.

RESOLVT. CXXIII.

Eiectis omnibus probandi modis, quibus olim probabatur iuſpatronatus, nunc per ſanctiſſimam diſpoſitionem Concilij Tridentini ſeſſ. 25. de reformat. cap. 9. ad tres tantummodò probationis ſpecies reducitur, ſcilicet duas quoad patronatus priuatorum, & alteram quoad perſonas potentes, vniuerſitates, cæteroſque, in quibus vſurpatio præſumitur. Prima igitur eſt per authenticum inſtrumentum fundationis, vel dotationis, quoniam præfatis modis, & non aliter tàm inter laicos, quàm clericos iuſpatronatus acquiritur, gloſ. communiter recepta in cap. piæ memoriæ, 16. quæſt. 7. cap. 3. de iurepatronat. Nauar. conſ. 7. eod. tit.

Intellige primo, dummodò in tali fundatione, ſeu dotatione interuenerit auctoritas, ſiuè conſenſus Epiſcopi, & non alias, cap. nobis, & ibi DD. de iurepatronatus, Rota diuerſ. in deciſ. 222. & 223. num. 3. par. 1. & in deciſ. 85. par. 3. fuit pluries per eandem Rotam reſolutum ſignanter in vna Imolen. iuriſpatronatus 11. Nouembris 1578. coram Cantuccio, & item in vna Toletana iuriſpatronatus 18. Martij 1602. coram Corduba, & facit deciſ. 99. par. 2. diuerſ.

Qui conſenſus ſufficit, quod interueniat ex poſt facto, Rota in vna Aquen. iuriſpatronatus 7. Nouembris 1601. coram Illuſtriſſimo Seraphin. & præſumitur interueniſſe ex diuturnitate temporis, vt fuit reſolutum per Rot. in vna Romana iuriſpatronatus 10. Martij 1595. coram Illuſtriſſimo Millino, Caputaq. in dec. 185. par. 2. & fuit pariter deciſum in vna Lucana cappellæ 20. Iunij 1567. coram Seraphino, non tamen præfatus conſenſus poterit præſtari per Vicarium Epiſcopi abſque ſpeciali mandato, Cald. conſil. 3. de offic. vic. Ferret. conſil. 327. & conſ. 343. & 344. Rot. deciſ. 2. de confirmat. vtili, vel inutili, Rota in vna Placentina de Mirabel. coram Licta, & an, & quando præſumatur facultas vicarij, qui iuripatronatus conſentijt, vide Rot. in deciſ. 96. par. 1. diuerſ. Capitulum tamen Sede vacante poteſt dare licentiam volenti ædificare Eccleſiam, vt ſiat patronus, Calder. conſ. 3. de iurepatr. & an Regulares poſſint ædificare ſine licentia Ordinarij vide latiſſimè per Rodriquez 2. tom. quæſt. regul. q. 49. art. 3.

Intellige, & amplia ſecundo, vt fundans, conſtruens, vel dotans Eccleſiam, ſeu beneficium, acquirat iuſpatronatus, etiam ſi illud non reſeruauerit, dummodò expreſsè non remiſerit, cap. nobis, de iurepatron. Rot. in deciſ. 5. eod. tit. in antiquis, & in deciſ. 167. fundans tamen Eccleſiam, ſeu cappellam poteſt in totum, vel pro parte remittere iuſpatronatus, & limitate illud inducere in præiudicium hæredum, vel deſcendentium, vt ſibi placuerit, cap. ſignificauit de teſtament. cap. 1. de iurepatron. in 6. Rota diuerſ. in deciſ. 385. par. 1. num. 14. & iterum fuit tentum in vna Cremon. iuriſpatronatus 18. Maij 1578 coram Robuſterio, & iterum in vna probationis iuriſpatronatus, 9. Iunij 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

Declaratur tertio, ita demum acquiri iuſpatronatus ex dotatione, ſi ſit congrua, & ſufficiès, nam dotans inſufficienter, non efficitur patronus, cap. quicunque, 16. queſt. 7. Abbas in cap. ad audientiam, de eccl. ædific. nu. 4. Rota in deciſ. 528. ſub num. 2. par. 1. diuerſ. & cenſuit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba: *Dotans inſufficiẽter, quod arbitrabitur Ordinarius, nõ acquirit iuſpatronatus, ſed dicitur benefactor.*

Declaratur quarto, vt acquiratur ex dotatione eccleſiæ etiam iam conſtructæ, & etiam iam conſecratæ, quando eſſet abſque dote, & cum conſenſu Epiſcopi id fieret, Innoc. in rubr. de iurepatron. Rot. in deciſ. 528. par. 1. diuerſ. & in dec. 99. par. 2. Balb. ĩ dec. 69. Mainar. in dec. 63.

Decla-

Digitized by Google

Declaratur quinto, quòd licèt ex dotatione acquiratur iuspatronatus, non tamen ex simplici donatione legato, vel largitate bonorum, nisi hęc fiant pro dote tacitè, vel expræsse, quia simpliciter donans, vel legans videtur potius benefactor, quàm dotator, & acquisitor iurispatronatus, & iura indulgent iuspatronatus non benefactori, sed dotanti, cap. filijs, 16. quæst. 7. Rota diuers. in decis. 167. numer. 3. par. 2. & iterum fuit per eamdem Rot. decisum in vna Imolen. iurispatronatus, 7. Iunij. 1577. coram Cantuccio, & in vna Aretina cappellaniæ iurispatronatus, 16. Decembris 1594. coram Seraphino.

Declaratur sexto, quòd sub vers. concilij dotationis, vel fundationis comprehenditur etiam illud, quod acquiritur per reædificationem, Mainard. in dec. 69. par. 3. istud tamen intellige, quando ecclesia esset penitus diruta, seu destructa, ita vt noua consecratione indigeat, nam in tali casu acquiritur iuspatronatus perinde, ac si ab initio construeretur, quamuis reficiens ecclesiam non penitus destructam, non efficiatur patronus, ita glos. in cap. 3. de iurepatronatus, Rota diuers. in decis. 598. num. 1. & 2. par. 1. & in decis. 306. par. 1. & in decis. 269. par. 2. diuers. & iterum fuit per eandem Rotam decisum in vna regimen. Archipræsbiteratus, 13. Ianuarij 1553. coram Augustino.

Declaratur septimo, quod sub verbo pariter dotationis, vel fundationis comprehenditur illud, quod prouenit ex constructione, quamuis nulla de eo fiat mẽtio, vt apparet ex decreto eiusdem Concilij sess. 14. de reformat. cap. 12. Seraph. in decis. 518. Menoch. in tract. de præsump. lib. 3. præsumpt. 9. à nu. 6.

Declaratur octauo, quod fundare ecclesiam propriè dicitur, qui fundum dat, seu assignat, in quo ecclesia construatur, seu ædificetur, cap. Abbas, 18. q. 2. & latè ego ipse in dec. 22.

SVMMARIVM.

1 *Pro forma vt patronatus probetur authenticis scripturis.*

Dixi authenticis documentis.

RESOLVT. CXXIV.

1 QVoniam non sufficit probare fundationem patronatus per testes, cum pro forma, & substantia requiratur probatio per authenticas scripturas, Gonsalez glos. 18. nu. 79. in 8. regul. cancel. Piaseg. in praxi par. 2. cap. 5. & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba, *Congregatio Concilij censuit requiri pro forma, vt probatio fiat per authenticas scripturas, & regulam esse constituendam, quod probatio per testes non sufficiat.*

SVMMARIVM.

1 *Authentica documenta, qua dicantur.*
2 *An liber visitationis sit authenticus.*
3 *Arma, & insigna an probent iuspatronatus.*
4 *Instrumentum faciens mentionem alterius instrumenti an probet.*
5 *Bulla Episcopi an probet.*
6 *Iuspatronatus an probetur confessione Episcopi.*

Quæ authentica documenta dicantur.

RESOLVT. CXXV.

1 SCriptura authentica dicitur propriè, quæ conficitur per Actuarium publicum cum duorum, vel trium testium subscriptione, glos. in cap. 1. in verbo scriptura, de fide instr. & tunc dicetur probatio probata, Verall. in decis. 421. par. 2. & in decis. 256. par. 3. Toming. in decis. 22. Coler. in dec. 129. ex quo infero ad varia in praxi digna.

2 Primo infertur, quòd libri visitationum licèt probent, quo ad visitationem personarum, & sacramentorum, Verall. in decis. 158. par. 2. Valasc. in decis. 10. Iafred. in decis. 179. & passim seruat Rota Rom. vt refert Seraphin. in decis. 99. par. 1. non tamen sufficerent ad probandum iuspatronatus, & cum fiant absque causæ cognitione, ita Piaseg. in prax. episcop. par. 2. c. 5. nu. 7.

5 Infertur secundò, quòd arma, insignia, literæ, siue epitafia inscripta in lapidibus marmoreis licèt, si fuerint de recenti, nullo modo probent arg. l. fin. C. de relig. & sumptibus, in antiquis verò iunctis alijs adminiculis coadiuuant ad probandum iuspatronatus, ita Polid. Ripa decis. seu obseru. 68. Guid. Pap. in decis. 341. Caputaquen. in decis. 190. par. 3. Anna sing. decis. 283. pulchrè Seraph. in decis. 1141. par. 2. & fuit optimè resolutũ in Rota Romana in vna Hispalen. de las cueuas 13. Ianuarij 1590. coram Illustriss. Pamphilio. & iusta hanc etiam opinionem quotidie praticari in Curia Archiepis. Neap. & pluries fuisse decisum refero ego ipse in decis. eiusdem Curiæ 293. vbi multa ad hoc.

4 Tertio infertur, quod neque pariter dicetur authenticum quo ad probationem iurispatronatus instrumentum, in quo enunciatur aliud instrumentum, vbi fit mentio de fundatione, Affl. in decis. 173. Achill. de Graff. in deci. 1. de off. deleg. Ant. Faber in decis. 15. C. de edendo, quemadmodum etiam ad probandam fundationem iurispatronatus non sufficit præsentatio instrumenti cõstitutionis procuratoris ad præsentationem instituendi, quia id vel vsurpatione, vel præscriptione contingere poterit, vt fuisse in Rota resolutum testatur Mohed. in decis. 2. de iurepatronatus.

5 Quoad hunc tamen effectum dicitur authentcum documentum Bulla Episcopi, seu consensu

in

Digitized by Google

inſcriptis datus ad fundandum, conſtruendum, ſue dotandum, arg. tex. in c. poſt ceſſionem, iuncta glo. de probationibus, quidquid dicat Gram. in deciſ. 81.

Inferitur tertio, quod neque probatur confeſſione Epiſcopi afferentis, tale beneficium eſſe de iurepatronatus, Bal. conſ. 5. volum. 1. Ripa conſil. 28. Aide in Rota deciſum ſcribit Caputaqu. in dec. 158. par. 1. Animaduertendum tamē eſt, plurimum eſſe tribuendum ſententijs Ordinariorum ad fauorem iuriſpatronatus, & præſentatorum, ſi latæ reperiantur, Seraphin. cit. dec. 1141. & fuit pluries per Rot. reſolutum in vna Taurinen. beneficij, 5. Martij 1564. coram Orano, & iterum in vna Comēſ. cappellanię 17. Iunij 1591. coram Penna, & ratio eſt, quoniam Ordinarij non ſolent multum fauere iſtis præſentationibus, Rot. in dec. 1. de iurepatronatus, in nouis, Card. Paleot. in dec. 23. Card. Put. in deciſ. 172. lib. 1. & in deciſ. 242. lib. 2. de enunciatiuis verbis, quid eadiment vidi Rot. in deciſ. 11. de iurepatron. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Authentica documenta quid continere debent, cum multis dijs.*

Authentica documenta quid continere debent.

RESOLVT. CXXVI.

REſpondeo quod, vt ſcriptura dicatur authentica debet continere omnia requiſita à iure neceſſaria tam in confectione quàm in extradione eorum plura enumerātur vltrà Abb. in cap. fin. de fide inſtrumētorum etiam per Afflict. in dec. 6. inter requiſita etiam adhiberi debet citatio partis ad dicendum contra iura, tempore productionis, quia alias non probarent nec dicerentur de actis, Rota in dec. 1. de fide inſtrumentorum in nouis, Veral. in dec. 99. par. 2. & in dec. 11. par. 3. Ceſar de Graſſis in dec. 16. num. 4. de priu. Caſſad. in deciſ. 8. de reſcriptis, & in dec. nuper regulis Cancel. Farinac. in dec. 800.

Limita primo concluſionem de citatione partis, vt non procedat primo quando inſtrumenta fuerint extracta partim ab eiſdem Notarijs partim à ſucceſſoribus in officio, & habentibus facultatem Regiam illa extrahendi, quia cenſentur eſſe in forma probanti iuxta dec. Putei 14. de fide inſtrumentorum, Caputaquen. in dec. 351. par. 2. nec in his terminis loquitur cit. dec. Rotæ prima de fide inſtrumentorum, pro vt ita cenſuit Rota Romana in vna Mediolanenſ. iuriſpatronatus 29. Ianuarij 1589. coram Comitulo.

Limita ſecundo, quando pars eſt in cauſa ne forſitan ex trahantur cum in odium impedientis quoquo modo legitimam extractionem ſtetur ſcripturis informibus cum earum ſimplici copia, Bald. in l. publicati num. 8. & ſequenti Cod. de teſtamentis Dec. in conſ. 36. Rota diuerſ. in deciſ. 159. lib. 2. & ita pluries cenſuit Rota, & ſignanter in vna Cartaginen. portionis 14. Nouembris 1594. coram Seraphino, & iterum in vna Aſtorienſ. prioratus 13. Maij 1598. coram Illuſtriſ. Millino.

Et vltra citationē neceſſe erit etiam recognoſcere inſtrumenta Caputaquenſ. in deciſ. 99. nu. 2. part. 2. licet in inſtrumentis antiquis vltra 70. annos talis recognitio non ſit neceſſaria Caputaquenſ. in deciſ. 5. par. 3. Puteus in deciſ. 151. lib. 1. neque in alijs caſibus, de quibus per eundem Puteum in deciſ. 359. lib. 2. Boer. in dec. 154.

SVMMARIVM.

1 *Per multiplicatas præſentationes præſumitur titulus fundationis.*
2 *Ampliatur etiam ſi præfatæ præſentationes eſſent interpellatæ.*
3 *Multitudo verificatur in tribus.*

De ſecunda ſpetie probationis iuris patronat.

RESOLVT. CXXVII.

SEcunda ſpecies probationis quo ad perſonas etiam priuatas eſt per multiplicatas præſen-
1 tationes à tempore immemorabili, aliasve ſecundum iuris diſpoſitionem, & taliter facta probatio præſumitur titulus fundationis, Biſignet. in dec. 4. de probat. Card. Puteus in dec. 205. lib. 1. Rota diuerſ. in dec. 707. num. 2. par. 1. Achil. de Graſſis in deciſ. 4. de iurepatronatus, Mohed. dec. 3. eod. tit. & fuit reſolutum in vna Mediolan. iuris patronatus.

Quod ampliatur procedere licet neque per inſtrumenta præſentationum, neque per teſtes de immemorabili deponentes nulla fiat enunciatio, nec mentio de fundatione vel dotatione, Achil. de Graſſis cit. dec. 4. nu. 7. de iure patronatus, Rota diuerſorum in dec. 792. num. 11. part. 1. & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij in hæc verba, *Iuſpatronatus ex ſolis præſentationibus continuis, vltra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, & dotatione.*

2 Ampliatur ſecundo vt præſentationes multiplicatæ probent iuſpatronatus, dato, quod eſſent interpellatæ, & non ſucceſſiuæ. Caſſad. dec. 2. nu. 7. de probat. Taniſ. dec. 84. Maximè ſi præfatas præſentationes probetur effectuatas fuiſſe ob ſucceſſiuam vacationem per obitum præſentatorum iuxta conſ. Oltrad. 219. num. 2. cum alijs deductis per Rotā in vna Reatina beneficij 17. Iunij 1577. coram Serafino, & eſt eiuſdem dec. 337. & ratio eſt quia probatis extremis media præſumuntur, Caſſad. in dec. 4. de iure patronatus, Cotta deciſ. 92. Serafinus deciſ. 1141. & fuit pluries per Rotam

Digitized by Google

tã decisum,& præsertim in vna Cæsaraugustana Cappellaniæ 4. Maij 1579. coram Illustris. Blanchetto,& iterum in vna Bononien. parochialis 1578. coram Brauo,& tandem in vna Cappellaniæ coram Illustrissimo Lancellotto.

Et multiplicatio præsentationum est necessaria, Caualc. in decis. 17. num. 10. & seq. par. 2. requirit tres præsentationes vt censeatur satisfactum menti Concilij, quod videtur etiam de mẽte Achil. de Grass. in decis. 7. de iurepatronatus, nam multitudo verificatur, & consistit in tribus glos. in l. 1. §. hoc rescripto ff. ad Syllan. & in §. fin. instit. de iure person. tamen in Curia Archiepiscop. Neapol. quotidie practicatur vt duæ sufficiant, quia alias difficilis esset probatio, vt refero ego ipse in dec. 122.

4

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis quomodo probetur.*
2 *Testes deponentes de immemorabili, quid deponere debent.*
3 *Immemorabilis an probetur per scripturas.*

Dixi a tempore immemorabili.

RESOLVT. CXXIIX.

1 SEd quomodo immemorabilis probetur, grauis est inter DD. controuersia, & per testes non dubitatur dummodo concurrant posita per glos. in cap. 1. de præscriptionibus in 6. vt sunt, primo, quod testes sint ad minus 54. annorum,& de 40. testificentur de visu. Secundo quod testes necessario dicant communem opinionem esse, quod de contrario vsu non extet memoria. Tertio quod testes ita semper viderint, & audie-
2 rint. Quarto quod nunquam fuerit obseruatum contrarium, quæ requisita vltra glos. in cit. cap. 1. ponuntur à Mising. cent. 1. decis. 30. Mohed. in decis. 12. de iurepatronatus, Viu. in decis. 77. qui dicit in causis matrimonialibus debere nominari duos ex maioribus, Caputaq. in deci. 290. part. 3. & in dec. 291. eod. lib. Guid. Papa in dec. 357. Capyc. in dec. 194.

An autem præfati testes debeant deponere in vniuersum de omnibus quatuor requisitis, vel sufficiat, vt duo de duobus, & alij de residuis & respondeas, quod licet in Regia Camera Summariç referant quidam fuisse iudicatum vnumquemque testium debere deponere de omnibus requisitis, verumtamen postea hoc non fuit admissum in Sacro Consilio, vt apparet ex decis. de Franch. 56. est enim difficilis probationis, merito debent coniungi ad faciendum vnum totum, Franch. in decis. 80. & in factis antiquis mille præsumptiones etiam imperfectæ ad probandum coniunguntur, Card. Put. in decis. 101. lib. 2. quomodo autem fiat probatio in antiquis, Vide Guid. Pap. in deci. 357. Bellam. in decis. 70. Card. Puteum in decis. 76. & in dec. 78. lib. 1.

Sed controuersia principalis videtur an immemorabilis possit probari per scripturas, & respondendũ est cũ distinctione, cum qua alias tran
3 siuit Rota vt patet in decis. 583. collecta à Farinacio vbi fuit dictum quod licet non possit probari directe negatiua hæc non esse memoriam in contrarium, tamen bene per indirectum, vt in simili dicunt DD. possessionem directè instrumentis non probari, vt per Abbat. in cap. nobis nu. 5. de præscriptionibus, Soccin. consil. 105. in fine vol. .. exempli gratia si per instrumentum probetur per centum, & amplius annos continuatos fuisse aliquos præsentatos ad aliquod beneficium successiuè vnum per alterius obitum substitutum in beneficium præmortui, vtique prolatum quoque erit quod alio modo prouisum non fuerit de d. beneficio, & non constare contrarij memoriam, factum enim affirmatiuum continuum habet implicitam negatiuuam sui contradictorij.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis non suffragatur, quando constat de iniusto, & inualido titulo, ac mala fide vers. seq. & in fine quando lis esset inter ipsos præsentatos.*

Vis præfatæ immemorabilis quibus casibus cesset.

RESOLVT. CXXIX.

QVamuis plures sub se contineat effectus, d quibus 30. enumerat Gaspar, Tess. in decis 27. aliquid per Osaz. in dec. 101. de Franch. in dec 166. Iosef. Lud. in decis. Perus. 106. tamen non nulli reperiuntur casus, in quibus non suffraga tur, etiam quò ad probandum ius patronatus in ter quos sunt. Primus quando cõstaret de iniusto
1 & in ualido titulo, atque infecto; quia tunc nihi operatur, quamuis legitimè esset probata, vt cen fuit Sacra Congregatio Concilij. Paris de con fident, quæst. 28. Gonzalez glos. 18. num. 48. Tr uis. in dec. 55. nu. 69. lib. 2. ratio est quoniam cur constet de veritate infecti tituli, & infecti princ pij, & sic simus in claris, cessat præsumptio, qu ex præscriptione immemorabili resultat, ita V rall. in decis. 314. par. 3. Crescent. in decis. 21. n 4. de probationibus, Card. Puteus in decis. 18 num. 5. lib. 1. & in decis. 222. lib. 3. dec. 436. lib Rota diuers. in decis. 731. num. 18. par. 1. Triu cit. decis. 55. par. 2. exemplificari poterit præfa ratio, puta si appareat, quod fuerit vsurpatũ i patronatus ex priuilegio, & non ex fundation Gonzalez loco cit. num. 48. Paris. vbi supra n 240. vbi refert ita declarasse Sacram Congreg tionem.

Se-

Digitized by Google

Secundus caſus eſt, quando conſtaret de mala fide cap. 1. de præſcriptionibus c. fin. eodem, & in deciſum refert Miſing. cent. 1. obſer. 30. Iafred. in dec. 69. Balb. de præſcriptionibus part. 3. tit. de bona fide quæſt. 6.

Item requiritur ordo præſcriptus à Conc. in probatione iuris patronatus, quando cum Eccleſia Ordinario, non autem quando inter ipſos contendentes de illius pertinentia ageretur, quo casu leuiores ſufficiunt probationes vt fuit reſolutum in vna Pampilonen. beneficij de Ianzi 10. Aprilis 1595. & 20. Nouemb. eiuſdem anni coram Mantica, & alias ſæpius ſecundum Gonzal. gloſ. 18. nu. 59. & habetur etiam apud Farin. dec. 526.

SVMMARIVM.

1 *Verba (aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem) quid denotent.*
2 *Titulus conſtructionis ſufficit ad probandum iuspatronatus, & quare.*
3 *Immemorabilis probat legitimum titulum.*
4 *Iuspatronatus probatur per famam concurrente longiſſima quaſi poſſeſſione.*
5 *Iuspatronatus in antiquis probatur per ſolam famam.*

An detur alius modus probandi iuspatronatus quam fundationis.

RESOLVT. CXXX.

EX verbis Concilij Tridentini in verſ. aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem, colligitur reperiri alium modum, nam iſta verba ſignificant
1 idem, quod alio modo, Caputaquenſ. in dec. 210. num. 5. par. 1. Card. Puteus in dec. 170. lib. 3. vnde ſi probatur titulus conſtructionis, quamuis non
2 exprimatur expreſſe à Concilio, nihilominus ſufficeret, & ſatisfactum eſſet illius diſpoſitioni, Caputaquenſis in deciſ. 133. part. 2. Rota diuerſ. in dec. 588. num. 1. part. 1. Caſſad. in deciſ. 6. num. 1. Iurepatronatus ratio eſt, quia licet Concilium præmittat iuspatronatus competens ex fundatione, vel dotatione, non refutat illud, quod aliàs poſſet probari ſecundum regulas iuris communis, vtpote ex illis verbis (aliaſue) quod ſæpè Rota obſeruat, vt patet ex Gabrieli in conſ. 192. & in conſ. 198. lib. 2. Menoch. conſil. 241. num. 1. & 7. & 13. & in cõſ. 336. lib. 4. Rota diuerſ. in dec. 331. part. 2. & in dec. 798. par. 1. ſub num. 4. vbi habetur quod in his perſonis in quibus non præſumitur vſurpatio, nil immutatur per Concilium, ſed requiritur in diſpoſitione iuris communis, vt ſunt Gonzalez gloſ. 18. num. 54.

Vnde non ſolum iuspatronatus probatur ex immemorabili Valaſc. dec. 163. quæ probat legitimum titulũ ex fundatione, vel dotatione, Abb. in cap. quærelam num. 9. de electione Felin. in cap. cauſam num. 6. de præſcriptionibus, Mohed. in dec. 3. de iurepatronat. Rot. diuerſ. in dec. 214. & in dec. 220. lib. 2. eadem Rot. in dec. 243. & in dec. 254. lib. 3. par. 3. & iterum eadem Rota in vna Pamphilonen. Beneficij 13. Ianuarij 1557. coram Litta.

Sed etiam probatur per famam, concurrente
4 longiſſima quaſi poſſeſſione præſentandi ſecundum iuris diſpoſitionem, Achil. de Graſſ. in dec. 4. num. 10. de iurepatronatus Card. Puteus in dec. 60. & in deciſ. 140. in fin. lib. 1. Rota diuerſ. in deciſ. 481. lib. 3. par. 3. diuerſ. & fuit dictum in vna Imolen. iuris patronatus 28. Maij 1584. coram Pamphilio, quæ eſt 1. par. diuerſ. dec. 792. & iterum in vna Aretina Cappelle coram Litta, quamuis in antiquis ſolum famam probare iuspatronatus abſque poſſeſſione, ita vt non cenſeatur reuocatum per Concilium, vt fuit reſolutum in vna Tiraſonen. iuris præſentandi 5. Maij 1593. coram Penna, & iterum in eadem 24. Ianuarij 1594. coram Litta.

SVMMARIVM.

1 *Vſurpatio iuriſpatronatus in quibus præſumatur perſonis.*
2 *Iuspatronatus ſpectans ad familiam DD. de Carracciolis, ſiue ad alias eiuſdem qualitatis præſumitur ex vſurpatione.*
3 *Vltimum ſtatum poſſeſſionis in beneficijs ad effectum manutenſionis ſufficere quomodo intelligatur.*
4 *Proviſiones Apoſtolicæ beneficij ſtatum non mutant.*
5 *Teſtes de familia, iuspatronatus non probant, neque habentes intereſſe in cauſa.*
6 *Sententia, quæ non verificatur ex actis, non probat.*
7 *Sententia quando dicitur antiqua.*
8 *Epiſcopatus qui poſſidentur per Cardinales præſumuntur ex vſurpatione, & quare.*

De tertia ſpetie probationis.

RESOLVT. CXXXI.

IN perſonis verò potentibus, ſeu vniuerſitatibus plenior, & exactior probatio exiguitur, quoniam vltra ſupradicta, requiritur, vt præſentationes ſint continuatæ, non minori ſpatio, quã 50. annorum, & authenticis ſcripturis probentur.

Cuius probationis ratio eſt; quia in præfatis perſonis præſumitur vſurpatio, vt ſecundum Butri. in cap. cum dilectus verſ. 2. de officio delegati Ptolom. in dec. 86. Cardin. S. Cruc. dec. 70. Pereg. in dec. 22. Card. Puteus in dec. 59. num. 1. lib. 1. & iuxta alias Rotæ deciſiones relatas per Gonzalez in gloſ. 18. num. 63. eoque magis procedit in Italia, nam dicit Card. Puteus in deciſ. 295. lib. 1. quod propter receſſum Curiæ ab Italia omnes Domini, & populi cæperũt eſſe tiranni, & iura Eccleſiæ occupare.

Vſurpa-

Digitized by Google

Vsurpatio in quibus præsumatur.

RESOLVT. CXXXII.

1 REspondeo, quod inter prefatas personas cõnumerantur Domini Castri, vt sunt Domicelli, Comites, Marchiones, Duces, ac Principes, vt de familia Columnę, Vrsinorum, Sabellio-rum tradunt Card. Put. in decis. 58. lib. 1. Peregr. in decis. 5. lib. 1. Tolom. in decis. 86. Caputaq. in deci. 128. par. 2. quid dicit, ita decisum, & iterum Rota resoluit in vna Sabien. beneficiorum 15. Nouembris 1582. coram Aldobrandino, & alias pluries fuit resolutum in Rota.

Et sic ampliatur, nedum in non recognoscentibus superiorem, verum etiam in recognoscentibus, Card. Puteus in d. dec. 59. lib. 1. & fuisse pluries in Rota resolutum affirmat Paris. de confidentijs, quæst. 28. sub nu. 243. nam Barones huius Regni Neapol. habentur loco personarum potentium, ita vt in eis quoque præsumatur vsurpatio, & per consequens subintret forma tradita à Concilio ad probandum illorum patronatus, vt censuit Sacra Congregatio Concilii per hæc verba, *Congregatio censuit Barones, & alios Dominos perpetuam iurisdictionem obtinentes cõprehendi in hoc decreto Concilij prout sic illam refert Gonzalez. in glos. 18. nu. 66. in vers. in his personis*; hinc etiam fuit alias in Rota dubitatum si familia Caracciolorum dicatur de potentioribus, & tandem fuit decisum, quod sic, vt in vna beneficij S. Andræ 24. Ianuarij 1571. coram Illustrissimo Lancellotto, cuius verba sunt hæc.

Fuit conclusum D. Decium præsentatum à patronis existentibus in quasi possessione præsentandi non debere institui, quia nec de fundatione, nec de dotatione eorum iurispatronatus, nec de antiquissimis præsentationibus constat, iuxta requisita à Concil. Tridentin. sess. 25. cap. 9. sed tantum docetur de præsentationibus factis intra spatium trigintanouem annorum; accedit etiam, quia cum hoc iuspatronatus spectet ad nobilem, & Ill. familiam DD. de Caracciolis, siue etiam ad alias eiusdem qualitatis, videtur ex vsurpatione potius ac quasi, non ex fun-
2 *datione, iuxta dec. Crescent. 13. quo casu, præter immemorabilem temporis cursum, de quo, vt dictum est, non constat, requiruntur etiam præsentationes continuatæ spatio quinquaginta annorum, quod tẽpus, nec minus adest, propterea ab eodem Concilio in ijs casibus, nedum titulus iurispatronat. si quis adesset, sed ipsa quasi possessio in eum abrogatur, & irritatur, ita vt beneficium tanquam liberum possit à suis collatoribus conferri, & predicta facilius procedunt, quia stante lite orta ante institutionem de qua agitur, etiam de iure communi requiritur discussio plena proprietatis iurispatronatus, cons. Dec. consil. 177. num. 1.*

Verùm quia pro parte eiusdem Decij allegatur confessio facta per D. Octauianum in literis suæ prouisionis, quia Cappella hæc, de qua agitur, est de iurepatronatus, licèt sit hoc extra dubium, DD. reseruauerunt hoc pariter iudicandum, si pro eo Decius audiri voluerit.

Et quia hoc nec sit, neque fuerit, dicitur, quod verbũ in Bullis appositum, est generale, & inquit (asserit) quod verbum tanquam generale, & impersonale, non censetur prolatum per impetrantem; Rota in antiq. 74 & 727. Cassa. dec. 4. de probat. num. 9. Et iterum in ead. 19. Decemb. 1608. coram Attrebaten. qui sic se habet,

Proposito dubio an constet de quasi possessione præsentandi ad ecclesiam Sancti Andrea de Rabattina extra & propè ciuitatem Neapolitanam apud littus maris, qua sit manutenen. ita vt Reuerendiss. D. Decius Caracciolus Archiepiscopus Baren. præsentatus veniat in-stituendus, negatiuè resolutum fuit, nam etsi ad effectum
3 *manutentionis sufficiat vnicus actus, & vltimus status præsentationis, cap. consultationis, & ibi Abb. numer. 8 & 9. de iure patronatus cap. querelam, de elect. Dec. cons. 134. num. 1. & Crescent. decis. 2. in fine de iurepatr. id procedit quãdo iurispatronatus existentia non contro-uertitur, sed tantum agitur inter plures patronos de ali-quo partimentia, Achill. dec. 5. num. 3. de iurepatronat. Alioquin ex dispositione Concilij, & declaratione Car-dinalium interpretum requiruntur eadem probationes in possessorio, quam in petitorio, vt fuit dictũ in Volterra-na iurispatronatus 28. Maij. 1593. coram Illustrissimo Mellino, & in Romana parochialis 31. Ianuarij 1600 coram Reuerendissimo Pacen.*

In proposito autem nullus titulus exhibetur, nec instru-menta præsentationum continuatarum per spatium cen-tum annorum, prout requiritur fuit resolutum in Firma-na iurispatronatus 8. Martij 1591. coram bon. memor. Orano, & in Barchinonen. vnionis 5. Decembris 1597 coram bon. memor. Gipsio, sed vt decisum fuit, coram bon. memor. Cardinali Lancellotto in hac eadem causa die 29. Ianuarij 1571. omnes præsentationes intra spatium 30. annorum continentur, videlicet ab anno 1528. die 23. Ianuarij, quo fuit institutus Fabius Caracciolus præ-sentatus 6. Nouembris præcedentis vsque ad annũ 1568 quo obijt Marius Caracciolus, post cuius obitum inter Octauium Brancatium prouisum Apostolicum, & Do-eium Caracciolum seniorem præsentatum à patrono fuit introducta lis, & causa commissa in Rota, quamo-brem nec subsistit probatio per famam, quæ non admit-titur nisi in antiquis, & concurrentibus coniecturis, fu-decisum in Tirasonen. cappellania 14. Decembris 1608 coram Reuer. Caualerio, & in primis longissima quasi possessione, vt fuit tentum in Imolen. iurispatronatus 28. Maij 1584. quæ est diuers. 792. part. 1. Adest quasi dragenaria, Cassad. dec. 2. num. 3, & 4. de probat. Pu-decis. 60. in fin. lib. 1. & fuit resolutum in supradicta Ba-chinonen. coram bon. memor. Gipsio, & ad hoc non pos-
4 *sunt deseruire prouisiones Apostolicæ, quæ non mutant statum beneficij, Achill. decis. vltima, de iurepatron. & fuit dictum in Bononien. iurispatronatus 16. Ianua-rij 1608. coram Reuer. Sacrato, sed earum tempora de medio deducuntur, Guidobon. decis. 125. fuit decisum in Bracharen. de Iunctis 19. Decembris 1597. coram Re-uer. Decano.*

Nec verò probatur publica vox, & fama, quia ex te-stibus examinatis de hoc anno, vnus tantum, videlicet primus iuxta primum deponit, quod audierit publicè a-ci, quæ quidem verba important famam, Cassa. dec. 3 num. 4. & 7. de probation. Caputaquen. decis. 7. part. 2 & decis. 189. par. 3. verum subiungit, quod audierit a diuersis personis, & sic dictum suum restringit, & alius testis examinatus de anno 1559. deponit à 30. annis ci-tra, quod verificatur etiam in vna die ante, Bartol. in l. Celsus, num. 25. ff. de vsucap. & testis qui asseritur exa-minatus in Curia de anno 1570. non est habendus in con-siderotione, propterea quod non appareat quomodo fue-rit examinatus; alij verò testes examinati de anno 1531

sunt

Digitized by Google

sede familia Caracciola, & aliorum pretendentium
iuspatronat. & habent interesse in causa, quare non me-
3 *retur fides omnibus, & ibi Bald num. 3. C. de testib.*
Bursat. cons. 3. nu. 55. volum. 1. Aym. cons. 249 num. 14.
Nec potest fieri fundamentum in sententia Ordinarij
anno 1513. qua enunciat se vidisse instrumenta pre-
sentationum, & præsertim Bullam bo. me. Alexandri Ca-
nonizationis quond. Fabij Aiosa in dicta Ecclesia,
quæ hic exacta non probat, cum non iustificetur ex
6 *actis, nec inde creditur de assertionibus, nisi facta*
fuerit causæ cognitione, & de illis appareat in pro-
cessu. Sacra cons. 47. num. 13. vol. 4. fuit dictum in dicta
Insulæ parochialis, & in Lauden deuolutionis 23.
Maij 1544. coram Reuerendiss. Pacen. & in Sabinen.
spoli. Martij 1604. coram me. Nec potest probari
vsuspatronatus, Cassad. decis. 3. nu. 3. de probat. quia sem-
per tenetur antiqua. quando excedit 40. annos, cùm sit la-
psus 1528. & bis fuerit nota anno 1567. vltra quod in
casu Domini censebant requiri probationem tempo-
ris immemorabilis, cum præsentationibus continuatis per
spatium 50 annorum, quæ omnes probentur effectu for-
mæ authenticis scripturis, posito etiam, quod nos ver-
simile vsurpatronatus potentium, propterea quod con-
tra plures familias, quas non est verisimile facilè in
vnum conspirasse ad fundandam, vel dotandam Eccle-
siam. Crescent dec. 1. de iurepat. Et quod dicitur profes-
sum fuisse ex capite Caracciola, sed mediantibus fœminis
fuisse illum in plures familias, hoc non probatur, quin
pocius per testes videntur aliàs asseruisse contra-
rium, quæ lus. habes inter postremo selectas per Fa-
rin. 215. num. par. 2.

Amplia secundo, procedere etiam in Epis-
1 copis, qui tenentur, & possidentur per S. R. E.
Cardinales, vt fuit resolutum in Rota in vna Sa-
bin. beneficiorum 15. Nouembris 1582. coram
Ludouisio Aldobrandino; nam viget eadem ra-
tio absentiam Summorū Pontificum, & Car-
dinalium dum Auenioni morabantur.

Amplia tertio procedere, vt præsumatur quo-
que vsurpatio in personis congestis per Card. Pu-
teum in decis. 59. 60. 61. & decis. 62. lib. 1.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes continuatæ sunt de forma sacrosan. Tri-*
dent. Conc. & quæ dicantur continuatæ.

Præsentationes debere esse continuatas
an sit de forma.

RESOLVT. CXXXIII.

1 REspondeo affirmatiuè, quoniam Conc. dat.
pro forma, præter immemorabilem, & re-
quisitam necessaria, quod præsentationes debeant es-
se continuatæ, & sortitę effectum.

Amplia primo, vt per huiusmodi decretum cē-
sorium sublati modi, quibus de iure cōmuni ac-
quirebatur iuspatronatus, vt resoluit Rota in vna
Ferrana iurispatronatus, 20. Octobris 1587. corā
Ludouisio, & in d. Sabien. beneficiorum 15. No-
uembris 1582. coram Aldobrandino.

Amplia secundo, vt nec sufficiant præsentatio-
nes centum annorum, vel ducentorum, si non sint
continuatæ, vt scilicet vna subsequatur aliā, quo-
niam ita ostendit illud verbum (continuatæ) vt
scitè per Marc. Ant. Bard. de tempore vtili cap. 2.
num. 1. & latissimè in cap. 8. Iacobat. de Concilio
lib. 7. art. 1. n. 130. Stephan. de Feder. de interpret.
iuris, par. 1. num. 126.

Amplia tertio, vt neque suffragentur præsen-
tationes continuatę per tātum tempus, vel maius
si omnes non fuerint effectum sortitæ, & dicun-
tur effectum sortitæ quoties habuerunt effectum,
vt quia Ordinarius cum vacaret beneficium insti-
tuit, quem præsentauit patronus, iuxta decis. Ro-
tæ, teste Achill. de Graff. in decis. fin. de iure pa-
tron. latè Mascard. de probat. conclus. 121. col. 3.
Insuper, vt dicantur præsentationes effectuatæ,
necesse erit, vt præsentatus acceptauerit, vt fuit
decisum in Rota 4. Decembris 1551. coram Ant.
Augustin. & facit decis. Caputaq. in dec. 131. p. 2.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes, vt per scripturas authenticas probentur,*
est de forma.
2 *Scriptura authentica iurispatronatus deperdita, illa per*
testes probari non potest, & quare.

Præsentationes continuatas esse probandas per
scripturas authenticas an sit pro forma.

RESOLVT. CXXXIV.

1 REsponsio est affirmatiua, quia quādo agitur
de iurepatronatus harum personarum, Cō-
cilio non satisfit, quod probarentur præsentatio-
nes per testes, vt in proprijs terminis fuit in Ro-
ta resolutum in d. Sabien. 15. Nouembris 1585.
hinc etiam facit, quod voluit Rota in vna Archi-
presbyteratus, 2. Maij 1588. coram Pamphilio, q.
2 deficientibus scripturis authenticis, non sufficit
illas probare per testes, cum huiusmodi probatio
per instrumenta requiratur pro forma.

Amplia primo præfatam probationem esse ne-
cessariam nedum in probandis præsentationibus
continuatis, verumetiam in probatione effectua-
tionis illarum, quoniam in vtroque casu exigitur
probatio per authenticas scripturas, vt voluit
Gonsalez, glo. 18. nu. 84. & tenuit Rota in d. Sa-
bien. sæpius adducta.

Amplia secundo, vt neque adimpleri possit per
æquipollēs; nec vllo casu probari possit per testes,
Rot. in dec. 199. nu. 3. & sequent. p. 2. & ratio est,
quia debet adimpleri specificè, Fel. in c. cū dilecta,
nu. 10. ampliat. 11. de rescript. Dec. in cons. 112.
num. 3. Boer. in decis. 1. num. 44. Segura in l. vnum
ex familia, §. sed si fundum, num. 12. ff. de leg. 1.

SVMMARIVM.

1 *Vniuersitas parua tenetur probare iuspatronatus iuxta*
formam traditam in Conc. & quare.
2 *Iuspatronatus vniuersitatis parua, præsumitur ex vsur-*
patione, cum declarationibus.

An in probatione iurispatronatus paruæ vni-
uersitatis desideretur forma probandi
tradita à Concilio.

RESOLVT. CXXXV.

1 REspondeo, locū habere etiam si cōmunitas,
seu vniuersitas sit parua, quia non proterea

Digitized by Google

ceſſat hęc præſumptio cõſiderata per Concilĩu, tũ etiã, quia cũ generaliter de vniuerſitatibus loquatur, nec diſtinguit inter vniuerſitates magnas, & paruas, nec nos diſtinguere debemus, vulgata l. de pretio, ff. de publicina in rẽ actio, tũ etiã, quia rationes, propter quas Eccleſia præſumitur libera, & non de iure patronatus, ad not. in c. querelã, de elect. militant pariter in quacunque vniuerſitate, nã poteſt eſſe, quod ex oblationibus fideliũ, & hominũ cõmunitatis, Eccleſia fuerit cõſtructa, non tamen animo acquirẽdi iuſpatronatus, Achil. de Graſſ. in dec. 4. de iurepatron. Card. Put. in deciſ. 57. & in deciſ. 205. lib. 1. Creſcent. in dec. 13. Verall. in dec. 318. p. 2. & quod etiã in parua vniuer-
2 ſitate præſumatur iuſpatronatus ex vſurpatione, tenuit Rot. in vna Bonõ. iuriſpatronatus 20. Martij 1589. corã Gipſio, & ad idẽ expenditur deciſ. eiuſdẽ Rotæ, teſte Farinac. in dec. 543. & fuit etiã reſolutũ in vna Foroſempronien. parochialis 4. Febr. 1594. corã Illuſtriſſimo Mantica, & iterũ in vna Illirden. beneficij 11. Martij 1596. corã Pẽna.

Quã cõcluſionẽ dupliciter intellige, primo procedere, maximè in Italia, in qua propter receſſum curię, omnes populi ius pręſẽtãdi vſurparũt Spec. de iurepa. col. 3. ver. & nota, & Card. Put. vbi ſup.

Intellige ſecundo in locis, in quibus Ordinarij collatores ſunt inferiores Epiſcopo, & minoris auctoritatis, quorũ qualitate attẽta, facilè pręſumi poteſt vſurpatio, & cũ nõ fuerint auſi vniuerſitatibus cõtradicere, vt per Put. in dec. 57. lib. 1. Achill. in dec. 4. de iurepatron. & fuit in Rota reſolutũ in vna nullius Archipresbyteratus, 2. Maij 1588. corã Pamphilio, ſecus ſi in collatoribus fuerit æqualis, vel maior auctoritas, quàm in vniuerſitate, quoniã tunc ceſſat diſpoſitio Concilij, quia quod dicitur in magnatibus, ſeu vniuerſitatibus præſumi iura Eccleſiæ vſurpata, procedit vbi non datur æqualis concurſus potẽtiæ, & auctoritatis in collatoribus, ſecus ſi cõferentium ſit æqualis, vel maior auctoritas, quàm in vniuerſitate, vt fuit per Rot. reſolutũ in vna Toletana iuris nominãdo, 10. Martij 1582. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Intellige tertio, ſi tota vniuerſitas hoc ageret, ſecus autem ſi certa pars illius prætenderet iuſpatronatus, Gonſalez glo. 18. nu. 69. Garz. de beneficijs, par. 5. c. 9. 102. referẽs ita declaraſſe Sacram Illuſtriſſim. Congregationem.

SVMMARIVM.

1 *Amiſſio ſcripturæ authenticæ iuriſpatronatus ſecundum vnam ſententiam per teſtes probari poteſt.*

Amiſſio ſcripturarum, in quibus probabatur iuſpatronatus, an poſſit teſtibus probari.

RESOLVT. CXXXVI.

RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua oriri videbatur, ex tex. expreſſo in cap. cum olim, de priuileg. vbi amiſſio inſtrumentorum probatur teſtibus deponentibus de illorum te re, ad quod etiam expenditur tex. in l. ſicut, C. fide inſtrum. & iuxta quorum ſententiã fuiſſe c ciſum in Sacro Conſ. ſcribit Affl. in dec. 274. V in deciſ. 166. & facit etiam deciſio prax. Curię A chiepiſ. c. 63. nu. 12. volentis, quod ſi per teſtes p
1 baretur eſſe deperditas ſcripturas, & deponere de tenore illarum, in quibus continebantur co tinuatæ præſentationes tunc ſatisfieret me Concilij, per tex. in citato cap. cum olim.

Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus, n hi magis ſuadetur opinio contraria, quam te Gonſalez gloſ. 18. nu. 82. tenentis, quod eo ip quod Concilium non confidit de teſtibus, con quenter remanet excluſa iſta probatio, nam ali de facili excluderetur diſpoſitio d. Conſilij, iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Sabi iuriſpatronatus, 15. Nouembris 1582. corã C mente VIII. vnde ſi non probaretur ex eiſde ſcripturis authenticis, quod omnes præfatæ p ſentationes continuatæ ſortitæ fuerint effectu prout Concilium diſponit, non releuaret ta probatio, Rot. in dec. 199. par. 2. diuerſ.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio, non autem nominatio coram ſuperiori facienda.*
2 *Acceptatio in iurepatronatus eſt præſentationis pars.*
3 *Præſentatio in iurepatronatus de abſente fieri poteſt.*

Præſentatio quando dicatur ſortita effectum.

RESOLVT. CXXXVII.

REſpondetur, tunc propriè dicuntur præſ tationes ſortiri effectum, quando Ordi rius illarum vigore inſtituit præſentatum à pa no, & præſentatus, & inſtitutus acceptauit, p ſeſſione ſubſequuta.

Dixi præſentatum, ad differentiam nomin
1 quoniam præſentari, non verò nominari de ſuperiori, Achill. de Graſs. in deciſ. fin. de iure tronatus.

Dixi acceptauit, quoniam acceptatio eſt p
2 præſentationis, & ante illam non dicitur pe cta, Card. in cap. fin. de iurepatr. Lambert. lib par. 2. quæſt. 5. art. 2. ſub num. 2. hinc proue
3 quòd licèt præſentatio fieri poſſit de abſente tex. & ibi not. in cap. accedens, de præbend. M ſtrill. in dec. 2. par. 1. tamen non acceptata, null vim ſubſtinet, vt fuiſſe in Rota deciſum teſta Farinac. in deciſ. 576.

Et quod huiuſmodi requiſita ſint ſubſtantia voluit Caputaquen. in dec. 131. & in dec. 4 part. 2. Creſcent. in dec. 5. de iurepatron. Ro dec. 147. num. 1. & in dec. 167. par. 1. diuerſ.

SVM

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Linea quid est.*
1 *Patronus ut fundatum pro sua linea, intelligitur de linea directa.*
1 *Linea à patre debet sumere initium.*

Patronus fundatum pro se, & descendentibus in linea, quomodo intelligatur.

RESOLVT. CXXXVIII.

SVpponatur in facto, quod quis in creatione patronatus in instrumento fundationis vsus fuerit his verbis (pro me, & descendentibus ex linea mea) fuit dubitatum coram me, de qua linea huiusmodi verba intelligenda erant, & pro huius quæstionis dilucidatione, est in primis supponendum, quod linea est collectio personarum ab eo-
1 dem stipite descendentium gradus continens, & numeros distinguens, Ioan. Andr. in arbore consanguinitatis, Capyc. dec. 159. num. 5. Tiraquell. de retractu lignag. §. fin. glos. 9. num. 2. fol. 127. sequens plures alios. Vnde in præsenti casu linea debet intelligi de directa, non de inflexa, & per transuersum, secundum Bald. cons. 171. testamento cuiusdam, volum. 3. & idem Bal. cons. 121. vol. 5. Alex. cons. 299. vol. 2. Ann. cons. 132. in princip. vol. 2. Mieres. de maioratu, part. 2. quæst. 4. num. 7. Qua propter ad præfatum patronatus vocari censentur omnes descendentes à linea ipsius instituentis. Ratio est, quia linea alicuius dicitur propriè, quæ habet originem, & descendit ab eo per directum, non autem per transuersum, Ruin. cons. 23. nu. 6. vol. 3. Corneus consil. 198. num. fin. volum. 3. Signorell. cons. 93. colum. 2. Barbat. in repit. l. cum acutissimi, C. de fide commiss. Et à patre debere semper sumere initium
3 tium testatur Bal. cons. 394. vol. 3. lib. 3. Bero. cõsil. 77. num. 15. lib. 2. Nec sufficeret, quod sint de eodem cognomine seu familia ipsius fundatoris, secundum Ruin. cons. 153. nu. 10. lib. 2. Cuman. cons. 2. Salic. inter consilia Ancharani cons. 97. in penult. vers. alios ergo sensus, sed oportet, qui descendant à linea prædicta fundatoris, nec sufficit, ut dixi, quod sint de eodem cognomine, Rolland. Valle cons. 23. nu. 39. & 40. lib. 4.

SVMMARIVM.

1 *Præsentio in iure patronat. præsentialiter est facienda, & aliter facta non tenet, & patrono currit tempus* nu. 4.
2 *Differentia inter præsentationem, & nominationem.*
3 *Præsentio de clerico absente non valet.*
4 *Patronus ante institutionẽ est examinãdus, si est idoneus*

Præsentatio quomodo fit facienda.

RESOLVT. CXXXIX.

IN quam plurimis causis contingit mihi hæc dubitatio, & semper dixi, præsentationem fieri debere præsentialiter, idest sensibus corporis illius, qui præsentatur, adeò quod præsentatus debet esse personaliter coram Ordinario, nec sufficit patronum præsentâtem aliquem solum mittere instrumentum præsentationis Ordinario, vt per Silu. 3. par. q. 1. num. 6. & q. 2. nu. 45. Rot in proprijs terminis dec. 3. de iurepatronat. in nou. vnde Achil. dec. 12. eod. tit. tenet, quod præsen-
2 tatio intelligitur tantummodo, quando fit personaliter superiori; alioquin dicitur magis nominatio, vt tenuit eadem Rot. in dec. 211. in nou. Franchus in cap. fin. §. uerum, in 1. notab. de iurepatronatus, in 6. Rocchus de Curt. in tractat. iur. patronat. quæstio. 41. circa med. Milis in repert. uerb. patronus, & iuxta hanc opinionem fuit in Rot. resolutum in una Asculana parochial. 13.
3 Ianuarij 1548. coram Anton. Augustin. Et ob hãc rationem præsentatio facta de clerico absente, non ualet, glos. in clem. dudum, in uerb. præsenta re, de sepult, notat Abb. in cap. ea noscitur, sub nu. 3. de his, quæ fiunt à prælat. & Rot. in cit. decis.
4 3. de iurepatron. in nou. Hinc prouenit, quòd aliter facta præsentatio, quàm ut supra, ultra quod erit nulla, patrono currit tẽpus, Inn. in c. in Lateranensi, in ult. notab. de prẽb. Monal. cons. 149. num. 3. & seq. uolum. fin. Rubeus Alexandrin. cõsil. 93. quæ opinio, scilicet, quod præsentatio fieri debet personaliter, corroboratur etiam decreto Concilij Trid. sess. 24. cap. 18. de reform. & sess. 25. cap. 9. Et in hoc animaduertant Ordinarij, nam quidã Auctor testatur, in quodam Archiepiscopatu fuisse fictè quemdam præsentatum, & deinde institutum non existentem in rei natura, & patronus sibi usurpabat fructus beneficij singu-
5 lis annis, contra decretum Sac. Concil. Trid. sess. 22. cap. 11. de reformat. & sess. 24. cap. 3. uers. patroni, & sess. 25. cap. 9. Abb. in cap. cum parati, col. fin. de appellat. Et hoc patet etiam ratione, quia præsentatus debet prius examinari ab Ordinario, ad finem uidendi si est idoneus, secundum Panormit. in cap. pastoralis, num. 7. de iurenatronat. Anchar. in c. ius cepti, num. 2. de prẽb. in 6. Rebuff. q. 20. num. 15.

SVMMARIVM.

1 *Laicus ad beneficium præsentari non potest, nec etiam ad ius patronatus.*
2 *Pensio laico reseruari non potest.*
3 *Laicus ad ius patronat. nominari potest cum declaratione.*

An laicus possit præsentari ad beneficium.

RESOLVT. CXL.

1 REsponsio est negatiua, quoniam laicus est incapax rerum spiritualium. cap. causam, de

Digitized by Google

præſcrip. & cap. decernimus, de iudic. nec ei poterunt beneficia eccleſiaſtica conferri cap. cum adeo, de reſcrip. & cap. ex inſinuatione, de procurat. Ex quibus patet iterum rèſponſio, quòd laicus non poteſt præſentari ad beneficium iuriſpatronatus, vt reſoluit Lambertin. in vlt. par. 2. libri, q. 2. art. 3. Pariſius de reſignat. benef. q. 4. nu. 5. lib. 4. Gonſalez, gloſ. 5. §. 5. nu. 13. Rebuff. conſ. 150. nu. 6. Anchar. conſ. 60. num. 4. Mandoſ. cõſ. 6. & in conſ. 15. num. 8. & hanc nuncupat communem opinionem idem Pariſ. loco cit. & Lucius allegat. 50. iuxta quam iudicauit Rot. Rom. in vna Imolen. iuriſpatronatus 19. Nouembris 1584. coram Orano.

2 Amplia præfatam concluſionem procedere etiam in penſione, quia laico reſeruari non poteſt, Peregr. deciſ. 50. lib. fin.

3 Limitatur tamen non procedere per viam nominationis, nam laicus nominari poteſt ad beneficium ſecundum Creſcent. deciſ. 3. de iurepatr. intellige dummodo nominatus antequam præſentetur Ordinario, ſit effectus clericus, Abb. in cap. fin. num. 4. de iurepatron. & in his terminis, quod nominatio facta per patronos laicos, etiam de non clerico ad beneficium ſit valida, fuit tentum per Rot. in vna Burgen. Abbatiæ 19. Nouembr. 1588. coram Penia, vbi ad iura dicentia præſentationem de laico factam eſſe nullam, fuit reſponſum, quod ſunt intelligenda de præſentatione propriè dicta, quæ tunc fit cum præſentatus coram Ordinario perſonaliter ſiſtitur ab eo inſtitutionem accepturus.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio clerici abſentis non eſt valida, & quando eſt valida, nu. 2. & 3.*

An ptæſentatio de clerico abſente ſubſtineatur.

RESOLVT. CXLI.

1 VEra, & recepta eſt iuris concluſio, præſentationem de clerico abſente factam non valere, gloſ. in clem. dudum, in verb. præſentare, de ſepult. Abb. in cap. ea noſcitur, ſub nu. 7. de his, quæ fiunt à præl. & in cap. paſtoralis, ſub num. 8. de iurep. & tenuit Rot. in dec. 3. de iurep. in nou.

2 Limitatur tamen dupliciter præſens concluſio, & primo, vt non procedat, vbi alias præſentatus eſt aliter notus habenti illum inſtituere, vt examinatione non egeat, Lambert. de iurepatr. 1. par. 2. lib. q. 11. art. 3. Citadi. in eiusdem nominis tractatu par. 6. art. 9. q. 32. poſt Abbas in cap. paſtoralis, eod. tit. & iuſta hanc opinionem pluries cenſuit Rot. Rom. & ſignanter in vna Valentin. beneficij 16. Maii 1583. coram Illuſtriſſimo Lancellotto, & iterum in vna Regien. beneficij, 14. Decem. 1587. corã Illuſtriſſ. Pamphilio.

3 Limitatur ſecundo, vt non procedat, quando præſentatio fuit intra tempus datum ad præſentandum ratificata, Abb. conſ. 76. num 3. de iurepatr. Lambertin. q. 11. art. 4. Rocchus in verb honorificum, quæſt. 6. num. 27. Card. in cap. fin verſ. quare de iurepatronat. & Rot. deciſ. 3. eod in nou.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus (Ordinario non inſtituente) poteſt appellare, & quare num. ſeq.*
3 *Beneficium per obitum præſentati non vacat*
4 *Præſentatus (Prælato non inſtituente cum ea ſa) appellare non poteſt.*
5 *Cauſa legitima non inſtituendi præſentatum quæ dicatur.*

Præſentato, quod remedium competat, caſu quo Ordinarius inſtituere renitet.

RESOLVT. CXLII.

1 REſpond. poſſe præſentatum ab eo appellare, qui poteſtatem habet inſtituendi, recuſatque ſine legitima cauſa, facit ad hoc tex. in c. paſtoralis, & ibi gloſ verb. appellauerint, & in cap. fin. de iurepatr. & in cap. concertationi, & i cap. à collatione de appell. in. 6. & Epiſcopus t netur huic appellationi deferre ſecundum glo in cit. cap. paſtoralis, Laderch. in conſ. 141. po Roland. in conſ. 22. n. 6. & ſeq. vol. 1. Et quod r cuſante Epiſcopo inſtituere ptæſentatum per tronum poſſit adiri Superior, qui illi præfiget t minũ ad inſtituendum, quo elapſo poterit prou dere refert deciſũ Fran. Mar. dec. 451. p. 1. Rat

2 huius opinionis eſt, quia patrono pſeuerãte, n variante, acquiritur ius præſentato ad rem R ta in deciſion. 17. de iurepatronatus in antiqui Caſſad. in deciſ. 18. de præb. Bellam. in deci. 16 Lapus alleg. 8. nu. 4. Abb. in c. cum Bertoldus, n 9. & ibi Fel. nu. 1. & in cap. cauſam, quę, nu. 26. præſcript. de quo late per Macerat. var. reſolu lib. 1. reſol. 9. & 104. n. 23. Vnde per obitum pr

3 ſentati non dicitur vacare beneficium, Taniſ. deciſ. 92. Rot. in. deciſ. 269. & propterea virtu præfari grauaminis poterit appellare, arg. tex. l. illud ff. de appell. & maximè, quia præſenta fit iniuria, ſi non admittitur ſecundum Menoc in conſilio 59. vol. 3. Burſat. conſ. 32. nu. 5. & i tali caſu poterit appellare, ſecudum quod volu Perez in l. 1. tit. 6. num. 42.

4 Intellexi tamen ſupradicta procedere quan Ordinarius abſque iuſta, & legitima cauſa rec ſaret admittere præſentatum, tunc enim à pr fata non admiſſione conceditur appellatio, ſec enim ſi legitima adeſſet cauſa, gloſ. in c. nullus, iurepatr. Archid. in c. 1. 85. diſt. Gemin. & Frã in c. 1. nu. 16. & ſequent. de iurepatr. in 6. & h caſu ſuperior nec inſtituere, nec poterit ad id i feriorem cogere, arg. tex in c. in literis, 63. diſt.

5 Inter

Digitized by Google

5 Inter cauſas vero legitimas connumeratur maxime, ſi præſentatus eſset perſona indigna, quia tunc quod priuantur patroni illa vice iure præsentandi, Rot in decis. 5. de iurepatronat. in nouis, Bellam. in dec. 171. & 571. Crescent. in dec. 11. de iurepatron. de Lignan. in clemen. 1. eod. titul. Boer. auditis, de electione, excusatur Ordinarius reijciendo, & iuxta hanc opinionem iudicauit in quadam cauſa mihi delegata.

SVMMARIVM.

1 *Edicta in inſtitutione iuriſpatr. ſunt neceſſaria, alias collatio eſt nulla non autem præſentatio.*
2 *Edicta iuriſpatron. inſtitutione non ſunt neceſſaria, vbi conſuetudo in contrarium viget.*

Affixio edictorum an ſit neceſſaria in inſtitutione iuriſpatronatus.

RESOLVT. CXXXXIII.

SVpponatur in facto, quod quidam Epiſcopus ad præſentationem quorundam præteuſorũ patronorum inſtituit aliquem ad beneficium abſque affixione edictorum; propterea fuit corã me dubitatum de viribus præfatæ inſtitutionis, & eo ius iudicaui pro nullitate: iſtæ enim literæ edictales in materia iuriſpatronatus ſunt magni momenti quando quidem non appoſitis edictis, collatio, ſeu inſtitutio annullatur, non ipſa præſentatio, Bellam. deciſ. 611. nec minus quaſi poſſeſſio præſentandi, cap fin. de elect. qui licet loquatur in electione, attamen obtinet quoque locum in præſentatione compatronorum, gloſ. in verb. electione, Gemin. Franch. Anchar. & reliqui in d. cap. fin. Lambert. de iurepatronat. lib. 2. part. 2. quæſt. 6. princ. artic. 17. & 18. Lapus alleg. 8. col. fin. aſſerens vbique obſeruari, atque præticari, Abb. in cap. poſtquam, in 3. not. de electione, Imol. in clemen. 2. in verb. præſentare, de iurepatron. & aliter inſtitutus dicitur potius occupator illius beneficij, cap. ex inſinuatione, vbi Panor. in 2. not. eod. titul. & idem Abb. & reliqui in cap. cum Bertoldus, de re iudic. Cauet. conſ. 177. & iuxta hanc opinionẽ, ſcilicet præfata edicta eſſe adeo ſubſtantialia, vt inde ipſa annulletur ipſo iure, pluries fuiſſe per Rot. Romanam reſolutum teſtatur Caputaq. in deciſ. 95. par. 1. & in deciſ. 128. par. 2. idem eiuſdem tempore fuiſſe deciſum ſcribit Card. Put. in dec. 96. lib. 1. & iterum reſoluit Rot. teſte Creſcẽtio in deciſ. fin. de iurepatron. Seraph. in dec. 399. & eadem fuit dictum in vna Parmen. beneficij, 28. Nouembris 1586. coram Gipſio, vbi fuit annulla inſtitutio facta ab Ordinario eodem die ſignationis, ex quo edicta appoſita non fuerũt; 2 verum tamen hoc non procederet, ſi aliud reperiretur de conſuetudine illius eccleſiæ, ad quam quis eſt præſentatus, quia ea omnino deberet attendi, vt fuiſſe in Rota reſolutum refert Bellam. in deciſ. 620. Viuius in deciſ. 309. Polid. Ripa in deciſ. 273. Coſta de remedijs ſubſidiarij, remed. 12. Ant. var. reſolut. c. 108. nu. 44.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio facta intra edicti terminũ eſt nulla, & quare*
2 *Inſtitutio hæc, vt annulletur, duo requiruntur.*

An inſtitutio facta intra terminum edicti ſit nulla.

RESOLVT. CXXXXIV.

1 IVdicaui pro inualiditate præfatæ inſtitutionis, ex pluribus, tum primo, quia neceſſe eſset, vt literæ edictales expeditæ remaneant affixę per totum terminum in eis contentum, clem. 1. & ibi gloſ. de iudic. Lambert. de iurepatron. lib. 2. p. 2. q. 6. princ. artic. 24. num. 3. Caputaq. in deciſ. 95. part. 2.

Tum ſecundo, propter opinionem illorum qui tenuerunt præfatam inſtitutionem poſſe annullari per viam attentatorum, vt in ſpecie voluit Calder. in conſ. 1. de elect. Fed. de Senis conſ. 193. nu. 5. & ſeq. Sot. conſ. 10. num. 45. Lambertin. d. lib. 2. par. 1. q. 6. princ. art. 12. Borgn. Caualc. in dec. 17. nu. 89. par. 2. & omnes intelligunt iſtud procedere, ſi in termino literarum edictaliũ fuiſſet facta inſtitutio, ſecus vbi literæ edictales eſſent iam reſolutæ.

Tum tertio, quia alias cenſeretur præcluſa via opponendi, ad cuius finem fuit adinuenta præfixio termini, ſecundum Balb. in conſ. 199.

2 Tandẽ animaduertendũ eſt, duo requiri, vt inſtitutio hæc nulla cenſeatur, primo, quod conſtet literas edictales affixas fuiſſe, & intra terminũ cõpetentem iudicis arbitrio amotas Menoch. de arbit. iud. cent. 5. caſu 463. n. 3. Surd. conſ. 181. n. 36. Lambert. loco cit. art. 24. Sot. d. cõſ. n. 45. Veral. in dec. 95. p. 2. Ant. reſol. 20. n. 10. & ſeq. Secũdo requiritur, quod ſi patroni ſint certi, debent nominatim, & in ſpecie citari, nõ per edictum, Viu. in dec. 309. & de Rubeis conſ. 153.

SVMMARIVM.

1 *Non comparens tempore edicti iuriſpatron. non eſt audiendus.*

An qui non contradixerit in termino edicti, ſit poſtea audiendus.

RESOLVT. CXXXXV.

REſpõſeo eſt negatiua, tum primò, quia pro hac opinione extat text. expreſſus in proprijs terminis loquens in l. ſi eo tẽpore, C. de remiſſ. pign. vbi nõ cõparens in termino (re nõ integra) poſt terminũ nõ auditur, ad idẽ Bal. cõſ. 191. nu. 3. & ſeq. vol. 1. Surd. conſ. 50. n. 4. Mãdell. cõſ. 122. Medic. in dec. 9. poſt Affl. in dec. 28.

Tũ ſecundo, quia ita voluerunt Oldr. conſ. 3. Lãbert. cit. tract. lib. 2. p. 2. q. 6. princip. art. 26. Ant. var. reſ. q. 21. n. 15. & Coſta de remed. ſubſid. c. 12.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Forma fundationis iuriſpatronatus eſt attendenda.*
2 *Patronus quamlibet legem cum Epiſcopi conſenſu apponere poteſt in iuriſpat. fundatione.*

Conditiones adiectæ in fundatione iuriſpatronatus an ſint neceſſariò ſeruandæ.

RESOLVT. CXXXXVI.

IN vna Nolana ab eiuſdem Ciuitatis Epiſcopo mihi delegata, ci rca leges adiectas à quodam
1 fundatore, ego dicebam, formam fundationis attendendam eſſe, c. verum, de condit. appoſitis, Lãbertin. lib. 1. part. 1. q. 9. princ. art. 1. num. 1. & ab ea non eſſe recedendum, ſcribit Ant. de Butrio in conſ. 4. Laderch. in conſ. 116. Alban. in conſ. 159. Menoch. in conſ. 22. volum. 1. & poſſe patronũ
2 quamlibet legem cum Epiſcopi aſſenſu apponere Franch. March. in deciſ. 473. & 493. part. 1. præſertim fundari poterit cum reſeruatione alicuius rei temporalis, Abb. in c. 1. num. 2. in c. grauis, nu. 1. & in c. quamquam, de cẽſibus. Item poterit diſponere, quod poſt mortem vnius Rectoris, alter ſit Rector, vt refert iudicatum de Amat. in deciſ. Rot. Marchiæ 4. Item quod præſentandus ſit actu Sacerdos, Farinacius in deciſ. 570. Tandẽ ad dubium mihi tranſmiſſum reſpondeo, non poſſe patronum adijcere pactum, ſeu conditionẽ in fundatione, per quam ius Epiſcopale minuitur, & propterea concludo quod cum ipſius Epiſcopi aſſenſu poteſt apponi conditio, quod inſtitutio ſpectet inferiori; ſecundum Panormit. in c. cum dilectus, not. 4. de conſuetudine, Rocch. de iurepatronat. verſ. pro eo quod de diœceſani cõ ſen. num. 25. Lambert. in eiuſdem nominis tract. lib. 1. par. 1. q. 9. princ. art. 1. num. 55. & 96.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus in donatione omnium bonorum mobiliũ, & immobilium, iurium, & actionum comprehenditur*
2 *Iuſpatronatus tranſit cum vniuerſitate bonorum.*

An in donatione omnium, & quorumcumque bonorum mobilium, & immobilium, iurium, & actionum comprehendatur etiam iuſpatronatus.

RESOLVT. CXXXXVII.

IN hoc articulo placuit mihi inſerere dec. Rot. quæ ſequentibus verbis complectitur, & pro opinione negatiua, quod non comprehendatur iuſpatronatus, adducitur Inn. in c. ex literis, nu. 2. & ibi Card q. 11. de iurepatr. Dec. in cap. ſedes, nu. 3. de reſcript. Couar. var. reſolut. lib. 3. cap. 13. n. 4. Lambert. de iurepatron. lib. fin. par. 2. q. 5. ar.
1 14. per totum. Sed contrarium cenſuerunt Domini, ex quo opinio Inn. non eſt recepta, vt animaduertit Abb. in d. c. ex literis, nu. 12. & Dec in c. ſedes, loquitur in iuribus ad certum locum reſtrictis, & eodem modo DD. relati à Couarru. vbi ſupra. Neque opinio Lambertini eſt vera, ſun dat enim ſe in reſtrictione, quæ inducitur ex particula illa (mea) quæ nihil facit, vt animad uertit Rebuff. in l. bonorum, de verb. ſignific. & contrarium tenuit Abb. vbi ſupra, Dec. in conſ 127. num. 2. prope finem, vbi de communi, Put in deciſ. 351. lib. 2. Ferret. conſ. 179. num. 2. Nor obſtat, quòd dictio (bonorum) ſit reſtricta ad mobilia, & immobilia, quia vlterius proceſsum fuit ad iura, & actiones vniuerſas, & ideo ceſſa obiectum, quod ſit appellatione bonorum in con tractibus non venire vniuerſitatem, vt per Bal. in conſ. fin. nu. 4. lib. 3. Tiraquell. de retract. lignag
2 §. fin. gloſ. 7. numer. 5. venit enim iuſpatronatu appellatione iurium vniuerſorum, Bald. in conſ 32. nu. 3. lib. 1. tranſit enim cum vniuerſitate, d. c ex literis, & c. cum ſeculum, de iurepatron. Bero conſ. 66. num. 29. & conſ. 78. num. 2. lib. 3. qua deducuntur contra validitatem donationis, & præſentationis reſeruata sũt ſuo loco diſcutiẽda

SVMMARIVM.

1 *Patronus, etiam laicus religioſus eccleſie bona tempora lia miniſtrare non poteſt, cum num. ſeq.*
3 *Patronus habet in bona eccleſie ſollicitudinis admin ſtrationem.*

An patronus poſſit bona temporalia ipſius eccleſi miniſtrare.

RESOLVT. CXXXXVIII.

RESponſum dedi in hac quæſtione in facti c tingentia per expreſſa verba Concil. Tri ſeſſ. 25. c. 9. de reform. cuius ſunt, videlicet. *Pat ni autem beneficiorum cuiuſcunque ordinis, dignitatis, etiamſi communitates, vniuerſit tes coellegia quæcumque clericorum exiſtant, perceptione fructuum; prouentuum, obuẽtion quorumcumq; beneficiorum, etiamſi verè de repatronatus ipſorum ex fundatione, et dotat ne eſſent nullatenus, nullaue cauſa vel occaſio*
1 *ſe ingerãt, ſed illos liberè Rectori, ſeu beneficia non obſtante etiam quacumque conſuetudine ſtribuendos dimittant.* Et ita etiam expreſsè p batur in c. præterea, de iurepatron. vbi patro non poſſunt bona temporalia miniſtrare, & i illis ſe ingerere, quoniam hoc tantummmo ſpectat ad Cappellanum, & ita pariter fuit ſan tum in Concilio Toletan. c. 4. Lambertin. 1. p quæſtio. 2. princ. artic. 15. Abb. & reliqui in c. p terea, nu. 3. de iurepatron. Fel. in c. venerabilis,
2 9. & ſeq. de excep. His addo, quòd laici etiam R ligioſi nullam habent de iure facultatem diſpo

di,

Digitized by Google

di, ſe ingerendi de rebus eccleſiaſticis, ſiue in temporalibus, ſiue in ſpiritualibus, cap. bene, & ibi gl. latiſſimè 96. diſt. cap. non placuit, & tex. in c. laicis, 16. q. 6. facit ad idem tex. in c. eccleſiæ Sanctæ Mariæ de conſtit. & c. cum laicis, de reb. eccl. non alien. latè Philipp. Dec. in cap. decernimus, de iud. Vnde Archid. in cap. bene. 16. q. 6. temporalem eſſe adminiſtrationem rerum ecclesiarum, verum tamen laicis nullam ipſam competere, niſi ſolicitudinis. Et hoc dicebam contra Magiſtrum Andream Barberium Quintis Nolæ, compatronum cuiuſdam beneficij, ad quod fui eatenus inſtitutus, qui per 20. annos, & plus dicebat ſibi conductum fuiſſe quoddam territorium illius beneficij, & reſiſtebat recedere ab illius conductione, dicendo ſe habere quandam prælationem in huiuſmodi conductione, eo quia beneficium illud fundatum fuit a ſuis antecedentibus, & de ipſorum bonis.

3

SVMMARIVM.

1 *Meretrix eſt infamis.*
2 *Meretrix iuſpatr. acquirere poteſt, & quare.*
3 *Spurius eſt infamis, & Deo non eſt amabilis, neque hominibus, & iuſpatronatus poteſt acquiri.*
4 *Quilibet ipſe eſt moderator, & arbiter.*
5 *Meretrix turpiter agit, non turpiter accipit neque ad reſtitutionem tenetur.*
6 *Iuſpatronatus quare ſit honorificum.*

An meretrix poſſit acquirere iuſpatronatus.

RESOLVT. CXXXXIX.

DVbitandi ratio pro concluſione negatiua videbatur, quod ob ſuam inhoneſtatem dicitur infamis, taliter, quod ob hoc a dignitatibus, & honoribus remouetur, l. 2. C. de dignitatibus lib. 12. reg. infamis, de reg. iur. in 6. & patronatus ſit ius honorificum non dubitatur, iuxta doctrinam glo. communiter receptam in cap. nobis, de iuſpatronatus.

2 Verum hoc non obſtante contrarium iudicabam, tum ex pluribus, tum primo quia ſpurius licet infamis, cap. ſi gens, 56. diſt. vbi Bonifacius inquit, tales filios neque Deo amabiles, neque hominibus honorabiles eſſe; quod etiam voluit Clarus Pontifex in cap. coniunctiones 35. q. 2. ſecus infamia eos eſſe notandos, & infames eſſe euitandos, ad idem l. ſi fratres, C. de inoff. teſtam. Dec. in deciſ. 126. Viu. in deciſ. 134. & tamen facilitate acquirendi iuſpatronatus ſucceſſione conſtructione, vel dotatione non reputantur inhabiles, vt per DD. in cap. cum ſeculum, de iurepatronat. Gemin. Præpoſ. & Cardin. in c. legeratorum 10. diſt. Rocch. in verb. competens ſecus q. 2. poſt Bald. in conſil. 323. colu. fin. vol.... Monald. in conſ. 199. nu. 6. & ſeq. vol. 2. Merend. conſ. 61. Card. Paleot. in tract. de ſpurijs, quæſt. 61. per tot.

4 Tum ſecundo, quia quilibet eſt moderator, & arbiter rei ſuæ vulgata l. in re mandata, C. mandati, & iuſtum eſt vnicuique ſua committere, l. nemo exterus, C. de Iudæis, & iniquum eſt liberis hominibus facultatem diſponendi de rebus proprijs adimere, l. diuus, ff. de iurepat.

5 Tum tertio, quia licet meretrix turpiter faciat, non tamen turpiter accipit, vnde ad reſtitutionē non tenetur, l. idem quoties, ff. de cond. ob turp. cauſam, Bald. in conſ. 122. Alex. conſ. 190. vol. 2. Rocchus loquens in proprijs terminis loco citato, q. 1. col. 2. vnde ſi meretrix ipſa de meretricio queſtu facit elemoſinam, ſeu conſtruit eccleſiam, acquirit tunc abſque dubio iuſpatronatus, vt per glos. in verbo ex illicitis, & Arch. in cap. non eſt putanda 1. q. 1.

Tum denique, quia quilibet Chriſtianus eſt re ipſa capax iuriſpatronatus, per tex. in c. piæ mētis, & c. Fulgentius 16. q. 7. & cum mulier quantumcumque meretrix, Chriſtiana nempe ſit, meritò igitur ipſius iuriſpatronatus capax remanet. His addo quod dicunt, Io. And. Ant. de Butrio & Panorm. pro ſubſtinenda hac opinione facientes regulam, quod qui poteſt matrimonium contrahere, & in eccleſia orare, poteſt & iuſpatronatus acquirere.

Non obſtat, quod iuſpatronatus ſit ius honorificum, vt in rubrica eiuſdem tituli dicitur per omnes in eius diffinitione, & infamibus perſonis non competere; quia (teſte Roccho de Curte in d. tractatu) illud inductum quippe eſt, & con-
6 ceditur gratioſè principaliter in beneficium eccleſiarum, ne laici ab illarum ædificatione retrahantur, vt notat Abb. in c. quoniam, eod. tit. glo. ſingularis, & communiter recepta in c. cum dilectus, eod. & tenuit Rot. Rom. in vna Bononien. iuriſpatronatus 13. Ianuarij 1589. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus per dotis augmentum non acquiritur, & quando in hoc caſu acquiratur, nu. ſeq.*

An iuſpatronatus acquiratur ex augmento dotis.

RESOLVT. CL.

1 MVltoties vidi dubitare circa præſentem articulum, verum tamen ſemper dixi, veriorem opinionem eſſe, quod non acquiratur, tunc enim dicitur ditari potius, quam dotari eccleſia, quæ tamquam libera, non eſt redigenda in ſeruitutem ex ſolo augmento dotis, ſecundum glo. expreſſam, & communiter receptam in c. piæ mentis 16. q. 7. in verb. piè, ad med. verſ. ſi quis autem poſt conſecrationem. Dixi tamen ad effectum præ-

dictum,

Digitized by Google

Bellam.in dec. 181.&751. Papon.lib.3.tit.9.arrest.3. Crauet. cons. 153. & Cappell.Tholos.in dec. 107. Et de modo impugnandi prouisiones factas in præiudicium patronorum, vt reparentur vide per eundem lib.3. tit.9.arrest.1.

Item dicebam, collationem, atque institutionem factam per mortem, vel resignationem absq; consensu patroni esse ipso iure nullam, idem Guid.in dec.374. Mohed. in decis.268. & 326. Bellam.in decis.128.Franch.March.in dec.474. 482.493. & 1140.par. 1.licèt consensus patroni superueniens conualidet ipsam collationem secũ dum Boer.in cons.34.Dec. in cons. 117. & 678.

Idem dicendum est in resignatione, quamuis infra quatuor menses à patrono non fuerit contradictum, Put. in dec.412. lib. 2. & in dec. 181. lib.1.tamen in possessorio prouisus absque consẽ su patroni,& eo contempto,debet obtinere contra ipsum patronum,vel ipsum præsentatum,Papon.lib.3.tit.9.arrest.2.

3 Et quod collatio facta sine patroni præsentatione sit nulla,vide Roland.cons 47.vol.1.Guid. Pap.sing.828.Corset.sing.1.Abb.q.5.num.7. Limita quando patronus non contradixit, quia tunc esset valida collatio, secundum Cassad. in decis.2.de locat.Limita secundo in Papa, nam
4 eius prouisio de beneficio iurispatronatus clerici & laici simul, valet etiam patrono laico non vocato, Rot.in decis.46.de concessione præbendæ, in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Tempus presentandi à die scientia currit, ita in praxi, & quare.*

Tempus præsentandi à quo die currat.

RESOLVT. CLV.

IN Curia Auersana coram Illustrissimo Domino meo fuit dubitatum, quænam opinio esset seruanda circa præsentem articulum, stante varietate decis. Rotæ,dicebam,quod quamuis olim in Rota seruabatur,vt patronis lamberet tempus ad præsentandum à die vacationis, & non a die notitiæ, vt per Rot.in dec. 1.de iurepatronatus,
2 Cæterum hodie contraria est tenenda opinio, & in praxi sequenda, quæ ex pluribus fundari poterit.

Tum primo, quia in omni materia, quantumcumque leui, tempus non currit ignoranti, tex. est in proprijs terminis in l. 2. C. qui admitti,Baldus cons. 199.nu.3. & seq. volum.1. Alex.in consil.13.volum. 1. Dec. in cons.479. num.5.volum. 2.Abb.& communiter omnes in c. quia diuersita tem, de concessione præben.& in cap.fin.vbi Anton.de Butrio, & Anan.de electione, Afflict. in decis.128.Medic.in dec.9.

Tum secundo, quia etiam tempus quatuor mẽsium,quod Ordinarijs conceditur ad conferendũ beneficia Rot.in decis.263. in nouis. Iafred. in decis.13.Rota diuersorum in decis.481.par.1.nõ currit nisi à die scientiæ, vt fuit in Rota resolutũ in vna Toletana beneficij 28. Nouembris 1578. coram Illustrissimo Seraphino,vt patet in eius decis. 380.Rot.in decis.7.de præbend. in antiquis. Intellige quãdo ignorantia esset verisimilis, alias curreret,vt per Achill.de Grass.in decis.vnica,de supplenda negligentia prælatorum.

Tum denique, quoniam hodie hæc opinio seruatur in Rota, vt patet ex allegatis per Caputaq in decis.248.par.2. Card. Puteus in decis. 6. de prębendis, Seraphin.in decis.380.part.1.Rot. in decis.13.de iurepatr. in antiquis, & in vna Signa iurispatronatus,22.Iunij 1596. coram Oranc fuit in Rota resolutum, quod si impetretur beneficium de iurepatronatus laicorum per deuolutionem ad Sedem Apostolicam,ob non factam præsentationem intra tempus a iure statutum;nõ valet impetratio, nisi probetur scientia certa, & indubitata patroni vacationis beneficij.

Cuius decis. ratio vlla alia reddi poterit, quia tempus non currit ignoranti, vt supra diximus & maximè procedere in tempore præsentationi testatur Gabalin.milleloq. 152. vbi alios allegat

SVMMARIVM.

1 *Patronus iurispat.laical.ante institutionem variare potest alium cumulatiuè præsentando, secus ecclesiasticus.*

2 *Patronus secularis potest variare sed à prima præsentatione absque causa non potest.*

3 *Patronus secularis non potest variare,lite pendente, nisi secundo.*

Patrouus an possit variare.

RESOLVT. CLVI.

IN Curia Calatiæ fuit coram me dubitatum, potuissent quidam patroni variare; dicebam quo si erant laici poterant ante institutionẽ Ep
1 scopi, & alium successiuè præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni ecclesiastici c.quod autem c.cum autem, & c. pastoralis, v DD.de iurepat.latè Guttierez de iuramen. cõfirmat. part. 3. capit. 13. Spinus de testam. gl 4.num. 73. Zaullus comm. contra commun. 265.& 693.Rot.in decis.16. de renunciat. in a tiq. Caualc. in dec.17. nu. 87. de contractib. p 2.Crauet.cons.63.

Et Rota in vna Bononien. parochialis, 24 uembris 1593.coram Litta iudicauit, quod troni laici possunt in præsentatione variare, alium præsentare cumulatiuè,sed non possunt cedere à prima præsentatione sine causa.

3 Limita

Digitized by Google

3 Limita primo, vt non poſſit variare, neque per viam accumulationis, lite pendente, Calder. in conſ. 1. vt lite pend. Rocch. in verb. honorificum, 423. poſt Lambert. 1. par. 2. lib. q. 6. art. 12. Creſcentium dec. 10. de iurepatron.

Limita ſecundo, vt ſemel tantum, & pro prima vice cenſeatur permiſſa, Calder. in conſ. 16. de iurepatron. Prob. ad Monachum, in cap. cum ſit, num. 18. de præbend. Nauar. in cap. placet, nu. 66. de pœnit. diſtint. 6. Gomez in c. cum multis, nu. 35. de reſcrip. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio, & inſtitutio contra fundationis formam eſt nulla, nu. 6.*
2 *Forma priuilegij, & contractus, legem eiſdem tribuit.*
3 *Præſentatio eſt vnus iuriſpatron. effectus.*
4 *Beneficiatus non beneficiato præferri debet.*
5 *Forma omiſſio in iuriſpatr. fundatione præſcripta, præſentationem annullat.*
7 *Cappellanus prout eſt in fundatione, ita ſatisfacere debet.*
8 *Præſentatio, & inſtitutio contra formam fundationis cum conſenſu patroni eſt valida pro vna vice.*

An præſentatio, & inſtitutio contra formam fundationis ſit nulla.

RESOLVT. CLVII.

1 REſpõſio eſt affirmatiua, ratio verò eſt à priori, quoniam lex poſita in fundatione inducit formam cuius omiſſio vitiat actum, cap. quæritur, §. Epiſcopum, 22. q. 2. Fel. in cap. cum dilecta, de reſcrip. Gramm. in deciſ. 79. Viu. in deciſ. 2 335. & forma priuilegij, & contractus dat legem priuilegio, & contractui, cap. porrò, & c. accepimus, de priuileg. Abb. & alij in cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. Curt. ſen. in cõſ. 48. Cephal. conſ. 480. & 598. col. 2. vol. 4. Brun. conſ. 52. & 3 Vlad. deciſ. 336. & maximè attendi debet, cum præſentatio ſit vnus ex effectibus iuriſpatronatus, cap. in deciſ. 457. & in prouiſione iuriſpatronatus forma cõtenta in fundatione ſeruari debet, & conditiones in ea appoſitæ ſunt cuſtodiẽdæ diligenter, vt reſoluit Rota in vna Cæſaraguſtana Cappellaniæ, 16. Martij 1587. coram Illuſtriſſimo Seraphino; hinc eſt, quod conceſſio iuriſpatronatus facta ſub cõditione augmenti redditui, mutat formam, Rota in vna Paduana iuriſpatronatus, 31. Maij 1591. coram eodem, & in beneficijs iuriſpatronatus, in quibus certa forma in fundatione appoſita eſt ſeruanda, non habet locum 4 regula, quod non beneficiatus beneficiato præferri debeat, idem Seraphino in dec. 774. & Rot. in vna Vlixbonen. prioratus, tenuit conditiones appoſitas in translatione iuriſpatronatus eſſe ad vnguem ſeruandas, vt patet in deciſ. eiuſdem 1414. & quod omiſsio formæ in fundatione iuriſpatronatus præſcripta, ipſam præſentationem annullet, tenuit Rot. teſte eodem Seraph. in deciſ. 1270. Franch. March. in dec. 493. & 1133. par. 1. Crauet in conſ. 153. Cacher. in conſ. 191. num. 13. & ſequent. & idem Aymon, in conſ. 65. num. 5. hinc eſt, quod ſi in fundatione fuerit appoſita cõditio, quod præſentetur ad eccleſiam perſona de genere fundatoris, omninò adimpleri debet, idem Franch. Marc. in dec. 1152. & 1154. par. 1. & adeo hoc verum eſt, quod Farinac. in deciſ. 582. ſcribit Rot. præſentationem factam de 6 extraneo contra voluntatem fundatoris, qui beneficio conſanguineo, & deſcendenti à ſe conferri voluit, non admiſiſſe, per tex. in cap. decernimus, 16. q. 6. cap. illud, vbi Abb. & alij de iurepatron. Mohed. in deciſ. 268. Card. Puteus in deciſ. 11. de iurepatronatus, & ita conſuluit Soccin. in conſil. 30. numer. 4. lib. 3. Quibus omnibus addo, quod Cappellanus non poteſt ſatisfacere oneri iniuncto alibi, quam in limine fundationis, fuit dictum, vt per Graff. in conſ. 4. de præbendis, lib. 2.

Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus, in cauſa Nolana mihi delegata iudicaui cõtrarium, 8 ſcilicet poſſe Epiſcopum pro vna vice tantum de conſenſu patroni inſtituere non habentem rẽ quiſita per fundatorem, latè Fel. in cap. cum acceſſiſſent, col. 8. de conſtit. Mohed. in deciſ. 1. de iurepatron. Bellamer. in deciſion. 179. Creſcent. in deciſion. 7. cit. tit. His addo quandoquidem permitti, à lege fundationis recedi, prout in caſu deciſ. Caputaquen. 364. par. 2. vbi præſentatio facta per duos ex tribus patronis, valet, licèt in fundatione caueatur, quod non valeat, niſi facta fuerit ab ipſis tribus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatr. conceſſum ſibi, fratribus, & hæredibus etiam ſororis competit, & quare.*
2 *Iuſpatron. non ſolum maſculis, ſed etiam fœminis competit.*
3 *Iuſpatr. hæreditarium in mulieribus etiam trãſit, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato.*
4 *Iuſpatronat. relictum conſanguineis, ſeu de parentela, familia, & genere, nuptis fœminis ex illis deſcendentibus competit.*
5 *Vxor de familia dicitur viri.*

An iuſpatroſiatus acquiſitum ſibi, fratribus, & eorum hæredibus, competat etiam ſorori.

RESOLVT. CLVIII.

1 IN præſencti puncto iudicaui pro opinione affirmatiua, quia ſoror venit appellatione fra-

Digitized by Google

Bellam. in dec. 181. & 751. Papon. lib. 3. tit. 9. arrest. 3. Crauet. cons. 153. & Cappell. Tholos. in dec. 107. Et de modo impugnandi prouisiones factas in præiudicium patronorum, vt reparentur vide per eundem lib. 3. tit. 9. arrest. 1.

Item dicebam, collationem, atque institutionem factam per mortem, vel resignationem absq; consensu patroni esse ipso iure nullam, idem Guid. in dec. 374. Mohed. in decis. 268. & 326. Bellam. in decis. 128. Franch. March. in dec. 474. 482. 493. & 1140. par. 1. licèt consensus patroni superueniens conualidet ipsam collationem secũdum Boer. in cons. 34. Dec. in cons. 117. & 678.

Idem dicendum est in resignatione, quamuis infra quatuor menses à patrono non fuerit contradictum, Put. in dec. 412. lib. 2. & in dec. 181. lib. 1. tamen in possessorio prouisus absque consẽsu patroni, & eo contempto, debet obtinere contra ipsum patronum, vel ipsum præsentatum, Papon. lib. 3. tit. 9. arrest. 2.

3 Et quod collatio facta sine patroni præsentatione sit nulla, vide Roland. cons. 47. vol. 1. Guid. Pap. sing. 828. Corset. sing. 1. Abb. q. 5. num. 7. Limita quando patronus non contradixit, quia tunc esset valida collatio, secundum Cassad. in decis. 2. de locat. Limita secundo in Papa, nam
4 eius prouisio de beneficio iurispatronatus clerici & laici simul, valet etiam patrono laico non vocato, Rot. in decis. 46. de concessione præbendæ, in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Tempus præsentandi à die scientia currit, ita in praxi, & quare.*

Tempus præsentandi à quo die currat.

RESOLVT. CLV.

IN Curia Auersana coram Illustrissimo Domino meo fuit dubitatum, quænam opinio esset seruanda circa præsentem articulum, stante varietate decis. Rotæ, dicebam, quod quamuis olim in Rota seruabatur, vt patronis lamberet tempus ad præsentandum à die vacationis, & non à die notitiæ, vt per Rot. in dec. 1. de iurepatronatus,
2 Cæterum hodie contraria est tenenda opinio, & in praxi sequenda, quæ ex pluribus fundari poterit.

Tum primo, quia in omni materia, quantumcumque leui, tempus non currit ignoranti, tex. est in proprijs terminis in l. 2. C. qui admitti, Baldus cons. 199. nu. 3. & seq. volum. 1. Alex. in consil. 13. volum. 1. Dec. in cons. 479. num. 5. volum. 2. Abb. & communiter omnes in c. quia diuersitatem, de concessione præben. & in cap. fin. vbi Anton. de Butrio, & Anan. de electione, Afflict. in decis. 128. Medic. in dec. 9.

Tum secundo, quia etiam tempus quatuor mẽsium, quod Ordinarijs conceditur ad conferendũ beneficia Rot. in decis. 263. in nouis. Iafred. in decis. 13. Rota diuersorum in decis. 481. par. 1. nõ currit nisi à die scientiæ, vt fuit in Rota resolutũ in vna Toletana beneficij 28. Nouembris 1578. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in eius decis. 380. Rot. in decis. 7. de præbend. in antiquis. Intellige quãdo ignorantia esset verisimilis, alias curreret, vt per Achill. de Grass. in decis. vnica, de supplenda negligentia prælatorum.

Tum denique, quoniam hodie hæc opinio seruatur in Rota, vt patet ex allegatis per Caputaq. in decis. 248. par. 2. Card. Puteus in decis. 6. de prębendis, Seraphin. in decis. 380. part. 1. Rot. in decis. 13. de iurepatr. in antiquis, & in vna Signina iurispatronatus, 22. Iunij 1596. coram Orano fuit in Rota resolutum, quod si impetretur beneficium de iurepatronatus laicorum per deuolutionem ad Sedem Apostolicam, ob non factam præsentationem intra tempus à iure statutum; nõ valet impetratio, nisi probetur scientia certa, & indubitata patroni vacationis beneficij.

Cuius decis. ratio vlla alia reddi poterit, quia tempus non currit ignoranti, vt supra diximus, & maximè procedere in tempore præsentationis testatur Gabalin. milleloq. 152. vbi alios allegat.

SVMMARIVM.

1 *Patronus iurispat. laical. ante institutionem variare potest alium cumulatiuè præsentando, secus ecclesiasticus.*

2 *Patronus secularis potest variare sed à prima præsentatione absque causa non potest.*

3 *Patronus secularis non potest variare, lite pendente, ne secundo.*

Patrouus an possit variare.

RESOLVT. CLVI.

IN Curia Calatiæ fuit coram me dubitatum, potuissent quidam patroni variare; dicebam quo si erant laici poterant ante institutionẽ Epi
1 scopi, & alium successiuè præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni ecclesiastic c. quod autem c. cum autem, & c. pastoralis, vt DD. de iurepat. latè Guttierez de iuramen. cor firmat. part. 3. capit. 13. Spinus de testam. glo 4. num. 73. Zauallus comm. contra commun. c 265. & 693. Rot. in decis. 16. de renunciat. in ar tiq. Caualc. in dec. 17. nu. 87. de contractib. pa 2. Crauet. cons. 63.

Et Rota in vna Bononien. parochialis, 24. N
2 uembris 1593. coram Litta iudicauit, quod p troni laici possunt in præsentatione variare, & alium præsentare cumulatiuè, sed non possunt cedere à prima præsentatione sine causa.

3 Limita:

Digitized by Google

3 Limita primo, vt non poſſit variare, neque per viam accumulationis, lite pendente, Calder. in conſ. 1. vt lite pend. Rocch. in verb. honorificum, q. 23. poſt Lambert. 1. par. 2. lib. q. 6. art. 12. Creſcent. in dec. 10. de iurepatron.

Limita ſecundo, vt ſemel tantum, & pro prima vice cenſeatur permiſſa, Calder. in conſ. 16. de iurepatron. Prob. ad Monachum, in cap. cum iuris, num. 18. de præbend. Nauar. in cap. placet, nu. 66. de pœnit. diſtint. 6. Gomez in c. cum multis, nu. 35. de reſcrip. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio, & inſtitutio contra fundationis formam eſt nulla, nu. 6.*
2 *Forma priuilegij, & contractus, legem eiſdem tribuit.*
3 *Præſentatio eſt vnus iuriſpatron. effectus.*
4 *Beneficiatus non beneficiato præferri debet.*
5 *Forma omiſſio in iuriſpatr. fundatione præſcripta, præſentationem annullat.*
7 *Cappellanus prout eſt in fundatione, ita ſatisfacere debet.*
8 *Præſentatio, & inſtitutio contra formam fundationis cum conſenſu patroni eſt valida pro vna vice.*

Præſentatio, & inſtitutio contra formam fundationis ſit nulla.

RESOLVT. CLVII.

1 REſpõſio eſt affirmatiua, ratio verò eſt à priori, quoniam lex poſita in fundatione inducit formam cuius omiſſio vitiat actum, cap. quæritur, §. Epiſcopum, 22. q. 2. Fel. in cap. cum dilecta, de reſcrip. Gramm. in deciſ. 79. Viu. in deciſ. 2 335. & forma priuilegij, & contractus dat legem priuilegio, & contractui, cap. porrò, & c. accepimus, de priuileg. Abb. & alij in cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. Curt. ſen. in cõſ. 48. Cephal. cõſ. 480. & 598. col. 2. vol. 4. Brun. conſ. 52. & 3 Vin. deciſ. 336. & maximè attendi debet, cum præſentatio ſit vnus ex effectibus iuriſpatronatus, Crap. in deciſ. 457. & in prouiſione iuriſpatronatus forma cõtenta in fundatione ſeruari debet, & conditiones in ea appoſitæ ſunt cuſtodiẽdæ diligenter, vt reſoluit Rota in vna Cæſaraguſtana Cappellaniæ, 16. Martij 1587. coram Illuſtriſſimo Seraphino; hinc eſt, quod conceſſio iuriſpatronatus facta ſub cõditione augmenti reddituũ, iuxta formam, Rota in vna Paduana iuriſpatronatus, 31. Maij 1591. coram eodem, & in beneficijs iuriſpatronatus, in quibus certa forma in fundatione appoſita eſt ſeruanda, non habet locum 4 regula, quod non beneficiatus beneficiato præferri debeat, idem Seraphino in dec. 774. & Rot. in vna Vlixbonen. prioratus, tenuit conditiones appoſitas in translatione iuriſpatronatus eſſe ad vnguem ſeruandas, vt patet in deciſ. eiuſdem 1414. & quod omiſsio formæ in fundatione iuriſpatronatus præſcripta, ipſam præſentationem annullet, tenuit Rot. teſte eodem Seraph. in deciſ. 1270. Franch. March. in dec. 493. & 1133. par. 1. Crauet in conſ. 153. Cacher. in conſ. 191. num. 13. & ſequent. & idem Aymon, in conſ. 65. num. 5. hinc eſt, quod ſi in fundatione fuerit appoſita cõditio, quod præſentetur ad eccleſiam perſona de genere fundatoris, omninò adimpleri debet, idem Franch. Marc. in dec. 1152. & 1154. par. 1. & adeo hoc verum eſt, quod Farinac. in deciſ. 582. ſcribit Rot. præſentationem factam de 6 extraneo contra voluntatem fundatoris, qui beneficio conſanguíneo, & deſcendenti à ſe conferri voluit, non admiſiſſe, per tex. in cap. decernimus, 16. q. 6. cap. illud, vbi Abb. & alij de iurepatron. Mohed. in deciſ. 268. Card. Puteus in deciſ. 11. de iurepatronatus, & ita conſuluit Soccin. in conſil. 30. numer. 4. lib. 3. Quibus omnibus addo, quod Cappellanus non poteſt ſatisfacere oneri iniuncto alibi, quam in limine fundationis, fuit dictum, vt per Graff. in conſ. 4. de præbendis, lib. 2.

Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus, in cauſa Nolana mihi delegata iudicaui cõtrarium, 8 ſcilicet poſſe Epiſcopum pro vna vice tantum de conſenſu patroni inſtituere non habentem rẽ quiſita per fundatorem, latè Fel. in cap. cum acceſſiſſent, col. 8. de conſtit. Mohed. in deciſ. 1. de iurepatron. Bellamer. in deciſion. 179. Creſcent. in deciſion. 7. cit. tit. His addo quandoquidem permitti, à lege fundationis recedi, prout in caſu deciſ. Caputaquen. 364. par. 2. vbi præſentatio facta per duos ex tribus patronis, valet, licèt in fundatione caueatur, quod non valeat, niſi facta fuerit ab ipſis tribus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatr. conceſſum ſibi, fratribus, & hæredibus etiam ſorori competit, & quare.*
2 *Iuſpatron. non ſolum maſculis, ſed etiam fœminis competit.*
3 *Iuſpatr. hæreditarium in mulieribus etiam trã ſit, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato.*
4 *Iuſpatronat. relictum conſanguineis, ſeu de parentela, familia, & genere, nuptis fœminis ex illis deſcendentibus competit.*
5 *Vxor de familia dicitur viri.*

An iuſpatroſiatus acquiſitum ſibi, fratribus, & eorum hæredibus, competat etiam ſorori.

RESOLVT. CLVIII.

1 IN præſencti puncto iudicaui pro opinione affirmatiua, quia ſoror venit appellatione fra-

Digitized by Google

fratrum l. fratres, C. de inoffic. teſtamen. l. tres fratres, vbi gloſ. ff. de pactis, Bar. Bal. Caſtren. & Iaſ. in l. Lucius, §. quæſitum, ff. de legatis 3. Caſtr. in conſ. 427. vol. 1. Abbas conſ. 36. par. 1. quod procedit etiam ſi ab homine nomen fratris proferatur, Dec. in l. fœminę, num. 122. ff. de reg. iur. & Alex. conſ. 85. vol. 4.

2 Et iuſpatronatus competere, tam maſculis, quàm fœminis teſtantur omnes communiter in clem. 2. de iurepatr. Viuius commun. opin. 608. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit Caſſad. in deciſ. 1. de iurepatron. & fœmina poteſt fundare eccleſiam, conſtruere, & dotare, Abb. in cap. fin. & ibi Addentes de conceſſ. præb. & in cap. ex literis, & cap. cum ſeculum, de iurepatronatus, Rot. in deciſion. 10. de iurepatronatus, in nouis, quinimò

3 iuſpatronatus hæreditarium etiam in fęminas hæredes tranſit ſecundum Dec. in conſil. 127. num. 3. in fine, Roland. conſ. 47. num. 7. vol. 1. Parıſ. conſ. 48. num. 5. vol. 1. & hoc tam ſi eſſent hæredes ex teſtamento, quam ab inteſtato, gloſ. in clem. fin. & ibi Card. q. 6. de iurepatron. immo

4 iuſpatronatus relictum conſanguineis, ſeu qui ſunt degenere, parentela, domo, ſeu familia competit etiam fœminis nuptis deſcendentibus ex illis, Gabriel in conſ. 195. lib. 1. Molina de Hiſp. primog. lib. 3. cap. 4. Velaſq. in l. tauri 40. gloſ. 9. nu. 14. reicta opinione Guttierez cuntrarium ſentientis in conſ. 3. num. 6. nec in hoc caſu habetur

5 rario ad deciſ. Teſſ. 123. vxorem dici de loco, & familia viri, & ipſam eſſe principium, & finem familiæ, ad tex. in l. pronunciatum, §. familiæ, ff. de verborum ſignificat.

SVMMARIVM.

1 *Patronus, mortuo vno ex præſentatis (lite pendente, vel cedęte) alium præſentare nõ poteſt.*

2 *Præſantatio facta poſt rem iudicatam, lite pendente ſuper reſtitutione in integrum non tenet.*

3 *Diſpoſitio tex. in cap. 1. vt lite pend. procedit, tã in vacatione naturali, quàm ciuili, & quando non procedit. nu. 5.*

4 *Patronus, lite pendente, variare non poteſt.*

6 *Patronus poteſt alium præſentare, lite pendente, vno defuncto, quando lis eſt inter alios.*

Præſentare an poſſit patronus mortuo vno ex præſentatis lite pendente vel cedente.

RESOLVT. CLVIX.

COntingit multoties dubitari an diſpoſitio tex. in c. 1. vt lite pendente, quæ vult, quod lite pendente, vno ex electis mortuo, vel cedente, non poteſt alter eligi, locum ſibi vendicet in præſentatione, & licèt magna ſit ſcribentium contro-

1 uerſia, communior tamen opinio eſt pro affirmatiua, vt per Io. Andr. Franch. & alios in d. cap. 1. Calder. conſ. 1. cit. tit. Lapus allegat. 22. & Mandoſ. ad eumdem, qui nuncupat pariter hanc eſſe communem in alleg. 122. lit. H. Gomez in reg. de ſubrogatione litigantium, q. 6. & 13. Rot. diuerſ. in deciſ. 442. nu. 6. par. 1. & fuit per eamdem Rotam reſolutum in vna Zamoren. beneficij de Morales, 30. Maij 1586. coram Orano, vbi fuit dictũ, quod lite inter præſentatos pendente alteroque ex litigantibus defuncto, patrono non permittitur ſine vitio attentatorum, alium præſentare, & iterum fuit deciſum in vna cappellaniæ Salamant. 20. Nouemb. 1592. coram Illuſtriſſimo Pãphilio, vnde eadem Rota in vna Pamphilon. parochialis 13. Ianuarij 1591. coram eodem reſol-

2 uit, quod præſentatio facta poſt rem iudicatam, pendente lite ſuper reſtitutione in integrum nõ ſuſtinetur.

3 Cuius tex. diſpoſitionem procedere, ac locum habere, tam in vacatione naturali, ſcilicet per obitum, quàm in ciuili, puta per reſignationem, vel aſſequutionem alterius beneficij ſcribunt Gõſalez gloſ. 51. num. 212. Garz. de beneficijs par. 5. cap. 9. & iuxta præfatam opinionem iudicauit Rota Romana in vna Valliſoletana Scholaſtriç, 17. Iunij 1602. coram Illuſtriſs. Lancellotto.

4 Ampliatur ſecundo, vt neque patronus laicus, lite pendente, variare poſsit, Milis in ſuo aureo repert. in verb. patronus, Aymon. conſ. 63. num. 3. Couarr. pract, quæſt. cap. 36. nn. 7. verſ. 3. Lancellotto de attent. cap. 4. num. 560. & fuiſſe deciſum teſtatur Creſcent. in deciſ. 10. de iurepatronatus.

Cæterum ſupradicta diſpoſitio c. 1. & 2. vt lite

5 pendente, limitatur primo, quando ſuperſtes collitigãs preſentaretur, ſeu prouideretur ab Ordinario, quia tunc ceſſat ratio per d. cap. aſsignata, ſcilicet, ne propter nouos aduerſarios litigia prorogari contingat, ſecundum Pariſ. conſ. 30. num. 4. lib. 4. Gabriel de iudic. concl. 4. nu. 42. Franch. in d. cap. 2. nu. 6. in gloſ. penult. & ſequuta eſt Rota in vna Mediolan. iuriſpatronatus, 23. Ianuarij 1596. coram Mantica.

Limitatur ſecundo, & intellige procedere, quando lis penderet inter duos præſentatos à diuerſis patronis, nam tunc nõ eſt licitum variare,

6 nec uno defuncto poteſt alius præſentari, ſecus autem, ubi lis uerteretur inter alios, quia tunc non prohibẽtur patroni præſentare, alias ſequeretur, quod poſſet de facili impediri patronus, introducendo litem ſuper beneficio, ut fuit in Rota reſolutum in una Bergonten. cappellaniæ, 19. Iunij 1579. coram Bubalo de nonnullis limitationibus ad hanc materiam pertinentibus, uide Caſſad. in deciſ. 4. & 5. & in deciſ. 3. vt lite pendente.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 Patroni possint separatim præsentare, quando iuspatr. spectat ad plures vti singulos, secus autem si iure collegij: & quod vbi adest statutum, vel consuetudo vigens in contrarium. num. 2.
2 Maior pars patronorum præfertur in iurepatronat.
3 Ius patronatus transit insolidum ad omnes heredes.

Patroni an possint separatim præsentare.

RESOLVT. CLX.

SVpponatur in facto præsentationem cuiusdam patronatus ad plures patronos spectare; fuit dubitatum coram me in quadam causa delegata an præsentatio ab vno ipsorum facta separatim subsistineatur, ego dixi, quod vbi plures sunt patroni, possunt singuli separatim præsentare, alijs non requisitis, quando iuspatronatus spectat ad eos vti singulos, vt in dubio præsumitur, & non vti vniuersos, & iure collegij, ita 1 Andr. in cap. quoniam de iurepatronatus, Abb. in cons. 76. par. 2. Aymon. Crauet. in cons. 863. num. 1. Cæsar de Grass. in decis. 1. de iurepat. & tenuit Rota in vna Legionen. capellan. 6 Iunij, & 5. Decembris 1565. coram eodem Rota in vna Casalen. parochialis, 2. Martij 1584. coram Robusterio, & in vna Calaguritana beneficij, 20. Iunij 1588. & 16. Maij 1591 coram Comitulo tenuit, præsentationem pertinere ad beneficiatos vti singulos, nō vti vniuersos, vt in dubio præsumitur posse fieri à singulis diuisim, nec esse necessariam vocationem patronorum; quam sententiam iterum amplexa est eadem Rota in vna Pistoren. beneficij, 17. Februarij 1574. coram Clemente Octauo tunc Auditore.

Limita tamen præfatam conclusionem non 2 procedere, quando vigeret statutum, vel in loco reperiretur inducta consuetudo, per quam plures patroni soliti essent simul conuenire ad præsentandum, Rot. in vna Calaguritana beneficij de Tranquiz 11. Decembris 1591. coram Illustrissimo Pamphylio.

Vide pro corroboratione principalis dubitationis adduxi decis. Cæsaris de Grass. 2. de iurepatronat. vbi præsentatio facta separatim à compatronis valet, quando ius præsentandi eis competit tanquam singulis, non autem iure collegij, coadiuuatur vlterius, quod vbi sunt 3 plures patroni, maior pars præfertur, sed vbi sunt æquales, debent concordare, Franc. Marc. in decis. 119. par. 1. hinc Crauet. in cons. 63. tenuit, quod sufficiat consensus maioris partis præsentis separatim; tandem facit, quod iuspatronatus transit ad omnes hæredes insolidum, 4 de Franch. in decis. 85.

SVMMARIVM.

1 Patrono potest præiudicari, cum bona iurispatr. absque suo consensu alienantur.
2 Patronus cogi potest de suo contribuere in defectum pro Ecclesiæ refectione.
3 Consensus patroni in alienatione terræ iurispatron. non requiritur, & quare.
4 Interesse de præsenti, non casus aduersæ fortunæ est inspiciendum.

Consensus patroni an requiratur in alienatione terræ patronatus.

RESOLVT. CLXI.

FVi assumptus in Iudicem in Curia Episcopali Nolana, & dum accingerem prō decidenda causa; dubium mihi faciebat pro opi-
1 nione affirmatiua, quia ex hac alienatione posset patrono præiudicari, cum eius interest bona conseruari pro Ecclesia patronata; nedum respectu alimentorum, quæ ei deberi possent, si indigeret, c. nobis, de iurepatr. latè Milis in suo aureo repert. in verb. patronus, verum etiam, quia in defectum, cogeretur de suo contribue-
2 re Parocho ad refectionem Ecclesiæ, secundum Panorm. in cap. ad audientiam, de Eccl. ædific. Sayr. in decis. 1. eod. tit. Valasc. in decis. 103. Cappell. Tholos. in decis. 498. & Cassad. in decis. 3. num. 2. de iurepatron.

Item honorabilius ius competit patronis in pinguiori Ecclesia, & alias honor est commodo præferendus, l. Iulianus, ff. si quis omissa caus. testament.

3 Cæterum prefatis minimè obstantibus, iudicaui contrarium ex pluribus, tum primò, quia ius patronis ad actum præsentationis limitatū est, & etiam opponendi se si res Ecclesiæ dissipentur, aut absque iusta causa distrahantur, secundum Innoc. in rubr. num. 1. & in cap. nobis, de iurepatronat. & est tex. in c. filijs, 16. q. 7. Innoc. & Abb. in cap. vnio, vt eccles. beneficia, Bartol. in §. 1. in princip. in authen. de alienat. emphyt. Rocchus de iurepatron. in verb. honorificum, num. 10.

Tum secundo, quia nullo iure hoc cautum reperitur, secundū Anchar. in cons. 122. ex narratis in facto liquet, col. pen. Menoc. in cōs. 161. nu. 4. vol. 1. Burs. cons. 124. vol. 1. Bombin. in cōsil. 13. & 44. latè Henriq. consil. 91. num. 16.

Tum deniq; quia iuxta hanc opinionem iudicasse Rota Romana testatur Cassad. in decis. 3. de iurepatronatus.

4 Non obstant contraria, quia respondetur, qđ solum debet inspici interesse de præsenti, non autem casus aduersæ fortunę in futurum, l. inter stipulantem, §. sacram, ff. de verb. oblig. Dec. cōsil. 177. Rimin. cons. 122. Artam. in cons. 191.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Iuspatr. de per se vendi non potest, sed cum vniuersitate, declara prout in num.8.*
2 *Iuspatron. cum hæreditate vendita transit, & quare.*
3 *Iuspatr. per donationem omnium bonorum transit.*
4 *Iuspatron. transit in fideicommissarium vniuersalem.*
5 *Iuspatron. in vxorem vsufructuariam omnium bonorū transit, & præsentatus ab ipsa, præsentato ab hæredi præfertur.*
6 *Vsufructuarius omnium bonorum hæredi æquipollet.*
7 *Iuspatr. de per se non confiscatur, secus si est cum vniuersitate.*

Iuspatronatus transit cum vniuersitate bonorum.

RESOLVT. CLXII.

1 COmmunis, & recepta est omnium sententia, iuspatronatus de per se, vti annexum spiritualitati, vendi non posse, cap. decernimus, de iudicijs, & c. quanto, & c. de iure, de iurepatr. verum cum vniuersitate bonorum transire fatentur omnes, per illum tex. in c. ex literis, de iurepatr. & in c. cum sęculum huius tituli, Lamber. 2. par. 1. lib. q. 5. per totam, Tiraq. de primogen. q. 36. Couar. lib. 1. var. resol. c. 13. Roch. in verſ. ipſe, vel is q. 23. Paul. de Cittad. in eiusdem nominis tractat. q. 9. par. 3. Ex qua conclusione
2 infero primo, cum hæreditate vendita transire iuspatronatus, Felin. in c. causam, quę nu. 8. de præscript. & in c. cum Bertoldus in fin. de re iudic. Ratio est, quia hæreditas est ius vniuersale, l. hęreditas, ff. de pet. hæred. & iuxta hāc opinionem tenuit Rota in vna Lucana iurispatronatus, 6. Nouembris 1598. coram licta, quemad-
3 modum transfertur etiam per donationem omnium bonorum, vt fuisse decisum in Rota testatur Seraph. in decis. 725. Item transfertur in fi-
4 deicōmissarium vniuersalem, Rota in vna Aretina Capellaniæ 13. Iunij 1584. coram Bubalo, his accedat etiam, quod resoluit eadem Rota in vna Alexandrina beneficij 29. Martij 1590. coram Illustriss. Mantica, vbi fuit dictum, iuspatronatus transire in vxorē relictam vsufructua-
5 riam omnium bonorum à suo marito, taliter, quod præsentatus ab ea, præfertur præsentato ab hærede, nam vsufructuarius omnium bono-
6 rum æquipollet hęredi vniuersali, l. fin. de vsufr. leg. & facit decis. Guido Papa decis. 340. Tandē
7 facit quod iuspatronatus de per se non confiscatur, sed si esset cum vniuersitate feudi, aut villæ, confiscaretur confiscato feudo, c. cum sęculum, vbi DD. omnes de iurepatronat. Bart. in l. si finita, §. de vectigalibus, ff. de damno infec. Ias. in l. 2. in princip. C. de in ius vocand. & iuxta hanc opinionem fuisse decisum in Sacr. Cons. Neapolitano in causa Sancti Petri delli Bonifacij, testatur Anna sing. 291.
8 Animaduertendum tamen est, quod licet iuspatronatus veniat quando fit cessio, vel alienatio vniuersalis respectu rei, vt quia fit venditio de Castro, feudo hæreditate, vel similibus quæ sub se hæreditatem continent, non tamen transit mediante cessione, seù venditione omnium bonorum, iurium, seù actionum, verbi generalibus, & vniuersalibus facta, nisi sub tali cessione, tale quid vniuersale verè comprehendatur, cui adhæreat istud iuspatronatus, v. puta, villa, castrum seù hæreditas secundum Innocentium citato cap. ex literis num. 2. Rota in citata Lucana iurispatronatus, & ratio, quia quando fit cessio, vel alienatio vniuersali respectu verborum resoluitur in singularitate secundum decisionem Rotæ 1152. lib. 3. par. & hæc dicebam in quadam causa.

SVMMARIVM.

1 *Quod capita, tot sententiæ.*
2 *Monasterium vt construatur, quanta dos est assignanda.*
3 *Dos pro Ecclesia non collegiata quanta esse debet.*
4 *Solemnia missarum absque clerici suffragio celebrari non possunt.*
5 *Mansus liberus sufficit pro dote Ecclesiæ.*

Dos quanta constitui debet à patronis, vt acquiratur iuspatronatus.

RESOLVT. CLXIII.

ILLVSTRISSIMVS Dominus meus Cardinalis Carrafa iussit, vt DD. opiniones circa articulum colligerem, ac postea in Congregatione retulissem vnde dixi varias reperiri DD. sententias, vt merito dici possit illud comi-
1 quot capita, tot sententiæ, nam glosa in ca. quicunque glosa prima, 16. quæst. 7. volui quod debeat esse tanta, quod ad necessaria ministrorum, & ad luminaria sufficiat, allegat text. in cap. nemo de consecrat. distinct. & facit Monald. consil. 191. de Rubeis cons. 21. Felin in cap. ad aures colum. 3. de rescriptis Cassad. in decis. 19. de præbendis Verall. decis. 328. par. 3. glosa in cap. cum sicut de consecrat. Ecclesiæ tenuit, quod si constru-
2 tur Monasterium tanta dos assignari debet quod in eo esse possint Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, & Lectores; item debent in ea hospites recipi, & iura Episcopalia solui, si verò esset Ecclesia non collegiata, dos ad minus pro duobus sufficere
3 debet, & facit alia glosa in capit. vt quisque in verbo clericum de vita, & honestate clericorum; quibus accedat ad idem textus in terminis in cap. de monachis, de præbendi

&

Digitized by Google

& tex. in cap. 15. cui eod. titul. in 6. Menoch. in conſ. 459. vol. ij. Cacher. in conſ. 159. num. 3. & ſequent. Merend. conſ. 30. Bombin. conſil. xxij. num. 6. & ſequen. & quod tanta eſſe debeat dos, quod presbyter ſaltim cum vno miniſtro viuere poſſit tenuit Panorm. in cap. cum ſicut nu. 5. de conſecrat. eccleſiæ, vbi etiam vult, quod debeat haberi reſpectus ad ſpirituales oblationes, 4 quæ eſſe poterit quoniam ſolemnia miſſarum, & ſuffragio clerici celebrari non poſſunt. cap. propoſuit de filijs præsbyterorum. idem Panorm. in cap. 1. de cenſibus, & in conſ. 89. ex themate propoſito, num. 3. & 7. vol. ij. Felin. in conſ. 13. num. 8. & ſequen. Rocc. de Curt. de iurepatronat. in verſic. & dotauit quæſt. 8. num. 15. vbi atteſtatur eſſe de mente omnium communiter.

Hoſtienſ. verò in d. cap. cum ſicut num. ij. vo- 5 luit ſufficere certam quantitatem terræ (quam vocat manſum) pro dote aſſignare, pro qua opinione eſt tex. in terminis in cap. 1. de cenſibus, vbi ſtatuit Summus Pontifex Eccleſiæ fundandæ debere tribui manſum liberum, à quolibet ſeruitio temporali, quibus opinionibus relatis ſua Chriſtiſſima Dominatio non admiſit petitionem cuiuſdam qui aſſenſum petebat; pro fundando patronat. cum oblatione duodecim ducatorum pro dote.

SVMMARIVM.

1 Votum captandæ mortis de iure eſt improbatum.
2 Patronus poteſt conſtituere procuratorem ad præſentandum, cum beneficium vacauerit.
3 Patronus non poteſt promittere aliquem præſentaturum ad beneficium, & quare.

An poſſit conſtitui procurator ad præſentandum, cum beneficium vacabit.

RESOLVT. CLXIV.

1 DVbium faciebat, quoniam continet votum captandæ mortis, quod de iure improbatur tex. in cap. nec captandæ, & cap. detestandæ de conceſsion. præbendæ in 6. cap. 1. & cap. eodem titul.

Verum tamen hoc non obſtante iudicaui contrarium; quia hic patronus dedit mandatum pro præſentanda perſona idonea, & habili 2 ſuccedente ipſa vacatione, nec fuit expreſſa perſona præſentanda, & propterea huiuſmodi mandatum erit validum, & præſentatio ſubſtinebitur, vt fuit in Rota reſolutum in vna Pamphylonen. iuriſpatronatus 13. Februarij 1595. coram Iuſto.

Non obſtat tex. in cap. fin. de conceſſione præbendæ, vbi ſicut non poteſt patronus promittere ſe præſentaturum aliquem ad beneficium vacaturum ita nec dare poteſtatem præſentandi, tanquam beneficium vacet, quia reſpondetur, tunc procedere quando patronus dedit mandatum pro præſentanda certa perſona ab eo nominata in caſu vacationis certi beneficij; & tale mandatum non eſt validum, nec præſentatio ipſa ſubſtinetur, quia continet votum captandæ mortis, & ita in proprijs terminis Caſſad. in deciſ. 5. de iurepatronatus; & iterum tenuit Rota in vna Pamphylonen. parochialis 17. Maij 1495. coram Peregrino, & iterum in eadem 19. Ianuarij 1598. coram eod. at ſecus vbi patronus dat mandatum generale pro omnibus ſuis negotijs, & etiam ad præſentandum ſuccedente vacatione præſertim ſi ſubſit iuſta cauſa dandi tale mandatum, vt puta longè abſentiæ ſuæ, vt per Ioan. Andr. in d. c. fin. num. 3. & alios in d. deciſ. allegatos.

SVMMARIVM.

1 Suſpenſus ab ordine præſentari non poteſt, & nu. 5. Suſpenſio excommunicationi æquipollet.
2 Excommunicatus ad beneficium præſentari non poteſt.
3 Tempus præſentationis in beneficijs attenditur.
4 Collatio beneficij, electionis eſt ſpecies.
6 Suſpenſus, acceptando beneficium peccat.
7 Suſpenſus, circa beneficium obtinendum cenſeatur irregularis, & ſuſpenſus ab ordine, ab officio dicitur ſuſpenſus.

Præſentari an poſſit ſuſpenſus ab ordine.

RESOLVT. CLXV.

1 IVdicaui pro negatiua ex pluribus, tum primo, quia ſuſpenſio æquipollet excommunicationi cum ipſa quoque inter Eccleſiaſticas cenſuras numeretur cap. querenti de verborum ſignific. gloſ. in c. ſtatutum, & c. conſtitutionem eod. tit. in 6. Bal. in c. præterea n. 4. & ſeq. de appellat. Felin. in c. de cętero nu. 5. de ſententia, & re iudicata, ſed excõmunicatus non poteſt preſentari ad beneficium: Lapus allegat. 8. Arch. 2 in c. 1. col. 3. de exceptionibus in 6. Lambert. 1. par. lib. 2. q. 6. princ. art. 1. Rebuff. in concordatis tit. de excommunicat. non vitandis col. 3. Rochus in verb. honorificum quæſt. 4. num. 19. & Rot. in deciſ. 4. de iurepatronatus in antiquis igitur, & ſuſpenſus.

3 Tum ſecundo, quia in beneficijs attenditur capacitas clerici tempore præſentationis Bald. in cap. vnico num. 15. vt eccleſiaſtica beneficia, Alex. conſil. 90. vol. 1. Dec. in conſil. 25. num. 3. Rota diuerſ. in deciſ. 69. par. 1.

4 Tum tertio, quia collatio beneficij eſt ſpecies electionis, cum in conferendis habeatur ratio vnius perſonæ potius quam alterius gloſ. communiter recepta in c. fin. de officio vicarij in 6. ſed ſuſpenſus non poteſt eligi c. fi. de elect. c. ſi celebrat de clerico excõmunicato miniſtrã-

Digitized by Google

te Abb. in c. cum dilectus num. 19. de consuetudine, & c. cum inter de electione post Arch. in cap.nullus 63.distinct.Bertach.qui noncupat hanc esse cõmunem in tract.de Episcopo par.1. lib.2.q.4.Spec.in tit.de libelli concept.§.fin. ad finem,latè Couar.in repet.c.alma mater par.1. §.7.col.ij. de sententia excommunicat.

5 Tum quarto,quia in proprijs terminis huius opinionis quod præsentari non possit, tenuit Lamber.de iurepatronat.lib.ij.par.1.q.9.princ. art ij.Henriq.in summ.Theolog.moral. lib.13. cap.32. vbi ampliat. etiam si defectus esset occultus,& toleratus Tolet. lib.1.cap.14. num.5. Nauar.in Manuali cap.27.num.163.vers. septimo infertur,vbi etiam dicit peccare acceptan-
6 do Borgn.de irregularitate par.6.num.8.& 23. Paris. in cap. Apostolicæ num.17. de exceptio. Flam. Paris. de resignatione beneficij lib. 4. quæst..3. num.60.

7 Tum denique, quia suspensus censetur irregularis, saltem quò ad obtinenda beneficia Lãber.d.q.9.princ.art.ij. licet verè non sit irregularis, nisi celebrauerit in ipsa suspẽsione cap.1. de sententia excommunicat. in 6.cap.1. in fine de sententia,& re iudic.eod.lib.& tex. in d.cap. si celebrat. Item suspensus ab ordine dicitur suspensus ab officio cap.cum illorum num.ij.de sententia excommunic.Paris.in d. cap.Apostolicæ num. 17. vbi testatur de communi, Felin. ibidem nu.16.Abb.in d.cap.cum dilectus n.20. Henriq.cit.cap.32. num.3. in fine.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ad iuspatron. præsentari non potest, & num.4.*
2 *Excommunicatus minori excommunicatione ad iuspatron. præsentari non potest.*
3 *Tempus præsentationis in beneficio attenditur.*
5 *Excommunicatus ad iuspatron. nominari potest.*
6 *Excommunicatus ignorans excommunicationem ad iuspatron. potest præsentari.*

Excommunicatus an possit præsentari ad beneficium iurispatronatus.

RESOLVT. CLXVI.

RAtio dubitandi pro sententia affirmatiua; quia poterat euenire, quod beneficium absolutionis obtineret, & propterea antequam institueretur esset Ecclesiæ reconciliatus, sicq; capax beneficij Ecclesiastici argum.tex. in cap. propterea de appellationibus.

Cæterum iudicaui contrarium ex pluribus.

1 Tum primò, quia ita voluerunt Lapus alleg.8. ac ibidem Mandos. latissimè, & idem Mandos. ad Roman. in cons.192.lit.H.& in cons.22.n.5. Arch.in c.1.col.3.de exceptio.lib.6.& in c.quæ contra in ij.not.9.dist. expressè Lamber. de iurepatron.1.par.ij.lib.6. quæst. princ. art.1.Rebuff.in concordatis titul.de excõmunicatis non vitandis col.3.Roch. in verb. honorificum q.4. nu.19. & iuxta hanc opinionem fuisse decisum in Rota testatur Seraphin. in decis. 195. par.1.

2 Ampliatur procedere etiam in excommunicato, excõmunicatione minori secundum Couar.in cap.Alma mater par.1.§.7. in princip.1. col. de sententia excommunicationis Cordub. lib.2.Theolog. quæst. q.191. Achil.de censuris q.18.& mouentur per tex. in cap.si celebrat.de clerico excommunicato ministrante.

3 Tum secundo quia in beneficijs attenditur, vt supra dixi capacitas clerici tempore præsentationis, vt post alios tenuit Rota in decis.69. par.1.Bisignet.in decis.1.de iurepatro.Cornaz. in decis.59. num.13.Anton. lib.1.variar. resol. q.19. in princip. tempore autem quo præfatus clericus fuit præsentatus erat suspensus,igitur.

4 Tum denique, quia excommunicatis beneficia conferri non possunt c. postulasti de clerico excommunicato ministrante,glos. in c.si forte de elect.in 6.Arch.in c.nullus 63.dist. Innoc. in c.cum nostris de concessione præbendæ Stafil. de literis gratiæ,& iustitiæ fol.82.col.ij.Bertac. in trac.de Episcopo par.1.lib.ij.q.4.& latè Couar.in c.alma mater 1.par.§.7. & fuisse in Rota resolutum scribit Cassad.in decis.1.de concess. præbendæ.

Limitaui tamen suprapositam conclusionem dupliciter.

5 Et primo,non procedere in nominatione, nquamuis excommunicatus præsentari non possit,poterit tamẽ ad beneficium patronatus nominari, quia per nominationem vllum ius acquiritur nominato, iusta decisionem Rotæ de qua per Achil. de Grass. in decis. 13. de iure patronatus.

6 Limitarem secundo non procedere vbi collatio esset facta nesciẽti excommunicationem quia potest retinere post absolutionem,dispensante eo ad quem collatio pertinebat,Bald.cõsil.13. vol.1. Menoch.consil.91. vol.1. Oldrad. cons.125. Cassad. citat. decis.

Immò potest acceptare beneficium sibi ante excommunicationem collatum, & post absolutionem possidere Sayr.lib.ij. cap.5. Emanuel Sa in verbo excommunicatio num.28.tex. in cap. proposuit de clerico excõmunicato ministrãte

SVMMARIVM.

1 *Irregularis ad beneficium iuspatron. præsentari non potest,nec etiam si ignorauerit se esse irregularem.*
2 *Irregularis ob pœnam,in iurepatron. nullum ius acquirit, & ad fructus restituendos tenetur.*
3 *Praxis in beneficiorum collatione.*
4 *Irregularis ab officio est suspensus.*
5 *Irregularis beneficijs ante irregularitatem obtentis non priuatur, nec ab actu iurisdictionis impeditur, sed ordinis.*

Irre-

Digitized by Google

irregularis an poſſit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus.

RESOLVT. CLXVII.

1 REſpondidi negatiuè ex pluribus, tum primò, quia communis eſt canoniſtarum quod beneficium non poſſe conferri ei qui tēporis collationis ſit irregularis, Dynus in reg. de regulis iuris in 6. Innoc. in c. cum nobis in princ. de conceſſione præbendę, Alexan. conſ. 3. num. 5. vol. 1. Dec. in conſ. 131. eod. vol. Milis in Aureo ſuo repertorio in verb. irregularis, vnde ſi contigerit ei beneficia conferri, collatio erit ipſo iure nulla Nauar. cap. 25. nu. 133 & in conſ. 17. de præbendis, & dignitatibus Faber. in deciſ. 13. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Lopez par. 2. c. 93. quod procedit etiam ſi neſciret, ſe eſſe irregularem Alex. de Neuo conſ. 95. nu. 3. & ſeq. Comit. conſ. 93. quia huiuſmodi ignorātia nō efficit acquiſitionis capacitatem, Nauar. cap. 27. nu. 172. Emanuel Sà in verb. beneficium nu. 24. Alban. conſ. 117. & Pariſ. conſ. 134. vol. 1.

2 Immò ſi beneficij collatio fiat ei, qui ob pœnam, vel ob aliam cauſam irregularis ſit, vltra quod ab initio erit ipſo iure nulla, vllum pariter non tribueret beneficiato, immò teneretur beneficium dimittere, & fructus ab eo perceptos in animæ iudicio reſtituere, ſecundum Fel. in c. 2. col. 3. de reſcriptis, Lambert. de iurepatronatus lib. 2. par. 1. q. 9. art. 4. Milis loco cit. nu. 5. Rebuff. in tract. de pacificis poſſeſſoribus nu. 126. Card. Pariſ. conſ. 136. nu. 40. vol. 4. Covar. in reg. peccatum 2. par. §. 8. n. 6. & hinc inolevit

3 praxis, quod in collatione beneficiorum dari ſoleat abſolutio à talibus impedimentis, vt ait Emanuel loco citato.

4 Tum ſecundo, quia irregularis ſuſpenſus eſt ab officio, cuius cauſa datur beneficium cap. fin. vbi bona gloſ. de reſcriptis in 6. Abb. in c. cum dilectus nu. 20. de conſuetudine Pariſ. in cap. Apoſtolicæ num. 17. & ibidem Felin. nu. 12. de exceptionibus.

Huc accedat, quod ſcribit Emanuel Sà in Aphoriſm. Confeſs. verb. irregularitas num. 4. vbi irregularis non eſt capax beneficij, nec pen-

5 ſionis datæ in titulum beneficij; non tamen priuatur prius acquiſitis nec impeditur ab actu iuriſdictionis, ſed ſolum ordinis, allegat Azorium lib. 10. cap. 14. quæſt. 9.

SVMMARIVM.

1 Pro beneficij iuriſpatron. ſpretis patronis eſt nulla eum dicta. nums. ſeq. & 4.
3 Pro beneficij ſpretis patronis ex temporis diuturnitate valida reddi non poteſt.
5 Iuſpatr. mentio in dubio de Eccleſiaſtico intelligitur.
6 Pro beneficij patronis non contradicentibus etiam in quadrimeſtre eſt invalida.

An vnio beneficij de iurepatronatus ſpretis patronis ſit nulla.

RESOLVT. CLXVIII.

1 IN vna Nolana, iudicaui vnionem factam inſcijs, & ſpretis patronis eſſe nullam per tex. expreſſum in cap. cum debitus de iurepatron. & ita etiam, Bero. conſ. 5. nu. 59. vol. 1. de Rubeis conſ. 30. num. 3. Monald. conſ. 140. vol. 1. Bononienſ. conſ. 20. nu. 5. & ſeq. Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 3. q. 2. principali art. 2. num. 3. & lib. 3. q. 6. principali, art. 2. Pariſ. de reſignatione benef. lib. 2. q. 4. num. 11. vbi teſtatur de communi opinione, iuxtà quam pluries fuiſſe deciſum in Rota Romana refert Serafin. deciſ. 193. par. 1. & iterum per eandem Rotam fuiſſe reſolutum ſcribit Bellamera dec. 107. & in deciſ. 128. Card. Puteus deciſ. 412. nu. 3. par. 1. Caputaq. deciſ. 346. par. 3. Rota diuerſorum deciſ. 133. num. 4. par. 2. Biſignettus deciſ. 3. de iurepatron. Thomas Faſtolus deciſ. 1. nu. 3. eiuſdem tituli Theſ. For. Eccleſiaſtici c. 31. num. 13.

2 His accedat maximè procedere, ſi præfata vnio eſſet facta patronis inſtantibus pro inſtitutione, & confirmatione præſentati ab ipſis, cū tunc dicatur vnio attentata lite pendente, Lancellott. de attent. lite pendente par. 2. cap. 4. in præfatione nu. 529. & ſeq. nec ex diuturnitate

3 temporis valida reddi poterit Magon. Rotę Lucenſ. deciſ. 62. nu. 15. & deciſ. 98. n. 5. Puteus deciſ. 374. & in deciſ. 389. nu. 3. par. 2. Surdus conſil. 61. nu. 53. Turret. conſ. 44. nu. 45. vol. 1. Contar. in l. 1. limit. 9. nu. 42. C. ſi de momentanea poſſ. Vantius de nullit. in rubr. intra quod tempus num. 8.

4 Ampliatur ſecundo, vt nec etiam procederet vigore indulti alicui Epiſcopo conceſſo derogandi iuriſpatronatus, quia id cenſetur in Eccleſiaſtico, ſecundum Lambert. de iurepatron. lib. 2. par. 1. q. 6. princ. art. 6. nu. 35. & lib. 3. q. 8. princ. art. 3. nam vbi fit mentio de iurepatronatus, in dubio intelligitur de Eccleſiaſtico, Lap.

5 alleg. 84. Turret. conſ. 71. nu. 56. vol. 1. Cephal. conſ. 615. num. 91. vol. 5.

6 Amplia tertio procedere etiam patronis nō contradicentibus Io. And. in cap. 2. de religioſis domibus Paul. de Cittad. de iurepatron. q. 14. nu. 3. Pariſ. lib. 2. q. 4. nu. 21. Puteus in deciſ. 412. nu. 2. p. 1. vbi ampliat etiamſi non contradicerent infra quadrimeſtę.

SVMMARIVM.

1 Minor 14. annorum olim ad iuſpatron. præſentari poterat, hodie minimè.
2 Summus Pontifex ſolet diſpenſare minoribus 14. ad beneficium obtinendum.
3 Minor 14. annorum, quando in fundatione cautum eſt, ad beneficium præſentari poteſt.
4 Lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda.
5 Collatio beneficij contra fundatoris inſtituta non valet, cum limitat.

Digitized by Google

An minor 14.annorum poſſit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus.

RESOLVT. CLXIX.

IN facti contingentia dixi, quod licet olim de iure communi minor 14. annorum eſſet habilis ad beneficia Eccleſiaſtica obtinenda cap. ſi eo tempore de reſcriptis in 6. cap. ex eo, vbi latè Arch.& Io.And.de elect.lib.6.Abb. in cap. ſuper ordinata de præbendis, & dignitatibus Card.Puteus in deciſ.339.nu.3.par.1. & iu deciſ.46.par.2.Iafred.Lanfranc.in deciſ.21.& poterat Epiſcopus, quo ad talia ſimplicia diſpenſare cap.vnico de ætate, & qualitate in 6.

1 Nihilominus hodie dicitur eſſe inhabilis ex diſpoſitis per Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ.23.de reform.c.6.vbi ante decimumquartũ annum inceptum, nullus poteſt beneficium Eccleſiaſticum obtinere, & ita etiã voluit Nauar. conſ.11.num.3. de præbendis,Pariſ.de reſignatione beneficij lib.3.q.7.& lib.4.q.1. num.7. & q.9.nu.3.Viuius lib.1.communiũ opinionum opin.191.de Rubeis conſ.122. Franch.Leo in Theſaur.fori Eccl.par.2. cap.18. nu.14.Anton. lib.1.var.reſol.q.112.caſu 51.Raudenſ. in dec. 135.num.22.& ſeq.Mainard. in deciſ.29.lib.3.

Non obſtat deciſio Rotæ 482.nu.3.1.par.diuerſ.vbi teſtatur dictum Sacrũ Concilium Tridentinum habere locum dumtaxat in beneficijs liberis,nõ autem in patronatibus,quia contrarium ſeruari in praxi teſtatur Ant. loco cit.

2 & propterea ſolent obtineri diſpenſationes à Papa,etiam in beneficijs de iurepatronatus, & ratio eſt,quia d.tex.Concilij loquitur generaliter de beneficio,cuius appellatione venit etiam beneficium de iurepatronatus ſecundũ Iafred. in deciſ.193. Ant. Faber.in deciſ.17.C.de Epiſcopis,& clericis Ferrer.lib.1.obſeru. 123. Rebuff.in praxi beneficij verſ.ſeculare beneficium nu.15.& ſeq.Nicol.Delph.in tract. de iurepatr. lib.1.nu.26.cum ſeq.Gonſal.gloſ.5.num.32.

Limita ſupradicta minimè procedere, vbi in

3 fundatione beneficij aliter eſſet cautum, quia tunc poſſet quis ex vi legis in fundatione adiectæ, etiamſi eſſet minor 14. annorum ad beneficium patronatus præſentari,vt declarauit Sacra Congregatio Concilij ſuper d. c.6. ſeſſ.23. de reform.quam refert,& ſequitur Emanuel Sà in Aphoriſm.confeſſariorum in verb. beneficiũ nu.30.Merend.conſ.33. Schendeid. conſ.93. &

4 ratio eſt, quia lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda argumen.tex.in l.à teſtatore ff.de conditionibus,& demonſtrat. Creſcent. in dec.7. de iurepatronatus Nauar.conſ.3.de clericis non reſidentibus, & collatio beneficij cõtra fundatoris inſtituta non valet,& eſt ipſo iure

5 nulla idem Nauar.in Manual.confeſſar.c.25. nu.117.quod limitatur quando lex poſita à fundatore non eſſet recepta;quia tunc nõ eſſet ſeruanda,Emanuel Sà in verbo iuſpatronatus n.4.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus iuſpatronatus litigioſum inter patronos conferre poteſt tempore elapſo ſine euincẽtis præiudicio.*
2 *Epiſcopus, tempore à iure dato elapſo, non poteſt beneficium conferre, ſi de eccleſiæ libertate inter ipſum, & patronos controuertitur.*
3 *Epiſcopus iuſpatronatus ob temporis lapſum conferre non poteſt, ſi inter præſentatos eſt lis de prælatione præſentationis.*

An ſi lis,quæ vertitur inter patronos,non finiatur intra tempus datum ad præſentandum, collatio beneficij ad Epiſcopum deuoluatur.

RESOLVT. CLXX.

PRo huius quæſtionis dilucidatione affertur deciſio Rotæ in proprijs terminis in vna Terdolen. iuriſpatronatus,19. Februarij 1601. corã Penia,vbi infraſcripti caſus diſtinguuntur.

Primus caſus eſt,quando dubitatur an beneficium ſit iuriſpatronatus,& tunc ſi patroni inter ſe litigãt de iure, vel poſſeſſione iuriſpatronatus,Epiſcopus non poteſt ſtatim conferre,ſed debet expectare patronos laicos per quatuor menſes,& eccleſiaſticos per ſex,intra quos cauſa debet finiri,& cauſa non finita,Epiſcopus li-

1 berè cõferre poteſt ſine præiudicio euincentis; cap. ſi vero,cap. cum propter, cap.quoniam de iurepatron.

Secundus caſus, quando non conſtat de iurepatronatus, nec præſentantes eſſe patronos; & tunc non obſtante contradictione præſentatorum, Epiſcopus poteſt liberè conferre, nec tenetur expectare quadrimeſtre,vel ſemeſtre.

2 Tertius caſus, quando lis eſt ſuper libertate Eccleſiæ inter Epiſcopum, & patronos, & hoc caſu ob lapſum temporis non eſt locus deuolutionis,Abbas in cap.cum vos,num.7.de officio ordinarij, Rota diuerſorum deciſ.411. num.3. par.1. & iterum eadem Rota in vna Pegionen. parochialis, 7. Octobris 1587. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Quartus caſus non poteſt Epiſcopus conferre ex iure deuoluto, quando lis eſt inter ipſos

3 præſentatos in tempore ſuper prælatione eorũ præſentationis,etiam ſi lis intra tempus requiſitum non finiatur, Rota in vna Tordolen. iuriſpatronatus,8. Februarij 1599. & 10. Ianuarij 1600. coram Penia,& tandem in vna Bracalen.beneficij, 3.Martij 1603. coram Ludouico.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ſpeciale ad præſentandum requiritur.*
2 *Mandatum ſpeciale ad poſſeſſionem capiendam requiritur.*

Manda-

Digitized by Google

Mandatum ſpeciale an requiratur ad præſentandum.

RESOLVT. CLXXI.

1 IN quibus cauſa controuertebatur, ſi mandatum ſpeciale erat neceſſarium, vt præſentatio à procuratore ſubſtineatur, & reſpondamatiuè ex duobus.

Primo, quia ita pluries iudicauit Rota Romana, teſte Seraphin. in deciſ. 559. par. 1. Put. in deciſ. 312. lib. 3. Caputaquenſ. in deciſ. 365. num. 1. par. 2.

2 Secundo, ob argumentum à ſimili de captura poſſeſſionis beneficij, in qua exigitur mandatum ſpeciale, Cappell. Tholoſ. in deciſ. 489.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ex dotis augmento iuſpatronatus erigere non poteſt. & quare.*
Quid ex Eccleſia indotata.
2 *Beneficium in dubio præſumitur liberum, non autem iuſpatronatus.*
3 *Summus Pontifex pro notabili augmento dotis ſolet dare facultatem, vt iuſpatronatus erigatur beneficium liberum.*

An Epiſcopus poſſit erigere iuſpatronatus ex augmentis dotis.

RESOLVT. CLXXII.

PRo affirmatiua faciebat Franc. Marc. in deciſ. 473. nu. 1. & in deciſ. 493. num. 1. par. 1. Lamber. de iurepatron. lib. 1. par. 1. q. 3. princip. art. 16. num. 1. & colligitur ex Concilio Trident. de reformat. ſeſſ. 25. cap. 9.

1 Caterum contrarium iudicaui, quia beneficium à principio liberum non poteſt, nec debet redigi in ſeruitutem, Abb. conſ. 59. nu. 3. par. 1. Lamber. de iurepatronat. lib. 1. par. 1. q. 6. princ. art. 1. num. 6. Pariſ. conſ. 47. nu. 20. vol. 4. Rebuff. in prax. benefic. verſ. tertia pars ſignat. & in verſ. non, num. 3. Rota diuerſ. in deciſ. 457. num. 2. & in deciſ. 528. num. 2. & in deciſ. 40. vbi facit Eccleſia indotata, & deciſ. 548. par. 1.

2 & in deciſ. 99. num. 3. par. 2. & in dubio non præſumitur iuſpatronatus, ſed beneficium liberum. Pariſ. conſ. 20. in princ. vol. 1. Alban. conſ. 195. vol. 1. Maſcard. de probationibus concluſ. 1131. num. 2. & 6. vol. 3. & fuiſſe deciſum ſcribit Cæſar de Graſſ. in deciſ. 1. n. 3. de dilationib.

3 Et tamen verũ, quod Summus Pontifex pro augmento notabili dotis facto Eccleſiæ paupere illi concedere iuſpatronatus, prout ita obſeruatum vidiſſe teſtatur Lambert. in d. lib. 1. par. 1. q. 4. princip. art. 4. num. 1.

SVMMARIVM.

1 *Patronatus à maiori parte eſt inſtituendus.*
2 *Gratificatio habet locum in votiuis, & meritorum pa-*
ritate, nec ab ipſa appellatur.
3 *Ciuis præfertur extero, ſicuti ſenior iuueni.*

Inter præſentatos quis præferatur.

RESOLVT. CLXXIII.

IN nonnullis cauſis euenit controuerti facta præſentatione plurium, quis illorum veniret præferendus dixi, quod licet regulariter inſtituendus ſit, qui à maiori parte præſentatur cap.

1 quoniã vbi gloſ. in verſ. maioribus, & ibi Bero. latiſſimè de iurepatronat. Abb. conſ. 76. vol. 2. Ruin. conſ. 50. nu. 3. vol. 3. Decia. conſ. 32. vol. 1. Pariſ. conſ. 134. vol. 1. Caualc. in deciſ. 11. nu. 21 vol. 3. & fuiſſe deciſum in Rot. Romana patet in deciſ. 117. par. 2. diuerſ.

2 In paritate tamen vocum, & meritorum, eſt locus gratificationi c. cum autem vbi communiter DD. de iurepatronatus, Cæſar de Graſſ. in deciſ. 1. num. 9. de iurepatronatus Borgnin. in deciſ. 32. num. 6. par. 5. Biſignet. in deciſ. 3. de exceptionibus Sayr. in deciſ. 3. de iurepatronatus, nec licet à præfata gratificatione appellare, ſecundum Dec. in conſ. 129. nu. 1. vol. 1. & ita fuiſſe reſolutum in Rota Romana teſtatur, Fuſcus de viſitatione lib. 2. cap. 10. nu. 3. & proinde poſſeſſio capta virtute gratificationis non poterit dici attentata ſecundum Lancellott. de attentatis par. 2. c. 4. in præſentatione nu. 155.

3 Item ciuis, extero: Nonius conſ. 24. & in cõſil. 72. nu. 4. & in conſ. 29. Rolan. conſ. 47. nu. 66. vol. 1. Alciat. conſ. 93. nu. 6. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit Rota diuerſ. in deciſ. 299. par. 1. Cæſar de Graſſ. in deciſ. 1. nu. 12. de iurepatronatus, Card. Puteus in deciſ. 254. lib. 1. Seraphin. in deciſ. 293. par. 1. Lambert. de iurepatronatus lib. 2. par. 3. q. 5. princ. art. 4. nu. 5.

Item ſenior, Iuueni, Lambert. d. q. 5. principali art. 13. nu. 1. Rot. diuerſ. in deciſ. 122. par. 1. qđ regulariter in omni materia procedere teſtantur communiter omnes in l. cum quid ff. ſi certum petatur, & in c. clerici de iuditijs, per text. expreſſum in l. fin. ff. fide de inſtrumentorum.

SVMMARIVM.

1 *Apprehenſio actualis ad iuſpatronatus acquirendum requiritur.*

L. cum hæres ff. de acquirenda poſſeſſione an locum habeat in iurepatronatus.

RESOLVT. CLXXIV.

QVamuis per additionem hæreditatis omnia tranſeant in hęredem ipſo iure, poſſeſſio vero minimè, niſi fuerit apprehenſa actualiter, vt in l. noſtra, cuius occaſione multoties fuit dubitatum, ſi procedat in iurepatrona-

Digitized by Google

patronatus,& ego respondi affirmatiuè, quia prædictæ legis dispositio procedit etiam in iuribus incorporalibus,vt latè per Bald. in c. pastoralis num.3. & seq. de causa possessionis, & proprietatis. Item, quia actualis apprehensio requiritur ad acquirendum iuspatrouatus secundum Gabriel. cons.185.num.17.vol.2. caputaq. in decis.135. par.2.Achil. de Grass. in decis.9.nu.1.de iurepatronat.cassad.in decis.7. de causa possessionis,& propriet.& Bellam. in decis.701.Rot.diuers.in decis.299. par.2. crescentius in decis.25.

1

SVMMARIVM.

1 *Fœmina stantibus masculis à præsentandi successione excluduntur cum declarationibus.*

Constitutio Regni in aliquibus an locum habeat in iurepatronatus.

RESOLVT. CLXXV.

STantibus masculis,filiæ fœminę excluduntur à successione, sed dubitatum fuit coram me, si procedat etiam in successione iurispatronatus,& Anchar. in cap.ex insinuatione num.2. de iurepatronatus Feder. de Senis in cons.111. Rochus de curte in tract.iurispatronat.in verbo ipse,vel ipse à quo quæst.6.Paul.de cittadinis par.9.q.1.ampliat.3.Lambert. par.2. lib.1. art.15.quæst.2.princip.tenent habere locum,ac pariter procedere in iure præsentandi.

1

Intellige primò, tunc procedere si filia reperiretur dotata de bonis illius, à cuius hæreditate venit excludenda,Tess.in decis.68.& in decis.101.Anna alleg.81. ex quo infertur, quod si non fuerit dotata de bonis patris, ab intestato succedit per ius commune in iurepatronatus, & alijs bonis, vt per caualcan. in decis.13. in princip. par.3. & idem in decis.29.eod.lib.Artaman.in decis.29. titul. de iurepatronatus.

Intellige secundo ab intestato, sed si pater eam hæredem cum masculo instituit,tunc benè succedit,vt per Afflict.in constit.Regni, in aliquibus quæst.5. num.12.

Intellige tertio si filius viuit, sed eo mortuo non relictis filijs masculis, ipsa fœmina succedit, tum in hæreditate, tum in iurepatronatus Abb. consil.92. vol.2.

SVMMARIVM.

1 *Pater, & filius censentur vna, & eadem persona. Vox filij dicitur etiam patris.*

2 *Filius viuente patre in iurepatr. vocem non habet, & quare.*

An filius viuente patre habeat vocem in iurepatronatus.

RESOLVT. CLXXVI.

DVbium mihi faciebat,quod pater, & filius vna eademq; persona censentur l.fi.C.de impuberum,& alijs substitutionibus,& vox filij dicitur etiam patris §.ei qui instit.de inutilibus stipulationibus,& filius dicitur dominus bonorum paternorum eo viuente l. in suis ff. de liberis,& posthumis, & patre mortuo non sit in eo necessaria hæreditatis additio cum fiat continuatio dominij l.in suis ff.de suis,& legitimis

1

2 Cæterum præfatis non obstantibus iudicau contrarium ex pluribus,tùm primò,quia in tal iurepatronatus præsumi debet, vt acquisitio fuerit facta ordine successiuo, prout in succes sione bonorum,Bar.Ias.& alij in l.Gallus §.quidam rectè ff.de liberis,& posthumis Couar.in c.Raynutius §.2.num.4. de testamentis, Ripa in cap.ex parte,num.54.de rescriptis Alex.consil.22.num.8.vol.3.Dec.in cons.25.num.2.Rui in cons.168.num.9.vol.2.Curtius iun.in consil 168.& in consil.22.num.4.latè Clar.in §. testamentum quæst.80.vers.2. conclusio Ozasch. i decis.81.num.11.cum sequent.Mant. de conie cturis vlt.volunt.lib.8.tit.14.num.13. Pereg.d fideicommiss.artic.17.num.423. & 636. & de Franch.in decis.559.vnde existente patre,ac viuente, non videtur admittendum esse eius filii ad præsentandum.

Maximè cum sint personæ, in quibus de iur cadit ordo charitatis,& necessitatis simul, qu casu præsentatio fieri debet successiuè scilicet vnus post alium,secus in personis,in quibus c deret ordo charitatis tantum,quia tunc omne censentur vocati simul, & semel Dec. in consil 95.num.2.Soccin.sen.in consil.90.num.1.lib.1 Corn.in cõs.229.vol.3.Ias.cons.206.vol.2. Co uar.loco cit.n.3.& fuisse decisum scribit Guiç Pap.in decis.222.& cacher. in decis.81.

Tum secundo,quia istud iuspatronatus transfertur gradatim de patre in filium,& stante primo gradu cessat secundus l.cum pater §.penul & l. peto §. fratre ff.deleg.2.

Tum postremo, quoniam secundum præfat opinionem scripserunt Calder. in cons.19. de iurepatronatus,Feder. de Senis cons.122. nu.3 Oldrad.cons.22.Rochus de Curt.in verb. com petens alicui q.7.num.19.Lambert.de iurepatr 2.par.lib.1.art.2.q.6.principali.

SVMMARIVM.

1 *Clausula (dummodò alteri, &c.) insuper situm ad ren præseruat, & quando hoc ius dicatur quæsitum cum limit. num.209.*

2 *Præsentato ante institutionem nullum ius competit.*

3 *Verbum, quæsitum, quid importat.*

4 *Clausula (anteferri) quid denotat.*

5 *Clausula (non obstantibus cum decreto irritante) qui operatur.*

6 *Clausula (dummodò alteri, &c.) literarum Apostoli earum executionem non suspendit.*

Clausula,

Digitized by Google

Clauſula, dummodò alteri tempore datæ præſentium, non ſit ius quæſitum, adiecta cum derogatione iuſpatronatus quid operetur.

RESOLVT. CLXXVII.

Communis, & ab omnibus recepta eſt opinio, in cap. cum Bertoldus de re iudic. per
1 huiuſmodi clauſulam præſeruari ius quæſitum alteri, quod quidem ius optimè acquiſitum cenſetur per præſentationem ipſam, vt voluerunt DD. & ſignanter Felin. citato cap. Gomez. in reg. de trienn. quæſt. 35. num. ij. Eneas de Falco in tract. de reſeruat. Fall. 47. Rochus de Curte de iurepatronat. in verb. ius quæſt. 4. num. 9. Mandoſ. in comment. reg. Cancell. in tit. de nõ toll. iure quæſ. reg. 17. quæſt. ij. & latè Felin. in cap. cum olim. num. 8. de ſent. & re iudic.

Et iuxta hãc opinionem pluries in Rota Romana deciſum ſcribit Bellamera deciſ. 167. & in deciſ. 191. Card. Puteus deciſ. 103. lib. ij. Capraq. deciſ. 150. lib. 1. & latè Anton. Faber de cleric. C. de Sacroſanct. Eccleſ. Ex quo apparet hodie non ſeruari opinionem Calder. conſ. 8. Rebuff. in praxi beneficiaria ſub tit. de formam concessionis in principio.

Quæ reſpondetur omnes loqui iuxta deciſionem Rotæ 17. de præbend. in nouis vbi habetur, quod per prædictam clauſulam non conſeruatur habenti ius ad rẽ acceptatione expectãtis ex præſentatione, quod intellige tunc verũ eſſe vbi ſtatim poſt præſentationem ſequuta fuerit inſtitutio ab Epiſc. Caſſad. deciſ. 3. nu. 3. de præb. Balb. deciſ. 16. Creſcent. deciſ. 7. de iurepatronat. & ante inſtitutionem nullum ius
2 quæritur præſentato ſecundum Rotam deciſ. 6. num. 6. par. ij. diuerſorum de Beninten. Rota Bononien. deciſ. 23. nu. 1.

Quamuis non ignorem nonnullos fuiſſe, qui contrariam tenuerunt ſententiam, vt ſcilicet de verbum, illud quæſitum in clauſula adiecta non conſeruari niſi tantummodo ius in
3 re, & nouentur, quod verbum quæſitum indicat ius radicatum, ſeù incorporatum ac plenarium ſub reg. de non tollendo iure quæſito num. 13. quæſt. 4. Rota diuerſorum deciſ. 759 num. 4. par. 1. & ius ad rem non eſt plenum, vnde eo non eſt facienda mentio in collatione bonorum. Puteus deciſ. 265. num. 5. par. ij. & in deciſ. 357. num. 8. par. 1. Caſſad. deciſ. 3. num. 3. de præbend. Pariſius de reſignatione benefic. lib. ij. quæſt. 9. num. 3. Rebuff. in praxi beneficiali in tit. de reſcripto ſi neutri nu. 25. & 32.

Quicquid tamen præfati ſcripſerunt ego in praxi tenui contrarium, & in facti contingentia efficaui iuxtà primam opinionem, Bene verum eſt eam limitari dupliciter. Et primo non procedere quoties adiecta eſſet in literis Apoſtolicis, clauſula anteferri, quia per eam ſublatum
4 cenſetur omne ius ad rem quouis modo quæſitum, cap. penult. de præbend. in 6. Felin. in cap. cauſam quæ num. 26. in princ. de teſtibus, & in cap. capitulum nu. 6. & ſeq. de reſcriptis, Mandoſ. de ſignatura gratiæ in rubr. de expectatiuis verſic. nulli dabatur, Lapus alleg. 79. nu. 1. Romanus conſ. 256. Zabarella conſ. 105. num. 5. & in conſ. 136. eod. num. Perrett. conſ. 3. num. 12. & conſ. 5. num. 4. Pariſ. conſ. 119. num. 8. vol. 4. & iuxta hanc opinionem firmauit Rota Romana teſte Caputaq. d. 237. nu. 5. par. 1. præſertim ſi eiſdem literis eſſet appoſita alia clauſula, non
5 obſtantibus, vna cum decreto irritante Felin. in cap. in noſtra num. 35. de reſcriptis Pariſ. cõſil. 5. num. 94. vol. 4. Creſcent. deciſ. 7. de Conc. præbend. num. 5.

Limita ſecundo tunc procedere in iure quæſito ad rem alio modo quam ex narratis in literis Apoſtolicis Geminian. conſil. 88. col. penult. Oldrad. conſil. 330. in fine Ferrett. conſil. 185. num. 3. Gomeſ. de non tollendo iure quæſito, q. 1. num. 41. & Creſcent. citata deciſ.
6

Tandem eſt animaduertendum quod, eſto, quod ex dicta clauſula dummodo alteri, &c. præſeruaretur ius ad rem quæſitum per præſentationem, non tamen ob id executio literarum
7 Apoſtolicarum cum derogatione iuriſpatronatus eſſet ſuſpendenda, vt firmauit Rota Romana de qua per Achil. de Graſs. in deciſ. 18. de probat. & ratio, eſt quia quandoquidem dictio dummodo de ſui natura non importat cõditionem, ſed admonitionem, ſecundum Ioan. Andr. in c. non poteſt de præbendis in 6. quem refert, & ſequitur Rota in deciſ. 1. de condit. appoſitis in antiquis, & Menoch. de arbit. iudicum lib. 1. quæſt. 86. num. 28. Declara, quod licet non inducat propriè conditionem nec ſuſpendat executionem gratiæ, præſeruat tamen iura, ita vt conſtito de iure alteri quæſito gratia reddatur nulla Achil. de Graſs. deciſ. 18. n. ij, in fine de probat. & fuit reſolutum in vna Camerin. Canonicatus 4. Decembr. 1573, coram Clemente Papa Octauo tunc Auditore.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas ad hoc, vt habeat iuſpatronat. quæ ſunt ei neceſſaria.*

2 *Iuſpatronat. vniuerſitatis præſumitur ex vſurpatione.*

Quæ requirantur, vt vniuerſitas iuſpatronatus acquirere poſſit.

RESOLVT. CLXXVIII.

1 IN facti contingentia dixi tria concurrere debere. Primo, quod ipſum iuſpatronatus fuerit reſeruatum ab Epiſcopo Lamber. de iure
tron.

Digitized by Google

tron.lib.1.par.1.quæſt.9.princip.art.1.num.50. Rot.diuerſorum in deciſ.85. & deciſ.99. par.ij. Creſcent.in deciſ.3.de except.latè Doctores in cap.ſignificaſti de teſtibus,niſi inferior haberet poteſtatem dandi licentiam ædificandi Eccleſiã in ſua parochia Rota ibidem num.ij.& in deciſ. 99.num.4.Abb.in cap.cum dilectus in 4.notab. de conſuetudine Rochus in verbo pro eo,quod de diœceſani conſenſu num.25.

Secundo requiritur dos competens, & certa iuxta Sacrum Concilium Tridentinum de reformatione ſeſsione 6. cap.12. & 13. Maſcard. de probationib. concluſ.956. nu.36. volum.ij. poſt Bald. in conſil.333.volum.ij. Alex. conſil. 90.volum.ij.Dec.conſil.575. eodem vol. Rota diuerſorum deciſ.80.uum.ij.par.ij.& confirmatur quia iuſpatronatus in eccleſia parochiali ædificari, & conſecrari non poteſt abſque dote cap. nemo de conſecr. diſt.1. Rota deciſ. 141. par.ij.diuerſ.Balb.deciſ.35.Bellam.deciſ.90.

Tandem eſt neceſſe,vt illa Eccleſia ſit dotata nomine vniuerſitatis non autem per ſingulos,& ratione ſingularium eleæmoſinaliter, Lãbert. de iurepatronatus lib.1. par.1. quæſtio.7. principali articulo 15.num.9. & idem Lamber. quæſt.8.principali art.5.num.4.Menoch.conſil. 192.col.ij.volum. Monald. conſil.180. vol.2. Anton.lib.1.var.reſolut.cap.47.num.4.& ratio eſſe poterit quia hoc modo, & non alio dicitur quid fieri vniuerſitatis nomine l. ſicut ff. quod quiſque vniuerſitatis,& ita iudicauit Rota Romana teſte Mohed. in dec.1.tit.de furtis,& coadiuuatur etiam ex eo,quod iuſpatronatus vni-
2 uerſitatis præſumitur ex vſurpatione Puteus in deciſ.57.& deciſ.58.59.lib.1. & idē deciſ. 205. eod.lib.1.Caputaq.deciſ.128.num.1.par.2.Caualcan.deciſ.11. num.57. & deciſ.28. num.10. par.3. Achil.de Graſs. deciſ.4.de iurepatronatus Mohed.deciſ.10. eod.tit.& Creſcentius deciſ.1. Rota diuerſ.deciſ.5.par.3. lib.2.& in deciſ.532. par.3.lib.3.& Gabriel.conſ.192.vol.

SVMMARIVM.

1 *Patronus clericus ſe ipſum præſentare non poteſt.*
2 *Actualis diſtinctio inter præſentatum, & præſentantem debet eſſe.*
3 *Patronus clericus à compatronis, eligi, & præſentari poteſt.*
4 *Patronus conſtituens procuratorem ad præſentandum, ille procurator patronum clericum preſentare poteſt.*

An clericus patronus poſſit ſe ipſum præſentare.

RESOLVT. CLXXIX.

1 REſponſio fuit abſque difficultate pro opinione negatiua ex pluribus; tum primo, quia pro eo eſt textus expreſſus in cap. per noſtras de iurepatronatus vbi patronus eccleſiæ vacantis quamuis ſit clericus, ad eam ſe præſentare non poteſt, & voluit etiam Abbas conſil.25.num.2.vol.2. & in capitulo conſuluit vb Ioannes Andreas,& Ancharanus de iurepatronatus,Bald.conſ.13.nu.3.vol.1. Ant.de Butrio & reliqui in cap. finali de inſtitutionibus,Lambertinus 1.par.lib.2.q.8.princ.art.6.

Tum ſecundo quia,vt ambitioſus eſſet repellendus cap. in ſcripturis 8. q.1. cap. his qui quæſt.6.l.ſi quamquam C.de Epiſc.& clericis qui omnia ff. de procuratoribus, & non ambitione,ſed labore vnumquemque ad honorem conuenit peruenire l.contra publicam C. de militari lib.12.& facit textus in capitulo miramur, 61. diſtinctione.

2 Tum tertio quia debet eſſe actualis diſtinctio inter præſentandum,& præſentatum,cap. cum ad noſtram de inſtitut. & inter baptizatum, & baptizantem,cap.debitum de baptiſmo, & à ſimili facit textus in l.prætor ff. de tutoribus, & curatoribus datis ab his, & l. vltima ff. de officio prætoris, & hæc eſt ratio, quare perſona electa non videtur computanda inter eligentes vt augeat numerum eligentium quia à ſe ipſe oriri non debet cap.didicimus 24.quæſt.1.

3 In praxi tamen animaduertendum eſt primo quod eligi,& præſentari poteſt ab alijs compatronis,vt per Barbat. conſil.33. num.19.vol.2 Roland. conſil.3.vol.1. Calderinus conſil.7. de iurepatronatus Bero. in cap.quoniam num.53 eodem tit.Rocch.de Curte in verbo honorifici quæſt. 4. verſic. circa aliud nu.25. Bertachinus in tract. de Epiſcopo par.3. lib.1. quæſt.24. nu 35.Lambertinus in 5. artic.8. quæſt. principal prima parte 2. lib. folio 85. Hoſtienſis in ſumma de iurepatronatus in fine num.11. Angelus de Claua. in ſumma in verbo iuſpatronatu numero 19.

Hodie vero in praxi obſeruatur, vt patronus conſtituat procuratorem cum poteſtate præ-
4 ſentandi, nam talis procurator virtute præfati mandati poterit clericum patronum ad eiuſdem beneficium patronatus præſentare, Lapus allegat.8.vbi latiſsimè Mandoſ.Abb.Io.And.Boic & Anchar. in c.finali de conceſſione præbendę & ita fuiſſe in Rota deciſum,& iuxta eam quotidie ſeruari teſtatur Caputaquenſ. in deciſ 138. part.2.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatr. relictum familiæ, omnes de familia ſuccedunt.*
2 *Fundator iuriſpatr. vocans tres de familia comprehendit omnes de familia.*
3 *Iuſpatr. non tranſit taxatiuè, ſed demonſtratiuè.*

In iurepatronatus familiæ relicto quinam ſuccedant.

RESOLVT. CLXXX.

SVpponatur in facto quendam fundaſſe ius patronat. ad cuius præſentationem voluit

ac

Digitized by Google

ac ordinauit, vt omnes de ſua familia admitterentur, fuit coram me dubitatum de modo admiſſionis præfatarum perſonarum de familia. 1 Dicebam ego omnes de familia eſſe admittendos Borgn. deciſ.9.nu.17.& in deciſ.43. par.1. Beccius conſil.43.nu.7.Menoc.de præſumptionibus lib.6.præſumptione 16. nu.47.quod procedit tamen ſi teſtator dixerit omnes de ſua caſa,domo,ſeù parentela, quia tunc venirent omnes de familia ipſius Pariſius conſ.1. nu.60. conſil.75.nu.1.conſ.47.nu.53.vol.3.

Procederet pariter etiam ſi fundator vocaſſet tres de familia, nam comprehendunt omnes de familia ipſius l. pronunciatio §. familiæ ff.de verborum ſignificatione l.finali C. eodem tit.Gabriel conſ.132.num.59.lib.1.Mantica de coniect.vltim.volunt.lib.8.tit.12.nu.12.

Et quod omnes admittantur; voluit text. in terminis in l.cum ita §.in fideicommiſſo ff. deleg.2.& in l.peto §.fratre ff.deleg.2.Crotus cõſil.67.num.12. volum.21. Alexander conſ.213. num.3. Peregrinus de fideicommiſſi artic. xxij. num.17. & ſequenti Lambert. in proprijs terminis de iurepatronatus lib.1. par.2. artic. 9. quæſt.2. princip.num. 12. & iuxta hanc opinionem ſic pluries per Rotam Romanam deciſum, & ſignanter in vna Papienſ. iuriſpatronatus 19.Februarij 1601. coram Illuſtriſs. Lancelotto, & iterum in vna Placentina iuriſpatronatus decimo Iunij 1602. coram Licta.

Eſt tamen notandum in praxi quod teſtator 3 volens iuſpatronatus eſſe de ſua familia non intelligitur taxatiuè,vt ad eos tantum ſpectare debeat,& non ad hæredes,ſed demonſtratiuè,vt reſoluit Rota in vna Cremonen. 6. Iunij 1578. coram Illuſtriſsimo Seraphino,vt in deciſ.264. eiuſdem, & licet idem teſtator velit quod præſentatio ad iuſpatronatus relictum familiæ fiat per duos,vel tres de familia, ſi familia redigatur ad vnum tantum, nõ ob id extinguitur iuſpatronatus,idem Seraphynus in deciſ. 368.

SVMMARIVM.

1 *Duo ultimò pro vno reputantur.*
2 *In præſentando, prius ad eum ſpectat, qui teſtatori eſt proximior.*
3 *Deficientibus relicto familiæ proximior ſuccedit.*
4 *Argumentum de feudo ad iuſpatr. eſt validum.*

Quo ordine ſuccedatur in iurepatronatus familiæ relicto.

RESOLVT. CLXXXI.

SVppoſita concluſione quam in præcedenti deciſione firmauimus fuit iterum dubitatũ, quo ordine eſſent admittendæ præfatæ perſonæ de familia à fundatore vocatæ.

Difficultatem mihi non mediocrem faciebat concluſio illa,quod vbi plures,ſub nomine col- 1 lectiuo vocantur; illi omnes pro vno reputantur, & conſequenter coæquale ius habere debent, vt in proprijs terminis iuriſpatronatus firmauit, Dec. conſ.122. vol.1.Corneus.conſ. 26.num.3. vol.4.Monaldus conſil.74.num.5. & ſequenti Lambertinus de iurepatronatus lib.1. par.2.1.quæſt.princ.art.28.

Cæterum hoc non obſtante iudicaui contra- 2 rium; nam dixi non ad omnes ſimul, & ſemel ſpectare ius præſentandi, ſed ad eum dumtaxat de familia,qui pro tempore erat proximior teſtatori, motus auctoritate textus, qui in hac materia ſolet allegari in l. cum ita §. in fideicommiſſo ff. delegat.2. vbi ad fideicommiſſum familiæ relictum primo debent vocari, ſeù admitti nominati ab ipſo fidei committente,qui- 3 bus deficientibus admittendus eſt,qui eo tempore reperitur proximior,cuius textus diſpoſitionem habere locum etiam iurepatronatus voluerunt Baldus conſ.1.num.8.vol.3. Gabriel conſil.196.num.3.& 4.vol.2.Calderinus conſil. 19.de iurepatronatus Menoch.conſ.380.vol.2. Miſing. conſil.122. & ſeq. Couar. pract. quæſt. cap.38. in fine, & ita iudicaſſe Senatum Delfin. teſtatur Franciſcus March.in deciſ.1135.par.3. & iuſta hanc opinionem fuit per Rotam reſolutum in vna Regien. iuriſpatronatus de Zacchis 26. Nouemb. 1602. coram Penia.

Inſuper mouebar, quod ita cenſetur diſpoſitum in ſucceſſione feudi,Iſernia in cap.1.nu.23 circa medium, Capyc. in inueſtitura §. feudorũ ſucceſſione ampliatione 13. & validum eſſe ar- 4 gumentum de feudo ad iuſpatronatus voluerunt, Cardinalis in Clementina plures columna finali de iurepatronatus Lambertinus lib.1. par.1.q.3. principali articulo 8. & Decianus conſil.32.num.12.lib.1.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatron. fundatione dotatione, & edificatione acquiritur.*
2 *Iuſpatron. in Eccleſijs regularium acquiri non poteſt, niſi ex priuilegio: cum ampl.*

Iuſpatronatus an hodie acquiri poſſit in Eccleſijs regularium.

RESOLVT. CLXXXII.

LIcet tribus modis iuſpatronatus acquiratur fundatione ſcilicet dotatione, & edificatione,vt per Doctores communiter in rubrica huius tituli, quod adeò verum eſt, vt iuſpatronatus,iuxtà Decr.Sac.Conc.Trid.debeat probari ex fundatione,vel dotatione, Seraf. in dec. 1367.imò qđ nõ eſt ex fundatione,vel dotatione, eſt ſublatum ex diſpoſitione eiuſdem Tridentini,vt reſoluit Rota Romana in vna Bracaren. iuriſpatronatus de padronello 6. Maij 1599.

Digitized by Google

1599. coram eodem, vt patet in decis. 1512. & istud procedere etiam de iure communi voluit idem in decis. 598.

Cæterum iuspatronatus in beneficio regulari acquiri non potest nisi ex priuilegio Apostolico textus est expressus in c. nobis, & ibi Abb. & reliqui communiter de iurepatronatus Ferrettus cons. 123. Parisius cons. 212. volum. 2. & fuit decisum in Rota Romana in vna Albanen. Monasterij 26. Nouembris 1588. coram Orano vt refert, & sequitur Illustrissimus Seraphinus in decis. 1367.

Amplia primo vt necesse sit in limine fundationis constare de priuilegio glos. in verbo de sua iurisdictione Hostiensis colum. 2. Ancharanus num. 16. Abbas num. 9. in citato capitulo nobis, Lambertinus de iurepatronatus lib. 2. par. 1. q. 5. art. 1. nu. 10. & ita Mohed. decis. 340. Puteus decis. 366. Seraph. in decis. 1395. par. 2.

Amplia secundo procedere etiam in conuentuali habitu tantum Alexander cons. 74. vol. 2. Mandellus consil. 16. vol. 1. Turrettus cons. 195. num. 6. & sequenti Peregrinus decis. Patauiæ 128. Seraphinus citata decis. num. 3. & fuit in Rota resolutum in vna Regien. 24. Maij 1585. coram Illustrissimo Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Consensus patroni in pensione imponenda non requiritur.*
2 *Illegitimus clericus pensionem obtinere potest.*

Consensus patroni an exigatur in imponenda pensione.

RESOLVT. CLXXXIII.

1 IN vna Nolana iudicaui non requiri consensum patroni, motus ex decisionibus Rotæ quas colligit Farinac. in decis. 680. & 902. pro cuius dilucidatione placuit hic ad verbum inserere aliam in vna Colimbrien. pensionis vndecima Februarij 1598. coram Seraphyno; *fuit conclusum per Dominos translationem pensionum de quibus agitur fuisse validam; nam constat de facultate transferendi in reseruatione pensionis, & hoc non obstante clausula, accedente consensu patroni, quia est referenda ad resignationem, & collationem tituli, vt patet ex lectura, cum illa verba posita sint in clausula separata, & suadetur ex eo, quod in collatione beneficiorum de iure patronatus solet hæc clausula poni, non autè in reseruatione pensionis, in qua non est necessarius consensus patroni, vt per Gigan. de pensionibus q. 23. nu 8. Cassad. in decis 3. de iurepatronatus Rebuff. in 3. par. signaturæ in verbo necnon iurispatronatus num. 28. & bene per Gambar. de officio legati lib. 6. titul. de pension. num. 94. cum sequentibus; non obstat, quod opponitur de inhabilitate Ioan. ex quo in clericatu enunciatur illegitimus, quia sæpius fuit decisum illegitimum non esse inhabilem ad obtinendam pensionem, nisi ratione cleri-*

2 *catus, & ideo dispensatus ad clericatum non indiget aliqua dispensatione ad pensiones obtinendas, & fuit decisum in causa Veronen pensionis coram bon. mem. Robusterio 3, Iunij 1572. Farinac. de Annal. q. 21. late Paleot de noth. & spur. q. 58. vbi reprobat Gigan. quæst. 16 qui contrarium tenet, idem fuit resolutum in causa Legionen. seu Zamoren. pensionis coram eodem Robusterio 21. Octobris 1577. & in d. causa Veronen. pensionis, & in alia Cæraugustan. pensionis coram R. P. D. meo Gigantio 19. Februarij 1590. respectu verò Quirini alterius translatarij res caret prorsus omni difficultate cum ipse habeat clericatum à suo ordinario recognitum per tres testes datos in memoriali, ideò conclusum pro validitate translationis pensionum.*

SVMMARIVM.

1 *In dubio qualitas sacerdotalis in fundatione iurispatronatus non est præsumenda.*
2 *Cautela in decreto fundationis apponenda.*
3 *Ad beneficium sacerdotale pro vna vice de consensu ordinary, & patroni non sacerdos præsentari potest.*
4 *Summus Pontifex qualitati sacerdotali derogare potest.*
5 *Præsentandus non propterea debet esse sacerdos, qui in fundatione est onus celebrandi Missas; nisi expressè fuerit cautum.*
6 *Residentia in beneficio simplici non requiritur.*
7 *Qualitas beneficij pat. per primam patroni præsentationem cognoscitur, & per obsequiantiam.*

An præsentatus ad Cappellam debeat esse actu Sacerdos.

RESOLVT. CLXXXIV.

AB Illustrissimo Episcopo Caiatiensi fu mihi transmissus punctus decidendus; præsentatus ad Cappellam debeat esse actu sacerdos, cui respondi per hæc verba.

Illustrissime Domine in hoc articulo consi dero tres diuersas iuris conclusiones esse d stinguendas.

1 Prima sit conclusio, in dubio sacerdotij qua litatem non esse præsumendam in fundatione iurispatronatus Farinac. in decis. Rotæ 570. L franch. in decis. 199. Spin. in Specul. testamen glo. 4. num. 19. Ceual. de communibus contra communem quæst. 191. & propterea in decret
2 Ordinarij interposito in fundatione est nom natim, & in specie exprimendam secundū Ro chum de iurepatronat. vers. pro eo, quod de diœcesani num. 27. Lambert. eodem tit. lib. par. 1. quæst. 9. principali artic. 1. num. 1. cum. sequent. Rota in decis. 4. de testamentis, & istu esse de substantia testatur Bero. cons. 5. nu. 1 cum sequent. vol. 1.
3 Licet ad beneficium sacerdotale possit pra sentari non sacerdos de consensu ordinarij, patronorum omnium pro vna vice secundum Ripam responsi. 1. num. 6. de institutionibus B ro. d. cons. 5. num. 35. cum seq. vol. 1. & Crescer in decis. 7. de iurepatronatus.

Et

Digitized by Google

4 Et Papa dictæ qualitati sacerdotali in fundatione adiectæ posse derogare testantur Rebuff. in praxi beneficiar. vers. 3. pars signaturæ n. 44. licet nō per clausulas generales secundum Rot. in decis. 41. de concess. prębendæ in antiquis, & in decis. 5. de consuetudine in nouis Caputaq. in decis. 127. nu. 2. par. 1. & Mandos. de signatura gratiæ in rubrica derogationes iurispatronatus. vers. clausula non obstante.

Secunda conclusio sit; præsentandum non debet esse præsbyterum ex eo; quod in fundatione dicatur cappellanum debere celebrare 5 Missas Bero. d. consil. 5. num. 28. Monal. consil. 129. volum. 2. Franc. March. in decis. 799. par. 2. Gratian. in decis. 155. Anna consil. 24. cum satis prouisum censeatur voluntati testatoris si per alium celebrare faciat; Reg. qui per alium de regulis iuris in 6. tradit Card. in c. de multa in fin. vers. 5. quęro de prębendis Lapus allegat. 35. & insta hanc opinionem censuit Rota Romana in vna Romana cappellaniæ 23. Ianuarij 1589. coram Illustrissimo Pamphilio cuius verba sunt.

Domus attenta resolutione Illustrissimorum Dominorum Sacri Concilij Interpretum in causa Pistorien. qui præsentandus necessario non debet esse præsbyter ex eo, quod in fundatione dicatur cappellanum debere celebrare Missas, & alia diuina officia, quia iusta allegat. Lap. 35. nisi constiterit, quod per se ipsum hoc agat, satis censetur prouisum voluntati testatoris; si per alium diuina celebrare faciat ad reg. qui per alium facit &c. & tradit Card. in cap. de multa in fine vers. quinto quæro de præbend. recesserunt a resolutis in hoc causa, & dixerunt capellanum non esse sacerdotalem, quia ex verbis fundationis non astringitur capellanus ad seruiendum capellaniæ suæ, & Missas celebrandas per seipsum, & cum fuerit in beneficio simplici (in quo ex generali quadam totius orbis consuetudine non requiritur residentia, vt post Card. tradit Imol. in c. fin. num. 9 de cler. non resid. facient. quod deseruiat per substitutum adnotata in cap. super eo de præben in 6. Lap. de alleg. 35. num. 4. & alleg. 117 sub num. 2. Card. d. cap. de multa in fin. Dec. ibi communiter, in 2. lect. nu. 55. de constit. cū aliis allegatis.

Neque obstat, quod in hoc casu verba fundationis videantur directa in ipsum capellanum, cum dicant, quod ipse pro tempore obtinens certas Missas quali[illegible] in eadem Cappella celebrare deberet; quia non respiciunt factum ipsius celebrationis Missarum ipsomet cappellano, sed potius sunt posita ad denotandam obligationem, & onus quod ipsa testatrix cappellano ponebat, & sufficit, quod onus expresse non fuerit impositum cappellano, quod per alium explere nō posset, quia alias, cū a iure personalis residentia nō exigatur, posset per alium inseruire, ex prædallegatis. Vltra quod in casu resolutionis congregationis verba erant facta ad cappellanum prout etiam in casu allegationis Lapi vbi testator mandauit dimidium bonorum suorum pro vno eligendo dari pro celebrandis Missis.

Quod dicitur in casu decis. Pistorien. non fuisse factam mentionem celebrationis Missarum, sed tantum onerum tollitur ex ratione deseruiendi per alium, quæ militat vtroque casu.

Et eō magis venerunt Domini in hanc sententiam, quia concurrit mens fundatricis, quæ colligitur ex præsentatione ab ipsamet facta de Hieronymo de Sarragonibus, qui huic Cappellæ deseruiuit per substitutum, Paris. cons. 50. num. 19. lib. 4. & postea fuit ferè semper possessa a simplicibus clericis, qui Missas per alios fecerunt celebrari, vulg. l. si de interpretatione ff. de legibus Aym. cons. 101. cum similibus.

Tertia sit conclusio ad cognoscendam qualitatem beneficij patronatus inspicienda est prima patroni prouisio Lambert. lib. 2. par. 1. q. 7. 6 art. 30. num. 22. Crauet. cons. 20. num. 2. Beccius cons. 70. nu. 10. Surd. cons. 10. nu. 54. & in consil. 73. num. 64. hinc etiam cognoscitur ex obseruantia subsequuta an præsentatus debeat esse sacerdos in actu, vt per Monald. in consil. 122. vnde si tempore peracto fuerit præsentatus sacerdos erit argumentum huiusmodi qualitatem semper esse necessariam, ita Beccius in consil. 6. num. 16. Bursat. cons. 51. Cephal. cons. 29. nu. 3. Turret. cons. 99. num. 2. volum. 1. Surdus in decis. 129. num. 19.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus in iurepatron. non succedit.*
2 *Naturalis de parentela non dicitur.*
3 *Naturalis absq; Summi Pontificis, vel ordinarij dispensatione beneficium Ecclesiasticum habere non potest.*
4 *Successio in iurepatr. equipollet bonorum successioni.*
5 *Naturalis legitimatus in iurepatron. succedit cum declaratione.*
6 *Obreptio modica legitimationem vitiat, eum ampliat.*

An illegitimus succedat in iurepatronatus.

RESOLVT. CLXXXV.

IN fundatione cuiusdam iurispatronatus reseruatio cantabat, videlicet reseruauit fundatori, & descendentibus ex linea masculina, vsque in infinitum, proinde fuit coram me dubitatum si in præfata reseruatione censeantur comprehensi filij illegitimi ipsius fundatoris, &
1 responsio fuit pro opinione negatiua motus ex pluribus.

2 Tum primo quia filij illegitimi non dicuntur esse de parentela Bart. communiter receptus in l. tutela ff. de capitis diminutione Guid. Papa in decis. 536. Lanfranch. in decis. 559. Ant. Faber in decis. 51. C. de verborum significatione, & Gaspar Tess. in decis. 29. nec pariter dicuntur de linea Lamber. lib. 1. par. 2. q. 2. princ. artic. 27. & 29. num. 36. Gabriel consil. 195. nu. 5. vol. 1. Peregr. de fideicommissis artic. 22. num. 81. cum seq. Farinac. de inquisitione q. 13. num. 52. cum sequent. & num. 73. & tandem non dicuntur de familia secundum Ias. in l. suggestioni in princ. C. de verborum significatione.

Digitized by Google

Et propterea cum in fundatione præfati iuris patronatus sit reseruatum descendentibus ex linea masculina vsque in infinitum, & sic illis tantum de parentela, ideò veniunt excludendi secundum Gabriel in consil. 99. nu. 4. vol. 4. & in d. consil. 195. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 91. nu. 6. Mantica de coniecturis vlt. volunt. lib. 8. tit. 11. num. 7.

3 Tum secundo quia iuxta Nauar. in cons. 6. de filijs presbyterorum nullus illegitimus potest absque dispensatione Papæ, vel Episcopi habere beneficium Ecclesiasticum, cui accedit glosa communiter recepta in cap. fin. eod. tit. Felin. in cap. postulasti num. 4. & sequent. de rescriptis. Rota in decis. 1. & in decis. 2. de filijs præsbyterorum in nouis.

Tum demum quia secundum decis. Rotæ de qua per Seraphin. 799. par. 1. successio iurispatronatus æquipollet successioni bonorum, à qua
4 repelluntur illegitimi Auth. ex complexu C. de incestis nuptijs Beccius in consil. 18. Albanus qui eodem argumento vsus fuit in cons. 125. Lambert. art. 26. nu. 6. Guttierez cons. 29. nu. 4. & sequent. Rocchus in verbo competens nu. 6. & sequent.

5 Limitarem supradicta, non procedere si fuerunt legitimati, quia tunc tollitur omne obstaculum, tàm iuris, quam facti l. 3. C. de natalibus restituendis Rot. diuers. in decis. 505. par. 1. intellige dummodò qualitas incestus fuerit specificata Paris. cons. 9. num. 86. & consil. 15. nu. 54. vol. 2. Gozad. cons. 6. num. 6. Roman. cons. 194. Franc. Becc. in cons. 18. num. 6. Bursat. cons. 390 num. 55. vol. 4. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 3. casu 203. num. 2. & sequent. & in consil. 629. num. 3. vbi in specie firmat esse exprimendam qualitatem matris cons. 732. nu. 49. cum sequent. & cons. 799. num. 26. & modica obrep-
6 tio vitiat legitimationem idem Paris. consil. 9. num. 87. volum. 2.

Quod procedit etiam si legitimatio amplissimas sub se contineret clausulas Menoch. d. casu 203. vbi plures cumulat Doctores, licet alias satisfacere videantur secundum Paris. d. consil. 15. nu. 65. volum. 2. Menoch. d. cons. 19. num. 23. Rota diuers. in decis. 368. par. 1.

SVMMARIVM.

1 *Patronus inhabilem præsentans sub conditione impetrandi dispensationem pro ea vice facultate præsentandi non priuatur.*
2 *Patronus durante quadrimestre tempore alium in beneficio cumulatiue præsentare potest.*
3 *Scientia interpretatiua non sufficit, sed certa.*
4 *Deuolutio non efficitur, nisi tempore toto completo.*

Præsentans inhabilem sub conditione impetrandi dispensationem an priuetur pro ea vice facultate præsentandi.

RESOLVT. CLXXXVI.

IN hac de qua agitur quæstione placuit mihi hic inserere ad verbum decis. Rotæ Romanæ in vna firmana Altaris S. Ludouici 4. Martij 1596. coram Illustriss. Seraphino quæ sic se habet

In resolutis non constare de deuolutione, nam præsentatio Coriolani fuit de mense Septembris 1591. cum de-
1 *creto, quod deberet obtinere dispensationem super requisitis à testatore, & poterant patroni durante quadri-*
2 *mestre dispensatione per Coriolanum non obtenta, de nouo saltem cumulando præsentare, neque priuati erant hac facultate, tanquam præsentauissent indignum, ex quo facta sub conditione obtinendi dispensationem, vn de tempus deuolutionis incepit à die obtenta nullitet dispensationis 23. Octobris 1592. vnde tempore impetrationis Riccardi non erat deuolutum beneficium, neq; cõstat sufficienter, quod is ad quem primo fiebat deuolutio haberet notitiam nullitatis dispensationis, quod tamen erat necessarium, Rot. decis. 5. de rer. permut. in nou. & 13 de surepatron. in antiq. Bisignet. 3. eod. tit. Lapus allegat. 78. num. 12. Rocch. in verb. honorificum num. 58 de surepatronatus. Nec sufficit, quod ipse sciret conditiones iurispatronatus, & quod Coriolanus non erat qualificatus, nisi scierit etiam nullitatem dispensationis*
3 *quia non sufficit scientia interpretatiua, sed requiritur certa, vt per Lap. alleg 78. num. 12. & Rocch. vbi supra quæst. 27. in fine deuolutio vero non fiebat ad alios nisi*
4 *completo toto tempore; quod competebat plebano Rot decis 6. de iurepatron. in nou. Abb. in cap. quia diuersitatem num. 8. de concess. prabend.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatione haredum in dubio præsumitur de suis, non autem extraneis.*
2 *Mentio haredis posita in contractu est intelligenda de sanguinis harede.*
3 *Stipulans dare alicui, & haredibus; intelligitur de suis*
4 *Iuspatron. transit ad haredes extraneos.*
5 *Iuspatron. de familia, ea finita, ad extraneos haredes transit.*
6 *Iuspatronat. reseruatum cum dictione taxatiua ad extraneos haredes transit.*
7 *Clausula haredibus quibuscunque quid operatur.*

Iuspatronatus an transeat ad hæredes extraneos

RESOLVT. CXXXVII.

QVidam fundauerat iuspatronatus pro se & suis hæredibus, deinde cum nullos descendentes ex sua linea habuisset instituit quedam extraneum omnium bonorum suorum heredem vniuersalem, qui prætendebat per præfatam hæreditatem transijsse etiam iuspatronatus, verum illius loci Episcopus dicebat beneficium fuisse effectum liberum, & proinde ad eius collationem spectare excluso penitus patrono, vnde cum iuditio meo esset transmissus punctus decidendus; dubitationem mihi non mediocrem faciebat contra patronum

quod

Digitized by Google

quod in dubio appellatione hæredum intelligitur de ſuis, non autem extraneis l. ſciendum ff. de verborum ſignificatione, Baldus conſil. 327. vol. 2. & in conſil. 13. volum. 1. Alexander conſil. 69. volum. 1. & in conſil. 222. volum. 2. Decius, conſil. 52. volum. 1. & ſequenti, Menochius conſil. 222. vol. 1. hinc Rot. Romana in vna Senen. præſ. 28. Aprilis 1589. coram Seraphino te
2 extantionem hæredum in inſtrumento facta intelligi de hæredibus ſanguinis, & conſequenter ad extraneos non porrigi, vnde, qui
3 ſtipulatur aliquid dari ſibi, & eius hæredibus intelligitur de ſuis textus eſt ad hoc ſingularis in l. ſecundum reſponſum C. de contrahenda ſtipulatione, & præſumendum eſt teſtatoris intentionem fuiſſe pro ſuis hæredibus l. ſi hæres ff. de probationibus.

4 Cæterum præfatis non obſtantibus iudicaui contrarium motus ex pluribus, tum primo, quia in tenuit Rota Romana in vna Cremonen. beneficij iuriſpatronatus 21. Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in deciſ. 178. & iterum in vna Caſſan. beneficij 29. Aprilis 1580. coram eodem, vt patet in deciſ. 456.

Tum etiam, quia iuxta magis receptam ſcribentium ſententiam iuſpatronatus reſeruatum
5 ſit de familia tranſit ad extraneos, ſi eſt finita linea Caſſadorus deciſ. 1. num. 3. de iurepatronatus Caualcan. deciſ. 17. num. 20. par. 2. Rotæ ſeniorum deciſ. 385. num. 1. par. 1. Rota Mercat. deciſ. 40. lib. 1. Calderinus conſil. 2. de iurepatronatus, Pariſius conſil. 48. volum. 4. Ferrettus conſil. 131. & in conſil. 143. num. 23. Alban. conſ. 488. num. 6. Decius conſil. 3. num. 24. Mozz. conſil. 23. num. 5.

Reiecta nonnullorum opinione contrarium ſententium, inter quos ſunt Zabarella conſ. 48 Cioffus conſ. 18. num. 1. Ferrettus ſibi ipſi contrarius in conſ. 144. num. 1. Gabriel conſ. 196. num. 2. vol. 2. Couar. lib. 2. variarum reſolut. cap. 18. num. 10.

Tum pariter, quia ſecundum aliquos Doctores huiuſmodi iuſpatronat. non tranſiret ad hæredes extraneos, quando limitate, & tacite inductum, & reſeruatum fuiſſet pro hæ-
6 redibus ſanguinis. Rocchus de Curte in verſic. ſed, vel is num. 18. Calderinus conſ. 19. de iurepatronatus, Pariſius d. conſ. 48. num. 6. Rota ſeniorum in deciſ. 385. nu. 14. par. 1.

Tum denique, quia cum poſtea vidiſſem inſtrumentum fundationis inueni fuiſſe adiectam clauſulam, hæredibus quibuſcunque quæ operatur, vt tranſeat ad hæredes extraneos; vt optimè per Rotam Auenionen. in deciſ. 125. & ita reſolutum in Rota Romana in vna Ciuitatis Caſtelli Caſtri Montoni 10. Maij 1577. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ. 325.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio vires trahit ex inſtitutione.*
2 *Præſentatio ex inſtitutionis inualiditate nulla non redditur, & quare.*
3 *Præſentato eſt quæſitum ius, etiam inſtitutione nulla exiſtente.*
4 *Electio legitimè facta per inualidam confirmationem non annullatur.*
5 *Vtile perinutile in ſeparatis non vitiatur.*

Præſentatio an reddatur nulla ex inualiditate inſtitutionis.

RESOLVT. CLXXXVIII.

IN quadam cauſa curiæ Epiſcopalis Sarnenſis mihi commiſſa decidenda dubitabatur, ſi præſentatio ritè rectèq; facta à patronis reddatur nulla ex inſtitutione ſubſequuta inualida; dubiũ mihi faciebat, quod cum præſentatio trahat robur ex ipſa inſtitutione propterea ipſius validi-
1 tas erat inſpicienda argumento textus in l. ſi quis nec cauſam ff. ſi certum petatur l. & ſi non ſunt ff. de auro, & argento legato.

Cæterum hoc non obſtante contrarium iudicaui motus authoritate communis opinionis,
2 de qua per Viuium cap. 323. & iuxta hanc opinionem fuiſſe in Rota Romana reſolutum ſcribit, Seraphinus in deciſ. 1238. per hęc verba

nullitas inſtitutionis non inficit præſentationem factam per patronos fuiſſe validam, & in tempore factam licet inſtitutio ſit nulla.

cuius deciſionis triplex eſt ratio; prima quia ex præſentatione facta intra tempus debitum de perſona idonea à veris patronis ius fuit quę-
3 ſitum præſentato etiam, quod inſtitutio fuerit nulla; vt pluries reſoluit Rota, & ſignanter in vna caſalen. parochialis 10. Aprilis 1598. coram Seraphino, & iterum in eadem 5. Nouembris eiuſdem anni coram Millino Quiroga deciſ. 299. cotta deciſ. 351. Seraphinus deciſ. 1274 Sarnen. in regula de iure quæſito non tollendo quæſtione prima.

Secunda ratio quia non debet culpa Epiſcopi malè inſtituentis patronis nocere, Rota deciſ. 4. de iurepatronatus in nouis, Cotta. deciſ. 351. Seraphinus citata deciſ. 1238. Rota deciſ. 17. de præbendis in nouis, & iuxta hanc ſententiam pluries reſoluit eadem Rota præſertim in vna Romana iuriſpatronatus 14. Octob. 1589. coram Robuſterio, & iterum in vna Aſtorigen. Archidiaconatus 15. Ianuarij 1583. coram Clemente Octauo tunc Rotæ Auditore.

Tandem nouiſsima ratio eſt; quia quemadmodum per confirmationem inualidam non
4 annullatur electio legitimè facta c. confirmationem de electione in ſexto ita, & præſentatio; cum in ſeparatis vtile perinutile non vi-
5 tietur, regula vtile de regulis iuris in ſexto.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Cognitio causa accedens (clausula iurapatronat. illesa seruare volentes) est iuris tributiua.*
2 *Clausula (iurapat. &c.) absque causa cognitione iurapatroni conseruat.*
3 *Cognitio causa in dubio presumitur; presentatione admissa.*

Clausula iurapatronatus illesa seruare volentes, quid operatur.

RESOLVT. CLXXXIX.

SVpponatur in facto; quod in quadam Bulla institutionis cuiusdam beneficij patronatus reperiatur inserta supradicta clausula; dubitabatur si deinde contingat casus vacationis prefati beneficij, releuetur patronus ab onere probandi iuxta formam Concilij virtute istius clausulæ, cui quæstioni ego distinguendo respondi, quod aut fuerit adhibita causæ cognitio per ordinarium, & tunc institutio Episcopi cum
1 insertione huius clausulæ nedum est præseruatiua, verum etiam iuris tributiua, vt fuit in Rota resolutum in vna Mediolan. iurispatronatus 10. Nouembris 1595. coram Illustris. Blanchetto secundum quod refert Seraphinus in decis. 1421. par. 2. Cotta decis. 300. Peregr. decis. 23. si vero non præcesserit causæ cognitio tunc
2 per insertionem istius clausulæ non operatur, nisi quod iura patronis illæsa conseruantur, vt fuit etiam in Rota resolutum in vna Romana parochialis 2. Ianuarij 1600. coram Corduba.

Quamuis in dubio præsumatur adhibitam
3 fuisse causæ cognitionem per ordinarium, qui præsentationem admisit Rota diuersorum in decis. 457. num. 17. par. 1. & iterum in vna Lucana Decanatus 22. Martij 1577. coram Clemente Octauo tunc Rotæ Auditore.

SVMMARIVM.

1 *In iurepatr. succeditur in stirpes, non in capita, & quare.*
2 *Plures loco vnius habentur.*
3 *Vniuersitates obtinentes iuspatron. qualibet vnam habet vocem.*
4 *In iurepatro si succeditur iure legati, donationis, vel singuli, vti singuli, succeditur in capita non autem in stirpes, & quid si adest obseruantia, quod semper succedatur in capita.*

In iurepatronatus quomodo succedatur.

RESOLVT. CXC.

ABsque difficultate semper fuit dictum in curia Archiepiscopali in iurepatronatus
1 succedi in stirpes, non autem in capita per textum expressum in Clementina si plures de iure patronatus, & ratio est secundum Innocentium in c. 1. eod. tit. quia hæc successio regulatur ad instar successionis hereditatis, in qua locum habet successio in stirpes 6. quod placuit de hæredit. quæ ab intestato deferuntur, latè scribentes in Authentica cessante C. de legitimis hæredib. Bal. cons. 23. vol. 1. Alex. cons. 32. vol. 2. ita, quod
2 secundum eundē Innocentium, si plures vni patrono succedunt, illi plures loco vnius habētur; argumento tex. in l. si qui fundus ff. de conditionibus, & demonstrationibus, & hanc opinionem sequuti sunt Abb. & reliqui omnes in citat. c. 1 præsertim Bero. nu. 59. vsq; ad 63. Lambertinus 2. par. lib. 1. quæst. 1. princip. art. 24. Paulus de Cittadinis in eiusdem nominis tractatu par. 1. ampliat. 6. nu. 6. Rocchus in verbo ipse num. 2 Decianus cons. 32. num. 6. vol. 1. Ruin. cons. 50 nu. 4. vol. 5. Tutius de iurepatronatus quæst. 8.

Et in casu mihi proposito talis erat facti spe cies; nā tres erant patroni, qui morientes, vnu reliquit quatuor filios hæredes; alter quinque alter vero octo nam dixi, quod isti filij succedū in stirpes, non autem in capita, & in hac præse tatione tantum operabitur vox octo filiorum quantum vox illorum quatuor, & quinque; cun illi octo representent vnum, illi quatuor vnum illi verò quinque vnum, & sic de reliquis pe text. in dicta Clementina si plures, de cuius ra tione vide celebrem glosam in capitulo si pl res in verbo cōmuni 16. quæst. 7. hinc est, quo si plures vniuersitates obtinent iuspatronatus
3 quælibet vniuersitas habetur pro vna voce, n sunt considerandā singula capita hominum, pulchrè per Menochium consil. 316. vol. 4. M renda consil. 28. Arixminus Tepatus lib. 1. v riarum iuris sententiarum tit. de iurepatron tus circa medium Pacific. cons. 123.

Supraposita tamen conclusio limitari pot rit tripliciter.

4 Et primo, vt procedat, quando succeditur re hæreditario, secus si alio iure nempè lega vel donationis, quia tunc si donetur iuspatr natus familiæ, omnes de familia succedunt i capita, & non in stirpes; ita Alexander cons. nu. 3. & 4. vol. Bal. in l. 2. sub num. 4. C. de si & legitimis; & ita tenuit Rota Romana in v Regien. 13. Nouemb. 1601. coram Penia.

Limita secundo quando iuspatronatus p tinet ad singulos, vti singulos, non vti vniuer si quidem quando competit alicui collegio, familiæ, vt vniuersis fit præsentatio per stipi & non per capita, ita Lambertinus 2. par. 1. articulo 25. quæst. 1. principali num. 17. & i iudicauit Rota Romana in vna Staturien. iu patronatus 11. Ianuarij 1583. coram Illust simo Pamphilio.

Limita tertio vbi obseruantia esset in c trarium, vt fuit in Rota resolutum in vna I gen. Abbatiæ 16. Iunij 1589. coram Penia

SVMMA

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus ab Epiſcopo eſt examinandus, & quare.*
2 *Illiterati clerici odioſi ſunt habendi, ac cæcis comparandi.*
3 *Illiteratura eſt defectus intollerabilis.*
4 *Illiteratus plus eſt odioſus homicida.*
5 *Collatio beneficij illiterato facta eſt ipſo iure nulla.*
6 *Examinatus, & approbatus in vno beneficio, in alio an eſt examinandus, & idem in notorio litterato.*

Præſentatus an debeat examinari ab Epiſcopo.

RESOLVT. CXCI.

SVpponatur in facto quendam fuiſſe præſentatum ad aliquod beneficium ſimplex, qui ob ſuam prætenſam eximiam doctrinam renitebat examinari, proinde dubitabatur quid iuris: & reſpondi de hoc non eſſe dubitandum, ſtante expreſſa diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini ſeſſione 9. cap. 13. de reformat. vbi cauetur, præſentatos à patronis non eſſe admittendos, niſi prius à locorum Ordinarijs examinati & idonei reperti fuerint.

1 Cuius ſanctiſſimæ diſpoſitionis ratio eſt, vt literati ad beneficia Eccleſiaſtica admittantur, 2 quia enim, & illiterati clerici maximo odio habentur, cap. ignorantia, 38. diſt. cap. niſi cum pridem, de renunciat. & cæcis comparantur, c. poſt translationem, eod. tit. & ſecundum Bald. in cap. congregato, de elect. Illiteratus eſt nullus in Eccleſia Dei, & eſſe irregularem, & repellendum ab Ordinibus voluit tex. in c. præcipuus 34. diſt. c. illiteratos, 36. diſt. cap. 1. 55. diſt. Maiolus de irregularitate, lib. 1. cap. 32. Nauar. in c. ſi quando, de reſcript. Pelagius de planctu Eccleſiæ, lib. 1. art. 48. Diaz in praxi criminali cap. 21. & illiteraturam eſſe defectum intollerabilem diſpoſuit Summus Pontifex in cap. ſi literis, 38. diſt. gloſ. in cap. ſi forte, in verbo ſcientia, de elect. in 6. Hinc dixit Diaz in cit. 4 cap. 21. num. 6. illiteratum magis eſſe odioſum, quam homicidam, & propterea collatio beneficij 5 ipſo facta eſt ipſo iure nulla, ſecundum Panormitanum poſt Innoc. in cap. cum in noſtris, de cenſ. præb. Felin. in c. per tuas, ſub nu. 1. de ſimonia, Pariſ. de benefic. reſign. lib. 4. q. 11. nec ſit, vt conferens beneficium illiterato, teneatur reſarcire Eccleſiæ damnum, ſecundum Anchar. in clem. 1. nu. 5. de ætate, & qualitate. Quæ omnia intellige, & declara, vt per Garz. tom 2. de beneficijs par. 7. c. 7. nu. 12. & infra. 6 Limita primo, id qđ de examinatione diximus, non procedere quando quis eſſet ſemel examinatus, & idoneus repertus, fuiſſet approbatus, quia ſi ei fuerit facta collatio alterius beneficij, vel alias præſentatus ad aliquod iuſpatronatus, non debet iterum examinari, tex. eſt expreſſus in cap. accepimus, de ætate, & qualitate, & pluries canonizatus à Rota, teſte Seraphyno in deciſ. 1323. Paleot. deciſ. 83. Caputaq. deciſ. 367. lib. 2. Rota deciſ. 16. num. 1. par. 2. diuerſ. & in Curia ſeruari teſtatur Gonſal. ſuper regul. 8. Cancel. gloſ. 4. num. 88.

Tamen Rota in vna Calaguritana beneficij 23. Ianuarij 1587. coram Pamphilio tenuit contrarium, ſcilicet, quod cęptus beneficiari in quolibet aſſenſu denuò examinetur: ſed credo, Rotam in hac deciſ. intellexiſſe, quando examen eſſet pro forma aſſignatum, quia tunc nullatenus omitti poteſt, alias actus corrueret, vt ſenſit eadem Rota in vna Calaguritana beneficij 12. Octob. 1587. coram eod. Pamphilio, de qua meminit Gonzales loco citat. nu. 93.

Limita ſecundo, quando quis eſſet notoriè literatus, cap. qui Epiſcopus, iuncta gloſ. 2. 23. diſt. cap. nullus, 24. diſt. & ibi gloſ. vnica, Felin. poſt alios, in cap. fin. num. 28. plura cumulans, de præſumpt. Decius per text. ibi in c. conſtitutis nu. 3. de appellat. Greg. Lup. in l. 15. tit. 16. partita prima in gloſ. 1. latè per Mandoſium in regula 24. de malè promotis, quæſt. 3. num. 4. cum pluribus ſequent. & facit gloſ. celebris in cap. Petro, 47. diſt.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio beneficij iuriſpatronatus inconſultò patrono, non tenet, ac eo contradicente eſt nulla, & quare, cum declarationibus.*
2 *Reſignatio beneficij iuriſpatronatus, patrono ſciente, & patiente, tenet.*
3 *Reſignatio facta abſque Domini conſenſu, reconualidatur conſenſu ſupernemente.*

An beneficium iuriſpatronatus poſſit renunciari abſque conſenſu patroni.

RESOLVT. CXCII.

PLuries fui conſultus ſuper hoc articulo, & antequam vidiſſem Rotæ Romanæ deciſ. ſemper allegabam Calderinum in conſ. 6. de renunciatione, qui conſuluit, patronum, etiam laicum, non eſſe vocandum, quando præſentatus per eum, & poſtea per Epiſcopum inſtitutus vult renunciare beneficio, quia ſecundum eum, iura loquentia de renunciatione, locum habent tantum de Epiſcopo habente inſtituere, cap. admonet, & c. quod in dubijs, de renunc. quam opinionem ſequitur Pauinus in tract. de offic. & poteſt. cap. ſede vac. par. 2. q. 2. num. 16. iuxta quam ſententiam olim fuiſſe per Rotam Romanã deciſum ſcribit Mohed. dec. 6. de iurepat.

1 Cæterum præfatis non obſtantibus, contraria opinio eſt verior, & communis, quod ſcilicet in renunciatione beneficiorum iuriſpatronatus

Digitized by Google

tus requiratur consensus patroni, vt voluerunt Innocent. & reliqui communiter in cap. fin. de renunc. Panormitanus in c. de multa, col. 4. de præbend. & in c. significatum, col. 2. eod. tit. vbi etiam Imola col. 1. Crauetta cons. 153. num. 10. Mandosius cons. 7. nu. 1. latè Couar. lib. 1. pract. quæst. c. 36. & fuisse decisum in Rota Romana, testatur Peregr. decis. 102. lib. 3.

Quæ opinio adeò vera est, vt renunciatio facta patrono contradicente, erit nulla, secundum Mandos. cit. cons. 7. nu. 4. Bursat. cons. 411. nu. 5. lib. 4. & ita fuisse in Rota Romana decisum testatur Puteus decis. 412. lib. 1. idemq; fuit decisum in vna Gerunden. beneficij 29. Ianuarij 1539. coram Episcopo Rauellen. & iterum fuit decisum in vna Hispalen. 2. Decembris 1538. coram eodem Mohedan. decis. 4. de iurepatron. Peregrin. decis. 102. lib. 2.

Et ratio est, quia patronorum interest, ne beneficiati dimittant eorum beneficia, ipsis inauditis, cap. in Lateranen. de præbend. Lapus allegat. 96. & hac de causa renunciatio facta spreto patrono est nulla, licet non ipso iure, Tanis. decis. 90. & in decis. 82. Rota in vna Mediolan. Canonicatus 8. Ianuarij 1543. corã Ptolomeo, quod procedit etiamsi patronus non contradicat infra tempus datum ad præsentandum, Put. decis. 412. lib. 1. & per hanc resignationem non censetur ius abdicatum à resignante, vt resoluit Rota in vna Mediolanen. Canonicatus, 15. Ianuarij 1543. coram Ioanne Paulo: vnde si moriatur resignans beneficium, poterit impetrari per obitum de consenso patroni, secundum decis. Rot. 326. teste Mohedano, & ratio est, quia per talem resignationem non abdicatur ius à resignante. Mohed. citata decis. Ptolomeus decis. 102. Achil. de Grassis decis. 10. de restit. spoliat. Puteus cit. decis. 412. & istud procedit etiam in resignatione, quæ fit in Curia, vt resoluit Rota, teste Cardinale de Sancta Cruce in decis. 71.

Nunc suprapositam conclusionem principa-
2 lem limita dupliciter, & primo non procedere, quoties patronus sciens, & patiens non reclamauit, nam hoc casu resignatio tenet. Peregr. decis. 202. lib. 3. Tanis. decis. 8. hinc eadem Rota resoluit renunciationem inualidam absque consensu patroni validari ex patientia, & tacito consensu patronorum, idem Peregrin. in decis. 208. lib. 3. & in decis. 307.

3 Limita secundo, non procedere quoties superuenerit consensus Domini, nam tunc reconualescit resignatio facta absque consensu, Rota in decis. 5. de rerum permut. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Cessio liti, & causæ feudali valet sine Regio assensu.*
2 *Renunciatio hypothecæ à creditore debitori feudatario valet sine assensu.*
3 *Concessio iurium feudalium, quæ non extrementur, valet in Regno, quemadmodum, & rerum demanialium sterilium.*
4 *Actio iudicatur iuxta naturam rei ad quam datur.*
5 *Actionem habens, rem habere dicitur.*
6 *Venditio etiam cum pacto de retrouendendo, dicitur perfecta.*

An iuspatronatus sicut principaliter vendi non potest, ita nec actio ad ipsum.

RESOLVT. CXCIII.

INter cætera nobilissimæ Nolanæ vrbis ornamenta, est omnium iudicio, Ecclesia Sancta Mariæ ad Parietem, toto orbe innumeris miraculis celeberrima, cuius Sacellum cum Canonici Regulares illius Ecclesiæ concessissent cuidã nobili, ab illius ciuitatis Senatu concessionem ægreferente, Canonici conueniuntur, & Ecclesiam prætenditur esse de iurepatronatu Ciuitatis, ex successione in iuribus fundatoris, cuius arma vsque ad hunc diem in valuis Ecclesiæ, & Monasterij apparent. Post multa sumens occasionem concessionarius amicus electorum procurat, vt liti ciuitas cedat, illius optimatibus nimium ægreferentibus, tum publicũ damnum, tum etiam, & modum. Quare Perillustri Dominus Cyrus Mastrillus studio, ac pietate in patriam nulli illius ordinis secundus, trecentos aureos Ciuitati offert pro cessione dicti iurispatronatus, cum pacto, quod si litis victoriã reportaret, in electione ciuitatis esset habere iuspatronatus, restituto illi pretio vna cum tertijs: quod glorioſæ Virginis miraculo concluſum credunt, etsi vt liti cederet Senatus, haberetur.

Quæsiuit à me propterea Senatus ille an sicut principaliter iuspatronatus vendi non potest, ita nec actio ad ipsum. Secundo, an stante pacto illo de retrouendendo, subsistineat venditio. Et prima facie videtur affirmatiua
1 opinio indubitabilis, ex ijs quæ leguntur apud Capyc. decis. 156. vbi fuit decisum, quòd cessio liti, & causæ feudali valeat sine Regio assensu quamuis illius alienatio sine assensu non subsistat, vt in c. 1. de prohib. feud. alien. per Lotharium & in cap. Imperialem, de prohib. feud. alien. per Feder. & in constit. constitutionem diuæ memorię, ergo eodem modo etsi sit prohibita particularis alienatio iurispatronatus, non erit prohibita cessio, nec venditio iuris ad illud.

2 Secundo, ad idem adduci potest decis. Afflict. 232. vbi fuit decisum, quod renunciatio hypothecæ super feudis per creditorem feudatario debitori, valeat etiam sine Regio assensu facta. Et hæc opinio eo magis sequenda est in casu nostro, cum Senatus vocatus esset, vt liti ciuitas cederet, quo casu sumus in terminis dictorum
3 per Fabium de Anna in consil. 51. vbi æquipa-

rat

ne concessionem terrarum incultarum, in terminis d.constit.constitutionem diuæ memoriæ, concessioni iurium, etsi feudalium, quæ tamen non exercebantur, ita vt substineatur alienatio huius iuspatronatus, cum nisi esset facta, fuisset in casum, pro quo Senatus vocatus erat.

Contrariũ tamen mihi videtur sine vllo scrupulo verius in iure, & pro hac negatiua opinione est regula iuris cõmunis, quæ se habet, quod
4 ab eo iudicatur iuxta naturam rei, ad quam datur, de qua plura habes apud Tiraq. de retractu lignag. & in §. 1. glos. 7. nu. 3. & Arnold. Ferrar. in consuet. Burgund. in tit. de testam. §. 2. fol. 166. & cetera singulares ad regulam legimus apud D. de Franchis decis. 75. & 593. & apud Annam alleg. 122. & Annam filium cons. 55. Thes. decis. 160. & faciunt dicta per Bart. in l. potest, ff. de actor. tut. quas ne relator videar, non pono, tu eas consulas. Et inde est, quod qui actionem habet ad rem recuperandam, ipsam rem habere videtur, dixit tex. in l. qui actionem, ff. de reg. iur. Imò, & in bonis nostris rem habere dicimur, cum actionem ad rem habemus, iux. tex. in l. rem in bonis, ff. de acq. rer. dom. quemadmodum dicimur amisisse illud, ad quod recuperandum habemus, l. si quis vi, ff. de acqui. poss.
6 Nec in contrarium adducta obstant, & primo decis. Capyc. 156. quia si rectè inspiciatur, non dicitur ibi valere cessionem iurium, & actionem feudalium sine assensu, sed tantum valere quod instantiam, & litem, vt etiam post alios animaduertit D. de Franch. d. decis. 593. ita vt potius probet contrarium.

Nec obstat secundo decis. Afflict. cum casus noster sit diuersus, & in proprijs terminis feudalibus aliud est quærere an valeat remissio hypothecæ à creditore debitori feudatario sine assensu, vel si valeat venditio facta à creditore illius iuris hypothecæ non feudatario debitori, sed extraneo. Primo casu quis dubitat, valere remissionem, cum (vt considerat in proprijs terminis Ann. cons. 55.) res de facili reducatur ad primæuam naturam, & dicatur eo casu res fiscalis, per not. per Ias. in l. si vnus, §. pactus apparet, ff. de pact. tum etiam cum fit facta in præiudicium feudi, & sic liberando feudatarium datore hypothecæ, quo casu fieri potest etiã iure Regni, ex ijs, quæ adducit Andr. in constitutionem Diuæ memoriæ, & pulchrè Ann. consil. 51. & passim per nostros regnicolas, qui in secundo casu communiter contrarium firmant, cum fiat commutatio de persona in personam, quod omninò est in iure feudorũ arbitrium sine assensu, & solum permittitur in alienatione, quæ fit à patre filio, fictione iuris, ne reputetur eadem persona.

Nec obstat tertio loco adductum, tum quia non habemus in iurepatronatus illius venditionem permissam, quando infructuosum esset, prout in feudo: tum etiã quia negatur huiusmodi esse hoc iuspatronatus, etsi nullius redditus, cum ratione qualitatis Ecclesiæ sit maximæ qualitatis; negatur & tertio, quod ex quo, vt liti cederet Senatus vocatus erat, ideo fuit cessio iurium, quę non exercebantur, cum multa poterant accidere, quo minus liti cederetur, nec certi sumus de consensu vocati regiminis, argum. §. illud instit. de rer. diuis.

Nec pactum illud de retrouendendo, quicquam iuuat, cum sit nihilominus perfecta venditio, per ea, quæ Thes. decis. 75. post Tiraq. de retractu conuent. §. 3. glos. 1. nu. 14.

Et huius sum opinionis lector, nec te D. Cyri moueat auctoritas, etsi omnes illum iuris Corypheum fateamur, cùm hoc casu potius prudentiam, quàm iurisprudẽtiam exercuisse (cùm vtraq; si quis alius polleat) certo existimarem.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus in præiudicium filiorum renunciari potest, si à persona descendit, secus si ex genere. num. 4.*
2 *Primus acquirens vocatis in inuestitura præiudicare potest.*
3 *Dominus feudi primus filijs præiudicare potest.*
5 *Successor fundatoris reliquis præiudicare non potest.*

Patronus an possit iuspatronatus renunciare in præiudicium filiorum.

RESOLVT. CXCIV.

QVæstio etiam non minus elegans est, num possit à patrono iuspatronatus in præiudicium filiorum, ac legitimorum heredum renuntiari; in quo articulo Romæ consultus respondi distinguẽdo, quod aut loquimur in iurepatronatus descendente ab ipso renunciante, & tunc cum ipse idem sit, qui illud fundauerit poterit per eum fieri renunciatio in
1 præiudicium filiorum, quæ opinio fundatur authoritate, & ratione, authoritas igitur est Archidiaconi in cap. vnico de iurepatronatus in lib. 6. Alexand. cons. 13. num. 10. vol. 5. Albanus cons. 75. nu. 7. & seq. Paris. cons. 22. vol. 1.

Quorum opinio corroboratur ex eo, quod primus acquirens semper potest præiudicare vocatis in inuestitura, vt est communis opinio,
2 secundum Clarum in §. feudum quæst. 41. & in §. emphyteusis, q. 16. vers. sed his præmissis: hinc est, quod pater primus acquirens emphyteusim potest filijs præiudicare alienando, vel renunciando, secundum Gabriel. concl. 2. de iure emphyt. Cępolla cons. 31. num. 10. Ruin. consil. 7. nu. 23. lib. 1. Alciat. cons. 33. legati verba nu. 20. & 25. nu. 9. Crot. loquens in emphyt. gratuita in cons. 33. num. 12. & 13. iuncto num. 27. Afflict. decis. 112. num. 6. Nat. cons. 475. per totũ, lib. 2.

&

Digitized by Google

& consil.501.num.13.lib.3. Cephal. consil.468. num.32. cum sequenti,& consil.608.nu.31. vers. deuenio ad secundum, lib.4. vbi dicit, quod sicut pater fuit ille,qui acquisiuit pro se,& filijs; sic potest ille accedente Domini consensu filijs præiudicare, hancque esse magis communem opinionem,ex ratione,quia respectu filiorum dicitur donatio causa mortis, quæ potest per ipsum donantem reuocari, eandem etiam opinionem argumentando tenuit Hieron. Gabri. consil.123.num.45. & Iafred. consil.248. nu.11. vt refert,& sequitur.Vrsill.ad Afflict.decis.248. nu.11. & secundum eam pluries Sacrum Consilium Neapolitanum determinasse refert idem Vrsill.ad Afflict. in decis.112. sub nu.4.

Corroboratur secundo per argumentum, quod primus acquisitor feudi potest filijs præiudicare, secundum Iason communiter reteptũ in l.2.colum.vlt.C.de iure emphyt. Socc. consil. 25.vol.1.Crotus consil.22.vol.1. Paris. consil.98. nu.10.Alex.consil.12.Dec.consil.390.vol.1.Curt. senior consil.83.& iuxta hanc opinionem fuisse decisum in Sacro Consil. Neap. testatur Afflict. in decis.112.& in Rota Siciliæ fuit dictum posse primum feudi acquisitorem feudi formam mutare,vt refert Mastril.decis.56.nu.20.& seq.

Aut iuspatronatus non ab ipso patrono, sed à genere descendit,& sic transit ordine successiuo de vno in alium, quo casu prior in gradu sequentibus præiudicare non potest. glos. singul. in l.peto §.fratre,verb.ex familia ff.deleg.2.quę asserit,quod si res alienari prohibita cunctis de familia consentientibus, alienetur possunt illi, qui postea nascuntur, alienationem reuocare. Guiliel.Bened. in repet.cap.Raynutius,verb. & soboles quam gestabat in vtero, nu.49. de testamentis. Nicol.Boer. aurea decis.12. num.4. hanc etiã sententiam tenent. Anchar.& Franc. num.4.vers.in glos.verb.eidem,in d.c. vnico, in princ.de iurepatronatus,lib.6.Couarr.lib.2.variar. resolut. cap.18.nu.10.qui reprobat Lambert.contrarium tenentem.Probatur etiam iuspatronat. competit filijs,vel alijs vocatis beneficio fundatoris in l.vnum ex familia §.1.ff. de legat.2. successor igitur fundatoris non poterit reliquis prejudicare,l.si duobus §.sin autem sub conditione,& in authentica res,quæ C. comm. delegatis, & fideicom.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus tempus quatuor, vel sex mensium ad præsentandum patronis prorogare potest.*
2 *Iudex ex causa tempus à iure statutum potest diminuere, & protrahere.*
3 *Terminus à iure præfixus prorogari potest, cum declaratione.*

An Episcopus possit prorogare tempus quatuor vel sex mensium ad præsentandum patronis à iure concessum.

RESOLVT. CXCV.

ILlustrissimus Episcopus Galatinus quęsiuit me si potuisset tempus quatuor, vel sex mesium patronis à iure concessum prorogare, cu quęsito dubitationem non mediocrem mihi faciebant. Primo quoniam cum præfatum tempus sit à sacris canonibus indultum patronis,c vnic.§. verum de iurepatr. lib.6. sed Episcopu non potuit facere aliquid contra ius canonici c.institutionis 25.q.2.cap.licet illi, quod regulare fuit de offic.ordinar.Calder.consil.5. de cõstit.Parisi.consil.27.nu.59.vol.2.Barbat. consil.21 Alex.consil.35.vol.1.& latissimè Felin.in c.quo super his de maiorit. & obed.

Secundo, quia tempus prædictum videtur iure limitatum ob publicam vtilitatem ne diutius Ecclesia careat Rectore,arg. tex. in cap.1 & 2.de iurepatronat. Menoch.consil.122. vol.1 Aufrer.consil.41.nu.8.Bombin. consil.18. num.4 Henriquez consil.60. nu.6. & proinde non possi prorogari testatur Balb. decis.4.

Cæterum præfatis non obstantibus, contra 1 rium consului suæ Illustrissimæ Dominationi,& iuxta meum consilium fuit executum, & ad it iudicandum mouebar ex pluribus.

Tum primo,quia iuxta hanc opinionẽ tenui Rot.Roman. in vna Placentina beneficij 13.Ia nuarij 1560. coram Ioanne Petro,quam sentẽtiam amplexa fuit iterum Rot. teste Crescen in decis.11. & in decis.12.de dilat.& idem Crescent.in decis.5. de iurepatron. quibus accedat Lambert.in eiusd.nominis tract. par.2. q.1.ar 27.& 28.& q.6.art.22.nu.3.vbi voluit posse ordinarium tempus quatuor, vel sex mensium concessum patronis à iure ad præsentandum prorogare: & istud ad finem, vt ijdem patroni possint pro idoneo præsentando deliberare.

Tum secundo,quia ex causa iudex potest te 2 minum à iure statutum abbreuiare,& prorogare,vt per Bart. & alios in l.2.ff.de re iudic. la Canonistæ in cap.cum sit Romana de appella glos.in c.oblatæ,& in c. personas eod.tit. Cap pell.Tholos.decis.196.decis.445.decis.426.Ming.decis.40.cent.3.Cresc.cit.dec.11. de dila

Tum tertio,quia cũ post patronos possit Ordinarius per sex menses prouidere, nec antea potestas conferendi ad superiorem deuoluatur ad notata per Geminianum in c. fin.§.fin. ver quid si laicus de iurepatron.lib.6.Rot.in dec. de supplend.neglig.Prælat.in antiq.& ead. Ro in decis.6.de iurepatron. in nou. & fuit dictum in Curia Arch. Neapol. non est ratio cur non possit,& hoc patrono concedere,& per hoc intelligi-

Digitized by Google

eligitur prorogationem valere in ſui præiudicium, non ſuperioris ad quem poſt tempus Ordinario conceſſum deuoluitur ius conferendi, Abb. in c. cum ſit Roman. in 3. col. & ſeq. de appellat. poſt Bal. in l. cũ dies §. arbitrio ff. de arbi.

Tum tandem, quia cum non agatur de præiudicio alterius, ſed ipſiuſmet prorogantis, arg. eorum quæ ſcripſerunt Bart. & Alex. in l. cum ſimplex ſim, ff. de verbor. obligat. Angel. in l. ſi pars, C. de dilat. Ant. de Butrio in c. ſignificauit, col. 4. in fin. verſ. item quando non intereſt 1 de appell. Propterea dubitandum non eſt quin prorogari poſſit, quia quando DD. dubitant an terminus à iure præfixus poſſit prorogari, intelligitur quando factum tangit ius partis, ſecundum Panorm. in cit. cap. cum ſit Romana in princip. col. 3.

SVMMARIVM.

1 *Derogatio iuriſpatronatus non comprehendit laicorum iuſpatronatus, nec Præceptorias Sancti Ioannis Hieroſolymitani, niſi expreſsè fuerit mentio facta.*
2 *Derogatio generalis non obijcitur habenti quaſi poſſeſſionem præſentandi.*
3 *Derogatio generalis iuſpatronatus laicorum litigioſum non comprehendit, etiam Regum, ac quæſitum ex conſuetudine, vel præſcriptione, num. ſequenti.*

Derogatio iuriſpatronatus an comprehendat iura patronatus laicorum.

RESOLVT. CXCVI.

1 HAnc opinionem negatiuam tenent vnanimi conſenſu Doctores omnes in c. cum dilectus, de iurepatr. & alij innumeri, quos refert couar. pract. quæſt. c. 36. quib. addo Ioſeph. Ludouicum. lib. 1. commun. concluſ. cap. 43. & & propterea inferunt, quod ſi Papa in derogatione non feciſſet ſpecialem mentionem de iurepatronatus laicorum, non cenſeretur illi derogaſſe, vnde reſeruatio regulæ octo menſium comprehendit præfatum iuſpatronatus, Vetà in deciſ. 405. lib. 1. Seraphin. in deciſ. 1334. Ant. Faber in deciſ. 6. C. de iurepatr. quẽadmodum quoq; in ea non veniunt iura patronatus ſeù Præceptorię Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Achil. de Graſsis in deciſ. 9. de præb. Cabal. deciſ. 4. & 12. de præbend. Et iſtud, quod ſupra diximus de iurepatronatus laicorum non comprehendi in generali derogatione, ampliant procedere, quamuis iuſpatronatus eſſet mixtũ, quoniam ad hunc effectum reputatur laicale. Ioſ. in tract. quando literę Apoſtolicę, ampliat. 6. Silua in tract. de beneficijs par. 2. q. 14. Zoſſius in tract. de nominationibus, q. 15. verſ. 3. & iuxta hanc opinionem pluries fuiſſe decſum in Rota Romana teſtatur Achil. de Graſsis in deciſ. 3. de iurepatron. Puteus deciſ. 157. lib. 3. Caputaq. deciſ. 405. Seraph. cit. deciſ. reiecta opinione einſdem Rotę in antiquis in deciſ. 266. de conceſſione præbendæ, in antiquis.

2 Et etiam ad hunc effectum videtur ſufficere ſola quaſi poſſeſſio præſentandi, ſecundum Zabarell. in conſ. 69. num. 4. Calder. conſ. 23. de præb. Rocch. de iurepatron. in verb. competens, quæſt. 24. & fuiſſe deciſum in Rota teſtatur Simonetta de reſcriptis, q. 70. Mohed. deciſ. 179. Puteus deciſ. 206. lib. 1. Taniſ. deciſ. 3. Creſcent. in deciſ. 3. de iurepatr. & fuit dictum in vna viger. beneficij 19. Nouembris 1599. coram Illuſtriſs. Pamphilio, neq; etiam hoc caſu eſt neceſſaria probatio deſcendentiæ patronorum, ex quo reperitur in quaſi poſſeſsione preſentandi, Creſcent. in deciſ. 9. de iurepatronatus.

Nunc ſuprapoſitam concluſionem principalem limito multipliciter.

3 Et primo, non procedere in iurepatronatus laicorum litigioſo, nam quamuis Summus Pontifex in derogatione nõ feciſſet de ipſo ſpecialem mentionem, cenſetur tamen illud fuiſſe cõprehenſum, ſecundum Calder. conſ. vnico, vt lite pend. Lapus, & Gemin. in c. 1. eod. tit. in 6. Caſſad. in deciſ. 6. vt lite pendente.

Amplia hanc limitationem etiam procedere ſi iuſpatronatus eſſet Regum, nam quamuis de ea ſit facienda ſpecialis mentio, nihilominus non procederet quando eſſet litigioſum, iuxta deciſ. Rotæ Rom. teſte Creſcentio in deciſ. 8. de iurepatr. Sublimita quando in derogatione fieret mentio de lite, nam procederet de lite inter quamcunque perſonam, & quandocunque beneficium ſit litigioſum. Verall. deciſ. 127. p. 2.

Limita ſecundo, non procedere in prouiſione beneficij iuriſpatronatus quæſiti ex conſuetu-
3 dine, vel præſcriptione, quoniam quamuis ſit laicorum, non requiritur derogatio, ſecundum deciſ. Rotæ, de qua per Seraphinum deciſ. 719.

Limita tertio, quando derogatio iuriſpatronatus eſſet obtenta poſt præſentationem patronorum, nam nihil operatur, ſecundum Seraphinum in deciſ. 1270.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus in monaſterium tranſit, cum declaratione, 6.*
2 *Argumentum validum eſt de feudo ad iuſpatron.*
3 *Feudum in monaſterium tranſit, feudatario religionem ingreſſo, cum declaratione.*
4 *Monaſterium loco hæredis habetur.*
5 *Monachus omnia per ingreſſum religionis in monaſterium tranſfert.*
7 *Iuſpatronatus per ingreſſum religionis primogeniti tranſit in ſecundogenitum, vel ſucceſſorem.*

Iuſpatronatus an tranſeat in monaſterium.

RESOLVT. CXCVII.

1 DVbitabilis eſt quæſtio, vtrum iuſpatronatus, patrono monaſterium ingreſſo, tranſferatur

Digitized by Google

Facit etiam, nam vxor durante matrimonio poteſt illud vendicare, ſi maritum ad inopiam vergere viderit, l. vbi adhuc, C. de iure dotium, Bar. in l. ſi conſtante, ff. de ſolut. matrim. Gomeſ. in §. fuerat, inſtit. de act. quòd ei minimè liceret, ſi domina rei dotalis non eſſet. Quare iſte eſt caſus, in quo duo ſunt eiuſdem rei inſolidũ do-
2 mini, propterea in caſu noſtro conſulerem, vt maritus præſentaret conſentiente vxore, vterq; enim poteſt præſentare, licet enim vxor verè ſit dotalium rerum domina, huiuſmodi tamen dominium, durante matrimonio obumbratur, d. l. in rebus, per quam maritus plenam dotis adminiſtrationem habet, & per d. l. doce ancillam, hanc quæſtionem propoſuit Rocc. de Curte de iurepatr. verbo ipſe, vel is, nu. 60. quæſt. 28.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio media præſumitur, extremis probatis, & num. 3.*

2 *Pradia præſumuntur feudalia, quando alia circumcirca ſunt feudalia.*

An probatis extremis præſentationibus, media præſumatur.

RESOLVT. CCI.

INter cętera, quę dubitabantur in quadã cauſa iuriſpatronatus Illuſtriſs. Principis Hieracis erat, ſi media præſentatio præſumenda erat, probatis extremis, de qua quæſt. ego conſultus,
1 dixi, indubitatam eſſe iuris cõcluſionem, media præſumi, probatis extremis, gloſ. communiter recepta in c. accedẽs, in verb. proceſſu vero tẽporis poſt med. de conuerſ. coniug. Fel. in c. inter dilectos, de fide inſtr. vbi ſi probetur, aliquẽ dediſſe mandatum procuratori ad impetrãdũ, & probet ſe ab eo recepiſſe literas, de quib. mãdauerat, ſatis videtur probatum, quod per ipſũ procuratorem fuerunt impetratæ.

Corroboratur à ſimili de eo, qui vult probare, ſe poſſediſſe tempore requiſito ad præſcriptionem complendam, nam dicitur probaſſe cõtinuam poſſeſſionem totius temporis, ſi probet quod in initio poſſedit, licèt de medio tempore nihil probauerit, gloſ. in c. volumus 16. q. 4. latè Menoch. de præſumpt. c. 64. nu. 1. lib. 6. Surd. cõſil. 73. nu. 46. vol. 1. Monal. cõſ. 13. vol. 1. Cacher. cõſ. 70. nu. 4. vnde Rota in deciſ. 11. de iurepatr. in nouis, voluit, qđ ſi fuerit probata vacatio beneficij, & inſtitutio, ex hoc præſumetur, præſentationem præceſſiſſe inſtitutionem, quamuis de præſentatione aliter nõ conſtet, quam per verba narratiua inſtituentis, Franc. Marc. dec. 479. n. 7. p. 1. & ſequitur Fel. in c. poſt ceſſionẽ, col. 5. de probat. Euerar. in loco argumentandi ab extremis 116. Menoc. prẽſumpt. 36. n. 5. in fi. lib. 6. Alc. de præſumpt. reg. 2. q. 22. Maſcar. concl. 730 par. 2. facit etiam de probatione, quod ſi quis in ſtudio fuerit verſatus anno 1570. & 1572. quod includatur annus medius 1571. Menoch. conſ. 829. num. 19. volum.

2 Facit etiã illud de prædijs, quæ præſumuntur feudalia, quando alia quæ ſunt circũcirca cõſtant eſſe feudalia, Menoc. præſumpt. 91. nu. 63. lib. 3. Surd. conſ. 565. n. 6. lib. 4. & cũ probatur citatio præcedẽs, & intimatio ſubſequens cũ inſtrumẽto adiudicationis, ſatis dicitur probatũ mediũ qđ eſt decretũ dationis inſolutũ, Fel. in d. c. inter dilectos, nu. 5. de fide inſtrum. & tenuit Rota in vna Romana ſpolij, 23. Feb. 1603. corã Otẽberg.

3 Redeundo tamẽ ad quęſtionẽ mihi propoſitã dico præſentationes (quamuis vna præſentatio media deficiat) dici continuatas, quoad probãdũ iuſpatronatus, iuxtà formã Cõcilij, prout in terminis reſoluit Rota, vt patet in dec. 545. p. 1. Seraph. dec. 1141. Bellam. dec. 422. adeò, vt etiã media præſumantur eſſe illius, cuius ſunt extrema, Menoch. conſil. 1101. nu. 5. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 392. tomo 2.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio ſimoniaca facta per vnum ex patronis, vniuerſis, aliis nocet.*

2 *Præſentatio ſimoniaca vnius patroni alijs minimè nocet.*

3 *Præſentatio quando dicatur ſimoniaca.*

4 *Beneficiatus per ſimoniam poſſidens beneficium, ignorante cõmiſſam, ei regula de triẽnali ſuffragatur.*

An præſentatio ſimoniaca facta per vnum ex patronis, noceat alijs.

RESOLVT. CCII.

FVit mihi cõmiſſa cauſa ab Epiſcopo Theani, in qua inter cætera dubitabatur, an præſentatio ſimoniaca per vnũ ex patronis noceat alijs, vbi ſimpliciter eundẽ præſentatum non ſimoniacè præſentauerint: in qua quæſtione dubitationem mihi faciebat regula iuris, vtile perinutile non vitiari.

Verum hoc non obſtante, cõtrarium iudicaui, motus authoritate tex. in cap. nobis, & ibi
1 Abbas in 2. notabili de ſimonia, & in cap. Matthæus in verſic. ſecundo collige, eodem titul. Rocch. in tract. de iurepatr. verb. & vtile, q. Roman. conſil. 317. gloſ. in cap. cum ſuper in gl. fin. de confeſſis, & fuiſſe in Rota Rom. deciſum teſtatur Creſcen. deciſ. 5. de ſimon. Farin. deci. 22. & iterum tenuit Rota in vna Caurien. canonicatus, 10. Maij 1581. corã Illuſtriſs. Seraphin. per hæc verba, præſentationem eſſe ſimoniacã & propterea Domini tenuerunt eſſe reprobandam, etiam quod ſimonia cõmiſſa fuiſſet cum vno ſolo, dicto cap. nobis, vbi Abb. de ſimon.

Sed contra hanc Rotæ deciſ. videtur extare alia, vt patet in collectis à Farin. deciſ. 103. eadem Rota in vna comen. iuriſpatronatus 6. Martij 1595. coram Illuſtriſs. Millino, vbi fuit reſolutum, quod præſentatio ſimoniaca vni
2 patroni non reddit præſentationes alias ſimoniacas in præiudicium præſentati, qui nullam ſcientiam habuit ſimoniæ, ſed ſunt validæ ad effectum, vt ſuſtineatur præſentatio, in fauorem præſentati ignorantis.

Tamen

Digitized by Google

Tamen pro concordia iſtarum dec. pugnātiū, decidendū eſt, quod hęc Rotæ reſolutio procedit vt vera eſt in patronis præſentantibus vti ſingulis iuris decis. Rotæ 1.2. Ceſaris de Graff. de Iure patronatus tūc enim quilibet præſentat de perſe, & ut in præſentationes, quo patroni, & ſit vna præſentatio iit vitioſa, ſeu ſimoniaca, non tamen aliquantulum regulā iuris in 6. vtile per inutile non vitiatur; at deciſ. prędecēs loquitur in præſē tibus, vt vniuerſis ſeù iure collegij dict c. no- nam tunc vnica eſt præſentatio, & conſequen ter ſimonia commiſſa cum vno, tangit, & vitiat reliquorum præſentationes.

Simoniace tandē dicitur facta præſentatio, pri mo ſi fieret ſub cōditione, vt prędentatus aliquid ſoluat, vel eroget etiam in vtilitatem eccleſiæ C. cumultis 1. q. 3. vbi ꝑpoſitus Turrecremat. Abb. Felin. & Reliqui in c. cū M. Ferrarienſis de con- ſtitu. & iuxta hanc opinionem fuit in Rota reſo- lutum teſte Creſcent. in dec. 5. de ſim. & iterū te- net eadem Rota in vna Meſſanen. Cappellaniæ coram Aquenſ. ex quibus reijcitur doctrina, De- cius conſ. 118. Lambert. de iurepat. lib. 2. part. 2. ar- ticulo vna quæſt. principali.

Secundo dicitur pariter præſentatio ſimoniaca, ſi patronus prędentaſſet cappellanum ad ec- cleſiam parochialem ſub his cōditionibus vide- licet, quod teneatur in ea habere duos cappella- nos, quos nominabat; item, quod teneretur ſali- ciare porticum eiuſdem parochię, vt fuiſſe in Rot. ſolēnū teſtatur Achil. de graſs. in dec. 4. de ſimon.

Tandē eſt animaduertendū pro preſentis quę- ſtionis finali cognitione, quod poſſidēs beneficiū habitū per ſimoniam, ſe ignorante commiſſā; ha- bet titulum coloratū, & gaudebit beneficio Regu lę de triennali. Rebuff. de pacificis poſſeſſor. num. 198. Vgol. in tract. de ſimonia c. 6. §. 4. nu. 2. & plu ries reiudit Rota, & ſignanter in vna Calaguri- tana confidentię 23. Ianuarij 1593. coram Illuſt. Mantica.

SVMMARIVM.

Iuramentum beneficij ſemper debet eſſe pura, & libera.

Vicarius ex officio poteſt prouidere, vt altera pars liti cedat præſentatus habens ius in re, aduerſario aliquid ſoluere pro litis renuntiatione poteſt duobus concurrentibus, ſecus ſine limitatione.

Præſentatus cui mouetur lis poſſit aliquid ſol- uere aduerſario, ut à lite diſcedat.

RESOLVT. CCIV.

PRo huius art. reſolutione conſiderabam na- rias eſſe diſtinguendas concluſiones.

1 Prima ſit concluſio, quod quomodocumq; fiat renuntiatio ſemper debet eſſe pura, & libera, qua ſub conditione facta inducit ſimoniam, & pro- inde nulla, Cappella Tholoſ. dec. 438. Boer. dec. 117. num. 4. Rota dec. 7. de renuntiat. in antiquis, Mohed. dec. 6. de iurepat.

2 Secunda ſit concluſio, poteſt Iudex ex ſuo offi- cio prouidere, ut una pars cedat liti ſuper ſpiri- tualibus, pro bono pacis recipere expēſas ab alia parte, nam pręſumendum eſt, quod Iudex nō mā daret dari pecuniam pro iure Spirituali, ſed quia uidet partem non fouere iuſtam cauſam proinde mouentur eam reducere ad renuntiandum liti, & pro bono pacis prouidere de aliquo temporali uerum inter partes abſque Iudice huiuſmodi pa- ctio minime admitti debet, cum poſſet in ſe con- tinere ſimoniam, quia renuntians liti forte habe ret ius in cauſa Abb. in c. cum pridem num. 8. de pactis.

3 Tertia concluſio vbi præſentatus habuerit ius in re per confirmationem vel inſtitutionem, po- terit aliquid ſoluere aduerſario, vt liti renuntiet c. cum delectus il 1. de ſimonia gloſ. in c. cum pri- dem vbi Panormit. & reliqui de pactis Foller. in praxi canonica part. 2. c. 18. num. 42. Rebuff. in praxi tit. de ſimonia num. 17. & de pacificis poſ- ſeſſoribus numer. 136. verſ. uigeſima concluſio. Menoch. conſ. 67. num. 17. uol. 1. Pariſ. conſ. 135. num. 20. uol. 4.

Hæc tandem concluſio, ut procedat, duo con- currere debent.

Prima ut habeat ius acquiſitum etiam in poſ- ſeſſione, quare licet per inſtitutionem ſubſequu tam acquiratur ius in re præſentato ex deciſ. 10. de iurepatronatus in antiquis, non tamen præfa- tum ius eſt taliter efficax, ut poſſit præſentatus dare pecuniam aduerſario, ut liti renuntiet, quia ut dixi exigitur Ius quæſitum ex poſſeſſione ita Abbas. in citato c. Mattheus num. 4 & in c. ad au res n. 6. de ſimon. Felin. in repert. in uerb. uexatus in poſſeſſione, Didac. Spin. in ſpeculo teſtament. gloſ. 7. nu. 37. Selua de benefic. par. 1. quæſt. 7. nu. 36. & Sotus lib. 9. de iuſtitia & iure q. 6 articul. 1. Silueſt. verbo ſimonia nu. 3. Maiol. de irregularita te lib. 5. cap. 43. nu. 5.

Limita hoc, ſi aduerſarius impediret vim infe- rendo vel procurando pro indigno, quia tunc li- cet præſentatus careat poſſeſſione, poteſt aliquid ſoluere dicto Aduerſario abſque labe ſimonię Na uarr. in manuali c. 23. nu. 102. Michael de Palaz. de contractibus lib. 2. cap. 9. pag. 146.

Secundo requiritur, vt is, qui dat pecuniam ad redimendam vexationem ſit certus ſe habere ius in beneficio, & aduerſarius nullum ius habere gl. in c. dilectus il 1. de ſimonia Abb. dict. c. cum pri- dem num. 7. de pactis Silueſter in ſumma in uerbo renuntiatio num. 6. & Nauarrus citato loco.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius in eccleſia patronata abſq; patroni conſenſu con ſtitui non poteſt.*
2 *Fundatores in fundatione ius acquirunt.*
3 *Vicarius perpetuus poſt mortem conſtituentis non durat.*
4 *Vicarius eſt amouibilis ad epiſcopi libitum.*

Digitized by Google

Vicarius in eccleſia patronata an ſine patrono conſtituatur.

RESOLVT. CCV.

1 DE hoc articulo Romæ Conſultus in facti contingentia dixi deputationem fuiſſe nullam, quia in eccleſia patronata non conſtituitur rector perpetuus ſine patrono cap. decernimus 16.q.7.c.ſi quis epiſcoporum ead. cauſ.quęſtio.5. Innoc. in c.ad hæc de offic.Vicar.& illic gloſ.in ver.Epiſcopi,Card.in Clement.1.nu.13.de offic. Vicar.& Vital.ibi nu.57. quē adducit Cucch. in ſua inſtit.de Vicar.in diuin.nu.302.lib.probat Lābertin.in art.7.5.q.princ.3.lib.48.de iurepatron.

2 Fundatores enim eccleſiarum, ex qua fundatione ſibi ius acquirunt c. quicumq; il 2.16.q.7. debent præſentare Rectores ordinario, nec poteſt ille aliud ordinare,alias ordinatio eſt irrita,vt in ſupraſcriptis iuribus.ergo conſtitutio d. Vicarij, quæ præſumitur perpetua, quando ſimpliciter, & ſine præfixione temporis conſtituitur ad tex.in l.Falſo C.de diuer.reſcrip.eſt nulle, quod probant iura allegata, & ſequitur Lambertin.de iurepat.in 3.lib.art.7.5.q.princ. Nec obſtat c. cū ex eo de elect. in 6.quia ibi loquitur de Vicario tēporali cōſtituto in beneficio abſentis cauſa ſtudij; Quinimo textus ille probat conſenſum paroni requiri in his,quæ ſpectant ad eccleſiæ patronatę regimen, dū vult quod Epiſcopus, & eorū ſuperiores cum his,qui eccleſias habent ſubiectas, poſſit diſpenſare ad ſeptennium,quod inſiſtentes literarū ſtudio ꝓmoueri nō teneātur,& ꝙ ꝓuideāt ꝓ bonos,& ſufficiētes Vicarios curā animarū exerceri.

Gloſa tñ in c.ad hæc in verb.Epiſcopi de offic. Vic. tenet conſenſum patroni non requiri in Cōſtitutione Vicarij perpetui, & reddit rationem; quia patronus habet tantum præſentare, cum eccleſia vacat, & in caſu noſtro non dicitur eccleſia vacare ex dicta conſtitutione, & ex Panor.in cit. cap. ad hæc poſt Gloſ. in cap.poſtulaſti de iurepatron.dicit Grillen.in conſ.4. prouiſionem Vicarij etiam perpetui non durare poſt mortem perſonæ conſtituentis, quin patronus poſſit alium præſentare; quod eſt argumentum,quod prouiſio valeat viuente ipſo Rectore ſeu ordinario etiam ſine conſenſu patroni, Lambert.de iurepat. in 7. art.5.prin.q.3.lib.& Bert.de Epiſc.p.7.lib.4.nu. 14.cum ibi per eum allegatis probat, quod Vicarius eſt amouibilis ad libitum Epiſcopi.

3

4

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus (pluribus præſentatis à patrono) dignioremin ſtituere tenetur,& quare num.ſeq.*

3 *Epiſcopus omittendo dignioremdignum inſtituens,mortaliter peccat, & tenetur ad reſtitutionem ſi beneficiū debetur ex aliqua lege.*

4 *Dignior prætermiſſus appellare poteſt, & quis dicatur dignior nu.ſeq.*

Qui faciendum per Epiſcopum vbi plures perſonæ præſentantur à patrono.

RESOLVT. CVI.

CIrca præſentē articulū de quo pluries cōſultus ſēper reſpōdēdo dixi, quod quādo plures ſunt

1 præſētati ab vno patrono,vel ęquali patronorum ſuffragio tūc Epiſcopus tenetur digniorē inſtituere c.tertio de iurepat.& c.ſi forte 63.diſtin. Rocchus in verbo honorificū q.16.Lābert.in eiuſdem nominis tractatu.p 2.q.2.art.26.Lopez in l.5.tit 15.p.1.Perez de Lara lib.2.c.2.n.134.Azor. inſtitut.moral.2.p.lib.6.c.22.q.14.Vega in sūma p. 1 c.36.caſu 34.& iuxta hanc opinionē tenuit Rot in vna Beneuentana parochialis 13. Iunij 1590 coram Orano.

2 Cuius dec.ratio eſt ne beneficia eccleſiaſtica indignis conferantur c.nihil de ętate,& qualit.c.finali eodē tit.vnde Epiſcopus inſtituēdo dignum

3 ommiſſo digniori peccat mortaliter Diuus Thomas 2.2.q.36.art.2.& q.185.art.3& quodlib.6.artic.9.& q.libet.8.& art. 6.Io. Maior in 4. ſent.q 8.&9.Caietan.2.2.q.62.art.2.Archiep. Florētin 2.p.tit.1.c.20.§.1.Rocchus de Curt. de iurepatr verb.honorificū q.15. Silueſter in ſum. verb. electio 1.q.16.laliſſimè Lambert. de iurepatr.lib.3 art.10.q.princ.p.1.nu.5.fol.252.colu.4.& faciūt quę notat Rebuff.in pract.benefic.pag.39.nu. 62. ſub rub.requiſita ad collatione bonam & inſigni vir Dominicus Soto lib. 3. de iuſtit.& iure q. 6 art.2.& Couar.reg.peccatum 2.part. §.7.nu.4.d reg.iuris lib.6.nouiſſime id nunc probant.

Quāuis non teneatur ad reſtitutionē preter quſi beneficiū deberetur digniori ex aliquo ſtatut vel lege reperto in concurſu,tūc enim ſi minus dgno cōferat,peccat, & tenetur ad reſtitutionem vt fuiſſe deciſū teſtatur Gratia. in dec. Rot. Machię 97.poſt Nauarr.in manuali c.17.num.74.

4 Immò sūt,qui tenēt, quod dignior prętermiſſus poterit appellare,vt ſunt Panorm.in c. cū autē 5.de iurepat.Lāb.dict.art. 26. & dicto art. 2. Dcius cōſ.129.Azor.2.p.lib.6.c.22.q.14. Garſia benef.p.7.c.4.Gratian. dec.97.& tenuit Rot.Roman.in vna ſalamantina Cappellaniæ corā Matica,& extat Bulla Pij V.incip. in cōferēdis vevt autē nō ſolū dignis &c. quicquid in contrāvoluerūt Couar.in reg.peccatū p.2.§.7.Didacrez l.2.tit.6.lib.1.ordinamēt. Guttirez canonrū q.lib.2.c.11.n.23.quāuis gratificatione Epipi,quādo ſunt ęque digni, nō detur appellatio cundum Decium in conſ.129. num.1.Fuſcum viſit.lib.2. c.10.n.3.& Rota in vna Hiſpalen. beneficij coram Brauo,& ita etiam voluit Alexander Raudenſii deciſ.35.& 36.

5 Illud tamē hic nō eſt pretermittendū,quis dicitur dignior,& reſpondetur, quod in hac materia non ſimpliciter dicitur ille, qui doctior ſit vel ſanctior;ſed is qui iuxta munus, & rem cui præficidus eſt,aptior eius miniſterio apparet, Perez l.1.tit.6. Greg.Lopez in l.5. verb.digno tit. 15. 1.&]pluries tenuit Rot.Rom.præſertim in vna Ciuitatis Caſtelli 16.Iunij 1589. coram Oran & iterum in vna Beneuentana parochialis 13. nij 1590.coram eodem teſte,Farin.dec.655.& deciſ.677. & relationi examinatorum de habitate examinati ſtandum eſſe,refert idem fuiſſe ciſum in dec.672.

No

Digitized by Google

Notabilia quædam in materia iuriſpatronatus.

PRimo iuſpatronatus eſt quodam ius honoriſicum oneroſum, & vtile alicui competens in Eccleſia, pro, eo quod de Diœceſani conſenſu eccleſiam conſtruxit, fundauit vel dotauit ipſe, vel is, quo Cauſam habuit March. de Mant. Sin gul.

Iuſpatronatus tres ſunt termini; præſentatio, amiſſio; & inſtitutio de quibus per Gaſpar Gil Milleloq. 150.

Quod patronus habeat iuſ præſentandi, & patronatus ius ſit ſpetialiter, & exorbitãs, & de gratia indultum laico, in quo nullum ius cadit ſpirituale, ſcribit Aegid. Bellam concluſio 751.

Cappellaniæ fundatæ per laicos in fundis proprijs ſine conſenſu Diœceſani non ſunt beneficia eccleſiaſtica, & tunc hæredes fundatoris poſſunt ſua authoritate ſuperioris conferre dictas Cappellanias cuilibet Guid. Pap. q. 341.

Collatio non confertur patrono per executorem Aegid. concluſion. 212.

Patroni laici poſſunt conferre beneficia Eccleſie Collegiatæ, & præſentare vide Boer. in deciſ. quia mulier ex priuilegio Romanorum Pontificum poteſt beneficia conferre, idem Boer. d. deciſ. 2. num. 10. Caſſad. dec. 1. tit. de iurepatronatus.

Beneficia ſpectantia ad collationem laici, quan do Epiſcopo non acquirantur vide Aegidian. concluſ. 107.

Præſentandi, qui habent poteſtatem, non ſemper habet facultatem inſtituendi Bellam. concluſion. 701.

Patronus infra tempus iuris ad parochialem Eccleſiam præſentans religioſum regularem iuri non ſatisfacit; nec excuſatur per hoc à negligentia, nisi hoc caſu deuolutio impeditur Aegid. concluſ. 750.

Iuſpatronatus eſt indiuiſibile tamen venit actione ad Caſtrum, alteri fratrum aſſignatum Marc. q. 145. par. 1.

Ius inter patronum, & præſentatum, vt reſignate, ſeu renuntiare beneficium teſtimonia; ſed tunc an poſſit diſpenſari ſuper hoc crimine vid. Marc. q. 475. nu. 5. & 12. par. 1.

Patronus per procuratorem, & per literas poteſt præſentare, & præſentatus ad ordinarium ac eius (vt ab ipſo examinetur, & inſtituatur) tenetur, & facta præſentatio ſine mandato à quibuſdam perſonis nomine patroni poteſt ratificari infra tempus ad præſentandum conceſſu Marc. q. 479. par. 1.

Præſentatio patroni clerici habet uim electionis, & patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens ſufficit DD. de Rota deciſ. 1. tit. de inſtitutio. in antiq. alias 527. vide Puteum deciſ. 181. libro 3.

Nepos admittitur cum patruo ad iuſpatronatus, vide, eundem Marc. q. 1133. part. 1. Eligere & præſentare habens facultatem, poteſt eligere, & præſentare eius patrem filium nepotem idoneum, & capacem alias ſecus Boer. d. dec. 11.

Patronus ſemel poteſt eligere, aut nominare tantum, Gom. Leo deciſ. 11. num. 4. in deciſ. diuerſorum.

Patroni non debent præſentare aliquos, niſi diſcreti ſint, & honeſtæ famæ cap. in Lateranenſi ext. de præbendis, & dignitat.

Patronus ex fundatione Eccleſiæ conſequitur tria, nempe iuſpreſentandi, onus defendendi, & vergit ad inopiam ſibi ſubuenitur Abbas quæſt. 3. num. 14. & cap. quicumque 16. q. 7.

Rex Franciæ an habeat iuſpatronatus cõferendi dignitates, & beneficia eccleſiaſtica vide Boer. deciſ. 32.

Voluntas Epiſcopi præfertur voluntati patroni, quoad vtilitatem eccleſiæ Bellam. concluſio. 177. num. 5.

Patronus donans eccleſiam, an cenſeatur donare ius, quod in ea habet, vide eundem Bellam. concluſ. 705.

An Papa cenſeatur motu proprio diſpenſare ſuper iurepatronatus, vide eumdem Bellam. concluſ. 752.

Iuſpatronatus Communitatis non probatur per teſtes Communitatis Veral. dec. 134. par. 2.

Papa ſtatuto fundationis derogare nunquam intelligitur, etiam ſi clauſula motus proprij apponatur Marcus q. 493. nu. 10. par. 1.

Præſentans nulliter, non priuatur facultate præſentandi, ſed poteſt iterum præſentare, Crauetta conſ. 63. num. fin.

Diſpoſitio legis, ſi vnquam C. de reuocat. donat. an habeat locum in iurepatronatus Dec. conſil. 675. Iuſpatronatus in eccleſia conuentuali habere non eſt licitum, niſi oſtendatur priuilegium Apoſtolicum Puteus dec. 366. lib. 2. num. 6. vel cõſtet de licentia epiſcooi conceſſa tempore fundationis eccleſiæ idem dec. 379. lib. 2.

Priuilegium præſentandi quando per non vsũ amittatur vide Puteum in præcit. deciſ. 379. & Vera. 130. part. 2.

Patronus eſt iuriſdictionis illius Epiſcopi ſub cuius iurisdictione, beneficium eſt ſituatum Vera. dec. 178. par. 1.

Epiſcopi conceſſio, quod beneficium ſit de iurepatronatus, non nocet eccleſiæ, & ſucceſſori idem deciſ. 128. par. 2.

Iuſpatronatus non cadit in regula Cancellariæ & priuilegio beneficiorum reſeruatorum, vide Borgn. dec. 17. de contract. par. 2.

Eccleſia iuriſpatrnnatus laicorum non eſt ſubiecta examinationi per concurſum, nec Reg. Cãcellariæ, de beneficijs reſeruatis Borg. d. dec. 17. num. 18 & ſequenti.

Compatroni ex cauſa poſſunt reuocare alienationes, & permutationes bonorum factas a Cappella-

Digitized by Google

pellanis ſine eorum interuentu, & ſine legitima cauſa; ſecus ſi cauſa legitima adſit Borgn. d. dec. 17. num. 33. & 64.

An ordinarius poſſit deſtituere beneficiatum in eccleſia patronata Grillenzon conſ. 7.

Patronus excoommunicatus non poteſt præſentare Rot. dec. 2. de iurepatronatus.

An extrauagans execrabilis habeat locum in patrono laico quod pœnas Rot. deciſ. 3. eodem tit. in antiq.

Iuriſpatronatus expreſſio non eſt neceſſaria in venditione territorij, Rota dec. 4.

Iuſpatronatus acquiritur eo ipſo, quod beneficium conſtituitur cum authoritate Epiſcopi Rota deciſ. 5.

Præſentatus à pupillo maiore infante prefertur præſentato à Tutore Rot. dec. 6.

Præſentatus à donatario præfertur præſentato à patrono Rot. deciſ. 17.

Patronus poteſt præſentare ad beneficium vacans de iure, licet non vacet de facto Rota dec. 9

Epiſcopus, quando præſentatum idoneum inſtituere differt, quomodo ipſi præſentato prouidendum ſit vide Franc. Marc. dec. 491. par. 1.

Finis Praxis Iuriſpatronatus.

Praxis Matrimonialis.

SVMMARIVM.

1 *Sponſi ſunt à Iudice monendi iuſta exiſtente cauſa non contrahendi matrimonium.*
2 *Cauſa iuſta, vel non, matrimonium non contrahendi iudicis arbitrio remittitur.*
3 *Eccleſia non debet eſſe facilis ad finalem compulſionem.*
4 *Cauſæ iuſtæ, ac legitimæ non contrahendi enumerantur.*

Quid faciendum per iudicem ſubſiſtente iuſta, ac legitima cauſa non contrahendi matrimonium.

RESOLVT. CCVII.

1 REſpondeo, pro huius quæſtionis dilucidatione, tres eſſe diſtinguendas cõcluſiones, prima ſit concluſio legitima ſubſiſtente cauſa iudicem tantum modo monere debere ſponſos, & ſic nullo modo illos coarctare ad contrahendum DD. communiter in citato c ex litteris de ſponſalibus, Abb. in cap. requiſiuit num. 4. huius titul. Alexãder conſ. 212. num. 5. volum. 5. Gabriel conſ. 159. & in conſ. 186. num. 2. vol. 2. Nauarrus in manuali cap. 22. num. 27. & 72. Ledeſma quæſt. 43. art. 1. verſ. 3. concluſ. Triuiſanus de priuilegijs ſponſaliorum priuilegio 3. num. 3. & priuil. 7. nu. 3. & iuxta hanc opinionem, fuit deciſum in Rota Rom. vt apparet in deciſ. 497. part. 1. diuerſ. Franch. Marchus dec. 521. num. 2. par. 1. & in deciſio 520. par. 2. Rot. Maceraten. & in dec. 2. lib. 1. Lamphrancus dec. 61.

Secunda ſit concluſio ad iudicandum, an ſit iuſta, vel iniuſta cauſa non contrahendi remittitur arbitrio iudicis Abb. in citato c. requiſiuit num.
2 4. quem refert, & ſequitur Menoch. de arb. iud. lib. 2. Cent. 5. caſu 455. num. 2. Alex. conſ. 212. num. 5. vol. 2. Gab. in d. conſ. 159. num. 3. & cõſil. 186. num. 6. Henriq. in ſumma Theologiæ moralis lib. 11. de matr. cap. 14. §. 7. circa finem, Rota Roman. in d. deciſ. 497. num. 2. tum quia Eccleſia debet eſſe difficilis ad finalem compulſio-
3 nem, præſertim quando dignoſcitur pertinacia Abb. in d. cap. requiſiuit num. 6. in fin. Io. Bapt Ferr. conſ. 171. num. 6. cum ſequenti, & Cabrie in d. conſ. 186. nu. 3. & 5. & 11.

Tertia ſit concluſio inter cauſas iuſtas ac legit mas non contrahendi, eſt magna diſparitas inte
4 ſponſos, puta ſi vnus erat ditiſſimus, alter ver pauper, Pariſ. conſ. 58. num 37. volum. 4. Cach ranus conſ. 23. item nobilis alter vero ignobilis vt fuiſſe deciſum in Rota Roman. teſtatur Ceſa de Graſſis in dec. 2. de ſponſalibus.

Secunda cauſa eſt capitale odium ortum inte prædictos, Gabr. d. conſ. 186. num. 8. c. requiſiu vbi Abb. num. 4. de ſponſalibus Menoch. de arb trar. iudicum lib. 2. Cent. 5. caſu 455. num. 3. cu ſequenti, Tadeus Piſanus in rubr. quot mod ſponſalia diſſoluantur num. 9. Triuiſanus de pr uileg. ſponſaliorum priuilegio 7. & iſtud proc dit etiam ſi odiũ eſſet cauſatum culpa ipſius ſpõ Romanus conſ. 190. num. 5. Rota Maceraten. d ciſ. 2. Ledeſma de Sacramento Matrimonij arti 1. verſ. 5. concluſ. & fuit in Rota reſolutum in vna Abulen. Matrimonij 28. Maij 1593. cora Blanchetto, & iterum in vna Valentina matr monij 16. Januarij 1579. coram Clemente VII & iterũ in vna Hiſpalen. 8. Februarij 1580. co de Rubeis, quibus addo dec. Seraphin. 1112.

Tertia cauſa eſt timor exhæredationis, puta ſi parentes exhæredare velint, nam pluries ha cauſa fuit à Rota Romana approbata, & viſa r leuans ad recuſationem implementi ſponſaliu præſertim in vna tullen. matrimonij 1596. cora Penia, & iterum in vna toletana matrimonij 2 Ianuarij 1595. & in vna Romana matrjmonij 1 Februarij coram Orano, quod procedit etiam præfata ſponſalia eſſent iurata ſecundum Ruin conſ. 203. nu. 5. vol. 1. DD. communiter in citat c. requiſiuit, Silueſter, & reliqui ſummiſtæ in ve bo ſponſalia. nu. 10. & fuit dictũ in citata valen na matrimonij & his omnibus addo Seraph. op mè loquentem in dec. 1258. nu. 1. & 2.

Quar-

Digitized by Google

Quarta causa est suspitio morbi gallici; argumento textus in cap. litteras de coniugio leprosorum Maiolus de irregularitate lib.2. cap 19. fa cit textus c. quemadmodum §. quid si post. de iureiurando, & fuit in Rota resolutum in vna Tolentana matrimonij 27. Iunij 1595. coram Illustrissimo Seraphino, vt in præalleg. dec. 1112. nu. 8.

SVMMARIVM.

1 Causæ separationis matrimonij nouem enumerantur.
2 Adulterium est capitale delictum.

De causis separationis matrimonij.

RESOLVT. CCVIII.

1 Est hic notandum nonnullas reperiri causas, ex quibus licitè peti poterit matrimonij separatio, præsertim in eo qui sit ecticus vulgo phtisicus, aut cui alitus fetet intolerabiliter, Borgn. dec. 18. nu. 26. p. 2. item propter morbum gallicũ Bertazolus cons. 228. Natta cons. 24. vol. 1. & alij per me commemorati in dec. 65. Curiæ Archiep. num. 42. & ibidem attestatus sum contrariũ obseruari in praxi, necnon iudicatum fuisse ob talẽ morbum minime concedendum esse thori separationem, & ita exequutum item ob furorem incomportabilem, & adeo vehementem, vt periculum sit habitare cum coniuge furioso, Couarr. in 4. decretal. par. 2. c. 7. §. 5. nu. 3 optime de Frãchis dec. 312. nu. 7. vbi in fine testatur matrimonium de quo ibi agebatur ob huiusmodi causam fuisse per sententiam iudicis ecclesiastici separatum quoad thorum, item ob crimen nefandum c. omnes causationes 33. q. 2. item ob maleficiũ impedientis copulam coniugalẽ propter sortilegia, post factas orationes, confessiones, ac alia spiritualia præsidia, vt tollatur intẽsa debilitas genitalis, & removeantur fascinationes, & incantationes per sortiarias 32. q. 1. immò si maleficiũ sit per quod, & ab initio fuit decepta ecclesia sit totalis separatio iuditio ipsius ecclesiæ Frãciscus Marc. dec. nu. 14. par. 2. Cappell. Tholos. dec. 380. c. 1. & sequentibus de frigidis, & maleficiatis c. per sortilegia latissime Thesau. fori ecclesiæ. p. 2. cap. 109. cum seq. Borg. dec. 18. p. 2. Rot. Macer. dec. 35. lib. 1. Item si vir accusat vxorem de adulterio, & non probat, fit thori separatio ad instantiam mulieris, ita vt nec sub fideiussione veniat restituenda, quia adulterij delictũ est capitale. Gracchus C. ad legẽ iuliam de adult. & ita fuisse decisum testatur Triuis. dec. 61. p. 1. item si maritus vitæ vxoris fuerit insidiatus Abb. in dict. c. litteras, & c. secũdo de diuortijs, Præpositus in c. fin. in 2. notab. de diuort. Sũma Antonin. de diuortijs §. 1. & Siluester §. 6. vbi reprobantes gl. in c. 2. de diuort. dicũt non teneri coniugem cohabitare cum viro vbi est periculũ corporis sui; maxime si veniet vxor via exceptionis gl. in d. c. litteras Abb. & Præpositus in d. c. 2. de diuort. & hoc si aliter prouideri non possit, Abb. in c. quẽadmodũ in fine de iureiuran. item ob viri adulteriũ c. significasti c. ex litteris c. gaudemus de diuortijs Abb. in c. fi. n. 3. de adul. vbi allegat totũ titulũ 32. q. 6. Paris. cons. 54. n. 42. col 4. Diuus Anton. in sũma par. 3. c. 5. vbi etiã dicit, quod si adulteria viri forent notoria vxor valeret propria authoritate, & absq; iudicio ecclesiæ à viro diuertere, Couarr. de spõs. par. 2. c. 7. §. 5. n. 8. Tesaur. dec. 130. n. 4. Caualc. dec. 18. n. 2. p. 2. & in dec. 21. n. 7. & 26. p. 4. Seraph. dec. 226. & Maceraten. cit. dec. 35. lib. 1. & ad materiã huius resolutionis vide prax. Archiep. cap. 27. nu. 12. & seq.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium ob nefandum vitium separatur.*
2 *Dictum sodomitati facit iudicium.*
3 *Virgini creditur asserenti se ab aliquo cognitam. & prægnantem.*
4 *Conquestus solus mulieris de vitio nefando non est ad matrimonium separandum sufficiens, & quare.*

An solus conquestus mulieris de vitio nefando sit sufficiens ad separandum matrimonium.

RESOLVT. CCIX.

1 NOn dubitabatur in Cur. Archiep. Neap. separationem matrimonij fieri posse ob nefandũ crimẽ per tex. in c. adulterij c. flagitia 32. q. 7. Abb. in c. maritis de adult. & hęc est cõmunis opinio secundũ Lambert. de iurepatron. lib. 1. & par. 2. quæst. 9. artic. 19. Couar. in 4. decretaliũ p. 2. c. 7. §. 5. nu. 6. Clarus in §. sodomia vers. pœponitur, facit tex. in cap. omnes causationes 32. q. 7. Dec. in l. si quæ mulier n. 8. C. de secund. nup. & iuxta hanc opinionẽ varijs in tribunalibus fuisse decisũ testatur Lamphran. dec. 71. prout in Curia Fpiscopali Papiæ testatur M. Antoninus dec. 46. nu. 8. lib. 3. in Curia Fiuizanen. Caualc. dec. 18. n. 26. par. 2. ac tandẽ in Rota Delfinatus refert Frãciscus Marcus dec. 739. par. 2.

Dubitatum tamen fuit an conquestus mulieris solummodo asserentis se fuisse tentatam ab eius viro de crimine nefando sit sufficiens ad separandum matrimonium, & videbatur prima facie, quod sic ex pluribus.

Tũ primo, quia præfata separatio venit concedenda vxori, etiã si fuisset tantũ tẽtata ad dictũ crimen, vt late per Menoch. in cõs. 286. n. 14 Alban. cons. 70. nu. 4. Monald. cons. 62. nu. 10. & infra vol. 2. Salzed. ad Diaz. c. 88. Rot. Macer. d. dec. 46.

2 Tum etiam, quia in hoc crimine dictum sodomitati facit aliqualem indicium, & probaticnẽ, Peguera in dec. 86. Gasp. Thesaur. in dec. 25. part. 2. idem Peg. in dec. 85. Viuius in dec. 259. Caualc. dec. 13. lib. 3. late ego ipse in collectanea 525. quã to igitur magis in muliere hoc asserente.

Digitized by Google

Tum tertio, quia creditur Virgini dicenti ſe ab aliquo cognitam, & ex eo prægnantem eſſe, Boer. deciſ. 299. & in dec. 319. Ant. Faber. deciſ. 18. C. de probat. Papon. Arreſto 13. lib. 22. Toming. dec. 72. igitur, & mulieri credendum eſt aſſerentis ſe ab eius viro fuiſſe tentatam.

Tùm tandem, quia pro hac eadem opinione extat. doctrina Innocentij in proprijs terminis in cap. 1. de adult. quē refert, & ſequitur Graff. conſ. 1. eodem tit. vbi quando maritus pluries voluit trahere vxorem ad vitium ſodomiticum, debet Iudex ex ſola querela expoſita vxorem ſequeſtrare in domo alicuius honeſtæ perſonæ ad finē ne tale delictum fiat.

4 Cæterum præfatis minime obſtantibus contrarium fuit deciſum in Curia Archiepſcopali mota ex ratione textus in l. nullus ff. de teſt. & l. omnibus C. eodem, vbi nemo eſt idoneus teſtis in proprio facto, quare hæc mulier, vt in proprio facto deponens eſt repellenda, Rota Bononienſ. in dec. 71. Farin. in deciſ. 178. Rotæ Romanæ, Grammat. dec. 28. num. 12. Marta dec. Piſana 138. ac etiam, ne vxoribus occaſio viros accuſandi detur, quia facilis eſſet ſeparandi matrimonij modus.

Non obſtat contraria, quia locum habent, quā do vltra aſſertionem innoteſcit aliquod inditiū, per quod iudex poterit moueri ad ita iudicandū ſecundum Plot. in conſ. 143. par. 1.

SVMMARIVM.

1 *Vxor matrimonium dirimere volens propter impotentiam, non poteſt ad thori ſeparationem agere ſi vir adulterium confiteatur, & quare nu. ſeq.*

2 *Adulterium commiſſum eſt legitima ſeparandi matrimonium cauſa.*

3 *Mulier inquiſita de furto ſi adulterium confiteatur, ex hac confeſſione condemnari non poteſt.*

5 *Reus eſt priuilegiatus, data probationis paritate inter ipſum, & actorem.*

Exorta controuerſia ſuper impotentia, ſi maritus adulterium confiteatur, an vxor ex tali confeſſione ad ſeparationem thori agere poſſit.

RESOLVT. CCX.

1 PRæſentis quæſtionis reſponſio fuit negatiua, ex eo præſertim, quod huiuſmodi confeſſio fuit emanata incidenter, & proinde non ſolet haberi in conſideratione argumento textus in cap. 1. de exceptionibus, & iuxta hanc opinionem fuit deciſum in Rota Romana in vna Paduana matrimonij 6. Martij 1595. coram Ludouiſio, quam placuit hic ad verbum inſerere.

Hypolita agebat ſuper nullitate matrimonij contracti cum Marco, ex defectu impotentiæ, & cum poſitionibus ad illam probandā datis Marc. negaret, & redderet rationem (che ſono quattro ò cinque giorni che io hò conoſciuto carnalmente delle donne) Hyppolita receſſit à prima iuditio, & cepit inſtare pro ſeparatione th propter commiſſum adulterium, ex d. cōfeſſio reſultans. Vnde dubitaui, an eſſet illi locus, & Domini tenuerunt partem negatiuam, nam li adulterium per alterum ex coniugibus commi

2 fit legitima cauſa ſeparationis contra illum, commiſit c. intelleximus de adult. c. ſignificaſt gaudemus de diuort. c. ex parte de ſponſ. Cou. 4. 2. part. c. 7. §. 5. num. 8. verſ. 5. huic diuort & benè probatur per confeſſionem adulterij d intelleximus vbi Abb. num. 3. & 4. gloſ. mag. p med, verſ. niſi in cap. 1. 32. q. 1. Cou. d. §. 5. nu 12. Natt. conſ. 24. in prin. tamen confeſſio d qua quæritur, ex multis non probatur.

3 Primo, quia iudex contra formam expreſſan cap. ex litteris de diuort. proceſſit, nam in prim admiſit poſitionem tertiam conceptam hoc m do, quod d. Marcus ante contractum matrim nium ſæpe tentauit cognoſcere fœminas carna ter, & propter impotentiam non potuerit, c Marchus non tenebatur reſpondere, nam ſi illa fateretur, detegebat turpitudinem ſuam, La franch. in c. quoniam contra de probat. §. de ſponſionibus num. 191. Bald. in l. 2. §. quod ob uari nu. 21. & 23. de iuram. cal. Caputaquen. d 327. num. 3. & 4. part. 2. & cum bene reſpond ſet Marchus, ſe non credere, caſtigauit illam, magis præcise reſponderet, vnde inſtat ſuſpic quod d. confeſſio fuerit facta ad effectum ſe defe dendi, & excuſandi à ſuggeſtione, & impoſiti ne impotentiæ, ex quo capite ſolum prætendet tur diſſolutio matrimonij, qua ſuſpitione ſtan d. confeſſio non probat, vt notant omnes, in ca atteſtationes, de deſponſat. impub. & in cap. per eo de conſang. & affin. & eſt deciſum Put. nu. 13. & 14. lib. 2.

Secundo dicta confeſſio fuit facta acceſſori & incidenter ad alium effectum, & de re non ducta in illo iudicio, quo caſu non præiudica alium effectum, Dec. conſ. 310. num. 4. Aff dec. 176. quæ dam mulier, vbi habetur, quod

4 lier inquiſita de furto ſi confiteatur adulteriu non poteſt condemnari ex tali confeſſione, qu maximè procedit in hoc caſu, ex ſupra dedu ob periculum animæ, & fauore matrimonij tradita per Abb. in c. ex litteris, nu. 9. & ibi H riq. nu. 6. de diuort.

Accedat, quod cum d. confeſſio contradi confeſſioni ipſius Hypolitæ reſultanti ex ipſa poſitione impotentię ad not. per Ioan. Andream & Canon. in cap. fin. de iureiurando in 6. non teſt probari adulterium, tum quia data pari probationis Actoris, & rei, pro reo ſit præſu dum ex vulg. iur. tum etiam, quia Hyppolita poteſt vti hac confeſſione, antequam reuocet poſitionem, quam reuocare non poteſt niſi do

Digitized by Google

tenore, Bart. in l. post leg. num. 13. de hijs qui [illegible] indigna. cum alijs alleg.

[illegible] M M A R I V M.

[illegible] datum ad cognoscendum de impotentia [illegible] sententiam currit tam ante, quam [illegible] sententiam iniunctam.

[illegible] secundum alteram sententiam incipit [illegible].

[illegible] habitationis dandum aliquando iudicis [illegible] arbitrio.

[illegible] tinalis, quando currere incipiat.

[illegible] SOLVT. CCXI.

[illegible] est iuris conclusio impotentem [illegible] non posse matrimonium contra[illegible] ad sedem, c. ex litteris, & c. con[illegible] & maleficiatis; & si contraxe[illegible] illum, Gomes. Leo dec. 39. di[illegible] Tholos. in dec. 381, Caualc. decis. [illegible] manus singulari 620. Menoch, la[illegible] rijs iudic, lib. 2. casu 58. quare [illegible] apparet statim separabitur cap. [illegible] cohabitabunt coniuges per trie[illegible] dem eod. tit.

[illegible] fuit à quo tempore currat præ[illegible] triennij, in quo dubio duæ sunt [illegible] tiæ.

[illegible] centij in cap. fin. eodem titul. [illegible] quod per triennium cohabita[illegible] que post pœnitentiam iniunctã [illegible] pinionem sequuntur Card. num. [illegible] Anania num. 6. in dicto cap. & [illegible] verba eiusdem textus ibi intra prę[illegible], loquitur enim de illis annis, [illegible] quærelam nunc expositam co[illegible]

[illegible] nio Hostiensis in dicto c. fin, quẽ [illegible] es Andreas num. 6. Antonius de [illegible], Ancharan, num. 9. Boic. num. 4. [illegible] los. in decis. 381. dicentes, quod [illegible] triennalis dicatur formiter facta, [illegible] d post pœnitentiam, per quam [illegible] peccati, ex præcepto Iudicis in[illegible] liquando propter peccata superue[illegible] pedimenta; & iuxta hanc opinio[illegible] & fuit decisum, & mouebar ad eã [illegible] præsertim, quia ita iudicauit RO[illegible] na dissolutionis in matrimonij 5. [illegible] Orano idem tenuit Rota in [illegible] Auorij 13. Iunij 1584. coram [illegible] habetur apud Farinac. in im[illegible] suorum consiliorum, & est

[illegible] m in praxi, quod in pluri[illegible] mum habitationis remisit arbitrio iudicis, & minorem triennio statuit, vt voluit in vna taurinen. dissolutionis matrimonij 16. Martij 1590. coram Illustriss. Platto, quam decisionem reperies in recollectis, per Farinacc. & impressis post primum volumen suorum consiliorum & est dec. 75.

Secundo notandum non facere fidem testimonium meretricis afferentis, virum post amplexũ, & oscula secum cubantem frustra pluries tentas se cum ea coniunctionem carnalem Rota in vna Taurinen. dissolutionis matrimonij, 30. Octobris 1597. coram Orano & iterum in citat. decis. 27. num. 8.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium, accessus, regressus, per matrimonium contractum ammittuntur, etiam forma Concilij non seruata num. 2.*

3 *Beneficium vacat etiam per matrimonium copula carnali non subsequuta.*

An per Matrimonium vacet beneficium.

R E S O L V T. CCXII.

IN facti contingentia dixi indubitabilem esse iuris conclusionem per matrimonium vacare
1 beneficium Ecclesiasticum cap. 1. & cap. diuersis fallacijs de clericis cõiugatis latissime Mascardus de probationibus conclus. 182. Sanchez de matrimonio lib. 7. disputatione 42. num. 4. Gonzalez glosa 15. num. 43. Leissius de iustitia, & iure lib. 2. cap. 34. nu. 21.

Amplia primo vt per matrimonium nondum amittatur beneficium, verum etiam accessus, regressus, & alia iura beneficium competentia Paris. de resignatione beneficij lib. 1. quæstione 14. Zaullus quæstio. 47. Salzedus ad Diaz c. 80.

Amplia secundo procedere etiam si matrimonium clericus contraheret sine parocho, aut testibus, quia licet sit nullum ob inobseruantiam
2 formę traditæ, per Concilium Tridentinum sessione 24, cap. 1. nihilominus amitteret ipso iure beneficium, vt tenuit Rota Romana in vna Lucan. de insula Sancta, 6. Iunij 1585. coram Illustrissimo Lancellotto. quam decisionem ad literam refert Nicol. Garcia in tract. de benefic. tom. 2 par. 11. cap. 8. num. 13. qui auctor num. 14. contrarium verius sibi videri fatetur, nempe, quod conrrahens matrimonium sine parocho aut testibus, non amittat ipso facto beneficium (licet posset priuari sic contrahens scienter) arg. l. si quis legatum ff. ad l. Cornel. de falsis, quod & casibus comprobat, & alios Doctores in proposito tenentes adducit.

3 Amplia tertio, procedere etiam in matrimonio copula non sequuta Rota in dec. 1. de sponsalibus, in nouis, & ead. Rota in dec. 21. de probationibus in antiquis.

S V M-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Parochi schismatici, suspensi, excommunicati; præsentia in matrimonio sufficit.*
2 *Matrimonium contractũ coram parocho, cui ab episcopo fuit interdictum, ne matrimonijs assistat, valet, & quid si non est specialiter vocatus, ac etiam si dolosè fuerit ductus.*
3 *Præsentia parochi intelligentis sufficit vbi quid in parocho affectatè intelligere nolentes.*
4 *Matrimonium illegitimè contrahens tenetur denuò in forma legitimè contrahere.*

De præsentia parochi in matrimonio.

RESOLVT. CCXIII.

PRæsentiam parochi in matrimonijs contrahendis esse necessariam non dubitatur stante
1 expressa dispositione Sacri Concilij Trident. sess. 24. de reformatione matrimon. cap. 1. & propterea hodie cessant matrimonia præsumpta in vim tex. in cap. is qui de sponsalibus, vbi sponsalia de futuro transibant in matrimonium per carnis copulam Triuis. dec. 20. part. 1. & adeò est nullum prędictum matrimonium sine præsentia parochi, vt contrahentes propria authoritate, ac sine iudicis sententia resilire poterint Sayr. decis. 1. de spõsalibus, & sufficere eius præsentiam, etiam si esset schismaticus, suspensus, vel excommunicatus Nauarr. cons. 9. de spons. Sayr. decis. 13. eodem Ledesma de matrimonio quæst. 45. artic. 5. vers. 3. in dubium imò si parocho esset interdictum ab ordinario, ne matrimonijs assisteret, & consequẽter abdicata potestas authorizandi, nam hoc non
2 obstante valeret matrimonium contractum corã eo secundum Zauallum in tract. de commun. contra commun. quæst. 604. num. 71. Ledesma de matrimonio citata quæst. 45. vers. quo propositio fundamento, Salzed. ad Diaz. in pract. crimin. cap. 73. vers. primum dubium vbi referunt ita declarasse Sacram Congregationem, & valeret etiam si parochus non esset specialiter ad hoc vocatus, Nauarr. cons. 20. de spons. Sayr. decis. 24. eodẽ. Salzed. cit. loco, vbi quoq. refert declarationem Sacram Congregationis, Spino in speculo testamentorum glos. 15. princip. num. 48. & 49. Medina in summa cap. 16. §. 15. Azeued. in l. 1. titul. 1. num. 5. recomp. num. 39. & sufficeret pariter
3 sola parochi præsentia adducti dolosè, & renuentis, dummodo probè intelligat, & audiat contrahentium verba licet ipse nulla verba proferat, Ledes. & Salzedus locis cit. Segura in director. iudic. eccles. par. 2. cap. 15. num. 51. Mascard. de probat. conclus. 9. num. 9. & sequent. Vega in sil. lib. 6. cas. 114. & 115. & ita declarauit Sacra Congregatio, quod procedit etiam si parochus clausit aures, & affectate non audiuit nec intellexit ex Salzed. Ledes. & Zeual. cit. loc. qui quoque referunt declarationem Sacræ Congregationis.

Item coram parocho compulso, & per vim etiam grauem adducto, Segura dicto cap. 15. n. 51. Spino in spec. testament. glos. 15. num. 4 & 49. Vega citato lib. casu 116. & Zaullus vbi pra, qui refert declationem Sacra Congregationis, & huiusmodi præsentia adeo est necessaria vt nec valet in foro interiori conscientiæ secu dum Ledes. de matrim. quæst. 45. art. 5. verficu
4 est tertium dubium bene verum est, quod in e dem foro conscientiæ, qui contraxit inualidæ t netur adimplere promissum, & iterum legitim contrahere. Vera crux in appendic. dub. 9. ver 2. propositio. Cordub. in summa quæst. 52. in fi quicquid dicant Azeued. loc. cit. & Guttierez c non. quęst. cap. 18. num. 4. quid vero dicendum de matrimonio in mortis articulo contracto v de Cucch. lib. 5. institution. titul. 11. num. 8 Spin. & Azeued. cit. loc.

SVMMARIVM.

1 *Parochus proprius dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent tempore matrimonij.*
2 *Parochus ruralis an sit proprius.*
3 *Parochus proprius an dicatur ille, in cuius parochia contrahentes habitant animo non permanendi.*

Proprius parochus quis dicatur.

RESOLVT. CCXIV.

EX Sacro Tridentino Concilio in c. 1. de r format. matrimon. sess. 24. sta tutum extiti vt qui aliter, quàm præsente parocho, cum du bus, vel tribus testibus, matrimonium contrah re ausus fuerit; nullum, & irritum habeatur, q quidem textum prædicti Sacri Concilij Sacra Congregatio super declaratione illius declarat
1 debere intelligi de proprio parocho, in cuius p rochia contrahentes domicilium habent, ad vt si matrimonium contrahitur in parochia v sufficiat parochus viri si in parochia mulieris, p rochus mulieris interfit, & matrimonium per ciat, assistendo, & verba matrimonij faciendo, notat Nauarr. in manuali suo c. 25. nu. 144. ali num. fin. & in cons. 7. de clandest. de sponsat. L desm. de matrimonio q. 45. artic. 5. vers. tertiu dubium pag. 195. ex declaratione Illustrissimor Cardin. resoluentes, quod alterius, & cuiuslib sufficit præsentia, & cum omnibus tenet Caual decis. 12. num. 21. 2. part. Segura in directorio part. cap. 25. num. 45. & Salzed. d. cap. 73. addi 2. versic. decimoquarto, in impressione anni 159 & Spin. d. glos. 15. num. 41. apud quos etiam i uenietur, vtrum sit necessarium, quod matrimo nium celebretur intra proprię parochię limit in quo articulo vide Salzed. & Spin. Nauarrum & Caualcan. vbi supra.

Quare dubitatum fuit in quadam causa matr moniali, quis dicatur proprius parochus ad fi

con-

Digitized by Google

contrahendi matrimonium, & fuit dictum esse illum in cuius parochia habitant tempore matrimonij, vt ex declaratione Sacræ Congregationis refert Vega in silua, casu 225. & Segura dict. c. 15. n. 50. Zuall. citat. quæst. 604. nu. 50.

Non tamen sufficeret præsentia parochi ruralis illius, qui principale domicilium habebat in ci uitate, licet tamen in rure vbi ad tempus in
2 ædificationis, vel colligendorum fructuum accedebat, Menoch. cons. 398. Nauar. cons. 1. de clandest. desponsa. Sayr. dec. 4. de sponsal. & pluries fuisse decisum in Rota Romana testatur Seraphin. decis. 615. Rota diuersorum decis. 644. & in decis. 656. part. 1. prout a simili quando quis
3 transfert ad aliam parochiam animo reuertendi ad primam non potest contrahere coram parocho secundæ, Spin. cit. gl. 15. nu. 45. Zauallus quæst. 458. num. 36. Caualc. decis. 12. num. 22. par. 1. quibus euidenter apparet falsam esse opinionem Trinis. in decis. 23. par. 1. volentis non posse contrahi matrimonium in præsentia parochi mulieris, si in parochia viri per annum habitauerit vna cum familia in domo eiusdem amasij.

SVMMARIVM.

1 *Causa matrimonialis ad Episcopum tantum spectat.*
2 *Nuncius Apostolicus causarum matrimonialium cognitionem non habet, nisi esset legatus à latere.*
3 *Capitulum Sede vacante, vel eius Vicarius Episcopo in ista delegata non succedit, cum limitat.*

Causæ matrimoniales an cognoscantur per Capitulum vel eius Vicarium Sede vacante.

RESOLVT. CCXV.

HVic quæst. dubitationem non mediocrem faciebat tex. in cap. accedentibus de excess. prælatorum, qui confirmatus est per tex. Sacr. Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 20. versic. ad hæc causæ matrimoniales de reformatione, quibus
1 causis disponitur cognitionem causarum matrimonialium ad Episcopum, & non ad alium inferiorem pertinere, quare Farinacc. in decis. Rot. 100. vidit ob hanc rationem non posse Abbatē, qui non Episcopalia non habet de causis matrimonialibus cognoscere, vnde Rot. Romana in causa Montis Realis matrimonij 23. Ianuarij 1587 coram Seraphin. tenuit cognitionem causarum matrimonialium non habere Nuntium Apostolicum, nisi esset legatus a latere, & quod huiusmodi cognitio ad Episcopum tantum spectet, videndum est optimè Seraph. in dec. 765.

Sed quicquid sit, ego distinguendo respondi, quod aut loquimur de ordinaria iurisdictione, & non videtur dubium, quia cap. in iurisdictionali succedit Sede vacante, in locum Episcopi, Rot. per Cantucc. decis. 1. numer. 13. in 2. lib. diuers. nouiss. Ioan. Franc. Pauin. de officio & potestat. cap. Sede vacante quæst. 10. num. 8. 1. par. princ. Imò uenit appellatione Ecclesiæ c. cū clerici de verb. significatione cap. antiquos 10. quæst. 1. quare si agatur de causa matrim. ex ordinaria iurisdictione, non videtur dubium quin Vicarius Sede vacante deputatus à capitulo eam cognoscere valeat, qui in totali iurisdictione Episcopi succedit gl. in cap. 2. ne prælat. vic. suas & cum ea transit March. Anton. Cucch. in sua institut. canon. lib. 2. titulo 9. de offic. & potest. Cap. nu. 29. & 30. 31. & 32. & illic num. 93. secundum allegata dicit, quod generaliter succedit in omnibus, quę in spirituali, & temporali iurisdictione competebant Episcopo, vt idem tradit d. Pauin. in eodē tract. in 1. q. 1. partis.

De delegata vero magis est dubitandum; nam quando est commissa causa Episcopo seu eius Vicario, in hæc uerba, scilicet dilecto filio Vicario
3 fratris nostri Episcopi, uidetur, quod capitulum non succedat in delegatione per ea, quę not. Lap. alleg. 88. commune Florentiæ, & Pauin. in loco allegato, num. 3. qui tamen ibi num. 4. uers. uerū pro concordantia, dicit quod cognoscere possit quando sit necesse, & utile causam expediri, ut est tunc cum agitur de sedandis inimicitijs, uel de restituenda fama, & similibus, & idem tenet Cuch. tit. quo supra nu. 84. & ad tex. Concilij respondet prout habetur in summ. bullar. in verb. capituli, Sede uacante quæst. 5.

SVMMARIVM.

1 *Puella est sequestranda lite pendente.*
2 *Locus honestus qualis dicatur.*
3 *Puella de ciuitate in aliam transferri potest, quando matrimonium timetur vi esse contrahendum.*
4 *Puella non potest sequestrari, si alter coniugum esset in possessione, & quare.*

Puella quando sit sequestranda.

RESOLVT. CCXVI.

1 REspōdetur lite pēdente super matrimonio quādo enim agitur illo contrahēdo, & est suspitio, ne ei inferatur uiolētia, & cōsequenter consensus nō sit liber, debet ea sequestrari in aliquo loco tuto & honesto ad finē explorandi eius uolūtatē, ut probant text. in c. cum locum de sponsal. & in cap. penult. de probat. inter loca honesta connumeratur ultra monasteriū domus materna Cæsar de Graff. in decis. unica de diuortijs, quam limi-
2 ta quando mater instaret pro dissolutione matrimonij, ut fuit in Rot. decisum in una Romana matrimonij 29. Aprilis 1579. coram Illustrissimo Blāchetto, & redeūdo ad casū primo loco positū est animaduertendum, quod Rota Romana in una

Digitized by Google

vna Hipporrig. matrimonij 30. Martij 1589. coram Comitulo tenuit puellam, de qua erat dubiũ ne vi contraheret, esse adducendam ad Ciuatatẽ
3 Mediolani extra locum suspectum propter Principis loci timorem, & in Ciuitate Mediolani esse collocandam in aliquo monasterio non suspecto, vt exploretur eius voluntas an consentiat habere talem in virum.

Secundo notandum in praxi sequestrationem
4 mulieris non esse faciendam, vbi essent duo mariti litigantes, & alter eorum esset in possessione secundum Io. And. Host. & Innoc. in dicto cap. cum locum, & ibi Anchar. in fin. & ratio est ne incipiatur à sequestro l. vnic. C. de sequestro, quia si mulier recessisset, & esset per vim traducta nihilominus marito restitueretur, Bald. in cap. fin. num. 8. de probat. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota Romana teste Achille de Grassis in decis. vnica de sponsal. & tenuit iterum Rota in vna Neapolitana matrimonij 13. Ianuarij 1549. coram Puteo.

SVMMARIVM.

1 *Conditio suspendit actum, & nihil inesse ponit.*
2 *Nouus requiritur consensus, si sponsalia fuerunt contracta sub conditione, si sanctissimus dispensauerit, & quare.*
3 *Summus Pontifex non habet ratum, quod illicite fuerit gestum, dispensando.*
4 *Consensus mutuus debet esse, & non conditionalis.*

An sponsalia contracta inter prohibitos de iure cõtrahere sub ea conditione, si Pontifex dispensauerit, adueniente dispensatione sit necessarius nouus consensus.

RESOLVT. CCXVII.

SVpponatur in facto pro huius quæst. dilucidatione fuisse sponsalia de futuro contracta inter consanguineos sub illa conditione, si Papa
1 dispensauerit, quæstionis nunc est, an sequuta dispensatione requiratur nouus consensus partium, & dubium faciebat pro negatiua sententia, quia conditio suspendit actum l. substitutio ff. de acq. rer. domin. & nil ponere in esse voluit. text. in l. itaq. & l. cum ad præsens d. ff. si certum petatur.

2 Cæterum præfatis non obstantibus contrariũ iudicaui motus, quia Papa dispensans non censetur habere ratum, quod prius illicitè gestum fuerat; sed solummodo impartiri licentiam contra-
3 hẽdi matrimonium; non obstante impedimento ipsi narrato, ex dictis per Cardinalem, & Abb. in cap. super eo de condit. appos. & per Couarr. in 2. part. 4. l. cap. 3. num. 7. qui loquitur in fortioribus terminis videlicet in sponsalibus per verba de præsenti contractis, sequendo opinionem Theologorum, & hanc opinionem sequuntur Domini de Rota in vna valentina matrimonij 21. Ianuarij 1578. coram Illustrissimo Blanchetto, & in vna Taurien si sponsalium 2. Decembris 1594. coram Gipsio, & in alia Abulensi.

Et hanc esse communem opinionem tenuerũ Tellus Fernandez in l. 22. Tauri num. 18. & dixit communem, Loaces in tract. de matrimoni Regis Angliæ dub. 12. in princip. & vide Coua supra cap. 3. num. 7. & 8. & est communis opini Theologorum ex Sotoin 4. sententiarum distin 29. quæst. 2. artic. 1. pag. 328. in fin. Palatius de contractibus lib. 5. cap. 11. pag. 497. & sequitu Nauarr. cons. 1. de sponsal. & dicit etiam comm nem Chucalon ad Decium, in l. ea quæ raro nun 4. ff. de reg. iuris allegando Aret. hodie vero ex creto Sacri Concilij Trinentini cap. 1. sess. 24. reformatione matrimonij, matrimonium co tractum inter personas prohibitas sub illa conc tione, etiam si Rom. Pontifex dispensset, & co ditio verificetur, neque erit matrimonium de præsenti, neque sustinebitur tanquam sponsalia de futuro, & sic est necessarium, vt m trimonium postea, celebretur seruata forma C cilij; quia cõsensus debet esse mutuos remoto i pedimento, ita Victoria in sua summa ver. spo col. 2. quod sequitur Guttierez de iuramento firmatorio 1. part. cap. 51. num. 32. idem in s canonicis qtæst. cap. 22 per totum, qui latissim more suo, exornat istam quæstionem, & Coua super cap. 3. num. 7. Mantieco in rubr. de mat monio, glos. 1. num. 65. Stephanus Caeta. in r tatione, cap. ad limina 30. quæst. 1. in §. 4. nu. 1 Anton. Scappus de iure non scripto lib. 1. cap Veracrux. in speculo coniugat. 3. part, artic. Viuald. in cand. Ecclesiæ titul. de matrimonio num. 54. Iulius Clarus receptar. sententiar. §. cestus num. 8. Sot. supra distinct. 29. quæst. 2. 1. Palaz. de maioricatu 1. par. quæst. 2. numer Mocius de cõtract. tit. de matrim. §. de diu. m num. 10. Spin. in specul. testament. glos. 15. n 66. Didac. Perez. in l. 1. titul. 1. lib. 5. ordin pag. 41. quod sepe contingit de facto, & ita ticatur.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium per parochi librum probatur, & n 6 vbi etiam requiruntur.*
2 *Liber parochi vim habet maiorem, quam liber rati qui probat.*
3 *Libris creditur publicis.*
4 *Liber visitationis plene probat, quad eius pertine quemadmodum Cronica, & gabella.*
5 *Aetas per parochi librum probatur.*
7 *Factum anti quum sollemniter actum præsumitur.*
8 *Consuetudo, quod liber pro authenticho habea tenet.*

Ma

Digitized by Google

Matrimonium an probetur ex libro parochi.

RESOLVT. CCXVIII.

NOn dubitabatur in quadam causa matrim. an matrimonium esset contractum iuxta [illegible] & solemnitates Sac. Conc. sed tantum modo matrimonium non fuisse contractum, quare partes produxerunt librum parochi, in quo re
1 peritur nota supradicti matrimonij, proinde coram me dubitatum, si sit standum præfato libro quoad plenam probationem, & dicebam, quod sic ex pluribus.

2 Tum primo, quia huiusmodi liber maiorem habet vim, quamlibet rationis ex dec. Viuij 415. vel liber rationis probat Grat. dec. 146. Francis. Marcus dec. 60. par. 1. Cappella Tholos. dec. 496. Soluta dec. 99. Guid. Papa dec. 441. Ludouic. dec. Ferr. 88. Triuis. in dec. 16. num. 1. lib. 1. Caputaqua. dec. 155. par. 2. Farin. dec. 110. igitur, & præsens liber.

3 Tum secundo, quia creditur libris publicis Rot. Rot. March. dec. 137. Anna alleg. 94. & ratione, quia dicuntur fons veritatis, & veri præsumuntur, secundum Magon. dec. 59. Gaball. Mil lib. 3. sed iste publicus liber dicitur, inter publicorum libros connumerantur libri visitationum, quam plenè probant, quoad pertinentia Visitationis item cronicorum Caputaq. decisio.
4 [illegible]. 2. item libri gabellariorum, Surd. in dec. 326.

5 Tum tertio quia si ætas probatur per librum parochi vulgo Baptismale Ecclesiæ parochialis, Veral. dec. 114. lib. 1. Viuius dec. 400. Polidor. lib. dec. 247. ergo, & matrimonium, & tradit in specie Caualcan. decis. 12. sub nu. 22. vers. & liber parochi par. 2.

Tandem, quia iuxta hanc opinionem tenuit Rot. Rom. in vna colonien sis status 20. Februarij 1581. coram Robuster. quæ ita se habet.

Dubitatur circumscripta legitimatione examinis facta anno 1512. an liber parochi Sancti Petri faciat fidem contra D. Cerradum in casu, & ad
6 *fidem de quo agitur, & fuit resolutum affirmatiuè. Dicunt enim Domini, quod cum hic non agatur principaliter de probando matrimonio, sed incidenter tantũ, sufficit probatio, Gemin. cons. 17. Paris. cõs. 57. num. 41. lib. 4. Pus. dec. 72. lib. 1. quæ elicitur ex libris parochi, ex quo constat de proclamationibus, & matrimonij copula per illas cifras, vt testes probant. ideo dicit standum, cum simus in his, quæ spectant ad eius officium cap. cum inhibitio de cland. desponsat. & per la ibi repet. l. admonendi num. 132. ff. de iureiurando, præsertim cum sub fideli custodia semper fuit seruatus per parochos, facimus not. in cap. ad audientiam vbi Fel. de præscrip. latè Oran. de antiquis temp. §. 4. limitatione prim.*

Et adeundam semper recursum fuit pro verificatione testimoniorum; vt per testes examinatus satis fuit probatum, adeò præsumitur dicit, Bald. cons. 400. incip. in hac materia num. 2. lib. 5. Considerarunt insuper, quod su-
7 *mus in facto antiquo; & vltrà centum annos; ideo præsumi omnia sollemniter facta ad not. in l. sciendum ff. de verb. oblig. & in l. si certis annis C de pactis Pus. dec. 171. num. 2. dec. 2. de restit. Spol. His accedat depositio testium optimè probant; quod ex communi obseruantia,*
8 *& consuetudine illius loci idè liber de quo agitur, semper reputatus fuit, & reputatur pro authentico, & facit plenam fidem, & ad eum publicè recurritur pro fide copulatorum, quæ consuetudo valet vt not. in cap. cum dilectus de fide instrumen. Abb. in cap. 1. vbi Decius eodem tit. num. 2. & ex his dixerunt Domini librum iunctis testibus probare.*

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contractum absque præsentia parochi, & duorum testium non habet vim sponsaliorum.*
2 *Actus à principio nullus, nullum producit effectum.*

An matrimonium contractum absque præsentia parochi, & duorum testium habeat vim sponsaliorum.

RESOLVT. CCXIX.

FVit mihi quæsitum in quadam causa matrimoniali vertente in Curia Archiepiscopali, an matrimonium de præsenti contractum sine parocho, & testibus, vel sine parocho solum, vel sine testibus habeat vim sponsaliorum, ita, vt in foro iudiciali alter contrahens possit alterum cõpellere, vt fidem adimpleat, & respondendo huic quæstioni dicebam in ea duas diuersas Doctorũ sententias reperiri.

Prima opinio est affirmantium prout sunt Segura in directorio iudic. eccles. 2. part. cap. 15. Veracrux in appendice ad speculum dub. 9. vers. secunda propos it. fol. 42. & nouissime, Ioannes Petrus Bimius, in consil. 62. num. 34. lib. 1. istam partem etiam defendit, & attestatur ita declaratum esse à Congregat. Cardin. Enriquez. in summa part. 2. lib. 11. cap. 5. §. 4 & Vega in sua silua lib. 6. cas. 120.

1 Altera opiniò est negantium, & hac defendunt Nauarr. in cons. 1. num. 2. & 3. de sponsalibus, Salzedus cap. 76. addit. 2. versic. vnde pariter, Azeued. in l. 1. titul. 1. lib. 5. recop. num. 21. cum pluribus sequentibus, Spin. in specul. testament. glos. 15. princ. num. 49. cum sequenti, & iterum num. 75. cum seq. Ledesma de matrimon. quæst. 45. artic. 5. vers. sed ad huc est maius dubium; pag. 181. vide eum, & Guttier. de iur. confir. 1. par. cap. 51. à num. 37. vbi idem resoluit etiam si adsit iuramẽtum, Zeuall. in commun. contra commun quæst 79. & iuxta hãc opinionem declarasse Sac. Congregatio refert Emanuel Sà in aforism. confessariorum in verb. matrimonium nu. 42. & hanc sequor sententiam.

Mouentur præfati ex pluribus, primo quia nõ interueniente parocho & testibus non videtur ad fuisse legitimus consensus: quare nulla oritur obli

ga-

Digitized by Google

gatio neque naturalis, nec ciuilis, nec ita contrahentes tenentur postea solemniter contrahere iuxta formam Concilij; nam cum actus à principio
2 sit nullus, nullum producit effectum, l. sicut de operibus liber. l. non putauit §. quæuis de bonorum possessione contra tabulas l. 4. §. commendatum de reiudicata c. ad prȩsentiam de appellat. Zasius in l. cum querebatur, num. 3. de re iudicat. Nauarr. cap. cum contingat de rescript. remed. 3. sed in casu proposito contractus matrimonij est nullus propter defectum legitimi consensus, qui non causatur nisi præsentia parochi, & testium interueniat. ergo nullam obligationẽ producit.

Secundo nam actus gestus contra legem prohibentem substantiam actus, est nullus, & nullam producit obligationem l. non dubium C. de legibus l. hac consultissima §. ex imperfecto C. de testamen. cap. statutum §. fi. de rescriptis lib. 6. cap. si diligenti de foro competenti, sed in supposito casu annullatur substantia actus matrimonialis, hoc est, vt consensus non dicatur legitimus, qui est substantia matrimonij sine præsentia parochi, & testium, ergo nullam obligationem producit.

Tertio nam ex contractu legi resistente, vt in prędicta specie, non oritur obligatio etiam naturalis l. si quis pro eo, de fideiussoribus l. si non sortem de conditione indebiti auth. siue a me, C. ad Velleia. c. debitores de iureiurando explicat. Fortun. in l. veluti num. 11. de iustitia & iure Duare. in l. bonis §. fideiussor de verb. obligat. sed in proposito casu lex resistit contractui matrimonij, ergo ex eo nulla oritur de obligatio.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, vel capitulum à præsentatis, & aliis nihil exigere possunt, nisi consuetudo antiqua adsit in contrariũ in pios vsus ea conuertendi.*

2 *Episcopus aliquem recipiens in Canonicum, dulciaria exigere non potest sub pœna vbi etiam de capituli, ac priuata persona pœna.*

Episcopus an possit exigere aliquid à præsentatis.

RESOLVT. CCXX.

NOtandum est ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 14. de reformat. capitulum aut alios nihil onmnino posse exigere ab ijs, qui sunt ele-
1 cti, præsentati instituti; vel instituendi: confirmati, vel confirmandi; vel possessionem ingressuri, aut distributiones recepturi, nisi ex antiqua consuetudine hæc in pios vsus solita sint conuerti, alioquin censebitur simonia, & incurrent pœnas simoniacorum, vt ibidem Concilium, quod est diligenter notandum contra communem abusum.

2 Immo Pius Quintus declarauit, Episcopum, qui aliquid, & si dulciaria dum taxat, exigeret in receptione alicuius in Canonicum, esse suspensũ à Pontificialibus, & capitulum exigens subiacere interdicto: priuatas autem personas sententiæ communicationis, & eos, qui sic aliquid receperint, ad restitutionem recepti teneri, vt patet Bulla Pij V. declaratoria huius decreti, edita anno 1570. pridie Calen. Iunij Video tamen passim non seruari, & omnino ignorari, Mandat tam Concilium Episcopis, vt hæc in executionem ducant.

SVMMARIVM.

1 *Cognitio causarum matrimonialium ad Episcopum non ad inferiorem spectat.*

2 *Abbatibus literæ dispensationum matrimonialium committi possunt.*

An literæ dispensationum matrimonialium committi possint Abbatibus.

RESOLVT. CCXXI.

IN facti contingentia respondendo huic quæ non mediocrem difficultatem faciebat text. cap. accedentibus de excess. Prælator. vbi cog-
1 tio causarum matrimonialium ad Episcopum non ad alium inferiorem pertinet voluerunt Anchar. ibidem num. 12. Abb. in cap. 1. num. de consanguinitate, & affinitate. Couarr. in e 2. part. cap. 8. num. 12. & pluries tenuit Rot Romana præsertim in vna Burgen. iurisdictio 15. Nouembris 1594. coram Orano, & in vn salamantina iurisdictionis 17. Nouembris 15 coram Illustriss. Seraphino vt patet in eius de sio. 595.

2 Cæterum hoc nonobstante contrarium c sului, & motus fui ex decis. Rotę in vna null della Serena 19. Nouembris 1593. coram Il strissimo Seraphino, cuius hæc sunt verba.

Fuit in statum apud S. D. N. pro parte Re ren. Dom. Alfonsi Flori Prioris de Magaze Prouinciæ della Serena. vt occurrente casu dirigerẽtur literæ dispensationum matrimo lium, & alię similes tanquam ordinario di Prouinciæ, & causa discussa in Sacra Congre tione Concilij fuit resolutum, si Prioratus nullius Diœcesis, & Prior habet, quasi Episco lem iurisdictionem, literas huiusmodi esse co mittendas dicto Priori, ideo Sacra Congrega de ordine S. D. N. mandauit mihi, vt in Rota deretur, si huiusmodi qualitates verificãtur; id causa proposita, & visis probationibus, Dom dixerunt probari Priorem de Magazela hab propriam Ecclesiam, & vti ornamentis Epis palibus, baculo, & mitra, necnon ius benedic di, & concedendi indulgentias, & hoc prob ex Bulla Fel. rec. Clementis VII. quod vero bet territorium distinctum, & separatum à ter torio aliorum ordinariorum vicinorum medi tibus certis limitibus, & quod confert benefic

visi-

Digitized by Google

ciat Ecclesias, & corrigit delinquentes; optime probant testes exibiti; quibus tamen, quia fuerunt examinati sine alicuius partis contradictione, vel vicinorum Episcoporum citatione an ad hunc effectum, cum agatur de leui præiudicio, visum Domini officiales Sanctissimi fidem adhibere, Rot. eorum arbitrio censuit reliquendum.

SVMMARIVM.

1 *Testes in matrimonij causa cum sint.*
2 *Matrimonium clandestinum per consanguineos probatur.*

An parentes in causa matrimonij testimonium dicere possint.

RESOLVT. CCXXII.

Licet regulariter parentes non admittantur ad deponendum l. parentes C. de testibus c. 1 cum alis 4. quæst. 2. Grammat. dec. 5. num. 16. & in dec. 48. numer. 13. tamen pluries dixi regulam hanc non procedere in causa matrimoniali, in qua matrimonium parentum recipitur, vt probat dict. cap. videtur; & ibi glos. in verbo, coniunctib, in fine, vers. consueuit tamen induci, & idem Ant. de But. in primo notab. Hostiensis in prim. verbis, Ancharan. in 4. not. extra, qui matrim. accus. possit. idem probat tex. in c. super eo, il fundo sumpto ibi argumento à contrario sensu, & ibi glos. Host. & cæteri Doctores communiter contra de testibus, Bartol. in l. parentes, in princip. vers. idem est speciale, & ibi Alb. num. 4. Ange. vers. item fallit in causa matrimonij C. de testibus, Host. in summa de teste §. 1. vers. vbi autem Alexand. cons. 151. col. fin. sub numer. 11. vbi quæritur etiam volum. 5. Dec. cons. 163. in causa matrimoniali nu. 26. vers. sed ad hoc respondet. Aret. cons. 13. viso diligenter themate nu. 2. his præmissis, Paris. cons. 55. attingam nu. 1. & seq. vol. 4. & cons. 58. num. 3. eodem volum. Iun. cons. 29. circa præsentem conclusionem, num. 11. volum. 2. & cons. 31. thema facto num. 13. vol. 2. & Bertran. consil. 1. vol. 2. vbi testatur de communi opinione Bal. de testibus num. 7. vers. 4. fallit in causis matrimonialibus, Aufrer. de reprobat. test. num. 76. vers. 4. fallit, Albert. de male. de testib. q. 1. num. 2. Lanfranc. in c. quoniam contra de testium depositiones num. 59. vers. 3. fallit in probation. Crot. de testibus part. 4. num. 113.

Limita tamen vbi esset disparitas in diuitijs forma, & nobilitate alterius sponsorum, tunc de testimonium esset suspectum, vt ibi habetur, idem vbi apparet de affectione parentum, quia tunc repelleretur tale testimonium, vt quia pater, vel mater producit testes in causa pro filia secundum Panormitan. & Fel. in d. c. super eo, & Præpo. in d. cap. videtur qui matrim. accus. poss. & iuxta hanc opinionem fuisse decisum in Rota Veneta scribit Triuis. in dec. 10. lib. 1. & in Rota Delfinatus refert Franciscus Marchus in dec. 751. par. 2.

Limita secundo quando agitur, & dubitatur de substantia matrimonij ob affinitatem, secus si quæratur an matrimonium sit cõtractum nec nè, quia tunc latius est distinguendum secũdum Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cas. 102. Mascard. conclusio. 1019. Farinac. de testibus quæst. 54.

2 Insuper est notandum, matrimonium clandestinum posse probari, per consanguineos, & hoc ad effectum tollendi peccatum, vt fuit in Rot. resolutum in vna tullen. matrimonij 14. Iunij 1568. coram Aldobrandino.

SVMMARIVM.

1 *Iocalia matrimonio separato ob impotensiam non ignoratam non sunt restituenda, & quare.*
2 *Impedimentum sciens donare videtur.*
3 *Impedimentum existens in principio, scienti est obnoxium.*
4 *Pretiosa matrimonio separato sunt restituenda.*
5 *Vestes existentes apud sartorem matrimonio separato ob impotentiam sunt restituende.*
6 *Iocalia matrimonio separato ob impotentiam ignoratã sunt restituenda.*

Matrimonio separato ob impotentiam coeundi an iocalia, vestes & donata restituenda sint.

RESOLVT. CCXXIII.

IN hac quæstion. respondi distinguendo scilicet, quod aut sciebat impedimentum impotentiæ, & tunc nihil restitui debet, vt probat tex. in 1 leg. penultima. ff. de donatio. int. vir. & vxor. Roman. cons. 146. num. 2. & 3. Ruin. consil. 58. num. 24. volum. 2. Hypp. cons. 90. num. 5. & in sing. 481. additio ad Bartol. in l. in rebus §. seruus ff. solut. matrimon. Caualcan. decis. 18. part. 2. de Franchis dec. 52. Viuius dec. 415. nu. 3. & huius quæst. duplex est ratio.

2 Primo quia sciens impedimentum videtur donare, & vt dolosus non repetit l. si quis alumnã C. de nupt. & communiter scribentes in l. si cum dotem §. si mulier ff. soluto matrimon. & in l. auũculo ff. de condit. sine causa Fanutius de lucro dotis gl. 3. num. 11. vsque ad finem, Bellon. consilio 84. Suarez in titul. de las ganancias numer. 27. Beluis. in sua practica in tit. de iniur. numero 36.

3 Secunda ratio, quia impedimentum stans à principio imputatur scienti, non autem ignoranti, vt est tex. expressus, in l. si legibus Cod. de

Digitized by Google

Epiſcopali audientia, Bald. conſil. 326. volum. 2. Alexander conſ. 60. num. 4. & ſeq. vol. 1. Monald. conſ. 3. nu. 5. Merend. conſ. 18.

Non tamen omnia donata veniunt reſtituenda ſed dumtaxat illa, quæ ſunt pretioſa, Corſet.
4 in ſing. in verbo conditio, Iaſon. in l. ipſa apud quem num. 12. ff. de legatis 1. Cappella Tholoſana in deciſ. 88. Afflict. in deciſ. 315. & procedere etiam in veſtibus, & iocalibus; exiſtentibus
5 apud ſartorem, & non dum ſatis, ſed deſtinatis iugalibus Cappella Tholoſan. deciſ. 387. & in dec. 388. Caualchan. de vſufructu nu. 85. & in cita ta dec. 18. nu. 18.

Et reſtitui debent, eo modo, quo reperiuntur, cum fuerint data ad vtendum Petr. de Vbald. in tractat. de duob. fratribus in 6. par. quæſtio. 20. num. 21. chart. 73. pro vt etiam dicitur de bonis paraphrenalibus ſecundum Aretin. in §. fuerat, ſub num. 26. inſt. de actio Tiraquell. de retract. conuent. ad finem titul. numer. 86. Franc. Crement. ſing. 142. ſi paraphrenalia, ſentit Afflict. deciſ. 147. Sylua nupt. lib. 2. num. 71. cart. 167. Dec. in l. contractus num. 25. ff. de reg. iuris Caualc. in tract. de vſufruct. num. 246. chart. 595 & in deciſ. 11. num. 6. & 7. 2. part. Soccin. conſilio 9. poſtremo volum. 4. Laur. Sylua conſilio 37. numer. 3. & Paul. de Caſtro conſil. 242. col. fin. volum. 2. niſi æſtimata eſſent data, quia tunc æſtimatio faceret emptionem, & venirent in reſtitutione, vt per Pariſ. conſilio 64. num. 17. & ſequent. volum. 4. & Sylua nupt. lib. 2. numero 71. & Caualcan. in dict. deciſione 11. ſub numero 7.

Si vero ignorauerit factum, & non ius, & ſic exiſtimauerit ſe eſſe potentem, & aptum ad ma-
6 trimonium contrahendum, tunc enim, quia eſt in bona fidem prædicta iocalia, dotem, ac paraphrenalia repetere poteſt, & in dote conſuluit Purpur. conſilio 366. num. 3. volum. 1. Cephal. conſil. 444. volum. 3. Abb. cap. 1. de donat. inter virum ex vxorem, & Bald. in conſilio. 3. fol. 4. in fin. volum. 1. conſil. matrimonialium diuerſorũ, per textum in capitul. 2. de coniug. ſeruor. vbi dicit, quod diceretur quaſi dos, & eſſet priuilegiata ſicut vera dos, vti dos putatiua ad notata etiam per Bartol. Alexand. & Doctor. in l. ſicut dotem §. ſi mulier ff. ſolut. matrimon. licet maritus non lucraretur dotem ſecundum ſtatutum, ſi vxor moreretur ante ſolutionem matrimonij: vt in maleficiato conſuluit Iaſon conſilio 58. ad idem, & conſilio 59. volu. 1. & de materia loquitur Abbas in d. capit. 1. & ibi apoſtilla lit. F de donation. int. vir. & vxorem, vbi latè Rodericus Soarez titul. de las ganancias numero 1. & ſequenti, & numer. 16. & Phanut. de luc. dot. gloſ. 3. ſub numero 19. fructus vero dotis bene maritus lucratur ante ſolutum matrimonium, vti bonefidei poſſeſſor, & ignorans impedimentum Roland. de luc. dot. quæſtio. 97. numero 9. Alexand. & Pau. de Caſtr. in dict. §. ſi mulier, & Panuci di gloſ. 3. num. 19. & in non viro potente loquit Ioan. Bocca. ſing. 5. & ibi addentes Cin. in leg. §. exactio colun. 2. verſo quarto quæritur Cod de rei vxor. actio. facit dictum Curtij Iunior. co filio 275. num. 76. volum. 3. ſecus ſi non igno ret factum ſed ius, quia tunc nihil lucratur, per tex. in d. l. ſi quis alumnam C. de nuptijs C ualcan. vbi ſupra nu. 23.

SVMMARIVM.

1 *Denuntiationes tres ante matrimonium fu facienda.*
2 *Sponſus, contrahens matrimonium abſque nuntiationibus peccat mortaliter, & grau ri ſupplicio eſt plectendus ſi conſumaueri*
3 *Denuntiationes feſtiuis diebus ſunt faciend Et Epiſcopus non poteſt diſpenſare, vt ſer li tempore efficiantur & quare.*
4 *Denunciationes vbi ſunt faciendæ.*
5 *Denunciationes ſunt faciendæ, quando mat monium in mortis articulo contrahitur.*
6 *Omiſſio denunciationum matrimonium v vitiat.*

De denunciationibus faciendis in contrahendis matrimonijs.

RESOLVT. CCXXIV.

EXtat conſtitutio Sacr. Concilij Trident ſeſſ. 24. cap. 1. de reformat. matrimon. c præcipitur, vt antequam matrimonium cont hatur, ter à proprio contrahentium parocho
1 bus continuis diebus feſtiuis in Eccleſia inter M ſarum ſollemnia publicè denuntietur, inter qu matrimonium fit contrahendum, vt omnes uelent impedimenta, ſi quæ ſint, etiam occulta de qua re agit Cordua in tractat. caſ. conſcien quæſtio. 189. in finalibus verbis, in hoc tame dic vt per Guttierez lib. 1. canonic. qq. capitu 19. & de his monitionibus, quæ fieri debent i matrimonio differunt Victoria de Sacramen matrimon. num. 266. Gomez. l. 49. Taur. nu 1. Maſcard. volum. 2 de probationibus concl 1031. numero 1. Thimoteus de viſitat. eccleſia lib. 1. tractat. 3. Corrad. in templ. omnium riu cium lib. 2. capitul. 12. num. 21. Mantieco li 5. recollect. titul. 1. l. 1. gloſ. 1. ex numer. 1. F rez lib. 5. titul. 1. leg. 1. verſ. 3. modo ait, M noch. de arbitrar. lib. 2. caſ. 453. num. 2. Nau manual. latin. capitulo 22. num. 69. Mozius d contract. titul. de matrimonio §. de ſubſtantia bus, formalibus, & eſſentialibus matrimonij n 17. fol. 183.

Amplia, vt contrahentes abſque denuntiati
2 nibus, vel illis prætermiſſis abſque licentia pa cent mortaliter. Veracrux in appendice ad ſp cul.

Digitized by Google

al. coniugat. dub. 1. & Spin. in specul. testamen. qu. 15. numero 26. & Guttierez de iuram. con. 1. part. 1. capitul. 51. numer. 29. & Perez in leg. 1. tit. 14. lib. 5. ord. col. 26. ad fin. & Ledesm. de matrimon. quæstio. 45. artic. 5. vers. sed adhuc dubium, quem vide Molin. de Primogen. Hisp. lib. 2. cap. 16. Salzed. ad Diaz in prax. crimin. capitulo 73. in addit. 2. vers. peccatum, quinimo illos in exteriori iudicio omnis legalibus pœnis plectendos ab Ordinario tenet Ioan. Segur. in director. iudic. eccles. 2. par. 2 capitulo 15. numer. 30. & infra, quem sequitur etiam Salzed. loco prox. cit.

3 Amplia secundo, vt istæ denuntiationes fieri debeant tribus diebus continuis festiuis, & non possint fieri diebus ferialibus, etiam cum dispensatione Episcopi: ratio est, quia Episcopus non potest dispensare super constitutione Concilij Generali Siluester in verbo dispensatio num. 14. §. 2. glos. & Doctor. in cap. at si clerici de iudic. & Silua 4. part. quæstio. 7. numer. 2. Vgolinus de potestate Episcopi cap. 15. §. 11. num. 4. vbi allegat textum in cap. cum inferior de maiorit. & obedient. & ita per Sacram Congregationem declarat. refert prax. Archiepiscop. capitulo 26. nu. 10.

Amplia tertio, vt huiusmodi denunciationes fieri debeant in vtriusque parochijs vbi contrahentes magis versati sunt; & principaliorem habitationem secundum Panormitan. in capitulo fin. de clandestin. desponsation. Franc. Marc. decis. 715. part. 2. Zenedus in collectan. 81. par. 2. Vgolin. loco citato, & Segura in direct. iudic. 2. part. capitul. 16. numer. 19. & in numer. 20. dicit, quod fiant tribus diebus festiuis non immediate se inuicem sequentibus sed per aliqua dierum interualla, & in numero 21. ait, quod quando una tantum fieri debet denuntiatio, dimissis duabus, non incontinenti matrimonium celebrandum est, sed per aliquod temporis inter eadem expectandum est.

4 Et tamen animaduertendum in praxi, quod quamuis prefatæ denuntiationes requirantur in matrimonijs contrahendis, tamen si omittantur matrimonium erit validum, Nauarr. capitul. 22. num. pain 3. not. Couar. part. 2. capitulo 6. nu. 10. Sayedus ad Diaz capitul. 73. uers. 1. ante om nia, Vgolinus de potestate Episcopi capit. 15. §. 11. num. 4. vbi quoque refert declarationem Sacræ Congregationis, quare improbanda est opinio Menoch. qui contrarium tenet in consilio 69. num. 70. volum. 1. licet sic contrahentes peccent mortaliter, omittendo præfatas denuntiationes absque licentia ordinarij, vt fuisse decisum refertur Cauale. in dec. 28.

SVMMARIVM.

1 *Iusta causa est necessaria, vt denuntiationes in matrimonio contrahendo omittantur.*

2 *Episcopus denunciationes absque iusta causa remittens mortaliter peccat.*

3 *Causæ sex per quas, denunciationes possunt remitti enumerantur.*

Episcopus ex quibus causis possit remittere denunciationes in matrimonio.

RESOLVT. CCXXV.

PEr dispositionem etiam Sacr. Concilij loco vbi supra permissum est Episcopis ex causis sibi bene visis remittere denuntiationes in matrimonio contrahendo, & iustam causam esse necessariam tenuerunt Sazedus in d. cap. 73. addit. littera D & Segura dict. 2. part. capitulo 16. num. 17. & Sarmiento lib. 1. Selectar. interpret. cap. 6. num. 7. Nauarr. in manual. lati. capitul. 22. numero 70. & num. 85. Veracrux in appendice, Spin. dict. glos. 15. numero 28. Menoch. consilio 69. numer. 62. cum sequenti, & num. 71. volum. 1. Paz. in praxi 2. tom. prælud. 3. numer. 11. & idem Menoch. de arbitrar. lib. 2. Centur. 5. cas. 453. numero 5. & Guttierez in canonicis quæstionibus cap. 19. numer. 4. qui resoluunt necessariam esse causam, nec posse sine ea, post longam disputationem, denunciationes remitti. 1

Et adeò causa requiritur, vt de ea constare debeat ante dispensationem, per informationem, & processum, & vtrum sufficiat summariè, & affirmatiuè, resoluunt Segura dict. capitulo 16. numer. 17. & Cephalus in consilio 421. num. 61. cum sequenti lib. 3. Paz. in praxi dict. prælud. 3. numero 11. Guttierez in canonicis quæstionibus cap. 19. à num. 4. & numer. 12. & cap. 20. nu. 31.

2 Immò Ordinarius remittendo dictas denunciationes sine iusta ex rationabili causa peccat mortaliter; & affirmatiuâ partem amplectuntur omnes, Spin. dict. glos. 15. num. 28. Cæphalus dict. consilio 421. numer. 18. Paz dict. præludio 3. numer. 11. Guttierez in dict. canonic. quæstio. capitulo 19. numero 12. & Ledesma, de matrimonio, quæstion. 45. articul. 5. vers. dubium primum.

3 Inter iustas autem causas connumeratur, primo quod virgo sit sub tutela iniqui tutoris, qui eam viro ignobili, & dispari tradere vult Segura dict. capitulo 16. numero 15. Moccius de contractibus titul. de matrimon. colun. 3. numero 16. Spin. dict. glos. 15. num. 31. & Nauarr. in manual. capitul. 16. numero 37. & idem quando virgo esset à viro defforata resoluit Seg. dict. cap. 16. nu. 16.

Digitized by Google

Secunda causa est si filij essent sub potestate no uercali, vt pariter resoluunt Seg.d.c.16. num.13. & Guttierez in canonicis quæstionibus.c.20.nu. 29.& nu.30.

Tertia causa quando contrahitur matrimonium cũ magnatibus, vnde Reges, & Principes videntur posse contrahere sinè bannis, quod intelligit Henricus Boich. in cap. si ad finem extra de clandest. desponsat. quoniam non est consuetum, eorum matrimonia banduri, licet Graff. part. 1. decisionum aurearum lib. 2. cap. 86. & de arbitrarijs confessariorum lib.1. cap. 41. simpliciter affirmet posse Episcopum omissis denun tiationibus dispensare cum illis ; quia cum magna deliberatione solent connubia tractare, & eorum matrimonia sunt valde nota, quare si aliquod impedimentum inter eos esset sciretur, Sotus in 4. sentent.distint.28. quæst.2.art.3. post tertiam conclusionem D. Ant.3. part.tit.1. cap. 16. Vega in sua Sylua lib.3.casu 211.sed contrarium fundat, & defendit Seg.in d.director.2.par. c.16.num.7.

Quarta est vbi contrahere volentes diù habiti fuerint pro coniugibus, & in tali forma erant, & propter verecundiam non audent contrahere, Guttierez in tract. de iuramento confirmat. 1. part. cap.51. num.22. vers. & tenendo, Nauarr. in manuali cap.16. num.37. Paludan. in 4.sentent.dist.28.quæst.2.act. 3.concl.3.quamuis hanc causam repellendam existimet Segur. d. cap. 16. num.14.

Quinta est quando matrimonium esset contrahendum inter diuitem, & pauperem ; nobilem,& ignobilem;senem,& iuuenem,& sic adesset disparitas ratione ætatis, conditionis,& qualitatis,vel diuitiarum, Palud.in 4. dist.28.quæst. 2.art.3.concluſ.3.& ibi Sot. quæst.1. art.2.Henricus de Bottis de Synodo Episcopi 3. part. art. 1.num.158. Henricus Boich.in cap.cum inhibitio §. super eo de clandest. desponsat. Diuus Antonin.in summa 3. par. tit.1. cap.16.§.5. Nauarrus in manual.cap.22. num. 70. notab.5. Segura d.2.part.cap.16.num.6. Salzed. dicto cap.73.addit.litera C.in verbo dispensent, Menoch. d.consil.69. num.7. cum pluribus sequentibus lib.1.& Vega in Sylua lib.3. casu 211. Cucchus lib.5. institut.tit.11.num.65. vide Cephalum cons. 421. num.23.& 24 lib.3. qui contrarium in proprijs terminis Concilij conatur,probare defendere,& fundare.

Sexta causa est vicinitas temporis, quo prohibitæ sunt nuptiæ, ita vt non sit tempus sufficiens faciendi dictas denuntiationes, Salzed.d.cap.73. eadem lit. D. & Zeuallus de communibus contra communem quæst.604. num.106. Segur.d.c. 16. num.17. in fine, de qua causa vide Prax. Archiepisc. cap.26. sub num.3.

Septima causa est,quãdo matrimoniũ esset cõtrahendum in mortis articulo,de qua consulendi sunt Frãc.Sarment. selectar.lib.1.c.6 n.7. Seg. c.16.nu.4.Spin.d.glos.15.num.26. Nauarr.in man.cap.16.num.37. in fine.Prax.Archiepisc. cap.26. sub num.2. qui& alios concordes r censent.

SVMMARIVM.

1 *Denunciationis facultas an possit delegari.*
2 *Denunciationes in matrimonio à Vicario po sunt remitti,& quare.*
3 *Vicarius dicitur Ordinarius.*
4 *Delegari omnia, quæ sunt iurisdictionis, po sunt.*
5 *Vicarius foraneus denunciationes remittere n potest.*

An Vicarius Episcopi possit remittere denunciationes in matrimonio.

RESOLVT. CCXXVI.

ANceps quæstio est an Vicarius General Episcopi possit hodie licentiam concede re contrahendi matrimonium non præcedent bus denunciationibus? & partem negatiuam sci licet non habere Vicarios Episcoporum ex iur suo dictam facultatem, nec dici Ordinarios in casu huius decis. constanter fundant, & defe dunt Menoch. consil. 69. num.55. cum sequen lib.1.& 2.& de arbitrar.cent.5. cas.453. num. idem sensit, & Cephal.cons.421.num.72. cum plur. sequent.lib. 3. Didacus de Spin. in spec. t stam.glos.15.in princ.num.28.& 29. Paz in pr xi 2.tom.prælud.3. num. 11. & eamdem sentire videtur, & approbare Ledes. de magno Sacra mento matrim. quæst. 45. art.5. vers. quartum dubium col.2. Gonzalez variar. quæst.iuris ca 27. per totum, præcipuè a numer. 9. vbi la disput, & defendit Vicarios Generales Ep scoporum non esse iudices ordinarios, sed del gatos.

1 Immò sunt,qui tenent præfatam facultatem remittendi denuntiationes non posse delegar vt sunt Cæphal. in d. consil. 421.num.72. cum pluribus sequentibus, & Menoch. d. consil. 6 num.55.cum sequentibus,licet affirmatiuam par tem teneant, & latè fundant Spin. in d. glos. 15 numer. 29. & Paz d. prælud. 3. numer. 11. & Ledesma d. versic. quartum dubium in princ scilicet, dictam facultatem remittendi denun tiationes remitti & delegari posse ab Episcopo necessariam tamen esse specialem facultatem, & commissionem.

2 Affirmatiuam tamen opinionem constante defendunt Veracrux in append. ad specul.dub.1 pro-

Digitized by Google

propos. 6. ad finem fol. 40. & Seg. in director. ad Ecclesiastic. 2. part. capitulo 16. numero 3. etiam stante Concilio prouinciali, & hanc partem affirmatiuam indistinctè, & intrepidè tenet, & defendit Guttierez canonicar. quæstion. capitulo 19. numer. 13. & numer. 19. & pro hac parte adduci potest, & facit in terminis decisa Flaminij Paris. lib 3. de resignation. beneficiorum quæstion. 11. à numero 9. vbi latè tenet, & defendit, quod vbicunque in Concilio Tridentino aliquid committitur Ordinariis, vel eorum mentio fit, intelligitur etiam de Vicarijs Generalibus Episcoporum Zeneda in collectanea 81. part. 2.

3 Mouentur, tum quod in arbitrio ordinarij relinquitur, & Vicarius Ordinarius est capitulo ex parte vbi Innocent. & reliqui de officio Vicarij tum etiam quia cum de Episcopo loquatur, non excluditur eius vicarius, nam vbi voluit Sancta Synodus vicarium excludere id expressit, vt in absolutione ab hæresi sess. 24. de reformatione capitulo 6. tum denique, quod omnia, quæ iurisdictionis sunt, regulariter delegari possunt de iure Canonico, capitulo a qua, & ibi glosa in Consecratione Eccles. vel altar. atque sic consuluit Anoch. tenuit eadem Addit. ad Diaz dicto capit. 73. vers sed dubium egregium est, Sbroz. de offic. vicar. lib. 2. quæstion. 47. Prax. Archiepiscopal. capitul. 26. ex his patet parochum simplicem in his denuntiationibus dispensare non posse, sicut etiam dixit Nauarr. in conf. 1. de clandest. de spons.

5 Limita tamen non procedere in Vicarijs foraneis, quia eis non permittitur facultas remittendi denuntiationes prout Zeneda vbi supra, Spinosa dict. glos. 15. numer. 29. & Guttierez quæst. canonicar. capitul. 19. num. 16. negatiuè resolunt.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio vel nulla, vel raro in matrimonijs concedenda.*

2 *Dispensatio est iuris communis relaxatio ac remissio.*

3 *Extensio in dispensatione locum non habet.*

4 *Regula non conceditur maius in dispensationibus locum non habet.*

5 *Dispensatio in foro conscientiæ non extenditur ad forum fori.*

6 *Dispensatio quoad vnum non censetur quoad alterum.*

7 *Princeps peccat sine iusta causa dispensans, siue subditus petens; & quare.*

8 *Causæ dispensationum in matrimonio quænam sint.*

Causæ dispensationis in matrimonio enumerantur.

RESOLVT. CCXXVII.

1 IN contrahendis matrimonijs, vel nulla omnino detur dispensatio, vel rarò: idque ex causa, & gratis concedatur, in secundo gradu nunquam dispensetur nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam, verba sunt Cncilio Tridentin. sess. 24. de reformation. matrimon. capitulo 5. in fine.

2 Quare cum dispensatio sit iuris communis relaxatio 22. quæstio. 4. cap. pietas in fine, & esse odiosam, & vulnerare ius commune tradidit Rota Romana decisione 140. & in decisio. 454. part. 1. diuersorum, ideoque dicitur arida, & arcta Felin. in capitulo postulasti numero 1. de rescriptis, & semper debet intelligi, vt minus
3 derogetur iuri communi Rot. diuersorum decis. 533. part. 1. Mandos. consilio 54. numero 11. Ozascus consilio 68. numer. 31. Surdus consilio 453. numero 4. volum. 3. & in consilio 523. numero 26. volum. 4. est stricte intelligenda atque interpretanda capitulo 1. & 2. de filijs presbyterorum. lib. 6. capitulo non potest extra de præben. capitulo quod dilecto extra de consanguinitat. & affinitat. & propterea in dispensationibus non habet locum extensio Mainard. in decisione 21. lib. 3. Caualcan. in decisione 29. part. 1. Rota in decisione 1. & 2. de filijs præsbyteror. in nouis, nec quidem fit extensio ad casum minorem, licet maiorem habeat rationem Hostiens. in capitulo postulasti numero 12. de rescriptis, Panormitan. in capitulo ad aures num. 7. eodem titulo Milis in suo repertor. in verbo dispensatio fol. 1012. & regula cui conceditur maius nō
4 habet locum in dispensationibus, Faber decisio. 13. Codic. de Sacrosanctis Eccles. quia dispensationes sunt odiosæ, & strictè interpretandæ secundum Verallum decisione 272. part. 1. Sayr. decisione 7. de filijs præsbyterorum, & in decisione 9. eodem titul. hinc est, quod dispensatio
5 in foro conscientiæ non extenditur nec suffragatur in foro fori, vt latè scribentes in capitulo de his de accusationibus Rota diuersorum in decisione 606. part. 1. Crescentius in decisione 14. de probation. & propterea tot esse debent dispensationes, quot sunt obstacula, Lanfranch. decisione 22. ratio est, quia, vt supra diximus dispensatio vti odiosa non extenditur de casu ad casum,
6 & proinde dispensatus quoad vnum, non censetur quoad reliquum, Rota diuersor. decisione 233. part. 1.

Digitized by Google

7 Hinc eſt, quod peccat Princeps, qui diſpenſat ſiuè iuſta cauſa quemadmodum, & ſubditus illam petendo, Nauarr. in prælud. matrimonialibus penultim. quæſtione numer. 11. Sot. lib. 4. de iuſtitia quæſtion. 7. articul. 3. & in 4. dict. 21. quæſtion. articul. 2. Couar. in 4. 2. part. capitul. 6. §. 9. numer. 9. Rodriquez in ſumma capitul. 234. & ratio eſt, quia cauſa in diſpẽſatione ſemper inſpicienda eſt, & ſufficit putare cauſam eſſe rationabilem, Syluester verb. diſpenſatio num. 4. & data facultate diſpenſandi intelligitur ſi ſit cauſa legitima, Emanuel Sà verb. diſpenſatio numer. 4. Cauſæ vero ad diſpenſandum ſunt multæ, & prima incompetentia dotis, hoc eſt defectus dotis competentis ad contrahendum, & cum illo, qui mulierem petit in coniugem, & non cum alio ſibi æquali, Nauarrus in manual. capit. 22. in fin. nec habetur ratio, quod puella ſperet magnam hæreditatem, quæ ſibi de neceſſitate non debetur, etiam ſi ſit materna Nauarr. in conſilio 19. de reſcript. & nec ſi pater habens plures filias poſſet commodè dotare vnam, ſed habita ratione dotis aliarum filiarum non poſſet vnam do-
8 tare, nam tunc diſpenſatio non erit ſubreptitia, exprimens dotis incompetentiam; nam illud dicitur fieri non poſſe, quod commodè non poſſumus leg. nepos proculo ff. de verborum ſignification. idem multo magis cauſa iuſta eſſet, quando diues vellet ducere in vxorem conſanguineam pauperem, conſtituendo illi dotem, vt Nauarrus vbi ſupra.

Secunda cauſa eſt anguſtia loci, & mandanda eſt diſpenſatio exęquutioni etiam ſi mulieri in alio loco inſigni vicino ſuæ patriæ, virum ſuæ conditioni parem inuenire poſſet, Graff. de arbitrar. confeſſ. cap. 43. Nouiſſimus in prax. Archiepiſcopal. capitul. 25. num. 6. Rodriquez vbi ſupra numero 2. intellige dummodò in diſpenſatione non ponatur dicta conditio, quia tunc eſt interpretanda, vt verba ſonant, & natura verborum requiri, Decius in capitul. at ſi clerici §. de adulterijs numero 69. extra de iudic. ſed aduertendum, quod magna diligentia vti debet delegatus, cui commiſſa eſt diſpenſatio propter anguſtiã loci, aut incompetentiã dotis, quia vt plurimũ d. diſpẽſationes ſolent eſſe ſubreptitiæ, & propterea bona eſſet cautela, vt curia ſe informet ex officio, & non examinaret teſtes à parte productos, præcipuè quando perſonæ, quæ intendunt contrahere ſunt infimæ qualitatis, & locus non eſſet valde anguſtus; inſuper quando impetratur diſpenſatio à Papa, dummodo augeatur dos, non eſt admittendus vir ad conſtituendam dotem ſimpliciter ſuper omnibus bonis ſuis, ſed debet illam conſtituere in ſpecie ſuper aliquibus bonis, ſi illa habet, vt conſultum ſit vxori in caſu eius mortis, ne de nouo indigeat tali diſpenſatione, ita dixit Nouiſſ. in praxi Archiepiſcopalis Curiæ Neapolitanæ d. c. 25. num. 18. & de nonnullis alijs cauſi videre eſt apud ſummiſtas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in impedimento dirimente matrimo uium diſpenſare poteſt quatuor concurrent bus, & quare.*

2 *Epiſcopus contra ius commune cauſa neceſſari accedente ſtatuere poteſt.*

3 *Vicarius Generalis Epiſcopi impedimento dir mente matrimonium diſpenſare non potes etiam illis quatuor concurrentibus, niſi cu ſpeciali mandato.*

An Epiſcopus poſſit diſpenſare in impedimento dirimente matrimonio.

RESOLVT. CCXXVIII.

ARbitror poſſe Epiſcopum in impedimento quod dirimit matrimonium etiam iam co tractum, diſpenſare, dumodo quatuor concu
1 rant, ſcilicet, quod matrimonium ſit public Contractum, ſecundo, quod impedimentum ſi occultum, tertio, quod ſeparatio fieri non poſſi ſine magno ſcandalo, quarto, & vltimo, quo ob paupertatem contrahentium aliamuè iuſtar cauſam Romanus Pontifex adiri non poſſet ita Siluester in ſua ſumma in verbo diſpenſatio, qu ſtio. 9. numer. 15, verſ. ex quibus concluditur, & quosdam alios idem ſentientes refert Nauar in manual. capitulo 22. num 85. verſ. 3. dicen dum Corduba lib. 1, quæſtion. 11. artic. 1, co 9. Sot. de inſtit. & iure, quæſtion. 7. artic. 3. & in quarto ſententiarum diſtinct. 37. Rodriquez i in ſumma capitul. 236. concluſ. 2. Vgolin. de p teſtat. Epiſcopi capitul. 60. §. 1. Graff. conſil. 2 num. 19. de ſentent. excommunicationis, & hã eſſe communem opinionem ſummiſtarum refer Coſta de remed. ſubſidiar. remed. 35. numero & ſeq.

Mouentur, quoniam Romanus Pontifex conceſſiſſet. ſi de hoc requiſitus eſſet ob animarum ſalutem, ergo perinde eſt, ac ſi conceſſer iuxta doctrinam gloſæ in leg. tale pactum §. fin ff. de pactis, & ea, quæ dixit Iaſon in l. Barbari num. 3. cum pluribus ſeq. ff. de offic. prætoris, cedit Epiſcopum poſſe contra ius commune ſtatuere; modo id faciat ex euidenti, & neceſſa cauſa, quæ ſuperiorem ad id concedendum m pueret. argumen l. hominem ff. mandat. & ita ſon in l. omnes populi lectura ſecunda ff. de iu & iure in hoc igitur caſu diſpenſare Epiſcop poteſt.

Non

Digitized by Google

Non tamen eius Vicarius Generalis, nisi ad
3 illud haberet ab Episcopo particularem commissionem, secundum Paludanum 4. sentent. distin. 34 quæstio. 1. Rodriquez citato capitulo 236. numero 5. nec denique inferiores Prælati Episcopo, Naua. cons. 6. de priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium per parentes, fratres, & sorores probari potest.*
2 *Suppletorium iuramentum in causa matrimoniali defertur, & quando non.*

In causa matrimoniali deferatur Iuramentum suppletorium.

RESOLVT. CCXXIX.

IN hac quæstione dixi de eius materia latissimè pertractari per Mascard. conclus. 1033. Ferret. consilio 196. Gabriel conclus. 9. de testibus, Crident. decis. 23. de probation. cuius hæc sunt verba Matrimonium, quando non est disparitas,
1 potest probari, per parentes, fratres, sorores, & consanguineos ad not. per Abb. & doct. commu. in cap. super eo il secondo de testibus, & in primis videtur, qui matr. accus. poss. quia, quando mulier alias remaneret corrupta, hoc forsan procederet, cum tunc de vituperio, & honore talium deponentium agi videatur ad nos per Aretin. in consilio 13. colun. 7. & Dec. consilio 133. col. 2. vers. secundò dicta Margarita, Domini in isto casu, in vna Cæsaraugustana, matrimonij, coram D. Pisauren. fuerunt pro iuramento in supplementum, quod etiam in causa
2 matrimoniali, quando est plusquam semiplenè probatum, deferretur, vt per Abb. in capitulo mulier colum. penultim. de iure iurand. Alexander in leg. 3. in princip. colun. 3. vers. limitat tamen hoc Roman. de iure iuran. Iason in rep. l. ad numerdi, numer. 231. eodem titul. licet Decius in dict. consilio 133. colun. 2. videatur contrariũ tenere, tam pro contraria opinione voluit Boer. decis. 1. exemplum ponitur, quando adsunt duo testes, quorum vnus non est integer, vel cum vno teste sunt indicia, vel quando quis habet vnũ testem, & pars aduersa subtraxit alium Ioan. An dreas in cap. peruenit de testibus cog. Put. de iure nat. decis. 1. & 43. & fuit dictum coram Cardinali Seraphino in vna bonorum Dohanæ salis 3 Martij 1582. & facit decis. Francis. March. 753. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contrahitur inter infideles.*
2 *Infidelis conuersus non tenetur requirere coniugem infidelem, si fidelem ducere in matrimonio desiderat.*
3 *Fidelis, infidelis effectus ducens infidelem, si ad fidem reuertitur, & matrimonium contrahere cupit cum Christiana, requirere non tenetur infidelem.*

Infidelis conuersus ad fidem, si velit contrahere matrimonium, an teneatur requirere coniugem habitantem in partibus infidelium.

RESOLVT. CCXXXX.

IN hac quæstio. non mediocrem mihi dubitationem faciebat pro opinione affirmatiua, quod inter infideles potest contrahi, atque constat matrimonium, quatenus est contractus naturalis, & concupiscentiæ remedium, Magister in
1 4. sententiar. distint. 39. Sotus ibidem quæstion. vnica conclus. 1. Sanctus Thomas in additione, ad tertiam partem quæstio. 56. articulo 2. Angelus in ver. matrimonium 3. impedimento 10. numero 1. Siluester eodem verbo q. 10. Nauarr. cap. 21. num. 48. Victoria de Sacramento matrimonij numero 294. Viualdus de eod. Sacramento quæstio. 215. & propterea dicebat textus in cap. Gaudemus de diuortijs, quod infideles iuncti in gradu prohibito leg. Canonica tantum, conuersi ad fidem non separantur.

Rursus faciebat, quia prefatum secundum matrimonium contrahi minimè posset per conuersum ad fidem, nisi infideli renuente conuerti, quare vt constet de eius renitentia, necesse est ipsum monere, vt probatur expressè in capitul. Iudæi. 28. quæst. 1. (*Ibi, quod si admoniti fuerint, & & noluerint separentur*) & probant Archidiacon. ibidem numer. 2. Bellamera num. 4. Armilla in summa in verbo matrimonium num. 38. Nauarr. in consil. 2. de conuersione infidelium, Cucchus lib. 5. institutionum titulo 12. numer. 103. Gaieta. In repetitione cap. ad limina 30. quæst. 1. cum alijs, quos congerit Sanchez de matrimo. lib. 7. disputat. 74. num. 12.

Imò sunt qui tenent requiri Ecclesiæ authoritate præfici infideli terminum, vt conuertatur, quo possit prius matrimonium dissolui ita Hostiensis in d. cap. gaudemus numero 13. super verbo compelletur, Ioannes Andreas num. 15. Butrius num. 20. Ancharanus num. 26. in Archidiacon. in cap. finali num. 2. vigesimaoctaua quæstio. 2. & ibi Bellamera numer. 2. Enriq. Boic. in cap. quanto num. 3 de diuortijs, sed verius est contrarium, quamuis esset viliissimum id fieri, vnde satis erit, qualitercumque constet de infidelis voluntate, & Ratio est, quia cum hoc Matrimoniũ solo iure diuino dissoluatur, non est aliquod iudicis ministerium necessarium, secund. Panormitanum

Digitized by Google

tanum in d. cap. Gaudemus num. 15. & ibi Præpoſitus in §. quia autem num. 14. Angelus verbo matrimonium 3. impedimento 10. num. 3. Veracrux in 2. parte ſpeculi articulo 33. concluſione 3. quibus addo Hoſtienſem num. 3. & Butrium num. 9. in cap. quanto de diuortijs.

Tandem faciebat, quod ſcriptum reliquit gloſa in d. cap. quanto in verbo, qui relinquitur de diuortijs vbi admonet, quamuis non ſit neceſſarium, teſtes adhiberi dum infidelis monetur, ac renuit conuerti, aut legitimè habitare, & hoc ad finem, vt teſtentur ſi fortè lis poſtea intentetur de valore matrimonij initi à fideli, quam gloſæ opinionem refert, & ſequitur Goffredus in ſumma in titulo de diuortijs num. 10. & 11. & in titulo de conuerſione infidelium num. 2. Prepoſitus in cap. gaudemus §. quia autem num. 4. de diuortijs Veracrux in 2. parte, ſpecul. artic. 29. pag. penultim.

2 Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium fuiſſe ſeruatum in Curia Archiepiſcopali refert praxis eiuſdem in cap. 27. num. 20. non obſtant contraria quoniam procedunt, quando conuerſus eſſet dubius de obſtinatione coniugis infidelis, quia tunc non poſſet denuò contrahere abſque præuia monitione qua certior redderetur ita Ledeſm. de matrimon. dub. 56. concl. 8. Veg. in 2. thom. ſumm. cap. 34. caſu 151. Vaſq. in 1. 2. quæſt. 19. artic. 6. diſputat. 66. & ideo, non eſt neceſſaria monitio vbi moraliter eſt certa oſtinatio ſecundum Nauarr. conſ. 2. de conuer. infid. Enriq. lib. 11. de matrimon. cap. 8. num. 5. Veracrux cit. art. 29. ad finem, & Sanch. loco cita. nu. 16. & ita intelligenda eſt Doctrina Abb. dicentis in d. cap. gaudemus, infidelem eſſe requirendum, quia procedit, quando adeſt coniectura, vel præſumptio infidelitatem relinquendi.

3 Amplia principalem concluſionem ſingulariter, etiã ſi fidelis abnegauerit fidem, & contraxerit cum infideli, ac pœnitentia ducta reuerſa ad fidem fidelem accipere vult ad huc non eſt neceſſaria requiſitio, prout Sacra Generalis inquiſitio Vrbis reſcripſit Curiæ Archiep. Neap. in tali caſu.

SVMMARIVM.

1 *Mors primi coniugis quomodo eſt probanda, vbi praxis Cur. Archiep. Neap. nu. 3.*

2 *Mors quomodo probetur quoad plures effectus.*

Ad effectum contrahendi ſecundum matrimonium quomodo mors viri probanda ſit.

RESOLVT. CCXXXI.

DVbitans de morte coniugis, & niſi prius certificetur, contrahere non poteſt, vt probatur in cap. dominus de ſecundis nuptijs, & in cap. in præſentia de ſponſalibus, & ad idem cit text. in auth. hodie vbi communiter ſcribe tes Cod. de repudijs, & in §. quod autem in aut vt liceat matri & auiæ, quare fuit dubitatum quomodo probanda ſit mors primi viri ad effec vt vxor valeat contrahere ſecundum matrim nium, in qua quæſtione licet nonnullis prob tur modis de quib. per Maſcardum in conclu 1030. mors quoad præfatum effectum proba per publicam vocem, & famam ex doctrina Be

1 rij in deciſ. 288. Franciſcus Marchus deciſ. 1 part. 2. Puteus dec. 520. lib. 2. Ioſeph. Ludou in decis. Rotæ Lucenſis 49. item probatur per

2 mam vbi agitur de vacatione Beneficij, Moh deciſ. 1. de probatio. Puteus dec. 132. lib. 3. Ro diuerſorum in deciſ. 46. num. 15. part. 1. quem modum etiam probatur, dum quis viſus fuerit i gredi in Bellum, & non exire Rota Peruſina d 30. Magon. dec. 44. Cappell. Tholoſ. deciſ. 31 Ozaſchus dec. 108. item probatur etiam per p ductionem teſtamenti cum mandato iudicis, vt tè per Ioſeph. Ludouicum in Rota Peruſina d 49. cuius ratio eſt quia cum agatur de graui pr iuditio, efficacior probatio exigitur gloſ. co muniter recepta in leg. ſi quidem Cod. ſoluto m trimonio Rota diuerſorum deciſio. 551. part. Anton. Faber in deciſion. 2. Cod. de probatio bus.

Poteſt probari etiam mors quoad ſupradict effectum per librum Rectoris in quo deſcribi let mors ſepultorum in eius Eccleſia, Polido Ripa in dec. 247. Rota Peruſina dec. 2. & fuit ſolutum in Rota Romana in vna Romana ho tij de Lucatellis 30. Martij 1603. coram Illuſ ſimo Seraphino, vt patet in eius dec. 1556.

In Curia tamen Archiep. reiectis omnibus pradictis modis, mors quoad effectum de quo

3 pra aliter non probatur, niſi per vnum teſtem de viſu, qui deponat, qualiter vidit illum ab h vita deceſſiſſe, & inſuper neceſſe erit, quod e minentur duo alij teſtes, qui deponent de pub ca voce, & fama, de luctu mulieris, & acclam tione de morte viri, quæ praxis ſumpta eſt cit textu in cap. in præſentia de ſponſalibus, & vi prax. Archiep. cap. 26. num. fin.

SVMMARIVM.

1 *Filius ex muliere vxorata ortus ſemper præſumitur gitimus, cum ampl. & limit. nu. 3.*

2 *Probatio contra præſumptionem iuris, & de iure admittitur, niſi per partis confeſſionem, de cuius turintereſſe.*

3 *Coniectura ad probandam illegitimitatem quamam remiſſiuè,*

Digitized by Google

Filius an semper præsumatur natus ex viro.

RESOLVT. CCXXXII.

Plo indubitato fuit habitum, in Cur. Archie piscopali filium natum ex muliere maritata ... verum & proprium filium viri legiti... tex. in l. miles §. defuncto, ff. de adulter. ... diximus ff. de his qui sunt sui, vel alie... l. si vicinis Cod. de nupt. cap. per tuas cum ... notatis de probat. latissimè Gabriel conclus. 14. de præsumpt. Alciat. in eiusdem nominis ... regul. 3. præsumpt. 37. Mascard. conclus. 73. idq; procedere asserunt etiam, si constet mulierem cum alio rem habuisse ex Bald. cons. 437. ... numero 3. uolum. 5. Curt. Senior consilio 31. nu... mero 3. Graff. consilio 2. de adult. volum. 2. Mo... consilio 139. numero 11. volum. 1. Bomin... consilio 16. Henriquez cons. 35. idemque ... procedere etiam si vxor in domo amasij perstitis... tamen vir ad eam aditum habere potuisset, ... in l. si matre Cod. de suis, & legitimis De... consilio 657. nu. 2. & an te omnes Cyn. in l. si ... C. de nupt.

2 Enim hæc præsumptio iuris, & de iure ... quam non admittitur probatio in contra... nisi per partis, de cuius interesse agitur, ...nem, secundum Boer. decisio. 299. nu... post Hypol. in l. 3. §. ad quæstionem in ... de quæstio. vbi innumeros recenset Bero. ... consilio 6. num. 2. Gonzalez quæstio. 93. Alex. ... cons. q. lib. 1. variar. quæstion. capit. 131. ... tenetur asserenti contrarium incumbere ... probandi scripsit Iason consil. 125. colun. ... num. 4.

... autem supraposita conclusio procederet ... coniecturis in contrarium, & ... sint deque alijs ad propositum vide dec. ... Curiæ Archiepiscopali part. 2.

Notabilia quædam in materia matrimonij.

... quæ sint, vt à sponsalibus recedi ..., vide per Menoch. de arbitrar. lib. 2. ... 455.

... sponsalia sunt iurata, an liceat ab illis ... vide Abb. consilio 48. libro 1. & glosa ... talo si quippe in verb. quæritur 27. quæst. ... Marc. quæst. 521. part. 1. & quæst. 146. ...

... sponso, & sponsæ asserentibus sponsalia in... contraxisse, creditur, statur etiam confes... coniugum asserentium, & allegantium ... impedimentum in sponsalibus, Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 103. tamè testimonio vnius coniugũ non creditur, si is quærit sponsalia dissol uere ibidem num. 3.

Sponsam impuberem ad domum sponsi transducere, an licitum sit, & an sponsus pœna raptus puniri possit vide March. quæstion. 70. par. 2.

Sponsus propter transductionem, & detentionem puellæ, sine maioris partis parentum consensu in quam pœnam incidat vide March. quæstio. 71. & quæst. 73. sed. quando liceat ipsam puellam transducere vide eundem quæstio. 510. part. 1.

Iocalia, & anuli donati sponsæ ante contractum matrimonium efficiuntur sponsæ, & non possunt repeti ab heredibus viri, secus si sint donati vxori, ratio est quia donatio facta à sponso sponsæ valet, Natta cons. 315.

Post septennium sponsalia contrahi possunt cap. fin. 30. quæst. 2. Francis. Marc. q. 70. part. 2. num. 14.

Filij de iur. ciuil. non possunt contrahere matrimonium sine consensu patris, secus. de iure canonic. Boer. dec. 197. n. 6. cui standum est Ozas. dec. 154. nu. 9.

Vicarius iure non debet concedere licentiam filiofamil. contrahendi matrimonium non præcedentibus denuntiationibus, ob id ne pater ipsius filij hoc sciens, valeat impedire matrimonium contrahendum, Menoch. consilio 69. volum. 3.

Contrahentes nuptias incestuosas qualiter puniantur vide Pap. lib. 23. tit. 4.

Dos, & cætera omnia amittuntur, & fisco applicantur, vbi prohibitum matrimonium scienter contrahitur Vincent. de Franch. in decisio. 52. num. 10.

Clericus beneficiatus absque dispensatione potest matrimonium contrahere, licet ipso iure vacet beneficium Thom. Minad. dec. 34.

Quando vxor teneatur sequi maritum quocunque eat vide Cappell. Tholosan. quæst. 160.

Fama impedimenti, quæ extabat tempore contractus matrimonij attenditur, vt proles dicatur legitima Iaco. Put. dec. 77. lib. 3.

Ignorantiam probabilem non potest allegare matrimonium contrahens cum professa in inclusorio inter moniales habitante, quæ ita (cum in habitu est) iudicari debet Put. dec. 244. lib. 3. vide ibidem dec. 257. & 262.

Matrimonium quomodo probetur vide Paul. Æmil. decis. 203. & sequent. part. 2. Hyeron. Maghon. decisione 86. Rotæ Luc. Gomesius Leo dec. 1. in dec. diuerso. tom. 2. Boer. cons. 10. Menoch. cons. 259. & cons. 34. lib. 4. March. quæstio. 701. part. 2.

Quando agitur de matrimonio secundo probando contra primum liquida probatio requiritur idem Gomez d. dec. 1.

Lite

Digitized by Google

Lite pendente super impedimento matrimonij non debet suspendi exercitium matrimoniale, idem lata sententia pendente appellatione. Vinc.de Franch.decis.130.

Materia permissa, & prohibita matrimonij, primi, & secundi generis attinentiæ, & affinitatis, plenè tractatur per Borg. Caualcan. decis. 12.de contract.part.2.

Sententia in causa matrimonij regulariter nō transit in iudicatum, vide Andr. Gail. obseruat. 12.lib. 2.

Dispensatio matrimonij, in qua fit solum mētio de affinitate, & non de publica honestate quā do valeat vide Boer.dec.264.nu.28.

Dispensatio præsumitur inter coniuges, qui in gradu prohibito contraxerunt, si per decem annos, & vltra in matrimonio vixerunt, & mortui sunt, Paul. Emil.dec.269.par.1.

Dispēsatio super matrimonio cum impetratur quæ qualitates sint narrandæ ne subreptia sit dispensatio, vide Menoch. de arbitr. lib. 2. cas 203.nu.12.

Filij nati in figura matrimonij, ex quo mulier habebat alium virum secundo ignorante dicuntur legitimi, & naturales, & etiam scienti sucedunt, sed quid omnibus parentibus scientibus vide Vincent.de Franch. decis. 130. imò filij nati lite pendente super legitimatione matrimonij dicuntur legitimi, & naturales, idem in nato post sententiam pendente appellatione ibidem num.3.& 6.

Finis Praxi Matrimonialis.

PRAXIS MONITORIALIVM

SVMMARIVM.

1 *Monitoria ad hoc, vt concedantur quinq; sunt necessaria.*
2 *Excommunicatio vltimum debet esse remedium.*
3 *Remedia ordinaria nō sunt pro extraordinarijs omittenda.*

Quæ requirantur, vt Monitoria concedi possint.

RESOLVT. CCXXXIII.

DE litteris monitorialibus concedi solitis per ordinarios sub pœna excōmunicationis pro rebus deperditis quarum concessio est actus iustus, & extra iudicialis contra illicitos detentores, vel etiam conscios ad reuelandum, vel contra recusantes dicere veritatem coram quocumque iudice, vel contra possidentes bona obnoxia alicui promissioni, seu obligationi, vt præter Neuizan. in silua nuptial. Osasc. & Abb. cum congestis per Costam in tractat. de fact. scient. & ignorant. distint. 55. Centur. 2. & per eundem Cost. de remed. subsidiar. remed. 14. tradit Rip. tractat. de peste titul. de priuileg. ad curand. pestem numero 122. cum sequent. Surdus consilio 1 numero 33. volum. 1. comprobat Nauarr. pact. consilio 2. num. 6. lib. 1. & de censib. cons 3. numero 3. lib. 3. Francisc. March. decisio 853. part. 2.

1 Vt autem illarum concessio obtinea quinque concurrere debent requisita.

Primum est quod nominatim (nisi contra stes) non concedantur ratione formæ, nisi p uia diligentia de exequendo realiter, vel pe naliter Anton. a Sola ad antiq. decret. Saba titul. de tribunal. competent. adit. glos. num quamuis sine canonica monitione non proce tur ad excommunicationem Francis. Marc d.dec.645.par.2. p c. constitutionem de sente excommunic.lib.6.

Secundo requiritur, quod rei, pro qua hu modi litteræ conceduntur, non sint minimi, exigui momenti Sola dict. loco numero 9. F ciscus March. dec. 803. part. 2. & nouissime Conc. Trident. de quo infra in proposito alic est differendum.

Tertium est requisitum, quod continet c sulam iustificatiuam, alias sunt inualidę, uarr. dict. consilio 3. de censibus, & consilio cleric. excommunicat. ministrant. numc lib. 5.

Quar

Digitized by Google

Quarum, quod aduersarius non sit certus, alio quia via ordinaria esset experiendū Rim. Iun. in cons. 357. numer. 1. 2. & 19. cum seq. volum. 4. vbi super concludit esse persistendum in dictis monitorialibus, non obstante certitudine postmodum superueniente.

Quorum est requisitum, quod propterea pertineat principaliter ad hanc tractationem, quod detur hæ litteræ monitoriales in subsidium, ubi deficiente alia probatione: ne etiam hoc modo contingat euacuari sæculare forum, Nauar. d. consil. 3. de censibus quia cum excommunicatio debeat esse vltimum remedium cap. clericos de vita, & honestat. cleric. ex quo reputatur maxima pœnarum vulgato capit. corripiantur 24. quæst. 3. quandiu habentur remedia ordinaria, non debemus vti extraordinarijs, Sot. in 4. sententia distinct. 22. quæstio. 1. potissimum ex mente Sacr. Concil. Tridentin. de reformat. cap. 3 incipien. quamuis sess. 23. vbi disertis verbis habetur, quod excommunicationis gladius qui est nervus disciplinæ Ecclesiasticæ sobrie, & cum magna circumspectione est exercendus, & tunc demum, quando alia via suum inuenire non potuerit. cons. 3. num. 2. & cons. 5. num 29. idem maluit praxis, vt in præceptis coram Iudicibus Ecclesiasticis inseratur clausula sub pœna excommunicationis in subsidium. Quamobrem Ioan. in Thesaur. fori Ecclesiastici part. 3. cap. 7. num. 15. quod Sacra Illustrissimorum Cardinalium Congregatio in vrbe super d. cap. 3. declarat, quod si duo sint in forma Cameræ Apostolicæ solidum obligati pro eodem debito, & cōtra vnum tantum deueniri posset ad executionem realem, vel personalem, contra ipsum insolidū ad effectum faciendā, quia contra alium, contra quem non potest fieri executio realis, vel personalis, ad instantiam creditoris censura relaxari non potest, & idem auctor subditi Nisi facta executione personali, carceratus non esset soluendo, quia in subsidium contra alium ad censurarum relaxationem procedi posset.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria ob nimiam partis animositatem se opponentis publicationi, sunt concedenda, & quorum.* 4.

2 *Mulier redditur suspecta, si custodiæ ac ventris inspectioni resistit.*

3 *Iudex parti se opponenti suspectus redditur.*

5 *Veritas propter scandalum euitandum non omittenda.*

6 *Veritas iustitiæ basis est ac fundamentum.*

Suspitio non leuis est contra eum, qui se opponit Monitorio ne publicetur.

RESOLVT. CCXXXIV.

SÆpe sepius in Curijs Episcopalibus comparent Partes ad opponendum, & impediendum ne monitoria ab aduersa parte impetrata publicentur, quare cum in quadam Causa mihi delegata de hoc dubitaretur, iudicaui existentibus nonnullis alijs causis, & præsertim
1 ob nimiam animositatem partis se opponentis publicationi, dixi esse concedenda capita monitorialia, maximum enim est indicium, & non leuis contra eum suboritur suspitio, qui aduersus Ecclesiastici Iudicis monitorium se opponit secundum Crauett. consilio 181. numer. 6. & latius consilio 134. numer. 29. & consilio 100. numer. 179. Sola ad decret. Sabaud. titul. vt nemo inuitus numero 7. Lazar. de monitor. super titul. 3. quæstio. 12. numero 3. ita Rot. diuers. decisio. 383. numer. 11. part. 1. Giurba Rot. Sicil. in decisio. 94. numer. 19.

Sic in Muliere se opponente ne sibi adhibeantur Custodes, fiatque sui corporis sequestrum, vt ab alio non corrumpatur, aduersus quam insurgit suspitio, ne partum agnoscere Maritus teneatur leg. 1. §. sed si Maritus ff. de liber. agnoscend. & suppositi partus præsumptionem subijt mulier, quæ ventris inspectioni resistit leg. 1. § si cui ff. de ventr. inspic.
2 3 ac suspectus redditur Iudex si parti se opponat glos. in cap. statutum verbo copiam de rescrip. in 6.

4 Cuius principalis conclusionis ratio est quia veritas non est occultanda clem. sæpe de verborum significatione, nec propter scandalum euitandum est omittenda capitulo qui scandalizauerit de regul. Iur. latissime Felin. in capirulo nihil de præscriptio. & veritati semper locum esse voluit text. in leg. Imperatores §. penultim. ff. de probationibus, Abbas consilio 15. numero 4. insudarunt namque legislatores, vt veritas in lucem veniat leg. final. ff. de probation. Parin. de gabell. part. 1. numero 13. Costa de rat. por. quæstio. 79. numero 9. Viuius decisione 189. addit. Cæph. consilio 569. numero 7. & iudicem nec ad aliud intentum, quam ad inuestigandam veritatem: exornat; Neuizan. in consilio 34. numero 6. Imbrian. de repud. part. 1. cons. 6. numero 6. pro qua inquirenda multa ex officio facere is potest, quæ alias nec posset,

Rip.

Digitized by Google

Rip. in l. 4 §. hoc autem Iudicium nu. 69. ff. de damn. infect. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu 499. & in addit. num. 97. Decian. conſ. 47. num. 1. volum. 1. ſummaque ope niti debet, vt eluceſcat veritas, & ſepulta exurgat, quæ iuſtitiæ baſis eſt, & fundamentum, Crauett. conſ. 6. num. 27. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 27. num. 2. & de Coniectur. vltim. voluntat. lib. 8. tit. 18. num. 12. Pacian. conſ. 3. num. 60. Viu. dec. 189. num. 3. Ceual. commun. contra commun. quæſt. 821. num. 9. Ceph. dicto conſilio 569. Caſſan. in tract. glor. mundi part. 12. conſid. 26. Magon. dec. lucenſ. 25. num. 28. Borell. de compromiſſo §. 3. gloſ. 3. in principio, ideo probationum facultas non eſt coanguſtanda l. quoniam in fin. Cod. de Hæreticis.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria generalia ab Epiſcopis ſunt concedenda.*
2 *Legatus à latere monitoria concedere poteſt.*
3 *Nuntius Apoſtolicus monitoria generalia concedere poteſt.*
4 *Vicarius generalis Epiſcopi monitoria concedere poteſt, & quare.*
5 *Vicarius capitularis Sede vacante monitoria concedere poteſt, & quare.*
6 *Vicarius præſente Epiſcopo monitoria concedere poteſt.*
7 *Vicarius foraneus monitoria concedere non poteſt, & quare.*

Monitoria generalis quis concedere poſſit.

RESOLVT. CCXXXV.

1 DIxi in facti contingentia præfatam facultatem concedendi monitoria non niſi Epiſcopis competere, vt apertè patet ex Doctrina Suarez de cenſuris diſputat. 20. ſect. 1. Bald. in cap. ſi Sacerdos de offic. ordinarij, Ancharan. & alij quos longa ſerie commemorat Guttierez lib. 1. Canonicarum quæſtion. cap. 11. num. 1. Neuizan. in ſilua nuptiali lib. 3. verſ. monitoriæ num. 28. quod probatur etiam ex Sacro Concil. Tridentino ſeſſ. 25. cap. 3. veri. (qua propter) vbi ipſius Epiſcopi Arbitrio quando ſunt concedenda, relinquitur, vt refert etiam Coſta in tractat. de Iuris, & facti ſcientia, & ignorantia cent. 2. diſtint. 55. numer. 1. tom. 1. Sayr. de cenſuris lib. 2. cap. 9. num. 33. Rodriquez in ſum. part. 1. capit. 79. & in q. 11.

2 Amplia primo, ut poſſit concedere etiam legatus à latere, quia & ipſe quoque in prouincia ſibi commiſſa iuriſdictionem habet ſecundum gloſam, & ibi cõmuniter DD. in c. legatos 2. de offic. leg. in 6. Moneta in tract. de diſtributionibus quotidianis part. 2. quæſtio. 9. num. 6. Graff. in conſil. 6. numer. 8. de ſent. excommun. Guttierez lib. 1. Canonicarum qq. capit. 11. num. 5. & ſequenti Laza. de monitor. ſect. 1. quæſtio
3 ubi & hoc procedere etiam in Nuntio Apoſtolico ſcribit ex Guttierez Graff. & Rodriq.

4 Amplia ſecundo in Vicario generali Epiſcopi, nam & ipſe quoque generalia monitoria cedere poteſt, ut in proprijs terminis uoluit Sua Nuptial. lib. 3. uerſ. monitoria num. 28. D in Reg. 243. Sbroz. de Vicario Epiſcopi lib. quæſt. 171. num. 2. Graff. citat. conſ. 6. de ſent tia excommunic. & ita declaraſſe Sacr. Illuſtr Congregat. teſtatur idem Lazar. citat. tract & ſect. quæſtio. 6. & ratio eſt, quia per inclu nem Epiſcopi factam a Concil. non excludi eius Vicarius, qui, ut habetur in cap. 2. de co ſuetudine in 6. & in capit. Romanæ. de appel tion. in 6. faciunt unum, & idem Tribunal, tradit ad idem Campeg. in tract. de Poteſtate pæ, art. 1. nu. 48.

Non obſtat Concil. Tridentin. ſeſſ. 25. cap 3. de reforamat. uolens à nemine prorſus præ quam ab Epiſcopo eſſe decernenda, quia reſp detur ex hoc non tolli Vicario facultatem, & tio eſt, quia quando Concil. voluit excludere carium, vt in cap. 6. ſeſſ. 24. de reformat. loq tus fuit taxatiue, & expreſſè dicens Epiſcopis, eorum Vicarijs eſſe permiſſum, vt animaduer Sbrozz. citat. quuæſtio. 171. Guttierez quæſ 22. lib. 2. Gratian. notabiliter in dec. 97. N in conſ. 5. deſponſalibus Praxis Archiep. c 1. nu. 1. & Graff d. conſ. 6. nu. 12. ita vt Vic Generalis ad hoc vt poſſit decernere [illegible] literas non indigeat ſpeciali mandato Epiſc dummodo ipſemet Vicarius cauſæ cognitio adhibeat, ex declaratione Sacrę Congrega nis de qua teſtatur Theſ. For. eccleſ. par. 3. c ſub num. 17.

5 Subamplia primo vt præfata facultas c featur pariter conceſſa Vicario generali Cap li Sede Vacante, ita Sayr. tractat. de cenſur bro 1. capit. 9. num. 33. verſ. primum eſt, Pa de poteſtate capituli Sede Vacante queſtio. 1 ſequent. patt. 1. Lazar. dict. ſect. 1. quæſt. 7 ratio eſt quia capitulum cathedralis, Sede va te generaliter ſuccedit in ſui Epiſcopi iuriſdi ne etiam in adminiſtratione temporalium, ſpiritualium, & præſertim in monitorijs con dendis teſtatur Pauin. loco ſupra citat Cucc in inſtitut. maior. lib. 2. titul. 9. Guttierez li 1. canonicarum quæſt. capitul. 11. Cardinalis ſcus tomo primo pract. iuris concluſ. lit. C concluſ. 56.

6 Sub amplia ſecundo, vt poſſit Vicarius et preſente Epiſcopo concedere monitoria Sbr lib. 1. quæſtfin. Balb. in dec. 488. poſt Rebuff. praxi beneficial. lib. 1. cap. 22. num. 187. niſi preſſe prohibeatur Laxar. cit q. 6.

L

Digitized by Google

Limita tamen supradicta minimè procedere in Vicario foraneo, & ratio est, quia non habet iurisdictionem, nec facit idem consistorium cum Episcopo secundum glos. communiter receptam in cap. 1. in principio in verbo foranei de offic. ordinarij glos. in clement. & si principalis vol. verb. de rescriptis, Sbroz. sepius citat. mat. q. 23. num. 5. cum sequenti, Rota diuers. in decis. 295. lib. 2. Marant. par. 4. dist. 5. num. 12. in praxi.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria contra certas personas non sunt concedenda.*
2 *Debitor notorius non est reuelandus.*
3 *Excommunicatio certos non ligat, & quare,*
4 *Excommunicatio est vltimum remedium, & pœnarum maxima.*
5 *Monitoria contra non soluentes decimas (dummodò sint incerti) sunt concedenda.*
6 *Monitoria sunt contra culpabiles in aliqua piscatione concedenda.*
7 *Monitoria quando non sunt concedenda.*

Monitorium an sit promulgandum contra personas certas.

RESOLVT. CCXXXV.

VIgare est dictum in ore omnium Dominorum Iudicum in Curia Archiepiscopali monitoria minimè esse concedenda quando certæ sunt personæ, quia tunc ordinariæ est agen-
1 dum, vt expressè patet ex Concil. Trident. sess. 25. cap. 3. Neuiz. lib. 3. num. 48. Rota Auenion. in decis. 120. num. 3. Rot. Macerat. lib. 1. decis. 112. Lazar. de Monitorio sect. 1. quæst. 10. nu. 6. & sect. 4. q. 1. num. 3. Costa de scient. & ignoran. cent. 2. dub. 55. num. 2. Thes. fori Eccles. par. 3. cap. 7. num. 11. & ita refert decisum Giurba in decis. Siciliæ 94.

Quare doctissimus Sotus in 4. sententiarum dist. 22. quæst. 1. artic. 2. voluit non debere reuelare debitorem qui notus est, quia hęc monitoria concedi tantum debent deficiente proba-
2 tione, & in subsidium aliorum Iuris remediorum; nec excommunicatio comprehendit, at-
3 que ligat eos, qui sunt certi, vt pulchrè habetur per Rotam diuers. in decis. 383. par. 1. Tuscus lit. E. concluf. 441. num. 3. Felin. in cap. 2. de constit. Rimin. Iun. in consil. 357. num. 3. vol. 4. Sala ad decreta Sabaudię in tit. vt nemo inuit. glos. 1. num. 7. Gemin. in cap. fin. de elect. in 6. Card. in consil. 76. & in consil. 155.

Ratio est, vt supra dixi, quia prefata monitoria conceduntur in subsidium deficiente scilicet ista probatione, ne hoc etiam modo sæcularis fortus enervetur, ita Abb. in cap. nouit nu. 28. de iudicijs, Felinus in cap. venerabilis num. 12. & sequent. de exceptionibus Nauar. consil. 3. de censibus, Purpurat. consil. 363. Monaldus cons. 22. volum. 1. & excommunicationem esse vltimum remedium dicit text. in cap. clericus de
4 vita, & honestate clericorum, & maxima pœnarum censetur cap. corripiantur 24. quæst. 3. & quam diù remedia ordinaria habemus extraordinarijs vtendum non est cap. ad nostram il 2. de iure iurando Berett. consil. 3. num. 2. & in consil. 5. num. 29.

5 Hinc prouenit primo quod poterunt decerni contra non soluentes decimas, quando ignorantur personæ, secus si essent certæ, vt in proprijs terminis consuluit Rimin. Iun. in cit. cons. 357. num. 15. post glos. Card. & Imol. in clem. dispendiosam in verbo prænoniti de Iudicijs, Monald. consil. 181. num. 3. volum. 1. Alciatus consil. 122. num. 3. & sequen.

Secundo infertur, quod ob eandem rationem poterunt monitoria concedi contra cul-
6 pabiles, & conscios qui piscauerunt in stagno cuiusdam, vt refert fuisse decisum Franc. Marc. in decis. 859. par. 2. & idem in decis. 865. par. 2.

Infertur, tertio quod vbi quis litigat super re ammissa, si id potest probare per monumenta, non est ei concedendum monitorium, & si
7 non potest probare, non debet de facili concedi, nisi vbi aliter nequeat tueri ius suum, & causa est alicuius momenti, vt nouissimè tradit Lelius Zecchius de Republ. Eccles. tit. de Prælatis cap. 1. num. 6. §. excommunicat. Lazar. d. sect. 1. quæst. 15.

Infertur quarto, quod literæ monitoriales non sunt concedendę, quando quis coram competenti Iudice ob indicia, quę sunt contra reum procedere potest, vel habet testes, vel instrumēta vt tradunt Sotus in 4. sententiarum dist. 22. quæst. 1. art. 2. Neuiz. in Silua nuptial. lib. 3. nu. 48. Diaz in reg. 243. limit. 2. Riminald. cons. 357 num. 1. & 2. vol. 4. Nauar. in cap. inter verba cōclus. 6. num. 316. Henriq. in summ. lib. 13. c. 17. num. 4. lit. B. Rota diuers. in decis. 383. num. 8. par. 2. Franc. Marc. in decis. 863. par. 3. Guttierez lib. 1. canonicarum quæst. cap. 11. num. 59. Rodriq. in summ. par. 1. cap. 70. num. 5. Sayr. tract. de censuris lib. 1. cap. 9. num. 53. in fine Thes. fori Eccles. d. cap. 7. num. 12. Monald. cons. 160. vol. 2. Graff. par. 1. decis. lib. 4. cap. 17. nu. 8. & Tuscus tom. 1. pract. iuris concluf. lit. C. concluf. 256. in principio Lazar. in alleg. quæst. 15.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria generalia habentibus interesse sunt concedenda, & non alijs, & quare.*
2 *Actio ad exhibendum monitorio aquipollet.*
3 *Praxis Curiæ Archiepiscopalis circa monitoria concedenda.*
4 *Monitoria sunt reuocanda, si absque petentis interesse fuerunt concessa, quod ducbus limitatur modis.*

Digitized by Google

Monitoria an ſint concedenda eis quibus nullum competit intereſſe.

RESOLVT. CCXXXVI.

1 IN Curia Archiepiſcopali quotidiana eſt praxis, vt Monitoria generalia nunquam concedantur niſi habentibus intereſſe circa illarum petitionem, quæ fundatur ex pluribus.

2 Tum primo, quia actio ad exhibendum, quæ monitorio æquipollet, non datur niſi ei cuius intereſt l.penult.ff.ad exhibendum Bald. conſil. 122.num.3.volum.1.Alexan.in conſil.33.vol.2 Decius in conſil.12.num.4.volum.1.Alban.in conſil.17.Alciat.conſil.29.Rot.diuerſ. in deciſ. 53.num.4. volum.1.

Tum ſecundo, quia pro hac eadem opinione extat conſtitutio Pij V. quę incipit Sanctiſſimus in Chriſto Pater, vbi ordinauit quod mandata in forma ſignificauit pro rerum ſubtractarum aut deperditarum reſtitutione, ſeù reuelatione expediantur ad eorum dumtaxat inſtantiam, quorum ciuiliter intereſt, quam Conſtitutionem ad literam refert Quaranta in ſumma Bullarij verbo excommunicat. ad finem reuelandi, Tholoſ. in ſyntagm. iuris Canon. lib.4. tit.16. cap.2.in gloſ.lit.G.Lazar.ſect.1. cap.9. de monitor.& quæſt.18.ait, monitoria ad eius inſtantiam tantum, & rogatu cuius ciuiliter intereſt eſſe concedenda, dummodò intereſſe ſit propter peccatum, iuxta præfatam conſtitutionem Pij Quinti, in qua fundatur practica eiuſdem Curiæ non concedendi dictas monitoriales, nec procedendi ad aggrauationem excommunicationis, quando apparet oratorem non habere intereſſe, ſed quando conceduntur ponitur clauſula dummodò petentis interſit in ducatis quinquaginta.

4 Amplia, vt adeò intereſſe petentis exigatur, quod ſi abſque eo fuerint conceſſa veniunt reuocanda Nauar.in conſil.7.de ſenten.excomm. Merend.conſil.22.Sayr. in Floribus deciſ.lib.5. titul.23.deciſ.8.Franc.Leo in Theſaur.foro Eccleſiæ par.3.cap.7.nu.28.Lazar.ſect.1. quæſt.9.

Et intellige, vt non ſolum ad inſtantiam alicuius particularis perſonæ damnificatæ, ſed etiam ad petitionem procuratoris alicuius ciuitatis damnum notabile paſſę concedenda veniant, dummodò ad illa obtinenda habeat ſpeciale mandatum ſic Lazar. in eadem quæſt.9. citans Lopez in inſtruct.conſc.par.2. cap.11. & Prax. Archiepiſc. cap.1. num.12.

Limita in caſu eiuſdem Lazar.in citat.quæſt. 18.vbi quando intereſſe non eſt clarum, ſed ſperatur in euentu litis, quæ vertitur coram Iudice laico, & timor eſt, ne bona dilapidentur, poſſunt concedi monitoria pro habendis teſtibus, & notitia bonorum licet intereſſe non ſit clarum.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria lite pendente non ſunt concedenda & quare.*
2 *Monitoria lite pendente conceſſa (licet ſint iniuſta) tenent.*

An lite pendente monitoria concedi poſſint.

RESOLVT. CCXXXVII.

1 PLuries fuit deciſum in Curia Archiepiſcopali Neapolis, monitoria non eſſe concedenda, lite pendente cuius deciſ. ratio eſt, quia excommunicatio non comprehendit eos, qui ſunt certi, & litigant Rota diuerſ. in deciſ.383.par.1.diuerſ.num.8.Felin.in cap.2.de conſtitutionibus, Rimin.Iun. in conſ.357.num. Sola ad decreta Sabaudię in titul.vt nemo inuitus, gloſ.1.num.7.Gemin.in cap.fin.de electione Card.in conſ.76.& in conſil.155. ad idem expenditur deciſ. Siciliæ 94. vbi fuit dictum quod pendente lite contra aduerſarium aut ſios, qui ſunt certi, monitorium concedi non debet, vt ſequitur etiam Rimin. in conſil.12 Coſta de remedijs ſubſidiarijs cap.14.num.1

Contrarium tamen; quod non obſtante lite pendentia coram Iudice ſæculari, procedi poſſit ad monitoria per Iudicem Eccleſiaſticum poſt Graff. Gregor. Tholoſ. Mar. Antonin. Aban.& Crauet.latè comprobat Lazar.de monitor.ſect.1.quæſt.18.num.9.& ſequitur Theſaurum fori Eccleſiaſt.par.3.cap.7.num.23. vbi limitat non eſſe concedenda poſt ſententiam latam quæ tranſitum feciſſet in rem iudicatam, de quibus vide praxi Archiepiſc.cap.1. in fine 1 cundi notab. & in tertio notab. vbi etiam traditur, quando in cauſa appellationis ſint concedenda.

Eſt tamen in praxi animaduertendum, quod quamuis pendente lite generalia monitoria contra aduerſarium concedi non debent: ſi tamen fuerint conceſſa tenent licet ſint iniuſta 2 gloſ. eſt ſing. & communiter recepta in cap. vt lite non conteſtata, Sola gloſ.1.num.9.quę 10.& fundatur ex vi regulæ multa facta tenet de qua in l.patre furioſo ff.de is qui ſunt ſui, v alieni iuris.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria pro quo rei valore ſunt concedenda.*
2 *Excommunicatio monitorij ſi pro re leui concedat non ligat, & quare.*
3 *Excommunicatio non ligat, niſi ex intentione proferentis.*
4 *Excommunicatio lata pro furto aeus, vel rei paruę rem non ligat licet lethaliter peccet, ſi graue damnum ſubſecutum.*
5 *Praxis Romana Curiæ circa monitoria concedenda rebus ſubtractis.*

Cuius

Digitized by Google

Cuius valoris esse debeant res pro quibus monitoria concedenda petuntur.

RESOLVT. CCXXXVIII.

ET si iudicis arbitrio relinquendum esse voluit Sancta Synodus de reformatione sess. 25. cap. 3. quando pro re, loco, persona, aut tempore concedenda sint monitoria, non tamen exinde
1 inducitur, quod pro qualibet parua re decerni possint: si quidem non exigui, sed alicuius valoris esse debet, quod quidem apertissimè patet tum ex verbis eiusdem Concilij ibi, *ex re non vulgari*, tum etiam ex constitutione Pij V. incip. Sanctissimus ibi, *Id, quod præcipuè attendendum est, minimè vulgares res existere*.

Quæ conclusio adeò vera est, quod excommunicatio non ligat, si pro re parui momenti concedatur, & ratio est, quia pro re leui videtur nulla ex intollerabili iuris errore cap. per tuas de sententia excommunicationis, & maximè quia sicri canones prohibent excommunicari pro leuibus culpis cap. dilecto de sententia excommunicationis in 6. cap. corripiantur 24. q. 3 Bald. in cap. 1. num. 22. de iudicis Panorm. in c. constitutis num. 4. & sequen. de testibus Felin. in cap. venerabilis de exceptionibus, Rota dict. in decis. 199. par. 1.

3 Facit insuper, quod excommunicatio non ligat nisi ex intentione proferentis glos. communiter approbata in cap. Apostolicæ de clerico excommunicato ministrante, Codecha in repet. cap. de quo vult Deo nu. 72. de iudicis, Lazar. lib. canonicarum quæst. cap. 12. sect. 1. Rodric. in summ. tom. 1. cap. 171. Auila de censuris lib. 1. cap. 23. & verisimile non est Iudicem excommunicare voluisse contra dispositionem iuris prædictorum secundum Palat. in repet. cap. per vestras §. 18. num. 22. de donat. inter virum, & uxorem, Menoch. lib. 2. de arbitrarijs casu 342. nu. 14. Tolet. in summa lib. 1. cap. 8. nu. 4. in fine Sayr. in claui lib. 9. cap. 15. num. 19. vbi dicit si excommunicatio daretur ob furtum,
4 sumptor acus, aut alterius rei paruæ, ex cuius furtu grauè damnum est subsequutum, quamuis peccet mortaliter, non tamen incurret excommunicationem etiam si damnum non restituat.

5 Quæ stilus Curiæ Romanæ optimè observat, vt monitoria minimè concedat nisi rerum subtractarum valor summam saltem quinquaginta aureorum attingat, licet sint separatim subtracti, vt ex tenore Papalis monitorij constat, Graff. consil. 6. de sententia excommunicationis.

SVMMARIVM.

1 Monitoria non sunt concedenda, quando altera pars in inuentario opponit, & quare.
2 Inuentarium contra hæredes probat.
3 Probatio contra Inuentarium non permittitur.
4 Hæredem omnia bona præsumitur in innentario annotasse.
5 Hæres aliquid dolosè in inuentario ponere omittens, punitur.

Monitoria cur non concedantur contra scientes bona contenta in inuentario.

RESOLVT. CCXXXIX.

COmmunis praxis omnium Curiarum Ecclesiasticarum est, quod quando hæres petit monitoria contra scientes bona hæreditaria, & pars opponit de inuentario, & propterea asserit non esse concedenda, quia veritas alio
1 modo sciri potest, solent ipsarum curiarum Vicarij concedere monitoria contra scientes bona hæreditaria nõ contenta in inuentario, quare fuit dubitatum cur de præfatis bonis in inuentario descriptis concedi non possint, & fuit dictum rationem finalem esse, qnia veritas aliter sciri poterit, &
2 etiam quoniam inuentariũ probat contra hæredem l. fin. §. fin. C. arbitr. tutelæ, Guido Papa decis. 173. vnde pro inuentario in dubio præsumitur præsertim si decretum interuenit Bar. in l. qui tutores ff. de adminis. tut. Hosasch. decis. 181. num. 11. Balb. decis. 35. & probat fortius inter eos inter quos confectũ fuit, Rebuff. de inuentario artic. 1. glos. 1. nu. 10. & præsumptionem inducit omnia descripta esse vera, & penes hæredem permansisse, secundũ Afflict. decis. 245. num. 12. & idem Afflictus in decis. 224. num. 14. Milanen. decis. 18. par. 2. hinc est, quod probatio contra inuentarium, & sic contra præfatam præsumptionem fieri minimè potest, Osasch. citata decis. 181. num. 25. Bald. singul. 75. Castrens. singul. 17. licet Rebuff. citato loco dixit posse fieri per viam monitorij.

Quibus accedat, quod ob tantarum solemnitatuum obseruationem semper præsumitur: de quibus solemnitatibus latè Afflict. decis. 13. & in decis. 44. num. 30. Ioseph. Ludouic. decis. 98. Osasch. citat. decis. 181. Decius cons. 633. num. 7. Abbas consil. 73. num. 2. Rebuff. de inuentario art. 1. Natta consil. 214. nu. 12.

4 Tandem facit quod præsumitur hæredem omnia descripsisse secundum Lanfranch. decis. 17. vnde hæres ommittens dolosè ponere in inuentario vnam, vel plures res, valet tamen inuentarium, & punitur pena dupli Rota Genuẽs. decis. 35. Cassan. in consuetud. Burg. titul. des droictis rub. 4. §. 21. glos. 2. num. 4. vide tamen Bart. in l. 6. ff. de his, quibus & in l. 2. ff. ad legem Falcid. Abbas consil. 73. num. 2.

SVMMARIVM.

1 Testis iuratus occultans veritatem lethaliter peccat.
2 Furem ad indicandum aliquis cogi potest.

Digitized by Google

3 *Monitoria in criminalibus non conceduntur, & quare.*
4 *Stylus Curiæ Romanæ in monitoriis concedendis, ac etiam Curiæ Archiepisc. Neapol.*
5 *Monitoria pro causis criminalibus quando conceduntur.*

Monitoria an concedantur in casibus criminalibus.

RESOLVT. CCXL.

VIdebatur prima facie dicendum, quod sic, & ratio est ne crimina remaneat impunita cap. vt famæ de sent. excomm. l. ita vulneratus ff. ad legem Aquil. & quia occultare veritatem in teste est peccatum mortale: maximè præstito iuramento cap. quisquis 11. quæst. 1. secundum Bald. in l. 4. §. fin. de condit. ob turpem causam, & incidit in pœnam falsi cap. 1. de crimine falsi secundum Bald. in l. Præsbyteri C. de Episcopis, & cleric. Quinimò quando testis se subtrahit timore, vel gratia, præsumendum est contra ipsum ex officio inquisitionis, secundum Bar. in l. 1. §. sed & si quis ff. de falsis, & quis potest cogi ad indicandum furem, seù malefactorem cap. qui cum fure de fur. l. ciuile C. de furt. & ibi glos. quæ notat argumentum pro literis monitorijs Episcoporum, & si dicatur quod licitè quis recipit pecuniam, aut præmium ad indicandum, seù manifestandum furem, vel alium malefactorem d. l. 4. §. fin. & l. solent ff. de præscript. verb. de quo latè per Franc. Marc. in decis. 647. par. 2.

1 2

3 Cæterum præfatis non obstantibus contrarium fuit dictum, & ratio est, quia inter cætera, quæ concurrere debent, vt concedantur monitoria, necesse est vt res non sit criminosa, vel criminalis causa, vt latè per Lazarum de monitor. sect. 1. q. 10. & talis etiam dicitur si agatur tantum de pœna pecuniaria vbi fisco veniat applicãda l. agraria, vbi glos. ff. de termin. mot. Philipp. Maslin. ad l. primam C. de eden. n. 91. quod procedit præsertim, si copia reuelationum sit consignanda Iudici laico, coram quo lis vertitur, tum quia infamiæ notam affert, tum etiam ad euitandam irregularitatem Nouis. in sua praxi Archiepisc. Neapol. c. 1. not. 6.

Vnde ex stilo curiæ Romanæ, & generali
4 diœcesanorum vsu in ipsis monitorijs ponitur clausula, nolumus autem, quod ex reuelatione huiusmodi, si eam fieri contingat, nisi pro ciuili interesse, & ciuiliter tantum agi possit, alias reuelatio ipsa, neque in iudicio, neque extra fidem faciat, ita quoque statuit Pius Papa V. in constit. incip. Sanctissimus, vt not. Thesaur. for. Eccles. par. 3. cap. 38. num. 21.

Et quia aliquando reuelationes, & si non cõtineant criminalitatem, eas tamen obtinentes vtuntur illis in criminalibus, solet Vicarius Papiensis, & alij in ipsis literis monitorialibus apponere ne huiusmodi reuelationibus possint vti criminaliter sub pœna excommunicationis, & alia arbitraria, & Neapoli etiam vt habetur in dicta praxi d. c. 1. nu. 6. quando conceditur copia reuelationum solet imponi pœna excommunicationis latæ sententiæ parti, & Iudici, dictis reuelationibus vtantur in criminalibus quæ practica tutior mihi videtur.

Et quamuis Franc. Marc. decis. 656. & deci 647. par. 2. teneat monitoria iuridicè concec posse super crimine pro habenda veritate, etiar
5 si criminaliter agatur, & ita etiam solere tra dit Zecch. in tract. de Republ. Eccles. titul. d Prælat. in genere cap. 1. §. 5. versic. excommu nicatio verò; dummodò, inquit, in huiusmoc causis criminalibus concedantur cum tribu clausulis, primo ne fidem faciant, nisi ciuilite tantum: secundo ad defensionem tantum, tei tio quoad interesse, quibus factis Iudex non incurrit irregularitatem, etiam si mors inde sequatur.

SVMMARIVM.

1 *Testis in monitorio, repeti in iudicio debet & quare.*

Qui testimonium dixit vigore monitorij, an r peti debeat in iudicio.

RESOLVT. CCXLI.

IN facti contingentia respondi affirmatiu motus, quia actus non debet operari vlt intentionem agentis l. eum qui ff. si certum p tatur, & ita fuisse decisum in Senatu Sabaud testatur Antonius Faber decis. 16. C. de tes bus cuius hæc sunt verba.

Per monitorias, quas vocãt Iudicis Eccles stici literas, testimonium dicere iussus, licet t stationem suam propria subscriptione firmau rit, repeti debet, quoniam ad finem, vt aiun reuelationis tantum; non etiam ad fidem pl næ probationis huiusmodi testationum gen permittitur; si tamen per absentiam testis ctum sit, ne repeti potuerit, atque ita euen rit succumbere illum, pro quo testimonium dicturus erat, puta ex contrarijs aduersa probationibus; placet etiam in causa appel tionis; adeoque post didicita testificata repe tionem admitti posse impetrata ex. rescrip Principis in integrum restitutione, refusisq; i eam rem dilationum, & frustrationis sump bus, sed ita tamen vt nuda simplexque sit re titio, nec in nouam vllo modo defectat audit nem metu scilicet corruptionis, & vt loquun subornationis, ita Senatus in causa fratrun Godett. contra D. de la Croix, pridie Maij 1591.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 Monitoria non concedantur vbi continent infamiam.
2 Positiui continentis turpitudinem non est respondendum.
3 Copia reuelationum non conceditur quando continet infamiam.

Monitoria an sint concedenda, quando continent infamiam.

RESOLVT. CCXLII.

1 INter cæteras causas denegandi à Iudicibus Ecclesiasticis monitoria, principalior est vbi reperiretur in eis aliquod caput infamatorium, vt in proprijs terminis voluerunt Probus in cap.1. num. 21. de iureiurand. & in consil.70. volum.1.crauetta cons.71.Neuiz.in silu. nupt. lib.3.num.50.Graffius consil.6.de sent. excom. Lazar.lib.1.Canon.quæst.sect.1.quæst.10.nu.7. vide in praxi nunquam nominatur persona quę præsumitur rem detinere ne contingat ob id lę-dì eius famam Franc.March.par.2.decis.803.& 854.Menoch.de præsumpt. lib.4. præsumptio. 190.num. 35. & sequen. Costa tract. de fact. scit. & ignor. centur.2.distinct.55.num.7. tom.1. ex Sola super ordin. & decretis Sabaudiæ ad sub rubr. de tribus compet.glos.4. num.7. pat. Vital.tract. de reis, & testimon.num.22. & de monitorium,in quo nominatur certa persona,esse abusiuum,& reijciendum tradit Tepat. in 1.var.iur.tit.de monit. Eccles.

2 His accedat à simili, quod positioni continenti turpitudinem,seù infamiam respondentis non astatur is ad respondendum, secundum Bar. in l.Marcellus §.1.ff.de rer.amot. act. & in l.fin.de his quibus,vt indignis,& in cons.187. & in l.24.quod obseruari circa finem C. de iurem.calum.Bald.in l.1.C.de pœna Iudicis, & in l.1.C.de confess. Io.Andr. cap.2.eod.tit. lib.6. & idem Bald.in cons.193.vol.1.Lanfranch. in cap. quoniam contra in verb. responsiones circa finem de probat. & latè Felin. in cap. cum Ecclesia col.2. de accusat.

3 Imò quando reuelationes receptæ continent infamiam non debet concedi earum copia in tribunali secularj, sed sunt concedenda tantum nomina, & cognomina testium,qui reuelarunt quos compellere potest Iudex laicus postea ad deponendum, dummodò non deponant super crimine, vt vsu receptum esse in Cur. Eccles. Neapol. testatur eius Praxis Archiepiscopalis cap.1. notab.5. in fine.

SVMMARIVM.

1 Monitoria concedi non possunt super facto proprio.
2 Oblivio non præsumitur.
3 In teste præsumitur obliuio lapso biennio.

An monitoria concedi possint super facto proprio.

RESOLVT. CCXLIII.

1 PRo huius quæstionis dilucidatione supponatur in facto quendam dedisse mutuum centũ Francisco, posteaque idem mutuans petijt in Curia Archiepiscopali monitorium contra scientes præfatum mutuum, propterea dubitatum, an esset concedendum, & fuit resolutum negatiuè ex pluribus.

2 Tum primo, quia obliuio non præsumitur regulariter secundum Bald. in l.cum alienam colum.final.C.deleg. per l.magnam C.de contrahend. & committend. stipul. Guido Papa decis.127. in camera parlamenti num.4.

Et ratio est, quia memoria non est futurorum, nec præsentium, Authore Aritotele lib. de memoria, & reminiscentia, sed præteritorum tantum, vnde sensus est præsentium, spes futurorum, memoria præteritorum.

3 Sed hoc non fortitur aliter locum in teste examinato, lapso biennio, cum obliuio per lapsum ipsius biennij,& minoris temporis præsumatur in teste,ita glosa in cap.si testes 4.q.3. per l.si arbiter,de probat. & in l.2. §. sed quia de vet.iur.enuclean. Oldrad. consil.183.nu.19. & sequen. crauet. consil. 28. num.4. volum.1. Grammat. consil. crimin.42. & consil.47. Subdens ibi, quod obliuiscì quis facile potest de præterito, etiam de eo, quod ipse fecit,& in voto 36. num.1.cum alijs sequentibus; Corne. consil.261.volum.4. & sequitur Cephal. consil. 77.num.38. volum.1.vbi ad propositum plura congerit de teste obliuiscloquens,& Veral. decis. 279. testis impugnans num.6. & sequen. in 3. parte, Vbert. de Bobio in tractat. de posit. num. 38. Riminald. iunior consil.344. Dubitatur num.75. cum alijs sequentibus vol.3.

Tum maximè, quia obliuionis præsumptio cessat etiam in facto proprio recenti, cum tunc de gestis de recenti recordari præsumatur absque scrupulo aliquo, vt aperit Cephal. in præmemorato consil.428. num. 38. Decian. consil.62. ex præmissa num. 67. volum.3. Memoria enim præsumitur rei paulo ante gestæ Riminald. iunior consil.228. num.71.volum.2. Plot. in consil. 60. num.13. & Menoch. consil. 263. interrogatus num. 14. volum.3. Viu. decisio. 64.

Tum tandem, quia aut testes non fuerunt præsentes, quando fuit factum mutuum, & tunc non est necessarium monitorium, quia non adfuerunt testes, aut testes fuerint præsentes, & præsumitur, quod pars petens monitorium, cognoscat dictos testes, & sic cum sint certi, non conceduntur monitoria generalia, sed fit præceptum testibus quorum no-

Digitized by Google

mina pars exprimit, de quo præcepto agitur in Praxis Archiepisc. Neapol. cap. 1. sub num. 4. & per Lazar. de monitor. secr. 1. quæst. 15. num. 12.

Notabilia quædam in materia monitorij.

SAcerdos, quæ ei commissa sunt in confessione, etiam si moneatur, detegere non debet Franciscus Marchus quæst. 772. num. 2. par. 1. Testes vt veritas habeatur, testimonium ferre per censuram Ecclesiasticam, & alia remedia compelli possunt idem Marc. quæst. 1167 num. 6. par. 1.

Pendente causa coram Iudice seculari potest impetrari monitorium generale contra illos, qui nouerint veritatem ad testimonium perhibendum, & hoc quando testes ignorantur March. quæst. 656. sub num. 3. par. 2. vide Ægid. Magist. tract. appell. cap. 10. in decis. diuersorum fol. 221. cranet. consil. 181. num. 5. & 6. D. fol. in antiquis constit. Sabaudiæ titul. vt nemo inuitus super decreto nullus fol. 171.

Quando aliquid non potest probari, fit monitio generalis, vt saltem quis verecundiæ rubore suffusus, pro lateri excessu satisfacere compellatur, Marc. quæst. 853. par. 2.

De monitorio generali in forma maleficiorum publicato, & exequutioni demandato per eum, quæ maleficium fecit, & hoc non obstante à Diuinis celebrandis non superseilit vide per Marc. quæst. 801. par. 2.

Monitorium generale solum debet impetrari de rebus occultis, de quibus non potest haberi plena probatio, alias secus idem Marchus quæst. 594. num. 1. par. 2. vide Papon. lib. 18. titul. 7. Arrest. 12.

Licet dictum monitorium generale sit permissum in genere, non tamen permittitur in specie, ideò quis non potest in illo expressè nominari Marc. quæst. 646. par. 2.

An super crimine, prohibenda veritate etiam si criminaliter agatur, possit concedi monitorium vide Marc. quæst. 647. par. 2.

Qui comprehendantur in monitorio generali virtute illius clausulæ scientes, & an principalis teneatur propalare, & quid in aduocat vide eundem q. 648. p. 2. Ægid. Magist. tract. appellatio c. 10. in decis. diuers. fol. 221. & Papon lib. 18. tit. 7. Arrest. 13.

Procurator fiscalis an virtute monitorij generalis conclusiones accipere possit contra aliquos, vide Marc. quæst. 651. par. 2.

Furem an quis virtute monitorij indicare teneatur vide eundem dictam quæst. 651. nu. & quæst. 647. num. 3.

Monitorium obtentum pro habenda veritate non extenditur ad priuilegiatos nisi in subsidium, quando veritas aliter haberi non posl Marc. decis. 656. num. 4. par. 2.

Monitorium per quod subditi extrahunt extra patriam pro re mere temporali non vlet, alias valeret pro omni re etiam pro laudmijs idem quæst. 657. 2. par.

In causa monitorij in forma maleficiorum possit tractari, etiam in tempore feriato in honorem Dei, vide eundem quæst. 690. par. 2

Contra tutum exceptione legitimę præscritionis, non habet locum remedium denunciationis Ecclesiæ, Iaffred. Lanfranch. Balb. decis. 147. secus est in exceptione iniquæ rei indicatæ, idem Lanfranch. decis. 149. vide Mnoch. consil. 484.

Pariter dictum remedium denunciationis non habet locum contra filiumfamiliam tutu exceptione Macedoniani, idem Iaffred. Lafranch. decis. 150.

Monitorium omne scandalum pariens, velu quando in illo nominatur certa persona, est abusiuum, & reijciendum, habetur in quada decis. Paris. in decis. diuers. fol. 234.

Possessor obligatus ratione rei ad certam pensionem, de qua habet titul. apud se; pote compelli per monitorium, nemine dempto ostendendum ipsum tit. Papon. lib. 18. titul. Arrest. 9.

Pro rebus immobilibus, & realibus, non conceduntur literæ monitoriales, ibidem Papon. Arrest. 11.

Finis Praxis Monitorialium.

Praxis cap. Odoardus de solut.

SVMMARIVM.

1 *Clericus admittitur ad iuratoriam cautionem.*

2 *Clericus tenetur seruare indemnem fuum fideiussorem.*

Dispositio huius cap. an differat à dispositione cap. peruenit.

RESOLVT. CCXLIV.

1 VAMVIS remedia prædictorum textuum videantur fraternizare secundum Costam de remed. fid. remed. 30. nihilominus in effectu differunt, quia per cap. Odoardus fuit dispositum, clericum non habentem vnde

Digitized by Google

vt suis creditoribus satisfacere possit, & vt eiusdem excommunicationis sententia, atque eorum seruitus, admittatur ad iuratoriam cautionem, quando ad pinguiorem peruenerit fortunam, vt voluit etiam in cap. si clericus, de sent. excomm. in 6. l. miles, cum glos. ff. de re iud. vbi Abb. Ias. & Rip. Felin. consil. 9. Neuizan. consil. 59. Afflict. ad constit. Regni lib. 1. rub. 66. num. 1. vbi docet, clericum tunc dici non esse miserabilem, quando non habet tantum, quod sufficiat ad eius alimenta, additur Couar. lib. 2. variar. resolut. cap. 1. Put. decis. 56. lib. 1. Viu. decis. 519. lib. 4. Seraph. de iuram. priuil. 91. Ceual. tract. comm. contra cõmunes, quæst. 701. & 729. Marchesan. ampliſſimè tract. de commissio. p. 1. cap. 3. Farin. tract. crimin. par. 1. q. 26. & 27. cum plurimis adductis per Antonin. decis. 41. lib. 1. & melius omnibus Guttierez tract. de contrac. iurat. cap. 17.

1 Per cap. autem peruenit, fuit sancitum, clericum esse compellendum per districtionem canonicam, atque per consignationem fuorum beneficiorum seruare indemnem eius fideiussorem, seruare autem indemnitatem nihil aliud est, nisi defendere fideiussorem, iudicium in se suscipiendo, ita vt nil damni sentiat, qui morbo non laborat. Bart. ad l. pater, ff. de dot. præleg. Alex. consil. 29. num. 22. & consil. 199. nu. 3. vol. 7. Afflict. decis. 318. Gamma decis. 379. num. 21. Benintend. dec. 81. & Magon. Rot. Flor. decis. 38. imò indemnitatis, & conseruationis iudicium, atque effectus idem sunt. Alex. consil. 114. vol. 3. Paris. consil. 109. num. 37. cum seq. vol. 1. Dec. consil. 551. Honded. consil. 25. num. 1. vbi exponit quid sit indemnitas, Cranetta tract. de indemnitate mul. in princ. Bertazol. Cum. consil. 84. nu. 34. Cæsar Barz. decis. Bonon. 54. num. 2. & nuperrimè insigniter expendit Carol. Ilong. Racemat. 8. quod plurimum confert ad interpretationem indemnitatis promissa in causa onerum, quemadmodum planum facit Cranet. consil. 95. 233. & 257. Osasc. decis. 91. tract. eius consil. 31. Decian. consil. 31. nu. 136 & vltra volum. 2. Alban. consil. 115. num. 9. & seq. volum. 1.

SVMMARIVM.

1 *Non ait pauper clericus gaudet priuilegio cap. Odoardus, & suam paupertatem probare debet.*
2 *Quando probetur clerici paupertas, num. 3. 4.*

An concedatur cap. Odoardus, necesse sit vt in actis constet de clerici paupertate.

RESOLVT. CCXLV.

INter cætera, quæ incumbunt clericis petentibus ad beneficium huius cap. admitti, illud principale est, vt probent de eorum paupertate, & miserabilitate; & ratio est, quoniam cum paupertas sit causa, atque fundamentum præfatæ concessionis, propterea acerrimè probari debet, ab eo præsertim, qui in ea se fundat, l. si verò, §. qui pro rei qualitate; & ibi glos. Bart. Castrēs. Alex. Ias. & reliqui classici, ff. qui satisd. cogan. Socc. consil. 24. lib. 1. nu. 51. latè Rimin. iun. cons. 377. num. 17. Peregr. cons. 23. num. 11. vol. 2. Brun. in tract. de cessione bonor. quæst. 26. & notabiliter Afflict. in decis. 377. nu. 4. cum tribus seqq. Gabriel. tit. de probat. conclus. 7. Burg. de Paz cons. 39. nu. 18. Ceual. tract. comm. contra comm. quæst. 849. num. 16. Put. decis. 87. lib. 1. Natt. consil. 344. nu. 3. Surd. de alimentis, tit. 1. q. 24. num. 7. tradit Casanat. cons. 27. nu. 8 Scacc. de appell. q. 17. limit. 8. sub num. 9. iudicis saltem arbitrio, l. paupertas, ff. de excusat. tuto. Honded. consil. 93. num. 3. & 30. vol. 1. Menoch. de arbit. iudic. cas. 65. nu. 7. Couar. lib. 2. variar. resolut. cap. 6. nu. 8. Scacc. de appell. quæst. 17. limit. 40. num. 9. Mascard. conclus. 1154. num. 8. Bald. cons. 5. num. 5. lib. 1. Tusc. com. 6. lit. P. conclus. 164. nu. 6. Sfor. de in integr. restit. quæst. 11. numero 53.

2 Quoad præfatum tamen effectum paupertas probatur per communem æstimationem, seù reputationem, vt quotidie practicatur in Rota, & fuisse pariter in eadem decisum in vna Romana dotis 21. Iunij 1568. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in eius decis. 58. & iterum in vna Portugalen. pecuniar. 18. Martij 1553. coram Capisucco, quibus addo in proprijs terminis Verall. decis. 293. par. 2.

3 Probatur etiam paupertas clerici quoad eundem effectum ex eo, quod redditus, quos habet, non excedunt scuta 25. Rota in vna Legionen. congruar. 10. Octob. 1572. coram eodem Illustrissimo Seraphyno, vt patet in eius decis. 173. num. 7. facit Verall. decis. 65. par. 1.

4 Et diceretur etiam clericus pauper, si ex aliqua arte se substentare potuisset, & si respectu alterius personæ secus esset secundum Seraph. decis. 1279. ratio est, quia clericis ea prohibetur, clement. 1. de vita, & honest. cleric.

SVMMARIVM.

1 *Negatiua responsio.*
2 *Limitatur.*

An Clericus, qui negauit debitum admittatur ad beneficium cap. Odoardus.

RESOLVT. CCXLVI.

1 REsponsio est negatiua absque difficultate propter auctoritatem decisionum Rotæ Romanæ, vt patet in decis. 841. num. 1. par. 3. diuersor.

Digitized by Google

diuersor. Puteus decis.321.par.2.Mohed.decis. 2.de solutionibus,& ad idem facit decis. Antonini 41.par.1.Afflict.decis.296.

Quorum opinio fundatur, quia beneficium cap.Odoardus respectu clericorum est ad instar beneficij cessionis bonorum laicis concedi soliti. Natt.consil.219. num.8. Roland.consil.38. volum.1.Turret.consil.28.vol.1.Mandell. cons. 200. nu.2. quare cum debitor negans debitum non admittatur ad cedendum bonis,l.is qui: ff. de cess. bonor. nec etiam clericus erit admittendus ad cap.Odoardus.

2 Limitarem tamen si debitum postea agnouisset siue ante,siue post sententiam, vt decisum refert Afflict. in decis.379.Vrsill.decis.296.Arnold. dialog.3.& 14.est tamen notandum,quod dicta negatione existente si clericus ob id fuerit condemnatus ad soluendum,sententia superinde lata transit in rem iudicatam, Socc. reg.46. Fall.16.Afflict. decis.296.Farin.de carcer.q.27. num.70.cum seq.Put. decis.56.lib.1.Mohedan. de solut.decis.1. & decis.2.Rot. Rom. in nouissim.d.decis.841.& in decis.1188. par.3.lib.3.

SVMMARIVM.

1 *Dolosus clericus non gaudet beneficio cap. Odoardus, num.2.*

3 *Debitor luxuriosè sua consumens non admittitur ad bonorum cessionem.*

An beneficium cap.Odoardus competat clerico doloso.

RESOLVT. CCXLVII.

1 IN facti contingentia respondi negatiuè ex doctrina Iason communiter recepta in §. fin. num.16. instit.de action. Socc. reg.46. Fall.16. Afflict. decis.296. Farinac. de carcerat. quæst. 27.num.70.cum seq.Put.decis.56.lib.1.Mohed. de solut.decis.1.& 2.Rot.Rom.in nouissim. decis.841.& 1188. par.3.lib.3. Maceraten. decis. 41. lib.1.

2 Quorum opinio corroboratur primo, quia si dolo versatus est filiusfam. dum contraheretur cum eo, aut aliter beneficio, quod cum eo non gaudet,l.sed & si,§.interdum, & l.eum qui. ff.quod cum eo,Farinac.decis. 164. num.11. & 16. & in decis.221.nu.13.Paris.consil.94. nu.8. 13.42.54.volum.4.Socc.reg.16.Tusc.tom.3.lit. E.conclus.782.num.31.Vrsil.decis.308. nu.20. & hanc notabilem ad tex.in l.2.ff.& C.quod cũ eo, limitationem esse dixerunt Ferret.caut.54. & Carroc. decis.8.num.15.imò si in sola culpa filiusfam. sit à dicto beneficio excluderetur, ex Crot. tradit Paris. d.num.13. nec mirum, iuris namq; est dolosum debitorem insolidum teneri,vt nec priuilegio gaudeat, deducto ne egeat, quod aliàs competeret,Farinac.de delict. q.2 num.5.Natt. consil.361. num.2. & 7. Laderc consil.30.num.4.Macerat. decis.41.lib.1.Cos de subsid.remed.28.sub num.7.Marta de iurisd par.4.cent.2.cas.186.num.4.Marches. de com miss. par.1.commiss.4.cap.3. num.24.Put. d cis.251.& 394.par.1. Brun.Sol.quæst.9 11. Lancell.de attent.par.3.cap.31.num.44.sic de marito, qui si dolo fecit quominus dotem so ueret eo priuilegio non posse vti,adnotauit te l.etiam §.1.ff.sol.matrim.Cãpeg. de dot. par. quæst.262.Surd. de alimentis titul.1.quæst.7 num.42. Beat.de debit. inop. cap.15. num. 1 cap.16.nu.21.in fin.idem in socero, voluit te l.penul.ff.de iur.dot. Campeg. de dot. par.ij. 250. Palat.Rub.in c.per vestras 3.notab.§. 2 num.7.de don.inter vir.& vxor.Amat.decis.1 num.ij.& 13.Couar.in cap.quamuis init.ij. R lect.num.7. de pact.in 6.Cost.de scien.& igno cent.ij.dist.32.nu.10.Surd.de alim.tit.1.quæ 78.nu.43.Sic etiam in cęteris dolum cõmitte tibus, trãdit tex. in l.sed hoc ita §. fin. ff. de iudic.Surd.d.quæst.78.num.42.Beat.d. cap.1 nu.12. in fin. Quod verum licet dolus aduersi tertium fuerit commissus,Bald. in cap.quæ in Ecclesiarum col.3.vers.quæro nunquid,de co stit.Beat.de inop.debit.cap.8.nu.19.in fin. Im idem dijudicandum erit si maritus,aut alij,qu bus priuilegium hoc datum est, sui culpa fac fiant pauperes,d.l.etiam §. licet,Amat.d.dec.1 num.12.Felin.in cap.quæ in ecclesiarum nu.6 de constit. Surd.d.q.78.nu.44. & si contrariu dixerit Mart.d.cas.186.num.4. quibus nec ce sionem bonorum competere probat idem Ma ta de iurid.par.4.cẽt.ij.cas.123.nu.16.& quat uis dolus consistat in animo, rectè tamen p coniecturas, & exteriora probatur l.dolum, de dolo,Mascard. de probat. conclus.131.13 133.Franch.decis.180.num.4.quæ iuxta pers narum, & facti qualitatem Iudici sunt arbitr ria, Roginel.par.1.qq.cap.11. num.66. Iudic autem arbitrium desumi iure potest, quan quis ad decipiendum alterum pro sui comm do verum tacet,aut falsum exprimit,& sibi so cum alieno præiudicio prospicit, cum dolus in rebus suis,vel alienis dissimilis conuersatio Roginel.d.num.66.

3 Secundò corroboratur,quia debitor à cessi ne bonorum excluditur,qui omnem suam, cr ditorumque substantiam luxuriosè consumps rit,Neuiz.consil.59,Rebuff.consil.184.Thesa decis.36.num.5. neque clericus cap. Odoard de solut. gaudet beneficio si in ludo, aut lux riosè viuendo bona sua consumpserit, Ferr consil.144.Nec ergo filiusfam.d.l.ij. ff.& C. cum eo,gaudet, qui creditam pecuniam non rem patris, sed in proprios casus magno cu dispendio consumpsit,non enim æquitatis be gnitas, quæ beneficium hoc filijsfam. indulsi

ex

Digitized by Google

ex Aron. in summ. titul. quod cum eod. Pariſ. conſil. 94. num. 43. vol. 1. chartar. deciſ. 7. nu. 10 in alterius damnum extendi conuenit, vt latè viis fraudibus pateat via, quibus obuiandum eſt.

Tandem corroborantur ex deciſ. Rotæ, de qua per Verallum deciſ. 278. lib. 1. cuius hæc ſunt verba doloſus non eſt admittendus ad beneficium ceſſionis bonorum, vel ad beneficium cap. Odoardus, vel cap. peruenit deciſ. eſt in terminis in antiquis 83. alias 22. de reſtitut. ſpol. quam ſequuti ſunt Domini in cauſa Tolet. canonicatus de Dalauera, & parochialis de Barajas coram Reuer. D. Epiſcopo Veſtano 14. Martij 1552. vt in eius lib. fol. 109.

Inter coniecturas doli eſt prima, ſi clericus, tempore contractus ſciebat ſe non eſſe ſoluendo, & falsò aſſeruit ſe habere idoneas facultates, & eſſe ſoluendo, ratione doli non debet gaudere, ex tex. not. in l. penul. ff. de regul. iur. Secunda coniectura ſi clericus in fraudem creditorum bona conſumpſerit, nam non poteſt gaudere dicto beneficio Ferret. vbi ſupra ex l. qui dolo ff. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones, quæ competunt principali competunt etiam fideiuſſoribus.*
2 *Beneficium cap. Odoardus eſt perſonale.*
3 *Exceptio declinatoria competens clerico non extenditur ad fideiuſſores nec beneficium ceſſionis bonorum prodeſt fideiuſſori.*

An beneficium cap. Odoardus proficiat laico fideiuſſori clerici.

RESOLVT. CCXLVIII.

1 SVpponitur in facto pro huius quæſtionis dilucidatione, laicum fideiuſſiſſe pro obligatione cuiuſdam clerici, qui cum decoctus deceſſit, eius creditores egerunt contra laicum fideiuſſorem qui eiſdem creditoribus oppoſuit beneficium cap. Odoardus, quare fuit dubitatū an præfatus fideiuſſor eſſet audiendus, & videbatur prima facie dicendum, quod ſic, quia exceptio, quæ competit principali, fideiuſſori quoque competit l. exceptiones ff. de except. Bald. conſil. 3. vol. 2. Paul. de Caſtro conſil. 22. Alexandri conſil. 16. vnde fideiuſſoris obligatio acceſſoria eſt obligationis principalis l. fideiuſſor obligari, ff. de fideiuſſ. & pro vna eademque habentur l. fideiuſſor §. propterea ff. eod. Bart. in l. 4. tutores ff. de ſuſpectis tutor. hinc eſt quòd fideiuſſore exiſtente ſoluendo non poteſt carcere eius principalis ſecundum Valaſc. deciſ. 13.

2 Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium conſului, & motus fui ex pluribus.

Primo quia præfatum beneficium eſt perſonale, & propterea perſonam clerici non excedit argumento tex. in cap. priuilegium de reg. iur. in 6. & facit tex. in l. hæres à debitore, §. quod ſi ſtipulator, ff. de fideiuſſ. & in proprijs terminis tradit Ceual. lib. 1. communium contra communem quæſt. 701. num. 14. Coſta de remed. ſubſid. remed. 29. num. 8. Guttierez de iuram. confirm. par. 3. c. 15. nu. 15. cū ſeq. Manein. de abſol. iuram. quæſt. 7. hinc eſt, quod beneficium reſtitutionis in integrum cum ſit perſonale, propterea non extenditur ad fideiuſſores minoris ſecundum Fabrum deciſ. 1. C. de fideiuſſ. minor. Lanfranch. deciſ. 15. prout à ſimili diximus de exceptione Velleiani, quæ fideiuſſori minimè conceditur l. mulieres C. ad Velleia.

3 Tum ſecundo, quia exceptio declinatoria quę competit clericis non extenditur ad eorum fideiuſſores ſecundum Roman. ſingul. 645. Tolerus deciſ. 90. Afflict. dec. 206. Miſing. deci. 15. cent. 1. Faber deciſ. 1. C. de fideiuſſ. Guid. Papa deciſ. 562. & Vrſill. deciſ. 206.

Tum tandem, quia beneficium ceſſionis bonorum, quod quoad laicos æquipollet cap. Odoardus, non proficit fideiuſſori tex. eſt in proprijs terminis in §. fin. dè except. inſtitution. Barz. deciſ. Bononiæ 79. & Lanfranc. deciſ. 525.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio peremptoria poteſt opponi in executione ſententiæ.*
2 *Cap. Odoardus beneficium non poteſt opponi in executione ſententiæ.*
3 *Cap. Odoardus beneficium æquipollet ille ne quis &c.*
4 *Exceptio, quæ non impugnat ſententiam poteſt opponi in executione.*

An beneficium capituli Odoardus peti poſſit in executione ſententiæ.

RESOLVT. CCXLIX.

1 EXceptio peremptoria licet opponi non poſſit poſt ſententiam ad tex. in l. peremptoria C. ſentent. reſcindi non poſſe, latè Maran. in ſuo ſpecul. par. 6. memb. 9. num. 11. cum ſimil. poſt innumeros, quos congerit Caualc. in deciſ. 10. num. 19. par. 1. Maſtrill. in deciſ. Rotæ Siciliæ 23. & in deciſ. 51. vol. 1.

2 Tamen hoc minimè procedit, in beneficio capituli Odoardus, quod quidem peti poteſt etiam poſt rem iudicatam, & in exequutione ſententiæ, vt in terminis voluit Coſta de remed. ſubſid. cap. 29. num. 6. Buculten. conſ. 9. vol. 1. Artaman. conſ. 17. nu. 4. & iuxta hanc opinionem ego pluries conſului, & motus fui ex pluribus.

3 Tum primo, quia præfatum beneficium cap. Odoardus æquipollet beneficio ne quis conueniatur

Digitized by Google

niatur vltra quam facere possit secundum Surd. decis. 190. & tale beneficium opponi potest non tantum pendente iudicio, sed etiam post sententiam Iason in §. sed si quis num. 13. de actionibus Roland. cons. 19. Cephal. cons. 60. Nizol. alleg. 4. nu. 3. & Costa remed. 28. nu. 6.

4 Tum secundo, quia ita obseruatur in omnibus exceptionibus, quę non impugnant sententiam, sed moderantur solum exequutionem, ac eam minuunt, vel limitant quia quandocunque possunt opponi etiam potest rem iudicatã, nisi iam antea sententiam oppositæ reiectę fuerint glos. & Bart. ad l. 1. C. de iur. & fact. ignor. Ripa ad l. 2. num. 9. & 10. ff. de re iudicata Alex. cons. 89. ad fin. lib. 1. Castrens. cons. 1000. nu. 5. col. 1. Signorol. cons. 146. & Gayl. obseruation. 113. num. 5. lib. 1.

Tum tandem, quia iuxta prædictam opinionem obseruatur in quam plurimis exceptionibus pro vt in exceptione Velleiani Mastrilli decis. 51. in except. discussionis inuentarij, quæ licet sit peremptoria opponit potest in exequutione lententiæ, idem in decis. 23. in exceptione rei non traditæ, quæ quandocunque opponi potest; Surd. in decis. 53. & tandem in exceptione compensationis secundum eundem in decis. 191. quoniam sunt exceptiones mortificatiuæ sententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non potest agere.*
2 *Frustra legis auxilium implorat, qui in legem committit.*
3 *Beneficium cap. Odoardus non actio, sed exceptio dicitur.*
4 *Clericus excommunicatus gaudet priuilegio fori.*

An clericus excommunicatus gaudeat beneficio cap. Odoardus.

RESOLVT. CCL.

1 VIdebatur dicendum, quod non, ex pluribus.

Tum primò, quia excommunicatus non potest agere, nec in iudicio aliquo modo comparere cap. intelleximus de iudic. cap. post cessionem de probat. cap. decernimus de sent. excomm. lib. 6. de iure Regio probatur in l. 4. tit. 10. lib. 2. fori, & in l. 176. circa quam regulam vltra Doct. in supradictis locis, vide Nepotem à Monte Albano in tract. exceptionum artic. 6. per totum. Ioannem de Pigliano in tract. de censura Ecclesiastica, num. 26. & 27. Paris. in c. cum inter, & in cap. fin. nu. 2. de except. Gigantem in tract. de pension. q. 14. Cassan. in consuetud. Burgund. titut. *Des iustices*, rubr. 1. §. vi. fol. 63. col. 4. n. 15. Selua in tract. de benef. in 3. par. q. 4. Gomes. in cap. 1. num. 16. de rescriptis in 6. hanc regulam cum quatuor limitationibus p nit Soccin. in reg. 132. hanc item cum quatu decim limitationibus, ponit Fel. in d. cap. int leximus à num. 7. vsque ad finem, eandem c duodecim limitationibus ponit Montaluus i d. l. 4. titul. 20. lib. 2. fori in glos. in verb. Dem dar, & quindecim ante eum ponit Domini de Sancto Geminiano in cap. 1. de rescript. in & circa hanc regulam vide 61. pœnas exco municationis per Rebuffum in glos. concor tarum, in rubr. de excommunicat. non vit pag. 383. col. 2. cum 8. sequentibus.

Tum secundò, quia excommunicatus dici membrum diaboli extra Ecclesiam deiectus omnis Christianus, 11. quęst. 3. & cap. seq. & c his, quæ foris sunt nihil ad nos cap. multi 2. q

2 Tum tertio, quia frustra legis auxilium i plorat, qui in legem committit, cap. quia f stra de vsuris, l. 1. C. de hæred. l. auxilium, ff. c minoribus, & facit tex. in cap. fin. de immu tate Eccles. Sed clericus excommunicatus cc temnendo claues Ecclesiæ dicitur in legen committere, secundum Calderinum de sent excommunic. igitur frustra priuilegio legis poterit.

cæterum præfatis minimè obstantibus cc trarium iudicaui in quadam causa mihi dele ta, & mouebar præsertim, quia beneficium c Odoardus non dicitur sub se continere actio sed potius exceptionem, quia contra petente quod sibi debetur, solet opponi exceptio præ ti capituli, sed excommunicatus potest esse i iudicio vti reus ad tex. in terminis in cap. int leximus, vbi Doctores omnes de iudic. & sic p modum exceptionis, secundum quod adnota tex. in cap. cum inter de except.

3 Item quia clericus excommunicatus gauc priuilegio fori, & canonis, Franc. Marc. dec 418. par. 2. Innoc. in cap. si vero num. 3. de se excomm. Panormit. in cap. contingit circa fi eod. Felin. in cap. à nobis, il secondo num. 1. sent. excomm. Decian. in tract. criminali lib. cap. 7. num. 20.

Et hanc dicit esse communem opinionem Duenas reg. 99. ampliat. 8. Villalob. in sua C lect. communium opinion. lit. C. num. 81. Cla in §. fi. quæst. 77. & ibidem Mainard. num. 16. facit tex. in cap. dictum 71. dist. & ita est tior, & verior opinio, secundum Henric. B c & communiter Doctores in cap. Ecclesia immunitate Eccles.

SVMMARIVM.

1 *Qui non habet in are, debet luere in corpore.*
2 *Debitor Camerę Apostolicę non admittitur ad be cium cap. Odoardus.*
3 *Saluus conductus non extenditur ad delicta.*
4 *In delictis non habet locum cessio bonorum.*

A

Digitized by Google

Ludericus gaudeat beneficio cap. Odoardus in delictis.

RESOLVT. CCLI.

1 Supponatur in facto, quòd quidam clericus ratione delicti esset condemnatus, instante fisco, in pœnâ relegationis per decennium, ac etiam in pœnam centum aureorum parti læsæ pro interesse, qui clericus allegauit se nulla, vel per pauca bona possidere, quæ non sufficiebant ad solutionem dicti interesse, quare ad euitandam excommunicationem, petijt se admitti ad beneficium cap. Odoardus, fuit dubitatum, quid iuris, & prima facie videbatur dicendum, quòd non sit admittendus, propter regulam iuris, qui non habet in ære, luat in corpore, l. fin. ff. de in ius vocando, l. 1. §. fin. ff. de pœn. cum alijs concordantibus per glos. allegatis in cap. finem litibus, in glos. fin. de dolo, & contum. & de Franch. in decis. 358. & Peguer. in decis. 59. Thesaur. in decis. 382.

2 His accedat, quòd debitor cameræ Apostolicæ, & per consequens fisci non potest vti beneficio cap. Odoardus, quemadmodum debitor cui priuilegio cessionis bonorum, Soccin. cons. 165. in verb. cedens bonis, Diaz reg. 25. eod. tit. ampliat. de inope debitore, cap. 11. Guid. Pap. decis. 111. num. 3. Boer. decis. 341. Thes. cit. decis. 182. & ita seruari in Curia Delfinatus scribit Rebuff. cons. 164.

3 Tertiò, pro eadem opinione facit, quod generalis safusconductus, seu induciæ debitori cõcessæ non vendicant sibi locum in debitore ex causa delicti, vt per Gram. in addit. ad Afflict. decis. 5. Brun. in tract. de cessio. bonor. quæst. 27. num. 4. Ibid. latè cons. 400. lib. 1. Cuch. in tract. de mora, præscript. num. 39. & in hoc casu nullum est dubium, quin locus sit mutationi pœnæ, vt per Menoch. de arbitr. Iud. cas. 447. centur. 5. Hinc est, quod quando quis tenetur ad solutionem pecuniæ ex causa delicti non admittitur actio per ea, quę latè congerit Nat. consil. 361. Boer. decis. 341. clar. §. fin. q. 95. & Didac. var. resol. lib. 2. cap. 1. num. 8. vbi idem Didac. ampliat istam regulam procedere non solum si agatur de pœna erga fiscum, sed etiam si illa pœna in æstimatio damni parti applicanda, dicens de hoc esse tex. not. in d. c. finem litibus, vbi Abb. & Io. Fab. in §. fin. inst. de act. & de iure ciuili est tex. in l. 1. de in ius vocan. ibi inofficiosus litigator, à quo puto extractum dictum cap. finem litibus, & hanc opinionem tenuit Menoch. lib. 2. de arbitr. cent. 5. casu 447. nu. 17. post Alberic. Dec. Cępoll. & clar. quos allegat Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 91. in fine

Cæterum præfatis non obstantibus, in contrarium est verior sententia, vt per Boer. decis. 149. Put. decis. 56. lib. 1. Farin. de delict. quęst. 18 num. 56. & ratio est, quia lex admittens debitorem ad beneficium cap. Odoardus loquitur in quocunque debitore §. fin. inst. de actionibus, ergo etiam in hoc debitore, & ita videtur velle idem Brun. quæst. 17. 4. par. princip. nu. 2. & clarius hoc vult Cuch. in tract. de morat. præscrip. num. 8. Ludou. à Peguera inter quæstiones suas criminal. decis. 6. vbi ita iudicatum in concilio Barcinonæ testatur.

4 Nec obstant allegata in contrarium, & primo ad reg. illam generalem respondetur, quod Doctores loquuntur quando pœna pecuniaria applicatur fisco, & sic inducta est ad vindictam publicam tunc enim certum est, quod qui non habet in ære luit in corpore, secus verò quando illa pecunia applicatur parti non tanquam pœna, sed tanquam interesse ciuile, ita Ioan. Andr. & Abb. in d. cap. Odoardus, idem Abb. in d. cap. finem litibus couar. in d. cap. 1. Menoch. de arbitr. Iudic. cas. 447. quibus adde Ceual. in commun. contra comm. quæst. 701. num. 8. & hæc est veritas, quicquid alij dixerunt, quos refert Couar. in d. cap. 1.

Nec obstat illa Doctorum opinio, vt priuilegium principis non extendatur ad debitorem ex causa delicti, quia illa opinio non est certa, & contra illam multi tenuerunt, præsertim Bar. & Dec. in l. 1. D. si certum petat. quos sequitur idem Brun. d. quæst. 27. num. 8.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio in forma Camerę habet exequutionem paratam.*

2 *Obligatio in forma Camerę nullam admittit exceptionem præter tres.*

An in obligatione in forma Cameræ habeat locum beneficium cap. Odoardus.

RESOLVT. CCLII.

1 INter cætera, quæ pro opinione negatiua adducuntur est, primo quod præfata obligatio exequutionem habet paratam secundum Alex. in l. ait prætor §. Iudex de re iudic. qui tamen loquitur, ita expressè, vt Castrẽs. in l. potest rem C. imò eo casu condemnatus non potest appellare Soccin. Iun. consil. 138. num. 5. lib. 3. & de hoc instrumento plura ex professo scribit Gales. in tract. ad formul. Camer. obligat. quęst. 3. iuxta quorum opinionem pluries censuit Rot. Roman. & præsertim in vna nullitat. obligationis Cameralis 4. Iulij 1574 coram Cotta, & iterum in vna Romana prætensæ exequutionis 27. Martij 1594. coram Litta.

2 Secundo adduci solet pro eadem opinione, scilicet, vt excludatur beneficium præfati cap.

est

est, quia, hæc obligatio regulariter loquendo nullam admittit exceptionem, præterquam falsitatis, solutionis, & pacti de non petendo cassadorus decis. vnic. de mutuis petition. Gall. cit. tract. 4. par. quæst. 1. Rot. collecta à Farinac. in decis. 86. & in decis. 122. & eadem Rota in vna Romana exequutionis 6. Martij 1592. coram Orano, & iterum in vna Illustrissimorū de Sfortia 12. Aprilis 1593. coram eodem; hinc est, quod eius exequutio minimè impēditur per exceptionem non numeratæ pecuniæ secundum Mohed. in decis. 1. & 3. de except. neq; per exceptionem compensationis, Sessæ Rotæ Arag. decis. 90. neque per exceptionem absolutionis à iuramento secundum eundem Mohed. decis. 6. eod. tit. & pariter per exceptionē enormissimę læsionis secundum Paris. cons. 99. nu. 29. vol. 1. Alex. cons. 92. nu. 15. & in cons. 35. vol. 6. & tenuit Rota in dicta Romana executionis 6. Martij 1592. coram Orano, & est decis. 89. in recollect. per Farin. vnde cum præfatum beneficium cap. Odoardus sapiat uaturam potius exceptionis, quam actionis propterea dicendum nō posse opponi contra præfatam obligationem licet limitetur quando ex ventre instrumēti obligationis Cameralis oritur defensio, & nullitatis exceptio, quia tunc impeditur exequutio Bart. in l. 1. 9. & parui nu. 3. ff. quod vi aut clam Alex. cons. 20. num. 2. & 3. vol. 6. Sarnen. in compend. num. 84. Achil. decis. 3. Felin. in rubr. de except. nu. 2. Soc. cons. 27. nu. 3. vers. 2. compulsus lib. 4. Iaf. cons. 170. versic. & si diceretur, lib. 2. Cassad. decis. 50. de rescriptis, quia nullitas instrumenti probationem reddit nullam qua sublata nō potest dici constare de obligatione Afflict. decis. 285. nu. 1. Roman. cons. 42. & ita tentum fuit in vna Romana domus, & nullitatis corā Paleotto.

Cæterum præfatis minimè obstantibus contrarium obseruatur in praxi, vt refert Gallesius de oblig. in for. cam. par. 6. q. 7. Merenna cons. 22. Artaman. consil. 63. Rubin. consil. 21. & ratio est secundum Couar. lib. 1. var. resolut. cap. 1. quia nulla congrua ratio assignari potest cur clericus gaudere non debeat prædicto beneficio inducto in fauorem totius ordinis clericalis, vt sequitur etiam Beat. de inop. deb. cap. 17. nu. 6. quare non obstant contraria allegata de executione parata, quia procedunt in alijs casibus.

SVMMARIVM.

1 *Clerici coniugati gaudent priuilegij canonis, & fori.*
2 *Clerici coniugati non gaudent reliquis priuilegijs clericis à iure concessis.*
3 *Clerici coniugati tenentur ad solutionem Collectarum, & Gabellarum.*
4 *Clericus coniugatus ad effectum obtinendi beneficium capituli Odoardus æquiparatur puro laico.*

An clericus coniugatus vti possit beneficio capituli Odoardus.

RESOLVT. CCLIII.

1 DVbitationem mihi non mediocrem faciebat prō opinione affirmatiua, quod clericus coniugatus gaudet priuilegio clericali ex tex. notabilem in cap. 1. vbi omnes Doctores de clericis coniugatis glos. in cap. 1. in vers. omni de bigamis in 6. Imola in cap. Ioannes nu. 4. de clericis coniugatis, Afflict. in constit. Regni Apostatantes vers. sed iuxta hoc quęro Carauta Ritu 66. Clarus quæst. 36. nu. 7. Cappell. Thol. decis. 64. & in decis. 377. Grāmat. decis. 1. de Franch. decis. 417. latissimè Farinac. de inquisitione quæst. 8. num. 9.

2 cæterum hoc non obstante, contrarium est tenendum in praxi. Tum primò, quia licet clerici coniugati sicut alij clerici in sacris ordinibus constituti gaudeant priuilegio fori, ac et canonis, si quis suadente, non tamen gaudent alijs priuilegijs clericorum, glos. est communiter recepta in cap. vnico in verbo cæteris, ibidē Franch. nu. 5. de cler. coniug. lib. 6. Card. in clem. 1. de vita, & honest. cleric. Aufrer. in clem. 1. in 3. notab. de officio ordinarij Bomin. in cap. 1. col. fin. de officio Vicarij in 6. Parisius consil. 40. nu. 20. vol. 4. & hanc esse communem opinionem testatur Couar. practic. quæst. c. 3 nu. 9. Farin. citata quæst. & particulariter, quod isti coniugati clerici non sint exempti à collectis, gabellis, alijsq; Principis obsequijs notat in specie glos. in d. c. vnico in eodem verbo cæteris, & ibi DD. Abbas in cap. ex parte de clericis coniugatis, Bertacchinus in tractatu de gabellis par. 2. nu. 17. Capra in concluſ. 87. nu. 9. Guido Papa decis. 383. & est communis opinio teste Couar. & Farinac. loco citato.

4 Tum tandem, quia de præfato clerico quod ad hunc effectum iudicatur vti de puro laico vt in proprijs terminis voluit Natta cons. 35. Bulcuten. consil. 90. Cephal. cons. 22. num. 1. Costa de remedijs subsidiarijs cap. 29.

SVMMARIVM.

1 *Tres sententiæ conformes in maxima habentur ratione.*
2 *Præsumptio oritur contra renuentem soluere debitum.*
3 *Attendi debet, vt imponatur finis litibus.*
4 *Clementina, vt calumnijs non excludit beneficium capituli Odoardus.*

An beneficium capituli Odoardus peti possit per tres conformes sententias.

RESOLVT. CCLIV.

1 SVpponatur in facto quendam clericum fuisse per tres sentētias conformes ad solue dum

dum condemnatum, quare aduersus illarum executionē petit se ad beneficium cap. Odoardus admitti, vnde fuit dubitatum si eius petitio deberet subsisteret, & sic admittenda esset, & ratio dubitandi pro opinione negatiua erat multiplex. Prima, quia in iure in maxima consideratione habetur numerus trium sententiarum conformium, vt latè per DD. in l. & post tres ff. de iudic. & ideo contra tres conformes nō admittitur exceptio nullitatis clem. 1. de sent. & re iudic. & eius intellectu ampliationibus, & limitationibus latè Thesaur. in dec. 122. & in dec. 228. de Franch. dec. 135. Gratian. Rotæ March. decis. 82 Cappell. Tholos. dec. 430. Thom. Triuis. dec. 68. 2 par. 1. Mysing. obseru. 15. cent. 1. Secunda, quia maxima oritur præsumptio cōtra effugientem, & renuentem soluere debitum c. suscitata de in integrum restitutione, c. nullus de præsumption. Cassad. decis. 1. de restitutione in integrum de Laurentijs Rot. Auenion. in decis. 2. 3 Tertia, quia alias nunquam imponeretur finis litibus, contra text. in c. finē litibus de dolo, & contumacia, & l. terminato C. de fructibus, & litium expensis, cum tot laboribus fuerunt obuiatæ, vt malitijs hominum obuietur l. in fundo veri vendic. Cappell. Tholos. decis. 54. Capyc. dec. 53. Couar. practic. quæst. cap. 25. num. 7.

Cæterum præfatis non obstantibus, contrarium consului, & iuxta hanc opinionem fuit etiā iudicatum, de cuius decisionis ratione non est hīc mirandum ex pluribus.

Tum primo, quia clementina, vt calumnijs, non videtur excludere beneficium dicti c. Odoardi, de quo non loquitur, & tanquam exorbitans non est extendendum, Parisius cons. 119. vol. 4. Alex. cons. 62. nu. 17. vol. 4. & in cons. fin. nu. 4. vol. 6. & in cons. 46. nu. 6. vol. 1. post Bar. in l. fin. hac de §. Lucius ff. de administratione tutorum, & latè Canonistæ omnes in capitulo quoniam de in integrū restitutione, sicut cōmuniter personæ priuilegiatę non includuntur, quoties idem sermo indefinitè profertur à lege, vel statutis. glos. Alex. & Ias. in l. sciendum, qui fundare cogantur, & idē Ias. in l. 1. in 3. notabili, & ibidem Ripa num. 14. ff. soluto matrimonio Alexander cons. 80. num. 4. vol. 1.

Tum secundo, quia iuxta hanc opinionem tenet Ias. in §. si quis in fraudem num. 13. de rebus Couar. lib. 2. var. resol. c. 1. nu. 9. Guttier. lib. 1. de iuram. cōfirm. c. 15. nu. 31. Thomas Grammat. dec. Rotæ Venetæ 8. nu. 5. lib. 1.

Tum tandē, quia ita tenuit Rota in vna Alben. 24. Nouēb. 1540. corā Marc. Antonio, vt refert Puteus dec. 56. lib. 1. reprobata distinct. Bart. in l. 1. C. qui bonis cedere possint, quod secutus fuit Gomes. in compendio vtriusque quæstionis column. vltima,

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum obligat præcisè.*
2 *Obligatio augetur virtute iuramenti.*
3 *Iuramentum debet adimpleri in forma specifica.*
4 *Instrumentum iuratum habet exequutionem paratam.*

An beneficium cap. Odoardus locum habeat in contractu iurato.

RESOLVT. CCLV.

HVic quæstioni quamuis nonnulli respondeant pro opinione affirmatiua, ego tamen consului contrarium, & motus fui ex pluribus.

1 Tum primo, quia iuramentum obligat præcisè ad factum; cōmuniter citatur glo. in l. si pecuniam in principio super verbo, necesse ff. de cōdit. caus. data, & est cōmuniter receptum, vt patet ex innumeris, quos refert Gabriel. concl. 8. de iure iur. Gozad. cons. 32. nu. 12. Alex. cons. 91 nu. 6. lib. 2. Imol. qui valde cōmendat in c. 1. nu. 34. de iudic. de cōmuni Ias. l. quoties nu. 36. C. de re iudic. & cons. 9. nu. 10. lib. 1. & l. cum qui §. si iurauero, nu. 6. de iureiuran. Natta cons. 426. nu. 31. Dec. l. fin. nu. 10. ff. si cert. pet. Pedemon. dec. 92. nu. 19. Rimin. iun. cons. 575. nu. 6. lib. 5. Felin. in c. ad nrm nu. 12. vers. ex quo intellectu, de iureiuran. estq; cōmunis sententia legistarū, & canonistarum teste Ias. in l. si pecunia, nu. 23. in fin. ff. condit. caus. data, Rolan. cons. 6. nu. 32. lib. 1. Aymon. cons. 12. qui videatur.

2 Tum secundo, quia propter adhibitum iuramentum obligatio augeatur, & efficacior redda tur, vt multis exēplis cōprobat Ias. in l. si cōuenerit, nu. 8. & seq. de iurisdict. omn. Iud. exornat Roland. consil. 6. num. 40. & sequent. lib. 1. & consil. 8. num. 38.

3 Tū tertio, quia quando in contractu interponitur iuramentum debet obseruari atq; impleri in forma specifica, neq; adimpleri poterit per æquipollens, Rolan. de cōmuni cons. 6. num. 29. & cons. 53. num. 40. & seq. lib. 1. Simon de Pret. cōs. 138. nu. 34. Brun. de cess. bonor. q. 73. princ. nu. 16. Gozad. cons. 22. nu. 11. & 12. Ias. in l. eum, qui §. si iurauero, nu. 6. & seq. de iureiuran. Felin. in c. ad nostrā nu. 12. vers. ex quo intellectu eod. tit. Cæsar de Grass. dec. 148. nu. 15. iuramentum enim importat formā, Neuiz. cons. 50. nu. 18. & non verificatur in casu ficto de communi Gozad. consil. 32. num. 15. & 16.

4 Tum quarto quia Iuramentum appositum in instrumento facit illud habere paratam executionem Ripa in l. 2. nu. 50. ff. solut. matrim. Ias. in l. fin. nu. 6. versic. quartus casus C. de ædict. diui Adrian. & in l. nulli nu. 8. C. de Iudic. & in l. 2. nu. 9. & seq. de iureiur. Marsil. sing. 356. Gramm. consil. ciuili 11. nu. 3. Ias. cons. 9. nu. 1. & in vlti-

Digitized by Google

ma resp. ad d. cons. nu. 3. cum congestis à Tiraq. in l. si vnquã super verb. donatione nu. 104. C. de reuoc. donat. Io. de Amic. cõs. 31. nu. 2. Seraph. priuil. 77. nu. 2. qui alios cit.

Notabilia quædam in materia capituli Odoardus.

1 IN obligationibus pensionum locum non habet Gomez de ann. possess. quæst. 53.

2 Clericus conuentus in actione reali non potest vti beneficio prædicto, Brun. de cessione bonorum quæst. 3. num. 14.

3 Clericus hæres non confecto inuentario non potest vti beneficio cap. Odoardus, Thomas Triuisan. in dec. 8. par. 1.

4 Clericus exercens illicitam negotiationem non potest præfato beneficio vti quia tunc priuari debet priuilegio clericali, cap. fin. de vita & honestate clericorum.

5 Qui intendit gaudere hoc beneficio tenetur præstare cautionem iuratoriam, vt Boich. h. nu. 14. Abb. in initio, & Anan. & talis cautio necessario requiritur, quia siquis ob paupertatem vult hoc beneficium quomodo fideiussores inueniret? & hoc colligitur ex clausula; quæ in tali rescripto apponitur constito summariè de paupertate, de qua per Marchesan. de commiss. vtriusque signat. par. 2. cap. 7. num. 53.

Finis Praxis cap. Odoardus de solut.

PRAXIS SACRAMENTI ORDINIS.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus suis subditis ordines conferre tantum debet.*
2 *Episcopus ordinans non suos subditos suspenditur.*
3 *Clericus ordinatus à non suo Episcopo gaudet priuilegio Clericatus.*
4 *Episcopus excusatur à suspensione ob ignorantiam.*

A quo Episcopo conferendi sunt ordines.

RESOLVT. CCLVI.

1 EPISCOPVS suis subditis ordines conferre tantum debet ita habetur in cap. cum nullus, & toto titulo de tempor. ordin. in 6. vbi prohibetur ne alterius subditis ordines cõferantur, ergo suis conferri debent, idem habetur in cap. nullus primas 9. quæst. 2. & per totam eam quæstionem, & in cap. 1. cum duobus seqq. distinct. 91. & nouissimè in Concil. Tridentino sessio. 23. de reformat. cap. 8. ibi vnusquisque à proprio Episcopo ordinetur, & cap. 10. eadem sessio. versic. Qui regularis subditus sibi non sit, & cap. 3. versic. subditos suos non aliter Nauarrus consil. 39. & consil. 31. de tempore ordinat. Sayr. dec. 23. & in dec. 32. eodem titulo, & hoc ampliant procedere etiam in collatione primæ tonsuræ, quæ si subditis alienis conferretur, contrahitur suspensio Graff. consil. 2. de tempor. ordinat.

2 Vnde Rota Romana teste Verallo in decis. 126. par. 1. dixit per hæc verba, Clericus promotus à non suo ordinario est male promotus cap. 1. & cap. eos, qui clericos, vbi Doct. de tempor. ordinat. lib. 6. Paris. consil. 136. num. lib. 4. & 9. quæst. 2. per totum, & quamuis male promotus habeat caracterem clericatus, tamen non habet exequutionem illius Doctor. in locis supra allegatis, & Paris. consil. 69. nu. lib. 4. & Rebuff. in tractat. nominationum quæst. 22. num. 12. Syluester in verb. irregularitas nu. x. vers. x. quicquid in contrarium dixerit Guido Papa decis. 449. cum contra eum sit glos. in cap. primatus 71. distinct. super verb. obtineat, & Rebuff. vbi supra licet ordinarius possit ratificare ordinationem factam ab alio Episcopo Salonitan. cum glos. in verb. ac si me 63. dist. & in cap. illud in glos. fin. 71. distinct. Tamen requiritur, vt ratificatio fiat per ordinarium vel eius officialem habentem speciale mandatum, vel Episcopus agat in remotis, & Vicarius sit etiam in spiritualibus Franch. in c. cum nullus in 4. notab. de tempore ordinat. 6. & ibi Geminian. in 5. Episcopo num. 1. quia ratificatio quando fit debet fieri in tempore antequam clerico sic promoto conferatur beneficia, alioquin collatio non valet Imol. in cap. 2. num. 29. de institution. & Franch. cap. si eo tempore num. 8. de rescriptis in

Probus

Digitized by Google

...lus in c.nullus nu.16.de temp.ord.in 6.Nec ...rmatio retrotrahitur in prꝫiudiciũ tertij ...Bar.& alij in l.bonorum ff.rem.rat.haberi, ...cons.216.nu.6.Paris.cons.12. nu.17.lib.4. ...in reg.de iur.quæs.nõ tollen. q.13.nu.8. ...ta fuit tentum die 10.Mensis Ianuarij ...ũD.Romano in vna Burgiẽsi dimidiæ ...prout in eius lib.fol.4.

2 ...ratũ clericum taliter ordinatũ gaudere ...gis clericalibus refert Frãc.Marc. in de- ...p.1.Borrell.cons.15.Sayr.dec.27.de tẽ- ...din.Nauar.cons.29.eod.tit.

4 ...limita suprapositã conclusionẽ, quatenus de ...spensione loquitur non procedere, vbi proba- ...biter Episcopus alterius diœcesis clericum esse ...ignorauerit, vtpotè quia parentes eius de sua ...diœcesi eum esse dixerunt, vel communiter pro ...tali habebatur, nã per cit.c.eos, requiritur, vt ex ...presumptione id fuerit, ob verbũ illud præsum- ...serit, præsumptio autẽ dolũ requirit, quo caret ...hic Episcopus ob probabilẽ ignorantiam facti ...sic respondit sacra Cõgregatio in eod.c.8. & Nauar.in cons.40. de temp. ord. & Vgol. de ...potest.Episc.p.2.cap.26.§.22.sub num.2.

SVMMARIVM.

1 *Minus quis efficitur quatuor modis.*
2 *Originarius dicitur, qui in aliquo loco ortus est.*
3 *Ciuis electus dicitur propriè Ciuis.*
4 *Filius sequitur originem Patris quo ad ordines suscipiendos.*
5 *Nunc non sequitur originem aui quoad præfatum effectum.*
6 *Filius non sequitur originem patris naturalis.*
7 *Nunc in peregrinatione sequitur domicilium Patris.*

De originis Episcopo.

RESOLVT. CCLVII.

1 ET quia de iure cõmuni quatuor modis subditus Episcopo quis dicitur, habito respectu ad ordines, s.primo ratione originis, secundo ratione domicilij, tertio ratione beneficij ...ficij, quod quis habet in diœcesi Episcopi ...dicitur in c.1.& c.nullus de tẽp.ord. lib.6. ...ratione habitationis triennalis cũ Epi- ...habetur apud Trid.Syn. sess.23. de re- ...cã rẽ de his omnib. modis agamus,& ...subiectione habito respectu ad originẽ.

2 ...originarius, seu ciuis dr ille, qui natus ...alio loco l.1.ff.ad municipalem l.ciues ...lib.11.Affl.decis.284.Boer.dec.272. ...in l.3. C.de naturalib.lib.& in cons.62. ...Ioseph.Ludo.in decis.Perus.3.nu.15.Ant. ...decis.17.C.de verb.signif. & hac ratione ...dio acquiritur Epo, s. ob ortũ, qui fuit in ...cesi, vt dicitur in c. cum nullus de temp. ...6.qui ergo Neapoli ortus est, quoad or- ...suscipiendos, subiectus est Archiep.Neap.

3 ...quãuis ciuis dicatur etiã ille, qui in ciuili- tatẽ allicitur, seu recipitur, sm Affl.in decis.384 nu.14.Boer.decis.272.Capyc.decis.162. nu.16. Gabell.Milleloq.571. nihilominus in materia ...stricta, prout est receptio ordinis iudicarem nõ cõprehendi hunc ciuem allectũ quoad ordines ...suscipiendum ab Episcopo illius loci à quo fuit allectus, secundum Boer. in decis.13.num.24.

4 Amplia primo conclusionẽ procedere etiã in origine patris, quæ ipsa quoq; inspicitur, quoad ordines suscipiendos, quare ab Episcopo diœcesis, in qua pater natus est, ordines suscipere filius potest quamuis alibi ipse natus sit, ita glos. in c.1.in verb.alienigenas de vsur.lib.6.& Frãc. ibid.in fine Gemin.& Anchar.post Ias.in l.huius modi §.legatur ff.deleg.1.Nauar.in cons.19. de temp.ord.& ratio est, quia filij sequuntur originem patris l.assumptio §.1.ff.ad municipalẽ l.si vt proponis C.de incol. lib.10.& ciuilitatẽ paternam retinet filius, esto, quod alibi sit natus, quã in loco patris, Grãmat.in dec.103.nu.113. Gomes.Leo dec.20.diuers.tom.2. quare igitur, quis ordinibus initiari etiã potest ab Epo diœcesis, in qua Pater, Graff.tamẽ decis.25.in tit.de approbat.contrariũ asseruit, s. suam, & non patris originem spectandã esse, Doctores autem in c.cũ nullus ante factũ, opinionẽ hanc tenendam cõcludunt, post factũ priorẽ ad excusandos ordinatũ, & ordinantẽ, & ita refert Addit.ad sum. Bullar.Quaran.in verb. ord.vers. quoad tertiũ.

Amplia secũdo procedere etiã in professis in aliqua Religione, à qua electi ob delicta, fuerũt ordine, & habitu exuti, nam ordines suscipi debent ab Episcopo originis, modo alias habiles sint, ita dixit Nauar.in cons.84. de reg. & decisum refert Villaut in dec.21.nõ enim amiserunt subiectionẽ originis, ex quo à natura est, arg. §.sed naturalia in instit.de iur.nat. gent. & ciu.

5 Nunc limita primo non procedere in origine aui, qui nepos non sequitur eius originẽ quoad acquirendã subiectionem pro ordinum susceptione. Vgol.de potest.Episc. par.2.c.26.§.1.post nu.4.Couar.super 4.decretalium par.2.c.7.§.1. nu.15.& fuisse decisum in Rot Rom.refert Cæsar de Grass.dec.5.qui filij sint legit. & per eũdẽ Rot.in vna Legionen.Cappell.8.Martij 1577 coram Illustriss. Seraph. & ratio est sm Luc.de Penna in l.si filias, in fine C.de municip.& orig. post Bar.in l.assumpt.§.1. circa fin.ff.ad munic. quia ipse non est natus in potestate dicti aui.

Limita secundo id, quod de origine patris diximus non procedere in filio concepto, atq; nato postquam eius Pater deserta Prouincia, vel loco originis, domicilio aliò transtulit, quia non potest dici originarius, vel naturalis loci iam prius deserti à patre, sm Bal. in auth.sed omninò col.8.C.ne vxor pro mar.Alex.cõs.13.vol.1. & fuisse in Rota decisum scribit idem Cæsar de Grass.in decis.15.de probat.Affl.cit. dec.nu.4. & 6. & fuit dictum in vna Legionen. Cappella-

Digitized by Google

nię 23. Martij 1576. coram eod. de Graſſis.

6 Limita tertio in patre naturali, quia eius origo nõ inſpicitur quo ad præfatum effectum. l. 1. in fine, ff. ad municip. l. eius qui ff. eod. & ratio eſt, quia appellatione patris nõ venit naturalis, ſecundum Bald. in conſ. 23. vol. 1. arg. text. in l. fin. C. de natur. lib. & in l. fin. ff. de iur. delib. & in tali caſu filius originem matris, non autem patris ſequitur. Alex. conſ. 50. vol. 1.

7 De eo verò, qui in peregrinatione naſcitur, quod ſequatur paternę originis domicilium tenuit Bar. in l. 1. in fi. ff. ad munic. Boer. in dec. 13 nu. 4. Faber dec. 20. de verb. ſign. poſt Bal. in c. 2. de cõuerſ. infid. Vgol. cit. c. nu. 5. cõmuniter Canoniſtæ in c. Rodulph. de reſcript. & hanc communem noncupat Viu. in ſylua opin. 804.

Limita tandem ſuprapoſitam concluſionem minimè procedere in ciue ficto, prout in Officiali, & Doctore actu legentibus, qui prę ſumunt ciues ciuitatis, quam regit, & in qua legit Anna ſing. 365. Guid. Pap. dec. 631. Diaz. c. 6. & in relegato, qui dicitur ciuis illius loci, vbi relegatus eſt, l. filij §. relegatus ff. ad municipalem.

SVMMARIVM.

1 *Ratione beneficij quis efficitur ſubditus.*
2 *Amplia etiam ſi beneficium eſſet tale, vt non eximeret à iuriſdictione primi Epiſcopi.*

De Epiſcopo Beneficij.

RESOLVT. CCLVIII.

1 SEcundo habito reſpectu ad ordines ſuſcipiendos, quis ſubiectus eſt Epiſcopo dięceſis, in qua beneficiũ ipſe habet, ideſt Epiſcopus loci, in quo quis beneficiũ Eccleſiaſticum habet, ſuperior eius eſt, & ei conferre ordines poteſt, vt dicitur in c. cum nullus de temp. ord. lib. 6. & DD. ibi cõmuniter notãt Nauar. de orat. nu. 11. Gemin. d. c. cum nullus, nu. 2. Rot. in deciſ. 70. de reſcript. in antiq. & ratio eſt, quia reſpectu beneficij acquiritur domicilium ſecundum Felyn. Butr. & Panorm. in c. poſtulaſti, de foro compet. Diaz in praxi cap. 10.

Amplia primo locum habere etiam ſi ad titulum eius beneficij ordinatus non ſit, nam cit. cap. cum nullus, non diſtinguit, ergo nec nos diſtinguere debemus, l. de pretio, ff. de publ. in rem act. atq; ſic ſentit glo. in eod. c. cum nullus, in verb. Eccleſiaſtcum.

2 Amplia ſecundo locum habere etiam ſi eſſet tale beneficium, vt nõ eximeret à iuriſdictione primi Epiſcopi, vtpotè quia beneficium hoc nõ requirat reſidentiã, ita dixit Franc. in ead. glo. & Addit. ad ſumm. Bullar. Quaranta, in verb. ordo pag. 350. verſic. circa ſecundum.

Amplia tertio pariter locũ habere licèt beneficiũ huiuſmodi annexũ habeat aliquẽ ordinem certũ, vtpotè ſubdiaconatũ, nam Eps, vbi eſt hoc beneficiũ, poterit ei non ſolũ ordinẽ conferre ſubdiaconatus, verum etiam alios ordines, a que ſic ſentiunt, gloſ. ibi, & Franch.

Ampliatur quarto in præſtimonio, cũ & ip quoq; loco beneficij habeatur, & inter Eccleſi ſtica beneficia cõnumeretur c. fi. de cõceſs. prę in 6. Abb. conſ. 47. nu. 1. p. 2. Mandoſ. in reg. 3 q. 12. nu. 3. Achil. de Graſ. dec. 7. de cõceſ. præ Garz. qui alios innumeros citat in tract. de b nef. p. 1. c. 2. nu. 117. Declara oſa prædicta, qđ hunc effectũ videatur requiri poſſeſſio benefi & nõ ſufficere ſolã collationẽ, ſeù titulũ, ad h .n. vt efficiatur de eius foro neceſſariũ vr, qđ beat beneficiũ cũ effectu, imò & ſola poſſeſſi ſine titulo iuſto ſufficere videtur ad hũc effect per illã ẽnim videtur effici de foro illius Epi ſentent. Garz. de benef. p. 2. c. 4. n. 16. & ſeq. Ite declara, vt Eps, in cuius dięceſi eſt beneficiũ, p ſit ordinare, etiãſi illius prouiſio ſpectaret ad liũ Epiſcopũ, & hoc verũ niſi eidẽ eſſet ſubiect quoad iura Epiſcopalia, quia tũc ille haberet facere Gem. ĩ d. c. cũ null⁹ n. 5. & ibid. Frãc. n Add. ad sũ. Bul. ĩ ver. ordo, & Garz. ĩ cit. c. 4. n.

SVMMARIVM.

1 *Ponit ſex requiſita ad hoc vt beneficium dicatur Eccleſiaſticum.*

Vt beneficium Eccleſiaſticum dicatur ad effecti de quo ſupra, quæ concurrere debeant.

RESOLVT. CCLIX.

1 IN facti contingẽtia reſpõdi, qđ ad hoc, vt aliqđ beneficium eccleſiaſticum, debẽt in mul ſex requiſita cõcurrere, quę tradit Abb. c ſil. 47. illud de iure nu. 1. p. 2. Dec. in rubr. de ſcript. nu. 3. verſ. & ibi concludit, Gigans de ſionib. q. 86. nu. 7. & 8. & alij infra citandi.

Quorum primum eſt, qđ ſit fundatũ, Epi a ctoritate interueniente, gl. in verb. ſi benefic rum in fi. in clem. 2. de decim. & ibi cõiter o & Abb. in c. ſignificatũ nu. 5. in fi. de præb. Fel. c. ex parte, il 2. nu. 2. de reſcript. Dec. conſ. 2 1 viſo puncto nu. 4. Guid. Pap. in dec. 187. n. 1. R in c. decernimus n. 69. verſ. in iſto pũcto de iu Bertran. conſ. 379 n. 1. lib. 6. Rebuff. in praxi t quare inſtituta ſint beneficia nu. 10. Gomez i reg. de annali q. 20. Spin. de teſtã. gl. 4. princ. 36. Lãber. de iurepatr. lib. 1. q. 9. art. 3. nu. 1. totũ. Rot. in dec. 509. nu. 1. p. 1. diuerſ. Ceſar. Graſs. dec. 13. nu. 9. de præb. Ratio eſt, quia nu lus priuat⁹, ſine Epi auctoritate, poteſt locum crum, vel rem ſpiritualẽ conſtituere, c. ad hęc relig. domib. Guido Papa d. deciſ. 187. num. 1

Scđm requiſitum eſt, qđ habeat quid ſpiritu litatis annexum, nã ppter diuinum officium c tur beneficium, c. fi. de reſcrip. in 6. Abb. d. co 47. nu. 1. verſ. tertium cõſideratur. Anch. in r beneficium nu. 4. de reg. iur. in 6. Barbat. in c nſra nu. 74. de reſcript. Rebuff. in tract. de pac poſs. n. 287. verſ. tertio cognoſcit Lãber. de iu pat. lib. 1. q. 9. art. 3. ſub n. 3. verſ. tertio regrit

Tertium

Digitized by Google

Terminum requisitum est, quòd sit conferendũ clerico, non laico, c. cum adeo de rescript. c. ex literis de transact. c. 2. de inst. Anchar. Abbas, & alij vbi supra, Sylua de benef. in princ. nu. 2.

Quartum requisitum est, quòd conferri non possit, nisi ab Ecclesiastica persona, Episcopo, vel Papa, non verò à laico, c. si quis deinceps, c. si quis nullus 16. q. 7. & ibi glos. in summ. Anchar. 2 dreg. beneficium nu. 3. Lamber. d. art. 3. nu. 10. post princip. Rebuff. de pacif. possess. d. nu. 187. in princip.

Quintum requisitum est, quod si perpetuum hoc est, quod non cõferatur ad certum tempus, sed perpetuo, & ad vitam eius, cui cõfertur, hoc proprium beneficiorum est, cap. Sanctorum 70. dist. cap. penult. de clerico ægrotante, cap. si gratiæ, de rescriptis lib. 6. Milius in repertorio, verb. beneficium num. 24. Gigans d. q. 86. versic. quartum requisitum Rebuff. cum alijs vbi supra vers. quinto dignoscitur Achill. decis. 1. num. 4. de offic. Vicarij.

Nam sicut matrimonium carnale est perpetuum, est enim viri, & fœminæ coniunctio indissolubilem vitæ consuetudinem retinens §. 1. instit. de patria potest. sic, & hoc matrimonium, quod contrahitur inter beneficiatum, & Ecclesiam c. inter de transact. Rebuff. in praxi titul. requisita ad veram collationem.

Sextum requisitum est, quod conferens non possit sibi illud conferre nec retinere cap. fin. de elect. relatum de præbend. & ibi notatur.

SVMMARIVM.

1 *Substantia beneficij consistit in titul. non autem in quantitate.*

2 *Imperitia de beneficijs locum sibi vendicant in beneficijs exiguis.*

An text. in cap. cum nullus de tempore ordinand. in 6. locum sibi vendicet in beneficio tenui.

RESOLVT. CCLX.

SVponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus aliquod obtinuisset beneficiũ in Dioc. Nolana, verum tenue, atq; insufficiẽs ad victum, quare fuit dubitatũ an potuerit Episcopus Nolanus illum ordinare? & prima facie videtur dicendum quod sic, ex pluribus.

Tum primo, quia text. in cit. cap. cum nullus simpliciter, ac indistinctè loquutus fuit, quod efficitur subditus ratione beneficij, ergo non nos distinguere debemus, an beneficium sit magnum an tenue; argumento tex. in l. de pretio fit public. in rem act. & lex generaliter loquẽs generaliter etiam debet intelligi l. filium ff. de verb. præstand. & in proprijs terminis, ita videtur quoq; sentire gl. in d. c. cũ nullus in verb. Eccles.

1 Tum secundo, quia substantia beneficij Ecclesiastici non consistit in quantitate, seù redditu, sed in ipso potius iure seù tit. argumento glos. in c. vnic. vt Eccles. benef. & propterea dicebat Artam. in consil. 22. quod in beneficijs Ecclesiasticis plus, & minus non differunt specie.

2 Tum tertio, quia iura loquentia de beneficijs locum sibi vẽdicant etiam in beneficijs exiguis secundum Rub. in cons. 17. hinc est quod si impetrans rescriptum ad beneficia non fecit mentionem de beneficio tenui vitiatur rescriptum cap. si proponente de rescript. & taciturnitas etiam tenuis beneficij vitiat dispẽsationem super pluralitate cap. non potest de præben. in 6. & etiam in beneficio tenui tenetur quis ad residentiam cap. conquerente de cleric. non residentibus.

Cæterum præfatis minimè obstantibus contrarium fuit dictum non posse scilicet præfatũ Episcopum Nolanum clerico Neapol. ratione beneficij tenuis sacros Ordines cõferre, & motus fui ex tacita mente Concilij Tridentini sessio. 21. de reform. c. 2. vbi postulat, vt istud beneficium sit sufficiens ad victum honestè, vt quis possit sacris Ordinibus insigniri, & hanc opinionem tenuerunt Vgolin. de potest. Episcopi cap. 26. §. 3. in fin. addit. ad summ. Bullar. in verb. ordo, & Piaseg. in sua praxi Episcopali par. 1. cap. 1. quicquid voluerit Henriq. cap. 22. §. 22. de sacram. ordin. est tamen bene verum secundum præcitatos, quod si beneficio tenui ordinandus vellet adiungere patrimonium sufficiens ad victum possit ordinari.

SVMMARIVM.

1 *Ratione pensionis quam quis possidet in aliena diœcesi non potest ab illius Episcopo ordinari.*

2 *Pensio non dicitur beneficium Ecclesiasticum.*

3 *Pensio, & beneficium ponuntur vt diuersa.*

4 *Pensio aut datur in titulum, aut in stipendium.*

An ratione pensionis, quam quis obtinet in aliena diœcesi, possit ab illius Episcopo ordinari.

RESOLVT. CCLXI.

1 IN facti contingentia respondi negatiuè, motus præsertim, quia text. in cap. cum nullus constituit tantummodò subiectionem ratione beneficij, & propterea non est extendendus ad pensionem; pensio enim est quoddam ius temporale separatum, formale, & per se distinctum ab ipso beneficio, Gigans de pensionibus q. 28. Crescent. decis. 14. de re iudicata Cæsar de Grassis in decis. 3. num. 8. de præbend. Rot. decis. 425. num. 2. par. 1. diuers. hinc est quod priuatus, & inhabilitatus ad obtinenda beneficia, non est priuatus ad obtinendas pensiones Na-

Digitized by Google

uar.conſil.12.num.15.de reſcriptis,& pęna extrauagantis cum deteſtabile de ſimonia contra committentes ſimoniam in beneficijs non extenditur ad penſiones, Nauar. conſil.16.nu.2. de ſim. & conſil.46. nu.1. de præbend. Gigans de penſionibus,vbi multa adducit q.99.nu.6.& 10.& per totum,& Clemen.1.de ſequeſtr. poſſ. & fructuum diſponens,quod ſequeſtrentur poſſeſſio,& fructus beneficij litigioſi ſtatim, quod pronuncietur prima ſententia diffinitiua in poſſeſſorio, vel petitorio ad fauorem actoris, & contra reum poſſeſſorem, non habet locum in penſione, quia non eſt Eccleſiaſticum beneficium,Gigans de penſion.quæſt.46.per totum. Hinc eſt,quod licet in beneficijs Eccleſiaſticis, non admittatur ſucceſſio patris in filium c.1. cũ alijs de præbendis,tamen Pater clericus habens poteſtatem transferendi penſionem,quam poſſidet, poteſt illam transferre in filium ſuum clericum,etiam illegitimum Gigans de penſionibus quæſt.86. nu.5.verſ. prædictis tamen non obſtantibus. Pariſ.de reſignat. lib.6.q.4.nu.21. Item in narratiua valoris non eſt detrahenda penſio impoſita ſuper beneficio, cum penſio ſit onus temporale,& non perpetuũ Put.deciſ.202 lib.3.Rota deciſ.184.num.3.lib.2.par.3.diuerſ. Item penſiones, etiam plures non inducunt incompatibilitatem aliquam cũ beneficijs,Imola in Clement.gratiæ num.10.de reſcriptis,Gigãs de penſionibus q.42. Duen. in reg.71. limit.5. Benedict. Capra reg.90.nu.90. Alphonſus Hoieda de incompatibilitate beneficiorum 2.par. cap.7.num.1. & per tot.ſic quoque Conſtitutio Pij IV.& Pij V.loquentes de confidentijs beneficiorum non habent locum contra transferentes penſiones per confidentiam, Nauar.conſ.2. num.6.verſic.an autem de conſtit. & conſil.16. de ſimonia,& conſ.46.nu.1.verſ.3.de præbend. Pariſ.de reſignat.lib.6.quæſt.4.num.52.cum ſequentibus, & in tract. de confident. quæſt. 23. per totum,vbi plura cumulat, & fuit reſolutum in vna Burgi.prætenſæ cõfidentiæ 5.Iulij 1591. coram R.P.D.Pegna doctiſs. Rotæ Auditore.

2 Et quod penſio non dicatur beneficium Eccleſiaſticum patet ex tex. in cap.quamuis il 1. de præbendis lib.6.vbi probatur, quod quando mandatur alicui prouideri de beneficio, vigore dicti mandati non poteſt prouideri de pẽſione, ratio eſt,quia penſio non eſt beneficium Eccleſiaſticum,& ita notat Geminian.ibi nu.2. quod appellatione beneficiorum non comprehenditur penſio,Anchar.ibidem 3. not. & communiter omnes Rebuff. in tract. de pacific. poſſeſ. num.92. & ſeq.

3 Idem etiam probat tex. in cap. ad audientiã il 2.de reſcriptis, ibi annuas penſiones, ſeù beneficia ex quo tex. clarè patet, quod penſio, & beneficiũ ponuntur, vt diuerſa, & ita notat ibi Abbas not.1.Felin.nu.2. & latè reſoluunt Selua de benefic.1.par.quæſt.3.num.3.Caccialup.in tract. de penſion.quæſt.28. per totum, vbi reſpondet ad Barbatiam contrarium tenentem in d.cap.ad audientiam,& ſatisfacit tribus fundamentis per eum adductis Alphonſus Hoieda de incompatibilitate beneficiorum 2.p. cap. num.4.cum ſeq.Gomez de expectatiuis nu.9 Staphil.de lit.grat.tit. de expectatiuis forma nu.25.Azeued.l.1.tit.4.num.5.lib.5. recopila Rebuff.in tract.de nominationibus nu.39.Gregor.Tholoſ.in inſtit.rei benefic. cap.11.num.

4 Quod etiam procedit ſiue penſio detur in titulum,vt communiter fieri ſolet,quando reſeruatur ſuper fructibus alicuius beneficij in fauorem alicuius clerici ad vitam illius, ſiue detur in ſtipendium, puta pro patrocinio præbendę pro negotijs ſollicitandis, pro pulſandis campanis,vel alijs ſeruitijs,vt Gigans d.q.28. nu. Mandoſ.in regula de annali q.9.verſ.ego vero vbi propterea tenent, quod regulæ de infirmis reſignantibus,& de annali non habent locum in penſione,quæ datur in titulum,Nauar. co 11.num.2. de præbendis.

Et pro hac etiam ſententia facit,quod ad titulum penſionis quis ordinari non poteſt, n neceſſitas, aut commoditas Eccleſiæ aliud ſi deat,prout Epiſcopus iudicauerit,vt diſponit in Concil.Trident. ſeſs.21.de reformat. cap. verſ. patrimonium verò, vel penſionem, vbi pertè docetur, penſionem non eſſe beneficiu Eccleſiaſticum.

Et penſionem habens,non gaudet priuileg fori,ſicut habens beneficium Eccleſiaſticum, terminis Concilij Tridentini ſeſſ.23. cap.6.r quirentis beneficium Eccleſiaſticum, vt qu fori priuilegio gaudeat,quamuis nec habitun nec tonſuram deferat,vt ſacra Congregatio d ſuit 19. Iunij 1586.ſub his verbis,vt tradit P riſ. de reſignat.lib.1.q.11.nu.70.& lib.2. q.1 num.15.Azeued.in d.l.1.tit.4. lib.1. recopil ſub num.5.verſ. ſed an penſio, & ita declarau Sacra Congregatio, per hæc verba: *Cui ſeruata fuit penſio, vt clerico, ſi non incedat habitu, & tonſura, non gaudet priuilegio fo*

Tandem his omnibus accedat, quod ſcri reliquit Vgol. de poteſt. Epiſc. cap.26. num per hæc verba,excipitur tamen primò,vbi p ſionem quis haberet etiam in titulum,nõ e Epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vn penſio habetur, ius habebit in penſionariu quoad ordines;quarè nec Epiſcopus poterit dinare Clericum, ob id quod patrimonium ſua Diœceſi habeat,ad cuius titul. vult ordi ri, ſi ratione alia ſubditus ei non ſit.

SVMMARIVM.

1 *Nemo debet ex ſuo delicto commodum reportare.*

2 *Ordo collatus ratione beneficij obtenti in fraudem ten*

An

Digitized by Google

An beneficium obtentum in fraudem iuuet quoad susceptionem ordinum.

RESOLVT. CCLXII.

IN his contingentia respondi negatiuè ex pluribus. Tum primo, quia ita tenuerunt Adrianus Bull. in verb. ordo, Piaseg. in praxi Epis. par. 1. c. 1. per hæc verba, & caueri debet beneficium conferatur in fraudem, ad hoc vt quis extrahatur ex aliena Diœcesi, talis enim fraus non prodesset cap. eos, qui de temp. ord. in antiqua glosa, verbo figmento.

Tum secundo, quia nemo debet ex suo delicto commodum reportare l. siuè hæreditaria, ff. de negot. gest. & fraus, & dolus nemini patrocinari debeat, l. cũ causa de probat. & malitijs hominis est obuiandum, l. in fundo ff. de rei vend. & pœna suos debet tenere auctores, l. sancimus C. de pœnis.

Bene tamen verum est, quod si ratione præfati beneficij ordo collatus fuerit, tenet, & valet collatio, secundum Guid. Pap. decis. 449. Franc. Marc. decis. 455. par. 1. Borrell. consil. 15. vol. 1. & ratio est, quia quod fieri non debuit, factum tamen tenet, l. 2. §. biduum, ff. quando appellat. sit, & in l. relegatorum §. ad tempus ff. de interd. & releg.

SVMMARIVM.

1 *Efficitur subditus Episcopo ratione domicilij.*
2 *Domicilium contrahitur solo animo, qui animus ex coniecturis colligitur.*

De Episcopo domicilij.

RESOLVT. CCLXIII.

1 TErtio habito respectu ad ordines suscipiendos, quis etiam Episcopo subditus domicilij ratione efficitur, quod quidem contrahitur, si quis transferat se ad habitandum in aliquo loco, & declarat expressè se habere animũ contrahendi ibi domicilium, statim enim illud acquirit absque aliqua temporis expectatione, Imol. in cap. ad Apostolicæ de decimis, Abb. in cap. fin. de parochijs, Franc. in cap. cum olim de temp. ord. in 6. Felyn. in cap. dilectus filius secundo de rescriptis. Petr. de Vbald. in tract. de canon. port. Episc. & Parochiali cap. 7. Mascard. de probat. concl. 534. Meno. de arbitr. Iud. lib. 2. cent. 1. casu 86. & aliqua tradit Afflict. decis. 384. & Henriq. in sum. lib. 10. de sacram. Eccles. cap. 22. §. 2.

2 Quando verò non declarat animum, tunc recurritur ad coniecturas, quarum prima est, cùm quis in locum aliquem maiorem partem bonorum transfert, & ibi contrahit domicilium Bar. in l. placet, ff. ad municip. & hanc esse receptam sententiã testatur Meno. loco infra citato Paul. Piaseg. in prax. Episc. par. 1. c. 1. sub nu. 9. inferẽs, quod aliter sola emptio domus, vel alicuius partis bonorũ domiciliũ non facit c. dilectus de rescript. c. si Episcopus de paroch. iunctis glos. in cit. c. cum nullus, Host. in sum. de foro compet. nu. 4. Ang. & Armil. in verb. domicilium, si verò nihil habet in bonis habitatio decennij cũ animo habitandi perpetuò requiritur, l. 2. C. de incol. Nam domicilium in dubio per assiduam in loco habitationem cõtrahitur l. 2. C. vbi Senat. vel Clariss. & quãdo quis dicatur assiduè in loco habitasse plures Doctores sẽserunt decẽnij cursum sufficere, quos recẽset Rot. decis. 105. nu. 3. par. 2. diuers. Aliqui verò tenent id Iudicis arbitrio terminandum esse, quos refert, & sequitur Menoc. de arbit. Iud. lib. 2. cent. 1. casu 86. n. 16. quinimò Nauar. in cons. 2. de temp. ord. ad hoc, vt quis possit ordinari ab Episcopo domicilij, censet sufficere mansio non minoris tẽporis in loco factã animo tamẽ ibi perpetuò permanẽdi. Quę nu. 1. diximus intellige concurrente aliquo actu, seù signo significatiuo assumpti domicilij Abb. in c. fin. de paroch. Felyn. in c. dilectus nu. 11. de rescript. & ita iudicauit Rota Rom. in decis. 150. par. 2. In Curia tamen Archiepisc. Neapol. seruatur, quòd clerici exteri, qui cũ dimissorijs suorũ Ordinariorũ in Ciuitate Neap. morantur, quamuis declarent se habere animũ contrahendi domicilium in ea, & per longum tempus in ea habitauerint, non admittuntur ad ciuilitatem Neapol. nisi capta informatione, quod in eorum patria nõ habeant aliqua bona, & tamdiù Neapoli habitauerint, quòd præsumptio sit amplius non habere animum redeundi ad patriam, & postea, mediante decreto, declarantur ciues Neap. & nisi prædicta fiant, nõ habentur pro talibus, nec conferuntur eis ordines sine dimissorijs suorum Episcoporum; nec etiã permittuntur celebrare Missas in Ciuitate, & Diœcesi, & quod quis efficiatur ciuis per creationem ex decreto, vel priuilegio cõmunitatis, sicut origine latè comprobat Mar. Antonin. var. resol. lib. 2. resol. 42. nu. 2. cum tribus seqq.

SVMMARIVM.

1 *Pluribus in locis potest domicilium haberi.*
2 *Filiusfamilias potest acquirere domicilium.*

An quoad ordinum susceptionem, possit quis pluribus in locis domicilium habere.

RESOLVT. CCLXIV.

1 IN hac quæstione respondendo dicebam, de iure veriorem esse sententiam, posse quẽ pluribus in locis domicilium acquirere; idq; ostendebam auctoritate, iure, & ratione.

Auctoritate enim probatur primo per glos. in c. 1. de sepult. & glos. in c. cum nullus in verb. domiciliũ de temp. ord. in 6. & in l. Senatores in verb. adiectionem ff. de Senat. & in l. in adoptionem

nem C.de adop. Abb.in c.in nostrã nu.10.de sepul. Affl.decis.384.nu.4.& seq. Gaball. Milleloq. 571. Tepat.lib.2.var.iuris sent.tit.319. Mascar. conclus.535. Vgol.de potest.Episc.c.26.§.2.hoc autem cõtingit,vbi in locis pluribus quis equè habitat,exempli gratia,quis estiuis temporibus in hoc loco,hyemali b. verò in illo,arg.tex.in c. is,qui de sepul.cui accedat Rot.diuer.dec.674 p.2.Itẽ potest tradi aliud exemplũ,cũ quis plura beneficia residentiã requirentia obtinet, sm Fel.in c.dilect.nu.3.de rescrip.Nauar.cons.4.de constit.Piaseg.in prax.Episc.par.1.cap.1. vers. & ex ista diuersitate.

2 Ratione autẽ sic probo;nam filiusfam. potest domicilium acquirere,l.placet ff.ad municip.& tamẽ subiungit I.C.in l.non vtiq; ff.eo.nõ vtiq; vbi pater habet,ergo patet posse quẽ duo domicilia habere,s.propriũ,& patris,stãte præsertim reg.iur.qđ filius sequitur domiciliũ patris, l.assumptio §.si filius ff.ad munic.l. filios C.eod.de municip.lib.10.Ruiz decis.3.Rot.Lituan.Fel.in c.Rodulph.n.14.de rescrip.Boer.dec.13.nu.16.

Iure enim probatur per text. expressum in l. eius qui §.1.ff.ad municip.vbi potest quis plura domicilia habere, & probatur etiam per tex. in l. labeo ff.eod. vbi non est in iure dissonum, vt quis duo domicilia acquirat.

SVMMARIVM.

1 *Clericus habet electionem, à quo velit ordines sumere.*
2 *Variatio cuilibet permittitur.*
3 *Quando vni competunt plura iura, vno sublato, seù electo, alia illæsa remanent.*
4 *Exceptio, seù limitatio format, atque constituit regulam.*

An per electionem vnius istorum Episcoporum censeatur præclusa via, quo minus pro reliquis ordinibus recipiendis possit ad alios Episcopos accedere.

RESOLVT. CCLXV.

SVpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus habebat beneficium in Diœcesi Auersana,& domiciliũ in Ciuitate Nolana, & consequẽter oẽs isti Episcopi sunt eius superiores,quare cum idem clericus sumpsisset quatuor ordines minores in ciuitate Neap.fuit dubitatum,an potuisset accedere pro reliquis ordinibus recipiendis ad reliquos Episcopos superiores, & videbatur prima facie dicendum, quod sic, ex pluribus.

1 Tum primo,quia certũ est præfatum clericũ habere electionẽ à quo ordines sumere vellet, vt probatur in d.c.cum nullus,& qui potest eligere,potest etiam variare,l.eum qui certarum, ff.de verb.oblig.Tiraq.in l.boue §.hoc sermone nu.24.cum seq.ff.de verb.signif.Affl in constit. statuimus vt magnæ in 6.notab.q.23. nu.25. & varians, eligere dicitur,sm Carauit. in rit.228. nu.17.& 233.nu.9.Achil.de Grass. decis.15. & in decis.14.de pension.Balb. decis.25.

2 Tum secundo, quia regulariter cuilibet permittitur variare,nec censetur prohibita, nisi in casibus à iure expressis,sm Artam.in decis.3.c renunc.Affl.in dec.146.Hinc est primo,quod in causa appellationis possit quis variare agendo alia actione,vt in casu Affl.dec.53.vbi egit quis prius ex testamento,& non potuit obtinere, voluit postea agere in causa appellationis ab in testato,& fuit dictum,quod potuerit. Itẽ testis potest vnum extra iudicium, & aliud in iudicio affirmare,& nõ iudicabitur falsarius,Guid.Pap in dec.593.Itẽ patronus potest variare, & quo modo,vide Polyd.Rip.obser.197. licèt non pos sit lite pend.Cresc.dec.10.de iurepat. Item qui detulit iuramẽtum alicui potest variare,illud reuocare.Thes. fil.decis.16. & vicinus, qui in congrui petijt,potest pœnitere,& recedere à sua petitione inuitò emptore rei possessore,Vinc.de Franc.in dec.346.p.2.Hinc est,qđ ille, qui produxit,& præsentauit testes, potest pœnitere, reuocare suam productionem,ne examinentur Rot.Auen.decis.116.in decis.diuers. to.3.& nuncians liti antequã pars sciuerit,vel ratũ habuerit,pœnitere potest.Capyc.dec.133.num.5.

3 Tũ tertio,quia quando vni cõpetunt plura iura,vno sublato,seu electo, alia illæsa remanent l.si domus ff.de seruit.vrb.pręd.quia per electionẽ vnius iuris quis non videtur alteri renunciare,Bar.in l.1.C.de fur.& in l.1.ff.de cond.indeb & in auth. hoc loco C. si secundo nupserit mulier.Hinc est,quod si creditori cõpetit actio hypothecaria,& personalis electa hypothecaria non tollitur ipsa actio personalis,l.aduersus de act.& oblig. quemadmodũ actio cõmuni dividundo per actionem pro socio,l.actum ff.pro soc.& conditio furtiua per actionem furti, l. pro fure ff.de cond. furt.

4 Tum tandem,quia exceptio,seù limitatio format, atq; constituit regulam, sed inter cæteras limitationes,quas tradunt DD.in hac re,est,vt clericus ab vno ex prefatis Episcopis ordinatus esset ad titulum beneficij,quod residentiã possit,vel ad titulũ patrimonij pro vtilitate,& necessitate Ecclesiæ,tunc enim Episcopus domicilij,nisi prius habeat à primo Episcopo, qui ordines contulit,an cesset causa iusta, ob quã fuit ordinatus, ordines ei conferre non debet, sed remittere ad ipsum Episcopum,vt inseruiat Ecclesiæ,cuius gratia ordines ei collati sunt, ita addit. ad summam Bullar. Stephan. Quarant in verbo ordo.

Cæterum supradictis non obstantibus cõtrarium consului nonnullis Episcopis domicilij, beneficij, cupientibus ordinare quosdam clericos, qui sumpserant ordines ab eorum originali Episcopis : quare non obstant in contrariũ adducta,quia respondetur,quod magis communis

opinio

…hoc est, quod in dubio variatio prohibetur, …dine in ordinibus, & beneficialibus, sm … c.ne captandę de cõcess.preb.in 6. … Grass.decis.13.de pens.sic clericus ha… latem nominandi, nequit variare, … 1. de præbend. in antiq. sic reseruа… cet variare, Put.decis.193. lib.3. sic … resignatione non habet locum varia… c.114.eod.lib.Vnde creditor,qui egit …tia super certis bonis,nequit postea … variare,Capy.dec.33.sic quoq; agēs …cipalē,nequit variare, agēdo contra … Guid.Pap.dec.348.sic deniq; actua … electus nō potest variare,Polyd.Rip. … & cui permittitur electio denegatur … pulchrè dicit Thes.fil.decis.65.

SVMMARIVM.

…is efficitur ratione triennalis habitationis. …rbus casibus.

…copo habitationis triennalis.

RESOLVT. CCLXVI.

…mò subditus est cõmuui iure Episcopo …ordines,qui per trienniũ cũ eo mora… …t Episcopus conferre ordines ei po… …triennii seeũ morat'est,modo benefi… …ei cõferat,ita hĩ apud Trid.Syno.ses. …c.9.& Nau.in cõs.4.q.1.de tẽp.ord. …e primo procedere in eo familiari, …copo fuerit commoratus,& præsens …aliquin si absit, esto sumptib' Epi… …t.priuilegiũ hoc nõ habebit,ex quo …ci non potest quoad mores,& reli… …ē triennii est præscriptũ. Ita Lo… …d.26.vers.tertius casus, Maiol. de … lib.4.c.2.nu.5. Burgas in eiusdē …atu,q.27.nu.13.Addit.ad sum.Bul … verb.ord. vers. limita in eo pag. … potest.Epis.cap.26.§.4.

…cundo non procedere in Episcopis …, isti enim ratione familiaritatis ne… …re possunt,tex.expressus Cõc.Trid. …de refor.in illis verbis, *etiã prætex…* …*tatis continuæ cõmensalitatis suæ*, …non habet diœcesim,in qua familia… …ciliarius, cũ neq; ipsi dicantur esse … proprio, neq; habent beneficia,de …cãt ordinatis.Addit.ad Quaran.loc. …s V. decreto suo consistoriali ordi… …les Episcopi titulares Pontificalia … sint absq; expressa licẽtia sedis Apo … in diœcesi,ad quã fuerint dati suffra… …ã de cætero non dentur,nisi Ecclesijs …& illis quæ solitæ fuerunt eosdē ha… …assignatione certi stipendij ad minus …o.de Camera super fructib. illi' Ec… …s propria auctoritate percipere pos… …tur Leo in sua praxi c.18.n.17.p.3.

Limita tertio, vt nequeat dispẽsare super interstitijs tpum, neq; si quis esset illegitimus ad minores ordines illũ habilitare possit, vt p plura in vtroq; negatiuã partẽ sustentando deducit Nauar.in cons.27.& 28.de tẽp.ord.in antiq.optimè Rodriq.in sum.p.2.c.14.nu.10.vbi rationẽ assignat,& respondet contrario Piaseg.in Prax. Episc.p.1.c.1.sub nu.15.vbi quoad dispensationẽ circa interstitia in promouendo seruanda limitat,nisi arctetur intra certũ tempus ad suscipiendũ ordines propter beneficiũ acceptum requirens certum ordinem ex Nauarro,& Zerola in locis per eum citatis.

SVMMARIVM.

1 *Fines mandati non sunt excedendi.*
2 *Verbis Episcopi asserentis, quem esse familiarem, non creditur.*
3 *Tempus in dubio præsumitur continuum.*
4 *Familiaritas vt prosit, debet esse continuata.*

An tempus triennalis familiaritatis ad effectum suscipiendi ordines ab Episcopo non suo, debeat esse continuus.

RESOLVT. CCLXVII.

SVpponatur in facto, qđ quidã clericus diœcesis Neap.sit familiaris Episcopi Nolani,& cũ vellet ratione præfatę familiaritatis ordines suscipere,fuit oppositũ non suffragari ipsi tale tẽpus,eo qđ se absentasset per aliquos menses, quare fuit dubitatũ corã me an tale tẽpus triẽnale debeat esse de necessitate continuũ, & respondi, quod sic,motus ex pluribus.

1 Primò,quia ita expresse videtur dispositũ per Conc.Trid.sess.14.c.2.de refor.ibi, *etiã prætextu familiaritatis continuæ cõmensalitatis suæ, ex quo verbo continuè arguitur hanc facultatẽ, seu potestatẽ esse limitatã*, & propterea non debet excedere limites,l.diligenter ff.mãdati,tradunt latissimè Moderni in c.cũ ordinem,& in c. si quando,de rescript. qualitas .n. tribuẽs hanc potestatẽ necessariò ,pbãda erit,not.Lap. alleg 59.Bellã.dec.747.Mys.dec.1.cẽt.3.Affl.dec.24(

2 Nec verbis narratiuis Epi asseuerãtis,quẽ esse continuum triennalem familiarem fides adhibẽda erit,vt probat Paris.cons.136.n.31.vol.4.

Tũ secundo,quia si alias diceremus, cessaret mens,atq; ratio finalis Concilij, s.cognoscendi mores illius clerici per tale tẽpus ita Maiol. de irreg.lib.4.c.2.nu.5.Lopez ad Diaz c.26.Vgol. de potest.Epi c.26.§.4.Nauar.cons.11.de temp. ord.Suar.to.5.disput.31. sect.1.nu.15. Henriq. lib.10.in c.22.nu.2.Fornar.de sacr.ord.c.5.Addit.Quarã.in sum.Bull.verb.ord.Piaseg.in prax. Episc.p.1.c.1.nu.15.dĩ .n. triennalis familiaris Epi,qui præsens sẽper assistit eidẽ Epo,non qui in aliquo loco moratur per aliqđ tẽpus, etiã si ibidẽ sumptibus Epi viuat Maiol.cit.loco nu.5. Artam.cons.6.Rub. cons.90.Rodriq.in summa par.2.cap.14. num.10.

3 Tũ tertio, quia in dubio tẽpus præsumi debet esse

Digitized by Google

esse continuũ, secundũ Bar. in l. siue possidetis C. de probat. Bald. cons. 50. vol. 1. Menoc. cons. 22. eo. vol. Cassan. in cõsuet. Burgund. in tit. de iust. rub. 1. §. 8. gl. 6. n. 13. & idẽ Bar. in §. aliud quoq; in auth. de hęred. & Falcid. Tepat. lib. 1, var. iuris sent. fol. 335. hinc est qđ annus nouitiatus ab vltimo ingressu continuus requiritur, Nauar. cõs. 17. de regularibus. & in cons. 3. de conuers. coniug. Sayr. dec. 40. & in dec. 90. de regularibus.

4 Tũ tandẽ quia familiaritas, vt prosit debet esse continuata Bellam. dec. 612. Cresc. dec. 16. de rescrip. & in dec. 18. de probat. Achil. de Grass. dec. 13. de præb. & cõtinuatio dr̃ propriè quãdo nullo modo apparet de intermedio l. si ex plagis §. tabernarius ff. ad leg. Aquil. vnde cõtinuatæ præsentationes in materia iurispatronat. dicuntur, qñ vna sequitur alterã sm̃ Borgn. in dec. 17. p. 2. idẽ in dec. 17. nu. 23. p. 1. est. n. cõtinuatio rerũ cõiunctio, & subordinatio, quarũ extrema inuicẽ se contingunt, vt latè per Bardũ in tract. de tpe vtili, & continuo c. 1. Paris. de benef. resign. lib. 3. q. 5. nu. 47. quare fuit resolutũ ex supradictis prefatũ tẽpus omninò continuum esse debere; & interruptum nihil suffragari; limitauit tamen nõ procedere modicũ tẽpus abesset, quia de modicis non curatur l. scio ff. de in integrum restitut. vel si ex causa legitimi impedimenti abesset puta infirmitatis, & simil.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest ordinare familiarem suum non subditum, nisi per triennium secum moratus fuerit.*
2 *Qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi.*
3 *Tempora in dubio non coniunguntur.*

Huiusmodi triennium à quo tempore numerandũ.

RESOLVT. CCLXVIII.

POne quod quidã fuisset in seruitio alicuius clerici per aliquod tpis spatiũ, qui clericus postmodum fuit effectus Episcopus, & cũ dictus eius famulus vellet ab eo vti familiaris, ordines suscipere, fuit oppositũ non esse familiarẽ triennalẽ, vnde fuit dubitatum corã me an sufficiat, quod triennium incepisset antequã Dñs esset effectus Episcopus, vt ordinari possit, & respondi negatiuè motus ex pluribus.

1 Tũ primo, quia Conc. Trid. sess. 23. c. 9. loquitur de familiaritate triennali habita penes Episcopũ. ibi, *Episcopus familiarem suũ non subditum ordinare non possit nisi per triennũ secum fuerit cõmoratus*, igitur nõ debet extendi ad familiaritatẽ habitam penes personam priuatã, quãuis postea cõsequatur Episcopalẽ dignitatẽ.

2 Tũ secundo, quia qualitas adiecta verbo debet intelligi sm̃ tẽpus verbi l. Titius ff. de milit. testam. Bald. cons. 22. vol. 1. Alex. cons. 13. vol.

3 Tum tertio, quia si alias diceremus tempora coniungerentur cõtra tex. in l. Pomponius §. 1. & seq. ff. de acq. possess. & in l. in id tempus ff. de vsucap. verum quicquid sit ex supradictis cõtrarium est in praxi hodie tenẽdum, cũ iuxta affirmatiuam opinionem declarauerit, Sac. Cõgre. Illustriss. Cardinalium, test. Fornar. de sacr. or. c. 5. & tenet quidam Nouiss. in sua praxi c. 81.

SVMMARIVM.

1 *Clerici debent esse literis instructi, & his, quæ pertinent ad exercendum ordinem.*
2 *Defectus illiteraturæ est indispensabilis.*
3 *Ordinandi ad sacros ordines debent scire ea, quæ eorum ordini conueniunt.*

Quæ scientia requiratur in ordinandis.

RESOLVT. CCLXIX.

1 REspondetur de hoc agi in Conc. Trid. ses. 23. can. 12. ibi, *dignos dumtaxat*, & in ea sess. c. 14. ibi, *diligenti examine præcedenti*, c. 13. dum vult quod instructi debẽt esse literis & his quæ pertinent ad exercendũ ordinẽ, idest vt sciant quęnam pertineant ad illũ ordinẽ, qui volent suscipere, & ratio est, quia illiterati ordinari prohibentur cap. fin. de ætat. & qualit. ca. illiteratos 36. distinct.

2 Et ista literarum idoneitas est adeò necessaria, & de iure diuino, vt Papa non possit dispensare in eo, vt dicit Felin. in c. si quando col. p. nult. vers. sed dicas, de rescriptis Gomes. in c. nu. 113. de const. lib. 6. Nauar. c. 27. nu. 205. n. tab. 2. dicit Papã rarò aut nunquã in hoc dispensare defectu directè, nec minus potest Episcopus Sylu. tract. de benef. 4. par. q. 7. nu. 8. vers. 28. c. de temp. ord. lib. 6. c. illiteratos 99. dist. Diaz pract. crim. can. c. 18. Sot. in 4. sent. dist. 25. q. art. 4. concl. 3. Astens. lib. 1. tit. 13. & vt à principio ordine incipiamus dicas, quod ad primam tonsuram ordinandus sufficit, si sciat fidei rudimenta, legere, & scribere Conc. Trid. sess. 23. c. 4. de reform. ad alios minores promouendi lingua latinam intelligere debent ibid. cap. 5. & 11.

3 Ad sacros maiores ordinandi scire debent ea quæ exercendo eorũ ordini cõueniunt ibi c. 1. ad præsbyteratũ talis scientia requiritur, vt ordinatus sacramenta administrare, & populũ in his, quæ ad salutẽ scitu necessaria sunt, instruere valeat ibid. c. 14. licet ad summum in præsbyterio requiritur, & sufficit, vt sciat cantare, legere, construere, & intelligere verba illius idiomatis in quo est missaturus glos. in clem. 1. de concess. præb. Gemin. in c. si pauper. de præb. lib. 6. Nau. in c. 1. §. caueat nu. 19. de pœnit. dist. 6. sed pone Concil. Trid. sess. 23. c. 14. de reform. plus requiritur nempè circa Sacramenta ministranda, ad alios docendum.

SVMMARIVM.

1 *Nullus ordine sacro initiari debet absque titul. beneficij seu patrimonij.*
2 *Idem dicendum in regularibus non professis.*
3 *Ordinatus absque titul. est irregularis.*

De

Digitized by Google

Decret. ordinandorum.

RESOLVT. CCLXX.

1 Aliqui titulo aut beneficij, siue patrimonij nemem ordine sacro initiari posse adnotatur in cap. non licet de præb. & dignit. & etiam Episcopus tenetur de suo prouidere cui Episcopus eod. tit. quæ obligatio transit eius successores, Abb. in cap. per tuas 13. fi. & Socin. nu. 1. de simonia tex. & DD. in quem secundum eodem titul. Abb. in cap. vlt. & Compos. nu. 4. de temp. ordin. Cord. & Lara in l. siquis à liberis §. & si impubes, n. 31. ff. de liber. agnosc. Io. Matienco lib. 5. resolut. 6. l. 1. glos. 9. nu. 8. Ant. Burgos. in c. Eccles. S. Mariæ nu. 137. de constit. Rebuff. in prax. cum. de rescripto in forma cõmuni nu. 11.

1 Ampliæ primo procedere dictum principale, quia regulares non professi, sine titul. possint ordinari, quinimò isti maiore prohibitione ligantur & contrauenientes ipso facto incurrunt suspensionem executionis ordinum susceptorũ super ordinationem Pij V. publicatã die 12. Nouemb. 1568. nomine autem religiosorum professorum cõprehenduntur etiam patres Societatis, & vere sunt religiosi professi licet tantum simplicia vota emiserint, vt declarauit Gregor. 21. in I. constit. sua incip. Ascendente Domino Anno 1584. octauo Kal. Iunij, qui Pontifex exemit dictos religiosos Societatis Iesu præfata Constitutione Pij V. qui post tria vota simplicia ante solemnẽ professionẽ possunt promoueri ad omnes sacros ordines promoueri debeant sui Præpositi Generalis, vt in literis eius 1575. quæ habentur in libro literarum, publicarum Societatis Iesu pag. 130. quod tenent quàplures Doctores; Quæ Pij V. Cõstitutio habet locum, tàm in non professis, quàm in professis, prout in Rota decisum fuit in una Vergilen. canonicatus 3. Martij 1595. coram Blanchetto, Blachetto, cum loquatur de his, qui sacros, & liberè ad sæculum redire possunt.

1 Ampliæ secundo vt sic ordinati regulares non professi sine titulo in illo ordine ministrantes efficiuntur irregulares, vt censet Maiol. de irregular. lib. 4. cap. 15. nu. 1.

SVMMARIVM.

1 *Quantitas patrimonij est arbitraria.*
2 *Qualitas considerandas ab Episcopis pro illa arbitranda, & num. 3. & 4.*

Patrimonium Clerici quantum esse debeat.

RESOLVT. CCLXXI.

1 Quantitas patrimonij ad cuius titulum ordinẽ sacrum quis susceperturus est, quenam esse debeat, communiter concludunt arbitrariã, & specie voluit Menoch. de arbit. Iud. lib. 2. cas. 10. Graff. de arb. Confess. lib. 2. c. 49. Paris. de resign. benef. lib. 4. q. 2. nu. 93. Gened. in collect. canon. p. 2. c. 21. Graff. de temp. ord. consil. 4 vol. 1. Vgol. de potest. Episc. c. 26. §. 12. in princ. Nouis. in sua praxi Episc. cap. 81. sub num. 2.

2 In arbitrando vero maximæ considerationis in primis esse debet, vt tãta sit patrimonij quãtitas, vt fructibus inde perceptis honestè sustẽtari ipse possit, vt disponitur in Conc. Trid. sess. 21. c. 2. de reform. ibi valeat absq; mendicitate alimenta sibi ministrare, ne mendicare cogatur in ordinis clericalis ignominiam, iuxta tex. in c. Episcopus, & ibi Doctor. extra de præbend.

3 Intellige hoc procedere de clericis promouendis ad ordines sacros, seu ad aliquem ordinẽ sacrum, non autem de promotis ad minores ordines, vt communiter concludunt Canonistæ in c. 2. extra de præbend. & ratio est, quia existens in minoribus potest retrocedere ab ordine clericali cap. 1. extra de cleric. coniug. secus in promotis ad sacros.

Secundo debet esse in consideratione locus originis clerici, quandoquidem in vno loco minorem impensam, quam in alio fieri contingit, minus .n. patrimoniũ clerico sufficere videtur, qui moratur in oppido, seu moratur in villa, quam qui in ciuitate, & aliud ei, qui moratur in ciuitate magna, quam qui in parua, vel ei, qui in metropoli; Lanfranc. dec. 222. Artam. dec. 3. de prob. Graff. d. c. 49. & Neapoli sm Nouis. loco cit. non ordinantur nisi habentes ad minus annuos redditus ducatorum triginta sex.

4 Tandem considerari debet dignitas ordinandi sm gloss. c. Episcopus verb. victu 10. q. 2. facit tex. in l. plenum §. præter habitationem, vers. & ex his, ibi largius cũ vsuario est pro eius dignitate agẽdum, cui relictus est fundus ff. de vsu, & habit. ex quo tex. adnotauit Andr. Barol. in cõstit. Siciliæ incip. minoribus, & ibi post eũ Affl. in 4. quæst. quod ratione nobilitatis, quæ multa habet priuilegia, si inuestiatur nobilis de emphyteusi, operatur qđ non admittatur spurius ignobilis, vel rusticus, quia de eis non videtur cognitũ, licet inuestitura loquatur pro se, & quib. dederit, nã intelligitur de psonis habilibus, & paris conditionis, Bal. cons. 207. quæstio est nu. 3. vers. sed considera, sic in delictis puniendis minor pœna imponitur nobili, quam vili persone, quia nobiles ignominiosis pœnis non subijciuntur Fulgos. cons. 157. supposito statuto col. pen. nu. 4. pariter in beneficijs Ecclesiasticis assequẽdis facilius datur dispensatio ad plura incõpatibilia nobili, quã ignobili c. de multa extra de præb. in fine cũ ibi notatis, sic intuitu nobilitatis, vberius interpretatur, quando relictus esset vsus alicuius rei nobili, quã si plebeio, cui adde semper, & dignitate legatarij legatũ augeri per tex. in l. sed, & si susceperit §. sed & si proponant vbi glo. notab. ff. de Iudicijs, & l. si seruus pluriũ §. vlt. ff. deleg. 1. & bene facit tex. in l. si longius in fine ff. de Iudic. Vbi augetur vtilitas propter dignitatem, & quod scribit Bal. in d. l. filiusfam.

per

per illum tex.ff.de donat.cum quid conceditur nobili intelligitur priùs eſſe cõceſſum,& Angel. per tex. in d.§. ſed & ſi proponant dicit quod ſi teſtator paruum ſuum patrimoniũ iuſſit diſtribui inter pauperes, non potuerit inter nobiles pauperes diſtribui, licet ſint pauperes, quia de nobilibus ſenſiſſe non videtur donans modicum quidpiam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ad cuius titulum quis eſt ordinatus, reſignari non poteſt.*

2 *Limita ſi quis haberet aliundè, ex quo ſe alimentare poſſet.*

An beneficium, ad cuius titulum quis ſacris ordinatus eſt, poſſit reſignari.

RESOLVT. CCLXXII.

1 REſpondeo quod communis,& ab omnibus recepta ſententia etiam in praxi eſt negatiua, quam tenet Nauar.in Manuali c.22.nu.18 Sebaſt.Medic.in l.vlt.gloſ.3.nu.312.C.de legib. Nauar.conſ.14.nu.2.de temp.ordinat.

Et probatur expreſsè in c.2. Conc.Trid. de reform.ſeſs.21.ibi, id vero beneficium reſignare non poſſit,& loquitur concilium de beneficio, ad quod quis fuit ordinatus,& facit tex.in c.Sãctorum diſt.70.& in qua Eccleſia quilibet Titulatus eſt, in ea perpetuò perſeuerat, ergo illam non poteſt renunciare,cum in ea debeat perpetuo perſeuerare,hinc eſt,quod patrimonium nõ poteſt alienare, donec beneficium Eccleſiaſticũ ſufficiens ſit adeptus,vel habeat aliunde,ex quo poſſit viuere Nauar.conſ.13.nu.3.de temp.ord. & ideo renunciatio dicti patrimonij eſt nulla, idem conſil.16.eodem titulo.

Limita,vt poſſit beneficiũ, ad quod quis fuit ordinatus,renunciare,quãdo ille haberet aliunde ex quo poſſet viuere, facta mẽtione de duobus ſcilicet,qđ ad illud beneficium ſit promot⁹, & qđ habet vnde viuere,vt probatur in d.decreto Conc.Trid.ſeſſ.21.c.2.de reform.ibi, id vero beneficium reſignari non poſſit, niſi facta mentione, qđ ad illius beneficij titulum ſit promotus,neq; ea reſignatio admittatur niſi conſtito, quod aliundè viuere commodè poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit,quod etiam colligitur ex c.Sanctorũ ex c.neminẽ diſt.70.ex c. Eps ex c.tuis de præb.cũ alijs ſupra allegatis,ratio quare in d.caſu admittatur reſignatio eſt,quia tunc quoties habet aliunde,ex quo viuere poſſit,ceſſat ratio ſacr.Canon.de mẽdicitate,ergo debet ceſſare prohibitio,c.cũ ceſſante de appell.l.adigere,§.quamuis de iurepatr.latè Tiraq.in tract. ceſſante cauſa.

Et ratio cur debeat exprimi, qđ fuit ordinatus ad titulum illius beneficij,eſt quia Papa poteſt ex hac narratione moueri ad non admittẽdam renunciationẽ,arg.d.c.Sanctorum,& tamẽ regulariter debent narrari illæ qualitates, ex quibus poſſet moueri concedens ad negandum, vel ne,Felin.in c.in nra de reſcript.Sylua de benef.p.3.q.11.Menoch,de arbit.Iud. caſu 201. cõiter Doct.in cap.ad aures de reſcript. Sebaſt. Med.in addit.ad Abbatem antiq.in c. admonet de renunc.vbi loquitur in terminis noſtris,ideſi de hoc non fuerit facta mentio,nulla eſt reſignatio,vt cenſuit Sacr. Conc.Trid.Congreg. anno 1588. & fuit reſolutũ in Rota in vna Salamantin. corã Orano Auditore Rotæ doctiſſimo mẽſe Maij eiuſdẽ anni 1588.Hinc eſt,qđ beneficio conceſſo miſerationis gratia, faciẽ ſit ſpecifica mẽtio,Vinc. de Frãc.dec.181.nu.

2 Quæ ratio etiã concludit, vt debeat exprimi qđ habet aliunde, ex quo viuere poſſit, nã aliquin non concederetur, & nõ admitteretur reſignatio, prout quotidie fieri videmus, & idẽ hæc clauſula appoſita in ſupplicatione,quia reſignãs habet aliunde vnde viuat,reſpicit ſubſtantiam gratiæ,nã attento ſtylo, alias nõ ſolet concedi,iuxtà d.c.2.ſeſs.23.Conc.Trid.de refor. ita fuit reſolutũ corã Orano 5.Decẽb.1586. vna Lucana,Quãuis Nauar.in cõſ.4. de renunt teneat contrariũ,cuius opinio poſſet procedere in foro conſciẽtiæ,vt ipſe paulò ante in d.con firmauerat in eo,qui renunciauit beneficiũ, cuius titulũ fuerat ordinatus,reſeruata pẽſione 100.duc.vt ſit tut⁹ in foro poli,cũ habeat vnde viuat,licet nõ expreſſerit, qđ fuerat ordinat⁹ titulũ illius beneficij; & hoc ſi fuerit facta reſignatio corã Sum.Pont.,ſed Garzia de benef.p. c.5.§.1.nu.214.affirmat verius eſſe nõ valere, id traditũ ſit pro forma,& indiſtinctè annullet reſignatio aliter facta,& nu.216.qđ ſit nulla etiã in foro conſcientiæ ex Ledeſma expreſsè idẽ nente,& dicente longè probabilius, ſi verò Ordinarius admiſit reſignationẽ extra hũc caſum vtiq; tenetur de ſuo miniſtrare,arg.d.c. Eps præb. nã ſicuti adeſt culpa in ordinãdo ſine t ita adeſt hoc caſu,hinc Cõc.Cõgr.alias relati ſit his verbis;Ordinarius,qui admiſit reſignationem factã ab aliquo præsbytero,qui nihil aliũ præter illud beneficiũ habebat,vnde cõmodè ſtentari poſſit, tenetur eũ alere, nec poteſt eũ beneficiũ illud reſignatũ reſtituere,ſed in eo inſtitui debet ille,qui præſentatus fuit à patrono ergo ſi fuerit collatum huiuſmodi beneficium tenet collatio facta,& alias eadem Cõgregat Concilij cenſuit, quod ſi Ordinarius non habens facultatẽ admittendi reſignationes, niſi certis caſibus,iuxta Conſtit.Pij V.ſi illã admirit extra illos caſus de beneficio habito in titulum,beneficiũ vacat,ſed Ordinarius de propr illi prouidere tenetur, & aliàs fuit deciſum p eandẽ Congreg.Concil,qđ ſi quis habens beneficiũ, ad qđ fuit in titulũ ordinatus, iurauerit illud reſignare, vel conſtituit procuratorẽ ad reſignandũ,& iurauit illum non reuocare,non cõpellitur renunciare, & poterit procuratorẽ reuocare,præmiſſa abſolutione à dicto iuramẽto

Amplia

Digitized by Google

Amplia vt in ſacris conſtitutus nec poſſit ullo modo beneficium reſignare etiam ſi ad illius titulum non ſit promotus, niſi aliunde habeat vnde commode viuere poſſit ex conſtitutione Pij V. incip. quanta eccleſię Dei &c. ibi ſed nec horū malus &c. quæ conſtitutio licet loquatur de reſignationibus factis coram Ordinario, habet tamen locum etiam in Curia quia militat eadem ratio proposito prout ſic in Rot. fuiſſe reſolutū, & ita vio eiuſdem Curiæ ſeruari teſtatur Pariſ. lib. 3. de benefic. reſignat. q. 14. num. 3. & lib. 5. q. 1. num. 176. & Garzia loco proxime cit. nume. 98. & ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Patrimonium clerici debet eſſe in rebus immobilibus.*

Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur, quomodo eſſe debeat.

RESOLVT. CCLXXIII.

1 Ad hac quæſt. reſpondetur, quòd ſuper re immobili conſtitui debet, quemadmodum etiã patrimonium eccleſiaſticum, eſt & pensio quæ nititur beneficio, vt per Nauarr. in conſ. 34 de temp. Azor in inſtit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 4. ſeptimo quæritur, & ratione id probatur, quia ſuper rebus mobilibus non ſatisfactum videtur. Synod. res enim mobiles facilè vel furantur, vel conſumuntur, non igitur ſuper illis, nõ ſuper animalibus, non ſuper obligationali cõſtitui debet. Hinc Sac. Congreg. 2. declarauit, non eſſe admittendum ad ſacrum eum, qui non habens patrimonium faciens promiſſionem habuit de aliquo, quod haberet ipſe, quod deerat, ſi tamen ſtatim bona poſſunt conuerti in bona ſtabilia, quod faciendum eſſet, vt dixit Azor ibid. vt refert Graff. conſ. 4. de temp. ord. verum, vt dicit Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. c. 26. §. 10. n. 1. non eſſe admittendum cenſet niſi prius ſtatuerit.

SVMMARIVM.

1 *Clericalis probatur modis, de quibus infero.*

Quod clericalis quomodo probetur.

RESOLVT. CCLXXIV.

1 Reſpondetur, quod cum qualitas hæc ſit extrinſeca, propterea non præſumitur. Innoc. per his de accuſ. Felin. nu. 2. & alij in c. fin. de præſumpt. & Corraſ. 3. p. c. 1. nu. 4.

2 Probatur primo litteris teſtimonialibus Epiſcopi ſeu tituli ordinum l. ſi qua C. de Ep. & cler.

3 Secundo probatur teſtibus c. 1. & 2. de cler. peregr. Probus ad Monachum in c. 1. de temp. ord in 6. nu. 12. Farin. in praxi crim. 1. par. q. 8. nu. 40. & 41. poſt Guid. Pap. dec. 474.

Tertio probatur per publicam vocem, & famam; nam ad probandum clericatum ſufficit probatio de communi reputatione, & fama Rota dec. 4. & 14. de prob. in antiq. Sarnen. de annal. q. 58. Caputaq. dec. 277. nu. 8. 1. par. Mohed. dec. 21. num. 3. de renunc. Rot. dec. 1163. nu. 5. lib. 3. par. 3. diuerſ. & in dec. 139. eo. lib. & Rot. in vna Hiſpalen. & Corduben. benefic. 2. & 16. Iunij 1597. coram D. Gipſio, & in alijs pluribus cauſis, & facit dec. Aegid. 113. & 114. quam ſequuta eſt Rota in vna Legionen. Præſtimon. 27. Nouembris 1592. coram D. Pamphilio.

Quarto probatur per argumenta, & indicia, ſeu coniecturas Boer. dec. 171. nu. 25. Gabriel cõcluſ. 1. de teſtib. nu. 69. Maſcard. de probat. concl. 305. nu. 5. & Pacian. eo. tract. lib. 2. c. 34. nu. 70. & per ſemiplenas vel leues probationes probatur, Mandoſ. reg. 18. q. 11. num. 10. & ita ſeruat Rota in poſſeſſorio, & petitorio, vt per Guidobon. deciſ. 132. ſeu 133. in manuſcrip. Rot. deciſ. 8. de cauſ. poſſeſſ. in antiq. Pariſ. de reſignatione benef. lib. 4. q. 2. num. 70. quicquid velit Rebuff. in praxi titul. de form. litter. tonſuræ num. 26. Maſcard. de probat. concluſ. 304. num. 8. & 19. & Farin. d. q. 8 num. 44. & obſeruantia Rotæ per eum adducta procedit in clericatu illegitimi, vt patet ex allegatis per eum, & quamuis idem Rebuff. de nominat. quæſt. 22. num. 13 Aym. de antiq. 3. p. ſect. vidimus in genere num. 33. & conſ. 134. num. 40 Boer. deciſ. 171. nu. 13. & Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 76. nu. 23. Farin. d. nu. 44. & Perez de Lara lib. 2. cap. 5. nu. 6. poſt Bald. in c. dudũ 1. de elect. dicant quaſi poſſeſſionem clericatus non prodeſſe in agente, vt ſibi adiudicetur beneficium, & longam quaſi poſſeſſionem, ac bonam famam clerici requirat. Pacian. ſupra nu. 46.

Limitatur tamen prædicta doctrina, vt non procedat in materia obiectus. Rota deciſ. 2. de probation. in antiq. Guidobon. vbi ſupra Aut vbi præſumptio eſt contra aliquem puta, quia eſt illegitimus, qui debet probare ſuam clericatum per litteras, Guidobon. ibi, & facit d. deciſione Caputaquen. 227. num. 10. tunc enim non ſufficit communis reputatio Sarnen. ſupra, Put. deciſ. 359. numer. 1. lib. 1. Rota deciſione 26. libro 2. part. 3. diuerſ. Mandoſ. de ſignat. gratiæ titul. de prouiſ. verſ. clericatus, vbi ait, quod clericatus illegitimi ex Rotæ obſeruantia non probatur per communem famam, & reputationem, per conſilio Cornei 91. libro 1. Maſcard. concluſione 305. num. 13. niſi probetur diſpenſatio, Rota deciſ. 129. lib. 3. part. 3. diuerſ. Papaz. in addit. ad Rot. deciſ. 2. de filijs præsbiterorum in nouis num. 13. quæ non probatur per narratiuam literarum Ordinarij, Verallus deciſ. 128. lib. 2. in manuſcritis.

Digitized by Google

Probatur etiam clericatus vnico teſte Bald. & Fel. in c. licet vniuerſis de teſtib. ad fin. Iaſ. in repet. l. admonendi ff. de iureiur. num. 198. Boer. d. deciſ. 171. Petr. Gerar. ſing. 49. Rebuff. de nominat. q. 22. num. 14. Corraſ. d. c. 7. num. 5. Mandoſ. reg. 18. q. 11. nu. 10. Mohed. d. deciſ. 21. de renunciat. num. 3. Guidobon. d. dec. 132. & reddunt rationem, quia iſte actus de ſe, & ſui natura nemini principaliter præiudicat, & vt ait Pariſ. d. lib. 4. q. 2. nu. 69. inſpicitur initium, & tempus ordinis collati, non beneficium, aut penſio de qua poſtea litigatur. Vnde iſta probatio ſufficeret etiam in iudicio quando lis eſſet ſuper beneficio. Sicut etiam ſufficit probatio per communem reputationem, quæ etiam eſt ſemiplena, vt dictum eſt. Quamuis in hoc contrarium teneat Rebuff. in praxi d. tit. de forma litterarum tonſuræ num. 24. & de nominatio. q. 14. nu. 54. alias 32. Maſcard. concl. 303. a num. 4. Gab. concl. 1. de teſtib. num. 70. Pacian. d. lib. 2. c. 34. num. 64. Quibus conſonat Cou. pract. cap. 33. nu. 3. quem ſequitur Graff. in deciſ. aureis caſuum conſcientiæ lib. 4. c. 18. num. 155. & Farin. d. q. 8. num. 43. & in tract. de teſtib. q. 63. nu. 27. & ſeq. quos vide, & Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumptione 66.

Et ſolo ſigillo Epiſcopi recognito, probatur clericatus etiam collatus non ſubdito, Mohedan. dicta dec. 21. de renunc. quamuis contra Maſcar. concluſ. 305. nu. 2.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus nõ probatur per bullas ſuperiorum ordinum.*

An clericatus probetur per oſtenſionem ſuperiorum ordinum.

RESOLVT. CCLXXV.

1 FVit dubitatum an probetur clericatus per bullas, ſeu oſtenſionem ſuperiorum ordinũ, puta Sacerdotij, ſeu Diaconatus, & non probari, nec ſatis eſſe oſtendere litteras Sacerdotij tenet Rebuff. d. titul. de forma litterarũ tonſ. num. 28. Corraſ. d. c. 1. num. 5. Aymon conſ. 134. num. 45. Ferret. conſ. 354. num. 8. Maſcard. concluſ. 304. à num. 13. & concl. 1145. à num. 6. & Menoch. lib. 6. præſumpt. 76. num. 3. Pacian. q. 42. poſt Gemnian. conſ. 91. & allegant Bartol. in l. illud ff. de acq. hæred. & reddunt rationem, quia per ſaltum poſſet eſſe promotus.

Contrarium tamen fuit reſolutum ex ſententia Didac. Perez in l. 1. tit. 8. lib. 5. ord. Salz. in praxi, Bern. Diaz c. 24. littera A qui ait, non dubitare, hanc opinionem eſſe communiter receptã Put. dec. 144. lib. 2. num. 5. vbi fuit reſolutum in vna Conchen. paroch. quod clericatus ſufficiẽter probaretur per oſtenſionem quatuor minorum, in quibus Epiſcopus promouens narral cum per prius ad clericalem tonſuram promo quia probatis maioribus, probantur minores Bal. in l. ſi ſolemnibus C. de fide inſtrum. num maximè vbi illa narratiua fit à perſona fide di Iunocen. in cap. 1. circa fin. de cler. peregr. & vna Leodicen. canonicatus 7. Decembris 15 coram Pamphilio fuit dictum non poſſe dubi de clericatu ſtante ſuſceptione maiorum ordi Put. d. deciſ. 144. & fuiſſe dictum in cauſa Me canonicatus 25. Iunij 1584. coram D. Vice Co te, & in Bononien. canonicatus de Anno 15 coram D. Pamphil. fuit reſolutum, clericatu probari ex litteris Hoſtiariatus, quia cum n præſumatur ordinatus per ſaltum, ideo &c. præſertim cum agatur de clericatu incidenter per litteras ordinantis dicentis, ſe ordinaſſe d centia Ordinarij ſufficienter dici conſtare de licentia, præſertim cum ſint ordines celebrat Eccleſia Cathedrali publicè, vt fuit conſider coram D. Seraphino in cauſa Neap. canonicat & dec. 87. Cæſaris de Graff. &c. Et idem fuit re lutũ coram eod. D. Pamphilio in vna Burg. bene de portugalete 13. Nouemb. 1595. nempe ex teris Subdiaconatus probari clericatum, cu regulariter non præſumatur quis per ſaltum p motus, Put. dict. deciſione 149. in fin. lib. quod ſine difficultate procedit, quando Ordi rius eſt diſcretus, & prudens taliter, quod fibi de præcedentibus ordinibus cõſtitiſſet, ve ſimiliter ſequentes non contuliſſet; vt fuit reſ tum in d. Bononien. 24. Maij 1551. coram Pamphilio, & habilitatem ad beneficium ſi plex conſtare, quia idoneus cenſendus eſt, aliàs ad ſacrum Subdiaconatum fuit approba cap. accepimus de ætate & qualitat. vt in cau Calaguritana portionis de Amarita 27. Ianu 1576. coram Lauretano, Caputaquen. deciſ. 3 part. 2.

Quod quidem procedit etiam in clericatu i gitimi, vt in vna Aſtoricen. paroch. S. Brixi quæ habetur in deciſ. 124. part. 3. lib. 2. diu vbi fuit reſolutum, quod clericatus illegitimi batur per litteras Diaconatus, vbi enim dici per litteras Decani, debet dicere per litteras conatus, etiam ſi non fuerit promotus à prop Epiſcopo, ſed per alium dicentem habere facu tem à proprio Epiſcopo ſequitur Maſcard. c cluſ. 305. num. 3.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus per ſaltum, eſt irregularis.*
2 *Non tamen procedit hoc quo ad ordines ſuſceptos.*

Digitized by Google

Ordinatus per saltum fit irregularis etiam quo ad ordines legitimè susceptos.

RESOLVT. CCLXXVI.

1 SVpponatur in facto, quòd quidam fuisset legitimè ordinibus minoribus insignitus, & postmodum omissis ordinibus Subdiaconatus & Diaconatus, ad Sacerdotalem ordinem per saltum ascenderit fuit dubitatum an præfatus Sacerdos sit censendus irregularis etiam quo ad quatuor minores ordines, quos legitimè suscepe-rit; in qua quæstione dicebam, quod licèt per saltum promotus sit irregularis, cap. 1. vbi DD. de cler. per saltum pro moto, Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 14. in fin. Specul. titul. de dispens. §. iuxta sub num. 13. Villadieg. de irregular. cap. 8. de cler. per saltum promo. Diaz Clauid. in prax. cap. 24. Nauarr. cap. 27. nu. 29. & Ferret. consilio 354. num. 8. Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 12. Vgol. eod. tractat. cap. 38. §. num. 1. Cetol. in praxi Episc. 2. par. verb. irregularitas §. 3. Lopez instruct. conscient. tom. 2. cap. 39. Petr. Ledesma in summa de Sacram. tract. cap. 60. 8. concl. 2. difficultate, Vega in Trid. sess. 12. num. 224. & sic intraret doctrina, quòd dispensatio irregulari facta est nulla. Quamuis Sayr. in summa lib. 1. cap. 71. Suarez 5. tom. de Religionis, disput. 31. sect. 1. a num. 44. Auila cod. tract. 7. part. disput. 9. dub. 2. cum aliis doceant. Simonem esse irregularitatem, sed suspensionē, vt Nauarr. cap. 25. num. 71. & conf. 1. de Sacramentis non iter. num. 11. & Sayr. de censuris lib. 4. cap. 14. num. 26. qui tamen lib. 7. c. 10. nu. 3. fatetur irregularem, seu suspensum, quod tamen ad propositum parum refert, nam etiam collatio suspensio facta, est nulla.

2 Non tamen est irregularis per saltum promotus respectu ordinum inferiorum, quos legitimè suscepit, nam ab vsu eorum non est suspensus, vt patet ex dict. cap. 1. & cap. sollicitudo 52. Nauarr. Henriquez in summa lib. 14. capit. 2. & tenent Siluester ver. irregularitas §. 1. dict. capitul. 1. vlt. not. dicens, quòd non potest præpositere non potest absque dispensatione ministrare in ordine sic suscepto, & no tat Suarez d. disput. 31. sect. 1. numer. 4. & Auila vbi supra.

Vnde quod dictum est, non valere prouisionem beneficij ei factam, non procedet in prouisione beneficij, quod non requirit alium ordinem præter illos inferiores, quos legitimè suscepit, vt alias in simili docet Suarez supra disp. 23. num. 38. dicens, quando irregularitas non est totalis, sed respectu alicuius actus, aut muneris, tunc non reddere clericum incapacē respectu beneficij, sed tantum illius, quod habet annexam obligationem tali irregularitati repugnantem, quia cum hæc prohibitio nascatur ex prohibitione circa exercitium ordinis non potest amplius extendi, quàm illa, ex qua nascitur, & id procedere non solùm in irregularitate sine peccato contracta, vt ait Nauarr. dict. capit. 27. num. 252. sed etiam in alia, nam ratio facta generaliter, probat, si culpa non obstante talis irregularitas, non impedit omnem actum ordinis, sed aliquem, vt in casu cap. 2. de cler. non ord. ministrante.

Notabilia quædam in materia Sacramenti Ordinis.

PRimo Fœmina non est capax ordinis, & si forte ordinetur non recipit caracterem, vt probat Tolet. l. 1. cap. 57. neque hermaproditus, nisi vigeat in eo virilis sexus vt idem lib. 1. cap. 63. esset enim contra Christi Domini institutionem, vt probat Valentia dis. 9. quæst. 4. puncto 1. & Henriquez leg. 10. capitul. 16. Suarez tom. 5. disputat. 51. sect. 2 ex D. Thom. quæstio. 39. articul. 1. & ex alijs contra errorem Cataphrigarum de quo glos. in capitul. diaconissam 27. quæstio. 1. Sylu. in ver. Ordo 4. Soto dict. 25. quæst. 1. artic. 2. & Valentia loco iam citato, dices an hermaphroditus in quo viget virilis sexus sit irregularis Respondet Suarez loco citato, qui putat esse irregularem propter mostruositatem, sed Tolet. dict. capitulo 63. numer. 6. tenet non esse irregularem, addit tamen, quod si res est notoria, non esset ordinandus propter scandalum.

Secundo Masculus non est capax ordinis nisi fuerit antea baptizatus, vt patet ex capitulo veniens de præsb. non bapti. item ex D. Thoma. q. 35. art. 3. & communi sententia.

Atqui ordo caracterem cofirmationis præsupponit de necessitate pręcepti, nō autē de necessitate sacramēti, vt Cōc. Trid. sess. 23. c. 4. de refor. Nauar. in c. 22. num. 9. quamuis aliqui exponant, quod solum requiratur ad decentiam non autem de præcepto, lege Henriq. l. 10. cap. 14. num. 2. & Rodriquez in sum. par. 2. cap. 17. sub num. 10.

Debet præterea ordinandus esse initiatus prima tonsura, vt colligitur ex Concil. Tridentin. sess. 23. cap. 4. de reform. & ordines gradatim suscipere, idque solum necessitate præcepti, vt Tolet. lib. 1. cap. 71.

Debet etiam habere legitimam ętatem de necessitate præcepti, nempe, vt nemo suscipiat primam tonsuram ante septennium cōpletum iuxta cap. nullus de tempor. ord. lib. 6. & ibi glos. alias Episcopus suspenditur per annum ab eius collatione nisi initiatus religionē ingressus fuerit Tolet. l. 1. c. 61. nu. 1.

A septemnio, & deinceps possunt ordines minores suscipi, vt colligitur ex capitul. de ijs d. 28. & ex capitulo in singulis dict. 77. vbi tempora

Digitized by Google

quædam,& interſtitia deſignantur,quæ arbitrio Epiſcopi relicta ſunt. Nam in Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 11. de reform. ſtatuitur ne minores ordines conferantur niſi ijs, qui ſaltem latinam linguam intelligunt, & cap. 6. ſupponitur annte annum 14. aliquem poſſe ſuſcipere omnes ordines minores, prohibet tamen ante dictum ætatis annum beneficium obtinere, & in cap. 5. iubet fieri inquiſitionem de ętate eorum, qui initiandi ſunt minoribus, non tamen præfigit certam ætatem, reliquitur ergo arbitrio Ordinarij.

At vero in cap. 12. præfigit annum ordinibus ſacris, ita vt nullus ad ſubdiaconatus ordinem ante 22. ad diaconatum ante 23. ad præsbyteratū ante 25. ętatis ſuæ annum promoueatur. Verum in his ſatis erit annum eſſe inchoatum, vt Nauar. cap. 25. num. 116. Tol. lib. 1. cap. 61. Quid autē de hoc ſtatuerit Iura antiqua, lege in clem. vnic. de ętate, & qualitate &c. & apud Sil. V. ætas q. 2. Tabrer. ord. 4. q. 1. Tol. lib. 1. cap. 61. & alios Ad Epiſcopatum denique requiruntur 30. anni completi, iuxta c. cum in cuntis de electione, cū nihil fuerit de eo innouatum Porro vniuerſim cū præſcribitur determinatum tempus an requiratur completus annus, an vero ſit ſatis eſſe inchoatus, & quomodo in dubio hoc cognoſci poſſit, nō eſt huius loci exponere, ſed lege gloſ. in Clementin. generalem de ętat. & qualit. Sil. ver. ętas q. 2. & ver. tempus Nauarr. conſ. 9. de temp. ord. vbi notat, quod regulariter dies ceptus habetur pro completo, ſed annus cęptus non habetur regulariter pro completo præſertim cum in iure exprimitur debere eſſe completum, vt iam dixi in Epiſcopatu.

Quoad interſtitia vero ſacrorum ordinum, de quibus Conc. Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 13. & 14. nota in illis annum eſſe computandum, non mathematice, ſed eccleſiaſtice, hoc eſt, eſſe attendendum curſum quatuor interſtitiorum, non autem tempus 12. menſium completorum, puta à quadrageſima ad Quadrageſima a Pentecoſte ad Pentecoſtem &c. quæ aliquando propter varietatem feſtorum mobilium occurrunt prius quam duodecimus menſis compleatur, vt Sixtus V. ex congregationis ſententia declarauit, nunc reſtat ſoluere dubium an pro ętate legitima ordinis computandus ſit dies Biſſexti, Reſpondeo non eſſe computandum, quia annus a iure determinatus intelligitur ex 365. diebus continuis, vt Panormitan. in c. quærenti de offic. deleg. nec curādum de biſſexto ſequitur Sil. v. ætas q. 3. & Henreq. lib. 10. cap. 19. & alij attamen ipſe Panormitan. in cap. quæſiuit de verb. ſignificatione limitat. hoc in odioſis ex quo ſequitur eadem ratione, ad profeſſionem in Religione anno biſſextili, ſatis eſſe ad probationem compleuiſſe dies 365. vt Sil. ver. relig. 3. quæſtio. 19. §. 3. Henriq. loco cit. litt. K ſequitur item, quod ſi quis ſuſpenditur per menſem Febr. anno Biſſextilis poteſt vltima die eius menſis celebrare, vt Silu. V. ætas in fine.

Oportet denique eos, qui ordinibus initiā eſſe probatæ vitæ, & in litteris ſufficienter inſtructos iuxta Concil. Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 4. & de reformat. mundos item à peccato mortali, ſaltem contritos, vt D. Tho. in q. 36. art. 1. ver. ord. 4. q. 2. Cord. l. 1. q. 2. & alij.

Verum tamen ſi quis bona fide ordinetur, tans ſe recte diſpoſitum, & contritum eſſe quis vere non ita ſit, excuſabitur à peccato vt iet. V. contritio, Nauarr. c. 22. num. 3. Corc l. 1. q. 2. Henriq. lib. 1. c. 22. num. 6. Suar. t 4. diſp. 20. ſect. 1. num. 20. & diſp. 41. ſect. 1. ſe ta hæc habere locum in illis, qui in ordinati non ſumunt Euchariſtiam, cum enim hæc ſumenda iuxta ritum Eccleſiæ pręmittenda confeſſio ſacramentalis, nempe ei, qui hab conſcientiam peccati mortalis, vt ſtatuit Cor Tridentin. ſeſſ. 13. c. 7. & can. 11. de Sacram to Euchareſtiæ l. Toletum l. 6. c. 16.

Ordinari non poſſunt bigami c. acutius d. Sil. ver. ordo 4. q. 2. Tolet. l. 1. c. 65. Suar. t diſp. 49. vt alios omittam, quos illi adducun lemniter pœnitentes c. ex pœnitentibus d Sil. loco cit. Tolet. c. 64. num. 7. Suar. diſpu ſect. 2. n. 3. ſed iā nō eſt in vſu, quia nōſolēt in tales pęn. l. Bellar. l. 1. de pęn. c. 21. & 22. Nec ti, vt c. 1. & 2. d. 48. Sil. loc. citat. Tolet. cap Suar. diſput. 43. ſect. 3. qui notat horum fil qui baptizati ſunt ante vſum rationis, non h re hoc impedimentum, curiales ideſt qui rati officij obligati ſunt Curiæ, vt Iudices Aduo forentes, Notarij, milites, & ſimiles miniſ 1. & 2. d. ſi, abſoluti verò a Curia hi poſſunt nari, niſi infames fiant vel alia ratione irregul Sil. q. 2. citata, Tolet. c. 60. Suar. diſp. 47. ſec num. 5. & eadem ratione arcentur ij, qui ſun tiocinijs obligati, vt actores, executores, pr ratores, curatores, & alij, qui habent publ adminiſtrationes forenſes, de quibus Sil. V. ra cinia Tolet. 60. Suar. diſput. 51. ſect. 3. Hen l. 14. c. 5. & extat tit. in decretal. de obligat ratiocinia.

Serui ordinari non debent extra de ſeruis ordinandis, & d. 54. per tot. Sil. ver. ſeruitus Tol. cap. 59. Suar. diſp. 51. ſect. 3. Henriq. 14. c. 5.

Corpore vitiati repelluntur d. 55. per mu cap. & in tit. de corpore vitiat. & titul. de ægrot. de quibus Sil. V. corpore vitiatus, Tol 63. Suar. diſp. 51. ſect. 2. tales autem ſunt, qu borant morbo caduco, vel membro corporis truncati, aut notabiliter debilitati, ita vt im diatur exercitium ordinis, & monoculi, bus deeſt oculus Canonis, item energumeni, obſeſſi a demone, & mentecapti, & alij, qu defectu corporis, horrorem vel ſcandalum g rarent, & denique herma phroditi de qu ſupra.

Ille

Digitized by Google

Illegitimi cap. 1. d. 56. & cap. 1. & vlt. de filijs presbiter. Sil. ver. Illegitimus, Tolet. l. 1. c. 58. Suar. diput. 50. sect. 3.

Peregrini nisi habeant litteras authenticas, dicuntur autem tales qui non sunt oriundi de Episcopatu, vel non habent, ibi domicilium aut beneficium, ex capitul. cum nullus de tempor. ordin. l. 6. ignoti vero dicuntur quorum vita, & origo non est nota Episcopo cap. Episcopus d. 24. & ibi tenendum 2. quæstio. 7. Sil. ver. ordo 4. q. 2. Tol. c. 48. Suar. disp. 42. sect. 3. num. 5. Henriq. l. 10. c. 22.

Infames a promotione, & ordinum exercitio repellantur cap. laici d. 33. & cap. qui in aliquo d. 51. & cap. Infames 6. quæst. 1. Silu. ver. Infamia quæst. 3. Tolet. cap. 62. Suar. disp. 48. sect. 1. Idem eademque ratione prohibetur ij, qui sunt obligati ad indecentia, vt Sil. ver. ordo 4. quæst. Suar. sect. 3. loco cit. qui addit filios, parentis infamis, seu vilis non esse irregulares nisi iure prohibeantur; lege etiam Henriq. lib. 14. cap. 5. num. 3. de filijs hæreticorum, & Toletus leg. 1. cap. 69.

Ordo collatus ab Episcopo excommunicato, vel præciso interdicto, suspenso, vel simoniaco validus, quia talis potestatem ordinis non amittit cap. non nocet 1. quæstio. 1. & capit. baptismus de Consecration. d. 4. diuus Thom. quæstio 38. artic. 2. Sot. dist. 25. quæst. 1. artic. 1. Duran. quæstio. 1. Henriq. lib. 10. cap. 21. veruntamen si Episcopus esset denuntiatus talis nominatim, vel esset notorius percussor clerici ab eo ordinatus esset suspensus.

Episcopus non potest ordinare nisi suos subditos tantum, & si ordinauerit non sibi subditos absque licentia ordinarij illorum, suspenditur à Collatione ordinum per annum; & ab eo sic ordinati suspenduntur ab executione ordinum susceptorum arbitrio proprij ordinarij iuxta Concil. Tridentin. sess. 23. c. 8. de reformatione & extendit hoc etiam ad titulares vti in sess. 14. cap. 2. de reformat.

Finis Praxi Sacramenti Ordinis.

PRAXIS IMPLORATIONIS BRACHII SÆCVLARIS.

SVMMARIVM.

Iurisdictio ecclesiastica est distincta à seculari.
Brachium seculare in nonnullis casibus implorandum.

Brachium seculare quibus in casibus implorari possit.

RESOLVT. CCLXXVII.

TSi ecclesiastica iurisdictio distincta, atque separata fuerit à seculari per Dominum nostrum Iesum Christum, attamen cùm ab eodem fonte processerint, proinde vna per aliam, si opus fuerit, adiuuari debet, vt ait glo. statuimus in verb potestatem de maledi. Ding. in spec. Princ. rub. 11. §. tractandũ vers. vulgari interdicitur, & Franc. Mar. in decisione 269. in princ. part. 1. Vnde dicit Inn. & glos. in cap. 1. de offic. ordin. quòd potentiam secularem adiuuari debet potestas ecclesiastica, vt voluit etiam tex. in cap. administratores cum capitulis sequentibus 23. quæst. 5. Archidiac. in cap. de persona 11. quæstio. 1. Bal. in l. 2. Cod. de his, qui lat. occult. Felin. in cap. significasti de offic. delegat. & in cap. cumsi t generale num. 8. de foro comp. Marchus cit. decis. 69. num. 3. & in decis. 763. part. 1. Oldra. consil. 86. 89. & 319. Federic. de Senis in consilio 251. num. 5.

Et proinde cõstituenda est hęc regula, quòd Iudex ecclesiasticus potest implorare brachium sęculare, cui sęcularis illud impartiri debet, cap. 1. & ibi omnes cap. quoniam in plerisque de off. ordinar. cap. statuimus de maledict. Archidiac. in cap. periculoso num. 5. de stat. regul. in 6. & Gul. de Monte Lud. in sing. 51. & Put. in tractat. de synd. in verb. brachium in princ. num. 2. versic. vnus Iudex, & Maran. in disp. 1. nu. 26. vers. nono, quia, & Roland. in consil. 37. dubitatio exoritur, num. 2. volum. 4. vbi dixit, quod iura canónica prouident in exequutione iustitię, Episcopum debere implorare auxilium brachij sęcularis.

Digitized by Google

2 Et hoc in quam plurimis caſibus, prout primò, quando inuenit reſiſtentiam, Marſil. in tractat de band. in verb. Iudice nu. 179.

Secundo, cauſa cogendi ſchimaticos reuerti ad Eccleſiam, Decian. cap. 69. num. 6. lib. 6. rer. crimin.

Tertiò, quando fecit quicquid potuit excommunicando, & interdicendo pro exequutione ſuæ ſententiæ & illam exequutioni mandare non poteſt, Afflict. in proœmio conſtit. num. 54. verſ. quando exequitur ſententiam, Felin. in cap. ſignificaſti num. 4. de offic. deleg. Lup. in cap. per veſtras in 2. notab. num. 48. de donat. inter vir. & & vxor. Decian. cap. 26. num. 5. lib. 4. rer. crimin. Berret. conſ. 6.

Quarto, contra renitentes dare cautionem de non offendendo, Herculan. in tractat. de caut. de non offenden. part. 5. nu. 8.

Quinto vbi Chriſtianus fuiſſet negligens confiteri peccata ſua ſemel in anno, nam compendus eſt per cenſuram eccleſiaſticam, & poſtea ad eccleſiaſtici Iudicis requiſitionem per brachium ſæculare, vt ait Lup. in cap. per veſtras, in notabilibus notab. 2. §. ſed eſt pulchra dubitatio, num. 12. de don. inter vir. & vxo.

Sexto contra contennentem ſententiam excõmunicationis, & dicitur contennere, ex quo infra diem per hominem aſſignatum non ſatisfacit, vt ait Anchar. in cap. poſtulaſti num. 1. de homicid. & ibi Felin. num. 1. vbi tamen ait, quòd dicitur contemnere, ſi animo indurato eam tolerat per annum, quia eſt ſuſpectus de hæreſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopis, & quibuſcunque aliis Prælatis competit ius implorandi brachium.*
2 *Quæ facultas competit etiam Iudici delegato.*
3 *Iudex ſecularis tenetur ſuum brachium impartiri etiam ſi non fuerit petitum.*
4 *Imploratio brachij poteſt etiam peti à Iudice tyranno, ſeu excommunicato.*

Ius implorandi brachium ſæculare, quibus perſonis competat.

RESOLVT. CCLXXVIII.

1 EPiſcopis, & alijs inferioribus Prælatis cõpetere præfatam facultatem voluerunt Bal. conſ. 322. volum. 1. Hartam. conſil. 23. Rodulphin variar. reſolut. quæſt. 10. & quod competat etiam Abbatibus voluit Archidiac. in cap. periculoſo ſub num. 4. in verb. inuocato, & ibi quoque Franch. in §. & quoniam in 3. notab. de ſtat. regul. in 6. & Foller. in praxi crimin. can. in Miſcell. num. 48. verſ. Prælatus inferior, & philip. Prob. ad Io. Monachum in d. cap. periculoſo nu. 26. verſic. ſed quid quando vbi ait, quòd Epiſcopi, & alij Ordinarij inferiores iurisdictionem conſuetudine, vel ex priuilegio habentes, poſſun inuocare brachium ſæcnlare, & ſub num. 18. ver & per hoc non placet, ait, quòd inferiores Pra lati ſi habent poteſtatem excommunicandi, po ſunt inuocare brachium ſeculare.

2 Et de Iudice delegato, quòd ei pariter comp tat huiuſmodi facultas voluit Abb. per illum te in cap. 1. vbi Innocen. & reliqui de offic. ordi Dec. in cap. ſignificaſti de offic. deleg. Nauar. i cap. cum contingat remed. 1. de reſcript. Co de remed. ſubſid. cap. 21. Zened. collect. 13. par. & iſtud patet euidenter ex vi clauſulæ vſitatę a ponì in reſcripto delegatorio, inuocato, opus fuerit auxilio brachij ſecularis, de qua in indiuiduo, apud Fed. de Sen. conſil. 163. num. & in conſ. 251. num. 4.

3 Quæ concluſio ampliatur dupliciter. Prim vt procedat etiam ſi brachium ſeculare non eſ petitum, nam illud Iudex ſecularis concede poteſt, atque tenetur ex ſuo officio, vt ait Arch diac. incap. adminiſtratores ſub num. 3. in ver conuenti 23. q. 3.

4 Secundo amplia, vt iudex eccleſiaſticus po ſit in caſu hæreſis implorare brachium ſecula etiam excommunicati, vt Tiranni, & qui de ſto occupauit dominium illius loci, vel Magiſ tus, dummodo ſine periculo moræ non poſſit r currere ad legitimos Dominos, vt ait Gundiſ in tractat. de hæret. q. 19. ſub num. 8. & ver. & aliud ſpeciale, & Decian. in c. 20. nu. 34. lib. 5. rum criminal.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis ex Iudicis officio tenetur impartiri brachium.*
2 *In his, quæ poteſt Iudex ex officio, non requiritur citatio partis.*
3 *Brachium ſeculare imploratur contra contumacem.*
4 *Contumax ad ſui præiudicium habetur pro præſente.*
5 *In inuocatione brachij ſecularis non requiritur citatio.*
6 *Præſens non eſt citandus.*

An in imploratione brachij ſit neceſſaria citatio partis aduerſæ.

RESOLVT. CCLXXIX.

ET videbatur prima facie dicendum, q ſic, ex doctrina Bellug. in ſpec. Princ. rub. §. tractandum ſub num. 8. in fin. verb. & ideo Natt. in conſ. 519. num. 14. cum pluribus ſeq tibus volum. 3. & Gayl in obſeruat. 115. ſub 6. lib. 1. practic. obſeruat. & Boſſ. in tit. de compet. nu. 88. ver. & quicquid ſit.

Cæterum, quicquid ſit, in praxi eſt contra obſeruandum, & ratio eſt multiplex.

Pri

Digitized by Google

1 Prima, quia iudex sæcularis potest, atque tenetur ex suo officio concedere brachium sæculare, secundum Archidiaconum in c. administratores, sub numer. 3. in verb. conuenti 23. quæst. 5.

2 At his quæ potest facere Iudex ex officio, non requiritur citatio partis, vt ait post multos Marsil. in l. de vnoquoque num. 65. vers. sed tenet de re iud. nisi iudex faceret ad instantiam partis, quia quotiescunque iudex aliquid facit, non ex officio, sed tamen ad instantiam partis, super citatio requiritur, vt ait Benintend. in de cis. 55. num. 2. vers. sed in tali petitione. Cogitam istud fundamentum sit verum, cum videris ea, quæ scripsit Gabriel in tit. de citat. conclu. 1. num. 329. vers. 14. limita.

3 Secunda ratio est, quia brachium sæculare implorat, & conceditur contra contumacem, vt tenet Feder. de Senis in cons. 164. super inuocatione num. 5. ver. cum ergò, & Petr. Foller. in pra. in can. in verb. non comparentes numer. 15. vers. item imploratur, & Martin. de Fano in tract. de brach. secul. implor. num. 2. vers. quan nisi casu specialissimo falsitatis cõmisso contra Papæ, nam eo casu brachium sæculare ri, & cõcedi debet absque eo, quod delin contumax, vel incorrigibilis, vt ait Mar Fano in tract. de brachio sæculari implor. 2. vers. alias nisi persona.

Sed contumax habetur pro præsente ad sui dicium, vt est tex. in auth. qua in prouin. Cod. vbi de crim. agi opor. & ibi notat num. 16. & voluit glos. in l. de vnoquoque verbo præsentibus ff. de re iudic. & iterum Bal Lom fratrem, sub num. 8. sub ver. tu tene de his, quibus, vt indign. & in cap. præterea sub num. 4. sub vers. vel dic melius, de dilat. & in tit. de contumacia num. 28. vers. deci contra pœna est in 6. par. de ord. iud.

4 Et præsens de necessitate non est citandus, vel monendus, vt statim dicam, ergo de necessita non requiritur citatio in inuocatione brachij arguendo à primo ad vltimum, quod validum est in iure, vt ait Euerard. à primo ad vltimum in sua top. legal.

5 Quod autem præsens regulariter non sit citã hoc voluit Speculat. in tit. de libel. concept. num. 16. ver. item dicunt aliqui, & Io. And. in fi. num. 4. de elect. in 6. quia, vt ipse dicit effectus vocationis sit, vt veniat citatus præsens est, cessat citandi necessitas, & tenuit quoque Bart. in l. prolatam, vers. causæ autem cognitio C. de sentent. in l. consentaneum. num. 36. vers. in prima C quom. & quando iudex, & in l. si accusatus, sub num. 13. vers. contrarium est verum, C de accusat. & in auth. offeratur, nume. 9. venio ad verbum, C. de lit. contest. & Angel. in l. & post edictum num. 5. vers. nota quod iudex, ff. de iud. vbi ait, quod fatuus est iudex, qui habet partem, vel testem in cospectu, & iubet nuncio, vt citet.

Et quod præsens non sit citandus voluit Mascard. in quæstio. 5. num. 31. de probat. & Alex. in l. de vnoquoque, num. 2. vers. 1. item nota ff. de re iudic. vbi dixit, hanc esse veriorem opinionem, & Marsil. ibi num. 7. vers. modò vlterius, vbi dixit, quòd cum citatio fiat solum, vt citatus compareat, ideo si præsens citaretur, talis citatio nihil operaretur, & frustra expectaretur illud, cuius euentus nihil operaretur, & multos alios allegauit Anton. Gabr. in tit. de citat. conclus. 1. num. 496. & 398. vbi dixit, hanc opinionem esse non solum communem, sed etiam magis communem, etsi aliqui pauci contrarium voluerunt.

SVMMARIVM.

1 *Imploratio brachij non habet locum quando à sententia fuit appellatum.*

2 *Appellatione pendente, nihil est innouandum.*

Brachium seculare an sit præstandum pendente appellatione à sententia iudicis ecclesiastici.

RESOLVT. CCLXXX.

1 IN facti contingentia respondi negatiuè, vt scilicet non habeat locum imploratio brachij, quando à sententia iudicis ecclesiastici ritè, & rectè interposita fuit appellatio, nam ea pendente, non tenetur iudex sæcularis præbere auxiliũ imploratum, vt ait Oldr. in cons. 89. num. 3. Maran. in disputat. 1. num. 26. verfic. hoc præsupposito, in fin. & Franc. Marc. in decis. 259. sub nu. 1. versic. si verò quis appellasset, in 1. part. & Alber. in l. Episcopale, num. 3. versic. sed circa hoc quæro, Cod. de Episc. aud. & ibi Paul. de Castro sub num. 4. in fin. versic. & dicit hoc, & Sbroz. in tract. de Vicar. Episcopi lib. 2. cap. 190. num. 11. & Grammat. in cons. 109. in causa uertente, per totum, & maximè num. 17. & sequent. in ciuilibus, & Vrsil. in decis. 24. de materia num. 16. & Dec. in cap. significasti num. 15. uersicul. secundo limitatur, de offic. deleg. & Gayl. in obseruatio. 115. num. 4. uersicul. legitimæ exceptiones, libro 1. pract. obseruat. & Abb. in c. si quando sub num. 2. de offic. deleg. & ibi Felin. sub nu. 2. uersic. fallit primo, & itetum Abb. in capit. 1. sub num. 12. uersic. & per hoc deciditur, de offic. ordinar. ubi dixit, hanc esse communem opinionem, quam tenuit Aflict. in proœmio constitut. Regni sub num. 54. in fine, & Menoch. in tract. de retinen. possess. remed. 3. sub num. 360. in fin. uersic. debet etiam animaduertere, ubi intelligit hoc esse uerum, quando illi appellationi nihil

obstat

Digitized by Google

obstat, & ante ipsum sic declarauit Nauarr. in c. cum contingat, remed. 1. sub num. 5. de rescript.

2 Quia appellatione pendente, nil innouandũ est, l. 1. in princ. ff. nil no. appellat. pend. Immò plus dixit Roland. à Valle in dicto cons. 37. nu. 13. versic. plus dicit, volum. 1. quod si iudex sæcularis sciret fuisse appellatum à sentẽtia Iudicis ecclesiastici, & appellationem non fuisse admissam, quæ debeat admitti, & à tali non admissione appellatum, quod non deberet concedere brachiũ sæculare, subdẽs, sic alias ex hoc fundameto fuisse votatũ, & decisum in Concilio Montisferrat, contra agentes pro Episcopo Albæ, idem scriptum reliquit ante ipsum Afflict in procem. constitut. Regni sub num. 61.

Amplia istam limitationem, vt procedat etiã si agatur de re mere ecclesiastica, ut ait Alciat. in cap. 1. num. 112. uers. tertio limitatur, de officio ordinar. ubi ait, sic transire communiter Doctores.

Amplia quoque, ut iudex procedens, pendente appellatione, peccet, & puniatur, ut ait Albe ric. in d. l. Episcopale, num. 4. Cod. de Episcop. audien. & Oldrad. in cons. 89. sub num. 3. uers. immo procedens.

SVMMARIVM.

1 *Brachij imploratio est remedium subsidiarium.*

Imploratio brachij sæcularis an sit remedium subsidiarium.

RESOLVT. CCLXXXI.

1 IVdex ecclesiasticus omnem adhibere debet diligentiam ritè, rectèque administrandi ecclesiastica, & uti remedijs opportunis, & tandem in subsidium pro supplemento iustitiæ petere brachium sæculare, & hoc ut per potentiam sæcularem adiuuetur potestas ecclesiastica, secundũ glosam, & Innocentium in capitulo primo, de officio Nrdinar. cap. administratores, cum sequent. 23. quæstione 5. Archidiac. ad cap. de persona 11. quæst. 1. Bald. ad l. 2. C. de his, qui latrones occultauerunt, Francisc. Marc. in decisione 269. num. 3. & decisione 773. num. 3. part. 1. Felin. ad capitulum significasti de officio delegati & ad capitulum cum sit generale, numero 8. de foro competenti Oldrad. cons. 86. 89. & 319. Federic. de Senis d. cons. 163. & 251.

SVMMARIVM.

1 *Iudici nulliter procedenti, denegatur brachium.*
2 *Iudex non tenetur brachium suum impartiri, quando sententia iudicis implorantis est iniusta.*

An Iudex teneatur brachium suum impartiri, quando euidenter constet de iniustitia sententiæ Iudicis requirentis.

RESOLVT. CCLXXXII.

1 SVpponatur in facto, quod pro executione sententiæ fuisset imploratum brachium cuidam Iudicis, qui, cum euidenter apparuisset de iniustitia, atque nullitate sententię Iudicis requirentis noluit suum impartiri brachium, quare fuit dubitatum an iure hoc fieri possit, & respondi affirmatiuè motus, quia quando Iudex requirens nulliter processit, & consequenter quando eius processus esset nullus, tunc iudex requisitus non tenetur brachium suum impartiri ita Rolan. à Valle in cons. 37. num. 14. vers. 5. & vltimo adducitur volum. 1. Gail. in obseruatione 11 sub num. 4. lib. 1. pract. obseruation. Natta in cons. 529. num. 9. volum. 3. Menoch. in tractat. retinen. possess. remed. 3. sub num. 360. vers. debet etiam Iudex laicus, & Bertazol. in consil. criminal. 200. executio num. 5. ver. sic etiam volum. 1. & Iacob. Sbrozz. in tractat. de Vicar. Episcopi lib. 2. q. 190. sub num. 7.

2 His accedat quod scriptum reliquit Oldra consil. 89. sub num. 3. vers. & ad denotandum vbi voluit, quod quando iudex, cuius brachium imploratur videt casum super quo implorat esse iniustum, tunc non tenetur illud impartiri imo potest impune non parere, Franc. March. dec. 269. sub num. 1. vers. & ad hoc verum in part. & Marant. in diput. 1. numer. 26. vers. h prætuppositio, & Rolan. à Valle in consil. 37. n 7. tertio quia volum. 1. vbi dixit, quod Iudex debet adhibere aliquam cautæ cognitionem, an iustum sit quod petitur ab eo, quod idem pariter tauit Ancharan. in consilio 382. retento ordin num. 8. vers. item canon. & Feder. de Sen. cons 251. Iacob. de Cremona sub numer. 3. vers. qu plus in casu nostro, vbi dixit, quod si secula Iudex inuocatur, sententia nulla præcedente, debet dare brachium suum nisi iuste inuocetur summatim hoc examinabit, & quod Iudex no teneatur concedere brachium suum pro execu tione sententiæ iniustæ, voluit Innocent. in c. 1. sub num. 2. de offic. ordin, vbi Abb. numer Imol. num 17. Alciat. num. 110. & Bertazol. cons. crimin. 200, executio, nu. 5. vers. sic et volum. 1. & Vrtil. in decisio. 220. circa prim dubium, sub num. 9. vbi dixit quod iudex no debet exequi sententiam iniustam, & Marsil. singul. 367. nemo prudens circa medium vbi xit quod iudex non tenetur exequi præceptu Iudicis si scit vel supplicatur de eius iniustitia

Accedat secundo in proprijs terminis deci Balb. 88. cuius hæc sunt formalia verba, Iu requisitus in iuris subsidium per litteras alter Iudicis non superioris vt exequatur, non te tur

Digitized by Google

exequi, si sententia, cuius petitur exequutio, dicatur iniqua not. singulariter Innocent. in cap. 1. cum de offic. ordin. in cap. cum in iure extra de offic. deleg. sentit Panormit. in d. cap. 1. & sequitur Dominus Cato in l. cum quædam ff. de iurisdict. omn. Iud.

Cuius conclusionis principalis ratio est quia illud, quod est nullum nullam meretur exequutionem l. 4. §. condemnatum ff. de re iudic. cum simil. & hanc rationem adduxit Gayl. vbi supra, quem vero recenset Rolan. à Valle in loco præallato.

SVMMARIVM.

1 *Appellari an possit ad Superiorum Iudicis auxilium implorantis.*

Appellatio, an sit facienda ad superiorem iudicis innocantis auxilium, an verò ad superiorem Iudicis illud præbentis.

RESOLVT. CCLXXXIII.

1 Hac quæstione respondetur ex mente Bart. ad diuo Pio §. sententiam ff. de re iudicat. quem sequitur Abbas in cap. quoad consultationem tit. & Cappella Tholos. in dec. 412. dicunt, quod aut Iudex præstat auxilium ipsa concedendo 1. Iudici familiam, militem familia, & tunc ad superiorem requirentem auxilium appellabitur, quia ipse primus Iudex ille, qui lædit ministerio alterius, merito appellabitur ad suum superiorem aut præstat auxilium puta interdicendo excommunicando, vel iurisdictionem denegando, & tunc ad superiorem Iudicis auxilium præbentis appellatur, quia actus ipsius iudicis auxilium præbentis ille, qui lædit, & ideo ab ipso appellatur ad superiorem.

2 Abb. quo ad hoc secundum membrum dictionis, quod etiam appellari potest à primo ad suum superiorem, quia etiam ipse dum implorando iniuste auxilium Iuris, causam damni, vel excessus dat damnũ dicitur cap. fin. de iniurijs & damno dato dicit § in hac ff. ad leg. aquil. cum alijs allegatis in glos. in verbo feciſſe videtur ibi scriptum reliquit in cap. quoad consultationem sub num. 29. de re iudic. & sequitur Ia probando Abbatis opinionem in l. a Diuo sententiam num. 20. vers. 5. quærit ff. eod.

SVMMARIVM.

1 *Brachium sæculare potest implorari contra successo-*

An brachium sæculare possit exequi contra successorem.

RESOLVT. CCLXXXIV.

1 IN hac dubitatione placuit mihi inserere ad verbum decis. Rot. Rom. de qua per Moedan. decis. 1. de sentent. & re iudic. quæ his completitur verbis in causa eadem Romana Vineæ de qua supra tit. proximo decis. 1. eod. tempore & anno fuit dubium propositum, an executoriales decretæ vel brachium sæculare obtentum cõtra prædecessorem, cum quo est super vinea litigatum possit exequi contra successorem in eadem vinea lite pendente, immediatum, vel mediatum, quia fuerunt plures successores, & vltimus fuit Societas Sancti Ambrosii, & fuit decisum, quod possit exequi brachium sæculare contra successorem mediatum, vel immediatũ principale fundamentum fuit doctrina Bartol. in l. creditoris C. de pign. col. 7. & 8. qui loquitur simpliciter de habente causam a litigante, & non distinguit an mediate vel immediate, & per tex. in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ el primo vt lit. pendent. loquẽs simpliciter, quia quandores est litigiosa, quæ non potest alienari absque nouo iudicio potest cõtra tertium possessorem exequi Abb. in cap. final. de alienat. iudic. mutand. cau. fact. & in d. cap. Ecclesia el 1. col. penult. vt lit. pendent. Nec obstat quod vitium litigiosi est personale l. 1. C. de liti, quia loquitur in tertio non habente causam aliquam a collitigantibus, & sic loquitur l. 1. C. eod. tit. & DD. ibi in l. Pomponius §. cum quis ff. de acquir. poss.

SVMMARIVM.

1 *Quando Iudex requirens est incompetens tunc ei brachium est denegandum.*

2 *Iudices exequentes sententias incompetentium puniuntur.*

3 *Episcopus non potest excommunicare templarios, & hospitalarios.*

Brachium an sit impartiendum quando iudex requirens est incompetens.

RESOLVT. CCLXXXV.

1 INter cæteros casus traditos per Doctores denegandi brachium est, quando Iudex requirẽs est incompetens, quia tunc Iudex non tenetur eidem brachium imploratum impartiri, nec debet ibi præbere ministerium alicuius obedientiæ, vel excommunicationis, vt ait Oldrad. in consil. 89. Episcopus num. 5. vers. contrarium & Bald. in l. in criminali, num. 3. vers. vltim. nota C. de iurisdictio omn. iud. & ibi Saly c. num. 2. vers. item quod exequentes, vbi admonet, Iudicem cautũ esse

Digitized by Google

eſſe debere, quando ab eo imploratur brachium, vt videat, an ille ſit iudex competentes, vel nè, & Calcan. in conſ. 119. Sanctiſſimus, maximè ſub num. 5. verſ. præterea, Roland. à Valle in conſil. 37. omiſſo multiloquio numer. 4. verſ. & ſubdunt volu. 1. & Gail. in obſeruatione 115. nu. 10. in fin. lib. 1. pract. quæſt. vbi dixit, brachium non habere locum in Eccleſiaſtico, niſi prius iudici fidem faciat de ſua competentia, & idem tenuit Natta in conſ. 529. Iudex num. 37. verſ. non omitto etiam, volum. 3. & Menoch. in tractatu de rec. poſſeſſ. remed. 3. ſub num. 360. verſ. debet tamen iudex.

2 Et in tantum iſta limitatio procedit, vt puniãtur iudices exequentes ſententias incompetentium vt ait Bald. in d. l. in criminali, num. 3. verſ. vltim. nota C. de iuriſdict. omn. iudic. & ibi Saliçet. num. 2. verſ. item quod exequentes, & Calcan. in d. conſ. 119. num. 6. & Roland. à Valle in d. conſ. 37. num. 3. vol. 1. & Natta in d. conſil. 529. nn. 37. vol. 3.

3 Hinc eſt, quod Epiſcopus nequibit excommunicare templarios, & hoſpitalarios, & alios exẽptos, qui non habent ſuperiorem, niſi Papam, quia non eſt Prælatus eorum, vt ſcripſit Innocẽtius in cap. 1. num. 3. verſ. ſi vero talis ſit de offic. ordinar. & ibi Bald. num. 18. verſ. quæro nunquid, & Alciat. num. 126. verſ. tertia quæſtio eſt, qui & ſi ibi, & num. 127. arguat contra hoc, ſubdit tamen eſſe cogitandum, & non recedendum à communi.

Aduertendum eſt autem, quod licet Epiſcopus non poſſit excommunicare templarios, & hoſpitalarios, & alios exemptos, poterit tamen ſuppli care coram Papa, vt eos compellat ad præſtandũ ſibi auxilium ſuum, vt ait Alciat. in d. c. 1. ſub nu. 126. de offic. ord.

S V M M A R I V M.

1 *Ponitur diſcrimen inter imploratione Brachij, & familiæ accommodationem.*

An brachij impartitio differat ab accommodatione familiæ.

R E S O L V T. CCLXXXVI.

1 IN cuiuſdam cauſæ diſcurſu, quæ coram me vẽtilabatur, ego diſtinguebam inter præſtationẽ brachij, & accommodationem familiæ, nam hoc eſt remedium generalius comprehendens ſub ſe diuerſas caſuum ſpecies, quibus præſtatur, prout primo in executionem rei iudicatæ, vel pacti exequutiui, dummodo prius liqueat de iure exequibili, quod, & quantum ſit, ita quod omnino procedat liquidatio l. hæc autem §. 1. ff. ex quibus cauſſ. in poſſ. ait Bart. ad l. ſi finita §. Iulianus ff. de dam. infect. Alexan. conſil. 130. & 131. lib. 4. & hoc eſt, quod appellant aſſociationis auxilium quia iudex concedit familiam ad tollenda ſcanda la aſſociari poſtulanti, & timenti ab aliquo et reſiſtentiam cum armis, aut quoquo modo inio rioſam l. vltim. Cod. de erogat. milit. a non libi 12. vt in aſſociatione vigore pacti, in inſtrume to expreſſi de exequendo, ſeù capiendo bona d bitoris non liquidato negotio, & in quo debit conſtituit ſe præcario nomine creditoris ter re, & poſſidere, Natta in conſilio 378. colun. Viu. dec. 44. lib. 1. Afflict. dec. 326. Magon. ſ Rota Luc. dec. 87. num. 14. & 15. late Carpan. ſtat. Med. cap. 462. par. 1. ſic quoque in aſſoc tione contra vſufructuarium doloſe fructiferas cidentem arbores Bero. conſil. 54. volum. 3. contra conductorem non ſoluentem intra ani vbi de tempore non ſit conuentum Alex. con 130. & ſeq. num. 6. volum. 4. Burſ. conſ. 23. fin. volum. 1. conſ. 233. & 253. volum. 3. B conſ. 150. volum. 1. & Carp. ad ſtat. Med. c. 4 num. 116. cum ſeq. part. 2. Maluaſ. conſ. 87. deſunt alia exempla apud Magon. Rot. Lucen. cif. 87. & Carp. cap. 232. num. 13. cum ſeque part. 1.

Et in ſupradictis caſibus quando petitur ſo cet tantum familiam accommodari tũc Iudex quiſitus non excuſabitur miniſtros tradere ſe dum Vulpell. in tractat. de libert. Eccleſ. par num. 31. Beret. in conſ. 4. num. 15. Meren. in filio 22. Burſat. conſ. 40. num. 3. Alciat. cap num. 120. de offic. ordin. Suarez in praxi .... t in procem. num. 9. Lopez ad Diaz in pract. c capitul. 154. nec poterit de viribus ſententia ſcuti.

At ſecus eſt in imploratione brachij, quia v quod non eſt remedium ita generalius, quem modnm accommodatio familiæ, poteſt iude quiſitus cognoſcere de viribus ſententiæ, & p re proceſſum ad hunc finem, ſecundum Iaffi deciſio. 105. & late Doctores in capitul. 1. offic. ord.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex ſecularis tenetur ſtare proceſſui facto in crimine hæreſis.*

2 *Cognitio criminis hæreſis, eſt mere Eccleſiaſtica.*

Iudex ſæcularis, cuius brachium imploratur tenetur ſtare proceſſui compilato ſuper crimine hæreſi.

R E S O L V T. CCLXXXVII.

1 EST enim communis, atque recepta omn ſententia in cap. 1. de offic. ordin. quod dex ſecularis, cuius brachium imploratur, ſta debeat illud impartiri pro exequutione ſen tiæ latę per Iudicem Eccleſiaſticum ſuper cr

Digitized by Google

...ntentis testatur Afflict. in prohem. constitut. ...post mundi machinam in glos. in verbo gladij, num. 58. per doctrinam d. Abb. & post eum ... & ceterorum in cap. 1. de offic. ordin. Bal. in auth. clericus C. de Episcopis & cleric. Salic. in l. quidem q. 10. C. de accusat. Angel. in leg. 1. C. de ... reis Iaſ. in l. magistratibus ff. de Iur. ... & latè Afflict. in loco prælegato, vn de ... Vulpel. in tract. de libertat. Eccles. par. 3. num. 32. ait quod Iudex sæcularis non debet ... facere in exequendo sententiam Iudicis Ecclesiastici super crimine hæresis, & ita etiam ... refert decisum Balb. in dec. 88. & 105. Garſ. in ... dec. 2. & Guidop. dec. 30. quare Boer. in decisio. 90. voluit, quod Iudex sæcularis tenetur stare pro ... sententia contra hæreticum per Iudicem Eccle ... iudicem condemnatum allegat Felin. in c. ad abo ... de hæretic.

2 ... opinionis vera ratio est quia cognitio ... hæresis est mere Ecclesiastica, & priua... Iudices Ecclesiasticos spectat text. est in ... is in cap. inquisitionis §. prohibemus de ... neque potest Iudex laicus aliquid in perso ... eorum secundum communem opinio... in c. 1. de off. ord. Calder. in cons. 4. ... Marsil. in prax. crimin. c. 75. nu. 38. Lu ... de donat. inter vir. & vxorem post nu ... & Clar. qui pariter hanc communem ... in §. hæresis nu. 4. ac de magis commu... in cons. 20. num. 10. vol. 3.

... in materia implorationis brachij.

... secularis potest brachium ecclesiasticũ ... aduersus eos, in quos nõ habet coer... vt ait Hostiensis in c. 1. sub numero 5. ... & Alberic. in l. Episcopale sub num. ... & conuerso C. de Episc. audientia, ... de Castro nu. 4. versiculo allegatur ... Federicus de Senis in cons. 164. super ... nu. 5. & Alexander in l. Titia sub n. ... matrimon. & Natta in cons. 529. nu. 8. ... observat. 115. nu. 8. lib. 2. practicarum ... & Martin. de Fano in tractatu de bra... imploran. sub n. 19. ver. restat ergo, ... practicarum quæst. c. 10. sub num. ... ione.

... Imperator non sit negligens, & subdi... obedientes, ita quod non potest face... Papa debet eũ adiuuare, & domare re... ditorum, vt ait Iaſon in cons. 9. arbi... vol. 3.

Præterea si Imperator non potest cogere duces, & alios eius vassallos, propter eorum potentiam ad cauendum inter ipsos de non offendendo, poterit implorare brachium ecclesiasticum, vt ait Herculan. in tract. de caut. de non offenden do, c. 5. sub nu. 8.

2 Insuper dico quod iudex sæcularis si negligat brachium suum ecclesiastico iudici præstare, vt delinquentium audacia reprimatur iudicis arbitrio punitur, vt ait Menochius lib. 2. de arbitrar. iudic. casu 452. nu. 3. vers. ita quoque existimarem & Ioannes Segura Daualos in direct. iudic. Eccle siastici fori, cap. 13. nu. 32. in 2. part. vbi tamen subdit, quod Praxis solummodo admisit vt inobe diens excommunicatione plectatur, donec mandatis Ecclesiæ paruerit.

3 Ad brachium sæculare nunquam peruenitur, nisi quatuor menses post latam sententiam lapsi fuerint, vt ait Nic. Anton. Grauat. ad vestr. in sua practica lib. 8. cap. vlt. sub nu. 41. versic. ad quod quidem seculare, quia vt subdit quadrimestre regulariter ad soluendum dari condemnati consue uit, idem dixit Felin. in cap. quærenti num. 2. de offic. delegat. & Iacob. de S. Georg. in l. si debitori numer. 19. ff. de iudic. vbi nu. sequentibus limitat hoc dictum septem modis, prout limitat Iaſon in l. debitoribus num. 6. vers. in glossis, cum num. seq. ff. de re iudicata.

4 Scias præterea, quod quando Vicarius seù officialis Episcopi implorat brachium sæculare ad vtilitatem priuatam partis coram eo litigantis, debet vti litteris requisitorijs, non autem præce ptorijs, sub pœna excommunicationis, vt conclu dit Franc. March. in dec. 147. quæritur quando Vicarius in 1. par. quod sequitur Hieron. Giachar. in addition. ad Clarum in §. fi. q. 37. in fine lib. 5. sententiar. recept.

5 Scias insuper quod brachium sæculare obtentum contra eum, qui primo possidebat, potest exequi contra eius successorem mediatum, vel immediatum, qui lite pendente rem, super qua litigabatur, emit absque nouo processu, vt ait Lancellott. in tract. de attentatis in 1. parte cap. 3. num. 22. versiculo hinc videmus.

6 Forma implorationis brachij secularis habetur apud Petr. Follerium in praxi criminali can. in verbo non comparentes num. 68. & apud Iacob. Sbrozz. remissiue in tractatu de Vicario Episcopi q. 190. num. 2. lib. 2. & breuiorem formam seù practicam ponit Anton. Maſſ. Gales. in tracta tu de form. Cam. obligat in titulo de processu §. dato igitur instrumento, nu. 55.

Finis Praxis Implorationis Brachij secularis.

PRA-

Digitized by Google

PRAXIS ABSOLVTIONI A IVRAMENTO.

SVMMARIVM.

1 *Absolutio à iuramento quotuplex.*
2 *Habilitatio a iuramento non tollit vires contractus.*
3 *Absolutio à iuramento quibus in casibus concedatur.*

Absolutio à iuramento quotuplex.

RESOLVT. CCLXXXVIII.

1 DVpplicem absolutionis speciem omnes fatentur in c. 2. de iureiurand. vna quæ dicitur plenaria, & hæc proprie absolutio nuncupatur, altera vero simplex, quam habilitationem appellant, & differunt ad inuicem, nam per primam supplicans simpliciter à præstito iuramento absoluitur, & hæc prorsus tollit eneruatque vires iuramenti.

Per secundam vero absoluitur quis ad effectū agendi ideſt, vt agere, & contrauenire possit in iudicio absque labe periurij, & hæc non tollit, neque debilitat vires iuris iurandi, & declarat Couarr. var. resolut. cap. 4. num. 5. vers. verum vt lib. 1. Corneus cons. 6. col. penultim lib. 1. Gabr. cons. 127. num. 33. lib. 1. hinc prouenit quod in habilitatione semper adijcitur clausula, saluo remanente contractu, qua solum aperiatur via ad agendum & excipiendum.

Et quod huiusmodi habilitatio ad effectum agendi iuramenti vires non eneruet, notauit Aym. cons. 7. num. 7. Cephal. cons. 51. num. 22. lib. 1. Cagnol. in l. 2. num. 101. C. de rescisc enda vendit Menoch. cons. 24. num. 18. lib. 1. licet Rimin. Iun. cons. 5. num. 148. lib. 1. dixerit post obtentam absolutionem iusiurandum remanere frigidum, & inane, quod verum, si intelligas de plenaria absolutione; notat autem Berous in consil. 177. nu. 27. lib. 1. quod quando sumus in contractu nullo ex iuris dispositione, sed ob iusiurandi religionem est obseruandus, tunc obtenta absolutione à superiore, remaneret elisa virtus iuramenti, & contractus restat in suo statu, ac si iuramentum non fuisset appositum, & consequenter nullus, quod notabile est, vide deducta per Seraphinum de priuil. iuram. priuil. 61. nu. 3.

3 Et quandoque vt notat Borgn. in dec. 9. num. 33. part. 1. vel simpliciter conceditur ad effectum agendi, vel sub conditione si lęsio probata fuerit quamuis nunquam viderim in practica sub huiusmodi conditione concedi.

Requiritur autem iusta causa ad eam concedam, & lęsio sufficit, non autem exigua; Iaſ. in fi opus nu. 7. de oper. nou. nunciat. Alex. cons. nu. 16. & seq. lib. 6. Borgn. d. dec. 9. n. 3. Menoch. cons. 24. num. 13. lib. 1. Tiraquel. res inter acta limit. 30. vers. & hoc multis, Curt. Iun. c. 141. num. 16. Neuizan. cons. 22. num. 10. Natta cons. 144. num. 5. vers. decimo adduco lib. 1. Iranta in practica in 2. actu 3. par. 6. part. princ. 115. Roland. cons. 99. num. 21. lib. 3. Pond. reque debet iudex qualitatem eius, qui iurauit notatis per Mancinum in tract. de iuramen. actu 36. par. 4.

Et vbi iusiurandum continet iniquitatem quid turpe semper est concedenda absolutio, cin. Iun. cons. 144. num. 40. lib. 1. Staphil. de iust. §. & 1. Sciendum nu. 13. Natta in d. cons. 144. num. 5. versic. decimo adduco, lib. 1. M. in suo repertor. super verb. iuramentum sem. debet relaxari, Seraph. de priuileg. iuram, priuileg. 59. num. 7.

Prout concedenda est quandocunq; sit cap. sum, vel iniustum Natta d. cons. 144. num. 5. principio Milis super verb. iuramentum per debet.

Pro vt quando res non permanet in eodem tu, potest dari habilitatio à iuramento, qui intelligi debent Doct. in cap. cum contingat iureiuran. Guidopap. dec. 199. nu. 3.

Item absolutio à iuramento datur ratione enormissimę lęsionis Capyc. dec. 159. num. 25. nec stat c. quamuis de pact. lib. 6. quia intelligitur do lęsio esset mediocris, & non enormissima, liter respondetur ad c. cum contingat de iur.

Tandem à iuramento super contractu d habilitatio, quando absolutionem petens in dit probare, quod id quod promiserat in con ctu, soluebat ob turpem causam Capyc. dec.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur ea quæ poni debent in libello absolut à iuramento.*

Quæ poni debebt in libello absolutionis à iurar

RESOLVT. CCLXXXIX.

1 REspondeo quod sex clausulæ, seu cond nes apponi debent.

P

Digitized by Google

Prima Clausula, iuramentum videlicet non ab re esse vinculum iniquitatis. cap. quinto de iureiurando gloss. in cap. dilecti in verb. iuram. de maiorit. & obedient. c. inter cętera 22. quæstio. 4. Guidop. dec. 463. & ibi addit.

Secunda vti verbo habilitari, seu relaxari non absolui, Staphil. loco cit. Ratio est quia ille non absolvitur ab obseruatione iuramenti, sed habilitatur ad hoc, vt possit agere, & excipere absque incursione periurij, & aperitur ei via ad agendū & excipiendum in iudicio, si enim plenario iudicio postmodum pronuncietur contractum esse validum, non obstante habilitatione ad illius contra tus obseruatione adstringitur, Couarr. loco cit. n. 6. Sot. de iust. & iur. lib. 8. q. 1. art. 7. & 10.

Tertia debet poni a iuramento, seu iuramentis, & maxime quando non vnum sed plura præstiterint iuramenta, vt pote si quis iurauerit omnia & singula in instrumento narrata, & promisserit vera, & contra ea non venire quauis de causa, & permiserit absolutionem à iuramento impetere, & impetrata non vti cum renunciatione in forma, hoc namque casu exprimenda sunt omnia instrumenta, ne eis tacitis, absolutio subreptitia, Afflict. dec. 220. nu. 12. & decis. 30. & cum alijs allegatis per Mancin. in tractat. iuramento par. 6. quæst. 5.

Quarta debet addi citra præiudicium tertij, vel alterius præiudicio nec posset relaxare Sot. loc. cit. art. 9.

Quinta quod adsit causa rationabilis Sot. loc. cit. Bellester in verb. iuramentum 5. §. 2. in fine, quæ causa habilitationis debet inseri in instrumento relaxationis, Guidop. decis. 140. Abb. in cap. fin. num. 4. de decim. & in c. cum inter n. 9. de renunciat.

Sexta quod inseratur tenor totius instrumenti in relaxatione, seu habilitatione, & sic seruatur Neapoli, Paris. cons. 43. volum. 1. num. 18. & 19. vbi nostre aliorum Doctorum confirmat tot valere relaxationes, quot iuramenta fuerint. Peregr. decis. Paduæ 112. num. 21. & dixi supra ante.

SVMMARIVM.

1 *Tres sint necessaria in absolutione a iuramento.*
2 *Pro contrario quando est pars.*
3 *In iuramento, debet fieri mentio de pacto non petendi absolutionem.*

Sententia Curiæ Archiepiscopali Neapolis in absoluendo à iuramento.

RESOLVT. CCXC.

QVamuis cōtrouertatur opinio illa, an in habilitatione a iuramento requiratur citatio partis, in qua quæst. licet duæ reperiātur diuersæ Doctorum sententiæ, quarum prima est, quod citatio partis prorsus sit necessaria, vt firmat Iason in l. si opus nu. 7. de oper. no. nunciat. vbi in vers. prædictis subtiliter, inquit concessam absque causæ cognitione ipso iure esse nullam, etiam si data sit ad effectum agendi tantum, quia posset pars ostendere, quod calumniosè petatur, Alex. consil. 66. num. 13. & 14. lib. 6. Cefal. cons. 51. num. 23. lib. 1. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 4. num. 5. Menoch. cons. 24. num. 11. & seq. lib. 1. Bursat. cons. 29. limit. 92. vbi de communi lib. 3. Iaf. leg. nec quicquam §. vbi decretum, num. 49. de offic. proconsul. Roland. de communi cons. 12. num. 15. lib. 1. Cappella Tholos. in decis. 62. Gozadin. cons. 59. num. 22. Caputaq. dec. 292. incip. Abbas lut. in manuscriptis Felin. c. 1. nu. 113. & sequent. de iureiuran.

Et iuxta hanc opinionem refert etiam fuisse decisum Guid. Pap. in decisione 140. Rubin decisione 22.

Altera est opinio prorsus contraria, vt minimè requiratur partis citatio, vt voluit Oldrad. cons. 120. Couar. lib. 1. variar. resolut. cap. 4. Anna sing. 2. Gagliard. de absolut. à iuramento §. 1. num. 1. Carauita super Pragmat. Macedoniana §. 12. num. 70. Troil. in Pragmat. 21. de reclamat. laudi. num. 4. Muscat. in praxi lib. 1. par. 4. Gloss. periurij num. 39.

Et hanc opinionem seruat Curia Archiepiscopali nam concedit absolutionem absque partis citatione ex stilo antiquo eiusdem Curiæ sumpto ex cons. Oldrad. 120.

Et iuxta hanc opinionem Curiæ Archiep. nō nulla varia tribunalia deciderunt, vt videre est apud Afflict. decis. 220. Minsing. dec. 84. centur. 6. Ioseph. Lud. in decis. Perus. 18. Valati decisio. Lusit. 130. Triuil. in decis. 64. par. 1. Cacheran. decis. 125. Gratian. Rotæ Marchiæ in dec. 165. Polid. Rip. in dec. 150.

2 Est tamen animaduertendum, quòd si alibi reperitur stilus contrarius, quod pars sit citanda seruari debet; secundum Gagliardi cit. §. 1.

3 Vlterius notandum, quod absolutio à iuramento obtenta parte non citata non valet, nisi fuerit facta mentio de pacto inito hoc est non petere absolutionem, nec contrauenire contractui, nisi prius absolutio præcesserit à iuramento circa tale pactum non petendi absolutionem: & ita decisum patet penes Afflict. in decis. 220. sub nu. 11. versic. tamen si summo, quem citat, & sequitur Paris. cons. 43. vol. 1. nu. 14.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum præstitum Deo, pars relaxare nequit.*
2 *Iuramentum cum est incursum periurium, non potest relaxari a parte.*
3 *Periurus repellitur ab agendo.*

Digitized by Google

An pars relaxare possit iuramentum ad eius fauorem præstitum.

RESOLVT. CCXCI.

BReuiter dicas posse à parte remitti, quando ad eius fauorem præstitum est iusiurandum, Abb. per illum text. in capitul. 2. numer. 3. de sponsalibus, Oldrad. cons. 241. in fine Roland. consilio 99. numer. 26. lib. 3. Soccin. consilio 21 num. 28. lib. 4. Ruin. cons. 212. numero 1. lib. 1.

1 Dixi præstitum ad commodum partis, quia quandoque præstatur Deo, & tunc ab homine remitti nequit, vt declarat Abb. vbi supra num. 6.

Nec dicas omne iuramentum principaliter fieri in vtilitu Dei, cui iurans promittit, quoniam in his terminis inspicitur, an sit præstitum ad cõmodum partis, vt bene declarat Abb. ibidem in finalibus verbis, & tunc ab ea remitti valet.

2 Aduertendum est autem id procedere antequam pars contraueniat, & periurium incurrat, quoniam post incursum periurium, à parte remitti amplius non potest, Alex. consilio 17. nu. 5. lib. 3. Iaſ. l. penultim. nu. 2. vers. limita prædicta de iureiuran. Borgnin. dict. decisione 9. nu. 35. Roland. consil. 34. num. 3. lib. 1. Afflict. decis. 36. num. 2.

Cæterum, licet huiusmodi sententia sit cõmunis, & receptissima, nihilominus Soccin. in consilio 27. num. 28. libro 4. asserit, quod veluti pars remittere valet ad eius vtilitatem præstitum iuramentum, ita & pari ratione videtur, quod periurij exceptionem scaturientem ex eo iuramento, quod præstitum est ad sui fauorem remittere possit, cum alijs, de quibus Aymon. consilio 151. num. 9.

Et sanè crediderim hanc sententiam esse iuridicam, & sequendam cum indubitatum sit esse in facultate partis, an velit excipere, vel non opponere de periurio.

3 Quod solidissima, & passim admissa conclusionem probatur, periurius enim ab agendo repellitur Pedemontan. decisione 142. numero 13. Roland. consilio 26. numero 28. lib. 3. cum alijs triuialibus. Sed hæc ita procedit si pars excipiat de periurio, alias parte non opponente auditur, & processus valet, vt per Lap. allegat. 25. numero 3. versiculo ad 4. canonizata per Rotam in lib. Diuers. decisione 22. incip. die 2. Aprilis in fine in manuscript.

Et quamuis Doctores ita generaliter tradant iuramentum posse à parte remitti Alciat. tamen in leg. 1. §. eadem num. 24. versic. item facit de verborum obligatione intelligendum fore existimat, vbi Iudex etiam ipse consentiat, ibi vide.

Quinimo, & non tantum pars valet rem re iuramentum, sed ad illud remittendu etiam inuita per capturam personæ compelli test à iudice laico, cui constat de iniquitate i menti, in causa coram eo introducta, Couar bro 1. variarum resolution. cap. 4. sub num 5. Aymon. consilio 192 numero 2. Roland. filio 7. numero 50. numero 3. Felyn. in capi 1. numero 22. de iureiuran. Neuizan. consil num. 25. & alij per eosdem relati.

SVMMARIVM.

1 *Absolutio à Iuramento impartienda est ab Episcop rantes.*

2 *Fertur stylus curiæ Archiepiscopalis Neapolitan.*

Absolutio à iuramento coram quo Iudice sit petenda.

RESOLVT. CCXCII.

REspondetur, quod si actor, vel reus sint dem Ciuitatis, res nullam habet diffic tem, quoniam ab ordinario erit impetran

Dubium tamen est, quid si sint diuersi vt puta Neapolitanus cum Mediolanense, factum est instrumentum Mediolani, in quo politanus, qui se ad certæ summæ solution adstrinxit, enormiterque se lesum contendit, tendit rescindere contractum obtenta absolu ne a iuramento. Quæritur an Archiepisc Mediolanensis eam concedere possit, & Fel capit. 1. num. 31. de iureiuran. discutit huiu di quæstionem, referque discordantes Calde & Cardinal. opiniones, & tandem concludit casu, quo necessaria non sit citatio partis, vt cedat opinio Cardinalis, quod possit præ Archiepiscopus absoluere Borgn. decisio. 9. n 30. part. 1. Contar. in l. diffamari in quæst. n 6. C. de ingen. & manumiss.

1 Licet nonnulli distinctè teneant absolu nem a iuramento ab Episcopo iurantis sine ginis, siue domicilij fuerit coram quo conue posset pro obseruantia contractus præstari p Calderin. consilio 1. de offic. ordinar. & in 6. de iureiuran. Lapus allegatio. 10. Aret. co 142. Couar. lib. 1. variar. resolut. cap. 4. nu 5. Capyc. decisione 18. Gagliar. de absolut iur. §. 4. num. 55.

2 In Curia tamen Archiepiscopali Neapo antiquissimo stylo absoluuntur omnes exteri ramentis præstitis etiam extra Regnum, cui seruantiæ ratio est, quia actus absolutionis e nitentialis, secundum Anton. de Butr. in cap bitores num. 7. de iureiuran. & vbique locu pœnitentiæ; cum anima non circumscrib loco vt notatur in capitulo omnis vtriusqu

xi

Digitized by Google

...sis præstent. &c remiss. Calderin. cons. 6. de iurar. Anna alleg. 83.

SVMMARIVM.

2 *Habilitatio à iuramento an impediat liquidationem instrumenti.*

Habilitatio à iuramento in contractu, in quo est renuntiatum exceptioni præventionis, an tollat, quin instrumentum possit via ritus liquidari.

RESOLVT. CCXCIII.

1 IN hac quæst. respondetur negatiue ex decisio. de Franchis 670. vbi dicit, hanc habilitationem operari tantummodo, quod non obstante iuramento potuisset reus comparere in iudicio, & venire, non autem, vt ex hoc tollantur renuntiationis præuentioni prædictæ, quin ...effectum interim operaretur, & propterea ...procedi ad liquidationem instrumenti, ex ...dictis, per Felin. in cap. 1. in 5. quæstion. ...iuran. & per Butr. in cap. ad nostram il 2. ...titul. Couarru. lib. 1. variarum resolutio. ...num. 16. Gomes. variar. resolut. capit. 14. ...quæro in tit. de restitut. minor. Gut... auth. Sacramenta puberum numer. 20. ...quibus infero C. si aduersus vendit. ...facit pro eadem opinione doctrina Cara... ...nitu 168. num. 95. qui tenet, data renun... ...præventionis cum iuramento, non impe... ...exequtionem virtute ritus, etiam quod à ...to super dicta renuntiatione præstita ...habilitatio, ad finem agendi, vt voluit ...Gaiard. in tractat. de absolut. iuram. §. 3. ...37. & Thesaur. decis. 165. quod procedit ...instrumentis, quam de obligationibus pe... ...ratam exequtionem habentibus.

SVMMARIVM.

... non debet esse vinculum iniquitatis. ... absolutio concedatur stante lasione.

...ia, & singula in instrumento conten... ...ra, & in nullo contrauenire, an ...tis danda absolutio.

RESOLVT. CCXCIV.

...ponatur in facto, quod quidam promise... ...alicui centum ex instrumento facto, & iu... ...cuncta velle in eo contenta esse vera, & ...seruare, atque facere, deinde aliqua non ve... ...icans, seque grauiter offensum, cupit ab eo ...mento absolui, vt agere possit ad contractus rescissionem, dubitatur an absolutio sit ei est concedenda, & Roland. cons. 47. numero 31. & sequente libro 4. ait non esse concedendam, & hanc esse communem Doctorum sententiam, Borgnin. in decis. sepe cit. 9. numero 26. sequitur Seraphin. de priuil. iuram. in priuil. 59. numero 7. & nouissimè Decian. in consilio 56. numero 90. lib. 4.

Et tanta quidem est authoritas tot, tantorumque Patruum, qui in hanc sententiam iuerunt, vt me deterreat, contrariam opinionem sequi, quam tamen, salua illorum reuerentia puto veriorem, vbi iurans sit enormiter lesus, cum solidissima sit conclusio, quod huiusmodi iuramentum non tollit hanc grauem offensionem, cum vinculum iniquitatis esse non debeat, vt per Pedemontanum decis. 41. num. 1. & sequent. & Rimin. Iunior. in cons. 5. num. 119. & seq. lib. 1.

2 Et stante enormi lesione, quod concedenda sit absolutio à iuramento docet Bald. in l. fin. nu. 3. Cod. de non numer. pecun. vide Borgnin. dec. 1. 9. numero 42. Viuius opinio. 532. Bero. in cõsilio 39. num. 13. lib. 2.

Nec facit ponderatio plurium iuramentorum de qua Roland. dict. consilio 5. prope finem, quoniam etiam si quam plura iuramenta concurrant de omnibus est petenda absolutio & est concedenda, ex DD. congestis per Merc. in tractat. de iuramento part. 6. quæst. 5. vbi in fine subdit quod si committa esset causa simpliciter cum facultate absoluendi a iuramento, licet plura sint iuramenta, sufficeret, vt ab omnibus posset absolutio obtineri, quia vnum dicitur in aliud esse translatum ex Caputaquen. in decisio. 392. in fine lib. 1. in manuscriptis.

His alludit Riminald. Iun. cons. 5. num. 144. lib. 1. volens vbi quis medio iuramento renunciauit omni iuris, & legum auxilio, non ob id prohiberi, quin petere possit absolutionem à iuramento, & agere ad contractus rescissionem ex authoritate Cornei, Alex. & aliorum, quos citat, & sequitur Soccin. Iunior. cons. 144. num. 42. lib. 1. Parisius cons. 12. num. 87. lib. 2. Roland. cons. 7. num. 52. lib. 3. Viuius opinio. 129. numer. 9. & opin. 532.

SVMMARIVM.

1 *Iudex incompetens in causa principali, non est incompetens in causa incidenti.*

2 *Articulus Spiritualis incidens coram Iudice laico remittendus est iudici Ecclesiastico.*

3 *Cognitio super validitate iuramenti est remittenda iudici ecclesiastico.*

Digitized by Google

Cognitio nullitatis absolutionis à iuramento, an sit remittenda ad Iudicem Ecclesiasticum.

RESOLVT. CCVC.

SVpponatur in facto, quod quidam obtinuisset ab Episcopo absolutionem à iuramento ad effectum agendi, mouitque litem coram Iudice laico contra quendam pro rescissione contractus secum celebrati, asserens se enormiter læsum, excipit conuentus absolutionem esse nullam, & subreptitiæ obtentam replicat actor, Iudicem secularem non habere iurisdictionem, neque cognitionem super huiusmodi exceptione an, scilicet, valida sit absolutio. Quare fuit dubitatum, quid iuris, & dubium faciebat mihi pro opinione, quod causa non esset remittenda, tex. in l. quoties C. de Indic. vbi Iudex incompetens in causa principali non dicitur incompetens in incidenti.

1 Cæterum hoc non obstante contrarium dixi, & consequenter causam esse omninò remittendam ad Iudicem Ecclesiasticũ, & mouebar præsertim primo per conclusionem iuris fundatissimam, quod quando in causa ciuili, quę pendet
2 coram Iudice seculari emergit articulus aliquis qui est, mere Ecclesiasticus, licet incidens sit, non cognoscit de eo, sed illum remittit ad Iudicem Ecclesiasticum, & interim supersedere debet super expeditione causæ, ita Gamma in decis. 194. nu. 162. & in decis. 207. nu. 5. de Franch. decis. 512. & in decis. 502. vnde Bolognet. in l. 2. num. 44. ff. de iurisdict. omn. Iudic. voluit, quod causæ incidentes spirituales remitti debent ad Curiam Ecclesiasticam decidendæ, puta causa matrimonij, & similium, & cum in quadã causa ageretur de successione cuiusdam de religione Hierosolymitana, & dubitabatur, an esset absolutus à religione, fuit remissa causa ad Iudicem Ecclesiasticum.

Hinc est, quod punctus validitatis ordinis incidens in captura clerici, est remittẽdus ad Iudicem Ecclesiasticum, & consignanda persona clerici eidem Curiæ, restituenda tamen declaratione facta super inualiditate ordinis, ita de Franch. decis. 189. Ioan. Gramm. de Bell. exul. in prędicamento q. 3. special. 97. Tapia in ritu 235 num. 6. & nu. 8. qui concludit sacrum Concil iũ semper remittere punctum sapientem spiritualitatem ad Iudicem Ecclesiasticum, & demum refert fuisse per Iudicem appellationis circa incapacitatem beneficij in fauorem clerici decisum, ad quod vide etiam Mascard. de probat. conclus. 302. num. 20. Caualc. decis. 10. num. 20. & in decis. 21. num. 22.

Amplia suprapositam conclusionem, vt Iudex secularis in remissione huius articuli non possit percipere, quod infra certum tẽpus causa expediatur per Iudicem Ecclesiasticum, quia hoc casu Iudex secularis se intromitteret in spectantibus ad iurisdictionem Ecclesiasticam ita Bar. in l. præses col. fin. C. de appell. idẽ Ba col. 2. Imol. col. fin. Alex. col. 2. vers. in glos. 1. I son col. 4. vers. ex hoc infero in l. 2. ff. de iurisd omn. Iudic. Innoc. in c. tuam de ordine cogn Dec. in cap. ex insinuatione de procurat. Anſi in clement. 1. reg. 5. Fall. fin. de off. ord.

3 Secundo pro hac eadem opinione moueba quoniam cognitio super validitate iuramen non spectat ad Iudicem secularem secundum Curtium seniorem in consil. 65. num. 26. Purp rat. consil. 367. num. 8. & seq. vol. 1. Vrsill. in a dit. ad Afflict. decis. 220. num. 9. Borgn. decis. num. 45. par. 1.

Tum quoniam nouissimis temporibus, ius hanc opinionem iudicauit Sacrum Consilium vt testatur Ioan. Angelus Pisanell. in addit. Afflict. in decis. 220. & voluit etiam ante eum Marsil. singul. 367.

Ex quibus omnibus appareret deceptum fu se Afflictum, qui in decis. 220. num. 8. & 9. as ruit, quod vbi Ecclesiasticus parte vocata, causa cognita processit ad absolutionem, tu Iudicem secularem non posse de illius validi te cognoscere, at secus si esset concessa absol tio parte inaudita, & huic distinct. arridet R man. consil. 299. num. 2. & seq. Soccin. consil. 8 num. 16. vol. 4. & Hippolytus singul. 369.

SVMMARIVM.

1 *Contractus non firmatur iuramento existente enor læsione.*
2 *Sed quid si fuit præstitum à maiore.*

Absolutio à iuramento an sit necessaria, vbi extat enormis læsio.

RESOLVT. CCXCVI.

FVit à me quæsitum an stante enormissima læsione, non obtenta absolutione à iuram to contrauenire non liceat, & esse non necess riam, voluit magna caterua Illustrium Docto mota, quod vbi adest enormis læsio, iuramen non ligat. Hinc inferunt posse contrauenir nulla petita absolutione Dec. in cons. 180. nu. & seq. Gabriel. conclus. 3. nu. 38. de arbitr. M ran. in pract. in 2. actu 3. p. 6. par. princ. nu. 11 Corn. consil. 189. col. pen. vers. sed d. Auth. & cõ 166. col. 2. Ratione ergo, & vers. cum itaq; lib Barbat. consil. 53. nu. 21. in fine lib. 2. Gramm consil. ciu. 128. num. 11. vbi de communi Rol consil. 7. num. 53. lib. 3. Angel. consil. 218. in fi Cephal. consil. 499. nu. 35. & seq. lib. 4. Alex. cõ 125. num. 1. versic. fortius etiam lib. 1. Cagn in l. 2. num. 92. vers. quando tamen C. de resc vendit. Alber. consil. 81. nu. 54. latè Neuiz. cõs. num. 5.

Digitized by Google

num.5.& 6.Pedemont.decis.41.Soccin.iun.cons.3.num.41.lib.2.Grammat.decis.76.num.21. Gozad.cons.72.nu.6. Soccin.iun.de magis communi in cons.3.num.42.& 45.lib.2. Simoncell. qui per permultos congerit, & testatur de magis communi in suo tractatu de Decret. lib.3. tit.8. num.231. Adde Rimin. iunior in cons.5. num.100.lib.1.

1 Cuius conclusionis ratio est, quoniam contractus non firmatur iuramento, quando est enormis læsio, ita Afflict. dec.322.nu.9. & seq. Capyc.dec.158.nu.25.Grāmat.dec.101.nu.53. Pedemont.dec.41.col.1.& seq.Cassad. dec.vnica de empt. & vendit.Gomez dec.96.lib.2. in manuscript. Peruf. dec.18.num.66. Non. cons. 57.num.20. Purpurat. cons.21. lib.1. Corneus cons.158. litera N.col.3.vers.vbi autem iurans lib.4.Cephal.cons.466.nu.45.& 494.lib.5.Dec. cons.180.num.6.& consil.551.num.5. Roland. cons.7.num.43.& seq.lib.3.

Nec obstat,quod in dec.Pedemont.41. nu.8. & seq.fuerit tentum contrarium,quoniam plu-
2 ra ibi concurrebant, & quod iuramentum erat præstitum à maiore ex certa scientia, & quod expressè renunciauerat enormi læsioni,etiam vltra dimidiam iusti pretij, exceptioni doli, & omni legum auxilio, & quod plus refert, non erat probata enormis læsio,vt dicitur num.11. in resic.Attamen in casu. Quibus concurrentibus decis. satis innititur iuri,quam pariter opinionem sequutus fuit iterum Senatus, vt tenet Thesaur. decis.165.

Quamuis tutius sit,vt in primis illa impetretur,& ita Bald.in l.fin.num.3.C. de non numer. pecun.Borgn.dec.9. num.42.Viuius opin.132. Decio.cons.37. num.13.lib.2. quemadmodum à simili iuratus per metum,licet cōtractus sit nullus,melius dicit,vt petat absolutionem,Crot. in consil.17.num.4.lib.1.vbi arbitratur esse necessarium, asserens ita communiter tenere canonistas Natta cons.144.num.4.lib.1.Aymon.cōs.191.num.7.asserens etiam ex contractu nullo periurium incurri si contraueniatur ex iuramento citatis, & firmat Affl. dec.122.nu.6. Mīs.per verb. iuramentum licet sit dolo, dicens Iacob. videndus in l.si quis maior nu. 65.C.de fid.Neuiz.consil.21.nu.13. Gramm. consil.97.num.6. Angel. in l.si quis pro eo num.1.de fideiussoribus, Couar.in epitom. de spons.cap.3.par.2.§.3.num.2.Capra reg.87.nu. 120.Aymon.de antiq.tempor.§.videamus modernum 14.

SVMMARIVM.

1 In obligatione in forma Camera an sit concedenda absolutio à iuramento.

An in obligationibus in forma cameræ concedatur absolutio à iuramento.

RESOLVT. CCXCVII.

SVpposito, quod ab omnibus iuramentis, in quibus læsio, aut iniquitas prætenditur,absolutio concedi soleat,quæro quæ sit causa, qđ vbi partes se obligauerint in forma cameræ medio iuramento, non soleat à tali iureiurando absolutio concedi, vt post Staphil. & alios annotauit couar. lib.1.var.resolut.cap.4.nu.6. vers.3.aduertendum,& cassad. decis. vnica de mutuis petitionibus.

Verum præfatum dictum Staphyl. relatum à couar. vbi supra, intelligendum fore, quod non detur absolutio ad effectum impediendæ exequutionis, vt bene declarat Galles. de camerali obligat. in 2. parte tractat. & 6. forma, quæst.2. quoniam esset tollere,& impedire cōmercia; si statim obtenta absolutione talium obligationum,exequutio retardaretur; & propterea Auditor cameræ speciales habet facultates procedendi ad talium obligationum exequutionem, absolutionibus à iuramento non obstantibus,vt refert Galles. ibid. & habes per Mohed. decis.79. in fine; quæ incipit, Ioannes Melendec.Tholom. decis.32. cuius initium est, Romana obligationis, & rursus in decis.45. incipien.Romana obligationis,& iterum dec.66, incip. Romana pecuniaria in manuscript.

SVMMARIVM.

1 Periurio non est concedenda absolutio à iuramento.

Absolutio à Iuramento an sit concedenda periuro?

RESOLVT. CCXCVIII.

SVpponatur in facto, quod quidam pro obseruantia contractus interposuerit iuramētum; quare cum egisset, & consequenter contrauenisset iuramento ante absolutionem obtentam, fuit dubitatum,an stante periurio iam incurso absolutio sit concedenda; & antequam ad huius quæstionis dilucidationem veniamus necesse erit in primis supponere,quod præfatus contrauenies debet non tantum absolutionem à iuramento petere, verum etiam narrare periurium iam incursum,vt ab eo quoque absoluatur,ita Afflict. in decis.220. num.17.Vrsill. in addit. eiusdem Afflict. decis.8. num.3. Iaffred. decis.17.Alban.cons.39.Merenda consil.22.

1 Et redeundo vnde progressi sumus dico,quod stante periurio iam incurso absolutio non est

Digitized by Google

concedenda, vt consuluerunt Alexan. consil. 66. num. 14. lib. 6. Felin. cap. 1. num. 28. de iureiurando Cagnol. l. si quis maior. num. 153. C. de transact. Roland. consil. 34. num. 2. vbi de communi lib. 1. Alexand. cons. 17. num. 4. lib. 3. Borgn. dec. 9. hum. 35. par. 1. Corne. consil. 6. colum. penult. vers. in casu autem lib. 1. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. vltim. num. 9.

Quæ opinio communior, ab omnibus est recepta, vt testatur Felin. cap. 1. num. 28. de iure iurando, vbi limitat, quando iurans incurso iam periurio ob motam litem non perseuerat in peccato, sed recurrit ad superiorem, narratoq; iuramento, & eius contrauentione, petit tàm à iuramento ad effectum agendi, quàm ab ipso iam incurso periurio absolui, quoniam tunc est absolutio indulgenda; prout passim vidisse concedi in signatura gratiæ, neq; vnquam prorsus denegari testatur Mancin. de iuramento par. 6. quæst. 6. prout vidisse pariter concessam, testatur Cagnol. in l. si quis maior num. 154. C. de transact.

Facit etiam, quod refert, idem Mancin. loco citato, quod cum cõmissa fuisset de anno 1593. quædam causa Tudertina rescissionis Illustris. D. Card. Blanchetto tunc Rotæ Auditori; & pro parte Tarquinij S. Crucis fuisset oppositum de periurio, stante, quod causa fuisset commissa non obtenta absolutione à iuramento, fuit recursum ad signaturam, qua proponente coram Clemente Octauo fuit concessa absolutio non obstante periurio iam incurso.

SVMMARIVM.

1 *Habilitatio a Iuramento exigit aliam absolutionem.*
2 *Actus absolutionis non debet operari vltra intentionem absoluentis.*

An habilitatus à iuramento ad effectum agendi intelligatur etiam absolutus ad effectum rescindendi contractum.

RESOLVT. CCIC.

SVpponatur in facto, quod quidam fuit habilitatus à iuramento appositio in contractu, ad effectum agendi, quare fuit dubitatum, an si constare fecerit de iuribus suis, & exigatur alia absolutio, vt possit postea venire contra contractum, dubium faciebat mihi pro opinione negatiua, doctrina Paul. de Castro in cons. 219. incip. In Christi, vbi singulariter voluit, quod per dictam relaxationem iuramenti, ad effectum agendi, licèt à principio talis absolutio non sit plena, tamen postea ex probationibus factis vocata parte repletur; Nec est necesse iterum absolutionem petere, & sufficere debet prima: Faciebat, secundo, quia si per relaxationem iuramenti fuit sibi data licẽtia, vt agat, videtur etiam data, vt peragat parte tamen vocata in peragendo l. qui procuratorem dat ff. de procuratoribus, l. si quis instituatur, ff. de hæredibus instit.

1 Cæterum præfatis minimè obstantibus contrarium fuit decisum, quod per necesse sit iterum absolutionem petere, & quod non sufficiat prima absolutio, ita Felin. in cap. 1. col. pen. de iureiuran. & in cap. debitores in 3. & 4. quæst. eod. titul. Bald. decis. 23. Benintend. decis. 14. vbi reddit duplicem rationem.

Prima, quia actus limitatus parit effectum limitatum l. in agris ff. de acquir. rer. dom.

Secunda ratio, quia actus absolutionis non debet operari vltra intentionem absoluentis l. non omnis ff. si cer. peta. nam relaxato vno iuramento petitur absolutio alterius iuramenti, & persona prius est habilitanda quam actio cumulanda, ideò cum isto casu Præfatus remaneat absolutus solum ab isto capite, in quo iuramentum obstabat ne ageret igitur ex alio ligatus remanere videtur, scilicet obseruantiæ contractus.

His addo tertiam rationem, quia habilitatio ad effectum agendi nõ operatur circa rescissionem contractus, sed solum, vt valeat is de suis iuribus experiri, non obstante iuramento, secundum castrens. in consil. 259. vol. 1. Aymon. in consil. 7. num. 6. Grammat. consil. 88. in ciuilibus, Afflictum in decis. 220. quinto dubio, & Vrsillum ad Afflict. decis. 31.

Vnde non obstat tex. in cap. veniens il secondo de testibus; quia loquitur in probatione ad effectum agendi summariè facta, quia tunc bene requiritur plenior ad finem obtinendi.

Tamen quicquid sit, fuit decisum in Sacro consilio absolutionem à iuramento obtentam suffragari ita, & taliter, quod non sit necesse alia absolutione ad obtinendum, vt dicit Afflictus in decis. 322. num. 12. Bilotta de absolut. iuram. lib. 1. cap. 8. num. 3.

Notabilia quædam in materia absolutionis à iuramento.

1 SOlus Papa concedere potest absolutionem, quando est dubium an sit concedenda. Alexand. consil. 66. num. 16. lib. 6. Viu. opin. 2. num. 2. Neuizan. consil. 23. num. 11. Borgn. dec. 9. num. 25. in fine par. 1. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 20. num. 10. vers. 3. est notandum.

2 Iudex laicus potest compellere partem ad relaxandum iuramentum si est iniquum couar post plures ab eo relatos in cap. 4. var. resolut. num. 5. verum vt res ista lib. 1. affirmat compel lere posse, quod placuit etiam alijs, & boni pru sides faciunt iniqua iuramenta relaxari per ca pturam personæ, vt notabiliter dicit Bal. quem refert, & sequitur Aymon. consil. 192. num. 2. Ro land.

Digitized by Google

bal. conf. 7. num. 50. lib. 3. cum congestis per Neuiz. consil. 21. num. 25. Felin. in cap. 1. nu. 22. de iureiurando.

3 Absolutio potest peti tempore feriarum, quoniam cum in eius concessione summariè procedatur, feriæ non præbent obstaculum, vt post Calder. & alios ab eo citatos, adnotauit Felin. in cap. 1. num. 32. de iureiurando.

Absolutio non est necessaria hæredi iurantis, Gabriel de iure dot. conclus. 1. num. 18. Pedem. decis. 142. nu. 5. versic. 3. quando, Menoch. cons. 24. nu. 2. lib. 1. Ratio manifesta est, quoniam quoad reatum periurij iuramentum est personale, Paris. consil. 75. nu. 23. lib. 3. adde Cagnol. in l. si quis maior num. 206. C. de transact.

Non est necessaria absolutio in iuramento erroneo, Menoch. in cons. 24. num. 7. lib. 1.

Absolutio concessa ex falsa causa tenet ex. decis. Rotæ 7. de sent. excomm. in nouis, Caputaq. 1. par. 1. in impressis, quę habentur in manuscriptis decis. 110. incipiens absolutus ex falsa causa lib. 1. quod ex falsa causa absolutus semper remanet absolutus, & absolutio tenet, proinde quæstio ipsa non eget vlteriori discussione.

Non est necessaria absolutio, si præstitum est iuramentum in casibus, quibus de iure non ligat. Cardinal. in cons. 35. num. 1. in fine vers. ad secundum facilis.

Necesse est petere absolutionem si iuramentum est temerarium, Anchar. in cap. cum quidam num. 5. & 6. de iureiurando.

Moroso non implenti medio iuramẽto promissa, & consequenter periuro, petenti absolutionem à iuramento, non est concedenda secundum Bero. consil. 155. num. 31. lib. 1. verum, oppositum verius existimat Mancin. de iuramẽto par. 6. quæst. 30.

Absolutio à iuramento potest impetrari sine mandato, cum sit gratia, & potest concedi absenti, & ignoranti Felin. in cap. 1. de iureiurando, debet tamen sequi ratificatio, quæ debet fieri in tempore Roman. consil. 427. Miles in repertorio in ver. Ratificatio Prax. Archiepisc. cap. 4. num. 11.

Absolutio à iuramento non est concedenda quando tempus ita imminet, vt periurium incurratur secundum Neuizan. consil. 23. & Afflict. decis. 31. qui refert Curiam Archiepiscopalem Neapolitanam non esse solitam concedere absolutionem à iuramento nisi supersint viginti dies termini solutionis, quæ obseruantia hodie cessat, cum per eandem curiam concedatur, etiam si vnus dies termini supereresset.

Finis tituli Praxis Absolutionis à Iuramento.

PRAXIS POENARVM.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus potest clericis pœnas pecuniarias imponere.*
2 *Potest etiam Episcopus pœnas pecuniarias sibi applicare.*
3 *Episcopus quoque debet pro euitanda auaritiæ suspitione pecuniariam pœnam conuertere ad pios vsus.*

Pœnam pecuniariam an possit Episcopus suis clericis imponere.

RESOLVT. CCC.

1 IN hac quæstione constituo tres conclusiones.

Prima sit conclusio, posse Prælatum suis clericis pecuniariam pœnam imponere, & hæc est communis opinio secundum Panormitan. & relatos in cap. vt clericorum num. 10. de vita, & honestate clericorum, Vgolin. de potestate Episcopi cap. 56. num. 5. par. 2. Baiard. quæst. 80. in principio, Iaffred. Balb. dec. 63. Cephal. cons. 30. num. 4. volum. 1. Artaman. cons. 21. & Peregrinus de iure fisci lib. 1. cap. 2. cuius conclusionis vera ratio est, quoniam hodie Episcopi de generali consuetudine habent fiscum, vt scribit Pauinus quem refert Diaz in pract. crim. canonica cap. 134. num. 2. vbi in capitulo 124. in fine dicit hanc opinionem esse veriorem, & consuetudine roboratam, & hanc etiam opinionem esse vsu comprobatam testatur Felin. in cap. irrefragabili §. 1. num. 11. de officio ordinarij, Viuius qui de communi pariter testatur in opinione 255. & Clarus in quæst. 80. num. 5.

Quam conclusionem intelligas tunc esse clericum pœna pecuniaria puniendum, quando id fieret correctionis zelo, præsertim vbi ea magis timeretur quam corporalis glosa in cap. licet vbi Panormitanus de pœnis, Follerius in pract. crim. canonica cap. 133. nu. 26. Vrsillus ad Afflict. decis. 49. num. 3. Coler. decis. 40. & secundum Quar. nouissimè in summa Bullarij in verbo pœnæ pecuniariæ, tamen debet adhiberi cautela, ne illa imponenda modus excedatur, sed personarum conditio, & delicti qualitas attendatur, Hostiensis in §. quid pertinet in summ. de officio ordinarij.

2 Secunda sit conclusio, potest Episcopus pœnas pecuniarias sibi applicare, vt dicit Bald. in auth. bona damnatorum lib. 2. C. de bonis proscripto-

Digitized by Google

scriptorum Anan. in cap. excommunicamus in principio num. 9. de hæreticis, Angelus de maleficijs in verbo eius bona num. 30. Barbatia consil. 22. num. 12. vol. 3. Gomez super l. 7. Tauri num. 75. Franc. Marc. dec. 339. num. 12. par. 1. & hanc opinionem dicit communem Couar. lib. 2 var. resolut. cap. 9. num. 11.

Amplia procedere etiam si contra laicos lata sit, vbi delictum Ecclesiasticum commissum est ab ipsis, ita Diaz cap. 145. Sbroz. lib. 2. de Vicario Episcopi q. 80. Guido Papa consil. 23.

3 Tertia, & vltima sit conclusio licet hæc omnia possit Episcopus, tutius tamen esset, ac honestius pro euitanda suspictione auaritiæ pecuniariam pœnam deputare ac conuertere ad pios vsus, ita Hostiensis in citato §. quid pertinet de officio ordinarij, Panorm. in cap. licet de pœnis, Felin. in cap. irrefragabili de officio ordinarij, Couar. citato loco num. 13. & Clarus citata quæst. 80. num. 5. vnde Concilium Tridentinum sessione 25. de reform. cap. 3. præcipit, vt multæ pecuniariæ eo ipso, quod exactæ fuerint, pijs locis assignentur, & sacra Congregatio Concilij Interpres censuit, de ipsis Episcopum nec posse portionem aliquam assignare Vicario pro sua mercede, & minus Cameræ Episcopali, non obstante contraria consuetudine, etiam in minima parte ex eiusdem Sacræ Congregationis sententia, de qua attestatur Sbroz. in addit. ad q. 143. lib. 2. de offic. Vicar.

Limita vbi Episcopus admodum pauper esset, tunc enim eas sibi assumere potest secundum DD. citatis locis præsertim in cap. irrefragabili, & ratio est, quia prima charitas incipit à se ipso l. præses C. de seruitutibus, & aqua, & ita annis elapsis, fuisse declaratum per eandem Sacram Concilij Tridentini Congregationem affirmat Andr. Molfes. in comment. ad consuetud. Neapol. par. 4. quæst. 64. sub num. 24. Hinc est, quod obligatus facere eleæmosinam nomine alterius, potest sibi ipsi illam facere, si est in necessitate, Felin. vbi supra, & Armil. in summ. In verbo eleæmosinæ num. 3. & obligatus ad restituendum pauperibus potest sibi retinere tanquam vni ex pauperib. Nauar. in manuali cap. 7. num. 91. & in consilio vnico de mendicantibus validis, quare licet Inquisitores pœnas pecuniarias non possint sibi retinere, sed in pios vsus conuertere, permittetur tamen eis pro necessitate, & vtilitate officij retinere.

Quicquid tamen sit in omni casu est consulenda sacra Congregatio explicando ei redditus, & onera Episcopalia.

SVMMARIVM.

§ *Sacerdos non habens legitimam causam celebrandi duas missas acriter puniri debet.*

Qua pœna puniatur Sacerdos eodem die duas Missas celebrans.

RESOLVT. CCCI.

1 IN facti contingentia dicebam, quod cum Sacerdos hic, de quo verba facimus, non habebat legitimam causam celebrandi duas Missas, proinde veniebat acriter puniendus, ex veriori Doctorum sententia asserentium esse prohibitam celebrationem plurium Missarum eodem die, per cap. sufficit de cons. dist. 1. & cap consuluisti de celebr. Miss. ita Archid. & Card de Turrecrem. in d. cap. sufficit Angelus in verb Missa num. 46. Sil. in verb. missa, el 2. num. 7. Nauar. cap. 25. num. 87. Menoch. de arbit. cent. 5 casu 407. qui alios refert.

Et inter legitimas causas vltra sacratissimam Noctem Natalis Dominici connumeratur etiam secundum aliquos causa subsidij, vt in casu incapacitatis loci, idest si esset Ecclesia parua, & populus frequens, vel in magna Sacerdotum penuria, vel quando quis præest duabus Ecclesijs vnitis, indigentibus duabus missis in quib consistit cibus spiritualis ministrandus parochianis, sicut è contra illi in subsidium parochi tenentur ad cibum temporalem, nec est in eo loco alius qui celebret, tunc enim duas missas etiam extra Sanctissimum Natale Domini Nostri Iesu Christi impunè celebrare permissum esse affirmant venerabiles Patres, sicuti necessitate vrgente potest, quis dicere missam in loco non sacro cap. consuluisti, vbi glos. de celebrat miss. cap. sufficit de consecrat. dist. 1. Nauar. in Manuali cap. 25. num. 87. iuncto cons. 4. num. 5 & cons. 9. de celebr. miss. lib. 3. summa Sylvest tit. de missa in quantum ad celebrationem p. 2 vbi vndecim casus reseruantur, quibus præter diem Natalis Domini possunt tantum duæ missæ celebrari; ita tamen, vt Sacerdos secundam Missam celebrans, in priori purificationem nō suscipiat, & sit omninò ieiunus Nauar. d. cap. 25 num. 88. summa Sylvest. loco annotato versic. 3 quando Thesaur. for. Eccles. p. 3. c. 35. nu. 64.

Hodie tamen cautius agendum est, neq; ita facilè admittuntur in supradictis casibus ad celebrationem plurium missarum præsbyteri potissimum suspecti, veluti parum docti, & parum perculi, vt tradit Sot. 4. sent. dist. 13. q. 2. col. 5 Diaz pract. crim. c. 35. idcò abstinendum esse a celebratione duarum Missarū laudat Thesaurus fori Eccles. loco prædicto nu. 64. in fine. Durād in rational. diuin. lib. 4. cap. 1.

Quare cum præsens casus plures accidisse in Curia Archiepisc. Neapol. in persona cuiusdam Sacerdotis, qui extra supra citatos casus eodem die plures missas celebrauerat; fuit per eandem curiam imposita pœna triremium per triennium, & suspensionis à celebratione Mis-

sæ

si de eius def. ratione mirandum quippè non est, quoniam secundum Diaz in pract. crimin. cap.35. potest Iudex pro facti qualitate, & populi scandalo pœnam, quam sibi malit plures missas eodem die celebrantibus infligere, & ita etiam voluit Maiol. de irreg. lib.3. c.15. nu.6. Menoch. in addit. ad 2.lib. de arbit.Iudic. casu 407. Henriq.consil.83.nu.5. & seq.

SVMMARIVM.

1 *Referuntur variæ pœnæ sodomiæ.*
2 *Sodomia committitur etiam præpostera venere mulieri cognoscenti.*
3 *Sodomiæ pœna an locum habeat per vnicum actum.*

Quæ pœna puniatur clericus sodomita.

RESOLVT. CCCII.

1 IN hac quæstione respondendo cõsiderabam, quod licet de iure sit pœna mortis, tàm in agente, quàm in patiente, iuxta tex. in l. cum vir nubit in fœminam C. de adulterijs, & est communis conclusio, vt dicit Soc.iun.in cons.7 vol. Ant.Gomes. super l.80.Tauri nu.32. & communis tex.ille, videatur imponere pœnam quæ est amputationis capitis, tamen de cõsuetudine est quod sodomitæ igne comburuntur, dicit Angel.in d.l.cum vir nubit in fœminam, quam refert Afflict.super 3.parte constit. Regni rubr.42.in principio post num.13.pract. hoc. cap. 96. num. 12. & ita in facto pluries fieri vidit Clar. in §. sodomia num. 52. & Soc.in cons.65.

Circa tamen materiam, & pœnam istius nefandi criminis contra naturam, tàm de iure ciuili, quàm canonico vide Doct. in cap. clerici extra de excess. Prælat. Aret. de malefic. *che hai adulterato la mia moglie*, num. 53. & 54. Ioann. Bonifac. in tractat. malefic. rubr. de adulterio num.10.& sequen. car.391. & rubr. de raptor. num.4. & sequen. Lancell. Conrad.de offic.præt. rubr. de sodomia Lamber. de iurepatron. lib.2.tit.18.quæst.9.in prima parte, Maiol. de irreg.c.43.lib.5.latissimè Iodoc.in pract. crim. quæst. de peccato contra naturam, Bermond. in tract. de bl.concub.rubr.de peccato sodomiæ num.33.& sequen. & 37. Plot. consil.50.lib.1. Mant. consil. 127. lib.1. Sotus consil.32. lib.4. Bertazzol.consil.71.num.63.64.65.66.& Capodilla lib.1.crimin.Diaz. pract. crim.tit. de criminis cap.80.Clar.pract.crim.§.sodomia colum.1.Alfer.alleg.1.Decius consil.83. Farinac consil.104.

Vt clericus priuatur omnibus beneficijs, suspenditur ab ordinibus, & detruditur in perpetuos carceres, & nõ potest promoueri ad alios ordines sine dispensatione, & fit irregularis, si celebrat post hoc delictum commissum, etiam quod sit occultũ secundum Foller.in pract. crimin. de sodomia Clar. pract.crim.§.sodomia, col.1.vers.item clericus, Maiol.d.c.43.lib.5.

De iure vero nouissimo per Bullã Pij V. sancitum est, quod clerici exercentes sodomiã debent tradi Curiæ seculari, vt moriantur, & omni priuilegio clericali, officio, omni dignitate, beneficio Ecclesiastico ipso iure priuati sint exercentes tale facinus vide Nauarr. cap.27. à num.248.Couar.de sponsal.2.par.c.7.§.5.nu.7.& impedit ordinis exequutionem, Staphil.fol.140 num.5.ratio vero, cur priuetur beneficio est ob grauitatem criminis cap.mulier.15.q.1.& quæ allegat Rebuff. de mod.amit.benef.nu.38.quod tamen limita, & intellige, iuxta notata per Nauar. in Manuali cap.27.nu.249. vbi refert partem Bullæ Pij V. & quod degradatus per Iudicẽ Ecclesiasticũ tradatur Curiæ seculari vide Diaz in pract. crim.canon.c.86.vide c. clerici de excess.Prælatorum cap.flagitia 32.q.7.

2 Amplia primo procedere non solum in clerico sodomita masculorũ concubitore, sed in eo, qui fœminam præpostera venere cognouerit, cũ in hoc casu sodomia propriè cõmitti dicatur, sicuti præ alijs voluerunt Afflict.in constit.Regni legum asperitate lib.3.rubr.42.nu.13.Clar. qui de communi opinione attestatur in §.sodomia, vbi retulit per Senatum fuisse combustas, tam ipsas mulieres, quàm viros, qui ad eas præpostera venere accesserant, refert Gomes. super l.80.Tauri nu.83. quod in oppido Talaure fuit combustus quidam, qui propriam vxorem contra naturam carnaliter cognouerat, quibus omnibus addo Menoch. de arbit. Iud. lib.2. casu 286.nu.5. & in addit.ad eundem casum nu.40. Couar. in epitome de sponsal. & matrimonijs par.2.§.5. num.7.

Nunc limita procedere tantum in clerico habente copulam sodomiticam, quæ non alias consumari dicitur, nisi intra vas contra naturam semen effunderetur argumento tex.in cap. fin.de sponsal. & ita declarat Nauar. vbi supra, quem sequitur Lopez ad Diaz in d. cap.86. & Rodriq. tàm in summa, quàm in tom.1. quæst. reg.quæst.30.art.18.Vgol.in tract.de irregular. cap.43.§.3. nu.4.secus autem si extraordinariã pollutionem cum puero haberet, quamuis inter actus sodomiticos computetur.

3 Limita secundo procedere tantum in eo, qui quasi ex vsu continuo talem actum exerceret, & hoc probatur per illud verb. exercentes positum in Bulla, ita Nauar. in Manuali cap.27. num.249. Nouissim. in praxi cap.67. Addit.ad Quarant. in summa Bullarij in verb. sodomia, reiecta opinione Salzedi ad Diaz dicto cap.86. contrarium asserentis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Iudicibus diuersas sententias proferentibus attendi debet sententia in minori summa.*
2 *In pœnis benignior pars est interpretanda.*

Quænam pœna exequi debeat inter plures, à diuersis Iudicibus inflictas.

RESOLVT. CCCIII.

1 QVia sæpissimè euenit, quod inter pares Iudices numero facilè dissentitur ad tex. in l. item si vnus §. propter ff. de arbit. & natura hominum prona est ad dissentiendum l. quia poterat ff. ad Trebell. cap. super literis de rescript glos. in cap. fin. 63. dist. & Cagnol. in l. 2. num. 163. ff. de orig. iur. iux. illud quot capita tot sententiæ. Quare cum per Iudices Curiæ Archiepiscopalis quandoque eueniat diuersas pœnas inferri, ea propter fuit dubitatum, quid esset faciendum; in primo casu dicebant aliqui, in criminalibus humaniorem interpretationem accipiendam esse ad tex. in cap. odia de reg. iur. in 6. & tex. in l. in pœnis ff. eod. titul.
2 vbi in pœnis benignior est facienda interpretatio, & in obscuris minimam pœnam exigendam ait tex. in l. in obscuris ff. eod. tit. & propterea dicebatur in casu, de quo agebatur, in minorem pœnam Dominos Iudices inclinasse l. diem proferre §. si plures arbitri ff. de arbitr. vbi quærit ibi Iurisconsultus, si ex tribus arbitris vnus in quindecim, alius in decem, tertius in quinque condemnet, cuius sententiæ stetur, & Iulianus scribit quinque debere præstari, quia in eam summam omnes consenserunt, & subdit glos. nã maiori summæ minor ineſt. l. inter pares ff. de re iudic. & ibi Ias. & tex. in c. 1. de arbit. in 6. Surd. cons. 472. nu. 73. vol. 3. Roland. cons. 132. vol. 1. Alban. cons. 60. nu. 4. & seq. Lanfranc. de arbitr. q. 12. Laderch. cons. 173. vol. 2. hinc Mastrill. in dec. 183. voluit, qđ si ex sex Iudicibus duo pecuniariam sententiam pronunciant, duo autem in exilium mittunt, duo tandem capitis damnant, non vtiq; media, quæ est exilij, sed minima sequenda est, quoniam non sunt plures, qui capite, vel exilio condemnant quam qui pecunia, nõ inquam grauior eligenda, quia mortem inflixit, nec media, ex eo, quia iam fuit excluſa grauior, sed illud restat, vt relatio fiat inter mediam, & minorẽ, & ita etiam voluit tex. in c. 1. de arbitr. in 6. de cuius intellectu plura per Garz. in tract. de expens. cap. vlt. nu. 8. & Alber. Galeot. in sua marg. c. 12. nu. 9. pact. Alcia. l. 9. Pareg. c. 14. dicens in criminalibus humaniorem interpretationem accipiendam esse licet ipse mediam opinionem accipi debere arbitretur, quem impugnat Cuiac. lib. 2. obseruat. cap. 16.

SVMMARIVM.

1 *Pœna semel dicta amplius ea reuocari no potest.*
2 *Non potest Episcopus vti Iudex sententia a eius Vicario latam reuocare.*
3 *Sententiæ mutatio regulariter, siue additio, si ue diminutio, est prohibita.*
4 *Non potest Iudex conuersam pœnam pecuniariam in corporalem, pœnam pecuniariam exequi, & corporalem dimittere.*

An pœnam impositam delinquentibus per sententiam Vicarij, possit Episcopus mutare, seù vulgo aggratiare.

RESOLVT. CCCIV.

HVic disputationi respondi negatiuè pluribus.
1 Primo, quia pœna semel dicta amplius reuocari non potest l. pœnam C. de pœnis l. si oris C. eodem facit text. in l. diui ff. eodem titu de pœnis.
2 Tum secundo, quia cum Episcopus, & Vicarius faciant vnum, & idem Tribunal cap. Roma de appellat. in 6. cap. non potest de consuetudine eod. lib. igitur non potest Episcopus Iudex sententiam ab eius Vicario latam reuocare ad tex. in l. Iudex postea quam ff. de re dicata cum similibus, Sola in constitutione S baudiæ in titulo de falsis glos. vltima num. Beatius de inope debitore cap. 18. num. 5. post Felin. Iason. & Tiraquell. voluit quod Episcopus, & sic Iudex ante sententiam potest uocare sententiam ex causa secus post quib addi possunt, quæ in hac materia scripsit d Franchis in decis. 398. quare in prætorio Ped montan. fuit dictum, quod cum Senatus ille loco Principis propterea potest post latam se tentiam commutare pœnam pecuniariam i corporalem ad instantiam fisci, quod quid non procederet, si non haberetur loco Pr cipis.
3 Tum tertio, quia sententiæ mutatio reg lariter, siue additio, siue diminutio est pro bita secundum Artamanum decis. 1. de sent tia vnde Thesaur. in decis. 135. voluit, qu Iudex, qui in sententiæ prolatione de interes nihil dixit, non possit postea iterum illud ad dicare parte actrice petente, per tex. in l. t minato C. de fructibus, & lit. expensis, ibidem Bald. colum. 18. qui voluit, quod que possit adiudicare fructus, neque expen secundum Speculatorem titulo de exceptio bus §. pœnam Bertachin. in repertorio in v bo Iudex num. 172. Cranet. consil. 30.

Tum

Digitized by Google

4 Tum quarto, quia ex decisione Rotæ Catanæ 91. non potest iudex post conuersam pœnam pecuniariam in Corporalem, pœnam pecuniariam exequi, & corporalem dimittere.

Cæterum præfatis non obstantibus contrariũ quotidie obseruatur in praxi, nam Episcopi hodie faciunt Gratiam de omnibus delictis, & consequenter videntur reuocatæ ipsorum Vicariorum sententiæ, & hodie In Curia Archiepiscopa Neapol. in sententiarum prolatione adijcitur clausula in fine sententiæ (salua moderatione, & commutatione Illustrissimi Archiepiscopi) quæ clausula sumpta est ex Bald. in authentica interdicimus C. de Episcop. & clericis, Felin. in cap. qualiter, & quale il 2. §. ad corrigendos de accusationibus, & virtute præfatæ clausulæ omnia argumenta supra inducta facile tolluntur, quamis secundum Alban. consilio 74. num. 66. Archiepiscopi faciunt gratiam de omnibus delictis.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest aggratiare exulem.*
2 *Iudex inflictam index reuocare nequit.*
3 *Aggratiare post sententiam est de reseruatis Principi.*
4 *Capitulum succedit in omnibus quæ Episcopo competere debent.*
5 *Archiepiscopi Neapolitani faciunt gratiam de omnibus delictis.*

An capitulum Sede vacante possit aggratiare remittendo pœnas comdemnatis per Episcopum.

RESOLVT. CCCV.

FVit dubitatum in Cur. Archiepiscopali Neapolitan. tempore, quo sedes vacabat ob mortem Felicis Recordationis, & nunquam satis laudati viri Domini Cardinalis de Aquauiua, an capitulum potuisset aggratiare, & consequenter remittere pœnas inflictas delinquentibus per curiam præfati Illustrissimi Domini, dicebant aliqui, quod non, & mouebantur ex pluribus.

1 Tum primo, quia si Episcopis, hoc denegatur, igitur & capitulis, vnde Episcopus non potest reuocare exulem, vt voluit Diaz in prax. canon. capitulo 137. Foller. in praxi canon. in verb. & si committi num. 425. Rodolfin. de delictis Ital. quæst. 23. Balb. cons. 90. Artaman. cons. 23. Bononien. cons. 206.

2 Tum secundo, quia pœnam inflictam nemo reuocat, vt voluit text. in terminis in leg. pœnam Cod. de pœnis, & text. in leg. si operis C. eod facit tex. in leg. præses ff. eod. titul. de pœnis, & latissime Lanar. cons. 5.

3 Tum tertio, quia facere gratiam post sententiam est de reseruatis Principi secundum Bartolum in leg. acta ff. de re iudicat. & in leg. Imperium in prima lectura ff. de iurisdiction. omnium iudicum, Salicet. in leg. cum indulgentiæ numero 2. Cod. de sentent. pass. vnde Bossius in sua prax. in titul. de remed. ex sola clementin. Principis num. 41. voluit quod domini, quibus non competunt iura Imperij non possunt aggratiare post sententiam allegat Bald. in l. seruos Cod. ad l. iul. de vi public.

Tum tandem, quia secundum glos. in clementin. 1. de hæretic. quam sequitur Felin. in capitulo cum olim de maioritat. & obedient. capitulum non succedit nisi in his, quæ sunt iustitiæ, & quoties actus de necessitate expediendus veniret, secus autem in his, quæ sunt meræ gratiæ prout in casu nostro ita enim voluit Ioan. Monac. in capitulo vnic. de maioritat. & obedient. lib. 6. & in capitulo fin. de suppl. neglig. Prælat. eodem lib. Gemin. in d. c. vnic. sub numero 4. Felin in capitul. cum omnes num. 10. de constit.

4 Cæterum præfatis non obstantibus contrarium fuit resolutum per eamdem curiam, & moti fuimus ex regul. iur. generalissima, quod capitulum succedit in omnibus, quæ sunt iurisdictionis tam contentiosæ quam voluntariæ secundum citat. glos. in clementin. 1. de hæretic. Panormitan. in capitulo cum olim de maioritat. & obedient. post Innocent. & Hostiens. in capitulo ad abolendam de hæretic. Federicus de Senis in consilio 130. hinc est, quod capitulum Sede vacante potest dispensare in casibus Episcopo permissis secundum Panormitanum in capitulo at si clerici numero 16. de iudic. Zabarella in cap. cum omnes quæst. 10. de const. Panin. part. 1. quæst. 5.

Ex quibus omnibus capitulum aggratiauit nõnullos pro varijs delictis condemnatos.

5 Quare non obstant contraria, quia supradicta firmata conclusione soluuntur: non obstat, quod Episcopus non possit facere gratiam, quia contraria opinio est verior, ac iuri consonans, nam Archiepiscopi faciunt gratiam de omnibus delictis secundum Alban. consilio 74. numero 66.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *De delicto commisso Sede vacante quis nam cognoscet Nuntius Apostolicus, an Episcopus successor.*

Aduerte tamen, quod non loquimur hic de pœnis pecuniarijs, quæ etiam Sede vacante non debentur Cameræ Apostolicæ, sed locis pijs applicantur iuxta mentem Conc. Trident.

De pœna clerici committentis delictum Sede vacante, ad quem pertineat.

RESOLVT. CCCVI.

1 SVpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus Sede Archiepiscop. vacante, cum delictum perpetrasset, & postmodum à successore in Archiepiscopatu, bona eiusdem clerici ob falsam monetam, vel ob alios casus in iure expressos essent confiscata; dubitatur an dicta confiscatio pertineat ad Nuntium Apostolicum quasi tempus delicti inspici debeat, vel ad Episcopum condemnantem, & prima facie videbatur dicendum, ad ipsum Nuntium ex regula iuris, quod in omni re principium sit attendendum l. 3. §. scio, vbi Bartol. & alij cõcord. ff. de minor. Afflict. decis. 220. num. 3. vbi plura congerit Cæsar. de Vrsil. in addit. ad eum, atque actum principio attribui ex Philip. Dec. in cap. licet post num. 15. de probat. quo loco asserit testem in termino iuratũ, examinare posse post terminum, ex quo ad tempus iuramenti trahitur, multa docuit Decian. cons. 60. n. 13. arg. eorum quæ scribit Menoch. cõsil. 717. num. 10. lib. 8. & alias scriptum reperitur quod vbicunque principium est licitum illud in consideratione habetur Bartol. in l. quod ait ff. de adulter. idem quoque quando actus est minus illicitus in sui initio quam in fine, Alex. cons. 75. lib. 3. & obiter multa rescribi poterunt, quod idẽ iudicamus de principiante, quod de his, quæ sequuntur ex principio, Curt. Iun. cons. 172. cons. 154. & cons. 145. & an in delictis attenda tur initium videndus est Alex. consil. 216. lib. 6. quibus omnibus addo Menoch. cons. 684. num. 21. lib. 7. cum concordantibus, rursus si ex forma legis municipalis pars quarta pœnę prætori sit concessa, quam redegerit in ęrarium, & alter condemnauerit, alter vero exegerit, partem prælibatam illi soluendam fore, qui condemnauit, ex quo exigendi præcipua causa fuit Philipp. Dec. cons. 654. Saluilia cons. 212. num. 8. lib. 2. & post alios ex recentioribus, Afflict. in Auth. si quis in aliquo documento C. de edendo num. 30. vbi num. 31. inquit, quod si iudex primus condemnauit, & reus appellauerit, appellationisque iudex sententiam primam approbauerit, quartam partem primo tribuendam esse iudici ex Paridis sententia de sindicat. in verb. prouentus num. 4. vt ibi p eum, cui addo Cephal. cons. 136. num. 7. num. lib. 1. & quod idem iudicetur de principio, qu de augmento annotat. Philipp. Dec. consil. 33 cum similibus a Menoch. collectis in consilio s 684. num. 21. lib. 7. & alias actus censetur fac ab initio, si ab initio fuit conuentum de illo ac faciendo Iacob. Mandel. cons. 4. num. 51. cum milibus, & accedat id quod notabiliter vol Soccin. cons. 70. num. 9 & inferius lib. 4. quo scolaris prius fuit licentiatus, & postmodum D ctoratus, quia Doctoratus in quandam venit c sequentiam ad licentiam ipsam, atque ab ea pendentiam habet licentiæ tempus inspicitur, ob id Doctoratus salarium illi priori debetur erat tempore licentiæ. Decian. consil. 123. num ro 70. lib. 3. & de principio contractus Meno consil. 843. num. 37. lib. 9. Sauil. cons. 331. nu 8. & inferius lib. 3. & quid de eo qui partici de duobus extremis, Alex. cons. 108. lib. 4. & fine, vt dignior sit omni eo quod ordinatur ipsum finem Sauilia cons. 261. num. 2. idem co 131. num. 8. lib. 3. cum similibus a Vallens. co suo 77. lib. 4. Cephal. cons. 224. lib. 2. vbi de b nitis in diuersis territorijs.

Principalis conclusionis ratio est, quia stat commisso delicto dicitur ius acquisitum fisco quocunq; ff. de act. & oblig. Bart. in l. quod ff. de adulter. vbi dicit quod in delictis initiu spectandum est, vt sciamus ad quem pertin punitio.

Secunda ratio est, quia tempore delicti ort est obligatio ad pœnam l. vlt. C. de sent. pass. quis ex delicto efficitur seruus pœnæ, l. Irope tores ff. de iur. fisc. vbi quis delinquendo pœn subdit, & text. in l. aufertur §. fiscus ff. eod. ti quem allegat Alber. in l. post contractum col. de donat. vbi ex illo tex. ait, quod continuo, qu quis delictum commisit, incipit obligari fisc quem refert, & sequitur Tiraquell. de retract. uent. §. 5. glos. 4. & propterea cum dicta actio quæsita tempore delicti, confiscatio non videt spectare nisi ad Nuntium Apostolicum.

Sed contrarium est tenendum, quod imo l iusmodi confiscatio non spectet ad primum, ad successorem ita Bald. sibi contrarius in l. fi C. de fruct. & lit. expens. Imola in l. diuorti si vir ff. solut. matrimon. Rebuff. in l. 3 eod. de scept. & Auar. lib. 10. Soccin. Senior. consil. 1 sub num. 2. vers. sed his non obstantibus Guid decis. 535. dicens ita in Gallia seruari Bert. in sil. 214. lib. 2. Addit. ad Alex. in cons. 7. lib. 3 B vbi dicit hanc esse veram veritatem, & pro tur ratione, quia huiusmodi pœnę finales an factam condẽnationem fructus nedum perce sed tantum veluti semmati esse censetur, ideo non ad illum cuius tempore delictum comm fuit, spectare debent, cum ante sententiam ni ius ad pœnam ipsam finalem acquisitum fui

dic

Digitized by Google

ex; potest l.ex iudiciorum,ff.de accusat. Bar.in l.infertur §.fiscus, DD. & maximè Alex. in l. rescriptum ff.de pact.quam rationem veram esse,licet opinionem damnatam dixit Surd. cons. 84.n.6.& in puncto iuris hanc opinionem esse sustentabilem dixit Alex. in l. diuortio §. si vir n.11.solut.matrim.& post eum Pall.in l.Imperium n.6.ff.de iurisdict.omn.iud.Paris.de Puteo in tract.de sindic.in verb.prouentus,Rimin. in l.heres quandocunq; col.2.ff.de acqu.hæred. Peregr.de iure fisc.lib.6.tit.5.num.44.vbi dixit hanc veriorem idem Surd. in cons. 227. nu.21. vol.1.& post alios concludit Molin.de primog. Hispan.c.11.nu.20.lib.3. Videtur tamen dicendum,quod licet non dicatur deberi pœna ante sententiam, si tamen ab illa fuerit appellatum, & sententia confirmata inspiciendum sit tẽpus primæ sententiæ,quoad pœnam in ea adiudicatã, quia ius semel quæsitum non debet tolli occasione iniustæ appellationis,ita Addit.præcit. ad Alex.d.cons.7.& Ferrer.in addit.ad cit.dec.535 Guid.Pap.

SVMMARIVM.

1 *Clericus detinentes concubinas post monitionem priuantur tertia parte fructuum suorum beneficiorum.*
2 *Infertur varia pœna clericorum concubinariorum.*
3 *Ad quam pœnam requiritur monitio.*
4 *Prædicta etiam in clerico concubinario notorio.*
5 *Clericus concubinarius etiam publicus non ipso iure priuatur beneficijs.*
6 *Concubinarij qui dicantur.*

Quæ pœna puniantur clerici concubinarij.

RESOLVT. CCCVII.

ET quia sæpissimè agitur in Curia Archiep. Neapol. de clericorum concubinariorum materia, operæpretium hic duxi de illorum pœnis agere,& relictis pœnis de iure antiquo, de quibus per Panorm. Felin. & reliq. in cap. at si clerici de iudic. Bermon. de concubinarijs per totam Lamber. de iurepatron.1.p.2.lib.q.9. art.2.Rebuff. in concord.tit.de publ. concub. Diaz in prax. c.79.alias 72. & ibi Salzed. Clar. §.fornicio,Maiol.de irregul.lib.5.cap.37.Gomez in lib.Tauri,à nu.18.l.43.tit.6.p.1. & ibi Lopez,Asend.de exequend. mand. 2. par.c.26. Aniles in c.Prætorum cap.47. Perez in l.21.cũ seq.tit.3.lib.1.ordin.l.1.cum seq.titul.19.lib.8. recopil. & ibi Azeued. Matienco in l.6. titul.8. lib.5.recopil.glos.2.Menoch.de arb. Iud. lib.2. cas.418.Vela de pœn.delict.c.6.Guttierez.can. pract.lib.2.c.7. Abulen. tract. de clericis concub. Camilla,& alij Summistæ verbo coucubinarius, Sadriq. in sum.1.tom.c.102.Vega 1.par. c.56. cas.3.& Ledesma 2.par.summæ tract.27.c.18. Pœna autem iure nouissimo habetur in Concil.Trid.sess.25.c.14.de reform. & sunt primo,

1 quod si à superioribus moniti, ab ipsis concubinis non abstinuerint, tertia parte fructuum quarumcunq; pensionum, & beneficiorum sint

2 ipso facto priuati. Secundo, si in eodem delicto cum eadem,vel alia fœmina perseuerantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnium beneficiorum amittãt, prout supra,sed quoad Ordinarius,tanquam sedis Apostolicæ delegatus arbitrabitur,ab administratione beneficiorum suspendantur. Tertio si ita suspensi, cum eisdem versentur,vel eas nõ expellant, priuabuntur perpetuò omnibus beneficijs,& pensionibus.Quartò,si postquam eas semel dimiserint, earum consortium intermissum repetere, vel alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter dictas pœnas,excõmunicationis gladio plectãtur. Quinto sint inhabiles, ac indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficijs, & officijs. donec,&c. Sexto clerici non beneficiati,iuxta delicti qualitatem, pœna carceris, suspensionis ab ordine,ac inhabilitatis ad beneficia obtinẽda,ac alijs modis, iuxta sacros Canones ab ipso Episcopo puniantur, vide cap.eos 32. dist.

3 Ad quas pœnas incurrendas pro forma exigitur monitio specialis in ipsam personam facta, secundum glos.& DD.communiter in clement.2.de vit. & honest.cleric. quo casu monitio generalis facta in Synodo non suffragatur, etsi vim trinæ monitionis obtineat,iuxta termi nos,quos latè congerunt DD. in c.2.ne cler.vel monach.Cępoll.cons.11.Clar.§.fin.q.36. & declarasse Sac.Congreg. testatur Nouiss. in sua prax.cap.36.nu.3.& exigitur trina monitio, secundum dispositionem tàm iuris communis, quàm iuris nouiss.Trid.de iure cõm.patet in c. sicut,& c. si autem, de cohabit. cleric. vbi DD. Staphyl.tit.de varijs modis vacationis,§. quando quis veniat priuandus beneficio,nu.4. Sylua de benefic.3.p.q.3.nu.7.alias 16.Corras. 3.p.c. vlt.num.28. & Mandos. tit. de priuation. verb. concubinarius.

Verum an clerico concubinario, qui fructibus suorum beneficiorum priuatur, sint relinquendi fructus aliqui ex quibus alimenta suscipiat adde Ignat.Lopez ad Diaz in pract. crim. can. cap.79. in annot. sub lit. B.

4 Ampliatur procedere etiam in clerico concubinario notorio,qui etsi puniri possit absque aliqua monitione,ex c.tua nos, & ibi Panorm. de cohab.cler. & mulier.tamen ad priuationem beneficiorum absq; monitione peruenire non potest.

Vnde Rota Romana in vna Tullen.Monasterij S.Mansueti 27.Ianuarij 1597. coram D.Penia, quæ est impressa inter consilia Farin. lib.1. 5 cons.80. resoluit, quòd clericus concubinarius etiam publicus,non est ipso iure beneficijs priR uatus,

Digitized by Google

uatus,nec venit priuandus,nisi quando post legitimas monitiones indurato animo in concubinatu persistit,c.sicut,& c. si autem, de cohab. cler.Conc.Trid.sess.25.c.14.de reform.Probus ad pragmaticam sanctionem,titul. de concubinarijs,§.necnon,verb.priuet, & ad effectum priuationis necessaria est plena, & concludēs probatio illius,etiam si ciuiliter ageretur, nec sufficit probatio de publica voce, & fama.

Num verò sub pœna tertiæ partis fructuum in verbis Concilij,ibi. *Fructuum obuētionum, ac prouentuum* comprehendantur etiam distributiones quotidianæ vide Nauar. consil.6. de verb.signif.in antiq. & Sayr.decis.7.eod.tit. An autem Concilium comprehendat clericum cōmittentem crimen simplicis incontinentiæ,vidè eundem Nauar. cons.1.de cohab. cler. & Sayr. decis.4.de adulter.

Sed quicquid ibi Nauar. affirmet testatur Garz. de benefic. par.11.c.10. nu.186. Sacram Congregationem censuisse Decretum Concilij Trident. de concubinatu, & alijs impudicitiæ sordibus clericorum non procedere in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus.

6 Qui autem dicantur concubinarij quoad supradictum effectum,dicas,quod ille dicitur,qui ita domi retinet mulierem,ac si esset eius vxor. Bald.in auth.licèt C.de nat.liber.Dyn.in l.concubinam,ff.de concub. & alij, quos refert Diaz. in pract.crim.can.cap.79.nu.1. Siluester in ver. concubinarius nu.1.licèt Diaz ipse dicat, quòd non solum,qui domi eam retinet,sed qui sub aliquo colore eam retineret in domo suę matris, vel aliquarum consanguinearum,vel alibi,& cū ea habeat assiduam consuetudinem. Ratio est, quia attenditur scandalum,quod à populis concipitur,tàm si domi,quàm si extra retinetur, & ad hoc inclinat Sacr. Conc.Trid.sess.24.cap.8. de reform. matrim.vbi concubinarius vocatur, etiam qui extra domum mulierem suspectam retinet,& clarè sess. 25. cap.14. de reform.vbi in domo, vel extra prohibet concubinas Thes. for. Eccles.p.3.cap.4.sub nu.27.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiscopus potest punire regulares ad publicas processiones non euntes.*
2 *Limita in regularibus illis, qui in strictiori clausura viuunt.*
3 *Limita etiam in regularibus distantibus à ciuitate vltra dimidium milliare.*
4 *Limita etiam si haberent priuilegium non eundi ad eas processiones.*
5 *Limita quoque in fraternitatibus laicorum.*
6 *Regulares non euntes ad prafatas processiones, debent potius compelli carcere, quam excommunicari.*
7 *Publicæ processiones quæ dicantur.*

Qua pœna puniantur regulares, qui inuitati ad publicas processiones, non accesserint.

RESOLVT. CCCVIII.

1 IN facti contingentia dicebam ego non p tuisse quendam Illustrissimum Archiepisc pum punire regulares ad publicas processio non euntes; quia superiores regularium su priores, secundo prouinciales, tertio gener les prout latè per Triuis.in tract.de modo pr cedendi inter reg.cap.4. item Iudex ordinari regularium est protector secundum Card. in cons.17. nu.1. Staphil.de lit.gratiæ fol.287.n 6.Alban.cons.35.nu.2.Monald. cons.16.& Tr uis. decis.36. p.1. verum quicquid sit ex supr dictis hodie tamen per Conc.Trid.sess.25.c.1 de regularibus sancitum est, vt exempti omn tàm clerici seculares, quàm regulares etiā M nachi ad publicas processiones vocati accede compellantur,iuxta cuius sententiam iudicat pariter Cappella Tholos.decis.484. quare Ca derini opinio improbanda est,qui exemptos id non teneri asseruit in cons.8.de regularibu

2 Limita primo in illis regularibus,qui in st ctiori clausura viuunt,vt probatur, vt in eod. 13.Gratian.decis.232.

3 Limita secundo si regulares abessent à ciu tate vltra per vnum milliare, quo casu non t nentur ad processiones accedere, vt censuit S cra Congregatio,prout idem est in clericis l gè absentibus à ciuitate, qui de consuetudi non tenentur venire,Gemin.in cap. quando i fine dist.38. & prædicta intelliguntur de omn bus clericis diœcesanis quantumuis exemp etiam beneficia simplicia in diœcesi obtinen bus, vel officia, puta si deseruiant pro Capel no etiam in Ecclesijs exemptis,qui omnes p sunt compelli accedere ad dictas processio per Episcopum prout declarauit Sacr. Con Trident. Congregatio.

4 Limita tertio si haberent ex priuilegio non teneantur ad processiones ire, vel ser iuerint, vel sæpius, non tamen tenentur. T quod priuilegium est facultatis, & possunt i si velint,alias non,Tum quod præcario veni videntur ab Episcopo vocati, & idcirca nul ius Episcopo quæsitum est,ita Calder.in d.c sil.8. de reg. quem sequitur Felin. in cap. d stus numer.7. de offic. ordin. & Vgolin.de testate Episcopi parte prima, capit. 20. § sub numero 5.

5 Limita quarto in confraternitatibus lai rum, nam per Episcopum non potest co pelli accedere ad processiones publicas ad lum inuitari, vt fuit declaratum per Sacra Congregationem.

Se

Digitized by Google

6 Sed dubium est, qua pœna veniant plectendi regulares non accedentes ad prædictas processiones, & quidem dubium est an possint compelli per Episcopum sub censuris, iuxta cap. 13. sess. 25. de reg. cum habeant priuilegium, vt non possint ab ordinario excommunicari, suspendi, aut interdici, & sic secundum Gratian. in decis. 231. nu. 14. potius erunt compellendi carcere, & alijs similibus pœnis, & licet Calder. d. cons. 8. de regul. Felin. in d. c. dilectus de offic. ordin. & Gambar. de auctor. legati lib. 8. cap. fin. n. 76. dicant, quod non possunt excommunicari, tamẽ secundum Gratian. loc. supra cit. loquuntur in exemptis, qui non poterant cogi accedere ad processiones, ad quas etiã, quod aliquando iuerint, non per hoc præscribitur contra eos cum sint seculares, & sic nullum ius est acquisitũ Episcopo contra eos, prout etiam dicit Felin. in d. c. dilectus in fin. nu. 7. de offic. ord. vnde cum vigore Concilij modo subsint ordinarijs, à quibus compelli possunt ire ad processiones, poterunt etiam excommunicari, cum enim Conc. nõ det vel restringat modum compellendi, remittitur eius arbitrio, maximè cum Conc. Trid. cap. fin. sess. 25. de regular. mandet obseruari omnia decreta concernentia d. regulares non obstãtibus eorum priuilegijs, constitutionibus, consuetudinibus, præscriptionibus, & statutis etiam iuratis quando Episcopos exequutores in omnibus prædictis casibus.

Accedit etiam bulla Pij IV. per quam abrogantur omnia priuilegia contraria Conc. Trid. & ita fuisse obseruatum in Curia Archiepiscop. Neapol. refert praxis eiusdem cap. 57. sub nu. 9.

7 Publicæ autẽ processiones sunt quę fiunt in Lita niis maioribus, atq; minoribus, vel pro bono publico, vt imminente peste, alioq; flagello, vel in adventu noui Episcopi, vel in festo Sanctissimi Corporis Christi, & quæ Episcopo videbuntur: committitur enim hoc Episcopo, sicuti etiam decernere Ecclesias, quæ adeantur, ita Vgolin. post Abb. in cap. nimis de excess. Prælat. in d. §. 2. n. 6. Prax. Archiep. cap. 63. Addit. ad summ. Bullar. in verbo precedentia.

SVMMARIVM.

1 *Tortura est remedium subsidiarium.*
2 *Amplia in qualibet specie tortura.*
3 *Ampliatur in pœna corporis afflictiua.*

An tortura possit dari in pœnam.

RESOLVT. CCCIX.

1 Videbatur, quod nõ, quia tortura est remedium subsidiarium, ad quam planè non sit deueniendum, nisi in subsidium, & quando veritas aliter haberi non potest l. edictum, vers. 1. l. Diuus Pius ff. de quæstio. l. quoties C. eod. Clar. prax. crim. §. fin. q. 64. Boer. decis. 163. Simon. de Pretis cons. 36. nu. 3. præcedentibus inditijs non remotis, sed proximis luce meridiana clarioribus, Osasc. decis. 79. nu. 55. & 56. Thes. decis. 24. nu. 6. Crauet. cons. 287. num. 2. vbi scribit, quod quando alicui contra reum potest alio remedio subueniri, non deuenitur ad torturam, quæ dicitur remedium subsidiarium, vnde fatuus est Iudex, qui malefactorẽ torquet super plenè probatis, imò tenetur in sindicatu copiosè Farin. tract. crim. par. 1. tom. 1. q. 40. num. 3. & 4. vnde Marsil. ad l. 1. & ad l. edictum ff. de quæst. Vulpel. consil. 4. nu. 13. Couar. pract. quæst. cap. 23. nu. 5. & Mascard. de probat. conclus. 1385. nu. 3. cum relatis per Farin. loc. cit. animaduertit ad dandũ repulsam illi, qui petit aliquem torqueri nec iurat, quod non habet alias probationes, quam torturam.

2 Amplia primo, in qualibet specie torturæ, quam esse triplicem docet Bald. cons. 77. vol. 3. & Boss. tract. crim. de tortura num. 16.

3 Amplia secundo in pœna corporis afflictiua, siuè pecuniaria, siuè arbitraria, Gisslhausen. amb. Iud. p. 1. cap. 1. de iurisdict. §. 1. num. 98. cum seq. Gaball. resol. crim. 28. nu. 17. in fine, & casu 180 Franc. March. decis. 904. p. 1. vbi in omnibus his casibus deueniri potest ad quæstionem, sed in subsidium tantum, imò etiam pro causa ciuili infligitur tortura, si tamen habeat crimen annexum, Abb. ad c. 1. deposit. Gomez var. resol. tom. 3. c. 13. nu. 29. etiam contra testes in causa ciuili inductos. Thes. decis. 42.

Cæterum in curia Archiepisc. & in omnibus alijs curijs tortura quandoq; datur in pœnam, quodq; id de iure communi fieri possit, per Canones, & Doctorum auctoritates probat Maceraten. var. resolut. lib. 3. resp. 12. nu. 4. quod contingit quoties delicta committuntur intus carceres secundum de Franch. decis. 630. tortura enim secundum Cost. de remed. subsid. cap. 26. nu. 8. multoties irrogatur ad pœnam, cum possit secundum eum hoc fieri aliquando ad eruendam veritatem l. edicta, vbi Bar. ff. de quæst. ideò socius criminis, qui vt delictum detegat, ac publicet habuit gratiam de pœna quo ad se, potest torqueri, vt faciat indicium contra socium ex Clar. in d. §. fin. quæst. 21. Boss. tract. de ind. ante torturam num. 182. cum seq. Bertazzol. crimin. consil. 341. & 559. Honded. consil. 100. vol. 1. Natta consil. 298. Viu. decis. 216. lib. 1. Rota Rom. decis. 283. p. 1. in nouiss. Farinac. tractat. crim. p. 2. q. 43. Mascard. de probat. concl. 1311. quoniam gratia promissa non complectitur torturam, quæ fit ad eruendam veritatem, & ita hodie indistinctè seruari fatetur de Franch. decis. 459. par. 3.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Beneficium de omni iure requirit residentiam.*
2 *Nemo excusatur à residentia.*

Vt ad pœnam priuationis canonicatus ob non residentiam perueniatur, quæ concurrere debeant.

RESOLVT. CCCX.

1 CVm de iure quodlibet beneficium requirat residentiam c.pen.de cler. non resid.c. ad hæc de præb. & si generalis tamen consuetudo obtinuit, vt id non procedat in beneficijs simplicibus Abb.in c.extirpandæ 9.qui vero nu.31. de præb.cum alijs,Mandos.in 1. reg.q.13.nu.8. de Grassis dec.4.nu.3.de præb.beneficium autẽ simplex præsumitur,Ægid.dec.676.Rebuff. in prax.sub tit.secul.beneficium quotuplex nu.11 Staphil.de lit.grat.2.p.tit.de qualit.& statu beneficiorum in princ. fuit decisum in vna calaguritana congruarum 16. Nouemb. 1571. coram Oradino, & sæpius in alijs.

Quare beneficia curata, seù Canonicatus ex vi Concil.Trid.sess.23.c.1.de reform.maiorem ac magis enixam requirunt residentiam, quam antea; nam olim poterat Parochus studiorum causa per septennium de Ordinarij licentia abesse,vt probatur in c.cũ ex eo 33.de elect.lib.6. latè per Diaz,& ibi additio Salzed. in prax.crimin.c.52.Nauar.in Manuali c.23. nu.120. Rebuff.in prax.tit.de dispens.de non residendo nu. 25.Hodie tamen ordinarij minimè possunt talẽ licentiam concedere,nec Parochi studiorũ causa,absentiam facere,vt declarauit Sacr. Concil. Trid. Congreg. dicens.

Obtinentibus Parochiales Ecclesias post Concil. Trident. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi,non datur.

2 Et ad hanc residentiam neminẽ excusari voluit Gig. de resid. Episc. q.12. vnde deponitur Cardinalis,qui in suo tit.non residet,c.ex gestis de clericis non resid. nec præsentatus ad Ecclesiam cõfirmatur si appareat, quod noluit residere,c.relatum eod.tit. & procedere etiam in beneficio modicæ æstimationis voluit tex.in c.cõquerente eod.tit.nec seruitium 40.annor.excusat canonicum à residentia, secundum Nauar. consil.12.eod.tit. & Sayr. in decis.3.

Vnde ex supradictis deducitur,quod canonici residere debent,vbi canonicatus habent,idq; merito, nam diuina officia per se,& nõ per substitutos obire in Ecclesia debent, ita Trid. Syn. sess.24.de refor.c.12.vers.oẽs vero,& Pius V.in bulla incip. cupientes, quæ est in ordine 64.

Quod si non resederint puniri debẽt hoc ordine, nam primo anno priuari debent dimidia parte fructuum,quos ratione præbendę,ac residentiæ suos fecerunt,& si ea negligentia vsi fuerint,omnibus fructibus,quos eodẽ anno lucrati sunt, priuentur, Crescente contumacia contrà eos, iuxtà Sacr. Canon. Constitutiones procedatur,ita sanciuit Trid.Synod.sess.24.de reform.cap.12.vers.præterea obtinentibus in Alioquin primo anno,censuris etiam, necnon pœnis pecuniarijs arbitrio Episcopi,& etiam priuatione beneficiorum puniri possunt,idq; facere potest etiam, vt Apostolicæ Sedis delegata per bullam prædictam.

Vnde Rota in vna Salamantina del Pedro 5.Decembris 1567. coram Illustris.Seraphi dicit per hæc verba; Domini tenuerunt sententiam esse nullam ex duobus potissimum capitibus,primo, quia constat de publicatione edicti in abbatiali Ecclesia,secundo, & in hoc factu fuit præcipuum fundamentum,quia Conc.Trid. permittit quidem,vt Episcopus ob non residentiam possit deuenire ad priuationem,sed tamen seruato iuris ordine,quod innuunt verba illa per censuras Ecclesiasticas, ac sequestrationem fructuum,aliaq; iuris remedia, etiã vsq; ad priuationem compellere. Vnde succedunt tradita per Abb.consil.67.vol.1.quod in casu priuationis debet Episcopus procedere ad priuationem per tres citationes in Ecclesia successiuè factas neq; sufficit vnica peremptoria,vt per eund. idem Felin.in c.consuluit nu.13.de offic. del. & hæc etiam erat forma ab ipso Episcopo in edicto data nempè, vt per trium edictorum affixionem procederetur,quod obseruatum non fuit, vnus etiam ex Dominis considerabat nullitatem sententiæ ex defectu citationis,sed quia articulus erat dubius, noluit super eo insistere.

Quamuis Episcopus in suo seruitio possit occupare duos Canonicos Ecclesiæ Cathedralis qui fructus in absentia percipiunt,nam seruiendo Episcopo Ecclesiæ inseruire dicuntur cap. cætero,c.ad audientiam de cler. non resid.l.fi tit.16.Partita 1.quę iura non sunt derogata per Conc.Trid. sess.24.c.12. versic. præterea de reform.vt consuluit Nauar.cons.1. & 2. de clericis non resid. Quod etiam locum habet in canonicatibus doctorali, & magistrali,vt fuit resolutum in Rota in vna Placẽtina fructuum 1 Martij 1550. teste Puteo decis. 294. incip. in vna Placentina lib.3.

SVMMARIVM.

1 *Iudex secularis nullam habet iurisdictionem contra clericos, nisi quoad priuationem fenderum, quam contrarium de facto seruetur, vt in num. 3.*
2 *Clericus non committit crimen læsæ Maiestatis, qui non potest dici subditus Principi seculari.*
4 *Clericus tam de iure canonico, quam ciuili non potest coram Iudice seculari conuenire.*

A quo

Digitized by Google

à quo puniendus clericus committens crimen læsæ Maiestatis.

RESOLVT. CCCXI.

DVbium faciebat tex. constit. Regni incipiens de personis, per quam datur facultas Iudicibus secularibus cognoscendi contra personas Ecclesiasticas de proditione, vbi glos. dixit in crimine læsę Maiestatis,& sic etiam dictam constitutionem intelligit Napod.in prooemio consuet. Neapol.in glos.verbo tenorem, vers.sed contra.Et nouissimè visum fuit nostris temporibus tempore rebellionis olim Principis Salerni processum contra clericum nobilẽ Neapolitanum,vt refert de Franch. decis.691.

1 Caterum hoc non obstante, videtur dicendũ contrarium,ex regula generali, quod cõtra clericum Iudex secularis non habet iurisdictionem, ca.si clerici,& c.clerici,de iudic. cum concordantibus,quos cumulat Couar.pract.q.c.31. nu.4.Valas.decis.100.laicum enim de quacunq; questione,tàm ciuili,quàm criminali,quantumcunque ardua,contra clericum cognoscere non posse statutum est,tàm per iura canonica,quàm ciuilia,ad tex. in c.cum non ab homine, de Iudic. Nec consuetudo in contrarium valeat, c. clerici,eod.tit. auth. statuimus, C. de Episc. & cler.qui tex.est desumptus ex §.item statuimus, auth.de statut.& consuet.cõtra liber. Eccl.coll. 2.& ab id communi calculo DD. tradiderunt, hanc etiam in crimine læsæ Maiestatis secularis Iudex possit cognoscere: cumulãt DD.Foll. in sua pract.crimin.1.par.2.par.nu.95.Bos.in tit.de crim.læsæ Maiest.Iul.Clar.lib.5.§.fi.q.36. & in §.læsæ Maiestatis,Gig. in tract. de crimine læsæ Maiest.in cap.quis de crimine læsæ Maiest. cogn.pos.nu.12.& infra Decian.in tract. crim. lib.7.in tit. qui committit crimen læsæ Maiest. c.8.Bern.Diaz in sua pract. crim.canon. c.119. & ibi addentes.Farin.in tit.de inquis.quæst.8.qui omnes Doctores innumeros cumulant,& vt dixi, hæc est communis opinio.

2 Cuius conclusionis ratio redditur per Gig. loco cit.& per Roland.cons.4.vol.1.qm̃ tale crimen committitur per clericum, quia non potest fieri subditus seculari Principi,ad tradita per Barb.in cons.21.in 3.vol. incipiens,à iure, tale principiũ,& Boer.in tract. de seditios. col. 18.vers.præsuppono etiam sexto,nu.3.& ab hac opinione,de iure loquendo,dissentire non viden Clar.in pract.§.læsæ Maiest.vers. hinc inferitur in q.36.vers.quæro nunquid clericus, Bos. in tit. de crim. læsæ Maiest. nu. 86. in fin. Dec. in tract. crim. tom.1.lib.4.c.9.nu.5. & 7.

3 qui absolutè tenent,Iudicem,aut Principem secularem, neq; in hoc crimine posse contra clericum procedere,nisi tantum quoad priuationẽ honorũ,licèt de facto contrariũ seruari per aliquos Principes seculares testentur,prout & seruatum fuisse ante eos testatur Aufrer. in repet. clem.1.de off.ord.reg.1.num.27.

4 Non obstant contraria,& consequenter constitutio de personis, quia secundum Andr. ibi, nec per iura canonica,nec per ciuilia Ecclesiastica persona trahitur ad iudicium seculare,per tex. in authen. statuimus, & per glosa in authen. clericus, C.de Episcopus, & cleric. & similiter per capitula conuentionum inita cum Rege Carolo I. nisi ratione feudi,vt ibi dicitur, & est capitulum sin̄ ordinem Nigri 198. quod incipit,Item statuimus,quod clerici,& apparet ex capitulo Papæ Honorij,quod incipit, Item, quod clerici, nisi pro bonis feudalibus, de quo facit mentionem Afflict.in constit. Regni Iustitiarios,in fin. & in d.constit.de personis, 1.col. vers.sed quæro an ista constitutio Imperatoris, vbi etiã in specie loquitur de crimine læsæ Maiestatis,idem tenet ibi Foll.nu.7.col.3.vers.prędicta tamen fol.40.& in ead.const.nu.23. vers. & regulam affirmatiuam, vbi allegat Gram. in decis.29.& 61. qui & de prædicta conuentione loquitur idem Foll. in fragmentis pract. crim. in 1.chart.sub tit.de Episc.& cler. idem tenet Afflict.in cap.1.§.si clericus, de pace tenenda, col. fin. vers. dicit tamen hic Andreas.

Non obstat secundo, quod alias clericus nobilis fuit inquisitus de crimine læsæ Maiestatis, & tortus, & alter decapitatus,& consequenter, quod in hoc casu sit ex consuetudine inductum, quod in certis casibus non sit abdicata iurisdictio à Iudice seculari,ex dictis eiusdem Didaci. Nihilominus quoad primum repertum fuit,Iudices seculares contra clericum nobilem processisse etiam vt delegatos à Sede Apostolica, & sic operatur effectum contrarium. Item, idem Foller. in dicta constit. de personis, dicto num.23. dicit, vidisse multos clericos remissos ad Iudicem Ecclesiasticum, & non adesse consuetudinem in contrarium. Nec obstat,quod dicebatur de clerico decapitato,quia, etsi hoc verum esset,fuit malè factum, obstante decisione Andr. & aliorum supra allegatorum,nec per vnum actum consuetudo iudicandi inducitur, sed per binas iudicaturas.

Vnde cum similis casus contingeret in persona cuiusdam Religiosi, & fuisset Summo Pontifici Clementi Octaui significatum, & per eundem Pontificem fuit commissa causa Reuerendissimo Nuncio insimul cum Officiali Regio, clerico tamen, ac Regij Fisci Patrono eligendis per Proregem, à quo fuit electus Don Petrus de Vera Decanus Sacri Consilij, qui ordines minores habebat, ac Don Ioannes Sanchez Regius Consiliarius pro Fisci Patrono in prædicta causa, & sic fuit exequutum, ita de Franch. decis. 691. & de Ponte decisio. 9.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Verbum sollicitatio, quomodo sumatur.*
2 *Pœnitenti creditur contra Confessarium.*

Qua pœna puniantur sollicitantes mulieres in actu confessionis.

RESOLVT. CCCXII.

ANtequam explicemus dubium, aliqua breuiter prælibare oportet circa verbum sol-
1 licitationis; vnde dicas, quòd sollicitatio supponit vehemens studium, & diligentiam ad aliquid agendum, iuxta D. Thom. 2.2. q.47.art.9. & ibi Caiet. vnde sollicitantes dicuntur non solum illi, qui per se verba impudica multiplicant ad malum, sed etiam qui inducunt, & persuadent ad tale facinus committendum, c. noli de pœn. dist. 1. & plus peccat sollicitans, quàm faciens, arg. tex. in l. 1. §. persuadere, ff. de seru. corrupt. Clar. in §. fin. q. 80. Item sollicitatores dicuntur etiam inducentes persuasionibus, vel mendacijs, aut precibus, vel fraude, aut blanditijs, Caiet. 2.2. q. 32. art. 7. & de hac pariter sollicitatione loquitur tex. in cap. sollicitatores, & tex. in c. 1. de pœnit. dist. 1. vbi habetur, quod puniuntur, etsi effectu sceleris potiri non possint, quamuis perfecto flagitio aliter puniatur, quàm imperfecto, c. si quis tàm fœminam, ead. dist. licèt quandoq; sola attentatio puniatur, c. si quis nõ dicam rapere, 32. q. 2. item solus conatus punitur, vt 14. q. 4. c. quoniam multi, sola voluntas, 27. q. 1. c. nuptiarum, sola expectatio mercedis, 14. q. 3. c. si fœneraueris, sola cogitatio, 6. q. 1. c. si quis cum telo sola egressio, de pœn. dist. 1. c. si quis necandi sol' ausus, c. siquis pulsat', ead. dist.

Quibus suppositis est notandũ, qđ cũ in curia Archiep. sm̃ Nouiss. in sua prax. c. 79. quidã Parochus fuisset inquisitus, qđ mulieres tentauerat ad turpia in actu cõfessionis fuit tortus, & quia non confessus, fuit etiã suspensus à cura per annũ de ordine etiã Sacræ Congregat. S. Officij in Vrbe. Nec est omittendũ, qđ tentans mulieres in actu confessionis est suspectus de fide vehementer circa sacramentũ Pœnitentiæ, vt tradit Pegna super Direct. Inquis. 2. p. q. 55. etiã si propè actũ confessionis, ante, vel post ipsas tẽtauerit, vt fertur declaratum fuisse per Clem. VIII.

2 Et ad puniendũ præfatũ sollicitantẽ, fortè creditur mulieri hoc asserenti, cum sm̃ opinionem DD. in c. omnis vtriusq; sexus, de pœnit. & remiss. creditur pœnitenti contra confessariũ, quã opinionẽ refert, & sequitur Lapus alleg. 94. Felin. in c. 1. col. 1. de except. Barbat. sing. in cons. 70. incip. sapienter, vol. 2. notabiliter Diaz in pract. crim. c. 102. circa finẽ, Nauar. in c. Sacerdos, nu. 163. de pœnit. dist. 6. vbi ad id in casu simili allegat dictũ singulare. Innoc. in c. quia verisimile, de præsumpt. & latè Roias de hæret. in sing. 3.

SVMMARIVM.

1 *Parochus Iudicis arbitrio punitur, benedicens secundas nuptias.*
2 *Et quæ sit ista pœna.*

Qua pœna puniatur Parochus impertiens benedictionem secundis nuptijs.

RESOLVT. CCCXIII.

1 IN facti contingentia respondi, hanc pœnam Iudicis arbitrio esse remittendam, ita Meno de arbitrarijs, lib. 2. cent. 5. casu 417. nu. 8. Diaz in prax. vbi Salzed. c. 74. Rosel. in summa verb. nuptiæ, nu. 5. Tabien. verb. impedimentũ 14. penult. Nauar. in manuali confess. c. 22. nu. 8. Corrad. in templo omnium Iudicum, lib. 2. c. 1. nu. 21. Perez lib. 5. ordinationum tit. 1. l. 5. col. verſ. intelligas, Zuall. cõmunium contra communes, q. 604. nu. 135. Emanuel 1. tomo summ. c. 241. Crot. 1. par. decisionum lib. 2. c. 82. nu. Vega in 2. tomo, cap. 34. casu 179.

2 Quam pœnam esse arbitrandam, ac imponendam attentis circumstantijs, quæ grauius, ac leuius reddunt delictum, vt voluit Sãchez de matrim. impedim. lib. 7. disput. 82. quare Iudex poterit, arbitrando, huiusmodi clericum suspendere, sicut potest alia pœna arbitraria punire, ita Nauar. loco cit. num. 137.

Non obstat tex. in cap. 1. de secund. nupt. vbi imponitur pœna suspẽsionis ab officio, & beneficio benedicentibus secundas nuptias, quia sm̃ Io. And. ibi nu. 1. Prepos. not. 3. & 4. Alex. de Neuo nu. 6. Angel. verbo nuptiæ, in fin. Diaz, & Menoch. locis cit. procedit quando impenditur benedictio secundis nuptijs, nondum dissoluto priori matrimonio.

Et in hoc casu non ipso iure contrahitur suspensio, sed ita demũ si Iudex declarauerit illum incidisse in suspensionẽ, sm̃ Palud. in 4. senten. dist. 42. q. 3. 1. nu. 8. Couar. in 4. decretal. p. 2. c. §. 11. nu. 2. Vera crux 1. par. Speculi art. 13. in fi. Clar. in §. fin. q. 75. num. 2. Henriq. lib. 11. de matrim. cap. 16. num. 2. Ledesma in eiusdem nominis tractatu, quæst. 63. artic. 2. ad fin.

Limita tamen pœnã sup̃apositam, vt minim possit infligi, quando adesset consuetudo in cõtrarium, vt secundæ nuptiæ benedicantur, qui tunc possunt benedici absq; timore, ita glos. i. c. vir, de secund. nupt. Nauar. in manuali cap. 8 qui intelligit opinionem D. Thom. in 4. dist. 42 q. 3. procedere stante consuetudine, quæ potest inducere, vt benedicantur nuptiæ etiã quand vidua ducit virginem, vel viduus viduam, & sm̃ Nouiss. in prax. cap. 72. Neapoli seruatur, quòd quando mulier est tantùm virgo, iteratur benedictio: consuetudo n. sm̃ eiusdẽ valet in sacramentalibus, cap. de trina, iuncta glo. de consecr. dist. 4. c. 2. de temporibus ordinationum.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Clerici arma deferentes diuersimode puniuntur.*
2 *Arma deferens, vltra pœnam, illa amittit.*
3 *Clericus arma ferens, peccat mortaliter.*
4 *Arma clericorum non debent esse lachrymæ, & orationes.*

Quæ pœna puniantur clerici arma deferentes.

RESOLVT. CCCXIV.

Diuersimodè iudicatur in Curia Archiepiscopali Neapolitan. circa pœnam infligendam clericis arma asportantibus, nam contra asportantes pugionem, vel archibusettum si sunt nobiles, pœna relegationis, ad arbitrium eiusdem Curiæ, siue ignobiles, pœna triremium ad arbitrium eiusdè, & quandoquidem ex causis benè visis eidè Curiæ componuntur, & pœnis pecuniarijs mulctantur. De qua obseruantia mirandum quippe non est, quin sit iuris fundatissima, siquidem arma portare de iure communi omnibus est prohibitum, Corn. in cons. 20. num. 4. volum. 3. Roman. sing. 267. post Bartol. & Ang. in l. 1. ff. ad legem Iuliam de vi publica Bald. in l. data opera ad fin. C. qui accus. non possunt, Abb. in c. clerici, de vit. & honestate clericor. Marsil. in practica criminali, §. pro complemento nu. 1. Nigr. in cap. rigori 239. Plazza in epitome delictorum cap. 8. num. 1. Soccin. regula 30. vbi ponit regulam cum septem limitationibus, & plenius cum nouem ampliationibus, & duodecim limitationibus Duen. in regula 55. Afflict. num. 20. in consimili intentionis nostræ. Carrer. in pract. criminali §. homicidium, Couarr. lib. 2. variar. resolution. cap. 20. Cassan. in consuet. Burgun. fol. 52. num. 77. circa quam armorum delationem clericis inter dictam lege Synodum Prouincialem huius Ciuitatis Neapolit.

2 In tantum quod deferens arma vltra pœnam suprædictam, debet ea perdere, Bartol. & Alex. in l. 1. ff. ad leg. Iul. de vi publ. Iaf. in §. ex maleficijs, num. 81. de actionibus, Viuius in decis. 287. & Lud. in dec. Perus. 35.

3 Et clericus ferens arma, mortaliter peccat, & excommunicari potest secundum Cardin. in clementina 1. §. præfatæ, de statu monach. Felin. in cap. petitio, de homic. & notatur in cap. clerici, de vita, & honest. cleric. clericis enim à lege vsus armorum expressè reperitur interdictus, vt in d. cap. clerici, & in clement. 1. eodem titul. & toto titul. 23. quæst. 1. & clerico prohibitum est pugnare tam pro se, quàm pro alio secundum Aret. in cap. in præsentia, col. 15. de probat. imo clerici in quacunque factione arma capientes, gradum procul dubio amittunt, cap. clerici, & cap. reprehensibile 23. q. 8.

4 Cuius decis. ratio est, quia arma clericorum debent esse lachrymæ, & orationes, cap. conuenior, 23. q. 3. c. porro, & ibi glos. 16. quæstio. 4. Imola in d. cap. clerici, Lupus in tract. de bello, & bellatorib. §. habeas, sub num. 1. & sequen. Decius in consilio 151. nu. 22. glos. in capitul. ex multa, §. fin. de voto, Iaf. in l. imperium ff. de iurisd. omn. iudic. Berret. cons. 3. num. 13. volu. 1. Plaz. lib. 1. epitom. delictorum cap. 26. Farinacc. in praxi crimin. tit. de inquisit. quæst. 8. nu. 96. vbi quod ex quo clericis non licet ferre arma, ideo posse eos inuentos armatos per satellites iudi eis secularis, armis ipsis spoliari, ac postmodum remitti ad iudicem ecclesiasticum, & hoc absque vllo incursu censurarum, Panormitan. in capit. vt fame, de sentent. excomm. Nauarr. consil. 27. eod. tit. & Sayr. in decis. 45. eodem. & ratio est, quia secundum Aufrer. in clementin. vt clericorum, num. 73. de offic. ord. potest familia secularis impunè clericum noctu incedentem capere, & statim suo competenti iudice præsentare, & ita fuisse decisum refert Viu. cit. dec. 27.

Dicebat enim ad propositum D. Ambrosius de seipso loquens, & de cæteris clericis: Non pila quærunt ferrea, non arma, Christi milites, sed dolor, & fletus, lachrymæ, & orationes fuerunt (inquit) mihi arma aduersus milites, cap. non pila, 23. q. 8. & arma scholarium atque etiam clericorum sunt libri, vt inquit glos. in l. ne pos Proculo, ff. de verborum signification. similiter & Doctorum, Menoch. pe arbitr. iudic. lib. 2. cent. 4. casu 394. num. 75. & an clericus arma ferens amittat priuilegium, vide glos. in can. quisquis in ver. arma 17. q. 4.

Reperiuntur tamen nonnulli casus, in quibus vsus armorum est eis permissus, prout pro defensione propriæ personæ, ac rerum, cap. olim il primo, & ibi glos. de rest. spol. & in cap. dilecto, cũ glos. de sentent. excomm. & in cap. 1. 23. quæstio. 1. Item ipsi clerici ad eorum defensionem possũt, lege permittente, deferre secum familiares armatos, teste Dec. in d. cons. 151. sub num. 22. & pro defensione proximi permittitur quoque vsus armorum, Panormitan. & alij communiter omnes in d. cap. clerici de vita, & honestat. clericor. & possunt vti armis etiam offensibilibus, cum licẽtia Papæ, secundum eundem Panormitan. in c. ego, de iureiur. quia hoc solum prohibitum est de iure positiuo.

SVMMARIVM.

1 *Patronus laicus habet quadrimestre tempus ad præsentandum.*
2 *Tempus quadrimestre est continuum.*
3 *Præsentatio, debet fieri præsentialiter.*
4 *Purgatio moræ regulariter de æquitate canonica admittitur.*
5 *Reiectio doctrinæ Mascardi de probation. conclus. 1223. num. 6.*

Qua

Digitized by Google

Qua pœna puniantur Patroni non præſentantes in tempore ob defectum vnius diei.

RESOLVT. CCCXV.

CVm fuiſſet delegata cauſa à Sede Apoſtolica Vicario Generali Curiæ Epiſcopalis Acerrarum, & ab eodem Vicario mihi tranſmiſſa, conſulendâ, tale factum proponebatur, quod cũ vacaſſet die 28. Maij anno 1615. quoddam beneficium de iurepatronatus, ad quod fuit præſentatus quidam clericus coram Notario die 27. Septembris eiusdem anni, & cum præſentatus litteras præſentationis die 29. eiuſdem menſis Ordinario præſentauerit, præfatus Oridinarius præcepit, edictum fieri contra intereſſe prætendentes, & ſic præfatam acceptauerit præſentationem, & cum comparuiſſet Fiſcalis eiuſdem Curiæ prętendens dictam præſentationem non debere admitti, tanquam non factam in tempore, ob defectum vnius diei, præfatus Epiſcopus iure deuolutionis liberè contulit tale beneficium alteri, quare occaſione huius quæſtionis, ac articuli dilucidatione ſupponendæ ſunt nonnullæ iuris fundatiſſimę concluſiones.

1 Prima ſit cõcluſio. Patronus laicus habet quadrimeſtre tempus ad præſentãdum vulgato text. in cap. 1. §. fin. de iurepatron. in 6. cap. 3. capitul. cum propter, eod. tit. cap. cum vos, de offic. ord. & tale tempus currere à die ſcientiæ, pluries tenuit Rota, vt patet ex allegatis per Caputaquen. in deciſ. 248 part. 2. Card. Put. deciſ. 6. de prob. Seraphin. in deciſ. 380. part. 1. Rota deciſ. 13. de iurepatron. in antiq. & iterum eadem Rota in vna Signina iuriſpatronat. 22. Iunij 1596. coram Orano, in qua fuit dictum quod ſi impetretur beneficium de iurepatronatus laicorum, per deuolutionem ad Sedem Apoſtolicam, ob non factam præſentationem infra tempus à iure ſtatutum, non valere impetrationem, niſi probetur ſcientia certa, & indubitata patroni vacationis beneficij, & hoc corroboratur à ſimili, quoniam tẽpus ſex menſium, quod Ordinarijs conceditur ad conferendum beneficium iuxt. tex. in capit. 2. de conceſſ. præben. & cap. licet de ſuppl. neglig. prælat. non currit niſi à die ſcientiæ, Rota in deciſ. 263. in nou. Rota diuerſ. in deciſione 281. part. 1. & fuit per eandem Rotam reſolutum in vna Toletan. beneficij 28. Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ. 380. DD. de Rota deciſ. 7. de præb. in antiq. quam opinionem intelligas, quando ignorantia eſſet veriſimilis, vt latè per Achill. de Graſſ. in deciſ. vnica de ſupplen. negl. prælat.

2 Secunda ſit concluſio. Præfatum tempus quadrimeſtre patronis conceſſum ad pręſentandum, continuum eſſe, non autem vtile, quia in dubio quodlibet tempus præſumitur cõtinuum, ſecundum gloſ. communiter receptam in rubrica ff. de diuerſ. & temp. præſcript. latè Bard. in tract. de temp. vtili, & continuo quæſt. 5. per totum Hartaman. conſ. 17. num. 4. Thoming. conſ. & propterea currit de momento ad momẽtum arg. tex. in l. qua ætate, ff. de teſtam. & in l. 1. ff. manumiſi. & gloſ. in l. 3. §. 1. ff. de minorib. hoc clarè patet ob id, præſertim quod non cur niſi à die ſcientiæ, ſecundum deciſ. Rotæ 13. d iurepatron. in antiq. quidquid voluit eadem R ta in deciſ. 1. eod. tit. vnde cum, (vt ſupra dixi) continuum, debent in eo connumerari omn dies, nec habenda erit ratio menſis intercalari iuxta terminos gloſ. in l. in legatis, ff. de diue & temp. præſcript. & in l. cum biſſextus, ff. d verb. ſig. nec ſimiliter obſtabit gloſ. in cap. ſtatum, de præb. in 6. quod dies vacationis non c numeretur in termino, ex regula iuris, quod di termini non computetur in termino, iuxta Ba receptum in l. 1. ff. ſi quis caut.

3 Tertia ſit concluſio. Præſentationem deber fieri præſentialiter, ideſt ſenſibus corporis illiu cuius ſit præſentatio, adeo quòd præſentatus d beat eſſe perſonaliter coram Ordinario, nec ſuf cit patronum præſentantem aliquem, ſolum mi tere inſtrumentum, ſeu ſcripturam præſentati nis Ordinario, ita Sylua de benef. part. 3. quæ 1. num. 6. Zerula in prax. Epiſc. in verbo iuſpat natus, quæſt. 7. Rota in proprijs terminis deciſ 3. de iurepatronat. in nou. vnde Achille de Gra in deciſ. 12. eodem titul. tenuit, quòd præſenta tio tunc tantummodo intelligitur, quando pe ſonaliter ſit ſuperiori, alioqui dicitur magis 'no minatio, quam præſentatio, vt tenuit etiam Ro ta in deciſ. 211. in nou. Franch. in cap. fin. §. v rum in 1. notab. de iurepat. Rocchus in eiuſde nominis tractatu quęſtio. 41. circa med. Mil in repert. in verb. patronus circa principium, de eum in caſu, de quo nos verba facimus, perſ na non fuit præſentata in tempore Epiſcopo, notario tantummodo nominationem recipien propterea fatendum eſt, præſentationem non ualidari, ſi poſt tale tempus, acceſſus habeat præſentialiter ad Epiſcopum, vt fuit in Rota ſolutum in vna Aſculana parochiali 13. Iu 1548. coram Antonio Auguſt. & ob hanc rat nem præſentatio facta de clerico abſente non let ſecũdnm gloſſ. communiter receptam in c dudum in verb. præſentari de ſepultur. Abbas cap. ea noſcitur ſub num. 3. de his, quæ fiunt à p lat. Rota deciſ. 3. de iurepatron. in nou. & ex h infertur, quod aliter facta præſentatio, quam ſupra, vltra quod erit nulla, & inualida, patro currit tempus, ſecundum Inn. in cap. in Late nenſi, in vlt. notab. de præb. Monald. conſil. 1 num. 3. & ſequent. volum. fin. Rubeus Alexa conſ. 93. & quod perſonaliter, ac præſetiali debeat a fieri præſẽtatio, colligitur aperte ex C cil. Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 18. de reform. & ſ 25. cap. 9. vnde dicebat Zerula loco citato qu

Or

Digitized by Google

Ordinarij debent summopere animaduertere, vt præsentatus accedat personaliter ad eorum præsentiam. Nam in quodam Archiepiscopatu refert fuisse factè quemdam præsentatum, & deinde infantem hominem non existentem in rerum natura, & patronus sibi vsurpabat fructus beneficij singulis annis, contra decretum Concil. Trident. sess. 22. cap. 11. de reformat. & sess. 24. capit. 3. veri patroni, & sess. 25. cap. 9. Abb. in cap. cum pœna col. fin. de appellat. Patet etiam aperte ratione, quia præsentatus debet prius examinari ab Ordinario ad effectum videndi si est idoneus, secundum Panormitan. in cap. pastoralis num. 7. de iurepatron. Rebuff. in rubr. de collationib. §. præsuique Ordinarij in ver. præsentationem. Nec obstaret, si diceretur huiusmodi formam in præsentando esse de apicibus iuris, & propterea excusare ignorantes, & rusticos, quia respondetur, quod rusticitas, vel imperitia non excusat, vt est text. in proprijs terminis in l. 1. C. de interd. mat. Neque ignorantia iuris excusat. cap. ignorantia de reg. iur. in 6. l. nec passim Cod. de iur. & facti ignor. cum sit lata culpa, Alex. cons. 77. col. 2. vol. 3. Ruinald. Iun. cons. 484. num. 20. volum. 5. Bernard. consil. 278. num. 2. volum. 8. Et tanto magis ignorantia iuris non excusat, quanto quod prius patronus potuerit consulere peritiores, aliter non egit, secundum glos. Alex. Iason & Dec. & alios vniformiter in l. iuris ignorantiã C. qui admitt. ad bonor. possess. Angel. in l. si quis in quos ff. de iurisdict. omn. iudic. Decius consilio 604. colun. 2. cons. 605. & 667. num. 6. Ruin. consil. 23. volum. 1. & Viuius, qui refert decisum in decis. 254.

4 Quarta conclusio, quod quamuis moræ purgatio de equitate canonica admittatur, ad text. in cap. penult. de locato. Bartol. & communiter alij l. si in insulam, ff. de verb. obligat. quod procederet etiam si actus esset iuratus, Iaf. in l. si quis maior, col. penult. C. de transact. & in consilio 9. num. 8. volum. 1. Gozad. cons. 66. num. 13. Gosfred. cons. 41. num. 8. Ruyn. consil. 137. num. 10. Curt. de feud. part. 4. num. 30. vers. confirmatur hæc opinio, & fuisse decisum testatur Verall. dec. 233. part. 2. & in beneficialibus posse Episcopum moram purgare testatur pariter fuisse decisum Franciscus Marchus decisio. 1238. part. 7.

Veruntamen in casu nostro nullo modo fateri potest, præfatum patronum potuisse moram purgare *etiam vnius* diei, quare licèt postmodum præsentauerit præsentialiter, ac personaliter elapso die post quadrimestre, adhuc præsentatio erat nulla, & mora impurgabilis, quod patet ex pluribus.

Tum primo, quia mora non potest purgari, quando executio temporis est facta a iure, vel ab homine, secundum Bartol. q. 4. num. 19. & Alexander num. 32. in d. l. si in insulam ff. de verbor. obligation. Rubeus cons. 123. Alban. consil. 60. Alciat. cons. 17. & fuisse decisum in Rota Roma refert Verall. in decisio. 134. part. 2. vnde cum post præfatum tempus quadrimestre patronis cõcessum ad præsentandum fiat à iure eius executio ad text. in d. cap. vnico de iurepatron. in 6. & sic patrono intra tempus non præsentante, virtute facultatis ipso iure a sacris canonibus indultę, Episcopus liberè beneficium conferre potest, secundum Nauarr. in cons. 3. de iurepatron. in antiq. & Sayr. decis. 3. eod. tit. consequenter mora purgari nequit.

Tum secundo, quia mora est etiam impurgabilis, quando in actu, seu contractu adesset pactum resolutiuum, secundum Alex. in l. si in insulam colun. penult. num. 43. vers. decimo tertio fallit ff. de verbor. obligat. Afflict. dec. 173. Caualc. dec. 15. part. 1. fuisse in Rota resolutum scribit Verall. in dec. 235. part. 2. vnde cum in casu nostro adest resolutio si infra tempus non fieret præsentatio, & erit quod deuoluitur ad Episcopum liberè beneficium. Ergo.

5 Non obstant ea, quæ in fauorem partis aduersæ dici possent. Et primo doctrina Mascardi de probatio. conclus. 1223. num. 7. vbi quando præsentatio fuit recepta ab Episcopo, & non reiecta, præsumitur pro præsentatione, & sic illam factã fuisse infra tempus datum à iure, ex quo à iudice fuit admissa & Ordinarius potest tempus præsentationis patronis à iure concessum prorogare, quia respondetur multipliciter, & primò, quod videtur tempus prædictum à iure limitatum ob publicam vtilitatem, ne diutius Ecclesia careat Rectore.

Secundo respondetur, quod cum præfatum tempus sit à iure canonico inductum, non potuit Episcopus contra ius dispensare, & consequenter licet receperit præsentationem post tempus, non censetur dispensasse ita, vt non poterit recedere ad tex. in cap. institutioni, 25. quæst. 2. & in cap. licèt ibi, quod regulare fuit, de off. ordin. & in cap. quod super his, de maiorit. & obedien. cap. cum inferior, eod. titul. Boich. in cap. a nobis, il primo, num. 3. de sentent. excom. post Panorm. in cap. cum dilectus num. 10. de consuetudin. Calderin. consil. 5. de constit. Cardin. in clementin. 1. §. fin. de reb. eccl. non alien. Alber. in 1. part. statutorum quæst. 6. Iason in l. omnes populi in 2. lect. ff. de iust. & iure Parisius cons. 27. num. 59. volum. 2. Barbat. in consil. 21. colun. 7. vers. sed. his non obstantibus, volum. 3. cum alijs quos deducit Duena in regula 250.

Tertio respondetur, quod ridiculosum est allegare Mascardum in hac quæstione, quia ipse loquitur, quando dubitatur an præsentatio facta fuerit in tempore, quia tunc vt actus potius valeat, quam pereat, ad text. in l. quoties ff. de reb. dub. præsumi debet præsentationem fuisse factã in tempore: sed nos sumus in claris, & minimè

in

Digitized by Google

in dubio, cùm euidentissimè appareat, atque cõstet hunc patronum præsentasse extra tempus: ergo nullo modo obstat doctrina Mascardi. Nec obstaret etiã si diceretur, quòd intermissio vnius diei sit de rebus minimis, & communiter non est curandum, ad text. in l. scio ff. de in integr. restit. quia respondetur, de minimis quandoquidem maximè curandum esse, vt apparet ex latè deductis per Carrocc. in decis. 10. & eo fortius, quod, vt supra diximus, istud tempus est impurgabile.

Et eiusdem opinionis fuit, mecum confabulãs, eminentissimus Iureconsultus D. Curtius Palumbus Canonicus Ecclesiæ Neapolitanæ, vir quidẽ omnium virtutum genere, ac vitæ integritate insignis.

SVMMARIVM.

1 *Pœna contra blasphemantes quænam sit.*
2 *Limitatur eo, qui calore iracundiæ Deum blasphemauerit.*

Qua pœna puniantur clerici blasphematores.

RESOLVT. CCCXVI.

DE pœnis blasphemantium Deum Patrem, vel Filium, vel Spiritum sanctum, aut Beatam Virginem, siue alios Sanctos, & de pœnis non reuelantium vide Bullam Iulij III. 34. quæ incipit In multis, & Leonis X. Bullam 11. incip. cum primum §. ad abolendam
1 & Pij V. Bull. 5. cuius verba sunt, *Quicunque clericus Deum, & D. N. Iesum Christum, vel gloriosam Virginem Mariam eius genitricem, expresiè blasphemauerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcunque beneficiorum suorum, pro secunda beneficijs ipsis priuetur, & pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur: quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus manci petatur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur, qui reliquos Sanctos blasphemauerit, pro qualitate blasphemiæ, atque personæ arbitrio Iudicis puniatur*, De cuius Bullæ explicatione vide Nauarr. in cap. inter verba 11. quæstio. 3. corrol. 57. num. 148. & Couarr. in capitul. quamuis pactum part. 1. §. 7. sub num. 10. de pactis in 6. Diaz in pract. crimin. cap. 110. in verbo blasphemi.

Amplia primo, præfatam pœnam procedere nedum in blasphemantem, verum etiam contra non manifestantem ipsum blasphemantem, capit. si quis per capillum 22. quæst. 1. ibi, si quis autem talem hominem non manifestauerit, & DD. in cap. nonnulli extra de Iudeis, idem statuit Leo. X. in d. constit. 11. vers. quicumque vero in Bullar. f. 194. & Iulius III. in constit. 43. vers. M nendo tamen eos, in eod. Bullar. fol. 545. vu etiam, quòd quis possit secretè absque expressi ne sui nominis denunciare blasphemantes, & d formam secretè denunciandi, & in dictis consti tutionibus ponuntur pœnæ, quibus in statu E clesiastico blasphemantes puniuntur, contra quos etiam adest d. constitutio Pij V. in eode Bullario fol. 926.

Amplia secundo procedere dictam pœnam etiam in eo, qui dixit, *Porta di Dio*, Viu. dec 388. similiter *à dispetto di Dio*, Gramat. decisi 50. & in eo, qui dixit, *A dispetto di quel beec & cornuto, & c. io n'ho fatt'vno*, Gasp. Thesau in dec. 78.

2 Nunc limita in eo, qui calore iracundiæ De vel Virginem publicè blasphemat, vt debeat n tius puniri, nec habet tunc locum pœna cap. 2. maledic. secundum Archidiac. in cap. quid eg circa finem 23. quæstio. 5. Dec. Cagnol. & re qui l. quicquid calore iracundiæ ff. de regul. iu Iason. in l. si filiam tuam C. de de inoff. testam, q bus autem circumstantijs vallatus debeat esse p fatus calor iracundiæ vide Alexander consil. 1 ante fin. volum. 3. Afflict. in const. Regni blasp mantes num. 5. & 10. Cauens. super pragmatic 50. Regis Ferd nandi num. 6. Iul. Clar. in pra crimin. quæst. 60. num. 6. Foller. in pract. ce in ver. Nicolaus Episcopus à num. 56. vsque d Ioan. Franciscus Ponzibium in tractat. de lam sub num. 86.

Limita, ac declara, quòd verba illa Bullæ, p prima vice, interpretanda sunt pro prima vic punitionis, & non blasphemiæ, etiam si cleric fuerit pro prima illa vice inquisitus, quòd pl ries blasphemasset, quia Bulla videtur habere spectum ad correctionem clericorum, ad qu facit tex. in cap. graue de præb. ibi, post prima & secundam correctionem.

Quare stante statuto, siue Principis proclam tionibus, quod si quis blasphemauerit Deum, v Sanctos, pro prima vice puniatur in decem, p secunda dupliciter, pro tertia fustigetur. Si q eodem impetu, & eodem tempore ac eadem c tinuatione verborũ pluries blasphemauerit, v cum delictum erit, & pro vnica vice puniri deb bit, Cœpol. in cons. 77. circa med. quem refe & sequitur Alciat. in tract. de præsumption. re 2. præsumpt. 6. num. 4. & idem tenet Couar. v riar. resolut. cap. 10. num 8. lib. 2. Plac. in ep delict. cap. 1. num. 18. in fin. Farinac. in pra crimin. titul. de delictis, & pœnis quæstio. 2 numer. 29. sed Phanut. in tractat. de moment tẽporis c. 28. n. 16. distinguit in materia statut prout de iniuria, & sic si quis blasphemauer Deũ, & Sanctos vno impetu, vnica pœna tan est puniendus, Bald. in l. duo rei §. semel num. ff. de arbitr. Marsi. in l. si in rixa 21. ff de ficar. C pol. & Alciat. loc. citat.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Clerici prohibentur negotiari, & referuntur tres rationes, de quibus in num. 2. 3. & 4.*

6 *Limitatur hæc regula in quatuor casibus, vt in num. 6. 7. & 11.*

9 *Clericus non dicitur negotiator si vendit vinum, granũ, & similia ex proprijs fundis peruenta, & hæc possunt vendi absque gabellæ solutione, vt in num. 9. Amplia num. 10.*

11 *Clerici possunt aliquid lucrari ex artificio, dummodo sit honestum, ad quod inseruntur nonnulla, vt in numer. 13. 14. 15. 16.*

Quæ pœna puniantur clerici negotiatores.

RESOLVT. CCCXVII.

1 REgulariter clerici prohibentur esse negotiatores, vt probatur in cap. 1. & tot. titul. ne cler. vel monach. hinc voluit tex. in cap. fin. de vita & honestat. cleric. quod clericus, qui tertio monitus à negotiationibus sæcularibus non abstinet, interim perdit quoad bona priuilegium clericale, & clericum negotiatorem vti pestem fugiendum probatur in capitul. negotiatorem cleric. 88. distinct. vnde in cap. fornicari, ead. distinct. dicitur, Antequam enim ecclesiasticus quis fiat, licet negotiari, facto verò non licet, & in capitulo ejiciens, habentur hæc verba, Quia nõ capacem negotiationem, introibo in potentias Domini. Cuius prohibitionis tres possunt assignari rationes, secundum Salzed. cap. 55. in annotat. ad pract. can. crimin. Diaz.

2 Prima, est quia finis eius lucrum est temporale, quod clerici contemnere debent, & habentes alimenta, & quibus tegantur contenti esse debẽt, ait D. Paulus 1. Thim. cap. 6.

3 Secunda, quia rariſſimè hę profanæ, & sæculares negotiationes absque peccati labe exercentur, vnde periculosę sunt valde, ait enim Sapiẽs Eccles. 27. Duæ species difficiles, & periculosæ mihi apparuerunt, &c.

4 Tertia ratio est quia huiusmodi negotia homines retrahunt ab spiritualibus, quibus incumbere peculiare est clericorum munus iuxta Diui Pauli sententiam: Nemo militans Deo, implicat se negotijs sæcularibus.

5 Limita suprapositam regulam primò non procedere in clericis constitutis in minoribus nõ beneficiatis, qui non prohibentur negotia sæcularia exercere, alias licita ita Abb. post Hostien. & Innocent. in cap. fin. ne cler. vel mon. Abb. in cap. 2. & in cap. sed nec eod. titul. Felin. in cap. dilectus, numer. 22. de rescript. Alban. cons. 52. num. 5. & sequent. pœna enim suspensionis, & excommunicationis, quæ clericis prohibitas negotiationes exercentibus imponitur, procedit si in sacris fuerint constituti, secus si in minoribus, & beneficia ecclesiastica non obtinuerint; quemadmodum etiam dicitur in pœna peccati, de qua in cap. nemo, & c. nullus 11. quæst. 3. ita Alber. Trocius lib. 2. de vero, & perfecto clerico, capit. 52. num. 6. Ioan. à Medina in C. de reb. rest. q. 31. vers. nota tamen, f. 91. col. 3.

6 Limita secundo si per alios negotiationes exercuerint, quia permissum eis videtur ex text. in clement. 1. de vit. & honestat. clericor. vbi clericis interdictum est officium tabernarij, aut macellarij personaliter exercere, nec enim absque causa dicitur personaliter, nisi vt intelligamus id clericis per alios facere non prohiberi. vrget etiã text. in clementin. 1. §. porro de statu mon. vbi ita tutum est, quod monachi, quibus per seipsos venari prohibitum est, possint tamen opera aliorũ facere: vnde Alberic. in l. humilem C. de incest. nuptial. dicit, clericum per alium tabernam exercentem, non amittere priuilegium clericale. Tamen quidquid sit ex supradictis, contrariam opinionem tenet glos. in d. clement. 1. cuius opinionem veriorem esse testatur prax. Archiep. capit. 75. sub num. 6. & tenet Salsed. ad Diaz d. cap. 55. ex regula text. in cap. qui per alium de reg. iur. libro 6. possent tamen pro honesta eorum substentatione per alios exercere negotiationem Nauar. cap. 25. numer. 111. Molina de contractib. disputat. 342. sub num. 10. ibi quando circumstantia non adesset, quæ excusaret, Hartaman. cons. 90. Menoch. cons. 121. nu. 4. & seq.

7 Limita tertio, vt non dicatur negotiator per vnius rei emptionem, vel venditionem, nam negotiator is dicitur, qui plures negotiationes exercet, l. 1. §. licet, & ibi glos. in verb. omne ff. de tribu, & in prœem. instit. §. cumque hoc Deo, l. semper §. Diuus Adrianus, cum l. sequent. ff. de iur. immun. Bal. in l. legatis seruis ff. de leg. 3. Paris de Puteo in tract. sindic. in par. officiales fol. 87. Rebuff. in tract. de mercat. minu. artic. 1. gl. 1. num. 10. tom. 2. constit. Franc. Dicitur etiam is mercator, vel negotiator, qui rem emit, & nõ mutata forma illam vendit, & aliquid inde lucretur, tex. est in cap. ejiciens, & in c. quid est aliud 88. distint. Et negotiator, vel mercator appellatur qui negotiationem quæstuariam exercet, de quo est optima lex. 1. tit. 7. p. 5. & tenet Sanctus Thom. 2. 2. q. 77. art. 4.

8 Ex quibus sequitur non dici clericum negotiatorem, qui vendit vinum, granum, aut oleũ ex proprijs fundis, ita singulariter tenet Abb. cõsilio 6. dubio 2. volum. 1. Dec. in cap. Ecclesia Sanctę Mariæ de cõnst. colun. penultim. imo non obstante prohibitione de non vendendo vinum (vt nostri dicunt) ad grossum, vel minutum, pos-
9 sunt clerici pro sua voluntate, quæ dicta sunt vẽdere absque gabellæ solutione, ita tenet Bertach. in tractat. de gabell. in 7. part. princip. quæ-
10 stio. 7. colun. 4. Nec dicitur clericus negotiator, vel mercator, licet, id quod super est de eo quod

vi-

Digitized by Google

quorum vita probabiliter non ſperatur corrigenda, facit text. in cap. prodeſt 23. quæſt. 5. & 24. q. 1. cap. legatum, vt videtur eſſe is, qui aſſiduè peccat, l. 3. in fin. C. de Epiſc. audien. cum nec Deus aſſiduè peccanti de facili miſereatur, capit. diaconi ſunt in fin. diſt. 93. vbi gloſ. dicit, aſſiduè ideſt iterato, quia vulnus iteratum tardius ſanatur, c. inanis de pœnitent. diſt. 3.

Ijs accedat, quod cùm Sacr. Concil. Tridentin. loco citato formam induxerit procedendi cõtra concubinarios, vt ſcilicet primo ter moneantur, ſecundo excommunicentur, tertio pro eius arbitrio ſeuerè puniantur, igitur hæc forma ſeruari debet, forma enim eſt, quæ dat eſſe, & ſpiritum rei, l. Iulianus §. ſi quis ff. ad exibend. & in c. 1. de conſecr. eccl. Inn. in rub. huius tit. Ioan. de Amicis conſ. 145. num. 5. Barbat. conſ. 13. volu. 3. Simon de Pretis conſ. 181. volum. 1. Gephalus conſ. 610. num. 38. volum. 4. Mantua conſ. 108. num. 31. & forma eſt indiuidua, vt per Ruin. & alios in l. 1. §. qui præſens ff. de verbor. obligat. Cœphal. conſ. 480. num. 33. volum. 4. nec ei aliquid addi, vel detrahi poteſt, ſecundum Laurentium de Pinu conſil. 151. num. 9. & ipſa æquè nõ ſeruata, actus redditur nullus, Riminald. conſil. 136. volum. 3. neque adimpleri poteſt per æquipollens, ſecundum gloſ. in clem. 1. de vita, & honeſtate cler. Pariſ. conſil. 97. num. 13. volu. 4. & Viu. latiſſimè deciſ. 334. 335. & 336. quare cũ præfatus Epiſcopus formam hanc minimè ſeruauerit, cùm poſt trinam monitionem proceſſerit immediatè ad impoſitionem pœnæ pecuniariæ, meritò debet cenſeri nulla, ob inobſeruationem formæ arg. dec. Afflict. 358.

Non obſtat, ſi in eius fauorem diceretur, quòd arbitrio Epiſcopi remittatur facultas infligendi pœnas concubinarijs, quia reſpondetur, quòd debet intelligi, vt ſit regulatum, prout de iure, ſecundum Bart. in extrauag. ad reprimendum, nu. 8. Pariſ. conſil. 56. num 5. volum. 1. & conſ. 8. nu. 21. volum. 4. Soccin. Iun. conſ. 41. num. 16. vol. 2. Afflict. deciſ. 321. Pet. de Beninten. Rot. Bononienſ. deciſ. 31. Rota deciſ. 348. num. 4. part. 1. diuerſ. in nouiſſ. Rot. Roman. Paleott. in dedeciſ. 641. num. 1. par. 3. de Graſſ. in dec. 7. & 8. de iudic. & fuit pluries in Rot. reſolutum, præſertim in vna Tolet. pecuniaria 13. April. 1587. coram Illuſtriſſ. Pamphilio & in vna Rauenaten. tranſactionis 19. Ianuarij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Carceratus dicitur etiam, qui ſtat in aliquo loco, ita quod ab eo recedere non poſſit.*

2 *Habilitatus ſub cautione, dicitur quoque carceratus.*

3 *Recedens à carceribus, & ſtatim rediens, non dicitur fugere.*

Qua pœna puniatur retentus in domo ſub fideiuſſione de non diſcedendo, ſi diſceſſerit, & die ſequenti redierit.

RESOLVT. CCCXX.

SVpponatur in facto, quod quidam fuiſſet nc in carceribus ordinarijs Curiæ Archiep. de tus, verum in camera *volgarmente detta la ca ra del Carceriero*; cum fideiuſſione de non diſ dendo ab ea, quare cum diſceſſiſſet, & poſtea d ſequenti reuerſus fuiſſet, dubitatum fuit an pœ exigi poſſit contra fideiuſſorem, & videbatur p ma facie dicendum, quod ſic, ex pluribus, tum primo, quia talis dicitur verè, & propriè carc ratus, taliter, quod per eius receſſum cenſeti fregiſſe carceres, & confeſſus fuiſſe delictum ſicut ille, qui eſt in compedibus, vel in carceribu vt communiter voluerunt DD. in l. qui in carc rem ff. quod metus cau. nam qui non poteſt de co exire, parum differt a captiuitate, quia vid tur ſpoliatus ſua libertate, ſecundum gloſ. rec ptam in cap. de raptoribus 36. quæſt. 1. & ita d cebat Inn. in cap. nuper de ſentent. excommu

1 quod omnis ille dicitur carceratus, cui locus p carcere aſſignatur, ita quod illum locum exire n poſſit impunè, & ire quo vult, quem ſequitur C taldin. in conſ. 56. num. 4. & 5. volum. 1. conſili rum crimin. Angelus in tract. de malef. in verb qui iudex num. 16. dicens ex ſententia Bartol. in l. 2. C. de exib. reis, quod omnis locus aſſignatu alicui pro carcere, ſit carcer. & Ang. in l. 1. C. d priuation. carcer. dicit, quod etiam ille, qui det netur in via, & recedere de illo loco non poteſt diceretur incarceratus, & talis detinens illo mo do incideret in pœnam de priuatis carceribus, & Bertaz. in conſ. 35. num. 3. & ibi Apoſtilla lit. A volum. 1. conſil. criminalium dicit, quo quis detinetur in aliquo carcere, palatio, & ci tate, ita dicitur fregiſſe carceres, ſi aufugit, ſic ſi eſſet in carceribus, quia ille locus eſt ſubrog tus loco carceris, & ſequitur Betius conſil. 44. mero 36. vbi alios allegat, & quando eſt aſſign ta ciuitas, vel caſtrum, aut territorium alicui p carceribus, ſub præcepto pœnali cum fideiuſſio de ſoluendo pœnam in caſu contrauentionis di tur ſub arreſto ille talis poſitus, & ſic carcerat ideo ſi decedit, & aufugit, dicitur ità carcerem fregiſſe, ſicut ſi eſſet in proprio carcere, & ha tur pro confeſſo, Gram. conſil 57. num. 4. in minalibus, ſequitur Apoſtilla Bertaz. in dicto fil. 35. in lit. A Menoch. de arb. iud. lib. 2. cen caſu 301. num. 9. & 10. & quod ille, cui fuit a gnata ciuitas pro carcere, ſub præcepto ſine c dia, dicatur carceratus, & propriè, ſi non eſt i ſtrictè, prout quando eſt in compedibus, & in quo arcto carcere, eſt tex. in l. ſuccurritur ff. quib. cau. maior. vbi dicitur, quòd qui aliquo do ſtringitur, vt euadere non poſſit, dicitur c

ra

Digitized by Google

rum, sed arrestatus in ciuitate, dicitur aliquo modo districtus, ex quo ad libitum abire non potest. His accedat, quod voluit Guid. Pap. in de-
2 cis. 253. vbi habilitatus cum cautione de non discedendo a palatio, dicitur etiam carceratus allegat glos. in l. necnon §. 1. ff. ex quib. cau. maior. cons. Anne 140. vol. 2. nu. 11.

Cæterum præfatis minimè obstantibus contrarium dixi, scilicet minimè posse exigi pœnam contra fideiussorem. Mouebar ex doctrina Carrasij in practica criminali, §. 3. num. 20. vbi expresse tenet in præsenti casu nō esse ruptam fidei-missionem, nec fideiussorem ad pœnam aliquam obligari, & ita testatur habuisse de facto Farinac. in cons. de carceribus, & carc. quæstio. 30. num. 77. quod sequitur Herculan. in tract. de caution. de non offenden. cap. 50. numer. 17. huic accedat, quod Roman. consil. 193. consultus, respondit pluribus subtilibus rationibus ad fauorem cuiusdam fideiussoris, qui promiserat, quod debitor ex Curia non discessisset, donec debitum soluisset, qui discessit, sed statim reuersus fuit, & dicit Roman. fideiussorem non posse conueniri, & sequitur Suarez in tractat. de fideiussor. in causa crim. num. 22. in fin. Osasc. dec. 50. nu. 1.

3 Eadem facit, quod recedens à carceribus, dicitur recessisse animo fugiendi, sed reuertens, facitò reuersus est Alex. ad Bartol. in l. 1. Scribapilatores, litera F, ff. de effract. Boerius dec. 215. num. 17. & 18. Mascard. concl. 266. num. 11. Farinac. cit. q. 30. num. 139. & Oliuerius dec. 4. num. 25. vol. 2.

SVMMARIVM.

1 *Falsum iurisdictionis inducitur eius prorogatio.*
2 *Ratione iurisdictionis iudex incompetēs efficitur competens.*
3 *Limita quando iurisdictiones sunt distinctæ.*
4 *Clericus deponens falsum coram Iudice laico remittitur.*

Per quem puniantur offendentes Birruarios alterius Curiæ.

RESOLVT. CCCXXI.

1 IN facti contingentia dixi pœnam infligendam esse per iudicem Birruariorum, quibus illata fuerat offensio, non autem per iudicem illius, qui intulit offensionem, & ratio est quia propter offensionem illius iurisdictionis inducitur ipsius prorogatio secundum Castrens. l. addictos Cod. de Episcopali audientia per illum tex. qui loquitur in specie quando offenditur familia iudicis exequens suum offitium.

2 Facit ad idem tex. in l. nullum C. de testibus vbi habetur, quod ratione offensæ iurisdictionis, qui alias non est competens iudex efficitur competēs & ita de Franch. in dec. 147.

3 Limita tamen vbi iurisdictiones, essent distinctæ, veluti ciuilis, & criminalis, vt est in Magna Curia, quia si testis falsum deponit coram Iudice ciuili remittitur ad Iudicem criminalem, de Franch. loco cit. ex Bartol. in l. si quis obrepserit, & in l. diuus ff. de falsis, Paris. de Puteo de sindicatu in verbo notarium col. 2. vnde Capyc. in decis. 122. vōluit, quod quando iurisdictiones sunt distinctę per clausulam abdicatiuam, non procedit tex. in l. nullum, quia secundum eum d. clausula inducit separationem iurisdictionis.

4 Vnde si clericus deponit falsum coram iudice laico, cognitio non erit iudicis laici, sed ecclesiastici, & ita limitatur tex. in d. l. nullum Afflict. in decisio 230. vbi Vrsill. Cappell. Tholos. in decis. 179. Capyc. in dec. 5. uum. 13. de Frā chis in dec. 417. Anna sing. 135.

Finis tituli Praxis de Pœnis.

PRAXIS BENEFICIALIS.

SVMMARIVM.

1 *Collatio dignitatum spectat ad Summum Pontificem.*
2 *Quærunt Episcopus constituere horas canonicas & veteres extinguere.*

Episcopus possit constituere nouas dignitates in Ecclesia cathedrali absque authoritate Apostolica.

RESOLVT. CCCXXII.

DVbium mihi faciebat pro opinione negatiua, quod collatio dignitatum, quę sunt primæ post Pontificalē spectat ad Papam secundum glos. in capitul. deliberatione in verb. electionis de offic. delegati, Staphil. de lit. grat. fol. 8. num. 9. igitur ad Papam debet spectare earum creatio.

Cæterum prefatis non obstantibus animaduertendum est, in hac quæstione duas reperiri opiniones: prima est Innocent. referentis gloss. in capitulo cum olim in verb. concessimus de consuetudine, & Sylua 1. part. quæstio. 4. numero 18. & 4. quæstio. 7. numero 20. casu 116. vbi dicit quod sic, quod confirmat ex Bert. in tractat. de Episcop. 2. part. lib. 4. & ex Speculatore in tit. de dispensation. vers. 107. Secunda opinio est glo.

Digitized by Google

in dict. cap. citat. immo text. ibi, & in capitul. cum acceſſiſſent eodem titul. gloſſ. in cap. 1. in verb. omnes 22. diſtinctio. & Sylu. 2. part. quæſtio. 3. num. 6. verſ. 8. & etiam gloſ. in clementin. fin. in verb. menſæ ſuę, de rebus Eccleſ. non alien. vbi habetur, quod non, imo plus dicit ex mente Hoſtienſis in dict. capitul. cum acceſſiſſent quod dignitas non confirmata per Papam tolli poteſt de Eccleſia Cathedrali per capitulo ipſius Abb. in d. clementin. numero 12. & in cap. tranſmiſſæ, numer. 5. de verbor. ſignificatio. Zerola in praxi Epiſcopal. part. 1. in ver. Beneficia ſub verſ. ad dignitates aſſequendas cenſet cum ſecunda opinione referens ſic ſe habuiſſe in facto, ac ſic reſponſum fuiſſe ab vrbe, & quod dictum eſt de nouis conſtituendis, idem in veteribus extinguendis per dicta Iura, & gloſs. Hoſtienſ. in ſumma titul. de conſtitutionibus §. quando conſtitutio numer. 20. verſ. cum quæritur dicit, quod ſic, & Innocent. in cap. cum acceſſiſſent eodem titul. num. 2. verſ. item Epiſcopus dicit, quod ſic, & ita poſſe practicari, ac ita ſe audiuiſſe practicari ab Epiſcopo Stabienſi, ſiue Caſtri ad mare refert Zerula in d. praxi Epiſcopali.

2 Ad hæc nota, quod licet per text. in capitul. final. & ibi gloſſ. in verb excreuiſſe de verborum ſignificatione non poterat Epiſcopus conſtituere nouos canonicos, & veteres extinguere abſque Sedis Apoſtolicæ facultate, hodie tamen per Cõcil. Tridentin. ſeſſ. 24. capitul. 15. de reformatio. poteſt Epiſcopus cum conſenſu capituli propter tenuitatem introituum prout ibi, & à contrario ſenſu etiam nouos conſtituere, Innocent. vbi ſupra, Caputaquenſ. deciſio. 221. part. 1. vide Boerius deciſio. 62. num. 7. & cap. ex parte de conceſſione præbend. Syl. 4. part. quæſt. 7. numer. 26. verſ. 115. & in creatione nouorum canonicorum quomodo ſit procedendum vide de Franchis dec. 2. num. 18. & 19.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio beneficij requirit conſenſum Epiſcopi.*
2 *De natura beneficij eſt, vt ſit perpetuum.*

An in conſtitutione Beneficij requiratur conſenſus Epiſcopi.

RESOLVT. CCCXXIII.

1 BEneficium Eccleſiaſticum eo ipſo dignoſcitur, quod reperitur aliqua Eccleſia vel cappella erecta auctoritate Superioris, & dotata Guidopap. deciſ. 187. Rota diuerſ. deciſio. 508. numero 6. & 509. numer. 5. & ſequent. par. 1. & quod vere beneficium Eccleſiaſticum non dicatur ante Epiſcopi approbationem probatur ex tex. in capitulo nemo, & in cap. nullus de cõſecrat. diſtinct. 1. & tradit Felin. in cap. ex te il 2. colun. 1. de reſcriptis Rebuff. in praxi nefic. tit. Quare inſtituta ſint benef. num. 106. vbi inquit quod ante Epiſcopi approbatio non dicitur proprie beneficium Eccleſiaſticum ſed potius quædam pia donatio, vel relictum ſi forte pro Miſſis celebrandis, vel pro anniſario in perpetuum relictum fuerit, quod etiam tenuit Rota deciſ. 11. de iurepatron. in antic & quamuis idem Rebuff. in titul. quid ſit beficium numer. 8. in fine dicat, quod in dubio libet Cappella ad ſeruiendum Deo fundata ſumitur beneficium Eccleſiaſticum licet non pareat de approbatione Epiſcopi, nihilominus eius dictum non eſt tenendum ex ſupra allega Nec Ægid. quem ipſe citat ita loquitur in qu 16. in fine verſ. 2. quia vult in dubio rem ac rendam eſſe in caſu in quo eſt, late Gonzale regul. de menſibus gloſ. 5. nu. 7. vbi etiam ra nem affert.

2 Sed eſt aduertendum, quod licet regular beneficium Eccleſiaſticum ſit illud, quod per tuo confertur, vt per Abb. in cap. auctoritat fin. de cenſ. Sarnen. in reg. de infir. quæſt. 23. zalez loco citat. num. 11. tamen aliquando po eſſe beneficium Eccleſiaſticum, quamuis non conferibile, exempli gratia, ſi ille, qui benefi fundauit voluerit in perpetuum illud ſpecta ad liberam diſpoſitionem certarum perſonaru veluti Abbatis certi Monaſterij, cum hoc, qu etiam poſſit adminiſtrationem illius alteri co dere in totum, vel in parte pro vt ſibi videbit ita fuit reſolutum per Rotam in vna Peruſin Sanctæ Mariæ de Niuæ 30. Aprillis 1599. cor Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Nomen Sancti an ſit exponendum in beneficio*
2 *Nomen dignitatis debet exprimi.*

Nomen Sancti beneficij, an ſit exprimendum in impetratione beneficij.

RESOLVT. CCCXXIV.

1 IVuat hoc loco inquirere an quando impetratur beneficium, ne impetratio reddatur ſubreptitia, ſit neceſſe nomen Sancti huius benefic exprimere, in qua quæſtione communis eſt ca niſtarum concluſio, quod ſi impetratur Eccle Cathedralis, de ſtylo curiæ neceſſe non eſt exp mi nomen Sancti ipſius Eccleſiæ, licet ſecus in alijs Eccleſijs inferioribus, ita nuncupatim decidit gloſs. in capitulo quamuis il 1. in verb. extendit de præben. in 6. cum qua ibi tranſeu Ioannes Monachus num. 5. & Prob. in addit. eum, Petr. de Ancharan. colun. 3. num. 4. ver

2. quæ-

Digitized by Google

2. querit, Gemin. in §. quamquam eiusdem capitulo, col. 3. numero 10. vers. in gloss. fin. ibique etiam Franchus colun. 2. numero 7. & alij indifferenter eamdem approbant opinionem Lap. alleg. 16. an valeat numero 4. Imol. in capit. cum adeo per illum tex. colun. 1. numer. 2. ver. nota secundum Cardin. de rescript. & Felin. in capit. cum accessissent colun. 1. numer. 1. vers. & quando nominantur Ecclesię de constit. rursus idem in capitul. in nostra colun. antepenultim. correctur. 39. numer. 40. vers. & nota quod quando exprimitur Ecclesia de rescriptis, & communem refertur, Mandos. ad Lap. in citat. allegat. in verbo nomen lit. I.

3 Amplia, quod oportet etiam nomen dignitatis exprimere, ita firmat in capitul. in nostra de rescriptis Ioan. Andr. colun. 2. num. 10. in verb. expressam, Butr. colun. 5. numer. 17. vers. 4. quero Panormitan. numer. 4. Imol. colun. vltim. numero 13. & communis est teste Felin. in dicto capitulo ad aures numer. 2. de rescrip. Selua in tractat. de benefic. part. 3. quæstio. 11. vers. 23. qualitas fol. mihi 260. in paruis, quoties enim lex expressionem pro forma requirit, non sufficit prolatio verborum per inuolutionem capit. qui ad agendum de procurat. in 6. l. sed, & si quis quæritum ff. si quis cautio, specialis autem mē tio illa est quæ exprimit circumstantias, & conditiones, quæ possent Principem alterare, vt ait Flor. in clementin. 2. quæst. 14. num. 10. de offic. ordinar. Soccin. in repet. cap. postulasti col. 24. de rescript. quem allegat, & sequitur Felin. in dicto capitulo ad aures colun. 2. in princip. numero 3.

Item amplia vt teneatur suę nobilitatis qualitatem exprimere si credimus Hostiens. in capit. ad aures in princip. in verb. dignitatis, cuius sententiam ibi sequitur Barb. numero 5. de rescript. & non obscure sentit Bom. sing. 37. verum nobilis, contrariam tamen opinionem tenuit And. in d. cap. ad aures num. 4. videlicet, quod in litteris impetrationis non sit de necessitate qualitas nobilitatis exprimenda, & eundem Io. And. sequuntur Flor. col. 2. versic. 4. quæro Butr. numero 10. Panormitan. numero 2. colun. 1. Imol. colun. 2. numer. 5. Felin. colun. 1. numer. 1. vbi ad easdem limitationes repellit, Selua in tractat. de benefic. part. 3. quæstio. 12. in princip. Tiraquel. in tractat. de nobilit. capitul. 37. numer. 61. eandem sententiam firmat Panormitan. in cap. postulasti colun. penultim. numero 3. de rescript. & esse communem authores sunt, Dec. in dict. capitulo ad aures colun. 2. numer. 3. & Rip. numero 16. tum quia hoc iure cautum non reperitur, tum etiam, quia impetratio subreptitia non redditur, si supprimuntur ea, quæ expressa facilius Papam ad concedendum induxissent, vt est casus in dict. capitul. postulasti à contrario sensu, sed Papa liberius beneficia nobilibus, quam ignobilibus concedit. capitulo de multa in fine de conces. præbend. talis ergo expressio necessaria non est.

SVMMARIVM.

1 *De proximo faciendum habetur pro facto.*
2 *Beneficia Ecclesiastica non nisi clericis sunt conferenda.*
3 *Laico destinato clerico non potest conferri beneficium.*

An beneficia Ecclesiastica possint conferri clerico animi destinatione tonsuram habitunque clericalem gerenti.

RESOLVT. CCCXXV.

1 CVpiebat quidam Illustrissimus Episcopus quæmdam laicum incedentem in habitu, & tonsura ordinare, & cum hoc minime potuisset, stante quod erat alterius Episcopi subditus ad tex. in cap. 1. & 2. de temp. ordinat. in 6. cap. fraternitatis de cleric. non resid. & capit. nullus de parochis, cogitauit conferre eidem beneficiū, & me consuluit an posset præfato laico destinato clerico conferre beneficium, vt sibi efficeretur subditus, & dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua reg. iuris, quod de proximo faciendum habetur pro facto ad tex. in l. penultim. ff. de milit. testam. cum alijs quos congerit Iason in l. quamuis. C. de inoffic. testam.

2 Cæterum hoc non obstante contrarium dixi motus ex pluribus.

Tum primo, quia beneficia Ecclesiastica, non nisi clericis sunt conferenda, tex. in capitul. cum adeo de rescriptis, cap. ex litteris de transac. capitul. ex insinuatione, capitul. 2. de instit. vbi Ancharan. Abb. & reliqui, Sylua de benefic. in princ. num. 2. idem Anchar. in reg. beneficium num. 3. Lambertin. de iurepatronat. lib. 2. part. 1. quæstio. 7. artic. 7. numer. 2. cum sequentib. Rebuff. de pacific. possess. num. 287. in principio & in praxi titul. de clericis, & à quibus, & quomodo creentur num. 4. Nauarr. consilio 1. de præbend. & alij quos cumulat Gonzalez ad regul. de mensibus glos. 2. nu. 60.

3 Et quamuis nonnulli fuerint opinati posse beneficium Ecclesiasticum conferri laico sola animi destinatione tonsuram & habitum clericalem gerenti, quoniam is clericus censetur, adeo, vt gaudeat priuilegio capitul. si quis suadente 17. quæstion. 4. secundum Archidiac. ibi numer. 8. quem sequitur Felin. in capitulo cum adeo, num. 2. de rescriptis, Selua de benefic. 3. part. quæstio. 6. num. 4. volum. 15. Iason In leg. diuortio numero 15. & 16. solut. matrimon. & latius Tiraquel. in ll. connubial. glos. 2. nu. 2. cum 44. seq.

Digitized by Google

cum, primæ tonſuræ beneficiatum, & ad docendum de beneficio produxerat literas dicti beneficij, fuit nihilominus vigore dictæ ſententiæ acriter tortus, quia non docuit de poſſeſſione dicti beneficij, & hoc per doctrinam Clari in dict. quæſt. 36. ſub verſ. hæc autem in fine & in verſ. regulariter autem, & ver. ipſi ſi faſſus eſſet,

Quamuis Pariſ. lib. 7. de reſcript. benefic. queſtio. 1. num. 47. dixerit, quod in beneficialibus attendatur potius titulus quam poſſeſſio ex dec. Boer. 24. num. 8. & ex Zabarell. in clementin. vt hi qui §. illi vero numero 10. de ętate & qualitate.

Limitatur tamen, vbi collatio beneficij eſſet valida, & propterea beneficiatus non fuit adeptus poſſeſſionem, quia mouit litem contra intruſum, vt declarauit Sacra Congregatio ſecundum Nouiſſ. in ſua Praxi capit. 7. & refert etiam Maſtrill. deciſio. 113. & idem eſt deciſum in ſeruitio quando non ſtat per eam, Ferrer. in deciſio. 215. & Maſtrill. citat. deciſione Polidor. Rip. obſeruation. 330. num. 4. licet huiuſmodi ſeruitium in diuinis debet eſſe continuatum, & nullo modo intermiſſum, & propterea non ſufficeret, quod bis, vel ter inſeruiſſet, cum ſint verba ſignificantia actum perſeueratiuum, & ſic perſeuerantiam, & continuationem, vt poſt alios, dixit Gram. deciſion. 87. numer. 5. vel ſaltim pro maiori parte Menoch. conſilio 912. numer. 31. volum. 10. vbi ſubdit, quod ſicuti magna ratione ſtatuit ipſum Concilium clericum primæ tonſuræ frui fori priuilegio, ſi modo obtinet beneficium, quo ſignificatur perſeuerantia, & continuatio quædam in ipſo clericatu, ſic pariter dicendum erit Concilium requirere eamdem continuationem & perſeuerantiam in ſeruitij præſtatione, prout etiam in delatione habitus, & tonſuræ, nam priuilegium cauſa officij conceſſum durat vſquequo perdurat ipſum officium ad tex. in l. qui ſub prætextu de Sacroſ. Eccleſ. vbi qui aſſerit ſe clericum, & Eccleſiæ non ſeruit, priuilegio clericatus carere debet, vt poſt alios tradit Probus in addit. ad Ioannem Monachum in cap. 1. numer. 17. de de clericis coniug. libro 6. Viu. deciſ. 512. numer. 18. part. 4. poſt Bartolum in d. l. qui ſub prætextu. Cod. de Sacroſanct. Eccleſijs, Bald. in l. ad inſtructionem C. eodem, vnde ſecundum de Franchis in deciſ. 451. qui non exercet artem, priuilegijs eiuſdem frui non poteſt, vti de milite dicimus ad notata, per DD. in l. licet C. de teſtamento militis.

Sufficeret ſecundo ad effectum efficiendi forum ſæculare, etiam ſi clericus obtineret præſtimonium, quia vbi ſolitum eſt dari in titulum beneficij, venit appellatione beneficij capitul. final. in princ. de conceſs. præbendæ, Milis in ſuo repertor. verb. beneficij appellatione, Geminian. conſilio 89. Vnde gratia expectatiua capit ita præſtimonium, quemadmodum ben ficium, ſecundum Panormitan. conſilio 47. v 2. Felin. in capitul. poſtulaſti, verſ. 4. de reſc ptis Gam. dec. 22. Aragon. dec. 29. Creſcent. d 8. de conc. præb.

Sufficeret tertio etiam ſi beneficium eſſet m dici valoris, quia ad effectum gaudendi priui gio fori ſufficit ſolus titul. abſque redditibus, cundum Nouiſs. in ſua praxi, capitul. 7. in fine & ratio eſt ſecundum gloſam in capitul. vnic vt Eccleſiaſtica beneficia, quia reditus non ſu de eſſentia beneficij, & plus & minus non diſ ſunt ſpecie in beneficialibus.

Quarto ſufficeret etiam ſi eſſet beneficium vulgo fratantia, & ratio eſt, quia præfata fr tantia dicitur vere, ac proprie beneficium E cleſiaſticum, ſecundum Anchar. in cap. bene cium de regul. iuris in 6. Selua de benefic. pa 1. queſt. 1.

SVMMARIVM.

1 *Praxis reſignat. beneficij quæ ſit.*

Praxis reſignandi beneficia.

RESOLVT. CCCXXVIII.

1 LIcet olim reſignari ſimpliciter potuiſſet b neficium in manibus collatoris cap. adm net de renuntiat. gloſ. in clementin. vnica in ve bo manibus eod. tit. & in cap. de regularibus verb. dimittant de ſymonia, Mandoſ. in praxi gnat. gratiæ in verb. reſignatio, non tamen ad uorem, quia eſſet ſymonia gloſ. & Abb. in c. parte nu. 4. de offic. delegati, & in c. cum vniu ſorum nu. 5. de rerum permut. & ratio eſt, qu reſignatio beneficij coram loci ordinario de eſſe ſimplex, & libera, nec fieri poteſt cũ illa cl ſula videlicet in fauorem Titij vel Meuij, & n aliter nec alio modo, & fuit ſancitum, quod ſi pliciter fieri debet, alias ſi cum dicta conditi fieret, nulla eſſet, vt refert, & ſequitur Manc in regul. cancellar. Apoſt. 19. q. 16. nu. 11. Garſ dec. 5. per notata in c. ex parte il 1. extra de of deleg. in c. tua nos circa finem extra de ſymo Panormit. in d. c. vniuerſorum extra de rer. p mutat. idem ſequitur in c. ad audientiam co num. 1. extra de reſcript. & optime per Reb in pract. benefic. ſub rubr. de reſignat. cõd. n. 2 3. & 4. Immo hodie per conſtitutionẽ Pij V. tificis ſi reſignatio fieret libere corã Ordinari intẽtione, & cõferreretur Titio, & eidẽ ſubſe retur fieri collatio, non valeret tãquã ſymoni & tamẽ declara iuxta annotata in addit. ad Su Bullar. in verbo Beneficiorum regnatio in fi verſ. pro complemento, &c.

Ho

Digitized by Google

Hodie vero si fieret in manibus Papæ valeret ad fauorem secundum stilum curiæ à multis sæculis seruatum, à quo tamen cœpit recedere Gregor. XIIII. qui permisit, vt vna cum renuncietione vnius præsentetur petitio alterius, cui renuncians vellet conferri, Nauarr. in man. conf. capit. 23. sub num. 107.

Sed postea Pius Quintus suspendit facultates, & authoritates conferendi beneficia per resignationem, seu permutationem vacantia in manibus quorumcumq; ordinariorum, vt patet ex eius constitutione publicata Romę 18. Augusti 1567. incip. Officium creditæ fol. 992. in Bullario dein de idem Pius V. relaxauit præfatam prohibitionem de non admittendis resignationibus, per Ordinarios cum modificationibus ex altera eiusdem constitutione incip. Quanta Ecclesiæ Dei fol. 1014. in bullario.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficiorum est facienda litteratis, quæ si fiat illiteratis est ipso iure nulla, vt in num. 2. cuius conclusionis duæ assignantur rationes de quibus in nu. 3. & 4.*

2 *Ordinarius conferens beneficia illiteratis tenetur sarcire damnum ecclesiæ ex illa collatione proueniens.*

3 *Quomodo vt possit beneficia simplicia obtinere, scientia requiratur intelligendo tamen in contrarium in minoribus, cum secus sit in constitutis in sacris, vt in nu. 7.*

4 *Scientia requiratur in ijs quibus conferuntur beneficia.*

RESOLVT. CCCXXIX.

1 SVmopere debent animaduertere locorum ordinarij ceteriq; Prælati quibus facultas [illegible] bona ecclesiastica competit, vt in cõ[illegible]dis beneficijs habeãt rationem literatu[illegible]entiæ, nil enim Ecclesiæ Dei magis offi[illegible] quod indigni assumantur cap. nihil de [illegible]lit. cum ipsa Ecclesia indigeat viris lit[illegible] autem asinis ferratis, iuxta celebre di[illegible]. Monachi in capitul. cum ex eo de ele[illegible]6. & secundum Gomez in reg. de annali[illegible]47. in fine. quem refert Gonzalez glos. 4. [illegible]55. illiteratos enim homines non nisi no[illegible]tantum homines esse, & tales non venire [illegible]appellatione hominum, sed iumentorum, quo[illegible]rum similitudinem gerunt, vnde interrogatus Aristoteles, quo different docti ab indoctis? quo viui à mortuis respondit. Probus in capitulo final. de verbor. signification. lib. 6. numer. 14. sic etiam Aristippus interrogatus dixisse fertur inter Doctos, & Indoctos per inde distare, vt inter domitos equos, & indomitos, aut quantum inter viuentes, & mortuos, & glos. celebris in l. qui cum vno in verb. temporalium ff. de re militari dixit, quod indigne promotus meretur decapitari, Felin. in cap. si quando sub num. 7. de rescript. Rebuff. in praxi titul. pœnæ contra collatores indignis conferentes numer. 16. & alia notabilis glos. in l. societas contrahitur ff. pro socio voluit quod ad beneficia ita sunt promouendi literati, quemadmodum nobiles, vt refert Io. de Arno soliloq; 3.

2 Et ex hoc prouenit collationem beneficij factam illiterato esse ipso iure nullam Abb post Innocent. in capit. cum in nostris, numer. 22. de concession. præben. Diaz in pract. can. in capit. 21. numer. 6. Felin. in capit. per tuas sub numer. 1. in fine de symon. Nauarrus in capit. si quando except. 11. de rescript. Corras. in tractat. de Sacerdotibus part. 3. cap. 5. numero 3. Parisius de resignation. lib. 4. quæstion. 11. numer. 19. Probus ad Monachum in capitul. nullus de tempor. ordination. in 6. à numero 25. Rebuff. de pacific. possess. numero 213. Hoieda de incompatibilit. benefic. capitul. final. Vgolin. de irregularitat. capitulo 3. §. 2. numero 29. Vega 1. part. capit. 36. casu 17. & Less. de iustit. & iure lib. 2. capitulo 34. numero 129. cum nonnullis alijs quos congerit Garsia de benefic. par. 7. capitul. 7. quorum opinio intelligenda est in eo qui nunquam literas didicit, ita vt prorsus illos ignoret, quia tunc dicitur prorsus illiteratus qui non habet aliqua principia, Præpos. in capitul. 1. numero 2. distinct. 32. Rot. dec. 16. nu. 3. par. 2. diuers. Diaz in praxi cap. 21. nu. fin.

3 Cuius conclusionis ratio est duplex.

Prima, quia illiteratus est irregularis, & ordinari non potest capitulo præcipimus 34. distinction. capitul. illiteratos 36. distinction. capitulo 1. distinction. 55. Maiol. de irregularit. lib. 1. capitulo 32. per totum Nauarr. in capitulo si quando except. 11. numero 1. de rescriptis, Pelag. de planctu Ecclesiæ lib. 1. articul. 48. Diaz in praxi crimin. cap. 21. nu. 1. Paris. de resignat. libro 4. q. 11. num. 20.

4 Secundo ratio est, quia illiteratus est omnino indispensabilis, cum sit de iure diuino requisita litteratura, Turrecremat. in capitulo si in laicis 38. distinction. Diaz in dicto capitulo 21. sub numero 2. Maiol. de irregularitat. dict. capitul. 32 numero 13. Rebuff. in tractat. de pacificis possess. numero 264. vbi dicit, super hoc nunquam vidisse dispensationem, Paris. de resignation. libro 5. quæstio. 3. numero 100. Rot. decisio. 12. numero 4. de probat. in antiq. Nam Osea capitulo 4. dicit, *Quia tu scientiam repulisti, & ego te repellam, ne Sacerdotio fungaris mihi.*

Et

5 Et ex his prouenit, quod conferens beneficium illiterato, teneatur resarcire Ecclesiæ damnum, illi ex prædicta mala collatione resultans, Anchar. in clement. 1. sub n. 5. vers. ego crederē, de ętat. & qualit. Cardin. ibidem quæst. 10. num. 10. Probus in cap. cum ex eo num. 2. de elect. libro 6. Felin. in d. cap. si quando sub num. 7. vers. idem dicit Petrus Ancharan. Lopez & Rubeus in cap. per vestras §. 26. num. 11. de donat. inter virum, & vxorem, Rebuff. in concordata in rub. de collat. §. præfati ordinarij in glos. verb. idoneis, vers. Imo conferentes indignis, & in praxi titulo pœnæ contra collatores indignis conferentes num. 8. & 9.

6 Vnde deueniendo ad casum mihi propositum dico, quod licet ad primam tonsuram solum requiratur, quod quis sciat legere, & scribere Concilio Tridentino sess. 23. cap. 4. tamen ad beneficium, etiam simplex, maior sufficiētia requiritur nempe, quod sciant legere construere, & cantare, glos. in clementin. 1. de concess. præbend. verb. reputamus, quam ibi sequuntur Imola Cardinal. & Abb. num. 1. Franchus in capitul. si pauper de præbend. in 6. sub num. 2. Gom. de expect. num. 79. Nauarr. de orat. miscella. 43. num. 3. & in d. cap. si quando except. 13. num. 13. vbi tamen videtur velle sufficere, quod sciat legere, & construere, quod videtur verum, & praxi receptum, non enim solet fieri examen in cantu, & id quod dicit dicta glos. & Doctores de cantu proce det in seruitorio beneficio.

7 Est tamen finaliter notandum, quod eo ipso, quod aliquis sit admissus, & ordinatus Sacris ordinibus, præsumitur habilis, & idoneus ad beneficia simplicia. Ita vt nouo examine opus non sit cap. accepimus 13. de ætate, & qualit. ibi quos a te, vel prædecessoribus tuis ordinatos fuisse constaret, eo præsertim, quoad obtinendum beneficium debes idoneos reputare, quos ad ordines susceperis, & notat ibi Hostiens. num. 12. Ioan. Andreas num. 13. Butr. num. 8. & 12. Abb. num. 3. & 6. Rot. decis. 16. num. 1. part. 2. diuers. Boer. decis. 149. num. 16. Caputaq. decis. 367. part. 2. per totam.

Neque Conc. Tridentin. sess. 14. cap. 3. de reformat. aliquid in contrarium disposuit, vt censuit Sacr. Congregat. super illius canonis declaratione, dum dixit, Episcopus non potest examinare promotos a tuo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, vt in capitulo accepimus de ętat. & qualitat. & iterum congregatio censuit non comprehendi examinatos, & promotos ad sacros Ordines à prædecessoribus Episcopis, nisi noua causa post promotionem superueniat.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de prouidendo non comprehendit beneficium ecclesiasticum cathedralis, quo probatur duabus rationibus de quibus in numer. 2. & 3.*

An mandatum de prouidendo comprehendat beneficium ecclesiæ Cathedralis.

RESOLVT. CCCXXX.

1 IN facti contingentia, respondi negatiue duobus.

2 Tum primo, quia præfata beneficia existentia in Ecclesia Cathedrali non comprehenduntur sub hac generalitate, vt refert, & sequitur Archidiaconus in cap. quamuis el 1. de præbe. lib. 6. per not. per glos. in eodem capit. quamu super verbo non extendit, & facit text. in capi final. §. adijcimus de sentent. excommunicat. li. 6. & vide Geminianum in d. cap. quamuis §. qua quam cum similibus.

3 Tum secundo, quia per dec. Rotæ 2. de filii præsbyter. in nou. dispensatus per Episcopum super illegitimitate non potest recipere præbe dam Ecclesiæ Cathedralis, quia regula, cui ceditur maius videtur concessum minus non pcedit in dispensationibus, cuius dec. alia ratio propter præeminentiam, & maioritatem qua habēt canonici Ecclesiæ Cathedralis super ali Clericos Ciuitatis, & diœcesis, quia ipsi sun pars Corporis Ecclesiæ, & Episcopi sunt Capu cap. requisisti de testam. Episcopus enim put, & ipsi membra cap. quanto de his qua a Præl. & cap. nouit. & dicit Innoc. quod e gnus honor esse canonicum Ecclesię Cathedr quibus omnibus accedat tex. in terminis in d quamuis il 1. de præben. in 6. & tenuit Rota i vna Louanien. iuris nominandi 26. Iunij 160 coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in ei dec. 1444.

SVMMARIVM.

1 *Minor quatuordecim annorum non potest b neficium obtinere Amplianu. 2.*

3 *Quatuordecim isti anni sufficiunt si tantum a tingantur, licet non sint expleti.*

4 *Collatio beneficij facta minori quatuordecim norum est nulla, & Episcopus conferens pe cat mortaliter.*

De ætate requisita ad beneficia simplicia obtinenda.

RESOLVT. CCCXXXI.

1 EX Conc. Trid. sess. 23. cap. 6. de reformatio nullus prima tonsura initiatus, aut etiam i minoribus ordinibus constitutus ante 14. ann beneficium potest obtinere.

Am-

Digitized by Google

2 Amplia, vt nec possit Episcopus dispensare vt retè inquit Azor. instit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 5. quæst. 9. vers. si quæras, quod Sacr. Congregationem Concil. Tridentin. censuit procedere nisi in fundatione aliter dicatur, quia non est ei derogatum refert, & tenet Emanuel Sà verb. beneficium num. 30. & post hæc Gonzalez ad regul. mensium glos. 5. num. 91. vnde Rota in vna Gerunden. 12. Iunij 1579. coram Illustrissimo Lancellotto, in qua fundator mandauit præsentari eos, qui sunt de suo genere, & præsentari presbyterum, si adsit, quo non existente eum, qui intra annum possit promoueri, & si nec talis adsit voluit præsentari clericum, & cum occurrente vacatione fuisset præsentatus simplex Clericus de suo genere, qui negabat alios adesse, reseruarunt Domini de Rota, an ex quo nō probabatur, quod præsentatus esset cōstitutus in quatuordecimo anno prout Concilium requirit, sed tantum esset constitutus in 12. anno ei obstaret dictum Concilium, in qua difficultate decisio Illustrissimorum Cardinalium, Sacræ Congregationis Concil. Tridentin. censuit, non obstare die 2. Iulij 1579. vt habetur dec. 482. ad fin. 1. part. diuersorum. Sed certè dicta declaratio Sacræ Congregationis non videtur conuenire casui istius decisionis, vbi non dicitur in fundatione, quuod possit prouideri minori quatuordecim annorum.

3 Censuit etiam Sac. Congreg. hoc capitulum non prohibere, quin ille, qui iam quartumdecimum ætatis annum attigit, licet non dum expleuerit, possit beneficium simplex obtinere, Henriq. in summ. lib. 10. de Sacramento Ordinis cap. 14. §. 2. & Zeuall. quæst. 523. num. 4. & 593. num. 11. Gonzalez sup. num. 90. & 95. Lessius de iust. & iur. lib. 2. c. 34. num. 109. & Azor. q. 7. & 9. sup.

Pro qua declaratione facit glos. verb. in 18. in clementin. Generalem de ætat. & qualitate, quam ibi sequuntur Doctores, & quod Guttierez lib. 1. can. qq. cap. 26. à num. 8. tradit, quamuis quartumdecimum annum completum ad beneficium simplex, vt d. cap. 6. Concilij requirant Mandos. de ætate minori cap. 4. num. 15. & cap. 5. numer. 55. & Tusc. concluſ. 338. lit. E tomo 3. num. 10. & 13.

Habetur etiam alia declaratio super d. capit. 6. quæ facit ad propositum. s. quod prouiso in 13. anno ætatis de canonicatu in Ecclesia collegiata, vbi vigore statuti Ecclesiæ prouisi ante realem possessionem, & fructuum perceptionem teneatur expectare per biennium, obstat hoc decretum ita censuit Congregatio 14. Augusti 1586.

Amplia secundo, vt Episcopus conferens beneficium minori quatuordecim annorum peccet mortaliter, & collatio erit nulla Rodriq. in summ. part. 1. cap. 30. conclusion. 1. & dicitur acceptor personarum secundum Gaetanum in summa in verb. beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Per adeptionem secundi beneficij quando vacet primum vide num. 1. 2. 3. & 7. vbi plura tempora considerantur.*

4 *Declaratur, & limitatur extrauagans execrabilis fo. 22. in tribus casibus vt ibi & in num. 5. & 6.*

7 *Ponuntur quatuor dubia vt in num. 8. 9. 10. 11. & 12.*

13 *Refertur dec. Rot. in qua nonnullas difficultates Domini considerarunt, quas habes ad vnguem relatas.*

An per adeptionem secundi beneficij dicatur primum vacare ipso iure.

RESOLVT. CCCXXXII.

1 INterrogatus respondi in hac quæstione, distinguendo plura tempora; primum enim tempus ante Concilium Lateranense, quo obtinens duo beneficia curata, seu alias incompatibilia non priuabatur secundo nec primo, sed dabatur electio impetranti, quod maluerit obtinere, & ita intelligitur tex. in cap. referente de præbend. vbi Io. Andrea, & Zabar. vers. quinto oppono, & Ancharan. vers. quinto noto, sic etiam intelligitur text. in cap. præterea eod. tit. Secundum tempus fuit tempore Concilij Lateranensis Sub Alexan. 3. vt in cap. quia nonnulli de cleric. non resid. & refertur in c. de multa in princip. de præbēd. in quo restricta fuit facultas eligēdi, & obtinens (prout ibi statutū est) 2. priuabatur secundo, non tamē

2 priuatio in ducebatur ipso iure. Tertium tempus fuit Concil. Lateranens. sub Innoc. 3. in d. c. de multa, vbi per adeptionē secūdi beneficij, curati vel dignitatis vacat primum ipso iure, & hoc tēpore considerato cessat dispositio Lateranēsis de qua in d. cap. quia nonnulli de clericor. non residentibus, quæ dispositio c. de multa locum sibi vendicat etiam in officijs cap. 1. de consuetudine in 6. item in beneficijs regularibus curam animarum habentibus, etiam si cura per alium habeat exerceri, & in dignitatibus regularibus etiam manualibus capit. cum singula de præbend. lib. 6. clem. 1. de supplend. negligent. Prælat. ac in vicarijs perpetuus clement. 1. de offic. vicar. Corras. de benefic. 1. part. cap. 10. & vltim. numer. 6. quintana duennas lib. 4. ecclesiastic. numer. 97. Garzia de beneficijs part. 11. cap. 5. num 8. Quar

3 tum fuit tempus extrauagantis execrabilis Ioannis 22. in qua fuit prouisum, quod recipiens beneficium curatum seu secundam dignitatem, vel personatum, nisi de facto incontinenti post habitam secundi pacincam possessionem, vel per eum steterit, quominus habeat, dimittat primum in præsentia publicarum personarum, esset priua-

tus

tus ipſo facto vtroque,& efficeretur in habilis ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & ad habendum quodcunque beneficium.

4 Cuius extrauagantis diſpoſitio præſertim circa inhabilitatem limita, vt tantummodo procedat in obtinendis non autem extēditur ad alia, ſcilicet obtenta, Caſſador.deciſ.1. de conſtit. gl. in clem. 1.§. ipſius de pœnis verſic.obtinendis, quam ſequuntur ibi Cardinal. Imol. & Vitalin. num.54. Abb. in clem.2. eod. tit. Hoieda de incompatibilitate c.23.nu.201.

Secundo nota non habere locum in legitime 5 diſpenſato ad plura,Speculat. in tit.de diſpenſat. §. dicendum num. 23. Ioan. Andr. in cap. non poteſt de præbend. in 6.& ibi Dominicus §.1.nu. 5.& conſ. 126.& Franchus d. §. 1.num.4. Milis in repertorio verſ. diſpenſatus, vt poſſit plures, & Caſſador. deciſ. 36. ſuper reg.num.3.Hoied. de incompatibilit. benefic. 1. part. cap.17. num. 29. & 2. part. cap.vlt. num. 80. Tuſchus concluſion. 69.lit.B, num. 37. & Anton. de Butrio in cap.dudum 2.de elect. quod amplia etiam in habente diſpenſationem quamuis ſurreptitiam,& in ſufficientem, cum excuſet etiam á pœna d. extrauag. ſecundum Gomez in reg. de annal.quæſt. 14. dicentem ſæpe approbaſſe Rotam hoc dictum.

6 Tertio non habet locum in retinente plures parochiales obtentas cum diſpenſatione Papæ, quas ipſo iure perdidit ob non promotionem infra annum vel alias, vt per Nauarr. conſ. 12. de reſcript. à num. 12.& conducit deciſion. Guidobon. 57.

7 Vltimum tempus eſt Concil. Trident. per quod omnis canonum ambiguitas eſt ſublata vt in ſeſſ. 7.de reformat. cap. 4. & in ſeſſ. 24. de reformat. cap.17. incip. cum eccleſiaſticus ordo, vbi vnum tantum beneficium ſeu dignitas cuique conceditur,vt ibi clare patet.

8 Cuius auctoritate fuerunt hæc dubia propoſita Illuſtriſſimis Dominis.

9 Primo an duo canonicatus de iure in vim decretorum Concilio Tridentin. ſint incompatibiles.

10 Secundo an per aſſecutionem ſecundi canonicatus vacauerit primus.

11 Tertio an præſumpta diſpenſatione,in qua fundatur regula de triennali, quis obtinens duo incompatibilia, ſuamque vtriuſque poſſeſſionem triennalem defendere valeat.

Ad primum congregatio Concilij reſpondit eſſe incompatibiles.

Ad ſecundum poſt adeptam pacificam poſſeſſionem ſecūdi primum ipſo iure vacaſſe ex decreto Concilij cap. 4.ſeſſ.7.

Ad tertium vtique non poſſe.

12 Quartum dubium fuit, an primum beneficiū per adeptionem ſecundi dicatur vacare.

In quo congregatio Concil. cenſuit in reſi tiam requirentibus, aut alias quocunque mo incompatibilibus, etiam ſi canonicatus ſint, portiones, induci vacationem primi ipſo iu per adeptionem ſecundi pacifice poſſeſſi per cretum Conc. Tridentin. ſeſſ. 7.cap. 4. iuxta ſpoſitionem cap. de multa de præben. quæ o nia habentur in collectis,a Farinac.in deciſ.6 & 609.

13 Et Rot. in vna Maceraten. parochialis Martij 1575.quæ eſt deciſ.483.part.1.diuerſ. res difficultates in hac materia conſiderauit, ma eſt an parochialis, & canonicatus ſint de incompatibilia beneficia. Secunda an ſint tali ex diſpoſitione Concil. Tridentin. Tertia poſi quod ſint incompatibilia, an per aſſecutionem ſecundi vacet primum: quarta an ſi non vaca ſaltim poterit quis priuari, ſecundo, vel pot id ſit in electione ſua: verum in primis placer quod ſi ex facto poſſet hæc materia decidi, id ret, quia ſi vere eſſent iſtæ qualitates horum neficiorum, prout referunt informantes pro te aduerſa, res careret difficultate in eius fauo ſed quia ad primam, & ſecundam difficultate aliquibus placebat diſtinctio Cardinal. in con 3. vbi conſiderat triplicem incompatibilitate & omniſsa prima, & ſecūda ſpecie, tertia eſt duobus beneficijs requirentibus reſidentiam c tinuam, ita quod non poſſet quis in ambobus ſidere, & hanc incompatibilitatem admittu omnes, quod autem canonicatus requirat reſi tiam non eſt dubium, præſertim, quia de iur commun. beneficia etiam ſimplicia requirunt ſidentiam, vt per Abb.in capitul.penultim.nu 11.de cleric. non reſident. Ægidius in cap. 1.n 21. & quæſt. 2.num. 3.& licet ex generali co ſuetudine ſimplicia non requirant reſidentiam tamen non militat in canonicatibus, quia di ferentia eſt inter conſuetudinem, & conſuet dinem, nam vna poteſt eſſe conſuetudo, quo quis non lucretur fructus niſi reſideat, alia ver quod omnino reſidere teneatur,prima non ind cit incompatibilitatem, ſecunda inducit, Eg dius poſt Innocent. & antiquiores in d. capitu final. numero 3. Et ad inducendam incompat bilitatem oportet, vt requiratur continua re dentia, vt videntur dicere omnes DD. ſed di ficultas hæc tollitur ex Concilio, ſecundum quod res non videtur habere difficultatem: in ſequitur, quod eſſet impoſſibilis reſidentia in vtroque, ita quod non poſſit deſeruire in amb bus, hæc beneficia erunt incompatibilia, ſi a tem poſſet in vtroque deſeruire non eſſet inco patibilia nec ſecundo nec tertio modo prout l quitur Cardinal. in dict. conſilio 3. Federic de Senis in conſilio 120. in fin. & vtrumque ſequitur Prob.in addit. ad Monach. in cap.1. c lun.5.in princ.de conſuetud.in 6.

Quo

Digitized by Google

Quad tertiam, an per assecutionem secundi vacet primum in his, quæ sunt incompatibilia intra dictã tertiam speciem de qua per Card. in d.cons. 3. Oltrad.in cons.165.sequitur opinionem negatiuam, tamen Card.in d. cons. 3 tenet, quod vacet primum, quod videtur com probari ex Conc. Trident. sess.7. cap.4.vbi loquitur de quibuscunque incompatibilibus vigore quorumcumque canonum, nec se restringit ad d.cap.de multa, quia dicit præsertim, & quod vacationem inducit vacationem secũdũ omnes cap.de multa.

Quoad quartam, aliquibus placebat, quod si renuncaret ipso iure primum electio esset habẽda, vtcumque, vt per Abb. in cap.fin. de cleric. non resident.quare fuit dictum, quod particula illa dubitetur hoc modo videlicet, præsupponendo, quod canonicatus in Ecclesia Recanatensi requirat residentiã, quæ nõ est cõpatibilis cum residentia beneficij Curati Ecclesia Macerata, & quod pars aduersa fuerit prius assecuta dictum canonicatum, qnam dictum beneficium curatum an dicta pars aduersa potuerit de iure Concilio Trident.sess.7.cap.4.priuari dicto beneficio curato, seu potius sit in electione dimittere, vel dictum canonicatum, vel dictum curatum beneficium.

SVMMARIVM.

Beneficium collatio spectat ad loci ordinarium.

Limitata in multis casibus.

Beneficiorum collatio ad quem pertineat.

SOLVT. CCCXXXIII.

Respondeo, quod quæcunque beneficia in dioecesi sint semper illorum collatio ad Episcopum, vbi loci vacant spectat cap.omnes 16.quæst.7.cap.nullus, & ca.cum olim de script.Abb.in cap.eum venerabilis num. 3. vers. nunc extra glosam de except. Cardinalis ibidem.1.quæst.14.in fin. vt lite pendente, Panormi qui pluribus rem hanc egit de resignat. lib.6.quæst.24.num.2. quod non solum intelligitur de curatis beneficijs, sed etiam de simplicibus, ita Fusc.de visitat. Eccl. lib.2.c.7. num.9.item,& de ijs,quæ subsunt pluribus, vel vni Ecclesijs inferioribus, ita Innoc.in ca.cum venerabilis,quem DD. ibi sequuntur de excep. & Felin.qui hanc regulã multis modis ampliat, num.31. cum multis sequent.

Excipiuntur primo beneficia vacantia sede Episcopali vacante, horũ enim collatio cuiuscunque speciei, & qualitatis sint,ad Romanum Pontificem pertinent, vt habetur in Bulla Pij V. incipiente Sanctissius in Christo Pater.

Secundo collatio beneficiorum, quæ vacant propter crimen hæresis,vt habetur in Bulla 29. eiusdem Pij V.incip.cum ex Apostolatus.

Tertio beneficia collata personis prohibitis propter suum genus, aut propter suum crimen hæresis, vel apostasi an à fide illa consequi, vt habetur in Bnlla Gregorij XIII.68.incip.in Ecclesijs, hæc enim beneficia vacant ob collationem eis factam.

Quarto excipiuntur vacantia in curia, vel per resignationem,vt inquit Gloss.in clem.1.in verbo mori,vt lit. pendent. & Nauarr. in cons. fin.de renunt.vel per mortẽ c.2.& c. præsẽti de præbend.lib.6. & extrau.ex debito Ioan.22. de elect.extrauag. Ad regiamen,& extrauagan.piæ sollicitudinis de præbend. sicut etiam de beneficijs vacantibus iuxta extrauag. execrabilis eod.de præbend.

Sublimitatur tamen, vbi beneficia curam animarum habentia vacant Apostolica Sede vacante, tunc enim ad ordinarium collatio ob animarum periculum pertinet cap.si Apostolica Sede de præbend.lib.6. item si vacent in curia viuo Pontifices, sed ante collationem Apostolica Sedes vacet,tunc enim collatio ad ordinarium ob eandem rationem spectat cit. cap.si Apostolica. Idem si speciatim esset concessum, vt conferre posset etiam in curia Romana vacantia per ca.2. de præbend.lib. 6.

Quinto reseruata Romano Pontifici per alternatiuam, nã Episcopi residentes in suis dioecesibus sex menses habent scilicet Februar. April.Iun.August.Octobr.Decembr.quibus temporibus beneficia vacantia conferre possunt, alij autem sex menses pertinent ad Romanum Pontificem, vt habemus in Bulla Pij Quinti, quæ est in ordine 164. & seq. Bull. Sed si non resident quatuor menses tantum habent scilicet Martium Iulium Septembr. & Decemb. ita habetur in ead. Bulla Pij V.& in Bulla Gregorij XIII. quæ est in ordine 6. formam vero, qua alternatiua petitur ponit Paul.Fusch.de visit.Eccl.lib.2.cap.28.nu.33.cum seq.

Sexto vbi intra sex menses à die, qua nouit beneficium vacare, & conferre potuit, & noluit,tunc enim,collatio ad capitulum pertinet, quod si etiam intra hoc tempus, & ipsum negligens fuerit,ad immediatum superiorem pertinebit cap.2.& cap. quia diuersitatem de concess.præbend. facit quoque cap. fin.de supplen. negligent.Prælat. Abb.in d.c.2.nu.7.

Septimo beneficia recepta in confidentiam, quæ vacant ipso iure Apostolicæ Sedi reseruata sunt per constitutionem Pij IV. incip.Romanũ Pontificem, quæ est in ordine 109. & per constitutionem Pij V. incip.intollerabilis, quæ est in ordine 78.

Octauo beneficia parochialia collata non

Digitized by Google

ſeruata forma Concilij Tridentini de reform. cap.18.ſunt reſeruata per Bullam Pij V. incip. in conferendis,quæ eſt in ordine 32.Alia beneficia reſeruata refert Pariſ. de reſignat.benefic. lib.2. q.6. poſt Mandoſ. ſuper Reg. Cancellar. tom. 1.

Nono dignitates poſitæ in Eccleſia collegiata,ita Alex.in conſ.75.lib.4. quem refert,ac ſequitur Tuſch.in lit.R. concluſ.227.num.2.ſicut etiam omnes dignitates, & beneficia omnia familiarium Papæ,ita Iulius I I I. in Bulla incip. Sanctiſſimus, quæ eſt in ordine 44. & Sixti V. quæ eſt in ordine 32.& 35.& 29. & 44.& 45. & per aliam quę incipit Diuina Dei prouidentia, quæ omnes recenſentur à Pariſ.de reſig.benefi. lib.2.q.6.num.35. cum ſequent.

Decimo beneficia vacantia per priuationem ſunt reſeruata ex cõſtit. Pauli III. incip.ſanctiſſimus,quæ eſt in ordine 67.

SVMMARIVM.

1 *Natura beneficiorum eſt, vt ſint perpetua.*
2 *Beneficia manualia, & ad nutum amouibilia, non dicuntur verè, & propriè beneficia.*
3 *Quis non poteſt ordinari ad beneficium manuale.*
4 *Cappellania obtenta in cappella Papæ licet dicatur amouibilis, poteſt tamen quis ad illius titulum ordinari.*

Beneficium eccleſiaſticum an poſſit dari ad tempus.

RESOLVT. CCCXXXIV.

1 COntra naturam,atque ſubſtãtiam beneficij eſt illud conferri ad tempus; natura enim beneficiorum eſt, vt ſint perpetua,c.præcepta,55. diſt.cap.vnic. & ibi gloſ. in verb.perpetui de capp.monach.lib.6. cap.veniens,cum ibi notatis de fil. præsb.Caſſad.deciſ.4.num.2. de præbend. Mandoſ.in reg.3. cancel. q.11.Pariſ.reſignat.lib.11.q.3.nu.92.& 93. Nec venit propriè appellatione beneficij, cùm deficiat vnum ex ſubſtantialibus requiſitis,ſcilicet,quod debeat eſſe perpetuum, Nauarr.conſ.5. num.1. & conſ.6. de præb. Tholoſan. in inſtitution.rei beneficiariæ cap.11. n.12.

2 Et ex hoc prouenit, quod beneficia manualia ad nutum amouibilia,non dicuntur verè,ac propriè beneficia.Vnde non includuntur ſub regula de annali, vt fuit reſolutum in vna Albigan.Cappell.25.Ianuarij 1549.coram Nouato, Mandoſ.in reg.33.de annali q.11. num.5.& eſt deciſ.Mohed.10. de cauſ.poſſ.Nec etiam comprehenduntur ſub regula de triennali, Gomez ſuper ead.reg.quæſt.5.& 7.Rebuff.de pacif.poſſeſſ. num.272. Mohed. deciſ.169. alias 10. de cauſ.poſſeſſ. Pariſ.de reſignat. lib.11.q.3.nu 85. Rot.deciſ.739. num.7.par.1. diuerſ. ſicut non tenet vnio de beneficio manuali, non fac mentione manualitatis caſſador. deciſ.4.nu 1.& per totam de præb.Rebuff.de pacif.poſſe num.282. verſ.non valeret tamen vnio. Sim net.deciſ.31.in manuſcript.& additio ad Sim net.de reſeruat.quæſt.8. num.4.Item nec alia quælibet impetratio valet de tali beneficio nuali,manualitatis mentione non facta Caſſa cit. deciſ. 4. ſub num.1. & 2. Pariſ. de reſigna lib.2.q.11.num.7. Nec beneficium ad nutum amouibile venit appellatione dependentis reſcripto, vt per Caſſad.deciſ.12. nu.6.& 10. præben.tenuit Rot.teſte Acchille de Graſſ.de 8.de præbend.

Quare,ſecundum Gonzales gloſ.5.§.6. nu 19.in omnibus ſupplicationibus in illarum principio debet fieri mentio,quod beneficium de quo ſupplicatur,eſt perpetuum ad diſtinctnem manualis, de quo Papa prouidere non intendit, & omnes ferè ſupplicationes incipiu dicentes cum perpetuum beneficium. Nec ta beneficium ad nutum amouibile, ſeu manua cadit ſub rigoroſa reſeruatione in corpore iris incluſa,ca.2.de præb.in 6. & fuit reſolutu in Rota in vna Calag. præceptoriæ, teſte Achil.de Graſſ.in deciſ.9. de præb.cald.conſ.2 de præbend. quem ſequitur Felin. in cap. p tuam,ſub num.4. ad fin.de maior.& obed. N pariter comprehenditur ſub reſeruatione reg læ de octo menſibus,ſecundum Æneam de Pa con.in tract. de reſeruat. 3.quæſt.princip.nu 25.Simonet.in eiuſdem nom. tractatu,quæſt. nnm.1.in princ.Staphil.de lit.gratiæ, in tit.de expectatiuis,in 9.forma expectatiuarum, nun 29. Gomez de expect.nu.94. veſ.ſimiliter pro pter illa verba, Rebuff.in tract.nomination.q 7.nu.25.Pariſ.de benef.reſignat. lib.11.q.3.nu 82.& 85.Rot.deciſ.diuerſ.739.par.1.Caſſador deciſ.4.& 12.de præbend. & fuit reſolutum pe eand.Rot.10.Decemb.1603.coram Lieta.

3 Et ex ſupradictis dicebam ego in facti contingentia, quòd quis non poteſt ordinari ad ſacros ordines ad titulum beneficij manualis & ad nutum amouibilis, & hoc ob futurum pericul um , ne quis in dedecus clericalis ordinis mendicet iuxta tradita per concil.Trid ſeſſ.21 c.2.Salzed. ad Diaz in pract.crimin.cap.18.nu 8.Maiol. de irregularit.lib.4. cap.15. num.4 eſt communis opinio teſte Pariſ.lib.2.de ben reſign.quæſt.6.num.2.& ſi de facto quis ordi tur ſacris ordinibus ad titulum cappellaniæ nutum amouibilis,non ex eo mutabitur eius tura,ſeu qualitas,maxime ſi id fiat ſine expre ſo conſenſu patroni,Garc. de benefic.par.1.c 2.nu.91.& declara, vt per eundem nu.112.

4 Eſt tamen notandum,quòd licèt cappellan obti-

Digitized by Google

obtinens in Cappella Papæ, dicatur illam obtinere ad nutum amouibilem, poterit tamen ad illius tit. ordinari, secundum Nauarr. consil. 20. de temp. ordinat. & Sayr. decis. 59. huius tit.

SVMMARIVM.

1 *Obtinentes plura beneficia, tenentur exhibere illorum dispensationem, limita nu. 2.*

Possessor beneficij decennalis, an possit cogi ad ostendendum Bullas sui beneficij.

RESOLVT. CCCXXXV.

SVpponatur in facto, quòd in visitatione, quam faciebat quidam Episcopus Regni, nonnulli clerici erant renitentes in ostendendo Bullas suorum beneficiorum, allegantes ipsos pacificè possedisse præfata beneficia per decennium, & propterea eos non teneri ad exhibitionem tituli, quare cum accessissent nonnulli ipsorum ad me pro consilio capiendo, dubitaui pro parte affirmatiua, quia Conc. Trid. sess. 7. c. 5. de reformat. disposuit, quòd Ordinarij loco-
1 rum quoscunque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districtè compellãt, cui congruit tex. in c. Ordinarij de offic. Ordin. in 6. vbi habentes plures dignitates, vel beneficia cum animarum habentia, possunt compelli ad ostendendum illorum dispensationes. Cum enim institutionem in beneficialibus vnusquisque probare tenetur, glos. in c. ex insinuatione in glos. fin. de procur. glos. pleniſſima in c. beneficium, de reg. iur. in 6. nec sufficit possessio, cap. per frequentibus de instit. Gramm. cõs. 9. in criminalibus, melius Bellug. in specul. Princ. rub. 31. num. 69. In spiritualibus enim quis teneatur ostendere titulum, alias diceretur intrusus, vt in cit. cap. ordinarij, cum sine titulo spiritualia retineri nullo modo possint, Inn. in c. ad nostram de iureiur. Boer. decis. 89. & qui habet titulum, cæteris præfertur, Dec. in cap. licet causam nu. 99. de probat. vnde secundum Nauar. in consil. 4. de offic. Ord. Episcopus nouiter creatus potest cogere beneficiatos ad ostendendum Bullas Beneficij, vt ante eum voluit etiam Caputaq. deci. 353. par. 2. arg. tex. in cap. ad decimas de rest. spol. Rebuff. in prax. tit. de rescript. ad benefic. vacant. nu. 19. & 20. imo secundum Panorm. in c. dilecto de præb. quando Ordinario constaret de intrusione, vel alio vitioso ingressu ipsius beneficiati, vel possidentis non ecclesiasticam, tunc non solum potest petere, vt ostendat Bullas, sed etiam eum remouere, vt voluit Gomez q. 58. col. pen. de triennali possess. & istud procedere secundum Host. in c. de simoniace de simonia, siue Episcopus fuerit nouus, siue antiquus, refert, & sequitur Anchar. in cap. 1. de reg. iur. in 6. nec secundum eundem Host. loco citato obstaret tolerantia.

Cæterum præfatis minimè obstantibus, con-
2 trarium consului, scilicet præfatos clericos decennales beneficij possessores minimè teneri ad ostendendum Bullas præfato Ordinario visitanti. Mouebar ex pluribus. Primo, quod qui pacificè possedit beneficium per longum tempus, vt per decem annos, & cum eo concurrit bona fama, non tenetur ostennere titulum suorum beneficiorum, secundum Inn. & Panorm. in c. illud col. 4. de præsumpt. post Bal. in l. siue C. de probat. Maranta in speculo prax. ciuil. 6. par. tit. de inquisitione n. 152. Gomez q. 26. de trienn. possessore, vbi concludit per extẽsum, quòd qui possidet per decem annos, habet titulum coloratum, intantum, quod non possit molestari. Idque etiam docet Nauarr. consil. 14. aliàs 4. de offic. Ordin. Hinc est, quod nec qui stetit per decẽnium in possessione Doctoratus, tenetur ostẽdere priuilegium, & potest testibus probari, Vrsil. ad Afflict. dec. 274. nu. 6. Nec vasallus ad ostendendum inuestituram feudi, si lõgo tempore possedit Dec. consil. 61. Io. de amic. cosil. 122. n. 2. Luc. de Pen. in l. 2. C. de fund. lim. lib. 10. si probat longam possessionem per sólutionem redditus per librum domini, vel apodissas, vbi contineantur particulares solutiones, Paris. de reintegr. c. an bona, & ca. tenentes fol. 117. in feudalibus. Tum secundo, quia istud importat, ac videtur inducere tolerantia Ordinarij, vt dicit Anchar. in consil. 117. Gom. q. 24. col. antepen. de trien. poss. & in q. 43. de quo, scilicet de prælat. tolerantia, vide Bal. in marg. Inn. in verſ. titulum quando quis cogatur ostendere Inn. in c. cum causa de probat. glos. in c. dilecto in verb. recepisti de præb. vbi Abb. nu. 8. & 13. Siluest. in verb. beneficium num. 20. & 19. in fin. Couarr. lib. 3. cap. 16. numer. 6. in fin. variar. resol. Sylua par. 3. q. 10. per tot. & præsertim n. 11. q. 25. Ratio est, quia præsumptio est pro titulo: ex quo fuit toleratus per prædecessorem, vel factum est antiquum, nam imputandum est Episcopo, quod diu tacuit, & tolerauit, vt in c. 1. de frig. & malef. & quia quãdo sumus in antiquis, nõ possunt de facili haberi probationes, & ideo potest precurri ad protestabile iuramentum, vt notat Abb. & Ostiens. in ca. licet de simonia prax. Archiep. c. 21. nu. 10.

Ad allegata in oppositum respondetur intelligi in possessore decennali beneficiorum incõpatibilium, seu execrabili, prout docet Nauarr. d. cõs. 14. aliàs 4. de offic. ord. in quibus terminis procedit tex. Sac. Cõc. Trid. d. sess. 7. c. 5. vel quando Episcopus assumeret in se onus probãdi defectum tituli contra antiquum possessorẽ, quia id posset iux. Gem. & Frãc. in c. Ordinarij de off. ord. in 6. Abb. & Fel. in d. c. licet, & sequitur prax. Archiep. d. n. 10.

Digitized by Google

PRAXIS CAPELLANIARVM.

SVMMARIVM.

1 *Officialis ad beneplacitum creatus, censetur perpetuus.*

2 *Beneficia manualia de sui natura sunt amouibilia.*

3 *Ridiculum est hodie concedere, & cras reuocare.*

4 *Natura beneficij manualis est, vt possit ad libitum quandocunque amoueri.*

An Capellanus ad nutum amouibilis possit remoueri absque causa.

RESOLVT. CCCXXXVI.

PRIMA facie videbatur dicendum quod non, ex pluribus.

1 Primo, quia Capellanus semper creatur ad beneplacitum, & officialis creatus ad beneplacitum, censetur perpetuus, idemque de eo iudicandum est, quod de perpetuo, & ideò de iure remoueri non potest, arg. l. iurisperitos in princip. ff. de excusat. tutor. & ibi Bald. & Ludouic. Bologn. quod etiam tenet Bartol. in l. de pupillo §. si quis ipsi prætori ff. de nou. oper. nunt. num. 2. vers. quæro glosa in clem. 2. in verbo per electionem de rescriptis, & est cõmunis, vt testantur Anton. de Padill. in l. cum quis nu. 34. C. de iur. & fact. ignor. Burg. de Paz cons. 1. num. 4. vbi in num. 5. dicit, quod officialis, etiam ad libitum creatus, sine causa immutari non potest, & secundum Bened. in c. Raynutius de testam. in verb. duas habens filias nu. 36. cum pluribus seqq. vbi loquitur de officio ad Regis libitum concesso, quem refert, & sequitur Boer. decis. 149. num. 18. cum seqq. vbi testatur, ita fuisse iudicatum etiam in officiali ab Episcopo ad sui beneplacitum constituto, vt amoueri ab officio absq; causa non valeat, idem Boer. de auctor. Magn. Cons. num. 154. Et in tabellionibus ad beneplacitum Domini creatis, quod sine causa amoueri non possint, probat latè per prædicta de Paz in cit. consil. 1. per totum, & Palaez de maiorit. 4. p. quæst. 10. num. 6. vbi nu. 3. ad fin. quod in Francia non solet Princeps tollere officia quę semel dedit extra mortem, renunciationem, vel delictum, idque in illo Regno ordinationibus Regijs ita stabilitũ est, vt refert Boer. cit. decis. 149. num. 14. ex quibus supradictis Lopez in l. 6. tit. 4. p. 3. inquit, quod Iudices in dubio intelliguntur perpetui, quando simpliciter eis conceditur officium sine temporis præfinitione, siue ad beneplacitum concedentis, quem sequitur de Paz, vbi supra num. 5. & est communis sententia secundum Padillam, vbi supra, sic etiam locum tenens correcto non poterit ab ipso absque causa reuocari, n ei inhiberi, vel causa ab eo auocari per ipsũ rectorem absq; causa, vt probat Azeued. in l. & 11. tit. 5. lib. 3. nou. collect. reg. num. 5. & 6. quod etiam Vicarius Episcopi confirmatus Papa non potest per Episcopum remoueri cundum Ripam in c. 1. nu. 44. de iudicijs.

Tum secundo ex doctrina Panorm. num. quem refert, & sequitur Dec. num. 7. in c. ad stram de confirmat. vtili, vel inutili, & Milis repert. in verb. beneficium manuale num. 26 Rebuff. in tract. de pacif. possess. nu. 275. ver secundo intellige, vbi docet, quod quamuis

2 neficia manualia de sui natura sint amouibil tamen si Abbas sine causa amoueret à Priora Monachum, posset idem monachus implorar officium superioris, vt sine causa, & ex Abba sola malitia non remoueatur, vbi idem Reb ita seruari vidisse refert, & allegat Innocan c. insinuante sub num. 2. versic. & si concurrer casus qui cleric. vel vouen. dicentem hęc verb quod si occurreret casus, in quo Abbas vel periores vellent ex malitia remouere monac à loco, quem ei deputauit, posset supplicari periori, & superior eum audire deberet ad militudinem serui, vt in l. 1. C. de precibus Im perat. offerendo, & §. sed & maior instit. de h qui sunt sui, vel alieni iuris.

Tum tertio, quia Gonzales glos. 5. §. 6. nu. 4 refert, quod quidam Ordinarius Hispaniæ, q habebat curam animarum in quodam oppid suæ diœcesis, delegauit vices suas cuidam Præ bytero idoneo, durante tempore voluntatis su vt ibi exerceret curam animarum: & cum pa lò post vellet eum remouere sine causa, ipse a pellauit ad Metropolitanum, qui reuocauit de cretum remotionis ab Ordinario prolatum, c inde sequutis, & manutenuit dictum Præsby rum in dicto exercitio curæ animarum: ver quidem est, quod parochiani pro interesse E clesię venerunt ad causam, vt non remouere

3 quod multum prodesse potuit. Ridiculum es est, secundum eundem loco citato, & pueril hodie concedere, & cras reuocare, & pœnite Rot. decis. 33. num. 18. de præbend. in antiq.

4 Cæterum præfatis non obstantibus, cont rium seruatur in praxi, ratio est, quia natur beneficij ad nutum amouibilis est, quod po ad libitum quandocunque, & quomodocunc amoueri, clem. 1. §. præmissa, & ibi Card. num Anchar. & Imol. & omnes de supplen. neg prælat. & difficile videtur, quod in praxi ser ri possit, vt sine causa remoueri non valeat; propterea dicit Io. And. in cap. cum singula 3 num. 1. sub glos. ad idem de præbend. lib. 6. qu apud Italos communiter hoc non recipitur

ibi

Digitized by Google

litium tradunt omnes, præsertim Geminian. num.10. Dec. in d.c. ad nostram num.7. versic. fit in Italia de confirm. vtil. Abb. sub num.26. lust Franch. in d.cap. cum singula, indistinctè non admittat opinionem Io. And. sed distinctione quadam vtatur, & tandem concludit, quod sit talis promotus non audiatur pro interesse suæ personæ, tamen pro interesse loci à quo mouetur, vt quia ex tali reuocatione læderetur prædictus locus, semper sit audiendus: dicit etiã Rot. in decis.1. sub num.1. de restit. spol. in antiq. versic. nec seruamus, quod non seruat opinionem dicti Innoc. in d. cap. insinuante, qui cler. vel vouent. idem etiã dicit Rot. in decis.6. de restit. spol. in nouis, & fuit resolutum in vna Burgensi amotionis Magistri Capellæ 11. Decembris 1581. coram Illustriss. Blanchetto Rota decis.778. nu.1. & per totam par.1. diuers. vbi alij plures allegantur, cum igitur remouẽs vtatur iure suo, remotus conqueri non potest, ex quo illi iniuriam non facit l. iniuriarum §. fin. ff. de iniurijs cap. cum Ecclesia Vulterana, & ibi glos. in verb. iniuria de election. Bisignet. decis.2. de rer. permut.

SVMMARIVM.

1 *Capellanus vbi non adest cura animarum, non requirit residentiam, & respondetur contrarijs, num.2.*
3 *Ampliatur conclusio.*

An Capellanus teneatur ad residentiam.

RESOLVT. CCCXXXVII.

2 SVpponatur in facto, quod cum in visitatione compertum fuisset, quod quidam beneficiatus possideret Capellaniam, cui erat annexum onus celebrandi duas Missas singulis hebdomadis, fuit dubitatum, si dicti beneficij Capellanus teneatur ad personalem residentiam in loco, vbi sita erat capella prædicta. Et consultus respondi negatiuè, quoniam secundum Anan. in consil.11. vol.1. in præsenti casu non consideratur, seu inspicitur ipsa personalis Missarum celebratio, sed tantummodò Missarum celebratio quæ per alium fieri potest, secundum Panormit. consil.37. vol.1. Rubeum cons.71. col. penult. Curt. sen. consil.61. nu.11. Gozad. consil.45 nu.1. & seq. nec de iure necesse est, vt præsentandus ad iuspatronatus sit Sacerdos, cap.2. de instit. lib.6. & c. licet canon. de elect. eod. lib. quare si beneficium esset curatum sufficeret, quod præsentatus esset in ætate sufficiente ad Sacerdotium, c. ei cui de præbend. in 6. Gemin. in c. vobis §. cæterum de iurepatron.

4 Nec obstat, quod ex mente, & verbis testatoris, & fundatoris præfati beneficij videatur colligi, prouisum de ista capellania esse obligatũ ad residentiam propter onus celebrandi officia diuina, cum testator ad hoc mandauerit cappellam construi, & præsbyterum eligi, relinquendo ei dotes, & alia, vt possit viuere, & officiare pro anima ipsius, quę quidem sine personali, & continua residentia fieri non possunt. Nam respondetur, quod per dictum onus celebrandi, non est effectum beneficium residentiale, cum sufficiat, quod in tali Ecclesia Missæ, & diuina officia celebrentur per alium, neque ob id est electa industria personæ cum possit per quemlibet Sacerdotem explicari, prout ita in specie concludit Lapus alleg.35. incipien. vtrum absq; dispẽsatione, & alleg.116. col.3. vers. stabitur igitur, & alleg.117. col.2. versic. quod autem dicta Capellania, Card. in cap. de multa circa finem de præbend. vbi tenet, quod dictum beneficium non est incompatibile cum alio curato, & quod minor 25. ann. potest illud habere, quia non tenetur per se celebrare, Felin. in cap. cum omnes de constit. col.18. num.32. circa fin. dicens valere huiusmodi consuetudinem non residendi, & deseruiendi per alium, etiam si ex ordinatione testatoris Ecclesia deberet conferri vni, qui ibi quotidie celebraret, Dec. in d.cap. cum omnes in 2. lect. subdens non esse in iure cautum, quod ipse debeat per se deseruire, & latè istam opinionem sequitur Hoieda de incompatibilitate benef. p.2. c.1. num.2. Mandos. in addit. ad Lap. alleg.35. & 116.

Amplia etiam si prefatus capellanus cęperit residere, quia quamuis status naturæ illius censetur quodammodo mutatus, ex Dec. cons.139. num.3. Gabriel consil.185. num.2. lib.2. Cephal. consil.358. nu.8. lib.3. ex quo enim gessit actum gratuitum in eius libertate consistens, nulla potest dici acquisita seruitus residendi, Cyn. in l.2. quæst.3. C. quæ sit longa consuetud. Bald. in l.1. C. de seruit. & aqua, Abb. in cap. quoad translationem col.2. de offic. delegat. Marta cons. 106. num.9. lib.1.

SVMMARIVM.

1 *Voluntas testatoris est seruanda, vti Regina, in testamentis.*
2 *Conditiones in fundatione appositæ sunt seruandæ.*
3 *Tempus celebrationis Missarum potest præueniri.*
4 *Affertur ad hoc decis. de Franchis 706.*

An capellanus possit præuenire tempus celebrationis.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

INter cætera onera, quæ habet capitulum Ecclesiæ Neapolitanæ est, vt ex relicto quodam,

Digitized by Google

dam,vulgo dicto *delli Manfradelli*, ei incumbat duas singulis hebdomadis Missas celebrari facere à duobus ab ipso electis capellanis:quare fuit dubitatum,num tale tempus celebrationis Missarum præfati capellani præuenire potuissent,vt puta in præcedentibus hebdomadis, & dubitationem non mediocrem mihi faciebãt duo iuris fundamenta.

Primo, quia cum ex testamento præfatorum de Manfradellis expressè appareat de enixa ipsorum voluntate, vt scilicet Missæ certa die in hebdomadis celebrentur, propterea non poterunt capellani contrauenire, ex regula iuris, quod voluntas testatoris semper est obseruanda magis,quàm verba,quia ipsa censetur Regina,& dominatur verbis,l.in conditionibus ff.de condit.& demonst.l.cum virum C.de fideicommissis l.cum proponebatur,ff.delegat.2. & alibi egregiè dicit tex.in cap.sedulo 38.dist.ita esse præponendas sententias verbis, vt præponitur animus corpori,vnde Bald.in l.fin.C.de impub. & alijs subst.voluit,quod lex pedetentim sequitur voluntatem testatoris, sicut canis leporem, & alibi idem Bald.in l.quoniam indignum C.de testam. dixit, quod non est curandum de qualitate verborum,dummodò constet de mente testantis loquentis,& in c.mandatum in 1.colum. de rescript.voluit, quod mens testatoris sit radix verborum, & eius substantia prima, & cor est Imperator linguæ, & habet eam sicut mancipium sub sua iurisdictione,& quod lingua cedit cordi,& quod sub iugo mentis verba consistunt tanquam sub suo proprio originali.

Secundo,quia conditiones in fundatione appositæ sunt seruandæ,Soccin. in consil.30.nu.4. vol.3.Rocch.de iurepat. in verbo pro eo quæst. 12.Lambert.in eiusdem nominis tractat. lib.1. p.1.q.9.in fi.num.109.& capellanus quidquam non debet agere contra voluntatem testatoris, ad tex.in cap.decernimus 16.q.6.cap.illud in fine,& ibi Abb.& alij de iurepat.Mohed.in decis. 268.Put.in decis.10.& 11.de iurepat.Farin. in decis.582.& fuit per eandem Rot.resolutum in vna Cæsaraugustana Capellaniæ, 16. Martij 1587. coram Illustrissimo Seraphino.

Cæterum præfatis minimè obstantibus,contrarium consului,& mouebar,quia prefata prœuentio vergit in maiorem vtilitatem Ecclesiæ: vnde D.Thomas in quolib.5. art.28.voluit, qd Officium dici solitum de nocte in Ecclesijs,potest ex aliqua iusta occupatione dici de sero, & præueniri, puta si Magister debet videre lectiones suas de nocte, quia melius est vtrumq; reddere,quàm quod per vnum,aliud impediatur,& secundum Rationale officiorum in tit.de diuin. off.circa med.Missæ defunct. possunt præueniri, non autem postponi.

His accedat,quod velle videtur dc Franch.in decis. 706. vbi legatum factum alicui,vt distribuatur inter pauperes post mortem, potest fi ri distributio in vita eiusdem legatarij,& sic t pus præueniri ex deductis per DD. in l. pc mortem C. de fideicom. Padilla in l. vnum familia in princip.col.5.fol.289. ff. deleg.2.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus ad celebrandas Missas, oportet, fit actu Sacerdos, non habitu tantum.*
2 *Consensus ex diuturnitate temporis præs mitur.*
3 *Dictio, siuè inter eadem posita, non facit diuersitatem.*

Capellanus an debeat esse actu Sacerdos.

RESOLVT. CCCIXL.

IN hac quæstione respondeo cum decis. Ro in vna Parmensi iurispatronat.8.Iunij 157 coram Blanchetto,quę his complectitur verbi

Domini dixerunt, quod Laurentius tempo præsentationis esset actu Sacerdos, non habit c.nemo & ibi glos. in verb.Sacerdotio Ancha Gemin.Franch.& cæteri de elect. in 6. Rot. d cis.1.de præb.in nou.Abb. in c. cum in cunct §.inferiora num.10.& 11.de elect.Rocch.de i repatron.in verb.honorificum q.4. nu.26. pr cipuè cum subsequantur illa verba (quod ill sacerdos,siuè capellanus teneatur qualibet h domada celebrare Missas tres) ex quibus ve bis colligitur mẽs expressa testatoris,quod pr sentatus,tempore presentationis sit actu sace dos,non habitu,Barb.cons.33.vol.2.Dec. co 129.col.fin.Lambert.de iurepat. lib.2.p.1. q. art.22.ait, se bis in facto obtinuisse.

Non obstat,quòd in literis nõ sit expressum quod Capellania debeat esse sacerdotalis,quo testator nõ potuisset facere absq; Episcopi cõ sensu, quia ex diuturnitate temporis præsum tur huiusmodi consensus,vt per Barb. d.consi & latè Dec. in c.illud de præsumpt.

Non obstat disiunctiua,siue,quia posita int eadem,non facit diuersitatem, Barb.in d. con verba illa,si aliquo tempore, Domini retuler ad præcedentia,nempè,quod Sacerdos,siuè C pellanus sit eligendus,si aliquo tempore futu scilicet erit eligendus, & præsentandus, & ita interpretati sunt contra Laurentium.

His accedat, quòd Capellania non est dice da sacerdotalis, si ex verbis fundatoris non stringitur capellanus ad inseruiendum per ipsum,ex decis. Rotæ Rom. Antonin.lib.1.v resolut.resolut.4.

Capellanus enim non potest ab Episco cogi, vt ipsemet celebret, si in fundatione sit pliciter dicitur, vt Rectores celebrent Missa

Sac.

Digitized by Google

Sac. Congregat. de qua per Galeot. in Margarit. casuum conscientiæ in verb. capellania.

SVMMARIVM.

1 *Quod Capellanus infirmus non teneatur per alios celebrari facere, probatur duobus mediis, num. 1. & 2.*
3 *Contrarium est verius, num. 4.*
Limitatur, num. 5.
6 *Refertur declaratio Congreg. Concilij.*

An capellanus infirmus teneatur per alios celebrari facere.

RESOLVT. CCCXL.

SVpponatur in facto, quòd cum quidam Sacerdos, qui capellaniam cum onere celebrandi Missas obtinebat, in grauem infirmitatem incidisset, & consequenter necesse ei fuerat à celebratione desistere; fuit dubitatum, an teneatur Missas per alios celebrari facere tempore infirmitatis, ad effectum faciendi fructus suos. Dubitationem mihi non mediocrem faciebant nonnulla.

1 Primo, tex. in cap. significatum, il 2. & ibi Abb. & reliqui de præbend. vbi habetur huiusmodi institutionem cappellaniæ, seù beneficij, intelligi debere, seruata Sacerdotis honestate, & debita deuotione, hoc est, salua conscientia, & honore ipsius Sacerdotis, & saluo cultu, & veneratione, quæ ipsi Sacramento debetur, ita Panorm. in cit. cap. significatum num. 3. & Imol. num. 7. Angel. in verb. Missa q. 43. Siluester in summa eodem verbo 1. q. 7. & seq. Henriq. consil. 22. num. 4. Bomb. cons. 17. num. 6. & seq. Graff. cons. 1. difficultate 4. de præb. Rodriq. in summ. p. 1. cap. 42. num. 3. Quare ex ijs sequitur, quòd si capellanus fuerit legitimè impeditus, aut cõmodè, diligenter, & religiosè rem diuinam facere non possit, non est cogendus sacrificium offerre, sed potest semel, & iterum in hebdomada à celebratione abstinere, quia, vt dixi, capellanus nõ tenetur celebrare, nisi salua honestate.

2 Secundo, quia infirmitas omnes excusat. Hinc est, quod infirmi dicuntur seruire, Dec. cons. 70. col. 1. nu. 2. & pro præsentibus habentur, secundum Bar. in l. hac lege, vbi Alex. C. de prox. sacr. scrin. lib. 12. Rom. sing. 453. inde glos. in d. l. hac lege in verb. deductione, ait, quòd videtur adesse, qui abest licito commeatu, sequitur Ronterill. in l. 5. num. 30. de duobus reis, Amedeus de fructu nu. 107. Bolognet. consil. 71. Mandos. reg. 16. de concursu super benef. quæst. 32. Hinc est, quod lectori infirmo debetur salarium tempore infirmitatis, Surdus consil. 42. vol. 1. post Alex. in l. diem functo col. fin. nu. 33. ff. de offic. assess. & ibidem Cagnol. nu. 189. post Bald. in l. si ea in fi. C. de cond. inser. cum alijs, quos congerit Lenauler. de priuileg. DD. quæst. 9. p. 4. & de Lectore absente cum licentia, vide Gratian. decis. 220. & hinc prouenit etiam, quod famulo infirmo debetur salarium, Capell. Tholosan. decis. 268.

3 Cæterum præfatis minimè obstantibus, contrarium dixi: mouebar ex pluribus, tum primo, quod salarium, seù redditus assignetur capellano ob causam, quare si illam non adimplet, repeti potest, cum redditus capellaniæ principaliter dentur propter onus celebrandi Missas.

4 Item facit pro hac eadem opinione regula illa iuris, quod fructus, seù salarium diminuitur, labore diminuto, prout è contra, illo aucto, debet augeri, Felin. in cap. cum olim in princ. de re iudic. post Bar. in l. Seio per illum tex. ff. de ann. legat. Vnde Doctor electus ad legendum, ordinarium, & extraordinarium debet salarium habere, seù fructum vtriusq; sedis, Bald. in l. qui duobus ff. de condit. & demonst. Et canonicus duo officia gerens, potest petere duplices distributiones quotidianas, secundum Angel. Io. And. Panorm. & Felin. in cap. cum olim de re iudic. Card. ibi num. 4. Coua. lib. 3. var. resolut. c. 13. num. 6. in fin. Cors. de verb. Gemin. in fin. nu. 27. vers. 68. Idem in Doctore vtriusque iuris, qui dat vocem in vtroque, & habet duo salaria, & idem in famulo, qui conuenit stare cum tribus, nam si vnus ipsorum moriatur, debet diminui salarium, Cepolla de seruit. vrb. præd. §. 14. c. 1. Becius consil. 27. num. 2. Roman. consil. 25. Pontan. de alim. cap. 16. num. 7. & regulariter diminuto labore, quod non debeantur fructus, qui per prius percipiebantur, voluit Bald. in l. consul ff. de adoption. Barbat. ad eundem in l. 3. C. commun. deleg. Menoch. de arbit. casu 133. Aflict. in constit. Regni 55. in fin. Brun. de augmẽto concl. 13. & 14. & Gratian. decis. 101. Vnde redeundo ad locum vbi progressi sumus, dico, quod cum prædictus capellanus desierit celebrare, consequenter ei non debẽtur fructus, qui causa celebrationis dantur, arg. tex. in l. si pecuniam in princip. ff. de cond. causa data.

5 Limitatur hæc opinio dupliciter. Primo, vbi Capellani infirmitas per octo, vel decem dies durauerit, nam potest percipere redditus præfatæ capellaniæ etiam si neque per se, neq; per alios sacrum fecisset, secundum Nouissimum, in sua praxi cap. 47. arguendo à famulo infirmo, cui licet non debeatur salarium, tamen tenetur dominus ei dare cibaria, ac modicas, & tennes expensas, nempè per octo, vel decẽ dies, Bart. in l. si cum dotem §. sin autem ff. solut. matrim. Panorm. in cap. 1. de cler. ægrot. Coua. lib. 3. var. resolut. cap. 13. & hanc opinionem de capellano tenuit Pet. Naua. de restit. lib. 2. nu. 210.

In casu tamen, quo à testatore caueretur, vt quotidie celebretur Missa per Capellanum, vel

per

Digitized by Google

6 per alium, cùm fuiſſet conſulta Sac. Cong. Conc. ipſa Congregatio cenſuit, dictis Capellanis indulgendum, vt bis in hebdomada liceat eis à Miſſæ celebratione abſtinere, dum tamen id oneris tunc impleat per idoneum ſubſtitutum, Azor. moral. inſtitut. p. 1. lib. 10. cap. 24. quæſt. 7. nec talis ſubſtitutus poterit deputari per ipſum Capellanum, arguendo à Rectore Parochiano infirmo, qui non poteſt deputare Vicarium, ſed munus deputandi pertinet ad Epiſcopum, ſecundum Io. And. & Franch. in c. cum ex eo de elect. & fuit dictum in Rota vna Hiſpalen. iuris nominandi 6. Octobris 1583. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

SVMMARIVM.

Epiſcopus poteſt reducere numerum Miſſarum quod habet locum etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinum, num. 3.
Amplia in eleæmoſynis pro ipſis Miſſis celebrandis, num. 2.
Limita, num. 4.

An in Capellanijs Epiſcopus poſſit reducere numerum Miſſarum.

RESOLVT. CCCXLI.

1 VBi in Eccleſijs magnus Miſſarum celebrandarum numerus impoſitus eſt varijs defunctorum relictis, adeò vt illis pro ſingulis diebus à teſtatorib⁹ præſcriptis, ſatisfieri nequeat, tunc Epiſcopus poteſt in Diœceſana Synodo pro ſua conſcientia decernere, quid faciendum ſit quoad Dei honorem, & cultum, & Eccleſiæ vtilitatem magis expedire videbit, ita tamen vt eorum defunctorum ſemper cõmemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute, ea legata ad pios vſus reliquerunt; ſic ſanciuit Trid. Synod. ſeſſ. 25. cap. 4. de reformat.

2 Amplia primo in eleæmoſyna pro ipſis Miſſis celebrandis, quæ ſi adeò tenuis ſit, vt non facilè inueniatur, qui velit ſe huic muneri ſubijcere, vt dicitur in eod. cap. 4. tunc numerus Miſſarum moderandus eſt, iuxta vires legati, & ita declarauit Sac. Cong. ad inſtantiam Archiepiſ. Neap. die 26. Nouembris 1583. ſcilicet diſpoſitionem Concilij etiam locum habere in anniuerſarijs, vt refert Steph. Quaran. in ſum. Bull. in verb. Miſſa pag. 291. Et in huiuſmodi reductione Epiſcopus capituli conſilium requiret, quamuis ſequi illud non teneatur, ita Sac. Congreg. Cardin. hic declarauit.

3 Amplia ſecundo, vt procedat etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinum, nam in capitulis generalibus decernere, & ipſi poſſunt, ac debent, quid faciendum ſit in prædictis caſibus in ſuis Eccleſijs, vt inquit Sanct. Synod. in cit. c. 4. & hoc eſt illa ratione, quia vbi relictum executioni mandari non poteſt, diſpenſare Epiſcopus poteſt.

An autem, & quando Miſſarum numerum diminuere poſſit Epiſcopus etiam ſine Synodo congregata adde Nauar. in Manuali cap. 25 nu. 138. Henriq. lib. 9. de Sacrificio Miſſæ c. 22 ſub num. 6. & Rodriq. in ſumm. p. 1. cap. 252 concluſ. 13. in fine.

4 Limita non procedere in Miſſis in fundatione Eccleſiæ impoſitis, cum in his Epiſcopus ac prædicti alij diſpenſare nequeant, ita declarauit eadem Sac. Congreg. idque meritò; nam ſancta Synodus loquitur de Miſſis relictis à teſtatoribus, non autem de impoſitis in fundatione, ergo non habebit locum in his; inclu ſio enim vnius, alterius excluſio eſt, cap. none de præſumpt. & l. cum prætor ff. de iudic.

SVMMARIVM.

1 *Capellanus poteſt alibi, quam in loco deſigna to celebrare, contrarium deciditur ex duo de quibus num. 2. & 3.*
4 *Adducuntur duæ cauſæ legitimæ non celebrandi in altari deſignato, de quibus nu. 4. & 5*

An Capellanus poſſit alibi, quàm in altari deſignato celebrare.

RESOLVT. CCCXLII.

1 VIdebatur, quod ſic, argumentando de tempore ad locum, quod quidem validiſſim eſſe in iure teſtatur Euerard. in cap. 29.

Cæterũ contrariũ conſului, motus ex plurib

2 Primò, quia ſecundum Azor. inſtit. moral. p. 1 lib. 10. cap. 24. quæſt. 8. Capellanus inſtitutus a ſacrum faciendum in certo templo, oratorio ſacello, vel altari, quibuſdam diebus, non ſatiſ facit fundatori, ſi alibi diuinam rem facit, cuiu opinionem ſequuntur Graff. in conſil. 1. diffi cultate 4. de præbend. vol. 2. D. Genuenſis in ſu paſtor. cap. 73. Morot. conſil. 21. num. 4. & ſeq vol. 1. Thoming. conſil. 29. vol. 2. Rub. conſil. num. 3. & 5.

3 Tum ſecundo, quia ſi hoc fieri poſſet, finis in ſtitutionis præfatę Capellanię remaneret inol ſeruatus, cum electus ſit locus, quem fundato voluit frequentari, religiosè honorari, & coli, propterea menti eius, & voluntati ſatisfactu minimè eſt: ita Nauar. de oratione cap. 5. nu. & 12. Silueſt. verbo Miſſa 1. q. 10. Calcan. in tr ctat. de condit. lib. 2. q. 22. num. 60. Cancer. d ciſ. 11. num. 5. Graff. Azor. cit. locis, qui addun quod ſi præfatus Capellanus alibi rem diuina faciat, quam in loco deſignato, præter peccatu mortale, cum infideliter agat, & pactum, & pro miſſum in re graui non ſeruet, tenetur aliqua

funda-

Digitized by Google

fundatori facere restitutionem, sed hoc intelligas, & declara, quando Capellanus id egisset absque aliqua legitima, ac rationabili causa, secundum Nauar. in Manuali cap. 25. num. 134.

4 Inter causas verò legitimas non celebrandi in altari designato connumerari possunt, prima si altare ipsum esset destructum, vt voluit Merenda consil. 29. quo casu, secundum dictum D. Genuensem in Manuali pastor. cap. 72. celebrari debet Missa in alio altari eiusdem Ecclesiæ, & hoc propter deuotionem testatoris, donec construatur altare.

5 Secunda causa est, si Capellanus reperiretur absens à loco, vbi celebrari debet, vel etiam inundatio aquarum, vel aliqua huiusmodi, tunc vt supra dixi, debet capellanus alibi satisfacere, & ratio est, quia in huiusmodi casibus credendū est, talem fuisse fundatoris mentem, & voluntatem, vt si locus impediretur, alibi pro se, vel suis offeratur sacrificium, nam sic plus sibi, vel suis prodest.

Suprapositam principalem conclusionem, amplia procedere etiam hæredibus consentientibus, vt alibi, quam in loco designato Missæ celebrentur, D. Genuen. loco citato, & ratio est, quia non agitur de voluntate hæredum, cui possint renunciare, sed fundatoris, iuxtà Cardin. Imol. Bonifac. in clem. quia contingit de religiosis domibus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum collatio, seù institutio regulariter spectat ad Episcopum.*

2 *Capellaniæ, quando non conceduntur in titulum, non dicuntur beneficia Ecclesiastica. Amplia, num. 3.*

4 *Quid sit, & quotuplex beneficium Ecclesiasticum, vide remissiue.*

5 *Addantur decis. Guid. Pap. per quam deciditur quæstio principalis.*

An hæredes possint conferre Capellanias absque auctoritate Ordinarij.

RESOLVT. CCCXLIII.

SVpponatur in facto, prout quotidie fit, quod quidam fundauerat, seù donauerat in suis proprijs fundis, seù domibus capellaniam, & ordinauit, quod celebrentur singulis hebdomadis quatuor Missæ, volensq; præfatum capellaniam eligendum esse per eius hæredem. Quare fuit dubitatum, si in præfata electione requireretur, vt præcederet consensus Episcopi, & dubium faciebat pro opinione affirmatiua, quod quælibet beneficiorum collatio, seù institutio ad Episcopum regulariter spectat, cap. ex frequentibus de instit. cap. ad hæc de off. Archid.

Cæterum præfatis non obstantibus contrarium dixi, quòd scilicet non sit necessaria approbatio Ordinarij, quia præfatæ Capellaniæ non dicuntur beneficia Ecclesiastica, quando in titulum non conceduntur, secundum glos. in clement. fin. de decim. quam commendat Gomez in reg. de infirm. resignan. quæst. 23. & Dec. consil. 210. num. 4. & tradit glos. in extrauag. execrabilis in verbo, quæ alias de præbend. inter communes, & etiam si dentur in titulum, quando non per Episcopum, sed per minorem Prælatum conceduntur, quia tunc quantumuis in titulum concederentur per alium Episcopo minorem non habentem ad hoc priuilegium à Summo Pontifice, vel mandatum ab Episcopo in suo Episcopatu, non vtique dicerentur beneficia Ecclesiastica, prout soluit glos. quæ ita debet intelligi in dicta extrauagan. execrabilis versic. quæ alias ad medium, & voluit Imola in cap. in nostra col. 3. vers. quomodo de rescript. faciunt pro hac declaratione dicta per Auend. cap. 14. prætorum num. 32. ad fin. lib. 2. idemque de præstimonijs censendum est, vt scilicet si in titulum dentur, dicātur beneficia Ecclesiastica, sicut in altaribus, & capellanijs dictum est, & tenet expressè Rebuff. in tract. de pacif. possess. 17. ampliatione num. 105. cum pluribus seqq. & Staphyl. de lit. gratiæ, & iust. tit. de qual. & statu benef. num. 3. cum tribus seqq. fol. 39. in paruis, & Menoch. de arbit. Iud. lib. 2. cent. 3. casu 201. num. 58. & decis. Capell. Tholos. 472. calder. cōsil. 6. de præbend. Imo, & in pensione idem esse testatur, idem Rebuff. in d. tract. de pacif. possess. 8. ampliat. & in tract. de nominat. quæst. 9. nu. 49 & d. decis. Capell. Tholos. 472. & Capyc. decis. 200. num. 3. Et si quæras quid sit, & quotuplex beneficium Ecclesiasticum, vide Rebuff. in prax. benef. tit. 1. & 3. p. 1.

Quare cum in casu, de quo loquimur, capellania non concedatur in titulum, proinde non venit appellatione beneficij Ecclesiastici, & cōsequenter eius collatio, seù capellanorum electio non ad Episcopum, sed ad fundatoris hæredes spectat, qui possunt tales capellanias donare sine Episcopo, quibus voluerint, dummodò sint idonei, iuxtà dispositionem fundatoris glos. in clem. fin. in verb. beneficiorum de decim. Sylua de beneficio p. 1. quæst. 3. num. 29. Rebuff. in praxi tit. seculare benefic. quotuplex, num. 13. & 15. & de pacif. possess. nu. 287. Salzed. in addit. ad praxim Bernardi cap. 18. num. 9. Mandosius in reg. de annal. quæst. 17. num. 1. & per totum Gomes. in reg. de infirmis resignantib. q. 23.

5 Quibus addo decis. Guid. Pap. in proprijs terminis 187. & nouissimè Rodriq. in sua summ. cap. 42. p. 1. Nauar. consil. 5. & 7. de præb. Greg. Tholosan. in institut. benefic. cap. 11. num. 10. in fine, Valasc. decis. 60. num. 12. & 13. p. 1.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Factum non præsumitur, nisi probetur.*
2 *Iuramentum obtinet vim plenè probationis.*

Capellani quomodo debeant probare celebrationem Missarum Episcopo visitante.

RESOLVT. CCCXLIV.

1 FVit aliquando dubitatum, quomodo sit facienda probatio super celebratione Missarum, si fundatoris hæres dicat, Missas non esse celebratas per capellanos: clarum enim est in iure, capellanos ad hanc probationem teneri, & consequenter si non probauerint, relictum eius contemplatione nō debetur, vt voluit Bal. in l.3.num.3.ff.de condit.& demonst.Corn. in consil.75.num.13.vol.3. Crauet. in consil.171. num.15. & in cons.226. colum. fin. hoc enim est quid facti, secundum Gaspar.Thesaur.quæst. 87. quod non præsumitur, nisi probetur, secundum Mascard.de probat. lib.2. conclus.732. & capellanus tenetur probare conditionem impletam, vt legatum contemplatione Missarum relictum habeatur, l. hæredi in fin.ff. de condit. & demonst. Paris.consil.26.num.20.lib.4.

Hoc igitur supposito, ex parte capellanorum
2 dicebatur esse standum eorum iuramento pro plena probatione, cum iuramentum vim plenæ probationis obtineat, secundum Bar.& reliquos communiter in l.nam,& postea ff.de iureiuran. Panorm. & Dec.in rubr.de probationibus, quibus addi poterit in proprijs terminis dec.Guid. Pap.614.Hæres verò dicebat, non esse standum eorum iuramento, quia erant testes in causa propria, contra l.nulli C.de testibus,& ad decisionem Guid. Pap. respondebatur, quod loquitur in re minima, & secus esse si agatur de re magna, prout hic. Item dicebatur, quod Guid. Papæ intelligendus est in alio sensu, quàm communiter capitur, quia ibi non dicitur, standum esse iuramento super celebratione Missarum, sed super solutione legati, & ita fuisse pariter iudicatum, scilicet non esse standum iuramento super ista celebratione testatur Thesaur. in cit. decis. 87. quam nota.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest compellere Capellanos ad celebrationem Missarum, nisi euidenter de onere appareat, & quare.*

An in Capellania, in qua adest pinguis redditus, præsumatur quod adsit onus celebrationis Missarum.

RESOLVT. CCCXLV.

PRo huius quæstionis dilucidatione supponatur in facto, quod in aliqua Ecclesia cathedrali, vel collegiata reperiantur capellæ cū pinguibus redditibus, ac sufficientibus ad celebrandum aliquas Missas, veruntamen beneficiati negant ad illas teneri, ob id præsertim, quo de earum onere minimè apparet, eo magis, c cum Episcopus visitauerit, describi non fecit visitatione, quare fuit dubitatum in hoc casu an possit Episcopus compellere Rectores ad liquas Missas celebrandas pro quantitate re dituum,& respōdi, quod non, per regulam iuri quod quælibet res in dubio præsumitur libera nisi probetur serua, l.si altius C.de seru.& aqu vnde in dubio res præsumitur allodialis,& sic l bera, nisi probetur feudalis,& consequenter s ua, Alex.consil.129.vol.1.Dec.consil.269.nu. consil.360. num.4. consil.468. num.6.& 7.co sil.498.nu.2.& 3.Grauet.cons.111.nu.9.Bello consil.10.Cephal.consil.4.nu.30.vol.1.Menoc consil.1.num.10.vol.1.Afflict.decis.277. in fi & in dubio fideicommissum vti quædam res i ducens seruitutem in se, non præsumitur ni probetur, Roland.cons.59.nu.15.vol.3. Bursa cons.97.nu.1.Abb.consil.31.num.9. Quare in dubio est pronunciandum non extare fideicom missum, Dec.cons.593.Oldrad.consil.21.Alcia cons.559.Soccin.iun.cons.285.vol.2.Siluan.cō sil.64.num.19.Alban.consil.31.num.9.Vnde re deundo à quo digressi sumus, dico, præfatum c nus celebrationis Missarum cum non appare euidenter, præsumendum non esse,& consequer ter non posse Episcopum compellere Rectore ad Missas celebrandas.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam supe omnibus existentibus intus suam diœcesin*
2 *Episcopus potest visitare omnes Ecclesias, & personas sibi subiectas.*
Limita, num. 3.

Qui Capellani visitari ab Episcopo non possint

RESOLVT. CCCXLVI.

1 QVamuis de iure Episcopi habeant intentionem fundatam visitandi omnes d eius diœcesi vulgato tex. in cap. o nes Basilicæ 17. quæst.4. cap. omnes Princip de maiorit. & obedient. c. cum Episcopus d offic.ordin.lib.6. quod adeò est verum, vt pr cedat etiam si iurisdictio competat Prælato i feriori ex fundatione, vt fuit resolutum per R tam in vna Abulen.iuris visitandi 20.Nouem 1600. coram Ludouisio, vbi facultas visitan tributa Episcopo ex dispositione Concil.Tr sess.22. c.8. de reformat. cùm intelligi debe cumulatiuè,& non priuatiuè ad Episcopum, c tra quem debet esse expressa prohibitio, vt e censuit

Digitized by Google

tuit Sacra Congreg. eiusdem Concilij proinde admittitur ad visitandum.

Communis enim, & trita est iuris cõclusio, vt
2 supradixi, Episcopum de iure communi habere intentionem fundatam, vt possit visitare omnes Ecclesias, atque personas sibi subiectas cap. 1. §. hunc autem, & ibi Gemin. de censib. Soc. de visitatione col. 4. nu. 4. vers. decimo quæritur, & subiectę præsumuntur quæcunque ecclesiæ existentes in sua diœcesi, Rota in decis. 186. n. 1. p. 1. diuers. quinimo propria auctoritate visitare potest etiam Ecclesias exemptas, quando non habent specialem exemptionem, quoad visitationem, cũ exemptio, quoad visitationem non comprehendatur sub generali concessione exemptionum facta ad fauorem alicuius Ecclesiæ, Rota in decis. 2. de censibus in antiq. Achill. in decis. 2. de exemptione, sed illa firma remanet Episcopo, Socc. in tract. lib. 6. quæst. 14. nu. 16. Rota diuers. d. dec. 186. nu. 2. par. 1.

3 Verumtamen si Ecclesia, vel personę ecclesiasticæ reperirentur particulariter exẽptæ, quoad visitationem Episcopus illam visitare nequit, nec aliam quoque illi vnitam, cum ratione vnionis fortiatur eandem exemptionem, & consequenter Ordinarius non posset clericos ibidem existentes corrigere, Achill. dec. 1. de exemptionibus, & in decis. 15. de priuil. Card. Put. in dec. 195. lib. 3. & ita censuit Rota in vna Piscien: seu nullius iurisdictionis 7. Maij 1582. corã Gipsio, quæ loquitur de Ecclesia Parochiali vnita cuidã Abbatiæ Congregationis Casinensis, quæ habet priuilegia ampliſſima exemptionis.

Vnde redeũdo, vbi digressi sumus, dico, quod si Cappellani non reperiantur aliquo modo exẽpti, poterũt visitari ab Episcopo, Quare Cappellani tricenium, quæ aduersis ventis agitatæ in partibus suarum ciuitatum commorantur, si exempti non sint perinde, ac alij viatores, & transeuntes ab Episcopo visitari possunt, ita Nauarr. consil. 4. de foro competent. & Sayr. in decisio. 1. eod. tit.

Et idem dicendum quoque est in Cappellanijs Regijs, qui nisi habeant specialem exemptionem subsunt Ordinario, & consequenter poterint ab Episcopo visitari, vt fuisse in Rot. decisum patet aperte in decis. 736. part. 1. diuersorum, quam non tabis ad intellectum tex. in cap. cum Cappella de Priuilegijs, De Cappellano maiore, vide Minad. in consil. 27.

SVMMARIVM.

1 *Cappellanus tenetur contribuere in translatione Altaris, ex quatuor medijs, de quibus nu. 2. 3. 4. & 5.*

5 *Contrarium fuit decisum ex duobus de quibus num. 7.*

8 *Respondetur contrarijs.*

An Cappellanus teneatur contribuere pro translatione altaris.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

1 PRima facie videbatur dicendum, quod sic ex pluribus.

2 Tum primo, quia secundum Rebuff. in prax. beneficial. tit. de dispensat. ration. ætat. num. 6. bona Ecclesiastica debẽt in tres partes distribui, scilicet, vt prima sit clericorũ beneficiatorum, secunda pauperum, tertia fabricæ, seu reparationũ Ecclesiæ, vt probant etiam tex. in cap. concesso, & sequent. 12. quæst. 2. Et ex hoc inoleuit communis praxis, qua cautum est omnes beneficiatos obligari ad refectionem Ecclesiarũ, in quibus beneficia obtinent cap. 1. & cap. de his de Eccles. ædificand. licet quando Rector esset pauper teneretur patronus, si adesset, secundum de Citadin. de iur. patronat. par. 6. artic. 5. num. 7. Lambertin. in eiusdem nominis tract. lib. 3. artic. 2. & 3. quæst. 7. Costa de remed. subsidiar. cap. 106. illatio. 2.

3 Tum secundo, quia olim secundum Canones aliquando tertia, aliquando quarta pars redditus deputabatur Fabricæ Ecclesiæ cap. decernimus, 1. quæst. 1. Ripa cons. 12. num. 2. Feder. de Senis cons. 217. Lopez in comme. ad leges Hisp. leg. 11. tit. 10. partita 2. Valasc. decis. 179. & de diuersis temporibus, in quibus diuersimodè distribuebantur bona ecclesiastica meminit Abbas in quæst. 4. sub num. 44. incip. Titius, & in cap. postulasti num. 4. de rescript. Felin. in ca. exceptionem num. 6. & seq. de except. Sot. de iust. & iure lib. 10. quæst. 4. artic. 10. & Rebuff. loco iam allegat.

4 Tum tertio, quia si ad hanc reparationem quandoque tenentur laici, secundum Hostien in tit. de eccl. ædifit. §. 1. dum ait, quòd in aliquibus regionibus laici de consuetudine opus fabricæ faciunt suis expensis, quę consuetudo iuuatur auctoritate iurium, quæ ibi adducit, & quod ipsorum laicorum interest cum ibi percipiant ecclesiastica Sacramenta, & Missas audiant, & maximè erit obseruanda, vbi non bene soluunt decimas cap. quicunque 16. q. 7. & cap. hæc diximus, & cap. filijs, & nepotibus eadem causa, & quæst. & quod compellendi sunt talem consuetudinem obseruare, arg. cap. ad Apostolicam de simonia, facit, quia consuetudo vim legis habet, l. de quibus ff. de legibus cap. fin. de consuetudine, l. 2. C. eod. & idem absque dubio si de contractu cum laicis circa hoc constet, quia pactis standum c. 1. c. 3. de pactis l. iurisgentium §. prætor ait ff. de pact. Vnde si laici, quanto magis Cappellani tenentur ad refectionem.

5 Tum tandem, quia secundum Nauarr. in consil. vnic. de Eccles. ædificand. quem refert, ac sequitur Sayr. in decis. 1. eod. tit. obtinentes pensio-

Digitized by Google

sionem super aliquo beneficio tenentur ad reparationem illius, igitur & Cappellani.

6 Cæterum præfatis minime obstantibus contrarium consuli, & iuxta meum consilium fuit seruatum, & mouebar præcipue ex duobus fundamentis. Primo ex cons. in proprij terminis Monaldi 88. vers. quo vero ad secundum vol. 2. quo cauetur non posse Episcopum cogere Cappellanum contribuere pro translatione Altaris.

7 Secũdo eo, quod deductis necessarijs pro substentatione Cappellani, nihil remanebat de fructibus illius Cappellæ cũ tenues erant, nec ascendebant ad ducatos quinquaginta, & de iure beneficiatus non tenetur ad reparationem Ecclesiæ, nisi quatenus superfint redditus beneficij deductis necessarijs pro eo, secuudum Panormit. in c. 1. nu. 2. & in c. de his n. 2. de Eccles. ædificand. & Cappell. Tholos. in dec. 400.

8 Non obstant contraria, quia loquũtur in obtinentibus beneficia Ecclesiastica.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Legatum factum capitulo, censetur factum Canonicis.*
3 *Diuisio quæstionis.*

An legatum factum capitulo cum onere erigendi Cappellanias possit diuidi inter Canonicos.

RESOLVT. CCCIII.

1 SVpponatur in facto, quod capitulo cuiusdam Ecclesiæ fuerat relicta quædam quantitas pecuniæ cum pacto, & conditione, quod singulis annis celebretur anniuersarium pro anima cuiusdam personæ, vel saltem erigatur altare, seu Cappellania cum onere celebrandi aliquas Missas: Quare fuit dubitatum an posset capitulũ dictæ Ecclesiæ illam pecuniam legatam diuidere inter Canonicos præsentes; & dubitationem nõ mediocrem mihi faciebant pro opinione affirmatiua conclusio illa, quod legatum factum capitulo censetur factum Canonicis secundum sententiam Panormitan. in cap. requisiti de testament. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 112. Facchin. lib. 5. iuris controuersiarum c. 41. Merenda cons. 28. num. 3. & seq. Brun. a Sole in suo repertorio in verbo legatum.

2

3 Cæterum hoc non obstante contrarium dixi; & ita fuit resolutum, quod scilicet pecunia hæc non sit diuidenda inter Canonicos, sed debet cõuerti in bona stabilia, se annuum censum iuxta terminos Clem. exiui §. cumque annui redditus de verb. significat. & sic debet seruari pro futuris Canonicis, ita Nauarr. consil. 8. de reb. Eccles. non alienand. Prax. Episcopalis in verb. alienatio num. 2. par. 2. D. Genuen. in suo Manuali Pastor. cap. 72. & mouentur per regulam iuris, qui sentit commodum de reg. iur. lib. 6. & per DD. quoque in cap. cum secundum Apostolum de præbend. Quare, vt supra dixi debet conuerti in annuos redditus, vt sic annui fructus perpetuo dentur illis, qui onus substinebunt.

SVMMARIVM.

1 *Quando deuotio Testatoris non est causa finalis, Missa potest in alio Altari celebrari.*

An Cappellanus possit celebrare Missas in alio Altare, quando causa finalis ibidem non fuit deuotio Testatoris.

RESOLVT. CCCIII.

LIcet, vt supra dixi, quando testator mandat celebrari Missas in tali altari, seu Cappella, ad quam constat habere deuotionem non erit licita loci designati mutatio, Nauarr. in Manuali c. 25. nu. 134. ad fin. versic. Sacellani Sebast. Medic. in Summa de acquir. & cõseruan. rer. domin. par. 3. Glos. 2. nu. 75. Spin. Guttier. & alij allegati per Ceuall. quæst. 686.

1 Tamen cessante huiusmodi coniectura, posset tam in vno loco, quam in alio Missa celebrari, cũ vtroque modo satisfiat animæ testatoris, cap. multi 4. dist. Lap. alleg. 35. num. 4. Duen. reg. 134. & est d. Rotæ per Cardinalem Seraphinum 9. Octobris 1595. Bergom. legati, vbi relictum monialibus del fine, vt celebrari faciant singulis diebus in d. Ecclesia Missam in remedium animæ ipsius testatoris, alias legatum deuoluatur, si contingat illas transferri ad aliam Ecclesiam, non poterũt priuari legato, si in Ecclesia ad quam sunt translatæ, Missa celebretur, cum eodem modo succurratur testatoris animæ in vno loco, quam in alio, maximè quia huiusmodi legata præsumuntur fieri intuitu legatarij, l. patre filium §. Tusculanos de leg. 3. Couar in cap. requisisti nu. 10. de testam. Cardin. Mantica de coniecturis vltim. voluntatum lib. 6. tit. 14. n. 18. & lib. 8. tit 6. nu. 23. Cephal. cons. 216. nu. 17. cum seq. lib. 2. & legatum pro dicendis Missis factum Sacerdoti censetur contemplatione personæ, non Ecclesiæ, & cum fuerit dictum in Ecclesia Monialium, talis dicitur ista, ad quam fuerunt translatæ, prout alias Bartolus consil. 26. nũm. 3. lib. 1. vbi de Ecclesia ædificanda in domibus testatoris, quæ poterit ædificari in ædibus permutatis, Soccin. iunior consil. 162. num. 22. & 26. lib. 2. & quia facta translatione ab habente potestatem, omnia iura pertinentia ad Ecclesiam, & translata, spectant ad illam, in qua fit translatio capit. & hoc diximus 16. quæst. 7. & ibi glosa Ioan-

Digitized by Google

Ioannes Andreas in cap. cum personæ col. 2. de priuileg. in 6. Lapus allegatione 68. cum alijs de quibus in d. decis. Rotæ per Cardinalem Seraphinum, & est dec. 1149. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *In successione Cappellaniarum computatio graduum fieri debet secundum ius Canonicum.*

Cappellania, quæ debet conferri proximiori, debet intelligi secundum computationem iuris Canonici.

RESOLVT. CCCL.

1 SVpponatur in facto, quod ex dispositione, seu præcepto defuncti Cappellania deberet conferri proximiori, quare fuit dubitatum, si debet fieri computatio secundum ius canonicum, an verò ciuile, & secundum ius Canonicum fieri debere voluerunt Balb. in decisio. 21. quia in beneficialibus, & Cappellanijs collatiuis non datur
2 successio nec delatio iure hæreditario cap. Apostolica 8. q. 1. neque in foro Ecclesiastico seruantur decisiones iuris ciuilis, quando ad inuicem sunt contrariæ, prout in specie concludit Ceuall. in quæst. 398. nu. 28. subdens tamen hoc procede re sine aliqua difficultate quando causa esset mere beneficialis, & fundator Cappellaniæ esset Clericus in sacris constitutus, quasi tunc potius videatur disponere, secundum regulas iuris Canonici quam Ciuilis, & dicit esse notandum, R fuisse iudicatum, & alibi non reperiri.

Quare in Cappellanijs, quæ fundantur sine auctoritate Episcopi, & quæ non habent requisita in beneficijs Ecclesiasticis, si vocentur Clerici cõsanguinei seu de familia dubia quo ad eos orta definientur per leges de maioratibus loquentes, prout in causis Hispaniæ late Gonzalez in regul. de mensibus gl. 5. in princ. nu. 34. Rota diuers. decis. 100. par. 2. nu. 6. vers. secundo non obstat Gomez in l. 4. Tauri num. 65. in fine, Molina de primo gen. lib. 1. cap. 7. num. 10. Guttier. qq. practic. c. 8. nu. 9. lib. 2.

Finis tituli Praxis Cappellanarum.

Praxis concursus Ad Eccclesias Parochiales.

SVMMARIVM.

1 *Concursus in collatione parochialis Ecclesiæ fieri debet.*
2 *Amplia primo, vt non possit per Episcopum remitti.*
3 *Amplia secundo, vt non sit tutus in foro conscientiæ, prouisus absque præfata forma.*

De forma obseruanda in prouisione Ecclesiarum parochialium ab ordinarijs.

RESOLVT. CCCLI.

1 EX Cone. Trident. sess. 24. cap. 18. de reformat. quando vacat Ecclesia parochialis debet fieri concursus iuxta formam dicti capituli, alias collatio erit nulla, & Papæ postea reseruatur, iuxta constitutionem Pij V. incip. In conferendis; forma enim non seruata, actus corruit, secundum Felin. in cap. cum dilecta de rescript. & in proprijs terminis de collatione beneficiorum; vide Cardin. Puteum in decisio 338. lib. 1. Than. in decis. 99. in manuscriptis.

2 Amplia, vt supradicta forma omitti non possit per Episcopum, etiam si vellet parochialem conferre personæ quantumcumque notoriè, doctæ, idoneè, & benemeritè, Fuscus de visitation. lib. 2. cap. 5. num. 10. Cenedus in collect. 15. ad decretum num. 5. Paris. de resignat. libro. 8. quæstio. 9. numer. 83. Gars. de beneficijs part. 9. cap. 2. num. 102. Vnde Congregatio Concilij censuit quod Episcopus, vacante Ecclesia parochiali, debet seruare formam examinis per concursum, licet velit eam Vicario conferre, & alias, quod Doctor, siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico, etiam in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit sibi prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali, Gonzalez glos. 4. nu. 90. Lessius de iustit. & iure lib. 2. c. 34. num. 82.

Amplia secundo, vt prouisus de Parochiali, non seruata supradicta forma, non sit tutus in foro conscientiæ, quia secundum Couar. in Reg. peccatum parte 2. §. 3. num. 9. non potest nec acceptari, neque retineri beneficium, non seruata forma requisita. Molina de iust. & iu. 1. tomo tractat. 2. disputation. 81. circa fin. vers. Ad dictum Inn.

Amplia tertio, vt debeat fieri prouiso per concursum, quamuis constet de reseruatione, vt quia beneficium vacet in mensibus Apostolicis, nam adhuc debent proponi edicta ab Ordinario, & facto examine ab eo, siue, eo impedito, ab eius Vicario, atque ab alijs Examinatoribus, non minus,

Digitized by Google

nus quàm tribus, in Synodo diœcesana deputatis, illi, qui fuerit ab Examinatoribus approbatus, & ab Episcopo electus, collatio Ecclesiæ a Papa fieri solet, & non alteri, ita Marescott. variar. resolut. lib. 1. c. 52. nu. 2.

Amplia quarto, vt dispositio Concilij procedat etiam in beneficio reseruato, vel affecto specialiter vigore indulti, seu priuilegij in fauorem S. R. E. Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum, vel etiam si eius Cura Episcopo incumbat, & per vnum, vel plures administretur: nam opinio Oldradi in cons. 67. num. 1. quod beneficium non dicatur curatum, quando Cura apud plures residet, tanquam repugnans Concilio, nō est tenenda, vt in specie Rota in vna Gerunden. Sacristiæ in dec. 48. nu. 8. par. 1. diuers.

Amplia quinto, vt Conc. locum habeat, quamuis beneficium vacet per resignationem in Curia dummodo resignatio sit simplex, vt per Marescot. l oco cit. nu. 6.

Amplia sexto, vt procedat etiam in beneficio reseruato, quod sit iurispatronatus ecclesiastici, vel mixti, quia nulla habita ratione patronorum, Ordinarius debet edicta concursus ponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere, cum fide approbationis, pro institutione à Summo Pōtifice facienda, sicut fit in alijs, quæ non sunt iurispatronatus: & ad hunc concursum admitti debent tam nominati à patronis, quam alij, vt cē suit Sacra Congregatio eiusdem Concilij in vna Florentina Parochialis de anno 1599. quam declarationem sequuta fuit Rota in d. Florentina de eodem anno 28. Maij coram Iusto.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia simplicia sunt conferenda absque concursu*

Concursus an debet fieri in beneficijs simplicibus.

RESOLVT. CCCLII.

1 REspondeo, quod quando beneficium est simplex, sufficit, quod conferatur idoneo, nec necesse est, quod fiat concursus ad effectum, vt magis idoneo conferatur, glos. in cap. monasterium 16. quæst. vltim. cap. 3. vers. quia in minoribus, vbi Abb. de iurepatronat. idem Abb. in cap. constitutus, il secondo, & ibi Franc. num. 4. de appellat. Caputaq. dec. 69. lib. 1. in manuscript. Crescent. decis. 12. de conces. prębend. Et idem velle videtur Concil. Tridentin. postquam in simplicibus nullam pręscribit formam examinis, & concursus, sed tantum requirit habilitates de iure communi necessarias, cap. 4. in fi. de reformat. sess. 22. & c. 13. sess. 7. sicq; tenuit Rota in vna Calaguritana reductionis motus proprij 29. Martij 1595. coram Card. Seraph.

SVMMARIVM.

1 *Concursus requiritur in omnibus beneficijs Curatis.*
2 *Limita quando beneficia Curata resignantur in manibus Sanctissimi ad fauorem.*

Concursus an fieri debeat, quando Curata beneficia resignantur in manibus Papæ ad fauorem.

RESOLVT. CCCLIII.

1 QVamuis in omnibus beneficijs Curatis regulariter locum habeat concursus, ita vt illorum prouisio minimè fieri absq; eo de-
2 beat, attamen quotiescunque resignatio Parochię fieret in manibus Sanctissimi (vt aiunt) ad fauorem certæ personæ, tunc enim minimè exigitur, & collatio subsequens erit valida. Cuius conclusionis ratio est, quia resignatio huiusmodi non inducit propriam vacationem, Cassad. in decis. 3. de renunc. Cardin. Puteus in dec. 357. nu. 1. volum. 1. & in decis. 314. nu. 2. lib. 2. Gab. in cons. 199. nu. 2. & sequent. vol. 2. Hartam. in consilio 22. Berculten. in cons. 91. num. 5. & sequent. vol. 1. & consequenter dispositio Concilij super concursu in ea locum non habet: sed resignatarius prouisus a Papa, vel obtinens mandatum de prouidendo in forma dignum, solum examinari debet absque concursu, iuxta decis. Rotæ 54. de conces. præbend. in antiq. & Gratian. in dec. Rotæ Marchiæ 158. quod examen iuxta termines decis. eiusdem Rotæ Romanæ, poterit delegari Rota in decis. 18. de conces. præb. in nouis. & si delegatus inuenerit esse idoneum approbari debet, vt pluries censuit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium interpretum eiusdem Concilij, & signanter in vna Aurien. Parochialis 3. Calend. Februarij 1565. & iterum in vna Illerden. 3. Octobris 1566.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vnitum non dicitur amplius beneficium.*
2 *Magis dignum, trahit ad se minus dignum.*
3 *Beneficia Curata vnita Canonicatui non sunt conferenda per concursum.*

Concursus an sit necessarius in prouisione Parochialis vnitæ Canoicatui.

RESOLVT. CCCLIV.

1 REspondi, quòd non, motus præsertim ex tribus vrgentissimis fundamentis.

Primo quòd præfatum beneficium minimè dici poterit parochiale, & consequenter in eius prouisione

Digitized by Google

tionem non esse necessarium concursum secundũ Hart. in conf. 51. vbi quoque dicit valere consequentiam, non est beneficium parochiale igitur non requiritur concursus.

Quod autẽ nõ sit parochiale, apertè demostratur ex duobus. Primo, quia beneficiũ vnitũ, amittit nomẽ, atq; naturam beneficii, secundũ dec. Rot. 11. de reb. eccl. non alien. in antiq. Hinc est, q; in impetratione debet exprimi principale, nec opus est exprimere vnitũ accessorie Rot. diuers. in dec. 786. part. 1. Menoch. de arbitr. lib. 2. casu 205 nu. 67. Paris. lib. 10. de resignat. q. 2. nu. 36. Azor. instit. mor. p. 2. lib. 6. c. 28. q. 2. Vnde habens Canonicatũ, cui sit vnita parochialis, debet residere in canonicatu, & non in parochiali, c. extirpande 5. quia verò de præben. & ibidẽ Panor, & Rebuff. notab. 4. & declarauit Sacr. Conc. Congregatio, quare attenditur tantum qualitas, & natura beneficij principalis, nõ autem annexi, gl. in clem. per literas, verb. ecclesias de præben. & ibi Card. q. 17. Rot. in dec. 114. n. 4. p. 2. diuers. nã vnitum assumit naturã consuetudines, & priuilegia principalis, cui est annexum, Nauarr. cõl. 6. de priuil. & in conf. 10. de maior. & obed. Gonzalez in regul. de mensib. gl. 5. §. 7. nu. 2. & per collationem principalis, habetur vtrunq; neq; est necessaria alterius collatio, glos. in verb. de iure in c. gratie de rescrip. in 6. Ferret. conf. 236. nu. 8. Et hinc est, quod dis introducta super beneficio, vt vnito, loon est lis super beneficio, vt fuit in Rota resolutum in vna Legionen. præstimonij, 16. Iunij 1595. coram Pamphilio, nec in beneficio vnito locum habet reg. de triennali, quia regula loquitur de possessore tituli beneficij & qui possidet beneficium, vt vnitum, non possidet, vt titulum beneficij, sed vt membrum, & prædium tituli, Paris. conf. 121. nu. 58. volum. 4. Sarnen. de triennali q. 8. Rebuff. de pacificis nu. 62. & 293. & pluries censuit Rota, signanter in vna Romana Sanctæ Priscæ coram Chisanen. & iterum in vna Beneuentana Sancti Festi 13. Ianuarij 1552. coram eodem, & tandem in vna Terdonen. Prioratus 13. Iunij 1594. coram Penna, quare cum beneficium vnitum desinat esse tale, proinde nõ est dubitandum, quin huiusmodi parochialis vnita Canonicatui assumat illius naturam, & qualitates, & consequenter non requiratur in illius prouisione concursus, sicut in cæteris beneficiis, præter parochialia.

2 Secundo per regulam iuris, scilicet, quod maius dignum trahit ad se minus, ad tex. in c. quod in dubiis, de consec. eccl. quare cum Canonicatus sit quid dignius parochiali, propterea attendi debet qualitas Canonicatus in prouisione facienda absque concursu.

3 Tertiò, quia ita declarauit Sac. Illustrissimorũ Cardinalium Congregatio, vt scilicet parochialis vnita Canonicatui, non sit conferenda per cõcursum, ita Galetus in sua Margharita electorũ cursum consciens, verbo parochus.

SVMMARIVM.

1 *Examinatores Synodales singulis annis in Synodo sunt eligendi.*

2 *Quando forma non potest præcisè adimpleri remittitur.*

3 *Constitutio inducens formam aliquo respectu inobseruabilem, actus absque, ea fieri potest.*

An si tempore, quo debet fieri prouisio per concursum, non adsint Examinatores Synodales, possit Episcopus deputare nouos Examinatores.

RESOLVT. CCCLV.

DVbitationem mihi pro opinione negatiua faciebant verba Sacri Concil. Trident. cap.
1 18. sess. 24. de reformat. quibus decernitur, Examinatores singulis annis in diœcesana Synodo eligendos esse, quare cum in casu, de quo agimus, præfati Examinatores non adsint, non poterit fieri dictus concursus.

Cæterum hoc non obstante, contrarium respondi, & animaduerti esse in praxi seruandum, motus præsertim, quod iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Placentina parochialis de Malpartida 29. Nouembris 1593. coram Litta, vt fuit dictum, quòd si eo tempore, quo debet fieri prouisio per concursum, non adsint Examinatores Synodales, de quibus loquitur sacrum Concil. Episcopus, non obstante forma Concilii, poterit deputare nouos Examinatores absque celebratione Synodi.

Cuius conclusionis, seu decisionis duplex est ratio, secundum Maris. lib. 1. var. resol. c. 52.

2 Prima est, quia vbi forma à lege inducta non potest præcisè adimpleri, tunc illa remittitur, secundum Rom. in conf. 433. num. 5. Aymon consilio 177. num. 1. Tiraq. de legibus connub. glos. 6. num. 6. 32. & 69. Roland. conf. 81. num. 25. & sequent. vol. 1. conf. 43. num. 36. & sequent. vol. 2. & conf. 30. num. 13. volum. 3. Alciat. in l. 1. nu. 41. ff. de lib. & posthum. & secundum eum, cùm Conc. loquatur cum præsuppositio, quod Examinatores Synodales existant, ergo cessante hoc præsuppositio, cesare debet eius dispositio.

3 Præterea, quia quando constitutio inducit nouam formam, & illa de facto non potest obseruari, velut quia non adsint personæ, vel qualitates requisitæ, sufficit, quod actus fiat eo modo, quo prius poterat, cap. quia propter, & ibi Abb. nu. 12. de elect. idem post Ioan. Andr. conf. 25. nu. 12. libro 2. & in cap. 1. numero 11. de election. Aymon consil. 17. num. 2.

Quare Episcopus, qui cum Synodalibus Examinatoribus, qui non dum sunt deputati, vel sunt absentes, aut impediti, non potest de parochialibus, vt Concilium disponit, prouidere,

Digitized by Google

poteſt per ſeipsũ Examinatores deputare, ſicut ante Concilium ei permiſſum erat, vt in cap. accepimus, & ibi gloſ. in verb. examinari, de ætat. & qualitat.

SVMMARIVM.

1 *Lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi.*
2 *In permutatione beneficiorum non requiritur concurſus.*

An concurſus requiratur in permutatione beneficiorum.

RESOLVT. CCCLVI.

DVbium mihi faciebat pro opinione affirmatiua. Primò quod cùm Concilium generaliter loquatur de concurſu faciendo in prouiſione parochialium, generaliter intelligi debeat, & conſequenter non debet in dubium reuocari, quo ordine Parochiales conferantur.

1

Cæterum hoc non obſtante, contrarium eſt habendum in praxi, vt ſcilicet ſi vacet Parochialis, permutationis cauſa, non debeat fieri examen per concurſum, quando permutatio fieret cum alia Parochiali ferè paris conditionis, ita Leſſius de iuſtit. & iure titul. de benefic. lib. 2. cap. 34. dubit. 16. Vgolin. lib. 2. de poteſt. Epiſcopi cap. 50. §. 3. Pariſ. lib. 8. quæſtio. 9. numer. 95. Vbald. de permutatio. benefic. quæſt. 20. Thominger. deciſio. 129.

2

Ratio eſt, ſecundum præcitatos, quia in ſupradicto caſu non eſt opus nouo examine, cùm per examen antiquum in primis collationibus vterque idoneus iudicatus ſit, ſecundum quod declarauit Sacra Congregatio Concilii ſuper d. cpit. aliàs fieret iniuria primis Examinatoribus, Rebuff. in prax. titul. de reſcript. in forma pauper. pro graduatis nu. 3. & 4. & in tractat. de priuileg. ſchol. priuil. 86. per tot.

Vnde Gonzales gloſ. 4. refert ſeruari in Curia quòd ſemel examinatus, & approbatus ad vnum beneficium ſimplex, non amplius examinatur ad aliud ſimile, idem eſt, ſi ſemel ſit approbatus ad Canonicatum, vel dignitatem in Collegiata, non amplius examinatur ad ſimilem canonicatũ, vel dignitatem in alia Collegiata; ſic ſemel approbatus ad curatum, vel canonicatum, vel dignitatem in Cathedrali, non vltra examinantur ad ſimile vel ſimilem.

Quod ſi fieret permutatio de curato, cum ſimplici beneficio, vel cum alia Parochiali, vbi maior exigeretur induſtria, tunc debet fieri examen per concurſum, vt colligitur ex Concil. & Leſſ. cit. loc. nu. 85.

SVMMARIVM.

1 *Concurſus non requiritur in prouiſione parochialis, quæ eſt de iurepatronatus laicorum.*
2 *Limitatur tribus modis nu. 2. 3. & 4.*

Concurſus an requiratur in Parochia, quæ eſt de iurepatronatus laicorum.

RESOLVT. CCCLVII.

1 POteſt prouideri Parochialis ſine concurſu, quando eſt iurispatronatus laicorum, nam tunc præſentatus à patrono, debet ſimpliciter examinari ab Examinatoribus deputatis, & ſi idoneus repertus fuerit, admitti, & inſtitui, vt probatur, ac diſponitur in eodem Sacr. Concilio ſeſſ. 24. cap. 18. de reform. verſ. quod ſi iuſpatronatus, & ita declarauit Sac. Congregatio Conc. per hæc verba *Speciale eſt in iurepatronatus laicorum, vt non requiratur concurſus in collatione Eccleſiæ Parochialis.* Et iterum examen per concurſum fieri nõ debet in vacatione Parochialis, quę ſit iurispatronatus laicorum, ſed ſufficit, quod deputatus à patronis examinetur ab Examinatoribus in diœceſana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur, prout ſtatuit Concil. Tridentin. in §. quod ſi iuriſpatronatus.

2 Limita hanc concluſionem quatuor modis. Primò vt procedat ſi patronus laicus vnum dumtaxat præſentat ſecus vero vbi ab eodem patrono plures fuiſſent præſentati, quia tunc inter eos debet fieri concurſus, vt declaraſſe Sacrã Concilii Congregationem refert Mariſc. lib. 1. variar. reſolut. cap. 52. num. 11. quę ſic ſe habet euenientę vacatione parochialium de iurepatronatus laicorum, quando plures ſunt prę ſentati, requiritur examen per concurſum inter ipſos prę ſentatos tantum, ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus denunciati ſunt, Epiſcopus eum eligat, quem cęteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum inſtituat iuxta decretum Concilii.

3 Secundò, quando Parochialis eſſet iuriſpatronatus mixti. ſ. partim eccleſiaſtici, & partim laici, de quo loquitur gloſ. in c. vnico de iurepacron. Mohed. in dec. 9. eodem Creſcent. dec. 3. & 5. & Achill. de Graſs. in dec. 2. eod. tit. nam tunc fieri debet concurſus, ſecundum Gonzalez gloſ. 6. nu. 135. referens ita declaraſſe Sacram Congregationem per hæc verba, videlicet: *Si Eccleſia Parochialis ſit iuriſpatronatus partim Eccleſiæ, partim laici, ſeruanda eſt forma examinis per concurſum hic poſita, quam Concilium præſtitit in conferenda parochiali, quæ ſit iurispatronatus, meri eccleſiaſtici, & idem dicendum eſt, quando patronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro vna tantum ad eccleſiaſticum.*

Ter-

Digitized by Google

4 Tertiò, quando iuspatronatus esset laicorum, non quidem ex constructione, fundatione, & dotatione, aut donatione, verum ex priuilegio, vel præscriptione, nam tunc secundum Concil. Trident. sess. 25. c. 9. de reformat. §. denique in eis cessare debent omnia, quæ de iurepatronatus dici solent, ita Gonzalez loco citato nu. 137.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur casus, in quibus cessat concursus*

Concursus quibus in casibus cesset.

RESOLVT. CCCLVIII

VLtra casus enumeratos in præcedentibus quæstionibus est animaduertendum, quod
1 cessat primo in beneficijs regularibus, quæ regularibus conferri debent, iuxta terminos cap. cum de beneficio de præbend. in 6. & decis. Rotæ 22. eod. in nouis, & censuit Sacra Congregatio per hæc verba, *Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficijs regularibus, quæ regularibus conferri consueuerunt.*

Secundò cessat in Vicariis, de quibus in clem. vnic. de offic. Vicar. & loquitur constitutio Pij Quinti 46. quod intelligendum est de Vicarijs non perpetuis, vel de vicarijs ecclesiarum parochialium alicui beneficio seu loco vnitarum secus de perse Garzia de benefic. par. 9. c. 2. nu. 298.

Tertio cessat, quando Parochialis esse litigiosa, quia tunc si alter collitigantium cedat, vel decedat, siue sit possessor Parochialis siue non, cùm ab Ordinario alter subrogari nequeat, ne multiplicentur collitigantes, nec collitiganti superuiuenti præiudicium irrogetur, cap. 1. & 2. lite pendente in 6. clem. 1. eo. tit. Paris. de resignat. lib. 2. q. 3. nu. 97. Propterea solet à Sede Apostolica aliquis gratiosè subrogari absque aliquo concursu, secundum Gonzalez loco cit.

Quartò, vbi cura animarum, quę in Ecclesia Collegiata est, exercetur per Canonicos vel Hebdomadarios, arg. tex. in cap. statutum de elect. & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij, Paris. lib. 8. q. 9. num. 94. Gonzalez d. glos. 6. nu. 158. Hugolin. de potest. Episcop. c. 50. §. 3. in fi. Add. Quarantam in sum. Bullar. in verbo Parochiarũ collatio quod expone secundum plenius annotata per præd. Addit. ad summ. Bullar. vers. Tertio quæritur, & Vgolin. etiã loco cit. vers. postremo ac per Garzia de benef. par. 9. c. 2. nu. 180.

Quinto cessat, quãdo Parochialis esset adeò exigui redditus, vt examinis per concursũ operã nõ ferret, aut nemo esset, qui se dicto examini quærat subijcere, aut ob apertas factiones, seu diffidia, quę in aliquibus locis reperiuntur, facilè graniores rixę, aut tumultus possent excitari, nam hoc casu poterit dictum examen omitti, vt disponitur in d. c. 18. Concilij §. sitamen.

SVMMARIVM.

1 *Concursus cessat, quando quis nolit consentire pensioni.*

De alio casu, in quo cessat concursus.

RESOLVT. CCCLIX.

1 QVando approbatus per concursum, & electus non vult consentire pensioni, quę à Papa super beneficio de tempore prouisionis reseruatur, tunc ipso sic recusante, Papa solet beneficium alteri conferre absque concursu, pręuio solo examine simplici ad curam animarum, cum derogatione expressa, vel tacita dicti Concilij, propter decretum irritans, Rota diuersorum decis. 48. part. 1. vbi dicitur, quod non sufficit, Papam habere notitiam dicti decreti, vt illi derogatum censeatur, neque secundum Mariscot. var. resolut. lib. 1. cap. 52. nu. 14. obstat quod approbato per concursum, sit acquisitum ius ad rem vigore dicti Concilij, Rota dec. 10. de iurepatron. in antiq. quia respondetur, quòd quando collatio spectat ad solum Papam, tanquam de beneficio reseruato, non dicitur acquisitum ius ad rem cõsiderabile, vt tenuit Rota in vna detursen. Parochialis 12. Februarij 1593. coram Penia, & iterum in vna Placentina Parochialis 13 Februarii 1585. coram Illustrissimo Seraphino.

SVMMARIVM.

1 *Qui non comparet in termino, post terminum non auditur.*
2 *Accusanti statuitur terminus ad procedendum in causa,*
3 *Ordinarius potest aliquem ad concursum admitti termino elapso.*
4 *In prouisionibus beneficiorum non circumducitur edictum.*

An Episcopus possit aliquem ad concursum admittere elapso termino.

RESOLVT. CCCLX.

1 VIdebatur primò, quòd non, ex pluribus. Primò, quia qui nõ comparet in termino, post terminum non auditur, l. si eo tempore Cod. de remissione pignor. Capyc. in dec. 82. vnde non contradicens in termino literarum edictalium, in materia iurispatronatus amplius non auditur, Old. cons. 3. Lambert. de iurepatron. libro 2. par. 2. q. 6. principali q. 26. Anton. resolut. 20. nu. 15. vol. 1. Costa de remed. subsidiariis c. 12.

2 Secundo, quia per tex. in l. si ea C. de his qui accusare non possunt, accusatori statuitur terminus ad procedẽdũ in causa, in qua si nõ prosequitur, post terminũ non auditur, vt voluit etiã Old. in cõs. 4.

Digitized by Google

Cæterum, præfatis non obstantibus, contrariũ est tenendum, atq; in praxi seruandum, vt scilicet
3 possit Ordinarius aliquem ad concursum admittere, non obstãte, quòd terminus ab eo præfixus sit elapsus, & aduersarius, qui comparuerat durãte termino, cõtradicat, nam ita fuit resolutum per Rotam in vna Calaguritana dimidij beneficij 22. Aprilis 1602. coram Ortembergo.

Cuius decisionis ratio est, quia interest Ecclesię eiusq; fauor est, plures oppositores concurrere, & hanc opinionem tamquam receptiorem, atq; de iure veriorem approbarunt Domini, arg. l. & si post tres ff. si quis cautionibus, quare si iudici circa iudicia data est potestas parcendi reo contumaci, eum expectãdo etiam post terminum actore etiam contradicente, cap. consuluit, & ibi gl. in verb. gratiam ac Felin. num. 1. de offic. deleg. quanto magis igitur hoc fieri potest in electionibus, prouisionibus, cæterisque extraiudicialibus.

4 Secunda ratio, quoniam in prouisionibus beneficiorum edictum non circũducitur, quemadmodum in iudicialibus, iuxta terminos decis. de Frãchis 400. ita glos. in cap. Ecclesia, il secondo, de elect. Inn. num. 3. Hostiens. num. 5. & Butrig. nu. 27. in cap. consuluit de offic. deleg. & fuit in Rota resolutum in vna Firmana Parochialis 6. Martij 1592. coram Illustriss. Pamphilio.

Quemadmodum etiam examen factum ante lapsum termini in edicto expressi nullo postea comparente, subsistit, Lambertin. de iure patronat. 2. par. 2. libri quęst. 6. art. 25. Garl. de benefic. par. 9. c. 2. nu. 326. atque ita fuit in Rota resolutũ in vna Carthaginens. Parochialis 9. Decembris 1588. coram Orano.

SVMMARIVM.

1 *Facultas faciendi concursum ad parochiales solum Episcopi competit, & eius Vicario. Limita in casu sequenti.*

Facultas faciendi concursum quibus competat.

RESOLVT. CCCLXI.

1 APertè patet ex Concil. Tridentin. cit. c. 18. vers. transacto, ibi ab Episcopo, siue eo impedito, ab eius Vicario, ex quo sequitur non posse fieri ab inferioribus Episcopo habentibus ius cõferendi, ita Germon. de indultis Cardinalium §. quibusuis ad finem, Zecchus de republica Ecclesiastica cap. 28. Parochis nu. 6. Paris. lib. 8. quæst. 9. nu. 96. referens, hoc sæpe fuisse declaratum per Sacram Cõgregationẽ Concilij Garl. de benefic. par. 9. §. 1. nu. 121. & tenuit Rot. in vna Foro Sempronien. Parochialis 15. Ianuarij, & 7. Maij 1593 coram Illustrissimo Mantica. & iterum in vna Taruisina iurisdictionis 17. Februarij 1595. corã Licta.

Limita non procedere in inferiore exempto, habente proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem, Flores q. 24. nu. 21. & Garl. loco citat. nu. 136. & declarauit Sacra Congregatio per hæc verba. *Commendatarius Abbatiæ habentibus iura Episcopalia, potest coram se, vel eius Vicario de Curatis vacantibus concursum facere, si modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi Examinatores.*

SVMMARIVM.

1 *Idoneitas consideratur nondum respectu scientiæ, verum morum.*

2 *Dignior dicitur etiam ille, qui ad rem, cui præficitur est aptior.*

Peracto concursu, quid faciendum per Episcopum.

RESOLVT. CCCLXII.

COncilium cit. loco §. peracto, dicit hæc verba, peracto deinde examine, denuncientur quicũq; ab his idonei iudicati fuerint, ętate, moribus, doctrina, prudentia, & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, & ex his Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit.

1 Et sic idoneitas consideratur nedum respectu scientię, verum morum, & ætatis, vnde licet quis esset magis idoneus scientia, non ideo præferendus est alijs, quorum mores sunt magis cogniti, & approbati, vt declarauit Sacra Congregatio per hæc verba, *Præferendus est minus doctus, modo idoneus, quando eius mores sunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur.*

2 Cuius ratio est, quoniam de iure non solum dicitur dignior, qui doctior est, verum etiam qui iuxta munus, & rẽ, cui præficiendus est aptior eius miuisterio apparet. Couarr. in reg. peccatum par. 2. §. 6. nu. 4. Lamber. de iure pat. par. 1. lib. 2. art. 1. q. 10. sub nu. 2. Sotus de iustitia, & iure lib. 3. q. 6. art. 2. concl. 9. Rodriquez in summa part. 1. c. 106 nu. 2. iuxta quam opinionem pluries cẽsuit Rota, signanter in vna Beneuentan. Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in vna Rauẽnaten. Parochialis 2. Decẽb. 1592. corã Illustriss. Arigonio & tandem in vna nullius concursus 4. Decembris 1600. coram Ludouisio.

Inter quæ connumeranrur primo notitia morum examinati, Verall. in dec. 406. par. 2.

Secũdo, qui habitat in loco beneficij, & potest residere, & prouidere necessitatibus Ecclesiæ, Couar. in reg. peccatũ p. 2. §. 7. nu. 4. Lãbert. in 3. par. lib. 2. q. 5. art. 17. in fi. Menoch. de arbitar. lib. 2. casu 201. nu. 154. Card. Puteus in dec. 395. lib. 3. & tenuit Rota in d. Beneuentana Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano.

SVMMARIVM.

1 *Ab electione Episcopi potest appellari.*

2 *Intellige, quando iudicium Episcopi est irrationabile.*

An

Digitized by Google

An ab electione Epiſcopi vnius ex approbatis in concurſu poſſit appellari.

RESOLVT. CCCLXIII.

1 LIcet pro iudicio Epiſcopi regulariter præſumatur ad tex. in c. in præſentia de renunciatione, & cap. paſtoralis de cau. poſſeſſ. & propriet. & ca. ſicut de ſentent. & re iud. ita vt eum, quem elegerit, præſumendum ſit fuiſſe idoneum, Gonalez ad regul. de menſib glo. 4. nu. 132. præſertim quando vita, mores, & qualitates electi erant ipſi nota, & de illis plenam notitiam habere potuiſſet Caputaq. deciſ. 406. par. 2. Put. deciſ. 395. lib. 3. & Concil. Trident. multum deferat Ordinario, quia ex varijs animi ſui motibus penſatis, & conſideratis omnibus ſupradictis ſe informare potuit, d. ca. in præſentia, Rot. deciſ. 29. num. 4. de reſcriptis in antiq. Achill. deciſ. 1. nu. 4. de confeſſ.

Verumtamen hodie per Conſtitutionem Pij Quinti, quæ eſt in viridi obſeruantia, & Rotam illam ſetuat, à dicto iudicio, ſeu electione Epiſcopi admittitur appellatio, & poteſt appellans prælectum prouocare ad nouum examen, & ſi ipſe in eo magis idoneus repertus fuerit, reuocata electione prima, ipſe Parochialem obtinebit, vt fuit per Rotam reſolutum in vna Detruſen. Parochialis 18. Decemb. 1581. coram Gipſio.

2 Quod intellige, ac declara, vt procedat, quãdo electio, ſeu iudicium Epiſcopi eſſet irrationabile, vt patet expreſsè ex verbis eiuſdem Conſtitutionis Pij Quinti, vbi non conceditur ſimpliciter appellatio, ſed tunc demum ſi Epiſcopus dolosè, & irrationabiliter iudicet, vt tenuit Rot. in vna Rauennaten. Parochialis 2. Decembris 1592. coram Illuſtriſſimo Arigonio, de qua irrationabilitate, & dolo Epiſcopi liquido, ac euidẽter conſtare debet, cùm dicta Bulla conditionaliter loquatur, ibi, *Conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio*, vt tenuit Rota in vna Paphilonen. beneficij 1577. 17. Maij coram Illuſtriſs. Blancheito, & iterum in vna nullius Parochialis concurſus, 4. Octobris 1600. coram Lodouiſio.

Iudicium autem Epiſcopi fuiſſe irrationabile ex coniecturis apparere poterit, præſertim primò ſi elegerit eius familiarem, ſiue conſanguineum, vt fuit reſolutum in vna Ciuitatis Caſtelli Parochialis coram Orano.

Secundò, ſi reiectus erat Doctor, & vnus ex compatronis, vt fuit dictum in vna Aretina Parochialis.

Tertio, ſi electus fuiſſet familiaris, & Secretarius Epiſcopi, & minus doctus, quã excluſus, vt fuit dictum in vna Dertuſien. Parochialis 18. Decembris 1581. coram Gipſio, & iterum in vna Tuden. Parochialis 28. Aprilis 1603. coram Sacrato.

SVMMARIVM.

1 *Edictum eſt de ſubſtantia concurſus.*
2 *Edictum debet remanere affixum ad valuas Eccleſiæ per decem dies.*
3 *Terminus decem dierum poteſt prorogari.*

De edicto pro concurſu in prouiſione parochialium.

RESOLVT. CCCLXIV.

1 EDictum eſſe de ſubſtantia, atque de forma in concurſu Parochialium apertè patet ex verbis Concilij loco ſæpius citato.

2 Quòd adeò verum eſt, vt ſecundum Zerol. in prax. Epiſcop. in verbo parochia, debet remanere affixum ad valuas Eccleſię per ſpatium decem dierum, argumento eius, quod Bar. ſcripſit in conſtit. ad reprimendum in verb. publice, Marãt. in ſpeculo 6. par. memb. 1. nu. 96. licet poſſit differri vltra alios decem dies, vt diſpoſuit Pius V. in Bulla ſupracit. & Conc. Cuſent. prouint. ſeſſ. 3. fol. 75. & Mediolan. fol. 9. col. 1. diſponunt, quod per decẽ dies vltra alios decem dies poterit prorogari, ſed non vltra.

Secundo, quia, vt examen factum in concurſu iuxta diſpoſitionem Sacri Conc. valeat, debet conſtare de die propoſiti edicti ad finem, vt ſciri poſſit an intra terminum, vel poſt fuerit examen factum, quod videtur neceſſarium ad dicti examinis validitatem, cũ terminus ille, qui iuxta Concilij diſpoſitionem præfigitur, ſit ad conuocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo tranſacto, non prius debeant examinari, ne per præuẽtionem vnius alij ſupplantentur, vt reſoluit Rota teſte Seraphino in dec. 1148. par. 2. nu. 4. & iſta non eſt forma ad effectum, ſed præciſa, vt fuit reſolutũ in vna Volaterana Parochialis, 20. Maij 1591. coram Gipſio.

Eſt tamen notandum in praxi, quod Epiſcopus terminum decem dierum in edicto prefixum prorogare non poterit, niſi ex cauſa, quæ erit probabilis, vt ſi qui deſcripti fuerint, legitimo impedimento detenti fuerint, huo minus præſtituto tempore ad concurſum acceſſerint, vt habetur in Archiep. Bononien. par. 4. tit. de examine per concurſũ fol. 247. quæ diſpoſitio fundatur ex Synodo prouinciali.

Finis tituli Praxis concurſus ad Eccleſias Parochiales.

PRA-

Digitized by Google

PRAXIS PENSIONVM.

SVMMARIVM.

1 *Verbum liberi, importat, quod deductis oneribus ordinarijs centum ducati remaneat absque diminutione.*
2 *Valor ducati intelligitur in loco cõsuetudinis.*

Clausula in pensione super Parochiali, dummodo centum liberi remaneant Rectori, quomodo intelligatur.

RESOLVT. CCCLXV.

VIa super Parochialibus, iuxta mentem Conc. Trident. sess.24.de refor. c.13. vers. ad hæc in posterum pensio imponi non potest, quando non remanẽt ducati centum pro Rectore: idcirco dubitatũ fuit multoties, quomodo intelligenda sit clausula illa, quæ quotidie apponi solet, & respondi ex decisionibus Rotæ, quod prędata clausula operatur, vt probatio debeat esse concludens, ita, vt non sufficeret probari per coniecturas, secundum Balb. in decis.22. & consequenter per famam, Mohed.in decis.148. alias 3. de testib. in fin. & fuit resolutum in vna Clusina pensionis, 9.Decembris 1574.coram Lancellotto,& patet in decis.298. lib.1. diuers.& iterũ in vna Oppiden.pensionis, 3.Iunij 1585. coram Pamphilio, vt fuit etiã resolutum in vna Cutentina pensionis 27.Maij 1597. coram Licta, & facit decis.6.de concess.præben.in antiq.& iterum in vna Interinen.pẽsionis.23.Iunij 1602. coram Corduba, & fuisset appositа in concordia, quis teneatur probare, vide Rotam in vna Suanen.Parochialis 27. Nouemb.1595. coram Orano.

1 Verbum autem liberi in clausula, dummodo remaneant centum liberi pro Rectore annuatim importat, quod deductis oneribus ordinarijs, 100.ducati similes pensioni absque diminutione remaneant, Ruynus conf.219. sub num.3. lib.1.Collad.conf.47.num.9.Rota diuers.in dec. 268.vol.1.in vna Romana pensionis 20. Februarij 1576.coram Blanchetto.

2 Hæc autem clausula intelligitur prout ducati valent in loco beneficij, vt fuisse declaratum per Sacram Illustrissimorum Congregationem refert Marta de clausul. c.42.

SVMMARIVM.

1 *Clausula habita, vel non habita possessione in pensione quid operetur.*
2 *Clausula habita, vel non habita possessione, non operatur vltra duos, vel tres annos.*
3 *Limita vbi adesset legitima causa non adipiscendi possessionem.*

Clausula habita, vel non habita possessione in pensione posita quid operetur.

RESOLVT. CCCLXVI.

1 VT pensionum impositio effectum habeat, & ne pensionarij ipsarum commodo in aliqua temporis parte defraudẽtur, practicatur, vt in Bulla adijciatur clausula habita, vel non habita possessione, quæ clausula operatur, quod si beneficiatus, cui onus soluendi pensionem pertinet, non assequutus fuerit prædicti beneficij possessionem, nihilominus teneatur ad pensionem ipsam.

2 Verumtamen hæc clausula posita in reseruatione pensionis ex benignitate Rotæ, non operatur vltra duos, vel tres annos, vt fuit decisum, atque practicatum in vna Segobien. pensionis 4. Maij 1576.coram de Craſſis, faciunt deducta per DD.de Rota in decis.12.num.3.de præb.& fuit quoque dictum in vna Placentina pensionis 10. Maij 1581. coram Aldobrandino, quæ videtur regiſtrata in decis. 699. num.2. par. 1. diuersor. & iterum fuit quoque dictum in vna Tarraconen. pensionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino.

3 Declara primo, vbi subesset iusta, vel legitima causa non adipiscendi possessionem, alias secus. Rot.diuers.in decis.705. lib.3. & tenuit iterum Rota in vna Conuenarum de Curdellas 13. Iunij 1565. coram Oradino, & ratio est, quia pensio debetur ex fructibus beneficij, & ideo iniquissimum est, vt quis teneatur soluere perpetuò pensionem ex beneficio, quod adipisci non potuit.

Secunda ratio est, secundum Seraphin.in decis.66. vol.1. quoniam prædicta clausula fuit inuenta solum, vt obuiam iretur malitiæ eorum, qui differrent capere possessionem animo eludendi pensionarium, sed vbi cessat fraus, & constat per titularem non stetisse, tunc non debet operari contra mentem proferentis, & contra iuris dispositionem.

Nec quicquam facit iuramentum, quia regulatur secundum naturam principalis obligationis l.fi. C.de non num.pecun.c.quemadmodum, & cap. peruenit de iureiurando, Paris. conf.92. nu.41. vol.4. cum infinitis alijs.

Vnde quando lis non est calumniosa, & titularis bona fide succumbit, ad nihilum tenetur, secus quando non fuit processum in lite bona fide, & titularis malitiosè succumbit, tunc enim cessat benignitas Rotæ, & clausula extenditur vltra, vt fuit in Rota resolutum in vna Tarraconen.pensionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino, & alibi sæpè.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Aetas septem annorum requiritur ad pensionē.*

Qua ætate quis sit capax pensionis.

RESOLVT. CCCLXVII.

FVit mihi quæsitum, qua ætate quis esset capax pensionis & prima facie videbatur dicendum esse necessariam ætatem, quæ requiritur in beneficijs, scilicet 14. ann. vt in Concil. Trident. disponitur.

1 Cæterum hoc non obstante, contrarium consului, videlicet sufficere ætatem septem ann. pro cuius opinis corroboratione expenditur Gigans in tract. de pensionibus q. 13. Lanfranch. in decis. 22. Merend. cons. 29. qui voluerunt, quod quando reseruatur clerico, sufficiat ad pensionem cōsequendam illa ætas, quæ exigitur ad suscipiēdum minores Ordines, quæ est annorum septem, cap. nullus, à contrario sensu ponderatus, & ibi glos. de temporibus ordinationū in 6. Card. in Clem. vlt. col. ante pen. de ætate, & qualitate, vbi dicit, quod ad primā tonsuram sufficiunt anni septem, & ab inde supra conferri possunt alij minores Ordines. Vnde olim miniori infanti beneficium conferri nō poterat, cap. cum ex eo de rescript. Ratio erat ob incapacitatem recipiendi Ordines. Glos. & communiter DD. in cap. si annum de iud.

Est tamen verum, quod in supplicatione debet fieri mentio de ætate infantis: vnde pensio reseruata clerico infanti sine dispensatione, est nulla, propter verba assertiua in gratia, ibi. *vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia, &c.* tam cùm hæc non cadant in infante, propterea si non fieret mentio de ætate, reseruatio pensionis erit subreptitia, vt fuisse in Rota resolutum testatur Caputaq. decis. 318. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur rationes, cur solutio pensionis retardari non debeat.*

2 *Lite pendente super reductione pensionis, illa soluenda est.*

Clausula sine retardatione solutionis pensionis quid operetur.

RESOLVT. CCCLXVIII.

PRaxis signaturæ est, quòd in causa pensionum ecclesiasticarum, vbi titularis agere vellet contra pensionarium super inualiditate, siue excessiu pensionis, solet rescribi per eandem signaturam cum clausula sine retardatione solutionis pensionis, quæ clausula duplici ratione ponitur.

1 Prima, propter honorem Papæ, ne scilicet eius literæ, in quibus pensio mandatur solui, careant obedientia, secundum Staphil. de literis iustitiæ §. in primis num. 84. Gigans in q. 35. in fin. & in quæst. 62. num. 12. de pensionibus. Enriquez cons. 63. num. 4. cum seq. & ita tenuit Rota in vna Cusentina pensionis 6. Nouembris 1596. coram Corduba.

Secunda est ratio, vt obuietur malitijs, atque fraudibus soluere recusantium, nam de facili possent ferè omnes titulares ad euitandam solutionem pensionis, litem mouere pēsionarijs, Vestrus in praxi lib. 3. cap. vltimo, num. 1. Monald. cons. 42. volum. 2. Mariscott. lib. 1. var. resol. ca. 21. & fuit resolutum in Rota in vna Romana pensionis, 18. Iunij 1597. coram Illustrissimo Pamphilio.

2 Ex quibus rationibus deducitur, tiutlarem teneri ad solutionem pensionis, etiam lite pendente super reductione pensionis, quia pluries censuit Rota, quod adeo verum est, vt procedat etiam pensionario non existente in quasi possessione exigendi, litteris tamen expeditis, quia hoc casu possessio non est necessaria, & consequenter procedendum est ad præstationem pensionis, & hoc ob reuerentiam literarū Apostolicarum, vt pluries censuit Rota, & signanter in vna Romana pensionis 23. Martij 1576. coram Blanchetto, vbi fuit dictum, quod quamuis pensionarius non potuisset ostendere aliquam partitam receptionis pensionis, non propterea veniret excludendus, quin pendente lite, non esset manutenendus in possessione exigendi, vt fuit quoque resolutum in vna Tarraconen. pensionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino, & iterum in vna Lauden. pensionis 29. Aprilis 1599. coram Penia.

Quæ suprapesita cōclusio procederet etiam in translatione pensionis, què vigore facultatis literarū pensionarius trāsferre poterat, & titularis contradiceret, vt fuit dictum in vna Bononien. pensionis, 17. Maij 1593. coram Mellino.

SVMMARIVM.

1 *Coadiutus si decedat, antequam coadiutoria habeat effectum, sustinetur gratia concernens fauorem coadiutoris.*

2 *Pensio reseruata in collatione beneficij, remanet valida, quamuis collatio sit nulla.*

3 *Corroboratur nonnullis medijs conclusio præsens.*

An reseruatio pensionis facta super beneficio nulliter collato, censeatur quoque nulla reseruatio.

RESOLVT. CCCLXIX.

1 REspondeo negatiuè, quemadmodum diximus de gratia coadiutoriæ, nam si quis fue-

Digitized by Google

fuerit de ea prouiſus cum futura ſucceſſione, quamuis coadiutus moriatur antequam coadiutoria habeat effectum, tamen altera gratia futuræ ſucceſſionis remanet ad fauorem coadiutoris. Put. deciſ. 98. lib. 2. Gonzalez de alternatiu. gloſ. 5. §. 9. num. 56. vbi multis ſimilibus comprobat, & nu. 60. de beneficio collato per
2 Papam alicui, cum reſeruatione penſionis annuæ pro alio, ſi gratia eſt nulla, quoad prouiſū de beneficio, non idem erit in penſione, quæ debitur, ſi poſtea denuo impetretur per alterū nulla reſeruata penſione in illa ſecunda gratia collationis, cum non ſit inconueniens, quod eadem gratia pro vna parte ſit valida, & pro altera inualida Felin. in cap. ſedes num. 2. de reſcript.

3 Idem eſt, ſi in vna, & eadem ſupplicatione impetretur parochialis, & beneficium ſimplex, ſi enim gratia, quoad parochialem non habet effectum, non per hoc præiudicabit alteri gratiæ de ſimplici beneficio, quæ erit valida. Mandoſ. reg. 20. q. 9. num. 5. verſic. pro parte negatiua col. 2.

Etenim excluſio vnius partis, non facit excluſionem alterius in ſeparabilibus, & diuiduis l. 1. §. Trebatius de aqua quotid. & æſtiua, l. fin. C. fam. herciſcund. Bart. in l. græce §. illud nu. 3. de fideiuſſor. & quia ſunt plures gratiæ, quamuis ſub vnico contextu: vnde ſi non habet locū vna, non inferri debet ad aliam, vel quatenus ſit vna gratia, continet plura, & diuerſa, in quibus poteſt diuerſus effectus cōſiderari, l. ſcire oportet de verb. oblig.

Et faciunt, quæ dicuntur de pluribus narratis in commiſſione, ad cuius validitatem ſufficit vnum verificari, quamuis aliud non ſit verum, Felin. in cap. ex parte il primo, in verbo copula de reſcript. Bellamer. deciſion. 280. licet numer. 1. exemplo narrantis plura in libello, qui non tenetur omnia probare, Lap. alleg. 54. quidam coram numer. 6. verſic. item uon expedit, prout etiam dicimus de reſcripto auocatorio, in quo narratur paupertas, & res iudicata, nam valebit, ſi iuſtificetur ſola paupertas, quamuis non ſit verum adeſſe rem iudicatam, prout concludit in ſpecie Mandoſ. commiſ. 7. in fin. quæſt. 6. vbi, quod ita fuit in Rot. reſolntum in cauſa Colonien. matrimonij, licet ibi hoc fuerit concluſum, quia ex ſola illa cauſa paupertatis Papa remiſiſſet cauſam ad partes, cum ſemper conſiderandum ſit ſuper quibus ſe fundet Princeps, vel præſumatur ſe fundaſſe, quando plures cauſæ narrantur in reſcripto, quarum aliquæ ſunt veræ aliquæ ſubreptitiæ, Lap. allegat. 23. incip. Limitat. num. 6.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones accreſcunt intereſſentibus diuinis.*

2 *Nemo tenetur ad debita alterius.*

An contra Capitulum poſſit agi pro penſione, ad quam tenebatur Canonicus.

RESOLVT. CCCLXX.

SVpponatur in facto, pro huius quæſtionis dilucidatione, quod penſio eſſet reſeruata ſuper fructibus, & diſtributionibus alicuius Canonicatus, & propter abſentiam Canonici Capitulum iure accreſcendi recipiat fructus, vel diſtributiones quotidianas: quare fuit dubitatum, & à me quæſitum, an Capitulum teneatur dictam penſionem ſoluere, & cōſequenter poſſit agi contra eum aliqua actione, & dubitationem mihi non mediocrem faciebant pro opinione negatiua.

1 Primo, quod tēpore abſentię omnes fructus, ſeu diſtributiones accreſcunt intereſſentibus diuinis, c. 1. de cler. non reſid. lib. 6. Vnde Seraphin. in deciſ. 1239. tenuit non dari caſum, in quo diſtributiones quotidianæ dantur abſentibus, & mandatum de manutenendo in perceptione diſtributionum quotidianarum non eſt concedendum, neque in hoc iuuat conſuetudo, vt fuit per Rotam reſolutum in vna Baren. emolumentorum 19. Iunij 1595. coram Illuſtriſs. Seraphino.

2 Secundo, quia per tex. in ca. 1. de depoſito, & per tex. in c. 1. de ſolut. apparet, neminem obligari ad ſoluendum alterius debita, vnde cum penſio hæc ſit debita à canonico, igitur non poterit exigi à Capitulo.

Cęterum præfatis minimè non obſtantibus, contrarium eſt in praxi tenendum, ſcilicet Capitulum teneri dictam pēſionem ſoluere, quod adeò verum eſt, vt procedat etiam ſi penſionarius à Capitulo nunquam penſionem exegerit, vt pluries cenſuit Rota Romana, & ſignanter in vna Rom. penſionis 4. Iunij 1593. coram Litta, & iterum in vna Burgen. penſionis 29. Octobris 1591. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, quibus accedat Creſcentius deciſ. 3. de ſolut. vbi habetur, quod non valet contraria conſuetudo de facto, cùm ſit potius quædam vis: etſi Guttierez quæſt. 1. lib. 1. can. quæſt. in contrariam partem inclinet, prout etiam Nauarr. conſ. 1. de ſolut. contrarium tenet, licet poſtea in conſ. 3. eod. tit. ab opinione, quam prius tenuerat, receſſerit, & ſententiæ rotali adhæſerit. cuius cōcluſionis ratio eſt, quia penſio hęc non debetur penſionario propter ſeruitium canonici poſſeſſoris, ſed ex mera gratia Papæ, à quo ſuper fru-

Digitized by Google

fructib. & distributionib.d.pensio fuit imposita, & ob id ad illam percipiendam actio realis, & personalis datur, Guid.Pap.decis.576.Gigans de pensionib.quæst.55. Verall. dec.13.par.1.& in dec.302.par.2.idem Gigans q.39.& 43.vnde secundum Crescent.decis.3. de solut.hæc actio datur contra quemcunque successorem, qui acceptando beneficium onere pensionis grauatum se obligare censetur. Ex quibus omnibus liberè fatendum est, personam Canonici, illiusque seruitium nullius esse considerationis, proindè nec mors, nec absentia illius potest esse damnosa pensionario argumento tex.in cap. non debet de reg.iur.in 6.

SVMMARIVM.

1 *Pensio an debeatur fructibus non perceptis.*

Fructibus non perceptis, an teneatur quis ad solutionem pensionis.

RESOLVT. CCCLXXI.

DVbium mihi faciebat pro opinione negatiua, regula illa iuris, quæ desumitur ex tex. in l. eum qui ff. de auro, & arg.leg. vbi cum quid est, propter tale, cõsideratur illud, propter quod est. Quare cũ causa finalis impositionis pensionis sint fructus beneficij, vt patet, quoniã si beneficiũ esset modici, vel nullius redditus, vtique pensio imponi non posset, non entis enim nullæ sunt partes, l.non omnis ff. si cert.pet. Igitur fructibus non perceptis, non debetur pensio.

1 Cæterum hoc est in praxi tenendum, & ita consului, vt scilicet, quando pensio fuit assignata super fructibus beneficij, & fructus non potuerunt percipi ob sterilitatem, vel propter bella, aut alium casum fortuitum, & tunc beneficiatus non tenetur ad illius solutionem, quamuis reseruatio fit facta cum clausula, vt non possit peti remissio, etiam ob casus fortuitos, Castren.in conf.358.num.3. lib.5. Belleno.de charit. subsid.quæst.34. num.2. Felin. in cap. ad audientiam num.7. verfic. extat conclusio de rescr. Caccialup.de pension.quæst.16. in princ.Gig.in eod. tract. quæst.62.col.2. & tenuit Rot. coram Caputaquent. in vna Adiacen. pensionis 3. Nouembris 1557. vbi fuit hoc ampliatum etiam quando adest clausula, quod teneatur ad casus inexcogitatos, quia cum pensio assignetur super fructibus gratia taxationis, non est verisimile, quod Papa voluerit beneficiatum teneri de proprio, si fructus non percipiat. Et idem si adesset clausula de non petendo remissionem ex quauis causa, & occasione, etiam ob casus insolitos, quia non intelligitur de casibus insolitis, qui verisimiliter præuideri non possunt, de quibus Papa non censetur intellexisse, nec illis intelligitur renunciatum, Bart.in l. sed & si quis §. quæsitum num. 3. in fin. ff. si quis caution. Bal.in conf.119.lib.1. & conf.145. sub num.1. lib.3. Alex.conf.28.nu. 10.lib.1. & conf.107.num.16. lib.3.Corn.conf. 23. sub num.12. lib.2. Ripa in tract. de priuil.g. cau.pest.num.97. & 99. Purpurat.conf.465.nu. 17.& 18. Grat. conf.94. num.42. lib.2. Natta conf.256.num.5. Aym.conf.95.num.2. Tiraq. de legib.connub.concl.7.num.108. Roland.cõs. 45.num.16. cum seq.lib.3. Gail. pract. obseruat. lib.2.obseruat.23. num.20. Alciat. responso 49. tom.3.lib.8.

SVMMARIVM.

1 *Successor beneficij non tenetur ad pẽsiones præteritas, nisi factis diligentijs.*

Successor in beneficio an teneatur ad pensiones decursas tempore prædecessoris.

RESOLVT. CCCLXXII.

1 IN hac quæstione breuiter respondendo, dico non teneri, nisi præcesserint diligentiæ contra prædecessorem, ita passim obseruat Rota, & fuit tentum in vna Cęsaraugustana pensionis 13. Aprilis 1592. coram Cardinale Pamphilio, in qua fuit dictum, quod non factis dictis diligentijs contra prędecessorẽ, Rota nunquã voluit cõdamnare successorem ad soluendas pensiones decursas tempore prædecessoris per decis. Cassad. 3. num.2. & decis.4. num.3. de locat. Crescent. decis.3. de solutionib. Achill. decis.3.de pensio. Put. decis. vlt. in fin.de offic.Odrin. Anton. Augustinus in epitome tit. de solution. pension. §. 21.& tanto magis, quando pẽsionarius est hæres beneficiati, contra quem successor potest recurrere si soluisset ad notata per Puteum decis.189. num.4. lib.2. & quod pensionarius non sit reintrudendus ad totam summam debita, nisi factis diligentijs contra prædecessorem, fuit quoque resolutum coram Cardinale Blanchetto in vna Hispalen.pensionis 16. Decembris 1577.& rursus in alia Hispalen.sub die 5. Maij 1582.

SVMMARIVM.

1 *Pensio non debet excludere tertiam partem fructuum beneficij.*
2 *Vtile per inutile non vitiatur.*
3 *Ampliabic, quod de pensione diximus procedere etiam in translatione.*

Pensio in beneficijs simplicibus non debet extendere tertiam partem fructuum.

RESOLVT. CCCLXXIII.

RAtio est, quia præsumpta voluntas Papæ videtur esse regulariter, quòd pensio non excedat

Digitized by Google

cedat tertiam partem fructuum, vt testatur Gigans in tract. de pensionibus, quest. 9. num. 6. & 7. Staphil. de literis iustitiæ §. in primis num. 9. Tess. fori eccles. ca. 22. num. 31. Cassad. in decis. 2. num. 3. & sequent. de locato. Quorum opinio nititur æquitati, & rationi, secundum Rub. in decis. 29. Imo iuxta stylum Curiæ Romanæ a multis seculis seruatum, medietatem fructuum excedere non debere testatur Rot. dec. 1160. n. 1. & sequent. par. 3. diuers.

1 Bene tamen verum est, quòd pensionis reseruatio excedentis tertiam partem fructuum, non vitiatur in totum, sed quoad excessum tantum, & proinde pensio reduci debet ad ipsam medietatem, vel tertiam partem fructuum, ita Cassad. in decis. 4. num. 4. & 6. vers. & esto sine præiudicio de pensionibus, Cresc. in dec. 234. in manuscriptis lib. 1. & pluries censuit Rota, & signanter in vna Vicentina pensionis 28. Iulij 1591. coram Mantica.

2 Cuius decis. vera est ratio, quoniam in præsenti casu dicta summa est diuidua, quo casu vtile perinutile non vitiatur, c. vtile de reg. iur. l. sancimus C. de donatio. l. 1. §. similiter ff. de verb. obl. Bart. in l. grece §. 1. ff. de fideiussoribus Castrens. cons. 89. n. 1. vol. 2. Roman. cõs. 66. n. 1.

3 Ampliatur procedere etiam in translatione pensionis, nam translatio, sicut ipsa reseruatio est diuidua, & ideo si Papa tranrsferat pensionem quoad dimidiam partem fructuum, vsque ad eam partem, quæ nõ excedit translatio substinetur, vt fuit in Rota resolutum in vna Lucana pensionis 17. Febr. 1592. coram Orano. In his enim casibus gratia nõ fundatur super assertione partis, vt tenuit Rota in vna Romana grani de Iustinis 4. Nouembris 1573. coram Robusterio.

Finis tituli Praxis Pensionum.

PRAXIS VNIONIS BENEFICIORVM.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio dans formam resignandi, non habet locum quando resignatur beneficium pro illo vniendo fabricæ Ecclesiæ, nu. 2.*

3 *Episcopus an cogatur vnire beneficium fabricæ Ecclesiæ.*

An Constit. Pij V. incip. quanta Ecclesiæ Dei incommoda habeat locum quando resignatio beneficij fit ad effectum illud vniendi fabricæ.

RESOLVT. CCCLXXIV.

IN Collectaneis nonnulla reportaui in materia resignationis iuxta formam memoratæ Bullæ Pij Quinti, ac illam varijs modis ampliaui, & limitaui, verumtamen cùm in facti

1 contingentia fuisset à me quæsitum, si locum haberet, quando prefata resignatio fieret ad effectum vniẽdi fabricæ Ecclesiæ. dicebam, quòd non, quia Bulla loquitur de beneficijs resignatis ad effectum transferendi illorum titulos in alienam personam per viam prouisionis faciendæ per ipsum Ordinarium, & sic de illis beneficijs resignatis, quibus dantur successores, vt patet ex lectura eiusdem Constitutinnis, sed quando vnitur beneficium, non solum transfertur titulus, sed penitus extinguitur, ita vt perdat nomen beneficij, Rot. decis. 11. de reb. eccl. non alien. in atiq. Sarnen. de trien. quæst. 8. in princ. vers. tota difficultas. Maudos. reg. 19. q. 10. num. 2. & reg. 22. quæst. 13. numer. 19. & 20. Vnde cùm deficiat persona cessiontrij, non intrat Constitutio, prout in specie fuit decisum per Rot. coram R. P. D. Cantuccio 24. Octobris 1580. in vna Segobien. patrimonij, & per Cardin. Lancel. in eadem causa 28. Iunij 1581. cùm præsertim d. constitutio concedat Ordinarijs, vt admittant permutationes permissas à sacris sanctionibus, & Apostolicis constitutionibus;

2 ideo etiam extenditur ad istas vniones beneficiorum, quæ admittuntur pro fabrica ecclesiæ. Imo. in cap. cum accessissent col. 3. in princ. nu. 14. ad med. vers. & intellige, quod dixi de iuramento, de constit. ita vt etiam Episcopus cogatur vnire causa subsistente. Archid. in c. & temporis 16. q. 1. Mandos. reg. 12. num. 3. & 4. q. 6. & de alijs causis admittendi istas vniones idem Mandos. reg. 22. q. 4. nu. 4.

SVMMARIVM.

1 *Vnio non dicitur sortita effectum, nisi secuta fuerit possessio, nu. 2. qua non secuta, beneficium dicitur vacare, nu. 4.*

3 *Amplia in instituto ad iuspatronatus, qui non dicitur institutus, nec acceptasse institutionem Episcopi, nisi sequatur possessio.*

5 *Adducuntur ad corroborationem regulæ nonnullæ Rot. decisiones.*

6 *Ampliatur regula.*

7 *Limitatur nu. 8. & 9.*

Vnio

Vnio quando dicatur fortita effectum.

RESOLVT. CCCLXXVI.

1 HVius articuli examinatio vtilis est, atque summopere deseruit pro intelligentia duorum locorum, quorum primus est regulæ 12. Cancellariæ ab omnibus Summis Pontificibus fieri solitæ, in qua reuocãtur vniones, quæ suum non sint sortitæ effectum, & secundus est Conc. Triden. decretum sess. 7. c. 6. de reform. vbi vniones à quadraginta annis citra, quæ nondum sortitæ fuerint effectum, viribus carere debeant.

2 Quare præfatorum occasione fuit à me quæsitum, quando vnio dicatur sortiri effectum, cui quęsito respõdi, in primis oportere, vt sit sequuta possessio, secundum Mandos. in d. regul. quæst. 5. Hoied. de benefic. par. 2. cap. 3. num. 21. Garz. in eiusdem nominis tractatu, par. 12. cap. 2. nu. 281. Merend. conf. 29. num. 3. & sequen. Bomin. conf. 53. num. 6. & Mar. in conf. 3. num. 7. & 13. vnde per extrauag. Martini V. quæ declarat præfatam regulam, in quantum loquitur, nisi sortitæ sint effectum, debet intelligi, scilicet, quando non est sequuta possessio.

3 Quare semper exigitur possessio, vt quælibet res dicatur sortita effectum. Vnde in præsentationibus patronorum ad hoc, vt præsentationes dicantur sortiri effectum, nedum requiritur vt illarum vigore Ordinarius pręsentatum instituat, verùm etiam, vt institutus acceptet sequuta possessione, secundum Calder. in conf 12. de iurepatronatus. Caputaq. in decis. 13 r. num. 1. & 2. & idem in decis. 418. part. 2. Crescent. in decis. 5. de iurepatron. Rot. diuers. in decis. 147. num. 1. & in decis. 167. numer. 1. part. 1. Odrad. consil. 229. num. 2.

4 Vnde si constaret, possessionem minimè fuisse subsequutam, & superueniisset regula supraposita reuocatoria vnionum, vnio ipsa reuocaretur, & succedente vacatione posset de beneficio, tamquam verè vacante legitimè prouideri. Mohed. in decis. 6. de priuilegijs. Rot. diuers. in dec. 1136. lib. 3. par. 3. Thanis. in decis. 45. licet alias de beneficio vnito non possit fieri collatio, secundum Gonzales glos. 5. §. 7. num. 25. Et ratio est, quia beneficium vnitum desinit esse beneficium, Rot. in decis. 11. de rebus Eccles. non alien. Cassad. in decis. 2. de vnionib. Caputaq. in decis. 349. nu. 2. par. 2.

5 Et Rota in vna Toletana beneficij de Vallecas 20. Nouembris 1592. coram Gipsio tenuit, quod vnio beneficij, quæ non fuit sortita effectum ante regulas reuocatorias Gregorij XIII. & Sixti Quinti est per illas reuocata, vt voluit quoque Acorambon. decis. 20. lib. 1. & iterum in vna Mediolanen. dismẽbrationis 16. Nouembris 1594. coram Orano, fuit dictum, quod vnio facta, quæ non est sortita effectum ante regulam Sixti V. reuocatur, quando non fuit facta ex causa necessitatis, sed voluptatis, vel vtilitatis; & iterum in vna Cæsaragustana fructuum 10. Nouembris 1595. coram Iusto fuit decisum supradictas regulas cessare, quando dismembratio fit pro dote Monasterij in augmentum cultus diuini. Puteus in decis. 331. & in dec. 337. lib. 1. & Achil. de Graff. in dec. 1. super regul. & eadem Rota tenuit in vna Conchen. erectionis 13. Aprilis 1592. coram Seraphino, vnionem, de qua agitur, non cadere sub regula reuocatoria vnionum, ex quo applicatio ista bonorum fabricæ locorum depopulatorum fit pro dote necessaria beneficij erigendi, & pro augmento cultus diuini. Mohed. in decis. 145. & Crescent. in decis. 2. & 3. de parochijs Fab. decis. 5. lib. 1. Puteus in decis. 341. lib. 1. Achill. dec. 397. Verall. in decis. 389. lib. 1. & Than. dec. 43.

6 Ampliatur, vt ad hoc, quod vnio dicatur sortita effectũ, non requiritur fructuum perceptio ex ipsa possessione capta, vt tenuit Rota in vna Perusina beneficij 1. Aprilis 1596. coram Blanchetto.

7 Limitatur quoque dicta regula vnionum, vt non procedat, quando vnio sit ex causa dotis, & necessaria alicuius loci, vel rei piæ, vt fuit resolutum in d. Cæsaraugustana dismẽbrationis fructuũ 13. Maij 1596. coram Iusto.

8 Item limitatur quando vnus ordo supprimeretur in totum, & eius beneficia alteri applicarentur, vt fuit pariter in Rota resolutum in vna Tirasonen Prioratus 17. Februarij 1595. coram Blanchetto.

9 Limita tertiò regulam non procedere quando saltem in parte vnio sortita fuerit effectum, quia tunc non intrat reuocatio, vt tenuit Rota in vna Burgen. vnionis, & Rot. in decis. 468. nu. 1. par. 1. diuers.

SVMMARIVM.

1 *Vnio de beneficio iurispatronatus facta absque consensu patroni, non valet.*

2 *Duplices sunt conclusionis rationes, de quibus nu. 3. & 4. per totum.*

5 *Consensus patroni an præsumatur, & an stetur assertioni Episcopi.*

Vnio de beneficio iurispatronatus an fieri possit absque consensu patroni.

RESOLVT. CCCLXXVII.

1 TEx. expressus in clem. vnica §. ad hæc de statu monach. qui confirmatur per Concil. Trid. in sess. 24. cap. 15. de reformat. in illis verbis, ibi cum patronorum consensu, vult requiri in vnione facienda de beneficio iurispatronatus consensum eiusdem patroni, vt voluerunt quo-

Digitized by Google

que Vital.Card.& reliqui communiter in clem. Si vna de reb. eccl.non alien. Socc.conſ.2. col.2. vol.3.Dec.in conſ.174.col.vlt.Abb.col.3.& alij in cap. cum acceſſiſſent de conſtit. Rocch. de iurepatronatus in verb.honorificum q.3. Lamber. in eiuſdem nominis tractatu lib.3.q.6.ar.2. vnde ſecundũ Rebuff.in cõſ.20. verſ.quinto reſponde tur, ſi per inferiorem à Papa facta eſſet vnio, oporteret probare nondum vnionem, verum etiam conſenſum collatoris, ſeu patroni præceſſiſſe.

2 Cuius concluſionis duplex eſt ratio.

3 Prima, quia vnio debet fieri vocatis his, quorum intereſt, alias non valet. Conc.Trid. ſeſſ.7. de reform.cap.6. Rot.diuerſ.in deciſ.133. nu.4. par.2.Azor.inſtit.mor. lib.6.c.28.q.14. Rebuff. in prax.tit.de vnionibus num.43.& fuit per Rota reſolutum in vna Theanen. beneficij Sancti Euſtachij 20.Maij 1587. coram Gipſio, & inter perſonas,quæ vocari debent connumeratur ipſe patronus, ſecundum Caccialup. de vnionib.art. 6.num.3.

Vnde ſecundum Panor.communiter receptũ in cap. cum dilectus in fin. de iurepatron. quem ſequitur Fel.in cap.venerabilis num.13. de exceptionib.vnio de beneficio iuriſpatronatus laicorum facta abſque conſenſu patroni, non facta de hoc mentione,eſt nulla, vt deciſum refert Caputaquenſ.in deciſ.346.par.3.Faſtol.deciſ.6.& fuit pluries per Rotam reſolutum,& ſignãter in vna Aprufina iuriſpatronatus 20. Aprilis 1584. corã Bubalo, & iterum in vna Tauriſana plebis coram eodem, & tandem in vna Romana iuriſpatronatus coram Illuſtriſſimo Millino.

Hinc eſt, quòd licèt per ſacrum Conc. Trid. ſeſſ.21.cap.5. de reform.fuerit diſpoſitum, poſſe Epiſcopum facere vniones perpetuas quarumcumque eccleſiarum parochialium, & aliorum beneficiorum cum Curatis propter eorum paupertatem, non tamen comprehenduntur beneficia iuriſpatronatus, vt cenſuit ſacra Congregatio, ſecundum Garſ. de beneficijs par. 12. cap. 2 num. 210.

Et Rota in vna Spoletana Cappellaniæ 29. Maij 1551. coram Capiſucco tenuit. vnionem factam per legatum de latere de beneficio iuriſpatronatus ſine conſenſu patronorum eſſe inualidam,cui accedat deciſio Caputa.in deciſ.350. p. 3.& per eũdẽ in præalleg.dec.346. p.3.habetur, vnionem factam de beneficio iuriſpatronatus laicorum, non accedente conſenſu omnium patronorum eſſe nullam.

4 Secunda ratio principalis eſt, quoniam in vnione conſideratur præiudicium patroni, cum per vnionem exeat de manu, & dominio ipſius, quia beneficium vnitum transfertur, ſeu conuertitur in naturam illius rei,cui fit vnio,& ei accreſcit. Alex.conſ.20.num.4.vol.1. Dec.in conſ.36. num.9. & poſt vnionem dicitur prædium illius rei,cui fit vnio.Caputaq.in deci.349.num.2.par. 3.& beneficium vnitum deſinit eſſe beneficium mediante vnione Oldrad.conſil.257. numer.15. Caſſador.in deciſio. 13. ſuper regulis Rot. in deciſ. 11. de reb. eccl. non alien.in antiquis. Gonzalez in regul. de menſib.gloſ.5. §. 7. numer. 2. 3.& 5.

5 Limita, vt conſenſus patroni non præſumatur,nec de eo ſtatur aſſertioni Epiſcopi, vt fuiſſe deciſum refert Creſcent.in deciſio.13. de probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Vnio abſque Capituli conſenſu facta, non valet.*
2 *Redditur ratio concluſionis.*
3 *Ampliatur concluſio.*
4 *Limitatur nu.5. & 6.*

Conſenſus Capituli an requiratur in vnione facienda.

RESOLVT. CCCLXXVIII.

1 VNio facta abſque conſenſu Capituli eſt nulla,tanquam forma non ſeruata. Bal.conſ. 322.vol.1.Soccin.conſ.15.num.15.vol.1.Et hæc nullitas poterit opponi à quocunque,cuius intereſt.Rot.diuerſ.deciſ.247. num.5. par. 1. Nam
2 conſenſus Capituli in vnione non tam fuit introductus in eius fauorem, cùm de eius præiudicio non agatur, ſed potius pro forma, & ſolemnitate,ne paſſim,& temerè fiat,ſecundum Simõcellum de decretis, in præfatione nu.54. Burſatus conſ. 185. nu. 14. volum. 2. Rubeus conſ.17. nu.4.Bondignus conſ.60.nu.7. Merend.conſ.17. num.5.& 8.

3 Amplia,vt huiuſmodi conſenſus poſſit interuenire etiam poſt vnionem. Alex.conſ.219.num. 16.17.& 22.vol.6. Soccin.conſ.15.vol.1. Mandoſ.conſ.30.nu.3.& in conſ.32.num.2. Pariſ.de reſignat.benefic.lib.8.q.10. Selua de benef.part. 1.quæſt.6.num.11.quicquid dicat Bnrſ.cit.conſ. 185.vol.2.

4 Nunc limita ſuprapoſitam cõcluſionem principalem,& primò,non procedere, vbi extat conſuetudo in contrarium, vt vnio fiat per Epiſcopum abſue conſenſu capituli,Fuſcus de viſitatione lib.2.c.26.nu.5.Caccialup.de vnion.art.6.nu. 10. Licèt hæc conſuetudo requiratur, vt ſit immemorabilis. Cardin.in clem.ſi vna de reb.eccl. non alien.Gambar. de auctorit. legat.lib.5. rubr. 1.de poteſt.legati in vniendo nu.109. Faſto.dec. 26.nu.2. Duen.reg.140.

Limita ſecundò, non procedere hodie, ſtante decreto Conc. Trid. ſeſſ.21.cap.5. vbi datur Epiſcopis facultas vniendi etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ita Nauarr.conſ.10.de offic. delegati.Nihilominus ſecundum Garſiam de be-

ne-

Digitized by Google

neficior. par. 11. cap. 2. nu. 158. contrarium est tenendum; nam dictum decretum Concilij requirit in vnione consensum Capituli, ettam si fiat ab Episcopis, tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, ex illis verbis, iuxta formam iuris, vt patet ex additione eiusdem Nauarr. loco citato.

Vnde Rota in vna Leodien. beneficij 23. Ianuarij 1593. coram Gipsio resoluit vnionē redditum Cappellæ, seu altaris factam parochiali ob paupertatem illius sine consensu Capituli esse nullam.

5 Limita secundo in vnione facienda per legatum, in qua non exigitur Capituli consensus, & decisum refert Rota decis. 1. & 2. de off. leg. in nouis Ægidius Bellamera dec. 513. Nauar. cōs. 10. nu. 1. de off. deleg.

6 Limita tertiò, vt multo magis non requiratur consensus Capituli in vnione facienda per Papam, seu ex eius commissione secundum Nauar. in citato cons. Garc. de cap. 2. nu. 151.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest vnionem facere in fauorē sui Capituli etiam ipsius Capituli consensu intercedente, redditur ratio nu. 2.*

3 *Limitatur conclusio nu. 4. & 5.*

Vnio an fieri possit per Episcopum Capitulo suæ Ecclesiæ Cathedralis.

RESOLVT. CCCLXXIX.

1 IN clem. fin. de rebus eccl. non alienand. hęc habētur: Quod si Episcopus (sui etiam Capituli accedente consensu) mensæ suæ, vel ipsi Capitulo aliquam duxerit ecclesiam vniendam hoc irritum esse decernimus, & inane, contraria quauis consuetudine non obstante.

2 Et ratio est, quia Capitulum cuius consensus in vnione requiritur, non potest in re propria authorizare, l. quod dicimus ff. de author. tut. & hac ratione non valet vnio facta ab Episcopo ipsi Capitulo, secundum Gabriel. consil. 186. lib. 2. licēt contrarium teneat Oldrad. cōs. 182. nu. 1. & cum opinione Gabriel. transijt etiā Monald. cons. 16. nu. 3. Beslon. cons. 6. nu. 4. & 7. Declaper. cons. 22. Alia ratio reddi poterit, quia Capitulum, & Episcopus fictione iuris vnā constituunt repræsentationem, c. quanot de his quæ fiunt à Præl. sine consen. cap. & consequenter vniendo Capitulo, censetur fecisse vnionem in eius personam.

3 Primò limita, ac declara procedere, quando vnio fieret Capitulo principaliter, & directè; secus verò quando in consequentiam, & indirectè esset in vtilitatem Capituli, quia tunc bene valeret vnio Rota dec. 1. de eccles. ædific. in antiq. vbi Capitulum ex vnione consequebatur in effectu vtilitatem releuationis ab onere præstandi quādam portionem, de qua ibi, Sed quia hæc vtilitas contingebat consequenter, & indirectè, & ideo valida fuit vnio, prout latius ibi deducitur. Et cum ista decisione etiam Domini transierunt, vt patet in decis. 133. num. 7. & 8. par. 2. diuers. Quicquid dicat Rota decis. 3. de reb. eccl. in antiq. Et per hæc limitatur regula supradicta de auctorizante in facto proprio, quemadmodum dicimus de tutore, cui licèt prohibeatur auctorizare in facto proprio, intelligitur principaliter, non autem in consequentiam, & secundario. Et ex his Rota in vna Segobien. præstimon. 24. Octobris 1580. coram Cantuccio decidit, quod licet vnio facta ad fauorem fabricæ, vertat in vtilitatem Capituli, cum mediante vnione prædicta Capitulum eximatur ob oneribus fabricæ, ad quæ de iure tenebatur, cap. fin. & ibi Abb. in fin. de his, quæ fiunt à maiori parte Capit. Idem Abb. in cap. 1. in 1. notab. de eccl. ædif. Nihilominus cum præfata vnio non fiat principaliter, sed in consequentiam ipsi Capitulo fuit resolutum fuisse validam.

4 Secundò limita, vbi vnio fieret alicui dignitati, vel præbendæ capituli. Rota deci. 786. nu. 4. par. 1. diuers. Gonzales glos. 37. nu. 25. quem refert Gars. de benef. in præcitata parte cap. 2. sub n. 171. referens obtinuisse in Sac. Congreg. Cōc. Trid. de mens. Septembris an. 1601. Quod vnio facta ab Episcopo Cauensi mensæ Capitulari de quibusdam beneficij simplicibus vigore Concilij Trid. sess. 24. de ref. c. 15. esset nulla, quia dictum Concil. non dat facultatem vniendi mensæ Capitulari, sed tenuibus præbendis singulorum capitularium, & aliud est Capitulum, aliud singuli de capitulo, Fel. in c. cum accessissent de const. nu. 22. quod tamen iuxta prędicta accipiendum videtur, vt etiam omnibus præbendis simul fieri possit dicta vnio, quia non ideo fit capitulo, seu mensæ capitulari, fauet Acor. institut. moral. par. 2. lib. 6. cap. 28. q. 17. in fine.

5 Tertio limita, quando in vnione, quæ fieret capitulo, interueniret consensus Apostolicus, vt optimè per Oldrad. in cōs. 262. in 1. col. iuxta fin. Bercolten. cons. 23. num. 4. & 5. Imola consil. 90. num. 6. practicabilia Rotæ in tit. de vnione num. 12.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta seminario ad hoc, vt valeat, duo sūt necessaria, nu. 3.*

2 *Redditur ratio decisionum.*

Digitized by Google

Vt vnio facta Seminario valeat, quæ requirantur.

RESOLVT. CCCLXXX.

EX mente Concilij Tridentini sess. 23. cap. 18. cuius verba sunt, *Quia ad Collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus, & ministris soluendam, & ad alendã iuuentutem, & ad alios sumptus, certi redditus sunt necessarij, &c. Iidem Episcopi, cum consilio duorum de Capitulo, &c. ex fructibus mensæ Episcopalis, & Capituli, & quorumcunque dignitatum, personatuum officiorum, prebendarum, &c. partem aliquam, vel portionem detrahent, & eam portionem sic detractam, nec nõ beneficia aliquot simplicia, cuiuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem (sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio) huic Collegio applicabunt, & incorporabũt.* Hactenus Sac. cõc.

2 Vnde vt valeat præfata vnio, duo sunt necessariò concurrenda, Primò requiritur, quod Seminarium fuerit actu erectum, & habeat actu scholares, & magistratus, vt censuit Sacra congregatio anno 1588. in vna Gienen. his verbis. *Congregatio Concilij censuit, vnionem nullam esse, & inualidam, cùm Seminarium non fuerit erectum, iuxta formam Concilij, vtpotè, nec magistris, nec scholaribus verè, & actu in eo existentibus.*

Et iuxta hanc opinionem pluries tenuit Rota Rom. & signanter in eadem Gienen. præstim. 17. Aprilis 1594. coram Illustriss. Blanchetto, & iterum in vna corduben. præstim. 6. Nouembris 1596. & tandem in alia corduben. præstimon. 7. Februarij 1601. coram Licta.

Quarum decisionum ratio est, secundùm Gonzalez loco cit. quia conc. Trid. dicit, quod vniones fiant dicto Seminario, & collegio, vt in illis verbis, *Huic Collegio applicabunt, & incorporabunt.* Sed sic est, quod ante dictam erectionem nõ adest collegiũ, qui fiat vnio, nec est in rerum natura, l. quidam referunt §. 1. ibi, quia hæres, ad quem sermonem conferat, in rebus humanis non est, ff. de iure codicill. ergo vnio fieri non potest, & si facta sit, non tenet, quia qualitas sine subiecto adesse non potest, l. 2. de vsufruct. l. decẽ ff. de verb. oblig. l. 1. ff. de vsufr. leg. & sufficit huiusmodi qualitatem ab initio fuisse verificatã, quare si simel bene facta vnione Seminario actu erecto, & habenti scholares, & postea desierint esse scholares in dicto Seminario, nihilominus valeret vnio, ex deductis per Panorm. in c. gratum de postul. præl. nu. 12. cuc chus in inst. maiorib. lib. 4. tit. 1. Mandos. de priuileg. ad instar causa 7. nu. 44. Azor. inst. moral. lib. 5. c. 22. q. 11. Et ratio est, secundum tex. in l. cum vxori c. qnando dies legati ced. quia sufficit, quod conditio in momento temporis fuerit adimpleta.

3 Secundò principaliter requiritur, quòd præfata vnio fiat cum consilio quatuor deputatorum duorum de capitulo, & duorum de clero, ex decreto eiusdem conc. loco cit. vt tenuit Rota, cæs. de Grass. decis. 132. & ita censuit Sacra congregatio eiusdem concilij.

Congregatio censuit vniones factas Seminario, absque consilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhiberi; minimè valere; & alia, Nõ valent. vniones simplicium beneficiorum facta irrequisito deputatorum consilio. Verum Episcopus non tenent sequi eorum consilium, vt censuit eadem Sacra congregatio his verbis.

Episcopi quatuor deputatos Seminarij debet adhibere in Consilium pro tota temporali administratione prædicti Seminarij, exceptis exactione, quæ ad solum Episcopus spectat, non tamen tenetur eorum sequi Consilium, & ita tenuit Rota in vna Mediolan. beneficij 5. Iunij 1596.

SVMMARIVM.

1 *Parochialis vnita Canonicatui non dicitur amplius parochialis.*

2 *Vna dignitas minus principalis vnita alteri principaliori remanet suppressa.*

3 *Vnio de beneficio extensiua tituli, & tollit omnia vincula.*

4 *Habens Canonicatum, cui est annexa parochialis, debet residere in Canonicatu.*

5 *Ad obtinendum Canonicatum, cui est vnita parochialis, non requiritur ætas viginti quinque annorum.*

An parochialis vnita canonicatui, subsit formæ traditæ à Conc. Trid. circa examen per concursum.

RESOLVT. CCCLXXXI.

REspondi, circa hoc consultus, præfatam parochialem non subesse dispositioni Conc. Trid. sess. 24. cap. 18. volentis parochiales non esse conferendas, nisi præuio examine per concursum, & motus fui ad ita consulendum ex pluribus.

1 Primò, quia nõ dicitur amplius parochialis, cum assumat naturam canonicatus, & consequenter eius, cui fuerat vnita, secundùm Oldr. in cons. 257. Cassador. in decis. 13. nu. 15. super regulis. Vnde secundùm Alex. in cons. 20. post nu. 4. vol. 1. quem refert Dec. in cons. 36. visis n. 9. beneficium vnitum conuertitur in naturam eius rei, cui fit vnio, & ei accrescit, arg. l. si ex toto ff. de leg. 1. & parochialis post vnionem dicitur prædium canonicatus. Gambar. lib. 5. de potest. legati nu. 139. Verall. in decis. 349. nu. 2. par 3. & ratio est, quia vnio operatur extinctionem, & suppressionem nominis, & tituli beneficij vniti, ita vt amplius beneficium dici non pos-

Digitized by Google

possit. Cassad.in decis.2.de vnionibus,& in dec. 13.super regulis.Put.in decis.6.de vnionib.Verall.in d.dec.249.par.3.Rot.diuers.in dec.758. nu.6.p.1. & in decis.133.p.2. diuers.

1 Vnde Rota in vna Illerden.pensionis 6.Martij 1595.coram Licta,& iterum in vna Compostellana prioratus 17. Martij 1597. coram eodem tenuit, quod quando vna dignitas minus principalis, vnitur alteri principaliori,illa mi-
3 nus principalis remanet suppressa, quia vnio de beneficio est extinctiua tituli, tollens omnia vincula Greg. Tholos.in instit. rei beneficiariæ c.10.nu.1. Hinc est, quod beneficium vnitum, nunquam dicitur vacare. Mandos.in reg.de infirmis q.10. neque posset permutari Feder.de Senis cons.195. Rot.in decis.1. de rer.permut. in antiquioribus Bisigneti, & in dec.3. eod.tit. in antiq.

Secundò,pro hac eadem opinione facit, quod attenditur tantum qualitas, & natura beneficij principalis, non autem annexi. Glos. in clem. per literas in verb. ecclesias de præbendis Rota decis.114.num.4.p.2. diu. Nam parochialis vnita canonicatui, assumit naturam, consuetudines, & priuilegia canonicatus, cui annectitur Per.de Perusio in tract. de vnione ecclesiarum cap.2.n.10.& 19. Nauarr.cons.6.nu.2.de verb. signif. Gonzalez glos.5.§.7.nu.2. Nauarr.cons. 10.nu.2.& 3. de maioritate,& obedientia.

4 Vnde habes canonicatum,cui est vnita parochialis, debet residere in canonicatu, & non in parochiali, cap. extirpandæ, vbi Abb.& reliqui communiter, de præb.& ibid. Rebuff.in 4.not. & ita censuit Sac.Cong.secundum Gars. de benef.par.12.c.2. nu.23.

5 Tertiò facit pro eadem sententia, quod ad Canonicatum,cui est vnita parochialis,non requiritur ætas vigintiquinque annorum, quæ in parochiali requiritur,vt censuit Sacra Congregatio,secundum Gars.cit.loco.nu.26. Vnde redeundo ad casum propositum dico,quòd parochialis vnita canonicatui, non subest dispositioni Sacri Conc.Trid.sess.24.c.18.vt censuisse Sacram Congregationem refert Gonzalez glo. 5.§.7.num.13.

SVMMARIVM.

1 *In vnione facienda, non est vocandus Rector beneficij, respondetur contrarijs,nu.2.& 3.*
4 *Ampliatur conclusio,& nu.5.*
6 *Limitatur, & nu.7.& 8.*

An citatio Rectoris sit necessaria in vnione facienda.

RESOLVT. CCCLXXXII.

EX eadem sæpius cit.clem.fin. vers.quod si Rector,de reb.eccl.non alien. firmata est
1 præsens conclusio, scilicet Rectorem beneficij non esse vocandum in vnione facienda, & ita quoque voluerunt glos. ibiddm verb. vocatus. card.q.1.nu.7.Inn.nu.12.Ancha.nu.5. Abb.pariter n.5.Vital.nu.8. Rebuff.in reg.de vnionib. glos.11. Rota diuers.in decis.133. par.2.nu.14. Gars.de beneficijs par.12.cap.2.nu.24.

Non obstat,quod vnio facta,non vocatis ijs, quorum interest, sit inualida, vt per Pet.de Vbald.in tract.de vnionibus c.5.in princ.concil.Trid.sess.7. cap.6. & Rot. diuers. in dec.33. par.1.Henriqez cons.99.nu.6.Anchar.cons.23. nu.6.Bombin.cons.70. nu.4.

2 Quia respondetur,quòd per vnionem non fit præiudicium Rectori, nec vllum interesse in eo cõsideratur, cùm vnio sortiatur effectum suum post mortem ipsius, cap.consultationibus de donationibus. Hoieda par.2.c.3.nu.9.& fuit in Rota resolutum in vna Segobien. præstimonij 24.Octobris 1580.coram Cantuccio.

Nec obstat Seraph.in dec.1459.nu.13.volentis vnionem beneficiorum esse inualidam,si fiat absque consensu possessorum, quia vltra, quod nihil allegat,hoc dicit per transennam.

3 Quam suprapositam conclusionem sic firmatam ampliat Gars.loco cit.procedere etiam in vnione facienda per legatum. Gambara de potest.legati rubr.1.lib.5. & fuisse per Rot.resolutum testatur Bellam.in decis.403.

4 Amplia secũdo,vt neque etiam plebs debeat vocari. Bor.in dec.345.nu.4. quam amplationem declara, quod si allegaret causam rationabilem ne fieret vnio, esset audienda,vt ex Rebuffo, & Hoieda tradit Garcia in eod.cap.2.n. 219. nam parochianorum interest bonum habere pastorem,ideo sunt legitimæ personæ in causa hoc respiciente, Pet.de Perus.de vnione c.2. Alex.de Neuo in cons.48. nu.7. & fuit in Rota resolutũ in vna Gerund. vnionis 20.Martij 1600.coram Sacrato.

5 Amplia tertiò, vt neque in vnione facienda per legatum, seu ex commissione Papæ, vocari debeat Episcopus, vt tenet Ripa cons.18.lib.2. licèt contrarium videarur velle Bellam.in dec. 512.& 513. Caput.in dec.350.nu.1. par.3.

6 Limita tex.in cit. clem.fin. non procedere, quando vnio fieret in monasterijs Religiosorũ, quia in illis debet fieri de eorum consensu, & proinde vocari debẽt secundum Cald. in cons. fin.de rebus eccl.non alien.

7 Limita secundò, quando fieret vnio totius ecclesiæ alteri ecclesiæ, sed si fieret alicuius iuris ecclesiæ,seu dismembratio,quia cùm requiratur consensus Rectoris viuentis, debet propterea vocari, ita Rot.in decis.1.de rebus eccl. nõ alien.in nouis.& in dec.vnica de his,quę fiũt à Prælatis. Card.cõs.65.in 2.col.post medium.

8 Limrta tertiò,quãdo vnio fieret Capitulo de aliqua ecclesia,quia tũc requiritur cõsẽsus Rectoris, ita Oldr.in cõs.262. in vlt.col.circa fin.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede vacante non poteſt vnire ſibi quodcunque beneficium.*
2 *Legatus à latere habet facultatem vniendi vti Epiſcopus.*
3 *Inferioribus Epiſcopis competit etiam facultas vniendi.*
4 *Epiſcopus non poteſt omnia beneficia ſuæ Diœceſi vnire.*
5 *Vnio fieri non poteſt ad vitam, neque ad tẽpus.*
6 *Parochialis Eccleſia in ſimplex beneficium conuerti non poteſt.*
7 *Ordinarius nõ põt diſmẽbrare beneficia curata.*

Quæ beneficia vniri poſſint per Epiſcopum virtute Conc. Trident.

RESOLVT. CCCLXXXIII.

IN ſeſſione 23.c.5.hæc ſunt. *Poſſint Epiſcopi, etiam tãquam Apoſtolicæ Sedis delegati, iuxta formam iuris, ſine tamen præiudicio obtinẽtium, facere vniones perpetuas quarumcunque eccleſiarum parochialium, & baptiſmaliũ, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem, & in cæteris caſibus à iure permiſſis etiã ſi dictæ eccleſiæ, vel beneficia eſſent generaliter, vel ſpecialiter reſeruata, aut qualitercunque affecta.* Concordat tex. in c.ſicut vnire de exceſſ.præl.cap.ſi autem de relig.domib. Rota in deciſ.1.& 2.de off.legat. in nouis. Rota diuerſ. deciſ.133.nn.20.par.2. quam facultatem competere etiam Vicario voluit Mohed. deciſ.3.de off.Vic.Gabr. conſ.200.nu.3.vol.1.quod intellige dummodo ad hoc habeat ſpeciale mandatum Pariſ.conſ.40.vol.4. Rebuff.in praxi tit.de vnionib.n.37.Sbroc.de Vic. Epiſc.lib.2. q.115.

Ampla ſecundò, huiuſmodi facultatem concedi quoque Capitulo Sede vacante, ſecundum Rebuff.de vnion.n.36.Azor.inſtit.moral.par.2. lib.6.c.28.& alios citatos per Garſiam par.12. c.2.nu.67.Licèt non poſſit Capitulum Sede vacante ſibi vnire, vt cenſuit Sac.Congreg.Conc. ſuper c.15.ſeſſ.24.de refor.his verbis. *Capitulum Sede vacante non poteſt ſupprimere quodcunque beneficium, & ſibi vnire.*

2 Amplia tertiò procedere in Legato à latere, quia cum in ſua prouincia ſit maior Epiſcopo, poterit in ſua prouincia vniones facere, quemadmodum Epiſcopus in ſua Diœceſi. Villadieg. de legat.q.9. num.82.Azor.par.2.lib.5.cap.29 quæſt. 14. Rota deciſ.459. in antiq. & deciſ.1. & 2. de off.leg.in nouis. Panor.in c.fin.de confirm.vtili, vel inutili,& in c.ſicut vnire, nu.3.& 6.de exceſſ.præl.& fuit in Rot.Rom.reſolutum, teſte Bellamera deciſ. 512.

3 Amplia tertiò, ſecundùm Bellam.in tract.de permut.benefic.p.1.q.2. nu.9. vt poſſint etiam inferiores Epiſcopi facere vniones, exiſtẽte cõſuetudine præſcripta: & ita cenſuit Sac.Cong. ſupra d.c.5.ſeſſ.21.his verbis. *Cenſuit Congregatio dignitati curatæ poſſe vniri aliam dignitatem ex cauſa paupertatis, iuxta hoc decretum.* & ſeſſ.24.cap.13. *Eamque vnionem facere poſſe Abbatem ſi ſibi hanc facultatem vniendi legitimè præſcripſit, aut ex priuilegio in eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta, iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem habet in omnibus, & per omnia, alioquin vnionem faciendam eſſe per Epiſcopum cum conſenſu ipſius Abbatis, & Capituli.*

4 Limita nunc primò, vt non poſſit Epiſcopus virtute præfatæ facultatis ſibi conceſſæ, omnia beneficia ſuæ Diœceſis vnire Oldrad.conſ.262. nu.2.Cacher.conſ.154.nu.6.Artaman.conſ.60. nu.5.& 9.& ſecundum Garſ.cit.loco §.1.nu.63. Ita declarauit Sac.Congreg. Conc.ſuper c.18. ſeſſ.23.per hæc verba. *Concilium non decernit, vt omnia beneficia ſimplicia vnianter Seminario, ſed aliquot, ideo vnio facta omnium beneficiorum non valet, vt alias decreui Congregatio.*

5 Limita ſecundò, vt non poſſit facere vniones ad tempus, ſeu ad vitam Mandoſ.reg. 12. q.6. Azor.d.lib.6.c.28.q.17. Zerula in praxi Epiſc. in verb.vnio.§.7.par.1.

Limita tertiò in terminis Conc.Trid. cap.9. ſeſſ.25.verſic.inſuper, vbi prohibetur Epiſcopũ beneficia libera vnire beneficijs, vel hoſpitalibus iuriſpatronatus.

Limita quartò in terminis eiuſdem Concilij ſeſſ.23.c.18.de refor.& ſeſſ.24.de ref.ca.15. ad beneficia ſimplicia, vt eadem Sac.Cõg.cẽſuit.ſ. dictũ decretũ c.15. nõ cõprehẽdere dignitates.

Limita quinto in terminis Cõcilij cap.9.ſeſſ. 14.de ref.vbi Eps nõ põt beneficia unius diœceſis unire beneficijs, ſeu locis alterius diœceſis.

Limita ſextò in terminis Conc. ſeſſ.24.c.13. de ref.vbi prohibetur unio beneficiorum curatorum fieri monaſterijs, dignitatibus, prebẽdis, ſeu alijs beneficijs ſimplicibus,& cenſuit Sacra Congeegatio per hæc uerba, Non ſolum unio parochialis eſt prohibita, ſed etiam aliqua pars fructuum earum uniri non poteſt.

Limita ſeptimò in terminis Conc.c.16. ſeſſ. 25.de ref.ubi beneficia curata in ſimplex cõuerti nõ poſsũt,& ita pluries declaraſſe Sac.Cõg. refert Garſ.loco cit.nu.87.per hæc uerba.

6 Prima, parochiales eccleſiæ in ſimplex beneficium conuerti non poſſunt, quod intelligendũ etiã in aliqua parte fructuũ ipſius parochialis.

7 Secũda, nec Ordinarius diſmẽbrare poteſt beneficia curata, ac unire beneficijs ſimplicibus.

Tertia, ibi, non conuertantur etiam pro parte, uidelicet ex parte etiam minori fructuum parochialis conſtituere beneficium ſimplex.

Quarta non poterit Ordinarius ſeparare ab eccleſijs parochialibus beneficia ſimplicia, ſiue oratoria, ſi illis vnita eſſent, etiam ſi illis ſeparatis parochiales non egeant.

PRA-

Digitized by Google

Praxis distributionum Quotidianarum.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Capitulum, quod possit vigore consuetudinis permittere canonicis absentibus per spatium 15. dierum percipere distributiones quotidianas, probatur ex tribus.nu.2.3.& 4.*
5 *Contrarium est verius, quod probatur ex tribus aliis, de quibus num.6.7.&.8.*

De consuetudine cuiusdam Capituli permittentis Canonicis absentibus per 15. dies percipere distributiones quotidianas.

RSOLVT. CCCLXXXIV.

1 TVit à me quæsitum, si esset iuri consona consuetudo cuiusdam Capituli Ecclesię Metropolitanæ, permittentis canonicis absentibus distributiones quotidianas perci pere per spatium præfati tempo-ris, scilicet 15. dierum: & pro parte affirmatiua debendi occasionem præbebat, quòd cùm quilibet sit moderator, & arbiter rei suæ. l. in re man data C. mandati, & iniquum sit, liberis hominibus rerum suarum administrationem tollere l. nō videt. si quis à parente fuerit manumiss. & iustū
4 est vnicuique suum committere. l. nemo exterus C. de Iudæis. propterea videbatur, quod si omnes canonici permitterent absentibus per spatium alicuius temporis percipere distributiones quotidianas, quod possent, ob id præsertim, quod est ius eis competens, vti singulis. arg text. in l. per fundum ff. de seruit. rustic. prædiorum.

5 Cæterum supradictis minimè suffragantibus, contrarium est de iure verius, vt patet apertè ex pluribus.

6 Primò, quia regulariter distributiones quotidianæ non nisi diuinis interessentibus dari solent cap. vnico de cler. non resid. in 6. Vnde absenti petenti distributiones, obstat exceptio non residētiæ, vt per Abb. & Anan. in cap. conquerente num. 4 de cler. non resid. & in cap. licet in 4. not. de præbend. Gemin. cons. 85. num. 18. Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 12. §. præterea, & fuit pluries per Rotam resolutum, & signanter in vna Carthaginen. fructuum 29. Maij 1595. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in eius dec. 1131. part. 2. & iterum in vna Caurien. fructuum 13. Martij 1592. coram Orano: hinc fuit resolutum in vna Baren. emolumentorum 19. Iunij 1595. coram eodem Seraphino canonicis absentibus nō esse concedendum mandatum de manutenendo in percipiendis distributionibus quotidianis.

7 Secundò quia non poterunt canonici retinere aut remittere, nam lex prohibet illis receptionē, prout declarat Gemin. in d. cap. vnico §. qui verò, col. fin. in verbo suas num. 10. & quod consensus canonicorum non possit facere, vt qui non interfuit diuinis, habeat distributiones quotidianas, concludit quoque Menoch. de arbit. casu 429. num. 6. in addit. vbi etiam dicit, quòd neq; statuto, aut lege hoc potest constitui, Nauarr. de horis canonicis cap. 5. num. 20. & cap. 21. num. 63. Gonzale. lib. 1. diuers. iur. argum. cap. 9. vbi quod nulla via possunt canonici donare distributiones quotidianas, aut de illis gratiam facere absentibus sequitur quoque Gratian. (licet cū quadam moderatione) lib. 1. disceptationum forensium c. 166. num. 36

8 Tertiò, quia secundùm quòd iudicauit Rota Romana in vna Hispalen. distributionū 2. Maij 1603. coram Coccino, neque totum capitulum, vt in casu nostro per consuetudinem posset concedere, quod absens lucretur distributiones quotidianas, etiam si per momentum temporis, dura uerit absentia, pro vt declarasse quoque Sac. Congregatio testatur Gratian. cit. c. 166. nu. 31.

SVMMARIVM.

1 *Regula est distributiones quotidianas deberi tantum præsentibus, & diuinis officijs interessentibus Ampliatur regula num. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. & 10.*
5 *Subampliatur tertia ampliatio, vt scilicet absēs percipiendo distributiones quotidianas, illas non faciat suas in foro conscientiæ.*

Casus in quibus canonici non lucrantur distributiones quotidianas.

RESOLVT. CCCLXXXV.

1 SIt pro huius quæsiti dilucidatione regula, quod distributiones quotidianæ non nisi præsentibus, & interessentibus statis horis, quibus diuina celebrantur, dari debent, cap. vnico de cler. non resid. in 6. Concilio Tridentino citat. sess. cap. 12. vers. distributiones vero.

2 Amplia primò, vt nec sufficiat adesse in ecclesia dum diuina peraguntur, sed oportet esse præsentem in choro, vnde non excusaretur canonicus quominus amittat distributiones quotidianas, etiam si adesset in ecclesia Missam celebrans priuatim extra chorum eo tempore, quo Horæ canonicales decantantur, secundum Gonzalez super reg. 8. §. 7. prooem. num. 181. Thes. fori eccles. cap. 13. num. 6. Piaseg. in prax. Episcopi fol. 129. num. 8. Galet. in sua margarita casuum conscient. fol. 81. Henriquez cons. 22. & ita declarauit

Digitized by Google

uit Sacra Conc. Congregatio per hæc verba, videlicet.

Qui tempore quo cantatur vna Hora in choro, Miſſam celebrat in eadem eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi Horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt, ſi verò iuſſus fuerit à ſuperiore, vt celebraret, tunc reciperet, ſuperior tamen debet cauere à tali iuſſione.

3 Amplia ſecundò, vt neque excuſetur canonicus, quominus diſtributiones amittat, ſi aſsociauerit Prælatum audientem Miſſam in alia eccleſia eo tempore, quo Horæ decantantur, Gonzalez loco citato num. 183. Artam. conſ. 91. num. 3. & ſeq. & Piaſeg. loco cit. & ita declarauit Sac. Congregatio per hæc verba.

Non poſſunt canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ nõ niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

4 Amplia tertiò, vt in caſibus, in quibus diſtributiones quotidianæ in abſentia non percipiuntur, non poſſint per capitulum remitti, aut donari ipſi abſenti Rota in vna Hiſpalen. diſtributionum 2. Maij 1603. coram Coccino vt refert Gratian. libro 1. diſceptationum forenſ. capitul. 166. num. 31.

5 Subamplia quod abſens illas ſic accipiens, non faceret ſuas in foro conſcientiæ, quod intelligas etiam de diſtributionibus, quæ currunt in illis tribus menſibus à Concilio conceſſis, d. cap. 12. verſ. præterea, non obſtante conſuetudine contraria, vt declarauit Sacra Congregatio, ſecundũ Galet. loco cit. num. 5.

6 Amplia quarto, vt neque debeantur intereſſentibus per modicum tempus, quia omnibus Horis intereſſe tenentur, atque per omnes Horas debet fieri compartitio diſtributionum clement. 1. de ætat. & qualit. iuncta gloſ. in verb. certis horis, & ibidem Card. quæſt. 6. quod etiam declaratum fuiſſe á Sac. Congregatio teſtatur Nauarr. conſil. 9. de cler. non reſid. & Piaſeg. loco ſæpius cit.

7 Amplia quintò, vt diſtributiones quotidianæ non poſſint percipi à canonicis abſentibus, & per ſubſtitutum eccleſię deſeruientibus, niſi expreſsè id priuilegio concedatur, vt conſuluit Calder. in ſuo eleganti conſ. 1. in 2. dub. de cler. non reſid. Fortun. conſ. 191. num. 4. & ſeq. Thoming. in cõſil. 31. & Galet. citato loco.

8 Amplia ſextò, quòd diſtributiones quotidianę nullo modo, nulloque pacto percipi poſſunt à nõ intereſſentibus quo ad portionem illam, præſertim quę Miſſis defunctorum, anniuerſarijs, aut officijs ſpecialiter eſt applicata, vt declarauit Sacra Congregatio Concil. ſecundùm Galett. cit. loco, & ratio eſse poterit ſecundùm Nauarr. in conſ. 13. de cler. non reſid. quia appellatione emolumentorum pro anniuerſarijs non continentur diſtributiones.

9 Amplia ſeptimò, vt neq; indultum conceſsum alicui ad lucrandum fructus in abſentia comprehendat diſtributiones, gloſ. in cap. vnico in verbo abfuerint, de cler. non reſid. in 6. Cald. in cõſil. 1. eodem titul. Couarr. variar. reſolut. lib. 3. cap. 13. num. 2. & ita iudicauit Rota Romana, vt ſcribit Caſad. in dec. 1. cit. titul. quibus addc Graff. conſ. 1. eod. tit.

10 Amplia octauò procedere pariter in canonicis abſentibus tribus menſibus à Concil. Tridentin conceſſis per cap. 12. ſeſs. 24. de reformat. nam nequeunt pro illo tempore cõſequi quotidianas diſtributiones, vt etiam declaraſse Sacr. Congregatio 3. Aug. 1586. refert Gonzales §. 7. procem nu. 182. & dixi ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Abſens ex cauſa ſtudij, pro præſente habetur.*
2 *Redditur ratio concluſionis.*
3 *Contrarium declarauit Sac. Congregat. Concil Trident.*
4 *Adducitur ad corroborationem declarationi deciſio Putei.*
5 *Ampliatur declaratio Concil. etiam in Canonico Lectore.*
6 *Ampliatur etiam in docentibus in Eccleſijs.*

Diſtributiones quotidianæ an debeantur abſentibus cauſa ſtudij.

RESOLVT. CCCLXXXVI.

1 REgula iuris eſt, abſentem cauſa ſtudij pr præſente haberi, l. quęſitum, vbi Bartol. de fund. inſtruct. Bald. conſ. 324. vol. 2. Alexan conſ. 122. num. 3. & ſeq. volum. 1. Menoch. cõſil. 182. num. 8. lib. 2. & proinde ex præfata regula ſequi videtur, quòd tanquam preſentes lucrari habeant diſtributiones quotidianas, ſi ita conſuetum eſt in illa eccleſia vbi reſident ſecundum Couarr. alios referentem lib. 3. var. reſolu cap. 13. num. 5. in fin. verſ. tertio eadem ratio infertur Gratian. libro 1. diſceptationum foren cap. 166. nu. 19.

2 Et ratio eſt, ſecundum Probum ad Monac in cap. vnico num. 60. de cler. non reſiden. in quem refert Decian. conſ. 43. num. 13. volu 1. Quia ſi abſentes cauſa ſtudij illas conſequi n poſsent, eorum priuilegium redderetur inutil & ſine effectu, nihilque eis prodeſset, quod eſ inconueniens arg. tex. in cap. in his, de priuileg

Verùm quicquid ſit, Sacra Conc. Congreg tio declarauit contrarium his verbis, *Congre*
13 *tio cenſuit, canonicum abſentem ſtudiorum c ſa, percipere quidem fructus præbendæ, non a ſem diſtributiones quotidianas*, & ita Grati

citato

Digitized by Google

citat. cap. sub num. 17. Gonzalez §. 7. num. 179. Addit. ad Quarant. in summa Bullar. in verbo residentia. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. cap. 33. num. 22. Henriquez cons. 13. Artaman si omnes fructus canonicatus consisterent in distributionibus quotidianis, & consequenter careret præbenda, tunc canonicus absens lucrari debet etiam distributiones quotidianas, dempta tertia parte, quæ inseruientibus ecclesiæ debetur, vt censuit Sacra Congregatio his verbis. *Quod si in huiusmodi distributionibus omnes Capituli redditus consistant, percipere etiam distributiones deptatertia parte, quæ inseruientibus accrescit: nullo autem casu debere ipsum canonicum percipere distributiones, Missis, aut defunctorum anniuersarijs applicatas.*

4 Quæ declaratio corroboratur ex notabili decis. Card. Putei num. 367. part. 2. vbi voluit, quòd quando canonicatus caret præbenda, tunc distributiones quotidianæ succedunt loco præbendarum: quare infertur, quod in casibus, in quibus canonici absentes lucrantur fructus præbendæ, & non distributiones quotidianas, prout in cap. de cætero, cap. cum dilectus, cap. ad audientiam, de cler. non resid. & cap. licet de præbend. tunc si canonicatus consisteret in distributionibus quotidianis tantum, illas etiam lucrari debet ipse canonicus absens.

5 Amplia id, quod de absente, causa studij, diximus, procedere etiam in Canonico Lectore sacræ Scripturæ, in qualibet ecclesia, iuxta formam Concil. Trident. sess. 5. de ref. c. 1. & ex Gregor. XIII. speciali gratia, vt dixit eadem Sac. Cõ
6 greg. his verbis. *Eadem censendum est de docentibus in ecclesijs, qui quamuis a seruitio chori absentes essent, possunt percipere fructus suorum canonicatuum, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia, diebus quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro, & inseruientes, non modò pro illis Horis, vt sit mane legunt pro Horis matutinis, & Missa solemni, sed etiã pro tota die, vt declarauit S. D. N. Gregorius XIII.*

SVMMARIVM.

1 *Datur diffinitio distributionum quotidianarum.*
2 *Datur diffinitio distributionum grossarum,*
3 *Quando possunt dici distributiones quotidianæ.*

Distributiones quotidianæ, quæ dicantur.

RESOLVT. CCCLXXXVII.

1 ARguendo ab ethymologia vocabuli, quæ quidem in iure validissimum est argumentum, vt tradunt cõmuniter DD. in l. 1. ff. de acq. poss. dico distributiones quotidianas eas esse, quæ quotidie, & singulis diebus particulariter distribuuntur, arg. tex. in cap. vnico de cler. non resid. lib. 6.

2 Vnde distributiones grossę, quæ dantur in fine anni vel certis aliquibus temporibus nõ possunt propriè dici distributiones quotidianæ, extrauagant. cum nonnullæ §. præterea de præb. inter communes, & efficiunt potius præbendam, Tib. Decian. cons. 43. num. 13. vol. 1. maximè vero si in illis solis consistant omnes redditus canonicatus, seu præbendæ, & hę debentur absentibus ex iusta causa, vt ratione studiorum, cap. de cętero, cap. ad audientiam, de cler. non residen. detracta nimirum portione, quæ communi mensæ debetur, Inn. in cap. licet de præb. seu detracta tertia parte interessentibus assignata à Conc. supra citato, quod etiam declaratum fuisse à Sacra Cõgregat. Conc. refertur in summ. bullar. verbo residentia.

3 Veruntamen quando distributio fit habito respectu punctorum, & considerato seruitio inter essentię in choro; dicuntur quoque distributiones quotidianę, Achil. de Graff. decis. vnica de cler. non resid. Verall. decis. 29. par. 2. Seraph. decis. 1141. part. 2. Thominger. decis. 17. & fuit in Rota resolutum in vna Baren. emolumentorũ 19. Iunij 1595. coram eodem Illustrissimo Seraphino. Quare idem Achill. de Graff. decis. 12. de præb. voluit, quod distributiones quotidianę etiam dicuntur, quamuis solutio semel tantum certo tempore fiat; non autem in dies singulos, vel horas; quando tamen in solutione habetur respectus ad seruitium singularum Horarum Canonicarum.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ecclesiastica ad quem finem sint constituta, infertur ex hoc ad tria, de quibus num. 2. 3. & 4.*

Distributiones quotidianę quomodo considerandę circa dispositionem sacri Concil. Trident. sess. 21. de ref. cap. 3. & sess. 22.

RESOLVT. CCCLXXXVIII.

1 CVm beneficia ad diuinum cultum, atque ecclesiastica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit sancta Synodus in Ecclesijs tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, in quibus nullę sunt distributiones quotidianę, vel ita tenues, vt verisimiliter negligantur tertiam partem fructuum, & quorumcunq; prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum personatuum, portionum, & officiorum separari debere, & indi-

Digitized by Google

in distributiones quotidianas conuerti. Hactenus sacrum Concilium.

2 Ex quo infertur, quod vbi essent distributiones sufficientes, & tolerabiles tertia pars huiusmodi fructuum prębendarum detrai non posset, applicanda distributionibus, secundum Piaseg. in sua praxi fol. 129. numer. 7. & auctorem praxis Episcop. par. 2. verb. distributiones quotidianę, Henriquez const. 13. Bermon. in const. 42.

3 Secundò, non procederet, vt detrahi posset aliqua pars fructuum beneficiorum, quę sunt extra Ecclesiam Cathedralem applicanda distributionibus, nisi ipsa beneficia essent incorporata prębendis canonicalibus, vt fuisse responsum à Sacra Congregatione Concilij Archiepiscopo Genuens. testantur Zerula in verb. distributiones quotidianę part. 1. vers. ad secundum, & Piasegius cit. loco.

4 Intellige tertiò procedere Sacrum Conc. iuxta declarationem Illustrissimorum Cardinalium, quę habetur in decisio. 325. Rot. diuersorum part. 2. in qua continętur hęc verba. Attenta declaratio Illustrissimorum Cardinalium circa decretum Conc. Trid. sess. 22. cap. 3. quod intelligatur, quando adsunt distributiones quotidianę, prout accepi ab Illustrissimo D. Cardinale Alciato, quam declarationem retuli Dominis in Rota, fuit conclusum, quod statutum Reuerendiss. Episcopi Gadicens. de quo agitur, potest substineri, dum distributiones deficientium applicauit fabricę, & monasterio, attento, quod constat in dicta ecclesia adesse distributiones: quando verò illę non adsunt, vel sunt tenues, tunc locus est alteri decreto dicti Concil. in sess. 21. c. 3. prout dicta Congregatio declarauit.

SVMMARIVM.

1 *Regula est distributiones quotidianas illis tantum esse præstandas, qui sunt præsentes, & diuinis officijs intersunt: in nonnullis tamen casibus etiam absentibus debentur, de quibus num. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.*

Qui sint casus, in quibus absenti debentur distributiones quotidianę.

RESOLVT. CCCLXXXIX.

1 ETsi regula sit prędentibus, & diuinis interessentibus tantummodo distributiones quotidianas deberi, nonnulli tamen reperiuntur casus, in quibus absentibus debentur.

2 Primò, absenti legitimè impedito ex iusta causa, c. quorūdā 74. dist. & c. ad supplicationē de renūc. Cald. in cōs. 17. de pręb. Cassad. in dec. vnica num. 2. de cler. non resid. Seraphin. in dec. 1239. par. 2. & fuit in Rot. Rom. resolutum in vna Salamantina censurarum 1. Iunij 1594. coram Corduba, quod tamen procedit, vbi adest consuetudo, Franch. in cap. 1. §. qui vero num. 4. de cler non resid. Couarr. var. resolut. lib. 3. cap. 13. nu 8. & fuit resolutum in Rota in vna Valentina emolumentorum 27. Nouembris 1579. coram Seraphino.

3 Secundò, canonici missi ab eorum Episcopi ad visitanda limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina, ex constitutione Sixti Papæ V. distributiones quotidianas lucrantur, vt testatur Congreg Conc. in declaratione super eod. cap. 12. in verb fructuum §. canonici.

4 Tertio lucrantur etiam distributiones quotidianas, qui curam animarum exercent, quæ illi ecclesiæ imminet, dum tamen sunt in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam, quia tanquam praesentes in choro habentur, vt per eandem Sac. Congreg. fuit declaratum super eod. cap. 12. in verb recipiant.

5 Quartò, pœnitentiarius interim dum confessiones audit, quia censetur pro præsente in choro, nec amittit distributiones, Cōcil. Tridentin sess. 22. cap. 8.

6 Quinto, Theologus, seu Lector eo die, quo legit sacram lectionem pro præsenti habetur, vt declaratum fuisse a Sac. Congreg. Concil. coram Greg. XIII. testatur Gonz. super 8. Cancell. §. 7 proœm. num. 180. vt supra diximus.

7 Sextò distributiones percipiunt infirmi, & senio confecti, qui residere non possunt, si alii residere consueuerunt, capit. vnic. de cler. non resident. in 6. & debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam, ex traditis per Io. Andr. in cit. cap. vnic. & Congreg Concil. super eodem capitul. 12. in dec. sub Rauennaten.

SVMMARIVM.

1 *Datur differentia inter distributiones grossas & distributiones minutas.*

2 *Diffinitio primæ distributionis, & ex hoc infertur ad duo, de quibus nu. 3. & 4.*

5 *Declarantur distributiones minutæ.*

Distributiones quotidianæ quo casu fructuum loco succedant.

RESOLVT. CCCXC.

1 CVm in facti contingentia de hac re fuisset interrogatus, pro resolutione distingue diuersum ius esse inter distributiones illas grossas, quæ dantur residentibus, & alicui horæ in residentibus, quæ non actu distribuuntur sed anem mensis, semestris, vel anni diuiduntur, alias distributiones minutas, quæ singulis Ho

no

Digitized by Google

nalibus, & diurnis interessentibus dantur, & hunc actualiter distribuuntur.

2 Nam primæ non dicuntur propriè, ac verè distributiones, secundum Monet. in tractat. de distribut. quotid. quæst. 22. Artam. consil. 24. Flamin. Rubeum cons. 14 vol. 1. Vnde in canonicatibus nō habentibus præbendas, distinctas alioſue fructus, præter memoratas distributiones in quibus dūtaxat canonicatuū reddit⁹ consistunt, tūc huiusmodi distributiones dicuntur efficere præbendam, eiusque loco succedunt, ac fructuum nomine veniunt. Tib. Decian. in proprijs terminis in cons. 43. nu. 13. vol. 1.

3 Ex quo primo capite distinctionis infertur, q̄ in præfatis distributionibus non procedit regula illa, quod priuilegiati in absentia licèt percipiāt fructus, non tamen distributiones quotidianas, quia cùm succedāt loco præbendæ, & tanquam fructus habeantur, proinde absentes ex quauis legitima causa illas lucrantur, secundùm glos. in c. vnic. de cler. non resid. in 6. verb. receperit, & ibi Gemin. in §. qui verò, & cap. licet de præb. verb. distributiones enim proprie, extrauag. Ioan. XXII. cum nonnullæ ecclesiasticæ, Calder. cons. 21. de prębend. & in cons. 1. de cler. non resid. Abb. in d. cap. licet, & in cap. olim de verb. signific. optimè declarat Card. Paris. in cons. 32. vol. 4.

4 Infertur secundò, secundum Galett. in sua magn. casuum cōscient. in verb. distributiones, vbi voluit, quod distributiones quotidianæ non percipiuntur a canonicis, qui inseruiunt Episcopo visitanti, sed si fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, debent percipere duas partes earum, amissa tertia, quæ accrescit interessentibus, & ita declarauit Sac. Congregat. secundum Thes. for. eccles. c. 2. tit. de pęna non residentium par. 3. nu. 28.

5 Secundæ dicuntur propriè, ac verè distributiones, vt dicit glos. in verb. in totum, post med. ver sicul. distributiones enim, in extrauag. vnica in princ. ne Sede vacante aliquid innouetur, inter communes, prout etiam distinctionem prædictā ad alios effectus, faciunt, Archidiac. in cap. vnic. de cler. non resid. in 6. num. 1. Probus ibidem num. 12. Caputaq. decis. 29. part. 1. Paris. d. cons. 32. num. 6. 7. & 8. Nauar. cons. 13. de cler. non resid. Rot. dec. 330. nu. 5. & 6. part. 1. diuers. Puteus dec. 375. num. 5. lib. 2.

Et istas quoque puto subintrare loco fructuū, præsertim quando canonicatus non consisteret nisi in supradictis speciebus distributionum, prout sunt aliqui canonicatus Ecclesiæ Neapolitanæ, in quibus canonici, si absint ex causis legitimis, & a iure permissis, lucrantur distributiones, secundum Fel. in cons. 18. & Rebuff. in consil. 134. & ratio est, vt supra dixi, quia dicti canonicatus non consistunt, nisi distributionibus.

SVMMARIVM.

1 *Canonici associantes Episcopum, quod lucrentur distributiones quotidianas probatur ex duobus, de quibus nu. 2. & 3.*

4 *Decisio Congregationis Concilij.*

Distributiones quotidianas an lucretur canonicus ecclesię inferioris, associans, seu seruiens Episcopo.

RESOLVT. CCCXCI.

1 VIdebatur, quod sic, ex pluribus.

2 Primò, quia canones generaliter loquēntes, generaliter debent intelligi, cap. 1. vbi glos. de operis nouī nuncia, & de iure ciuili est text. in leg. 1. ff. de leg. præstand. sed text. in capitulo ad audientiam de cler. non resid. generaliter disponit, quod pro seruitio Episcopi duo canonici absentes possunt percipere fructus prębendarum, igitur.

3 Secundò, quia canonici Ecclesię collegiatæ habent idem onus quemadmodum illi Ecclesię cathedralis, igitur debent ipsi quoque in isto releuari, vnde tenentur ad eandem residentiam in Ecclesia collegiata, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij in vna Comen. 5. Iulij 1598. his

4 verbis, *Congregatio censuit canonicos ecclesiarum collegiatarum etiam in oppidis non insignibus existentium, teneri ad residentiam, nisi essent collegiatæ rurales prorsus destructæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, & quarum canonicatus ea essent fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali possint, nec aliunde habeant vnde commodè viuant.*

5 Quia licèt cap. ad audientiam illos non comprehendat, tamen per DD. extenditur, vt procedat quoque in clericis inferioribus, vbi Ecclesiæ concurrit vtilitas, & Episcopi dispensatio, vt per Ioan. And. & reliquos in d. cap. ad audientiam. Silua de beneficijs part. 4. q. 6. nu. 33.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, in contrarium est veritas, & hanc esse magis communem, & iuri consonam scribit Lanfranch. in decis. 71. & ratio est duplex, secundum Nouiss. in sua praxi cap. 95. Prima, quia non est tanta cōmunio inter Episcopum, & clericos inferiores, quemadmodum inter canonicos, qui sunt membra corporis eius. Secunda, quia cùm hęc materia sit damnosa ecclesijs, atque per eam diuinus cultus diminuatur, potius est restringenda, quam relaxanda, allegat Panor. in c. cum dilectus num. 7. de cler. non resident. & ita fuit dictum in Rota Romana in vna Calaguritana fructuum 18. Martij 1583. coram Bubalo, & ita Put. in decis. 294. lib. 3. Rot. diuers. in decis. 222. part. 2.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Canonicus poteſt abeſſe ab eius cathedrali per ſpatium trium menſium. amplia numer. 2. 3. 4. & 5.*

De tempore, quo canonicus abeſſe poſſit à cathedrali.

RESOLVT. CCCXCII.

1 EX diſpoſitione Sacri Concilij Trident. ſeſſ. 24. capit. 12. §. prꝫterea de reformat. ſancitũ eſt, poſſe canonicos ab eorum cathedralibus abeſſe per ſpatium trium menſium.

2 Amplia primò, vt cenſeatur abeſſe quoad præfatum effectum canonicus, etiam ſi maneat in ciuitate, vbi ſita eſt eccleſia, ſed non inſeruit, nec frequentat Eccleſiam ipſam cathedralem, vt declaratum fertur à Sac. Congregat. eiuſdem Conc. his verbis. *An puniendi ſint, qui à ſeruitio eccleſiæ abſunt, quamuis in loco, vbi ipſa eccleſia conſiſtit, ſint præſentes, Congregatio cenſuit eſſe puniendos.* Ita Piaſeg. in ſua praxi fol. 133.

3 Amplia ſecundò, vt prꝫfatum tempus trium menſium debeat computari, ſiue ex vna abſentia continua, ſiue ex pluribus interpellatis, ſecundùm Conc. Trident. ſeſſ. 23. de ref. cap. 1. §. quoniam autem licèt regulariter tempora non coniungantur, vt de nouitio quoad tempus profeſſionis, ita tenuerunt Abb. & Anchar. in cap. ad Apoſtolicam de regul. Silueſter in verbo religio quinto, ſeſſ. 4. num. 4. licèt quando exierit de licentia ſuperioris à Religione, & poſtea iterum ingreſſus fuit, tempore coniungantur, ſecundum Gõzalez lib. 2. variorum iuris argumentorum cap. 15. Gratian. lib. 1. diſceptationum forenſiũ capit. 166. num. 14. Sayr. deciſion. 15. de regularibus.

4 Amplia tertiò, vt non tamen omnes canonici, vel maxima eorum pars poſſint abeſſe eodem tempore, ne eccleſia ſuo debito ſeruitio deſtituatur, ſed tantum ea quota pars canonicorum, quꝫ videbitur arbitrio Epiſcopi, & capituli, vt cenſuit Sacra Congregatio Conc. ſecundum quod refert Theſaurus fori eccleſiꝫ cap. 2. titul. de pꝫna non reſidentium num. 21. par. 3. Berretta conſ. 90. nu. 5. Gailin. conſ. 35. num. 6. Artam. conſ. 60. num. 4. & 6.

5 Amplia quartò, vt Canonicus poſſit abeſſe illis tribus menſibus, à Conc. Trident. permiſſis, nec ob id tenetur obtinere, ſeu petere licentiam ab Epiſcopo, arg. notat. per Nauarr. in manuali cap. 25. num. 121. poſt Panorm. in capit. tua ſub num. 5. de clericis non reſid. Rebuff. in praxi in tit. dꝫ diſpenſ. de non reſidendo num. 25. Mand. de ſignat. gratiæ, verb. indultum percipiendi fructus, Galet. in margar. caſuum conſc. capitul. 29. verb. canonicus, & ita declaraſſe Sacram Congregationem Concilij refert idem loco cit.

SVMMARIVM.

1 *Parochus tenetur ad perſonalem reſidentiam amplianum. 2. 3. 4. & 5.*

De tempore, quo Parochus abeſſe poteſt à Parochiali.

RESOLVT. CCCXCIII.

1 PRo huius materiæ dilucidatione eſt in primis obſeruandum. Parochum teneri ad perſonalem reſidentiam, vt patet ex Conc. Trident ſeſſ. 23. cap. 1. & adeo obligatur, vt nec quidem pro ſeruitio Epiſcopi, vel diœceſis abeſſe poſſit vltra duos menſes, quod in diuerſis caſibus fuiſſe declaratum à Sacra Congregatio Conc. refert Gonzalez ſuper reg. 8. Cancell. gloſ. 6. num. 258. vbi legitur declaratio eiuſdem Congreg. in hæc verba, *An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire vti opera alicuius Curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur à reſidentia dummodo cura ſuæ eccleſiæ diligenter exerceatur? Congregatio cenſuit non poſſe.* Et iterum *Epiſcopus non poteſt vti opera Parochi in viſitatione, vel alio ſeruitio ſuo diœceſis, niſi pro tempore duorum menſium, à Concilio permiſſo, & idoneus Vicarius deputetur.*

2 Amplia primò, vt Rector parochialis abeſſe non poſſit etiam pro legendo in ciuitate Cathedram Grammaticæ, quamuis alius idoneus, qui legeret, non inueniatur, vt dixit eadem Sac. Congreg. per hæc verba, *An deficiente magiſtro Grammaticæ in ciuitate, poſſit in ea Curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato, congrua mercede in parochiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit? Congregatio cenſuit, non poſſe.*

3 Amplia ſecundò, vt neque excuſetur Parochus à reſidendo propter officium Inquiſitoris vt pariter eadem cenſuit Congregatio, dicens *Inquiſitoris officium exercens, à reſidentia parochialis non excuſatur.*

4 Amplia tertiò, vt neque excuſetur, ſi eſſet Subcollector Apoſtolicus, vt ſequentibus verbis Sacra reſpondit Congregatio *A reſidentia non excuſatur exercens officium Subcollectoris Apoſtolici.*

5 Amplia quartò, vt neque lis mota ſuper eadem parochiali in ſolo petitorio, non autem in poſſeſſorio, eum à reſidentia excuſare valeat, vt cenſuit ipſamet Illuſtriſſimorum Concilij interpretum Congregatio Sacra dicens: *Obtinens parochialem eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ, & habens liberum cura exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum, ad dictam*

Ec-

Digitized by Google

Ecclesiam parochialem pertinentium, possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ, mutâ lis fuit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad residentiam in dicta Ecclesia.

Amplia quintò, vt nedũ Rector parochialis Ecclesiæ, verum etiam Coadiutor teneatur ad residẽtiam, vt refert Gonzal. super reg. 8. Cancell. gl. 4. §. 9. num. 9. 15. & 30. vt censuit Sac. Congregat. Concil. secundum Piaseg. in sua prax. fol. 133.

Ratio suprà dictorum omnium est, quia residẽtia in beneficijs curatis est de iure diuino Concil. Tridentin. sess. 23. cap. 1. de reform. Nauarr. cõsilio 3. de cler. non resid. & in manual. capit. 25. num. 121. Sot. de iust. & iur. libro 10. quæstio. 3. Silvester in summa in verb. residentia numer. 1. Emanuel Sà in aphorism. confessarior. eodem verbo num. 3. nec excusat aliqua consuetudo, aut paucitas ouium, aut defectus domus propriæ, possessionem conducere: nec secundum Gaiet. 2. 2. q. 185. esse Auditorem Rotæ, aut Secretarium Sedis Apostolicæ, nec secundum Sotum esse Cardinalem: si enim est Episcopus, debet residere in Ecclesia sibi commendata.

Amplia quintò, vt Parochi absentiam in faciant, etiam studiorum causa, neque Ordinarij possunt talem licentiam concedere, secũ dixit Gonzal. glos. 6. num. 251. Henriquez consilio 23. num. 4. Thominger. conf. 6. num. 6. & sequent. & ita declarauit Sac. Congregatio per hæc verba: *Obtinentibus parochialem Ecclesiã post Conc. Tridentin. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa, fructus percipiendi, non datur.*

Notabilia quædam in materia Canonicorum.

1 CAnonicatus etiam si habeat perpetuò vnitã accessoriè parochialem, conferri potest habenti ætatem legitimam ad ipsum, secus verò si vnita esset eque principaliter, quia tunc non assumit naturam canonicatus, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij.

2 Canonicus legens sacram Scripturam in Ecclesia ex forma à Concilio Tridentino præscripta, potest abesse á choro, cum amissione tamen distributionum quotidianarum, & toto die, quo legit, haberi pro præsente in choro, etiam quoad easdem distributiones, sed non censeri presens Matutino, quod dicitur pro die sequenti in vespere præcedenti secundum consuetudinem aliquarum Ecclesiarum. Sacra Congregatio.

3 Canonicus theologalem obtinens, non potest admitti ad optionem competentem canonicis, & nec præbenda ipsius, nec Pœnitentiarij subiacet optioni: Sacra Congregatio.

4 Canonici duo inseruientes Episcopo ad mẽtem sacrorum canonum, non percipiunt distributiones quotidianas, nisi tamen in illis consisterent omnes fructus, quo sanè casu duas partes tantum reciperent, reliqua tertia accrescente interuientibus. Sacra Congreg.

5 Canonicus electus ad Seminarij administrationem, perpetuò illam habere debet, nec remoueri potest nisi ex legitima, & iusta causa Sacra Congregatio.

6 Canonicatus est beneficium simplex, secundũ communem testatur Nauarr. conf. 61. numer. 5. de simon.

7 Canonici, & dignitates cogi possunt ab Episcopo, vt sibi Pontificalia exercenti assistant, & inseruiant in ciuitate tantum, non etiam extra eam, nec etiam in ciuitate cùm priuatim Missam celebrat. Sacra Congregatio.

8 Canonicus habens annexam curam animarũ, etiam in perpetuum, non est examinandus Sacra Congregatio. Item canonicus Ecclesiæ collegiatæ debet habere illam ætatem, quam requirebãt iura antiqua ante Concil. Tridentin. nempè annorum 14. quia nihil in ipso innouatur, nisi de canonicis Ecclesiæ cathedralis sacra Congregatio.

Quæ declarationes Sacræ Congregationis reperiuntur, & extant apud Galettum in libello, quod inscribitur Margarita casuum conscientiæ verb. canonicus.

Finis tibi uli Praxis distributionum quotidianarum.

PRAXIS TESTIVM.

SVMMARIVM.

1 *Omissio interrogatorium vitiat examen.*
2 *Contrarium esse seruandum in praxi probatur ex pluribus,*

Omissio interrogatoriorũ an vitiet examen testiũ.

RESOLVT. CCCXCIV.

1 VIdebatur, quod sic prima facie, per text. in cap. fin. de iureiur. lib. 6. vbi videtur probari interrogatoria esse de substantia examinis, igitur ipsorum omissio vitiat processum, & text. notat in

Digitized by Google

capit. præſentium vbi gloſ. & D D. de teſtibus lib. 6.

2 Cæterum contrarium eſt in praxi ſeruandum, nam ſi pars produceret interrogatoria, & iudex omittit interrogare teſtes ſuper illis, per hoc non inualidatur examen, ſed remanet facultas parti, vt poſtulet repeti teſtes cum interrogatorijs, vt refert fuiſſe deciſum Miſingerius centuria 1. obſeruat. 32. Gail lib. 1. obſeruat. 95. Put. deciſ. 427. part. 1. & dec. 317. num. 2. part. 2. poſt Innocent. in cap. cum cauſa, il primo, & ibidem Fel. de teſtib. Alex. conſ. 41. volum. 4. & in conſ. 74. volum. 2. Dec. conſ. 122. volum. 1. vbi allegat iura, & DD. quæ hic breuitatis gratia prætermitto. Cui addo, Miſinger. conſ. 5. lib. 1. & in deciſ. 32. refert, hanc opinionem per totam Germaniam in praxi ſeruari, & in deciſ. 84. part. 3. lib. 1. diuerſ. dicitur fuiſſe in Rota reſolutum teſtes examinatos ſine interrogatorijs partis repeti datis per eadem partem interrogatorjis, & deciſ. 282. part. 3. lib. 3. An autem, & quando id permittatur etiam poſt publicationem examinis vide text. in cap. per tuas de teſtibus, & de materia late per Farinacc. in tract. de oppoſit. contradicta teſtium quæſt. 73. vbi nu. 6. habetur, quod de rigore, & ſecundum magis communem nullum, & inualidum eſt examen teſtium non examinatorum ſuper interrogatorijs datis a parte, præſertim ſi eadem pars de hoc fuerit proteſtata, & hãc opinionem tanquam veriorem præualere debere, quando ſcilicet præceſſerit proteſtatio partis, & iudicis decretum, quod teſtes examinentur ſuper interrogatorijs datis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis regulariter torqueri non poteſt, limitatu. 2. 3. & 4.*

5 *Teſtis etiam in cauſa ciuili poteſt torqueri, ſi tamen concurrant illa, de quibus in limitationibus,*

Quando teſtis torqueri poſſit.

RESOLVT. CCCXCV.

1 TEſtis regulariter torqueri non debet, prout ſeruatur in praxi in omnibus tribunalibus. præſertim in Curia Archiep. quod intellige, quãdo veritas aliter haberi poſſit, ſecundum Hart. lib. 2. pract. quæſt. tit. 15. obſeru. 12. Bertazol. in conſ. 153. num. 5. Hinc eſt, quod de tortura teſtium non habetur tanta ratio, prout in illa quæ exigitur in reo, vnde non exiguntur indicia, quæ requiruntur in reo, nec habetur diſputatio cum aduocatis, ſed totum iudicis arbitrio committitur, ſecundum Bart. & Marſ. in l. vnius § teſtes ff. de quæſtionib. Brunus in tract. de indicijs char. 7. in princ. Baiard. quæſtion. 25. numer. 6. in fin.

2 Quare ſupradictis præſuppoſitis fuit dubitat in Curia Archiepiſcopal. Neapol. an teſtis, q fuerat conuictus, quod interfuit, ac præſens fu rit actui, poſſit torqueri ex ſola aſſiſtentia, dic bant aliqui, quod non, quia teſtis vilis regular ter non torquetur, niſi ſcilicet, quod vacillet, v conuincatur de mendacio vel ſponte accedat a teſtificandum, Bartol. in l. ex libero in fine pri cip. ff. de quæſtion. Pariſ. in conſ. 151. num. 1 vol. 4. Ruin. conſ. 147. num. 5. volum. 5. Tobi Nonius conſ. 99. volum 3. in fine Cœpolla con 60. num. 7. Farin. de teſtibus q. 79. numer. 3. quod locum habere etiam in cauſa ciuili, teſtatu Couarr. pract. quęſtio. cap. 18. ſub num. 51. Ite

3 dicebatur, quod quãdo teſtis ſcit aliquid factum & non vult reuelare, poterit abſque indicijs to queri, Gramm. conſ. 40. num. 21. & idem Gra mat. in voto 30. num. 20. vbi dicit, quod iud poteſt torquere teſtes abſque aliquibus indicij dum ſuſpicatur, quod ſciat veritatem, & nol reuelare, vt voluit etiam Cœpolla in conſ. 60. n 17. Farin. d. q. 79. num. 16. & alibi dixit Decia conſ. 189. num. 19. quem referunt, & ſequuntu Gomez de delictis cap. 13. num. 35. & Burſ. in conſ. 216. num. 113. & 116. volum. 2. quod teſt non debet torqueri, niſi fuerit inditiatus de ver tate occultanda, & aliter tortus, & confeſſus, n probat, nec ei creditur vnde Marſil. in l. vnius teſtes ff. de quæſt. ſcriptum reliquit, quod teſt regulariter non torquetur, niſi vacilleſt, vel con uincatur, quod interfuit facto, ſeu delicto, & ip eſt pertinax, quod non interfuit, ſequitur Carre in ſua pract. verb. obſeruare curabit numer. 18 Boſſ. in titul. de tortura teſtium numer. 8. 10. & 13. vbi de communi omnium Farinacc. vbi ſu pra num. 17.

4 Vrgebat quoque pro hac eadem opinione cõ muniſſima, illa opinio, quod teſtes cogendi ſun ad deponendum quid ſciunt de negotio, etiam per viam torturæ, vbi veriſimiliter apparet de eorum ſcientia, vt voluerunt Bald. in l. milit C. de quæſtion. per text. in l. vnius §. teſtes in fi ff. de quæſtion. & in l. fin. C. de abolitionib

5 Quod amplia procedere etiam in ciuilibus ſi v ritas aliter haberi non poſſit, ſecundum gloſ i l. ex libero in princ. verbo non vacillante ff. d quæſtionibus, per text. in l. Diuus ff. eod. tit Natta conſ. 349. num. 1. vnde Teſſ. in deciſ. B demont. 42. refert fuiſſe deciſum in illo Senat teſtem ex ſola aſſiſtentia in actu etiam abſque m dacio poſſe torqueri, & ſecundum Franc. Mart in deciſ. 780. ſub num. 10. part. 2. ſufficit dict vnius teſtis ad faciendum torqueri, quando di alium fuiſſe præſentem, ſequitur Boſſ. in titul tortura teſt. num. 10. & in tit. de indicijs num 37. Foller. in pract. crim. verb. capiat informat nem num. 23. quod verum eſt, quando dictum lius eſſet alicuius grauis perſonæ, & in dignit conſtitutæ, ſecundum Marſil. in ſæpius cita

vnius

Digitized by Google

vnus, Baiardus q. 25. num. 30. Farinac. d. quæst. 79. num. 21. & Mastrill. in dec. 192.

SVMMARIVM.

1 *Testis, vt eius depositio valeat, est necesse, vt deponat infra terminum, adducuntur ad hoc duæ opiniones contrariæ, de quibus nu. 2. & 3*
4 *Reconciliantur opiniones.*

Testes iurati in termino, an possint post terminum examinari.

RESOLVT. CCCXCVI.

DVbium mihi pro opinione negatiua faciebat crebrior, ac receptior illa DD. sententia, quod testis, vt eius depositio valeat, debet
1 infra terminum à iure statutum ad probandum deponere, alias post lapsum terminum, eius depositio non valet, secundum Bald. in l. 2. q. 13. nu. 13. C. de Epis. aud. Archid. in cap. iudicantem col. 1. in fin. num. 5. in verb. proponat 30. q. 1. Bartol. in l. mancipiorum col. 2. num. 5. vers. vlt. ibi l. facit ff. de optio. leg.

Caterum hoc non obstante, in hac quæstione tres sunt distinguendę DD. sententiæ.

2 Prima est, quòd si testis iurat intra terminum. & post terminum deponit, eius depositio valet, quia depositionis tempus trahitur ad tempus iuramenti, l. 1. §. vlt. ff. de bon. poss. ex testam. mil. delat. nam si secus esset, depositio facta alio tempore non valeret, cum facta reperiretur parte nõ citata l. de vnoquoque ff. de re iudicat. Archid. in cap. pia col. 7. num. 9. super verb. probauerit de except. in 6. Lap. alleg. 82. in causa matrim. col. pen. num. 6. Spec. in tit. de teste §. qualiter num. 13. vers. is quoque, cui datus est terminus, Butrig. *in l. si quando* in princ. vers. ego disputaui, & post *eum Bal.* col. 4. num. 8. vers. sexto dubitatur C. de testib.

3 Secunda est opinio, quod in termino debet testis iurare, & deponere, alias depositio extra terminum facta, nullius erit momenti, siquidem probatio non in solo iuramento consistit, nec in sola depositione, sed vtrumque simul requiritur, & vtrunq; perficit probationem, licet ergo testes in termino iurauerint tantum, hoc non sufficit, cum nihil factũ esse dicatur, cum aliquid supereat agendum l. pen. C. ad Sillanian. Rom. cons. 3. in fi. Bar. in l. dam. infecti §. Sabini col. pen. nu. 8. ff. de dam. infect.

4 Demum alij distinguendo, conciliant opiniones, vt affirmatiua procedat in dilatione arbitraria data à iudice, tunc enim testes iurati in termino, possunt post terminum examinari, etiam si pars diligentiam non adibuit circa ipsorum examen in termino. Negatiua vero opinio obtineat in termino legali, veluti si datus esset terminus ad ꝓbandũ, & ꝓbãdũ habendũ, præcipuè si dictũ sit, per omne genus probationis, his enim casibus testes post terminum datum examinari non possũt quamuis in termino iurauerint, ita tenuit Dec. in c. licèt causam de probat. num. 15. & ibi Fel. nu. 20. Maran. in suo speculo aduocat. part. 6. in 3. actu de termino probator. num. 16. fol. 671. Surdus cons. 8. per totum, Didac. Perez in l. 5. tit. 8. libro 3. ord. col. 1109. in fin. & col. seq. Guttierez pract. quæst. lib. 1. q. 54. per tot. late Farinac. de testib. q. 80. & præcise nu. 86. & 88.

SVMMARIVM.

1 *Testium subornatio potest probari per testes de auditu.*
2 *Opinio auctoris est, quod possit probari subornatio per eosdem testes qui asseruerunt se subornatos.*
3 *Subornati nullam faciunt probationem, nisi præcedente tortura. limita num. 4.*
5 *Subornatus non dicitur ille testis, cui data est pecunia, vt veritatem dicat.*

Subornatio in testibus quomodo probetur.

RESOLVT. CCCXCVII.

1 VIdebatur primo, quòd posset huiusmodi subornatio probari per testes de auditu secundum quod refert decisum Marta decis. 117.
2 Nihilominus in facti cõtingentia dicebam, quod ista subornatio contra corumpẽtem probari possit per eosdem testes, qui asseruerunt se subornatos, & ad id probandum præsertim motus fui ex singulari doctrina, Bald. in c. fi. de testib. cogend. quam refert, & sequitur Franc. Marcus dec. 487. nu. 9. & 10. par. 1. vbi hoc intelligit in subsidium, quando. s. non posset haberi alia probatio, Imo ex indicijs, & præsumptionibus illam argui, &
3 probari scribit Guidop. cons. 75. & in dec. 128. & ibi Mascard. de probat. concl. 1341. habetur solam assertiuam subornati subornationem ipsam probare, licet secundum aliquos, subornati nullam faciant probationem, nisi præcedẽte tortura & ratio est, quia in eis esset præsumptio infamię, atq; periurij, vnde secundum Fel. in cap. cum in tua de testib. subornati dicuntur socij criminis, & consequenter inhabiles ad deponendum, cap. fi. de confess. l. fi. C. qui accus. non poss. Peguer. dec. 5. cum alijs per Panorm. in c. sicut de testib. Speculat. eod. tit. §. 1. col. 10. vers. item quod est socius Bero. q. 58. per tot. Clarus §. falsum nu. 3. Boer. de cis. 319. num. 5.

4 Et si velis hanc tenere opinionem limitare poteris, quando sunt plures, vel duo contestes de eodem facto, & alia cõcurrerent adminicula seu inditia, & in confrontatione ita reo sustinerẽt, quia tunc creditur testibus de subornatione asserenti-

Digitized by Google

bus abſq; tortura, vt fuiſſe deciſum in Senatu Pedemontano teſtatur Gaſp. Theſaur. dec. 16. ſub nu. 4. vol. 1. quam ſublimitare potes, quando eſſemus in teſtibus omnino vilibus, tunc enim tutius eſſet in torturam illorum depoſitionem ſuſcipere, prout cenſuit Senatus Pedemontanus anno 1595. nam fuit dictum eſſe torquendos duos falſos teſtes, viles perſonas, qui dicebant ſe ſubornatos in caput ſubornantis, quamuis concludenter deponerent de ſubornatione, Ant. Faber dec. 3. C. de falſis.

Sed quæro in hac materia, quando quis dicatur ſubornatus, cui quæſito reſpondendo, dico 5 quod non dicitur ſubornatus ille teſtis, cui data eſt pecunia, vt veritatem dicat, ſecundum Spec. in tit. de teſte §. 1. verſ. quid ſi dederit pecuniam Rom. ſing. 330. in fin. Henriq. conſ. 125. num. 4. & ſeq. Dec. conſ. 189. num. 13. & 14. volum. 1. Marta citata deciſ. 117. Ex qua doctrina infert Theſaur. loco citat. num. 5. non eſſe graui pœna dignum quendam inquiſitum, qui amicis ſuis ſcripſerat, vt teſtes pro ſua defenſione requirerẽt, pecuniam promittendo, quæ etiam fuerat ſoluta, in qua ſubornationis teſtium materia vide deciſiones Rotæ in vna Parmen. ſtatus coram Illuſtriſſimo Seraphino, & ſunt deciſ. eiuſdem 1230. & 1250. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis ſi in ſecunda depoſitione contrarium primæ depoſuerit, priori depoſitioni eſt ſtandum, ad cuius corroborationem adducuntur nonnullæ Rotæ Rom. deciſiones numer. 2. limita num. 3.*

4 *Teſtis varius poteſt torqueri.*

Teſtis ſi in iudicio ex interuallo contraria depoſuerit, cui nam dicto ſit ſtandum priori, vel poſteriori.

RESOLVT. CCCXCVIII.

IN hac quæſtione duas reperio diuerſas DD. ſententias.

1 Prima eſt, fidem eſſe habendam priori depoſitioni, & hanc tenuerunt Couar. lib. 2. variar. reſolut. c. 13. n. 8. Menoch. de arbitr. iud. caſu 108. n. 10. Gabriel. lib. 7. com. cõcl. tit. de malef. cõcl. 29. Fachin. lib. 9. variarum iuris concluſ. cap. 84. quam opinionẽ variis in tribunalibus canoniza tam fuiſſe teſtãtur Guid. Pap q. 546. Miſinger. deciſ. 86. centur. 2. Iaffred. Balb. dec. 508.

Moentur omnes per tex. in capit. ſi cum nobis de teſtib. in uillis verbis, *Non enim periuri fiant, inteſtimonium prædictorum cùm hoc caſu aliquatenus admittendum eſſe*, Ex quibus verbis euidenter apparet, Summum Pontificem noluiſſe admitti teſtimonium, quod eſt contrarium priori depoſitioni, quia teſtis contraria deponens, periurus eſt. Igitur priori teſtimonio ſtandum eſt, quicquid ſcripſerint Ant. Butr. in c. cum in tua de teſtib. Bal. in l. geſta C. de re iudic. & nonnulli alij, quos refert Miſinger. cit. dec. 86. moti per text. in l. eos ff. de falſ.

2 Et hanc opinionem, quod priori depoſitioni ſtari debeat, non obſtante, quod teſtis contraria depoſuerit, pluries cenſuit Rota Rom. teſte Seraphino dec. 350. Domini de Rota dec. 19. de teſtib. in nouis Cæſar de Graſſis deciſ. 8. eod. titul.

3 Limita tamen, vt illud primum dictum debiletur, quo ad fidem depoſitionis, ſecundum Panormitan. in d. c. cum in tua num. 9. de teſtib. & communem dixit Dec. conſ. 189. col. 3. Boſſiu tit. de oppoſition. contra teſtes num. 3. Clarus in pract. crim. q. 53. verſ. tertius caſus, Gabriel de criminib. concluſ. 29. numer. 1. & de Graſſ. citat. deciſione.

4 Bene tamen verum eſt, quòd talis teſtis variu poteſt torque, ſecundum communem opinionẽ quam tradunt DD. in l. eos ff. de falſ. & quand poſſit pœna ordinaria puniri vide Panormitan Felin. & cæteros in c. quoniam contra de probat quod procederet etiam ſi teſtis varius eſſet ruſti cus, quia non poteſt eſſe ſimplicitas, vbi eſt con trarietas, ſecundum Io. And. in c. cum Ioannes d fide inſtrum. Bal. in l. ſcripturæ C. eod. Iaſ. in l. quis id quod ff. de iuriſd. omn. iud. & hæc opinio eſt verior, & communior, ſecundum Rip. in tractat. de remed. præſeruatiuis contra peſtem num. 234. vbi quoque ſubdit, quòd prudens, & circũſpectus iudex conſiderabit naturam perſonæ ipſius ruſtici, & qualitatem facti, ſuper quo vacillauit, & omnibus rectè penſatis, amplectetur, quæ opinio ſit ſequenda ad tradita, per Menoch. de arbit. iudic. caſu 194. nu. 59. lib. 2. Nota tamen, q teſti deponenti cum proteſtatione, quod non intendit. Primo examini contradicere, licet non ſit fides adhibenda, non exibito priori examine, in eo tamen de quo explicite deponit, non eſt ei fides deroganda, licet non producatur primũ examen prout ſic pluribus rationibus. Dominos de Rota pro maiori parte cenſuiſſe refert Illuſtriſſimus Seraphin. dec. 1083. & quid operetur dicta proteſtatio, vide eundem in dec. 1076. nu. 1. & 2.

SVMMARIVM.

1 *Iudex eccleſiaſticus poteſt cogere per viam cenſurarum teſtes tam clericos, quàm laicos, vt coram eo teſtimonium perhibeant.*

2 *Ampliat tam in cauſa ciuili, quàm criminali.*

Teſtes laici an compellantur cenſuris à iudice eccleſiaſtico ad deponendum coram eo.

RESOLVT. CCCIXC.

1 EXpeditum eſt in iure poſſe iudicem eccleſiaſticum vti remedio cenſurarum tam contra laicos, quàm clericos renitẽtes coram eo teſtimonium

Digitized by Google

nam veritatis perhibere, cap. 1. & 2. de testib, cogen. cap. cæterum, c. cum contra eod. tit. Immo secundum Farinac. de testib. quæst. 78. n. 36. & ante eũ Monticell. in eiusdem nominis tractatu, q. 3.

2 possunt cogi per viam suspensionis, quæ conclusio procedit tam in causa ciuili, quam criminali, iuxta veriorem opinionem Host. in c. dilectorum de testib. cogen. quam vsu receptam esse testatur Foller. in praxi can. in verbo testibus diligenter examinatis, Clar. in §. fi. quæst. 23. num. 19. Farinac. de testibus q. 78. n. 116. & secundum Nouiss. in sua praxi c. 10. hoc fuit seruatum à tempore immemorabili in Cur. Archiep. Neap. quod censuris compellit laicos ad ferendum testimonium in ea. Et in anno 1561. sub die 28. Decembris Serenissimus Philippus II. Hispaniarum Rex, Fidei, & auctoritatis, ac potestatis Ecclesiasticæ ac cernuus defensor, per litteras directas Proregi Neapolitano mandauit non impediri testes laicos, quo minus in Curia ecclesiastica censuris deponere compellantur.

SVMMARIVM.

1 *Attestationes coram iudice seculari non probant coram ecclesiastico, reddũtur duæ rationes, n. 2. & 3.*

4 *Iudex ecclesiasticus non tenetur stare processui fabricato coram seculari.*

5 *Stylus Cur. Archiep. Neap. circa remissionem clerici à iudice laico.*

6 *Acta facta coram iudice seculari contra clericũ quando operentur coram ecclesiastico.*

7 *Episcopus tenetur sequi acta coram iudice seculari ad institutionem tantum, non autem ad punitionem.*

De attestationibus, siue actis factis coram iudice seculari non probantibus coram ecclesiastico.

RESOLVT. CCCC.

1 COmmunis, atque trita est iuris conclusio, attestationes, siue acta facta coram iudice laico non probare, nec quidem indicium coram ecclesiastico facere, ad tex. & quod ibi communiter notatur in cap. at si clerici de iudic. last. & reliqui omnes in l. Magistratibus ff. de iurisd. omn. iudic.

2 Cuius conclusionis vera ratio est, quia facta cẽsentur coram iudice omnino incompetenti, & improrogabili, prout est iudex secularis, quoad clericum, c. si diligenti, & tex. in c. significasti de fo. comp. latè Ang. in l. 1. nu. 3. ff. de confessis, Fel. in c. qualiter, il secondo, nu. 32. de accusat. & ita refert iudicatum Valasc. in dec. 65. tom. 1.

3 Secunda ratio est, quia si acta facta coram arbitro, non probant coram iudice, iuxta distinctionem traditam in cap. præsentata de testib. nec illa, quæ fiunt in iudicio summario, in plenario, c. veniens, eod. tit. igitur facta coram seculari non debent aliqui operari coram ecclesiastico.

4 Supradictis accedat quoque, & iudicem ecclesiasticum minimè teneri stare processui fabricato coram seculari Valasc. cit. dec. 65. Balb. in dec. 399. Garl. in dec. 2. & communiter omnes in cit. cap. at si clerici de iudic. secundum omnes ibidem tenetur de nouo inchoare processum, alias nõ potest nec procedere ad capturam contra clericum, nec inquisitionem formare ex processu fabricato a laico, secundũ Ruyn, cons. 7. num. 6. vol. 5. Baiard. ad Clar. q. 36. nu. 53. Henriquez cõs. 91. nu. 6. & sequent. Hartam. cons. 22. nu. 4.

5 Supradictis minimè refragantibus, in Curia Archiepisc. Neap. secundum Nouissimum in praxi cap. 6. seruatur, quòd quando clericus remittitur a Curia seculari simul cum actis constituitur reus ex illis actis, & quando vult habere dictos testes pro repetitis, proceditur ad vlteriora, & sic ad sententiam, de qua quidem obseruantia nõ est quippe mirandum, siquidem secundum Innoc. in c. inquisitionem de elect. quem refert, & sequitur Spec. tit. de confessis §. 1. & 5. confessio, seu acta facta per clericum coram iudice laico, licet non

6 probet coram laico, poterit tamen cogi ad perseuerandũ iuxta quod decisum refert Cappel. Tholos. in dec. 425. vnde secundum Balb. in dec. 103. Acta facta coram iudice seculari contra clericum, valebunt saltem quoad duos effectus. Primo, quia ex illis poterit clericus poni ad torturam, sicut si extraiudicialiter esset confessus arg. notatorum in l. capite 5. ff. de adulterijs, & in c. quam graue de excess. Prælat. Secundo, quia poterit cogi perseuerare in tali cõfessione coram iudice ecclesiastico, nisi doceat de errore, & de causa variandi, DD. in l. magistratibus ff. de iurisd. om. iudicum.

Tandem facit pro hac obseruantia, quod scriptum reliquit Bald. in Auth. clericus C. de Episc.

7 & cler. vbi voluit, quòd Episcopus tenetur sequi acta coram iudice seculari ad institutionem tantum, non autem ad punitionem clerici, vt voluit etiam Balb. in dec. 399.

SVMMARIVM.

1 *Attestatio, vulgo* le fedi, *si in iudicio producantur, nullam probationem inducit, ad quod ad ducuntur tres rationes, de quibus n. 2. 3. & 4.*

An attestationes vulgo *le fedi*, probent, si in iudicio producantur.

RESOLVT. CCCCI.

1 COmmunis omniũ Curiarũ praxis est, vt ex attestationibus, vulgo *le fedi*, etiam virorum optimè famæ, & conditionis nulla probatio oriatur, si in iudicio producantur, cuius vniuersalis praxis triplex poterit assignari ratio.

2 Prima cauetur ex varijs iuris dispositionibus, præcipuè ex l. solã C. de testib. ibi (solam testationem, quod verbum idem est, quod fides subiungit

Digitized by Google

prolatam, nec alijs legitimis adminiculis causâ approbatam nullius esse momenti certum est) hęc ille. Cui addo text. in c. attestationes de desponſ. impub. l. instrumenta cum gloſ. C. de probat. & in l. cum antea in verbo attestatur C. de arbitr.

3 Secunda, quia iuxta notata cõmuniter per DD. in rub. de ꝓbationibus in fi. testibus, & nõ attestationibus, & sic fidei regulariter ſtatur in iudicio.

4 Tandem tertia ratio est, cur fides de non probet, est ob defectum iuramenti, regulariter enim testi nulla adhibetur fides absque iuramento, leg. iusiurandum C. de testibus, quod procedit etiam si esset Religiosus, c. tuis eod. tit. de testib.

SVMMARIVM.

1 *Actus fornicationis, est actus successiuus.*

An testes deponentes se vidisse vnus post alium per foramen portæ aliquem cum aliqua commiseri carnaliter, dicantur singulares.

RESOLVT. CCCCII.

SVpponatur in facto, quòd duo testes deposuerunt vidisse Titium se cõmiscentem in fornicatione cũ Berta, & dicunt, se successiuè vidisse vnũ post aliũ per rimulam, seu per foramen prædictos coeuntes Et videtur, quòd contestes non sint, sed quod possint de singularitate argui.

1 Contrarium est verũ, & cõmuniter tenetur, nã cum fornicationis actus, sit actus successiuus, non videtur super diuersis fornicationibus deponere, sed super vna tantum. Itẽ quod sit incontinen vnum post aliud, dicitur fieri simul, & sic erũt cõ testes, & ex eorum dictis resultabit plena probatio, vt notat gl. in l. antiqui in verb. eodem tempre ff. si pars hæredit. petat. & in l. hæredes in fin ff. de testam. & ita determinat gl. ab omnibus cõmuni cõsensu admissa in c. nihilominus in verb simul 3. q. 9. cum qua ibi transeunt Archidiac. n 1. Dom. de Sancto Gemin. col. 2. nu. 5. vers. nota quòd quando, & post eos Præpositus col. 2. ante med. vers. in eadem gl. ibi, si, tamen, asserens dict gl. communiter commendari, Bart. in l. pereb tur nu. 5. vers. quod facit ad quæstionẽ ff. de testa ment. milit. Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de te ste §. iam de interrogatorijs nu. 17. vers. quid vnus in apostill. in verb. durat Missa, & in c. prae terea, il primo, nu. 9. de testib. quem ibi sequitu Panormit. col. 2. n. 2. versic. imo plus dico, imo col. 1. nu. 4. vers. gl. in fi. & Fel. col. 1. nu. 2. vers. i gl. magna, Ant. de Butr. in c. cum oporteat. col. nu. 20. vers. mihi autem ad prẽsens de accusatio Bal. in l. quid ergo §. quod ait prætor, per illud tex. in princ. ff. de his qui not. infam. Iaceb. de Ar tin. in l. testium col. vltima nu. 5. vers. sed è con tra, & post eum Cyn. col. pen. in medio versic. se pone, quod ad probationẽ adulterij, et Bal. col. v tima nu. 25. vers. quæritur etiam C. de testib. & Io. Baptista Ferret. conſ. 51. in causa præsenti m trimonij col. 2. nu. 4. & seq. vers. nec dictæ con clusioni, vbi communem aperit.

Finis tituli Praxis testium.

PRAXIS APPELLATIONVM

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur casus in quibus conceditur appellatio.*

Appellari à quibus sentẽtijs possit in vim Cõe Trid.

RESOLVT. CCCCIII.

1 EX sess. 24. c. 20. de refor. & ex sess. 13. c. 1. de refor. depromptũ est appellationem esse admittendã in infrascriptis casibus, videlicet.

Primo, à sententia diffinitiua, quæ secũdùm Panor. Felin. & reliquos in rub. de sẽt. & re iudicata, est, quæ decidit negotium principale in iudicium deductum.

Secundo, ab habente vim diffinitiuæ, quæ secũ dùm Hostiens. in summa in tit. eod. nu. 2. est, quæ definit vnũ atticulum causæ substãtialem, vel etiã totum negotium perimit, licèt per indirectũ, vt si quis repellatur ab agendo per aliquam exceptionem, iuxta terminos tex. in c. licet de except.

Tertio, à grauami ne, quod per appellationem à diffinitiua reparari non potest d. c. 1. & d. c. 20.

Quarto, quando ab ipsa diffinitiua appellari nõ potest d. c. 1. de quibus terminis vidẽdus est Oldr. conſ. 20. Dec. in l. quod iussit ff. de rei iudic. Marant. in vltim. parte speculi in tit. de appellat.

SVMMARIVM.

1 *Ponuntur omnia ea, quæ per Sacrã Cõgrationẽ Cẽcily declarata in materia appellationis fuerũt.*

Quidquid per Sacram Congregationem reperiatur sancitum in materia appellationis.

RESOLVT. CCCCIV.

1 CIrca appellationis materiam nõnulla decreuit sacra Episcoporum Congregatio anno 1600. relata per Nouſi. in ſua praxi c. 88. Addit ad Quarant. in ſum. Bull. in verbo Archiepiſcop auctoritas Piaſeg. p. 2. prax. Epiſcop. c. 4. nu. 101 quæ ſunt tenoris ſequentis. *Ad tollendas ambiguitates, & cõtrouerſias iuriſdictionales, qu inter appellationũ, & prioris inſtantiæ iudice non ſine partiũ diſpendio, curſuſq; iuſtitiæ impe dimento, & ſæpè cũ ſcandalo oriuntur; ſacra C gregatio cauſis Epiſcoporum Præpoſita, fact priùs relatione Sanctiſſ. D. N. Clem. VIII. ac d Sanctitatis ſuæ mãdato, viuæ vocis oraculo deſ per habito in hunc, qui ſequitur, modum ab om nibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeru ri debere mandauit, & mandat.* Metropolitani

Ar-

Digitized by Google

Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ, Suffraganeos, eorumq; ſubditos non iudicent, niſi in caſibus à iure expreſſis.

Itē nec alij Superiores, etiā Nuncij, vel Legati de latere ſpecificā facultatē maiorē non habētes, cauſas in Curijs Ordinariorū, vel aliorū inferiorū iudicū pendētes, ad ſe aduocent, niſi p̄ viā legitimæ appellationis ad ipſorū tribunalia deferantur, tunc; appellantes ab inferiorū iuriſdictione, quoad alias cauſas eximere nō poſſint.

Appellationes nunquā recipiātur, niſi per publica documenta, quæ realiter exibētur, priùs cō ſtiterit appellationem à ſententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut à grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus à iure nō prohibitis, per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam, ac proſecutam.

Illæ dum cauſæ coram inferioribus iudicibus pendent, aut diffinitiuam ſententiam, vel habentem vim diffinitiuæ, de grauamine illato Superiores cognoſcere valeant, licèt citra præiudiciū earum cauſarum, ſe id facere conteſtentur, nec eis hoc factum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur, ſine expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationem, ſicut præmittitur interpoſitam, non concedantur, niſi cum inſcripta fuerit ſententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habētis, vel dānū per diffinitiuam irreparabile cōtinentis, alias inhibitiones, & proceſſus, & inde ſequuta quæcunq; ſint ipſo iure nulla; ſique impune non parere liceat.

Si appellari aſſerat ſēntiā, aut appellationis cauſam in culpa iudicis, à quo, vel actuarij habere poſſe, ſi eo recipiēda erit appellatio, aut aliquid inhibitionis cōcedēda, ſed eis tantū, ad quos ſpectat, cui ſupponerit, vt ſoluta cōdigna mercede, actorū exēplū authenticū appellanti intra breue aliquē cōpetentē terminū tradatur; caueat tamē iudex à quo, ne, ſi vere appellatū fuerit in ea ſua appellabili, interim aliquid in præiudiciū appellātis attētet, etſi per actū publicū, aut per teſtiū depoſitiones conſtiterit acta denegari appellāti, ſibi mādato tradēdi acta, poſſit iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab executione decretorum ſac. Conc. Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes à metropolitanis non recipiantur, nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdē Sac. Cōc. procedant vti Sedis Apoſtolicæ Delegati in cauſis, quæ ſub eorū iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur, ſalua tamē in hoc caſu Legatorum, & Nunciorum Apoſtolicorum auctoritate.

In cauſis verò viſitationis Ordinariorum, aut viſitationis morum, quoad effectum deuolutiuū tantum admittantur, niſi de grauamine per definitiuam irreparabili egatur, vel cum Viſitator ipſe ſit pars, & adhibita cauſæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum ſuſpenſum.

Cum à grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, vt indebitę carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiā comminatæ appellatur, nō niſi viſis actis, ex quib⁹ euidēter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem, quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex, ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita aliter decreuerit, & tunc ſi à iudicis, ad quem decreto vim diffinitiuæ habente, fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicē ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſuum, primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpitio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium, vtin ſuo archiuio conſeruentur.

Cēſura eccleſiaſtica in appellātē p̄ plata, relaxari, aut nulla declarari p̄ iudicē appellationis nō poſſit, niſi auditis partib⁹ & cauſa cognita, tūcq; ſi cōſtiterit eā iuſtā eſſe, ad iudicē, q̄ excōmunicauit, appellās remittēdus eſt, vt ab ipſo, iuxta ſacros canones, beneficiū abſolutionis, ſi humiliter petierit, debitāq; emēdationē p̄ſtiterit, obtineat: ſi verò iniuſtā eſſe clarè appareat ſuperior abſolutionē impēdat: ſi dubitetur, honeſtiꝰ eſt, vt ad excōmunicatorē intra breuē aliquē cōpetētē terminū eidē p̄figendū, abſoluēdꝰ remittatur, licèt & ſuperior hoc caſu id ipſū p̄ ſe p̄ſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelā, nō niſi parte citata, & viſis actis, cū dubitatur de nullitate excōmunicationis ab homine prolatæ, vel à iure ſi occurrat dubiū facti, vel p̄babile dubiū iuris, cōcedenda erit tūcq; ad tēpus breue cū reincidētia, & præſtita p̄ excōmunicatū cautione de ſtando iuri, & parēdo mādatis Eccleſiæ tātū, & ſi iuxta formā iure præſcriptā apparebit, quē ob manifeſtā, offenſā excōmunicatū fuiſſe, debitā etiā ſatisfactionē præſtare, & ſi ob cōtumaciā manifeſtā expēſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore, quis tenebitur, priùs quàm ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiā diffinitiua contra verū contumacē prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quādiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur Romæ in ſacra Congregatione die 16. Octobris 1600. Alex. Card. Florent.

SVMMARIVM.

1 A ſententia interlocutoria appellatur, quando continet grauam irreparabile.
2 Amplia etiam ſi contineret grauamen, quod cū difficultate repararipoſſet.
3 Amplia etiam ſi non ex toto reparari poſſit.
4 Grauamen irreparabile quid ſit, ponuntur nonnulla circa hoc.

Gra-

Digitized by Google

Grauamen quando dicatur irreparabile.

RESOLVT. CDV.

1 CVm virtute Conc. Trid. loco ſæpius citato, à ſententia interlocutoria appellari non poſſit, niſi grauamen contineat irreparabile, vt voluit etiã gl. in l.2.ff.de appell.recip.glo. in clem.1.in ver.ipſo iure de hæret.& diſponitur in regul.36. cancell.apoſtol.Rota,& ibi additio ſub lit.B.dec.58. de appell.in nouis.Lance.ex n. 100. vſq; ad n.107.de attẽtatis 2.p.c.12.lim.1.

2 Idemque eſt, ſi tale grauamen poſſet reparari, ſed magna cum difficultate, aut præiudicio partis.Bar.per tex.ibi in l.1.§.quæſitum,ſub nu. 6.in fin.ff.de appell.Felin.in cap.accepimus ſub nu.5.verſ.hinc eſt,de fide inſtr.Greg.Lopez per tex.in l.3.in gloſ.*à menos de grandaño*, tit.23. par.3.Duen. reg. 52. lim. 10.

3 Item quando grauamen poteſt per diffinitiuã reparari, ſed non ex toto,quia tunc quoque datur appellatio.Felin.in c.cũ ſuper num.17.de ſent.& re iud. Petr.Surd.dec.Mantuan.36.n.14.

Necnon quando articulus interlocutoriæ eſſet præiudicialis negotio principali,l.intra vtile. vbi notat.Bart.ff.de minor.Bal.in l.arbitrio num.6.ff.qui ſatiſd.cog.Fel.in cap.cum cauſam num.6. verſ.limita quarto, de ſent. & re iudic. Magon.in deciſ.Lucana 23. num.6.Bald.in l.fi. ſub num.5. verſ.ſecundus eſt actus. C.de relat. vbi idem dicit, quando interlocutoria ingerit difficultatem circa cauſæ deciſionem. Lopez, vbi ſupra ad fin. gloſ.

4 Grauamen demum ireeparabile eſt omnis actus irretractabilis,& quo mãdato exequutioni, pars grauata amplius non ſubleuaretur per appellationem à diffinitiua, vel non ſine difficultate, & præiudicio ſubleuaretur,vt patet ex deductis per de Frauch.dec.139.& Capp.Thol. dec.431.Balb. Iaffred.dec.469.

Caſus continentes grauamen irreparabile, ſunt, videlicet.

Primus eſt indebitæ carcerationis, quare ab eo appellari poteſt, vt cenſuit Sacra Congreg. per hæc verba. *An quod decreto ſacri Conc.Trident.ſeſſ.13.c.1.de reform.& alio ſeſſ.24. ca.20. de reform.dicitur de grauamine, quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt, intelligi poſſit, & debeat de grauamine indebitæ carcerationis*. Sanctiſſimus D.N.audita relatione Congregationis Concilij declarauit ita eſſe intelligendum, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe,& Ordinariũ teneri huic appellationi deferre,& teneri proceſſum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit. Carcerati ſine proceſſu appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt, dummodo non impediat exequution em correctionis eadem Sacra Congregatio cẽſuit, quæ declaratio refertur per Addentẽ ad ſumm. Bullar. in verſ. Archiepiſcopi auctoritas in appellationibus lit. I.

Secundus excommunicatio, ſuſpenſio, interdictum. Duen.reg.52.Franch.de appell.c.ſup eo 2. not. Rebuff. in concord. tit.de friuol.appellat.& ſi appellatur,non ſuſpendit,cap.paſtoralis de appell.

Tertius decretum torturæ,quare ab eius comminatione datur appellatio;quotiecſunq; enim iudex comminando,vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mandato,graretur pars irreparabiliter,poteſt appellari,ita hodie procedit tex.in c.cum ceſſante de appe & à tali futuro grauamine appellari poſſe,tenet Bart.in d.l.2. ff. de appell.recip. & ius ciuile, ius canonicum concordat cum hac diſpoſitione conciliari. Nauarr.conſ.2.de appell.

Quartò decretum, per quod iudex declarat ſe competentem Bal. in auth. habita nu.28. ne fil.pro pat.Natt.conſ.172.nu.1.Guid.Pap. 10.nu.1. vbi dicit, intelligi non ſolùm quando expreſsè pronũciat ſuper competentia,ſed et tacitè per proceſſum ad vlteriora. Menoch. adipiſc.poſſeſſ.remed.4.n.822.& ſeq. Ratio eſt quia hoc caſu grauamen non poteſt reparari per appellationem à diffinitiua, ideo non mi ſi prius ſuccurrendũ eſt,quaſi iuriſdictionis defectus omnes alios excedat;à tali enim pronunciatione appellatur,cum trahat ſecum exequtionem, & præiudicium,quod non poteſt reparari in appellatione à diffinitiua.Hond.qui vtique caſu loquitur conſ.27.n.20.& 21.lib.1.po Bart.in l.ante ſententiã nu.13. de appell.recip. Roland.conſ.33.nu.3.lib.4.Præſertim,quia habet vim diffinitiuæ, ſecundùm diſtinctionem de qua per Aufrer.ad dec. Capp.Thol.48.nu. & 4.vbi intelligit,quãdo profertur à Delegato ſecus ab Ordinario,quo caſu decretũ ſuper in cõpetẽtia nõ habet vim diffinitiuæ. Rom.con 358.Bal.in c.ſignificãtibus de off.deleg. num.

Quintus decretum admiſſionis iniuſtæ articulorum partis aduerſæ, ſeu à non admiſſion articulorum,& probationis,aut exceptionis iuſtius partis appellantis. Rota deciſ.44.ſub nn. de appell.in nouis. Franch.in c.interpoſitas ſub nu.4.verſ.ſeptimo de appell. Maſcard.de prob concl.131.ſub nu.5.Lancell.de atten.2.par.ca 14.lim.1. nu.42. & 45. in nouiori impreſſion Corneus conſ.35.vol.1. Surd.in deciſ.Mantuana 36.ex nu.17. & inferius nu.267.

Sic etiam fuit reſolutum in Rota, teſte Caputaq.dec.38.par.1.& dec.37.nu.1.& per tot par.3.quod erat attentata,& nulla ſententia lata poſt appellationem interpoſitam à coarctatione dilationum à iure præſcriptarũ, cùm tali caſu appellatio ab interlouqutoria ſit legitima

Sextus,decretũ de negationis copiæ actor l.2.C.vt lite pend. Duen.reg.52.fallent.5.Azued.l.3.tit.18. lib.4.de veritate tũ me remitto

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis tunc potest inhibere, cũ de deuolutione cõstat, & quid in interlocutorijs.*
2 *Decretum Conc. Trid. circa præfatã cõclusionẽ.*
3 *Videbitur de incompetentia iurisdictionis, an scilicet appellatio recipienda sit, iudex appellationis non potest inhibere.*

Decretum inhibitionis, item quod acta transmittat, quomodo, & quando per iudicem appellationis sit faciendum.

RESOLVT. CDVI.

1 QVando iudex, ad quem est appellatum, possit inhibere, siue à diffinitiua, siue ab interloquutoria appellatum sit, tradit Rom. in cap. non solum, & in cap. Romana §. si verò, cum §. sequent. de appell. in 6. nempe cũ de deuolutione cõstet, item in interloquutorijs, cùm iudex recepta appellatione saltem ex causa probabili de veritate eius incipit cognoscere, deuolutam, & acceptata causa appellationis, vt pulchrè per Aret. in cons. 20. col. 3. & in cons. 33. vbi dicit, ante citationem appellati, & receptionem appellationis non esse inhibendum, quia cognitio an sit iudex, debet præcedere cognitionem iurisdictionis, cap. super literis de rescriptis.

2 Et in præfatam opinionem sanciuit Conc. Trid. sess. 22. cap. 7. de reform. ibi, *In concedendis inhibitionibus post appellationem seruare debeat formam, & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentij Quarti, quæ incipit Romana.*

3 Ex quibus omnibus infertur primo, quod quando in puncto incompetentiæ obijcitur dubietas, quod iurisdictio reddatur dubia, interim non est inhibendum donec cognoscatur de iurisdictionis veritate, vt not. Innoc. in cap. dilectus de præscrip. vbi generaliter refert, quod iudex appellationis pendente cognitione an appellatio sit recipienda, nunquam inhibere debet, vt refert quoque fuisse in Camera Imper. decisum Mynsing. cent. 3. obser. 87.

Infertur secũdo, quod quando est appellatum à casu, in quo appellatio prohibetur, vel quia causa est iniusta; vel appellatio friuola, & frustatoria, non debet iudex ad quẽ inhibere, nisi prius exhibeat causæ cognitionem super iustitia appellationis, alias inhibitio non valet. Spec. tit. de appell. §. de officio vers. sed quæritur, & Felin. in c. cùm sit 2. col. pen. de rescript. per tex. in d. cap. Rom. §. si vero, & §. si autem, & ibi Gemin. Item semper debet fieri inhibitio parte citata, alias nõ valet, vt per Alex. cons. 91. col. penul. lib. 2. & eundem in l. Titia in fine, ff. solut. matrim. vbi dicit hanc esse communem opinionem. Idem in l. condemnatum col. 4. ff. de re iudic. & glos. in fin. ff. de no. op. nunc. Vnde dicit singulariter Abb. in cap. cum venissent in 4. not. de rest. in integ. quod inhibitio iudicis contra ius facta, nõ inducit nullitatem actus postea gesti.

Limitatur supraposita conclusio quatenus loquitur de modo, & forma proponendi literas inhibitoriales dupliciter, &

Primò non procedere in Camera Imperij in qua quoties de iurisdictione saltem ex narratione appellantis constat, inhiberi solet, siuè à definitiua, siue ab interlocutoria (modo appellabili) prouocatum sit, & quando post inhibitionem procedit iudex à quo, illa tanquam attentata reuocantur, vnde latè de hoc Spec. tit. de appell. §. officium iudicis ad quem, & §. seq. vbi materiam attentatorum vberrimè tractat, licet satis confusè, & quando attentata debeant reuocari, & in libello peti, vide Bart. in l. chirographis §. adeo ff. de administrat. tutor. & Guid. Pap. cons. 4. & 66. nu. 6. & 7.

Secundò in casu alleg. Lap. 60. col. 2. in fin. dicentis dispositionem tex. in d. cap. Romana debere procedere, vbi tractatur de impediendo actum irreiterabilem, quo casu receditur à reg. iuris, ad dicta per Alex. in l. 3. §. in amittenda nu. 6. ff. de acquir. possess. & cum, quando imminet periculum, iudex possit inhibere, tradit latè Felin. in rubr. de treg. & pace sub num. 12. vsque in fin. vbi dicit ex auctoritate Rot. quod ratione imminentis periculi potest delegatus inhibere, ne quid innouetur, etiam si causa non dum sit adeo recepta, quod sit in statu inhibendi.

Ad hæc insuper notandum, quod vt literæ inhibitoriales valeant, & suos operentur effectus, quatuor concurrere debent, secundum Costa de remed. subsidiar. remed. 16.

Primum dependet à iurisdictione inhibentis, seu iudicis, coram quo lis pendet, cuius etiam est cognitio an sit iusta, vel subreptitia, nec ne, Surd. cons. 424. nu. 31. 46. & 51.

Secundum, est, quod non sit limitata, quoniam inhibitio respectu vnius causæ, non extenditur ad aliam causam. Paris. cons. 39. nnm. 28. vol 1. Mago. Rot. Florent. decision. 128. numer. 13. & Rot. Roman. decision. 641. numer. 11. parte 1. in nouissim. & verba determinata ad causam, ad personam, vel locum, vel tempus, non extenduntur. Bald. consil. 339. volum. 1. nisi commissio haberet clausulam, quam, & quas Rota Romana decisio. 785. n. 2. par. 2. in nouissim.

Tertium est, quod sit cõcessa ei, cuius interest, eadẽ Rot. Rom. dec. 796. n. 3. par. 1. in nouissim.

Quartum est, quod duret officium iudicis inhibentis, quandoquidem finito officio expirat inhibitio. l. vlt. ff. de pœn. Afflict. decis. 290.

Quibus casibus concurrentibus inhibitio siue iusta, siue iniusta timeri debet, l. 1. §. 1. ff. de no. oper. nunc. Rot. Rom. annot. loc. & Verall. decisio. 92. cum seq. par. 2. Cæsar. de Graff. decis. 109. in fin. de apell. Riminal. iun. consil. 821. num. 18. volum. 7. Vestr. in sua prax. lib. 8.

Digitized by Google

lib. 8. cap. 4. numer. 10. ideo appellandum eſt, alioquin tranſit in iudicatum, cùm præſumatur pro iudice, & contra contumacem. Alex. conſil. 4. volum. 4. Corn. conſ. 292. in fin. volum. 3. Bero. conſ. 114. volum. 3. Menoch. conſ. 892. Marant. conſ. 61. num. 12. Gayl. lib. 1. obſeruation. 144. Myſinger. centur. 3. obſeruation. 87. Couarruuia pract. quæſtio cap. 24. num. 3. Contard. ad l. vnic. quæſtio. 5. cap. 1. de moment. poſſeſs. id quod intelligẽdum eſt de ſtylo Cur. Rom. Eugen. conſ. 75. n. 11. & 12. cum ſeqq. alias de iure communi inhibitio iniuſta, ſeu inualida, non eſt metuenda, etiam ſine appellatione, cap. non ſolum de appellat. in 6. Eugenius d. conſ. 75. numer. 68. Surdus conſ. 424. num. 32. cum ſeqq. volum. 3. Lancellot. de attentat. cap. 20. amplia 11. num. 5. & limit. 1. Farinac. conſ. 17. num. 24. volum. 1. & in addit. littera H. vbi ſubijcit duos caſus, in quibus nec de ſtylo Rotæ ſeruanda eſt inhibitio, veluti quando per calumniam fuiſſet impetrata, ſeu notoriè conſtaret de iniuſtitia, & quando commiſſio fuit ſignata cum clauſula prout de iure.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio debet fieri inſcriptis.*
2 *Clauſula in his ſcriptis non eſt neceſſaria in libello appellationis.*

Clauſula in his ſcriptis an ſit neceſſaria in libello appellationis ab interlocutoria.

RESOLVT. CCCCVII.

1 EX diſpoſitione text. in cap. 1. de appellat. in 6. ſancitum fuit, appellationem proponendam eſſe in ſcriptis, quod quidem procedere tantummodo in ea, quæ fit ab interloquutoria docuit Franch. cit. cap. 1. nu. 5. verſ. in ea gloſ. poſt Archid. ibidem num. 12. & Ant. de Butrig. nu. 6. & voluit etiam Balb. in dec. 29. & Rota diuerſa in deciſ. 2. num. 8. par. 2.

2 Et clauſulam (in his ſcriptis) eſſe neceſſariã voluerunt Ang. in l. à ſententia §. ſi hæres autem nu. 1. ff. de appell. Spec. eod. tit. §. 1. num. 2. part. 5. Caſtren. in l. 2. §. libelli nu. 2. cica med. ff. eod. titulo Burſat. conſ. 22. num. 3. & 8. vol. 1. Cœphal. conſ. 23. eod. vol. Menoch. conſ. 123. vol. 1.

Cæterum ſecundum Rot. diuerſ. citat. deciſio. 2. num. 8. habetur præfatam opinionem de iure non ſubſiſtere: & ratio eſt, quia cap. 1. de appellat. in 6. nulla fit mentio de huiuſmodi clauſula, ſed ſolum ibi diſponitur appellationem ab interloquutoria in ſcriptis fieri debere. Tum autem appellatio in ſcriptis fieri dicitur, quando libellus in appellationis ſcriptus porrigitur, vt per Franc. in cap. vt debitus q. 3. num. 12. de appellatio. latè Corn. conſ. 95. num. 2. lib. 4. Marant. de ordin. iudic. part. 6. tit. de appellat. num. 127. & contrarium, quod non ſint neceſſaria illa verba in his ſcriptis, voluit gloſ. in ſimili in cap. fin. verb. illuſtrium in fin. de re iudicat. lib. 6. Franc. in dict. cap. vt debitus quæſt. 8. num. 13. & in capitul. 1. num. 10. in fin. de appellation. lib. 6. Imola in d. l. à ſententia §. à ſimili num. 22. verſ. certè, vbi pluribus rationibus reprobat opinionem, Angeli, qui re vera fuit ſolus in hac opinione, nam Caſtr. in d. §. libelli non dicit, in libello appellatorio ſcripto, debere exprimi illa verba in his ſcriptis, ſed ſolum dicit, non eſſe appellationem in ſcriptis, ſi quis appellat viua voce, & facit in ſcripturam redigi appellationem per notarium, niſi tamen notarius in ſcriptura adiecerit iſta verba in his ſcriptis appellauit. Specul. & rò poſtea ſe declarat, niſi appareãt illa verba ſcripta in quibus continebatur appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem, non autem à quo, pronunciat appellationem deſertam.*

Iudex a quo, an iudex ad quem debeat pronunciare appellationem deſertam.

RESOLVT. CCCCVIII.

1 IN hac quæſtione reſponſio eſt cum diſtinctione, videlicet, quod aut fuit aditus iudex ad quem & coram eo appellatio fuit introducta, & tunc ad eum ſpectat ſuper deſertione pronunciare, aut verò non fuit additus, & tunc, cùm nulla inſtancia fuerit inſtantia coram eo, non poteſt hoc facere, quia deeſt petitio, & ita quoque diſtinguendo videtur velle Ang. in l. eos in fin. verſic. tu ne. C. de appellation. vbi quod ſecundum huiſmodi diſtinctionem eſt intelligenda opinio gloſ. in verb. vel iniuſtam, & Bar. ibid. in princ. & fin. num. 8. verſ. quæro quid ſi tempore, & ſequitur Felin. in cap. ex parte il ſecondo col. 5. verſ. declara primo num. 10. de reſcr. Caſtr. in l. ſi veſtes in fin. Cod. quomod. & quand. iud. & ita eſſe tenendum dicit Alex. conſ. 104. in princ. 5. verſ. & iſtam opinionem Grauat. ad Veſtr. capitul. vltim. lib. 8. num. 29. Affict. rubric. 4 de appellation. numer. 14. ad med. ſuper con regni, vbi etiam citat. Butr. in capit. tuam d ordin. cognit. Et ratio eſt, quia propter inhibitionem ligantur manus iudicum capitul. non lum de appellatio. & ſuper deſertione appellationis, quando requiratur ſententia, vide Rot deciſ. 25. de appellation. in nou. & Seraphin. deciſ. 565. num. 9. part. 1. vbi num. ſeq. etiam ditur an, & quando huiuſmodi ſententia dica interloquutoria, item quæ tempora deducant ne appellatio dicatur deſerta, vide eundem nobiliter in deciſ. 362. part. 1.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Appellans, an appellatus teneatur producere acta.*
2 *Concluditur contra appellantem.*
3 *Appellans tenetur suis expensis producere acta.*
4 *Ampliatur dupliciter nu. 2. 3. & 4.*
5 *Limitatur num. 5. & 6.*
7 *Allegans nullitatem tenetur exibere omnia acta.*

Quis teneatur producere acta, appellans, an verò appellatus.

RESOLVT. CCCCIX.

1 COmunis est distinctio DD. in l. hi, qui ad ciuilia, C. de appellationibus, victori incumbere onus probandi se iustitiam fouere: vnde secundum Cin. & alios de quibus per Surd. in decis. 327. numer. 3. appellatus debet ostendere, quod sententia pro se lata fuerit iusta, non dando nouas probationes, si non vult, sed producendo alia iam facta ex quibus dicit Gratian. lib. 1. discept. forensium cap. 121. num. 2. quod ille, qui est originaliter actor in causa principali, remanet actor in causa appellationis, per quam reassumitur l. 3. C. de appellat. & sufficit appellanti docere se ex iusta causa appellasse, & infra legitima tempora cap. Romana §. si verò eod. tit. in 6. ita vt de prædictis dicatur sufficienter concludere per solam productionem sententiæ, vt voluit quoque Cyn. in l. per hanc quæstio. 5. in fin. vers. an quærimus Cod. de temporibus appellat.

2 Hinc infertur, quòd tenuit Rota, teste Verall. in dec. 124. par. 3. vbi quod petens reuocari sententiam, licet, vt producat appellationem, sed qui infert pro confirmatione, debet producere processum, & acta sine quibus nihil sententia infert, quamuis limitetur regula hæc in casu de Cassad. 1. de præsumpt. & Caputaquen. in dec. 134. par. 3. de quibus per Paris. in cons. 38. num. 7. volum. 4.

3 Eadem pro hac eadem opinione facit, quòd cum agimus in sententia diffinitiua, proinde appellans tenetur producere processum, cùm in sentẽ interloquutoria appellans, siue sit originalis actor, siue reus, semper debet producere acta causa ad iustificandam suam appellationem. Guid. Pap. in decis. 20. num. 1. & in decis. 436. num. 7. num. 9. in fine versiculo, & ita seruatur, licet etiam quando solum appellans prosequeretur appellationem, altera enim parte existente contumace, is, qui prosequitur, tenetur ad exhibitionem actorum, latè Gabriel de appellat. con. dis. 5. num. 16. post Aret. in cap. quoniam con mul. 9. vers. pro intellectu de probat.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium est in praxi tenendum; cuius obseruãtię ratio ex duplici capite deducitur.

Primò ex dispositione Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 20. vbi si quis appellauerit. in casibus à iure permissis tenetur suis expensis transferre acta omnia coram Episcopo gesta ad iudicem appellationis.

Quæ præfata dispositio locum sibi vendicaret, etiam quod reus nollet vti, & intenderet nouum prosequi iudicium, vt tenuit Rota in vna Valentina parochialis 13. Ianuarii 1580. coram Illustrissimo Blanchetto.

Ampliatur etiam, vt procedat in actis factis in partibus coram iudice delegato, Rota in vna Placentina administrationis Sacramenti 1. Decẽbris 1567. coram Gipsio.

5 Limitatur nunc, & primò, vt nòn procedat quando causæ sunt diuersæ, quia licèt vna dependeat ab altera, nõ habebit locum huiusmodi productio actorum, vt est iudicium euictionis cum causa principali, in qua fuit facta euictio Rota diuers. in decis. 445. par. 1. & fuit resolutum in eadem Rota, in vna Burgens. sancti Sepulchri bonorum 2. Decembris 1594. coram Illustrissimo Seraphino.

6 Limitatur secundò in actis aliarum causarum præterquam causæ principalis de cuius appellatione cognoscitur Rota in vna Toletana pensionis 22. Maij 1592. coram Illustrissimo Seraphino.

7 Secunda principalis ratio est quia allegans nullitatem, tenetur exibere omnia acta, vt possit argui contra sententiam, quasi tunc appellans, seu dicens de nullitate, suscipiat onus probandi sententiam iniquam, & nullam, ideo si velit obtinere, probabit suam intentionem, exibendo processum, & omnia acta, ita Vant. de nullitatibus in tit. à quo, & à quibus, num. 20. addit. ad Guid. Pap. in cit. decis. 20. & hanc opinionem tenuerunt Cappell. Tholos. in decis. 91. & 341. Guid. Pap. in decis. 431. & Rot. Romana in vna molen. castrorum 16. Martij 1576. coram Illustrissimo Seraphino.

SVMMARIVM.

1 *Ponit formam, quam seruare debet iudex appellationis in absoluendo excommunicatum.*

Iudex appellationis absoluendo ab excommunicatione, quęnam obseruare debeat.

RESOLVT. CCCCX.

1 LIcèt à sententia excommunicationis appellari, nequeat, iuxta latè tradita per DD. in cap. pastoralis §. verum de appellatio. de cuius dicti veritate latissimè per Cappell. Tholos. in dec.

Digitized by Google

decis. 303. & Veral. in decis. 56. part. 1. poterit tamen excommunicatus adire Archiepiscopum per viam quærelæ, ita probatur optimè in capit. ad reprimendum, vbi communiter Scribentes de officio Ordinarij, qui iudex nonnulla obseruare debet, videlicet.

Si ei constet excommunicationis sententiam esse iniustam, statim absoluat: si verò dubitet, cautione præstita, absoluet: si autem de offensa, & contumacia constiterit, non nisi præmissa reali satisfactione, absoluat: quod si sententia nulla sit, statim nullam fuisse declaret, vt colligitur ex cap. venerabilibus, de sentent. excommunicat. in 6. & cap. cum contingat de offic. delegat. si verò manifesto constet, sententiam valere, tunc licèt ipse absoluere possit, satius tamen erit, eum ad absoluendum remittere ei, à quo est condemnatus, ex d. cap. venerabilibus §. sanè de sentent. excommun. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiscopus potest causas ad se per appellationem deuolutas, etiam in diœcesi suffraganei cognoscere.*

An causas per appellationem deuolutas, possit Archiepiscopus in diœcesi suffraganei cognoscere.

RESOLVT. CCCCXI.

PRo huius quæstionis dilucidatione adest text. expressus in cap. vt litigantes de offic. Ordin. in 6. pro cuius corroboratione placuit hic inserere decis. Rotæ in vna Valentina iurisdictionis 1. Aprilis 1596. coram Seraphino quæ est tenoris, videlicet.

1 *Domini sine difficultate dixerunt, posse Archiepiscopum causas ad se per appellationem, aut alias delatas ab Episcopo suffraganeo, per se, vel Vicarium generalem, vel per delegatum cognoscere, & terminare, in totum, vel in parte; etiam in diœcesi Oriolensi, per tex. in cap. 1. de offic. Ordinario in 6. vbi traditur differentia inter causas deuolutas, & deuoluendas, & ibi Anchar. & Franch. idem probatur in cap. vt litigantes eodem titul. & potest totam causam, vel partem tantum delegare cap. super quæstionum in princ. de offic. delegat. vbi gl. & Abb. nu. 9. Imol. num. 15. Barb. in fin. Ias. in auth. ad hoc, uu. 5. C. de iudic. potest etiam Notarium, & Nuncium deputare pro exercēda iurisdictione, quia vno concesso, cēsentur omnia concessa, sine quibus id explicari non potest l. 2. ff. de iurisd. om. iud. & hæc omnia procedunt de iure communi, circumscripta consuetudine.*

SVMMARIVM.

1 *Absolutio excommunicationis differri potest ex causis.*
2 *Excommunicatio est medicinalis.*
3 *Excommunicatio nonnulla mala, & incommoda producit.*

Excommunicatus an sit absoluendus, si aduersarius, ne absoluatur, appellat.

RESOLVT. CCCCXII.

DVbitabatur in Cur. Archiep. Neap. an esset absoluendus quidam excommunicatus, qui ab eadem Curia humiliter absolutionem potebat stante interposita appellatione per eius aduersarium, ne absoluatur. Dubium faciebat pro negatiua opinione, quod absolutio potest differri ex causa, etiam si præcedat satisdactio, secundum glos. communiter receptam in cap. si quis autem 18. dist. & ibi Arch. & Præpos. num 23. vbi enumerant causas, ex quibus id fieri potest voluit et Burcult. in consil. 22. num. 4. Artam. cons. 9 num. 6. & sequent Rubin. cons. 71. num. 4. & 8. secundum Nouiss. in sua praxi cap. 28. num. 2. in fin. & num. 3. vt excommunicatus magis confundatur, potest absolui coram multitudine gētium & ex tali causa differri absolutto, vbi num. 1. refert fuisse pluries sed nō passim seruatum per Curiam Archiepisc. cedulones esse affigendos contra excommunicatum, etiam si compareat, & petat se absolui quamuis contrarium videbatur, et quod cedulones affiguntur, vt excommunicatus videns se ab alijs vitari, aspiciens suam confusionem, erubescat, & conuertatur, vt notatur in c. 1. de except. in 6. & in clem. 1. de pœn.

Vrgebat pro hac obseruantia, quod excommunicatio est medicinalis cap. cum medicinalis de sentent. excommunicat. in 6. quandoquidem profertur nedum vt excommunicatus conuertatur verum etiam, vt alij de communitate terreantur Couarr. in cap. alma mater, in initio relectionis de sentent. excommunic. in 6. & proinde dicunt DD. quòd Episcopus potest excommunicare illum, cui scit excommunicationem non esse prosuturam, vt alios terreat, ita Panormitan. & alii in cap. ab excommunicato de rescript Fel. in capit. ad Apostolicæ de exceptionibus.

3 Cæterū supradictis minimè refragantibus, contrarium fuit decisum in eadem Curia videlicet excommunicato absolutionem petenti omnino esse impartiendam eandem absolutionem, etiam quod aduersarius, ne absoluetur appellasset, quæ decisio fundatur per tex. expressum in cap. qnamfronte de appellationib. vbi cauetur absoluendum esse excommunicatum, licet aduersarius, vel excommunicator, ne absoluatur appellet, idq; propter

Digitized by Google

per multa mala, quæ affert excommunicatio. glos. communiter recepta in d. cap. qua fronte de appell. Siluest. in verbo excommunicatio §. 1. Vnde nulla maior pœna est in Ecclesia Dei excommunicatione. cap. nihil 11. q. 3. & secundum Nouissimum in manuali Confess. 64. non nulla ponuntur exempla memorabilia huius poenæ, nam refert, quòd Diuus Antonius volēs offendere effectum excommunicationis, excommunicauit panem, & statim effectus est niger, absolutus postea, & euasit albus; S. Bernardus, qui excommunicauit muscas, quæ impediebāt diuina officia in Ecclesia, & statim ceciderunt omnes mortuæ. Quidam Abbas excommunicauit quandam syluam cum lacu, quam occupauerat quidam potens, à quo recuperare eam non poterat, & sylua non amplius fructus protulit, nec aliquos pisces. Quidam miles excommunicatus in mensa porrigebat panem canibus, qui nolebant accipere. E domo cuiusdam excommunicati statim Ciconiæ filios abstulerunt, aliò transtulerunt: quamuis animalia, & arbores non possint excommunicari, dici.

SVMMARIVM.

Quid sit appellatione si, & inquātum, quid operetur.

Si, & inquantum, in appellatione quid operetur.

RESOLVT. CDXIII.

Bart. Anton. in Lambitiosa circa fin. ff. de decret. ab ordine faciendis, quem refert, & sequitur Io. de Imol. in l. iudex postquam, in fin. ff. de re iudicat. quod per præfatam clausulā nullatenus intelligatur admissum, quod in effectu non debuit admitti, sequitur Soc. cons. 48. n. 61. vol. 4. Balb. cons. 17. nu. 3. Rub. cons. 45. n. 3. & seq. Catald. in tract. syndicatus nu. 82. & 83. & ideo operatur, vt si iudex illam admittere non posset, decretum est nullum ipso iure, quia intelligitur de præsenti, vnde si iudex, qui illam apposuit decretum facere non poterat, est nullum, & perpetuo de nullitate dici potest, etiam coram quocunque iudice incidenter Doctor Marta in tract. de clausulis in claus. 132. nu. 2. & versa vice hæc clausula importat admissionem in his, quæ sunt admittenda Maranta de ordine iudic. per 6. vers. Appellatio num. 211. Rota diuers. decis. 687. nu. 2. par. 2.

Vnde quando appellatio interponitur à sententia diffinitiua, iudex admittēdo si, & inquantum de iure, &c. dicitur ei detulisse, & illam admisisse, quia tunc talis conditio nō facit suspensionem, sed habet veritatem, nam licèt dicat iudex si, & inquantum, tenetur tamen rationabilem admittere, secundum decis. Benintend. 1. & vide decis. Caputaq. 49. nu. 2. par. 1.

Notabilia quædam in materia appellationis ex Conc. Trid.

PRimo, ex sess. 23. cap. 1. de reform. vbi disponitur, quod vlla appellatio, vel inhibitio superioris impedire possit Ordinarium, quo minus suam sententiam circa residentiam Curati latam exequatur.

Secundò, ex sess. 13. c. 1. & sess. 24. c. 20. de ref. habetur, q̄p nec in causis visitationis, correctionis morum, & criminalibus appellari possit ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine, nisi per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua appellari non possit.

Tertiò, ex eadē sess. 13. c. 2. dicitur, vt causę in criminalibus ad Romanā Curiā per appellationē deuolutę cōmittātur in partibus Archiepiscopo, seu eius Vicario, siue ex causa alteri vicinio ri Episcopo, seu eius Vicario, & non inferiori.

Quartò, ex sess. 25. cap. 13. Regularibus ordinatur, quod causæ præcedentiæ remota omni appellatione terminentur.

Quintò ex sess. 25. c. 14. de ref. statuitur, quod contra concubinarios ordinarius proceder possit, appellatione non obstante.

Finis tituli Praxis appellationum.

PRAXIS CAVSARVM DELEGATARVM.

SVMMARIVM.

Quando debeant constitui iudices synodales.

Delegationi sufficit adesse dignitatem tempore emissionis.

An delegatio causæ facta canonico, expediri possit, si tempore sententię fuit resignatus canonicatus.

RESOLVT. CDXIV.

1 CVm iuxta dispositionem Sac. Concil. Trident. sess. 25. cap. 10. de refor. fuerit sancitum, vt in singulis Concilijs prouincialibus, aut Diœcesanis creen tur iudices synodales habentes qualitatem, de

Digitized by Google

qua in cap.ſtatutum de reſcript.in 6.ſcilicet,vt ſint in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, inter quos ſunt Canonici Eccleſiæ Cathedralis, iuxta deciſ.Achill.de Graſſ.1.de reſcript.& Verall. deciſ.94. par.1. quare fuit dubitatum an cauſæ commiſſæ Canonico poſſint expediri,ſi tempore ſententiæ fuit reſignatus canonicatus, & dubitationem mihi faciebat primò regula illa, quod quando lex conſiderat actum cum qualitate non ſufficit ſolus actus abſque illa qualitate.l.fulcinius ff.quib.ex cauſ.in poſſeſ.eat.Item, quia qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi. l.in delictis §. ſi damnum extraneus ff. de noxalib.

2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium in facti contingentia reſpondi,motus ex auctoritate gloſ.in ca.tu autem 22.diſt. vbi ſufficit fuiſſe in ea dignitate tempore commiſſionis,de qua in delegatione, cum in quolibet actu principium ſit ſpectandum, & habilitas illius temporis ſufficiat, vnde licet poſtea per reſignationem canonicatus deſierit eſſe in illa dignitate, nihil eſt,quaſi non debeat conſiderari actus legitimus perfectus,& conſumatus, quãuis peruenerit ad caſum,à quo non poterit inchoari, & cum expreſſum fuerit nomen proprium,& dignitatis,videtur delegatio perſonalis,non realis Cyn.in l.more maiorum q.9.col. 6.num.22.de iuriſd.omn.iudic. Alex.conſ.175. col. pen. lib. 5. maximè ſi ex alijs coniecturis non appareat contemplatam ſolum dignitatem. Bellamer. deciſ.39. num.2. & iſta eſt verior, & magis communis opinio, prout in ſpecie concludit Card. in clem. & ſi principalis q. 6.de reſcript.Felin.in cap.quoniam Abbas,col. 6.in fin.num.5.de offic.deleg.vbi Dec.col.6.nu. 3.de communi,& ſecundum hanc opinionem iudicauit Sacr. Congreg.Conc. 21.Maij 1587. prout teſtatur Pariſ. de reſignatione beneficij lib. 1. quæſt.11. num.14. in fin. Ceual.in cõmunib.contra.commun.q.667.n.10. in fine. Dubium propoſitum fuit hoc.An ſi is,qui tempore commiſſionis reperiatur conſtitutus in dignitate, & deſignatus inter iudices ſynodales, ſi eam dignitatem reſignauerit, poſſit de eadem cauſa cognoſcere,vel potius is,qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter ? Congregatio cenſuit reſignantem poſſe cognoſcere etiam poſt renunciationem.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa delegata Epiſcopo non tranſit in eius Vicarium.*

2 *Epiſcopus non poteſt cognoſcere de cauſa commiſſa Vicario.*

3 *Epiſcopus poteſt ad libitum reuocare Vicarium.*

An in cauſa delegata Vicario poſſit procedi per Epiſcopum.

RESOLVT. CDXV.

1 PAnorm.in cap.eam te num.14.de reſcrip tenuit cauſam delegatam Vicario Epiſc pi,poſſe per eundem Epiſcopum finiri,licet C min. in ca. Romana in princ.num.3. verſ.no idem eſſe auditorium de appellation.in 6.dic eſſe intelligendum de ea cauſa, quæ fuerat e dem Vicario delegata,tanquam Vicario ſequ tur Franch in c.dilecti, il terzo,num.40. col. q.5.de appell.

2 Cæterum ſupradicta opinione minimè refi gante,contrarium conſului in facti contingen tia, non poſſe ſcilicet per Epiſcopum cognoſ cauſam demandatam Vicario tanquam Vic rio:mouebar ob id præcipuè,quia in ea eſt m ior Ordinario, & eſt ſeparatum auditorium Epiſcopi ab eius officiali, ſeu Vicario, prou concludit Imol. in clem.1. num.14. in fine c 4. ad medium, verſ. ex his habes de reſcri poſt Card. ibidem num.10. q.9. Dec.in c.qu niam Abbas,col.7.in fi.veſirc. & notandum num.9. de off.deleg. Rota per Seraph. in vr Maceraten. dotis num. 10. Martij 1581. & deci.506.par.1. & ita etiam concludit Fran in cap.ſtatutum in princ.col.penul.verſ.qua aduerte de reſcript. in 6. qui non tenuit c trarium in d.cap.dilecti il terzo, prout ab a allegatur,cum ibi nihil determinet, ſed ſolu ſe remittat ad Doctores in d.c.ſtatutum,& i d.c.quoniam Abbas.

3 Non obſtat, quod Epiſcopus poteſt ad lib tum reuocare Vicarium,cui annectitur deteg tio facta non ſub nomine proprio. Doctor.i clem.2.de reſcriptis. Bald.in l.ſolent.num.6. offic.proconſ. Panorm. in d.c. quoniam Abb nu.2. de off.deleg. vnde remouendo ab offici priuat illum iuriſdictione; ideò multò mag poterit ei concedi cognitio.Quia reſpondet non propterea concedendum eſſe, quod po de cauſa illi delegata cognoſcere, prout di mus de inquiſitoribus, qui remouentur ſuos ſuperiores, non tamen ſe ingerunt in ca ſa illis commiſſa. cap.volentes de hæret. cle nolentes. §. notarij eod. tit. & in ſpecie ita r ſponder Card. in clem. 1. q. 9. de reſcript. etiam Imol.nu.14. in fin.ſubdit, procedere,n remotio fieret in fraudem iuriſdictionis de gate,quia alias poſſet in eum animaduerti,ta quam illum turbantem in ſua iuriſdictione, 1.de off.deleg. Ideo Vicario remoto,cauſa e de nouo deleganda.Franch.qui dicit, menti nẽdum in d.c.ſtatutum 11.col.pen. verſ.quin aduerte nu.11.in fi.de reſcript.in 6.

Amplia principalem concluſionem proced re etiam ſi cauſa commiſſa eſſet Epiſcopo, Vi-

Digitized by Google

Vicario, nam cum literæ fuerint vni eorum præsentatæ, alter non potest se intromittere, c. cum plures de off. deleg. in 6. latè Surd. cons. 57. nu. 1. lib. 1. Ita vt neque delegatus Papæ subdelegando possit auocare, quando subdelegatus in cepit procedere, nisi adsit clausula cum potestate auocandi in qualibet parte litis. c. quamuis, & c. subdelegatus de off. deleg. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Omnes actiones præscribuntur spatio quadraginta annorum.*
2 *Subreptio vitiat gratiam ipso iure,*
3 *Et subreptione etiam post sententiam opponi potest.*

De subreptione rescripti delegatorij, infra quantum tempus opponi possit.

RESOLVT. CDXVI.

Dubitat quidam causa mihi delegata iudicanti an opponendi de subreptione censeri præscriptum spatio quadraginta annorum, motus diuersis iuris regulis, quod omnes actiones
1 spatio dicto tempore finiuntur, ad tex. in l. sicut. omnes C. de præscrip. triginta, vel quadraginta annorum.

Non obstat Imola in cap. ad audientiam de rescript. volens, quod quando subreptio operatur nullitatem gratiæ, possit de ea quandocunque opponi, quia respondetur, secundum Macerat. lib. 2. var. resolut. cap. 99. quod intelligitur ante quadraginta annos, quia illa dictio quandocunque, accipitur, vt præscriptionem longi temporis non excludat, secundum quod latè tradunt communiter DD. in §. 1. instit. de perpet. & temp. action. Ang. cõs. 55. Alban. cons. 22. nu. 2.

2 Non obstat secundò, quod subreptio vitiat gratiam ipso iure. Bald. cons. 320. vol. 2. Alex. cons. 16. vol. 1. Alciat. cons. 63. num. 3. & seq. & est communis opinio, secundum Fel. in cap. ad audientiam, il. secondo num. 22. vers. literæ beneficiales de rescript. & refert decisum Caput. in decis. 225. par. 3. quia respondetur, non procurrere posse inferri quin amissum non sit ius opponendi de subreptione.

Non obstat, quod etiam post sententiam in litteris beneficialibus, & gratiæ possit opponi de subreptione, quia hoc verum est dummodo ante quadraginta annos opponatur. Anchar. citato cap. ad audientiam in fin. Balb. decis. 500. Lab. deci. 13. n. 6. & ratio est, secundum Cassad. decis. 3. in fin. de caus. poss. & propriet. quia ex diuturnitate tanti temporis præsumitur etiam nova gratia, & confirmatio.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus tenetur iudicare cum assessore.*
2 *Prioribus Regularium possunt causæ delegari.*
3 *In iudice non exigitur literarum scientia.*

An Theologus, cui delegatur causa, possit iudicare absque assessore.

RESOLVT. CDXVII.

1 COnsului in casu mihi proposito à quodam Episcopo, cui delegata erat quędam causa à Sede Apostolica, vt ipse teneretur omnino, ad effectum, vt eius sententia sit valida, eligere assessorem, & mouebar ex Bulla Leonis X. in Conc. Lateranen. quæ incipit, Regimini, cuius sunt verba formalia, videlicet, *Iudices, & conseruatores à Sede Apostolica deputati, si in alterò iuriũm graduati non fuerint, assessorem, partibus non suspectum, ab his partibus, vel earum alter requisita assumere, & secundum eius relationem iudicare tenẽtur, non obstantibus, &c.*

Non obstat tex. in cap. statutum §. assessore de rescript. in 6. vbi iudex delegatus tenetur assumere assessorem, si indiget, quod eius conscientiæ, relinquit, quia respondetur, quod ex hoc non sequitur, quod Theologus delegatus possit causam decidere sine assessore.

Non obstat etiam tex. in clem. & si principalis de rescriptis, vbi Prioribus Regularium, seu
2 quibusuis Præpositis, vel Guardianis possint à Sede Apostolica causæ delegari, & sic Theologis, quia pariter respondetur, vt supra, quod nõ sequitur, quod per semetipsos, absque assessore, iudicare possint.

3 Nec tãdem obstat, quod in iudice non requiritur literarum scientia, ad tex. in l. certi iuris C. de iud. latè Fel. in c. sciscitatus de rescript. quia hæc locum habent, vbi reperitur iudex graduatus in iure ciuili, vel canonico, alias secus.

SVMMARIVM.

1 *Pronunciatio nulla, extinguit iurisdictionem.*
2 *Delegati iurisdictio extinguitur, lata sententia.*
3 *Delegatus an possit cognoscere de nullitate sententiæ, distinguitur.*

An delegatus possit cognoscere de nullitate suæ sententiæ.

RESOLVT. CDXVIII.

DVbium faciebant pro negatiua opinione tex. in l. si vt proponis, la prima, C. quo-
1 modo, & quando iud. vbi pronunciatio iudicis delegati nulla, extinguit eius iurisdictionem,

Digitized by Google

igitur non poterit amplius cognoscere, ex defectu carentiæ iurisdictionis.

2 Secundò, tex.in c.in literis de offic.deleg.vbi delegatus statim, quod pronunciauit finitur eius potestas, seu iurisdictio.

Tertiò, tex.in l.iudex postquam ff.de re iud. vbi iudex postquam sententiauit, amplius se intromittere non potest.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium est verius,& in praxi tenendum,verùm pro huius quæstionis dilucidatione distinguendæ sunt duæ conclusionis.

3 Prima sit conclusio, delegatum ad vniuersitatem causarum posse cognoscere de nullitate suæ sententiæ, ita Angel.in citata l. iudex post quam ff.re iudic.post Alex.in cons.23.num.6.& seq.vol.1. Alciat.in d.l. iudex in q.1. Aufrer.ad Cappell. Tholos. decis. 38. cuius conclusionis ratio est, quia talis delegatus equiparatur Ordinario iuxta communem, de qua in l. more maiorem,ff.de iurisd.omn.iud.præsertim quantum ad hoc,vt possit iterum cognoscere,& pronunciare,si tulerit sententiam nullam,& de nullitate suæ sententiæ cognoscere,prout cõmuniter tradũt DD. de iudice Ordinario,vt latè in l. cum Prætor ff.de iudic.glos. in c.cum causam de appell. in c.ne aliquid de hæret.in 6. & in c. qualiter, & quando, versic. ob seruari tit.de accusat.

Secunda sit conclusio, delegatum ad vnam causam, non posse iterum cognoscere,si tulerit sentẽtiam nullam,ita Artham.cons.126. & seq. Iaffred.cons.60. num.4. & Afrer.cit.loco,circa med.cuius conclusionis ratio reddi potest,quia cum sit functus officio suo, proinde iterum se ingerere nequit,& ita intelligendi tex.supra citati in contrarium,& hanc conclusionem intellige,nisi iudex delegatus ad vnam causam protulerit sententiam nullam ex defectu formæ mandati, tunc enim iudex pronunciasse non videtur, si non seruauit formam mandati, pro quo facit tex.in l. qui tamen ff. de arbit.vbi arbiter iterum sententiat si non seruauit formam compromissi. Inn.in c.1.de off.deleg.Siculus in præallegatis,c.in literis,& ca.qualiter, & quando, & vide latius de contentis in hoc articulo Menoch.de arbitrar. iudic.lib.1.quæst.67.à nu. 21.ad finem.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus non potest absolutionem casuum subdelegare.*

2 *Pœnitentiario committitur nudum ministerium.*

3 *Ordinarius delegando, censetur elegisse industriam personæ.*

An cui committitur absolutio à casibus reseruatis,possit illorum absolutionem alteri delegare.

RESOLVT. CDXXIX.

EVenit quandoquidem,vt Pœnitentiarij Ecclesiarum Cathedralium, ob impedimentum aliquod,alteri Confessario,non tamen obtinenti facultatem circa reseruata, illorum absolutionem committere, seu delegare vellent quare fuit dubitatum,an id iure facere possent & pro opinione affirmatiua dicebatur, quo tex.in cap.fin.de offic.Ord. vult,quod cui competit absoluere ab excommunicatione, potest alijs absolutionem demandare, igitur & in casu,de quo verba facimus. Item pro eadem opinione allegabatur tex.in ca. super quæstionum vers. nos autem de officio deleg. vbi delegatus ab Ordinario quemcunque actum requirent causæ cognitionem. delegare potest, sequitur Sicul.in cap.cum Bertoldus de sent. & re iudic in 6.Inn.Spec. & Host. in tit.de legib. §.1. vers sed nunquid delegatus, glos.fin.in clem.vnica de off.deleg. & ibi Cardin. num.6. Tandem dicebatur,quod Capp.Thol.in dec.13.tenuit posse delegatum ab Ordinario in casu, de quo ibi alteri personæ committere, etiam non nominatę in cap.statutum de rescript.in 6.Ex quibus omnibus videbatur posse resolui pro opinione vt præfatus Pœnitentiarius habeat facultatem committendi absolutionem prædictorum casuum.

1 Cæterum supradictis minimè refragantibus contrarium respondi, motus ex pluribus.

2 Tum primò, quia cum præfato Pœnitentiario non iurisdictio, verum nudum ministerium sit commissum, igitur illud alteri demandare prohibetur c.fin.§.fin.de off.deleg.& ibi Pano num.2. qui dixit, quod cui commissum est aliquos absoluere, dispensare cum irregularibus vel iniungere pœnitentias, non potest alijs hoc officium committere. sequitur Fel. in cap. fin.num.6.& seq.de rescript.post Bart.in l.imperium in 8.oppos. ff.de iurisdict.omn.iud. Iaf.in l.à iudice col.fin. vers.limita duodecimo. C.de iudicijs.Roman.cons.271.& 303. Corser.sing.32 & idem Rom. cons. 481.

3 Tum secundo,quia Ordinarius committẽs absolutionem casuum reseruatorum, censet elegisse industriam personæ, arg.tex.in cap.fin §.1.de off.deleg. igitur illud per alium exercere non poterit, l.inter artifices ff.de solut.Spec.in tit.de salario §. fin.vers.pen.& habetur in c.fin de off.leg.in 6. vbi concluditur, quod electa industria personæ est prohibita subrogatio, vel delegatio, de quo etiam per Bal.in l.vnica §. autem C. de caduc. toll. & ideo dicitur, quod mu-

Digitized by Google

mutata perſona, mutatur conditio rei l. Paulus ff. de acq. hæred.

Non obſtant contraria, & primò tex. in c. fin. de off. Ord. quia loquitur in ordinario iudice, cui non prohibetur delegare arg. tex. in l. à iudice C. de iudicijs.

Nec denique obſtant reliqua in oppoſitum allegata, quia locum habent, & procedunt in vno articulo tantum, nam bene poteſt delegatus ab Ordinario committere vnum articulum [illegible] abſque iuriſdictione, Capp. Tholoſ. in deciſ. 13. & in iudice ordinario loquitur Inn. & [illegible] in cap. cum Bertoldus de ſent. & re iudic. [illegible] inc. ſuper quæſtionum de off. deleg. Franch. [illegible] cum cauſam de appellat. poſt Bar. in l. more [illegible] ff. de iuriſdict. omn. iud. Et ita pariter [illegible] dixi in Pœnitentiario, qui licet [illegible] ſubdelegare, tamen credo ex ſupra [illegible] poſſe in aliquo particulari caſu abſolu[illegible] committere.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus à Sede Apoſtolica committuntur perſonis in dignitate conſtitutis.*
2 *Concluſio procedit pariter in ſubdelegato.*

An delegatus Apoſtolicus poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate.

RESOLVT. CDXX.

1 CVm iuxta diſpoſitionem tex. in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. cauſæ à Sede Apoſtolica delegari non poſſint, niſi perſonis conſtitutis in dignitate, quare fuit dubitatum, an eadem concluſio procedat in ſubdelegatione, ita vt neceſſe ſit perſonas, quibus cauſæ prædictæ ſubdelegantur, eſſe in dignitate conſtitutas, & dubium faciebat pro negatiua ſententia, quod [illegible] in d. cap. ſtatutum hoc non aperit, proinde [illegible] examinare negligimus, ad tex. in l. ſi quis ſer[illegible] C. de ſeruis fugitiuis.

2 Suppradictis tamen minimè refragantibus, [illegible] rarium dixi in caſu mihi propoſito, motus [illegible] certim, quia eadem ratio viget in vtraque [illegible] materia, tam ſcilicet delegationis, quam ſubdelegationis, propterea idem debet eſſe iuris diſpoſitio ad tex. in l. illud ff. ad leg. Aquil. & l. quod dictum ff. de pact.

3 Supradictis accedebat, quod cũ ſubdelegatio dicatur etiam delegatio, cum ab ea, ſecundum [illegible] tam in conſ. 22. non diſtinguatur, niſi quod [illegible] ſit prima, hæc verò ſecunda delegatio nuncupetur, meritò iura loquentia de delegatione, extenduntur ad ſubdelegationem, & conſequenter quemadmodum delegari cauſæ nõ poſſunt, niſi perſonis in eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, ita pariter ſubdelegari.

Facit etiam, quia in dignitate eccleſiaſtica eſſe debent omnes, qui actũ iudicialem facinnt. Bellamer. in deciſio. 81. & 126. Raudenſ. conſil. 23. numer. 6. volum. 1. Alban. conſil. 22. numer. 6. & ſeq.

Non obſtat deciſ. Rot. 462. vbi executores literarum Apoſtolicarum poſſunt ſubdelegare nudum miniſterium perſonis non conſtitutis in dignitate, vel non habentibus qualitatem, d. c. ſtatutum, quia reſpondetur, quod intelligitur in ſimplici executore, non autem in mixto, puta in eo, qui deputatur cũ clauſula vocatis vocandis, ita Aufrer. ad Capp. in dec. 13. prax. Archiep. cap. 83. num. 3.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus eſt maior Ordinario.*
2 *Delegatus delinquens an poſſit puniri ab Ordinario diſtinguitur.*

An delegatus Apoſtolicus delinquens, poſſit conueniri coram Ordinario.

RESOLVT. CDXXI.

1 DVbium faciebat tex. in c. ſane de offic. Ord. vbi delegatus Apoſtolicus eſt maior Ordinario, c. ſane de off. deleg. igitur.

Cæterum reſoluendum eſt cum diſtinctione, de qua per Io. Andr. & Siculum in cap. fin. de reſcript. & eſt, quod aut delegatus delinquit, non parendo, & tunc, quia ſolum exceſſit contra Papam in non parendo mandatis ipſius, non poteſt per alium inferiorem puniri. Aut delinquit per ſe agendo, & tunc poteſt puniri per Ordinariũ loci, quia non conuenitur vt delegatus, ſed vt criminoſus. Sed dicit Ioan. Andr. ſe non credere, quod pendente cauſa coram eo, poſſit conueniri coram Ordinario, ſaltem vt impediretur procedere in cauſa ſibi delegata, nã reſpectu illius cauſæ dumtaxat eſt maior Ordinario, vt in cap. ſtatuiſti de off. legati Zabarella in clem. 1. de offic. ord. vbi tenet, quod Præſes prouinciæ permittere non debet, delegatos à Principe aliter vti ſua poteſtate, quæ in ſuis literis contineatur, & ſi formam illorum excedant, poteſt in eos animaduertere alleg. cap. nobiliſſimus 97. diſt. de off. deleg. cap. cum in iure, & cap. cum contingat de reſcr. & quod Ordinarius poſſit reſiſtere delegato quãdo vellet procedere in caſu non incluſo in ſua commiſſione, tenet Inn. in cap. ſi quando de off. deleg. & ibi latè per Siculum, ad quod gloſ. ſingularis in cap. ex literis eod. tit. quæ dicit, iudici volenti mandare exequutioni ſententiam nullam, impune poſſe reſiſti ad quod l. prohibitum C. de iure fiſci lib. 10. Ang. conſ. 182. & 275. ad quod etiam nota Bar. in d. l. prohibitum, & idem Ang.
2 conſ. 219. dicit, quod aut Prælatus, aut ſubditi non debent obedire falſis, aut iniquis literis

Digitized by Google

cit. c. 1. de hęretic. part. 2. Direct. inquisit. vers. Nec obstat si dicatur.

Dæmonem dicentes se tenere inclusum in phiala, seu in anulo, decipiuntur, cum ipsi Dæmones potius includant delictorum catena miseros homines, quàm econtra, ratio est, quia cum sint spiritus, nō possunt loco corporeo contineri, Simanc. loc. cit. nu. 3. D. Aug. lib. 21. cap. 6. de ciuit. Dei, Pegna schol. 50. super 1. par. director. quia interuenit inuocatio, seu pactū expressum, vt supra, Silu. lib. 2. c. 9. pun. 3. de strig. licet interdum patiatur includi, vel ita fingat, vt sic persuadeat miseris personis ad eas facilius decipiendas, Farinacc. in tractat. de hæresi quæst. 181. §. 1. nu. 28. & 29.

Dæmonem inuocare ad tentandam pudicitiā mulieris si fiat verbis deprecatiuis, sapit hæresim, Pegna schol. 50. in 2. par. direct.

Dæmonem inuocare, quis potest tacitè, & expressè, Simanc. loco cit. tit. 30. num. 15. & titul. 64. nu. 12. Siluest. vbi sup. Castr. lib. 1. de iusta hęr. punit. c. 14.

Disputantes laici publicè, vel priuatim de Fide, possunt excommunicari ab Ordinario, cap. 2. §. inhibemus, de hæret. lib. 6. Castren. loco cit. lib. 1. cap. 19.

Euchariestia abutentes in sortilegijs sunt suspecti de hæresi quicquid dicat Grill. cap. 10. num. 7. cum seq. de sortileg. nam hoc clarè asserit glos. citata in cap. accusatus §. sane in ver. saperent de hæretic. lib. 6. Castr. libro 1. cap. 13. & vide Anchar. in d. §. sane num. 2. & Farinacc. in prax. crimin. tit. de delict. & pęn. quæst. 20. num. 83. & in tract. de hæresi cit. quęst. 181. num. 19. subdens in fin. quod sic abutentes sacratissimo Altaris Sacramento Curiæ sęculari traduntur.

Expectare responsa à Dæmonibus, hæreticum est ex bulla Sixi Quarti edita anno 1473.

Fascinatio faciens videre aliter, quam sit.

Fumigationes, vel thura offerens Dæmonibus, est hęreticus, gl. in d. §. sane, in versic. saperent, Castr. lib. 1. cap. 13. de iust. hæret. pun.

Fautores Hæreticorum, qui dicantur, & qui & qui receptatores defensores, vide Castr. loco cit. cap. 17. Caiet. inverſ. excommunicatio c. 1.

Facientes breuia cum charatheribus, seu literis ignotis, Siluest. in §. 10. Ang. eodem vers. nu. 1. & 7. Armill. in vers. sortilegium numer. 3. Caietan. in summa ver. superstitio 2. Farinacc. alios citans in d. quęst. 181. §. 1. num. 30. idem de dicentibus, seu recitantibus quasdam orationes pro sanandis infirmis de quibus per Nauarr. de hor. can. cap. 6. num. 48. mall. malef. q. 1. c. 16. fol. 279. par. 2.

Hostiam non consecratam, pro consecrata sumere, vide Anchar. in d. §. sane num. 2.

Imagines sacras deturpantes, vel spuentes, blasphemia est hæreticalis, actu similiter fustigare, vel cōculcare eas, Cast. lib. 1. cap. 12. Simanch. loco cit. tit. 33. á num. 17. & infra Boer. dec. 301. num. 16. & 17. & infra, vide Isern. in cap. de statu, & consuetud. conc. num. 28. vel percutere, & hoc accidit Neapoli in facto de mense Ianuarij 1592. vbi quidē miser percussit pugione imaginē Deiparæ, & fuit per iudicem laicū manu trūcatus, & vltimo supplicio condemnatus.

Imagines cereas, vel huiusmodi fabricantes, quibus malefaciunt personis, & in intimis pūcturis eas cruciant, vel ad prouocandum, & allicièdum animum alicuius ad amorem, an sit hæreticum vel superstitiosum vide Repertor. inquisit. in verbo Magica vers. secnndo Farinacc. d. quæstio. 181. §. 3. num. 83. Castr. loco citat. Simanc. titul. 30. num. 18. Anch. in d. §. sane. cap. accusatus nu. 2.

Inquisitores possunt procedere contra maleficos, & incantatores, & superstitionum obseruatores, Alexand. VI. Bulla 12. fol. 148. Adrian. VI. Bulla 5. fol. 277. similiter contra Astrologos iudiciarios ex Bulla Sixti V. edita anno 1586.

Impedientes ne Inquisitor, seu Ordinarius fabricet processum contra inquisitum hæreticum est excommunicatus, & potest puniri vt hæreticus, cap. inquisitioni de hæret. lib. 6. de incantatoribus, seu ciaraldis vide Angel. in ver. superstitio, num. 8. D. Thom. 2. 2. quæst. 96. artic. 4 ad 2. Nauarr. in man. cap. 11. num. 31.

Libros prohibitos habentes, vel tenentes, sunt hæreticorum. subsunt Bullæ Cœnæ Domini in prima clausula, & potest inquiri contra eos tanquam suspectos de hęresi ex Bulla Pij IV. posita in indice librorum prohibitorum, & sunt excommunicati vltra Bullam, per regulam decimi indicis in vltim. & aliam Bullam, quæ est 98. fol. 282. Pegna commen. 3. super cap. 4. in 2. par. direct. Inquisitor. & vide prax. Archiepiscop. cap. 23. num. 12.

Maleficia, vbi interueniunt Sacramenta, vel sacramentalia, faciunt violentam hæresis suspitionem, Martin. del Rio de disquisition. Magi lib. 5. sect. 15. vers. Diuo tertio Franc. Suarez de statu Religion. lib. 2. cap. 19. rubr. de superstitione num. 10. vers. itē crescit hæc suspicio, & de immiscente oleum Sanctum vide Tolet. in instruct. Sacerdot. lib. 4. cap. 16. nu. 6.

Matrimonium contrahentes, cum sint vel voto solemni astricti, vel in sacro Ordine constituti vltra excommunicationem, quam incurrūt ipso iure, clem. 1. de consang. & affin. Castr. loco cit. cap. 1. Simanc. de catholic. institut. tit. 40. nu. de matrimonio. Diaz pract. crimin. can. cap. Abb. in cap. de homine num. 7. de celebrat. M. Farinac. in tractat. de hæresi quæst. 183. §. 6. nu. 72. cum limitationibus de quibus num. 75. sequent.

Maleficia per capillos, ferramenta, clauos, pides. sulphur, & alia huiusmodi, quæ euomitur ab ore maleficiatorum, fiunt arte Dæmon

Grill.

Digitized by Google

Grill. de sortileg. quæst. 3. num. 27. Martin. del Rio de disq. Magic. lib. 3. part. 1. quæst. 4. sect. 6.

Negromantici, Geomantici, Arcomantici, Piromantici, & Chiromantici, quia sæpè arte dæmonum vtuntur possunt puniri vt suspecti, & si non vt sic, subsunt iurisdictioni Ordinariorum, Castr. loco cit. 13. & 15. ita etiam Diuinatores, Auspici, Arioli, & similes.

Pocula amatoria fabricantes, si interueniunt sacramenta, vel sacramentalia, faciunt suspectũ de hæresi, Pegna, in commentar. 68. vers. Rursus aliquos ad quæst. 43. in 2. par. direct. Grill. de sortileg. quæst. 12. num. 2. & inf. Castr. loco cit. cap. 13. fin. Locatus in vers. apostasia, num. 6. & vbi miscentur sacra profanis, potius sunt superstitiosa, quàm hæretica, Simanch. loco citato cap. num. 18. Silu. de poculis abortiuis, Grill. loco cit. & quomodo puniatur in Regno vide Grill. de pocula amatoria, &c. tit. de pocul. amator.

Magi, qui & apostatæ dici possunt, subsũt Inquisitorico, Farinacc. de hæresi q. 183. nu. 91. & cum redeuntibus ad Ecclesiæ vnitatem quomodo agendum, vide Castr. lib. 1. cap. 23. distinguere oportet, & potest esse casus practicus, maximè in terris maritimis, vbi capiuntur sæpè Christiani à Turcis, & Mauris, & interdum negatur abnegare Fidem, postea reuertuntur, vel quia fugiunt, vel redimuntur, petitur quomodo absolui à suis Ordinarijs? & videtur, quod non, quia subsunt primæ clausulæ Bullæ Cœnæ Domini, tamen si hoc faciunt timore mortis, cadentem in constantem virum, nec sponte, neque animo, sed tantummodo exterius, tunc nõ sunt excommunicati, nec hæretici, & sic ab Ordinarijs absolui possunt, Silu. in ver. apostasia nu. 4. Alber. lib. 2. tit. 19. quæst. 50. licet direct. inquis. 3. par. 44. num. 8. dicat, non excusare metũ, tamen Pegna ibi comment. 66. lit. C. dicit, quòd sic Silu. in vers. hæresis, num. 9. de quo late per Farinac. in tractat. de hæresi, quæstio. 183. §. 3. per tot.

Speculum si inspiciatur à puella, vel phiala à puero cum candela, & aqua benedicta, & dicendo aliqua verba pro inueniendis furtis, vel ad alia secreta, sapit hæresim manifestam lucerna inquis. in ver. diuinatio, Barb. consilio 55. volum. 1.

Supplicationem facientes ad sanandum mortuos ad iunctis aliquibus verbis, etiam cum Ave Maria, & Pater noster, miscendo aliqua superstitiosa, puniri possunt ab Ordinarijs, Caiet. in summ. in vers. incantatio can. non obseruatis, can. illud 26. q. 2. Simanc. tit. 63. num. 19. & 33. Pegna comm. 65. in 2. parte director. super quæstio. 42. littera C. Grill. de sortileg. quæstio. 6. num. 21.

Sortilegia, & maleficia, quæ licet non sint sub inquisitione Inquisitoris, tamen subsunt iurisdictioni Ordinariorum Castr. loco cit. cap. 13. & 15. & Abb. in cap. 1. num. 4. de sortileg.

Suspecti de hæresi, & quinam dicantur, vide Pegnam com. 24. super 3. part. director. inquis. & Siman. titul. 50. num. 24. & 30. vt afficientes contumelijs Religiosos, vel eos verberantes: malè sentientes de cærimonijs ecclesiasticis, & ritibus, contẽnentes censuras ecclesiasticas, periuri, incestuosi, qui facile commiscentur cum fœminis consanguineis, affinibus, commatribus, monialibus, & alijs, hoc debet intelligi vel cum alijs adminiculis, vel de leui suspitione, & impo nitur his abiuratio, Simanch. tit. 10. num. 21. Pegna comm. 4. in 3. part. director. & comm. 24. & 49. super quæst. 34. in 2. part. direct. & com. 62. ibidem, & omnis præcisus ab Ecclesia de quibus vide Farinacc. de hæresi quæst. 178. §. 2. num. 77. cum sequentib.

Superstitiosi sortilegi omnes possunt puniri ab Inquisitoribus, vel locorum Ordinarijs, Simanc. & Castr. in loc. cit.

Strigiæ, seu lamiæ, subsunt inquisitoribus, & locorum Ordinarijs, Silu. in toto opere de strig. & in summ. in ver. hæresis 3. & Bart. Spin. in apolog. de hac materia, & Grill. de sortileg. q. 7. Franc. Ponzib. in tractat. de lamijs. Castr. lib. 1. cap. 16. per tot.

Thesaurum quærentes artibus magicis, & sceleratis, l. nemo, C. de malef. & mathem. Grill. in cit. tract. quæst. 3. num. 12. Rebuff. quæ sunt reg. num. 90.

Vsuras negantes esse peccatum cler. 1. §. final. vbi Zabarel. quæst. 19. de vsuris Castr. lib. 14. aduersus hæreses in verbo vsura, Thomin. Triuis. dec. 35. num. 7. lib. 2. & vide Farinac. declarãtem in tract. de hæresi quæst. 178. §. 3. num. 85. & infra.

Vtentes Euchariestia tam in corpore, quàm in sanguine Domini nostri, fumigationibus ad ipsum dæmonem maleficijs, vbi interueniunt Hæretici, vel opus dæmonum ad sciendum secreta cordis, & ad scienda futura, quæ naturali via sciri nequeunt, consulere dæmones, & alia huiusmodi, Locat. in ver. diuinatio, num. 4. Castr. libro 1. cap. 15. latissimè Farinacc. alios congerẽs in sæpius citata quæstio. 181. §. 1. à numero. 6. vsque ad 10.

Xenofegijs vtentes, iudaizantes, & contra cærimonias nostras.

Animaduertendum, quod nonnulli sunt casus in hoc capitulo congesti, qui non ad inquisitores, sed ad Ordinarium spectant, præsertim inuocantes tacite dæmones, prout est videre apud Doctores in eodem cap. allegatos, & quoad Alchimistas, vide Pegnam in loco iam citato. Sic etiam non omnes casus desuper expressi faciunt aliquẽ suspectum de hæresi; sed aliqui: & ideo prout est casus ac suspicio, ita iudicandum erit.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Dans pocula amatoria, quod non possit puniri de hæresi, probatur ex duobus, & nu. 2.*
3 *Constituuntur tres conclusiones pro quæstionis dilucidatione.*
4 *Dans pocula ad effectum tantummodo captandi amorem alicuius puellæ, tunc non sapit hæresim, & magnus est amoris affectus.*
5 *Iræ, & concupiscentiæ Veneris homines trasmutant, & insanos faciunt.*
6 *Amor est furor, & de iure canonico vocatur quoque furor, & consequenter quicquid fit eius causa, non debet puniri, nu. 9.*
7 *Amor formæ rationis obliuio est.*
8 *Mulier non dicitur infamis, & turpis, quæ ex nimio amore suo amanti copiam facit.*
10 *Amor omnibus dominatur.*
11 *Inuocans dæmonia ad amorem mulierum prouocandum non dicitur hæreticus, sed potius superstitiosus.*

An dare pocula amatoria sapiat hæresim.

RESOLVT. CCCCXXIV.

DVbitationem faciebant infrascripta propinione negatiua.

1 Primo, quia crimen est aliud per se, & alia pœna punitur, quam pœna hæresis, qui dat poculũ amatorium, l. si quis aliquid §. abortiõnis ff. de pœn. & l. 4. §. sed & id C. de malef.

2 Secundo, quia, quamuis talis grauiter delinquere videatur, non tamen alicubi reperitur, q̃ dicatur hæreticus, secundum Alber. in rubr. C. de hæretic. nu. 11.

3 Cæterum pro quæstionis dilucidatione est notandum, quod dans pocula huiusmodi ad effectũ
4 tantummodo captandi amorem alicuius puellę, tunc non sapit hæresim, amoris enim affectus magnus, est secundum quod scribit Vignate de hæret. quæst. 18. Vnde in §. illud in Auth. quib. mod. nat. effic. legit. dicitur, nihil furore amoris vehementius, & Arist. in 7. Ethicor. dicit, quod iræ,
5 & concupiscentia Veneris homines transmutãt, & insanos faciunt, per quas considerationes dicit Alber. loco supra cit. determinatum fuisse à Curia Romana, quod talia potius essent adscribenda furori, quam hæresi, arg. tex. in l. diuus ff. de offic. Præsid. l. infans ff. ad l. Corn. de sycariis, & ita dicit fuisse determinatum in dicta Curia Romana in personam cuiusdam Ioannis de Pertinaco militis, quem Inquisitores suspicabantur hæreticum. Vnde Virgilius lib. 4. Æneidos ait,

Ardet amans Dido, traxitque per ossa furorem.

Et Ouidius in Epistola Helenæ ad Paridem.

Qua licet, & possum, luctor celare furorem.

6 Et de iure canonico, hic affectus vocatur quoque furor, probatur in cap. cum in iuuentute de præsumpt. & D. Hieronymus de hoc affectu ita scribit in lib. 1. aduersus Iouinianum, Amor formarationis obliuio est, & insaniæ proximus fœdum
7 minimeque conueniens animo sopiti vitium, tubat consilia, altos, & generosos spiritus frangit à magnis cogitationibus a, ad humillimas trahit, querulos, iracundos, temerarios, durè imperiosos, seruiliter blandos, omnibus inutiles facit. Hæc ille. Huc spectant pleraque alia in eandem sententiam relata per Tiraq. tract. de pœn. temper. aut remitt. caus. 4. & per Menoch. lib. 2. de arbit. iud. cent. 4. cas. 328. Si quis ergo amoris furore perturbatus, videlicet offensione, aut zelotipia, aut desperatione, aut nimio desiderio aliqua dixerit, vel fecerit hæreticalia, defendi quã
8 doque poterit, & excusari, ne hæreticus esse creditur. Ita Ambros. in d. q. 19. sequutus Alber. cum loco cit. & Simanc. de cathol. institut. titul. 17. num. 43. Vnde Io. Faber in §. soror instit. de inoff. testam. voluit, mulierem infamem, & turpem personam dici non posse, quæ ex nimio amore, suo amanti copiam facit, & ob id à testatore instituì posse etiam suis fratribus, vel sororibus præteritis, per tex. in l. fratres, C. de inoff. testamen. secundum Menoch. loco citato, cum amor
9 sit furor, igitur quicquid fit eius causa; puniri non debet, sequitur Boer. decisio. 23. num. 75. & 76. Neuiz. in sylua nupt. n. 109. lib. 1. Vnde Catullus in nuptijs Pelei, & Theditis.

Heu miseræ exagitans in militi corde furores.

Et plato lib. 3. de republica. *Voluptate veneris nulla vehementior, nulla furiosior.* Et Cic. lib. 4. Tuscul. quæst. *Maximè admonendum est quantus sit furor amoris, & omnibus perturbationibus nulla vehemẽtior.* Et amor omnibus dominatur: vnde Propertius lib. 2. ad Cinthiam,

Libertas quoniam nulli iam restat amanti,
Nullus liber erit, si quis amore volet.

Et secundum D. August. lib. 10. de ciu. Dei, quem sequitur D. Thom. in 2. 2. q. 96. vbi inuocans dæ-
11 monia ad amorem mulierum prouocandum non dicitur hæreticus, sed potius superstitiosus.

Et huic primæ conclusioni spectandum est, an in prædictis poculis, amatorijs misceantur Sacramenta, vt Hostia consecrata, vel sanguis Domini nostri Iesu Christi, aut res sacramentales, aut aliter sacræ, vt Reliquiæ Sanctorum, Agnus dei, aut alia huiusmodi, quæ recensent Grilland. tract. de fortil. q. 10. hęc inquam si misceantur poculis amatorijs operantem reddunt de hęresi suspectum, interroganduſque est ab Inquisitoribus diligenter, quid de his sentiat, nam si crederet liberum arbitrium ab his rebus cogi posse, tunc non modò suspectus, sed etiam verè hęreticus censendus est, nisi resipiscat, ac desistat pertinaciter talia sentire, ita Alfons. Castr. lib. 1. de iusta hęret. punit. cap. 15. circa finem.

Si

Digitized by Google

Si verò nihil huiusmodi in amatorijs poculis misceatur, & dæmones inuocentur ad hunc finẽ, vt flectant animum alicuius ad libidinem, nec intercedant verba deprecatiua, sed potius imperatiua, tunc talis inuocatio, & poculi amatorij propinatio non sapit hæresim manifestam, quia tunc dæmon inuocatur ad id, quod sibi conuenit, nec naturam suam excedit, videlicet ad tentandum, ita Io. And. in addit. ad Spec. tit. de sortileg. in mbr. idem in cap. accusatus §. sane de hæret. & ibidem Gemin. Franch. & alij Ambros. de Vign. d. d. quæst. 18. & Carrerius tractat. de hæret. numer. 23. vbi alios citat in eandem sententiam,

Illa verba quoque spectanda sunt, quibus fit hæc inuocatio, an videlicet sint imperatiua, vt iubeo, præcipio, impero, constringo, & similia, an verò sint deprecatiua, vt præcor, oro, obsecro, obtestor, & alia huiusmodi, nam si inuocatio fiat per verba imperatiua, nulla tunc hæresis interuenit manifesta; vt optimè ex Oldrad. docet Heymericus in direct. part. 2. q. 43. sin autem fiat per verba deprecatiua, tunc hæresim manifestam sapere talis inuocatio, ita præter Heyemericum loc. cit. tenet auctor repertorij inquisit. verb. dæmon. §. hi enim dæmones, & Locatus in opere iudiciali, verbo apostasia, num. 7. vers. si verò dæmones, & vide Farinac. in tract. de hæresi quæst. 181. §. 3. n. 87. & 88. Dicit tamen Pegna in comment. ad Amb. de Vign. in cad. q. 18. quod in poculis amatorijs cum inuocatione Dæmonũ pro pœnis confideranda est persona ipsa, quæ talia exercet sortilegia.

SVMMARIVM.

1 *Pœnæ species.*
2 *Incantatores dicuntur necromantici.*
3 *Incantatores grauissimum scelus perpetrant.*
4 *Incantatores dicuntur maleficij.*
5 *Incantantes olim dæmones, dicebantur idolatræ, & hæretici.*
6 *Incantatis subijciuntur maleficij.*
7 *Maleficij dicuntur semper malum facere.*
8 *Tortura ex præsumptionibus datur maleficis.*
9 *Sortilegus post abiurationem reincidens, dicitur relapsus.*
10 *Relapsus quis dicatur.*
Qui habet conuersationem cum dæmone, reputatur eiusdem naturæ contra Deum.
Qui abiurauit, & postea conuersatur cum hæreticis, dicitur eis similis.
Tortura continet quinque species.
Tortura leuis, non est propriè tortura.
Confessus delictum propter minas, non dicitur confessus per torturam.

Sortilega semel abiurata, & fustigata reincidens an sit torquenda.

RESOLVT. CCCCXXV.

EX cons. Grillanz. 116. hæc habentur. Quædam mulier alias commisit incantationes, cum inuocatione dæmonum, & cum quodam maligno spiritu consuetudinem habuit, quem retinebat in ampulla, & in eisdem delictis; pro
1 quibus fuerat fustigata, & bannita, postea reincidit, & in carceribus retenta, eadem confessa est, simulatè tamen, ad inducendas mulieres ad amorosa incantamenta, & vt apud eas famam acquireret: vnde quæritur, an sit torquenda, pro veritate habenda? an scilicet ad amorem tantum, vel in dæmonem crederet etiam ad futura.?

In præsenti quæstione tria sunt considerandа, Primo, an dicta sortilega, simulata incantamenta, an realia fecerit? Secundo, an inuocatio dæmonum fuerit solum ad prouocandum amorem, an vero ad futura sciendum? Tertio, effectum consuetudinis cum dæmone, ad quorum dilucidationem aduertendum est, quod incantatores ne-
2 cromantici dicuntur, cap. hoc mirum 26. quæst. 5. et qui huiusmodi scelus sequuntur, grauissimũ
3 crimen dicuntur perpetrare, ad Bald. l. 3. vers. secundo notà. C. de Epis. aud. quos Imperator
4 appellat maleficos, l. nemo, C. de malef. & mathem. alias enim tam isti, quam inuocantes dæmones, dicebantur idolatræ, & hæretici, & de
5 idolatris habemus text. in cap sortes 26. quæst. 2. & de hæret. in cap. accusatus §. sane, cum glos. in verbo saperent, de hæret. in 6. & in cap. Episcopi, ead. causa. 26. quæst. 5. in quo crimine quilibet etiam in dignitate subijcitur tormentis, l. &
6 si excepta, §. 1. ad fin. C. de malef. & mathem. talia enim exercentes, semper ad malum dicuntur facere, ex D. Thom. in 2. 2. q. 95. art. 1. ad fi-
7 nem, vnde in similibus atrocioribus delictis de facili procedit ad torturam, nedum præcedentibus legitimis indicijs, sed ex præsumptionibus, immo ex solis suspitionibus, vt post multa tenet Bos. in sua pract. tit. de in dic. & consid. ante tort. num. 202. sed ista rea fatetur commisisse incantationes, & inuocationes, si ex auctoritate D. Thomæ præsumitur ad malum, erit torquenda super habenda veritate, an ad malum, & ad quod malum talia commiserit? Et hoc ideo corroboratur ex dictis Franc. & Domin. in d. cap. accusatus, §. sane, Franc. enim nu. 2. & Domin. nu. 6. dicunt,
9 quod qui vt sortilegus abiurauit hæresim, & postea eadem committat, est relapsus, & pœnam relapsi meretur: verùm Dominc. ex opinione Lap. di-
10 stinguit inter eum, qui credit, demonem talia posse auctoritate propria, & reputatur relapsus, & in pœnam relapsi est puniendus, sed si non credit ea posse, & solum inuocauit ad ea, quæ regulariter dæmon tentat ad inducendum hominẽ

ad

Digitized by Google

ad peccandum, tunc ſecus: ergo torquenda erit iſta mulier, ad eruendam veritatem, & tanto magis cum habuerit poſtea conuerſationem cum dæmone, ex qua dicitur eſſe eiuſdem illius malignitatis, & naturæ erga Deum, d. c. accuſatus §. ille, quoq; vbi dicitur, ꝙ ille qui ſemel abiurauit, ſi poſtea cum hæreticis conuerſatus fuerit, dicitur eis ſimilis, & in pœnam eorum condemnari debet, & ſic dicendum eſt, ꝙ ſit locus torturæ.

Et quia DD. diſtinguunt inter leuem, & atrocem torturam enumerando quinque ſpecies, quarum prima dicitur eſſe comminatio. Secunda conductio ad locum, tertia ligatio quarta eleuatio, quinta ſquaſſatio, & aliqui dixerunt, quod illæ tres primæ ſpecies continentur ſub vna tantum ſpecie, ego loquor de vera tortura, nam leuis non eſt dicenda tortura propriè, vt notat Ghirland. in tit. de quæſt. 5. num. 4. nam ille, qui ductus ad locum torturæ, & ob minas confitetur delictum, non dicitur fateri per torturam, ſed ſponte, ſecundum Clar. in pract. crim. §. fin. quæſtio 64. verſ. Nunc de grad. torturę. Ex quibus mea quidem ſententia, ſine veritatis præiudicio, iſta ſortilega erit, eleuanda, & ſquaſſanda, niſi prius fateri deliberauerit.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt conferri beneficium incidentis in hæreſim ipſo inaudito.*
2 *Non vacant ipſo iure beneficia hæreticorum, niſi per ſententiam, & priuationem, ſecundum ſententiam aliquorum.*
3 *Amplia id procedere in apoſtata, quia pluſquã hæreticus eſt.*
4 *Amplia procedere etiam in filijs hæreticorum.*
5 *Amplia quoque procedere in beneficijs, quæ fuerint ad præces hæreticorum impetrata.*
6 *Beneficia hæreticorum vacant ipſo iure.*
7 *Nemo debet priuari poſſeſſione, niſi citetur.*

Beneficium hæretici an poſſit conferri per Ordinarium, hæretico non citato.

RESOLVT. CCCCXXVI.

1 REctor cuiuſdam Cappellæ in Ciuitate quadam incidit in hæreſim, vnde fuit dubitatum an ipſius Rectoriæ beneficium poſſit conferri ipſo inaudito, & non citato, & reſpondi citationem minimè eſſe neceſſariam ex eo, quod beneficium ipſo iure vacat cap. ad abolendam §. 1. ibi, *& ſit omni beneficio ſpoliatus*, vbi notat gl. de hæret. tradit plenè Rebuff. in prax. tit. de modis admittendi beneficium num. 4. vſque ad num. 23. Gregor. Tholoſ. de benefic. c. 26. num. 5. Diaz in ſua prax. criminal. cap. 114. num. 2. & ibi Salzed. illius additionator vbi plures allegat cõtrariam ſententiam tenentes, ſcilicet, quod non vacent ipſo iure beneficia hæreticorum niſi per ſententiam, & priuationem ſed primam etiam opinionem tenet Clar. in prax. crimin. §. hæreſis n. 14. & in §. fin. quæſt. 75. num 7. verſ. item clericus hæreticus, eandem etiam ſententiam ampl. ctitur Pegna in commentar. ad director. inqui torum commentar. 112. & paulo diligentius contemplando, Fel. in cap. Rodulphus de reſc ptis, & in cap. cum non ab homine de iudic. & ſequent.

3 Amplia à fortiori procedere ſupradicta etia in apoſtata á fide, quia pluſquam hæreticus Rebuff. in prax. tit. de modis admittend. benefi num. 47. & de hac vacatione vide conſtitutio 29. Pij V. cum ex apoſtolatus. & conſtitutione 68. Gregorij XIII. in Eccleſijs.

4 Amplia ſecundo procedere etiam in filijs h reticorum quorum beneficia vacant etiam ip iure Lupus de Regno Nauarr. 5. par. §. 8. Cou lib. 2. variar. c. 8. num. 4. verſ. cæterum, quod fi hæreticorum, Diaz c. 114. verſ. quinimo filij h reticorum Clar. in §. hæreſis num. 14. Rebuff. prax. tit. de mod. amittend. benefic. num. 25. Simanc. de catholic. inſtit. cap. 29. num. 20. G tierez in quæſt. canon. 30. ex num. 37. lib. 2. M noch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 33. à nu 16. vſque ad fin.

5 Amplia tertio procedere etiam in benefici quę fuerint ad preces hęreticorum impetrata per tex. expreſſum in cap. 2. §. ad hæc de hęret. bro 6. ita Gonzalez ad regul. de menſibbus gl 15. num. 68.

6 Quare cum ex ſupradictis euidenter oſten ſit ſupradictorum beneficia vacare ipſo iure n eſt dubitandum minime requiri citationem q opinionem conſulendo ſectatus eſt Grillenzo in conſ. 60.

7 Non obſtat tex. in cap. licet Epiſcopus d præbend. in 6. cum alijs ſimilibus, quia loquitu de poſſeſſione, ſcilicet, quod nemo debet priua poſſeſſione, niſi citetur.

Nec obſtat dictum Speculatoris in §. 1. ad de execution. ſentent. cuius dictum fuit Inno in cap. qualiter il 2. de accuſat. quia loquitu priuationibus, quæ fiunt per ſententiam, & ipſo iure, in quo caſu loquitur etiam Rot. R in dec. 86. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Retinentes libros hæreticorum puniuntur quam hæretici, & quod huiuſmodi libro retẽtio ſufficiat ad plenam probationem batur ex duobus, num. 2. & 3.*
4 *Limitantur ſupradicta in duobus caſibus, mer. 5. & 6.*

Digitized by Google

An suspitio hæresis oriens ex retensione librorum hæreticalium procedat in hæredibus, qui non perquisierunt omnes angulos domus defuncti, penes quem erant scripturæ suspectæ.

RESOLVT. CCCCXXVII.

1 COnsultus in proposito casu respondi, quod licet libri hæreticorum, si aput aliquem fuerint reperti, is tanquam hæreticus punitur, imo propter enormitatem tanti criminis hoc videtur sufficere ad plenam probationem, Archid. Ioan. Andr. & Domin. in cap. filij, vel hæredes de hæretic. lib. 6. & idem Archid. in cap. fin. 24. q. 2. Innocen. in cap. Episcopus de hæretic. Roman. sin. glos. 323. incip. eo ipso, Hippol. in l. qui falsam num. 106. ff. de fals. & in pract. criminal. §. diligenter num. 92. Roias de hæretic. singular. 124.

2 Mouemur per tex. in l. maiorem C. de fals. vbi probatur, quod qui habet penes se falsam scripturam, præsumitur falsarius, nisi ostendat à quo talem instrumentum habuit.

3 Secundo per tex. in cap. 1. 5. q. 1. vbi Archid. quæritur his verbis. Item qui libros hæreticorũ suscipiunt, dico suspectos, & eis est purgatio indicenda, quia si statim eos destruxerint incendio, vel alio modo, credo innoxios iudicandos.

4 Supradicta tamen limitantur dupliciter, quę omnes limitationes possunt applicari ad excusãdum benemeritum clientem tam à suspitione, quam à pœna.

5 Prima limitatio est, quando libri hæretica- les reperti essent apud virum doctum, syncerum, vt nullatenus suspectum de reatu hæresis, cap. dãnamus de summa Trin. sic Anan. in cap. si quis Episcopus de hæret. Archid. in cap. filij eod. tit. in 6. vide Roias singular. 124. Menoch. de arbitrar. iudic. casu 374. num. 12. & Bursat. consilio 344. vol. 4. Hieronym. de Monte var. quæst. iur. q. 13. nam crimen hæresis solo animo contrahitur, deinceps consumatur intellectu, & voluntate. Vnde plerumque in Sancto officio delatus, & processatus eam ob causam iuterrogatur in torturis, aut torquetur super intentione citra præiudicium conuicti, & confessi, Calderin. consil. 3. de hæretic. decis. Perusin. 38. & seq. par. 2. Albertin. de agnosc. asser. hær. q. 28. num. 14. cum seq. Vnde contra retinentes huiusmodi libros hæreticales prodierunt pleræque pœnæ vltra excõmunicationis gladium, ex constit. Summorum Pontificum, præcipuè Pauli IV. & Pij. V. de quibus facit mentio Bursatus cons. 90. num. 10. & seq. vol. 1.

6 Secunda limitatio est in eo, qui ignorabat apud se esse libros hæreticales, prout erat in casu de quo verba facimus. Vnde idem Bursat. loco cit. voluit, quod vt retentio librorum constituat quẽ suspectum de hæresi, duo potissimum requirantur, videlicet scientia quæ arguitur ex publicatione, ex edictis, & aliter, & quod prefati libri sint damnati pro hæreticis, sequitur Graff. cons. 2. de hæretic. Simanc. de catholic. institut. titul. 39. nu. 19. prout similiter dicitur de retentione chartarum cum charatterib. incongnitis, Costa de facti scientia distinct. 33. centur. 1. prout in simili dicitur de rebaptizante puerum, quia si id ignoranter contingerit, non arguitur hæresis manifesta, secundum Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 6. num. 7. per regulam tex. in c. vnic. de ordinat. per saltum vbi non intelligitur quid iteratum, quod factum fuisse ignoratur, baptizãs autem scienter imagines, vel chartas, quas secũdum Cost. loco citat. num. 7. inerudita plebs virgineas pelliculas appellitat. in manifestam hæresim prolabitur. Vide tamen ad propositum Nauarr. cons. 5. de hæreticis, Azor. institut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 16. Farinac. de hæresi quæstio. 180. num. 8. & sequent. prax. Archiepiscopal. capit. 23. num. 12. vbi num. seq. habes, quid dicendum de detinentibus scienter pentacula, quibus nigromantici vti solent.

SVMMARIVM.

1 *Religiosus abiurans in iudicio hæresis propter vehementem suspitionem, quod sit inhabilis ad quælibet officia suæ religionis probatur ex tribus num. 2. & 3.*
4 *Infames repelluntur à dignitatibus.*
5 *Contrarium tenet auctor ex duobus nu. 6. & 7.*
8 *Respondetur contrarijs.*

An Religiosus, qui abiurauit de leui, sit inhabilis ad Prioratus, & alia officia suę Religionis.

RESOLVT. CCCCXXVIII.

1 COnsultus respondi Prouinciali cuiusdam religionis, in hoc articulo dubitationem mihi facere pro opinione affirmatiua nonnulla.

2 Primo, quia speciale est in crimine hæresis, vt purgatus, etiam post purgationem remaneat suspectus, ratione scandali, vt notat Host. in cap. inter de rescript. Butr. in cap. ex tuarum de purgatione can. Panorm. in cap. testimonium nu. 2. & ibi Felin. nu. 22. de testibus.

3 Secundo quia præfato religioso obstat suspitio recidiuæ, ad reg. semel malus de reg. iur.

Tertio, quia condemnatus ex causa criminis publici, cuiusmodi est hæresis cap. ius publicum distinct. 1. incurrit infamiam etiam post pœnam persolutam, capitul. infames §. porro 3. quæstio. 7. Specul. in titul. de testament. §. 1. numero. 85. & in titul. de sentent. §. 2. num.

Digitized by Google

secundo quæritur, Soccin. in d. cap. sacro num. 210. & in cap. perpendimus, num. 69. de sentent. excommun. & idem sentit Steph. Costa in repet. cap. cum medicinalis, num. 37. de sent. excomm. lib. 6. secus enim in sententia lata a iure, seu per modum statuti, cum lex, & statutum scripturam non requirant necessariò, ex Fel. in rubr. de constit. num. 3. & Gemin. in d. cap. cum medicinalis num. 7. §. fin. vers. & per præmissa. Immo etiam licet in sententia hominis requiratur scriptura, & aliter excommunicans peccet, lata tamen sine scriptura, & memoriter prolata, valida erit, ex glos. in cap. cum medicinalis in verb. causam, de sentent. excommun. in 6. & Steph. Costa in repetit. in cap. cum medicinalis num. 36. & 37. de sentent. excommunic. lib. 6. & Io. Andr. in reg. nemo potest, de reg. iur. lib. 6. in Mercurial. vbi hoc notat, & colligitur ex d. cap. cum medicinalis, in verb. relaxans. Et quod de excommunicatione in scriptis ferenda diximus, de suspensione, & interdicto etiam affirmare oportet, vt habetur in d. cap. cum medicinalis, vers. & hæc eadem, & ibi glos. in verb. obseruari, & ibi Gemin. num. 3. §. & hæc & Steph. Costa num. 68. de senten. excommun. lib. 6.

7 Limita secundo, vt non requiratur authentica scriptura, quia sufficit quomodolibet fuerit cõfecta. Innoc. in cap. 1. in verb. in scriptis, de sent. excom. lib. 6. & ibidem Steph. Costa num. 25. & Marian. Soc. Sen. in cap. sacro num. 212. & in cap. perpendimus num. 143. de sentent. excom. quamuis melius sit, si authentica, sit, & sigillo authentico sigillata, sicut non refert an ab ipso excommunicante, vel à notario publico, aut ab alio scribatur, vt Philipp. Franc. in d. cap. cum medicinalis, de sent. excom. lib. 6. vers. tertio not. & Hugol. vbi supra §. 1. nu. 3. testantur.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*

2 *Episcopo excommunicato, non est excommunicatus Vicarius, probatur duobus mediis nu. 3. & 4. Contrarium est verius, num. 5. probatur & auctoritate, nu. 6. & ratione num. 7. & 8.*

9 *Mortuo Episcopo, Vicarij iurisdictio extinguitur, & ad Capitulum transfertur.*

10 *Excommunicato Episcopo, adiri debet Papa.*

Episcopo excommunicato, an eius Vicarius possit exercere iurisdictionem.

RESOLVT. CDXXXI.

1 QVidam Episcopus cùm incidisset in censuras, præsertim excommunicationis, dubitabat an effectus præfatæ excommunicationis in eum latæ, transisset etiam in eius Vicarium, petijt à me quid de iure sentirem. D
2 bium mihi faciebat pro opinione negatiua, quòd cùm excommunicatio sit maxima pœna, c. cõ piantur 11. quæst. 3. cum nil aliud sit, nisi tra re hominem Satanæ, cap. audi ead. caus. & qua stio. & excommunicatus dicitur possideri a di bolo, & eo vtitur tanquam pecore suo, glos. in cit. cap. audi, & citius moritur, c. Episcopi 1 quæst. 3. & secundum Panormit. in rubr. de sen tent. excommunic. Angelus Custos non ita adi uat illum sicut prius. Vnde cùm, vt dixi, sit m
3 xima pœna, & in pœnalibus non fiat extensio persona ad personam, cap. statutum de elect. in 6. & cap. in odiosis de reg. iu. eod. lib. l. cum q dam ff. de lib. & posthum. Propterea non est di dum, excommunicationem latam contra Episcopum extendi contra eius Vicarium. Item pœ
4 non debet egredi eius auctorem, l. sancimus de pœnis, & in eo, in quo quis delinquit, est p niendus, c. ex parte de cler. ægrot. Vnde secu dum Capyc. decis. 138. suspitio Episcopi non tangit eius Vicarium.

5 Cæterum supradictis, minimè refragantibu contrarium contului, scilicet non posse præfa Vicarium, durante excommunicatione sui E scopi, vicarialem iurisdictionem exercere, q opinio corroboratur auctoritate, & ratione.

6 Auctoritate enim probatur euidentissimè latè deductis communiter per DD. in cap. 1. & ibi glos. in verb. filius de off. Vic. lib. 6. & Pa mitan. in cap. licèt vndique num. 8. de officio i dic. deleg. Soccin in cap. sacris num. 277. de sen tent. excommunicat. summa Astens. 2. part. ti 7. tit. 9. q. 14. Hugol. de censur. eccl. tab. 2. capi 11. §. 3. num. 8.

7 Ratione verò probatur, quia idem est vtriusq consistorium, eademq; iurisdictio: vnde à Vi rio generali ad Episcopum appellari non pote cap. 2. de consuetud. lib. 6. & ibi glos. in ver officiali, las. in l. more numer. 18. ff. de iurisdic omn. iud.

8 Secunda ratio est, quia iurisdictio Vicarij accessoria, & semper dependens à iurisdictione Episcopi, seu potius vna, eademq; cum illa, qu re sublata, & impedita per superuenientem ex municationem Episcopi iurisdictione, ipsius militer iurisdictio Vicarij sublata, & impedita erit, arg. reg. accessorium de reg. iur. lib. 6. vn
9 mortuo Episcopo, Vicarij iurisdictio extingu tur, & ad Capitulum transfertur, vt habetur cap. vnico de maior. & obed. lib. 6. & cap. si E scopus, de supplend. negligen. Prælat. lib.
10 Excommunicato autem Episcopo, adiri deb Papa, vt prouideat de causis interim cognosce dis, vt notat glos. in cap. 1. in verb. ipsius de c Vic. lib. 6. & summa Hastensis 2. part. lib. 7. t 9. quæst. 15.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Falsi species.*
2 *Minor duodecim annorum non potest excommunicari, adducuntur duæ rationes, n. 3. & 4.*
3 *Quæ ætas requiratur ad hoc vt masculus, & fœmina impuberes dicantur.*

Qua ætate quis excommunicari possit.

RESOLVT. CCCCXXXII.

1 AQuadam Curia Episcopali fuit emanata sē tentia excommunicationis contra nonnullos laicos renitentes deponere in eadem Curia, & cùm inter præfatos adessent nonnulli mino-
2 res duodecim annorum, fuit dubitatum an dicti minores, censeantur comprehensi. Et respondi neminem comprehendi.
3 Mouebar primò, quod excommunicatio supponit culpam mortalem, quare neque pueri, neque infantes furiosi, & amentes, cùm rationis vsu careant, excommunicari possunt; quòd si à iudice excommunicentur, sententia vt potè intolerabilem errorem continens, nulla erit: vnde nullus horum dericum percutiens, excommunicationē incurret. si quis suadente diabolo, 17. q. 4. vt docent glos. in c. 1. nu. 2. eod. tit. Siluest. in verb. excommunicatio 6. nu. 2. Tabiena verb. excommunicatio 4. in princ. Hugol. de ecclesiast. cēsur. tab. 1. c. 17. §. 3. nu. 3. aut vllam aliam excommunicationem ab homine, vel à iure latam, ex Panorm. in c. ab excommunicato nu. 9. de rescript. & in c. per tuas nu. 11. de sentent. excommunicat. citans pro hoc c. Romana §. vniuersitatem, vbi etiā Gemin. de excommun. lib. 6. quod certum est, si non sint doli capaces, aut amentes à natiuitate. Hoc tamen, quòd diximus, de excommunicatione sola intelligendum est; si enim vniuersitas interdicta, aut suspēsa sit ab homine, vel à iure, etiam infantes, & amentes comprehenduntur, arg. cap. si sententia, c. si ciuitas, cap. fin. de sent. excom. lib. 6. & cap. nō est vobis, de sponsal. & expressè tradit Hug. vbi supra nu. 4. cum hæ censuræ leuiores sint excommunicatione maiori.
4 Secundò, quia impubes etiam doli capax, ac etiam si in excommunicationem iuris incidat, arg. c. 1. & cap. final. & ibi glos. in verb. pueris de sentent. excommun. eo quod delictum nouit, arg. tot. tit. de delict. pueror. à iudice tamen propter contumaciam excommunicari nequit, quandoquidem nec vim verborum præcepti iudicis, nec iudiciarium ordinem intelligere cēsetur; ideoq; nec de iure citari ad defendendum se, aut ad agēdum potest, arg. cap. fin. & ibi glos. in verbo si annum de iudic. lib. 6. & ibi Io. Andr. & colligitur ex l. fin. C. de falsa mon. de qua re fusius tractat Soc. sen. in cap. 1. num. 2. & in capit. nulli num. 30. vers. octauo quæro de sent. excom. quē sequutus est Hugolin. de eccles. cens. tab. 1. cap. 17. §. 3. in fin. Est autem impubes dicendus filius dum est in ætate annorum 14. & filia in ætate 12. annorum, l. in omnibus in princ. ff. de vulg. substit. & cap. si annum, & ibi glos. in verb. quartumdecimum de iudic. lib. 6. & Summistæ in verb. impubes.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus excommunicatus instituendo præsentatum ad beneficium, non contrahit irregularitatem, redditur ratio num. 2.*
3 *Inseruntur nonnulla ad declarationem quæstionis.*

An excommunicatus actum iurisdictionis exercens, contrahat irregularitatem.

RESOLVT. CDXXXIII.

SVpponatur in facto pro huius quæstionis dilucidatione, quod quidam Episcopus dum in excommunicatione permanebat, instituit quendam præsentatum ad aliquod beneficium, quare dubitabatur an præfatus Episcopus contraxerat irregularitatem. Vnde consultus, re-
1 spondi negatiuè, scilicet irregularitatem nequaquam contraxisse. Ratio, quia instituere ad be-
2 neficia præsentatos, non est actus ordinis, sed iurisdictionis, & irregularitas tunc contrahitur, quando excommunicatus, ea quæ sunt ordinis exercet, ac actum ordini deputatum agit, secundum Innoc. in cap. fin. num. 1. vers. in officio, & ibi Abb. numer. 5. de excessib. Prælat. & idem Abb. in cap. 2. num. 10. de cler. excomm. minist. Anch. num. 2. Franch. nùm. 3. in c. 1. §. caueant de sent. excom. in 6. Siluester verb. irregularitas nu. 15. q. 13. Angel. eod. verbo §. 46. Nauarr. in manuali cap. 27. num. 163. Maioll. de irregularitat. lib. 3. cap. 21. num. 5. Filiarc. lib. 4. capit. 13. Hugol. de cens. tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 1.
3 Quare si excommunicatus excommunicet, aut excommunicatum absoluat absque stola, & solemnitate, de qua in cap. à nobis de sent. excōmunicat. & in cap. cum aliquis 11. q. 3. Item si iudicasset, sententiam tulisset, visitasset, castigasset, præsentasset, elegisset, aut electum confirmasset, irregularis non est, ita Siluester verb. interdictū 3. quæst. 4. Ledesma quæst. 24. artic. 2. Enriquez in sum. lib. 14. cap. 7. §. 1. Sayr. in thesauro casuū conscientiæ lib. 7. cap. 9. nu. 10.

SVMMARIVM.

1 *Qui dicit iuris de excommunicato insordescente in excommunicatione per annum, constituitur conclusio, nu. 1. affertur ratio conclusionis, nu. 3. Ampliatur n. 4. 5. 6. 7. & 8. limitatur nu. 9. & 10.*
11 *Annus in hac materia debet esse completus.*

Digitized by Google

Vnde secundũ Nouiss. nũ d.c.28.n.7. in Curia Archiep. Neap. fuit iudicata grauis percussio facta cum baculo quinque, vel sex vicibus, licèt nõ adfuerit sugillatio carnis, vel vulnus.

Item fuit iudicata grauis percussio facta in persona Confessarij cuiusdam mulieris agonizantis, cuius guttur quidam laicus fortiter manibus comprimebat, ita vt si ab alio non fuisset impeditus, ipsum suffocasset, ratione personæ dicti Confessarij, qui vltra integritatem vitæ erat superior in suo Monasterio insigni, ratione scandali, quod fuit magnum in ciuitate, nam dictus Confessarius accesserat ad domum dictæ mulieris pro commẽdatione animæ, & percussor, qui erat consanguineus mulieris, prætendebat, mulierem consilio Confessarij fecisse quoddam legatum pium in præiudicium consanguineorum: locus etiam percussus erat in cõsideratione, iuxta l. vulneris ff. de iniur. est enim percussio gutturis nimis periculosa.

Item fuit iudicata grauis percussio duorum clericorũ, qui ad inuicem pugnis se percusserunt, sine sanguinis effusione, vel sugillatione carnis, coram sanctissimo Sacramento, quod Illustrissimus, & Reuerendiss. Cardinalis Gesualdus Archiepiscopus deferebat per Ciuitatem in publica processione repositionis sanctissimi Sacramenti in Ecclesia Cathedrali Neap. in qua fuerat habita oratio quadraginta horarum, & fuerunt grauiter puniti.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non suspendit excommunicationem ampliatur num. 2. 3. & 5. limita nu. 6. & 7.*
4 *Plus est aliquid explicare facto, quam verbo.*

Excõmunicatio an suspẽdatur per appellationem.

RESOLVT. CCCCXXXVII.

1 COnstituenda est regula pro huius quæstionis dilucidatione, quòd apppellatio non suspendit excommunicationem, c. cùm contingat, & ibi Panor. nu. 2. de off. deleg. & c. per tuas, & ibi gl. in verb. in quibus casibus, & ibi Panor. nu. 3. de sent. excomm. & in c. solet, & ibi gl. in verb. errorem, & c. venerabilibus §. sed si ex causa de sent. excomm. lib. 6. & gl. in c. præsenti, in verb. ad cautelam de sent. excom. lib. 6. Franc. & communiter DD. in c. si a iudice nu. 3. de appell. lib. 6. Soc. in c. sacro, nu. 51. de sent. excom. Nauar. in manual. c. 27. nu. 4. casu 3. vbi citat pro hac re c. ad prẽsentiã, & ibi glos. in verb cõtra appellationẽ de appellat. & in c. 27. n. 273. Couar. in c. alma mater 1. p. §. 7. nu. 5. & §. 10. n. 4. Hẽriq. lib. 13. de excom. c. 16. §. 2. Hugol. tab. 1. de cens. eccl. c. 13. §. 18. nu. 8. Ratio est, quia non est homo, qui ligat, sed Deus, cap. nemo 11. quæst. 3. Cappell. Thol. vbi assignat duas alias rationes in dec. 298.

2 Amplia primò hanc regulam procedere non solum in expressa appellatione, sed etiam si intendens appellare se supposuit protectioni superioris ante latam excommunicationem, quo casu perinde est ac si antea appellasset, ex quo de mẽte constat, vt habetur in cap. ad audientiam, de appell. & hoc tenuit Host. Io. And. in c. 1. de appell. lib. 6. quos refert, ac sequitur Soc. in c. sacro num. 52. vers. si intendens appellare de sent. excom. & summa Astensis lib. 7. tit. 8. casu 11.

3 Amplia secundo procedere etiam in eo, qui iter arripuit ad Papam, c. cum olim de dolo, & contum. & c. dilecti filij 2. & ibi glos. in verb. facto prouocare, & Panorm. nu. 5. de appell. quia itineris arreptio ad superiorem, habet vim appellationis, cùm plus sit aliquid explicare facto, quã verbo, vt pluribus docet glos. in d. cap. dilecti filij 2. vbi supra.

4

5 Amplia tertiò tam in appellatione iudiciali, quàm extraiudiciali, ex c. dilecti filij, 2. & ibi Panorm. num. 2 de appel. & c. penult. de relig. domib. num. 2. & idem Panor. in cap. considerauimus nu. 1. de elect.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationis gladius est valde salutaris, & magna circumspectione exercendus.*
2 *Excommunicatio ob peccatum mortale propriũ contumaciæ ferri debet. Amplia nu. 3.*

De causa vt excommunicatio ferri possit.

RESOLVT. CCCCXXXVIII.

1 QVamuis excõmunicationis gladius neruus sit ecclesiasticę disciplinę, ac ad continẽdos in officio populos valdè salutaris: sobriè tamen, magnaq; circumspectione est exercẽdus, cũ experiẽtia doceat, si temerè, aut leuib⁹ ex reb⁹ incutiatur, magis cõtemni, quã formidari, & pernicie potius parere, quã salutẽ, Conc. Trid. c. 3. in princ. de reform. sess. 25. c. multi in princ. 2. q. 1. c. corripiantur, & ibi gl. in verb. maior 24. q. 3. c. dilecto §. & quoniam de sent. excom. in 6.

2 Vnde causa, vt rẽ paucis absoluã, ob quam excõmunicatio ferri potest, & debet, est peccatum mortale propriũ graue cõtumacię, & inobedientię, quo quis Ecclesię obedire recusat Henriquez lib. 13. de excom. c. 17. §. 3. Nauar. in manual. c. 27. n. 9. Couar. in c. alma mater 1. par. §. 5. n. 4. Hugol. de eccl. cẽsur. tab. 1. c. 17. §. 7. & c. 18. §. 3. Panor. in c. qua fronte n. 7. de appell. & in c. significauit n. 1. & 4. de offic. ordin. & c. cum nõ ab homine nu. 25. de iudic. & in c. cùm sit Romana, n. 33. & in c. fraternitati nu. 1. de cler. excom. ministran. & in rub. nu. 1. de sent. excom. & in c. officij n. 1. eod. tit. & in c. ex parte nu. 3. de verb. signif.

3 Vlterius ob solam contumaciam, siue à iure, siue ab homine excommunicationem ferri posse. & debere inde probatur, quod excommunicatus statim, atque à contumacia discedit, & Ecclesiæ parere paratus est, à quacumque excommunica-

tione

nione iuris, vel hominis incursa, Ecclesia eum absolvit etiam post mortem, vbi id opus fuerit, vt habetur in cap. ex literis, de constit. & cap. à nobis 2. & cap sacris de sent. excom. & DD. ibi, & vide Sayr. in thes. cas. conscient. lib. 1. c. 13. nu. 7.

SVMMARIVM.

1 *Laicus percutiens Monachum, quod sit absoluendus à superiore percussi probatur tribus medijs, de quibus nu. 2. 3. & 4.*
5 *Contrarium fuit decisum.*
6 *Respondetur contrarijs.*

An laicus percutiens Monachum sit absoluendus ab Episcopo an verò à Superiore percussi.

RESOLVT. CDXXXIX.

1 VIdebatur prima facie dicendum, præfatum laicum absoluendum esse à Superiore illius monasterij, in quo monachus percussus manebat. Et hoc ex pluribus.

2 Tum primò, quia illius iurisdictio censetur of fensa, & consequenter offendentes efficiuntur subditi illius, arg. tex. in l. nullum C. de testib. latè Bartol. in l. à diuo Pio §. 1. ff. de re iudicat. Afflict. decis. 230. de Franch. decis. 147. Trist. decis. 8. par. 3. & Ann. cons. 107. vol. 2.

3 Tum secundò, quia per tex. in cap. monachi de sentent. excommun. Monaci se ad inuicem percutientes, absolui debent ab eorum Superiore.

4 Tum tertiò, quia per text. in c. cum illorum, eod. tit. si regularis verberet regularem eiusdem monasterij absoluitur a suo Prælato, vt dixi: si verò percusserit regularem alterius monasterij, absoluetur per Prælatum proprium, & per Prælatum eius, qui passus est iniuriam, Sayr. in thes. cas. consc. lib. 3. cap. 28. num. 11.

5 Cęterum præfatis minimè refragantibus, contrarium iudicauit Cur. Archiep. Neap. s. præfatā absolutionem ad Ordinarium laici spectare, non autē ad Superiorē Monachi pcussi: & de decisione mirandū quidē nō est siquidē corroboratur p̄ textum in c. quoniam de vita, & honest. clericor. vbi clerici communiter viuentes, & sub vno tecto dormientes, ab Episcopo absolui possunt: his accedat tex. in c. religioso de sent. excommunic. vbi regularis percutiens clericum sęcularem, absolui debet ab eius Episcopo: facit etiam tex. in c. de monialib⁹ eod. tit. vbi moniales se ad inuicē percutientes, absolui debent ab Episcopo.

6 Non obstant contraria, quia procedunt, ac loquuntur vbi percussio contingit inter regulares, non autem quando vnus ipsorum esset laicus, & ita videtur p̄cedere omnes textus supra allegati.

Fini stituli Praxis excommunicationis.

PRAXIS SVSPENSIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Vis suspensionis à Pōtificalibus declaratur n. 2.*
3 *Suspensio a Pontificalibus non prohibet exercitium iurisdictionis Episcopalis.*

Suspensio à Pontificalibus quid importet.

RESOLVT. CCCCXL.

1 VIa in nonnullis locis Sac. Conc. Trident. fit mentio de suspensione a Pōtificalibus, prooterea congruum mihi visum fuit hic primo loco quærere quid importet suspensio à Pontificalibus. Cui quæsito respondeo, quòd hęc censura proprie, & directè prohibet actum apparatus Pontificalis. s. insignia Pontificalia, vt vsum Baculi Mitræ, Pallij, etiam in illis, quibus pallium

2 competit. Sic igitur suspensus, quamuis Missam priuatam celebrare non prohibeatur, aut alia facere sine ornamētis pontificalibus, quę ei ratione sacerdotalis officij competunt, vt baptizare, pœnitentias dare, & similia: Missæ tamen sacrum cū Mitra, & Baculo celebrare non potest; immò verò consecutiuè etiam suspensio hæc omnem actū ordinis Pontificalis prohibet; cùm actus ordinis Episcopalis non debeant, nec soleant sine ipsius insignibus Pontificalibus exerceri: qua de causa glos. in extrauag. suscepti regiminis, in verb. à Pōtificalibus, de elect docet, suspensum à Pontificalibus, prohiberi etiam ab his, quæ sunt sibi aliàs vt Pontifici permissa, & à dependentibus ab eis, puta ab Ordinum celebratione, frōtis crhismatione, Basilicarum, seu virginum consecratione, & similibus: quod si quis actus sit, qui sine istis insignibus soleat exerceri, ille non est prohibitus.

3 Vnde notandum, hanc suspensionem non prohibere exercitium iurisdictionis Episcopalis, vt expressè docent Host. & Io. And. in c. cum medicinalis, de sent. excom. lib. 6. quos refert, & sequitur Panor. in c. cum dilectus nu. 20. de cōsuetud. Tabiena, verbo suspensio, nu. 4. vers. tertio, Siluester verb. suspēsio. q. 5. Hugol. de censur. eccl. tab. 4. c. 6. §. 6. nu. 5. & alij ferè omnes. Ratio est, quia iurisdictio nullo modo pertinet ad apparatū Pōtificalē, vt notant DD. in c. transmissam de elect. & in c. aqua de consecr. eccl. vel altar.

SVMMARIVM.

1 *Suspensus ab ingressu Ecclesiæ, etiam à celebratione diuinorum in ea suspensus est.*
2 *Suspensus ab ingressu ecclesiæ, celebrare extra eam potest, nec erit irregularis.*

An

Digitized by Google

An suspensus ab ingressu ecclesiæ, extra eam celebrans contrahat irregularitatem.

RESOLVT. CCCCXLI.

SVppono pro huius quæstionis dilucidatione hanc suspensionem prohibere omne solenne exercitium cuiusuis ordinis intra ecclesiam, vt habetur expressè in cap. is cui de sent. excomm. lib. 6. & facit transgressorem irregularem, vt ibidem exprimitur summa Pisanella in verb. suspẽsus, Nauarr. in manual. cap. 25. num. 75. vers. duodecimo, & cap. 27. num. 170. vers. sexto dico, Costa in repet. cap. is cui num. 1. de sentent. excom. lib. 6. & ibidem Gemin. summa Confess. in addit. lib. 3. tit. 29. quæst. 5. (quamuis contrarium lib. 3. tit. 29. q. 5. antea docuerit) & Henriquez lib. 13. de excommun. & suspens. cap. 32. §. 2. in fin. Ratio est, quia interdicto principali, censetur interdictum, & omne consequens ex eo;
1 cùm igitur Ecclesia Dei principaliter facta sit gratia diuini cultus, & vt in ea diuina celebrentur, consequens est, vt vbi quis suspenditur ab ingressu illius, etiam à celebratione diuinorum in ea suspensus sit.
2 Vnde nõ prohibet præfata suspẽsio celebrationẽ extra eã, vnde celebrãs sub domo aliqua, aut tentorio, aut oratorio aliquo priuato, cum altari portatili non erit irregularis, ex gl. in c. is cui in verb. in ea, & Costa ibidem num. 17. & seq. de sentent. excomm. lib. 6. Siluester in verb. suspensio quæst. 5. Corona Confess. tit. de suspens. nu. 6. de Graffijs lib. 4. decis. cap. 25. numer. 4. Henriquez lib. 13. de excommunic. & suspens. capit. 32. §. 2. Nauarr. in manual. cap. 25. numer. 75. vers. duodecimo, Couar. in c. alma mater, part. 2. §. 1. numer. 3. de sentent. excommunicat. lib. 6. Armilla verb. suspensio, §. 8. & glos. in cap. vltimo, in verb. ecclesię de off. ordin. lib. 6. Calder. in suo tractat. de eccl. interd. in 2. membro versic. nunc redeo ad casum. Ratio est, quia causa limitata, limitatum producit effectum, arg. l. in agris ff. de acq. rer. dom. & ita cùm pœna hæc limitata sit respectu loci, scilicet intra ecclesiam celebrando, nihil operabitur, si extra illam celebratio fiat, quod maximè procedit in pœnalibus arg. c. statutum de elect. lib. 6. & c. odia, & cap. in pœnis de reg. iur. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Suspensio ad certum, & determinatum tempus, eo ipso, quod elapsum fuerit tempus, cessat absque iudicis declarrtione.*
2 *Suspensio iuris ante lapsum temporis, tantùm potest à Summo Pontifice tolli: hominis verò suspensio tollitur à quo posita est, & superiore.*

An suspensio ad tempus, illo elapso cesset, absq; vlla alia iudicis declaratione.

RESOLVT. CCCCXLII.

EX Cappella Tholos. in decis. 297. deprompta est conclusio, suspensionem ad certum,
1 & determinatum tempus eo ipso, quod elapsum fuerit tempus, cessare, absque alia iudicis declaratione, vt probatur ex celebri glos. in clement. 1. in verb. donec, de decim. & Inn. in cap. cum bonę de æta. & qualit. ordin. Corona Confess. tit. de suspensione num. 8. Graff. lib. 4. decis. c. 25. num. 14. Viuald. in candelab. aur. tit. de suspens. num. 180. Ante lapsum autem istius temporis si
2 lata sit à iure, non potest tolli, nisi à Summo Põtifice, eo quòd diminuere tempus, est in iure dispensare, si verò lata sit ab homine poterit antelapsum temporis tolli ab eo, à quo posita est communiter vel a superiore, aut ab eo, qui succedit in dignitate eius, hic enim reputatur eadem persona, ex Nauar. in manual. cap. 27. numer. 162. vers. septimo dico, & Henriq. lib. 13. de excommun. & suspens. c. 35. §. 2.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus nullam ipso iure incurrere suspensionem, nisi in mandato, aut sententia specialiter exprimatur.*
2 *Ponuntur vndecim casus, in quibus Episcopi contrahunt suspensionem.*

De casibus in quibus Episcopi incurrunt in suspensionem.

RESOLVT. CCCCXLIII.

1 REgula sit, Episcopus nullam incurrere ipso iure suspensionem, aut interdictum virtute cuiusuis constitutionis, mandati seu sententiæ, nisi specialiter expeimatur, vt habetur expressè in cap. quia periculosum de sentent. excommun. lib. 6. addit Calderin. in tract. de interdict. part. 1. memb. 1. num. 8. nec iuris, nec hominis sentẽ, tiam incurrere Episcopos ipsos, nisi specialiter exprimãtur, idque etiam probatur in cap. inquisitionis de hæret. in 6. & cario affertur per Sayr. lib. 4. Thes. cas. consc. cap. 12. num. 2. Casus autẽ, in quibus contrahunt suspensionem, sunt videlicet.
2 Primus ordinans alienum clericum sine literis dimissorialibus proprij Ordinarij, talis enim suspenditur à collatione eorum Ordinum per annum, Concil. Tridentin. sess. 23. cap. 8. de reformat.

Secundus est. Ordinans in aliena diœcesi sine expressa licentia Ordinarij loci ab exercitio Pontifi-

Digitized by Google

tificalium per annum ſuſpenſus eſt ex Conc. Trident ſeſſ.6. de reformat. cap.5. & ſeſſ. 14. cap.2. quod procedit & in eo, qui ordinat in aliena Dioeceſi, etiam cum expreſſa licentia, perſonas eidem Ordinario non ſubiectas, vt eandem ſuſpēſionem incurrat, ex eod. Concil. Trid. ſeſſ.6. de reformation. cap. 5. & ſeſſ. 14. de reformation. cap.2.

Tertius Epiſcopi Titulares ordinantes aliquē abſque licentia ipſius proprij Ordinarij cuiuſuis priuilegij prætextu, ab exercitio Pontificalium perannum ſunt ſuſpenſi, ex Conc. Trid. ſeſſ. 14. de reformat. cap.2. Henriquez lib.13. de excom. & ſuſpenſ. cap.38. §.2. Nauarr. in mnnual. c.22. num.18. verſ. tertio, Maiol. lib. 3. de irregularit. cap.23. num.10. & lib. 4. c.2. nu.9. Viuald. titul. de ſuſpenſ. nu.125.

Quartus Pontificalia exercens, vel etiam ſolos Calices, Corporalia benedicens in aliena Dioeceſi, ſine licentia loci Epiſcopi, efficitur ſuſpenſus ab exercitio Pontificalium, Conc. Trident. ſeſſ.6. cap.5. de reform. Nauar. conſ. 69. nnm. 1. de ſentent. ex com.

Quintus, ordinans religioſum non profeſſum, ſine titulo, ſeu prouiſione, ſuſpenditur a collatione eorundem Ordinum per annum ex Bulla Pij Quinti. 74

Sextus, Epiſcopi, Cardinales, & alij Prælati, qui aliquem patiūtur obtinere Cathedram, ideſt Cathedralem Eccleſiam, aut gradum conſequi, contra formam traditam à Pio Quarto in Bulla, quæ incipit, In ſacroſancta, ab ingreſſu Eccleſię ſuſpenſi ſunt.

Septimus, Epiſcopi, & alij Prælati dantes beneficia, præſertim Curata perſonis indignis, & quæ in loco reſidere, & Curam per ſeipſos exercere non poſſunt, à collatione beneficiorum eatenus vice ſuſpenſi ſunt, vt colligitur ex cap. cum in cunctis §. clerici, verſ. Epiſcopus, & cap. nihil eſt de elect. & cap. quia nonnulli, de cleric. non reſident. & cap. graue nimis de prębend. & Conc. Trid. ſeſſ. 7. de reform. cap. 3. iunctis gloſ. & Doctoribus ibi.

Octauus, ſuſpēſi ſunt ab ingreſſu Eccleſiæ Prælati, qui ſine auctoritate Summi Pōtificis commētarios, gloſſas, interpretationes, ſcholia, vllumue interpretationis genus ſuper Concilij Tridentini decretis edunt, ex Bullæ Pij Quarti ſuper cōfirmatione eiuſdem Concilij: quæ conſtitutio ędita fuit quinto anno eiuſdem Pij Quarti 1563. ieptimo Calendas Februarij, & incipit, Benedictus Deus, & eſt conſtitutio 96.

Nonus, accipientes beneficia per ſimoniacam confidentiam ab ingreſſu Eccleſiæ, ſunt ipſo iure ſuſpenſi, & etiam Epiſcopi, ac S. R. E. Cardinales, per Bull. Pij Quarti de confident. 109. & plures alias pœnas incurrunt, vt ibi, & in conſtitut. Pij V. in Bull. c.87.

Decimus, Epiſcopi, eorumque Superiores qualiter ad viſitanda limina Apoſtolorum Petri, & Pauli, ſub pœna ſuſpenſionis obligentur, vide Bullam Sixti V. de viſitandis liminibus Apoſtolorum, editam anno 1585. 13. Calend. Ianuarij, quam refert Sayr. in theſau. caſuum conſcient. lib. 4. cap. 12. nu. 53.

SVMMARIVM.

1 *Enarrantur ſex caſus, in quibus reliqui, præter Epiſcopos contrahunt ſuſpenſionem.*

De caſibus, in quibus reliqui, præter Epiſcopos, contrahunt ſuſpenſionem.

RESOLVT. CDXLIV.

1 PRimus eſt, Abbas regularis ſubditis laicis tōſuram, aut ordines conferens, aut eiſdem literas dimiſſorias, vt ab alijs ordinentur, concedens, ab officio, & beneficio per annum ipſo iure ſuſpenſus eſt, vt habetur in Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 10.

Secundus, Fratres Prædicatores, ſi perturbapſūpſerint Officiū Inquiſitoris cōtra Hæreticos, per Fratres Minores exercitatum, & idē de Minoribus perturbantibus Officium inquiſitoris, per Prædicatores exercitatum, ipſo facto, ab exequutione Ordinum ſacrorum ſuſpēnſi ſunt quouſque vel per Sedem Apoſtolicam, vel ipſum Inquiſitorem, cuius Officium perturbarunt, abſoluantur, vt habetur in quodam priuilegio conceſſo à Clemente Quarto, quod incipit, Pauperatis altiſſimæ.

Tertius, religioſi abſque licentia, & literis dimiſſorijs proprij Prælati ſacris initiati ab vſu Ordinum ſacrorum ſic ſuſceptorum, ſuſpenſi ſūt arg. extrauag. Cùm ex ſacrorum Pij Secundi, Nauar. in manual. cap. 25. num. 70. & cap. 27. num. 155. verſ. tertia, Henriquez lib. 13. de excom. & ſuſpenſ. c. 40. §. 1.

Quartus, Præpoſiti, Priores, & omnes religioſi, qui introducunt mulieres intra monaſteria, a diuinis ſuſpenſi ſunt, & beneficijs priuati, & ad illa, & ad alia omnia inhabiles redduntur, ex Bulla Pij Quinti, quę incipit, Regula Viuald. tit. de ſuſpenſ. nu. 118.

Quintus, habetur in Bulla Pij Quinti, quæ incipit, Quanta Eccleſiæ, edita 1568. Calend. April. & eſt 58. eiuſdem in ordine, in qua Capitula, & Conuentus, quibus ob tranſgreſſionem Bullæ prædictæ circa non admittendas beneficiorum reſignationes eſt interdicta facultas, ſi cō trafecerint incurrunt ſuſpenſionem ab illorum collatione, &c. & ſi ſic ſuſpenſi conferre, eligere, preſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint eo ipſo à diuinis ſuſpenſi ſunt, & à ſolo Papa abſoluuntur.

Sextus Capitula Sede vacante, qua infra annum

Digitized by Google

num vacationis literas dimiſſoriales cõceſſerint, ex Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 10. de reform. eccleſiaſtico ſubiacent interdicto.

Notabilia quædam in materia ſuſpenſionis.

PRimus, ſuſpenſus ab ordine ſuperiore, non dicitur ab inferiore ſuſpenſus, ſed ſuſpenſus à minore, tanquam à fundamento, cenſetur à ſuperioribus ſuſpenſus. Henriq. de ſuſpenſione, c. 22. §. 2.

Secundus, ſuſpenſus ab ordine, non dicitur ſuſpenſus à iuriſdictione, quæ fundatur in ordine, nam ordo differt ſpecie à iuriſdictione, vnde Sacerdos ſuſpenſus ab ordine, poteſt abſoluere excommunicatum ab excommunicatione, ſed nõ ſolemnibus precibus adhibitis, neque à peccato, cum ſit ordinis, illud verò iurisdictionis videatur, Sayr. tom. 1. fol. 381.

Tertius, ſuſpenſiones tres incurreret, qui tres ordines ſacros ſuſciperet ſine dimiſſorijs ſui ordinarij. Nauarr. conſ. vltimo de corpore vitiatis.

Quartus, ſuſpenſionem ab ordine incurrens, non efficitur irregularis, exercens actus ordini ſuo ex conſtitutione propriæ regulæ deputato puta eligendo, ſtando, & ſedendo in Choro, & Capitulo inter alios tali ordine inſignitos, ide Nauar. conſ. 7. & etat. & qualit. ordin.

Quintus, à diuinis ſuſpenſus, prohibetur ſo in officio ſuo agere ſicut prius, ideo poteſt con teri, & communicare, idem Nauar. conſil. 6 de ſent. excom.

Sextus, ſuſpenſione vnius menſis, incurrẽs violationem ſtatuti alicuius, imponentis pœna huiuſmodi, ſi ante dictum tempus elapſum, a pœnam, vel eandem ob nouum ſimile peccatu incurrat, non expectatur adimplementum pri ris temporis, ſed ſtatim incipit currere temp ſecundæ pœnæ debitum, & ſic non fit duplic tio totius, docet notabiliter gloſ. in clem. 2. d Magiſtris.

Septimus, ſuſpenſio à voce actiua, vel paſſiu & à Pontificalibus, poteſt quidem ſuſpendi p appellationem ſubſequentem legitimam, vt pl ribus docet idem Nauar. conſ. 6. de appellatic prædicta enim valde inter ſe differunt, ideoq cùm in iure non fiat mentio de ipſis, non eſt d illis intelligendum.

Finis tituli Praxis Suſpenſionis.

PRAXIS IRREGVLARITATIS.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare à quibuſcunque irregularitatibus occultis. Amplia num. 2, limita num. 3. 4. 7. & 8.*
5 *Limita cauſa, limitatum producit effectum.*
6 *Cui verba legis non conueniunt, nec diſpoſitio.*

A quibus irregularitatibus Epiſcopus abſoluere poſſit.

RESOLVT. CCCCXLV.

1 LIcet Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus excepta ea quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentioſum diſpenſare, & in quibuſcunque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis delinquentes quoſcunque ſibi ſubditos in diœceſi ſua per ſeipſos, aut Vicarium ad id ſpecialiter deputatum, in foro conſcientiæ gratis abſoluere. Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 6. de reformat.

2 Amplia, vt hanc poteſtatem Epiſcopus alteri delegare poſſit, vt ſecum diſpenſet in huiuſmodi irregularitatibus, in quas Epiſcopus forte incidiſſet, vt declarauit Sac. Congregat. & rati eſt, quoniam Epiſcopus in hoc delegatus eſt a vniuerſitatem cauſarum, & vicem delegantis g rit, ergo ſubdelegatus vice primo delegantis fu gitur, & per cap. fin. de offic. Ordin. facultate ſubdelegandi habet. Ab Archiepiſcopo etiam ſu abſolui poterit; eius enim Ordinarius eſt, ita Abb. ac DD. in cap. paſtoralis de offic. ordin. Nouiſſimus in prax. Archiep. cap. 66. nu. 23. L mitant tamen Doctores nonnullis modis,

3 Et primò non procedere in illis regionibus, quibus Conc. Trident. receptum non eſt, quia tunc non poſſent Epiſcopi vti hac facultate, declaràſſe Sac. Congregationem ſcribit Garzia de beneficijs par. 7. c. 11. nu. 23.

4 Limita ſecũdò, non procedere cum extrã perſonis, quoniam Epiſcopi non poſſunt diſ ſare cum eis, qui ſubditi non ſunt, cum hæc cultas concedatur, habito reſpectu ad ſubdit per illa verba, *quoſcunq; ſibi ſubditos*, ergo ſe

5 quoad alios: limitata enim cauſa, limitatum p ducit effectum l. in agris ff. de acquir. rer. dom

6 & l. fin. ff. de calumn. & cui verba legis non c ueniunt, nec diſpoſitio conuenire poteſt. c. 10 nitatibus §. pen. de elect. lib. 6. & l. 4. §. ſolu

Digitized by Google

edem. infe. & Fel. in cap. nonnulli nu. 31. de rescript. & ita Nauar. in conſ. 31. de pœniten. quamuis eum regularibus exemptis in ſua dioeceſi commorantibus, diſpenſare poterit, ita Nouiſſimus in ſua praxi cap. 66. nu. 19.

7 Limita tertiò, vt Epiſcopus diſpenſare nequeat etiam cum ſubditis extra dioecesim, nam ſancta Synodus permittit id ei in dioeceſi ſua, vt ibi dicitur, ergo extra eam non poteſt, nam nec Pontificalia in aliena dioeceſi exercere poteſt, vt habetur in eodem Conc. Trid. ſeſſ. 6. de reform. cap. 5. Quamuis melior ratio ſit, quod ita ſancta Synodus ſtatuit fauore reſidentiæ cuius gratia reſidens Epiſcopus alia priuilegia habet, quod ſo habet, vel Epiſcopus dioeceſis id concedere, vt per eundem Nouiſſimum cit. cap. nu. 17. vbi quod nec Epiſcopus poſſit abſoluere non ſubditos in ſua Dioeceſi de conſenſu ſui Ordinarij.

8 Limita quartò, vt Epiſcopus non poſſit diſpenſare cum prædictis extra forum conſcientiæ, nã ſancta Synodus facultatem ei tribuit, vt habetur in eod. cap. 6. in foro conſcientiæ, ergo alias ſecus, ita Vgol. de pot eſt. Epiſcop. §. 2. cap. 57. nu. 7. & conferunt dicta per Nauar. in conſ. 11. nu. 2. de priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Datur diffinitio homicidij voluntarij, & diſtinguuntur duo termini.*

2 *Adducuntur circa hanc materiam nonnulla Sac. Congreg. declarationes.*

Homicidium voluntarium quando dicatur.

RESOLVT. CCCCXXXVI.

1 SAyr. libro 7. capitul. 1. numer. 10. ex mente Ariſtot. libro 3. Eth. capitul. 1. & ex D. Thom. 1. 2. quæſt. 6. articul. 1. diffinit, homicidium voluntarium illud eſſe, quod in ſe ab agẽte eſt intentum, & ſubdiuiditur, ſecundum eundem, in voluntarium in ſe, & voluntarium ex ſua cauſa; poteſt enim volũtas ferri in actũ homicidij, tã indirectè quã indirectè: directè quidẽ, & per ſe fertur voluntas in homicidium, quando quis habet animum occidendi, vt qui intendit occidere Petrum, & hæc eſt vera, & propria malitia, & peccatum homicidij: indirectè verò, & ſecundum quid, fertur voluntas in homicidium, quoties fertur in id, ex quo immediatè, & per ſe ſequitur homicidium, vt cum propinatur venenum, percutitur prægnans, vel quis grauiter percutitur in capite, aut iuxta eum, & inde ſequitur mors; applicans enim huiuſmodi res, eſt cauſa efficax mortis; quamuis in eo, quod voluntas non feratur directè, ſed indirectè in homicidium, minuatur aliquantulum culpa.

Et tandem, quod dicatur homicidium voluntarium vide Caiet. 2. 2. quæſt. 64. artic. vltim. Nauarr. in manual. cap. 27. numer. 240. Couar. in clement. ſi furioſus 2. part. in initio, & §. 1. num. 2. de homicid. Vgol. cap. 33. de irregularit. Ant. Rodr. de viſitat. verb. homicidio voluntario. Auilam de cenſur. 7. part. diſputat. 6. ſect. 2. dub. 1. Molin. tract. 3. diſputat. 3. 33. &
2 39. & alios. In qua etiam materia notandæ ſunt infraſcriptæ Sacræ Congregationis declarationes, ſecundum quod refert Garz. de benefic. parte 7. cap. 11. nu. 44.

Mandans homicidium in perſona vnius ſi cõmittatur in perſona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, deciſum anno 1587. Secundo quærebatur, an is qui mandauit aliquem baculo vulnerari, eo expreſſo, ne occideretur, ſi mandatarius armis percuſſerit, & occiderit intelligatur incidiſſe in hoc decretum Concilij vt omni ordinatione, ac beneficio, & officio abſque ſpe diſpenſationis perpetuò carere debeat? Congregatio cenſuit negatiuè; & hanc doctrinam confirmat Nauar. in manual. cap. 27. n. 240. Cõcilium enim requirit homicidium per induſtriã per inſidias, & ex propoſito.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper irregularitate proueniente ex mutilatione, quamuis non poſſit diſpenſare ſuper irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario.*

2 *Aſſignatur ratio concluſionis, & adducitur etiam ad hoc conſtitutio Pauli III. numero 4.*

3 *Datur intellectus ad Nauarr. capitulo 27. numero 194.*

5 *Declaratur gloſ. in clementin. 1. de homicid.*

An mutilatio membri æquiparetur homicidio voluntario ad effectum, vt Epiſcopus diſpenſare nequeat.

RESOLVT. CCCCXLVII.

1 LImitatur communiter per DD. concluſio illa, quod Epiſcopus diſpenſare nequeat ſuper irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, vt minimè procedat in mutilatione voluntaria, ſi eſt occulto, ita Nauarr. capitulo 27. numero 94. in fin. Rodriquez in ſumma capitul. 181. part. 1. numer. 1. & in quæſtionib. regular. tom. 1. quæſtio. 24. articul. 10. Garz. de befieficijs part. 7. capitul. 11. numero 29. Tolet. libro 1. capit. 88. verſ. 6. & capit. 89. nu. 3.

Digitized by Google

2 Cuius conclusionis ratio assignatur, quoniam exceptio posita in Conc. videlicet, *excepto homicidio voluntario*, non comprehendit irregularitatem ortam ex mutilatione membri, secundùm Viuald. de irregularit. num. 328. nam secundùm Henriquez in sum. lib. 14. de irregularit. c. 19. in glos. lit. l. in mutilatione membri, Concilium nihil innouauit, cùm solum excepit homicidium voluntarium, sub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cùm verè nō sit homicidium, secundùm Toming. decis. 200. & Mastrill. dec. 168. & in propriis terminis Rodriquez in addit. ad Bullam §. 1. nu. 6. Molina tract. 3. disput. 79. nu. 8.

3 Non obstat Nauar. c. 27. num. 194. asserens, mutilationem membri æquiparari homicidio, quia respondetur, secundùm Rodriquez citat. cap. 181. æquiparationem procedere tantummodo quoad irregularitatem contrahendam, non autem quoad prohibitionem dispensandi, cùm, vt supra dixi, homicidum distinguatur à mutilatione, vt probatur in cap. 1. de cler. pugn. in duel. ibi, homicidium, vel membrorum diminutio non fuerit sequuta.

4 Deniq; quod sub præfata prohibitione Conc. non comprehendatur mutilatio mebri, Garz citat. loco allegat Constitutionem Pauli III. in anno 1549. in fauorem Societatis Iesu, vbi in facultate dispensandi in irregularitate, cum personis Societatis excipit homicidium volutarium, bigamiam, & mutilationem membrorum, vt in libro literarum Apostolicarum Societatis Iesu pag. 40. & ita censuit Sacra Congreg. Concil super dictum cap. 6. his verbis ibi, *Homicidio voluntario, appellatione homicidij non venit mutilatio membri.*

5 Nec secundum eum obstat glos. in clementin. 1. de homicid. quia procedit quoad incurrendā irregularitatem, non quoad dispensationem, vt referunt Suarez to no 3. disput. 44. sect. 2. nu. 4. & sect. 3. seu 4. num. 35.

SVMMARIVM.

1 *Datur diffinitio homicidij casualis, ex qua diffinitione infertur ad duo, nu. 2. & 3.*

Homicidium casuale, quod dicatur,

RESOLVT. CDXLVIII.

1 SEcundum glos. in c. sicut dignum de homicidio: casuale homicidium propriè dicitur, quando omnino sequitur præter aliquam culpā, & preter omnem intentionem, & ideo dicitur casuale, quia opponitur voluntario directè, & de hoc loquitur Conc. Trid. sess. 14. c. 7. de reformat. ibi, *Si verò homicidium non ex proposito, sed casu.*

2 Ex quo infertur primò, quòd si aliquis occidit hominem, non intendens occidere: item quis mandat alicui, vt verberet, vel percutiat ita vt non occidat illum, si mandatarius occidat est homicidium casuale dispensabile ab Episcopo Nauarr. in manual. cap. 27. num. 240. & cap. 27. de homicid. Henriquez in sum. lib. 14. ca. 19. §. 3. in annot. lit. E.

3 Infertur secundò, quòd si quis facit aliqui vnde secuta sit mors, non tamen fecit animo interimendi mortem, incurrit irregularitatem ex homicidio casuali prouenientem: sic si quis defendat se, & se defendendo, aliquem occidat, excedendo moderamen inculpatæ tutelæ, committit homicidium dispensabile, & irregularitatem inde prouenientem incurrit ex Nauarro c. 27. nu. 240. & cons. 36. nu. 2. de homicid.

SVMMARIVM.

1 *Delictum dicitur, deductum in iudicium per citationem redditur ratio.*

2 *Amplitur conclusio non solum in causa principali, sed etiam in causa appellationis. Limitatur nu. 3. & 4.*

5 *Citatio inualida nil operatur.*

6 *Citatio inualida non constituit aduersarium in contumacia.*

Homicidium quando dicatur deductum ad forum contentiosum.

RESOLVT. CCCCXLIX.

1 REspondetur, delictum tunc dici deductum in iudicium, quando est facta citatio, & ratio est, quia regulariter à citatione incipit textus est expressus in §. fin. de pœna temer. litigantis. glos. in rub. C. de in ius voc. Bartol. in l. & quia ff. de iurisd. omn. iudic. Bald. in l. Vbi ceptum ff. de iudic. & in addit. ad Spec. in tit. de appellat. vers. iudicium dicitur, latè Alex. post Castren. in l. postquam liti C. de pact. vnde secundum Nauarrum in sua prax. cap. 66. non sufficeret solam informatio capta per Curiam, si Curia ipsa non procederet contra inquisitum, neque ipsum citari fecisset.

2 Amplia id, quod dixi, quod per citationem dicatur delictum deductum ad forum contentiosum, procedere non solum in causa principali, sed etiam in causa appellationis l. fin. §. illud ibi notat per Bart. C. de temp. appellat. Vnde citatio dicitur de processu, prout habetur in c. prudentiam in glos. in verb. formam de offic. deleg. facit tex. in c. quoniam contra falsam in verb. citationes, & ibi DD. de probat. & idcirco statutum dicat, quòd appellans debeat post appellationem infra tot dies procedere in causa alias appellatio habeatur pro deserta, sufficit quod fecerit pri-

ci-

Digitized by Google

[illegible] ad hoc, vt dicatur præcessisse,

8 [illegible] nunc propositam conclusionem de ci[illegible] & primò in illa, quæ est extrajudicialis, [illegible] clement. 1. in verb. citationes de iudic.

4 [illegible] secundò, quando citatio esset circum[illegible] nunc habetur ac si non esset facta. l. & [illegible] §. quod si ijs ff. de iudic. Et ex hoc [illegible] liter Bald. in l. 1. ff. eod. post Guil. de [illegible] C. de præscript. 30. ann. quod per ta[illegible] tem, quando actor non comparuit, [illegible] interrupta præscriptio. idem tenet [illegible] in princ. ff. de eo per quem fa. erit, [illegible] post edictum §. 1. vbi hoc reputat not. [illegible] sequitur Alex. qui prædicta allegat. [illegible] Lanfr. Brix. in tract. de arbit. in 6. p. [illegible] & plenius tenet Bald. in c. consul[illegible] 7. de off. deleg. vbi hoc probat duabus ra[illegible] Primo, quia actor non comparendo, [illegible] renunciare tali citationi. Secundo quia [illegible] non habet suum perfectum esse. d l. & [illegible] §. circumducto. idem etiam tenet [illegible] ad Spec. in tit. de citationib. in [illegible] idem Bal. in repert. suo super Innoc. [illegible] citatio, motus, quod actore non compa[illegible] citatio est imperfecta, cùm non constet ex [illegible] bus, & ideo non interrumpit præscri[illegible] facit, quia per citationem inualidam [illegible] rumpitur præscriptio, secundum Bart. [illegible] in authent. ff. de adulter. Bald. in cap. quoniam [illegible] sam, in 6. col. de probat. & in cap. tua [illegible] in pen. col. de cohabit. cler. & mul. sicut nec [illegible] per protestationem litis factam coram iudice nõ [illegible] interrumpitur præscriptio, glos. est in c. pla[illegible] §. quod si per naturale in vers. iuterrupta [illegible] in glos. in l. si pater, & ibi Bal. C. ne de sta.

5 [illegible] inualida nihil operatur, glos. in l. [illegible] in glos. fin. C. de accus. quam not. [illegible] in c. in nomine Domini, in 4. not. [illegible] in d. c. quoniam contra falsã in 6. col.

6 [illegible] citatio inualida non constituit aduersa[illegible] contumacia, glos. in cap. de causis in ver[illegible] de off. deleg.

SVMMARIVM.

1 [illegible] dicitur omne improbabile.

2 [illegible] dicitur illud, quod opponitur no[illegible]

3 [illegible] Graff. quæstio circa hoc.

4 [illegible] secundum opinionem Garz.

5 [illegible] vt dicatur occultũ, quid requiratur.

[illegible] Delictum quando dicatur occultum.

SOLVT. CCCCL.

1 [illegible] part. in suo manuali cap. 27. numer. 150. [illegible] sequens, cupimus hanc explicare quæ-

stionem, scriptum reliquit, illud esse occultum, quod non est publicum, sequitur Tolet. lib. 1. capit. 89. nu. 5. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 10. q. 9. Sanchez de matrim. lib. 2. disputat. 37. num. 11. vbi constituit conclusionem, omne improbabile esse occultum, & iuxta hanc explicationem intelligendus est tex. in cap. vestra de cohab. cler. & mul.

2 Henriquez verò lib. 14. de irregularit. capit. 20. num. 40. tenuit occultum dici illud, quod opponitur notorio, quod quidem notorium inducitur ex confessione in iudicio facta cap. cum olim de verb. sign. Cravet. cons. 248. Gramm. decis. 31. & 36. & Balb. in decis. 51. vnde acta iudicialia inducunt manifestum, Verall. in decis. 325. part. 1. Cappell. Tholos. in decis. 122. & 199. Rota Genuens. in dec. 146.

3 Graff. libro 1. suar. aur. dec. cap. 13. num. 45. scripsit, occultum dici, cuius non sunt legitimi testes, etiam si ab aliquibus sciatur, non autem quod opponitur notorio, & manifesto, & ita quoque voluit ante eum Maiol. de irregularitat. lib. 5. cap. 51. numer. 4. Viuald. in eiusdem nominis tractatu, num. 315. in cand. aur. Auila de censuris part. 2. cap. 7. disput. 1. dub. 12. Rodriquez 1. tom. quæstio. reg. q. 24. articul. 11. Zecch. de casibus reseru. casu fin. nu. 1.

4 Tandem Garzia de beneficij part. 7. cap. 11. num. 47. super cap. 6. sess. 24. de reform. Conc. Tridentin. refert quasdam declarationes Sacræ Congregationis, quarum prima est intelligendum est occultum secundum terminos iuris, alia Absolutus, vel dispensatus à proprio Episcopo in materia delicti perpetrati coram duobus, vel tribus testibus, quod tamen non fuit notorium, non est tutus in conscientia, quia Concil. vtitur termino occulti, quod propriè loquendo, dicitur, quod probari non potest capit. vestra de cohab. cler. at per duos testes probari potest, & verba Conc. debent intelligi secundum proprietatem, & huic opinioni quoque, ego adhæreo, quare si delictum patratum esset coram vno teste, crederem dici occultum ad effectum, vt Episcopus posset in eo dispensare, quia dictum vnius dictum nullius l. iusiurandum C. de testib. & cap. tuis eod. tit.

5 Notandum tamen in hac materia esse attendendam radicem delicti, quod sit occulta, vnde si excommunicatus occultè publicè celebret, licèt celebratio sit notoria, irregularitas tamen dicetur occulta, propter occultam excommunicationem, ex qua ipsa dependit, ita post Nauar. & Henriquez prax. Archiep. cap. 66. sub numer. 4. & sequitur Piaseg. in praxi Episcopali part. 1. cap. 1. rubr. de dispensationib. sub. num. 56. fol. 61.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Infans non contrahit irregularitatem.*
2 *Ampliatur etiam in infante maiore, doli tamen incapace tempore delicti.*
3 *Redditur ratio ampliationis.*

In qua ętate contrahatur irregularitas.

RESOLVT. CCCCLI.

1 EX clem. 1. de homic. expresse colligitur, infantem non contrahere irregularitatem, q
2 ampliant procedere etiam in eo, qui est maior infante, si tempore quo delinquit, non erat doli capax, nam in irregularitatem non incidit, vt ante omnes tenuit glos. in citata clem. vnica in verbo infans, cum qua conueniunt ibi Petr. de Anch. num. 7. Imol. numer. 6. Bonifac. Vital. colun. penult. numer. 73. & alij communiter Soccin. in cap. ad audientiam colun. 12. numer. 48. versic. vnde arbitror de homicid. Igneus in l. 1. §. impubes num. 18. ff. ad Syllan. & nouissimè Gonzal. à Villadiego in tract. de irregularitate cap. de percussore num. 12. qui hanc perhibet communem, id quod faciunt similiter Soc. & Igneus locis signatis: & ratio est, nam si per in-
3 fantem septennio minorem, & doli incapacem, irregularitas non contrahitur, d. clem. vnic. vt supra visum est, quia consilij imbecillitas eum excusat, & talis ætas ignorat, quodque videt l. 1. Cod. de falsi. monet. Eadem etiam ratio militans in puero maiore infante, doli tamen incapace, ergo idem ius erit, arg. l. illud ff. ad l. Aquil.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Clericus ad hoc vt possit dici irregularis ex aliquo homicidio commisso, est necesse, quod fuerit causa proxima.*
3 *Praestare consilium quando quis dicatur.*

Dicens aliqua verba, ex quibus mouetur alius ad patrandum homicidium, an fiat irregularis.

RESOLVT. CCCCLII.

1 INter nonnullos astantes, quidam conquerebatur de malis tractationibus sibi illatis à quodam suo amico, quæ cùm audiuisset Canonicus cuiusdam Cathedralis huius Regni protulit hæc verba, *Per certo, se hauesse fatto queste cose à me, farei ad ogni modo, che lui non practicasse tragli huomini.* quibus habitus per spatium dimidiæ horæ ille dictum suum amicum occidit, quo peracto capitur informatio, quod dictus Canonicus, vti instigator, adhortator, & consultor debeat censeri incurrisse in irregularitatem, & quamuis ex regulis mandans, adhortans, & consulens, vti peruersa intentione suffulti, sint omnes irregulares, vt probatur expressè in cap. v periculosè de pœnitent. dist. 1. glos. in cap. sicu §. clericus de homicid. quod adeò verum est, v procedat etiam si esset iustum homicidium cap sententiam ne cler. vel mon. latè glos. in clem. 1 de pœnis. Et procedit etiam si non statim, se diu post patratũ fuerit præfatũ homicidium, seci dùm Spec. in titul. de dispensatione, §. iusta vers sed quæritur Siluester in summa in verbo homicidium primo quæst. 8. vers. sextum, Balbus de cis. 13.

Supradictis accedat, quod in dubio dum ambigitur an clericus sit irregularis, vel non, sem per dicendum est, esse irregularem, & à celebratione abstinere debere, secundùm Panorm. in c ad audientiam numer. 2. vbi Fel. nu. 1. de homic per tex. in cap. 2. de obseruat. ieiunij, & latè Vil lagut. in dec. 50.

Cæterum supradictis minimè refragantibus contrarium consului, videlicet, præfatum Canonicum nullam contraxisse irregularitatem, a quod consulendum, salua omnium correctione mouebar ex pluribus.

2 Tum primò, quia vt præbens causam homicidio, dicatur irregularis necesse est, vt causa illa fuerit proxima, non autem remota, vt latè tradi Fel. post alios in cap. de cætero de homicid. de Rubeis cons. 23. num. 6. & sequent. Marani cons. 27. num. 3. Cacher in cons. 103. num. 6 & in casu proposito præfatum Canonicum aperte apparet, nullam dedisse causam proximam, immò remotissimam, secundùm quod in propriis terminis refert se consuluisse Burell. in cons. 62. volum. 1. quem refert, & sequitur Burchult. cons. 22.

3 Tum secundò, quia per supradicta verba quibus vsus fuit dictus Canonicus non videtur præstituum fuisse consilium, ex quo præstari consilium dicitur, quando quis suasit rogauit, mandauit, vel quid simile fecisset ex quibus sequeretur homicidium, capitul sicut dignum de homicid. & ponit exemplum Spec. in tit. de dispensatione. §. iusta num. 3 puta si ostendit vtilitatem, quæ ex patrato homicidio sequeretur.

Denique ad excusandum præfatum Canonicum ab irregularitate adducebatur, quod homicida non fuit motus principaliter ex verbis dicti Canonici, quoniam erat aliàs occisurus o inimicitias ortas inter eos, quo casu consulen personæ, quæ omnino erat homicidium commissurum, irregularitatem non contrahit, vt dedu citur ex traditis per Henriq. lib. 14. de irregularitat. cap. 16. nu. 3.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

a *Filij pro.*
b *Cadaueris mortuorum non debent vexari.*

An Episcopus absq; irregularitatis metu possit concedere licentiam iudici laico exhumandi corpus mortuum.

RESOLVT. CCCCLIII.

Tsud solet peti ad finem capiendi informationem delicti in genere, quare cùm in Curia
1 Archiepiscopali Auersana id contigisset, cùm peteretur exhumari corpus sepultum in terra Casandrinæ diœcesis eiusdem ciuitatis, sub pretextu quòd credebatur esse venenatum. Cumque Illustrissimus Dominus meus Cardinalis Spinellus petiisset a me, an iure istud fieri posset: ego inprimis dubitabam pro negatiua opinione, quod
a cadauera mortuorum debent esse in magna veneratione: hinc in l. sunt personæ C. de relig. & sumpt. funer. habetur, quod corpora, & ossa mortuorum non debent vexari, probatur quoque in l. ne corpora ff. eod. tit. vbi habetur maxima veneratio Gentilium in sepeliendis corporibus defunctorum, & statuitur in iure canonico in capitulo in nostra de sepulturis.

Accedat secundò text. in l. qui sepulchrum Cod. de sepulchr. violat. vbi corpus mortuum non debet percuti, & lacerari, voluit etiam Bertachin. in suo repertorio in verbo cadauer sutam. Cauid. de syndicatu quæstio. 147. & 148. Alberic. in suo diction. in verbo mortuos *non licet*. Milis in suo repertor. verb. sepultura. Hyppol. sing. 199. immò datur actio iniuriarum contra talia perpetrantes. leg. 1. §. & si furtum ff. de iniurijs, & qui contra supradicta fecit, peccat mortaliter, cùm committat contra legis præcepta, Armill. in verb. mortuum, cum refert Caualcan. in decisio. 18. part. 5. & cadauer non potest exhumari, etiam ex causa licita, absque licentia Episcopi, alias puniri debet, qui sic contrectat, ac si reliquias spoliaret, & auferret, & sacrilegium committeret, Clar. in §. sacrilegium numer. 3. Franc. March. in decis. 1056. num. 9. part. 1. & in decision. 381. & in decis. 1. par. 2. Rota in dec. 8. vt lite pend. in antiq.

Sed contrarium fuit practicatum in Curia Archiepiscopal. Neapol. prout testatur Nouissimus alios praxis Archiepisc. in 1. impressione cap. 41. nu. 10.

SVMMARIVM

1 *Clericus potest de suis malefactoribus conqueri præmissa clausula, citra pœnam sanguinis, & non afficitur irregularitate, amplia. numero 2. & 3.*

Clausula *citra pœnam sanguinis*, an præseruet ab incursu irregularitatis.

RESOLVT. CCCLIV.

SVppposito, quod clericis, seu quibusuis ecclesiasticis personis prohibitum sit se immiscere causæ sanguinis cap. clericis, & c. sententiam, ne cler. vel mon.

1 Dubitatur, an id procederet etiam stante protestatione in accusatione, vel querela criminali, *citra pœnam sanguinis*, & text. in cap. Prælatis de homicid. lib. 6. apertè definiuit, licitum esse clericis absque vlla irregularitate, apud iudicem secularem querelam proponere de malefactoribus suis, & pœnam petere etiam in causa criminali, præmissa hac protestatione.

2 Amplia primò, etiam si præfatus clericus certò, sciat, iudicem mortem accusato illaturum, secundùm Panormit. Fel. Io. And. & reliquos in cap. postulasti num. 3. de homic. Sum. Confess. lib. 2. tit. 1. quæst. 46. & Couar. in clem. si furiosus part. 2. §. 5. num. 1. vers. quarto de homicid. & Soc. in cap. ad audientiam num. 54. de homicid. Angelica verb. homicidium 2. nu. 6. & Siluest. verb. homicidium 2. q. 8. Tabiena verb irregularitas 3. §. 8. & S. Anton. 3. part. tit. 29. c. 2. §. homicidium casuale, quidquid Vincent. vt refert Panorm. contrarium in hoc casu senserit, Sum. Corona tit. de irregularitate nu. 7. Cosmus Philiarcus de off. Sacerdot. part. 1. lib. 4. cap. 11. §. 4. Ratio est, quia alias daretur materia trucidãdi clericos, & bonis suis spoliandi, vt rectè Panormitan. vbi supra ex cap. Prælatis de homicid. lib. 6. colligit.

3 Amplia secundò, vt præfata clausula suffragetur quoque etiam criminaliter quærelantibus pro offensionibus illatis in personas suorum consanguineorum, vt fuisse seruatum in Curia Archiepiscopali Neapol. scribit Nouissimus in sua praxi cap. 41. Et ratio est, quia iniuria facta vni, censetur facta omnibus de familia. Bartol. in l. lex Cornelia ff. de iniurijs, Bal. in l. 1. in 5. not. C. de raptu virg. Anton. de Butrio, & Felin. in cap. cum oporteat de accus. & dicitur tractari de proprio interesse, quando iniuria illata est vni de familia, secundum Dec. in cons. 133. num. 4. Gramm. in dec. 23. vnde Nauar. in cons. 3. de iniurijs, concludit, patrem clericum posse agere contra interfectorem filij, cum protestatione prędicta Couarr. in d. clementin. si furiosus §. 5. num. 4.

Quare sequitur ex prædicta ampliatione, clericum, qui aliquem accusauerit pro offensione alteri illata, contrahere irregularitatem, etiam interposita clausula *citra pœnam sanguinis*, ita Nanar. in man. c. 27. num. 213. Couar. cit. loco num. 4. Fel. in cap. postulasti de homicid. & idē Fel. cum Panorm. in cap. de cætero de testib. Villadieg. de irregularitate c. de percussore. Henriquez lib. 14. §. 11. num. 4. Medices part. 2. titul. 9. q. 34. §. 13. Ratio est, quia cap. Prælatis de homicid. locum habet cùm accusatio proponitur pro iniuria ipsi clerico accusanti illata.

4 Quid si clericus in animo haberet cōtrarium protestationi exterius per eum scripto, aut verbo factæ, an irregularitatis notam euadet, si sequatur pœna sanguinis, vide Sayr. in thesaur. cas. cō scient. lib. 6. cap. 18. num. 4. vbi Doctores hinc inde contrarium sentientes congerit, quibus adde Salzed. in addit. ad Diaz in praxi crimin. canon. cap. 98. & prax. Archiep. cap. 66. num. 9 ipse autem Sayr. illam amplectitur, opinionem, vti veriorem, existimans, scilicet non esse irregularem.

SVMMARIVM.

1 *Prælati inferiores, puta Abbates, & similes, quod possint absoluere ab irregularitatibus occultis, probatur ex duobus nu. 2. & 3.*
4 *Contrarium est verius.*

An facultas absoluendi ab irregularitate occulta, virtute Concilij Trid. competat Prælatis inferioribus habentibus iura quasi Episcopalia.

RESOLVT. CCCCLV.

1 EXemplificari potest in Prælatis Regulariū, in Abbatibus obtinentibus vsum Mitræ, & Baculi, & in reliquis omnibus Prælatis quibus ex speciali priuilegio reperiuntur concessa iura Episcopalia: in qua quæstione videbatur posse responderi pro affirmatiua sententia, & hoc præcipuè ex duobus.

2 Primò, quòd licèt dispensatio sit odiosa, ad text. in cap. fin. §. fin. de filijs presbyt. lib. 6. latè omnes in l. omnes C. de testament. potestas tamē dispensandi est fauorabilis, & latè interpretanda. Dominicus in cap. nos consuetudine 12. dist. Butr. Abb. & Fel. in cap. postulasti de rescriptis, Emanuel Sá in aphorism. Confess. verbo dispensatio num. 7. & communiter DD. in cap. at si clerici §. de adulter. de iudic.

3 Secundò, quia iura loquentia de Episcopis quandoquidem extenduntur ad Prælatos habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, vt patet ex deductis per Rotam collectam à Farinacio in decis. 10. per text. in c. accedentibus, & quod ibi notatur de excess. Prælat.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibus in contrarium est veritas, in eaq; consistit communis, & receptior est opinio, nam eam tenent Suarez in 4. tom. de pœnit. disput. 30. sect. 2. nu. 6. & idem in tract. de censur. disp. 41. sect. 2. nu. 7. & alij relati per Garc. de benefic. part. 7. cap 11. num. 13.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede vacante non habet facultatem absoluendi ab irregularitatibus occultis.*
2 *In his, quæ sunt à Sede Apostolica Episcopo delegata, non succedit Capitulum Sede vacante.*
3 *Contrarium est verius, quod probatur auctoritate nu. 4. & ratione nu. 5.*

An supradicta facultas competat Capitulo Sede vacante.

RESOLVT. CCCCLVI.

1 VIdebatur prima facie dicendum, quòd nō quia præfata potestas non competit Episcopo iure communi, & proprio, sed ex iure speciali, & consequenter non transit in Capitulum arg. tex. in cap. verum de foro compet. Rebuff. in praxi beneficial. in tit. de deuolut. num. 68. Item
2 præfatam facultatem habet vti delegatus Apostolicus, in qua delegatione Capitulum non succedere, voluit glos. communiter recepta in clem. 1. in verb. Capituli, propè fin. de hæret. Host. in cap. abolendæ eod. tit. Franchus nu. 3. & Geminian. num. 8. de maior. & obedient. lib. 6. c. vnico Abb. in cap. cum olim eodem titul. & Federic. de Senis cons. 30.

3 Cæterum supradictis minimè refragantibus in contrarium est veritas, & iuxta hanc sententiam consului, quam opinionem fundabam auctoritatibus, & rationibus.

4 Auctoritate enim probatur ex notatis per Garzia de benefic. par. 7. cap. 11. num. 21. Henriq. lib. 6. cap. 16. §. 1. & idem lib. 14. cap. 20. §. 1. Zened. collect. 4. ad sextum num. 3. Rodriquez q. 61. art. 9. in qq. regul. tnm. 1. Suar. disput. 30. sect. 2. num. 4. tom. 4. Auila de censur. disputat. 10. dub. 6. Nouissimus in sua prax. c. 66. numer. 22. Sanchez de matr. lib. 2. disput. 40. q. 2. & idē Garz. part. 5. cap. 7. num. 41. Vgol. de potestat. Episcop. lib. 2. c. 58. §. 2. post Guttierez lib. 1. can. quæst. c. 3.

5 Ratione etiam probatur, quia licèt illa facultas Episcopo cōcessa, competat iure speciali, ex decreto Conc. sess. 24. de reformat. cap. 6. tamen competit Capitulo iure communi, & ex iurisdictione ordinaria ei tributa per dictum decretum, & ita in terminis docent Henriquez, Rodri-

Digitized by Google

driquez, Suarez, & Sanchez locis cit. vbi ita resolutum declarasse Sac. Congreg. Concilij.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, quæ apponitur in Bulla collationis, tenore absoluentes à quibusuis censuris, non includit irregularitatem, quod probatur ex duobus, nu. 2. & 4.*

3 *Ampliatur conclusio principalis, vt procedat etiam si in Bulla adijciantur verba, & à pœnis.*

Bulla Iubilei dans facultatem absoluendi à censuris, an includat irregularitatem.

RESOLVT. CCCCLVII.

1 EVenit quandoquidem, vt excommunicati, & irregulares impetrent à Romano Pontifice eis dari aliquod beneficium, quare cùm in Bulla collationis soleat apponi clausula, *tenore absoluentes à quibusuis censuris*, fuit dubitatum an prædicta clausula quemadmodum absoluit excommunicatum, taliter quòd possit esse capax recipiendi beneficium ecclesiasticum, ita quoque censeatur absoluisse ab irregularitate, si quam habebat: In qua quæstione consulendo, respondi negatiue ex pluribus.

2 *Tum primò*, quia irregularitas non est censura, sed pœna quædam seu inhabilitas, vt probatur in cap. quærenti de verbor. significat. Salon. 2. 2. q. 64. artic. 8. Aragon. Bannes eadem quæstio. Hugolin. de censur. eccles. tab. 1. cap. 26. num. 2. Henriquez lib. 7. de indulgent. capitul. 13. num. 6. & lib. 13. de excommun. cap. 2. in annot. Sot. sibi ipsi contradicens l. 5. de iust. quæst. 1. art. 4. Nauar. cap. 27. nu. 194. & 254. Couar. in cap. alma mater part. 1. §. 6. numer. 6. Sayr. lib. 1. cap. 1. nu. 18. & fusius lib. 7. c. 14. de censur. & alij ab eo citati.

3 Amplia suprapositam principalem conclusionem procedere etiam si in Bulla adijciatur verbum, *& à pœnis*, quia adhuc non includit irregularitatem, Nauar. in manual. cap. 27. numer. 194. & idem in cons. 7. num. 2. de temp. ordin. & in cons. 4. num. 3. de filijs præsbyt. & in cons. 82. num. 3. de simonia, Salzed. ad Diaz cap. 26. lit. C. vers. sexto, & esse de stylo Curiæ tradit Garz. de benefic. part. 7. cap. 11. numer. 59. vbi allegat concil. Mediolanen. 3. in titul. de his, quæ ad Sacrament. Pœnitent. pertinent, vbi habentur hæc verba, videlicet. *Ne Confessarij Sacerdotes, cùm sibi facultate vel ex Iubileo, vel ex alijs Apostolicis literis concessa pœnitentium confessiones audire, eosdemque à peccatis etiam grauioribus, quæ admiserunt, & à pœnis item, ac censuris, quibus irretiti sunt, absoluere liceat, cum eo qui irregularitatem incurrerit, dispensent, nisi eius rei facultate illis literis nominatim expressa.*

4 Tum secundò, quia cùm per huiusmodi clausulam detur facultas absoluendi, non potest extendi ad irregularitatem, quæ non absolutione sed dispensatione tollitur, & ita tenendum asserit Garc. loc. cit.

Finis tituli Praxis irregularitatis.

PRAXIS EPISCOPORVM.

SVMMARIVM.

1 *Testes renitentes iterum deponere cogi possunt per commissarium ad perhibendum testimonium.*

2 *Ratio dubitãdi pro opinione negatiua redditur.*

3 *In Curia Archiep. Neap. est decisum, quod est petenda licentia ab Episcopo suffraganeo, ita vt possint examinari dicti testes per Commissarium.*

4 *Ratio huius decisionis redditur.*

An Archiepiscopus possit compellere subditos suffragnei ad perhibendum testimonium.

RESOLVT. CCCCLVIII.

1 IN Cur. Archiepiscopal. Neapol. pendebat, quædam causa Nolana, ad eandem per viam appellationis deuoluta. Vnde cum esset mittendus vnus ex nobis in Castro Conuiniani Diœcesis dictæ Ciuitatis pro repetendis testibus primo loco examinatis, fuit dubitatum inter nos, an casu, quo præfati testes reperiantur renitentes iterum deponere, cogi possint censuris, vel alijs pœnis, per dictum commissarium. Ratio dubi-

2 tandi pro opinione negatiua erat, quòd cum ius cogendi testes vel alios non subditos non sit penes Archiepis. cap. pastoralis, & ibi Abb. num. 12. de off. delegati cap. 1. num. 1. & ibi glos. in verbo suscipere de foro competendi lib. 6. propterea videbatur dicendum nullam potestatem competere præfato commissario cogendi testes. Item dicebatur, quod cum Metropolitanus nõ habeat iurisdictionem in subditos sui suffraganei nisi in casibus à iure expressis cap. cum simus vbi Franchus num. 3. de priuilegijs in 6. cap. ex frequentibus, & ibi DD. de institut. cap. Romanæ

§si.

Digitized by Google

§. si aliquibus de censibus in 6. Felinus late in c. pastoralis num. 6. vers. circa nouam opinionem Abbatis de officio ordinarij, ideo compelli nequeunt.

3 Hinc fuit dictum in eadem Curia esse petendam licentiam ab eodem Episcopo, vt possit dictus commissarius examinare testes in eius diœcesi, & decisionis ratio fuit, quia Archiepiscopus In subditos suffraganei iurisdictionem non
4 habet, quod requiritur ad hoc, vt cogere possit l. eum, qui vbi Bal. num. 1. ff. de iurisdictio. omnium iudicum, & Abbas. in cit. cap. pastoralis, num. 5. licet possit cogere ipsum suffraganeum, vt eius subditos compellat ad deponēdum, quia ipse est immediate subditus Archiepiscopo, vnde in eo cessat ratio d. legis, eum qui, quod expresse tradit glos. in cap. 1. §. neque in verbo suscipere, de foro competenti in 6. quare per Rotam Romanam in vna Oriolen. iurisdictionis 11. Nouembris 1596. Coram Illustrissimo Seraphino fuit resolutum posse Archiepiscopum suffraganeum in causis, ad eum per appellationem deuolutis, vel alias Iure Metropolitico spectantibus cogere ad suscipiendam delegationem tā pro recipiendis testibus, quam pro alijs articulis, vt patet apud eundem decis. 1212. vnde Hostien. in cit. cap. pastoralis tenuit Archiepiscopum posse cogere suffraganeum ad compellē dum subditos pro perhibendo testimonio, & suffraganeo negligente cogere vtrumque, nam propter talem negligentiam iurisdictio deuoluitur ad Archiepiscopum, cap. cum simus 9. q. 3. & ibidem glos. in summa, & cap. fin. in verbo negligentes ead. quæst. & cap. 1. in verbo culpis de supplend. negligentia prælat. in 6. vbi Geminian. ad glos. in verbo iurisdictio dicit; quod vsus mundi approbat hanc sententiam, sequitur Franch. numer. 3. Felyn. in capitul. pastoralis numer. 6. de officio ordinar. vbi tradit totum mundum tenere hanc opinionem, & quod contraria opinio est noua allegat Paul. de Leazar. in cap. 1. de supplend. negligent. prælat. in 6. Io. Andreas in d. cap. pastoralis num. 5. Bellamer. num. 1. Præposit. d. c. cum simus 9. quæstio. 3. & fuit dictum in vna valentina iurisdictionis 18. Aprilis 1597. Coram eodem, vt patet in decis. 1222. Et ideo quando Archiepiscopus, indiget opera non subditi debet vti litteris requisitorijs ad Episcopum Superiorem illius subditi Couar. pract. qq. cap. 10. num. 2. quo casu Episcopus suscipiens mandatum Archiepiscopi, si proceditur per viam coactionis, dicitur procedere iure proprio, & non Archiepiscopi auctoritate, Abbas in cap. quam consultationē num. 28. in fine, & num. sequent. de re iudicata cum ius cogendi testes, vel alios non subditos nō sit penes Archiepiscopum, vt supra in ratione dubitandi dictum est, quo fit, vt episcopus in hoc casu procedens iure proprio in coacta vis non potest alteri vices suas committere cap. fin. de offic. Ordinar. Abb. in cap. constitutus num. 6. de fideiussor. Rot. in dec. 18. de concess. præbend. in nou. & tenetur per se ipsum exequi delegationem, si ita fuerit mandatum prout sic per Rotam decisum extat coram Illustrissimo Seraphino, & patet in eius decisione 1237.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas in iure variis modis sumitur.*
2 *Quis dicatur in præsenti materia familiaris.*
3 *Vicarius Card. Episcopi dicitur familiaris secundum distinct. traditam per Simonet.*
4 *Distinct. Simonet. sub distinguitur per Rot.*

An Vicarius Episcopi dicatur familiaris eiusdem.

RESOLVT. CCCCLIX.

1 FVit dubitatum an Vicarius Cardinalis in aliquo eius episcopatu vel Abbatia dicatur familiaris Cardinalis ita, vt eius beneficia censeantur affecta, cui respondi, quod licèt varijs modis secundùm subiectam materiam in iure appellentur familiares, vt in l. pronuntiatio §. familiæ ff. de verborum significat. l. fin. C. eod. tit. l. 1. §. familiæ ff. de publicanis, Fel. in cap. insinuante in 2. col. de officio delegati tamen, vt dicunt Io And. Dominic. & alij in cap. fin. de verbor. significat. in 6. in præsenti materia familiaris dicitur ille, qui se deputat ad honestum seruitium alicuius, vt est text. quem ibi ponderat Abb. in cap. cum dilectus de clericis non residentibus, vnde ex supradictis videbatur concludendum Vicarium dici familiarem.

2 Item dicebatur, quod quando Vicarij recipiunt certum quid pro expensis, & salario a Cardinalibus, in quorum episcopatibus munus vicariatus exercent, omnino dici debent familiares, cum certum sit in iure præfatam familiaritatem taliter contrahi, ad tex. in cit. cap. fin. de verbor. significatione lib. 6. Cald. in cons. 5. de officio delegati.

3 Cæterum in præsenti articolo concluſi iuxta distinctionem traditam per Simonet. in tract. de reseruat. benefic. quæst. 35. num. 21. videlicet quod si ille qui mittebatur Vicarius erat ex familiaribus, & continuus commensalis illius Cardinalis Episcopi, tunc dicitur familiaris cuius ratio poterit reddi ex deductis per Crescent. in decis. 12. de rescriptis vbi familiaritas continuatur nec præsumitur fuisse interrupta facit decisio Achil. 13. de præbendis, si verò fuit electus Vicarius cum aliqua mercede, & tunc familiaris dici nequit, quoniam nunquam fuit continuus commensalis, cum nunquam cum illius familia commederit.

Alia

Digitized by Google

4 Alia quoque potest reddi ratio quia præfati Vicarij potius censetur deseruire dignitati, quã personæ Episcopi, vt resoluit Rota in vna parmen. Canonicatus 11. Februarij 1585. Coram Gigio in qua fuit pariter cõsideratum atque resolutum de Auditore Generali Cardinalis, qui licet inseruierit eidem Cardinali habendo prouisionem in frumento, vino, lignis, & similibus, non tamen dicitur familiaris, vt regula reseruatoria intret, cum requiratur in hoc casu, quod sit continuus commensalis d. cap. fin. Sarnens. super regul. de impetrand. benefic. per obitum familiar. q. 13. in princ. Simonet. cit. numer. 21. Gratian. disceptation. forens. cap. 257. numer. 40. tom. 2.

5 Verum Gonzalez ad Regulam 8. Cancellarie glos. 51. num. 66. in 2. edit. refert Rotam in vna segnina beneficij 12. Maij 1589. coram Oran resoluisse suprapositam distinctionem traditam per Simonet. loco cit. procedere quando Vicarius est laicus, secus quando retinetur in domo ipsius Cardinalis, quoniam tunc intraret reseruam si sit continuus commensalis.

SVMMARIVM.

1 *Missa non potest celebrari in domo priuata, nisi Ecclesia consecrata ab Episcopo.*

2 *Quomodo se gerere debeat Episcopus in concedendo licentiam pro celebrandis Missis in domibus priuatis.*

An Episcopus possit concedere licentiam celebrandi Missam in domo priuata, vulgo, Oratorio.

RESOLVT. CCCCLX.

1 RAtio dubitandi, quia Missa non potest celebrari, nisi in ecclesia consecrata ab Episcopo cap. 1. & cap. sicut de consecratione dist. 1. vel ecclesia ædificata de consensu Episcopi, licet non consecrata c. nemo ead. dist. q. cõsensus suffi cit, quod sit tacitus, & non expressus, Silua in tractatu de benefic. 1. parte quæst. 6. num. vltimo, modo adsit altare portatile necalibi etiam cum eodem altari portatili sine licentia Summi Pontificis Ancharanus in c. quoniam numer. 2. de priuilegijs lib. 6. vbi dicit hanc non posse dari Episcopum, Conc. Trid. sess. 22. in decreto de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ incip. quanta cura Nauarr. cap. 25. num. 82. Gom. Tractatu de breuibus, vbi dicit Summum Pontificem hoc non facile concedere, nisi insignis personis, Vnde in Ecclesia siue cappella deputa antiqua, etiam discooperta sub diu, modo sit clausa, & cum altari portatili, & non adsit periculum alicui cõ vel maxime, quando illuc accederet aliqua processio, vel festo suo die magnus populorum concursus potest celebrari, Nauar. loco cit. & in cap. Episcoporum de priuilegijs in 6. prohibetur sub mortali peccato celebrari Missam extra locum, diuino cultui deputatũ sequitur Diu. Thomas 3. parte quæst. 83. art. 3. Canisius titulo de Veneratione Sanctorum libro 5. cap. 8.

2 Quare sacrosanctum Conc. Trid. sessio. 22. in decreto de obseruand. & euitan. in Celebrat. Missæ sanctissimæ statuit atque decreuit, ne ordinarij locorum Episcopi patiantur priuatis in domibus atque omnino extra ecclesiam, & oratoria ad diuinum tantum cultum dedicata ab eisdem ordinarijs designanda, & visitanda sanctum sacrificium Missæ a secularibus, vel regularibus quibuscunque peragi, ac nisi prius, qui intersint decenter composito corporis habitu declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, nõ solum corpore adesse, cuius decreti Concilij meminit Nauarr. vbi supra cap. 25. num. 68. & nu. 81. vbi addit, quod quamuis ante Conc. Trid. de licentia Episcopi celebrari poterat extra locum sacrum super ara sacra portatili alijs necessarijs interuenientibus, vt in cap. concedimus de consecrat. dist. 1. post Conc. tamen non licet Episcopis illud concedere per dictum decretum, nec Papa eam concedit saltem non Episcopis, etiam In Vrbe commorantibus, nec alijs, quam Cardinalibus, vnde secundum Guttierez libro 1. canonicarum quæstion. cap. 30. num. 28. ex eodem Nauar. loc. supra cit. refert se adhærere opinioni eiusdem, qui ait se credere, quod sicut de licentia dicti cap. concedimus poterat ante dictum Concil. celebrari propter necessitatem sine licentia Episcopi, vt possit etiam hodie, quia non videtur, quoad hoc illi derogatum per Concil. argum. l. præcipimus C. de appellat. vbi quoque idem Guttierez refert esse notãdum pro Terris, in quibus frequentissimę supplicationes fiunt ad aliqua parua Heremitoria, præ quorum foribus solet dici Missa, vt ab omnibus audiatur, & pro primis Missis Sacerdotum, ad quas maior multitudo, quam ecclesia capere possit, solet conuenire.

Ex quibus omnibus colligitur, quod, vt Episcopus valeat hanc concedere licẽtiam oportet, vt grauis ac vrgens sit necessitas, ita Nauar. in manual. cap. 25. num. 82. Graffius decis. aur. casuum conscientię lib. 2. cap. 41. num. 7. Silu. in verbo Missa, versiculo quinta conclusio Henriquez in summa, Theol. Mor. lib. 9. cap. 27. num. 1. quare secundũ Quarant. in verbo Missa in summa Bullarij ait, quod quando Summus Pontifex hanc licentiam per Breuia Apostolica indulget, solet in illis apponere sequentia moderamina, seu clausulas, videlicet vt oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum existat, ac ab omnibus domesticis actibus liberum, ab ordinario loci, etiam visitandum, & approbandum, Item vt Missa celebrari possit per quemcunque Sacerdo-

Digitized by Google

dotem secularem seu de suorum superiorum licentia Regularem, item, vt dicta concessio intelligatur sine tamen iurium parochialium preiudicio, ac exceptis diebus Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. Item adijci solet, vt alij præter familiares illius personæ cuius contemplatione dicta licentia impartitur seruitio necessarios, ibidem Missæ interessentes diebus festis de precepto ab obligatione audiendi Missam in ecclesia minime liberi censeantur.

Aduerte tamen, quod nouissime emanauit decretum Sacræ Gongregationis Conc. Tridentin. interpretum, quo declaratur de oraculo Sanctissimi, quod concedere licentiam celebrandi in dictis oratorijs priuatis spectat solum ad Summum Pontificem, & non ad Episcopos, qua declaratione sic stante, sunt correctæ doctrinæ contrariæ.

SVMMARIVM

1 *Benedictio Campanæ solum ad episcopum, & non ad alias personas pertinet.*
2 *Non est licitum Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis benedicere Campanas nec vestes ad vsum alterius monasterij.*
3 *Abbates non nisi in ecclesijs proprijs habent iurisdictionem.*

Ius Benedicendi Campanas in alijs præter episcopos, competat.

RESOLVT. CCCCLXI.

1 IN facti contingentia respondi negatiue, motus præsertim, quia benedictio præfatarum rerum ratione inunctionis olei Sacri videtur esse ordinis Episcopalis teste Rubeus cons. 23. num. 4. Balb. cons. 60. num. 6. Anton. lib. 1. variarum resolution. resolut. 112. casu 3. & propterea episcopis tantum competit cap. aqua, de Consecratione Ecclesiæ, & cap. transmissam de electione

2 Vnde inferebam quoque in facti contingentia, non licere abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis ordinis Sancti Guglielmi benedicere Campanas, necnon Calices, Corporalia, & vestes ad vsum alterius loci, quam proprij monasterij per text. & ibi glos. in cap. consulto de consecratio. dist. 1. alia glos. in cap. 3. in fine de priuilegijs in 6. Siluester in summa verb. benedictio num. 5. Tabien. in summ. verbo, Abbas numer. 12. Azor. lib. 10. Instit. moral. cap. 28. quæst. 2. Cucch. lib. 1. institut. maior. titul. 6. de priuileg. num. 48. prout etiam Abbas regulariter solemnem benedictionem impartiri non potest nisi in ecclesia sibi pleno iure subiecta cap. Abbates de priuileg. in 6. & fuit dictum in Rota Romana, coram Illustrissimo Seraphino, vt in eius decis. 467. nu. 7.

SVMMARIVM.

1 *Absens causa reipublicæ censetur adesse.*
2 *Decisio quæstionis.*
3 *Assignatur ratio decisionis, & adducitur declaratio concilij nu. 4.*
5 *Respondetur opinioni contrariæ.*

Episcopus residens pro nunciatura in aliquo regno an gaudeat alteratiua.

RESOLVT. CCCCLXII.

1 VIdebatur affirmandum ex Regula iuris absentem reipublicæ causa haberi pro præsente, secundum Bald. in cons. 59. num. 3. volum. 1. cum alijs, quos longa serie congerit Menoch. in cons. 23. vol. 1. Mandos. cons. 18. num. 11. & absens ex iusta causa, prout hic non dicitur abesse cap. ex parte el 2. de cleric. non resident cap. 1. eod. tit. in 6. glos. in cap. de cætero eodem titul. Cardinal. in clementin. vt hi qui num. 99. de etate & qualitate Paris. cons. 31. num. 3, & 4. volum. 4. Feder. de Senis consil. 246. Calder. in consil. 17. Roman. in consil. 263. sub numer. 4. & in cons. 264. sub num. 3. Nauar. in cons. 8. de clericis non resident.

2 Verum supradictis minime refragantibus in contrarium se habet veritas in praxi, cuius multiplex assignatur ratio.

3 Prima ob vim seu efficaciam nonnullarum dictionum contentarum in regula 8. cancellariæ præsertim dictionis personaliter, quæ sui natura exigit realem ac veram residentiam secundum glos. communiter receptam in clementin. 1. in verb. personaliter de vita, & honestate clericorum, Panorm. & communiter omnes in cap. fin. §. is autem de officio delegati, item dictio dumtaxat, quæ secundum Gonzalez est restrictiua ad veram residentiam, & tandem dictio quandiu, quæ diuidit tempus quo gaudere debet, vt fuit in Rota resolutum in vna Sulmonen. canonicat. 13. Martij 1590. Coram Cantuccio.

4 Secundo, quia iuxta hanc opinionem declarauit Sacra Congregatio Conc. teste Galet. in sua margarita casuum conscientiæ verbo Episcopus. Gratian. lib. 1. discept. forens. cap. 156. vnde secundum Gonzalez in glos. 43. num. 84. cum quidam Episcopus Hispaniæ abesset a propria diœcesi pro exercitio sui officij Inquisitoris Generalis in curia Inuictissimi Hispaniarum Regis, vbi Generalis inquisitor cum suo tribunali residere solet, & instanter supplicasset Clementi 8. quod concederet indultum speciale, vt posset gaudere beneficio alternatiuæ quamuis non resideret in proprio episcopatu, nunquam obtinere potuit.

Nos

5 Nec obstat, quod Parisi. lib. 1. quæst. 16. nu. 58. dicat fuisse contrarium declaratum per Sacrã Congregationem Concilij quia respondet Gonzalez loco citato id procedere attento tenore regulæ Gregorij 13. in qua tunc non erat apposita illa dictio vere, prout ad præsens adest in moderna regula, quæ veram residentiam præcise requirit, & fictam residentiam excludit.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus potest dispensare cum bigamis in minoribus ordinibus in contrarium est communis opinio nu. 2.*
3 *Auctoris opinio.*

An Episcopus possit dispensare cum bigamis ad minores ordines.

RESOLVT. CDLXIII.

1 GLoss. in cap. 2. in verb. dispensare in fin. de bigamis firmat posse cum prædictis episcopum dispensare, vt ad minores tantum ordines promoueantur, asserens ita intelligendum text. in cap. quicunque pœnitens 50. dist. & cum gloss. conuenit Hostiens. in summ. eiusdem titul. §. vlt. propè fin. & hanc opinionem ex Hostien. falsò dicit communem Ceuallus in suis practicar. quæstio. q. 559. & hanc opinionem amplectitur Diu. Thomas 4. sentent. dist. 27. art. 3. Siluester in verbo bigamia q. 7.

2 Cæterum contrariam opinionem communiter sequuntur scribentes non posse videlicet, Episcopum cum talibus dispensare, nec etiam, vt ad minores ordines promoueantur, ita in d. cap. 2. tenuerunt Innocent. num. 1. Hostien. col. 1. num. 2. vterque super verb. dispensare Io. Andr. col. vlt. num. 13. Petrus de Anchar. col. 1. num. 2. in 4. notabil. Card. Flor. col. vlt. quæst. 2. ante fin. Anton. de Butr. col. 1. num. 8. vers. ad secundum Panorm. col. 1. num. 6. vers. ad secundum, & Io. de Anan. qui hanc sententiam communem appellat num. 1. vers. 2. concordant vnanimiter scribentes in cap. vnico eodem titul. de bigamis in 6. vt Franciscus Vercellensis, quem ibi refert, & sequitur Io. Andr. num. 1. vers. in glos. 2. ibi Archidiac. col. 1. num. 1. Petrus de Anchar. colun. vltim. 6. vers. quæro, quis possit, & Philipp. Franc. col. 1. num. 4. vers. in glos. 2. in fin. & Couar. cum alijs per eum citatis, qui etiam de communi in clem. si furiosus part. 1. §. 2. num. 4. de homicid. quorum opinionem nouissime sequuti fuerunt Nauarr. c. 17. nu. 197. vers. 6. & Maiol. de irregular. c. 6.

3 Ego autem in tanta Doctorum varietate dicerem cum Viualdo de irregularitat. bigamiæ nu. 19. in fin. prædictam opinionem, quod possit Episcopus dispensare intelligendam fore, quoad administrationem in susceptis, non autem quoad suscipiendos,

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Pro opinione affirmatiua adducitur Oldrad. & Calderin. in eorum consil.*
3 *Contrarium tenent nonnulli ex quibus videtur constitere communis opinio.*
4 *Reddunt rationem; & est quia episcopus nullum habet ius dismembrandi ecclesiam à sua iurisdictione, & cum opinione transit Fel. qui dicit receptiorem nu. 5.*

An Episcopus possit ecclesiam vnam suæ diœcesis in totum a sua iurisdict. eximere.

RESOLVT. CCCCLXIV.

1 QVidam Episcopus Auersanus, vt Neapoli continuam residentiam facere potuisset, cupiebat ac petebat ab Illustrissimo Archiepiscopo, Neapolitano, vt in eius diœcesim Neapoli tanam transferre posset quandam ecclesiam parochialem episcopatus auersani, & versa vice ipse intendebat ttadere aliam parochialem suæ diœcesis Illustrissimo Cardinali Neapolitano, & hoc totum ad effectum, vt ipse Episcopus Auersanus residendo Neapoli in d. parochia translata, censeretur facere residentiam in propria ecclesia, quæsitum fuit num id fieri potuisset, & quidem mihi videbatur dicendum, q sic ex consil. Oldrad. 177. & consil. 244. colun. 2. num. 6. quem refert, & sequitur Calder. cons. 5. de rebus eccles. non alienandis.

2 Nonnulli tamen longi plures contrarium asseruerunt, & communis est ac recepta opinio, vt in spetie tenet glos. in cap. constitutus in verbo à quocunque, & ibi DD. de religiosis domibus, & glos. pen. in cap. pastoralis de donat. Io. And. qui disputat articulum ad partes in cap. cum venerabilis num. 7. Anchar. num. 5. Panorm. numer. 3. de censibus Calder. qui videtur sibi contrarius in cons. 12. an Episcopus possit mutare vbi de communi in titul. de rebus ecclesiæ non alienandis, Federic. de Senis in cons. 247. Panorm. in cap cũ olim il 2. col. 2. num. 4. de priuilegijs, qui omnes testantur de ratione, quia episcopus non habet ius dismembrandi eccleſiam à sua iurisdictione, vt voluit quoque idem Panorm. in cap. cum inter num. 13. & sequent. de sententia, & reiudicata, Socc. senior. in cap. recepimus col. 4. num. 24. vers. vltimo quæro de priuilegijs, & hanc cõmunem nuncupat Philipp. Dec. in c. sua nobis colun. 1. nu. 1. de confirmat. vtili, vel inutili, & receptiorem Fel. in c. cum inter col. 2. num. 4. eod. tit. de sentent. & reiudicat.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Episcopus si vult in aliena diœcesi prædicare an teneatur illius ordinarij licentiam petere, quod non, probatur ex duobus nu. 2. & 4.*
3 *Prædicatio non consistit in iurisdictione contentiosa.*
5 *Contrarium refert decisum Nouissimus sua praxi Cur. Archiep. Neap.*
6 *Potestas prædicandi Episcopo concessa intelligitur in proprio populo.*
7 *Respondetur contrarijs.*

Episcopus an possit prædicare in aliena diœcesi absque consensu ordinarij.

RESOLVT. CCCCLXV.

1 VIdebatur prima facie dicendum, quod posset ex pluribus.

2 Tum primo, quia vbi de salute animæ agitur non est disputandum secundum apices iuris, vnde dicit text. in cap. inter corporalia, de translatione episcopi, quod vbi spiritus Dei est, ibi libertas, & hoc non consistit in iurisdictione contentiosa,

3 nec refert, quis prædicet, sed quid prædicetur, neque an hoc faciat quasi iure suo, cum etiam sine sollemnitate possit quilibet prædicare etiam monachus, vnde aliquid amplius concedendum est episcopo, & sic etiam solemniter hoc poterit facere, ita per prædictam rationem concludit Alexandrin. in cap. scriptum 6. quæst. 3. ad finem num. 2. & ibi Archidiac. num. 1. Turrecrem. in fin. vers. aliorum est opinio num. 3. Geminian. ad fin. vers. quod dicit num. 2. vbi idem addit in legato, Bellamer. ad med. vers. adde hæc sententia, Felyn. in cap. excommunicamus 13. col. 4. ad fin. vers. & dic, quod episcopi num. 3. de hæretic.

4 Tum secundo, quia iuxta Concil. Trident. sess. 5. c. 2. de reformation. episcopi possunt vbique prædicare ex priuilegio Christi, Matthei c. vlt. ite per vniuersum mundum cap. in nouo 21. dist. pro qua opinione facit tex. in cit. cap. scriptum 6. quæst. 3. vbi ambo Cardinales dicunt posse episcopum in aliena diœcesi prædicare sine licentia diœcesani, etiam solemniter, congregãdo populum, & ascendendo pulpitum, & idem quoque voluit Felin. in d. cap. excommunicamus de hæretic. licet Card in. Zabarella in clemẽtina dudum vers. ab olim. num. 6. de sepultur. dicat episcopos posse vbique prædicare nisi ab alijs episcopis prohibeantur.

5 Cæterum supradictis minime refragantibus contrarium fuit resolutum in Curia Archiepiscopali Neapolitana, vt refert Nouissimus in sua praxi cap. 56. vbi cum in anno 1600. Reuerendissimus Episcopus Alifanus obtinuisset licentiã a Summo Pontifice prædicandi tempore quadragesimæ, in ecclesia Diuæ Mariæ Annuntiatæ Ciuitatis Neapolitanæ, prætendebat non petere licentiam prædicandi ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Archiepiscopo Neapolitano, & recedere ad Sanctissimum Clementem VIII. mandauit dicto Episcopo, quod si prædicare vellet obseruaret decreta Concilij Tridentini d. cap. 2. sess. 25. de reformat. & sic petijt licentiam à Vicario Neapolitano.

6 De qua decisione mirandum non est, si quidem potestas prædicandi intelligenda est in proprio populo non in alieno, Fuscus de visit. lib. 2. c. 20. num. 23. in fin. & idem per prius docuerat glos. in d. c. scriptum in verb. admonendo 6. q. 3. vbi ait, quod non potest Episcopus prædicare in episcopatu alterius tanquam Euangelista, vel Prælatus, vel congregando populum, aut pulpitum ascendendo, & tanquam ius habens nisi inuitetur cap. hortamur 71. distinct. cap. episcopum qnæst. 92. cap. 1. 13. q. 1. cap. interdicimus 16 quæst. 1.

7 Non obstat priuilegium episcopis concessum videlicet prædicandi in toto orbe, quia respondetur cum Cardinal. in cit. clem. dudum §. abolim. col. 3. quæst. 6. num. 6. de sepultur. quod intelligitur nisi in alienis diœcesibus prohibeantur ab episcopis illius loci idque merito, vt inquit Vgolin. de potest. episcop. part. 2. cap. 42. numer. 1. in fine nam ob id diœceses distinctæ sunt.

SVMMARIVM.

1 *Pro opinione affirmatiua adducitur auctoritas Lucæ de Penn. & speculat. scilicet, quod possit episcopus prohibere fructuum collectionem absque eius deputati præsentia, & concurrit communis opinio nu. 2.*
3 *Hoc procedere etiam in domino proprietatis allegatur tex. in l. si ita §. dominus ff. de vsu, & habitatione, & redditur ratio.*
4 *Adducitur vnde fundatur ratio prohibitionis.*
5 *Ampliatur conclusio, & declaratur ampliatio num. 6.*
7 *Limita existente consuetudine in contrarium.*
8 *Sublimita, quando ex hac consuetudine decretur occasio furripiendi.*

An Episcopus cui decimæ debentur possit prohibere collectionem fructuum absq; præsentia deputati ab eo.

RESOLVT. CCCCLXVI.

1 DIctum fuit originale, Luc. de Penna in l. minimus C. quando, & quibus quar. par debetur lib. 10. post pec. in tit. de decimis in fin. posse scilicet episcopũ facere præceptum de fructibus

Digitized by Google

[illegible] colligendis absque præsentia deputati ab eo.

2 Et hanc opinionem communiter sequuntur [illegible] c. ex parte il 2. de decimis Tiraquel. de [illegible] lignag. §. 1. glos. 7. num. 38. vbi multos pro eo concordantes allegat Cravet. cons. 21. [illegible] in l. si quando num. 137. C. vnde vi Ang. in [illegible] & si hæredes C. de litigiosis, per tex. in l. si [illegible] dominus ff. de vsu, & habitatione vbi a simili Dominus proprietatis etiam inuito vsufructua
3 rio vsuario fundum vel ædes per saltuarium [illegible] larium custodire potest, subiungit text. [illegible] nionem, quia ei interest fines fundi custodire.

4 Ratio vero supradictæ prohibitionis fundatur [illegible] nem, vt Episcopus, parochus, vel qui [illegible] quibus decimæ debentur videant fru[illegible] descriptionem, ita de Franch. in dec. 117. [illegible] in dec. 54. Viu. in dec. 4. num. 37. [illegible] in dec. 9. part. 1. Guid. Pap. in de[illegible] in cons. 70. & idem Guid. in dec. 286.

5 Ampliæ, vbi hodie censeatur inducta consuetudo [illegible] liquendi decimas in agro, antequam aliqua [illegible] fiat separatio, quam de iure subsistere [illegible] dictum Curt. in cap. fin. in 3. requisito de [illegible] tudine Moneta in tract. de decimis cap. 6. [illegible] Cappell. Tholos. in dec. 432. & Thess. [illegible] 1. in fine, Anna allegat. 94. num 10. [illegible] 2. Mangrell. ad Bar. in l. item illa ff. de con[illegible] Cotta in suis memoralibus verbo fructus, Gabail. in resolut. crimin. 168.

6 Intellige tamen supradictam ampliationem, vt non maiori tempore quam per 12. horas diur[illegible] nas remanere habeant præfati fructus in terra [illegible] faciendi prædictam descriptionem, vt [illegible] in Senatu Sabaudiæ decisum, Thess. [illegible] cuius dec. ratio fuit ne si diu fructus exi[illegible] in fundo præberetur materia delinquendi cum possent noctis tempore a vicinis surripi.

7 Limita quæ principalem conclusionem, qua[illegible] loquitur de præcepto faciendo, vt non procedat existente consuetudine in contrarium [illegible] ta per doctores communiter in cit. ca[illegible] ex parte, in materia enim decimarum re[illegible] indicari debet secundum consuetudi[illegible] regionis iuxta terminos tex. in c. in aliqui[illegible] de decimis.

8 [illegible] opinio sublimitatur secundum Nouiss. in sua prax. cap. 79. non procedere quando talis consuetudo præstaret occasionem surripiendi, [illegible] non esset seruanda, vt fuit in Rota Romana resolutum in vna Segobien. decimarum 10. Octobris 1583. coram Aldobrandino postea Clemente VIII.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas de patre ad filium descendit, non e*

2 *Filius comitis, comes dicitur patre viuente.*

3 *Filius feudatarij feudatarius in vita patris dicitur.*

4 *Filius Doctoris collegiati, in eius doctoratu nō soluit nisi munuscula.*

5 *Pater Episcopi plebeus nobilitate in pœnis gaudet.*

6 *Priuilegium dignitatis filij transit in patrem.*

7 *Pater & filius vna, & eadem persona censetur.*

An pater Episcopi plebeus gaudeat dignitate filij, quo ad pœnas infligendas.

RESOLVT. CDLXVII.

IN quodam oppido huius regni reperiebatur quidam ex obscuris natalibus ortus, qui habebat filium dignitate episcopali fulgentem, quare cum ob atrocem delictum, per eum patratum esset puniendus, fuit mihi quæsitum, an præfatus deberet gauderc dignitate ejus filij episcopi, licet ipse esset plebeus, cui articulo dubitationem faciebant duo.

1 Primo, quia dignitas de patre in filium descendit, l. filium ff. de senatoribus, non autem ascendit de filio in patrem, vnde filius Doctoris, vel medici delinquens punitur pœna nobi-
1 lium, non autem pater Medici, vel Doctoris Anna in constit. terminum vitæ numer. 21. post Tiraquel. de nobilitate num. 3. cap. 5. vn-
2 de Iser. in cap. 1. in princ. quis dicatur Dux, voluit, quod adeò dignitas patris transit in filium, quod filius comitis comes dicitur, etiam eius patre viuente allegat tex. in l. emancipatum ff. de senatoribus, idem And. in const. pro. sequentes quæst. 8. & dixit Bald. cap. 1. colun. fin. vers. ego cogitabam An mutus vel aliter
3 imperfectus, quod filius feudatarij etiam viuo patre dicitur feudatarius sequitur Affl. ibidem num. 6. Anna sing. 219. & de filio Baronis loquitur Gramat. voto. 7. num. 22. Frezz. de subfeud. lib. 2. differentia 3.

Secundò; quia filius Doctoris de collegio in quem Nobilitas eius patris descendit, non solu-
4 it pro eius doctoratu nisi munuscula tantum: Anna sing. 216. glos. in l. iubemus in verb. sumptibus C. de aduocatis diuers. iudic. Bartol. in l. 1. num. 8. C. de dignit. lib. 10. Affl. de iure protomis. 12. Rub. num. 17. & fuisse decisum refert Viu. in decis. 159. non tamen ex prædictis idem censetur dicendum de patre doctorando.

5 Cæterum supradictis minime refragantibus contrarium consului, scilicet patrem Episcopi quamuis plebeum esse puniendum pœna nobilium, mouebar ex infrascriptis.

6 Tum primò, quia per text. in §. generaliter in Aut. const. quæ de dignitate, priuilegium di-

Digitized by Google

gnitatis filij transit in eius patrem, & per text. in l. moris §. parentes ff. de pœnis; pater nobilior efficitur per nobilitatem filij, vt voluit quoque Lucas de penna in l. in sacris C. de proximis sacror. Scrin. lib. 11. Tiraquell. de nobilitate cap. 7.

7 Tum secundo, quia pater, & filius vna eademque persona censentur, vulgatis iuribus, quare vnius priuilegium seu nobilitas transfunditur in alterum.

SVMMARIVM.

1 *Prædicare munus Episcopi est.*
2 *Item eorum, qui curam animarum habent.*
3 *Ampliatur quod dictum est de Episcopo, procedere etiam si dubitaretur quorum sumptibus sit conducendus prædicator.*
4 *Limita supradicta existente consuetudine in contrarium.*
5 *Item vbi populus eligeret, & nominaret prædicatorem, eiq; sumptus præstaret.*

An sumptibus Episcopi soluenda sit eleemosina prædicatori.

RESOLVT. CCCCLXVIII.

CVm in facti contingentia de hoc disputaretur, ego pro opinione affirmatiua adducebam, quod cum prædicandi munus spectet ad Episcopum cap. inter cætera de officio ordinarij, & probatur auctoritate Lucæ cap. 13. ibi *euntes in vniuersum mundum prædicate Euangelium omni creaturæ.* & D. *Paulus, Prædica verbum &c.* & probatur quoque apud Cõcil. Tridentin. sess. 5. de ref. cap. 2. de reformat. & cap. 4. sess. 24. de Reformat. vnde secundũ Vgolin. de potestate Episcopi cap. 42. part. 2. in principio statim atque, quod Episcopus fuerit creatus ei dicitur, *Vade, & prædica verbum Dei*, & facit text. in extrauag. inter cunctas §. caueant de priuilegijs, vbi habetur, quod in illa hora qua prædicat Episcopus alius prædicare non debet, & tandẽ facit doctrina D. Thom. 2. 2. quæst. 33. artic. 5. vbi disputat an peccet Episcopus prædicando in peccato mortali, de qua re latè Nouiss. in suo Manuali pastorum c. 32. num. 6. quare si ad ipsum pertinet, igitur eo impedito suis sumptibus per alium hoc perage re debet, argum. tex. in l. sed si hæreditas §. 1. ff. ad exhibendum, & probatur in cit. cap. inter cetera, ibi, *quibus ipsi cũ indiguerint congruenecessaria subministrent*, & Concil. Tridentin. vbi supra in illis verbis, ibi *impensis eorum*, hinc fuit decisũ in Senatu Tholosano teste Mainard. in dec. eiusdem Rotæ 34. Ministros verbi Dei esse alendos ab ijs, a quibus idem verbum prædicari debet licet in decis. 35. & in decis. 36. asserat in hac præstatione salarij esse cogendos ad contribuendum etiam decimas percipientes.

2 Ampliatur præsens conclusio procedere quoque in parocho, qui etiam tenetur ad verbum Dei prædicandum, vt disponitur in Conc. Tridentin. sess. 5. c. 2. de reform.

3 Et, quod de Episcopo supra diximus sacra Conc. congregatio secundùm, quod Refert Vgolin. loco cit. & praxis Episcopalis verb. predicatio quæst. 7. & Galet. in Margarit. casuum conscientiæ verb. eleemosina num. 1. declarauit procedere quando dubitatur, quorum sumptibus sit conducendus prædicator, seu alendus.

4 Excipitur tamen, vbi consuetudo esset in ecclesia Cathedrali, vt prædicator, vel ab episcopo eligeretur, vel ab alio, communitas, vel aliud sumptus præberet tunc enim Episcopus hoc onere leuabitur, vt censuit sacra Congregatio

5 Excipitur secundo, vbi populus eligeret, & nominaret concionatorem, & sumptus etiam faceret, tunc enim episcopus liberabitur hoc onere; consuetudo igitur consideranda erit, ita Fuscus de visitatione libro 1. cap. 18. in fine.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia, vt dicatur polluta quæ sint necessaria.*
2 *Quæ differentia si inter ecclesiam benedictam, & ecclesiam consecratam, quoad casum nostrum.*
3 *Ecclesia ex quibus potest dici consecrata.*
4 *Ecclesia non consecrata an gaudeat eodem priuilegio, quo consecrata.*
5 *Ecclesia an in dubio præsumatur consecrata.*

An alius præter Episcopum possit reconciliare Ecclesias pollutas.

RESOLVT. CCCCLXIX.

DVobus explicatis erit dilucida præsens quæstio, quorum primum est, quæ concurrere debent, vt ecclesia dicatur polluta, secundum qnod discrimen est quoad hunc effectum inter ecclesiam consecratam, & benedictam, & quoad primum, vt colligitur ex glos. in cap.
1 vnic. de consecrat. eccles. lib. 6. quinque concurrere debent, quibus deficientibus ecclesia non dicitur polluta, primò, vt sit iniuriosa, & voluntaria sanguinis effusio hinc si ioco, aut correctionis sequeretur sanguinis effusio, vel obsui defensionem nisi modus excedatur, vel si facta esset à puero, vel ebrio aut insano, non diceretur ecclesia polluta Sotus in 4. sent. distinct. 13. quæst. 2. artic. 3. Victor. in summa sacram. num. 99. secundò, vt sit magna effusio sanguinis, & non ex naribus defluaret sanguis etiam

in

Digitized by Google

in magna quantitate, tertiò quod effusio sanguinis vel seminis sit publica, & dicitur publica, vel ex confessione eorum, qui hoc fecerunt, vel ex facti euidentia c. vestra, & c. fin. de cohabit. cleric. & mulier quartò, vt fiat intra ecclesiam, quamuis sanguis in vase recipiatur, vel percussus ita cito extraueretur, vt sanguinis in ecclesiam nō caderet, tic pollutio seminis humani ad hoc, vt polluat ecclesiam oportet, vt sit voluntaria, vnde per nocturnas pollutiones, quę fiunt in somnis, vel quæ ex impetu naturali accidunt, vel si fiat quædam humectatio, aut esset secreta non polluitur ecclesia.

2 Quoad secundùm ecclesiam benedictam potest conciliare solus sacerdos cum aqua benedicta aqua, & glos. in capitul. vltimo vers. lauacra de consecrat. eccles. vel altar. ecclesiam non consecratam solus Episcopus cum aqua ab alio Episcopo benedicta debet, recō[illegible] Sayr. in Thesaur. casuum conscient. lib. [illegible] num. 9. vsque adeò, vt nec Vicarius generalis possit reconciliare ecclesiam consecratam, & ipse, sit Episcopus, habeatque mandatum speciale, cum reconciliatio ecclesiæ sit de ordine Episcopo, sitque ordinis Episcopalis, idcirco etiāte priuilegio sit indelegabilis quoad non habentes Ordinem Episcopalem Didac. variar. resolut. lib. 3. cap. 20. num 3. Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. quæst. 10. & Vgolin. de offic. & pot. episcop. part. 2. cap. 2. §. 8. num. 2. & quotiens ecclesia sit recōcilianda vide Frāc. [illegible] dec. 986 par. 1.

3 Caterum dignoscitur ecclesia consecrata, vel ex scriptura, seu instrumento dotationis, vel ex antiquis libris ecclesiæ, vel columna, seu fasso, seu tabula marmorea, vel ex crucibus rubeis pictis ad parietes ecclesiæ, vel ex dicto testis etiam si vnicus sit, vel de visu, vel de auditu, cum non agatur de præiudicio alicuius, sed de commodo multorum quo casu recipitur dictum vnius testis Innoc. in rubr. de consecrat. eccles. vel altar. Abb. in d. cap. vlt. de consecrat. eccles. vel altar. Sayr. [illegible] num. 33. vltra quod scribit Francisc. Leo 4 [illegible] for. eccles. part. 2. cap. 29. num. 27. Eccle- 5 [illegible] non consecratam gaudere eodem priuilegio consecrata, vt in Oratorio, in dubio [illegible] non præsumitur consecrata Ecclesia etiā [illegible] diurnitatem temporis cap. ecclesiæ, & cap. [illegible] nitates de consecrat. distinct. 1. & Mascard. de probat. conclus. 415. & 582. vbi in extremo distinguit inter cathedrales ecclesias, quæ præsumuntur consecratæ, & inferiores, sicuti diuturnitas temporis nil præstat ad præsumendam sollemnitatem extrinsecam, cui partes non possunt renunciare, multo minus quando ageretur de [illegible] præiudicio tertij, & sollemnitas requiritur [illegible] post perfectionem actus Bart. in l. sciendū [illegible] 3. cum sequentibus ff. de verb. obligation. [illegible] decis. 175. num. 6. cum adductis per Me- [illegible] noch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 132. in fin. Gabr. in suis communibus tit. de præsumtionib. conclus. 1. num. 53. cum sequent. & Mascard. de probat. conclus. 1315. num. 13. & sequenti.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus potest sibi eligere confessarium non subditum.*
2 *Contrarium adducitur declaratum per Sacram Congreg. Concilij, & sic remanet correctus tex. in c. fin. de pœnitent. & remiss.*

An Episcopus possit in aliena diœcesi eligere in suum confessarium sibi non subditum.

RESOLVT. CCCCLXX.

1 TEx. in cap. fin. de pœnitentijs, & remissionibus, disponit posse Episcopum absque licentia superioris sibi eligere prouidum confessorem, licet antea non poterat se subijcere alicui confessori per cap. omnis vtriusque sexus eodem titul.

2 Verum Galet. in sua Margarita Casuum conscientie in verb. Episcopus refert Sacram Congregationem declarasse per hæc verba videlicet.

Episcopus virtute priuilegij cap. fin. de pœnitentijs non potest eligere confessorem sibi non subditum, qui a proprio suo Episcopo non sit approbatus, & vide Prosper. de Augustino in addit. ad sum. bullar. in ver. Archiepisc. auctoritas ad nu. 7. lit. A.

SVMMARIVM.

1 *Laicus non potest coram ecclesiastico iudice conueniri nisi in quibusdam casibus, de quibus remissiue.*
2 *Magister actorum non est familiaris episcopi.*
3 *Decisio quæstionis.*
4 *Refutatur opinio, quæ se habet magistrum actorum non est familiarem episcopi.*
5 *Familiaris episcopi gaudet priuilegio fori tam in ciuilibus, quam criminalibus, nu. 6. & in omni materia nu. 7.*
8 *Familiaris quis dicatur.*
9 *Officiales Principis gaudent eius Principis priuilegio.*
10 *Officiales episcopi etiam laici delinquentes in eorum officio puniuntur ab ipso Episcopo sine eius Vicario.*
11 *Magister actorum gaudet priuilegio fori cum dicatur de familia Episcopi numero 12.*

Digitized by Google

An Episcopus possit magistrum actorum laicum suæ curiæ punire.

RESOLVT. CCCCLXXI.

VIdebatur, quòd non, ex pluribus.

1 Tum primo, quia laicus coram ecclesiastico conueniri non potest nisi in casibus de quibus notatur in cap. solitæ de maioritate, & obedientia, & in cap. nouit. de iudicijs maxime cũ distinctę sint iurisdictiones d.c. solitæ de maiorit. & obedient.

2 Tum secundo, quia Magister actorum non est familiaris episcopi, ex quo non est suus commensalis nec dentibus inseruit cap. final. & ibi DD. de verborum significat. in 6. Gomez. in Reg. Cancellariæ de impetrandis benefic. vacãt per obitum Cardin. quæst. 13. Paris. consil. 50. num. 33. vol. 4. Mascard. de probat. vol. 2. concluſ. 755. num. 1. cum sequent. Direct. inquisit. part. 3. quæst. 70. comment. 119. Fuscus lib. 2. de visitatione cap. 23. num. 6. Anton. lib. 1. variarũ resolut. res. 75.

3 Cæterum supradictis minime refragantibus in contrarium est verius, quod multis rationibus probatur.

4 Primo quia supradicta opinio, quæ tradit magistrum actorum non esse familiarem est falsa, cum contra eam extet DD. cumulus quos refert Gratian. in dcisi. 233. & Antonin. lib. 1. variar. resolut. cap. 75.

5 Quare cum sit familiaris sequitur, quod gaudet priuilegio fori, vt probatur in cap. fin. & ibi communiter omnes de officio Archidiaconi, Capyc. in dec. 12. late Clar. in §. fin. quæst. 35. nu. 12. & ita in occurrenti casu fuisse Neapoli decisũ refert Thor. in suo compend. decis. Neapol. ver-

6 bo familia, & istud procedere tam in ciuilibus, quam in criminalibus, secundum Archid. in cit. cap. fin. de offitio Archidiaconi, Capic. cit. dec. num. 5. post Panor. & reliquos in cap. cum non ab homine de iudicijs, & idem Abb. Fel. & reliqui in cap. 2. de foro competenti Alban. in lucubrat. ad Bart. in l. administratores num. 1. ff. de excusat. tutor. Niger. in repetitio. extrauagant. 1. de vita, & honestate clericor. vbi hoc ampliat procedere etiam in familia Vicarij Episcopi.

7 Ratio vero principalis conclusionis est, quia in omni materia familiaris gaudet priuilegio, sui principalis, secundum Arch. in cap. 11. quæstio. 5. Federic. de Senis in consil. 106. hinc est q priuilegium concessum scholaribus competit etiam eorum familiaribus Anna sing. 401. in fin. Menoch. de arbitr. iudic. casu 306. & de familiari Cardinalium late Feder. de Sen. in cons. 29. & generaliter, quod quis gaudeat priuilegio sui domini late Carauit. ritu 46. num. 27. post Bart. in cons. 57. Tess. in dec. 22. Campagna in capit. regni statuimus num. 4. Add. ad consuetud. Neapol. in procemio lit. C. fol. 30. & Magistrum actorem esse familiarem non dubitatur, vt supra

8 dixi, quia familiaris, & de familia dicitur esse qui est deputatus ad aliquod officium seu seruitium l. fin. C. de proximis sacrorum scrinior. lib. 11. Bart. in l. 1. §. familiæ num. 5. ff. de publicanis, Bero. quæst. 39. numer. 2. Farinac. de oppos. contra personas testium quæst. 55. num. 133. Mascard. concluſ. 756. Salicet. in l. 2. num. 5. C. de episcopis, & clericis.

9 Quinimo absolutissimum est in iure Notarios & alios curiales, & ministros principis gaudere eiusdem principis priuilegio l. 2. & ibi glos. & DD. C. de episcopis, & clericis, Ferret. in tract. de gabellis num. 535. Paris. de sindicat. cap. 1. in princ. num. 2. vers. testis Dec. & Ias. in l. scriniarios C. de testament. militis, & episcopus dicitur princeps clem. 1. §. nec super de pœnis Sbroz. de officio Vicarij in procemio nu. 8. Turret. consilio 80. num. 4 vol. 1. & Dei Vicarius in sua diœcesi secundum Panorm. in cap. 1. num. 7. de iureiurando.

Supradictis accedat, quod voluerunt Archid. & Ioan. Andr. in cap. si episcopus de officio ordinarij lib. 6. quos referunt, & sequũtur Barbat. in cap. cum contingat numer. 11. & 13. eod. tit. & Couar. pract. quæst. cap. 10. num. 2. posse ep

10 scopum seu eius Vicarium Generalem suum, ja cum in officio delinquentem libere carcerare, & punire, & istud esse speciale sicut multa concedi tur episcopis quæ aliis denegantur Natta consilio 576.

Denique facit pro hac eadem opinione, quod cum magister actorum dependeat ab episcopo ita vt sine illo commode officium suum seu iurisdictionem exercere non possit, propterea est e

11 concedendum priuilegium fori, pro vt concedi tur illis, sine quibus priuilegiatus non posset vt commode suo priuilegio, Oltrad. cons. 293. nu 93. vers. aduerte tamen post Bart. in tract. de re presalijs quæst. 6. & 7. Principal. Bald. in l. 1. C de vxoribus militum, & in auth. habita C. ne filius pro patre, Fel. in cap. 2. col. 2. vers. ten istam conclusionem de foro competent. & Magister actorum dicitur de Curia Episcopi Castren in l. nulli num. 6. C. de Episcopis, & clerici Soccin. consil. 86. numer. 5. vol. 1. Duen. re 40. num. 6.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus quod possit concedere licentiam cl cis arma deferendi probatur ex numer. 3*
4. quomodo autem seruetur in praxi, & cu voti sit auctor nu. 5.

An

Digitized by Google

An episcopus possit concedere licentiam clericis deferendi arma.

RESOLVT. CCCCLXXII.

1 Dixi in facti contingentia posse episcopum, & mouebar ex pluribus.

2 Primo ex Clementin. ne in agro de statu monachorum, vbi religiosi arma tenentes intra monasterium absque sui superioris licentia ipso iure sunt excommunicati, igitur cum licentia licite possunt.

3 Secundo ex auctoritate gloss. in cap. duo sunt genera 12. quæst. 2. quam refert, & sequitur Panormitan. in cap. clerici de vita, & honestate clericorum, vbi clericis, & religiosis non est aliter interdictus prohibitusque armorum vsus saltem naturali propria eorum defensione, intercedente licentia superioris.

4 Tertio quia clerici possunt vti armis etiam offensis, de licentia Papæ secundum Panormit. in cap. ego de iureiurando, cum secundum eum hoc solum sit prohibitum de iure positiuo. & ita nuperrime fuit resolutum in Curia Romana per sanctam congregationem Illustrissimorum Cardinalium super Conc. Trid.

SVMMARIVM.

1 *Abbas. distinguit hanc quæstionem dicens, quod aut episcopus habet iurisdictionem spiritualem, & temporalem, aut spiritualem tantum, primo casu tenet, affirmatiua, secundo negatiua.*

2 *Contrariæ opinio scilicet, quod possit indistincte episcopus habere familiam armatam probatur pluribus num. 3. 4. 5. 6. & 7.*

An episcopus possit tenere familiam armatam.

RESOLVT. CDLXXIII.

1 IN hac quæstione duæ reperiuntur opiniones.

Prima est Panormitan. in cap. fin. de officio delegati distinguentis, quod aut episcopus habet iurisdictionem temporalem, & spiritualem iuxta, aut spiritualem tantum, primo casu potest habere familiam armatam, alias non, sequitur Afflict. in const. intentionis num. 13. Host. in summa de tregua, & pace col. 2. vers. ratione personæ, vbi refert quinque opiniones idem Hostien. col. 3. vers. sed contra Ioan. Andr. Anchar. & Gemin. in cap. dilecto de sententia excommunicationis in 6.

2 Altera opinio est superiori contraria, & hãc tenuit Bald. in l. 2. §. fin. ff. de officio præfecti vbi Ang. sequitur Barbat. in cap. significasti col. 4. num. 17. & sequent. de officio delegati, vbi voluit, quod indistincte Episcopus habere potest familiam armatam, & late defendit Dec. ibidem col. fin. & multis, quoque rationibus illam comprobat Campagna in clement. 1. nu. 21. de vita, & honestate clericorum.

Quorum opinio fundatur sequentibus rationibus videlicet.

3 Primo, quia cum episcopus habeat diœcesim, dicitur habere territorium cap. omnes 16. quæst. 1. cap. fin. de constit. in 6. Barbat. in cap. cum contingat num. 13. de officio ordinarij, Thesaur. fori eccles. cap. 9. num. 30. Anton. lib. 3. variar. resolut. cap. 14. & latissimè Gabal. lib. 1. resol. crim. casu 94.

4 Secundo, quia si episcopus potest iudicare, & punire delinquentes cap. 1. de officio ordinarij cap. statuimus 16. quæst. 1 cap. quisquis, & c. attendendum 17. quæst. 4. cap. quoniam 18. distint. cap. 1. de adulterijs cap. in Archiepiscopatu de raptoribus, Fel. in cap. irrefragabili num. 5. de officio ordinarij, consequenter fatendum est, posse tenere d. familiam armatam.

5 Tertio absolutissimum est in iure inquisitorem hereticæ prauitatis posse d. familiam tenere, vt patet in clementin. 1. §. 1. de hæreticis Innoc. in cap. significasti num. 4. vbi etiam Fel. num. 9. de officio delegati Berret. cons. 4. num. 38. Director. inquisitor. part. 3. quæst. 56. comment. 55. episcopi autem sunt inquisitores ordinarij. d. clementin. 1. §. 1.

6 Quarto, quia cum episcopus habeat carceres, & pœnas corporis in causis ad suum forum spectantibus infligere possit cap. contra idolorũ 26. quæst. 5. Dec. in cons. 131. in principio, & in cons. 300. num. 4. rationabiliter concluditur, quòd possit etiam habere executores armatos, p quos reos capere, & in carcerem detrudere valeat.

7 Quinto quia teste Anna in singular. 171. in Regio Collaterali cons. Neapol. fuerunt expeditæ prouisiones, quod episcopi possunt tenere aliquos familiares armatos vsque ad solitam horam, ita quoque refert Anna filius in const. regni si quis aliquem num. 22. & Thorus in compend. dec. Neapol. verbo familia.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus secundum Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. de reformat. poterat absoluere in foro conscientiæ ab hæresi occulta, contrarium est ibi citum per Bullam Cœnæ Domini num. 2.*

2 *Episcopus potest absoluere à quauis excommunicatione (etiam si reseruata sit Pontifici) occulta, dummodo non sit de illis latis in Bulla Cœnæ Domini.*

Digitized by Google

An Episcopi possint absoluere in foro conscientiæ occultos hæreticos.

RESOLVT. CCCCLXXIV.

1 EX Decreto Sacri Concilij Tridentini sessio. 24. cap. 6. de Reformat. indulgetur Episcopis, vt ab hæresi occulta in foro conscientiæ absoluere possint, licet præfata facultas non competat eorum vicarijs, vt patet ex illis verbis. *Eis tantum, non eorum vicarijs.*

2 Cæterum hodie præfata potestas censetur sublata per Bullam Cœnæ Domini, secundum quòd refert Nauarr. in manuali confessor. cap. 27. nu. 72. Penia in directorio inquisitorum part. 3. commentario 141. referens ita sæpius fuisse pronunciatum in supremo Senatu Sanctissimæ Inquisitionis, & secundum Maiolum de irregularitate lib. 5. cap. 46. num. 6. nec possunt, nec debēt Episcopi amplius virtute Concilij, absoluere occultos hæreticos in foro conscientiæ, cum secundum eum, nondum per prædictam Bullam Cœnę sit Concilio derogatum, verum etiam quia, ita expresse Pius V. ac Gregorius decimus tertius declarauerunt, ita Guttierez lib. 1. canonicarum quæstionum cap. 28. praxis episcopalis Zerol. parte 1. verbo absolutio §. 4. Vgolinus de irregularitate cap. 36. §. 5. num. 3. vnde Garsias de beneficijs part. 11. cap. 10 num. 115. ex Cosmo Philiarco refert, quod priuilegium, de quo in dicto decreto, & alia priuilegia quoad casus Bullæ Cœnæ Domini sunt sublata vigore dictæ Bullę propter clausulas derogatorias in illa contentas, & secūdum Nouissimum in sua praxi Archiep. cap. 66. num. 11. habetur, ita declarasse Gregorium decimum tertium, Clementem Octauum, & Sacrā Congregationem hinc Emanuel Sa in suis aphorismis confessariorum, in verbo episcopus, num. 24. ait, Episcopum habere facultatem absoluendi 3 à quauis excommunicatione reseruata Papæ occulta, dummodo non sit lata in Bulla Cœnæ Domini, aut modo simili reseruata; sequitur Toletus lib. 1. cap. 91. & Garsia loco citato referens ita declarasse Sacram Congregationem Concilij, vbi quoque ait ita seruare vniuersalem consuetudinem, & esse clarissimum si legatur tenor ipsius Bullæ, & de declaratione Sacr. Congreg. loquitur Nauar. consil. 11. num. 1. de priuileg. quorum verba sunt hæc, videlicet, *Congregatio censuit huic decreto Concilij derogatum esse, non tātum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis in Bulla Cœnæ Domini Pij V. Alia Episcopus, aut Inquisitor absoluere non potest hominem hæreticum in foro conscientiæ, licet hæc facultas à Concilio sit trādita Episcopis.* refert, & sequitur idem Garsia, iàm sæpius citatus, & habetur alia declaratio per verba sequentia, videlicet, *Item an hoc decretum locum habeat in casibus post Concil. Tridentin. ex ea lege Sedi Apostolicæ reseruatis S. D. N. Gregorij XIII. audita relatione Congregationis habere locum respondit alia, item in delictis occultis in materia clausuræ, idem respondit, audita relatione eiusdem Congregat. per Const. V. censeri huic decreto derogatum.*

SVMMARIVM.

1 *Clericis prohibita est negotiatio.*
2 *Clericus an possit assumi in socium conductionis.*
3 *Clericus si hæres existat conductoris an possit perseuerare vsque ad finem.*
4 *Bald. & Carrocij distinctio simplicis clerici, & Sacerdotis circa admissionem, & exclusionem ab ineunda conductione.*
5 *Conducere bona ecclesiarum an clerici possint*
6 *Clericis quando permittātur conductiones prædiorum.*

An Episcopus possit permittere clericis prædiorum conductionem.

RESOLVT. CCCCLXXV.

1 COnsului, quod non, quia regulariter clericis omni iure prohibita est negotiatio, quæ scilicet lucri causa, & cupiditatis fiat, cap. 2. 88 dist. & cap. 1. cum sequent. ne cleric. vel monac. quia supradicta est mater vsurarum cap. virum 3 45. dist. & consequenter non possunt prædia coducere, & conductionibus incumbere, d. cap. 1. ne cleric. vel monac. Carroc. de locat. part. 2. tit. quibus non est permissum conductores esse, Costa de remed. subsidiar. c. 73.

2 Amplia primo, vt nec possit assumi in socium alicuius conductionis, quoniam si est admissus ad conductionem cum assensu locantis, idem iudicādum videtur, quod de ipsa locatione Marc. dec. 76. num. 3. vbi appellat hunc ita introductum cōnectabilem, Vbald. tract. de duobus fratrib. part. 10. per tot. Surd. consil. 18. volum. 1. nec possit fideiubere pro conducente Caroc. vbi supra sub num. 7.

3 Limita nunc, & primò, si clericus succedat conductori iure hæreditario, nam tunc non prohibetur continuare conductionem vsque ad præfinitum tempus locationis, quia tunc cessat cupiditas, & initium inspicitur Sylu. in verb. Clericus 3. sub num. 2. Caroc. loco cit. num. 10. Addit. ad sum. Bullar. in 5. yeckigal. vers. quæritur an inter negotiationes, & sequitur Vgolin. de potestat. Episcopi par. 1. cap. 13. §. 16. sub num. 2. Rodoan. de spol. ecclesiasticis quæst. 2. nu. 12.

4 Limita secundo si ageretur de terrulis conductis animi gratia vel si prædiolum alterius prædijs clerici vndique esset circundatum damni, vel

Digitized by Google

veritatis euitandę causa, vel si res esset cum simplici clerico, aliud statuitur, teste Bald. in l. milites C. locat. & Carroc. d. tit. quibus non est permissum num. 7. vbi aperte excludit ab hac prohibitione simpliciter clericum, includit autem dumtaxat in Sacerdotio constitutum, & beneficiatum.

3 Limita tertio in bonis ecclesiasticis, quæ possunt clerici conducere, vt probatur in cap. dilecti de decimis, vbi conductionis factas à quibusdam annuis non improbat Romanus Pontifex ibi, vt per Vgolin. de potestat. episcop. dict. §. 16. capitul. 13.

4 Limita quarto in subsidium videlicet ad egenorum inopiam subleuandam, quo casu etiam sua priuantur immunitate cap. peruenit vbi glos. in verbo charitatiæ, & in verb. conductiones 86. dist. Abb. ad supracit. cap. 1. de cleric. vel monac. Carroc. d. loc. part. 1. tit. quib. non est permiss. con. num. 3. Leo in Thes. for. eccles. tract. part. 3. cap. 34. num. 35. sicuti clericis artificium licitum est quando non suppetunt propriæ facultates, Peder. de Sen. consil. 207. num. 3. Borell. cōsil. 74. nam necessitatis causa licitam reddit negotiationem, alioquin illicitam, cap. eijciens, c. episcopis, & cap. negotiatorem 88. distint. copiose Sch. Med. tractat. de cas. fortuit. quæstio. 6. circa illam regulam, quod necessitas non habet legem, dummodo liqueat de hac necessitate sum maricidi ecclesiastico, cum fieri in dubio præsumatur quæstus, & cupiditatis causa glos. ad cap. decreuit in verb. conducere 88. dist. Mari. Antonin. libro 1. resolut. 3. num. 10. & 11. Vgolin. cit. §. 16. sub nu. 3.

SVMMARIVM.

1 *Separatio parochialium ecclesiarum datur ob earum distantiam, vel itineris difficultatem ad maiorem parochianorum commoditatem.*

2 *Separatio parochialium, vt fieri possit quatuor concurrere debent nu. 3 4. 5. & 6.*

Nouæ parochialis ecclesiæ constitutio intra fines parochiæ antiquæ, quando permittatur Episcopo:

RESOLVT. CCCCLXXVI.

1 QVando ad ecclesias parochiales ob nimiam locorum distantiam, seu difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt iure nouissimo sacri Cōcil. Trid. sess. 21. cap. 4. statutum est, vt Episcopi nouas parochias constituere possint, iuxta c. ad audientiam, il 1. de eccles. ædificand.

2 Cæterum, vt præfata separatio iure contingat, debent quatuor concurrere, vt scripserunt Menoch. cons. 477. Bimius consil. 184. col. 2. Henriquez cons. 80. & Costa de remed. subsidiar. remed. 75.

3 Primo allegatio iustæ causæ, & eius probatio Innoc. ad cap. pastoralis de priuil. Lap. alleg. 68. Oldrad. consil. 261. & Parisius consilio 36. libro 4.

4 Secundo quod parochus siue curatus prædictę ecclesiæ consentiat secundæ ecclesiæ ædificationi, alioquin secus eo inuito, si ei præiudicetur quoad ea quæ concernunt debitam, & sufficientem illius substentationem, Abb. in d. cap. ad audientiam col. 3. quem refert Rebuff. prax. benefic. part. 1. titul. de erect. in curatam, & paroch. num. 4. quę doctrina post dictum decretum Concil. Trid. non videtur procedere, cum in eo dicatur inuitis Rectoribus, & innuitur etiam in d. cap. ad audientiam, & d. doctr. Abbatis procedit quando Episcopus sine aliqua causa vellet constituere nouam parochiam; secus vero est dicendum cum adest causa.

5 Tertio requiritur Episcopi auctoritas, & eius decretum, in cuius arbitrio residet causę iustitia, vel loci distantia in eundo ad curatam ecclesiam. Rebuff. ibidem nu. 9. à quo decreto vti facto per Episcopum etiam vti Sedis Apostolicæ delegatū licet quidē appellare, sed solum ad Sanctissimum Pontificem, nisi ea ordinatio facta fuerit in visitatione præcipue sine figura iudicij, quoniam ab ordinibus factis in visitatione per Ordinarium non appellatur, saltem quoad effectum suspensiuum, tanquam ab executione constitutionis cōciliaris cap. 1. sess. 13. de reformat. & cap. 10. sess. 24. Henriquez cons. 80. num. 16. Mari. Antonin. lib. 1. resolut. 85. num. 10. & resolut. 110. nu. 14. eod. lib.

6 Requiritur consensus maioris partis parochianorum circa separationem, & si sunt plures plebes, vel terræ sub vno Rectore aut curato maioris ecclesiæ, quæ tamen sint tanquam corpora separata, debent consentire saltem duæ partes ex tribus singulorum corporum, Felyn. in cap. cum omnes num. 20. de constitut. Iaf. ad l. iurisgētium §. hodie num. 9. ff. de pactis Francisc. Marc. decis. 924. part. 1. Henriquez consil. 80. numer. 15. & 16. & Bimi. d. cons. 184. num. 23. & seqq. quę doctr. nec hodie post Concilium videtur posse procedere, cum videatur remittere omnia arbitrio Episcopi.

Limitatur tamen conclusio principalis vbi in loco minime difficili, nec incommodo oratorium adesset, vel ecclesia cum fonte baptismali, & cęteris ad parochiam necessarijs ibique proponeret in sui adiutorium sacerdotem, qui ibidem resideret, & sacramenta posset administrare, quia tunc non posset fieri separatio, ita Menoch. consil. 477. numer. 9. & Costa remed. 76.

SVM.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Institutio Pœnitentiarij in ecclesia cathedrali ad Episcopum solum spectat.*
2 *Amplia, vt neque capituli consensus requiratur, subampliatur num. 4.*
3 *Quid si vacat in mense Papæ.*
4 *Pœnitentiarius electus quando incipiat habere facultatem audiendi confessiones.*
5 *Pœnitentiarius tenetur existere semper paratus ad audiendum confessiones, ponuntur nonnulla Sac. Congregat. declarationes numero 6.*

An ad alium præter Episcopum spectet institutio pœnitentiarij in ecclesia cathedralis.

RESOLVT. CCCCLXXVII.

CONcilium Trident. sess. 24. de reform. cap. 8. disposuit, quod Episcopus in sua Cathe-
1 drali ecclesia pœnitentiarium cum vnione præbendæ proximè vacaturæ instituat, ex quibus verbis aperte patet, institutionem præfati officij Pœnitentiarij, ad solum Episcopum spectare, vt voluit Nauar. cons. vnico ne sed. vacant. Enriq. cõsil. 28. Vgol. de potest. Episcop. par. 2. cap. 33. & ita declarauit Sac. Congregatio Concilij per hęc verba, videlicet, *Officium Pœnitentiarij in Cathedrali per solum Ordinarium potest instituí, ad quem quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit pro exercendo tali officio.* Idem dicit Auctor praxis Episcopalis part. 1. v. Pœnitentiarius §. 3. Zecchius de benef. quæst. 8. Garsia in eiusdem nominis tractatu part. 5. cap. 4. num. 138. & tenuit Rota Romana in vna Abulen. Canonicatus Pœnitentiarij 17. Aprilis 1589. coram Illustrissimo Mantica, & iterum in vna Maioricen. Canonicatus 15. Nouemb. 1593. coram Illustrissimo Mellino.

2 Amplia primò, vt adeò huiusmodi electio ad solum Episcopum spectet, vt Capituli consensus minimè requiratur addit. ad Nauar. cons. vn. in fi. ne sede vac. Paris. de confident. quæstio. 45. num. 17. Rodriq. in sum. cap. 143. Vgul. loc. citat. num. 2. & facit textus in cap. inter cætera, verfic. vnde præcipimus, de officio Ordinar. in quo nulla mentio Capituli fit, at si necesse esset, vt Capitulum interueniret, eius mentio facta fuisset, & iuxta hanc opinionem pluries declarauit Sac. Congregatio Illustrissimorum, præsertim in vna Segobien. per hæc verba videlicet.

Cum decreto Concilij sess. 24. cap. 8. cautum, quod in omnibus Cathedralibus Ecclesiis, vbi id commodè fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proximè vacaturæ ab Episcopo instituatur, dubitatur an quoties occurrerit vacatio officij pœnitentiarij, & per consequens præbenda illi annexa, prouisio illius pertineat ad solum Episcopum, absque eo, quod Capitulum in aliquo se intromittere possit. Sanctissimus Dominus noster, referente Congregatione Concil. decreuit, institutionem officij Pœnitentiarij nec non electionem personæ Pœnitentiarij quandocunque faciendam, ad solum Episcopum pertinere, absque consensu Capituli, collationem autem præbendæ vnitæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat. Et insuper secundum Garsiam loco citato, habentur quatuor aliæ declarationes eiusdem Sac. Concil. præsertim Episcopo Segobien. Et iuxta hanc opinionem pluries censuit Rota Romana, præsertim in vna Taraconen. Canonicatus 5. Iunij 1596. coram Corduba, vbi fuit resolutum tam erectionem officij Pœnitentiarij, quam vnionem Canonicatus, & præbendæ, solius Episcopi arbitrio relinqui, per Concil. sess. 24. de reform. cap. 8. ibi, *ab Episcopo instituatur.* Et iterum in vna Oscen. Canonicatus 1. Febr. 1593. coram Illustrissimo Seraphino.

3 Limita id, quod diximus de electione personæ Pœnitentiarij, vt non procedat, vbi eius officium, & consequenter præbenda vacat in mense Apostolico, vel adesset alia reseruatio, seu affectio, quia tunc ad Papam pertinet ratione reseruationis, secundum Gonzales glos. 9. §. 2. numer. 84. & Garsiam cit. loc. numer. 144. & tenuit Rota in dicta Maioric. Canonicatus, vltra quam opinionem censuit Sac. Congreg. Conscribendum Episcopo Salamantino.

4 Vnde sequitur, quòd occurrente vacatione Pœnitentiariæ, Sede Episcopali vacante, Capitulum non poterit illam prouidere, cum non cedat in prouisione beneficiorum ad Episcopum spectante, cap. illa ne Sede vac. & censuit Sacra Congreg. super d. cap. 8. ibi, *Ab Episcopo instituatur solo absque consensu Capituli, & etiam ab eodem solo eligatur, & licet vacaret Sede Episcopalis, Capitulum nihil potest, etiã quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur,* cum hoc casu electio, seu prouisio Pœnitentiarij spectet ad Papam, priuatiuè stante reseruatione regulæ 2. Cancellariæ.

5 Vnde præfatus Pœnitentiarius eo ipso, quo electus fuerit, consequitur facultatem audiendi confessiones pœnitentium illius diœcesis, & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis Zecchius de repub. ecclesiast. cap. 24. & quilibet potest eius confiteri sua peccata, & satisfaciet præcepto omnis vtriusque sexus de pœnitent. & remiss. Sacra censuit Sacra Congregatio 16. Febr. 1595. per hæc verba videlicet; *An si quis confessus fuerit sua peccata semel in Paschate Pœnitentiario*

dep-

Digitized by Google

deputato in vim decreti Concil. Tridentini sess. 24. cap. 8. dicatur satisfacisse præcepto contento in cap. omnis utriusque sexus; de pœnitent. & remiss. Congregatio censuit satisfacisse. Et eidem potest Episcopus committere absolutionem ab irregularitate occulta, de qua in Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 6. vt refert Garsias loco sæpius cit. num. 116. pluries declarasse Sacram Congregationem Concil. super d. cap. per hæc verba videlicet, *Primo, Congregatio censuit ab Episcopo posse, non tamen Vicario Generali, se etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id specialiter deputato, committi absolutionem Capituli huius. Secundo, Episcopus potest absoluere, & per Confessarium, & per Vicarium absoluendum in similibus casibus specialiter constitutum.*

6 Debet tamen præfatus Pœnitentiarius semper paratus existere ad audiendum Confessiones quas minimè recusare potest pœnitentes, vt cē fuit Sacra Congregatio his verbis, *Congregatio Concil. censuit Pœnitentiarium non posse recusare audire confessiones illorum parochianorū, vel suos Pœnitentiarij, volentium eis confiteri sacramentaliter*, & recusans audire confessiones potest puniri, & priuari ab Episcopo, vt censuit dict. Congreg. his verbis, *Pœnitentiarius vigore huius decreti deputatus renuens confessiones audire, punitur ab Episcopo, & potest priuari.* Quia hac de causa Pœnitentiarius, dum cōfessiones in ecclesia audit, censetur præsens in choro, d. cap. 8. & ita declarauit Sac. Congreg. Conc. per hæc verba, videlicet, *Cum Pœnitentiarius audit confessiones, vel casuum reseruatorum, vel venialium peccatorum, præsens esse in choro censetur.* Licet secundùm Garsiam locum istud procedat dum confessiones actu in ecclesia audit, & non dum est in confessionario, etiā si breuiatum officium recitet, vt quia antea confessiones audiuit, vel vt postea opportunius illi incumbat, vt declarauit Sacra Congregatio per hæc verba videlicet, *Præsens autem in choro nō habetur, dum Missam celebrat, aut priuatim officium dicit, vt opportunius auditioni confessionum incumbat; Alia pœnitentiarius habens dicitur pro præsente in choro, dum audit confessiones in ecclesia, siue in confessionario, siue extra. Non autem pro tempore, quo residet in confessionario, nec audit confessiones, aliis in choro Missam celebrantibus, nec recitans officium priuatim; quia antequam recitarentur Horæ Canonicæ in choro, audiuit confessiones, nec si dixerit Missam, est censendus præsens in choro.*

SVMMARIVM.

1 *Episcopus potest alterare pœnam statutam per Concil. Trid. contra non residentes, contrarium tenetur num. 5. 6. & 7.*

2 *Episcopus non potest dispensare contra constitutiones Concilij. Amplia num. 3. & 4.*

An Episcopus possit certam pœnam à Sacro Concilio Trident. statutam contra non residentes, per constitutiones synodales ampliare.

RESOLVT. CCCCLXXVIII.

SVpponatur in facto, quòd inter cætera, quæ in constitutionibus synodalibus à quodam Episcopo decreta fuere, erat aucta pœna contra
1 Canonicos non residentes: quare fuit dubitatum an potuerit præfatam pœnam ampliare, stante quod Concil. Tridentin. certam pœnam statuerit, & dubium mihi faciebat pro validitate constitutionis Episcopi, quòd constitutiones synodales statuentes maiorem pœnam, non cassant pœnam à Sacro Conc. Trid. statutam, nam Episcopus videtur posse addere pœnam sacris canonibus, cum hoc concernit maiorem obseruantiam sacrorum canonum.

2 Cæterum supradictis non obstantibus contrarium consului ex pluribus. Tum primò, quia Episcopus nihil agit, attentando contra constitutionem Concilij secundùm glos. communiter receptam in cap. dilectus il primo, de præbend. in verb. cum se facultas. glos. & ibi DD. in cap. cum dilectus in verb. in ætate de elect. & in clem. 1. in verbo eligatur de elect. & in cap. dilectus de temp. ord. & ibi Inn. & in cap. 1. de filijs præsbit. Ioan. de Anan. in capit. cum in diœcesi de vsur. Archid. in cap. sicut 15. dist. & in summa 56. distint. & in cap. virgines 27. quæst. 1. latè Ioan. Andr. in cap. 1. super glos. in verb. concessum de suppl. neglig. præl. Spec. in tit. de dispensa, in §. nunc de Episcoporum num. 27. Lud. Rom. in cons. 325. num. 7. Ant. & Doctores Canonistæ in cap. at si clerici in §. de adulteriijs, & ibi Fel. num. 5. de iudic. & Dec. num. 37. Henricus Botheus in tractat. de synodo Episcopi articul. 1. cōclus. 3. num. 6.

3 Quod procederet etiam si adesset magna causa dispensandi, quia adhuc denegatur Episcopo condere constitutiones contra Concil. secundum Io. And. & Anchar. in cap. 1. de ætat. & qualit. lib. 6. & ibi de Sancto Gemin. qui impugnant Archidiaconum ibi, & in cap. licet canon. de elect. lib. 6. volunt, quòd Episcopus etiam ex magna, necessaria, & vtili causa, & etiam cum causæ cognitione non dispensat cum patiente defectum ætatis in dignitatibus curatis propter Concilium generale, cap. cum in cunctis, in §. inferiora de elect. cum qua opinione transit Franc. in d. cap. 1. de ætat. & qualit. & licet pro opinione Archidiac. multa possent adduci, quæ ipse

ponit

ponit in d. cap. licèt canon, & cum eo sit Hostiens. in cap. cum dilectus de elect. tamen contra Archidiac. est communis opinio, secundum Domin. de Sancto Gemin. in d. cap. licet canon, numer. 7. in finalibus verbis: eandem opinionem contra Archidiac. tenet Ioan. Monach. in cap. cupientes in num. 124. de election. libro 6. & hãc opinionem tenent communiter DD. in d. capit. cum dilectus de election. & in hoc est notandum quod in casu Ioan. Andr. & aliorum DD. contra Archidiac. non conceditur dispensatio etiam ex magna, necessaria, & vtili causa: quia Concilium generale prohibet Episcopis, & punit contrafacientes vt patet in d. cap. cum in cunctis in §. clerici de elect.

4 Amplia secundò, vt nec idem Papa dispensando contra Concilium, censeatur Concilio derogare, nisi de ipso in specie fecerit mentionem, vt fuisse in Rot. Rom. decisum testatur Verall. decis. 176. part. 1. & ratio est, quia constitutio cõciliaris habet tacitam clausulam derogatoriam, secundùm Felin. in cap. nonnulli colun. 4. de rescript. Archid. in cap. 1. de constit. in 6. Roman. l. si vero §. de viro numer. 45. in 23. fallent. ff. solut. matr.

5 Tum secundò, quia cum constituere contra Concil. sit de casibus Summo Pontifici reseruatis, consequenter non potest Episcopus se intromittere, vt notatur in cap. quo ad translationẽ, per illum text. de off. deleg. & in cap. sicut vnire de excess. prælat. ita tenet Spec. in tit. de dispensat. in §. nunc breuiter, quia in his non se intromittit alius inferior, nisi ex speciali commissione Papæ. vt in d. capitul. quoad translationem.

6 Tum tertiò, quia secundum Triuis. decisio. 42. lib. 2. talis alteratio est abrogatio ipsius legis, quia si lex Concilij, statuit pœnam priuationis medietatis fructuum, & lex synodalis omnium fructuum, tollitur (ob non obseruantiam) lex Cõcil. & seruatur lex synodalis, & sic Ordinarius per indirectum abrogat legi Concilij, & Summorum Pontificum, quod minimè censendum est.

7 Tum tandem arguendo à simili, quia constitutio conciliaris sess. 24. cap. 1. de reformat. disponens, quod ad detegenda impedimenta matrimonij, solemniter debent fieri tres denunciationes in tribus diebus festiuis cum aliquo temporũ interuallo inter vnam, & alias, non poterit Episcopus circa dies festiuos dispensare, cùm, vt dixi, sit constitutio conciliaris gios. & DD. in cap. at si clerici de iudic. Siluester verb. excommunicatio num. 14. §. 9. & in proprijs terminis Graff. consil. 26. num. 46. volum. 1. de sententia excommun.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet Procuratorem fiscalem.*
2 *Pœnam pecuniariam alicui subdito impositam cui debeat Episcopus applicare.*
3 *Amplia etiam si huiusmodi pœna imponatur laico pro crimine ecclesiastico.*

An Episcopus habeat fiscum.

RESOLVT. CCCCLXXIX.

1 EPiscopus habet fiscum seu procuratorem fiscalem, vnde habet ius confiscandi, seu applicandi suæ Cameræ, secundùm Butrigar. Imol. & reliquos communiter in cap. quia diuersitatem de conces. præb. Peregr. de iure fisci q. 2. Vid. commun. opin. 255.

2 Quare in sententia ferenda contra aliquem clericum, potest pœnam eius Curiæ Episcopali applicare, non autem Cameræ Romanæ, secundùm Panormitan. Anan & Soc. in cap. excommunicatus de hæret. in princ. Old. cons. 302. Afflict. in præludijs constit. quæst. 15. num. 9. Foller. referens hanc opinionem communiter teneri in pract. crimin. canon. tit. de denunciatione facta, cap. 5. num. 14. & seq. Diaz cap. 145 sub num. 2. vbi deducit istam opinionem communem veriorem, & obseruari de consuetudine generali, ita etiam Franc. March. decis. 339. numer. 10. cum alijs sequentibus part. 1. Felin. cũ cæteris signatis per eum in cap. cæterum numer. 10. de officio Ordinar. Ex quibus omnibus appareret, hanc esse communem opinionem, & vsu frequentissimo, & consuetudine immemorabili approbatam.

3 Imò pœnam pecuniariam, quam imponit Episcopus, seu eius Vicarius laico pro crimine ecclesiastico perpetrato per eum, potest similiter applicare Cameræ Episcopali ex eo, quod ipse Episcopus habet fiscum, ita Barbat. cons. 39. Zilet. cons. 1. vol. 1. Aufrer in decis. 228. Capp. Tholos. & Viu. cit. loco in fine Quæ doctrina tamen detur limitanda in mulctis pecuniarij, quæ locis pijs sunt applicandæ, ex decreto Conc. Trident. sess. 25. c. 3. de reform.

SVMMARIVM

1 *Vniuersitas euecta ad dignitatem Episcopalem acquirit decorem.*
2 *Concesso aliquo, videntur concessa omnia sine quibus illud explicari nequit.*
3 *Petrus singulos Episcopos singulis ciuitatibus destinauit.*
4 *Episcopi à principio pauperes deputati.*
5 *Episcoi hospitium debet esse commune.*

Liber-

Digitized by Google

6 *Inhumanus est Episcopus, qui hospitalitatem non seruat.*

7 *Eiurienti, & afflicto subuenienti, lux fiunt tenebræ.*

Ciuitas nouiter decorata Episcopali dignitate, an teneatur dare Episcopo palatium, seu illud ædificare.

RESOLVT. CCCCLXXX.

REspondi in hac quæstione ex cons. Borrell. 2. volum. 1. ciuitatem teneri, obnoxiamque esse dare palatium Episcopo, & hoc ex pluribus.

1 Primò, quia dum petijt sibi dari Episcopum, & Episcopali dignitate sibi vniuersitas decorari petijt, iuxta sententiam Bart. in l. si hæres §. 1. ff. de leg. 1. in l. ciuitas ff. si cert. petat. & in carmen, ad reprimend. in ver. Lombardiæ nu. §. qui fuit rebelles. Castren. in l. ex hoc iure ff. de iustit. & iur. consequens erit, vt cum Episcopalis dignitas absque habitatione stare nequeat, vt illi etiam palatium tacitè obtuliſſe videatur, sine quo suum pastorale munus exequi non valet: con-

2 cessione enim facta alicui officij, aut magistratus gerendi, censentur omnia illa concessa, sine quibus actus ille expleri non potest l. ad rem mobilem l. ad legatum ff. de procurat. l. 2. ff. de iurisdict. omn. iudic. cum similibus adductis per Ceph. in cons. 165. nu. 14. vol. 2.

3 Tum secundò, vt legitur, singulis ciuitatibus S. Petrus singulos Episcopos destinauit pro regendis ouibus. cap. porro 66. dist. & cap. in il-

4 lud 96. dist. Et illi à principio pauperes fuerunt dicti. cap. de his 10. quæst. 1. Alfonſ. in spec. Roman. Pontific. cap. 30. in fine ergo quo pacto si pauper Episcopus fuerit, domum, aut palatium ædificabit nisi à ciuitate fuerit ædificatum?

5 Tum tertiò, quia domus Episcopi, omnium communis debet esse hospitium, vt docet Apostolus ad Titum c. 1. ibi, hospitalem, vbi hoc comprobat Hieronymus dicens, alias inhumanum esse Episcopum, nisi hospites omnes recipiat, quia via pollet ista hospitalitatis opera exhibere, si domum Episcopus non habeat? Quomodo Episcopus largam habebit manum, necessitatum patientibus succurrat, alienam inopiam suã credat, sine quibus in vanum Episcopi nomen tenebit, cap. fratrem, 86. distinct. Quomodo il-

7 lud Isaiæ cap. 58. obtinebit, cum ait, effuderis eiurienti animam tuam, & animam afflictam repleueris, orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ erunt sicut meridies, & implebit Dominus splendoribus animam tuam.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*

2 *Per consuetudinem possunt tolli feriæ in honorem Dei inductæ.*

3 *Nundinæ priuatæ possunt prohiberi per Episcopos diebus festiuis non obstante consuetudine.*

4 *Quomodo sit decisa ista quæstio per Sac. Congregatio Cardinal.*

An Episcopus possit in diebus festiuis prohibere nundinas solemnes, seu mercatus.

RESOLVT. CCCCLXXXI.

1 CVm ex quadam consuetudine introductum esset in ciuitate Neapolitana, vt in quodam die festiuitatis Beatæ Virginis celebrarẽtur nundinæ, fuit mihi quæsitum, an liceret Archiepiscopo Neapol. huiusmodi prohibere, & dubitationem mihi faciebant nonnulla, videlicet, quia

2 consuetudo induci potest, per quam tolluntur, & moderantur etiam feriæ in honorem Dei, secundum Nauarr. in suo manuali cap. 13. num. 5. vers. nono dicimus Henriq. cons. 21. num. 3. Hartam. cons. 93. num. 5. & sequent. vnde dixit Bald. in l. quadraginta C. de ferijs, valere consuetudinem, per quam tolluntur feriæ, maxime quando subest publica, & legitima causa, iuxta terminos tex. in cap. licet de ferijs, & in l. omnes, C. eodem Bartol. de represalijs quæst. 9. & facit, quod scriptum reliquit idem Bal. in l. vnica, num. 1. C. de nundinis, vbi testatur Perusijs fieri huiusmodi nundinas in festo omnium Sanctorum. Et dicit Sotus de iustitia, & iure lib. 2. quæstio. 4. art. 4. circa fin. esse consuetudinem creberrimam, quod fiant nundinæ in diebus festiuis.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, in contrarium est veritas, quæ opinio fundatur ex infra dicendis.

3 Primo, quia Episcopus habet intentionem fundatam faciendi præfatam prohibitionem tã de iure communi, vt in cap. 1. de ferijs, quam ex Bulla Pij V. vbi expresse prohibentur Dominicis, & alijs diebus festiuis in honorem Dei, & Beatæ Mariæ Virginis fieri mercatus, & huiusmodi profanæ negotiationes, & opera seruilia, quæ constitutio obligat inobedientes ad peccatũ moraale propter verba præceptiua, & prohibitiua, Nauarr. in sum. cap. 23. num. 52. post Fel. in cap. nam concupiscentiam de constitut. Abb. in cap. dolentes de celebr. Miss. Doctores in clement. dudum de sepult. & clement. si dominum §. ideoque de reliquijs, & vener. Sanct. prax. Archiep. cap. 60. Vacandum est enim diebus his orationibus, & ab opere seruili abstinendum, nam quod dicitur alias licitè exerceri, est illicitum diebus. Host. in sum. in tit. de ferijs §. quid non, in princ. & c. 1. vbi Abb. num. 5. Butr. Cardin. & alij eod. tit. Petr. Gregorius in suo opere sintag. iuris par. 3. lib. 25. c. 3. num. 8. qui testatur

prohi-

Digitized by Google

prohibitum esse per legem generalem fieri mercatus, & nundinas his diebus in Gallia, Rebuff. in constit. Regni Galliæ titul. de mercatoribus artic. vnic. glos. vlt. num. 5. & in omni bene constituta Ecclesia prohiberi videmus, vt in constitutionibus Ecclesię, & prouinciæ Mediolan. lib. 1. tit. de festorum dierum cultu §. 3. Fuschus de visitat. lib. 2. c. 21. nu. 41.

4 Verùm quidquid sit, hodie præfata quæstio est decisa per Sacram Congreg. ritum, sub his verbis. *Præceptum de Dominicis, & festiuis diebus sanctificandis, & obseruandis, sub prætextu mercatum, nundinarum, & feriarum nullatenus esse violandum. Caterum his diebus licere agasonibus, ac alijs iumentorum vectoribus, seu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiusmodi seruientibus, ac ministris sarcinas, & onera nundinarum causa exonerare, & deponere, inceptunque iter (Missa tamen prius audita) transeundo prosequi, & continuare; non autem debere sarcinas componere, & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum. Neque mercatoribus, aut alijs eiusdem, & viatoribus, ijs diebus, etiam clausis apothecis, merces vendere, emere, aut asportare licere, nisi tantùm ad victum necessaria, aut alia minuscula, & modici momenti operaiam conflata, & elaborata, pro transeuntium, hospitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præsentanea necessitate, & opportunitate, in quo partes erunt Episcopi propositis edictis prouidere, vt in primis his festis dies debita obseruatione colantur, simulque populorum eò confluentium necessitatibus, quantum sine diuina offensione fieri potest, consulatur. Quoad iudicia autem, quæ Dominicis, & festis diebus silere debent, id obseruari poterit, quod iure communi permittitur in quibusdam vrgentibus casibus, qui moram, & dilationem non patiuntur; in quibus, & alijs iurisdictionē consulum nundinis præpositorum concernentibus, constitutiones, & Summorum Pontificum, si quæ habent priuilegia, & allegatum Breue fel. record. Pij V. seruanda esse statuit.* Et idem est, vbi adest antiquata consuetudo, vt est in nundinis ordinarijs, quia tunc ad summum Episcopi præceptum faciunt, vt nundinę sileant durante tempore celebrationis Missarum, quibus completis, prosequuntur nundinæ.

SVMMARIVM.

1 *Ponitur decisio Rotæ ad literam.*
2 *Præbenda est vnita officio Pœnitentiarij, & ideo collatio præbendæ debet spectare ad Papam, si ad eum spectat electio, siue institutio Pœnitentiarij, alias sequerentur absurda, de quibus num. 3. 4. & 5.*

An prouisio facta per Episcopum immensę Papæ sustineatur.

RESOLVT. CDLXXXII.

IN hac quæstione respondeo cum decisione Rotæ, 15. Nouembris 1593. coram Illustrissimo Mellino, cuius verba sunt, videlicet.

1 *Domini concorditer soluerunt non constare de bono iure Matthæi moti fuerũt, quia Episcopus acceptauit alternatiuam, & vacatio successit in mense Septembris, ideo prouisio spectabat ad Papam, & non ad Episcopum, & Capitulum, à quibus ipse fuit prouisus.*

Nec potest reuocari in dubium acceptatio alternatiua, & residentia Episcopi; quia de acceptatione constat in actis, & ex confessione Episcopi; residentia verò probatur ex prouisione Matthæi, quæ est facta ab Episcopo in dom. Capituli Ecclesiæ Maioricensis die sequente post vacationem, vltra quod absentia Episcopi præsumat ipsum commodo alternatiuæ; sed non præiudicat Papæ, vt fuit resolutum in causa Faventina canonicatus 16. Decembris 1575. coram Patre D. Blanchetto.

Non obstat, quod alternatiua esset restricta ad beneficia, quæ spectant ad liberam collationem solius Episcopi, & collatio in Cathedralibus est communis Episcopi, & Capituli, Cassad. decisione 22. de præbend. & licet electio personæ Pœnitentiarij spectet ad Episcopum, tamen collatio præbendæ spectat ad eos, ad quos antea Concilium spectabat, vt in casu Congregatio Illustrissim. Cardinalium Sacri Concilij interpretes censuit, quoniam respondebant Domini bene procedere, quando electio pertinet ad Episcopi, non autem quando vacatio contingit in mense Apostolico: prout eadem Congregatio censuit in vna Salamantina, & Tirasonen. moderationis Pœnitentiarij, quia cum præbenda sit vnita officio Pœnitentiarij collatio præbendæ etiam quæ officij Pœnitentiarij spectat ad Papam, ad quem pertinet electio persona Pœnitentiarij, in cap. vltim. de rescriptis in 6. Peregrin. dec. 40. lib. 1. Ant. Aug. in lit. de vnion §. 3. alias collatio præbendæ spectaret ad Episcopum, & Capitulum, quando electio Pœnitentiarij pertinet ad Papam, sequerẽtur plura absurda, secundùm Dominos.

3 *Primum quod prouisio Papæ redderetur illusoria, si Episcopus, & Capitulum alteri conferrent præbendam, quia electus à Papa ex collatione nullum commodum consequeretur.*

4 *Secundum, quod esset necessarius duplex titulus, vnus à Papa, alius ab inferioribus.*

5 *Tertium, quod præbenda est vnita officio Pœnitentiarij, & Pœnitentiarius haberet officium sine præbenda, & tamen vniuersum eadem de-*

debet esse dispositio. Ang. in l. sed si plures §. filio num. 1. & ibi Imol. in prine. ff. de vulg. & pupil. substit. qui ex hoc inferunt ad eum, qui impetrauit ecclesiam, cui alia est vnita, vt non possit eam sine alia possidere.

SVMMARIVM.

1 *Ordines sunt gradatim conferendi: immo seruatis temporum interstitijs, & quæ sint, numero 2.*

3 *Respondetur Conc. Trid. in sess. 23. cap. 11. & 14. de reform.*

Soluitur ratio conclusionis, & ampliatur tribus modis, nu. 5. 6. & 7.

Episcopus possit dispensare super temporum interstitiis.

RESOLVT. CDLXXXIII.

1 ORdines conferri debent gradatim. cap. si officia 59. distint. vnde accipiens superiorem ordinem, omisso inferiori, remaneret suspensus ab eius exercitio. c. vnic. de cler. per saltum promot. Victor. de Sacram. Ordinis, num. 232. Mol. ibidem num. 2. Piaseg. in sua pract. Episc. fol. 55. nu. 50.

2 Et super debent conferri etiam seruatis tēporum interstitiis, videlicet, Subdiaconatus vno anno elapso post susceptionē vltimi minoris: itē Diaconatus post annum a susceptione Subdiaconatus, similiter, & Præsbyteratus. Vnde emersit dubitatio, an Episcopus possit super his temporum interstitiis dispensare. Ego dicebam, quod non allegani cons. Nauar. 12. de tempor. ordinationum, & eius additio in cons. 19. de voto, Vgolin. de potest. Episcop. part. 2. cap. 26. §. 27. num. 3. vbidicunt, non posse Episcopum ad eius libitu, atque arbitrium non regulatum aliqua legitima causa dispensare.

3 Non obstat Conc. Tridentin. sess. 23. c. 11. in fin. quia eodem cap. sancta Synodus permittit Episcopo, si aliud expedire ei magis videbitur, id magis vtile, igitur secus si non magis vtile videbitur, vt voluit quoque glos. in summa 74. distinct. Abbas in cap. quæris num. 9. de ætat. & qualitate. Confect. in summa priuileg. mendicā. tit. 15. cap. 3. Vgolin. citato loco num. 3. Enriquez cons. 29. num. 6. Bomminius consilio 25. num. 4.

4 Cuius conclusionis ratio est, secundum quod communiter tradunt DD. l. beneficium ff. de constit. Princ. quia dispensatio semper, & vbiq; ex causa, cum sit iuris communis vulnus, seu relaxatio, Armilla, & reliqui Summistæ in verbo dispensatio in prine. Couarr. in 4. decretaliū part. 2. cap. 6. §. 9. Azor. institut. moral. lib. 5. cap. 23. Carbo. lib. 7. de legib. cap. 11. Vnde data facultate dispensandi, intelligitur si sit causa legitima, secundum Emanuel Sa in aphorism. Confessarior. verb. dispensatio, num. 3. & secūdùm Panormit. in cap. scripturæ de voto, dispensatus absque causa non remanet tutus in foro animæ: licèt secundùm Siluest. in summa eodem verbo, num. 4. sufficit ad dispensandum, causam putari esse rationābilem, & secundùm eundem nu. 3. cum subest causa dispensandi, videtur peccare Prelatus, qui potest, & non dispensat.

Suprapositam conclusionem amplia tripliciter. Et primò, vt possit Episcopus dispensare infra prætata temporum interstitia, etiam quo ad Regulares promouendos, & sic remouentur superiores ipsorum a prefata potestate, secundū Vgol. Piaseggium, & alios locis cit. & Quarant. in sum. Bullar. verbo ordine referens, ita declarasse Sacr. Illustrissimorum Congregationem Cōcilii per hæc verba videlicet, *Congregatio Concilij censuit, superiores regulares non posse dispēsare super interstitijs regularium ordinandorū sed id pertinere ad Episcopum ordinātem, qui tamen quo ad causam dispensationis iudicium formare debet ex attestatione superiorum regularium.*

6 Amplia secundò, vt eadem interstitia remittere posset etiam Capitulum Sede vacante, seu eius Vicarius in casibus, in quibus posset dare licentiam ordinandi, vt testatur fuisse decisum p Sac. Congregationem Concilii Addit. ad Sum. Bullar. Quarant. in ver. Capitulum Sede Vacante sub quæst. 10. & ita quoque voluit Artaman. cons. 13. num. 5. Thoming. cons. 60. num. 4. Bomin. cons. 6. num. 7.

7 Amplia tertiò, vt nullam pœnam incurrat Ordinarius ordinando subditum non seruatis temporum interstitiis. Nauarr. cons. 4. num. 6. & 7. de temporibus ordinationum.

SVMMARIVM.

1 *Acta iudicij an valeant si scribantur per ipsum dominum, vel debeat constituere Notarium.*

2 *Baro debet habere iudicem, & Capitaneum, per quos habeat iustitiam administrare.*

3 *Episcopus non tenetur de necessitate constituere Vicarium.*

4 *Episcopus successor an teneatur soluere salariū Vicario prædecessori.*

5 *Quæ requisita debeant concurrere in Episcopo.*

An Episcopus possit per semetipsum regere, seu administrare iustitiam, non constituendo Vicarium.

RESOLVT. CCCCLXXXIV.

INter nonnulla, & varia capita, quæ contra quendam Episcopum Regni opponebātur in

Digitized by Google

Sac. Congregat. prepoſita ſuper negotiis Epiſcopo ſum, erat, quod præfatus Epiſcopus per ſemetipſum per duos annos continuos iuſtitiam exercuit ſeu adminiſtrauit, quare cum acceſſiſſet ad me pro conſilio capiendo, conſiderabam contra dictum Epiſcopum, quod ipſe tenebatur conſtituere Vicarium.

1 Primò à ſimili, quod acta iudicij ſcribi non debent ſeu actitari per ipſum dominum, ſed debet conſtitui notarius, alias non valerent, vt probat tex. in Ritu M. C. V. 149. Campagna in capitul. Regni item, quod prædicti officiales, num. 9. de Zanchis in tractat. de priuileg. Eccleſ. priuileg. 110. num. 1. Nacta conſ. 38. num. 23. vol. 1. Alexan. conſil. 213. col. 2. vol. 2. Brunus conſ. 93. nu. 7. volum. 1. Viu. dec. 48. qui dicit, quod ſemper Baro debet habere perſonam Iudicis, &
2 Capitanei, per quos iuſtitiam valeat adminiſtrare, & ita quoque voluit Iaffred. deciſ. 115. quamuis dicat, quod in leuibus poſſit iuſtitiam per ſemetipſum adminiſtrare.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului pro præfato Epiſcopo, motus præcipuè ex duobus.

3 Primò, quia de neceſſitate non tenetur Epiſcopus habere, ſeu conſtituere Vicarium, ſecundùm Ioan. And. in cap. cum abomni, de vita, & honeſtat. clericor. Archid. in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. Fel. in cap. quoniam de offic. ord. Put. deciſ. 43. num. 2. part. 2. Et ex hoc infert Mohed. dec. 4. de off. vicar. fuiſſe in Rota Romana reſolutum non poſſe cogi Epiſcopum ſucceſſorem ſoluere ſalarium Vicario prædeceſſori,
4 cùm ad illum conſtituendum non tenebatur: quã opinionem tenuit eadem Rota in deciſ. 222. nu. 5. part 2. diuerſ. dicens, Epiſcopum poſſe per ſeipſum iuſtitiam regere, nec teneri ad Vicarij conſtitutionem, cùm hoc in eius mera voluntate, & facultate conſiſtat, prout etiam tradere eidem Vicario amplam, vel coarctatam poteſtatem, eadem Rota deciſ. 297. num. 2. part. 2. & additio ad Mohed. in cit. deciſ. 4.

Secundò, quia Epiſcopus hac de cauſa debet eſſe præditus literatis, & ſcientia, cap. nouit vbi DD. omnes de renunciatione, cap. fin. de ætate, & qualitate, & propterea dicit tex. in cap. cum in cunctis de elect. debere eſſe in Epiſcopo grauitatem morum, literarum, & ſcientiæ, & ætatis maturitatem, & tandem quod non tenetur conſtituere Vicarium, ſed poſſit per ſe iuſtitiam regere, ac adminiſtrare, vide Ancharan. conſ. 218. col. fin.

SVMMARIVM.

1 *Miracula recognoſcere ſolum Epiſcopi eſt.*
2 *Dictio niſi, habet vim taxatiuæ.*
3 *Miracula, vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent, & nu. 4. 5. & 6.*
7 *Miracula fiunt ſubito, & perfectè.*

An ad alium præter Epiſcopum, ſpectet miraculorum recognitio.

RESOLVT. CCCCLXXXV.

1 EX Conc. Trid. ſeſſ. 25. ſub rub. de inuocat & venerat. & reliq. ſanctor. ſancitum eſt ne mini licere noua miracula publicare, niſi recognoſcente, & approbante Epiſcopo, & dicti illa, niſi, poſita in Conc. habet vim taxatiuæ
2 conſulta C. de teſtam. Couarr. de ſponſal. part 2. cap. 4. §. 1. num. 8. ac formam inducit. Oſaſ deciſ. 174. num. 2. Felyn. in cap. in cauſis nun 10. de teſtib. Item verbum illud nemini, quo denotat omnimodam excluſionem, ſecundu Panorm. in cap. graue num. 8. de offic. ordina tandem, quia fit mentio Epiſcopi, ex quo ſequ tur, quod venit excludendus alius inferior, ſe dum Tiraquel. de retract. conuentional. gloſ. num. 9. & 13. Maceraten. variar. reſolut. lib reſ. 112. caſu 42.

Et hoc idem maxima ratione ſancitum fuit in quidem gratiæ pro miraculis publicentur, mira cula enim, vt propriè dicantur, quatuor conc rere debent.

3 Primò, quod appareat illud ex Deo, non arte contingere, nec ex Diabolo, nam miracu quandoque fiunt per malos, vt cap. teneamus quæſtio. 1. & cap. prophetauit 1. q. 1. & neceſ eſt martyres (inquit tex.) impetraſſe à Deo, qu mandant, & c. ſi quis præpoſtera diſt. 50.

4 Secundò, quod ſit ſupra naturam, ſicut de virga Moyſi mutata in colubrum, & de aſina lo quente ad Balaam, ex cap. cum ex iniuncto deb ret. in 6. nam illud, quod per cauſas naturales ripoteſt non eſt miraculum, vt inquit Bart. in tract. de teſtibus nu. 57.

5 Tertiò quod effectus fiat præter ſolitum, & conſuetum modum cauſandi, & ſic uiſtificati imp j non eſt opus miraculoſum, nam conſuetu curtus iuſtificationis eſt, vt Deus moueat anim & homo conuertatur. D. Thom. 1. 2. quæſtio. 113 art. 10.

6 Quartò quod ſit ad corroborationem Fidei & ideo ea quæ fiunt miniſterio hominum, & nõ tendunt ad confirmandam Fidẽ, nõ ſunt dicend miracula. Maſcard. de probation. lib. 2. conclu 64. nu. 9.

7 Item miracula fiunt in inſtanti, & ſunt e omni parte perfecta D. Thom. in 3. part. ſum quæſt. 44. art. 3. in ſolut. ad 2. argumentum Pra Archiep. cap. 59. nu. 1.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Sunt aliqua beneficia, quæ requirunt ordinem Sacerdotij, Diaconatus, & Subdiaconatus.*
2 *Obtinentes huiusmodi beneficia, tenentur infra annum ordines suscipere requisitos.*
3 *Parochus non se faciens ad Sacerdotium promoueri, elapso anno est parochiali priuatus ipso iure.*
4 *Parochus, qui ad Sacerdotium se promoueri nō attendens, parochialem recipit, peccat mortaliter, cum obligatione restituendi fructus.*
5 *Ista priuatio non habet locum in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem, aut propter illiteraturam, seu alium defectum num. 6. vbi ponitur declaratio Sac. Cong. & alia nu. 7.*
8 *Item etiam habet locum dicta priuatio, & obligatio se ordinandi durante eo morbi genere, ex quo inceptus esse videtur ad officium Sacerdotale per se exercendum, ponitur declaratio Sac. Congreg.*
9 *Obtinentes dignitates* Canonicatus, *aut alia beneficia, si infra annum ordines non susceperint requisitos, non incurrunt priuationem ipso iure, quia cap. licet canon, solum procedit in parochialibus, uum. 10. Isti nullo modo habent vocem in Capitulo, etiam si Capitulum & Episcopus concedant: & dimidiam partem distributionum perdunt, num. 11.*
12 *Decretum Concil. Trident. sess. 22. cap. 14. de reformation. comprehendit ea omnia beneficia, quæ ordinem requirunt, ex sententia Sac. Congregatio quæ videtur velle, quod comprehendat etiam beneficia extra* Cathedralem *vel* Collegiatam. *nu. 13.*
14 *Post mentionem possunt illi priuari beneficio ob non receptionem ordinum, nisi forte careant ætate requisita, nu. 15. vbi ponitur declaratio Sac.* Congreg.

An Episcopus possit cogere obtinentes beneficium ad suscipiendum ordines illi annexos.

RESOLVT. CCCCLXXXVI.

1 ILla beneficia, quæ requirunt, & habent annexum ordinem videlicet Sacerdotij, Diaconatus, aut Subdiaconatus, vt beneficia curata, canonicatus, portiones & dignitates, obtinentes
2 huiusmodi beneficia tenentur infra annum à die pacificę possessionis, vel quo per eos steterit quominus eam habeant, iusto impedimento cessante, ordines suscipere requisitos, cap. licet canon, & cap. commissa de elect. in 6. clement. vt ij, qui de ætat. & qualitat. Concil. Tridentin. sess. 22. cap. 4 de reform.
3 Vnde Parochus non se faciens ad Sacerdotium promoueri elapso anno est parochiali priuatus ipso iure d. cap. licet canon, & cap. commissa, quod vltra DD. ibi latè explicant Rebuff. in prax. titul. de dispensat. de non promouendo, & præcipuè titul. de non promotis intra annum, Bernard. Diaz in pract. criminal. cap. 53. & ibi Salzedo, Parit. de resignat. benef. lib. 3. quæst. 2. & Auctor Praxis Episcopalis 1. part. verb. beneficium §. 4. dicto 4. Hinc Nauarr. cap. 23. nu. 51. ait præfatos peccare mortaliter accipiendo illa beneficia, sine intentione assumendi ordines illis annexos, ea ratione, vt inquit ibi Nauarr. quia qui accipit aliquod munus debet curare, vt sit habilis ad illud exercendum Imò nonnulli
4 sunt qui tenent istos non solum peccare mortaliter, sed etiam teneri ad restitutionem fructuum, & in eis procedere d. cap. commissa §. cæterum, pro qua sententia citatur Panormitan. in cap. relatum de cler. nō resident. & Gabriel. 4. dist. 15. q. 8. art. 5. Mayor in 4. distint. 24. q. 11. & Adrianus in eod. 4. tit. de restit. §. pro clariori. uers. p responsione, & sentit Graff. in decisionibus aureis casuum conscientiæ lib. 2. cap. 97. num. 55. quæ sententia mihi placet, nam ratio expressa in d. §. cęterum, ibi, cum eos receperis fraudulēter, militat etiam in proposito, vt patet, & quādo ratio est expressa in lege etiam pœnali, fit extensio ad alios casus, in quibus vrget eadem ratio l. cum mulier 1. & ibi Alex. per illum tex. ff. solut. matrimon. Dom. in cap. si ciuitas §. 1. in princ. de sent. excomm. in 6. & consil. 2. in fine, Franchus in cap. 1. de temp. ordin. in 6. num. 7. limita 6. Iaf. in l. 1. num. 13. ff. in ius voc. vt eant. & in l. cum quidam num. 29. & 30. ff. de liber. & posthum. Dec. in reg. factum cuique, §. in pœnalibus num. 15. ff. de reg. iuris. Aymon de antiq. temp. 4. part. sectione videamus modo, num. 18. Sanchez alios referens lib. 3. disp. 42. num. 4. ex quo satisfit fundamento contrariæ sententię, præsertim quod dici potest, d. cap. commissa, §. cæterum, non esse legem pœnalem nouam, vt d. c. licèt canon, sed declarationem iuris antiqui, & obligationis iustitiæ, quam ratio naturalis videtur inducere ratione fraudis, vt colligitur ex eius verbis ibi, teneberis, & ibi, cum eos receperis fraudulenter, immo totum cap. commissa, videtur magis declaratio, quàm ius nouum. An autem in casu d. cap. licet canon. obtinens parochialem, si non sit infra annum ad Sacerdotium promotus, ob quod ipso iure illa priuatur, teneatur illam dimittere, an vero iudicis pronunciatione opus sit, vide Garc. de benefic. part. 11. cap. 10. nu. 28. & infr.

5 Suprapositа regula limitatur tripliciter. Primò, vt non procedat in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem. Rebuff. d. titul. de non promot. num. 80. aut pro-
6 pter illiteraturam, seu alium defectum, vt alias respondit Sacram Congregat. Concil. his verbis.

Digitized by Google

Pœna canonis præscripta his, qui vltra annum Sacerdotium non perceperint, non habet locum in Rectore, qui intra annum à die adeptæ pacificæ possessionis, vel infra tempus legitimè ei prorogatum comparuit, & se promouerì petijt, offerens, quantum in se erat, se paratum suscipere Sacerdotium, vel ordines, & noluit eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliam causã promouere. referunt Rodriquez in sum. 1. tom. cap. 30. numer. 3. & Vega 1. part. capit. 36. casu 20.

7 Est etiam alia declaratio super cap. 1. sess. 14. de reformat. quæ sic ait. *Congregatio Concilij cẽ fuit per hoc decretum correctum esse cap. ex tenore, & cap. ad aures de temp. ord. ampliatum, ita, vt comprehendat quoque clericos seculares, etiam dignitates, vel beneficia, quibus annexus sit ordo, obtinentes, tam quo ad facultatem prohibendi ascensum ad ordines, quam eteam suspẽdendi, ipsisque potestatem appellãdi ademptam esse, fuitq; etiam dictum arctatum ad ordinem recipiendum, & probibitum ex hoc decreto, non incidere in pœnam cap. licèt canon, de elect. in 6. iuxta cap. commissa. eod. tit. & lib. ac etiam quod si admitur appellatio, non tamen recursus.*

8 Limita secundò, vt nec etiam habeat locum dicta pœna priuationis, & obligatio se ordinandi, durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur ad officium Sacerdotale per se exercendum, vt alias Sacr. Congregatio respondit Episcopo Bergamen. his verbis. *Parochus si eo morbi genere teneatur, vt ad functionem Sacerdotis, & res diuinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non tenetur durante dicto morbi genere sacris ordinibus se initiari facere.*

9 Limita tertiò in obtinentibus dignitates canonicatus, vel præbendas, aut alia beneficia, qui etsi infra annum ordines non susceperint requisitos, & suis beneficijs annexos, non tamen incurrunt priuationem ipso iure, quia d. c. licèt canõ,

10 procedit tantum in parochialibus, glos. ibi in verb. parochialis, cap. statutum eod. & ibi glos. 1. Dom. & Franch. num. 2. Rom. cons. 325. nu. 2. & 3. Rebuff. d. titul. de non promot. num. 28. 29. & 30. Diaz vbi supra num. 5. & ibi Salzed. additione finali Graff. in decis. aureis casuum conscient. cap. 97. num. 47. sed ex tunc donec ad eos

11 promoti fuerint, nullo modo habent vocem in Capitulo, etiam si Capitulum, & Episcopus cõcedant: & dimidiam partem distributionum perdunt eo ipso, d. clem. vt ij, qui §. illi verò, & ibi glos. & DD. & Concil. Tridentin. cit. sessio.

12 22. cap. 4. de reform. quod decretum censuit Sacra Congreg. comprehendere ea omnia beneficia, quæ ordinem requirunt.

13 Vnde Sacr. Congreg. videtur velle, quod d. decretum comprehendat etiam beneficia extra Cathedralem, vel collegiatam, quamuis d. clem. vt ij qui §. illi verò, non haberet locum in beneficijs extra ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, etiam si in eis essent distributiones, sed lum in præbendis, & beneficijs in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata habentibus vocem Catuli, aut distributiones. glos. ibi verb. præbenda & verb. in eisdem, & verb. distributiones. Can ibi num. 5. & Bonif. num. 30. qui male teneb contra glos. d. verb. distributiones.

14 Et post monitionem possunt illi priuari b neficio, vt Sac. Congreg. respondit Episcopo tauino his verbis, *Canonici qui ordines sacros bitos post monitionem sumere recusant, ab Ord nario priuari debent.*

15 Et est alia declaratio eiusdem Sac. Congre quæ sic ait, *Episcopus facta annexione ordi cuilibet canonicatus, statim Canonicos ad rum susceptionem cogere debet vsque ad p uationem.*

Limita tertiò, quando quis caret ætate ad dinem requisita, quia ex dispensatione in min ri ætate obtinuit præbendam, tunc enim non p test ea priuari ob istam causam. Rebuff. supra num. 55. & respondit Sac. Congregat. Episcop Collaguritano his verbis.

Congregationi datus est supplex libellus annes Ferret. velle Amplitudinem suam es nonicatum cum præbenda, quæ ibi obti adimere, ob eam causam, quod intra annum sit promotus ad sacros ordines, ex decreto Con lij, qui cum tantummodo 18. annos (vt ab eo latum est) natus sit: neque per decretum Con sess. 23. cap. 12. ante vigesimum secundum an num sacris initiari possit, non videtur esse co gendus, vt nisi sacros ordines suscipiat, canoni catu priuetur, de quo Pontificias literas expe diuit, itaque si res ita est, mandat tibi sua San ctitas, vt conseruata isti Ioanni possessione, e prius non cogas ad sacros ordines promoueri quam ad 22. annos peruenerit.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus vt comprehendatur in aliqua dispo tione, seu constitutione, necessaria est specia lis de eo mentio: redditur ratio.*

2 *Declaratur opinio Panorm. in cap. non potest de sentent. & re iud. asserentis, Episcopum venire appellatione Sacerdotis.*

Episcopi personam non venire in generali dispositione, nisi de ipsa specialis facta fuerit mentio.

RESOLVT. CCCCLXXXVII.

DIxi rationem esse, quia Episcopus est caput Cleri, sicut Potestas dicitur caput Ciuitatis, secundùm Bartol. in l. nulli ff. quod quis vni-

Digitized by Google

vniuers. dicitur Præses ciuitatis. Bal. in l. siue pars C. de dilationibus, & dicitur esse de maioribus magistratibus, Bald. in dicto loco. Et propterea non comprehenditur in generali constitutione, secundum Corn. in cons. 253. numer. 10. lit. C. vol. 5. quia debet fieri expressa mentio, propter excellentiam ordinis, & officij. l. si compromissarius §. huiusmodi de elect. in 6. Vnde notatur in cap. quia periculosum de sent. excommun. in 6. quod Episcopi nullam interdicti, vel suspensionis incurrunt sententiam, nisi in ipsa sententia fuerint specialiter mentionati Siluester in verb. Episcopus num. 12. atque expressi, sicut in simili probatur in cap. inquisitores de hæreticis in 6. quod Inquisitor Papę super hæresi sine speciali mandato non inquirit contra Episcopum, vbi si eum culpabilem inuenerit, nunciabit Papæ, vide secundum Nouis. in sua praxi cap. 24. pœna sancita in cap. 1. de sent. excom. in 6. contra excommunicantes, non seruata forma il. lius cap. non comprehendit Episcopos, quia ibi de illis non fit expressa mentio, secundum Ioan. Monach. in d. cap. 1. num. 6. quare facit illud, quod scriptum reliquit Anna in suis obseruatio. obser. 17. quod derogatio priuilegij concessi miserabilibus personis, & ecclesiasticis non comprehendit Episcopos, quia non fuit de eis facta mentio.

2 Non obstat, quod Episcopus veniat appellatione Sacerdotis, secundùm Panorm. in cap. non potest de sentent. & re iud. & idem Abb. in rubr. de vita, & honest. cleric. & in c. si Sacerdos de off. ordin. quia respondetur procedere in materia fauorabili, non tamen odiosa, & stricta, quia in eis inest qualitas supra alios, quæ non reperitur in clericis simplicibus, secundùm Panormit. cit. rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest procedere contra Canonicos absq; duobus adiunctis ex Capitulo, iuxta decretum Concil. Tridentin. sess. 25. cap. 6. de reformat. Limita nu. 2. & amplia num. 4. & 5. & adducitur declaratio Sacra Congregat. num. 3.*

6 *Limita etiam in Capitulis, quibus non est concessa exemptio, cùm Concilium loquatur de Capitulis exemptis: ponitur declaratio Sac. Congreg. num. 7.*

Episcopus an possit inquirere, seu procedere contra Canonicos sine adiunctis.

RESOLVT. CCCCLXXXVIII.

EX dispotione Sacri Concilij Tridentini sessione 25. cap. 6. de Reformatio. sancitum fuit, vt Capitulum in initio cuiuslibet anni eligere habeat duos ex Capitulo, de quorum consilio, & assensu Episcopus contra Capitulares procedere debeat; quare ex his verbis aperte concludi videtur Episcopum non posse de per se in delictis contra Canonicos procedere.

1

2 Limita tamen, vt possit procedere absque adiunctis ad priuationem Canonicorum excausa, quod ordines suis præbendis annexos non susceperint, & ita censuit Sac. Congreg. Concil. secundùm quod refert Garz. de benef. part. 3. c. 4. num. 22. per hæc verba videlicet.

3 *Illustrissime, & Reuerendissime Domine, vti frater, dubium visum non est Illustrissimis Patribus ad explicandas, quæ ex Tridentin. Cõcil. possunt oriri quæstiones à sacro Domino nostro in Consilium adhibitis, quin Amplitudini tuæ liceat tertiam partem ex fructibus dignitatum illius ecclesiæ, non quemadmodum deducta olim fuit, sed secundùm veram eorundem fructuum æstimationem, de integro nunc deducere, sed si inter vtranque deductionem non ita multum interfit, magis placuit in eare nihil nouari. Illud autem sine distinctione verum est, eos, qui non suscipiunt ordines suis Canonicatibus, portionibusque annexos, pœna etiam priuationis ab Amplitudine tua, per seipsam etiam solam, sine adiunctis ad id, compelli meritò posse, quod & ad eandem Amplitudinem tuam rescribi Patres voluerunt, quam Deus incolumem, & diuina gratia muneribus auctam velit. Roma die 29. Maij 1590. Hieronymus Cardinal. Matthæus.*

4 Amplia conclusionem primo procedere tam in delictis grauibus, quam in leuibus, nam in omnibus necesse est, vt cum adiunctis procedat Episcopus, vt fuit dictum in Rota in vna Cartaginen. iurisdictionis 27. Nouembris 1585. corã Illustrissimo Seraphino, vt patet in eius dec. 710. & probatur expressè ex verbis Concilij ibi, *In omnibus autem casibus*, quod etiam probari videtur ex eo, quod considerat ibi Conc. diuersitatem qualitatum delictorum, & personarum delinquentium. Item quod considerat Episcopum etiam ex officio procedere posse, ita Seraphin. cit. decis.. quamuis de iure communi Episcopus solus posset in leuibus procedere. cap. 1. cap. licet, & irrefragabili §. excessus de off. ord.

5 Amplia tertiò, vt procedat etiam in leuibus, in quibus non est opus tela iudiciaria, iuxta terminos tex. clem. sæpè de verbor. significat. Bart. & Alexander in l. leuia ff. de accusat. Signorol. cons. 88. num. 5. nam in istis qnoque censuit Sac. Congregatio Concilij seruandam esse formam d. capitul. 6. in vna Gadicen. statutorum 17. Iunij 1580.

6 Limita nunc, vt locum non habeat in capitulis quibus non est concessa exemptio, nam decretum Concilij sess. 25. cap. 6. loquitur tantum in capitulis exemptis, vt fuisse in Rot. decisum te-

Digitized by Google

ſtatur Seraph. dec.743. vbi fuit dictum, quod cũ Eccleſia Galigenſis non ſit exempta, non poſſit in ea locum habere diſpoſitio Concilii, & ita quoque cenſuit Sacr. Congregatio Concilii in vna Ianuenſ. iurisdictionis de anno 1570. vt refert Rot. diuerſ. in deciſ. 121. part. 2. per verba
7 videlicet. *Congregatio Concilij cenſuit decretũ illud ſeſſ.25. cap.6. habere tantum locum in capitulis exemptis.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus inducens conſuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni applicentur alicui vſui, non committit ſimoniam, & num.2.3.& 4.*
5 *Contrarium conſuluit Author Illuſtriſſimo Cardinali Spinello, ex decreto Conc. Trid. ſeſſ.24. cap. 14. de reform. intellige, niſi huiuſmodi ſolutiones cõuertantur in vſus pios, vt colligitur ex dicto decreto Conc. num. 6. & pluries adducitur, declaratur per Sac. Cõgreg. nu.7.8.& 9.*
10 *Reſpondetur contrarijs.*

Epiſcopus permittens conſuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni alicui vſui applicentur, an committat ſimoniam.

RESOLVT. CCCCLXXXIX.

1 VIdebatur prima facie, quod non, ex pluribus.
2 Tum primò, quia id videtur comprobatum ex authoritate grauiſſimorum Doctorum, præcipuè poſt alios Abb. in cap. Iacobus nnm.3. de ſimonia. Alber. de Roſat. in prima part. ſtatutor. quæſt. 80. Rip. reſponſ. 1. num. 11. Moneta de diſtributionibus quotidianis par. 2. quæſt. 18. num. 55. Pariſ. de confidentijs quæſt. 38. nu. 27. cum ſequent. vbi refert fuiſſe declaratum p Sacram Congregationem Concilij.
3 Tum ſecundò, quia extrauag. prima ne ſede vacant. improbat priuilegia, conſuetudines, ac ſtatuta recipiẽdi fruct⁹ beneficij collati in primo ſecundo, ac ſequentibus annis, ne cultus diuinus diminuatur, & ideò illa reſtringit ad partem aliquam fructuum, vt reliqua remaneat ei cui collatum eſt beneficium.
4 Tum tertiò, quia valida eſt conſuetudo, vt aliquid detur à Canonico nouiter recepto, dummodo id in pios vſus erogetur. Abb. in d.cap. Iacobus num.3. & in cap. ſicut num. 2. eod. titulo Fel. in cap. cum M. Ferrarienſ. num.20. de conſtitut. Graff. deciſ. aurear. cap. 96. num.49. part. 1. lib. 2. Nauarr. conſil. 1. num. 3. de ſimonia, Anton. variar. reſolut. lib. 1. reſol. 1. & ratio eſt, quia conſuetudine poteſt induci, vt fructus vnius beneficij ad tempus alij applicentur, cap. cum non deceat, & ibi notat. de election. in 6. eoqu magis vbi eſſet immemorabilis, quæ habet vim priuilegij, cap. ſuper quibuſdam, & ibi gloſ. de verborum ſignificatione, Alex. conſ. 6. vol. 1. Decius in conſ. 368. Aret. conſ. 15. Oldrad. conſ 82. & fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit Verall. i deciſ. 270. part. 2.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium conſului Illuſtriſſimo Domino me Card. Spinello.
5 Mouebar primo ex decreto Conc. Trid. ſeſſ 24. cap. 14. de reformat. vbi hoc expreſſe prohibetur, & ita quoque pro eiuſdem Concilij confirmatione ſtatuit Pius V. in Bulla, quæ incipit durum nimis, quæ in Bullario reperitur in ordine 106. fol. 1081. & iuxta hanc ſentẽtiam tenui Rota Romana in vna Segnin. vnionis 1. Iuni 1592. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.
6 Verum eſt tamen ſecundum Pariſ. loco cit quod ea conſuetudo videtur approbata ac permiſſa, quæ vult, vt huiuſmodi ſolutiones conuertantur in vſus pios, vt dicitur in d. decreto Concilij, ibi, *vt quæcumque huiuſmodi in vſus pios non conuertuntur*, & ita cenſuit Sacra Congreg. ſuper eodem capite, dummodo non petatur pro pretio, ſecundum Nauar. conſ. 66. de ſimonia.
7 Quare eadem Sacra Congregatio, teſte Pariſ. cit. loco alias damnauit conſuetudinem Eccleſiæ vtinenſ. ſoluendi integros fructus vnius anni canonicatus pro aniuerſario celebrãdo, vt teſtatur ſe vidiſſe ex literis, ſub dat. 23. Auguſti 1591. ſubſcriptis ab Illuſtriſſ. Cardin. Matthæio.
8 Et tempore quo ego Romæ manebam apud Illuſtriſſimum Spinellum Sacra Congregatio declarauit licere eidem Illuſtriſſ. Card. medietatẽ fructuum beneficij illius anni collationis detrahere, ſuppoſita tamen, ac probanda per eundem Illuſtriſſimum conſuetudine immemorabili, & dummodo præfati fructus locis pijs applicentur.

Pro cuius ſanctiſſimæ declarationis corroboratione adducitur doctrina D. Thom. 2.2. quæſt. 100. ad 4. in fin. quem refert Monald. in conſ. 83. vol. 2. vbi dicit hæc verba, Circa collationem beneficiorum ſciendum eſt, quod ſi Epiſcopus antequam alicui beneficium conferat, ob aliquam iuſtam cauſam ordinauerit aliquid ſubtrahendũ de fructibus beneficij conferendi, & in pios vſus expendendum non eſſe illicitum, ſi verò ab eo, cui beneficium confert requiratur aliquid ſibi exhiberi de fructibus illius beneficij, idem eſſet ac ſi aliquod munus ab eo exigeret, & quod non caret vitio ſimoniæ, vt voluit quoque Rodoan. in ſuo tract. de ſimonia num.28. & ſeq. & ante eum Hieron. Zannet. in tractat. de foro conſciẽtiæ, & contentioſo ſub numer. 8. vbi quoque refert eadem verba Diui Thom.

Non

Digitized by Google

9 Non obstant contraria, quia teste Paris. fæ. pius citato loco, facilè diluuntur, quia supradicta omnia sunt derogata per huiusmodi decretum Concilii.

SVMMARIVM.

Impositio primi lapidis ad solum Episcopum spectat.

An impositio primi lapidis in fundatione Ecclesiæ spectet ad Episcopum.

RESOLVT. CCCCXC.

Ponitur in facti contingentia, quod Electi, & Sindici cuiusdam ciuitatis volentes fundare aliquam Ecclesiam sub inuocatione S. Cuthberti nomei, & prætendentes non debere Episcopum in impositione primi lapidis se intromittere, præsertim quia prætendebant eam ab Episcopi iurisdictione eximere: fuit dubitatum, quid iuris. Ego verò dicebam, quòd cùm Episcopus habeat fundatam intentionem super omnibus Ecclesiis tam constructis, quam construendis autem. in capitul. omnes Basilicæ 17. quæstio. 4 capitul. constitutus, capitul. cum venerabilem capitul. cum dilectus. & ibi DD. de relig. dom. consequenter non erat dubitandum quin ad ipsum spectaret primi lapidis impositio. Item dicebam, quòd tex. in cap. nemo de consecr. d. 1. vbi fuerit his verbis: Nemo Ecclesiam ædificet antequam Episcopus ciuitatis veniat, & ibidem Crucē figat, & publicè atrium designet. Vnde cum generaliter loquatur, nec distinguat casus, in quibus Episcopus priuatur hac iurisdictione, proinde non est dubitandum, an hoc fieri possit: vide in §. si quis autem, in authen. de eccles. tit. habetur, Si quis autem voluerit fabricare venerabile Oratorium, aut Monasterium, præcipimus non aliter inchoandam fabricam, nisi locum sanctissimus Episcopus orationem ibi fecerit venerabilem fixerit Crucem, & facit etiam §. illud igitur in auth. de Monachis, vbi verba leguntur. Illud igitur, ante alia dicendum, vt in omni tempore, & in omni terra, ædificare voluerit venerabile Monasteriū, eius licentiam esse hoc agendi, quàm Deo amabilem locorum Episcopum aduocet, & ille manus extendat ad cœlum, & per orationem locum consecret Deo, figens in eo salutis nostræ signum, videlicet, Crucem. Quibus omnibus facientibus tex. in auth. vt nullus fabricet Oratorium §. 1. & glos. in cap. nemo de consecr. vbi habetur, Episcopi esse proprium primarium lapidem ponere, licet hoc possit fieri per alium authoritate eiusdem episcopi, secundùm quod dicit cap. nemo, Sylua in tractat. de benedict. par. 1. quæstio. 6. nu. 9. Calder. cons. 4. de relig. dom. Azorius institution. moral. libro 9. cap. 3. in princ.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest præsente legato de latere ferre insigna Episcopalia.*
2 *Prima ratio est propter prærogatiuam reuerentiæ.*
3 *Secunda ratio est, ne ordo confundatur.*
4 *Patriarchæ non possunt ante se ferre Vexillum Crucis in Vrbe.*

Episcopus præsente Legato de latere an possit benedicere populo, & deferre insignia Episcopalia.

RESOLVT. CDXCI.

1 REspondi non posse deferre vestes, scilicet Mozzettam significantem iurisdictionem illius ordinariam, quia in præsentia maioris de-
2 ponitur potestas reuerentialis minoris. Ratio est quia si alias diceremus, confunderetur rerum omnium ordo, nisi congruus vnicuique locus in honoribus, & muneribus assignaretur, veluti habetur in rub. & nigro, vt dign. ordo ser. lib. 11. in quo potissimum consistit ordo iustitiæ distributiuæ teste Didac. ad reg. cap. peccatum part. 2. relect. §. 7. num. 2. de reg. iur. in 6. Hinc B. Hieronymus excandescit in quendam, qui Diaconus Presbyteris anteferebat, cap. legimus 93. dist. & Abb. in cons. 21. lib. 1. acriter inuehitur in quemdam Archidiaconum, qui prætendebat Vicarium Episcopi præcedere.

3 Secunda ratio, propter prærogatiuam reuerentiæ, & ne in vno corpore videantur duo capita, quasi monstra. Hostiens. in capit. volentes de offic. leg. vbi Abb. num. 4. & Anchar. subdens, quod episcopus licèt in sua ciuitate possit exercere iurisdictionem suam superueniente Legato, non tamen eo præsente poterit solemniter benedicere.

4 Quibus rationibus accedat tex. in cap. antiqua de priuil. vbi Patriarchæ faciunt deferre ante se Vexilllum Crucis, nisi in Vrbe Romana, aut vbicunque Summus Pontifex præsens extiterit, aut eius Legatus vtens insigniis.

Facit quoque dictum Specul. in §. sequitur videre num. 4. de legato, vbi quod Legati de latere sunt maiores, & digniores Legatis natis, & ideo nati non vtuntur suis insignibus, nec exercent officium legationis præsente Legato de latere, Firman. in tractat. de Episcop. lib. 4. par. 1. num. 5. loquens de Episcopo Firmano, qui ex dignitate Episcopatus præ se Crucem ferens, debet illā dimittere præsente Legato de latere insignis vtēte, nam Episcopus debet honorare dictum Legatum, ex vi iuramenti sui, quod præstat in consecra-

Digitized by Google

fidiarium à iure indulgetur in quibusdam casi-
3 bus, præsertim propter infirmitatem incurabilē, cap. 1. 7. q. 1. c. 1. cap. ex parte de cler. ęgrot. vt quia maiore patre temporis infirmetur, iuxta notata in cap. nisi cum pridem. §. alia verò causa de renunc. Caputaq. dec. 91. part. 2. Item propter senectutem. cap. vnic. de cler. ægrot. libro 6. vbi Gemin. num. 5. cap. nihil §. ecce 7. quæst.
4 1. Rebuff. in praxi tiuul. de probation. benef. viuen. impetratione num. 50. Firmian. in tract. de Episcop. lib. 1. quæst. 3. Mandos. in regula 11. q. 5. num. 2. Item propter lepram, cap. de raptoribus,
5 cap. tua nobis de cler. ægrot. cap. qualiter, & cap. sequent. cap. nihil, & cap. sequenti 7.
6 quæst. 1. Item propter dementiam, vel furorem vt in cit. cap. vnic. §. si vero, & ibi communiter DD. de cler. ægrot. lib. 6. Bertach. in tractat. de Episcop. 2. par. lib. 4. num. 24. Nauar. consil. 3.
7 num. 2. de cler. ægrot. Item datur ei coadiutor, qui linguæ officium amiserit, vt in paralitico, c. fin. eod. titul. de cler. egrot. cap. vnic. §. si verò
8 eodem titul. lib. 6. Item propter populi numerositatem auctam, Cæsar. de Grass. dec. vnic. de
9 paroch. Item quando Rector est suspectus, de dilapidatione bonorum ecclesię, Specul. in titul. de inquisition. §. nunc videndum num. 4. & 5. Abb. in cap. venerabili notab. 4. de off. delegat. & in cap. licet Heli. num. 8. de simon. Mandos. in reg. 11. de reuocat. reseruat. q. 5. nu. 6.

10 Qui coadiutor dari non potest, nisi ab Episcopo, cùm sit de reseruatis eidem, nec censetur cōprehensa in generali commissione Vicariatus, sicuti se habet datio coadiutoris Episcopalis, veluti de arduis, & de maioribus Papæ reseruatis, Bero. quæst. 136. num. 4. & d. cap. vnic. §. si autem Anchar. consil. 188. num. 7. qui loquitur in Generali Religionis perpetuo, & idem in cons. 279. Mandos. ad reg. Cancell. q. 5. reg. 11. Ad
11 hæc admonendi sumus, quod coadiutor ali debet de redditibus Ecclesiæ, qui si non sufficiunt Parocho infirmo, & coadiutori simul, prouidebitur in primis Parocho infirmo, deinde in subsidium tenentur parochiani ad alimenta coadiutoris, Anchar. cons. 279. in fin. Abb. in cap. de rectoribus num. 6. de cler. ægrot. & huc pertinet copiosa traditio Thomæ Campegij in tractat de coadiutor. Episcopi. Intellige omnia prædicta
12 in qualibet specie coadiutoriæ, scilicet tam in spiritualibus, quā temporalibus, & tam in coadiutoria data ad tempus, quam cum futura successione, Put. decis. 226. lib. 3. Mandos. prædicta reg. 11. num. 2. & 3. dummodo coadiutor habeat omnes qualitates a iure requisitas in Episcopo, sicut Parocho præficiendo, & de his liquidò constet, vt ex Sac. Concil. Tridentin. sess. 25. cap. 7. quod refert Costa de remed. subsidiar. remed. 113. Gonzalez in citat §. 9. num. 6.

13 Denique notandum, præfatos coadiutores teneri ad residentiam, quemadmodum eorum Rectores, vt declarauit Sacr. Congreg. Concil. super dict. cap. per verba videlicet, *An Cappellani coadiutores Rectorum parochialium instituti auctoritate Apostolica, teneantur ad personalem residentiam, vt Rectores ipsi? Congregatio censuit teneri.*

14

Quemadmodum coadiutus abesse non potest cap. eum qui de præbend. & censuit Sac. Congregat. per verba videlicet, propter deputationem coadiutoris, *Parochus cui datus est coadiutor non poterit abesse à residentia.*

SVMMARIVM.

1 *Oeconomi constitutio vt rectè fiat, quæ concurrere debeant.*
2 *Oeconomi deputatio ad quem spectet.*
3 *Oeconomi officium quid sit, & an teneatur reddere rationem, taxata sibi competente mercede.*

Episcopus quando teneatur deputare Oeconomum.

RESOLVT. CCCCXCV.

1 OEconomi constitutio, vt rectè fiat, quatuor concurrere debent, secundùm Menoch. in cons. 29. volum. 1. quem refert, & sequitur Zecchius in tract. de beneficijs, & pensionibus eccl. cap. 7. num. 6. Primò, quòd fiat deputatio per Episcopum Secundò, quod Ecclesia sit litigiosa, vel vacans. Tertiò, quod Prælatus sit idoneus circa administrationem, taliter quod non differenda collatio, siue institutio. Quartò, quod Oeconomus sit inter religiosas personas.

2 Quæ deputatio ad nullos alios præter Episcopum spectat, cùm, vt dixi, debet eligi ex gremio ecclesiasticarum personarum, cap. indicatum, cap. edoceri de rescript. Specul. in titul. de œconom. in princip. Cucch. libro 3. institut. maior titul. 7. num. 13. Cuius constitutionis ratio est vt impediantur grassationes, & prædationes quæ ab improbis fieri solent in bonis Ecclesiasticis, Thesaur. decis. 131. Franch. March. decis. 90. part. 1. & in dec. 552. Vnde tenetur Epi-
3 scopus, & solet constituere Oeconomum præsertim in beneficio vacante, vel intra quadrimestre nemine adhuc præsentato, vel lite durante inter præsentatos à compatronis, vel inter Episcopum & patronos, qui res Ecclesiæ custodire, & administrare debet, eiusque onera sustinere, donec de Rectore prouideatur, *ex* cōstitutione Concilii in cap. 16. & cap. 18. sess. 24. & probatur in pit. cum vos de officio Ordinar. cum multis aliis per Borgnin. in decis. 11. num. 53. part. Graff. aur. decis. part. 2. lib. 2. cap. 26. num. Porro œconomus, vt dictum est, Ecclesia vacante, vel lite pendente, habet curam, & administrationem bonorum, atque Ecclesiæ tenetur

Digitized by Google

deratione, taxata sibi competente mercede, nec potest impediri a collitigantibus, etiam interposita appellatione ab electione œconomi, d. cap. cum uos, Borgnin. decis. 37. num. 51. & 52. part. 2.

Notabilia in materia Episcoporum.

Episcopi titulares non possunt ordinare subditum alienum, etiam prætextu continuæ commensalitatis suæ sine licentia sui Prælati. Cõ. Trid. sess. 14. c. 2. de reformat.

Episcopali censura cum Papali concurrente, si sublata sit, usu communi interpretari dicitur etiam Episcopalis reseruatio sublata censura, Nauar. in manual. c. 27. num. 261.

Episcopus non debet absque rationabili causa aliquam sine Missa transire, capit. fin. de consecr.

Episcopi titulares non amittunt pensiones ob resignationem, Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 3. q. 1. nu. 10.

Episcopus fornicans, non tenetur Episcopatum circunstantiam confiteri, sed solius voti Ordini sacro annexi, & si non habet Ordinem sacrum, sed tantum sit confirmatus, nondum tamẽ consecratus, simpliciter fornicari dicetur Sanchez. tom. 2. fol. 104. num. 33.

Episcopus in arduis an teneatur adhibere consilium, an consensum Capituli, est difficilis quæstio, Leand. 615. part. 1. diuers. in nouissimis.

Episcopus cum omnia munera gratis exhibere teneatur, in duobus tantùm casibus potest extraordinaria accipere, primus, visitando Ecclesias, & ordines consecrando eas, & tunc pecuniam accipere tantùm potest, sed tantum victualia, etiam si pecuniam esset, aliàs acceptum tenetur integrè restituere duplum Ecclesiæ, à qua accepit, non obstante remissione partis, Mol. de iust. tract. 2. disput. 85.

Episcopus alienus volens conferre Ordines in exempto, non solum debet habere licentiam superioris loci exempti, sed etiam illius Episcopi intra cuius fines locus exemptus est constituti. Sac. Congregatio.

Episcopus alienus non potest à Patriarcha vocari ad subeunda munera Pontificalia in dœcesi eius Episcopi suffraganei, nisi de ipsius licentia. ead. Sac. Congregat.

Episcopus exemptus eligens aliquem Metropolitanum pro Concilio Prouinciali, ligat etiam subditos, simulq; Prælatos exemptos nullius dioœcesis pro Visitationibus, Sac. Congreg.

Episcopus quamuis de re ad suum, vel suorum commodum non spectante, conuocet Capitulũ, tamen in eo vocem habere non dicitur Sacr. Cõgregat. ad cap. 6. de reformat. sess. 25. vers. vota exquirant.

Episcopus visitare potest Confraternitates personarum secularium, in Ecclesijs Regularium exemptorum existentes, non etiam earum cappellas, vel altaria, quæ intra eadem ecclesias consistunt. Sacra Congreg.

Episcopo capto ab infidelibus, vel schismaticis, eius Vicarius non administrat, neque Archipiscopus, sed Capitulum, cap. 2. de supplen. neglig. Prælat. in 6.

Episcopus in causa propriæ Ecclesiæ an possit recusari vt suspectus, concluditur iuxta communem opinionem, quod Episcopus Ecclesiæ suæ allegari possit suspectus in causa. Capyc. d. 137. à num. 1. ad 5.

Episcopus, vt ciuis illius ciuitatis, an habeat intentionem fundatam, vt possit pascere sua animalia in sua dioœcesi: fuit in Regia Camera Summariæ datus terminus in causa tantum, Anna. in singul. 365. incip. Officialis Ioan. Franc. Capiblanc. in pragm. 12. de Baron. num. 12.

Episcopus non potest dare licentiam ad asseruandum sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non parochiali pro adoratione populi, sed requiritur licentia Apostolica, secundum Nouiss. in sua praxi in 2. edit. de anno 1609. c. 110. qui refert ita declarasse Sac. Congreg. Conc. per verba videlicet, *Duo enim petij. Primum, an Episcopus possit concedere Ecclesiæ non parochiali, vt in ea retineatur sanctissimum Sacramentum Eucharistia solum pro adoratione populi, vel requiratur auctoritas Papæ. Secundum præsupposito, quod Episcopus concesserit licentiam asseruandi Sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non parochiali pro adoratione, an possit Episcopus successor dictam licentiam reuocare. Sacra Congregatio respondit infrascriptis verbis ad primum, id non posse concedi ab Ordinario, sed requiri licentiam Sedis Apostolicæ. Ad secũdum respondit, huiusmodi licentiam fuisse nullam, & propterea ei non esse deferẽdum, nec esse necessariam reuocationem, & hæc nota, requiritur itaq; priuilegium Papæ, vt in Regularibus.*

Episcopus non potest dispensare cum monacho ad minores ordines, Bellamera in cap. de gradibus 25. q. 8.

Finis tituli Praxis Episcoporum.

PRA-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede vacante, succedit in omnibus ijs, quæ ad Episcopalem iurisdictionem pertinent. Ampliatur nu. 2.*
3 *Limitatur regula nu. 4. 5. 6. 8. & 9.*
7 *Redditur ratio sextæ limitationis.*

An Vicarius cap. Sede vacante eandem habeat iurisdictionem, quam Vicarius Episcopi.

RESOLVT. CCCCXCVI.

1 PRo huius quæstionis dilucidatione sit pro regula generali, Capitulum, Sede vacante, Ecclesiæ Cathedralis succedere in omnibus his, quæ Episcopalem iurisdictionem concernunt, cap. cum olim, vbi glos. & Doct. de maiorit. & obed. cap. vnic. eodem titul. lib. 6. de qua iurisdictione patet apertè in cap. illa, & cap. fin. ne sede vacante, cap. ad abolendam dè hæret. cap. si Episcopus, & cap. Ecclesiæ de suppl. negl. Præl. libro 6. & in clem. statutum de elect. facit etiam text. in c. cum nullus §. Episcopo, de temp. ord. in 6.

2 Vnde iurisdictio præfati Vicarij dependet ab ipso Capitulo, quod poterit illam limitare cùm ipsa iurisdictio resideat principaliter penes Capitulum, & non transferatur in Vicarium, nisi exercitium illius tantùm, vnde secùndum Guttierez can. quæst. cap. 11. num. 10. potest Capitulum in creatione Vicarij aliqua sibi reseruare, & sequitur Addit. ad sum. Bullar. in verb. Capitulum sede vacante vers. quarto dubitatur.

3 Supra posita regula limitatur nonnullis modis, secundùm Thes. fori ecclesiæ, cap. 10. nu. 8.

4 Limitatur primò in delegationibus collationum beneficiorum, dispensationum, absolutionum, monitorialium, & aliarum gratiarum Apostolicarum, quæ Sede vacante Episcopis, vel Vicarius vicinioribus committuntur, non autem Capitulis, seu Vicarijs Capitularibus.

5 Limitatur secundò in commissionibus causarum, quæ tantummodo Episcopis, seu eorum Vicarijs Generalibus, vel Iudicibus Synodalibus delegantur, cap. statutum de rescript. in 6. & Concil. Tridentin. cap. 10. de reformat. sess. 25. nam Sedę Episcopali vacante, alijs Ordinarijs vicinioribus committuntur.

6 Limitatur tertiò in cognitione causarum Vicario Episcopi delegatarum, quas Vicarius Capitularis exequi non potest, vt post Archidiaconum in tractat. de hæretic. trad. Feder. de Sen. cons. 20. ante num. 1. verfic. suo iure agitur, & cons. 130. in fin. Abb. in d. cap. cum olim nu. 2.

7 Cuius limitationis ratio est, quia Vicarius pitularis non succedit in iurisdictione delega Episcopo Ioan. Andr. quem communiter seq tur DD. in d. capit. ad abolendam Gemin & Franch. in citat. cap. vnico de maiori tat. obedient. lib. 6. Pauin. in tractat. de potestat. c sede vac. part. 1. quæst. 10. Bellam. decis. 166. id Feder. de Sen. cons. 30. Innoc. & Host. in d. c ad abolendam.

8 Limitatur quartò in literis dimissorijs, q licèt de iure communi concedere posset, d. c cum nullus §. Episcopo de tempor. ordin. in fuit tamen per Concil. Trid. illi per annum s lata sub pœna suspensionis, & Capitulo sub p na interdicti, cap. 10. sess. 7. & cap. 10. sessio 23. de reform.

9 Limitatur quintò in collatione beneficiorum quæ conferre non potest, Abb. in d. cap. cum olim num. 2. eod. tit. quia illorum dispositio Episcopo reseruata, cap. vnico §. cum verò n sede vacant. in 6. & hodie Sedi Apostolicæ usq ad diem pacificæ possessionis Episcopatus est r seruata per regulas Clementis Papæ VIII. reg.

Ad extremum notandum, quòd Vicarius C pitularis Sede vacante à Capitulo deputatus, n potest absoluere eum, qui haberet à Papa, vt Episcopo, vel Vicario absoluatur; non enim detur appellatione Vicarij comprehendi Vi rius Capitularis in tali casu, vt testatur G letus in sua Margarita casuum conscient. ver Vicarius.

SVMMARIVM.

1 *Præscribitur tempus Capitulo Sede vacante eligendum Vicarium Capitularem.*
2 *Vicarius debet esse Doctor, vel Licentiatus Ampliatur in Archidiacono, nu. 3.*

De modo eligendi Vicarium à Capitulo.

RESOLVT. CCCCXCVII.

1 EX dispositione Sac. Concil. Tridentin. 24. cap. 16. tenetur Capitulum, Sede va te, infra octo dies post mortem Episcopi elige seu constituere Vicarium, vel constitutum co firmare, alias deputatio illius deuoluitur Metropolitanum, & si ecclesia ipsa Metr politana fuerit, aut exempta tunc antiqui Episcopus ex suffraganeis in Metropoli tan & propinquior in exempta Vicarium i neum constituere potest, vt voluit quoque Fr Leo in suo thes. fori eccl. cap. 10. num. 7. par 1. Quarant. in sum. Bullar. in verb. Capit ul Sedę vacant. num. 1. Emanuel. Sa in apho ri

Confes.

Digitized by Google

Conſ. verb. Vicarius num. 3. Calet. in ſua marg. casum conſcient. eodem verb. Vicar. ſede vac. nu. 5.

2 Item secundùm idem Conc. loco cit. debet conſtare Doctor, vel Licentiatus in iure Canonico, aliàs quantum fieri poterit idoneus; ita Nauar. in conſ. 2. de off. vicar. quem refert Sayr. in Clau. lib. 2. eod. tit. & Henriquez conſ. 90.

Quemadmodum etiam promouendus ad Archidiaconatum, debet etiam eſſe Doctor, vel Licentiatus in Theologia, ſeu iure Canonico, Conc. eadem ſeſſ. cap. 12. de Archidiaconatu tamē, qui non habet actu annexam iuriſdictionem aliquam, legitur huiuſmodi Sacr. Congregatio reſtringere.

Archidiaconus, qui verè cura animarū, quæ prorſus iuriſdictione caret, comprehendi decreto. Conc. ſeſſ. 24. cap. 12. quoad quam Doctoratus ſeu licentiæ in eo requiſitā, non cenſuit non comprehendi.

Quemadmodum Theologalem, Pœnitentiarium, Scholaſtriam obtinens, requiritur quoque eſſe Doctor, ſiue Licentiatus. Conc. Trid. eadem ſeſſ. 24. & ſeſſ. 5. cap. 1. de reform. Quinimo idem Conc. ſeſſ. 24. cap. 12. cit. monet, vt vbi id commodè fieri poteſt, dignitates omnes, & vel ſaltem dimidia pars Canonicatuum in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, non niſi Doctoribus, ſiu Licentiatis in Theologia, ſeu Iure Canonico conferantur de quo late Garc. de benef. part. 7. cap. 7. à nu. 31.

SVMMARIVM.

2 *Capitulo Sede vacante, quod non ſit neceſſe conſtituere Vicarium probatur ex tribus, de quibus nu. 2. 3. & 4.*

3 *Contrarium ſeruatur in praxi.*

An neceſſe ſit Capitulo Sede vacante conſtituere Vicarium.

RESOLVT. CCCCXCVIII.

Videbatur, quod non, ex pluribus.

Primò, quia mortuo Epiſcopo Capitulū ſpirituali, & temporali iuriſdictione ſuccedit, vt Epiſcopus, cap. fin. de ſuppl. neglig. prælat. cap. vnico, de maior. & obedient. in 6. & Rot. deciſ. aur. cap. 15. part. 1. lib. 4. nu. 77. iure communi non tenetur Capitulum conſtituere Vicarium, Sede vacante, ſed per ſe poſſe iuriſdictionem exercere, Fel. in d. c. cùm olim maior. & obed. num. 4.

Secundò, quia ſi Epiſcopus regulariter non poteſt ad conſtituendum Vicarium, ſecundùm Mol. hed. 3. de officio vicar. Put. deciſ. 45. li. Rota diuerſ. in deciſ. 222. part. 2. Iaffre. deciſ. 33. igitur, & Capitulum, Sede Vacante, quod ſuccedit in omnibus, & ipſum Epiſcopum repræſentat, c. is qui cum alijs de maiorit. & obedient.

4 Tertiò, quia ſi Capitulum poteſt adminiſtrare per vnum ex Canonicis per eum electum, igitur, & totum Capitulum poteſt adminiſtrare, ex regula iuris, quod vbi plura conſilia, ibi ſalus, cap. fin. de conſt.

5 Cæterum præfatis minimè refragantibus, cōtrarium eſt hodie in praxi tenendum, vt neceſſe ſit Capitulo cōſtituere Vicarium infra octo dies ex diſpoſitione Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 16. de reform. & iure optimo ſancitum fuit, ſecundum Addit. ad ſum. Bullar. in verb. Capitulum. Sede vac. verſ. verum, quia Primò, propter difficultatem congregandi totum Capitulum, præſertim in his, quæ celeritatem deſiderarent. Secundò, ob contradictionem, ac diſcordiam, quæ oriri poſſet inter ſingulos de Canonicis, cōmodius, & expediens viſum fuit, vt hanc iuriſdictionē, quæ penes ipſum Capitulum reſidet, vni committat, vnumque ad illam exercendam deputet.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Capitularis canonicus, quod debeat præcedere alios canonicos probatur ex tribus medijs, de quibus nu. 2. 3. & 4.*

5 *Contrarium eſt deciſum. & ſeruatur in praxi.*

6 *Redditur ratio deciſionis, & corroboratur ex nonnullis, nu. 8.*

7 *Epiſcopus canonicus debet ſedere in loco canonicorum in actibus capitularibus.*

9 *Datur intellectus ad cap. Statutum, de maiorit. & obed.*

An Vicarius Capituli Sede vacante præcedat Canonicos.

RESOLVT. CCCCXCIX.

1 LOquor quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis, qui interuenit in choro cum canonicali apparatu, vt lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos, & videbatur affirmandum ex pluribus.

2 Tum primò, quia quemadmodum Vicarius Epiſcopi debet eodem modo honorari prout Epiſcopus, cùm idem ſit auditorium vtriuſque cap. 2. de conſuetudine, cap. Romana de appell. in 6. Cardin. in cap. quoniam Abbas in fine oppoſit. 12. de officio delegat. igitur & Vicarius Capituli.

3 Tum ſecundò, quia Vicarius capituli totum capitulum repræſentat, & conſequenter ratione totalis repræſentationis debet ſingulis præcedere, quamuis eſſent antiquiores, ex regula iuris, quod ſubrogatus eſt honorandus ſicut is, in cuius locum ſubrogatur, Fel. in cap. cum olim, il ſecō-

Digitized by Google

do, nu. 1. de maior. & obed. Decius in cap. ſane, il ſecondo, col. 1. in princ. de offic. delegat. Purpurat. in l. 1. num. 631. verſ. non tamen videtur, ff. de off. eius, Card. in clement. 1. nu. 2. col. 2. oppoſ. 6. de off. Vic. & idem honor debetur ſubrogato ſicut principali in actibus, in quibus illum repreſentat, ſecus in alijs, Gabr. de reg. iur. concl. 2. num. 45. verſ. ſecundo limita, Barbat. in cit. cap. ſanè de off. deleg. licèt hoc ceſſet, quando honor eſt debitus tantummodo illi perſonæ, Nauar. in conſ. 8. de maioritate, & hobedient. vbi procurator Abbatis nō habet eundem locum, quem haberet principalis, Gonzalez de alternatiu. gloſ. 5. §. 9. nu. 105.

4 Idem dicimus, quod delegatus ab Epiſcopo ad aliquem actum, puta celebrandi Synodum, vel quid ſimile, omnibus debet præferri, etiam in ſedendo, quia in illo actu ſpecialiter Epiſcopum repreſentat, cap. præcipimus 93. diſtint. Rom. ſing. 340. vti in Inquiſitore, qui concurrens cum Epiſcopo in negotijs Fidei, illi præfertur, Eimeric. in direct. 3. part. quæſtio. 50. num. 3. Carrer. in prax. tit. de hæret. num. 7. Penia in direct. comment. 95. num. 4. & de veriori opinione quicquid alij contradicant Vaſconc. lib. 1. diuerſ. iuris argum. c. 1. nu. 1.

5 Cæterum præfatis minimè refragantibus, cō trarium eſt in praxi tenendum, quæ opinio fundatur præſertim in declaratione Sacrę Congregationis Rituum, in qua cùm fuiſſet dubitatum, an Canonicus Vicarius Capituli deberet præcedere Canonicos, fuit reſolutum negatiuè.

6 Cuius deciſ. ratio, quia in Capitulo non cō ſideratur, vt Vicarius, ſed vt Canonicus, neq; enim eſt dignitas pertinens ad Capitulum, & conſequenter non debet cauſare mutationem loci, Fel. in c. ex literis, in 1. not. ad med. de probat. poſt Roman. in l. ſi verò §. de viro, ff. ſol. matrim. Conſentit Addit. ad Sum. Bullar. in verb. Capitulum Sede vac. nu. 8.

7 Vnde Epiſcopus Canonicus debet ſedere in loco Canonicorum, quando ſumus in actibus Capitularibus, habebit tamen primum locum poſt Decanum, ſeu Præſidem Abb. in c. poſtulaſti nu. 13. de conceſſione præb. debet enim magis honorari propter ſuam dignitatem, quæ eſt inſeparabilis à perſona, l. 1. C. de Cōſulibus lib. 11. Boer. de auctoritate Magni Conſilij nu. 65. Purpur. in l. 1. num. 19. ff. de offic. eius Anna conſ. 122. num. 22. volum. 2. & ita ſeruari dicit de Franch. in deciſ. 138. col. 2. Mandoſ. conſ. 99. num. 13. Menoch. in conſ. 90. num. 75. volum. 10. & fuit per Rotam reſolutum in vna Meluiten. præeminentiarum 27. Februarij 1548. coram Cardin. de Sancta Cruce.

8 Et tandem, quòd præfatus Vicarius Canonicus debeat ſedere in loco proprio ſui Canonicatus, antiquiores non præcedendo, voluerunt Gemin. num. 6. Franch. num. 4. Butr. num. 7. in cap. à collatione de appellat. in 6. Menoch. de arbit. iud. lib. 2. centur. 1. caſu 68. num. 2 & quod non debet attendi illa qualitas dignitis Vicariatus, Frezz. de ſubfeudis lib. 1. ca incip. Alia etiam fuit quæſtio num. 7. Nauar conſ. 2. de off. Vicar. & Sayr. in deciſ. 2. ec tit. & ita quoque fuit per Rot. reſolutum in vi Lucana beneficij 18. Decembris 1579. cora Seraphino.

9 Non obſtat, quòd maior dignitas debet pr cedere, cap. ſtatutum, de maiorit. & obedien quia intelligitur quando dignitas eſt ordina ad illum actum, pro quo tractabatur de pr cedendo, Menoch. in conſ. 51. num. 43. vol. Dec. in conſ. 160.

SVMMARIVM

1 *Sedes Epiſcopalis dicitur vacare donec litere Apoſtolicæ ſunt expeditæ, & præſentatæ Capitulo.*

2 *Reſpondetur contrarijs nu. 3. & 4.*

Poteſtas Vicarij Capitularis quando expirat.

RESOLVT. CCCCC.

REgula iuris, quod cùm quid eſt propter tale, conſideratur illud, propter quod e Auth. multo magis, C. de ſacroſ. eccleſ. l. eum qui. ff. de auro, & arg. leg. quare cum Vicariu de quo verba facimus, poteſtatem habeat de pendentem ab ipſo Capitulo, conſequente ceſſabit, ceſſante poteſtate Capituli, Rebuff. in prax. titul. for. Vic. num. 20. Hoſt. in capitul olim, il primo, de reſtit. ſpoliat. Fel. notabili ter conſ. 40. Vital. in clem. 1. num. 176. de hæ ret. Abb. in cap. qualiter notab. 1. de electione

2 Vnde Sedes Epiſcopalis dicitur vacare, do nec literę Apoſtolicæ Prælati, cuius Sedes va cabat, fuerint expeditæ, & præſentatæ Capitu lo, tex. eſt in extrauagantti iniuncta de electio Rebuff. in prax. tit. de ſim. in reſignatione nu 11. Henriquez conſ. 29. num. 4. Bombin. con 93. num. 4. & ſecundum Gratianum lib. 1. di ſceptation. forenſ. cap. 27. non ſufficeret fuiſſ promotum ad aliam Eccleſiam, ſi litere non eſ ſent expeditæ, & ſecundùm Addit. ad ſum Bul lar. in verb. Capitulum num. 13. poteſt Vica rius Capitularis exercitium continuare, done nouus Prælatus adeptus fuerit poſſemouem allegat Pauin. de pot. Cap. ſede vac. quæſtio 10. num. 19.

2 Non obſtat, quod de iure communi Sede Epiſcopalis deſinat vacare per prouiſionem fa ctam à Sede Apoſtolica, ita vt Prælatus ſtatim acquirat iuriſdictionis exercitium per dicta prouiſionem, ante quam ſit capta poſſeſſio, it vt ſit etiam licita collatio beneficiorum, gloſ com-

Digitized by Google

communiter approbata in cap. penultim. vers. collatio de præbend. in 6. Couarr. var. resol. libro 3. cap. 16. num. 1. Abb. in cap. trasmissam num. 2. & 3. de elect. vbi testatur etiam de communi Fel. in cap. ne Dei, num. 2. vers. 4. de simon. Franch. in cap. eum, qui §. insuper num. 6. de præb. in 6. Gemin. in cap. si electio num. 6. de elect. in 6. Sylua de benef. quæstio. 40. par. 3. & Rot. diuers. decis. 182. num. 3. par. 2.

Quia respondetur, quòd hodie non solum requiritur prouisio, sed etiam expeditio literarum, & transportatio, ostensio, & præsentatio per d. extranag. iunctæ de elect. & ita fuit dictum in decis. Rotæ Rom. in vna Burgentin. canonicatus 3. Iunij 1583. coram Illustrissimo Cancellotto, vbi declaratur valida collatio facta per Capitulum, non vocato Episcopo iam promoto, non tamen præsentatis literis expeditionis, cum adhuc dicatur vacatio, quamuis si non vacaret, opus esset Episcopum requirere pro huiusmodi collatione facienda.

4 Tandem non obstat, quod voluit Paris. de resignation. lib. 7. quæst. 23. vbi tenet cessare vacationem per prouisionem antequam capiatur possessio, prout testatur ita fuisse resolutũ per Rot. Rom. in vna Burgen. Canonicatus 28. Ianuarij 1583. coram Gipsio, quia à dicta decisione fuit recessum 3. Iunij eiusdem anni 1583. in eadem causa, quemadmodum etiam notat Gonzalez ad regulam 8. Cancellariæ glos. 15. §. 2. num. 88.

Ex quibus omnibus, Gonzalez loco citat. refert, fuisse conclusum validam fuisse quandam collationem Canonicatus in mense Ordinario vacantis, factam à Capitulo Burgen. spreto Episcopo iam promoto, & habente expeditas literas suæ prouisionis, qui tamen nondum illas ostenderat, nec præsentauerat, quamuis alias D. Episcopus simultaneam haberet collationẽ cum Capitulo, quia cum adhuc duraret vacatio dictæ ecclesiæ, potuit collatio fieri à solo Capitulo sine vlla citatione, requisitione, aut intercentione Episcopi promoti, iuxta text. in cap. 1. ne Sede vac. lib. 6.

Item secundùm eundem loc. cit. habetur similis casus de prouisione vnius Canonicatus Cordub. à solo Capitulo, facta Sede vacante post literarum expeditionem, ante tamen præsentationem illarum, de cuius præsentationis tribus fuit consultus, ac respondit, validam esse, ex supradictis, & consequenter esse nullã, secũdùm prouisionem ad fauorẽ diuersæ psone postmodum factam de eodem Canonicatu insinuat ab Episcopo, & Capitulo credente primã collationem nullam per id, quod scripserat Paris. vbi supra.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Capituli potest substituere, probatur nu. 2. & 3.*
4 *Distinguitur conclusio nu. 5. & 6.*

An Vicarius Capituli possit substituere Vicarium.

RESOLVT. CCCCCI.

1 VIdetur prima facie negandum ex duobus
2 Primò, quia facultas substituendi nemini in dubio concessa præsumitur, arg. tex. in cap. 1. de procurat. in 6. Bald. cons. 123. vol. 1. Artham. cons. 39. Thominger. consil. 60. & seq. Henriquez cons. 4. nu. 5. & 6.

3 Secundò, quia tex. in cap. clericos de offic. Vicar. disponit, quòd Vicarius non potest substituere Vicarium, vnde in cap. extirpandæ §. quia verè de præbend. disponitur, quod Prælati ecclesiarum, in quibus curam animarum habent, vel aliam dignitatem, in propria persona deseruire debent ecclesiæ, & non substituere sibi Vicarium, & ita etiam tenet Ruin. consil. 39. vol. 4. num. 1. Roland. cons. 280. vol. 2.

4 Cæterum præfatis minimè refragantibus, in hoc articulo distinguendum est, quod aut habet in mandato substi tuendi facultatem, aut non.

5 Primo casu virtute præfatæ facultatis potest substituere, secundum Rebuff. in praxi tit. forma Vicariatus, num. 79. Rota decis. 14. de off. Vic. in nouis, Put. dec. 487. lib. 2. Seraphinus decis. 1033. part. 2. Rota diuers. decis. 159. libro 3. & fuit dictum in eadem Rot. Romana in vna Oriolen. beneficiorum, 9. Iunij 1593. coram Illustrissimo Seraphino.

6 Secundo casu, cùm substituendi facultate careat, non est dubitandum quin substituere non possit, secundùm Paris. in cons. 80. numer. 15. vol. 4. Put. decis. 168. lib. 1. & Seraphin. loc. cit. & in supradictis casibus non conceditur præfata facultas, nisi ad modicum tempus, & ex magna causa, & non nimis frequenter, secundum Hostiens. in d. capit. clericos, de offic. Vicar. Zabarell. in clementin. vnic. quæst. 19. eodem titul. Sbrozz. de Vicar. Episcopi lib. 2. quæstio. 66. Pauin. part. 2. q. 10. Seraph. cit. dec.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum substituendo secundum Vicarium, non videtur à primo recessisse.*
2 *Contrarium est verum.*
3 *Redditur ratio conclusionis: limitatur tamen, & declaratur nu. 4. & 5.*

Digitized by Google

An Capitulum constituens secundum Vicarium, censeatur primum reuocare.

RESOLVT. CCCCCII.

1 VIdetur, quòd non censetur à primo recessisse, ex regula iuris, quod in dubio nō præsumitur voluntatis mutatio, l. eum, qui ff. de probationib. Bal.cons. 29. num.3. & in cōsil. 5. nu. 5. & seq. vol. 1. Alex. cons. 122.vol. 2.Bulcult. cons.91.nu.12.

2 Cæterum,contrarium est habendum in praxi, & ita tenuit Rota Romana in vna Oriolen. beneficiorum 21. Maij 1593. coram Seraphino, vt patet in eius decis.1026. part. 2. & dec. 1033.ead.part.2. & ita quoq;procedit in cōstitutione primi procuratoris, qui reuocatus censetur per commissionem factam secundo, leg.si quis §. fin. ff. de procuratoribus, latè Iason.in l. pacta nouissima, in 2.col.in princ.C.de pact. Butr.& reliqui communiter in cap. si duobus eod.titul. de procurat. in 6. Azeued. in l. 24. tit.5. partita 3. Gonzalez glos. 5.§.3.num.67. & refert iudicatum Lanfranch.Balb.in dec. 29. prout pariter decisum in Rota scribit Verall.in decis. 333.part.2.

3 Cuius conclusionis ratio reddi poterit,ex regula iuris prioribus derogari per posteriora, cap. 1. de constitutionibus in 6.& latissimè Iason & reliqui in cit. l.pacta nouissima, C. de pact. & in l.si in legatis,§. fin.ff.de leg.1.

Suprapositam principalem conclusionem limita, ac declara dupliciter.

4 Primò, quando prima nominatio, seu constitutio Vicarij esset specialis, & secunda generalis, vt decisum refert Card. Put.in dec.167. libro 3. Fabius in decis.222.Ant. Faber in decis. 3.C.de procurat.& Gonzalez.loc.cit.

5 Secundò, limita, quando constat, & euidenter apparet de contraria voluntate constituentis, Gemin. in cap.licet de off. Vicar. in 6.Rebuff. de forma Vicariat. nu.205.DD. communiter in cap. 1. eod. titul.in 6.Card. Put.in decis.168. lib. 1.& Seraph. cit.decis.

SVMMARIVM.

1 *Per mortem Vicarij substituentis expirat potestas substituti.*

An per mortem Vicarij Capitularis substituentis, expiret potestas Vicarij substituti.

RESOLVT. CCCCCIII.

1 ARchidiac. in cap. quamuis de off. deleg. in 6. quem refert Cappell. Tholos. in decis. 369. tenuit, quod per mortem Vicarij substituentis expiret potestas substituti.

Cuius opinio corroboratur à simili, de eo quod dicitur de mandato procuratoris, quo mandantis morte finitur.l. mandatum, cum similibus C. mand. quemadmodum etiam per mortem delegantis expirat delegatio, capitul. licet, cap. gratum, & capitul. relatum de officio deleg.

Verùm applicando terminum mandati procuratoris potestati traditæ à Capitulo eius Vicario, dico, quòd si Vicarius nullam habuisse substituendi facultatē,nō posset substituere:tamē si habuisset,& substituisset, tunc per mortē eius nō extinguitur potestas substituti,& ratio est,quia huiusmodi substitutio cēsetur facta ab ipso Capitulo, ministerio tamen substituentis & ita fuisse in Rota resolutum patet in decisio 218. & facit text. in l. item eorum §. decuriones ff. quod cuiusque vniuersit. nom. arg.capit.mulieres de sent. excommun.& substitutus Vicarij habentis potestatem substituendi,non capit auctoritatem à Vicario, sed ab Episcopo, Sbroz. in tractat. de Vicar. Episcopi libro 2. q.92. num.3.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Capitularis, quod teneatur stare syndicatui, probatur tribus rationibus, de quibus nu.2.3.& 4.*

An Vicarius Capitularis tenetur dare sindicatum.

RESOLVT. CCCCCIV.

1 RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua est multiplex.

2 Prima quia regula iuris est, quemlibet aliena negotia gerentem teneri reddere suæ administrationis rationem, vt probat tex. in l. vnic. & latè Bal. in l. fin. C. de negot. gestis,& in cōsilio 9. num. 3. Alex. in consil.17. vol. 1. quod procedit etiam in matre administrante negotia sui filij, l. oleo, vbi DD. communiter C. de vsur. Gratian. in decis.180.

3 Secunda, quia text. in l. 1. C.vt omnes iudices, tam ciuiles quam criminales, disposuit, quòd omnes iudices, tam ciniles, quam criminales post eorum admiuistrationis tempus,per spatium 50. dierum debent ibidem permanere ad effectum reddendi sindicatum, & ita voluit quoque Iaffred. Balb. in decis. 391.& 474.quo loci limitat d.l.1.

4 Tertiò, quia per Concil. Tridentin. sess.24. de reformat. cap. 16. fuit sancitum, Vicarium Capituli Sede vacante, teneri stare syndicatui, & consequenter reddere rationem administrationis nouo Episcopo, vt patet his verbis. Episcopus

Digitized by Google

scopus verò ad eandem ecclesiam vacantem promotus eis, quæ ad eum spectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuscunque Officialibus, & administratoribus, qui Sede vacante fuerunt à Capitulo, vel ab alijs in eius locum constituti, etiam fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis administrationis, aut cuiuscunque eorum muneris, possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint, etiam si prædicti Officiales, redditis rationibus, a Capitulo vel deputatis ab eodem absolutionem, aut liberationem, obtinuerint, eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerūt, rationem reddere, sed quid in Vicario Episcopi vide Addit. ad sum. bullar. in verb. capitulum sede vac. nu. 14. Prax. Archiepisc. cap. 71.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Capitularis non potest ad libitum Capituli reuocari absq; legitimis causis, de quibus nu. 2. & 3.*
4 *Contrarium seruatur in praxi.*

An *Vicarius* Capitularis possit ad libitum eiusdem Capituli reuocari.

RESOLVT. CCCCCV.

1 IN facti contingentia respondi negatiuè, & ratio est, quia reuocare aliquem ab officio est maxima pœna, l. 2. vbi latè Iaſ. ff. de offic. procur. Cæsaris, & grauiorem esse primi generis pœnarum voluerunt Bald. in cons. 339. vol. 2. Burs. in consil. 17. num. 3. & in cons. 24. num. 6. & seq. vol. 1. Beret. cons. 31. num. 4. Alciat. cons. 99. num. 5. & pœna priuationis non infligitur, præterquam in casibus à iure expressis, glos. not. & communiter recepta in cap. fin. de iurepatronat. Alex. in l. fin. in fine ff. de in ius voc. & in cons. 16. volum. 1. Paris. cons. 104. num. 8. volum. 4. Cassad. in dec. 5. num. 3. super regulis, Seraphin. in decis. 1356. & fuit in Rota resolutum in vna Romana Cialium de Maximis, 20. Februarij 1576. coram eodem, vt patet in eius dec. 286.

Supradictis accedat, quòd Vicarius constitui solet ad beneplacitum, & consequenter censetur perpetuus ad tex. in l. iurisperitus, & quod ibi notatur ff. de excusat. tutor. Bartolus in l. qui tenetesimis in 1. colun. in princ. ff. de verborum obligationis], vnde non potest reuocari absque causa, latè Capyc. in decis. 116. & 136. & Mastrill. in decisio. Rotæ Siciliæ 188. & hoc esse generale, vt absque causa reuocari non possit, tenuit Panormitan. communiter receptus in cap. 1. de clerico ægrotante. Felin. in cap. venerabilis, numer. 3. de exceptionibus, & in consil. 17. numer. 2. Menoch. in consil. 16. num. 3. & seq. volum. 1. licèt limitari in Papa testatur Serphin. in dec. 254.

2 Et inter legitimas causas, secundum Addit. ad sum. Bullar. loco superius cit. dubio 3. connumerantur prima, quando appareret insufficiens in exercitio illius officij allegat text. in capitul. quamuis triste 7. quæstio. 1. Boer. in dec. 149. quibus addo Bartol. in consil. 122. volum. 2. Gallin. consil. 193. num. 3. Bomin. consil. 29. num. 4. Menoch. in addit. ad lib. 1. de arbitr. iud. q. 55. nu. 29.

3 Secunda causa est, quando in officio Vicariatus esset negligens, argumen. text. in l. mancipia C. de seruis fugit. l. si quos, Cod. de officio Præfecti Prætor. glos. communiter recepta in capit. grandi de supplen. neglig. Prælatorum lib. 6. Guid. Pap. in decis. 281. & quanta esse debet præfata negligentia, & quomodo erit probanda, fuit in Rota resolutum in vna Calaguritana iuris ingrediendi 27. Februarij 1580. coram Seraphino.

4 Verùm quidquid sit ex supradictis, contrarium est tenendum in praxi, vt scilicet possit Vicarius Capitularis ad libitum Capituli amoueri, tenetur tamen Capitulum alium Vicarium intra octo dies constituere, alias ius deputandi ad Metropolitanum deuoluitur, & si ipsa fuerit metropolitana, ad antiquiorem Episcopum deuoluitur, vt declarasse sacram Congregationem Concilij testatur Galet. in sua margarita casuum conscient. verbo Vicarius numer. 3. Aduerte tamen, quòd Sacra Congregatio Episcoporum & Regularium fertur contrarium rescripsisse.

Notabilia in materia Vicarij constituti à Capitulo Sede vacante.

PRimo, pendente termino octo dierum, infra quem debet eligi Vicarius à Capitulo, Sede vacante, totum Capitulum administrare debet, Addit. ad sum. Bull. in verb. Capitulum.

Secundò, quando adest discrepantia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur, tunc magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet, cæteris remotis, vt declarauit Sacra Congregatio. Tertiò, quando allegatur ex aliqua causa suspectus Vicarius à Capitulo deputatus, tunc recurrendum est ad Capitulum, ipsumque potest eligere arbitros ad cognoscendum de causis suspitionum, quæ præponuntur eo scilicet modo, quo Episcopus potuisset, & ita Sacra Congregatio censuit, quod si causæ suspitionis militauerint in eo casu, arbitror posse Capitulum illas causas à Vicario auferre, & alteri committere.

Digitized by Google

4 Capitulum non tenetur de necessitate eligere personam de gremio ipsius Capituli, bene verũ, quod si adesset idoneus, cæteris paribus, esset prę ferendus, ex declaratione Sacræ Congregationis, quæ etiam voluit irritam esse electionem Vicarij nõ Doctoris, quando haberi potest Doctor. Item, quod si Episcopus demortuus reliquerit Vicarium non Doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, sed alium, qui sit Doctor elige re: Et si in Capitulo nullus ex Canonicis adesset Doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex i sis, simul eidem potest deputari Consultor, constitutione Leonis X incip. Regimini vniu salis Ecclesiæ, fol. 188. in Bull. vbi inter alia dispositum, quòd iudices à Sede Apostolica d putati, si in altero iurium graduati non fueri assessorem partibus non suspectum, ab ipsis par bus, vel earum altera requisiti, assumere, & secu dùm eius relationem iudicare teneantur.

Finis tituli Praxis Vicariatus Cap. Sede vacante.

PRAXIS PAROCHORVM.

SVMMARIVM.

1 *Presbyter qui administrauit Sacramenta pro Paroobo carcerato, pro eo tempore debet emolumentum retinere, pro quo obsequium suũ commodauit, & nu. 2.*

3 *Respondetur obiectioni, quæ se habet quod nemo est priuandus redditibus sui beneficij.*

4 *Infirmitas non est priuilegiata quoad salarij cõ sequutionem, quando illud est debitum alicui ratione suæ personæ.*

Presbyter ministrans Sacramenta pro Parocho carcerato, consequitur emolumenta ipsius Parochi, & licita erit ei retentio eelemosinarum sibi factarum.

RESOLVT. CCCCCVI.

1 IN casu mihi proposito respondi affirmatiuè ex ratione naturali, de qua per Aristot. libro 1. Æthic. Iustum est, vt illi consequantur pręmium, qui pro tempore suum commodasse reperiuntur obsequium, vt ex Gregorio Papa legitur in can. charitatem 12. q. 2. quod & indiuiduo probari vidimus ex Sacrosancta traditione Apostoli Diui Pauli ad Corinthios Epist. 1. cap. 9. ibi nescitis, quoniam, qui in Sacrario operãtur, quę de Sacrario sunt edũt; & qui Altari deseruiunt, de Altari participant.

2 Ad idem facit dispositio cap. de Rectoribus, extra de clerico ægrotan. vel debilitato, vbi colligitur ad litteram, quod quando Rector est infirmus, licet excusetur ab eo munere personali, quod corpore implendum est, iuxta l. 1. & ibi glos. C. qui morb. se excus. lib. 10. Attamen ei dandus est coadiutor, qui curam animarum habebit, qui proinde de facultatibus Ecclesiæ prouisionem habere debet, vnde viuat, quod etiam probat Abb. ibi nu. 5.

3 Nec obstat, si dicatur infirmum non esse pr uandum redditibus sui beneficij, iuxta doctr in cap. 1. de clerico ægrot. vel debilitato, & c. vni §. qui vero, de cler. non resid. in 6. quia clericu infirmus intelligitur quodammodo Ecclesiæ in seruire, vt doctè non minusque subtiliter monet & probat Moneta in tractaru de distributionib quotid. part. 2. q. 6.

Quia multiplici responsione tollitur obiectio prætertim, quia supponitur in facto, quod ille Rector non sit titularis, sed mercenarius, condu ctus, scilicet per modum prouisionis in Recto rem, quare potest dici, quod sicuti casus contin gens in personam illius, qui locauit operas suas liberat conductorem à præstatione mercedis, l si vno, §. item cum à quodam. ff. locati, & con duct. ita merces debita pro operibus præstitis operarium sequi debet.

4 Hinc ad cõfirmationẽ distinctionis, bene dici mus, quod infirmitas non est priuilegiata quoad salarij consequutionem, quando illud est debiti alicui ratione personæ suæ dumtaxat, licet secu quando datur etiam contemplatione aliorum vt quando datur clericis, seu Canonicis collegia tis, & in istis terminis loquuntur iura in contra rium allegata, videlicet capitul. vnic. §. qui ve ro de cler. non resident lib. 6. capit. 1. de cleri ægrot. vel debilitat.

SVMMARIVM.

1 *Parochus qui fecit fidem de sollemnizatione m trimonij, si postea matrimonium illud non reperiatur sollemnizatum, non est de falsi puniendus.*

2 *Contrarium fuit decisum, quod scilicet sit ini tiatus de crimine falsi.*

3 *Respondetur contrarijs.*

An

Digitized by Google

An Parochus, qui fecit fidem se solemnizasse matrimonium inter quasdam personas, referendo se ad librum matrimoniorum, si post aliquod temporis spatium fecerit aliam fidē, & perquisito libro matrimoniorum, non reperire solemnizationem prædictam sit puniendus de falso?

RESOLVT. CCCCCVII.

CApto, & carcerato supradicto Parocho in Cur. Archiepisc. pro causa, de qua supra in simil. & elapso termino ad faciendas defensiones; ac compilato processu fuit dubitatum, quæ pœna veniret plectendus, & præcipuè an esset puniendus pœna falsi, propter dictam contumaciam.

Pro excusatione dicti Parochi dicebatur, quod ipse semper retulit se ad librum matrimoniorum, & proinde eius attestatio non faciebat fidem pro, vel contra, nisi quatenus reperiebatur in libro. Vnde sequitur regula iuris, quod relatum est in referente l. asse toto ff. de hæred. inst. hanc Bald. in consil. 24. vol. 1. post Iaſ. in §. adspiciamus de act. & esse in referente cum omnibus qualitatibus, & conditionibus, voluit text. in l. item labeo, ff. de arbitris; non poterat igitur agi de falso, quatenus dictum matrimonium non reperiatur in libro, quia multis causis potuit contingere, quod dictum matrimonium in præfato libro absque culpa ipsius Parochi non reperiatur.

2 Cæterum supradictis minime obstantibus contrarium fuit dictum, scilicet præfatum Parochū fuisse indiciatum crimine falsi, & propterea torquendum, prout realiter fuit tortus, & quia nil confessus fuit, & cum indicia essent grauiora cōtra ipsum, fuit suspensus à cura per quinquennium.

3 *Non obstant* contraria, quia procedunt vbi dubium præsumitur, quod non est in hoc casu, & maxime, quod in dubio non præsumatur regulariter Bald. in l. cum rem alienam col. fin. C. de leg. per legem magnam C. de contrahen. & com. stipul. & Guid. Pap. decis. 127. in Camer. testamenti num. 4. & ratio est, quia memoria non est futurorum, nec præsentium, Aristot. lib. de memoria, & reminiscentia, sed præteritorum tantum, vnde sensus est præsentium, spes futurorum, memoria præteritorum.

SVMMARIVM.

Ecclesia parochialis habet intentionem fundatam super primitijs, & decimis fructuum, quæ colliguntur intra fines parochiæ. Amplia nu. 2. 3. & 4.

Parochialis Ecclesia de iure communi habet intentionem fundatam super primitijs, & decimis omnium fructuum.

RESOLVT. CCCCCVIII.

IN vna decimarum pendente in Curia Archiepiscopal. per viam appellationis, fuit dictum Parochialem Ecclesiam habere intentionem fundatam de iure communi super primitijs, & decimis fructuum, qui colliguntur intra fines parochiæ, DD. in cap. fin. de paroch & in capit. cum contingat de decim. Put. dec. 371. lib. 1. latè Card. cons. 26. num. 4. & seq. adeò vt ipsi decima sit persoluenda de omnibus dictis fructibus licitè acquisitis: cap. nuncios, & ibi glos. cap. non est, vbi Abb. in 2. notab. de decim. & absq; aliqua diminutione, vel detractione, cap. cum homines, c. nō est in fine de decim. Mohed. dec. 69. Rebuff. in tract. de decim. q. 11. nu. 3. Item quamuis prædium decimatorium duplicem fructum producat in anno.

2 Amplia primo, & si species fructuum, vel plātationis sit mutata industria hominis, quod propterea non cesset obligatio soluendi decimam de illis, sicut prius soluebatur de alijs probat text. in cap. cum in tua, vbi Butr. nu. 2. in fin. & nu. 5. vers. vnde dicit, &c. Abb. nu. 3. & alij communiter de decim. & Rota tenuit in pluribus causis, nempe in Calaguritana decimarum 30. Ianuarij 1562. coram Caputaq. & in Conchen. decimarum 1. Iunij, & 16. Decembris 1591. coram Pamphilio.

3 Amplia secundo, vt quamuis Vicarius perpetuus videatur habere curam animarum cap. extirpandæ §. qui vero de præbend. & etiam super decimis videatur habere fundatam intentionem ad glos. in verb. necessitas in cap. exposuisti eod. titul. & Card. in clem. vn. q. 9. vers. oppono ad hanc solutionem eod. tit. & in c. 1. col. 17. eodem tamen cum omnes fructus spectent ad verum Rectorem ideo Vicarius etiam perpetuus tantum congruam debeat habere portionem ad c. extirpandæ. §. qui vero, & ibi per Abb. in vers. nota ibi, congruentem, de præben. etiam respectu decimarum ad not. per Imol. in clem. 1. col. vltim. vers. vlterius quærit, & ibi per Card. col. 4. vers. 15. quæritur de iurepatron. quod probatur in d. c. extirpādæ in princ. & in c. 1. iuncta glos. de præbend. in 6. vbi quia super decimis assignata fuerat parua portio non sufficiens Vicario, Iura volunt ei esse assignandam congruentem.

4 Amplia tertio, vt Parochus possit petere etiā decimas præteritas, Archidiac. post antiquiores, quos citat in c. si quis laicus num. 4. vers. ab alio possessore 16. q. 1. Host. in cap. pastoralis col. pen. nu. 11. Super verb. alienari posse de decim. sequūtur ibi Io. Andr. col. 2. nu. 6. super verb. cū onere Anch. col. 2. n. 8. vers. sed an res ipsa, Butrius col. 2. nu.

Digitized by Google

2. nu. 12. verſ. an prędia alienata, & Panorm. col. 2. nu. 5. verſ. ſed quæro vbi teſtis eſt, ita communi ter teneri, eandem videtur etiam firmaſſe conſuetudo, Feder. de Sen. conſ. 81.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Trmpus non eſt modus inducendæ obligationis.*
3 *Contrarium tenet Author.*
4 *Præſtatio triennalis ſufficit ad inducendam obligationem in futurum.*
5 *Reſpondetur tex. in l. ſi certis annis C. de pacti.*

An Parochus, cui conſuetum eſt fieri elemoſinam à ſuis filianis, poſſit pro ea obtinenda agere.

RESOLVT. CCCCCIX.

1 SVpponatur in facto, quod in quodam oppido erat conſuetum homines illius, ſingulis annis ſoluere nomine elemoſynæ, *vulgò far l'offerta al Parochiano*. Vnde cum defeciſsēt per aliquod temporis ſpatium à ſolutione prædicta, quare conſultus a ſupradicto Parocho, an potuiſſet agere contra Parochianos, vt in futurum dictam elemoſynam præſtent, reſpondi dubium mihi facere
2 tex. in l. obligationum. ff. de act. & oblig. vbi tempus non eſt modus inducendæ obligationis.
3 Cæterū hoc non obſtante contrarium dixi eſſe de iure verius motus ex vi inueteratæ cōſuetudines ſoluendi dictam elemoſynam, ſtat enim iuris diſpoſitio, vt huiuſmodi laudabiles conſuetudines obſeruentur, c. ad apoſtolicam de ſimon. & in terminis elemoſinæ conſuetæ, tradit Bartol. in l. priuilegia nu. 2. verſ. ex 3. particula C. de ſacroſ. eccleſ. Franc. Marcus Delph. dec. 213. par. 2. ad cuius præſtationem videtur dicta Vniuerſitas Iudicis officio cogenda, Vran. conſ. 10. lib. 2. nu. 16. non autem iure ordinariæ actionis, quo caſu intelligendus eſt Menoch. lib. 2. de arbit. iudic. caſu 160. nu. 9. adde Caualc. dec. 27. nu. 33. verſ. ſecus ſi ius par. 1. Donatio enim pia multo tempore continuata inducit obligationē in futurum, Felin. in c. veniens nu. 3. de pac. idem in d. cap. ad Apoſtolicam nu. 4. Oſaſc. dec. 99. nu. 44. in qua tenemur perſeuerare ratioue diuturnę præſtationis, Butr. in rub. de Paroch. in fi. Abb. ibidem in fin. Card. in d. rubr. num. 3. idem Abb. in cap. penultim. col. 2. verſ. in ea gloſ. de ſepult. Socin. in tractat. de oblation. in 3. libr. verſ. ſexto quæro, Alex. conſ. 123. nu. 1. vol. 5. Couar. lib. 1. var. reſolut. c. 17. n. 3. & ratio eſt, quia ex tali præſtatione conſueta præſumitur, quod præceſſerit iuxta cauſa, Alex. d. conſ. 123. num. 5. & animus obligandi, Oſaſc. dec. 99. nu. 19. quas ideo elemoſinas cōſuetas nec ſtatuto tolli poſſe, in terminis tradit Bart. in d. l. priuilegia num. 3. Abb. in cap. penultim. in fine de ſepult. Felin. in cap. eccleſia S. Mariæ num. 97. & in cap. cum M. num. 2 de conſtit.
4 Supradictis addo text. in l. 1. C. de fideicomm vbi ſufficit præſtatio triennalis ad inducenda obligationem in futurum, ſequitur Bart. in l. fi ff. ad l. Syllanianum, Caſtr. in l. bona fides, ff. d poſiti.
5 Non obſtat text. in l. ſi certis annis C. de pa vbi præſtatio tēporalis non eſt modus inducen obligationis, quia reſpondetur, quod ibi loqu tur de modo validandi obligationem; & ita nc obſtabit tex. in l. cum de in rem verſ. ff. de vſur.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Parochianus illius parochiæ eſt, in qua dom ſua aditum habet, redditur ratio nu. 3.*
4 *Domus, quæ habet duas portas in diuerſis p ar chijs, de ea parochia iudicatur in qua re ſid porta principalis, & aditus magis freq uen tatus.*
5 *Quid ſi in illa domo ſit aditus à parte ant eri ri, & a parte poſteriori, & viciſſim ingr ed tur quandoque ab anteriori, quandoq ue poſteriori.*

Habitans in confinio duarum eccleſiarum parochialium, an cenſeatur Parochianus vtriuſque, vel vnius tantum.

RESOLVT. CCCCCX.

1 SVpponatur in facto, quod quidam poſſideba domum, quæ ex vna parte erat de parochi Sancti Martini, & ex alia Sanctæ Mariæ quare fuit dubitatum, cuius parochianus erit h bitans in illa domo, & fuit reſolutum eſſe illius
2 ex qua domus aditum habet ex notab. doctrin Bart. in l. fin. num. 6. in fin. ff. de damn. infect. cu
3 ius ratio eſt, quia ex aditu iudicatur de domo cui cedat l. ei cui ædes. ff. de leg. 3. Bald. conſ. 6 num. 5. vol. 1. de Pont. dec. 35. Villagut dec. 3 & ſecundum Bartol. in l. prædij. §. qui domu
4 ff. de leg. 3. domus quæ habet duas portas in diue ſis parochis iudicatur de ea parochia, in qua re ſidet porta principalis, & aditus magis frequen tatus, vt latè per Felin. in cap. omnes de maiori & obed. vnde Bartol. in l. 1. ff. ad municipalem dicit, quod ſi aditus eſt a parte anteriori in d
5 mo, & à parte poſteriori, & viciſſim ingreditur quandoque ab anteriori, quandoque á poſteriori nihilominus dicat Parochianus Cappellæ à parte anteriori ex eo, quod illa pars cenſetur nobilior, & vbi eſt pars nobilior, cenſetur eſſe totum l. cum in diuerſi ff. de relig. & ſumpt. fun.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

Facti species.

Diuus de reductione pensionis debet probare beneficium non esse sufficiens, redditur ratio num.4.

Quid si beneficiatus dictæ pensioni non consentiat.

Quæ sint onera deducenda in reductione pensionis, & nu.6.& 7.

In reductione pensionis ecclesiæ parochialis, quæ onera deduci debent, vt ducati centum remaneant liberi pro Rectore.

RESOLVT. GCCCCXI.

Cum fuisset imposita pensio ab Illustrissim. Cardinal. Spinello super quadam Ecclesia parochiali vulgò *di Fratta piccola*, diœcesis Senogal. in mei fauorem, & ab eodem parocho possessionem obtinm dicti Illustriss. instatum esset pro reductione eiusdem pensionis, asserens ex dicta parochiali sibi non peruenire centum ducat. iuxta formam Concilij, fuit dubitatum, quæ onera venirent deducenda quoad hunc effectum; & in primis dicebam onus probandi valere beneficij ad effectum cognoscendi, an pensio imposita subsistere possit, vel ne, probari debet per eum, qui vult pensionem impugnare, si ipse impositioni pensionis consentit, secus, si non consensit, quia probandi onus pensionario incumbit, Guid. Pap. decis. 245. cum aliis additis in vna Valentina pensionis de anno 1586. coram Robusterio, & ratio est, quia præsumitur de iure communi habet intentionem fundatam, quod Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Inter onera vero; quæ deducenda veniunt videlicet.

Primo, expensæ, quæ deseruiunt pro vno clerico Veral. in decis. 328. part. 3. ratio, quia habens curam populi debet habere clericum, qui ei seruiat, & ipsum iuuet, igitur quod necessarium est pro clerico onus est, deducendum, hoc enim est imo de plebanum sine ministro in sacrificio missæ, & alijs, sine quibus ministrare Sacramẽta, & seruire ecclesiæ non posset sine vno clerico saltem esse posse, vnde Abb. not. quod redditus ecclesiæ in dubio præsumuntur sufficere pro duobus, quia debet ad minus esse in parochiali vnus clericus vltra Sacerdotem, & Felyn. in cap. ad aures 3. colun. de rescript. facit cap. 1. de instit.

Secundo deducendæ sunt expensæ, quæ singulis annis fiunt in die Purificationis Beatæ Mariæ Virginis pro distribuendis candelis benedictis, quia istæ quoque numerantur inter onera perpetua, & consequenter deduci oportet, alias minime dici potuissent fructus liberi percipiendi à parocho, ad tex. in l. fructus, ff. solut. matrim.

7 Tertiò quoque deducuntur expensæ pro sollemnitate Palmarum, cur inter onera perpetua parochorum ponantur, argumento eorum, quæ scripsit Verall. cit. dec. 328.

SVMMARIVM.

1 *Quæ requiruntur in parocho ad hoc, vt possit de iure retinere parochiam.*

2 *Decisio quæstionis, quæ probatur auctoritate nu.3.& ratione nu.4.*

Obtinens Parochialem vnitam accessorie alicui dignitati, an debeat necessario attingere vigesimumquintum annum.

RESOLVT. CCCCCXII.

QVidam obtinuit Canonicatum, cui erat annexa parochialis, & cum supradictus Canonicus neque attigisset ætatẽ 23. annorum, fuit dubitatum an de iure esset capax obtinendi parochialem dicto canonicatui annexam, & dubium mihi faciebat pro opinione negatiua id, quod disponitur in cap. licet
1 canon de electione in 6. vbi in parocho requiruntur tria, scilicet literarum scientia, grauitas morum, & ætatis maturitas, quæ ætas est viginti quinque annorum, & adeo verum est, quod nec commendari poterit ecclesia parochialis non habenti supradicta requisita cap. nemo deinceps, vbi Io. Andr. Arch. & reliqui de electione in 6. Rot. in decis. 2. eodem titul. item dicebatur defectum ætatis esse indispensabilẽ, præsertim in Curatis, cap. vnic. de ætat. & qualitate, præterea cum Concilium Tridentinum requirat sufficientem ætatem ad obtinendum beneficium curatum, & illam exprimit, scilicet annorum 25. vel saltem in ætate tali, qua possit infra annum promoueri ad præsbyteratum, d. cap. licet, & Concilium sess. 24. de reformat. cap. 12. proinde videbatur ex supradictis concludendum præfatum non fuisse capacem retinendi dictum canonicatum, eo magis cum ad dignitatem in cathedrali requiratur ætas, quam requirit ordo illi dignitati adiunctus, vel saltem ea, vt infra tempus à iure, & à Concil. Tridentino Statutum, ad illum promoueri valeat prouisus, scilicet intra annum.

2 Cæterum supradictis minimè refragantibus contrarium fuit resolutum, vt scilicet attendẽdus sit ordo, quem requirit ipsa dignitas, vel cano-

Digitized by Google

canonicatus ex sui natura, non autem ætas, quem requireret parochialis dicto canonicatui adiuncta, quæ decis. fundatur auctoritate, & ratione

3 Auctoritate enim probatur ex Henriquez cõsilio 32. num. 4. & sequenti, Ferrer. obseruat. 90. Cancer. lib. 1. variar. resolut. cap. 49. Piaseg. in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 21. Galet. in marg. casuum conscient. verb. Parochus, & ita censuit sacra Congregatio Concil. vt referunt supracitatis his verbis.

N. obtinuit Canonicatum requirentem ordinem Subdiaconatus, sed quia illi Canonicatui vnita est parochialis, cum esset in ætate legitima ad Canonicatum, sed non ad parochialem, Ordinarius difficilem se reddebat ad ipsum admittendum, vnde consuluit Congregationem. Congregatio censuit attendendam esse naturam canonicatus, non parochialis, & sufficere, quod prouisus sit in ea ætate, quam exigit canonicatus, si parochialis est vnita perpetuò, & accessoriè canonicatui, secus si aquæ principaliter vnita est, quia tunc non assumit naturam canonicatus.

Quod dignitates autem, & Canonicatus in alijs ecclesijs inferioribus, requisita ætatis remanent in dispositione iuris communis, quod etiam fuisse declaratum à prædicta Sac. Congregat. refert Gonzales in regul. de mensibus glos. 5. num. 92. his verbis, *Concilium nihil innouauit super ætate promouendorum ad canonicatus ecclesiarum collegiatarum.*

4 Ratione quoque probatur, quia parochia vnita canonicatui assumit naturã canonicatus, & consequenter regulari debet iuxta cõditiones, & qualitates dicti canonicatus, ex regula iuris, quod actus interpositus regulatur secundum naturam eius, cui interponitur, l. fin. C. de nonum. pecunia, vnde stipulatio interposita in contractu, assumit naturam contractus, vt latè per DD. l. 1. ff. de verb. obligationib. Hinc est, secundum Galetum in marg. casuum conscientiæ verbo parochus, curam animarum annexã habens canonicus non est examinandus per cõcursum, & ita censuit Sac Congregatio Concilij, vt refert idem loco citato.

SVMMARIVM.

1 *Parochus regularis delinquens extra territorium paaochiæ est ab Episcopo illius loci conueniendus.*

2 *Contrarium censuit Sac. Congregatio, quod nõ possit ab alio, quàm à suo superiore puniri.*

Parochus regularis delinquens extra pertinentia ad Parochiam, à quo puniendus.

RESOLVT. CCCCCXIII.

ET prima facie videbatur dicendum, quod ab Episcopo, ratio est, quia secundum decis. Rotæ in vna Bononien. Parochialis cc Illustrissimo Seraphino, Ordinarius loci c dex competens tam regularium, quam sec rium clericorum exercẽtium curam anima & pro hoc facit Conc. Tridentin. de reg. se 25. cap. 11. quo expresse cauetur, persona regulares, quàm seculares huiusmodi cura animarum exercentes, subesse immediatè his, quæ ad dictam curam, Sacramentorum ministrationem pertinent, iurisdictioni, vi tioni, & correctioni Episcopi, in cuius dioe illam peragunt, quod bene cumulat Thes. eccles. part. 2. cap. 18. nu. 105. & Antonin. 1. variar. resolut. cap. 18.

2 Cæterum Sac. Congreg. cẽsuit Parochũ re larem delinquentem extra Sacramentoru administrationem, & curam animarum, no Episcopo, sed à suis Superioribus puniri, vt fert Galet. in sua magherit. casuum consci verb. Parochus.

SVMMARIVM.

1 *Solemnitas extrinseca non præsumitur; probetur.*

2 *Concursus in parochialibus continet factum factum non præsumitur, nisi probetur.*

3 *Decisio quæstionis.*

4 *Facta præsumuntur, quando sunt consu fieri.*

An si in bullis prouisionis parochialis non fi mentio de concursu peracto, sit præsu mendum ipsum fuisse factum.

RESOLVT. CCCCCXIV.

1 RAtio dubitandi duplex est, Primò, qui huiusmodi solemnitas est extrinseca, id non præsumitur nisi probetur, l. sciendum ff. verb. obligat. latè DD. in l. 1. C. de vsur.

2 Secundò, quia continet factum, & factum præsumitur, nisi probetur l. in bello §. fa ff. de capt. & postlim. reuers. & probatur in e cum Ioannes §. verum responsionem istam fide instrum. hoc idem placuit, dum de iure spondit Corneus cons. 181. visis nounullis, e 9. vers nec obstat vol. 2. quod & memoratu gnum censuit Cotta in suis memor. in litter F. vers. facta non præsumuntur, sic etiam sc ptum est ab Aret. in l. sed, & si col. vltim. ff. d acq. hæred. hoc præterea plurimi alij probau runt, vt Abb. in cap. in præsentia col. 2. post n 3. vers. nota ibi eum de probat. facit cap. cu in iure, vbi Abb. nu. 2. in fin. de off. deleg. M noch. in cons. 11. nu. 301. Burs. in cons. 36. n 13. vers. verum respondetur, Cephal. in cons. 5 nu. 34. & in cons. 130. nu. 7. & in cons. 77. n 16. & cons. 76. nu. 25. vol. 1. & in cons. 24. nu

84.

Digitized by Google

84. vol. 2. & alios allegat Dec. in l. qnatenus, nu. 2. de reg. iu. & Rebuff. in l. vnica nu. 141. C. de sent. quæ pro eo, quod inter profer. Bald. in cons. 459. visa dicta petitione, volum. 4. Quæ [illegible] cum sint sui natura incerta, l. in omni C. [illegible] iur. & fact. ignor. ideo illorum vis, atque probatio dubia dicitur, l. triticum ff. de verbor. [illegible] conclusionis nostræ ratio est, nam non [illegible] latent, & facta patent, c. quanta, de transl. [illegible] cop. teste Abb. in cap. extirpandæ, §. qui ve [illegible] 11. de præb. & Dec. in cons. 296. nu. 9. li- [illegible] & in cons. 338. num. 17. lib. 2. & in cons. [illegible] nu. 15. eod. vol. Alciat. in cons. 40. nu. 6. lib. [illegible] Rebuff. in l. vnic. num. 141. vers. minus obst. [illegible] sent. quæ pro eo, quod interest profer. [illegible] rum, supradictis minimè refragantibus, [illegible] rium dixi, motus quod licèt factum non [illegible] matur, nisi probetur, tamen præsumitur, [illegible] facta essent consueta fieri, prout con- [illegible] qui consuetus est fieri in prouisione pa- [illegible] alium, ita Bald. in rubr. C. de fide instr. [illegible] 3. post num. 8. vers. item, quia per text. in [illegible] ad fin. c. de fideiussor. vbi expressè dicit [illegible] quæ sunt solita fieri, vt respondit Siluan. [illegible] 68. nu. 8. lib. 2. Bald. in l. incendium [illegible] cert. pet.

SVMMARIVM.

1 *Parochus coadiutus non tenetur ad residentiam*
Contrarium est in praxi seruandum, nu. 4.
2 *Parochus coadiutus non tenetur ad promotionē*
Sacerdotij infra annum.
3 *Parochus habitu tantum non videtur beneficiū*
curatum, sed simplex.

Parochus cui datus est coadiutor, tenea- tur residere.

RESOLVT. CCCCCXV.

[illegible] ponatur in facto, quod cuidam Parocho [illegible] legitimas, & iustas causas esset constitutus [illegible] tor, fuit dubitatum an esset obligatus ad [illegible] tiam, & dubitationem faciebat pro opi- [illegible] negatiua, quod dum cura exercetur per [illegible] Coadiutorem, consequenter fruſtrato- [illegible] residentia Rectoris, arg. tex. in cap. de [illegible] bus, de cler. ægrot. vnde coadiutus sem- [illegible] deratur à iure vti absens, Balb. in decis. [illegible] Hinc Coadiutor cum futura successione in [illegible] Canonici coadiuti debet sedere, & ince- [illegible] eodem loco antiquo, in quo poterat co- [illegible], si præsens fuisset, præcedendo alios Ca- [illegible], tanquam subrogatus coadiuti, Na- [illegible] cons. 2. de cler. non resid. His additur, quod [illegible] parochialem habitu tantum, non arcta- [illegible] ea, quæ obligatur, qui actu illam retinet, vt per Galet. in sua marg. cas. consc. verb. cura animar. in princ. latè Henriq. cons. 21. num. 7. Laudens. cons. 8. Fel. in cons. 16. num. 6. Hinc
2 est, quod non tenetur ad promotionem sacerdo- tij infra annum, Nauar. cons. 4. de præb. & ta-
3 lis Curatus habitu tantum non videtur habere beneficium curatum, sed simplex, Galet. loco iam citato, Burculten. cons. 23. Igitur necesse non est residentiam facere. Item talis parochialis habitu æquipollet Parochiæ destitutæ, quæ non dicitur habere parochianos, Nauar. consil. 2. de maior. & obed.
4 Cæterum, supradictis minimè refragantibus, contrarium est in praxi tenendum, scilicet, vt præfatus Parochus teneatur ad residentiam, ex vi declarat. Sac. Congregationis, vt per Galet. verb. residentia.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia parochialis dicitur illa, quæ habet sub se populum cui habeat Sacramenta administrare.*
2 *Ecclesia vt dicatur parochialis, an sufficiat, quod remaneat parochia habitu tantum.*
3 *Quæ requiruntur ad hoc vt ecclesia dicatur parochialis.*
4 *Parochia dicitur quasi partitio curæ.*

Parochialis vt constituatur, quot personas, vulgo *figliani*, habere debeat.

RESOLVT. CCCCCXVI.

ADerat in diœcesi Nolana, quædam ecclesia parochialis; quæ sub se habebat minus duodecim personarum, vulgo *figliani*, propter quod eiusdem ecclesiæ Parochus prætendebat se à personali residentia excusari, quare consultus, respondi, mihi facere dubitationem conclusionem
1 illā, quod ecclesia parochialis est curata, & habet sub se populum cui administrantur Sacramenta, latè DD. in cap. cum in cunctis §. inferiores de election. Staphil de lit. grat. in titul. de qualitat. benef. num. 1. & seq. Bellam. in decis. 671. Seraphin. in decis. 1227. Rota diuers. in decis. 52. part. 2. & ad consequenda iura paro-
2 chialia, & realia, sufficit quod ecclesia remanserit parochia habitu, Rot. decis. 1. de sepultur. in antiq. Oldrad. cons. 267. & Seraphin. loco citat. Hinc est quod secundum Mariscot. lib. 2. variar. resolutionum cap. 96. si parochiani recesserint, tunc manet parochialis habitu, licet non actu, & illis reuersis, iterum dicitur parochialis habitu, & actu, glos. communiter approbata in cap. licet canon in verbo parochia de electione in 6. quam ibi sequuntur Anchar. num. 5. vers. quærit glos. Gemin. num. 6. & Franc. num. 22. Silua de benefic. part. 3. quæst. 42. Rebuff. in praxi titul. de non promo. num. 35. recuperat enim statum suum

Digitized by Google

ſuum quaſi iure poſtliminij, Io. And. ibidem in nouell. col. 3. in gloſ. ſed nunquid, quare ſi non deſinit parochia, licet parochiani ibidem non remanſerint, ſequitur concludendum ſupradictũ parochum teneri ad perſonalem reſidẽtiam. Iis accedebat, quod in hac eccleſia concurrunt omnia requiſita veræ parochiæ, quæ ſunt primo po
3 teſtas fori pœnitentialis, hoc eſt ligandi, & ſoluendi, cap. in nouo 2 rediſtinctione, cap. omnis de pœnitent. & remiſſ. Innocent. num. 11. & Abbaſ. num. 7. in cap. dudum de elect. Capra in reg. 90. & Dec. in cap. ad aures num. 6. de reſcript. Secundo, reperitur locus certis finibus cõſtitutus, in quo populus alicui eccleſiæ deputatus degit, Abb. in rubr. de parochijs, in princ. & Ro-
4 ta diuerſorũ in citata deciſ. num. 14. Vnde parochia dicitur quaſi partitio curæ, c. eccleſias 14. q. 1. tandem pro hac opinione faciebat, quod ſcriptum reliquit Iaffred. in ſumma de parochijs in princ. quam ſequitur Panormitan. in cap. extirpandæ §. qui verò num. 20. de præb. quod eccleſia, quæ habet parochiam, ideſt locum deputatũ, in quo populus habitat ad curam animarum congregatus, dicitur parochialis, ſequitur Silueſter verbo parochia, & ſecundum Speculator. in tit. de not. crim. §. 8. verſ. quidam tenent, ad conſtituendam Parochiam, ſufficiunt decem perſonæ; & hæc currenti calamo.

SVMMARIVM.

1 *Parocho non diſtribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. non poteſt denegari decima.*
2 *Decima debetur de iure diuino.*
3 *Imperatoris conceſſio non poteſt quem eximere à ſolutione decimarum.*
4 *Solutio decimarum nullo modo poteſt parocho denegari.*
5 *Solutio decimarum eſt onus reale.*
6 *Decima preterita peti poteſt.*
7 *Translatus ad aliquam eccleſiam, tenetur ſoluere decimam preteritam,*
8 *Prælatus prædeceſſor, qui fructus exportauit, vel male conſumpſit, poteſt per ſucceſſorem conueniri.*
9 *Decima comparatur collectæ.*
10 *Pro ſolutione collectæ bona sũt tacitè obligata.*

Parocho non diſtribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. vulgo *far la Candelora*, an poſſit denegari decima.

RESOLVT. CCCCCXVII.

1 REſpondi negatiuè ex infraſcriptis. Tum pri-
2 mo, quia cum decima debeatur de iure diuino, ad text. in cap. parochianos de decim. latè Couar. lib. 1. var. reſolut. cap. 8. ita vt in dubio lus cẽſeatur exẽptus ab illius ſolutione, vn de Cardinalis tenetur, de Franch. dec. 107. & ẽt
3 dẽi de terris ab eis poſſeſſis, C. de terris de deci Quare nec Imperialis conceſſio valet quẽ ex in re a ſolutione decimarũ c. tua, vbi Abb. eod. Vnde populus prædicationib⁹, & alijs legitis modis exortandus eſt ad ſolutionem decimæ proinde dicebam in caſu propoſito, nullo mo
4 poſſe denegari ſolutionẽ decimę Parocho, ob quod candelas benedictas in die Purificatio B. V. non dedit, cum ipſis competat aliud re dium pro illarum recuperatione, ſcilicet acc ſus ad Epiſcopum, & cum nihil commune beat ſolutio decimarum cum diſtributione c delarum, propterea non debet fieri illatio vno ad aliud, ex reg. text. in l. Papinianus e ff. de minorib.

Tum ſecundo, quia ſolutio decimarum m onus reale, & propterea ſequitur poſſeſſor
6 l. Imperator ff. de publ. vnde decima pr peti poteſt, DD. de Rot. deciſ. 1. de dec antiq. Rota Peruſ. dec. 44. & dicit Io. A cap. non eſt in mora de reg. iur. in 6. quod
7 ſlatus ad aliquã eccleſiã, tenetur ſoluere præteritam, quamuis is, qui per prius erat ficiatus, illius eccleſiæ fructus perceperit: vn
8 ſi Prælatus prædeceſſor fructus exportaſſet, malo modo conſumpſiſſet, poſſet per ſucceſſo conueniri, Alex. in l. deducta §. qui poſt col. nultim. ff. ad Trebell. Gigans de penſ. q. 39. p Franch. in c. fi. de off. ord. in 6.

9 Tum tertio, quia decima comparatur coll ctæ, ſecundum Bal. in l. neminem C. de ſacroſa eccleſ. Bertac. in tract. de gabel. in prælud. nu 16. Caſſ. in conſuet. Burg. rub. 1. §. 4. in verb. traordinaria in fin. f. 122. Vgocelſus conſ. 34. n 12. de Franch. eit. deciſ. 107. num. 13. & pro
10 lutione collectę, bona ſunt tacitè obligata, l. co petit C. de præſcrip. long. temp. Ex quibus om nibus dicebam, quòd licet iniuſtè denegaſſe ſoluere decimam Parocho, tamen competunt ſupradicta remedia ad illam recuperandam quemadmodum filianis ad recuperandas cand las benedictas.

SVMMARIVM.

1 *Parochus cuius parochia redditus non aſcend niſi ad ducat. centum tantum, ad reparatio eccleſiæ non tenetur.*
2 *Centum ducati debent eſſe liberi, & alieni omni onere.*
3 *Rector eccleſiæ parochialis ruinam minantis gi poteſt ad illius reparationem, vbi reddit ei ſuperſunt.*
4 *Prima charitas incipit à ſe ipſo.*

Digitized by Google

Parochus, cuius Parochiæ redditus non ascendit ad ducat. centum, an teneatur ad reparationem suæ ecclesiæ.

RESOLVT. CCCCCXVIII.

1 IN quadam causa mihi delegata iudicaui non teneri quendam Parochum, cuius parochiæ reditus non ascendebat nisi ad ducatos centum circiter, ad reparationem dictæ ecclesiæ, & hoc ex pluribus.

2 Tum primo, quia iuxta dispositionem Concilij Tridentin. centum ducati debent esse liberi, & alieni ab omni onere, vt pluries censuit Rota Romana, vt patet ex decisio. 484. part. 1. diuersorum, & nonnullas alias dec. manuscriptas congerit Marta in tract. clausular. clausul. 123.

3 Tum secundò, quia per text. in cap. de his, de eccles. ædificand. rector ecclesiæ parochialis, ruinam minantis, cogi potest ad illius reparationem, vbi redditus ei supersunt, quod intelligo detractis necessarijs, quibus non tenetur se priuare, vt conuertantur ad ecclesiæ reparationem, quia prima charitas incipit à se ipso, c. non satis ex dict. Cappel. Tholos. in dec. 499.

Quicquid tamen sit, in hac quæst. concludo cum Imol. & reliquis Doctoribus in cap. 1. de eccles. ædific. quod in hac materia primò recurrendum est ad consuetudinem, si enim consuetudo tradiderit onus fabricæ in populum, illa est obseruanda, arg. cap. ad Apostolicam de simonia, & idem voluerunt in alleg. cap. 1. Io. And. & omnes DD. idem dicendum eadem ratione, vbi consuetudo aliter prouideret, nam videmus hodie, quod Ecclesiæ cathedrales habent, vt plurimum redditus distinctos pro fabrica, tunc enim Prælatus non tenetur dare quartam partem, suorum reddituum, quia valet in hoc consuetudo. ex quo ecclesia non patitur defectum in fabrica, & quod valeat consuetudo, tenet Innoc. in cap. fin. de his quæ fiunt à maio. parte cap. pro quo facit cap. si propter tua debita de rescript. libro 6. & ibi Domi. & dicit Sicul. in allegat. cap. videmus hodie, quod non fiunt quatuor partes de redditibus ecclesiæ, vt antiqua iura disponebant 12. quæst. 2. cap. cognouimus, non tamen se potest Episcopus excusare, quominus pauperibus prouideat, licèt redditus sint in confuso, quia talis consuetudo esset irrationabilis cap. fin. 17. quæst. 1. & idem dicit in casu præmisso, quod si nulla est consuetudo, non valet per prælatum allegari, quominus teneatur ad quartam partem, si ecclesia patiatur ruinam, & deformitatē, per text. aptum in alleg. cap, cognouimus, tenet Hostiens. in sum. de eccles. ædific. §. 1. ad fin. si autem quarta pars non sufficiat, nec consuetudo disponit aliter, recurrendum est ad clericos ecclesiæ, vt prælleg. cap. 1. & cap. de his, & cap. final. alleg. intellige tamen si detractis necessarijs redditus eis supersunt, si vero redditus non supersunt, compelluntur vltimo loco parochiani ecclesiæ, Ar. cap. si episcopus de offic. ordin. lib. 6. nam ex quo ibidem audiunt diuina, & percipiunt ecclesiastica Sacramenta tenentur ad refectionem ecclesiæ.

Finis tituli Praxis Parochorum.

PRAXIS CLERICORVM.

SVMMARIVM

1 *Clericus non potest de crimine torqueri, nisi sit publicè diffamatus de crimine, & diffamatio constet indicij, nec indicia sufficiunt, quod declaratur nu. 2. Quid practicetur in Curia Archiep. Neap. traditur nu. 3. Quid practicetur in Ciuitate Mediolani traditur nu. 4.*

Indicia propinqua succedūt loco diffamationis.

Hæc procedat prax. Cur. Arch. Neap. quod clericus ex indicijs absq; diffamatione torqueri possit

RESOLVT. CCCCCXIX.

1 CRamaticus vot. 11. nu. 5. firmat cōclusionē, quod clericus nunquā torqueri potest pro crimine, de quo inquiritur, etiam si contra eū mille vrgerēt indicia, nisi de delicto ipso sit publicè diffamatus, cuius opinionem dicit cōmunē Diaz c. 117. Hippol. in l. quæstionis num. 98. ff. de quæst. & idē Hippol. in sing. 55. post Panorm. & reliquos in c. cum in contēplatione nu. 6. de reg. iur. Carrer. in prax. crimin. tract. de indic. & tortur. §. circa tertiū nu. 26. Viu. op. 42. lib. 1. Clar. §. fi. q 64. vers. sed an clerici. Campagna in cle. 1. de vit. & honest. cler. num. 149. vnde Rebuff. in 3. tomo constit. Franc. tit. de contum. glos. 1. num. 3. dixit quod clericus non debet torqueri nisi sit de crimine infamatus, & oportet iudici de illa infamationē constare, & Barbat. cons. 47. col. 16. vol. 1. quem sequitur Boer. dec. 163. num. 6. & 7. voluit, quod oportet, vt prius constet de infamia, seu diffamatione, vt clericus torqueri possit Hinc Foller. in prax. canon. crimin. c. 31. nu. 5. scripsit clericum posse torqueri si infamis sit vel diffamatus de crimine, allegat notata per DD. in cap. 1. de depositō, & ita quoque voluit Viu. opin. 182. vol. 1.

2

3 In Curia tamen Archiep. Neapolitana practi-

Digitized by Google

catur, quod legitimis indicijs præcedentibus, nulla diffamatione probata, clerici torquentur ſicut cęteri, cuius praxis ratio reddi poteſt ex deductis per Granucium theoremata iuris 18. dicens, quod ſi contrariũ ſeruaretur in practica, nũ quam, aut rarò clerici torquerentur, cũ ad probãdam diffamationem, nõnulla perdifficillima requiſita concurrere debeant de quibus per Clarũ
4 in §.fi.q.7.per totum. Et iuxta hanc opinionem practicari in ciuitate Mediolani teſtatur Boſſius in ſua praxi tit.de indic.nu.103. in fine, & in tit. de tort.nu.5.& Corat. lib.1. comm.op.v. tortura. Vnde idem Granu.cit.theorem.& in cõſ.117. ex pluribus per eum ibidem adductis oſtendit, aduerſus clericos poſſe procedi ad tormenta ex ſolis legitimis indicijs, excedentibus tamen arbitrarie ea, que contra laicos regulariter ad quæſtionem ſufficiunt: Cuius opinionis ratio aſſignari poterit ex notabili doctrina Rolandi à Valle conſ.24. nu.20. lib.1.& in conſ.3. num.6.& ſeq.
5 vol.3.quod indicia dũtaxat propinqua ſuccedũt loco diffamationis. Et quod hæc opinio in puncto iuris ſit verior tradit Ignat. Lopez in annot. ad Diaz in pract.crim. can. c. 126. & ideo antequam clericus, vel Sacerdos torqueatur licet ſecundum modernam practicam, non debeat præcedere fama ſpecialis delicti, de quo agitur, ſeu in famia in genere ipſius clerici, debent tamen præcedere inditia grauiora, & vrgentiora, quam ea, quæ requirũtur in tortura laicorum, & ita ſeruari communiter in Vrbe, & ſtatu Eccleſiaſtico teneri ſtatur Farin.in prax.crim. tit. de indicijs, & tortura q.41. ſub nu.91. vbi etiam nu.ſeq. probat huiuſmodi grauiora indicia ſuccedere loco famæ, famamq; ſuppleri per grauitatem indiciorum.

SVMMARIVM.

1 *Clericus emittens ictum ſcoppittæ, qua pęna puniatur, ſi effectus nõ ſequatur, & n.3.& ſeq.*
2 *Affectus an puniatur, ſi non ſequatur effectus & nu.4.& ſeq.*
5 *Actus proximus non dicitur, ſi alter eſt magis proximus.*
6 *Pragmatica loquens de ictu ſcopittæ, non habet locum in rixa, ſed in caſu appoſtato, & ſic datur pęna extraordinaria. Non habet locum in perſona eccleſiaſtica. nu.7.*

Clericus emittens ictum ſcoppittæ, qua pęna veniat puniendus

RESOLVT. DXX.

1 IN Cur. Archiep. Neap. fuit dubitatum, qua pęna veniret plectendus quidã clericus, qui emiſit ictum ſcoppittæ in perſonã cuiuſdã miniſtri Curię ſęcularis, vulgo dicto *Capitan diguardia*, eundẽ clericũ apprehẽdere volentis, licet dictus Capitaneus non fuerit percuſſus: & in fauorem
2 clerici dicebatur primo, ex generali conſuetudine Italiæ nõ puniri affectus, niſi ſequatur effectus Gram.indec.2.n.12.& ſeq. Vrſil.ad Affl.dec. 21. n.14. Theſſ.in dec.243.n.2.& 3.Maſtr. dec.Rot. Sicil. 155.in princ.quod procedit etiã ſtatuto
ter diſponẽte. Bald.cõſ.356.vol.1.Hipp.conſ.
nu.16.Farin.q.17.n.49.Ioſeph.Lud.in dec. Per
80.nu.3.Itẽ dicebatur quãuis ſit ſancitum per
3 giã prag.quod emittens ictũ ſcoppittæ, ipſo iu
incurrat pęnã vitæ naturalis, ſiue ictus percu
rit, ſiue non; verum tamẽ in præſenti caſu ex p
ribus termini pragmatitæ applicari nequibu
4 Primò, quia conatus debet eſſe proximus, Cla
§.fi.q.92.verſ.ſcias. Bertaz.cõſ.23.nu.10.& ſ
Intrigl.ſing.236.de Ball in prag.41, in princ.
ſet enim talis in propoſito caſu, ſi quis proiece
ictũ ſcopettæ, & leuauerit de focone, & non de
na, & pro parte percutere volentis, nil vltra ag
dum remanſerit, vt deueniret ad effectũ, & al
pragmatica non habet locum ex annotatis,
5 Maſtrill.cit.dec.155. quia non dicitur actus p
ximus, ſi alter eſt magis proximus. Bal. in l.mo
ideo minus in 4.col.C. de accuſ.& cõſ.294.col
lib.1.conſ.256.eodem lib. Mant.conſ.48, vol.
nu.3.& clarius per exẽplã, quando dicatur ac
proximus Ioſeph. Fontanel. in cõſ.97. nu.8.
6 ſeq. item locũ non habet prag. in rixa, pro hi
ſed tantùm in appenſato, ſeu appoſtato: ita not
Gabr.cõſ.12. Farin.cõſ.67.nu.2.lib.1.& Bal.lo
cit.nu.1. Nec locũ habet, vbi ſe defendẽdo exp
ſit ſclopetum, prout erat in præſenti caſu, in q
ſupponebatur, quod dictus clericus id fecerat,
patrẽ cũ alio rixantem dẽfenderet, neá mi
Curiæ ſæcularis apprehenderetur: Hoc enim c
ſu de exceſſu non autẽ de ictu, ſeu exploſione v
nit puniẽdus. Abb.in c.ſignificaſti de homic. Aſſ
conſt.aſperitatẽ nu.13.& in conſt.ſi aliquẽ nu.
7 & ſeq. Cephal.cõſ.462.nu.19.& ſeq.vol.4. Tand
dicebatur prag.locũ non habere; cũ ſimus in per
ſona eccleſiaſtica, cõtra quã iura tẽporalia ſtatue
re non poſſunt, vt not.ex dec.de Franch.9.

SVMMARIVM.

1 *Minor confeſſus in iudicio abſque curatore re Reſtituitur in integrum.*
2 *Proceſſus factus cum minore abſq; curatore, e ipſo iure nullus.*
3 *In Curia Archiep. Neap. ſeruatur, quod quan do minor torquetur ad indagandam veritatem, quod non interuenit curator.*

Curator an debeat intereſſe, quando clericus minor torquetur.

RESOLVT. CCCCCXXI.

1 VIdebatur, quod ſic, quia minor cõfitẽs del
ctũ ſine curatore, reſtituitur in integrum
tãquã læſus, & confeſſio nihil ei præiudicat, ſi
Beret.cõſ.326.col.3.& ratio eſt ſm Borgn.cõſ.36
col.2.& ante eũ Iſer.in conſt. Reg. ſi quis in po
ſterũ, quia quicquid eſt actum cum minore, carẽ
te curatore, eſt nullum, & conſequenter reſtitu
debet, ſecundum Loaz in repet. tit. de iuſtit. &
iure, fol.214.§.his itaque num.106.& vide Hipp
in leg.1. col.5. verſicul.8.ff. de quæſt.& ibi dicit
quod etiam ſi minor accuſat, debet accuſare cum
auctо-

Digitized by Google

auctoritate tutoris, cuius auctoritas debet interuenire à principio, alias non sufficeret. l. vniuersitas, & qui tut. dar. poss. & not. C. si aduer. rem iudic. l. fin. & per Rom. conf. 50. vide Paridem de Puteo in tract. syndicatu; fol. 115. vers. officialis posuit ad cordam, num. 13. vers. an confessio abiuri, & Bal. conf. 260. vol. 3. in princ. aut mulier, alias conf. 310. vol. 1. in nouis impressis, vbi pulchrè in materia, Corneus conf. 198. vol. 4. Licet in hac consultatione per totū restituatur minor etiam non probata læsione, & errore suæ cō fessionis, Hippol. sing. 445. minor lęsus, & de intel lect. l. clarū C. de auctorit. præstāda, vide Guliel. Ranc. c. Raynutius, vers. si absq; literis, fol. 14. nu. 30 de testam. & per Hippol. conf. 110. nu. 21. cum seq. Bertrand. conf. 326. nu. 3. vol. 3. ibi, dicebat dominus Antonius, vide Hyppol. in pract. crim. sanè videndū fol. 14. nu. 33. & Affl. in constit. minorum iura, nu. 12. Vnde Bald. in cit. consil. 310. aut mulier, 1. vol. voluit, processum factū
2 cum minore fine curatore, ꝙ sit ipso iure nullus in criminalibus, & hoc etiam si haberet minor patrem, idem Bald. in conf. 308. factum 3. vol. de quo etiam per Capp. Tholos. dec. 175. apertius Ferar. sing. 366. tenementi mirabilem cautelam vide Lanfran. in c. quoniam in verb. confessionem, de probat. quod etiam cum Bal. cōuenit in cons. 308. quod in criminalibus debet dari curator filiofamilias, qui habet interuere in causa infami cum patre voluit etiam Hipolyt. in cōsil. 91. n. 1. non confundetur, & nu. 31. vbi etiam dicit, quod si eodem momento, quo quis fuit creatus curator auctoritatem præstitit in confessione minoris, quod non præiudicat, & in conf. 130. conditor orbis nu. 21. cum seq. vbi ait, hæc procedere, etiam quod dicta confessio fuisset iuramē to vallata, & in conf. 28. num. 12. vbi affirmat, ꝙ minoris dictum in criminalibus est ipso iure nullum, sed quod restituatur minor, & sic cum opinione, de qua supra, sequitur Recen. post Alex. in conf. 116. in causa inquisitionis 2. col. 3. volum. qui citat Affl. & Gram. in conf. 16. in crim. licet secus videatur concludere Alex. in conf. 85. in fin. 5. vol. videlicet, quod restituatur minor aduersus cōfessionem, probata læsione summatim, de quo per Ias. in conf. 133. col. 6. vol. 1. Corn. verò in conf. 198. licet in hac consultatione 4. vol. cōcordando opiniones, ait, valere confessionem minoris factam in tormentis, quando curator præstitit auctoritatem adulto dicere veritatem, etiā quod ipse non interuenerit in ipsa confessione facta ad veritatem inueniendam, sin autem non interuenit auctoritas curatoris in aliqua parte indicij, iudicium nullum, cum quo videtur conuenire Aret. in l. 2. §. quod obseruare C. de iuram. cal. qui citat dictā l. clarum de auctoritate præst. quod debeat interuenire curator, si est facienda interrogatio, & non quo modo minor respondere debeat.

3 In Curia tamen Archiep. Neap. secundū Nouissimum c. 49. est recepta opinio Salyceti in d. l. clarum, quod non interuenit curator, quando minor torquetnr, cum tortura inferatur ad indagādam veritatem, non ad solemnizandum iudiciū, idem in alijs interrogationibus, quę fiunt ad eruēdam veritatem, & ita passim seruatur.

SVMMARIVM.

1 *Militia empta filio per patrem, imputatur in legitimam,*
2 *Quicquid à patre quouis titulo filius consequitur, imputatur in eius legitimam.*
3 *Donatio facta à patre filio, vt peruenire possit ad habitum clericatus, est ob causam.*
4 *Contrarium respondetur.*
5 *Bona non assignata filio libera, non imputantur*
6 *Militia clericatus in legitima filio imputatur.*

Clericus ordinatus ad titulum patrimonij, an tenetur bona sibi ea de causa assignata à patre in legitimam imputare.

RESOLVT. CCCCCXXII.

IN facti contingētia dubitationem mihi faciebant nonnulla pro opinione affirmatiua.

1 Primò, text. in l. omnimodo §. fi. C. de inoff. testam. vbi quod militia empta filio per patrem, imputatur filio in legitimam, sed ex donatione prædicta videtur acquisita filio militia clericatus, ꝙa clericus, vel Præsbyter quis fieri non potest, nisi patrimonium aliquod habeat, ne ordo sacerdotalis in vituperium, vel infamiam veniat, quod etiam est de iure communi, quia non debet quis ad sacros ordines promoueri sine aliquo beneficio, vel patrimonio c. neminem, & c. seq. 70. dist. c. Episcopus de præben. Cal. in conf. 1. col. 1. in titul. de vita, & honest. cler. & vide Thes. dec. 46.

2 Secundò, quia in legitimam imputatur quicquid à patre quouis titulo filius cōsequitur. Put. dec. 212. lib. 3. cum in liquidatione legitimæ habeatur ratio omnium bonorum; & iurium hæreditatis, de Franchis in dec. 61. nu. 15. & 16. Raudent. tract. de analogis c. 19. nu. 57. quod etiam procedit in filio emancipato, quando esset actum expressè. Magon. decis. 84. Lud. Rom. sing. 763. quemadmodum etiam in filia, quia donata à patre tempore nuptiarum, in legitimam computare tenetur. Gail obseruat. 91. lib. 2. nu. 5.

3 Tertiò, quia talis donatio non videtur simplex, sed ob causam facta per patrem filio, vt peruenire possit ad officiū clericatus, vt narratur in verbis donationis, sed donatio ob causam facta filio, imputatur ei in legitimā l. quoniā nouella C. de inoff. testam. habetur in l. si quādo, §. generaliter, C. eod. Alex. conf. 50. col. 7. in 3. dubio, & consil. 117. col. fi. lib. 6. latè Socin. conf. 18. & seq. lib. 4.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibus,

Digitized by Google

contrarium conſului, ſcilicet in legitimam nullo pacto imputari poſſe, quia non erant bona aſſignata libera, vt de illis poſſet ad libitum diſponere, quod requiritur in legitima, Crauet. conſ. 136. incip. de anno per totum, ſed nec de iure communi tenetur illa conferre, dicit enim Io. Faber in ſuo Breuiario tit. C. de collatio, & l. ſi emancipati num. 6. verſ. ideo credo, quod presbyter non tenetur conferre illud, quod pater dedit, vel ei aſſignauit pro titulo ſuſceptionis ordinum: & iuxta hanc opinionem iudicauit Polid. Ripa, vt patet in dec. 234.

6 Non obſtant contraria, & primo quod per talem donationem videtur acquiſita filio militia clericatus, quę in legitimam imputatur, quia tex. in d. l. omnimodo §. fin. & ibi DD. loquuntur de militia, quæ aut in hæredes tranſmittitur, aut vendi poteſt, latè Calcan. conſ. 74. col. 5. poſt med. & ſeq. iſte clericatus non eſt huiuſmodi; quia neque tranſmittitur ad hæredes, neque vendi poteſt aliquo modo.

Non obſtat ſecundò, quod dicatur ob cauſam donatio, & propterea imputatur, quia reſponde tur, quod donatio, vt dicatur ob cauſam, in materia noſtra, requiritur, quod illa cauſa habeat in ſe neceſſitatem, prout eſt donatio ex cauſa dotis, quia pater tenetur dotare filiam, prout eſt donatio propter nuptias, quam pater tenetur pro filio facere, ſecus ſi fiat donatio ob cauſam, ad quam pater non tenebatur, Pau. de Caſt. in l. vt liberis col. pen. in fin. C. de collat. & ibi Dec. col. final. circa finem, & idem Dec. in auth. ex teſtamento, col. 4. in princ. C. eod. titul. & ibidem ſubdit Decius, quod in alia materia donatio ob cauſam dicitur quando cauſa reſpicit commodum donantis, allegat Aret. conſ. 17. conſideratis col. 5. ſed iſta donatio facta filio pro clericatu, non habet cauſam neceſſariam, quia non reperitur in iure cautum, quod cogatur pater donare filio, vt clericus efficiatur ſimiliter iſta cauſa non reſpicit commodum ipſius patris, ſed filij, ergo donatio ob cauſam pacto aliquo dici non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Monachus effectus Epiſcopus, nõ definit eſſe monachus, nec eſt ſolutus a tribus votis ſubſtantialibus, nu. ſeq.*

3 *Vbi cœptum eſt iudicium, ibi eſt finiendum.*

4 *Dignitas ſuperueniens reo, lite pendente, non eximit illum à litis cœptæ iudice.*

5 *Clericus, lite pendente, effectus Epiſcopus, per eandem Curiam non eſt condemnandus, & quare, & in ſimilibus, nu. 7.*

6 *Reſponſio ad contraria.*

An ſi clericus, pendente lite ſuper eius debito, efficiatur Epiſcopus, poterit per eandem Curiam condemnari.

RESOLVT. CCCCCXXIII.

SVpponatur in facto pro huius articuli dilucidatione, q̃ quidã clericus cũ eſſet conuentus à quodã ſuo creditore in Cur. Archiep. proq dam pecuniarũ quantitate, lite hac pẽdente, fi ſet dignitatẽ Epiſcopalem aſſecurus, dubitat fuit an poſſet pro præfato debito per eandem riam condemnari. Pro cuius quæſiti reſolutio multa mihi videbantur conſideranda.

1 Primò, id q̃ dicitur de monacho, qui licet ciatur Epiſcopus, nõ tẽ definit eſſe mona ch ita Hoſt. in c. clerici, il ſecõdo, de vita, & hon cler. Alex. conſ. 32. nu. 8. vol. 1. Dec. conſ. 25. nu vol. 1. Alban. in cõſ. 17. nu. 7. & ſeq. hinc ve nõ mutat ratio ſanctimonialis. c. 1. vbi Arch. T recrem. & cęteri DD. 23. diſt. Luc. de Pen in l. 1. 12. C. de caſtr. palat. pecul. lib. 12. gl. in c. in no actione 16. q. vlt. Boer. in dec. 158. n. 4. & 5. tex c. pen. in fi. vbi DD. de vit. & honeſt. cler. Couar. c. 1. n. 18. de teſtib. Surd. in tract. de aliment. tit priuileg. 97. num. 10. & D. Thom. 2. 2. quæſt 105. art. 1.

2 Nec eſt ſolutus à tribus votis ſubſtantialibu caſtitate religione, & paupertate. gloſ. in cap. monachis 16. q. 1. c. 1. 18. q. 1. Socin. ſen. in capi cum olim, il ſecõndo, nu. 17. de priuilegijs, C uarr. loco cit. Præpoſ. in c. nulli dubium 12. q. Surd. vbi ſupra nu. 9.

Imò non liberatur ab omnibus religionis d ſciplinis, quæ officium ſuum Epiſcopale min mè impediunt D. Thom. loco cit. Turrecrem. i cap. carnem de conſecr. diſt. 5.

3 Secundo, quia vera eſt regula ſeu iuris oncl ſio, quod vbi cœptum eſt ſemel iudicium, ibi f nem quoque ſumere debet l. vbi cęptum ff. de iudic. latè Fel. in c. ex tenore de reſcript. latiſſim Iaſ. in l. nulli, in 1. col. circa princ. C. de iudicijs, vnde cum cauſa contra præfatum incepta ſit agi in Cur. Archiep. igitur ibidem finiri debet, quã uis efficiatur Epiſcopus.

Tertiò, quia ſufficere debet, quod tempore citationis potuerit pertinere iuriſdictio ad Curiam Archiepiſcopalem l. ſi quis poſtea ff. de iudic. & ibi omnes DD. & in l. cum quædam puella ff. de iuriſd. omn. iud. quæ citatio continet effectum præuentiuum gloſ. in clementin. 2. de iudic. cap. propoſuiſti de foro compet. Anton. Faber in deciſ. fin. C. de in ius voc. & inducit litis pendentiam. gloſ. in cap. vt debitus de appellat. tex. in clement. 2. vt lite pendente, & conſequenter alibi cauſa agitari nequit, ad dec. Affict. 325 & licet ceſſet qualitas iuriſdictionis, quæ litem in præfato tribunali introduxit, non debet idcirco transferri ad aliud tribunal. l. fin. C. de veteranis lib. 10. & in noſtris terminis tenet, & comprobat ex multis Foller. in conſt. Neapol. tit. de Magiſtro Iuſtitiario fol. 117. nu. 27. cum multis ſequentibus.

Non obſtat regula ceſſante cauſa, quæ in omni actu procedit. Tiraquell. in 1. part. nu. 203. quia verum eſt, niſi ille actus produxerit effectum conſumatum. l. final. ff. vnde lib. l. inter

ſti-

Digitized by Google

stipulatem §. sacram ff. de verb. oblig. Tiraq. late vbi supra limit. 12. Pelaez de maioritatib. 2. part. q. 6. num. 12. & 1. part. num. 7. Gamma dec. 27. num. 5. Valasc. in dec. 57.

4 Denique contra præfatum clericum effectum Episcopum vrgebat, quod priuilegium, seu dignitas superueniens reo, lite pendente, non eximit illum à iudice, coram quo lis erat inchoata, ita Bartol. in l. 1. ff. de pœnis, Angelus in l. si quis postea ff. de iudic. & iuxta hanc opinionē fuisse decisum in S. C. Neap. scribit Vincentius de Franch. decis. 544. & pariter decisum refert Sala in decis. 70. quibus addo tex. in l. non distinguemus §. si quis ff. de arbit. & in l. si reus ff. iudic. solui. quare cum præfata dignitas supervenit postquam lis erat inchoata in tribunali Archiep. iudicatur ibi finienda ex supradictis, & iuxta præfatam opinionem fuit iudicatum 13. Iunij anno 1580.

5 Caeterum quicquid sit ex supradictis contra me consului, motus præsertim, quod iura supradicta, & rationes minime procedunt in persona tam priuilegiata vti est Episcopus, qui ob culmen honoris, & dignitatem, quæ in eius persona residet non venit in generali iurium dispositione ad text. in cap. inquisitionis de hæret. in 6. & in cap. quia periculosum de sentent. excom. munic. in 6.

6 Nec obstant contraria supra adducta, quia procedunt quando solum adijcitur forus, at secus quando mutatur status, & forus prout in casu isto, quia tunc redditur omnino incapax iudex, qui præuenit, exemplum patet in cap. Præsul 2. quæst. 7. de eo, qui antequam effectus est Cardinalis, commisit crimen, quia gaudet quoad cognitionem dicti criminis priuilegio Cardina-
7 libus concesso. Item in milite, contra quem nō agitur de crimine commisso tempore quo erat Paganus, coram primo iudice, sed coram secundo, postquam factus est miles. l. qui cum vno §. rem ff. de re militari, l. hoc accusare §. 1. in princ. ff. de accusat. Oldrad. cons. 4. in princ. vers. & hoc manifeste, Gabal. resolut. crimin. 147. nu. 1. vsque ad 10. Et tandem de laico præuento in foro seculari, qui si postea clericus efficiatur, cōtra ipsum non procedet iudex secularis, sed eccle siasticus, quia nedum mutauit forum, verum etiam statum, ideirco non erit habenda ratio fori secularis, in quo fuit præuentus ab initio: & in hac resolutione persisto, salua pace tantorum iudicum.

SVMMARIVM.

1 *Clericis ab Episcopo non est prohibendum, ne discedant à diœcesi.*
2 *Clerici ex consuetudine non tenentur in beneficijs simplicibus residere.*

An clericus obtinens simplex beneficium, cogi possit ad faciendam residentiam in diœcesi.

RESOLVT. CCCCCXXIV.

IN facti contingentia dicebam, quod si talis clericus non obtinebat beneficium residentiale, non potest cogi per Episcopum, ne à diœcesi discedat, mouebar ex notabili cons. Burcult. 29. quem sequitur Emanuel Sà in suis aphoris. Confess. verb. clericus num. 29. vbi ait, quod clericus nulli loco, aut beneficio adscriptus, non tenetur residere, & potest ire quo velit, cum Epifcopi licentia, & ita refert fuisse per Sac. Congregationem declaratum, licèt quod quando reperiretur adscriptus in aliquo loco, non posset inde discedere, ait Graff. in cons. 3. de tempor. ord. lib. 2.

1 Quæ opinio, videlicet, vt non possit clericus ab Episcopo prohiberi, ne à diœcesi discedat, procederet quoque, etiam si præfatus clericus ibidē obtinere beneficium simplex, quoniam quamuis de iure requirat residentiam, cap. pen. de clericis non resid. cap. ad hoc de præbend. generalis tamen
2 consuetudo obtinuit, vt id non procedat in beneficijs simplicibus, Abb. in cap. extirpandæ §. quia vero num. 31. de præb. cum adductis per Mandos. in regulis Cancell. reg. 1. q. 13. num. 8. Cæsar de Grass. in dec. 4. numer. 3. de præbend. Farinac. in sua collect. decis. 12. & tenuit Rota in vna nullius beneficij 28. Maij 1604. coram Ludouisio, & beneficia quando dignoscātur esse simplicia vide Monald. cons. 23. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus dicitur Princeps.*
2 *Mandatum Principis non probatur nisi scriptura.*
3 *Licentia Episcopi inseruiendi ecclesiæ, sufficit vt oretenus sit data, & quare.*
4 *Ratio dispositionis potius est attendenda, quàm dispositio.*

An licentia data per Episcopum clerico in certa ecclesia seruiendi, sufficiat, quod fuerit oretenus concessa.

RESOLVT. CCCCCXXV.

VT clericus gaudeat fori priuilegio ex vi Cōcilio Tridentino sess. 23. de reform. cap. 6. est necesse in non habente beneficium ecclesiasticum, quod ex mandato Episcopi alicui Ecclesię inseruiat, ibique fuerit adscriptus. Quare huius occasione fui interrogatus an præfata licentia; & mandatum sufficeret, quod fuerit oretenus facta ipsi clerico, an verò sit necesse, vt probetur

Digitized by Google

in scriptis: & ratio dubitandi, quod requiratur
1 scriptura, erat, quia Episcopus dicitur Princeps cap. omnes Principes, de maiorit. & obedientia,
2 & Principis mandatum non probatur, nisi scriptura. l. 1. C. de mandat. Princ. glos. not. in cap. 1. verbo scriptura de censibus lib. 6. Monald. cons. 22. volum. 1. Artham. cons. 91. num. 6. & Rubeus cons. 93. nu. 7. & sequent.
3 Cæterum, supradicta ratione non obstante, contrarium consului ex pluribus.

Primò, quia licet d. Concilium cit. cap. 6. videatur requirere pro forma, quòd dictus clericus degat in vniuersitate, non tamen videtur requirere pro forma licentiam Ordinarij, cum quo-
4 ties degit in vniuersitate, sit via ad maiores ordines, quæ est finalis ratio d. Concilij, secundum Artham. loco cit. & ratio secundùm eundem est potius attendenda, quam ipsa dispositio, Alex. cons. 129. num. 5. volum. 7. Becc. in cons. 41. nu. 6. Turret. cons 76. nu. 27. vol. 1.

Tum secundò, quia quatenus dicta licentia Ordinarij esset de forma, non tamen esset de forma illam esse obtinendam in scriptis, cum id nõ dicatur in d. cap. 6. vnde satis erit probari per testes fuisse oretenus concessam ab Ordinario ex regula iuris quod paria sunt aliquid probari per testes, vel per scripturas l. in exercendis, C. de fide instrum. cap. inexercendis eod. tit. Natta cons. 609. num. 21. Surd. dec. 71. nu. 6. Mascard. de probat. conclus. 303. num. 5. volum. 1. Sbroz. de off. Vicarii lib. 1. q. 64. nu. 1.

Tum tertiò, quia ita declarauit Sacra Congregatio Illustrissimum Cardinalium super d. capite sufficere licentiam, quamuis oretenus habitã, vt gaudeat clericus fori priuilegio.

SVMMARIVM.

1 *Spolia quæ sint.*
2 *Clericus bonorum ecclesiæ vsusfructuarius dicitur,*
3 *Melioramenta facta ecclesiæ de bonis ipsius, ecclesiæ cedunt, non sic de clerici bonis patrimonialibus.*
4 *Clericus vltra victum de bonis ecclesiæ ex pendens voluptuosè, ad restitutionem tenetur.*
5 *Facultas testandi clerico concessa non extenditur ad codicillandum, & quare.*
6 *Clericos quando spolium faciat.*

Clericus quando faciat spolium.

RESOLVT. CCCCCXXVI.

1 SPolia (vtà definitione incipiamus) sunt bona ecclesiasticæ personæ quæsita immediate, vel mediate ex bonis ecclesiasticis, & propterea ad Cameram Apostolicam spectant, vt latè per Rodoan. in tract. de spoliis q. 2. & per totum Mandos. de signat. gratiæ in tit. de licentia testa di. Nauar. cons. 5. de donat. & in cons. 14. de regular. in antiq. Molin. disput. 147. & de iure canonum clericus qnando consanguineos non habebat, succedebat Ecclesia, vt disponitur in 1. de successionibus ab intest.

Cuius ratio est, quia quidquid habet clericus præsumitur acquisiuisse ex bonis Ecclesiæ cap. de peculio cler. latè DD. in cap. 3. eod. tit. Monoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 53. Mol na de iust. & iure, d. disput. 147. Bertach. in tr
2 ctat. de Episcop. lib. 4. part. 4. & clericus dicitu vsufructuarius bonorum Ecclesiæ, glos. comm niter recepta in cap. fin. de pecul. cler. Panorm & reliqui in cap. cum esses de testam. Guid. Pa in dec. 109. quod adeo verum est, quod etiam
3 melioramenta facta de bonis Ecclesiæ, cedu ipsi Ecclesiæ, nec de ijs testari potest, per illum tex. in d. cap. fin. licet quando de eius bonis patri monialibus impẽderit, posset ipse, aut eius ha res repetere, vt probat text. iuncta glos. in c. Sacr dotes 12. q. 4. & adeo persona ecclesiastica dicitu vsuarius, seu potius vsufructuarius, q̃ vltra pro priũ victũ, id quod supereſt, debet expendere i vtilitatem Ecclesiæ, quare si expendit voluptuo
4 sè, tenẽtur ad restitutionem; ita Ioan. de Ligna no in clem. gratiæ de rescriptis. Fel. in cap. post lasti col. 9. vers. & scias de rescript. Vnde *nu* la alia ratio supradictorum tradi poterit, nisi dic re, quod Nuntius Apostolicus habet intentionẽ fundatam, quod sint quæsita intuitu Ecclesiæ, it Maur. allegat. 5. part. 1. vnde iuxta opinionem eiusdem in alleg. 15. eod. lib. cùm hæc materia
5 sit odiosa, & strictè interpretanda, clerico cui fue rit concessa facultas testandi, non erit ei permissum ex vi præfatæ facultatis, post testamentum codicillare.
6 Hodie verò ex constitutione. Pii V. clericus habens beneficium non excedens valorem 24 du catorum de Camera, non facit spolium, vt testatur Vgolin. de potest. Episc. c. 117. num. 2. & Galet. in sua margarit. casuum coscient. verb. cle ricus num. 3

SVMMARIVM.

1 *Clerici per laicos de mandato Episcopi torquentur, & quare num. 2.*

Clericus an possit torqueri per laicos de mandato Episcopi.

RESOLVT. CCCCCXXVII.

RAtio dubitandi pro negatiua sententia est nam laici verbera incutientes clericis, incidunt in censuras, etiam si hoc facerent mandate Episcopo, cap. vniuersitatis de sent. excommunicat.

Digitized by Google

nicæ. Bald. consil. 122. volum. 1. Artam. consil. 13 num. 6. quia huiusmodi priuilegium est introductum in fauorem totius ordinis clericalis, & propterea non potest Episcopus in clericorum præiudicium renunciare, cap. contingit, vbi Panormitan. & reliqui de sentent. excom. quemadmodum dicimus in Baronibus Regni, quibus cõcessum priuilegium cum clausula abdicatiua, etiam quoad personas miserabiles, quia non possunt in præiudicium vnius ex vassallis, illi renunciare, vt refert decisum de Franch. decis. 541. & in dict. 417. sequitur Frezza de subfeud. auct. 20. num. 206. Cacheran. dec. 78. col. 1. versic. non obstat, quod vassallus.

1 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium seruatur in praxi, quod scilicet, quando torquendus est clericus, potest id de mãdato Episcopi per laicos fieri, cuius obseruantiæ ratio triplex est.

2 Prima, quia omnia nostra facimus, quibus nostra committitur auctoritas. l. 2. Cod. de vet. iur. enucl. cap. mulieres §. 1. de sent. excommunic. Bald. consil. 159. num. 6. volum. 1. glos. notabilis, & communiter recepta in cap. 1. de reg. iur. in 6. Nam quare regula cantat, qui per alium facit, per seipsum facere videtur, c. qui per alium de reg. iur. in 6.

Secunda colligitur ex doctrina Bal. in cap. decernimus col. 2. numer. 5. vers. quæro de iud. qui asserit, posse iudicem ecclesiasticum id laico committere, quia hoc casu merus videtur exequutor, nec delegatio facta videtur, sed nudum ministerium commissum, vt firmat quoque Panorm. in cit. cap. vniuersitatis in 3. not. num. 6. de sent. excomm. & ita de consuetudine obseruati refert idem loco citato.

Quicquid in contrarium tenuerint glos. 1. in cap. quia iuxta §. præsbyteri, il primo. 5. quæst. 6. & ibidem Archid. num. 3. Anchar. col. 2. nu. 7. vers. quid de tortura, Anton. de Butrio colun. vltim. num. 13. vers. consului in cap. vt famę de sent. excommun. Ioannes de Anan. in in cap. 1. col. 4. num. 70. de clerico percuss. & hæc, vt dixim non obstant, quia contrarium seruatur in praxi ob supra citatas rationes. Quibus additur, & tertia ratio, quia secundum Foller. in pract. crimi nal. can. cap. 31. rubr. tormentis mox subijciatur num. 11. & Clar. in pract. crimin. §. final. q. 64. vers. sed hic quæro cum non reperiantur clerici, qui birroariorum munus exercere velint, quia secunndum prax. Archiepiscop. cap. 35. in fine id existimatur officium vilissimum, proinde sequeretur absurdum, quod delicta clericorum remanerent impunita, & de hac communi obseruantia testantur etiam Sigism. Scaccia in tractatu de iudic. caus. ciuil. criminal. & hæretical. lib. 1. c. 11. sub nu. 41. nec non & Farin. in prax. criminal. titul. de indicijs, & tortura quæstio. 41. n. 15. quam pratticam minime admittendam sentit Hyron. Ceual. in commun. contra comm. quæst. 619. num. 4. & sequent. si inuenirentur clerici, qui hæc peragere vellent, sed in defectũ clericorum, quod pariter sentire videtur Ignat. Lopez ad Diaz in pract. criminal. canon. in annot. lit. E.

SVMMARIVM.

1 *Citatio non est expedienda, nisi prius de delicto constet saltem præsumptiuè. nu. 8.*
2 *Citatio realis infamat.*
3 *Captura, vltra infamiam, damnum affert irreparabile.*
4 *Citatio ad informandum, quando non est expedienda in Reg. Neap.*
5 *Reus non est carcerandus ad simplicem accusatoris nutum.*
6 *Iudex citans aliquem ad informandum, non seruata forma, est puniendus.*
7 *Citatio est vitiosa, si non constat de delicto.*
9 *Clerici in Curia Archiepiscop. quando carcerantur.*

Clerici quando debent citari ad informandum.

RESOLVT. CCCCCXXVIII.

TAm in Curia Archiep. Neap. quam in omnibus alijs Curijs ecclesiasticis, praxis est,
1 vt clerici non citentur, nec pèr ipsam Curiam expediatur citatio nisi, prius cœperit de delicto constare, quæ opinio fundatur in doctrina Ioan. And. in cap. si clericos de sentent. excom. in 6. vbi Episcopus non debet esse promptus ad citandum, tam verbaliter, quàm realiter clericos, cũ
2 si sit realis, infamat. Bald. in l. si clericus, C. de epis. audient. & in l. 1. C. de in integrum rest. quem sequitur Castr. & Ias. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudicata captura vltra infamiam, irreparabile damnum affert, vt voluit etiam Menoch. de arb. casu 67. Et contra laicos hodie in
4 Regno citatio ad informandum, per iudicem expediri non potest, nisi visa prius diligentissimè, & per eum etiam reddita informatione, & in causis pariter magni momenti criminalibus, in quibus indicia vrgeant pro tortura inferenda, vt patet in prag. 39. Philippus in tit. de off. Iustit. & ita refert decisum Viuius dec. 121. vbi
5 quoque dicit capturam minimè contra aliquem delinquentem relaxandam esse, ad simplicem nutum accusatoris, cum non apparentibus sufficientibus indicijs ad torturam, non posse t concedi mandatum, seu licentia de capiendo, ita Archid. Io. And. Gemin. & reliqui vniformiter in cap. si clericos de sent. excom. in 6. Bald. in l. quod euitandi in fin. C. de cond. ob turp. cau. Alex. in l. 1. num. 13. ff. de in ius voc. Carau. in ritu 39. num. 10. & sequent. Campag. in cap. Regni

Digitized by Google

gni subditorum nostrorum, num.95. & seq. vbi refert, hanc opinionem esse communiter ab om-
6 nibus receptam, & iudex capiens, & citans aliquem ad informandum, non seruata supradicta forma, puniri debet, ex notabili doctrina Baldi in l. 1. C. de his, qui lat. occid. cum alijs, quos cõgerit Paris. de Put. in tract. de syndic. v. captura cap. 1. num. 14. & in cap. seq. num. 13. & secundum quod refert Nellus in tractatu de bannit. in 3. par. tertij temporis, & ante eum Bal. in auth. si omnes num. 8. cap. si minor se ab hæred. abst. si citatio ad informandum fieret, non adhibita
7 causæ cognitione, & non constito summariè de delicto, citatio ipsa foret vitiosa, & minimè valeret, & consequenter processus in præiudicium citati fabricatus, esset nullus, & iudex, secundũ Soccin. in l. fideiussor §. si quis num. 5. ff. qui satisd. cog. puniri posset, sicut dicimus de Episcopo iniustè carcerante clericũ, quod est excommunicatus, cap. si clericos de sentent. excommunic. quia secundum Nouissimum in praxi sua capit.
8 33. num. 3. debet contra ipsum clericum constare de delicto, saltem præsumptiuè, & in Cur. Ar-
9 chiep. Neapol. refert seruari, quod non proceditur ad carcerationem clericorum nisi contra ipsos adsint probationes sufficientes ad condemnandum, vel saltem ad torquendum, dummodo clericus non sit suspectus de fuga, nec, si timor, quod seducat testes, & destruatur informatio, quia tunc ad finem formandi inquisitionem, habita aliquali informatione, carceratur allegat Clarum in prax. §. fin. q. 28.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ à clericis non sunt exigendæ.*
2 *Lex generaliter loquens, generaliter intelligi debet.*
3 *Patrimonium clerici ab omni onere liberum esse debet.*
4 *Decima est soluenda à clerico de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus, & quare.*
5 *Decimæ de iure diuino debentur.*
6 *Res semper transit cum suo onere.*

An clericus teneatur soluere decimam de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus.

RESOLVT. CCCCCXXIX.

CVm contigisset de hoc dubitari in oppido Brissiani terræ Lauri diœcesis Nolæ, & ab Episcopo mihi fuisset causa delegata, compilato coram me processu, proposui punctum prædictum, & pro opinione negatiua adducebatur primò text. in cap. nouum genus de decimis, vbi Sũmus Pontifex his fuit verbis vsus, Nouum genus executionis est, vt clerici à clericis decim exigant, cum nusquam in lege Domini hoc le mus, non enim Leuitæ a leuitis decimas accep se leguntur, vnde cum text. loquatur generalit
1 & indistinctè, vt a clericis decimæ non exigan consequenter debet ita decidi prætens casus, d quo verba facimus, lex enim generaliter loq ens generaliter debet intelligi. l. de pretio ff. d publiciana l. qui filium ff. de legat. præstand.

3 Secundo, quia præfatum clerici patrimon debet esse alienum, ac liberum ab omni onere Rubeus cons. 23. num. 6. Felin. in cons. 17. 3. & seq. & in cap. cum accessissent num. 15. d constitutionib. Graff. cons. 4. de tempor. ord & secundum qnod scriptum reliquit Dec. in pitul. non licet de præb. debet esse in proprie te, & vsufructu, non autem in vno ex prædict quod non esset, si esset decimis obnoxium.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibu contrarium iudicaui, ex pluribus.

Primo, quia decimę de omni fructu, & ab o nibus soluendæ sunt, cap. ex parte de decimis, quo tex. euidenter apparet neminem excipi, &
5 maximè cum debeantur de iure diuino cap. pa chianos eod. titul. & cap. nuncios eodem, disp nitur, omnes parochianos esse compellendos omni fructu decimas persoluere, quæ dictio o nis, includit etiam clericos arg. text in *l. Juli* nus ff. de leg. 3. & in c. omnes de maiorit & ob dientia.

Tum secundò, quia ita clerici, sicut laici pe cipiunt Sacramenta in ecclesia parochialis, & propterea eidem ecclesiæ decimas persoluere de bent cap. ad Apostolicæ de decim.

Tum tertiò, quia apparebat, quod ante ordi nes receptos, soluebatur decima de præfato pa trimonio per huiusmodi clericum, vnde eccles
6 non debet defraudari, quia res semper remane cum sua causa, & transit cum suo onere. l. tradi tio ff. de acq. rer. domin. l. alienatio ff. de contrah empt. l. si prædium C. de euiction. l. si conuen §. si fundus ff. de pignorat. act. l. si debitorem. C de distract. pignor. maxime cum tale onus solue di decimas sit appositum rei, & non personæ proinde cum ipsa rè transit, & cum ea semp versatur, vt voluit Cepoll. de seruit. verb. præ cap. 2. num. 13. & in tit. de fenestra. cap. 62. n 2. & in his terminis tradit Bal. in l. fin. quæst. C. de contrah. empt. quem refert Aflict. in de 282. nu. 2. quare fuit decisum in Rot. Lucen. t ste Merlin. in decis. 19. quod talis res ad quem cunque transit, vadit cum suo onere, allegat te in l. Imperatores ff. de publicanis, de cuius ma teria latè Thess. in decis. 234. & iuxta præfata opinionem censuit quoque glos. sing. in cap. tu verſ. de patrimonio de præb & dignitatib.

Non obstant contraria; præsertim tex. in cap nouum genus de decimis, quia respondetur, quod non procedit in patrimonialibus, in qui

bus

bus inſtantur ad decimas ſoluendas, cap. quæſti. 16. q. 1.

SVMMARIVM.

1 *Trina monitio iudicis eccleſiaſtici ad fori priuilegium amittendum olim requirebatur, cum requiſitis, & limitationibus, num. 2. & 3.*
4 *Trina monitio ad fori priuilegium amittendum non requiritur, clerico incedente in habitu laicali, cum declaratione nu. 5.*
6 *Clericus dimittens habitum clericalem ad hoc, ut facilius delinquat, eccleſiaſtico iudici eſt remittendus.*
7 *Clerici in minoribus conſtituti incedentes quãdoquidem abſque habitu, & tonſura, fori priuilegium non amittunt.*
8 *Maſcardi opinio reprobatur.*

Trina monitio, ad effectum vt clericus non incedens in habitu, & tonſura, amittat priuilegium clericale, an hodie ſit neceſſaria ex vi Conc. Tridentin.

RESOLVT. CCCCCXXX.

CVm in quadam cauſa de hoc ſermonem haberem, reſpondi in præfato puncto nonnullas concluſiones conſtituendo.

1 Prima concluſio de iure communi ſacrorum Canonum, ade mittendum priuilegium fori, requirebatur trina monitio iudicis Eccleſiaſtici, c. in audientia, & c. cum contingat de ſent. excommunic. latè Farinac. in prax. titul. de inquiſitionibus quæſt. 8. num. 60. Triuiſ. in deciſ. 48. nu. 16. cum ſeq. part. 2. Anton. lib. 3. variar. reſolution. deciſ. 48. poſt Couarr. pract. quæſt. cap. 32. num. 2. Grat. lib. 1. diſceptat. forenſ. cap. 190. num. 11. vbiquoque addit requiſita, vt præfata monitio valeat, ſcilicet, vt ſit ſpecialis, nominatim, & in perſonam facta ita vt nec vnica, nec generalis ſufficiat, ſecundum gloſ. communiter receptam in clementin. 1. in verb. tertio de vita, & honeſt. cler. Fel. in cap. Eccleſiæ Sanctæ Mariæ col. 24. in princ. verſ. ſecundo ſequeretur, de conſt. cum alijs, quos longa ſerie congerit Farinacc. cit. quæſt. num. 60. vſque ad 63. & de nonnullis alijs, quæ requirebantur, vt clericus fori priuilegium amittat, tradit latè Capyc. in deciſione 161.

Quæ concluſio limitabatur dupliciter.

2 Primo in clerico coniugato, in quo non erat neceſſaria aliqua monitio, Couar. pract. quæſt. cap. 9. & 32. num. 2. Clar. quæſt. 36. verſ. hæc autem Foller. in pract. crimin. in verb. audiantur excuſat. num. 42. & Farinac. cit. loco.

3 Limitatur ſecundo in clerico enormibus ſe immiſcente, Clar. & Farinac. cit. locis, & Nauarr. conſ. 17. de priuilegijs.

Secunda ſit concluſio, loquendo de iure Concil. Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 6. in clerico, contin-
4 nuò incedente in habitu laicali, non requiritur trina monitio, vt priuilegium fori amittat, quia per d. Concil. fuit derogatum iuri communi, ita Cuchus in inſtit. maioribus lib. 3. tit. 9. de priuileg. cler. num. 66. qui teſtatur ita obſeruari de cõſuetudine, Zecchius de republ. eccleſ. tit. de clericis, num. 6. verſ. amittitur autem, Nauar. conſil. fin. num. 6. de priuileg. Menoch. conſ. 912. volum. 10. referens in præfatis clericis non eſſe faciendam præfatam monitionem. Et iuxta hãc opinionem pluries fuiſſe declaratum per Sacram Congregationem teſtatur Antonin. cit. loco numero 7. & ad hoc faciunt conſtitutiones Clemente VII. & Pauli III. relatæ per Gratian. citat. loco per quas ſancitum eſt, Clericos primæ tonſurę, carentes beneficijs priuari priuilegio fori eo ipſo, quod non incedunt in habito, & tonſura, de quibus per Menoch. loco cit. num. 35. Vrſil. ad Afflict. dec. 24. num. 7. & Clar. quæſt. 36. verſic. hæc autem, quod procedit modo explicando in 3. concluſione, & non aliter.

Tertia ſit concluſio declaratoria huius ſecundæ, vt illa tunc tantum ſit vera, ac procedat, quan-
5 do continuo clericus incederet in habitu laicali, & conſequenter eſſet tanta perſeuerantia, vt publicè exiſtimetur laicus, ita Farinac. cit. quęſtio. 8. num. 66. Addit. ad ſum. Bullar. verb. Habitus cler. lim. 3. vnde in S. C. fuit deciſum, quod clericus, qui dimiſſo habitu clericali, homicidium commiſerat, & in actu aufugerit, ſeculari habitu indutus, ſit remittendus ad iudicem eccleſiaſticum, vt refert Tapp. in conſtit Regni de per-
6 ſonis num. 23. & ratio eſt, ſecundum eum, quia fuit habitum pro vero non habuiſſe animum dimittendi habitum, ſed potius deponendi, vt cõmodius delictum committeret, & ſecundum Vrſil. in dec. 24. num. 7. pluries fuit deciſum in eodem Conſil. quod clerici in minoribus conſtituti, incedentes quandoquidem vſque habitu, &
7 tonſura, non amitterent fori priuilegium, & ante eum voluit quoque, Gram. referens aliam deciſionem in conſtit. de perſonis num. 4. vnde Bald. in l. ſi qua num. 2. C. de Epiſcop. & cler. voluit quod ſi probetur, clericum captum ſine habitu, & tonſura fuiſſe ſolitum illa deferre, gaudere priuilegio fori, vt refert quoque fuiſſe declaratum per Sacram Congregationem, Antonin. citat. loc. in anno 1586. in quodam clerico cum armis deprehenſo ſine habitu, & tonſura: & idẽ, ſecundum eundem, ſi clericus non deferret tempore delicti commiſſi habitum, & tonſuram, ſed poſtea reaſſumpſerit: quicquid voluerit Maſcardus de probatio. concluſ. 122. volens denegandam remiſſionem, ſi denudato capite clerici, cognouerit iudex non deferre tonſuram, quia, vt dixi, requiritur perſeuerantia, cum poſſet contin-

Digitized by Google

tingere, quod ob iuſtas, ac legitimas cauſas illũ deſeruiſſet, præſertim in eo, qui ex iuſta cauſa timoris, habitum clericalem poſtpoſuerit, cap. clerici, de vi. & honeſt. cler. Item ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret, ex Imol. in clementin. 2. eod. titul. Et tandem in eo, qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem, Cappell. Tholoſ. in dec. 104.

SVMARIVM.

1 *Clericus, non incedens in habitu, & tonſura, an poſſit declinare iuriſdictionem iudicis ſecularis.*
2 *Quid ſi eſſet beneficiatus.*
3 *Clericus non incedens in habitu, & tonſura, poteſt cognoſci ab eius Epiſcopo, & gaudet etiã priuilegio canonis, & num. 5. & 7. vbi contrarium tenentes reprobantur.*
4 *Regularis apoſtata à quo iudice puniri poſſit.*
6 *Priuatio vnius priuilegij, non extenditur ad aliud.*

Clericus non habens requiſita Concilij, ad effectum, vt frui poſſit fori priuilegio, an gaudet priuilegio canonis.

RESOLVT. CCCCCXXXI.

1 EX decreto Conc. Trident. ſeſſ. 21. de refor. cap. 6. clerici fori priuilegio non gaudent, nec in ciuilibus, nec in criminalibus, niſi beneficium eccleſiaſticum habeant, aut clericalem habitum, & tonſuram deferentes, alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiant, vel in Seminario clericorum, aut in aliqua ſchola, vel vniuerſitate de licentia Epiſcopi, quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos verſentur, & ita tradũt, & confirmant Guttierez de iuram. confir. part. 2. cap. 17. num. 12. Paz 2. tom. ſuæ praxis prælud. 2. num. 6. Garzia de beneficijs part. 2. cap. 2. nu. 3. & ſeq. Henriq. conſil. 91. num. 6. Maſtrill. deciſ. Rotæ Siciliæ 104. quamuis non ſit neceſſe, vt ſupradicta copulatiuè concurrant, ſecundum quod voluit Guttierez lib. 1. pract. quæſtio. q. 7. quoniam habens beneficium eccleſiaſticum
2 gaudet priuilegio fori, eſto, quòd habitum, & tonſuram clericalem non deferat, quia ſecundum eundem, hoc ſolùm requiritur in clerico primæ tonſuræ, vel minoribus ordinibus inſignito, non habente beneficium eccleſiaſticum, vt patet apertè ex dictione, aut eiuſdem Conc. quę eſt dictio diſiunctiua, & ſic pluries deciſum fuit, de Ponte conſ. 24. vol. 1. & alij.

3 Et licèt omnibus ſupradictis requiſitis clericus carens non gaudeat priuilegio fori, & ide non poſſet declinare iurisdictionem iudicis laic vt colligitur ex decreto eiuſdem Concil. Attam eſt citra controuerſiam, vt poſſit Epiſcopus co tra dictum clericum delinquentem procedere eumq; punire, vt cenſuit Sacra Congreg. ſuper cap. 6. per verba videlicet, *Licet autem huiuſm dicleric, in minoribus forum iudicis ſecular ſeu laici declinare non poſſint ex hoc decreto, e men Congregatio reſpondit, iſtud decretum n obſtare Epiſcopo, quominus iure ſuo in huiuſ modi clericos delinquentes, ſi adhùc clerici pe manent, poſſit animaduertere.*

4 Sic etiam à ſimili dicitur de regulari, qui eti ſi apoſtatauerit, & atrocius deliquerit, licet per dat priuilegium fori, non propterea iudex eccle ſiaſticus perdit iurisdictionem ſuam in eum, & locus erit præuentioni, vt refert deciſum Triui ſan. deciſ. 48. lib. 2. per text. qui communiter a hoc allegari ſolet in cap. 1. de apoſtatis.

5 Quare reſpondendo ad caſum propoſitum, di co, quod quamuis clerici primæ tonſuræ, ſeu mi norum ordinum, non habentes beneficia, au alias qualitates, de quibus ibi, priuarentur for priuilegio ex decreto Conc. non tamen ſunt pr uati priuilegio canonis, ſi quis ſuadente diabol 17. q. 4. vt cenſuit Sacra Congreg. ſuper d. cap. 6 per verba, videlicet, *Clerici, qui in hoc decret Conc. priuilegio fori priuantur, priuilegio ta men canonis non intelliguntur priuati,* Gonza lez ad regul. menſium gloſ. 5. §. 5. nu. 7.

6 Quæ deciſio ſanctiſſima videtur, tum quod priuatio vti pœnalis, & odioſa non eſt extenden da. cap. odia de reg. iur. in 6. l. cum quidam ff. de liber. & poſthum. tum etiam, quia non intelligi tur, niſi in caſibus à iure expreſſis gloſ. commu niter recepta in cap. fin. de iurepatron. Item, quia ex diuerſis pœnis non fit illatio l. Papinianus ff de minoribus. Tum denique, quoniam iuxta opinionem Alexand. de Neuo, priuilegium fori facilius amittitur, quam priuilegium cano nis, vt voluit quoque Triuiſ. in cit. dec. 48. par. 1

7 Ex quibus omnibus, ſecundum Garz. de be nefic. par. 2. c. 2. nu. 20. conuincitur opinio Feli cian. de Solis, qui in lib. 2. de cenſibus c. vlt. num 14. voluit, clericum in minoribus, non habente eccleſiaſticum beneficium, iure nouiſſimo Con non gaudere priuilegio canonis, nam eum impu gnant Gonzales, & Garz. cit. locis nec non han ſententiam tenere videtur, Rodriquez in ſum ma tom. 1. c. 80. nu. 17.

Finis tituli praxis Clericorum.

PRA-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Curatus potest visitari ab Episcopo in ecclesia regularium.*
2 *Cura animarum commissa est Episcopis à Deo.*
3 *Episcopus de iure potest Curatum in beneficio vnito monasterio constituere.*

An Curatus in ecclesijs Monachorum visitari possit ab Episcopo.

RESOLVTIO CCCCCXXXII.

1 IVdicauì in quadam causa mihi delegata, potuisse quendam Episcopum visitare Curatum in ecclesia Regularium, & monebar ex infrascriptis.

2 Primò, quia cura animarũ præcipuè fuit commissa Episcopis à Deo, cui sunt rationem reddituri, capit. Ephesi 43. dist. & disponitur in Concil. Trid. sess. 7. cap. 1. de reform. & propterea vnio de beneficio curato non præiudicat Ordinario in ijs, quæ pertinent ad temporalem iurisdictionem, & curam animarum cap. 2. vbi Abb. de religiosis cap. pastoralis de priuilegijs, vbi Inn. nu. 4. refert Episcopum in istis ecclesijs habere omnẽ iurisdictionem, quoniam vnicuique Episcopo semper intelligitur reseruata iurisdictio, aliàs confunderetur ordo c. peruenit 11. q. 1.

3 Tum secundò, quia Episcopus de iure potest curato in beneficio vnito monasterio constituere, nec Monachi eum amouere poterunt. glos. & Doctores per illum text. in cap. 1. de Cappellis monachorum, & Conc. Trid. sess. 25. de regularibus cap. 11.

Vnde Conc. loc. cit. censuit personas, tam regulares, quam seculares huiusmodi curam animarũ exercentes, subesse immediate in his, quę ad dictã curam, & Sacramentorum administrationem pertinent iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi illam peragant, vt refert Tess. for. Ecclesiæ cap. 18. num. 105. Anton. lib. variar. resolut. cap. 18. & in princ. & fuisse declaratum per Sacram Congregationem Illustris. refert Grillezon. in cons. 32. & traditur in eodem Concil. sess. 7. de reform. cap. 7. & seq. & consonat decisio Sacræ Congregationis, teste Illustrissimo Seraphino in dec. mox citãda, qua continetur personas, & locum visitare posse in ijs, quæ curam respiciunt, nam hoc, vt subdit idem Seraphin. quodammodo venit in consequẽtiam visitationis personarum, vt inquiratur quomodo conseruetur Sanctissimum Sacramentum, & ecclesiastica ornamenta, quod citra visionem ecclesię fieri non potest.

Limita supradicta dupliciter.

Et primò, quando constaret de aliqua præscriptione, quoniam cum iura parochialia sint præscriptibilia, ad text. in cap. auditis de præscriptionibus, merito non posset visitare, alias si de præscriptione non appareret, tunc manutenendus esset Episcopus, cum habeat iuris communis assistentiam ad tex. in cap. cum personæ, de priui leg. in 6. & fuit in Rot. resolutum in vna Valẽtina de Xatiua 13. Ianuarij 1590. coram Bubalo: neque obstat dec. Rotæ in causa Piscien. iurisdictionis 15. Iunij 1591. coram Illustrissimo Card. Platto, quia respondet Seraphin. in decis. 1067. quod ibi constabat de exemptione.

Limita secundo in ijs locis, in quibus Abbates, & alij superiores regularium iurisdictionem etiam temporalem in parochianos habent, quia tunc iurisdictio censetur attributa Episcopo cumulatiuè cum Abbate, vt fuit resolutum in vna Ciuitaten. iurisdictionis 11. Februarij 1594. coram Seraphino in cit. dec. 1067. bene tamen est verum, quod decreta Ordinarij præualebunt, vbi detur aliqua contrarietas, vel incompatibilitas. Rota in vna Bononien. iurisdict. 20. Octobris coram Penia.

SVMMARIVM.

1 *Visitatio est actus iurisdictionis Episcopalis.*
2 *Capitulum potest visitare ecclesias subiectas Episcopatui.*

An Capitulum, Sede vacante, possit visitare.

RESOLVT. CCCCCXXXIII.

1 CVm visitatio sit actus iurisdictionis Episcopalis, cap. conquerente de off. Ordinarij, vnde Seraph. in dec. 615. nu. 2. ait, quod depẽdet ab ordinaria iurisdictione, cap. 1. §. hanc autem de censib. in 6. Socin. de visitat. num. 4. vers. decimo quæro, vt fuit resolutum in Rota in vna Legionen. iurisdictionis 1. Iunij 1580. coram eodem, & est decis. 475. num. 1. consequenter fatendum est in ius visitandi succedere Capitulum, & propterea glos. in clemtin. 1. §. propter quod, in verb. Capitulum, de hæretic. scriptum
2 reliquit, Capitulum posse visitare ecclesias subiectas Episcopatui, & exigere pro curationes debitas ratione visitationis.

Quam opinionem sequuntur vnanimiter DD. præsertim Archid. in cap. si Episcopus nu. 2. de supplenda negligentia prælator. in 6. Vbald. in cons. 29. num. 16. Bald. in cap. cum olim in 1. not.

in

Digitized by Google

de maiorit. & obedient. Feder. de Senis consil. 16. num. 1. Pauin. de potest. cap. sede vacante quæst. 7. princ. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Burgentin. iuris visitandi 1. Iunij 1588. coram Orano, vbi agebatur de visitando monasterio monialium non exempto à iurisdictione Episcopi, & fuit dictum, Capitulum Sede vacante. illud visitare posse.

Ampliatur supradicta conclusio, vt procedat etiam, quando Sedes Episcopalis quasi vacat, vt puta Episcopo ab hostibus, vel Paganis capto, vt fuit dictum in eadem Burgen. 10. Martij 1597. coram Orano, per tex. in cap. si Episcopus de suppl. negligent. Prælatorum libro 6. Limita in Vicario Capituli Sede vacante, vt visitare non possit absque speciali concessione, glos. & Doct. in d. clem. 1. vers. Capituli de hæretic. Gemin. & Franch. in c. licet de offic. vicar. in 6. Rebuff. in prax. benefic. titul. forma vicar. Archiep. num. 100. Sbroz. de vicar. episcopi lib. 2. q. 120. nu. 5.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus potest per modum visitationis pluries in anno exigere rationes administrationis.*

2 *Limita primo, quando Episcopo constiterit rationes dolosè redditas fuisse.*

3 *Limita secundo, quando redditio non fuit finalis, ac plena cum restitutione reliquorum.*

Rationes administrationis ecclesiarum; seu locorum piorum, an possit Episcopus pluries in anno exigere.

RESOLVT. CCCCXXXIV.

1 IN Conc. Tridentin. sess. 22. cap. 9. de reformatio. disponitur, administratores, tam ecclesiasticos, quàm laicos, quorumcunque piorum locorum singulis annis teneri reddere rationem administrationis Ordinario consuetudinibus, & priuilegijs quibuscunque in contrarium sublatis, quare in causa mihi delegata ab Episcopo Castellanetæ dubitabatur an præfatus Episcopus potuisset per modũ visitationis pluries in anno exigere rationes administrationis à laicis, & contra Episcopum dubitationem faciebat regula illa, quod ratio semel reddita, non est amplius reddenda cap. 1. vbi Ancharan. & DD. de cler. ægrot. lib. 6. Alexander consilio 322. volum. 2. Rot. Gen. decis. 24. & 176. num. 17. vnde cum sit facta administrationis redditæ specificatio ad omnia eiusdem naturæ administrata refertur. l. emptor §. Lucius, vbi Bartol. ff. de pact. & cum semel placuerit Episcopo præfatos administratores liberare, sequitur non posse de nouo illos cogere, qui enim apochan scripturamue aliquam, etiam priuatam sem redditæ rationis ostenderit, vlterius eas redd re minimè cogitur. l. semel, C. de apoch. pub vbi Bartol. lib. 10. voluit Cardin. in clem. 2. illi, quæst. 8. de relig. domib. & stante dicta liberatione, nõ debent amplius molestari, Cor in cons. 62. volum. 4. Borel. cons. 18. volu 1. cum solemnis liberatio præsumatur.

Cuius conclusionis ratio est, quia si liber tione administrationis facta semper, & ind stincte, ac sine lesionis probatione haberet loc reuisio computorum, nullus certè esset vnq litium, aut computorum finis, sed semper po vnam visuram; & liberationem, visura alia su cederet, quod, cum sine euidenti læsione, sit sa tis obsonum, consequens est dictos administra tores non posse molestari, natura enim libera tionis est, vt ad omnia extendatur, Ruin. con 25. nu. 9. volum. 1. Cefal. cons. 39. num. 24. in cons. 191. vol. 2. & quod administratore red dita semel ratione non possit amplius cogi a illam reddendam de nouo, nisi probetur admi nistratoris verus dolus fuit resolutum in Rot Rom. in vna Bononien. administrationis 10. Iu nij 1611. corom Sacrato, vt patet in dec. 334 in recollectis, per Farinac. impres. post. 2. vo consilo.

2 Limitaui suprapositam conclusionem non procedere, primo quando Episcopo constiteri rationes dolosè redditas fuisse, tunc enim ad minist ratores possent cogi ad iterum reddendum, ita DD. in l. 1. C. de errore cal. Castren cons. 342. col. 2. lib. 1. Anchar. cons. 331. quos secuti sunt Iason. consil. 219. num. 2. & consili 14. colun. 3. lib. 3. Soc. sen. cons. 159. col. 3. & cons. 190. col. 3. lib. 2. qui fusissimè scribit, quo vbi argui potest dolus, & fraus in iam calcula tis, ac redditis rationibus; esse iterum calcula das, idem responderunt Neuiz. cons. 94. in fi Rol. à Valle cons. 49. num. 61. lib. 1. Hac tame in re obseruandum erit, hũc errorem dolosum esse clarius, atque perspicuis probationib detegendum ita in specie respondit Dec. co 94. numer. 4. vers. non obstat idem in l. 1. nu 8. in fin. C. de erro. calculi, Cravet. cons. 4 & cons. 198. num. 3. & ita dictum fuit in Rot in vna prænestina compromissi seu administ tionis 10. Maij 1574. coram Seraphino, vt in decis. eiusdem 230. & in vna Bononien. Re ditionis rationis 17. Februarij 1606. coram P nia, vt in decis. 224. num. 5. in impress. post volum. cons. Farinac. & non sufficiet probare dolum præsumptum, sed opus erit dolum ver demonstrare, quod sentit Soc. sen. consil. 9 lib. 4. & Roland. d. cons. 49. nu. 22. 25.

3 Limitaui secundo, vt Episcopus possit plu ries in anno exigere rationis administrationi

à di-

Digitized by Google

à dictis administratoribus, quando redditio nõ fuit finalis, & plena, cum restitutione reliquorũ Franc. in cap. vnico §. præsenti in fin. num. 5. vers. quod si coadiutor de cler. ægrot. lib. 6. cũ declarationibus, de quibus per Menoch. de arbitr. iudic. conf. 209. in fin. num. 38. lib. 2. centur. 3. Gratian. decisio. Rotæ March. 188. num. fin.

SVMMARIVM.

1 *Liber visitationis inducit plenam probationem.*

An liber visitationum inducat plenam probationem.

RESOLVT. CCCCCXXXV.

CVm notario in ijs, quæ ad eius pertinet officium, credatur, ad tex. in cap. cum ad audientiam, & cap. cum parati, & ibi Doctores de præscriptionibus consequens est, vt liber visitationis ab eo cõscriptus, inducat quoque plenam probationem, prout ita arguit Panor. de visitatione quæst. 4. num. 24. & 34. vnde Antonin. lib. 1. variar. resolution. 110. infert, quod notarius visitationis vti iuratus in principio sui officij æquiualet duobus testibus, glos. & DD. in cap. quoniam contra de probation. & hanc Abb. in citato cap. ad audientiam, & ei est credendum ratione officij publici, quem, gens, testatur Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. centur. 6. cas. 539. num. 2. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota Roman. 14. Decembris 1551. coram Vestano, teste Caputaquen. in dec. 158. part. 2. cuius verba sunt videlicet, *Libri visitationum Episcopi, quo ad visitationem personarum, Sacramentorum, & aliorum pertinentiũ officium visitantis plenè probant.*

Verum cum fuisset mihi causa hæc delegata, per Archiep. Reatino, & inter cætera dubitaretur, an ex quo in libro visitationis euidenter apparebat quendam Præsbyterum satisfecisse oneri Missarum, quod ipsi incumbebat pro beneficio, dixi non posse in dubium refricari contra præfatum præsbyterum, ex quo eius solutio constabat ex dicto libro visitationis. Liber enim visitationis, vti productus à publico officio Cur. Archiep. plenam inducit probationem, & fides ei adhibenda erit, glos. in cap. audientiam in verb. censualem de præscriptionibus, vbi Abb. num. 10. Rot. diuers. in dec. 189. nu. 5. part. 1. Balb. in decis. 729. Crauet. conf. 158. num 4. & 5. Caual. in decis. 30. num. 50. part. 2. Rota diuers. in decis. 340. nu. 2. part. 2. Mascard. de probation. conclus. 316. num. 4. & sequent. & conclus. 799. numer. 12. Caualc. in decisio. 12. num. 23. & in decisio. 24. num. 8. part. 2.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi nec quisquam suorum possunt aliquid accipere pro visitatione.*
2 *Non licet Episcopis etiam recipere exculenta, & poculenta ad domum portanda.*
3 *Episcopi dum eorum munus exercent, non exigunt à diœcesanis impensam.*
4 *Notarius in visitatione nec aliquid recipit, etiã pro præsentatione bullarum.*

Episcopus in visitatione, an aliquid capere possit.

RESOLVT. CCCCCXXXVI.

1 IVxta dispositionem Conc. Trident. sess. 24. cap. 3. de reformat. nec Episcopi, nec quisquam suorum possunt aliquid accipere procurationis causa, pro visitatione etiam testamentorum ad pios vsus, præter id, quod pro relictis pijs iure debetur, nec munus, aut pecuniã, aut aliud quodcunque sit, etiam qualitercunque offeratur, non obstante consuetudine, etiã immemorabili, exceptis victualibus, quæ erũt ministranda frugaliter, & moderate pro temporis tantum necessitate, & non vltra; ita vt sit in optione eorum, qui visitantur, soluere, id quod erat consuetum in certa pecunia taxata, vel ministrare victualia, vnde quamuis vno anno elegerint præstare in pecunia; non tamen poterunt cogi perseuerare singulis annis, cum in hoc permittatur variatio, ex quo enim exigitur à volentibus dare pecuniam loco victualiũ, ergo non poterunt compelli, quod etiam erit in successoribus, qui non ligantur facto prædecessorum. Gemin. & alij in c. felicis de censib. in 6. ita vt fragmenta, quæ remanent in mẽsa, tam visitantis, quàm familiarium suorum, sint eroganda pauperibus loci, qui visitatur. Doctor. in clement. 2. de censibus. Soc. de visitatione lib. 10. q. 1.

2 Ita, vt neque liceat recipere exculenta, & poculenta ad domum portanda, sed tantum inmẽsa eiusdem loci. Gemin. in cap. 1. §. procurationes num. 7. de censib. in 6. prax. Archiep. cap. 21. sub num. 13. in illis autem locis, vbi adest consuetudo, quod neque victualia, neque pecunia, nec aliud quicquam visitatoribus soluatur, seruanda erit sub pœnis, de quibus in cap. exigit de censibus in 6. & in Conc. Trid. sess. 24. c. 3. in fin. de reform.

3 Et ratio est, quia Episcopi dum eorum munus exercent, non exigunt à diœcesanis impensam Abb. in cap. cum sit de simon. dummodo non eant ad consecrandum Ecclesiam. Butr. in

Digitized by Google

cap. proposuisti de consecratio. eccles. Mandos. consil. 8. in fine num. 13. & latè de Episcopis visitantibus, vel Archiepiscopis, quando recipiant alimenta. Abb. in cap. procurationes 23. num. 4. de censibus, Doct. in cap. cum nuper, & cap. sopitæ, eod. tit. Surd. de aliment. quæst. 64. titul. 1. & q. 22. titul. 4. & quæst. 25. & 26. eod. tit.

4 Nec notarius in visitatione aliquid recipit, etiam pro præsentatione bullarum, pro Ordinarij decretis, & actis visitationis, quando habet salarium de publico, nam alias pro labore accipit, Franc. in c. 1. §. procurationes de cēsib. in 6. quia ibi prohibetur recipi pro visitatione, non pro labore. Socin. de visit. lib. 11. q. 4. num. 34. vers. & hoc verum. Nauarr. consil. 1. de censib. dummodo consuetudo non sit in contrarium. Conc. Trident. sess. 24. c. 3. de refor. vbi videtur verius esse, quod neque pro visitatione, aut quouis nomine aliquid soluatur.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non tenetur adhibere consilium, vel consensum eorum, quos sibi pro visitatione facienda adiunxerit.*

An Episcopus in visitatione teneatur adhibere consensum eorum, quos sibi pro visitatione facienda adiunxerit.

RESOLVT. CCCCCXXXVII.

SVpponatur in facto, Archiepiscopum Neapol. pro visitatione facienda elegisse nonnullos Canonicos, qui sibi assisterent, vt in dubijs vertentibus in causis eiusdem visitationis de iure responderent, quare fuit dubitatū an præfatus Archiepiscopus teneatur illorum consensum sequi, seu adhibere, & dubitationē faciebat tex. in l. Titium ff. de administratione tutorum, vbi qui tenetur facere aliquid cū consilio, seu consensu alterius, tenetur eum requirere, & ipsius consensum sequi, vnde in cap. vnico §. 1. & seq. ne sed. vacante in 6. dicitur, quod collatione spectante ad Episcopum de consilio, vel assensu Capituli, illo existente inhabili, nisi sit in mota, non conferre Capitulum, & in §. final. disponitur, quod habens conferre cum consilio Episcopi sine illo conferet morte, & remota absentia interueniente.

1 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium consului cuidam Episcopo, id mihi petenti, & motus fui ex decis. Rotæ in vna Illarden. visitationis 13. Nouembris 1602. coram Iusto, vbi fuit dictum, quod licèt Episcopus ex propria voluntate aliquos sibi adiunxerit pro visitatione facienda, vt sibi permittitur à Concilio Tridentino sess. 6. capitul. 4. vel etiam vigore concordiæ inter ipsum, & Capitolum etiam à Sede Apostolica confirmatæ, vt habeat visitare cum aliquibus Canonicis assistentibus eligendis à Capitulo non propterea tenetur adhibere consilium, vel consensum prædictorum.

Non obstant contraria, quia procedunt, & locum obtinent, quando ille, qui tenetur facere cum consilio alterius, esset particeps officij; tunc enim quicquid ageret, esset ipso iure nullum, nisi ipsum consilium sequeretur.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione Episcoporum non veniunt iura, & priuilegia Episcopalia.*

2 *Materia visitationis est etiam ipsis inferioribus adaptabilis.*

3 *Locorum Ordinarij ecclesias quascunque quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis visitare tenentur.*

An decreta Concil. Tridentin. loquentia de Ordinarijs, comprehendant habentes iura Episcoporom.

RESOLVT. CCCCCXXXVIII.

DVbitationem faciebant pro opinione negatiua.

1 Primò, quia appellatione Episcoporum non veniunt iura Episcopalia, & priuilegia habentes, secundum Roland. cons. 29. num. 7. vol. 1. Artam. cons. 18. num. 4.

Seunndo, quia Concilio Tridentino sess. 25. de regularibus cap. 11. de Episcopis, & non de Ordinarijs loquitur.

Cæterum contrarium dixi, motus ex pluribus.

2 Tum primo, quia materia visitationis est etiam ipsis inferioribus adaptabilis, ad tradita per Ioan. Monach. post glos. in cap. Ordinarij, il primo num. 1. & 2. Franc. num. 3. Gemin. num. 5. de offic. Ordinar. lib. 6. Abb. in capit. post cessionem in 1. not. quem sequuntur ibi Aret. Fel. & Dec. de probat.

3 Tum secundo, quia ita pluries censuit Rot. Romana præsertim in vna Piscien. seu nullius iurisdictionis 16. Decemb. 1593. coram Gipsio vt patet in decision. 798. in recollectis per Farinac. in nouiter nouiss. & iterum in vna Salamantin. iurisdictionis 3. Octobris 1579. corā Seraphino, in quibus fuit dictum, quod Concil. in cap. 8. sess. 7. disponens, quod locorum Ordinarij ecclesias quascunque quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis visitare teneantur, habet locum etiam in inferioibus.

Non obstat contraria, præsertim Concilio Tri-

Digitized by Google

Trident. sess. 25. cap. 11. quia respondetur, vt debeat interpretari, ex alijs decretis in quibus sancta Synod. loquendo de Ordinarijs, intellexit etiam de inferioribus, cum vna lex declaret aliam, nec sit conueniens, vt vna, & eadem res diuerso iure censeatur ad l. eum, quiædes de vsucap. & in citat. decis. 798. in specie respondetur non obscure, quod Conc. Trident. d. capitul. 11. sess. 25. expresse loquatur de Episcopo, quia non propterea excluduntur alijs Ordinarij inferiores Hinc etiam in eadem Rota in vna Burgen. iurisdictionis 16. Decemb. 1594. coram Orano decisum fuit, quod cognitio causarum criminalium, & matrimonialium, quæ iuxta decretum Concilij Tridentin. sess. 24. de reform. cap. 20. ad ipsum Episcopum spectat, illam competere Abbati habenti iura Episcopalia, vt in dec. 100. in recollectis per Farinac. impressis, post primum volumen Consiliorum.

Finis tituli praxis visitationis.

PRAXIS REGVLARIVM tam virorum, quàm mulierum.

SVMMARIVM.

1 *Prohibita donatione per aliquod statutum, seu constitutionem, non intelligitur prohibita donatio remuneratoria, redditur ratio.*
2 *Appellatione donationis non venit illa, quæ fit ex causa remunerationis.*

Bulla Clement. VIII. prohibens Monialibus facere donationes, quo casu locum non habeat.

RESOLVT. CCCCCXXXIX.

IN facti contingentia dixi, in nullam pœnam incurrisse quendam ob prætensa munera contra formam constitutionis felicis recordationis Clemen. VIII. quia cõstabat euidenter illa fuisse data benefactoribus præfati Monasterij, præsertim Aduocatis, Procuratoribus,
1 ac Protectoribus, quare succedit regula iuris quod donatio remuneratoria nõ comprehenditur sub prohibitione, seu statuto prohibente quibusdam donare, vt latissimè per Iason. in l. ex hoc iure ff. de iust. & iur. post Alexand. cons. 43. col. 6. in fine nu. 31. vers. non obstat, quod statutum volum. 4. & secundum Alban. in consil. 22. volum. 1. appellatione donationis non ve-
2 nit illa, quæ fit ex causa remunerationis, quia, vt voluit Abb. in rubr. de donat. dicitur potius cõpensatio, quàm vera donatio, & ita tenuit Rota in vna Vsellen. spoliorum 13. Februarij 1609. & in specie constitutionis Clement. III. de qua agimus nouissimè ita concludit Roderic. quæst. regular. 47. articul. 6. parte 2. ex adductis per Nauar. in cap. non dicatis 12. quæstio. 1. numer. 25. commun. 2. vers. duodecimo infertur de regular.

SVMMARIVM.

1 *Cessante causa propter quam fit donatio, cessat donatio, & numero 3. Amplia num. 2.*
4 *Donatio facta Ecclesiæ, vel Monasterio tempore ingressus, habet tacitam conditionem, si ingressus ibi perseuerauerit.*

Donata per aliquem Monasterio ante ingressum, an si post ingressum recesserit, possint repeti donata.

RESOLVT. CCCCCXXXX.

DVbitatum fuit in Curia Archiepisc. circa supradictum articulum, nunquid dicta donatio cesset, & dubitationem faciebat pro opinione affirmatiua, quia ex quo supradicta donatio videtur facta ob ingressum Monasterij, vt colligitur ex procemio donationis, quod denotat causam finalem, Aymon consil. 192. ad fin. vltra quod etiam in instrumento donationis dicitur, quod donat, quia intendit ingredi in re-
1 ligionem, quare ipso recedente, videtur cessare causam donationis, & esse locum reuocationi,
2 ob causam non sequutam. Ita in specie donationis ob causam ingressus concludit Natta consil. 180. num. 5. vers. quod etiam sine aliquo pacto, Dec. consil. 86. viso puncto col. 5. num. 5. vers. & ista donatio. Soc. cons. 183. eleganter num. 3. colun. 3. vers. postremo, quia ampliat, maximè quando sumus in donatione magna, vt est ista, de qua agimus, cum non sit verisimile, quod donaret, si vellet recedere, & in sæculo remanere, Ruyn. consil. 204. lib. 1. idem voluit Beccius cons. 74. num. 11. vers. quibus tamen non re-

Digitized by Google

refragãtib. Curt. iun conſ. 141. habita diligenti col. 4. n. 13. Cagnol. in l. 1. nu. 37. de orig. iur. Iaſon. conſ. 103. alias 104. colun. 2. lib. 2. Rebuff. de priuileg. ſchol. q. 163. vbi loquitur in donatione facta à ſcholari diſceſſuro à ſtudio, & applicat ad religioſum, qui egreditur à religione, Aym. conſ. 877. num. 3. verſ. 2. libro 5. Addit. ad Dec. conſ. 31. in verb. arbitror, Tiraquell. in tract. ceſſ. cauſ. num. 232. part. 1. verſ. renunciationis.

3 Et in ſpecie, quod donatio cenſetur reuocata ob defectum cauſæ, facit text. in l. Senatus §. nec dubitauere, l. 3. & ibi gloſ. Bart. & Paul. de Caſt. l. ſi mortis cauſa, la ſeconda ff. de donat. cau. mort. Dec. conſ. 86. num. 5. facit regul. cum ceſſante de appellat. Cacher. dec. 121. Gratian. deciſ. 42. Balbus deciſ. 124.

4 Supradictis accedat, quod omnis donatio facta Eccleſiæ, vel Monaſterio tempore ingreſſus, tacitam habet conditionem, vt duret, eo ibidem perſeuerante, ad inſtar dotis, l. vnica §. cum autem C. de rei vxoria act. & l. nuper de dote poſt diuort. reſtitut. & ſic clerico recedente quocunq; modo, reſtituitur ei ſuum, & idem in Monacho, vt illa transferat ſecundo Monaſterio, ad quod tranſit.

SVMMARIVM.

1 *Sanctimonialis poſt profeſſionem non poteſt exire à monaſterio, niſi grani ex cauſa.*
2 *Ob quas cauſas, & rationes poteſt exire.*

Monlalis ob quam infirmitatem poteſt à Monaſterio exire.

RESOLVT. DXXXXI.

CVm in Ciuitate Nolæ, eiuſque territorio in anno 1599. & 1600. aquæ adeo excreuerint, & aeris putredinem induxerint, vt ex hoc in dies incolæ decederent: quare conſultus ego ab illius ciuitatis vigilantiſſimo Paſtore, & miræ ſanctitatis Fabritio Gallo, an ſupradicta dici potuiſſet legitima cauſa concedendi licentiam Monialibus à monaſterijs exire, & dicebam ego de hoc eſſe tex. exſpreſſum in c. vnico de ſtatu regul. in 6. vbi prohibetur moniales id facere abſq; cauſis ab *Epiſcopo* approbatis, cuius text. deciſ. renouatur hodie in Conc. Trident. ſeſſ. 25. de regular. c. 5. vbi in propoſito additur, Nemi-
1 ni autem ſanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire à monaſterio, etiam ad breue tempus, quocunque prętextu, niſi ex cauſa legitima ab Epiſcopo approbanda, indultis quibuſcunque, & priuilegijs non obſtantibus. Quod quidem pariter reperitur ordinatum in Regula Beatæ Brigidæ lib. 6. c. 8. ibi, *Nulli enim poſt introitum ſuum licebit de monaſterij clauſtris exire*: idq; fit, vt quietius Deo valeant inſeruire, nam vagatio ſpiritus relaxationem inducit. Et Pius V. per ſuam Bullam incip. Circa paſtoralis, editam 4. Calend. Iunij anni 1566. renouauit dec. iſtius text. & præfatum decretum Conc. Tridentin. &
2 ſtatuit, vt nulla alia cauſa, vel occaſione, niſi magni incendij, vel infirmitatis lepræ, vel epidimię moniales à monaſterio exire poſſint, eaque infirmitatis cauſa prius per Epiſcopum, ſeu alium Ordinarium loci cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit. Et ita quoque referunt Nauarr. in cap. ſtatuimus 19. q. 3. Medices in ſumma peccatorum part. 2. tit. 9. q. 78. num. 130. Guttierez lib. 1. can. quæſt. cap. 14. num. 1. Fuſcus libro 2. de viſitat. cap. 18. nu. 17. Felician. de cenſur. tit. de excommuniçat. c. 14. verſ. quoniam Sacrum Concilium Bollus in œconomica canon. claſſ. 3. cap. 4. num. 10. & Zenedus in collect. 31. part. 3. Quare cum in caſu de quo agebatur, aderat cauſa, præſertim vna principalior ex his quæ in eadem Bulla enumerantur, propterea dicebam licere eidem Epiſcopo ſupradictam facultatem monialibus concedere, eo magis, quod eramus in dicto caſu epidimiæ, vt conſuluit quoque Nauarr. conſ. 70. nu. 6. de regular. lib. 3.

Quæ licentia minimè concedi debet per Epiſcopum in alijs caſibus, præter enumeratos in d. Bulla Pij V. Guttierez lib. 1. canon. quæſt. c. 14. num. 7. Rubin. conſ. 123. num. 7. libro 1. Cacheran. conſ. 22. num. 7. & ſeqen. & Zened. in citat. collect. 31. part. 3. & hanc licentiam non poſſe concedi per Abbatiſſam teſtatur Tapia in pragm. 2. de monialib. ex eo, quod ipſa quoque ſit in prohibitione comprehenſa.

Denique notandum hanc licentiam deberet eſſe petitam, & obtentam, ita vt non ſufficeret illam ſolum peti, ad effectum vt ex ſola ipſa petitione licitum ſit monialibus a monaſterijs exire vt per Gemin. & Franch. in cit. c. vnico.

SVMMARIVM.

1 *Ignorantia iuris neminem excuſat.*
2 *Mulieres excuſantur ab ignorantia iuris.*

Iuris ignorantia an excuſentur Moniales, ne incurrant ſuſpenſionem admittendo ad profeſſionem intra annum approbationis.

RESOLVT. DXLII.

IN caſu mihi propoſito reſpondi negatiuè ex regula iuris ignorantiam iuris neminem excu-
1 ſare, vulgatis iuribus, quod procedit nedum in ignorantia iuris naturalis, verum poſitiui iuris, cap. quod licitis 16. diſt. c. cum illorum de ſent. excommunic. c. curſus 16. q. 1. & ita tenuit Rota in vna profeſſionis 4. Aprilis 1541. coram

Io.

Digitized by Google

Ioanne Paulo, cuius verba sunt videlicet.

2 *In eadem causa Valentin. nullitatis professionis, dicebatur ex parte monialium, nullam incurrisse suspensionem, quia mulieres iuris ignorantia excusat, & non habuerunt animum dolosum: ex parte autem contraria eas omnimodo incurrisse suspensionem fuit dubium 4. Aprilis 1541. R. P. D. Ioan. Paulo causam proponente, an moniales habuerint legitimam causam excusationis, etiam quod admiserint Beatricem ad professionem infra annum probationis, & incurrerint suspensionem, de qua in cap. non solum de regular. lib. 6. Fuit tentum, & conclusum per omnes, quod non possint excusari moniales quin incurrerint suspensionem, quia debuerunt consulere peritiores, & Canonistas, cum essent in loco, vbi erat magna copia iurisperitorum: & ratio, quia ignorantia non excusat, quando adsunt peritiores, qui consulant imperitis, adnot. in l. leges sacratissimæ Cod. de legibus & in capitul. 1. de constitution. & in reg. ignorantia de regul. iur. in 6. & cum omnes Doctores in d. capitul. non solum, teneant, quod text. ille in d. capitul. ignorantia, extendatur ad moniales, si talis excusatio admitteretur, vtique reg. d. capitul. ignorantia redderetur elusoria, quia semper allegaretur ignorantia, & canonis si quis suadente pœna minus ligaret, quod est contra not. per Doct. in cap. mulieres de sent. excommunicat. Nec in eis potest esse ignorantia, cum sit notorium in regulari obseruantia Mendicantium nullum esse admittendum ad professionem ante annum probationis, & hoc tanquam notorium non potuit ignorari ad not. per DD. & Abb. in cap. 1. de postul. prælat. Scrib. in cap. cum in tua, qui mat. accus. poss. Hoc autem fuit ignorantia, & negligentia, quæ inducit mortale, glos. in cap. ea quæ de offic. Archidiac. Anchar. in cap. 1. de eff. custod. & licet quælibet causa excuset à dolo, & à pœna corporis afflictiua, vt vulgariter dicitur, l. si ex plagis, Codic. ad l. Iul. de plag. cum aliis, secus tamen est à culpa, Bart. in l. iuste possidet ff. de acquir. poss. & propter culpam potest censura ferri, cap. nemo, cap. nullus 11. q. 3. nec excusare potuit opin. Petri de Pal. 4. dist. 33. q. 2. c. 2. & Siluest. in verb. religio. §. 3. vers. tertio quæritur, vbi dicunt, quod moniales Fratrum Prædicatorum non sunt Mendicãtes, & possunt infra annum probationis recipi ad professionem, quod idem tenet Archiepiscop. Florentin. in sua summa, quia potius essent consulendi Canonistæ, quàm Theologi, vt not. Anchar. in disput. incip. Antiq. & moder. temporis, & vltra, quod d. cap. non solum procedat in monialibus, bene Lap. allegat. 4. num. 3. glos. & DD. in clem. 1. de regul. & licet opinio magistri excuset iudicem à pœna, sequendo eius opinionem, vt dicit Angel. in l. terminato C. de fruct. & lit. expens. Abb. in cap. 1. de postul. prælat. & ideo sic videretur posse excusari moniales, sequendo opinionem Doctoris sui Ordinis, tamen fuit dictum, quod in hoc casu Canonistæ debebant dici Magistri, qui sunt periti, & DD. non autem Theologi, & sic tollitur id, quod dicitur, quando quis tenetur ad aliquid faciendum sub certa pœna, sola notitia non sufficit, sed requiritur intimatio ei facta, vt dicit Bart. in l. denunciasse ff. de adult. & decis. 21. in antiq. nec minus obst. cap. final. qui matr. accus. poss. & Bartol. in l. is potest ff. de acquir. hæredit. quia loquuntur in alio casu distinctè, & vbi agitur de priuatione, in qua est necessaria vera probatio, & non per cõiecturas, præsumptiones: nec obst. clem. vnic. de concess. præbend. quia procedit vbi agitur de amissione gratiæ, secus vbi ageretur de amissione iuris, vt Card. ibi in 3. q. cum tribus sequent. nec minus obstat, quod notat Bartol. in l. 1. ff. de receptat. & in l. omnes, la seconda, C. de agric. & censit. lib. 12. vbi receptans bannitum, licet alleget ignorantiam banni, non excusatur, si in loco erat notorium, quia loquitur in notorio, non autem in fama, vt in alio casu, & hæc est ratio, quia notorium non licet ignorare: nec obst. c. 1. de postul. prælat. & c. illud de cler. excom. ministr. & cap. cum desideres de sent. excomm. quia immo intelliguntur in tangentibus periculum animæ, ita tenet Abb. in d. cap. cum desideres nu. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Loquutio cum monialibus regulariter omnibus est prohibita.*

2 *Ampliatur, & limitatur suprædicta conclusio nu. 3. 4. 5. & 6.*

Constitutio synodalis Neap. 7. prohibens loqui monialibus, quando locum habeat.

RESOLVT. DXXXXIII.

HVius constitutionis verba ita se habent.

1 *Scommunichiamo qualsiuoglia huomo, che præsume esse andare alli monasterij delle monache, anco essente à parlare con esse senza licenza nostra, ò del nostro Vicario Generale, ò particular deputato. Dichiarãdo che quelli, che haueranno licenza di parlar con alcuna monaca particolare, non si possano seruire fraudulentemente dell'istessa licenza per parlare con altre.* Quę constitutio ampliatur, & limitatur variis modis.

2 Et primo ampliatur prędictam prohibitionem procedere etiam in laico exempto à iurisdictione Episcopi quia ratione delicti efficitur subditus, c. placuit 6. q. 1. c. postulasti de foro competent. Auth. si qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. Balb. in dec. 29. Raudent. in dec. 23.

3 Amplia secundo, vt huiusmodi excommu-

Digitized by Google

ri, alioquin delinquens ab eodem Episcopo puniri possit, super cuius decreti Concil. Trident. executione extat insuper constitutio Clementis VIII. incip. suscepti muneris Romę publicata die 18. Martij 1596. cuius tenorē habes in sum. Bull. in ver. exemptio, & vide Prax. Cur. Arch. c. 57. Quare fuit mihi quæsitum ab eminentissimo, clarissimoque Iurisconsulto, viro quidem nunquā satis laudato, Petro Antonino Ghiberto, Vicario Generali Neapoli an qualitas, quòd notoriè, & scandalosè supradictus Regularis deliquerit sit probanda ad effectum, vt Episcopus illum punire valeat? cui quæsito respondi, magnam esse controuersiam inter Iurisconsultos, an sufficiat narrare qualitatem tribuentem iurisdictionem, ad obtinendos processus à iudice, vel necessaria sit cognitio seu informatio super illa allegata qualitate ante litis contestationem, nam plerique existimant de ista qualitate, quæ fundat iurisdictionm, cum primis constare debere iudici, saltem summariè, ita Bart. & Bal. in l. præscriptione Cod. si cont. ius, vel vtil. publ. Innoc. in c. super literis de rescript. Dom. in cap. Romana §. contrahētes de foro compet. lib. 6. idem Bald. in l. si quis ex aliena ff. de iudic. Butr. Panormit. & Felyn. in cap. si clericus de foro compet. Cald. in cap. de illis, quæst. 4. de rapt. mo. l. quidam consulebāt ff. de re iudicata, Anchar. in c. postulasti q. 1. eod. tit. Affl. dec. 297. Curt. iun. cons. 124. numer. 6. vbi dicit post Felyn. in d. cap. si clericus, hanc cōmunem esse Doctorum sententiam, & faciunt multa argumenta pro ista opinione, quæ ad nauseam à DD. in præcitatis locis referuntur, maximè, quia vbi dubitatur de iurisdictione, vel competentia, primò cognoscere debet iudex an sua sit iurisdictio, l. 2. ff. si quis in ius vocat. non ierit. Altera verò opinio est, quod in tali casu, quādo ex certa qualitate fundatur iurisdictio alicuius, satis sit huiusmodi qualitatem allegare, & narrare, etiam si negetur per aduersarium, dummodo de falsitate non euidenter constet: sufficit enim quantum ad fundandam iudicis iurisdictionem narrare qualitatem, quæ si vera esset, non excluderetur iurisdictio, per tex. in l. cum quædam §. quoties ff. de iurisdictio. omnium iud. vbi quo ad iurisdictionis fundamentum attenditur summa, quæ petitur, non quæ debetur.

1 2 3 4

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij, tanquam Sedis Apostolicæ delegati in causis mercedum, & miserabilium personarum Regulares debitores cogere, & compellere possunt cum expressa derogatione quorūcunque priuilegiorum.*

2 *Regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegij prætextu, si deliquerit ab Ordinario loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato inquiri, puniri, & corrigi valet.*

3 *Ordinarius quando habet iurisdictionem in Regulares.*

4 *Ordinarius potest prefigere terminum Regulari exempto delinquenti, ad præsentandum se suo Superiori*

5 *Regulares possunt conueniri ratione delicti coram locorum Ordinarijs.*

6 *Regulares exempti in casu hæresis subsunt iurisdictioni Ordinariæ.*

7 *Regularis in reddendo rationem alicuius vltimæ voluntatis est subditus Ordinario.*

8 *Ordinarius existens in possessione iudicandi Regulares, tunc videntur per non vsum renūciasse priuilegia.*

Ordinarij locorum in quibus casibus possint cognoscere de causis Regularium,

RESOLVT. DXXXVII.

INfacto mihi proposito respondi in infrascriptis casibus.

1 Primo, ex decreto Sacri Concilij Tridentini capitul. 14. de reformation. sessio. 7. Ordinarij tanquam Sedis Apostolicæ delegati in causis mercedum, & miserabilium personarum Regulare debitores cogere, & compellere ad soluendum debitum possunt, cum expressa derogatione quorumcunque priuilegiorum, & exemptionum quarumcunque, ergo si non tanquam Ordinarius, saltem veluti delegatus procedere poterit. Quare in causa ciuili in vim instrumenti extra monasterium stipulati, & initi Ordinarius cognoscere non poterit.

2 Secundo, quod Regularis extra monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegii prætextu, si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato, inquiri, puniri, & corrigi valet, statuit sancta Synodus in cap. 3. sess. 6. Item visitare, & corrigere Regulares, in commendatis monasterijs, in quibus Regularis obseruantia viget, residentes, qui secundum eorum instituta non viuunt, cum eorum Superiores admoniri inter sex menses nō fecerint, & correxerint Conc. Tridentin. sess. 21. de ref. c. 8.

3 Tertio, Ordinarius habet iurisdictionem in Regnlares, videlicet, vt si Regularis est excommunicatus à iure, Ordinarius mandat, ipsum denunciari publicè, vt euitetur, ita Ioan. Andr. in capit. 1. de priuileg. in 6. num. 1. quasi in fin. & Gemin. in 3. col. vèrsicul. quod si exemptus, & Io. de Imola in clem. 1. de sequest. possess. & fructu nu. 17.

Quar-

Digitized by Google

4 Quarto, potest præfigere terminum Regulari exempto delinquenti, infra quem debeat Superiori suo se præsentare, idem Gemin. in cap. quamuis §. inferiores de elect.

5 Quinto ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agitur, coram locorum Ordinarijs possunt Regulares conueniri, ita tex. in c. 1. de priuileg. in 6.

6 Sexto, in casu hæresis Regulares exempti subsunt iurisdictioni Ordinariæ, vt in c. ad abolendam §. fi. de hæret.

7 Septimo in reddendo rationem alicuius vlti voluntatis, Regularis exemptus, fit subditus Ordinario loci, & ei rationem reddere tenetur, & ab eo de mala administratione puniri potest, clem. 1. de testam.

8 Octauo additur, quando Ordinarius esset in possessione Regulares iudicandi, nam tunc videntur per non vsum renunciasse priuilegia, Hostiens. in sum. de priuileg. vers. qualiter amittatur, & Henriq. Boich. in d. cap. ad abolendā in fin. qui alios enumerat casus.

SVMMARIVM.

1 *Regularis deferens habitum suæ Religionis coopertum habitu alterius Ordinis, non est vti apostata puniendus.*

2 *Non competit prefato Regulari diffinitio veræ apostasiæ.*

3 *Regularis dimittens habitum ob iustum timorem, non dicitur apostata.*

4 *Qui non dicitur apostata ex sola habitus dimissione.*

5 *Contrarium decidituir, quod deferens habitum coopertum est apostata.*

Regularis deferens habitum suæ Religionis subtus habitum alterius Religionis, an sit censendus apostata.

RESOLVT. DXXXXVIII.

DVm essem Consultor cuiusdam Religionis, accidit, quod quidam Regularis eiusdem ministerij recessit, & consequenter apostatasit; & cum deferret habitum suæ Religionis coopertum habitu alterius religionis, fuit dubitatum, an esset vti apostata puniendus: & dicebam, quòd non, ex pluribus.

Tum primo, quia supradicto Regulari non competit diffinitio veræ apostasiæ, quæ est temerarius recessus à statu Religionis, Alexand. in. 2. quæstion. 183. & D. Thom. 2. 2. quæst. articul. 1. Canus. libro 12. capitul. 9. de loc. Theolog. Alfons. à Castro libro 1. de iusta hæret. pun. capitul. 7. & 23. Simanc. de catholic. institution. capitul. 7. Albertin. de hæretic. libro 6. quæstion. 8. Salzed. ad Diaz capitulo 112.

Tum secundo, quia dum ob timorem iustitiæ propter quoddam prætensum crimen, ne capiatur, & puniatur a suo Superiore, deferebat habitum suæ Religionis, sed coopertum habitu alterius Religionis, consequenter succedit regula iuris, quod Regularis dimittens habitum ob iustum timorem, non dicitur apostata, vt probat text. in terminis, & ibi glosa clarissima in capitul. 2. de vita, & honestate clericorum, in verbo causa ex quo loco inducitur, quod si regularis dimittat habitum ex iusta causa, vt pote timore mortis non censetur apostata, quia absque dubio captus, & punitus fuisset à suis Superioribus Regularibus.

Tum tertio, quia secundum Oldrad. in consilio 183. numer. 13. generaliter est dispositum quemlibet regularem ferentem habitum coopertum alterius Religionis habitu, non dici apostatam, quicquid voluerit Triuis. in decisione 19. parte 2.

Tum denique, quia secundum Ioan. Andrea in addit. ad speculum. in rubrica ne cleric. vel monach. quem sequuntur Archidiac. numer. 5. Ancharan. numero 8. Franch. numer. 6. in capitulo 2. ne cleric. vel vouent. in 6. & ibi Geminian. numer. 5. ex sola habitus dimissione, non dici quem apostatam, cum necesse sit adesse quoque animum non redeundi, secūdum Achil. de Grass. in dec. vnic. de apost.

Cæterum supradictis minime refragantibus, contrarium consului supradicto Superiori, motus præsertim conclusione illa, paria esse non deferre habitum, & deferre coopertum, Achil. loco citato, Henriquez consilio 22. Rub. consilio 60. & cum sentit Triuisan. dict. decisione 19. Quare Anan. in rubric. de apostat. quem sequitur Calcan. cons. 23. voluit, deferentem habitum subtus esse apostatam.

SVMMARIVM.

1 *Professio tam virorum, quàm mulierum non debet fieri ante annum 16. sed post illius expletionem.*

2 *In sponsalibus requiritur ætas septem annorū expleta.*

3 *In omni materia, parum, pro nihilo reputatur.*

4 *Professio facta ante dictum tempus, ab Ordinario debet nulla declarari.*

5 *In emittenda professione, deficiente vno die, ipsa habetur pro nulla.*

Pro-

Digitized by Google

Professio an dicatur inualida, si deficiant duodecim dies ante annum 16. completum.

RESOLVT. DXXXXIX.

1 IN Concil. Trident. sess. 25. cap. 15. de regular. habetur; quòd in quacunque Religione tam virorum, quàm mulierum professio non fiat ante 16. annum expletum, quare cum ex supradictis verbis euidenter appareat annum 16. debere esse expletum, propterea non est vlterius disputandum.

Item dicebam, quòd cum sit validum argumẽtum, de matrimonio carnali ad spirituale, cap. inter corporalia de translat. Episcoporum, &
2 in sponsalibus requiritur ætas septem annorum expleta, D. Thom. 4. d. 27. q. 2. Ang. numer. 5. verb. matrimonium, Silu. quæst. 2. Armil. num. 4. Nauar. c. 22. num. 26. Sot. d. 27. q. 2. artic. 2. concl. 11. Flores Theolog. in 4. distinct. 27. art. 4. & omnes, igitur ide m censeo in matrimonio spirituali, quod contrahitur per professionem in Religione.

3 Nec obstat, quòd in omni materia parum pro nihilo reputatur, vt in auditione Missæ, recitatione Horarum, furto, ieiunio, & alijs poteris exemplificare, quæ propter paruam quantitatem mortalia non dicuntur, vt resoluit Nauarr. in manuali cap. 11. num. 4. quia respondetur istud non procedere, quando lex generaliter loquitur, quia tunc etiam minimum includit iuxta tex. in cap. 3. de appellat. cap. si proponente de rescript. sed Concil. Trident. sess. 25. c. 15. generaliter loquitur, dicẽs, In quacunque Religione tam virorum, quàm mulierum professio non fiat ante annum decimum sextum expletũ, & annullat professionẽ antea factã ergo. Immo Sacra Congreg. dicit, ꝙ si aliqua monialis ante dictũ tẽpus ꝓfessionẽ emiserit, eius ꝓfessio
4 ab Ordinario debeat nnlla declarari; quare adeo hoc procedit, vt requirantur anni 16. ad emit-
5 tendam professionem, ita vt etiam si deficiat vnus dies, nulla esset professio, quod etiam habet locum in anno bisextili, quia nisi dies vna addatur, non valet professio, quæ quidem professio debet fieri in vltimo instanti anni, quod clarè dicit Sacrum Concil. sess. 25. cap. 15. vbi requirit annum expletum, glos. in cap. fin. vers. per annum de regul. Sylu. in verb. Religio 3. num. 16. vers. tertio. Veruntamen qui post lapsum vnius anni illam emitteret, professio esset valida, quia Concil. Tridentin. requirit, vt non minus, sed non vt plus, idest vltra annum fieri non possit, etenim illa valida est.

SVMMARIVM.

1 *Quod tempus sit concessum Regularibus ad allegandam nullitatem professionis iuxta metem Conc. Trid.*
2 *Quid si metus durat post quinquennium, an possit annullari professio, non obstante dispositione Concilij statuente quinquennium tantum, & nu. 7. & 8.*
3 *Metus præsumitur durare durante eadem causa metus.*
4 *Recitatur Nauarrus, qui tenet neq; valere professionem factam per promotionem ad sacros Ordines durante causa metus.*
5 *Legitimè impedito non currit tempus.*
6 *Respondetur Conc. statuti elapso quinquennio nullatenus esse admittendam quauis causa nullitatis professionis allegationem.*

Regulari elapso quinquennio, an concedatur in integrum restitutio ad proponendas causas nullitatis professionis.

RESOLVT. CCCCCL.

1 EX Conc. Trident. sess. 25. de regular. cap. 19. de promptum est, permitti regularibus infra quinquennium tantum causas nullitatis professionis proponere, & hoc coram suo superiore, & loci Ordinario. Quare cum in casu mihi proposito quidam Eques Ierosolimitanus cupiẽs suam professionem annullare post quinquennium
2 quæsiuisset à me, an de iure sit aliqua causa propter quam, etiam elapso quinquennio possit de nullitate dici, respondi affirmatiuè, præsertim si allegetur professionem fuisse factam metu, & causa metus duraret etiam post quinquennium, quia tunc etiam lapso quinquẽnio potest dici de
3 nullitate ex regula iuris, quod metus durat durãte eius causa Corn. cons. 41. videtur col. 2. lit. L. vol. 2. Dec. in cõs. 219. & in cons. 468. nu. 28. Iaſ. in cons. 72. vol. 1. Bertr. in cons. 1. num. 87. vol. 2. Monfer. in l. stipulatio hoc modo concepta num. 43. ff. de verb. oblig. Ann. singular. 341. Bart. in l. penult. ff. de condit. ob turp. cau. Inn. in cap. 1. extra quod met. caus. text. in cap. accedens de cõuers. coniug. Alex. Bald. & Doctor. in d. l. penul. Alex. cons. 156. colun. 4. vers. præterea vol. 5. cõsil. 1. col. 3. cons. 99. col. 3. vol. 3. Corn. cons. 41. colun. 2. vol. 2. Dec. cons. 219. col. 3. cons. 498. nu. 23. Ann. allegat. 114. nu. 4.

4 Immo nec per promotionem factam ad Sacros Ordines, si talis metus durabat, vt dixit Nauarr. de his, quæ vi, aut met. caus. cons. 6. vbi dicit, quod professio propter metum patrismortem minantis in Religione approbata facta,

&in

Digitized by Google

& in qua per tres annos viuente patre manens, Sacris Ordinibus ad titulum religionis promouetur, per promotionem ad Sacros Ordines, valida non censetur, cum votum, quod ab initio ob metum aliquem nullum est solo tractu temporis, neque coram Deo, neq; coram hominibus, concurrente etiam gestatione habitus, & permãsione in monasterio, & præstatione suffragij in capitulo, & alia faciendo, quæ solis professis competunt convalescit, cap. non firmatur de reg. iur. in 6. l. quod ab initio ff. eodem multoq; minus per susceptionem ordinis durante iusta causa metus, professionem suam ratificare præsumi debet, quę est res separata à professione, & à separatis non sit illatio, l. Papinianos exuli ff. de minor.

Item dicebam non excludi allegantem causas, quare intra quinquennium non potuit reclamare, Rodriquez q. 7. art. 16. lib. 3. qq. regul. Menoch. cons. 113. vol. 1. Bimius cons. 57. nu. 8. & seq. Ratio est, quia inter causas potest esse, quod adsit causa legitimi impedimenti, & consequenter nõ currere quinquennium ex regula iuris, quod impeditio non currit tempus, c. quia diuersitatem de concess. præbend. c. fi. de elect. Affl. dec. 28. Medices dec. 9. Caputaq. dec. 120. par. 1. quibus addo tex. in l. contra C. de inoffic. testam. nec impedito currit præscriptio, l. 1. C. de annal except. Cappel. Tholos. dec. 90.

6 Nec obstant verba ipsius Conc. ibi. *Quãcunq; causam*, quibus videtur significari, quod repellitur generaliter ab omnibus causis, quæ litem mouere possunt: quia respondetur, secundum Rodriq. loco cit. quod illa verba generalia restringũtur per narrationem, & præfationem capituli, ibi, *Quicunq; Regularis prętendat se per vim, & metum ingressum esse religionem*, &c. Et sic non obstante, quòd elapsum sit quinquennium, non est repellendus supradictus, vt non alleget causas, quibus illo tempore non potuit reclamare, nã licet dicat, quod intra quinquenniũ debet reclamare, hoc intelligitur si cõmodè fieri potest.

Tandem, quod supradictus Eques potest quinquennium possit audiri per viam restitutionis in integrum allegabam Nauar. in c. statuimus nu. 7. & seq. de rescript. vbi voluit, quòd si metus, vel impotentia reclamandi plusquam quinquenniũ duraverit, poterit post illud ipso iure, vel per viã restitutionis in integrum audiri, idem Nauarr. in cap. nullum nu. 76. vers. secundo 18. q. 2. Balb. cons. 29. Bombinus cons. 22. nu. 7. Graff. cons. 1. nu. 8. de regular. vol. 1.

Cuius quidem restitutionis petitio debet fieri coram Sanctissimo, & consequenter ex eius speciali rescripto obtineri.

Denique aduertendum, quòd professi nulliter, quia non fuit in eorum informatione seruata forma præscripta à Sixto Quinto, possunt etiam post quinquennium reclamare, cum eorum professio annulletur propter bonum commune Religionis, & sic Sixtus V. in sua secunda constitutione moderatoria, & declaratoria primæ ait, *Sed cum eadem ratio vigeat in tacita professione emittenda, quæ militat in expressa, statuimus, quod in quibusuis ordinibus, & religionibus nec etiam tacita professio quorumcunq; religiosorũ induci possit, nec inducta intelligatur, nisi in receptione forma constitutionis seruata fuerit.* Et hæc Sixtus Quintus, quibus verbis clarè definit, quod allegatio quinquennij non admittatur, siquidem talis allegatio saltem in foro exteriori inducit tacitam professionem, & ita in Senatu Regali iudicatum refert Rodriquez loco citato.

SVMMARIVM.

1 *Tempus currit Regulari minori.*

An supradictum tempus quinquennij currat Regulari minori.

RESOLVT. CCCCCLI.

SVpponatur in facto, quod quidam ætatis 16. annorum ingressus fuisset Religionem, & cùm vellet opponere de nullitate suę professionis, obijcebatur quinquẽnium fuisse elapsum, & consequenter esse exclusum à præfata petitione, cui obiectioni ipse replicabat allegando se minorem, & propterea ipsi tempus non currere, vnde fuit dubitatum quid iuris, & respondi potuisse quidem supradictum Regularem elapso quinquennio de nullitate dicere, per tex. in l. nõ est incognitũ, C. quibus longi temporis, præscriptio non obijcitur, vbi nullius temporis præscriptio currit minori Bald. cons. 29. num. 6. & seq. vol. 1. Alban. cons. 60. nu. 7. & seq. Alciat. consil. 16. nu. 4. cui addo tex. in l. bonefidei ff. de acq. rer. dom. per quem probatur pupillo non currere præscriptionem decem, vel viginti annorum.

1 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium consului, motus præsertim ex eo, q prorogaretur tempus adiectum à Concilio, quod nullo modo fatendum puto, & vide Roderic. tomo 3. qq. reg. q. 17. art. 17. vers. ex quib. infertur.

Finis tituli praxis Regularium.

PRA-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Vicarij foranei potius officium, quam dignitatē obtinent.*
2 *Vicarius repreſentat Epiſcopum.*
3 *Vicarius furaneus non habet iuriſdictionem ordinariam.*

Vicarij foranei an præcedant Præpoſitos Eccleſiarum Collegiatarum.

RESOLVT. CCCCCLII.

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè ex infraſcriptis. Primò, quia Vicarij foranei potius officium dicuntur habere, quam dignitatem, vt in rubrica de offic. delegat. & in rubr. de offic. Vicar. quemadmodum dicitur de Prioratu clauſtrali, qui dicitur officium non dignitas. Card. in clement. 1. §. fin. de ſupplend. neglig. Prælat. contra, Præpoſiti dicuntur conſtituti in dignitate eccleſiaſtica potius, quàm in officio, & habent nomen prælationis, quæ conpetit in ea inſtitutis. cap. cum acceſſiſſent, de conſt. & Inno. in cap. ad hæc de off. ordinar.

2 Non obſtat, quod Vicarius repreſentet Epiſcopum, & conſequenter debet gaudere iiſdem priuilegij, quibus Epiſcopus, ſecundùm Panor. in conſil. 21. & in ſimili de Vicerectore dixit Roman. in ſing. 362. vbi dicit, de hoc eſſe vnicum tex. in cap. præcipimus diſtint. 93. & etiam ſecundum eum facit doctrina Bartol. in l. ſi filius de legat. 1. & quod hoc ſit verum, patet, nam ſecundum Alberic. de Roſà in dictionario ſuo, in verſ. Vicarius, ſemper Vicarius cuiuslibet Pælati in loco Capituli tanquam vicem gerens debet honorari, & ad hoc alleg. text. in capitul. ſi. 93. diſtct. vbi gloſ. & concord. doct. Abb. in c. poſtulaſti de conceſſ. præbend. ſub num. 9. in fin. dū loquitur de Ambaſciatore, qui debet honorari ratione eius, qui eum miſit, vt per iura ibi per eum allegata, & ad omnia prædicta concordant quamplurimæ auctoritates, & iura, de quibus per Dec. in cap. ſane, il ſecondo, de off. delegat. in princ.

3 Quia reſpondetur id non procedere in Vicariis foraneis, quia dicuntur delegati, ſecundū deciſion. Rotæ 297. parte 2. diuerſ. nec cenſentur vna eademque perſona cum Epiſcopo, nec faciunt idem auditorium, & conciſtorium cum Epiſcopo, prout dicitur de Vrbano Vicario Epiſcopi Generali, gloſ. in clementin. & ſi principalis, vbi Cardinal. & Ancharan. de reſcriptis, & in capitulo 1. de officio Ordina in 6. Alexand. & alij in rub. de offic. eius. Cu tius iun. conſil. 242. numer. 22. volum. 3. D dacus variarum reſolution. libro 3. capitul. 2 numer. 4. cum adductis per Sbroz. in tracta de officio Vicarij libro 1. quæſtio. 13. & 23. ne propriè officiales dicuntur, ſed abuſiuè iden Sbroz. in d. tract. q. 20.

Tum denique, quia Præpoſiti dicuntur ha bere immediatè dignitatem à Pontifice Maxi mo, & conſequenter præferendi ſunt Vicarij foraneis, qui facultatem obtinent ab Epiſco pis arg. text. in cap. per tuas de maioritate & obedient. Card. in cap. Epiſcopos 17. diſtinct Cephal. conſil. 611. vol. 5. quem refert. Coſta con ſil. 24. & Sair. deciſion. 3. de maioritate & obedientia.

SVMMARIVM.

1 *In præcedentijs attenditur conſuetudo.*
2 *Ad inducendam conſuetudinem requiritur tē pus decennij.*
3 *In materia præcedentiæ iudicatur ſecundum quaſi poſſeſſionem.*
4 *Vicarius repreſentat Epiſcopum.*

An Vicarius Epiſcopi præcedat Gubernatorem, vulgo Capitaneum, in functionibus eccleſiaſticis.

RESOLVT. CCCCCLV.

1 CVuidam ciuitati ex antiquiſſimis priuilegijs, & ab immemorabili tempore competit ius nundinarum, ſeu mercatus in die feſtiuitatis Sancti N. per totam hebdomadam eiuſdem menſis, cum facultate quoque creandi, & conſtituendi Magiſtrum Mercatum, qui habet plenariam cognitionem omnium cauſarum ciuilium, criminalium, & mixtarum, cum mero, mixtoque imperio, & gladij poteſtate, & conſequenter ſuccedere habeat in omnibus, & per omnia Regio Gubernatori: quare cum præfatus Magiſter Mercatus ex inueterata conſuetudine fuiſſet in pacifica, & quieta poſſeſſione temporibus, quibus ſolemniter in feſtiuitatibus celebratur Cappella per Epiſcopum ſedendi in dicta Cappella, ac præcedendi Vicarium Domini Epiſcopi in thurificatione; & cum per modernum eiuſdem Ciuitatis Epiſcopum hoc prohiberetur, rogatus, ego pro veritate reſpondi per infraſctipta.

2 Et pro Capitaneo facit, quod cum ipſe ſit in

Digitized by Google

in antiqua poſſeſſione, & conſuetudine præcedendi conſequenter ad præſens quoque præcedere debet, ex regula iuris in præcedentijs eſſe attendendam conſuetudinem, ſecundū quam et minores præcedunt maiores Bal.in l. obſeruare §.antequam in fine, ff.de off.Procōſ. Auendan. de exequend.mand. Reg.par.1.c.19. 16. verſ.itaque in modo. Natta conſ.62. num. 7.vol.1. Ann.conſ.40.vol.1. & Bomin.conſ.21. in princ.vol.1.Nauarr.conſ.1.nu.3.de maior.& obed.Mar. Antonin.variar.reſolut.lib.1.reſ.81. nu.5.vnde Bald.in c.cum olim in 1.not.de conſuetud.pro regula tradit,quod conſuetuno aſſignat loca ſedendi,& ſtandi,& non debet præpoterari, de quo Ang.conſ.111.allegat multa iura Menoch. latè conſ.51. nu.49. vol.1. & conſ. 126.num.3.vol.2. Leonius conſ.1.num.20.poſt Inn.in c.1.de maiorit. & obed. & idem Bald.in c.1.§.Marchio nu.5.de his,qui feu.dare poſſunt dixit,quod Barones penes Regem debent ſedere ordine conſueto, vt voluit quoque Fel.in c. ſtatuimus de maioritate, & obed.

In hac materia præcedentæ ſufficit conſuetudo inducta ſpatio decennij, etiam de iure canonico, ſecundum quod tradunt Aret. in conſ. 23.nu.11.in 3.dub. Gramm.in deciſ.64.nu.34. Marzar.in conſ.16.nu.34.& Ann.cit.loc.nu.5.

3 Vrgebat quoque pro eodem Gubernatore, quòd *in materia* præcedentiæ eſt iudicandum, ſecundum quaſi poſſeſſionem, Zabarell. conſ. 62.col.2. Corn.conſ.193.nu.11.vol.2.Imolenſ. conſ.164.nu.48.Menoch.conſ.51.vol.1.& Burſat.conſ.343. vol.4. & adeo procedit,quod vbi non eſt datus ordo in ſedendo, melior eſt conditio poſſidentis. Auend.de exeqnen.mand.par. 1.c.19.nu.16.poſt Bal.in l.per agrum,C.de ſeruit. & aqu,in qua poſſeſſione ſufficit vnicus actus,ſecundum Ann.alleg.90. quare cum præfatus Cubernator nedum per vnicum actum,imò *per infinitos* præceſſerit Vicarium,proinde libere fatendum erit, ad præſens debere pariter præferri.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului, motus ex pluribus.

4 Tum primo, quia cum Vicarius repræſentet Epiſcopum, & in illius locum ſit ſubrogatus, conſequenter ei quoque eadem debetur reuerentia, vnde quemadmodum Epiſcopus omnes præcedit, ita eius Vicarius; honor enim, ſeu præeminentia, quæ debetur principali,debetur quoque ſubrogato, gloſ.in cap. quæ de cauſa in verb.quicquid 2.q.4. Abb.in cap.mandata col.1.ad medium verſ.fatendum tamen de præſumpt. Ang.in l.ſi prior §.à Titio in princ.ff.qui potior.in pignore.Anchar.in c.grandi in 5.not. de ſuppleuda negligentia Prælat. cum etiam Vicarius Principis omnia ea poſſit, quæ ipſe Princeps,Iſern.in c.Imperialem de prohibita feudi alien. per Feder.Surd.conſ.281. nu.1.vſq; ad nu.4. & in conſ.540.nu.18. vol.4.

His accedat, quod tradi ſolet de coadiutore cum futura ſucceſſione,qui in abſentia coadiuti debet ſedere,& incedere in eodem loco antiquo,in quo poterat coadiutus, ſi præſens fuiſſet.Nauarr.conſ.2.num.5.verſ.7.de cler.ægrot. vnde Felin.in c.cum olim nu.1. ver.ſed vera ſolutio de maiorit.& obed.voluit,quod honor debetur ſubrogato,ſicut principali in actibus,in quibus illum repræſentat, ſequitur Gabriel de reg.iuris,concl.2.nu.45.verſ.ſecundo limita.

Tum ſecundo, quia Vicarius digniorem obtinet auctoritatem Capitaneo, imo maiorem, & nobiliorem adminiſtrationem, cum præſit perſonis, & rebus Eccleſiaſticis, quibus laici ſunt inferiores,c.ſolitæ de maior.& obe.Sbroz. de off.Vic.lib.2.q.26.nu.1.& ſeqq.ideo eſt præferendus Capitaneo.

Non obſtant contraria, præſertim illud de conſuetudine, quia illa eſt omnino nulla,atque inualida, iuxta tradita per Panorm. in conſ.21. nu.4.vol.1. Nonius conſ.72.nu.24.Sbroz d.lib. 2.q.25.nu.6.quem refert Mar.Antonin. variar. reſolut.lib.1.reſ.fin.caſu 31.Reſpondetur ſecundo,quod cum præfata conſuetudo ſit cōtra ius, quia inferior præcedit ſuperiorem, propterea cenſenda eſt corruptela,ideo reijcienda,c.conſuetudo 9. diſt. nec aliquo curſu temporis poterat præſcribi, ſecundum Fel.& ibi Panorm. in c.ſtatuimus de maior.& obed. & DD.in c.fi. de conſuetudine.

SVMMARIVM.

1 *In proceſſionibus attenditur conſuetudo.*
2 *In præcedentijs attenditur duplex ordo.*
3 *Refertur declaratio Congr. Sac. Rit.*

Canonicus maior ordine,an præferatur antiquiori in tempore minori in ordine.

RESOLVT. DLIV.

VEtuſtiſſima conſuetudine introductum erat inter Canonicos cuiuſdam Eccleſiæ,vt Canonici,Diaconi, & Subdiaconi præcederent in ſedendo in choro, in proceſſionibus, ac in omnibus functionibus Canonicis Præsbyteros, ſeu præsbyteralem Canonicatum obtinentes; quare Reuerendiſs. Epiſcopus aboleuit hunc ordinem, conſtituendo totum contrarium, ſcilicet, vt in omnibus functionibus Canonici Præsbiteri cæteris præfererentur,vnde fuit quæſitum an iſtud de iure fieri potuiſſet, ego verò pro opinione negatiua cōſiderabā, q cum in præcedētijs,habetur ratio cōſuetudinis, ſecundum Bald.in c.cum olim de conſuetudine, quod maximè procedit vbi conſuetudo eſſet antiqua; cuius initij non eſſet memoria, cum tuc

Digitized by Google

haberet vim priuilegij,cap.ſuper quibuſdam §. præterea,& ibi gloſ.in ver.non extat de verborum ſignificatione l. hoc iure §. ductus aquæ ff. de aqua quotid.æſtiu.gloſ.in c.fin. in verb.legitime de conſuetudine. Dec. in conſ.11. num.9. in fin.Gabr.concl.1. in princ.de præſcriptionibus,& fuiſſe in Rota reſolutum refert Verall.in dec.10.par. 2. quod procederet quoque etiam ſi eſſet contra ius, ſecundum Fel.in c.ſtatuimus in princ.de maior.& obed.Galleſ.tract.de annatis fol.35.Bero.conſ.7.nu.7.vol.1. Ludouic.cõcluſ.38. illat.136.

Et quamuis de iure Canonicus,qni maior eſt ordine, præferatur, etiam quod poſtea ſit receptus,c.ſtatuimus de maiorit.& obedient.nihilo minus quando adeſſet cõſuetudo in contrariũ, prout in caſu,de quo verba facimus,id non procederet, quia tunc primo loco receptus,præcedit poſtea admiſſum,etiam habentem maiorem ordinem,quia,vt dixi,in præcedentijs attenda eſt conſuetudo, vt in proprijs terminis Nauarr.conſ.3. de maior. & obed.

2 Vrgebat denique pro Capitulo,quod cum in dignitatibus duplex ordo reperiatur, prioritatis temporis,& alter maioritatis honoris,Anna conſ.42.lib.1. verum cum in caſu noſtro non conſideretur maioritas honoris, cum in Capitulo prædicto non reperiatur aliqua dignitas, ſed omnes ſunt æquales, igitur temporis prioritas erit attendenda, ſicut dicitur quoque in Epiſcopis, qui in Concilijs illum ordinem tenere debent, quem habent ex temporis promotionis ad Epiſcopatum,c.Epiſcoporum 74.diſt. c.fin.75.diſt. c.Epiſcopos 17.diſt. Fely.in rubr. de maior. & obed. Caſſan. in cathalogo glor. mundi par.4.conſiderat.23.fol.92.Lucas de Pẽna in l.2.C.de off.præf.prætor. lib.12.nu.3.

Sic etiam antiquiores Clerici, & DD. debẽt habere primum locum, Bal.in c. cum olim per illum tex. de conſuet Dec.in c. clerici de iudic. Gratus cõſ.116.n.6.vol.2. multos alios alegãs.

Cæterum quicquid ſit ex ſupradictis,contrariam cenſeo eſſe tenendam ſententiam, ob declarationem Sac. Cong. Rituum, cuius verba ſunt,videlicet.

3 *Cùm ſecũdùm cuiuſque dignitatem quilibet in ſede ſit honorandus, & qui prior eſt in ordine, in loco etiam præmitti debeat, decreuit ſacrorum Rituum Congregatio, Canonicos, qui in ordine presbyterali conſtituti*, Canonicatum *presbyteralem obtinuerint, in choro, Capitulo, proceſſionibus, & ſeſſionibus præcedere debere Canonicos in Diaconatu, vel Subdiaconatu cõſtitutos Canonicatus diaconales, aut ſubdiaconales obtinentes, etiam ſi poſtea fuerint in eccleſia admiſſi, & recepti, non obſtante conſuetudine eccleſiæ, quæ tanquam abuſiua, atque improbata, non debet admitti. Vnde Canonico prouiſo de Canonicatu præsbyterali in eccleſia vbi præbendæ ſunt diſtinctæ, cenſuit Sacra Congregatio deberi locum inter alios præsbyteros ſupr omnes Diaconos, & Subdiaconos, licet prius i eccleſia receptos.*

SVMMARIVM.

1 *Ex ſola conceſſione Principis transfertur dominium.*
2 *In gratioſis attenditur tempus datæ.*
3 *Validum eſt argumentum à ſimili.*
4 *Honor debetur antiquiori Canonico propte fructus poſſeſſionis.*

An Canonicus prior in data,præcedat Canonicum poſteriorem in data,verum anteriorem in poſſeſſione.

RESOLVT. DLV.

IN facti contingentia reſpondebam, dicendo pro anteriore in data, quod ipſe veniat præferendus,& monebar ex pluribus.

1 Primo, quod conceſſo priuilegio à Principe, parum eſt curandum de actuali poſſeſſione, cum Princeps ex ſola conceſſione transferat dominum, & poſſeſſionem, ita quod non exigitur actus corporeus,c.capitulum ſanctæ Crucis de reſcript.Bal.in l.1. C.de rer.permut.Iaſ.in l.traditionibus in 1.col.in princ.C.de pact.& in l.vt inter diuinum nu.3. & ſeq. C.de ſacroſan.eccl. Rom. conſ.298. Frez.de ſubf. fol.97. nu.64.& Anan.conſ.42. vol.1.

2 Tum ſecundò, quia cùm ſimus in gratioſis, proinde attendi debet tempus datæ, c.tibi qui & c.ſi eo tempore de reſcript.in 6. c.eam te, & c.conſtitutus eod.tit.Bal.& Caſtr.in l.1.C.vt lite pend.Luc.de Penna in l.1. C.de præf.prætor. lib.12.

3 Tum tertiò,quoniam loquendo à ſimili,quod validum eſt argumentum,Licentiatus ſi poſt lõgum tempus ad gradum promoueatur, præfertur omnibus illis, qui medio tempore ad gradũ ſunt aſſumpti.Fel.in rubr.de maior. & obed. col.1. Socc.conſ.70. vol.4. Boer. de auctoritate magni Conſilij nu.98.Dec.in l.cum quid col.3. ff.ſi cert.pet.& Gab.concl.1. de maiorit.& obs. vbi communem nuncupat.

Cæterũ ſupradictis minimè refragãtibus. contrariã ſententiã putaui veriorẽ, ac iuri magis conſonã, quã tenent, & ſequuntur Bal.in c. cũ olim in princ.de conſuet.Ant.de Butr.in c.fi. de cau.poſſ. & propriet. Bõmin.conſ.21.nu.16. Rot.in dec.2.de conſuet.in nouis Caput.in dec. 357.n.1.lib.2,Grat.in addit.ad dec.16.in prin. Nouiſſ.in ſua prax. c.64. in annot.quorũ opinio corroborari poterit iuribus, & rationib⁹.

4 Ratio eſt, quia huiuſmodi honor datur antiquiori Canonico propter eius maiora onera, q̃ in Eccleſia ſubſit, quia iſtæ præeminẽtiæ ſunt fru-

Digitized by Google

fructus possessionis, & propterea Canonico, qui prius capit, possessionem deberi præcedẽtiam in stallo chori, & danda voce in Capitulo, & alijs, &c. & ex prædicta ratione ita fuit resolutũ in Rota Romana in vna Vicentina præcedentiæ 27. Aprilis 1594. coram Licta, & tandem in vna Burgen. 30. Aprilis 1599. coram Mãticaturibus etiam probatur primo per tex. in l. 1. C. de consulibus lib. 12. vbi inter consules is, qui primo accepit possessionem consulatus, præfertur.

Secundò, per tex. in l. vnicuique C. de proximis sacrorum scrinior. lib. 12. vbi qui posteriori tempore in militiam sacrorum scrtniorum admissus est, posteriori loco sedere debet.

Tertiò, per tex. in l. fi. C. de tironibus lib. 12. ibi, nisi cui & laborum assiduitas, & stipendiorũ prolixitas suffragatur.

Quartò, per tex. in l. 2. C de off. Mag. offic. ibi, vel labor prolixior fecerit anteire.

Quintò per glos. in c. fin. in verb. antiquiores de maior. & obed. ibi, sed & tempore, quo in Ecclesia militauerint.

Non obstant contraria, præsertim illud, quod primo loco prouisus, licet in possessione posterior, præferatur prouiso secundo loco, c. eũ cui de præb. in 6. quia secundum Nouiss. loco cit. procedit in iuribus, quæ simul cum ipsa re transferuntur, non in prærogatiuis, & præeminentij, quæ personis cohærent.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus dicitur caput Capituli.*
2 *Archidiaconus habet primam vocem in choro, & locum in Capitulo.*
3 *Archidiaconus habet maiorem dignitatem quacunque alia in Ecclesia Cathedrali.*

An Archidiacunus præferatur Archipræsbytero.

RESOLVT. DLVI.

1 PRo Archidiacono facit; quod ipse non est membrum inferius Capituli, verum caput, quoniam absque scrupulo aliquo Archidiaconus dicitur caput Capituli, vt probat tex. in c. dilecti filij de maior. & obed. vbi Ant. de But. & Io. de Imol. in 1. not. colligunt ex illo tex. dicente, conquesti sunt dilecti filij Archidiaconus, & Capitulum, quod Archidiaconus dicitur re ipsa esse caput Capituli, & hoc magis expresse tenet Bald. inibi, qui ex illomet tex. colligit, quod Capitulum prosequitur iura Episcopatus vbicunque Episcopus est in negligentia, vel dolo, & sic Bald. per illum tex. loquitur de Capitulo conquerente, vbi interueniebat Archidiaconus cum Canonicis, & consequenter intelligit, quod appellatione Capituli venit Archidiaconus vti caput.

2 Et inde est, quod Archidiaconus ipse in omnibus, & quibuscunque Ecclesijs Italiæ habet, tam de iure, quàm de generali consuetudine, & antiquissima obseruantia primũ locum in choro, & primam vocem in Capitulo cum maxima præeminentia præ cæteris in ipsa ecclesia, vt latè ostendit, ac comprobat Barbat cons. 5. col. 1. cum seq. vol. 2. Hart. cõs. 23. nu. 6. & seq. Bomin. cons. 22. nu. 31. & seq. vnde de distributionibus quæ sunt de communi massa Capituli, debẽtur duæ partes Archidiacono, Viu. lib. 1. cõm. opin. c. 70. nu. 2. & idem in dec. 290.

3 Item facit, quod voluit Abb. cons. 21. vol. 1. quem refert, & sequitur Bomin. cons. 22. nu. 18. vol. 1. quod dignitas Archidiaconatus est maior dignitas quacunque alia, quæ sit in Episcopatu, cum Archidiaconus dicatur oculus Episcopi, c. ad hæc de off. Arch. quare si caput Capituli dicitur maior dignitas, cur non debet Archipresbytero præferri?

Denique facit, quod Archidiaconus de iure communi habet multas iurisdictiones, vnde obtinet perpetuam vicariam, & iurisdictionem ordinariam, c. 1. & ibi gl. in verb. Vicarium de off. Vic. c. ad hæc de off. Arch. Silues. ver. Archid. §. 1. licet hodie sit correctum per Conc. Trid. sess. 24. cap. 20.

Addo quoque pro Arch. tex. in terminis in c. 1. de off. Archipresbyteri, cuius verba sũt, Sciat Archipresbyter se esse subiectũ Archidiacono, & eius præceptis, sicut sui Episcopi obedire.

Pro Archipresbytero verò adducitur tex. in c. officium de off. Archipresbyt. vbi absente Episcopo, Archipresbyter præfertur Archidiacono in functionibus sacerdotalibus.

Vnde pro conciliatione dico, quod Archidiaconus præcedit Archipresbyterum in administratione, & Archipresbyter præcedit Archidiaconum in dininis, glo. in c. 1. de off. Archipresb. Quid verò dicendum sit in præposito alicuius ecclesiæ an scilicet, præferendus sit Archidiacono in præeminentijs incensationum, & oseulo pacis vide dec. Rotæ Rom. 865. cum duob. seq. in recollect. per Farin. in nouiter nouiss.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius repræsentat personam Episcopi.*
2 *Vicarius omnibus Canonicis est præferendus in processionibus, & similibus.*
3 *Vicarius habet iurisdictionem ordinariam in tota diœcesi.*
4 *Episcopus facit vnum corpus cum Capitulo, & Canonici membra.*
5 *Vniuersitas est dignior persona singulari.*
6 *Vicarius non debet ex necessitate interesse in Synodo.*

Digitized by Google

An Vicarius præsidente Episcopo in Sinodo diœcesana, præcedere debeat Capitulum.

RESOLVT. DLVII.

1 PRo Vicario facit primo, quod cum per eũ repræsentetur pſona Episcopi, cõsequẽter vti ipse Episcopus alios præcedit ex regula iuris, quod prærogatiua, & honor, qui debetur principali, est debitus quoque eius locumtenenti, seu eum repræsentanti. Dec. in cap. sane num. 2. post med. vers. resoluendo de off. deleg. vbi concludit generaliter Delegatum, Vicariũ, vel Locumtenentem debere honorari tanquam represẽtantem personam principalis, & propter talem prærogatiuam cæteris suis partibus esse præferendos; vnde dicitur in cap. grandi de suppl. neglig. Prælat. in 6. & in cap. in noua, 16. quæst. 7. administratori honorem exhibendum, sicut ipsi Domino, vt patet ex illis verbis, *debitũ eis exhibentes honorem*, & notat ibi Anchar. in 5. not. & Barbat. in d. cap. sane, il secondo, nu. 3. de off. deleg. & Ang. in l. si prior §. à Titio nu. 1. per illum tex. ff. qui potior. in pig. voluit prærogatiuam, quæ est in principali, esse in eius Locumtenente, sequitur Fel. in cap. cum olim, il secondo, sub n. 2. vers. item de off. deleg. Rimin. ad rubr. ff. de offic. eius, num. 3. vnde voluit Franch. in d. cap. grandi, num. 5. gerenti vices alterius, eundem deberi honorem, qui debetur ei, cuius vicem gerit, hoc idem voluit Abb. in d. c. sane, nu. 2. post med. vers. & facit, vbi per illum tex. vult Vicerectorem scholarium esse honorandum sicut Rectorem, quia Rgctoris vices gerit, idem Abb. in d. c. cum olim in 1. not. & ibi Fel. nu. 1. & Rom. sing. 367.

2 Secundo pro Vicario facit, quod voluit Abb. in cons. 21. vol. 1. vbi ex pluribus rationibus cõcludit de iure Vicarium Episcopi præferendũ esse in congregationibus, sessionibus, & processionibus canonicos, idem tenet Anan. in cons. inserto in fi. lect. Decretal. lib. 1. nu. 5. qui loquitur, siue Episcopis sit prẽsens, siue absens, & hãc partem Vicarij sequitur Fel. in rub. de maior. & obed. n. 10. in fi. & in c. statuimus, n. 1. ver. & dicit Abb. eod. tit. vbi dicit, quod non valet cõsuetudo in contrarium, sequitur Ias. in l. de quibus nu. 69. & 77. de leg. Crot. in l. omnes populi nu. 85. de iust. & iur. Petr. de Rauen. in tract. de consuet. sect. 2. num. 42. dẽ Curt. eodem tract. in princ. c. nu. 30. ver. posset etiam. Arnon. sin. 28. Gamb. de off. leg. lib. 3. nu. 109. quam opinionẽ pluribus rationibus etiam defendit Cattan. in cathal. glor. mund. par. 4. consid. 46. Bertran. in cons. 73. nu. 8. lib. 1. par. 2. Bero. cons. 22. nu. 20. lib. 1. Rebuff. in praxi de iure Episcoporum nu. 7. Gabr. de præsumpt. concl. 1. num. 37. & quod Vicarius præcedere debeat, tam præsente, quã absente Episcopo, latè defendit Ant. de Put. in suo clypeo pastorali, c. 6. nu. 39. cum pluribus sequent. Cucchus in suis institutionibus, lib. 2. tit. 8. nu. 49. & hanc opinionem pro Vicario videtur, quod Rota tenuerit in vna Algaren. coram Oradino, vt habetur in dec. 277. & in vna Placentina Sedis coram Seraphino, & in termini quod in Synodo diœcesana Vicarius generalis sedere debeat ante dignitates, & Canonicos tenet Henric. Bott. de Synodo in 3. par. nu. 20. quẽ sequitur Sarmien. select. interpr. lib. 7. c. 17. Et quibus auctoritatibus videtur colligi posse hãc opinionem esse magis communem, quicquid id sit contrarium scripserit Menoch. cons. 51. & Ioan. Piccard. cons. seq. lib. 1.

3 Tertio, quia Vicarius habet iurisdictionẽ ordinariam in tota diœcesi etiam supra Capitulum, & singulos de Capitulo, & sic ratione iurisdictionis tanquam superior præcedere debet Capitulum, & singulos capitulares, maximè cũ Vicarius dicatur associari Episcopo in iurisdictione, c. in nouo 16. q. 7. & faciat idem consistorium cum Episcopo, c. 2. de const. in 6. Vnde cũ repræsentet personã Episcopi, alijs præferri debet per tex. in c. præcipimus 93. dist. vbi dicitur quod locumtenens debet tenere locum sui principalis.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium videtur dicendum.

4 Tum primò, quia Episcopus facit vnum corpus cum Capitulo, cuius corporis ipse est caput, & Canonici membra, cap. nouit de his, quæ fiunt à Præl. sine consensu Capit. glos. in c. irrefragabili in ver. per capitulũ de off. ord. Monac. in c. à collatione de appellat. in 6. Vnde esset inconueniens, & contra ordinem naturalem, quod membra disiungantur à capite. ca. 1. dist. 12. ideo nec Vicarius, neq; alius inter caput, & mẽbra interponere se poterit neq; ordine legali, neq; naturali cùm sint vnũ, & idẽ corpus, idẽ Monach. in cap. Romana nu. 9. de sent. excom. ita vt Canonici dicantur pars corporis Episcopi, sicut Cardinales Papę. Abb. in c. nouit de his quæ fiunt à Præl. sine cons. cap. & ita in specie contra Vicarium latissimè concludit Gonzales Mendez lib. 1. diuers. iur. arg. cap. 1. per totum vbi respondet omnibus adductis per Sarmient. contrarium sequentem d. c. 17. quod etiam voluit Piccard. inter cons. Menoc. 52. à nu. 238. vsque ad 156. lib. 1. prout dicimus de Rege, qui tam in suo Regno, quàm extra præcedit Cardinales vti singulos, in Conciſtorio tamen, & Cappella Papæ sedet post primum Episcopum, vel post antiquiorem Cardinalem Presbiterũ, & idem de Imperatore ante coronationem, vt in Põtificali, seu Ceremoniali rub. de recep. Regis, & rnb. de ingress. Imp. Menoc. cons. 902. nu. 71. vers. ita quoque lib. 10. post Piccar. d. cõs. 52.

nu. 145.

Digitized by Google

num.143. vbi etiam, quod dictus liber Pontificalis, seu Cæremonialis, tanquam authenticus attenditur in decisiuis. Host. in c. consuluit de Sacram. Ord. Botte. de Synodo par. 3. n. 6. & 43.

5 Tum secundò, quia Collegium, & quælibet Vniuersitas vel Congregatio est dignior, quam persona singularis, cap. statutum de elect. in 6. & multis comprobat Cassan. in cathal. glor. mundi consid. 32. col. antepenul. vers. 8. facit p. 4. idem dicimus, quod licèt Abb. præferatur Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, Bald. in c. pastoralis verb. extra de off. deleg. Dec. cons. 162. col. Botte. de Synod. par. 3. nu. 15. Piccard. d. cons. 52. nu. 131. tamen intelligitur, nisi Canonici collegialiter procederent, quia tunc repræsentant Ecclesiam Cathedralem, quæ plus alijs debet honorari, quare sunt præferendi, videlicet in processionibus, & similibus actibus, prout concludit Domin. in c. quamuis, §. quamquam in princ. nu. 3. vers. nota, quod Ecclesia Cathedralis, & ibi Frunch. in vlt. not. num. 3. de præbend. in 6. Ripa resp. 23. lib. 1. nu. 3. Sylua de benef. par. 1. q. 1. nu. 81. vsque ad 87. Cassan. in cat. glor. mundi consid. 32. in princ. vers. sed intellige prædicta, & col. 11. in fin. vers. 5. pro hac parte facit, par. 4. Felyn. in c. meminimus col. 2. in princ. vers. ex quo infertur nu. 6. de accusat. ita vt Capitulum quoque Ecclesiæ Cathedralis præferatur Capitulo Collegiatæ, etiam in propria Ecclesia Collegiata, quia si Episcopus est præferendus Capitulo Ecclesiæ Collegiatæ, etiam in dicta propria Ecclesia Collegiata, vnde etiam Capitulum Ecclesiæ Cathedralis tanquam membrum Episcopi, prout in specie concludit Gonzal. Mendez lib. 1. diuers. iur. arg. c. 1.

6 Tum denique, quia Vicarius non est de illis, qui ex necessitate debeant in Synodo diœcesana interuenire, nam in multis locis fit mentio de illis, qui sunt vocandi, inter quos connumeratur Capitulum, & tamen nullibi reperitur vocandum esse Vicarium Episcopi, vt in c. decernimus 18. distin. Anchar. in c. graue nu. 15. in fi. & ibi But. post n. 16. & Imol. sub n. 20. de præb. & dicunt ex Famagust. in tract. de Concil. in tit. qui in conc. sint vocan. col. pen. ver. in Concilijs autem synodalibus, vbi ponit omnes vocandos, & nihil dicit de Vicario, quare in Concilijs generalibus, in quibus præest Papa vnà cum Cardinalibus tanquam membra ipsius vocandi sunt Patriarchæ, Episcopi, Archiepiscopi, & tamen de illius Vicario nullum verbum fit, vt post Host. & alios tradit Pet. à Mont. in Monarchia Conciliorum, cap. Concilio qui interesse debent, sub num. 1. Si autem Papa non præest, tunc præest Legatus nomine eius, qui dicitur habere iurisdictionem delegatam, Imol. in d. c. graue nu. 22. vers. si autem de præb. & ita etiam fuit factum in Conc. Tridentino, quæ iurisdictio, & auctoritas Legati præsente Papa cessat, & in nulla habetur consideratione, meritò idem dicere debemus de Vicario Episcopi in Synodo diœcesana, quia quod iuris est, de toto, quoad totũ, idem iuris esse debet de parte quoad partem, l. quæ de tota, ff. de rei vend. cap. pastoralis, §. itẽ, de officio deleg. & ita arguit de Concilio generali, Petr. à Monte in dicta Monarch. Conc. in d. c. Concilio, qui deb. interesse, sub nu. 11.

Non obstant contraria, præsertim, quod Vicarius habet iurisdictionem ordinariam in tota diœcesi, & est supra Capitulum, & singulos de Capitulo ratione iurisdictionis, & consequenter tanquam superior præcedere debet, quia respondetur hoc procedere in his rebus, & in locis, in quibus habet maiorẽ iurisdictionem, & sic loquuntur Abb. Io. de Anan. Felin. Sarnien. & decisio in causa Algaren. & in causa Placentina Sedis, & aliæ auctoritates ex aduerso allegatæ.

Neque obstat illud de identitate reuerentiæ, siue honoris, quia respondetur hoc non esse sẽper verum, quia multa competunt Episcopo, quæ non competunt eius Vicario, & propterea respectu amplioris, & firmioris iurisdictionis magis honorandus est Episcopus, quam eius Vicarius, vt latè deducit, Alciat. in rubr. de off. ord. nu. 28. in fi. & nu. 29. in prin.

Sed prima opinio videtur verior, & audiui fuisse decisum à Sac. Congregat. super ritibus, & à fel. record. Clement. VIII. in vna Nolana.

1 *Præpositus non tenetur petere licentiam à Canonico punctatore.*
2 *Peruerteretur ordo Ecclesiæ, si Præpositus obtemperaret eius inferioribus.*
3 *Præpositus, vti maior, alijs præcedere debet.*

An Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ omnibus Canonicis eisdem Ecclesiæ præferatur, ita vt non teneatur petere licentiam Canonico punctatori.

RESOLVT. DLIIX.

1 COnsideratis considerandis, ac visis omnibus de iure videndis in quadam causa mihi delegata pronunciaui in fauorem Præpositi, vt scilicet cogi non possit, quando vult a Choro discedere, petere licentiam Canonico percunctatori, & mouebar ex pluribus.

2 Primo, quia alias peruerteretur ordo ecclesiasticæ Hierarchiæ, & nullibi reperitur, quod superior teneatur obtemperare eius inferioribus, & consequenter ab illis petere licentiam, arg. tex. in cap. cum inferior de maior. & obed. & Præpositum habere dignitatem non dubitarunt Doctores, præsertim Abb. nu. 28. Io. And. num. 33. Fel. nu. 40. in cap. cum accessissent de const. quod patet etiam, quia ipse vti caput, se-

Digitized by Google

det in primo loco, ac in manu dextera, ex quibus arguitur præsumptio maioritatis, secundū Bal. in l. decernimus in princ. in 2. not. C. de sacrosanct. eccles. Restaur. de Imperatore q. 22. nu. 3. & quæst. 88. num. 7. Tiraq. de primogenit. in præfat. num. 13. vsque ad 17. vbi multa, quod honor consistit in sedendo ante alios, & dignior sedere debet à dextris, & inferior à sinistris, tan quam dextera pars sit validior, præstantior, religiosior, augustior, nobilior, & honoratior, Doctores in rubr. de maior. & obed. & non procedendo per mendicata suffragia. Quod Præpositus habeat dignitatem, tex. est expressus in c. quamuis de ver. signif.

3 Tum secundò, quia ipse Præpositus, vti maior cæteris Canonicis præfatę Ecclesiæ Collegiatæ, alijs præcedere debeat, etenim maior dicitur etiam respectu honoris, & prælationis, c. 1. & c. statuimus, & ibi Abb. in 2. notab. de maiorit. & obed. Riminald. in rubr. de off. eius nu. 2. vers. hoc comprobatur, Boer. in rubr. de off. deleg. num. 41. vers. maior etiam sumitur, pulchrè Bal. cons. 387. col. 1. circa fin. vers. maior ab honore, & excellentia dicitur, lib. 1. Boer. decis. 286. num. 8.

SVMMARIVM.

1 *Existens in quasi possessione præcedentiæ potest se armata manu defendere.*

2 *Occidens aduersarium prohibentem ne sederet in loco solito, non potest puniri pœna ordinaria.*

In præcedentiæ an defendi possit armata manu.

RESOLVT. DLIX.

ORta lite, & controuersia inter Canonicos cuiusdam Cathedralis, quorum vnus erat Archidiaconus, alter verò Decanus, & existente in quasi possessione præcedendi ipso Decano, Archidiaconus de facto se ingessit in functionibus ecclesiasticis ad ipsum Decanum spectantibus, & consequenter instabat Decanus ipsum debere præcedere; quare cum Decanus, defendendo se, ne à iure præcedendi deijceretur, Archidiaconum prohibentem occiderit, fuit à me quæsitum qua pœna esset plectendus, dicebam ego pœna ordinaria committentis homicidia, ad tex. in l. 1. §. 1. ff. de sicar. cum nō sit de casibus, in quibus excusatur quis à pœna ordinaria, gl. iu l. si vt allegas, C. ad leg. Iul. de sicar.

Cæterum supradictis minimè refragantibus contrarium consului, & secundum meum consilium fuit iudicatum, quæ decis. potest ex nonnullis defendi.

1 Primo, quia existens in huiusmodi quasi possessione sedendi in superiori loco, & præcedendi, potest etiam armata manu resistere ei, qui vult illum amouere, Bal. in l. obseruare §. ant quā in fi. ff. de off. proc. Menoc. cons. 257. n. 5 lib. 3. & cons. 902. n. 77. lib. 10. Artham. cons. 2 Balb. cons. 17.

Quæ quidem quasi possessio acquiritur vni actu, prout in specie concludit Marzar. cons. v lib. 1. idem Nenoch. cons. 126. nu. 6. lib. 2. & fi ficeret quoque illum actum fuisse vltimum Ann. alleg. 90. post Cald. cons. 12. de iure pat per tex. in c. cum Ecclesia Sutrina, de caus. po

Tum secundò, quia in dubio est pronuncia dum pro istis quasi possessoribus, Card. cons. 6 Corn. cons. 193. nu. 14. lib. 2. Menoch. cons. 5 nu. 40. lib. 1.

2 Tum tertiò, quia secundum Gratian. discep forens. lib. 1. cap. 110. nu. 20. si quis prohibetu in loco solito sedere, si defendendo se, ne ab ill loco deijciatur, aduersarium prohibentem oc ciderit, non poterit puniri pœna ordinaria, ad arma prouocatus sit, quia causa honoris, vitæ æquiparatur, glos. in §. suspectus instit. de suspect. tut. & ita in specie concludit Rebuff. in l. vnic. nu. 354. gl. 1. C. de sent. quæ pro eo, quod inter. Cordub. in l. si quis à liberis in princ. nu 33 & 34. de lib. agnoscendis.

Tum quarto, quia etiam si laicis indulgetu acquirere in aliqua Ecclesia ius sepeliendi in eminētiori loco, concludit Paris. cons. 149. n. 2 lib. 4. quem sequitur Rota per Pamphil. Calag ritana Cappellæ 28. Maij 1586. vbi ampliat ac ius retinendi arma, & insignia domus, quæ be nefactor potest acquirere in aliqua Ecclesia Anchar. cons. 113. iura, quæ loquuntur, num. 4 Anan. cons. 86. pro expeditione in fine, Port. in §. apum inst. de rerum diuis. vbi loquitur, tam de iure sedendi in eminentiori loco, quam de præstando oblationem Sacerdoti. Cordub. in l si quis à lib. in princ. nu. 32. ff. de lib. agnoscend Non obstat, quod non detur actio iniuriarum aduersus eum, qui non patitur alicui honorem decerni, l. iniuriarum actio, §. si quis de hono ribus, ff. de iniurijs, quamuis possit officium iu dicis implorari, Faber in §. aliam instit. de bon rum possess. vbi de nobilibus matronis, quæ n agunt actione iniuriarum, sed iudicis officium implorant aduersus alias non tam inclytæ no bilitatis, vt defendantur in vsu sedendi in Eccl sia, aut offerendi, Ias. in l. si non sortem, §. liber tas de cond. indeb. quia contrarium est veriu quod etiam detur actio iniuriarum, aduersu prohibentem decerni honorem ex allegatis pe Gratian. in cit. c. 110. nu. 23. intelligendo respe ctu honoris, qui alicui præstatur ratione ordi nis, & gradus, hic enim est necessario tribuen dus, l. potioris, C. de off. rector. prouinc.

Finis tituli Praxis Præcedentiarum.

PRA-

Digitized by Google

PRAXIS SEPVLTVRÆ, eiusque electionis.

SVMMARIVM.

1 *Redditur ratio cur decedentes absque electione sepulturæ non possint alibi, quàm in Ecclesia sanctæ Restitutæ sepeliri.*
2 *Ampliatur conclusio etiam in viatoribus transeuntibus, non habentibus hospitium in ciuitate, contra opinionem glos. in c. in nostra de sepult. quæ tenet huiusmodi ius sepulturæ spectare ad Ecclesiam Cathedralem.*
3 *Assignatur ratio ampliationis.*

Qui decedentes absque electione sepulturæ, alibi, quàm in Ecclesia S. Restitutę sepeliri nequeunt.

RESOLVT. DLX.

1 AN facti contingentia respondi, rationem esse, quia Ecclesia Sanctæ Restitutæ Neapolis habetur loco vniuersalis Parochiæ totius Ciuitatis, & propterea decedentes absque electione sepulturæ, alibi quã in ea sepeliri nequeunt, ex regula iuris, Ecclesię parochiali tantummodo competere ius sepeliendi omnes intra Parochiam decedentes, etiã forenses, & forenses, habentes hospitium in Ciuitate, nam hi quoque sunt sepeliendi in Ecclesia Parochiali eorum habitationis, cum in eis sumatur Sacramenta, & ei debeantur iura sepulturæ, Archid. post antiquiores in c. 1. num. 3 de sepult. in 6. Butr. in c. 1. nu. 9. & Abb. nu. 4. eod. tit. Bellam. in decis. 90. nu. 4. & in decis. 16. nu. 5. summa Silues. in verbo sepultura, num. 8. cum alijs, Vitalin. in clem. 1. de priuileg. nu. 9,
2 Feder. de sen. conf. 253. Idem puto de viatoribus transeuntibus, nec habentibus hospitium in ciuitate: nam licet secundum vnam opinionem hoc casu ius sepulturæ spectet ad Cathedralem, quam tenet glos. in c. in nostra de sepu. Innoc. Host. & Io. Andr. in c. 1. eod. tit. nihilominus alia opinio est verior, quod scilicet spectet ad Parochialem, intra cuius fines quis obijt, & hanc tenet Archi. Butr. Abb. & summa Sylues. locis supra citat. Boer. decis. 175. maximè si cõstet, quòd p Parochialẽ fuerint morienti administrata Sacramenta, Abb. in c. 1. de sepult. eo enim ipso, quod percipiunt ex Parochiali sacramenta, videntur in ea sepulturam elegisse, Gemin. & Franch. in cap. 1. eod. tit. in 6. & est magis communis, quæ licèt cessent in dicta Ecclesia S. Restitutæ, cum per eam non ministrentur Sacramenta omnibus decedentibus in Ciuitate Neapolis, propter multitudinem Parochiarum; nihilominus ex antiquissimo temporis cursu in ea sepeliuntur, quamuis decedẽtes, ex ea non perceperint Sacramenta, & istam opinionem, tam in forensibus, quàm in viatoribus, seruat Rota per Cardinalem Seraphinum in vna Hispalen. iuris sepeliendi, 9. Iunij 1595. vt patet in dec. eiusdem 1135.

3 Cuius conclusionis ratio est, quoniam ius sepulturæ multum pendet ab administratione Sacramentorum, & illius electio potest fieri etiã tacitè Vbald. de quart. Paroch. c. 6. nu. 18. & 19. Abb. & Siluester, vbi supra, & fuit resolutum in eadem Hispalen. iuris sepeliendi 15. Martij 1596. coram Illustrissimo Mantica, cui prefata causa per appellationem fuit commissa, vt habetur in decis. eiusdem 366. num. 2. & 6. Vnde viatores, & aduenæ morientes videntur tacitè elegisse sepulturam per istam administrationẽ Sacramentorum, vt prędixi, Butr. c. 1. nu. 9. & in d. c. in nostra nu. 3. de sepult. Gemin. in c. 1. eod. tit. in 6. ita vt licet aliquis elegerit sepulturam in alia Ecclesia, seu Monasterio, teneatur soluere quartam parochialem canonicam Parochię, in qua recipiebat Sacramenta, clem. dudum de sepult. Conc. Trid. sess. 25. de ref. c. 13.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia vt dicatur parochialis, quæ sint concurrenda, remissiue.*
2 *An per solum actum baptizandi possit dici Ecclesia parochialis.*
3 *Baptizare aliquando potest laicus.*

An solus actus sepeliendi faciat Ecclesiam Curatam.

RESOLVT. DLXI.

PRonũciaui contra quendam Presbyterum pretendentem quandam Ecclesiam sibi commendatam fuisse Curatam ex eo, quod apparebat Presbytero, seu cuiuis alio in dicta Ecclesia Rectori competere ius sepeliendi, & mouebar ex decis. Rotę 50. par. 2. diuers. vbi vt Ec-
1 clesia dicatur Parochialis, quatuor concurrere debent, & licèt spectet ius sepeliendi ad Parochos, non tamen solus actus sepeliendi operatur, vt Ecclesia dicatur curata, Feder. conf. 135. vbi allegat Archid. in c. 1. de sepult. & Host. in c. quia nonnulli de cler. non resid. & notat Gomes. in reg. de diomate q. 11. nu. 8. Hoied. de benef. compat. & incompat. p. 1. c. 13. nu. 9. Paris. de resign. benef. lib. 2. q. 1. num. 108. & neque solus

Digitized by Google

2 solus actus baptizandi facit, vt Ecclesia dicatur curata, vt dicunt ijdem Auctores in locis cit.
3 vbi etiam reddunt rationem, quia actus baptizandi aliquando licite exercetur per laicum, Sot. in 4. sent. dist. 4. q. vnic. art. 2. & ecclesia potest habere cimiterium ex consuetudine, vel concessione Episcopi absque eo, quod habeat animarum curam Hoied. in cit. num. 9. hinc est, quod concurrentibus omnibus istis Ecclesia, est Parochialis, & ita ad Parochum quoad præsentem quæstionem, spectat mortuos sepelire, vt fuisse dictum in Viridunen. Parochialis S. Victoris mense Octobris 1539. coram Sarnense.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Paciſci de rebus ſpiritualibus ſimoniacum eſt.*
3 *Electio ſepulturæ eſt de ſpiritualibus, & propterea pro ea eligenda, aliquid temporale accipi non poteſt, & nu. 4. & 5.*
6 *Deciſio quæſtionis, & redditur ratio deciſionis num. 7.*

An Canonici Ecclesiæ Neapolis exigentes aliquid pro concedenda licentia alibi sepeliendi, iure exigant.

RESOLVT. DLXII.

1 PRo cuius quæstionis dilucidatione supponendum est pro absoluto Canonicos Ecclesiæ Neapolis habere intentionem fundatam contra omnes decedentes in dicta Ciuitate absque electione sepulturæ, vt in Ecclesia S. Restitutę, & non alibi sepeliantur, & quia quandoquidem euenit personas valde qualificatas decedere absque dicta electione, quorum hæredes petunt licentiam alibi sepeliendi, pro qua concedenda Domini Canonici solent aliquid pecuniæ exigere, propterea fuit dubitatum, an iure exigant, & dubium mihi faciebat contra exactionem, huiusmodi pactiones esse simoniacas, per tex. expressum in cap. pactiones de pact. vbi
2 pactiones in spiritualibus fieri non debēt, alias inducunt simoniam, & iuxta id, qond scriptum reliquit Grat. lib. 1. discept. forens. cap. 110. nu. 8. pactiones, quæ solent fieri cum clericis, & religiosis, vt pro sepultura detur pretium, aut aliquid annuum præstetur esse illicitas, & conse-
3 quenter reijciendas, & ratio est, secundum eum, quia cum hæc sint spiritualia, non debent admittere, quod pro eis sit dandum aliquod temporale, cap. postquam 13. q. 2. vnde neque de illis erit licita dispositio laicorum tanquam de annexis spiritualibus, secundum Panorm. in c. cum laicis, num. 5. de reb eccl. non alien. quare Spin. in spec. testam. glo. 2. princip. num. 44. voluit, quod sepultura in loco sacro est debita
4 Christianis, & necessaria, neque pro ea potest peti pecunia, aut aliquid dari allegat tex. in c. abolendæ de sepult. vbi pro sepultura nihil esse exigendum, & facit tex. in cap. præcipiendum, 13. q. 2. vbi habetur adeo supradictas exactiones esse illicitas, vt neque poterit exigi, nisi spōte fuerit datum. vnde idem Grat. discept. 210. n. 7. tom. 2. discept. for. limitauit nisi quis viuēs aliquid iusserit pro ea dari post eius mortem.
5 Secundo dubium mihi faciebat hanc opinionem videlicet pro sepultura nihil esse exigendum, tenere nonnullos Doctores non mediocris auctoritatis, prout Sot. de iust. & iure lib. 9. q. 7. art. 1. Aragon. super D. Tho. 2. 2. q. 100. art. 4o. Turrecrem. in c. dictum est 1. q. 1. Perez de anniuers. & cappel. lib. 1. c. 25. nu. 17. Humada in addit. ad leg. partit. tit. 6. p. 1. l. 55. glo. 5. Salazar de vsu, & consuet. c. 10. nu. 24.
6 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium fuit resolutum à Curia Romana, instantibus Dominis Canonicis, cuius decis. ratio, iudicio meo, potest esse illa, ex qua aperte patet non obstante contraria.
7 Quia supradicta licentia solet peti ad finem consequendi honorabiliorem locum in alia Ecclesia, vnde propter huiusmodi præeminentiam potest ille honor prætio æstimari, & vendi, cum hoc casu non vendatur sepultura, quæ gratis est præstanda defunctis per eorum Parochos, quasi illa, quæ sunt annexa spiritualibus à parte ante vendi possint; cum remota illa annexione, nihil spiritualitatis remaneat, quod secus est in annexis, & coniunctis à parte post, quæ nullo modo possunt separari à spiritualibus, Spin. de testam. gl. 2. princ. tit. de elect. sepult. nu. 43. in fin. ver. sed pro explicatione.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de ſepultura eligenda reprobatur, amplia nu. 4.*
2 *Nouiſſimus dat modum, quem debet ſeruare Parochus, dum accedit ad communicandum infirmum circa illius ſepulturæ electionem.*
3 *Electio ſepulturæ ad ſuggeſtionem facta nunc valeat.*
5 *Datur caſus in quo pactum, ſeu iuramentum de ſepultura eligenda, valet, & obligat.*

Electio sepulturæ debet esse libera.

RESOLVT. DLXIII.

1 PRobatur expressè in c. cum sit liberum de sepulturis, & in c. is, qui §. fin. eod. tit. in 6. hinc est, quod pactum de eligenda sepultura
2 non arctat, cap. 1. de pact. in 6. & propterea Parochus dum accedit ad communicandum infirmum,

Digitized by Google

mum,debet ipsum interrogare in genere in qua Ecclesia vult sepeliri, Nouiss.in sua praxi c.74. num.3. Vnde si in specie ipsum interrogauerit, puta si visus fuerit his verbis; *Vis sepeliri in Parochia, vel alia Ecclesia?* ipsam specialiter
3 nominando, tunc non valeret electio tanquam facta ad suggestionem, d.cap.1. de pactis, Cravett.cons.16.vol.1. Burs.cons.226.nu.118.vol. 3.Mandell. cons.6. num.4. vol.1. Rub.cons.7.
4 Quare electio sepulturæ,quæ fit ex pacto etiam in loco, vbi quis alias deberet sepeliri, inducit simoniam,cum hoc ius sepulturæ non sit firmũ, sed variabile,& per pactum non esset tale,quasi per illud inducatur,quid plus,quod non erat de iure communi, Fel.in cap.ad audientiam, il 2. col.8.ad med.ver.exprimere,nu.9.fall.1.de rescrip.post Domin.in c.1.nu.6.in ver.apud quos, & in ver.facienda de sepulturis,in 6.

5 Est tamen notandum, quod si hoc pactum, seu iramentũ de obligando se ad aliquam certam sepulturam fuerit liberum, & non ad suggestionem regularium,aut Clericorum valeret, & posset quis cogi ad obseruantiam, non enim simpliciter prohibetur promissio, sed conuentio,& inductio ad instantiam religiosorum,Vitalin.in clement. cupientes 3. in fin. num. 83. de pœn.Franc.in cap.1.in princ.col.2. ad med. nu.3. vers.tu aduerte de sepult. in 6. & ibi Ancharan.nu.2.Aym.cons.10.num.12.& 13.& sequitur Rota per Cæsar de Grass. decis.2. num. 12. vsque ad num.16. de sepulturis, vbi etiam ex hoc infert, quod accipiens fideicommissum Maioricatũ, aut donationem,& adstringens se cum iramento ad eligendum sepulturam, secũdum voluntatem testatoris tenetur ad obseruantiam,quasi imputandum sit ei,qui cum illa conditione se obligauit, cum res transeat cum suo onere, & possit donator in traditione rei suæ apponere conditiones,& pacta honesta, quæ sunt implenda per successorem, l.Meuius, & l. qui hæredi, de condit.& demonstrat.l.1.de cond.institut. Molin.de primogenit. Hispaniarum,lib.2.cap.12.nu.34.Spec.in §.compendiosæ,nu.26.de instrum.editione,& in tit.de sepul. nu.6. & Host.quem sequitur Angelic.in ver. sepultura nu.40. quicquid alij dixerint,& conclusum fuit in Rota.

SVMMARIVM.

1 *Vltima voluntas non potest dependere ex alieno arbitrio.*
2 *Contrarium deciditur electionem sepulturæ in alterius arbitrium commissam valere.*
3 *Qui per alium facit, per seipsum facere videtur.*
4 *Electio non valet, nisi commissarius eligat viuente, & sciente testatore.*

Electio sepulturæ an possit committi in alterius arbitrium.

RESOLVT. DLXIV.

SVpponatur in facto, quod cum quidam esset in extremis,quem Parocho interrogante, quo loco sepeliri vellet, respondit per hæc verba, *Io lascio il corpo mio doue,& à quel luoco,che parerà al Sig.Francesco*,&c. Quare fuit dubitatum,an de iure valeat supradicta electio in præiudicio Capituli Neap.cui ex antiquissima possessione sepeliendi omnes decedentes in Ciuitate, & Diœc. Neap. priuilegium competit, sepulturæ non facta electione,& dubitationem faciebat pro opinione negatiua primo,
1 quod vltima voluntas, prout est sepulturæ electio, non potest dependere ex alieno arbitrio, ad tex.in l.illa institutio, ff.de hæred.instit.latè Scribentes in rubr.ff.de leg.1.cap.fi.vbi Panor. & reliqui de successionibus ab intestato, & q electio sepulturæ sit pars vltimæ voluntatis voluit Ioan.Andr.in cap.1.nu.4. de sepultur.in 6. quem sequitur Monald.cons.91.nu.2. vol.2.

2 Cæterum hoc non obstante contrarium fuit resolutum, scilicet huiusmodi commissionẽ electionis valere ex doctrina Gem. & Franch.in cap.is, qui §.mulier nu.6. de sepult.in 6. & supradictam commissionem, & electionem validam fore,sequitur Guttierez in tract.de iuram. confirm.p.2.c.4.addit.ad Panor.in c.& si Christus de iureiu.Rub.cons.5.Merend.cons 60.nu. 6.Ancha.cons.214.

Mouentur per tex.in l. vtrum §. cum quidã, ff.de reb.dub. vbi dicitur, quod si testator tres hæredes instituit, & gtauauit alterum, vt mortuo testatore,restituat illam hæreditatem alteri ex ijs,cui sibi videbitur,valet fideicommissũ, quia in voluntate ipsius non est, an restituat, sed cui restituat.

3 Addebatur quoque regula illa, quod qui per alium facit, per seipsum facere videtur, l.qui per alium, ff.de reg.iur.vnde in c.potest, eod. tit.in 6.dicitur,potest quis per alium,quod potest facere per seipsum, & omnia nostra facimus, quibus impartitur auctoritas, c.mulieres de sentent.excomm. l.2. C.de vet. iure enuncl. Quare ex supradictis videbatur dicendum,satis dici elegisse, qui per alium elegit.

Verum pro huius quæstionis dilucidatione est notandum,quòd Neapoli seruatur,secundũ
4 Nouiss. cap.74. dictam electionem non valere, nisi commissarius eligat viuente, & sciente testatore: licet Guttierez in d.cap.4.asserat contrarium,electionem scilicet post mortem committentis,valere, quia mandatum,secundum eum, cuius effectus necessario confertur post mortem mandantis, non expirat morte committentis,vt in cap.fin.§.fin.de testam.lib.6.cui

con-

Digitized by Google

consonat lex 38. tauri, neque secundum eundē obstat, si dicatur, quod morte committētis absque commissarij electione, statim acquiritur ius Ecclesiæ, vbi debebat sepeliri, non electa sepultura, arg.d.§.mnlier, quia negat ipse hoc procedere, cum testator noluerit ibi sepeliri, nisi inquantum ille istud elegerit, & sequitur spin.in spec.testam.glos.2. princ.tit.de electione sepulturæ nu.41.

SVMMARIVM.

1 *Electio sepultura probatur per testes singulares.*
2 *Sepulchrum est commune familiæ.*

Electio sepulturæ an probetur testibus singularibus.

RESOLVT. DLXV.

IMputabatur cuidam Parocho quendam sepeliuisse in aliqua Ecclesia, in qua non apparebat supradictum eius sepulturam elegisse; quare constitutus in Cur.Arch.pro eius parte, dicebatur, apparere de electione sepulturæ, licet testes id deponentes essent singulares: vnde dubitatum quid iuris, fuit resolutum in dicta Curia electionem rectè probatam fuisse, siquidem sepulturam, quem sibi elegisse in tali loco,
1 probatur per testes etiam singulares, ita respōdit Guid.Pap.decis.544.vbi propositus illi fuerat casus huiusmodi: Fratres prædicatores, pbare volentes, quem sibi elegisse sepulturam in eorum Ecclesia produxerunt testes, qui de voluntate defuncti, diuersis tamen temporibus expressa attestabantur, contra quos cum obijcerētur, quod singulares erant, idem Gui.Pap. nihilominus respondit electionem probatam esse, quia testes singulares in tempore, & loco quando tempus, & locus nō sunt de substantia, bene probant Cappell.Theol.in decis.11. & Bellam. in decis.398. nam testes singulares admittuntur vbi agitur de probando quid in genere, & fuit iudicatū, quod sic, vt refert, & sequitur Crauet. in tract.de antiq.temp.in 4.par.num.25. secundum Aret.in cons.42. Ang.cōs.234.col.3. Alex. in cons.85.col.fin.vol.2. & in cons.92.colum.4. vol.5. Socc.in cons.295.col.3. Bald.cons.207.4. vol. & hanc sententiam veluti magis communē sequitur Corn.in cons.91.col.13. vers.tamen dum agitur, vol.1. & cōs.247.col.7.vol.2. Curt. iun. in consil.64. col.3. circa finem. Imol.in consil.5.vol.1. & latè Iacobus de Alba. in consil.25. quamuis colum. 1. volum. 1. vide Boer. in decis.342.

Et patet etiam in iuriusdictione, quę testibus in tempore, & loco singularibus, & discordibus, probatur, vt tradit Soc.consil.99.col.3.volum. 2.Ruyn.consil.53.colum.1.volum.4. consil.6 colum.antepen.volum.5. & ita se vidisse pluri iudicari refert Guid.Pap.vbi supra. Si igitur probanda iurisdictione diuersitas loci, & temp ris non nocet, multo minus nocere debet in probatione electionis sepulturæ, quæ fauorab lis existit l.2.C.de sacrōs.eccles. quia licet vn dicat se audiuisse in vno loco, alter in alio, dic tur tamen sepultura plene probata, cum in is casu locus non plurificet sepulturam sæpius r censitam, ac continuatam, ita Addit.ad cit.d cis.554. Guidonis Pap. Neapoli statur dicto C fessarij, vel testamento, aut testibus prout sta tuitur in Concilio Prouinoiali sub tit.de sepul & refert Prax.Arch. c.74. sub nu.8.

2 Nec illud prætereundum est, sepulchrum familiæ, vel hæreditarium, probari ex inspection literarum ipsi sepulchro inscriptarum, vt tradi Spec.in tit.de probat. vers.6. quem referendo sequitur Cast.in l.si sepulchrum, C.de relig.& sumpt. funerum.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo disponens aliquid recipiendum pro sepultura, quod non sit admittenda, neque si laudabilis adducuntur duo, nu.2. & 3.*
4 *Contrarium dicit Auctor esse seruandum in praxi, & respondet contrarijs, & dat intellectum ad iura prohibentia aliquid exigi pro sepultura nu.5.*
6 *Consuetudo laudabilis quando dicatur deducta.*

Consuetudo recipiendi aliquid pro sepultura, quo casu dici possit laudabilis.

RESOLVT. DLXVI.

1 VIdebatur prima facie dicendum præfatā consuetudinem nullo pacto esse admittendam, & cōsequenter in nullo quoque casu nomen laudabile assumere.

Et hoc ex pluribus.

2 Tum primo, quia secundum Bald.in cons.20. vol.2. consuetudo hæc non est admittenda, vt per Rodoan.de simonia mental.par.3.c.4. n.9. tom.15.par.2.fol.87.vbi loquitur de sepulturis benedictionibus nubentium, exequijs mortuorum, pulsatione campanæ, & clausione hostij, & similibus annexis ordini, Anan.in c.abolendæ, per illum tex.in princ.vers.nota clericos de sepulturis Molin.de primog.Hisp.lib.1.cap. 24. num.4.

3 Tum secundo, quia in dubio præsumitur talis consuetudo inducta causa auaritiæ, vel cupiditatis, cum enim agitur de solutione temporali facienda clericis, in dubio contra eos est iudicandum, ne notentur auaritia in exactione tem-

Digitized by Google

temporalium, c.quando de cenſib. Abb.in c.1. verſ.vltimo nota de decim. Bellam. conſil.31. col.7.poſt med.verſ.ſed etiam,quia in ſe continet num. 13.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi habendum,nec obſtant contraria, quia procedũt in conſuetudine proueniente ex coacta ſolutione, cum aliud ſit in ea,quæ fuit introducta ex pia,& laudabili deuotione fidelium, quæ eſt ſeruanda, & populus ad illius obſeruationem poteſt cogi, ſi non iure adionis,ſaltem officio iudicis,c.ex parte de cẽſibus ſ.pro conſuetudinibus Auth. de Sanctiſſ. Epiſcop. gloſ.in ca. ſua,& cap.cum Eccleſiæ de ſimon.& eſt tex.in c.ad Apoſtolicam,eod.tit.& in ſpecie ita declarat Caſtrenſ. conſ.363. circa primum quæſitum in princ.lib.1.Quando enim præcedit coactio:eſt ſimoniacum, & contra ius naturale, & ſic præſcribi non potuit, & conſequenter neque dicitur conſuetudo,quæ non poteſt introduci per actus extorſiuos,qui habebãt in ſe peccatum,& ſimoniam,cap.fin.de conſuet. & in puncto docet idem Caſtrenſ.conſ.401.viſo proceſſu vna cum ſententia,col.pen.num.4.lib. 1.& ita declarat Rodoan. de ſimon.ment.par. 3.cap.16.num.33. vſque ad num.38. vbi etiam quod niſi ſeruetur huiuſmodi laudabilis conſuetudo,laici peccant mortaliter,niſi ex aliqua rationabili cauſa deſiſtant,Rom.conſ.344.in caſu propoſitæ conſultationis,nu.1.& 2.& ibi Mandoſ.in verb.priuilegia, vbi etiam allegat eundẽ Rom. ſing.433. & Dec.qui de eodem conſ. Romani facit mentionem in c. auaritia, nu.10,de præbend.Quare,quod datur vigore præfatæ laudabilis conſuetudinis,perpetuò ſit dandum,nec per contrarium ſtatutum reuocari poſſet,Bart. in L. priuilegia ad finem, C.de ſacroſanct.eccl. Rom.ſing.438.& in Auth.ſimiliter verſ.9.C.ad leg.Falcid.Gemin.in cap.1.col.7. de conſt.in 6. Sanct.in cap. ad Apoſtolicam de ſimon. cum diſtinctionibus tamen de quibus per Alex. conſ. 209.col.4.in fin.lib.2.Fely.in cap.Eccleſiæ Sanctæ Mariæ,colum.38.verſ.duodecimo quæro de conſtitut.& ibi Dec.col.21,Soc.conſ.241.circa primam lib.2.idem Caſtrenſ.conſ.363. in prin. ver.ſ.videtur, lib.1. Quamuis enim non valeat conſuetudo inducens ſimoniam, Abb.in c.non licet.nu.5.de ſimonia.Neuiz.conſ.55.num.9.tamen intelligitur, dummodo non haberet cauſã ſpecificam, puta quia ſolueretur loco decimarum ecclſiuum cathedratici,vel diuini cultus,nõ in vtilitatem clericorum, quo caſu non poſſet ab inuito exigi, Præpoſ. in cap. dictum eſt in princ. 1. quæſt.1.

Et ita intelliguntur omnia iura, dum prohibent aliquid exigi pro ſepultura, quia aliud ſentiatur de conſuetudine, vt dictum eſt, & omnes loquuntur de iure,vt Sylua de benef.par.1. quæſt.47.nu.69.Cald.de interdictis par.2.in fin. nu.21. verſ.circa primo hoc quæro, Vbald. de can.Epiſcop.c.12.nu.5. Henric. Boic.in c.abolendæ in fi.nu.4. verſ. aut quæritur de ſecundo, de ſepult.Alexandr.in c.his ergo nu.9. verſ.ſed non ratio diſt.23. Bart.in l.1.§.ne eius nomine ff.de operib.public.

6 Conſuetudo tamen laudabilis ex eo deducitur, ſi quis probaſſet, quod gratis,& gratanter Parochiani ſoluerint non ad importunitatem, & requiſitionem Clericorum,ſed ſponte,& nulla cogente neceſſitate, & quod pure,& ſimpliciter fuerit oblatum,quod ſolutum eſt,nulla præcedente pactione,vel pignore, ita vt prius dentur ſpiritualia antequam aliquid temporale,vel ſpes de ipſo habeatur,cum potius eo caſu cenſeretur facta ſolutio non vigore conſuetudinis, ſed pro redimenda vexatione,& quod ſoluitur, ſit taxatum arbitrio Parochianorum non Clericorum, quaſi tũc illud habeat manifeſtam ſpeciem cupiditatis, & ſimoniæ,& quod totus populus,vel maior pars permanſerit in ſeruanda huiuſmodi laudabili conſuetudine, iſtis enim non probatis, non poteſt dici rationabilis conſuetudo, & pia deuotione fidelium introducta, & vide Prax.Archiep.c.74.nu.9.vbi habes,quid ſeruetur Neapoli circa ſepultura.

SVMMARIVM.

1 *Amicus non poteſt eligere ſepulturã pro amico.*

An amicus poſſit eligere ſepulturam pro amico.

RESOLVT. DLXVII.

CVm electio ſepulturæ exiſtente conſuetudine, quandoquidem permittatur etiam conſanguineo,ſecundum Artham.conſ.28.& de parte,quod admittatur cõſuetudo,vt poſſit eligere ſepultura pro filio impubere, eſt tex.in c. licet de ſepult.in 6.vbi Franch.in princ.num.2. verſ.nec obſtat,quod talis,Vbald.de canon.paroch.c.11.nu.2. quem tex. extendunt ad dominum circa ſeruum, prout latè idem Vbald.cit. loc. Sylueſt.in ſua ſumma verb. ſepultura §.1. Medices de ſepult.q.8.propterea dicebam in facti contingentia idem cenſendum eſſe in amico, amicus enim dicitur alter ego, ſecundum glo.in c.ego N.de iureiur.& venit appellatione fratris l.nemo dubitat ff. de hæred. inſt.& præponderat amicitia coniunctioni ſanguinis l.fin. C.de caſtr.pec.lib.12. vnde Iaſ.in l.exigendi,C. de procurat,voluit amicum poſſe agere pro eius amico abſque mandato,quemadmodum pater pro filio,ſequitur Bal.deciſ.52.Grat.loquẽs in proprijs terminis electionis ſepulturæ lib.1. diſcept.forenſ. c.94. & de nonnullis effectibus amicitiæ,latè Tiraq.de pœn.temp.cauſ.23.& in pro-

Digitized by Google

proprij terminis, quod etiam amicus ex consuetudine possit eligere sepulturam pro amico voluit idem Franch.cit.c.licet nu. 3.

1 Cæterum quicquid sit ex supradictis, ego mutato proposito, contrarium respõdi, motus præcipuè ob præiudicium; quod redundaret Cap. Ecclesiæ Neapolitanæ, quod ampliaui procedere etiam existente consuetudine in contrariũ, consuetudo enim laicorum non potest directè, vel indirectè præiudicare Ecclesiæ, c.fin.de immunit.Eccles.& alias cessante consuetudine pater non posset eligere sepulturam pro filio d. c. licet, quasi illius electio sit quid spirituale, Nauarr.cons.1.nu.1. eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente non possunt affigi arma.*
2 *Arma possũt affigi ab eo, cuius expẽsis actus fit.*

Ius affigendi arma in proprijs sepulturis an prohiberi possit.

RESOLVT. DLXVIII.

OLim mos erat in Monasterio Monialium Ciuitatis Nolæ, & propriè in Collegio Canonicorum Regularium, quod Moniales d. Collegij non emittebant votum paupertatis, ex quo proueniebat, præfatas Moniales eorum consanguineos facere hæredes, quare cum quædam Monialis nomine Donna Hieronyma Marifeola omnium monialium consensu erexisset in d.Ecclesia quandam Cappellam suis expensis, & cum post eius obitum hæredes volebant affigere arma, seu familiæ insignia, vnde Monialibus prohibentibus id facere, consultus respondi ex infrascriptis.

Dubitationem faciebant nonnulla contra 1 prætendentes affigere arma, & primo, quia cum de hac re penderet lis, igitur affixio prohibetur ex regula iuris, quod si quis in re litigiosa ponat, aut pigni faciat arma sua, poterunt ab aduersario deuastari, ac deleri, prout concludit Cassan.in cathalogo gloriæ mundi, par.1.cõsid. 38.concl.29.ad fin.vers.& ideo dic, Garz.de nobilitate par.2.q.29. Gratian.lib.2. discept.forensic.210.in fi.Vincent.Cicault in tractatu de factis Principum, c.5.de auctorit.Eccl.fol.5.

Secundo, quia cum dicta Cappella fuerit ædificata super solo, seu superficie illius Ecclesiæ, consequenter poterant hæredes prohiberi, eorum arma affigere, per tex.in l.2. C. vt nemini lic.vbi habetur, non esse licitum super re aliena imponere insignia, seu arma propriæ familiæ, facit tex.in l.Basilicam, C.de operib.public. sequitur Bart.in tract.de insignis, & armis, cap. 3.num.16.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, licere scilicet præfatis hæredibus eorum arma imponere, idque mouebar pluribus.

2 Tum primo, quia quilibet ex cuius expe opus constructum fuit, potest arma in dicto pere affigere, l.2.& l.opus in fi.ff.de oper.pu latè Cepoll.de seruitut.vrban.præd.tit.de pi ris cap.71.vbi dicit, quòd cum quidam Epis pus Veronen. expendisset de bonis erogan pauperibus, in fabricam Maioris Ecclesiæ milia aureorum, & fecisset sculpire insignia super Cappella sua cũ columnis, fuerint illa brasa ob id, quod illa non erat pecunia sua per gl.in c.relatum de præbendis.

Tum secundo, quia præfata monialis, benefactrix, potest habere arma, vt prob Anchar.in consil.113. Lambert. de iurepatro lib.3.art.4.q.5.princip.Domin.in cap.duo su 45. distinct. Felyn.in cap.tertio loco, de pr sumptionibus, post Sicul.in cap. 1. de iura calumniæ.

Tum tertio, quia contra amouentes arma ac insignia in sepulturis datur actio iniuriari & officium iudicis, ex dictis per Gratian. tom 2.for.discept. c.210.nu.49.

SVMMARIVM.

1 *Filius familias potest condere testamentu ad pias causas cum consensu sui patris.*
2 *Lex, aut alia dispositio prohibet quid fieri abs interuentu alicuius.*
3 *Præsentia importat scientiam, & intelligenti non autem consensum.*
4 *Præsentia non importat consensum.*
5 *Consensus quando est de forma, necesse est, v sit expressus.*
6 *Si consensus non esset formalis, adhuc etiam n esse est, vt sit expressus.*
7 *An in testamento condito per filium famili ad pias causas, necessarius sit expressus patri consensus.*
8 *Priuilegiũ filio fam. concessum, vt possit tes cum consensu patris, restringitur, vt solus modo procedat quando disponeret ad pias cas sas, & non aliter.*
9 *Quoties testamentum non valet in primogr du, potest incipere à secundo.*
10 *Substitutio pupillaris non potest fieri, nisi in stenti in potestate substituentis.*

An testamentum filij familias ad pias causas valeat, si conficiatur coram patre, & de eius expresso consensu non appareat.

RESOLVT. DLXIX.

SCipio de Transo filius vnicus Hyetonym de Transo dum fuisset crudeliter vulnera tus,

Digitized by Google

tus, & prope mortem, condidit testamentum in præsentia dicti Hieronymi eius patris, vt notarius asserit, & suum hæredem instituit posthumum nasciturum, eidemque substituit ecclesiam Diuæ Mariæ de Carmelo Ciuitatis Suessæ, quandocumque ille sine filijs decederet, prout iam natus fuit, & infra mensem decessit ex quo facto nonnullæ oriuntur iuris conclusiones.

Prima igitur conclusio, num filiusfamilias possit testamentum condere ad pias causas cum consensu patris. Secundo, an huiusmodi consensus exigatur expressus, vel tacitus, & propterea censeatur satisfactum per verba asserta per notarium, scilicet coram patre.

1 Et quoad primum, communis, ac recepta est Scribentium opinio, filiumfamilias posse ad pias causas testamentum condere, vt probat text. expressus in cap. licet de sepulturis lib. 6. & hæc est magis communis, ac recepta opinio, secundū Alex. in l. 1. §. hoc autem num. 4. ff. ad Trebell. Rom. in Authen. similiter C. ad leg. Falcid. Iaſ. in l. 1. num. 23. C. de sacrosan. Eccl. & in l. hac consultissima, §. ex imperfecto, post numer. 10. versic. pro ista, C. de testa. & in l. senium in 1. col. in princ. & Dec. ibidem num. 21. C. qui testa. fac. pos. Ruyn. cons. 62. nu. 11. in fine lib. 2. Curt. iun. in d. §. ex imperfecto num. 20. Paris. in cap. in præsentia num. 20. de probat. Duaren. de arte testandi tit. 1. cautela 1. in fin. Gugliel. Bened. in cap. Raynutius part. 1. num. 29. de testam. additio ad Bartol. in l. qui in potestate, sub num. 2. ff. de testa. & latissimè per Philip. Franch. in c. 1. nu. 36. eod. titul. lib. 6. & latè etiam per Clarum in §. testamentum. q. 8. & 18.

Et quamuis sit de iure præfatum testamentum validissimum in præsenti tamen casu erit nullum ex pluribus, ex quibus resoluitur secunda conclusio.

Tum primo, quia illa verba posita per notarium, scilicet coram patre non arguunt, neque important consensum, vt probatur expresse in leg. coram Titio ff. de verbor. significat. Co*ram Titio inquit aliquid facere iussus non videtur præsente eo feciſſe nisi is intelligat, ideoque si furiosus, aut infans sit, aut dormiat, non videtur coram eo feciſſe, scire autem, non etiam velle is debet, nam & inuito eo, recte fit, quod iussum est*, l. diem proferre §. coram ff. de arbit. quibus in iuribus expresse probatur, quod quādo requiritur consensus, non sufficit sola præsentia, & propterea consensus, & præsentia inter se discrepant.

Hinc fit, quod Concilium Tridentin. sess. 24. de matrimon. cap. 1. disponens matrimonium esse nullum, nisi contrahatur coram Parocho, & testibus, quod quamuis Parochus, & testes inuiti, & per vim compulsi interueniant, & minimè consentiant, nihilominus tale matrimonium firmitatem habebit, Nauarr. consil. 20. de sponsa. & in cōs. 11. de cland. de spōs. Salzed. ad Diaz in pract. crim. can. c. 73. lit. B. vbi plenè Mattiess. in l. 1. tit. 1. nu. 39. lib. 5. de recomp. Gonzalez in reg. 8. Cancell. glos. 48. num. 35. Sanchez lib. 3. de matrimon. disp. 70.

Quo fit, vt non videatur satis tuta doctrina Fortunij Garsiæ in tract. de vltimo fine iuris, numer. 438. dicentis, quod quando à iure ciuili, vel statuto ciuitatis requiritur præsentia alicuius in aliquo actu expediendo, si inuitus, & ligatus adesset, nullus actus esset, quia præsentia cogi potest, sed consensus non: hinc cum ad insinuandam donationem præsentia iudicis requiratur, sufficit sola præsentia, absque eo quod iudex aliquid faciat, dicat, aut consentiet. Bal. per illum tex. l. omnium. num. 9. & Alex. ibidem nu. 10. & in l. illud sub uu. 4. C. de sacrosan. Eccl. per text. quem allegat in l. fin. C. de præd. curial. lib. 10. Bartol. in l. Modestinus nu. 3. ff. de donat. quicquid ipse Bal. senserit in contrarium in l. cum hi ff. de transactio.

Et quod ex præsentia non inferatur ad consensum scripsit plenissimè Fel. in cap. cum causā sub nu. 5 vers. secundo limita de testib. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præs. 21. nu. 10. Polid. Ripa in tract. de nocturno temp. c. 65. nu. 19. Bercolt. consil. 33. num. 10. Merend. cons. 60. num. 6. & seq. Monal. cons. 123. vol. 2.

2 Hinc etiam prouenit, quod quando lex, aut alia dispositio prohibet quid fieri absque interuentu alicuius, satis esse illius præsentiam, quamuis non consentiat, nec consulat id fieri, vt docuit Bal. in l. nam ita diuus sub num. 2. ff. de adop. Aretin. in l. si quis mihi bona §. si coram in 1. notab. ff. de acquirend. hæreditate. Tiraquell. de legibus connub. glos. 6. nu. 76. & glos. 70. nu. 32. Salzed. ad Diaz citat. cap. 73. vers. licet hoc à multis

3 Bene tamen verum est, quod præsentia importat scientiam, & intelligentiam, non autem cōsensum, nam alias non diceretur esse præsens, vt probatur in citata l. coram Titio ff. de verb. significat. Card. in clem. causam nu. 6. de electione, Alex. cons. 54. nu. 20. vers. præsumitur etiam vol. 2. Aret. cons. 168. nu. 6. Rota diuers. in dec. 4 nu. 10. par. 2. Cephal. cons. 182. nu. 18. & seq. volum. 1. Mascard. de probation. conclus. 9. num. 7. & sequent.

4 Ex quibus omnibus firma remanet conclusio, præsentiam non importare consensum, ac proinde verba notarij coram patre non significare nec tacitum, nec expressum consensum, & quatenus induceret consensum tacitum, tamen, non esset sufficiens, quoniam quando lex seu dispositio aliqua desiderat consensum, non sufficit tacitus, sed requiritur expressus, glos. in verb. expressus in cap. statutum §. in nullo de rescriptis, quam glosam sequuntur Ioan. Andr. & Gemin. num. 3. Franchus num. 5. Anton. de Butr. nu.

Digitized by Google

7. Tiraq. de leg. connubial. gloſ. 9. num. 7. & maximè iſtud procedit, quando conſenſus requiritur pro forma, prout in caſu noſtro, vt patet in citat. c. licet in fin. vbi Summns Pontifex vtitur verbo negatiuo, quod quidem verbum eſt formę inductiuum, vt per DD. in l. Gallus §. & quid ſi, tàtum ff. de liberis, & poſth. & per Iaſ. in l. ius publicum ff. de pact.

5 Et quod quando conſenſus eſt de forma, neceſſe ſit quod ſit expreſſus, & non tacitus, & propterea non ſufficere teſtatum fuiſſe coram patre, videtur voluiſſe Gemin. iuncta gloſ. in cap. cum ab vno de re iudic. lib. 6. Abb. in cap. dilecti nu. 10. de arbitr. Gomeſius in regu. de impetrantibus benef. q. 11. num. 2. in fi. & nu. 3. & ibidem Anton. q. 26. nu. 5. cum ſeq. vbi propterea concludunt in caſu dictæ regulæ requiri expreſſum conſenſum qui eſt formalis Dec. conſ. 469. num. 3. & 4. Pariſ. de reſignat benef. lib. 8. q. 8. nu. 25. cum ſeq. & lib. 9. q. 17. nu. 67. & 73. Caputaq. deciſ. Rotæ Romanæ 83. nu. 6. part. 3. Puteus dec. 162. lib. 3. num. 3. Granutius theorem. 25. num. 10. libro 1. Rota diuerſ. deciſ. 471. numer. 4. part. 1.

6 Quamuis nonnulli fuerunt opinionis, atque ſententiæ, quod etiam ſi conſensus non eſſet formalis, adhuc etiam neceſſe eſſet, vt ſit expreſſus, vt probatur in l. 1. C. de filiofamil. minore, Dec. conſ 38. circa primum, ſub nu. 4. ad med. verſ. præterea, & in conſ. 419. nu. 9. Bercolt. conſilio 32. nu. 16. & ſeq.

7 Et quod in condendo teſtamento per filiumfamil. ad pias cauſas ſit neceſſarius expreſſus patris conſenſus, nec ſufficiat illum interueniſſe per coniecturas atque præſumptiones, prout in caſu, facit, quod quemadmodum filiofam. permittitur donare cauſa mortis, iuxta terminos in leg. tam his §. 1. ff. de don. cau. mor. tamen iſte conſenſus non ſufficit tacitus, ſed expreſſus requiritur, l. filiusfam. §. pari autem ratione, verſ. ſed enim meminiſſe ff. de donatio Bartol. in d. l. tam his §. 1. num. 6. Tiraq. de legi. connub. gloſ. 5. nu. 5. & hæc eſt communis, & crebrior DD. ſententia, ſecundum Alciat. in l. 2. num. 11. ff. de legat. 2. Couar. in rubr. de teſta. part. 3. num. 10. & Mātica lib. 1. de coniectur. vltim. volunt. lib. 1. tit. 12. num. 2.

Accedat pro inualiditate præfati teſtamēti alia
8 concludens ratio, nam priuilegium filiofam. cōceſsum, vt poſsit teſtari cum conſenſu patris reſtringitur, vt ſolummodo procedat, quando diſponeret ad pias cauſas, & non aliter, vt probatur in d. cap. licet, & ibi per DD. Mantua conſ. 133. num. 6. & ſeq. vol. 1. & eſt communis opinio, ſecundum Clar. in §. teſtamentum q. 8. vnde cum primum teſtamentum Scipionis de Tranſo non fuerit conditum ad pias cauſas, propterea minimè dubitandum erit, quin ab initio fuerit ipſo iure nullum, etiam ſi adhibitus fuiſſet expreſsus patris conſenſus, & ſic intrat regula iuris, quod ex teſtamento nullo, ſeu inualido nihil debetur, latè per *Bar.* in l. fratre a fratre ff. de cōdit. indeb. Capyc. dec. 34. gloſ. in l. ſi veritatis Cod de fideicom. & Iaſ. in l. cum quis, Cod. de iur. & facti ignor. vnde ſi prima inſtituti o fuit nulla, ſubſtitutio pariter Eccleſiæ facta, erit nulla, quia ſubſtitutio interpretatur ſecundum inſtitutionem, Crauet. conſ. 326. num. 5. Menoch conſil. 115. num. 52. libro 2. & Guid. Papa in ſingul. 364. licèt ſecundum Dec. in conſil. 427 num. 13. volum. 2. ſubſtitutus non veniat ex perſona primj inſtituti, ſed ex ſua, & primo gradu inſtitutionis inualido a fortiori cenſeri debet inualidus ſecundus, quia inſtitutus cenſetur magis dilectus, quam ſubſtitutus, Ozasc. in deciſio. 110. num. 8. & iura loquentia de inſtitutione non extenduntur ad ſubſtitutionem, l. quandiu ff. de acquirend. hæredit. Hartaman. ff. de hęred. inſtitut. dec. 3. nec in vltimis voluntatibus locus eſt extenſioni de caſu ad casum diuersum, l. commodiſsime ff. de liber. & poſthum. Bartol. in l. Gallus §. & quid ſi tántum num. 9. ff. de liber. & poſthum. Boer. dec. 38. num. 14. nec etiam fit ex tacita mente teſtatoris de perſona ad perſonam Dec. conſil. 211. Balb. conſ. 250.

9 Non obſtat, quod quoties teſtamentum non valet in primo gradu, poteſt incipere a ſecundo l. 1. ff. de vulg. & pupill. Minad. deciſio. 43. numer. 14. quia reſpondetur hoc procedere quando primus gradus deficit ob aliam cauſam, quam nullitatis, vt in casu noſtro, vt probatur in dicta l. 1.

Vlterius cenſetur inualidum præfatum teſtamentum ob ſd pręſertim, quod notarius non reperitur rogatus, iuxta notata per DD. in L. ſciendum ff. de verbor. obligat. latè *Bartol.* in l. 1. C de vsuris, Carroccius deciſio. 20. & Achil. de Graſſ. in deciſio. 8. de iurepatronat. Nec poteſt rogari niſi de his, quæ fiunt inter partes, *Bart.* in in auth. ſi quis in aliquo C. de edendo.

Vnde cūlde huiusmodi actu non reperiatur rogatus, minimè ei credendum eſt circa conſenſum paternum, immo nec eciam circa præſentiam patris, arg. eorum, quæ ſcribunt Garſ. in deciſio. 27. Afflict. in deciſio. 317. *Benint.* dec. 2. Surd. deciſio. 137. & 283. ſicuti non creditur notario aſſerenti, quod teſtator ſit ſanæ mentis, licet corpore languens, Iaſon in l. ſenium, Cod. qui teſtam. fac. poſſ. Ruiz Rot. Lituaniæ in deciſio. 2. Anton. Faber in deciſio. 26. Cod. de probation. quemadmodum non creditur ei, at teſtanti de ſua commiſsione, Veral. in dec. 155. part. 2. Afflict. in dec. 273. & egomet. latiſsimè in collect. 242. part. 1.

10 Item pro excluſione ſubſtitutionis facit quoniam ſubſtitutio pupillaris non poteſt fieri, niſi exi-

Digitized by Google

existenti in potestate substituentis, iuxta tex. expressum, & ibi DD. in l. moribus ff. de vulg. & pupill. vnde cum posthumus non dicatur in potestate l. fin. ff. de collat. bonorum, & casu quo dicatur, hic tamen non in potestate substituentis, sed eius patris, arg. tex. in l. si eueniet ff. de adulter. ergo.

Ex quibus omnibus concluditur, nec primam institutionem, nec substitutionem valere.

SVMMARIVM.

1 *Filiusfam. non potest ad pias causas testari. Limitatum. 2.*
3 *Filiusfamil. potest de antefato post mortem vir testari, redditur ratio nu. 4.*
5 *Antefatum eadem habet priuilegia, qua dos.*

Tex. in c. licet de sepulturis, in 6. an locum habeat in filiafamilia testante ad pias causas de eius antefato.

RESOLVT. DLXX.

1 IN supradicto cap. licet de sepulturis in 6. disponitur, non posse filiumfamil. ad pias cau-
2 tas disponere, testamentum condendo, nisi præuio assensu patris quare fuit mihi quæsitum, an locum sibi vendicet in filiafamilia, quæ nupta post mortem eius viri, lucrata fuit antefatum, si possit de dicto antefato ad pias causas disponere
3 absque consensu eius dicti sui patris, in quo articulo respondi affirmatiuè, ex ea quidem præsertim ratione, quod antefatum, & dos pari passu ambulant, & per omnia assimilantur, ad tex. in Authent. dos data C. de donat. ante nuptias, de
5 Franch. in dec. 182. & antefatum esse fauorabilem vti dotem voluit idem de Franch. in decisio. 519. vnde cum dos sit proprium patrimonium ipsius mulieris, ad tex. in l. 4. §. fin. ff. de minoribus sequitur, quod vti castrense peculium poterit de ea filiafamilia ad pias causas disponere absque consensu patris, dos enim adeo dicitur proprium patrimonium, & castrense peculium ipsius filiæ, quod per tex. in l. fin. C. de rei vxor. actione, pater dotem filiæ ad se reuersam, ea denuo nubente, non potest minuere.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Funeralia, quæ dicantur, & nu. 4.*
3 *Funeris sumptus dicitur omne illud quod corporis causa erogatur.*
4 *Funeralia dicuntur illa, quæ cum cadauere ducuntur ad Ecclesiam, & quæ funeris causa sunt elargita, nu. 5.*
6 *Decisio quæstionis.*

Quarta funeralis an debeatur, si moritur persona insignis, & post sepultum corpus, fiant exequiæ solemnes in aliquo loco.

RESOLVT. DLXXI.

1 EX facto proponitur, quod cum Serenissima Margarita Austria naturæ satisfeciſſet, & ad superos euolasset, & in Ecclesia Cathedrali Neapol. solennissimè, summoque cum apparatu exequię fuissent celebratæ, cumque dictæ Ecclesię maior cerarum pars ab Eccellentissimo Prorege Neap. donata fuisset comparuit in Curia Archiep. conductor quartarum funeralium petens sibi deberi quartam de supradictis bonis donatis, cui petitioni se opposuerunt Domini Canonici Oeconomi præfatæ Ecclesię. Quare consultus ego quid de iure sentirem, dixi, quod glos. in clementin. dudum, vers. funeralia de sepult. quam referunt, & sequuntur Vbald. de can. Episc quæstio. 28. nu. 7. Henriq. cons. 80. nu. 9. & seq. Rub.
2 cons. 23. nu. 5. funeralia dicuntur illa, quæ cum funere ducuntur. Vnde in text. in l. funeris, ff. de
3 relig. & sumpt. funer. dicitur, Funeris sumptus accipitur quicquid corporis causa erogatum fuit; igitur ex supradictis videbatur dicendum, quod non dicantur funeralia, & consequenter non deberi ipsorum quartam.
4 Cęterum supradictis minimè refragantibus, contrarium consului supradicta dici funeralia, siquidem ea funeralia dici in confesso est, quæ cũ cadauere ducuntur ad Ecclesiam, ita glos. in dict. clem. dudum, vbi Cordub. not. in §. verum quęst. 3. qui in 5. quæst. equos pariter, & arma contineri asserit, ex attestatione Zenzel. quem etiam allegat Anchar. in d. clem. dudum §. huiusmodi nu. 30. vbi expressim de equis, & armis, quę ducũtur, portãturque in defuncti honorem Vel funeralia, seu mortuaria appellari, quę funeris causa obueniunt etiam prętер morientis voluntatem, Card. auctor est in eadem clem. dudum quęst. 28. de sepult. & siue dentur ante, siue postquam con-
5 datur corpus, funeralium nomine continentur quęcunque funeris causa sunt elargita, d. l. fune-
6 ris ff. de relig. & sumpt. funerum. Porro, quod Sacerdotum, Clericorunque sint funeralia, & ad illos pertineant, quęcunque funeris gratia inducuntur, probat tex. in dicta clem. dudum §. ab olim, vbi Anch. & reliqui; quin etiam non funeralia modo, verum nec ius funerandi quidem ad laicum pertinere potest, si credimus Abb. in cap. quanto, de iudicijs.

Finis tituli praxis Sepulturæ.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ſententiæ diffinitiuæ coram quo ſit deducenda.*
2 *Dictio de nullitate, eſt ſpecies prouocationis.*
3 *Prouocatio ad ſuperiorem per viam dictionis de nullitate quid operetur.*
4 *Declaratur concluſio principalis.*

Curia Archiepiſcopalis an cognoſcat de nullitate ſuæ ſententiæ.

RESOLVT. DLXXII.

1 IVit reſolutum affirmatiuè ex firma iuris regula, quod nullitas ſententiæ diffinitiuæ deduci poteſt coram iudice illo, qui tulit ſententiam, ſi Ordinarius eſt, l. ſi Præſes, C. quom. & quando iud. & qui nullitatem proponit, ſi petit pronunciari ſententiam fuiſſe prolatam nulliter, & iterum per eundem iudicem iudicari, rectè petit, & agit l. ſi expreſſim ff. de appellation. l. 4. C. de accuſat. & l. 1. C. de ſentent. poteſt etiam deduci coram ſuperiore illius Ordinarij, ad quæm ap-
2 pellari poteſt, nam dictio de nullitate, eſt ſpecies prouocationis Abb. in cap. delicto ante num. 7. de appellation. Bartol. in d. l. ſi expreſſim ante nu. 9. & ſunt text. in terminis de ſuperiore in l. 1. §. 1. ff. quæ ſent. ſine appell. & in l. abſentem C. de accuſ. in l. quædam mulier ff. fam. herciſc. & in l. Cornelia pia ff. de iurepatron. Delegatus autē non cognoſcit de nullitate ſuæ ſententiæ, ſed Ordinarius inferior, l. ſi vt proponis vbi gloſ. in ver. commiſit, C. quom. & quan. iud. hæc eſt Bartol. traditio in d. l. ſi expreſſim ſub nu. 14. coram quo iudice de nullitate ſit agendum, de iure autem canonico ſunt text. aperti in c. exibita de iudic. & in d. c. dilecto, de appell.

3 Et prouocatio ad ſuperiorem per viam dictionis de nullitate operatur eoſdem effectus, quos appellatio, nam deuoluit totam cauſam, ſuſpendit iuriſdictionem iudicis à quo, & omnia innouata, vti attentata retractantur, Abb. in cap. conſultationibus de re iudic. nu. 26. Card. Alexand. in d. c. dilecto nu. 61. vſque ad 66. Et ratione deuolutionis totius cauſæ ad ſuperiorem, reſultat, quod ſicut iudex appellationis ob totam cauſam ad ſe deuolutam, poteſt reformare ſententiam etiam ex noua cauſa, l. Titianus ff. quod cum eo, l. per hanc C. de temp. appell. ſic poſſit iudex ſuperior de nullitate aditus pronunciare ſententiam nullam, & reformare, condemnendo, aut abſoluendo, pulchrè Bart. in d. l. ſi expreſſim n. 15. per tex. in d. l. 1. & in d. l. abſentē, & magis explicitè idem Bartol. in d. l. ſi vt proponis, quibus in locis parificat, quod ad deuolutionem totius cauſæ appellationem, & dictionem de nullitate ad ſuperiorem, & vtrobique ſequuntur communiter cæteri, Imola, & Angel. Aretin. in d. l. expreſſim, Abb. in d. cap. dilecto ſub num. 6. & concluſio hæc communiter recipitur reſcript. ab Alex. in l. iudex num. 20. ff. de re iudic. & in ſuo conſ. 79. volum. 1. lib. 2. & eſt fundatum publica vtilitate ad lites finiendas, & ad euitando circuitus inutiles, ad l. properandum C. de iudic. & cap. finem litibus de dolo, & contumacia quod propriè pertinet ad iudicis officium, l. quidam æſtimauerunt ff. ſi cert. pet. & idem Alex. conſ. 73. numer. 10. lib. 6. vbi Amplius poſt Anto. Butr. in d. cap. dilecto col. 4. quod etiam ſi pars confiteatur ſententiam nulliter prolatam poterit petere eam reformari ex illis actis, & audiri debeat, ad euitandos circuitus, & prolitiū fine, ſecuti ſunt Dec. in c. in literis col. vlt. de of. ſic. ord. Por. Imol. conſ. 29. col. vlt.

4 Declaratur tamen concluſio, vt locum habeat vbi ſententia eſt nulla ex defectu alicuius ſolemnitatis in ſe, vt quia publicata in die feriata aut extra terminum citationis, aut alio ſimili accidenti concernente actum publicationis, ſecus ſi ex aliquo ſubſtantiali concernente nullitatem proceſſus irreparabilem veluti ob defectum libelli, litis conteſtationis, & huiuſmod, de quibus per Bartol. in l. prolatam Cod. de ſentent. Tunc, quia huiuſmodi defectus adhuc durant, & ſunt impugnabiles, nimirum prima illa ſententia non poterit reformari, nam non eſt dubium, quod defectus illi inficiunt proceſſum, & ex eo proceſſu non poteſt vtiliter ferri ſententia, gloſ. notab. in §. 1. inſtit. de obligatio. in verbo ſecūdum Ciuitatis iura, & Bald. in l. actori, C. de rebus cred. & in l. ex hoc iure ff. de iuſtit. & iure colun penult. & in ſpecie per hanc rationem, Alex. d. conſil. 79 num. 4. vbi ad hoc retulit interminis ſic determinaſſe Bald. in l. 2. quæſt. 14. Cod. de reſcind. vendit. vbbi ad hoc inducit text. optim. in cap. cum dilecti de empt. & vendit. & ibi formaliter ſic notarunt Anch. Imol. & Abb. idem Imol. in d. l. ſi expreſſim, vbi concludit ſententiam latam contra ſententiam, quia ipſo iure non valet, l. poſt ſententiam C. de ſentent. & interloquut. non poſſe reformari per iudicem ſuperiorem cognoſcentem de nullitate, quia vitium præcedens nullitatis adhuc durat, & latius idem Alexand. conſil. 53. num. 14. lib. 5. ſequitur Dec. conſil. 483. num. 8. Crau. conſ. 271. col. penult. & vlt. vbi propterea infert ſententiam nulliter latam ex defectu peremptionis inſtantiæ nō

poſſe

Digitized by Google

posse reformari, quia adhuc vitium nullitatis ob dictam causam obstans est. Notabis tamen in praxi fuisse in Rota Romana diffinitum, teste Achil. de Graff. in decis. 4. de sentent. & re iudicata, quod sententia iudicis ad quem confirmas primam, etiam nullam ex capite iurisdictionis, nihilominus est valida, & tranfit in rem iudicatam, vbi dicitur fuisse canonizatum cons. Alexand. 111. vol 5.

SVMMARIVM.

1 *Falsi species.*
2 *Quicquid calore iracundiæ fit, pro nihilo habetur.*
3 *Iuramentum calore iracundiæ emanatum, non obligat.*
4 *Confessio facta calore iracundiæ, non valet.*
5 *Prouocatio facta calore iracundiæ, minuit pœnam.*
6 *Qui calore iracundiæ publicè Deum, vel B. Virginem blasphemat, est mitius puniendus, limita nisi. 7.*

Calor iracundiæ an excusetur à pœnis duelli.

RESOLVT. DLXXIII.

1 CVria Episcopalis Bitonti cum condemnasset duos Clericos, pronunciando illos incidisse in censuras, & pœnas duelli iuxta Bullam Clement. VIII. & cum prefati Clerici appellassent ad Curiam Archiepiscopalem Baren. fuit commissa mihi causa hæc à Domino Aloysio Iesualdo Equite, vltra sanguinis nobilitatem, omni virtutum genere ornatissimo, pronunciaui in fauorem supradictorum Clericorum, motus, quia si calore iracundiæ, duellum contingat, dimicantes non incidunt in pœnas duelli, ex regula iuris,
2 quod quicquid fit calore iracundiæ, pro nihilo habetur. l. quicquid calore, ff. de regul. iuris, quemadmodum dicimus de exhæredatione filiorum calore iracundiæ facta, Iaf. in l. si filia C. de inoffic. testament. similiter votum factum calore iracundiæ, non obligat. gl. est reputata sing. in c. dudum in verbo calor. & ibi Io. Ant. & Panormit. de conuers. coniug. & est similis glos. in
3 cap. sunt, qui opes 11. quæst. 4. Similiter nec iuramentum calore iracundiæ interpositũ obligat l. fin. C. ad l. Iul. Maiest. cap. sicut 1. de inter reiur. Eodem modo confessio facta calore iracun-
4 diæ, non valet, glos. est sing. in cap. ex litteris de diuort. quam ibi not. & sequitur Panormitan. & in d. cap. dudum, & in cap. fin. 4. col. de cõf. & in cap. afferte in 11. col. de præsumt. & in cap. cum venerabilis in 3. col. de except. & alibi sæpè. Eodem modo accusatio facta calore iracundiæ, debet per iudicem aboleri, l. 1. C. de abol. Similiter si quis acceptat secundum beneficium curatum calore iracundiæ, non dicitur vacare primum iuxta cap. de multa, de præb. & ita tenet ibidem Panormitan. in 4. colun. & Iason in d. l. si filia.

Insuper dicebam in propriis terminis esse decisionem Lud. 11. Rota Lucens. vbi voluit, quod si quidam calore iracundiæ se ad duellum irritauerũt, & incontinenti vnus ex eis accessit ad locum causa dimicandi, & alter non venit, quòd accessus non dicitur deliberatus credit prouocãtem non incidisse in censuras, sequitur Zened. in collect. 117. num. 4. part. 2. Graff. cons. 4. de homicid. & ratio est, quia prouocatio facta calore iracundiæ, minuit pœnam, probatur in l. 1. C. si quis Imperator. maledix. & in l. famosi, ibi *lubr. ling.* ff. ad l. Iul. Maiest. & in cap. si quis iratscitur 13. quæst. 2. & in cap. inebriauerunt 15. quæst. 1. & in cap. cum apud Thessalonicam 11. quæst. 3. immo glos. in cap. ex literis de diuortiis, dicit quòd confessio facta calore iracundiæ, non nocet, & idem de iniuria verbali, & manente calore iracundiæ, quod esset valde pulchrum ad euitandam pœnam statuti, quod intellige, quando calor iracundiæ, esset tantus, quod illud deliberatè non fecisset, Felin. in cap. sicut ex literis de iureiur. quemadmodum dicimus, si quis post calorem perseueraſſet in eadem voluntate, per text. in cit. capit. si quis iratus, notat Bartol. in d. l. quicquid calore, & in simili in l. licitatio, in principio. ff. de publicanis, quia tunc non excusaretur, sicut excusantur ij, qui ob verum calorem delictum patrarunt, secundum Iaf. in citat. l. si filia, qui voluit, quod qui calore iracundiæ
6 Deum, vel Virginem publicè blasphemat, debet mitius puniri, nec habet tunc locum pœna c. 2. de maled. secundum Archid. in cap. quid ergo, circa fin. 23. q. 5. allegat ita tenere Goffredum in d. cap. 2. vbi Panormitan. & Anan. limitant nisi ex iniusta causa esset prouocatus, puta
7 ex amissione pecuniæ facta in ludo d. cap. inebriauerunt 11. quæst. 1. facit, quod notat Panormitan. in capit. 1. in 2. not. de his, qui filios occid. Vnde Zened. in cit. collect. 117. ex Ioseph. Ludouicen. in præalleg. decis. 11. notans his vsus fuit verbis non incidere hodie in pœnas Sac. Concil. Tridentin. in cap. 19. sess. 25. de reformat. illos, qui calore iracundiæ se inuitarent ad duellum, & incontinenti accederent ad aliquem locum, ibique dimicarent, quia talis pugna non dicitur deliberata, quod secus est dicendum quãdo ex animo deliberato ad eam accederent, licet absque patrinis, nec in campo franco, tunc enim eos incurrere in dictas pœnas concludit: quare cum calor iracundiæ, vt supra diximus, minuat pœnam delicti, vel faciat actum, ac si non esset factus, fit quod prouocatio ad duellum ex calore iracundiæ operetur, vt prouocans non incurrat excommunicationem.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Iuris ignorantia neminem excusat.*
2 *Iuris ignorantia dicitur lata culpa.*
3 *Statuta post duos menses ligant etiam ignorantes.*
4 *Ignorantia regularum non omnes excusat.*

An ignorantia Bullæ Clem. VIII. excuset quem à pœna duelli.

RESOLVT. DLXXIV.

1 REspondi negatiuè, ex regula vulgata iuris ignorantiam neminem excusare, l. error, C. de iur. & fact. ignor. & cap. ignorantia, de reg. iu. lib. 6. quoniam scire iura quilibet tenetur, l. leges C. de leg.

2 Imo iuris ignorantia dicitur dubio procul lata culpa, vt per Alex. cons. 77. col. 2. vol. 3. Bartol. in l. quod Nerua colun. 6. ff. depos. Riminald. iun. cons. 484. Annus nu. 20. volum. 5. Bertran. cons. 278. etiam num. 2. vol. 8.

3 In tantum, quod statuta ligant etiam ignorãtes post duos menses a die publicationis, vt dixerunt Abb. Dec. Bero. num. 49. & 52. & alij omnes vniuersaliter in cap. cognoscentes de const.

4 Nec ignorantia regularum excusat omnes sicut ignorantia extrauagantium, vt tradit Abb. & alij omnes in cap. pastoralis de fide instrum. & Bald. in cap. ex causis de re iudic. Riminald. iun. consilio 462. proponitur numero. 3. & 62. vol. 4.

In tantum, quod ignorantia iuris, quando allegatur, tunc præsumitur mala fides, quia iuris præsumptio tali allegationi resistit Bartol. in l. hæredem ff. de his quib. vt indign. & in l. si fur. in princ. ff. de de vsu. Menoch. cons. 214. numer. 44. volum. 3. Ioan. Andr. Dy. & Philipp. Franc. num. 2. in cap. qui contra extra de reg. iur. in 6. nam ignorantia iuris causat præsumptam malam fidem, Decius consil. 130. nu. 5.

Et tantò magis ignorantia ipsa iuris non excusat, quanto quod quis potuerit consulere peritiores, idque aliter non egit, vt per Glos. Alex. Iason. & Dec. & alios vniformiter omnes in l. iuris ignorantia C. qui admitt. attamen ignorantia iuris excusat, vbi dolus requiritur, vt per Angel. in l. si quis id, quod ff. de iurisd. omn. iudic. Dec. cons. 604. col. 2. consil. 605. & & 606. nu. 6. quibus in locis vna simul cum Ruin. cons. 23. lib. 1. consuluere pro Ducę Grauinæ, cum non teneri pęna criminis læsæ Maiestatis, vel alia, licet sumpserit arma cum inimicis Cæsareæ Maiestatis contra Terras ipsius, ex quo dolus non aderat cum crediderit sibi id licuisse, quoniam licentiam tunc habebat Viceregis Regni componendi se cum inimicis ipsis pro statu suo recuperando: prout in casu simili in causa Syndicatorum ciuitatis Canusij, dum tractabatur de pœna incursa per eos in arctando pro Capitaneo Syndicando terminum Regiæ pragmaticæ, ita extitit iudicatum in Sacra Regia Audientia Prouinciæ Terre Bari, sub die 10. Ianuarij 1589. assistente tunc in ea Auditore Viu. prout ipsemet refert in dec. sua 253. lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Personæ eligendæ in constitutione Synodi, quas qualitates debeant habere, vt satisfiat menti Conc. Tridentin.*
2 *Canonici Ecclesiæ Collegiatæ an possint eligi in Synodo constituendo in iudices, pro negatiua adducuntrr duo, nu. 3. & 4.*
5 *Contrarium tenet Author ex tribus, de quibus nu. 6. 7. & 8.*

Canonici Ecclesię Collegiatę an possint constitui iudices synodales.

RESOLVT. DLXXV.

1 EXtat sancitum in Conc. Tridentin. cap. 10. sess. 25. de reformat. quod in Synodalibus constitutionibus eligantur personæ, quæ habeant qualitates iuxta dispositionem cõstitutionis Bonifacij VIII. quæ registrata reperitur in cap. statutum de rescript. in 6. quibus causæ in partibus delegari possint, quæ qualitates sunt, vt sint in dignitate, & personatum habeant, aut canonicatum in Cathedrali, qua dispositione stã
2 te, quæritur, an canonici Ecclesiæ collegiatę ad id assumi possint, & dubium mihi faciebat, quod
3 iura loquentia de canonicis intelligenda sunt de propriè, & verè canonicis, quales sunt, qui inseruiunt Ecclesiæ Cathedrali Artaman. in cons. 60. num. 6. Balb. cons. 50. num. 4. Rubeus cons. 29. num. 7. & seq. Alban. cons. 13. numer. 4. & 7. Vnde text. in cap. statutum de rescrpt. in 6. volens, quod causæ non committantur nisi personis in dignitate constitutis, ampliatur, vt procedat quoque in canonicis Ecclesiæ Cathedralis tantum, non in alijs, vt per Achil. de Grass. in decisione 1. de rescriptis, & Caputaquen. in dec. 257. par. 1.

4 Secundò faciebat glos. pro eadem opinione, dict. cap. statutum in verb. quędam de rescript. vbi solum canonicis Ecclesiæ Cathedralis causę committi possunt, igitur non alijs.

5 Cæterum suprà dictis minimè refragantibus, contrarium dixi ex pluribus.

6 Tum primò, quia in Ecclesia Collegiata solẽt adesse Canonici obtinentes dignitatem, & Collegiata dicitur quoque habere in se dignitatem, vt per Seraph. in dec. 22. par. 1.

Tum

Digitized by Google

7 Tum secundò, quia Canonici Ecclesiæ Collegiatæ nonnullis æquipollent Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, vt per eundem Seraph. in decis. 1223. par. 2.

8 Tum denique, quia secundum Gemin. in cap. nullus num. 6. de elect. libro 6. quælibet causæ committi possunt personis habentibus dignitatem, licet sint extra Cathedralem, vt voluit quoque glos. in d. cap. nullus prout videmus in Prioribus, & Guardianis regularium, ad text. in clement. & si principalis de rescript. & text. in cap. quamuis de verb. significat.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Matrimonium non potest dici prohibitum nisi in casibus à iure expressis.*
3 *Causa matrimonialis est favorabilis. Amplia num. 4.*
5 *Adducuntur ad hoc tres Sac. Congregationis Episcoporum declarationes.*
6 *Excommunicati possunt contrahere matrimonium.*

Ignorantibus Pater noster, & Aue Maria, an possit interdici matrimonium.

RESOLVT. DLXXVI.

1 QVia per Curiam Bitontinam fuit quibusdam prohibitum, ne matrimonium cõtraherent, ex eo, quod nec quidem sciebant Pater noster, & Aue Maria: habuerunt illi recursum ad Metropolitanam Barẽsem: qua de re consulus ego ab Aloysio Ietualdo Equite præclarissimo, tunc ibi Locumtenente, & fratre Archiepiscopi, respondi per infrascripta, videlicet,
2 firmissimam esse conclusionem, matrimonij prohibitionem regulariter non esse inducendam, nisi in casibus à iure expressis, secundum Bald. in cap. ex publico nu. 7. de conuersion. coniug. quẽ sequitur Tursettus cons. 90. vol. 1. Marzarius cõs. 16. nu. 6. & cum inter carmina, in quibus dilucidantur impedimenta matrimonij, vt sunt *error, conditio, votum, cognatio, crimen*, &c. non extet huiusmodi, scilicet illorum, qui nesciunt recitare Pater noster, & Aue Maria igitur prohiberi non debet.

3 Item dicebam, quod cum causa matrimonialis sit favorabilis, l. 1. ff. solut. matr. ibi, *Interest reipublicæ mulieres esse dotatas*, facit etiam text. in clem. dispendiosam de iud. Bero. in cap. ex literis num. 27. de in integr. restit. & dicit Triuis. in dec. 28. par. 1. quod adeo causa matrimonialis est favorabilis, quod in dubio pro ipsa sit iudicandum, & ideo prefatus Episcopus nullo modo supradictam prohibitionem facere poterat.

5 Item dicebam, quod cum per Sac. Congreg. super negotis Episcoporum bis, atq; iterum fuerit inhibitum Episcopis, ne prohibeant volentibus matrimonia contrahere, præsertim illis, qui nesciunt Doctrinam Christianam, vt in anno 1588. scripsit Episcopo Gallipotensi, & iterum in anno 1589. 28. Augusti Episcopo Cauensi, & tandem in anno 1590. 26. Augusti eadem Sacra Congregatio rescripsit eidem Episcopo de Gallipolis, igitur neque ignorantibus dicere Pater noster, & Aue Maria.

6 Denique dicebam per argumentum à maioritate rationis, quia si excommunicati non videntur prohiberi posse matrimonium contrahere, ad tex. in cap. significasti de eo, qui duxit in matrim. Gouar. de matrim. 2. part. cap. 6 num. 3. Viu. decis. 96. igitur tantò magis possunt contrahere matrimonium, qui nesciunt recitare Pater noster, & Aue Maria. Et hæc salua. &c.

SVMMARIVM.

1 *Quod ab initio est nullum, tractu temporis etiã valere non potest.*
2 *Subreptio vitiat gratiam ipso iure.*

An regula de triennali suffragetur in gratia subreptitia.

RESOLVT. DLXXVII.

REspondi negatiuè, ex duobus.
1 Tum primo, cum principium sit vitiosum, consequenter temporis spatio firmari non potest, vulgatis iuribus.
2 Tum secundò, quia subreptio vitiat gratiam ipso iure, cap. ad aures, cap. constitutus cum alijs de rescript. capit. si motu proprio de præbend. in 6. clementina 1. eodem titul. ibi *gratiam huiusmodi &c.* quamuis rescripta subrepti tia ad lites regulariter non sint nulla nisi ope exceptionis, glos. final. in capit. ad audientiam 2. de rescript. & ibi Abb. num. 14. Felyn. num. 22. & commun. Oltrad. consil. 257. à num 27. Rebuff. in prax. titul. de different. inter rescripta grat. & iustit. numer. 1. Nauarr. in capitul. si quando de rescript. prælud. 1. Didac Perez in l. 1. titul. 12. lib. 3. ordin. quæst. 8. & 9. Menoch. de arbitrar. libro 2. casu 201. num. 2. & 3. & numero 16. Farinac. in prax. crimin. 1. part. quæstio. 6. num. 46. Tusc. conclus. 722. lit. S. Sahagũ in capitul. cæterum de rescript. num. 6. Sanchez de matrimon. libro 8. disputat. 21. in 3. & alij plures Caputaquen. decis. 225. parte 3. & sunt aliæ infinitæ decis. Rotæ impressę, & manuscriptæ ad hoc.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Curia Archiepiscopalis quid seruet in puniendo quem de auxilio, vel associatione.*
2 *Vt quis possit de consilio, auxilio, & fauore præstito puniri, quæ requirantur.*

De auxilio, seu associatione non posse quem puniri, nisi prius constet de principali delicto illius, cui dicitur præstitum auxilium.

RESOLVT. DLXXVIII.

1 CVria Archiepiscopali solet in casu, quo causa principalis delinquentis in Magna Curia non est sopita, interponere decretum; quod expectetur exitus causæ principalis, quod quidè iuridicum esse patet ex regula, quod vt quis possit de consilio, auxilio, vel fauore condemnati, opus est, vt contra ipsum constet de delicto, ac delinquente principali, non quidem per solam contumaciam ipsius principalis delinquentis, sed per testes, aut alias veras probationes in processu contra ipsum inquisitum de auxilio legitimè factas, vel saltem per propriam ipsiusmet contumaciam, vt concludit Bartol. in l. si is qui rem §. si tu Titium in fin. ff. de furt. & ibi Angel. optime declarans, & Salyc. in l. 1. col. 8. num. 25. Cod. de rapt. Virg. Anch. in cons. 216. & Alex. in cons. 99. sub num. 4. vers. præterea libro 1. & in addition. ad Bartol. in dict. §. si tu Titium, asserens in vtroque loco hanc opinionem Bartol. esse communiter approbatam, quam etiam sequitur Aretin. in tractat. malefic. in verb. dicto maleficio, numero 20. & ibi Aym. ad eum Foller. in sua practica in verb. capiat informationem numer. 57. Boss. in titul. de delicto numer. 43. Ruin. in consil. 6. in fin. libro 5. Carrer. infinitos alios citans in sua praxi §. homicid. numer. 57. cum sequent. ita vt sine controuersia concludi possit hanc esse communem opinionem, prout etiam asserit Clar. in suo libro 5. sent. §. fin. quæst. 90. vers. scias tamen, licet ibi dicat eam in illa prouincia non obseruari, sed in isto casu seruatum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Purgatio canonica quid sit, & vnde dicta.*
2 *Purgatio canonica cur sit remedium subsidiarium, num. 3.*
4 *Purgatio canonica extra crimen hæresis, seu illius suspitionem, abijt in desuetudinem.*

Purgatio canonica quo casu practicatur in Curia Archiepiscopali.

RESOLVT. DLXXIX.

1 DE Canonicæ purgationis remedio, scilicet de obiecto crimine innocentiæ demonstratione agit Nauarr. de hæretic. libro 5. consil. 5 numer. 3. & subtilissimus Martinus del Rio lib. 5. disquisitionum magic. sect. 13. cuius rei titulum habemus in decretal. de purgat. can. quan
2 esse remedium subsidiarium defendit in specie Caball. in suo luculentissimo libro resolution. criminal. casu 84. numer. 2. vbi ex Abb. ad capit. 2 notab. 2. de purg. can. ait, hanc purgationem ne esse indicendam, vbi aliter crimen possit probari, vel quia adsit accusator, vel quia extet indicium ad torturam, adeo quod Farinac. in prax criminal. titul. de indicijs, quæstio. 36. num. 181 & Foller. in pract. canon. in vers. & si nec confessi, aut conuicti, numer. 8. dicunt non esse de
1 ueniendum ad purgationem canonicam, quando adsunt indicia ad torturam, ideoque sufficia
ria reputatur, Maranta in suo speculo part. 6. titul. de iuramento num. 19. Diaz in pract. crim cap. 151. Gabr. cons. 160. vol. 1.

3 Dicitur autem purgatio canonica, quia regulis iuris canonici est satis consentanea, vi infamatus de quocunque crimine, quod plenè probari non potest, & sic non confessus, aut conuictus, non modicum autem suspectus, per
1 iusiurandum se purget, vel per sumptionem sacrosanctissimi Eucharistiæ Sacramenti. Penia ad director. inquis. parte 2. comm. 14. Verùm
4 quia extra crimen hæresis, aut illius suspicionem in desuetudinem abijt purgatio canonica teste Claro in §. vltim. quæstio. 63. numero 4 Gallia consil. 18. num. 126. cum sequent. Gayl libro 2. obseruation. 106. & inter regulares solummodo viget hoc remedium, dum aliquis infamia respersus, inquisitioni Superioris sui subijcitur, ex qua nihil certi habeatur, nam tunc vi catus dictum iuramentum præstare debet, necn adesse debent compurgatores, qui iurent se credere, quod is non deierauerit, compurgatore autem pro Episcopo debent esse duodecim: pro Sacerdote verò sex eiusdem ordinis, & dignitatis, cuius est reus, si fieri potest, & aliquando pa ciores iudicis arbitrio, vt ostendit Vict. Mansu in tract. de mod. proceden. in caus. regular. cap 29. Roder. q. regular. tom 2. q. 21. artic. 1. & 2 vbi Religiosus accusatus, si deficiat in purgatione non punitur à suo Prælato, vti conuictus, se ob violentam præsumptionem pœna tantum arbitraria plectitur, Silues. in verb. purgat. can. Sa manc. de cath. inst. cap. 57.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Publicam Fidei professionem tenentur facere prouisi de Cathedralibus, & alijs quibuscunque beneficijs ecclesiasticis curam animarum habentibus.*

2 *Prædicta fidei professio debet fieri in Synodo diœcesana, & consequenter de ipsa solet fieri registratio in dorsu Bullæ.*

3 *Facta non præsumuntur, nisi probentur.*

4 *Continuatio præsumitur si is, qui semel possedit, asserit se hodie possidere.*

5 *Solemnitas extrinseca tunc præsumitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fauorem præsumptio oritur.*

6 *Ex possessione decennali multa præsumuntur.*

7 *Si quis per decennium rem tenuit tanquam emphyteota, & pro ea soluit debitum canonem, præsumitur emphyteota, & solemniter inuestitus.*

8 *Ecclesia decennio ædificata patiente diœcesano, præsumitur ædificata ipso Episcopo auctorante.*

9 *Ex possessione decennali præsumitur titulus diuisionis inter fratres qui decem annis reperiũtur diuisum possedisse.*

10 *Si filius habitauit per decem annos seorsum à patre, præsumitur emancipatus.*

11 *Quis per decennium se gessit, vt notarius, an præsumatur creatus solemniter notarius.*

12 *Statuto Statuto, quod minor, vel mulier non possit obligari sine consensu propinquorum per lapsum decennij, præsumitur talem solemnitatem statuti intercessisse.*

Professio Fidei an præsumatur in dubio fuisse facta.

RESOLVT. DLXXX.

DOminus Alexander Russus meus cũ Canonicus, vir quidem, vltra vitæ integritatem, in agendarunque rerum dexteritatem, & in sacra Theologia, scientiaque vtriusque iuris eminentissimus, quæsiuit mihi an si non appareat in visitatione quem obtinentem Canonicatum, vel parochialem feciſſe fidei professionem, sit præsumendum in dubio illam emisisse, cui respondi dubitationem mihi facere verba Conc. Triden. sess. 24. cap. 1. & 12. vbi generaliter fuit dispositum, quod publicam fidei professionem facere tenentur prouisi de Cathedralibus, & alijs quibuscunque beneficijs ecclesiasticis curam animarum habentibus, igitur non est dubitandum quin sit necessaria vera apparentia professionis fidei.

Eo magis, quia solet fieri in Synodo Diœcesana, & consequenter de ipsa solet fieri registratio in dorsu Bullę; vnde cum sit quid facti in dubio præsumi non debet, nisi probetur ex reg. iur. 3 quod facta non præsumuntur, nisi probentur, l. in libello §. factæ ff. de capt. & postli. & probatur in cap. cum Ioannes §. veram responsionem istã de fide instrum. hoc idem placuit dum de iure respondit Corn. in cons. 181. vers. nec obstat volum. 2. Menoch. in cons. 11. num. 301. Bos. in cons. 36. num. 13. vers. verum respondetur Cephal. in consil. 53. num. 34. & in cons. 77. & 130.

Cæterum supradictis minimè refragantibus in proposito articulo respondi distinquendo, quod aut sumus in canonicatu de recenti collato, & tunc non præsumi fuisse emissam fidei professionem, aut vero est decennalis collatio, & tunc aut allegatur ab eo, pro quo præsumitur fuisse emissam fidei professionem, aut negatur, primo casu præsumitur, secundo vero nequaquam, ita Paris. de resignat. benef. lib. 3. q. 6. num. 74. cuius opinio corroboratur à simili de 4 continuatione possessionis, nam continuatio præsumitur, si is, qui semel possedit, asserit se hodie possidere, nam tunc præsumitur possessio medio tempore continuata, secus si negat, nam tunc præsumptio ista cessat, glos. in l. siue possidetis, in verbo constituti, vers. non distinguitur, & ibi Bart. num. 6. & 7. C. de probation. Bald. in l. 1. circa medium, vers. reuoco in dubium, Ang. num. 4. vers. in glos. 3. Castren num. 9. Cuman. colun. 2. circa medium vers. tu dic, C. de probation. But. in cap. cum ad sedem, num. 25. Abb. num. 25. de rest. spoliat. Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina, nu. 23. vbi attestatur de communi de cau. poss. & propr. Couar. in cap. Raynutius, §. 11. sub num. 2. de testam. vbi de commu 5 ni etiam. Item solemnitas extrinseca præsumitur, quãdo allegatur ab eo, ad cuius fauorẽ præsũptio oritur, at secus si ab eo negetur, Salyc. in l. si filius q. 1. vers. sed hoc non obstat, Cod. de pet. hæred dicens quod iussus patris præsumitur præcessisse, si ipse hoc allegat, secus si negat, sequitur Alex. cons. 9. num. 9. vers. potest etiam, libro 3. Ruyn. cons. 23. num. 20. lib. 5 Gabr. de præsumptio. concl. 1. num. 74. Ita priuilegium præsumitur in vsu, si talis præsumptio à priuilegiato allegatur, non autem si negetur, vt fuit decisum in vna Caurien. iurisdictionis 29. Aprilis 1575. & facit Anchar. q. 297. nu. 11. ad hoc.

6 Ex possessione enim decennali multa præsumuntur, quæ alias non præsumerentur, prout 7 primo, si aliquis per decennium rem tenuit prout emphyteuta, & pro ea soluerit debitum canonem præsumitur emphyteuta, & solemniter inuestitus, & idem in eo, qui decem annis tanquam vassallus possedit castrum, præsumitur inuestitus de feudo, glos. in l. 2. in glos. magna Cod. de iure emphyt. Bartol. in l. 3. §. ex contrario ff. de acquirend. possession. & in l. litibus, C. de agr. & censib. libro 11. Angel. & Mod. in l.

præ-

Digitized by Google

prætor in princ. eod. & vide text. in capitul. 1. qual. olim. feud. pot. alien. Secundo facit, quod vult. Card. Flor. in cap. requisiti de testib. quod
8 Ecclesia, vel Cappella iam decennio ædificata patiente diœcesano, præsumitur ædificata ipso Episcopo auctorante. Tertio facit, quod ex possessione decēnali præsumitur titulus diuisionis inter
9 fratres, qui decem annis reperiuntur diuisum possedisse, glos. est sing. & ibi magis communiter approbata in l. penultim. Cod. comm. diuid. Bald. in l. 1. col. 3. Cod. de fideicomm. & singul. Ant. Burg. in cap. peruenit, de empt. & vendit.
10 Quarto facit, quod si filius per decem annos habitauit seorsum à patre præsumitur emancipatus, secundum Bald. in l. 2. post mortem ad fin. ff. de adopt. & in l. 2. C. si aduer. rem iudicat.
11 Quinto facit, quod voluit Bald. sub forti articulo in l. 1. in 4. col. Cod. de fideicomm. quod qui per decennium se gessit, vt notarius, præsumitur
12 creatus solemniter notarius. Sexto facit, quia stante statuto, quod minor, vel mulier non possit obligari sine propinquorum consensu, certè per lapsum decennij præsumitur talem solemnitatem statuti interceßisse, secundum Bal. in l. qui in aliena, & per illum tex. in l. sciendum in princ. p. ff. de verbor. obligat. hoc non firmo, nam contrarium tenuit idem Bald. in 2. Cod. de leg. Lud. in d. l. sciendum, Alex. in d. l. qui in aliena, in princ. & in cons. 17. volum. 4. quod incipit, Viso instrumento locationis col. 4.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Sacerdos omittens assumere primam tonsuram, quod possit postea factus Sacerdos illam assumere probatur ex tribus, & num. 3. & 4. contrarium fuit decisum nu. 5.*
6 *Respondetur contrarijs.*

Omittens sumere primam tonsuram, an Sacerdos effectus teneatur ad illam se ordinari facere.

RESOLVT. DLXXXI.

1 SAcerdos quidam cum dubius existeret, an primam tonsuram sumpsisset, & cum eius dubitandi ratio vana, & friuola minimè esset, siquidem de ea non apparebat Bulla, neque eius Episcopus dicebat se recordari illam contulisse, quare consultus ab eodem Episcopo quid de iure sentirem, dicebam præfatum Sacerdotē non male facere nec aliquo modo errare, illam de nouo sumere, & hoc ex pluribus.
2 Tum primo, quia non dicitur iteratum, quod factum fuisse ignoratur, text. est, & ibi glos. in l. 1. C. ne sanctum Babtism. iteretur, probatur in cap. 1. de cler. per saltum promo. facit text. in c. Ecclesiæ de consecr. dist. 1. & c. solemnitates de cōsec. dist. 4. Quare dū dētur Sacerdos ignoret an illa sūpserit, proinde minimè dici poterit iterato
3 Tum secundo, quia iuxta Canonistarum opinionem prima tonsura est ordo, vt probatur expresse in c. cum contingat, de ætate, & qual. c. cleros 21. dist. in c. perlectis 25. dist. ita quoq; Nauarr. in manual. cap. 22. num. 18. Couar. lib. var. resol. c. 10. nu. 16. & in c. quia nos, nu. 4. de statuen. adeo, quod percutiens clericum prim tonsuræ, incidat in pœnas c. si quis suadente dia lo, 17. q. 4. vnde cum sit Ordo, necesse erit illam mere, vt reliqui Ordines dici possint gradatim recepti.
4 Tum tertio, quia per tex. in c. 1. de clerico p saltum promoto, qui ignoranter per saltum d subdiacono fit Presbyter, post pœnitentiam, debet ordinari in ordine Diaconatus omisso, sequ tur Panor. ibidem in 1. col. Lapus alleg. 28. G min. cons. 22. nu. 4. & propterea idem videbat dicendum in prima tonsura omissa.
5 Cæterum prefatis minimè refragantibus, co trarium resolui, motus auctoritate Inn. in c. cu contingat circa fin. de ęta. & qual. quam sequ it Dominic. in c. Psalmistatus, col. fi 23. dist. Sā ster verb. ordo 2. num. 5. Sapia ad Panormi ta in d. cap. 1. de cler. per saltum pro. qui volun quod si omittatur Prima tonsura, vel Psalm ist tus, vel Lectoratus non est repetendus.
6 Non obstant contraria, & propriè text. in cap. 1. de cler. per saltum primo. quia loqui it de sacro Ordine omisso, qui omnino debet rep ti, etiam si dubitaretur, cum secundum Pano mitan. loco sæpius citato, Sacramentum quo de necessitate debet conferri, si dubitatur, an interuenerit, debet ad cautelam conferri, & r tio diuersitatis est, secundum Innocent. quia in ordine minore nullum officium speciale co ceditur, secus in alijs, in quibus recipien quemlibet aliorum Ordinum, videtur recepi se potestatem faciendi omnia quæ ad hunc Or nem pertinent.

SVMMARIVM.

1 *Episcopo qui ob eius absentiam amisit alterna tiuam, nullum tempus superest.*
2 *Episcopus qui abutitur alternatiua, clarum eum illam amittere.*

Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia.

RESOLVT. DLXXXII.

1 FVit mhi quæsitum, an Episcopo, qui ob ei absentiam amisit alternatiuam, remaneat s tem

Digitized by Google

tem aliquod tempus ad conferenda beneficia, cui respondi, nullum quidem tēpus superesse d. Episcopo, motus quidem ea ratione, paria esse quoad alternatiuę amissionem Episcopum abesse ab eius diœcesi, vel alternatiua abuti, & abutendo clarum est illam amittere, & priuatus censetur nedum iure conferendi in sex mensibus sibi vigore alternatiuæ assignatis, sed etiam pariter priuatus extitit vsu, & quasi possessione conferendi, ita vt amplius conferre non valeat, vt declarat Gonzalez glos. 56. num. 37. & probatur in dict. reg. & vers. ibi vsu, & beneficio.

Cęterum in hoc articulo iudicauit Rota Romana in vna Sulmonen. alternatiuæ 14. Maij 1610. coram Illustrissimo Lancellotto, cuius decisionis tenor est.

Præsuppositio, quod Episcopus post acceptatam alternatiuam à sua diœcesi se absentauerit in quibusdam anni mensibus, & quod per annum, siue longius, minusque tempus fuerit absens absq; fraude, dubitatum fuit, an collatio beneficiorū vacantium in mensibus Martij, & Septembris, Episcopo à sua diœcesi absente, ad Episcopum, vel potius ad Summum Pontificem spectet, super quo dubio Rota consulta respondit collationem pertinere ad Summum Pontificem, cum isti duo menses, qui alias sunt Ordinarij, vigore acceptationis alternatiuę efficiuntur Apostolici, per quā acceptationem non dicitur Episcopus consequi merum priuilegium, neque illa acceptatio est simplex remotio obstaculi, sed per concessionem Papæ, & acceptationem Episcopi fit quędam permutatio mensium, vt per Mohed. decis. 3. de rescript. num. 1. quia Papa ex octo mensibus reseruatis, concedit Episcopo quatuor, & viceuersa Episcopus ex suis quatuor dimittit Papæ duos & sic inter Papam, & Episcopum initur quoad hoc quædam conuentio, seu quasi contractus, vt propterea non possit Episcopus post acceptationem, absque scientia, & consensu Papæ ab huiusmodi permutatione, & conuentione recedere & dicere se nolle vti alternatiua, & velle ad mēses ordinarios redire, Put. decis. 88. lib. 3. Achil. dec. 2. num. 3. super regul. modific. indulti addit. ad Simonet. de benef. reseruat. q. 71. num. 5. late Mandos. consil. 18. num. 8. & regulare est contractus ab initio esse voluntatis, & ex post facto necessitatis I. sicut C. de act. & obligat. & in istis terminis alternatiuæ fuit resolutum in causa Vicentina præceptoriæ 14. Decembris 1592. coram Illustriss. Blanchetto, alias sequeretur inconueniens, quod jus conferendi Sedis Apostolicæ esset in incerto, vt dicitur in d. decis. Vicentina, & quod esset in facultate Episcopi facere de mensibus reseruatis ordinarios, & liceret ei residendo frui mense Februarij, & propter absentiam mense Martij, & deinde post reditum mense Aprilis, & sic de alijs mensibus Augusti, Septembris, & Octobris, quod absurdum ponderauit Rota in causa Fauentina Canonicatus 16. Decembris 1585. coram Blanchetto vbi etiā fuit consideratum, quod alternatiua concessa Episcopis ad illos inuitandos ad residentiam, cōtrarium effectum operaretur.

Neque repugnarent decisiones Putei 488. nu. 5. & 492. num. 2. libro 2. Crescent. decis. 11. de priuileg. Cassa. decis. 2. & 3. eodem titul. & aliæ dicentes gratiam alternatiuæ esse remotionem obstaculi causati per reseruat. 8. mensium, quia declarari debet, & conciliari cum decisio. Mohed. Ach l. & alijs sup. alleg. q̄ nō sit mera, & simplex remotio, nec simplex, & merum priuilegiū, sed cū sua qualitate, & conuentione, nēpè, q̄ Episcopus debeat residere, & quod ex quatuor mensibus ordinarijs, dimittat duos Papæ, illos cū Apostolicis cōmutando, imo in alternatiua proceditur vlterius, quia Papa expresse reseruat sibi sex menses alternatos, ita vt adsit etiam ista qualitas reseruationis sex mensium ad fauorem Papæ alternatorum, quam reseruationem istorū sex mensium posse fieri à Papa non est dubitandum, propter eius absolutam potestatem, quo fit, vt statim atque acceptatur alternatiua, menses Martij, atque Septembris, de quibus agitur, sint reseruati Papæ, ita vt siue Episcopus resideat, siue non resideat durante acceptatione alternatiuę, non possit se in istis mensibus ingerere.

Non obstant deducta ex Anton. Augustino titul. de alternat. §. vltim. & Mandos. consil. 21. quod scilicet, per abusum Episcopus perdit alternatiuam, & reuertitur ad quatuor menses ordinarios, quia prędicta procedunt in suis terminis ob consensum Papæ, nam aut volumus Episcopum conferentem in mensibus Papæ propter huiusmodi abusum, iure ipso priuari beneficio alternatiuæ, ita vt non sit necessaria alia Papæ acceptatio, vel declaratio, & tunc in hoc casu adest consensus Papæ ab initio in concessione ipsius alternatiuæ recedendi ab alternatiua, & permutatione in ipsius acceptatione ab Episcopo facta, secuta ipsius Episcopi contrauentione, ita vt Episcopus non possit amplius vti huiusmodi beneficio absque nouo consensu, & noua concessione ex parte Papæ, & noua acceptatione ex parte Episcopi, quæ non applicatur in casu, quando Episcopus ob non residentiam non potest frui beneficio alternatiuæ, nam in hoc casu nullus adest Papæ consensus, nec dissoluitur permutatio prædicta facta in acceptatione alternatiuæ, sed tantum suspenditur illius vsus durante absentia, & consequenter non potest Episcopus firma remanente concessione, & acceptatione alternatiuæ ob non residentiam ipsius, redire ad menses in dicta acceptatione datos Papæ.

Aut

Digitized by Google

Aut volumus etiam in hoc casu amissionis alternatiuæ propter abusum . . . acceptationem, & consensum expressum, vel tacitum Papæ, vt videtur voluisse Rota in dicta Vicentin. præceptoriæ coram Blanchetto, & tunc eo magis procedunt supra deducta, quod Episcopus non potest ab alternatiua recedere, & ad suos mẽses redire sine consensu Papæ.

Neque etiam obstat, quod hoc modo Episcopus ex sex mensibus sibi concessis, duos tantum habeat, quia duos amittit, ex quo non residet, cum absens non possit gaudere beneficio alternatiuæ propter verba regulæ, quandiu verè, & personaliter resederit, alios vero duos menses vigore concessionis, & permutationis, vt dictum est, initæ propter acceptacionem alternatiuæ, & cum Episcopus mediante acceptatione alternatiuæ duos menses lucretur ex Apostolicis, hoc potest æquiualere periculo amittendi duos ex ordinarijs, & nihilominus sibi imputet, vel quia alternatiuam acceptauit, & acceptando ita conuenit, vel quod postquam illam acceptauit residentiam deseruit.

Non obstat, quod alternatiua non habeat locum Episcopo absente propter prædictã verba quandiu resederint, per quę in causa Sulmonen. Canonicatus 13. Martij 1583. coram bon.mem. Cantuccio fuit dictum, quod Episcopus amittit alternatiuam statim atque recedit à diœcesi reseruatio octo mensium, quia hoc procedit quoad ipsius præiudicium, qui cum non adimpleat ex parte sua, non potest gaudere commodo permutationis, sed non inde sequitur, quod alternatiua sit resoluta, & possit fieri prę iudicium Papę absque eius consensu ad effectum, vt Episcopus possit prouidere in mensibus ad eundem Papam vigore alternatiuę spectantibus, vt fuit resolutum in causa Maioricen. Canonicatus 15. Nouembris 1593. coram Illustrissimo Mellino, & prius fuerat dictum in supradict. Fauentin. coram Illustrissimo Blanchetto, quę decisiones fuerunt à Dominis approbatę, recedendo ab allegata decisione Sulmonen. coram Cantuccio, in qua non fuerunt istę rationes consideratę.

Prout neque obstat, quod licet alternatiua contineat pactum permntationis mensium inter Papam, & Ordinarium, tamen hoc pactum sit qualificatum, illa qualitas quandiu apud Ecclesias residerint, ita vt cessante qualitate residentię, videatur cessare pactum, nam quamuis respectu Ordinarij ad effectum, vt ipse vti possit beneficio alternatiuę, pactum sit qualificatum hac qualitate residentię, tamen respectu Papę, dum in secunda parte concessionis alternatiuę reseruat sibi alios menses, talis reseruatio est pura, & non qualificata, cum in ea non sint addita illa verba, Quandiu, &c. quia potius Papa reseruat sibi alios menses, vt p fatur, scilicet modo, quo supra in regula purè reseruauit, & consequenter pactum spectu Papę sibi alios sex menses reseruan non est qualificatum, sed purum, & ratio uersitatis est, quia cum regula incipiat à reser tione pura octo mensium, dum postea limi reseruationem requirit qualitatem residentiæ inducendum Ordinarios ad residendum, nat contemplatione residentiæ Papa concedit alt natiuam, dum verò alios sex menses sibi res uat, túnc non repetit eandem qualitatem, qu facultas Papæ non debet pendere à beneplaci Ordinariorum residentium, vel non reside tium, neque propterea potest dici pactum cla dicare, stante concessione Papæ cum hac qualit te, & acceptatione Episcopi cum eadem qual tate, & sic accedente consensu vtriusque, l. sic C. de actio. & obligat.

Dictam decisionem habui à moderno nu Castellanetensi Episcopo vigilantissimo, & prudentissimo, Sac. Theol. & Legum Doctor insigni, de Auerolda Ciuitatis Brixiæ fam ilia nobilissima, & antiquissima, ex qua complu res Litteris, & Armis prodiere viri Illustriss mi, præcipuè pietate, & religione insignes Episcopi, Archiepiscopi, & Cardinales. Gon zalez tamen in suo volum. super dicta alterna tiua in glosa 58. numer. 23. tradit modum quomodo Episcopus post acceptatam alternati uam possit reuerti ad suos quatuor menses, vb praxis de hoc, & in glos. 43. in quæstio. 2. 4 & 5. meminit decisionum Rotæ, quæ comme morantur in præsenti prænarrata decisione.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio matrimonialis, quando con fictum subreptitia, & nulla.*
2 *Redditur ratio huius conclusionis.*
3 *Adducuntur ad hoc declarationes Sacræ Con gregationis Concilij.*

An dispensatio matrimonialis super impedimento consanguinitas, vel affinitatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit nulla, & subreptitia.

RESOLVT. DLXXXIII.

1 PLuries fuit dictum, & obseruatum in Curia Archiep. dispensationes factas super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula, esse nullas, & subretitias.

Tum

Digitized by Google

Tum primo, quia ita seruatur de stylo Curiæ, quod quidem facit ius cap. quam graue de crim. falsi, & hãc opinionem tenuerunt Guttierez lib. 1. can. quæst. c. 23. Garsia de benef. par. 8. cap. 3. num. 66. & seq. Ledesma de matrim. q. 56. artic. 5.

3 Tum secundo, quia ita declarauit Sacra Cõgregatio Concilij, vt in sequentibus declarationibus super cap. 5. sess. 24. de reform. matr. *Prima, Qui se cognouerunt carnaliter sine tractatu, & cogitatione matrimonij postea volentes matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impedimento, tacentes se carnaliter cognouisse, si obtinent ex aliqua causa iam probata dispensationem, possunt dici obreptitie, & subreptitie, & sic nullam obtinuisse dispensationem, ex eo solo, quia non narrauerũt cognitionem carnalem. Secunda,* Congregatio Cardinalium Concilij *censuit, dispensationem subreptitiam, si inter consanguineos, vel affines, vel spirituali cognatione coniunctos carnalis copula præcessisset, cuius mentionem in supplicatione non fecissent, propterea quod tales consanguinei, affines, & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quod dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito, necessarium esse de iure expressionem copulæ carnalis,* prout stylus Curiæ obseruat, & aduertit addit. ad Nauarr. consil. 9. de consanguin. & affinit.

An autem hæc sententia procedat, etiam si copula sit habita post impetratam dispensationem in forma commissaria, antequam tamen Ordinarius, cui dispensatio commissa est, dispenset, vide Garc. de benefic. par. 8. cap. 3. nu. 69.

SVMMARIVM.

1 *Principalis non tenetur exhibere libros procuratori.*
2 *Quilibet tenetur reddere rationem suæ administrationis.*
3 *Actor reo libros edere tenetur.*

Principalis an teneatur exhibere libros rationum eius procuratori.

RESOLVT. DLXXXIX.

IN causa eiusdem de Masellis vertente in Curia Archiepisc. contra suum procuratorem, post procuram clericum effectum, fuit resolutum per eandem Curiam non teneri præfatum de Masellis exhibere libros suarum rationum ad petitionem cuiusdem procuratoris volentis ex inspectione partitarum solutarum in dictis libris se demonstrare ad nihilum teneri, ex regula iuris, quod quilibet administrator
2 vel gestor negotiorũ alterius, tenetur reddere rationem de administratis, & gestis, Bal. cons. 152. in princ. & consil. 418. in 6. dub. num. 6. lib. 3. Rom. cons. 168. in 3. dubio num. 5. consil. 413. num. 2. consil. 414. num. 1. Cuman. consil. 88. in princ. Abb. consil. 12. in 6. dubio, num. 5. lib. 1. Corn. consil. 196. num. 4. lib. 3. Soc. consil. 24. nu. 37. consil. 46. num. 1. & 2. consil. 73. num. 1. & 2. lib. 1. consil. 213. num. 6. & 12. lib. 2. Dec. consil. 178. in princ. Grat. consil. 23. num. 7. lib. 1. & alij congesti per Plot. de in lit. iuran. §. 4. num. 85. quæ quidem rationis redditio ita hæredes administratoris astringit sicut ipsum administratorem astringebat, vt in puncto dicunt Roman. d. consil. 413. num. 1. & Alciat. consil. 31. in 5. dubio num. 7. lib. 5. prout è conuerso ad hæredem eius, cuius negotia gesta sunt, transit actio hæc petẽdi reuisionem ipsius administrationis, vt dicit Roman. d. consil. 168. in 3. dubio num. 5. & in qua rationis redditione venit in primis exhibitio librorum, sine quibus ea reddi congruè non potest, vt ideo iure merito ei, cuius negotium administratum fuerit, detur iuramentum in litem contra administratorem ipsos libros non exhibentem, Bart. & Bal. in l. 1. §. officio, ff. de tutelis, & rationibus distrahendis, Anchar. consil. 316. sub num. 3. Soc. consil. 159. num. 3. & seq. & consil. 190. num. 1. & 2. libro 2. Iaf. consil. .ante num. 1. lib. 3. Alciat. consil. 31. in 4. dubio num. 6. lib. 5. Plot. alios referens, & de vera, & communi Doctorum opinione attestans d. §. 4. sub dicto num. 85. ad fin. & §. 5. num. 26. anno 1593. Florentiæ.

3 Non obstat textus in l. non est nouum, C. de edendo, vbi quilibet tenetur reo edere libros rationum suarum, vt veritas appareat, quia respondetur id procedere in actore, & in alijs personis, vt patet in l. fin. C. eodem, at secus in casu nostro, in quo de procuratore agitur.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Pœna imposita asportantibus arma prohibita, non habet locum in eo, qui per modicum tempus illa asportauit.*
3 *Redditur ratio, quia modica non sunt in consideratione.*
4 *Contrarium adducitur decisum, & redditur ratio decisionis, nu. 5.*
6 *Experientia est rerum magistra.*
7 *Respondetur contrarijs, & nu. 8.*

Digitized by Google

Conſtitutio ſynodalis Neapolis cõtra clericos arma exportantes, an procedat in eo, qui probauit illa cœpiſſe ab alio, & per momentum temporis exportauit.

RESOLVT. DLXXXV.

1 IN Curia Archiep. reperiebatur inquiſitus quidam clericus de vulnere illato in perſonam cuiuſdam, item de aſportationc archibuſetti,& cum non conſtaſſet de vulnere, circa exportationẽ armorum articulauit in eius defenſionibus ſupradictum archibuſettum non continuò portaſſe, ſed tempore rixæ,& per momentum temporis ab alio recepiſſe, quare fuit dubitatum, an veniret puniendus pœna ſancita in Synodo, & dubitationem faciebat pro opinione negatiua, Burſat.conſ.141.nn.16. & ſeq.
2 & nu.42.& conſ.331. n.37.vbi voluit,quòd qui per momentum temporis habuit arma in loco prohibito,vel cum illis paruam moram traxit, non debet puniri,ſequitur Bertaz.conſ.141.nu. 16.17.& 42.& conſ.331.nu.37.Baiard.ad Clar. in q.82.nu.74.verſ.item adde,lib.5.recept.ſen-
3 tent. mouentur,quia modica non ſunt in conſideratione, l.ſcio ff.de in integ.reſt.propterea, quia momentanea non curantur, l.qui ſic,ff.de ſolut.Marſ.in conſ.136. & parum,& nihil æquiparãtur,idem Marſ.in ſing.276.parum, & nihil & Cacher.in dec.71.nu.52.

4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium fuit reſolutum,& ratio fuit, quia
5 clarum eſt, quod ſtatuta,& conſtitutiones prohibentes delationem armorum ſunt æditæ, ne quis alterum offendat, neue ſequantur ri-
6 xæ,& ſcandala, vt ait Decian.in c.3.ſub nu.56. lib.8.rerum crim.& ideo non eſt ſpectandum, quod quis portet arma donec aliquem offenderit, vel donec rixæ,aut ſcandala ſequuta ſint, ſed in tempore eſt occurrendum, iuxta illud, principijs obſta, nã poſſet aliquis ſceleſtus melius exequi mentem ſuam, cupiens aliquem offendere, vt experientia rerum magiſtra ſæpius nos docuit.

7 Non obſtat l.ſcio ff.de in inteſt.reſt.quia non facit ad propoſitum contra nos, ex quo loquitur de modicitate,quæ verſatur circa rem,non de modicitare, quæ verſatur circa tẽpus,prout nos loquimur.

8 Nec etiã obſtat regula illa,quæ habet, quod momentanea non curantur,de qua in l.qui ſcit, ff.de ſolut.quia iila procedit,vbi certi ſumus de momento, ſecus autem quando poſſibile eſt, quod illud,de quo quæritur, non ſit momentaneum, quia hoc caſu lex curat de momento, vt ait ſic declarans Ripa in l. cum filiofamilias, num.43. ff.de legat. 1. ſed poſſibile eſt, quod deferens arma, illa detuliſſet per bonum temporis ſpatium, niſi fuiſſet detentus, & peditus, & eodem modo reſponderi poteſt regulam, quod parum, & nihil æquiparant vt procedat quando certi eſſemus de paruo, ſecus quando poſſibile eſt, quod illud, de agitur, non ſit paruum, quia tunc lex de puo curat.

SVMMARIVM.

1 *Sepulchrum proprium nemo ſibi vendicare teſt.*
2 *Priuilegium,& conceſſio non probatur niſi inſtrumentum rogatum.*
3 *Nec per ſolã longam poſſeſſionẽ præſcribi pote*
4 *Ex ſignis iudicatur cuius qualitatis,& natu quælibet res ſit.*
5 *Quælibet res præſumitur libera, niſi probet debere ſeruitutem.*
6 *Dubia probatio non relcuat eum, cui proban onus incumbit.*

An ex inſignijs,& armis depictis, ſeu inſculptis probetur dominium alicuius Cappellæ.

RESOLVT. DLXXXVI.

IN vna Nolana reſpondi cũ Henriquez con 70.cuius tenor eſt.

Fuit dubitatem an ex ſtemmatibus, & arm depictis, ſeu inſculptis in cacumine, vel in al qua parte alicuius Cappellæ probetur dom nium illius familiæ,cuius illa ſunt. Et reſpond negatiue per tex.in l.monumentorum,C.de re lig.& ſupt.funer. præſertim quando agitur de alicuius præiudicio, quo caſu non probant al cuius familiæ proprietatem,ita illum tex. int ligit,& exponit Abb.cum cauſam nu.1.de pro bat.in ver.tertio dicit glo.& Bart.in l.vel quo ff.eod. Ratio eſt, quia ſine traditione domini non transfertur, l. traditionibus, C. de pac cum vulgatis.

1 Secundo, quia cum ſepulturam nemo ſi vendicare poſſit,l.ſi ſepulchrum.C.eod.nam ſe pulchrum proprium habere quis non pote quantum ad proprietatem, l.in tantum,§.faci ff.de rer.diuiſ. licet poſſit habere quoad vſũ, v ibi ſepeliatur ipſe, & ſui, ita vt alius ſepeliri n poſſit,vt dicunt omnes DD.& præſertim Butr.i c.abolendæ de ſepult.nu.3. Rota diuerſ.p.1.de ciſ.787.nu.3.hoc priuilegium habere non po ſunt,niſi ab Eccleſia parocaiali aſſignato Co miterio per Epiſcopum,Butr.in c.certificari, n 13.eo.vel p Prælatos religionis illius, p diſpo tionem cle.2. de ſepult. & ideo niſi oſtendatu priuilegiũ,vel inſtrumẽtũ cõceſſionis,nõ peſſũ ſe muniri inſignijs, quia priuilegium,& conce ſio non probatur, niſi per inſtrumentum roga

tum

Digitized by Google

tum Affl.decis.398.nu.6. quia scriptura in hoc casu est de essentia probationis Abb.in c.in nostra de rescript.nu.11. & in c.qualiter de elect. nu.1.& ita vt præscribi non possit l.longa possessio,ff.de morte inferendo.

Tertiò, quia in cappella, de qua disputatur, semper Fratres Minores soliti fuere humare Fratres eorum,ex quo cum nullus prohibuerit, arguitur esse liberum sepulchrum, nam ex iure prohibendi, ne ibi alij sepeliantur, infertur ad ius inferendi illuc cadauera, Rota vbi supra, num.5.

Quarto,quia non adest scriptura,sed insignia tantum in quadam ferrata,seu cancello ferreo, quæ non possunt arguere dominium totius cappellæ,quia vera probatio debet necessariò concludere,& probare concludenter, si dicatur, quod ex signis iudicatur res cuius sit, & cuius qualitatis, l. stigmata, & ibi Bart. C. de fabric.lib.10.Aut.dos,C.de donat.ante nup. & ibi Bal.talis enim res præsumitur,qualem signa demonstrant. Respondetur his omnibus,& similibus, quod hæc sunt adminicula, sed non probant plenè,Abb.in d.c.cum causam de probat. quia quælibet res præsumitur libera, nisi probetur debere seruitutē,l.altius, & l.ædibus, C.de seruitut.& hoc probari debet concludenter,c.in præsentia,de probat.nam dubia probatio non relevat eum,cui incumbit onus probādi,sed debet esse certa, & concludens,l.certum in princ.ff.de confess.& l.inter stipulantem, §.si Stichum,de verb.oblig.

6

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*

2 *Episcopus non potest denegare ordines à laicis suscipiendos,& nu.3.4. & 5.*

6 *In contrarium adducitur Conc. Trid.sess.23. c. 16.& tex.in c.ad aures,de temp.ord.& secundum istiusmodi iura fuit resolutum.*

An Episcopus possit denegare ordines absq; legitima causa.

RESOLVT. DLXXXVII.

COmparuit quidam laicus coram suo Episcopo asserens summopere optare se clericari,quare petijt primam tonsurā, & quatuor minores ordines,ostendens legitimam ætatem, & natiuitatem, & quod neque in foro ecclesiastico,neque ciuili fuit de aliquo crimine vnquā denunciatus. Vnde cum dictus Episcopus absq; apparenti,& legitima causa hoc denegasset,sed tantummodo ob futuram suspitionem patrandi delictum,fuit dubitatum,an de iure istud fieri potuisset.s.si possit supradictus laicus impediri ad susceptionem ordinum, & dubitationē faciebant infrascripta pro opinione negatiua.

2 Primo quia ordinum collatio, ipsorumque subministratio concernit potius iustitiam,quam gratiā,vt patet, igitur denegari nequeunt, arg. not.per Ann. alleg.39. par.1.vbi propterea infert,quod in feudalibus assēsus denegari potest, quia est mera gratia,allegat Isern.in const. post litē,col.8. nu.12.& in c.1.§.quid ergo de inuestitura de re aliena facta.Hinc est,quod si Princeps denegat postulationem nō facit iniuriam; quia est mera gratia,c.pen.de post.Præl.Ant.de Butr.& reliqui in c. bonæ eo. tit.

3 Secundo,quia in supradicto laico nullum crimen apparet ex annumeratis ad impediendum ipsum,crimina verò,quæ repelluut ad suscipiēdos ordines, & impediunt administrationem susceptorum debent esse maiora,& manifesta, Cuccus in sua canonica instit. lib. 4. tit.de his, qui ad ordines,nu.95.vsq; ad 134.Paul.Borgas in tract.de irregul.par.6.in procem.nu.1.& seq. Grillenz.cons.138.Henriq.cons.92.nu.7.& seq. vol.1.

4 Tertio, quia dato, & non concesso, quod supradictus laicus esset criminosus occultus, adhuc non posset impediri, ex regula tex. in c. ex tenore de temp. ord. vbi criminosus occultus moneri potest ne promoueatur ad ordines, sed prohiberi non debet.

5 Quarto, quia contra supradictum nulla apparebat suspitio, igitur impediri non debebat, c.ones 6.q.1.de vnoquoque,etiam bene,& non male præsumere debemus, c. 1. de scrutinio in ord.fac.& quilibet præsumitur idoneus, c.fi.de præsump.& nemo iudicari debet ante veram,& iustam probationem,cap.nullum,30.q.5.vbi ex Apostoli sententia dicitur, quod audita mala nullum mouere debent, nec passim dicta, absq; vera probatione quisque vnquam credat, mala etenim credi non debent,sed potius probata vlcisci,c.cum in cunctis 11.q.3.

6 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium fuit resolutum, & motus fui ex verbis Cōc.Trid.sess.23.c.16. de ref.in illis verbis, *cum nullus debeat ordinari,qui iudicio sui Episcopi non sit vtilis,aut necessarius*, & pro hac opinione vrget etiam tex.in c.ad aures,de tēp. ord.vbi si regularis non debet ordinari cōtradicente eius Superiore, igitur,& laicus,contradicente Ordinario.Non obstant contraria,quia procedunt attento iure communi.

SVMMARIVM.

1 *Clericus olim furiosus, nunc verò sanæ mentis, est habilis ad obtinenda beneficia,redditur ratio,nu.2.*

3 *Legitimitas accusandi consideratur tempore accusationis.*

4 *Habilitas acquisitionis officij debet esse à principio.*

Digitized by Google

5 *Contrarium adducitur, q̃ scilicet habilitas p̃sonæ cõsiderãda sit tẽpore collationis beneficij, n.6.*
7 *Semel furiosus, semper præsumitur furiosus, limitatur tribus modis.*

An clericus olim furiosus, nunc verò sanæ mentis, possit præsentari ad beneficium.

RESOLVT. DLXXXVIII.

1 COnsultus, respondi, supradictum clericum potuisse ad beneficium, de quo quærebatur, præsentari, nec ex præcedẽti furore iudicari posse inhabilẽ taliter, quod veniat repellẽdus à præsentato à minore parte patronorũ, dũ ipse à maiori reperiatur præsentatus, ad quod con-
2 sulendum motus fui ex eo præsertim, quod habilitas, vel inhabilitas alicuius consideratur tẽpore, quo actus exercetur, prout dicimus de teste, cuius habilitas consideratur tempore depositionis, l.1.C.de test. & in testatore, cuius qualitas tempore testamenti, l.in eo ff.eod.& in ac-
3 cusatore, cuius legitimitas accusandi consideratur tempore accusationis, c.1.de accusat. Vnde habilitas præcipuè requiritur tempore, quo officium assumitur, & non tantum sufficit habi-
4 litas tempore acquisitionis officij, sed et debet
5 esse à principio, c.si eo tempore, de rescript. In contrariũ tamen videtur, quod sufficiat, si idoneus quis reperiatur tempore, quo officiũ personæ applicatur, vt probatur in c.ei cui, de præben. in 6. vbi Domi. in 3. no. per illũ tex. dicit, q̃
6 habilitas personæ consideratur tempore collationis beneficij, & ad hoc est gl.not. in cle. vt hi, qui in verb. constituatis, de ætat. & qual. vbi per illam gl. post Butr. dicit Imol. quod quando habilitas personæ ad certum actũ requiritur sufficit, quod adsit tempore, quo exercitium actus ad personam applicatur, d.c.ei cui. Ad idem bonus tex. in §. furiosus, inst. qui dar. tut. poss. Ex quo infert, quod si statutum dicat: Quicunque fuerit in tali officio, intra tres annos officium habere non possit, si in fine infrà spatium triũ annorum eligatur quis ad officium, quod debet inchoari post dictos tres annos finitos, iste reputatur idoneus in tali officio, quia satis est, quod habilitas concurrat tempore, quo debet exercere officium, facit quod notat Oldrad. in cõs. 58. incip. Quidam impetrauit, & cons. 68. incip. Ad primam qnæstionem, in 2. quæst. Cuius dicta, tacito auctore reassumit Io. Andr. in add. ad Spec. in rub. de concess. præb.

Non obstat, quod furiosus ad ordines promoueri nequit, c.maritum dist. 33. quem tex. Archi. ibi intelligit specificè loqui in furioso, ex sententia Lau. & Hug. idem scribit Alber. in verb. vitiatus. Archiep. Floret. 3.p.tit. 29.c.5 gl. in d. c. cõmuniter, Summa Confess. de homic. q.45. & latè post omnes Maiol. de irregularit. c.14.n. 4.lib.2. quia respondetur, secundum Burgas de irregularit. c.5. supradicta procedere in ordi-
bus tantum recipiendis, non in alijs, quare c
in casu, de quo agitur, ordines sunt iam rece
vt patet propterea non videntur obstare tex
quentes de furiosis, & consequenter non ob
tex. in d.c.maritum, in illis verbis, In furiam
quando versus insaniuit, quia, vt dixi; loqui
de ordinibus recipiendis.

7 Non obstat, q̃ qui iam fuit furiosus, præsu
tur in eodẽ furore perseuerare, gl. in c.vlt. de
cess. ab intest. quam dicit sing. Lanfr. in c. quo
contra in ver. testium col. vlt. de prob. & con
dat Præpositus, dicẽs communem in c. dilec
col.2.de sponsi. idemq; notat gl. per illum tex
c.indicas Hermannum 3.q.9.& ita tenet An
cons.5.nu.5.& plerique sequuntur, quos refe
& probat Alex. cons.141.nu.3.vol.1.& in co
86.nu.6.& 7.vol.2.& Curt.iun. dicens, hanc e
veram, & cõmunem conclusionem in cons.15
nu.7.& Paris. qui etiam communem testatur
cons.87.n.12.& 13.vol.3.& Alciat. in tract. pr
sump. in 2.regula, præsumpt.18.& in cons.13
nu.8.lib.9.& Didac. in epitome de spons.& m
trim. in 2.p.c.2.nu.6. quia respondetur non pr
cedere primo, si probetur eum in quibusdam
actibus tantum furiosum fuisse, quia non id
præsumitur perseuerare in furore, vt sentit Ba
in l.2.n.4.ff.de bo.poss.infan.& fur. dela.& seq
tur Alex.& Aret. in locis superius cit.& Ia. s.in
furiosum, n.3. C. qui testam.fac.poss.& Curt.iu
in cons.151.nu.7.& Alciat. in 2.reg.præsump
18.& Didac. in loco superius deducto.

Secũdo respondetur non procedere quand
actus per furiosum gestus fuerit longo inter
lo post furoris tempus, vt in casu nostro Bal.
alibi in d.furiosum, C. qui testam.fac.poss.&
specie Imola, qui sic cõcordat repugnantes o
niones, in l.1.§ vlt.nu.46.de ver.oblig. Didac.
d.nu.6. vers. secundo procedit.

Tertio respondetur, vt non præsumatur qui
perseuerare in eodem furore, si iudicio, ac tes
monio peritorũ probetur illũ furorẽ ex aliqu
causa accidentali cõtigisse, quæ postea sublat
fuerit, nã ex verisimili coniectura furor etc
fasse intelligitur, cũ cessante de appell. Aret.
l.2.col.2.ff.de test. & sequitur Didac. in loco s
perius cit. ver. tertio minimè, vnde cum in ca
de quo verba facimus, adest fides doctissimi M
dici supradictum rediisse ad sanam mentem,
propterea non est de hoc amplius dubitand
Et hæc currenti calamo.

SVMMARIVM.

1 *Cappella fit aut in aliqua domo, & ingres
habet à via publica, præsumitur esse domi
domus, & non Episcopi.*
2 *Contrarium adducitur decisum ex tribus,
34. &*
6 *Respondetur contrarijs.*

An

Cappella sita in aliqua domo, ad quam patet ingressus à via publica, præsumatur esse domus domus, vel sub iurisdictione Episcopi stante quod in ea non adest titulus beneficij.

RESOLVT. DLXXXIX.

Duo domino domus facit, quod dum Cappella sita est, & contigua eiusdem domus, consequens est, vt iudicetur eiusdem qualitatis cuius domus ipsa, arg. tex. in c. vnico, vbi Ioan. And. & Arch. de consecr. Eccl. in 6. vnde dicitur accessorium cedere §. 1. ff. de actio. emp. quod venditori fundi, seu domus cedit Cappella, nisi fuerit reseruata, ad idem facit tex. in l. in modicis de contrah. empt. Bar. in l. quidam in prin. ff. de acq. rer. dom. Bal. in l. aufidius, nu. 4. ff. de priuil. cred.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, dicendum fuit resolutum, scilicet supradictam Cappellam esse sub iurisdictione Ordinarij, & hoc ex pluribus.

Tum primò, quia appellatione domus venit illa pars, quæ habitatur cum familia l. vxori in princ. ff. de leg. 3. l. lex Cornelia §. domus, ff. de verb. sign. Bald. cons. 62. num. 5. & seq. vol. 1. Alciat. cons. 22. vol. 3. vnde si dicta Cappella non venit appellatione domus sequitur concludendum, esse sub iurisdictione ordinaria.

Tum secundo, quia ratione aditus, seu portæ iuris firmatur argumentū de re ipsa, l. si cui vndecim, §. de leg. 3. ff. de dam. inf. vbi volult, q; habens in confinio duarum parochiarum censetur parochiæ, à qua domus habet aditum, vide Bal. & Castrens. in l. olim, Pico ff. de seruit. vrb. prædiorum voluerunt, quod legata domo cum horto, vel cœnaculum si ex domo aditum ad cœnaculum erat, sequitur Corn. consil. 1. vol. 1. Rota Genuæ in decis. 92. Surdus decis. 24. & probatur quoq; in l. prædijs §. balneum ff. de leg. 3. vbi ex aditu iudicatur an balneum vel hortus cedant domui, quare cum prædi Cappella habeat aditū à via publica, proinde inseri debet sub iurisdictione ordinaria, quemodū q̃libet Ecclesia, q̃ regulariter Episcopi subest, ad tex. in c. omnes Basilicę 17. q. 4.

Tum tertio, quia ex aditu etiam plublico iuris fuit an Oratorium fuit erectum auctoritate Principij, Zaba. in cōs. 11. in fi. inc. Pro enūclea Abb. in cap. de Xenochijs de relig. dom. Feder. de Sen. in cons. 106. quem sequitur Abb. loco supra cit.

Nec obstant contraria, quia crebrior est opinio magis communis, vendita domo, non venire Cappellam, per DD. in l. in modicis, ff. de contrah. empt.

SVMMARIVM.

Deuenitur ad decisionem quæstionis decis. Rot. singulem.

An Clericus laborans morbo caduco possit præsentari ad beneficium.

RESOLVT. DXC.

COnsultus respondi cum decis. Rotæ in vna Tullen. canonicatus 9. Nouemb. 1551. cōram Vestano, cuius hæc sunt verba, videlicet.

1 Morbus caducus, licet faciat quem inhabilē ad obtinendum beneficium, & collatio facta patienti morbū caducum, sit ipso iure nulla, Host. Abb. & Imol. col. 2. & Ægid. nu. 13. in c. cum inter canonicos de elect. Sylua. in tract. de benef. in 3. p. q. 5. col. fin. & faciat hominem irregularē, cum impediat promoueri ad ordines, & promotum suspendat, prout est tex. cum gl. magna in c. communiter, & ibi Archid. 33. dist. & irregularitas inducat inhabilitatē ad beneficium, c. is qui §. 1. de sent. excom. lib. 6. Abb. & alij in c. cū nostris de conces. præbend. latissimè Rebuff. de pacif. possess. nu. 226. ver. 24. Verum quia patiēs morbum caducum nō est criminosus suo facto, sed ex accidenti, si beneficium non requirit aliquem ordinem, tunc collatio illi facta non redditur ipso iure nulla, nec ipse pariter ipso iure inhabilis est, Butr. in c. penult. not. 3. de corp. vit. Sed si patiens morbum caducum electus esset, & per Episcopum fuisset tanquam inhabilis remotus, quod facere potuisset, antequam ius cōsequeretur ex confirmatione secuta, vt voluit Abb. in c. ex parte de cleric. ægrot. nu. 4. vers. fcus est, & per Rot. dec. 340. in antiquis, tunc electio non attenderetur, & ita tentum fuit, quod scilicet non fit inhabilis ipso iure ille, qui laborat morbo caduco quoad obtinenda beneficia simplicia die 4. & 9. Nouemb. 1551. coram Vestano, in vna Tellen. Canonicatus, & præbend. & die 9. Decēb. dicti anni fuit causa iterum proposita, & Domini pro maiori parte permanserūt in decisis, quod scilicet, morbus caducus non facciat ipso iure, quem inhabilem ad obtinēdū Canonicatum, & præbendam, quia non est delictum secus in beneficijs requirētibus ordinem, quæ dec. habetur apud Caput. dec. 236. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus resignans Canonicatum, prohibetur accedere ad locum à die resignationis.*
2 *Respondetur decisionibus Mohedani 1. & 2. de renunciat.*
3 *Decis. quæstionis.*

Canonicus resignans Caeonicatum à quo die prohibetur accedere ad Chorum cæteriq; Canonicorum officijs incumbere.

RESOLVT. DLXXXXI.

SÆpissimè dubitatur in Ecclesia Archiep. de canonicis resignātibus eorū canonicatus, à

Digitized by Google

quo die scilicet prohibeantur accedere ad Chorum, cæteriſque Canonicorum officijs incumbere.

1 Cui quæſito videbatur reſpondendum pro opinione illa, ſcilicet à die reſignationis ex reg. iuris, quod per reſignationem ſponte factam in manibus ſui iudicis, & prælati, nedum renuncians amittit poſſeſſionem, ſed etiam proprietatem, quantum in eo eſt, licet illa non præiudicet ſuperiori, quo minus poſſit illum retinere ſi velit, etiam inuitum, Innoc. Hoſt. & reliqui in cap. quod in dubijs, & in c. admonet, de renuncia. Imol. in d.c. quod in dubijs, num. 4. Rot. deciſ. 4. alias 352. de renunciat. in nou. Abb. in c. ſollicitæ de reſtit. ſpoliat. col. 5. Sarn. de infirm. reſign. quæſt. 29. ad fin. Caſſad. deciſ. 2. de renũciat. nu. 2. & communiter DD. locis ſupra cit. Caſſad. deciſ. 4. de reſtit. ſpoliat. vbi etiam num. 6. quod non poſſit percipere fructus per doctrinam Ion. And. in c. ſin. de renunc. Staſſil. de litte. grat. tit. de var. mod. vacat in princ. nu. 26.

Vnde ſecundum Verall. in dec. 81. par. 3. quẽ ſequitur Achill. de Graſſ. deciſ. 125. num. 5. reſignans amittit omne ius, etiam quod non reſignaret ſecũdum formam aliàs requiſitam, quãdo omnino tenetur reſignare, & ſine reſignatione etiam eſt priuatus, prout in eo, qui habet plura beneficia, Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 17. & ſeſſ. 7. c. 2. Rot. dec. 14. nu. 4. lib. 2. dec. 97. lib. 1. nu. 5. par. 3. diuerſ.

2 Non obſtant deciſiones Mohed. 1. & 2. de renunc. vbi Canonicus, quia alias obligatus erat ad penſionem, non excuſatur ob illius reſignationem, ex quibus videtur poſſe argui per ſimplicem renunciationem canonicatus non amittere, neque poſſeſſionem, neque proprietatem, quia reſpondetur ſupradictas deciſiones eſſe intelligendas quouſque conſtat reſignatarium acceptaſſe ſecundũ Veral. dec. 301. & 311. p. 2. & idem Mohed. qui ſe ipſum declarat in deci. 30. de renunciat.

3 Cæterum in caſu propoſito dixi poſſe canonicum reſignantem ad Chorum accedere, cæteraque canonicorum officia peragere, & fructus ſuos facere, quouſque reſignatio fuerit admiſſa, illaque intimata reſignanti, quod procedit quãdo reſignat per procuratorem ab eo abſentem, ſecus ſi per ſeipſum, ita Gratian. in deciſ. 189. Papazzon. in addit. ad dec. 4. de renunc. in nou. Verall. in dec. 81. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula dummodo idoneum repereris quid importat, & nu. 7.*
2 *Literatura ſiue idoneitas non præſumitur niſi probetur, redditur ratio, nu. 3.*
4 *Literatura an poſſit probari per teſtes in illa ſcientia expertos.*
5 *Deciſio quæſtionis.*
6 *Conditio, & eius omiſſio quando vitiet actũ*
8 *Semel examinatus, & approbatus non eſt plius examinandus.*

An Sacerdos, & qui aliàs fuit prouiſus de be cijs ſimplicibus, ſi poſtea de nouo obtin aliud beneficium à Summo Pontifice cum c ſula, *directa Commiſſario*, ſi præuio exam idoneum repereris, &c. debeat neceſſariò rum examinari?

RESOLVT. DLXXXXII.

CVm ſupradictum dubium in facto occ riſſet coram Domino Vicario Gener Neapolitano, fuit pro vna parte dubitatum p opinione affirmatiua ex pluribus.

1 Primo, quia cum dicta clauſula, dummo idoneum repereris, importet conditionem, formam propterea omitti non poteſt, Bald. c. conſtitutus, el 2. de iudic. late Lambert. de repatr. lib. 2. par. 1. q. 11. art. 3. Dec. conſ. 90. n 6. & conſ. 262. num. 4. & conſ. 439. num. 5. Par conſ. 12. nu. 47. & conſ. 15. nu. 23. & conſ. 33. n 21. volum. . . . neque etiam Iudex poteſt remi tere illud Bald. in l. Iulianus in fin. C. de Iud Dec. conſ. 699. num. 4. & 5. idem Pariſ. conſ. 4 col. vlt. vol. 1. & conſ. 107. nu. 82. vol. 3. & co 14. col. 2. vol. 4. Sed hic, examen requiritur p forma, quod patet ex Alex. conſ. 53. lib. 3. Ba & alij in l. non eſt dubium C. de legibus, Ba conſ. 11. col. vlt. lib. 1. Pariſ. d. conſ. 12. num. 3 vol. 4. idem Pariſ. in rub. ff. de ope. nou. nunc. n 5. Staphil. de liter. grat. in vlt. expectatiua, num 5. Fuſc. de viſit. lib. 2. c. 5. nu. 10. Rebuff. de priu ſcholarium priuileg. 86. verſ. ego vero contra rium ſeruari.

2 Tum ſecundo, quia literatura, ſiue idoneita non præſumitur, niſi probetur, Maſcard. de pr bat. concluſ. 989. nu. 1. & per totam, Pariſ. de re ſign. lib. 10. q. 3. num. 64. Menoch. de præſumpt lib. 6. præſumpt. 91. nu. 18. Ratio eſt, qui a lit
3 rarũ ſcienria magno labore acquiritur, & ta quam aecidens extrinſecum non præſumitu gloſ. in c. ſi forte 11. verb. ſcientiæ de electio
4 lib. 6. quæ literatura probari debet per exam licet etiam poſſit probari per teſtes in illa ſc tia peritos, Rot. deci. 8. nu. 1. & per totam, d probat. in nouis, Franch. in d.c. ſi forte in fin. elect. lib. 6. Maſcard. de probat. concl. 877. nu 1. 9. & 11.

5 Cæterum ſupradictis minimè refragantibu cõtrarium fuit deciſum, nam mit dictum, quo
6 conditio, & eius omiſſio vitiant actum quan apponuntur pro forma, probat Surd. deciſ. nu. 10. dec. 75. nu. 2. dec. 178. nu. 13. dec. 202. n 8. & ſæpe alias.

7 Nihilominus ſupradicta clauſula videtur p tius importare monitionem, quam conditi nem,

Digitized by Google

ram, & formam, & quatenus de hoc non constaret in re dubia interpretationem facere debemus, vt dispositio potius censeatur facta sub modo, quam sub conditione, adde, vt procedat, Oldrad. cons. 108. nu. 1. Abb. in c. Ioannes nu. 3. vbi Fel. de fide instr. cũ alijs, penes Cranet. cõs. 59. nu. 1. Natta cons. 373. n. 26. Menoc. cõs. 649. n. 26. q dec. cõfirmatur ex notabili doctrina Gõ salez glos. 4. nu. 88. referentis in Curia seruari semel examinatum, vel approbatum ad canonicatum, vel dignitatem in collegiata, non amplius examinari ad similem canonicatum, vel dignitatem in alia collegiata, & pariter semel examinatum, & approbatum ad vnum beneficium simplex, non amplius examinari ad aliud simile.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio ad plura beneficia retinenda in dubio præsumitur quod probatur ex tribus in summa. & 3.*

Dispensatio ad plura beneficia retinenda, an in dubio præsumatur.

RESOLVT. DLXXXXIII.

1 IN visitatione, quam faciebat quidam Archiepiscopus, fuit dubitatum, an esset credendũ Canonico plura beneficia obtinenti, asserenti se obtinuisse Apostolicam dispensationem super dictâ pluralitate, cui quæsito consultus respondi affirmatiuè ex infrascriptis.

Primo, quia cum præfatus Canonicus possederit per decennium supradicta beneficia, igitur præsumi debet obtinuisse dispensationem, ita Ias. in l. si certis annis in 2. col. C. de pact. post Paris. de resignat. beneficiorum lib. 3. q. 6. num. 74. Mares. lib. 2. variarum resolutionum. cap. 24. & ita censuit Rota Romana in vna Gadicen. 13. Ianuarij 1548. coram Rossanen. Cuius tenor est videlicet.

2 Dispensationẽ voluerunt Domini præsumendam esse ex communi reputatione cum cursu decem, vel viginti annorum in vna Gadicen. coram Domino Rossanen. de anno 1548. & dixerunt esse communem, vt per Sarnen. q. 10. & q. 6. in reg. de trie. & probat tex. in c. illud, vbi Fel. in not. col. penul. de præsump. & ad doctrinam not. in c. dilecto col. 5. vers. 3. oppono de, præterea responsum fuit, quod nõ loquatur, vbi adest legum tempus.

Tum secundo, quia supradicto canonico vti personæ constitutæ in dignitate, ad tex. in c. statutum de rescriptis in 6. credendum est, glosa singularis in l. si cui, ff. de conditionibus, & demonstrationibus.

SVMMARIVM.

1 *Vulneratus lethaliter ex illo vulnere mortuus præsumitur.*
2 *Quid si nescitur an vulnus sit lethale.*
3 *Quid si durante eodem vulnere alia infirmitas ei superuenerit an ex illo vulnere adhuc mortuus præsumatur.*

Ex vulnere sibi illato, quando quis mortuus præsumatur.

RESOLVT. DLXXXXIV.

1 FVit dubitatum in Curia Archiepiscopali an ex vulnere recepto in rixa, vel aliter, aliquis mortuus Præsumatur? & quidem si vulnus erat mortale dubitationi non est locus l. ait lex, §. quid si mortifere ff. ad leg. Aquil. & l. ita vulneratus in princ. eod. tit. sed difficultas est, quando nescitur an vulnus sit mortiferum; & hoc casu fuit dictum varias, ac diuersas esse sententias, vt per Scribentes in c. presbyterorũ de homicid. verum tamen in cap. 2. de cleric.
2 percuss. dicitur, quod si quis post octo menses moriatur propter temporis prolixitatem ex vulnere illo mortuus non præsumitur, vnde à contrario sensu concludi potest, quod si infra octo menses sequatur mors ex dicto vulnere illato præsumatur sequuta, maximè, quia contrariorum eadem est disciplina, l. 1. ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iur.

3 Vnde durãte vulnere prædicto, licet ei superuenerit infirmitas adhuc mortuus ex illo vulnere præsumitur; Ratio est, quia vulnus ad alia accidentia videtur causam præbuisse, cap. presbyterorum cap. ad audientiam, & c. de cætero de homic. l. nihil. ff. ad leg. Aquil. quod intellige verũ quãdo imperitiæ, vel negligẽtiæ medicantiũ, vel in curiæ, seu culpæ vulnerati id attribui, nõ possit, l. qui occidit, §. vlt. & l quas actiones, §. vlt. & l. aqui. c. tua nos, c. exhibita de homic. & q dixi durãte ipso vulnere procedit eo ẽt sanato vbi postea lãguor, & stimulus eiusdem vuulneris redundarit, eundemque adeo affligit, vt redeuntibus alijs humoribus ille moriatur, & ratio est, quia prima causa semper perseuerare, & mortem causare videtur, licet ad tempus vacauerit d.c. ad audientiam de homicid.

SVMMARIVM.

1 *Clausula (per latorem eligendum) quid operetur.*
2 *Electa industria personæ, nõ datur transgressio.*
3 *Dispensatio datur in grauioribus negotijs.*
4 *Facta præsentatione de aliquo beneficio non potest alterius electio fieri.*
5 *Auctoris opinio quæsit.*

6 Cre-

Digitized by Google

6 *Creditor qui agit contra successores ab intestato potest variando agere contra hæredes ex testamento.*
7 *Cui permittitur electio, nõ denegatur variatio.*

Electio semel habita de viro discreto, cui à sacra pœnitentiaria commissa est dispensatio, an possit mutari.

RESOLVT. DVC.

1 VIdebatur prima facie respondendum pro opinione negatiua ex duobus. Primo, quia in dictis breuibus solet apponi clausula *per latorem eligendum*, quæ arguit electionem industriæ personæ, & proinde mutari nequit, l. inter artifices ff. de solution. latè DD. in cap. fin. de off. deleg. & in l. quisquis C. de Episc. & cler. cuius ratio est, quia dispensatio est de grauioribus negotijs, cum grauia, & ardua man dentur: secundum Ias. in l. more, nu. 65. ff. de iurisd. omn. iud.

Tum secundo, quia iuxta opinionẽ glos. in c. quoniam Abbas de off. deleg. in commissionibus, & dispensationibus, quæ contentiosæ non sunt, nec inter partes agitantur, erit iudex ille, 4 cui rescriptum fuerit præsentatum, ex quo deducitur, quod facta præsentationẽ, non potest alter eligi, Butri. in c. licet, nu. 13. de offic. deleg. Henriq. cons. 92. nu. 4. & seq. Rub. cons. 28. nu. 6. & vbi semel iudicium cœptum est, ibi terminari debet, l. vbi cœptum ff. de iud.

Tum denique, quia ita censuit Nauuarr. cons. 8. de off. deleg.

5 Cæterum supradictis minimè refragantibus contrarium mihi videtur de iure verius ex regula iuris, quæ se vult, quod cui permittitur electio, permittitur quoque, & variatio, l. eum, qui certarum, ff. de verb. oblig. Capyc. in decis. 33. & hoc exẽplificari potest in multis, præsertim in electione assistentiæ, idem Capyc. loco cit.

6 Item in creditore, qui cœpit agere contra successores ab intestato, nam potest variare, & agere contra scriptum hæredem ex testamento, Boer. decis. 33. num. 16. latè Ant. Gabr. in tract. comm. opin. in tit. de action. conclus. 3. num. 17. Item in omni creditore, cui permittitur actionum mutatio, Affl. dec. 60. num. 3. quod procedit etiam in causa appellationis, idem in decis. 53. & etiam pendente iudicio, Capyc. in decis. 119. Boer. in dec. 42. num. 14. Vnde mulier, quæ elegit, vt sibi præstetur vsusfructus antefati cõsistẽtis in pecunia annuatim, sic promissi potest postea variare, & petere sibi restitui antefatam, idem Capyc. dec. 65.

6 Et quod cui permittitur electio, permittatur variatio, adducitur Carauit. in rit. 231. & in rit. 233. num. 9. vbi refert quoque rationem huius dicti, quia qui variat eligere dicitur.

Ex quibus omnibus patet responsio ad suprà dicta contraria.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregorij XIII. disponens Episcopũ ingredientem monasteria monialium, debere secum ducere seniores, intelligi debet de senioribus ætate.*
2 *Seniores præferũtur iunioribus in testimonijs & electionibus, & nu. 5.*
3 *Idem in honoribus, dignitatibus, & præeminentijs.*
4 *Idem in electionibus, & vocibus.*
6 *Idem in Doctoribus eiusdem professionis.*
7 *Aduocati antiquiores præsumũtur melius scire, quam iuuenes.*
8 *Conuocatio Capituli in defectum Rectoris spectat ad antiquiorem de Collegio.*
9 *Libri rationum debent reponi penes seniorem & quid si sunt plures mercatores socij, nu. 10.*
11 *Si sunt duo Notarij creati ad examen recipiendum, penes illum debet originale examinis reponi, qui est ætate senior.*
12 *Minor debet seruire maiori, secundum ordinẽ naturalem.*
13 *Redditur ratio conclusionis.*
14 *Plus valet vmbra senis, quàm eloquentia iuuenis.*

An stante Bulla Gregorij XIII. quod Episcopus ingrediens monasteria monialium debeat secum ducere seniores, intelligendum sit de senioribus ætate, vel moribus.

RESOLVT. DLXXXXVI.

TEmpore quo præsidebat Neapoli Illustriss. D. Cardinalis de Aquauiua fuit dubitatum, an Bulla Gregorij XIII. incip. dubijs, quæ emergunt disponens, quod Episcopus ingrediẽs monasteria monialium, debeat secum ducere seniores, intelligi debeat de senioribus ætate, vel moribus. In quo dubio respondi intelligendam 1 esse de senioribus ætate, quam opinionem fundabã ex infrascriptis, primo per tex. in c. fin. de consuet. in 6. vbi grandiores, antiquiores, & seniores intelliguntur ætate, non autem alio respectu, & secundum Ias. in l. cum quid ff. si cert. pet. Item intelligenda sunt omnia iura loquentia de senectute, prout, quod in testimonijs, & 2 electionibus seniores sint iunioribus præferendi prout etiam in honoribus, & dignitatibus, ac 3 præeminentijs maior ætate, seu antiquior præferri debeat, l. fin. C. de tyronib. lib. 12. l. semper in princ. ff. de iur. imm. l. 1. & 2. ff. de albo scrib. 4 l. fin. ff. de fide instr. Item in electionibus, & in vocibus antiquiores iunioribus præferuntur, l.

Ale-

Digitized by Google

5 Alexandrinis, C. de decur. lib. 10. & §. ordinatione autē de Monachis. Itē in testimonijs seniores iunioribus præferuntur, cap. quoties de testib.
6 Item inter Doctores eiusdem professionis ille, qui est antiquior, & prior debet præferri, secundum Bar. in l. 1. ff. de obseq. & in l. fin. per illum tex. C. de tyronib. lib. 12. Sic etiam antiquiores
7 aduocati præferuntur, & melius scire præsumuntur, quam iuuenes, l. prouidendum, C. de post. Item seniores Magistri potius sunt audiendi, quam iuuenes, ita notat gl. in c. sic viue 16. q. 1.
8 Item conuocatio Capituli in defectum Rectoris spectat ad antiquiorem de collegio, secundū Bart. in l. 1. per illum tex. ff. de albo scrib. Imola in c. 1. de maior. & obed. Item claues custodiæ castri debent reponi penes seniorem, & tradi maiori, & grandiori natu, l. cum pater §. pater pluribus, & ibi per Bart. ff. de leg. 11. not. Bald.
9 in l. procurator, C. de eden. Item instrumenta, & libri rationum debent reponi penes seniorē, & grandiorem natu, qui præfertur iuuenibus, vt est tex. in §. fi. de fid. instrum. Vnde dicit Bald. in c. quoniam contra falsam, in 17. col. de prob.
10 Quod si sint plures mercatores socij codices rationum debent stare penes seniorem, & si iu-
11 dex commisit examinationem testium duobus notarijs, originale attestationum debet stare penes notarium seniorem, qui cæteris paribus est præferendus, ita dicit Inn. in c. 1. de maior.
12 & obed. Item ordo naturalis est, vt maiori seruiat minor, dicit tex. in c. est ordo. 33. q. 5.
13 Præmissorum omnium euidens ratio est, quare grandiores natu, sint iunioribus præferendi, præsertim in honoribus, & dignitatibus, ac prærogatiuis, quia qui est ætate maior, præsumitur maturitate sensus præstantior, c. nisi cum pridē §. alia verò causa de renunc. & etiam præsumitur rerum experientia doctior, atque ideo sapientior, vt in c. sciendum 26. q. 4. ideo magis debet honorari, qui enim dignior est, ille præferri debet, & magis honorari, vt est glo. in c. sexta 21. dist. Item seniores præsumūtur meliores iuuenibus, & est gl. in c. cū in iuuētute de præsum. & cæteris seniorū melius, quā iuuenū. c. ex multa
14 de testa. Item plus valet vmbra senis, quā eloquentia vel arma iuuenis, vt notat Bald. in c. 1. per illum tex. de renunc. & in l. cum antiquioribus, C. de iure delib.

SVMMARIVM.

Excommunicatus absolutus cum clausula reincidentiæ, quod ad hoc, vt elapso tempore reincidat in excommunicationem, requiratur declaratoria, probatur ex tribus, de quibus num. 1. & 3.

Contrarium adducitur decisum ex tribus alijs num. 6. & 7.

Respondetur contrarijs.

Declaratoria an requiratur super reincidentia excommunicationis.

RESOLVT. DLXXXXVII.

1 DVbitabatur in quadam Curia Archi. dum esset quidam excommunicatus absolutus, vt posset in eadem Curia deponere, cum clausula *reincidentiæ*, an facta depositione, & consequenter elapso tempore, reincidat in primæuam excommunicationem ipso iure, an ita demum si subsequatur declaratoria iudicis. Et dubitationem faciebat pro opinione, quod requiratur declaratio, tex. in c. ad reprimendam, de off. ordin. ibi, *Si forte contempserit, in excōmunicationis sententiam reducere non omittas*, & ad hoc facit quoque tex. in c. quæstioni
2 de appellat. ibi, *sed statim erit in eandem reducendus sententiam.* Vnde Panorm. in supracit.
3 iuribus, quem sequitur Henriquez cons. 37. nu. 4. & Artam. cons. 17. concludunt, quod absolutus cum debita solennitate, quia promisit parere mandatis iudicis, licet postmodum non paruerit, nō tamen ipso facto reincidit in excommunicationem, sed opus est, quod de nouo in illam reducatur, & pro hac etiam opinione facit Gemi. in c. eos §. 1. ver. quod si absolutus de temp. ordin. in 6.

4 Cæterum supradictis non obstantibus, contrarium fuit per eandem Curiam decisum, scilicet non esse necessariam declaratoriam, sed ipso iure reincidere, quæ opinio fundatur ex infra dicendis.

5 Primo ex doctrina Host. in c. veniens, il secondo, de testib. quem sequuntur Io. And. Butr. & Sicul. volentis esse de consuetudine Curiæ, quod quando quis absoluitur ab excommunicatione ad tempus, puta, vt testificari possit, vel quid simile, statim illis peractis reincidit in eandem excommunicationem.

6 Secundo, per tex. in c. eos de sent. excom. in 6. vbi absolutus ab excommunicatione, cum reincidentia, elapso tempore ipso iure, absque sententia, remanet excommunicatus.

7 Tertio, quia excommunicatio, quæ profertur his verbis, *nisi satisfeceris infra tale tempus*, &c. illo elapso, absque alia monitione eo ipso excommuniuatus intelligitur, c. præterea, il secondo, de appell. c. à nobis de sent. excom. Butr. in c. 2. de testib. cogen.

8 Et ex his non obstant contraria, cum procedant in diuersis casibus.

SVMMARIVM.

1 *Laicus incidit in censuram percutiendo clericū inludo, etiam si iocosè eum percusserit, si ludus est excessiuus.*

2 *Cui permittitur correctio imputatur, si fines cor-*

Digitized by Google

correctionis excesserit.

3 *Ad incurrendam excommunicationem sufficit actus consumatus absque animo iniuriandi.*

4 *Contrarium consuluit Auctor, & iuxta illius opinionem fuit decisum.*

5 *Vt quis incidat in Canonem si quis suadente Diabolo tria requiruntur, de quibus num. 6. 7. & 8.*

9 *Respondetur contrarijs.*

An laicus percutiens clericum iocosè in ludo incidat in censuras si ludus fuit excessiuus.

RESOLVT. DIIC.

1 PRæsens articulus fuit mihi transmissus cõsulendus pro parte Vicarij Capitularis Puteolorum, & pro opinione affirmat. adducebam tex. in l. nam ludus, ff. ad l. Aquil. vbi ludus noxius in culpa est, cum tunc potius dicatur crimen, quam ludus, ad tex. & ibi communiter omnes in §. illud in proœmio digest. Bal. cons. 13. n. 5. & seq. vol. 1. vnde illis, quibus permittitur cor-
2 rectio imputatur si fines excesserint correctionis, vt probatur in l. præceptoris, ff. ad l. Aquiliam, in l. 2. ff. de hijs, qui sunt sui, vel alieni iuris, & latè Doctores in l. 1. C. de emendatione propinquorum, viterirs dicebam, quod quandoquidem ad incurrendam excommunicatio-
3 nem sufficit solum factum absque animo iniuriandi, vt probatur in c. contingit, & in c. vniuersitatis de sententia excommunicationis, sicut e contra aliquando sufficit sola iniuria absque violentia, c. nuper eod. tit.

4 Cæterum supradictis minime refragantibus contrarium consului præfato Vicario; & iuxta hanc opinionem fuit per eundm pronunciatũ,
5 de qua quidem decisione mirandum non est, siquidem certissima est iuris conclusio, tria esse necessaria ad incurrendum excommunicationem Canonis si quis suadente, primo scilicet factum consumatum, & proinde si quis mandauerit verberari clericum, & nõ habuerit effectum,
6 non est excommunicatus, vt patet ex verbis illius canonis ibi, manus iniecerit, & idem si eleuauit manum contra clericum, & non percussit,
7 secundum Panorm. in c. 1. de sent. excomm. Secundo requiritur animus iniuriandi, seu dolus, & ideo si quis percutit iocose clericum, prout in casu nostro, vel causa disciplinæ, vel vim vi repellendo, quia clericus fuit aggressor, non incurritur sententia excommunicationis d. c. 1. & c. si vero, de sent. excom. ad idem gl. in c. contingit el primo, in vers. iniuriosa circa fin. eod. tit. & gl. 2. c. si quis suadente 17. q. 4. Tandem
8 requiritur violentia, vt per Panorm. in d. cap. 1. & per glos. in cit. c. si quis suadente, Franciscus Marc. dec. 612. par. 2. Ex quibus omnibus bene apparet fuisse iudicatum, præfatum laicum nullam incidisse censuram.

9 Non obstant contraria, quia quamuis de fuerit ex causa ludi, & ludus ille fuerit ex uus, tamen est inspiciendum principium qui fuit iocosè iniciatus.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*

2 *Concil. Trid. sess. 25. c. 18. de regular. quid nat circa moniales ingressuras monaster*

3 *Metus appellatione venit etiam metus reu tialis.*

4 *Resolutio quæstionis.*

Puella, quæ ex solo metu reuerentiali patr ingressa fuit religionem; an faciat eundem patrem incidere in censuras ex vi Conc. Trid.

RESOLVT. DIC.

1 SVmmoperè optabat quidã nobilis, ac pa per, & maximo filiarum onere grauat vt vna ex suis filiabus ingrederetur religio quare eadem filia paternam voluntatem pr dens, ob solam reuerentiam, nullo tamen metu illatu, ingressa fuit religionem, & cum xisset vna die (*Io mi feci Monaca nõ per al solo per il gran timore, e riuerenza, che io por ua à mio padre, conoscendo la sua volontà, mi monachaffe*) qua re cum fuisset eidem pa id relatum, quæsiuit à me, an ipse in censuras
2 cidisset, virtute Conc. Trid. sess. 25. c. 18. de r gularib. vbi excommunicãtur cogentes puel ad ingrediendum monasterium, & dubitatio faciebat pro opinione affirmatiua, primo, q
3 appellatione metus venit etiam reuerential ad notata communiter per DD. in cap. causã quæ de offic. deleg. & in l. 1. §. quæ onerandæ quar. rer. act. non dat. item quia per cons. N uarr. 10. de sepult. quem sequitur Sayr. in de 52. de sente. excom. excommunicantur quoq modo cogentes puellas intrare Monasteriu & secundum Menoch. de arb. iud. lib. 2. cas. 1. nu. 7. & seq. post Socc. & alios, quos refert, f reuerentia sufficit.

4 Cæterum supradictis minimè refragantib contrarium consului motus ex reg. iuris, qu ad rescindendum actum ex causa metus, no sufficit solus motus reuerentialis; nisi cum concurrant minæ, & verbera, ita declarant B in l. 1. §. quæ onerandæ, ff. quar. rer. act. non tur, Boer. dec. 100. num. 12. Couar. in 4. decr par. 2. c. 3. §. 6. col. 2. nu. 4. Anna allegat. 88. nu & 114. nu. 4. qui de minis loquitur, vel verb bus, & Aym cons. 11. nu. 112. & 114. num. 1 pyc. dec. 159. n. 34. Couar. loc. cit. & in c. qu

Digitized by Google

nis p.3.§.4.nu.7.vers.9.concluſio de pactis lib. 6. Rimin. iun. conſ. 5. nu. 31. & conſ. 42. nu. 49. lib. 1. Suarez alleg. 24. Pedem. deciſ. 179. col. 2. Mandelius conſ. 77. lib. 1. Cephal. cõſ. 142. 208. 210. qui de leſione enormi, vel enormiſſima sequitur, Ad idem Minad. in conſt. in aliquibus 33. not. nu. 7. fol. 97. Menoch. de præſump. lib. 2. præſump. 117.

SVMMARIVM.

[illegible] effectus ex aliqua cauſa irregularis, pu[illegible] ſuerit, poteſt, illa ceſſante, in ordinibus ſu[illegible] ceptis miniſtrare, quod probatur ex duobus [illegible] nu. 2. & 3.

4 Reſpondetur contrarijs, & nu. 5. & 6.

Irregularis contracta ob aliquam cauſam, illa ceſſante, ceſſat irregularitas, ita vt poſſit ordines miniſtrare abſque licentia ſuperioris.

RESOLVT. DC.

Eſt caſus contingẽtia arbitratus ſum potuiſſe quendam clericũ furioſum, & conſequenter irregularem ob hãc cauſam, ad text. in c. ma[illegible] 33. diſt. ipſo perueniente ad ſanitatem, & [illegible] integram mentem in ordinibus ſuſceptis mi[illegible] mouebar ex duobus.

Primo ex regula tex. in l. Imperator, ff. de po[illegible], vbi prohibitum ad certum tempus, poſt illud cenſetur permiſſum, vnde cum ſupradictum irregularitatis impedimentum oriatur ob illum defectum, propterea eo ceſſante ceſſat irregularitas.

Secundo ex reg. tax. in c. cum ceſſante de appellat. c. & ſi Chriſtus de iureiurando, latè Bar. [illegible] de donat. & Tiraq. in reg. ceſſante cauſa, [illegible] num. 138. fol. 86. vbi ceſſante cauſa ceſſat [illegible].

[illegible] obſtat dec. de Frãc. 719. vbi regula ceſſante cauſa locum non habet, quando effectus [illegible] conſumatus, allegat Perez lib. 3. re[illegible] dat. legum Hiſpan. titu. 5. quia procedit [illegible] nis, non autem in ſpiritualibus prout [illegible].

Non obſtat tex. in cap. ſicut de ſententia ex[illegible] munica. vbi ſemel excommunicatus ſem[illegible] præſumitur excommunicatus, ergo ſemel [illegible] laris, quia reſpondetur ibi requiri abſolu[illegible] tionem, vt euitetur vinculum excommunicatio[illegible] parentis.

Non obſtat tex. in c. 1. de obſeruatione ieiu[illegible] vbi in dubio ſumi debet interpretatio, quẽ [illegible] irregularem, quia reſpondetur ſecundum [illegible] agit in dec. 34. illud procedere in dubio, ac [illegible] ro animæ.

SVMMARIVM.

1 *Pro opinione affirmatiua adducitur regula iuris, in 6. & tax. in l. nihil tam naturale ff. eod.*
2 *Contrarium conſuluit Auctor ex tribus, nu. 3. 4. & 5.*
3 *Epiſcopus non poteſt in quæſitis præiudicare ſuæ Eccleſiæ.*
4 *Epiſcopus dicitur adminiſtrato rerum eccleſiæ, non dominus.*
5 *Beneficia eccleſiaſtica, quo iure ſunt inſtituta.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

An Epiſcopus poſſit extinguere beneficium.

RESOLVT. DCI.

1 FVit dubitatum, an Epiſcopus poſſit extinguere beneficium, ſiue eius redditus, & alicui pro loco applicare, dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua regula iuris deſumpta ex cap. 1. de regulis iuris, vbi omnis res per quaſcunque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, & facit ad idem Textus in l. nihil tam naturale, ff. eod. vnde cum beneficia eccleſiaſtica ſolent erigi Epiſcopis conſentientibus, ſequitur, quod per ipſorum contrarium conſenſum extingui poſſint.

2 Cæterum hoc non obſtante contrarium reſolui, ſcilicet non potuiſſe præfatum Epiſcopum aliqua beneficia ſuæ diœceſis extinguere, & motiuis fui ex infraſcriptis.

3 Primo, quia Epiſcopus non poteſt in quæſitis ſuæ Eccleſiæ præiudicare, gl. & DD. in l. iubemus nullam C. de ſacroſanct. eccleſ. & in regu. tex. in c. delictum perſonæ de reg. iur. in 6. plenè Canoniſtæ in c. 1. de dol. & contumac. Iaſ. in l. ſeruus nu. 2. C. de ... licet in quærendis ſit ſecus vnde ſolus prælatus in recipiendo canonem ab emphyteota, qui triennio ceſſauerat ſoluere, ex quo poterat expelli præiudicat eccleſiæ, & hoc ex illa eadem ratione, quia ſumus in quærendis, ita tenet Cardinalis in cap. potuit de locato, & ibi Innoc.

4 Secundo, quia Epiſcopus dicitur adminiſtrator rerum eccleſiæ, & non dominus, c. fraternitatem, de donationib. vnde in c. fin. 12. quæſt. 1. & in c. ſine exceptione, 2. q. 2. & in cap. caſellas, 10. q. 2. habetur prælatum dici tantum procuratorem eccleſiæ, & non Dominum, gl. in cit. c. fraternitatẽ, & procuratori nõ cõpetere ius remittendi, ſeu extinguendi, probatur in l. ſi fraudatores, quæ in fraudem creditorum.

5 Tum denique, quia beneficia eccleſiaſtica ſunt inſtituta, & ordinata à iure poſitiuo, & non à iure diuino, vt probatur in c. 1. iuncta gl. 1. 13. q. 1. & facit tex. in c. paſtoralis, de his quæ fiunt à Prælat. vt probatur in c. 2. de præben. lib. 6. &

in

in c.1.vt lit.pendent.vbi dicitur,quod Papa habet plenariam poteſtatẽ in beneficijs per tex. in cap.propoſuit de conceſſ.præben.Duenas in reg.72.

6 Non obſtant contraria,quia ſumus in diuerſis terminis, præſertim vbi conſenſus eſſet ſubſtantialis ad rem gerendam, quia tunc per cõtrarium conſenſum diſſoluitur, quod locum nõ habet in caſu noſtro,in quo cum ſimus in ſpiritualibus,regula non procedit ſecundum gloſ.in cit. cap.1.

SVMMARIVM.

1 *Ingrediens monaſteria Monialium ex aliqua cauſa euidenter neceſſaria non incidit in cenſuras,quod probatur nu.2.*
3 *Neceſſitas non habet legem.*
4 *Furans ex cauſa neceſſitatis non debet puniri pœna furti.*
5 *Propter neceſſitatem illicitum fit licitum.*

Ingrediens Monaſteria Monialium ob euidentem neceſſitatem,an incidat in cenſuras.

RESOLVT. DCII.

1 IN caſu mihi propoſito reſpondi ſupradictũ non incidiſſe in aliquam excommunicationem,neque in pœnas ſacrarum Pontificum cõſtitutionum, neque decretorum Cougregationis Regularium ex eo, quia ingreſſus niſſet intra clauſuram dicti Monaſterij ad effectum reponendi ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentũ in tutiori loco, & ad alios effectus, præſertim extinguendi grauiſſimum incendium,quod erat intra dictum Monaſterium, & motus fui ex intraſcriptis.

2 Primo,quia ſemper excipitur caſus neceſſitatis in Bulla Gregorij XIII.incip.vbi gratiæ in illis verbis. *Ne Monaſteria Monialium pro libito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi,nec Moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant*, tanto magis quod præfata Conſtitutio inhæret Conſtitutioni ſacri Conc.Trid.ſeſſ.25. de regular. & monial.c. 5. Inter caſus vrgentes,& veræ neceſſitatis fuit ſaluare ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentũ, & de hoc non eſt dubitandum.

3 Secundò, quia generale eſt in omni lege, vt neceſſitas excludatur, cum lex nõ ſit de impoſſibili, & dici ſoleat, quod neceſſitas non habet legem,l.1. vbi notat ff.de off.conſulis c.quanto de conſecrat.c.2. de obſeruat.ieiunij,& per cõſequens in nullam inciderit pœnam, nam cum coactus fuerit ea neceſſitate, quæ eſt neceſſitas iuris c.ſciſcitatus,& ibi DD.de reſcript.ratione neceſſitatis iuris diſpoſitio interdum ſuſpenditur l.caſus, & ibi Bal. C. de teſtam. Neceſſi enim legi humanæ derogat,licet non poſſit rogare præcepto diuino cap.ita ne.32.quæſt gloſ.in c. ſicut de conſecrat. diſt. 2. allegata Paulo de Cittadinis in verſ.quadrageſimoo uo quæro nu.93.in tractatu de iurepatronat ex qno, & ad pernoctationem factam in dor bus contiguis Monaſterium interdictum decretum Sacræ Congreg. apparet reſponſu Vnde Galet.in ſua Margarita Caſ.conſc.in v neceſſitas,dicit,quod neceſſitate famis extrem vrgente,ſi dominus negat panem neceſſario licet accipere vi,& etiam cũ morte illius, qu ad vſum panis alieni perinde habet ius, qui iuſmodi neceſſitate compellitur,ac ſi eſſet pr prius Henriq. de bapt.lib.2. c.23.lit.F. in glo Quare dicitur in c. ſi propter neceſsitatem
4 furtis,quod furtum committens propter nece ſitatem non punitur pœna furti, & ratio eſt ſ cundum gl. ibi quoniam neceſsitatis tempo omnia ſunnt communia,c.1.44.diſt.c.2.12.q. c.quod autem 23.q.3. & c.ſicut 47.diſt.& faci etiam tex.in c.quod non eſt licitum,de reg.iur
5 vbi habetur, quod propter neceſsitatem illici tum efficitur licitum.

SVMMARIVM.

1 *Quid fuit deciſum per Cur. Archiep. circa hut articulum.*
2 *Redditur ratio deciſionis.*

Doctrina Archidiaconi in cap.in memoriam 19. diſtinct. an recepta in Cur. Archiep.

RESOLVT. DCIII.

SVſpitio ſola falſi pro falſitate,& veritate h betur in crimine falſi,niſi ſuſpitio ipſa ve ritatis demonſtratione diluatur, l.iubemus,vb DD. C.de probat. Bal.in l.ſi veritas C.de fidei com.Ioan.Andr.in c.licet de crim. falſi, Abb.i c.porrecta de confirm.vtil.& inutil. Alex.con 77.ſub num.6.vol.1.Iaſ.conſ.168.num.2.vol.4 Curt.ſen.conſ.73.ſub n.33.Curt.iun.conſ.13 nu.10. Dec.conſ.189. Pariſ.couſ.12.nu.16.vo 4.& conſ.88.volum.3.& conſ.162.vol.4.nu.5 Surd.conſ.132. contra fratres nu.6. Riminal iun.conſ.27.nu.1. cum alijs ſequent. vol.1. v hoc late explicat, quod quidem habere locu etiam in ciuilibus dicit Crauet.conſ.809.num 20.vol.5.

1 Fuit tamen pluries reſolutum in Cur. Arch præfatam concluſionem minime procedere in criminalibus, præſertim vbi ad puniendum al quem de falſo proceditur, quia tunc ad probationem falſitatis non ſufficerent vllo modo co iecturæ,nec ſuſpiciones, ſed requirerentur pro-

ba-

Digitized by Google

bationes legitimæ, & quæ de necessitate concludent, ita est cõmunis opinio, vt efficax extat testimonium Socc. cons. 39. num. 44. volum. 2. & hoc in sua practica in cit. de offic. corrupt. pens. iniust. iud. num. 14. Decian. consil. 100. vbi fuit tamen dictum locum habere in ciuilibus, in quibus pro veritate habetur, vt determinat Rota Romana, teste Caputaq. decis. 4. par. idem Decia. consil. 109. Surd. cons. 6. num. 4. Anania cons. 49. Cacharan. decis. 117. num. 6. Clar. in prac. crim. §. falsum vers. trita est conclusio, Soccin. iun. consil. 45. Riminald. iunior cons. 334. nu. 10. volum. 5.

Hinc in ciuilibus sola vehemens suspicio sufficit ad effectum, vt scriptura non mereatur fidem, & consequenter non debeat mandari executioni, prout fuit dictum in Rot. Rom. in vna Perusina pecuniaria 28. Nouem. 1612. & est decis. 366. in recoll. p Farin. impres. post. 2. vol. cõsil. & ad tollendam fidem scripturæ duæ sufficiunt falsitatis præsumptiones, Aym. cons. 134. num. 39. & fuit dictum in Rota in vna Casertana beneficij 13. April. 1600. coram Corduba, vt patet in decis. 132. nn. 3. in recol. per eundem Farin. impres. post. 1. vol. consil.

Vt autem fidem tollant publicæ scripturæ, seu instrumento debent esse perspicuæ, & graues, Dec. cons. 101. Anchar. cons. 135. nu. 3. Capyc. dec. 3. nu. 4. p. 2. & alias fuit dictum in Rota, vt probatur in dec. 45. nu. 5. in fin. & dec. 70. nu. 3. in recoll. per eundem Fari. impres. post 1. vol. consil. quæ decis. 70. in præsentiarum regis. Rotæ repetitur in vol. decis. Illustris. Cardin. Mantic. nu. 79.

Cuius decisionis vera ratio est, secundum Bald. in rub. C. de probat. quia suspitio est modicæ virtutis in iudicando, & decidendo, meritò itaque determinatur in l. absentem, ff. de pœnis quod quis ex suspitionibus condemnari non debet, præsertim in criminalibus, vt per Capy. dec. 30. nu. 4. & 7. quod licet suspitio falsitatis haberetur pro veritate, firmat tamẽ hoc non procedere, nisi tunc cõcurrat, interueniatq; grauis aliqualis diffamatio, & Sac. Reg. Cons. ibi Cabal. occurrenti super falsitatis suspitione, nec discurrere super condemnatione ipsius rei, ad quam deueniri non poterat de iure, sed solummodo super arrestatione, num ob suspitionem falsitatis inquisitus detineri in carcere potuisset, & idem firmauere Cyn. & alij quos refert Surd. cons. 117. nu. 1. vbi C. de fals. Anania cons. 49. nu. 2. Hinc est, quod probatio falsitatis non in præsumptione debet concludere, sed de veritate tali modo, vt res aliter se habere nõ possit, ita Gramm. cons. crim. 19. & cons. 33. Farin. cons. 117. n. 14. vol. 1. itaq; concludo, quod quando falsitatis probationes sunt omnino necessariæ, vt testatur Deci. cons. 173. in prin. cum multis, ex causa quis condemnari non debeat ex præsumptionibus, quia melius est nocẽtem absoluere, quam innocentem condemnare, l. absentem, ff. de pœnis, quæ quidem communis opinio fulciri posset ea ratione, vt in dubio semper ea fiat interpretatio, ne falsitas commissa sit, ita Cæpol. cons. crim. 21. nu. 18. Gram. decis. 26. nu. 12. & Soc. iun. cons. 45. in prin. vol. 3. Caputaq. in cit. dec. 3. nn. 1. & 5.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ob simplicem fornicationem non potest deponi.*

2 *Curia Archiepiscopalis circa inflictionem pœnæ huiusmodi clericis fornicantibus.*

Clerici simplicem fornicationem committentes, quando puniantur.

RESOLVT. DCIV.

1 CLericus ob fornicationem ab eo commissam hodie non est deponendus secundũ glo. in c. Maximianus 81. dist. & in c. lator. 2. q. 7. Cardin. in cle. ad nostrã, in 2. q. de hæret. Imol. in c. vt clericorum, de vit. & honest. cle. col. 2. & in c. si autem eo. tit. Abb. in c. fin. de purg. vulg. Anania in ca. significasti col. 2. de adult. Abb. & Fel. nu. 8. in c. at si clerici, de iud. vbi profitentur istam esse communem opinionem, vt testatur etiam Corset. in sing. in ver. fornicatio Grillan. de pœnis omnifariam coitus illiciti q. 6. sub nu. 1. Sed huic communi contradicit Pau. de Eleazar cum multis alijs in cle. 1. de off. ord. asserẽs, quod clericus in Sac. ordinibus constitutus propter simplicem fornicationem deponi debeat, & posit idemque tenet Butr. in d. c. at si clerici, quorum sententia recitat esse communẽ Aret. in c. cum non ab homine col. 10. de iudicijs. Sed primam opinionem veriorem, & magis communem ex alijs Doctoribus id profitentibus refert Lopez ad Diaz. in pract. crim. can. c. 78. lit. A.

Et si fornicatio graue crimen sit in personis præsertim ecclesiasticis, vnde D. Hieron. quem sequitur Sylua Nupt. lib. 1. nu. 118. dicit, Amaigitur studia scripturarum, & vitia carnis non amabis. Debet ergo quis in tentationibus luxuriæ positus ita carnem affligere, secũdum Viuiũ opin. 98. nu. 19. & 20. vt periculum non sequatur, & secundum eundem, nonnulla exempla adducũtur, nam S. Benedictus cum tentatus esset 1
in solitudine, proiecit se nudum inter vepres, & vrticas, & dolore corporis abstulit vulnus mentis. Vnde sic etiam egit S. Bernardus, dum tentatus, misit se in aquas gelidas, ad reprimendam huiusmodi tentationem. Ita similiter egit S. Frãciscus tentatus, & cum disciplina chordæ non sufficeret ad mortificationem tentationum, nudum stetit inter niues, formãdo de niue vxorem

rem, & filios. Et ideo salubrites cõsulnit Apost. ad Ephes. 5. cum ait, Fornicatio, & omnis immunditia non nominetur in vobis, ideſt quæcũque alia ſpecies luxuriæ non nominetur in vobis. Nec quidem immerito, quia tales ſunt tanquam porci, vel iumenta putreſcentia in fæcibus ſuis. Vnde Gregor. lib. 24. moral. c. 8. exponens illud Ioelis 1. Computruerunt iumenta inſtercore ſuo, dicit, quod iumenta in ſtercore ſuo computreſcere, eſt carnales homines in fœtore luxuriæ ſuæ vitam finire. Ecce quomodo abominatio fornicatorum magna eſt coram Deo, Angelis, & hominibus.

2 Vnde Curia Archiep. in clericis de ſupradicto crimine inquiſitis varias ſolet infligere pœnas, nam quandoquidem illos condemnauit in exilium, quandoque inflixit eis pœnam ſuſpenſionis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in Synodo nõpoteſt augere eleemoſynam Miſſæ, in contrarium eſt veritas, nu. 2.*
3 *Eleemoſyna pro miſſa celebranda non datur in pretium, vel mercedem.*
4 *Epiſcopus peccat, præcipiendo Sacerdotibus, vt non dicant miſſam gratis, ſi ipſi voluerint.*

An Epiſcopus poſsit augere eleemoſynam Miſſæ.

RESOLVT. DCV.

TEmpore, quo Illuſtriſ. Cardinalis de Aquauiua Synodum Prouincialem feciſſet, fuit à me quæſitũ, an poſſet augere eleemoſynam, Miſſæ, ideſt ponere hanc legem, vt pro celebratione Miſſæ detur cuilibet Sacerdoti in eleemo
1 ſynam vnus tarenus, & dubium mihi faciebat pro opinione negatiua, quia non poteſt eſſe, quin ex tali augmẽto eleemoſyne Miſſæ magnũ ſcandalum veniat populo Chriſtiano exiſtimãti in tali caſu Miſſam pro pretio celebrari, vel quod Miſſa ſit pretio æſtimabili, quando quidem eius eleemoſyna augetur, & ideo nõ debet augeri.

2 Cæterum hoc non obſtante, contrarium reſolui, ſcilicet, quod Epiſcopus in ſua diœceſi poteſt taxare eleemoſynam Miſſæ, ideſt poteſt ponere hanc legem, vt pro celebratione Miſſæ, detur Sacerdoti eleemoſyna vnius tareni. i. poteſt ponere illud, quod illi videbitur eſſe iuſtum, mo
3 tus, quod talis eleemoſina non datur in pretiũ vel in mercedem rei exhibitæ, ſed ſolum datur tanquam pium debitum per conſuetudinem laudabilem, ad tex. in c. ad Apoſtolicam de ſimonia. Bene tamen verum eſt, quod nõ poteſt Epiſcopus ponere aliquam excommunicationem, vel pœnam contra Sacerdotes minorem eleemoſynam recipientes pro celebratione Miſſæ, ea, quæ ſit ab ipſo conſtituto, & ſimiliter eſt ad-
4 uertendum, quòd Epiſcopus peccaret, ſi præcipiat Sacerdotibus, vt non dicant Miſſam gra ſi ipſi voluerint, & in tali caſu non eſt obed dus, quia tollit officium liberalitatis, pieta & miſericordiæ, Bartholomæus Angel di go. 5. §. 772. Sot. 4. diſt. 13. q. 2. art. 1. & diſt. q. 6. art. 4. & lib. 4. de iuſtitia q. 6. art. 1. & li q. 2. art. 1. Medina in inſtru. Confeſſ. lib. 1. c. §. 20. Silueſt. verbo ſimonia §. 8. & §. 11. Hen lib. 9. de ſacrificio Miſſæ c. 22. §. 1.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo in omnibus, ſuriſdictionis ſunt. Adducitur ad hanc ſuſtionem declaratio Sacræ Cong. nu. 2.*

An Capitulum, Sede vacante, poſsit remittere temporum interſtitia.

RESOLVT. DCVI.

CVidam Vicario Capitulari hoc mihi p tenti, reſpondi affirmatiuè motus ex ſ pius adducta ratione, quod Capitulum ſucc
1 dit Epiſcopo in omnibus, quę iuriſdiction ſunt, ad gl. communiter receptam in c. cũ oli in gl. vltima de maior. & obed. gl. in Clem. 1. gl. 1. ver. capituli prope fin. de hæreticis, & ita terminis fertur declaraſſe Sacra Congregat nem per hæc verba, videlicet, facultatem re tendi interſtitia Epiſcopo competentem ex c ſis comprehẽſis in c. 11. 13. & 14. ſeſſ. 23. de r tranſire in vicarium Capituli, Sede vacante.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Confeſſio in ſupplicatione facta præiudicat c fienti.*
3 *Petens abſolutionem excommunicationis, di tur tacitè confiteri ſe excommunicatum.*
4 *Petens gratiam, cenſetur fateri delictum.*
5 *Deciſio quæſtionis.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

Petens gratiam à Principe pro voluntario hon cidio prætenſo, an cenſeatur fateri delictum, ita vt abſolui nequeat ab irregularita- te ex vi Conc. Trident.

RESOLVV. DCVII.

1 INquirebantur tres iuuenes de homicidi cum qualitate aſſaſsinij in perſonas duã puellarum virginum ab eiſdem ſtupratarũ quod delictum contra præfatos non verificab tur, niſi per dictum mandatarij, cuius aſſertio cundum communem DD. ſententiam, de qua per Gram. in conſ. 21. nullam probationem i ducit, & cum per ſpatium 12. annorum, timo Curiæ, abfuiſſent ab eorum patria, tandem ſu por-

Digitized by Google

porrecta supplicatio Principi pro gratia obtinenda, cum clausula de præteriso delicto, quare cum alter ipsorum vellet ad Ordines promoueri, fuit ei oppositum de irregularitate supradicta, & consultus respondi ex infra scriptis.

2 Dubium mihi facere primo, quia vbi in supplicatione, seu petitione gratiæ narratur tale factum, ex quo delictum resultat, tunc enim confessio in supplicatione facta confitenti præiudicat, & ea probatur delictum, l. cum precum 1 vbi Bald. & Salicet. C. de liberali causa cum alijs congestis per Gabriel. lib. 2. commun. cõclus. de confessis, concl. 4. Cravet. cõs. 80. n. 6. Capha. cõs. 304. nu. 206. quæ opinio potissimũ procederet, vbi gratiæ petitio fuisset in actis producta Lapus alleg. 119. nu. 31. Affli. in dec. 35. nu. 5. & tenuit Rota in vna Cæsaraugustana statuum coram Gipsio.

3 Secundo, arguendo a simili, quia petens absolutionem ab excommunicatione, dicitur tacitè fatari se esse excommunicatum, gl. in c. veneralibilem super verb. postulauit, & ibi Host. extra de elect. in c. per tuas de sent. excom. Rimi. senior. 89. nu. 41. & seq. vol. 2. Alba. cons. 34. nu. 9. Mascar. lib. 1. cõcl. 13. n. 1. & seq. Milis in repetitione communicatio probatur Ios. de Ami. cons. 1. lib. 1. post Specu. in tit. de prob. §. nunc videndum ver. sed nunquid probatur.

Tertio, quia communis est opinio in c. exhibita de homic. quod petens gratiam censetur facisse delictum, quam opinionem referunt, & sequuntur Carrer. in pract. crim. tract. de indic. cap. 31. nu. 3. Bonacos. alios referens lib. commun. opin. ver. veniam petens.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, quod talis gratiam petendo non censetur fateri delictum, ex doctrina Rom. in l. 2. §. nuciatio, nu. 4. ver. circa primum, & ibidem Alex. qu. 7. ver. & qui petit veniam ff. de noui oper. nunt. Alex. in cons. 70. nu. 19. ver. nec ẽt obstat, vol. 1. Fel. in c. litteris, nu. 19. ver. adde tamen, quod petens veniam de præsumpt. Guid. Pap. q. 495. incip. Ille, qui se, Bossius in tit. de re med. ex sola clementia Principis, nu. 29. ver. & qui petit gratiam, Menoch. de arb. q. 8. n. 37. nos omnes referendo sequitur Masc. post hæc omnia visus de prob. lib. 1. concl. 50. nu. 1. & est ibi exhibita in ver. veniam de homicid. quæ quidem gl. licet ad id communiter à DD. allegetur, id tamen ad qnod allegatur, secundum alios minimè probat, quia, vt inter alios consilium Couar. in relect. ad c. alma mater, p. 1. §. nu. 1. ver. quicquid autem sit in hac controuersia, loquitur in petente veniam ad cautelam, quidem casu manifestum est, supplicantẽ cautelam, non fateri delictum.

Non obstant contraria, præsertim illud de petitione absolutionis ab excommunicatione, quia magis communis opinio est in contrarium, Franc. in c. pia §. si quis igitur col. fin. de excep. in 6. Card. in reper. cap. perpendimus col. fin. de sent. excom. idem Franc. in c. licet col. pen. vers. 2. aduerte de sent. excom. in 6. Spec. in tit. de prob. §. fin. ver. sed nunquid, Dec. in c. in præsentia in 11. notab. de prob. & in cons. 321. in causa, quæ Alexandriæ agitur, Masc. conclus. 13. nu. 4. & seq. lib. 1. & latius concl. 700. n. 1. & seq. lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus tenetur infrà certum tempus visitationem finire.*
2 *Contrarium tenet Piasec. in sua prax.*

An Episcopus teneatur visitationem infra certum tempus concludere.

RESOLVT. DCVIII.

1 DVbitabatur prima facie, quod sic arguendo à simili de Archidiacono visitãte, cui ab Episcopo terminus præfigi potest, quẽadmodũ comitatus in visitatione tenendus, vt patet ex voto Sac. Cong. cuius tenor est. *An Episcopus possit præstituere terminum Archidiacono ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum, & equitatum, ne oneri sit ecclesijs, quas visitauerit, Congregatio censuit posse.*

2 Cæterum in Episcopo hoc non procedere, tenatur Piasec. in sua prax. Episc. p. 2. c. 3. in prin. cuius verba hæc sunt, Non tamen præcisè intra hoc tempus tenetur expedire visitationem suã, sed relictũ est arbitrio ipsius, moderato tamen super quo legitur rescriptum Sac. Cong. in hæc verba. *Dubitauit Epus Astoricen. an teneretur suã visitationem concludere intra certũ, & determinatũ tẽpus, iuxta latitudinẽ suæ dioecesis, Congregatio censuit. Concilium nullum tempus ad hoc præscripsisse; sed reliquisse arbitrio Epi, qui tamẽ debet esse moderatũ, & discretum.*

SVMMARIVM.

1 *Anima infra quod tẽpus infunditur in corpore.*
2 *Anima non infunditur, nisi formato corpore.*
3 *Vbi dubitatur an sit masculus, vel fœmina, præsumitur fœtus animatus elapsis quadraginta diebus.*

Fœtus animatus, vt procedat Bulla Sixti V. contra facientes abortum, & Greg. XIIII. quando dicatur.

RESOLVT. DCIX.

1 ANima infunditur in corpore infra quadraginta dies, ita Bar. communiter receptus ab omnibus in l. Diuus ff. de extraordin. crim. & Canon. in c. si aliquis extra de homicid. & sic fœtus animatus, quidem dicitur si masculus sit, die quadragesimo à conceptione, si autem fœmineus die octuagesimo abipso cõceptu, & per

gl. in clc. 1. in ver. sintul. de summa Trin. & in c. sicut de homici. & DD. vnanimi cõsensu omnes in l. qui in vtero ff. de statu hom. Attamen anima ipsa nõ infunditur in conceptione, sed post, ita Io. de Grass. in c. vnum orarium §. nomine, nu. 9, dist. 25. Plin. verò lib. 7. c. 6. naturalis historiæ testatum reliquit, partum animatum esse nonagesimo die à die conceptionis in fœmina & quadragesimo in masculo, & Menoch. quoq; de arbitr. iud. casu. 357 num. 3. lib. 2. cent. 4. Sed quicquid Plinius ipse suadeat, non aliter tenendum à communi opinione recitata, quam mediante experientia, tanquam rerum magistra, semper reperi verissimam.

Vnde animaduertendum, quod anima non extra ducitur, neque cum semine infunditur, &
2 conseqqenter anima non infunditur, nisi formato corpore, c. quod vero 32. q. 2. 1. cum organizato corpore actione parentum, Deus animam infundit in corpore ipso, & infundendo creat, & quidem in corpore maris post dies quadraginta à prima conceptione in corpore verò fœmellæ per octuaginta, teste Sybilla in spec. peregr. q. c. 1. q. 5. primæ decad. & ratio diuersitatis hæc est, secundum Plin. & Domin. Thol. post Philosophos super Leuit. c. 12. nam masculinus fœtus concipitur ex semine calido in dextera parte matricis, quæ calida extat, fœtus nempe fœmineus ex semine frigido in sinistra parte matrciis, frigidum tardum est, & pigrum in operatione sua, calidum verò velox, ideoque virtus formatiua in vno semine, velocius, & citius membra organizat, & format, quam in alio. Et hinc est, quod creatio corporis, & membrorum est propter animã teste Arist. lib. 11. de animalibus.
3 Et si dubitatur an masculus sit, vel fœmina, præsumendum est esse animatum post quadraginta dies, Nauarr. in manuali Confess. c. 15. nu. 14. quia in dubio tutior pars est eligenda, & est communis opinio, quam sequitur sacra Pœnitẽtiaria, vt testatur Nauarr. cons. 22. de homicid. in antiq. & in cons. 26. in nouis, non tamen est irregularis consulens abortum ei, quæ dubitat esse prægnantem, si non apparet de abortu, vt per eundem in cons. seq. d. tit.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *In beneficiorum vnione faciendo per Ordinarium, quæ causæ requirantur.*
3 *Vnio facta per Ordinarium absque causa, est ipso iure nulla, nu. 4.*
4 *Vnio Apostolica ex falsa causa facta est nulla.*
5 *Vnio magis cõcernit iustitiam, quam gratiam.*
6 *Vnio an sit facienda, vel ne relinquitur arbitrio Episcopi.*
7 *Verbum potest, importat voluntatem.*
8 *Quid si capitulum nolit consentire vnioni.*
9 *Episcopus potest ex legitimis causis [illegible] sua diœcesi nõexempta vnire. Limit[illegible]*
11 *Decisio quæstionis.*

Plura beneficia simplicia, seu Cappellania an possint vniri per Episcopum.

RESOLVT. DCX.

1 EXtat Cappella in maiori Ecclesia sub in[illegible] catione Sanctorum Ioannis Baptistæ Susannæ de familia Dominorũ de Carbonib[illegible] quibus successerunt Dumini de Brancia. In [illegible] adsunt quatuordecim Cappellani, quorum vnius redditus sunt ducatorum sex, cum one[illegible] celebrandi Missam in qualibet hebdomada, terius ducatorum septem, alterius octo cum eodem onere, & alterius ducatorum duodeci[illegible] cum onere Missarum duarum in qualibet he[illegible] domada.

Fuit petitum per dictos Dominos Patr[illegible] nos Illustrissio Ordinario, quod fieret vnio d[illegible] ctarum Cappellaniarum sub forma tradita, [illegible] insimul onera prædicta reducerentur, seruat[illegible] formata vltimæ Synodi per Illustriss. quondam Cardinalem de Aquauiua, olim Archiepisc[illegible] pum Neapolitanum, quare fuit dubitatum an præfata vnio fieri potuisset per dictum Illustriss. Dominum Ordinarium, & hoc ex pl[illegible] ribus.

2 Tum primo, quia causæ, ex quibus ab Ordinarijs debet fieri vnio, ad duas reducuntur, sc[illegible] licet ad euidentem necessitatem, vel vtilitatem quæ in vnione, de qua agitur, concurrunt c. ex posuisti de præben. vbi DD. Oldrad. in cons. 261 & seq. Rebuff. tit. de vnionib. nu. 38. in prax. benefic. & in repetit. c. extirpandæ, §. qui vero 3 not. vers. 2. possetis quærere de preb. Duar. su[illegible] per Mandos. tit. de vnionib. & in reg. 22. q. 4. nu[illegible] 4. Lancellot. in instit. Canon. tit. de vnionib. §. 3 Hnied. par. 2. c. 3. & num. 8. in tract. de benef. in[illegible] compatib. & plures adducuntur causæ à Cac[illegible] cialup. art. 5. & à Petr. de Perus. tit. de vnionib. [illegible] 3. & de reuocatione vni. c. 1. & aliquas ponit F[illegible] scus lib. 2. de visitat. c. 26. Gregor. de benef. c. 2[illegible] num. 14.

3 Et vnio facta per Ordinarium sine causa, ve[illegible] ex falsa causa, etiã seruata iuris forma est ipso [illegible] iure nulla, ex d. cap. exposuisti, vbi Abb. & Imol Oldrad. d. cons. 261. & seq. Bursat. consil. 185 nu. 13. lib. 2. qui ait, quod vnio beneficiorum, v[illegible] valeat manifestæ ecclesiæ vtilitas, necessitasqu[illegible] requiritur causæ cognitio, ac omnium, quo[illegible] rum interest citatio, & Rota decis. 133. num. 3[illegible] par. 2. diuers.

4 Quicquid in vnione facta ex falsa causa di[illegible] cat Rot. deci. 1. de excess. Præl. in nouis, & 2. 8. & 12. de reb. eccl. in antiq. & secunda eodem in an[illegible] tiquioribus. Ægid. deci. 617. seu 618. ad fin. Cas[illegible] sad.

Digitized by Google

fad. decis. 1. de vnionib. Boer. decis. 345. num. 1. Rebuf. in praxi d. reg. de vnionib. glos. 5. & 9. Ferret. conf. 236. nu. 4. Mascar. de probat. concl. 1419.

5 Et etiam vnio Apostolica facta ex falsa causa est nulla, Ægid. & Cassad. vbi proximè Felyn. in capitulasti, nu. 3. de rescipt. Rebuff. d. glos. 5. & 9. Etiam si facta sit motu proprio, Card. cons. 96. Felyn. in c. ad aures de rescrip. nu. 9. vers. & pulchre, & in c. causam de test. nu. 3. Mandos. reg. 22. 41. nu. 3.

6 Tum secundò, quia vnio magis concernit iustitiam, quam gratiam, Abb. in ca. sicut vnire, tit. 6. de excessib. prælat. & practicabilia Rotæ de vnione num. 3. & cum causa, præsertim necessitatis tenetur Episcopus vnionem facere, & si remaneret, posset adiri superior, vt per Rebuff. d. tit. de vniote nu. 42. & Pet. de Peruf. c. 3. & 10. in quo tamen c. 10. nihil dicit, voluit allegare cap. 11. 3. quæst. vbi tamen potius dicit contrarium, nam ait, quod d. c. exposuisti, dicit, quod Episcopus potest id, discretione præuia, sic videtur relinqui arbitrio Episcopi, ver-

7 bum enim, potest, importat voluntatem, & non necessitatem, &c. & per Mandos. reg. 12. q. 6. num. 4.

8 Et similiter si Capitulum nollet consentire, recurrendum est ad superiorem, Bonif. in clem. si vna nu. 20. de reb. eccl. non alien. & posset cõpelli, si iusta causa subesset, & in terminis. Concil. Trident. cap. 15. sess. 24. de reform. super illius verbis. *liceat Episcopis*, sic censuit Sac. Congregat. Ergo potest, sed non tenetur, vnde metropolitanus non potest supplere in hoc.

9 Tum tandem, quia Episcopus ex legitimis causis potest vnire beneficia suæ diœcesis non exempta, cap. sicut venire de excess. prælat. vbi sic dicitur sicut vnire Episcopatus, atq; potestati subijcere alienæ ad Summum Pontificem pertinere dignoscitur, ita ad Episcopum Ecclesiarũ suæ diœcesis vnio, & subiectio earundem d. c. exposuisti de præbend. vbi Panor. & alij c. constitutionibus c. pastoralis de donat. cle. si vna, de reb. eccles. & clem. 1. §. ad hæc, de statu mo nac. Lancell. §. non tamen in instit. canon. tit. de vnion. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 2. num. 19. Nau. cons. 9. num. 1. de offic. ordin. & 20. de præb. & 15. num. 1. de rebus eccles. practicabilis Rotæ d. cap. de vnione à num. 10. Rot. decis. 1. num. 5. par. 2. diuers. & decis. 1. & 2. de offi. in nou.

Non tamen poterit Episcopus vnire omnia beneficia suæ diœcesis. Oldrad. cons. 262. num. 2. & Sacra Congregat. Conc. super cap. 18. sess. 21. de reform. sic censuit; Concilium non decernit, vt omnia beneficia simplicia vniantur Seminario, sed aliquot, ideo vnio facta omnium beneficiorum non valet, vt alias decreuit præfata Congregatio, quamuis possint plures Ecclesiæ, seu beneficia vni vniri, Caccialup. art. 4. quæst. 12.

11 Quicquid tamen sit ex supradictis, hodie in præsenti quæst. est in praxi respondendum iuxta expressam dispositionem Conc. Trid. sess. 21. c. 5. vbi tantummodo permittitur Episcopis facere vniones de beneficijs simplicibus, vel curatis, cum alijs curatis, ex quo arguendum videtur, non posse fieri supradictam vnionem de simplicibus cum simplicibus.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter tempus testamenti attenditur.*
2 *Respondetur decis. Peruf. 61. par. 2.*
3 *Decis. quæstionis.*
4 *Adducuntur ad corroborationẽ decis. tres rationes, & nu. 5. & 6.*

Si testator legauerit certum numerum Missarum qualibet hebdomada, & quod eius hæredes teneantur soluere eleemosynam conuenientem, an intelligatur de eleemosyna congrua tempore testamenti, an tempore celebrationis Missarum.

RESOLVT. DCXI.

CVm supradictus casus occurrisset in facto, dubitationem mihi faciebat pro opinione, quod attendi deberet testamenti tempus regula iuris, quæ se vult in dubio verba te-

1 statoris referri ad tempus testamenti, l. si ita, ff. de auro, & arg. leg. Bal. in cons. 91. num. 6. vol. 1. Soc. in cons. 99. volum. 3. vnde Alex. in cons. 19. vol. 1. dicit, quod mens, & testatoris verba semper in casu dubio recipiunt interpretationem à testamento, quod menti tenendum, & singulare pro interpretandis testantium voluntatibus scripsit Mantica lib. 3. de coniect. vltim. vol. tit. 11. & ad hoc ponderatur tex. in l. qui tibi ff. de auro, & arg. leg. vbi verba futuri tẽporis, prout fuerunt in casu, de quo verba facimus, ibi, *ebe se pagbi elemosina* restringuntur ad tempus mortis, & sic testamenti vrgebat pro eiusdem opinionis fundamẽto tex. in l. medico ff. eo. tit. vbi habetur, quod oratio indefinita prolata à testatore, intelligitur ad præsens tempus.

2 Non obstat dec. Peruf. Ioseph. Ludou. 61. par. 2. volens tempus testamenti non esse attendendum, quia respondetur ipsam loqui in diuersis terminis, puta, quando legatum est factum coniunctæ personæ, quo casu inspicitur tempus mortis, Bald. in l. si cognatis col. 1. ff. de reb. dub. & ibidem Soc. in 5. not. Bero. cons. 44. nu. 22. vol. 2.

3 Cæterum supradictis minimè refragantibus in supradicta quæstione contrarium fuit resolu-

Digitized by Google

tum, nam fuit dictum eſſe ſoluendam eleemoſynam habita cõſideratione ad tempus, quo Miſſæ celebrantur, & nullo modo inſpici tempus teſtamenti, cuius deciſionis viua ratio fuit.

4 Prima, quia verba teſtatoris generaliter prolata, ibi, *che ſi paghi elemoſina conueniente per tante Meſſe*, referuntur ad omnes, & ad omne tempus, l. ſi ita, ff. de leg. 3. Bald. in conſ. 21. nu. 6. vol. 1. Alciat. conſ. 16. num. 4. & ſeq. Ripa in reſponſ. 90. num. 7. vol. 1. quare cum dictus teſtator generaliter fuerit loquutus, propterea eius diſpoſitio rectè refertur ad tempus celebrationis.

5 Secunda, quia in fauorem religionis, & piæ cauſæ ſemper intelligitur, quod eſt maius, l. Titia §. fin. ff. ad aur. & arg. leg. l. ſunt perſonæ, ff. de relig. & ſumptib. fun. latè Bart. in l. 1. in 3. col. C. de ſacroſanct. eccl. Bal. & reliqui in auth. ſimiliter, C. ad leg. Falcid.

6 Tertia, quia verba teſtatoris regulariter ſũt intelligenda ita quod non ſit in conſtructione peccatum, l. Plautius, ff. de auro, & arg. leg. Ex quibus omnibus concluditur, qnod licet valor eleemoſynæ ſolutionis Miſſarum creuerit, hæredes compellendi ſunt illum ſoluere.

SVMMARIVM.

1 *In dubio non eſt incipiendum à ſequeſtratione*
2 *Petens ſequeſtrationem debet probare creditum ſuum per publicum inſtrumentum, & ita fuit deciſum in Cur. Arebie. & debet notum facere iudici periculum aliquod ſubeſſe, num. 5.*
3 *Debito principali non probato, captura denegatur. Contrarium tenet Io. de Plat. nu. 4.*

Sequeſtrum fieri nequit, niſi conſtet per inſtrumentum publicum de debito principali.

RESOLVT. DCXII.

1 CVm in dubio non debeamus incipere a ſequeſtratione Bal. conſ. 22. num. 5. & ſeq. vol. 1. Alex. conſ. 60. nu. 6. vol. 2. & fuacit tex. in l. vnica, C. de ſequeſtratione pecuniæ, & pro-
2 pterea fuit dictum in Cur. Archiep. petentem ſequeſtrationem probare oportere debitum ſuum per publicum inſtrumentum, ita tenuit Bar. per illum tex. in l. per hanc C. de erog. militar. anno. lib. 12. & in l. litibus C. de agric. & cenſib. lib. 10. quem ſequutus eum Mattheſi. in tract. de carcere, vbi pro hoc dicit, q̃ ſi non poteſt ſequeſtrari res, niſi publico inſtrumento de debito doceatur, multo minus poterit concedi
3 captura, quem refert Iaſ. in l. ſi fideiuſſor §. ſi ſatisdatum ff. qai ſatiſd. cog. Corſet. in ſing. 5. ſequeſtrum.

4 Sed contra hanc Bar. opinionem tenuit Io. de Platea in d. l. per hanc C. de erog. mil. anno. lib. 12. Abb. in c. 2. nu. 28. de ſequeſt. poſſeſſ. & fructuum, vbi confutata opinione Bar. dicit, quod ſufficit, quod iudex præmittat aliquam cognitionem cauſæ ſuper debito, cuius occaſione ſequeſtrum fieri petitur, eidem ſententiæ videtur accedere, Bal. in l. 1. C. de prohib. ſequeſtr. pe vbi dicit, qnod ad effectum obtinendæ ſequeſtrationis, ſufficit ſummaria, vel ſemiplena probatio, idem voluerunt Io. de Imol. & Ang. de Are in l. Imperatores §. fi. ff. de appell. Iaſ. in d. l. ſi f deiuſſor §. ſi ſatiſdatum, nu. 13. & ibidem Ale nu. 8. ff. qui ſatiſd. cog.

5 Secundo, ſequeſtrationem petens, debet no tum facere iudici periculum aliquod ſubeſſ vel ne res conſumatur, vel debitor efficiatur n ſoluendo, aut huiuſmodi aliquam probabile cauſam ſubeſſe ex dictis per Abb. & Iaſ. loc. ci

SVMMARIVM.

1 *Simoniacus in quibus caſibus incurrit excommunicationem.*
2 *Emens Vicariatum, vel aliquam ſpiritualem adminiſtrationem non contrahit ſimoniam aptam ad incurrendum in excommunicationem.*
3 *Simoniacus in ordine incurrit excommunicationem, & ſuſpenſionem perpetuam. Et qui ſi ſit ſimoniacus in beneficio, nu. 4.*
5 *Pœna prædicta excommunicationis an procedat contra prænonentes ſimoniacè ad ordines.*
6 *Quid in miniſtris Epiſcopi aliquid recipientibus pro collatione ordinum.*

Pœna inflicta per extrauag. cum deteſtabile de ſimonia, locum habet in ſimonia commiſſa in ordine, & beneficio.

RESOLVT. DCXIII.

1 NVllus ſimoniacus præterquam in ordine & beneficio incurrit excommunicationem, vel ſuſpenſionem contentã in dicta extrauag. Pauli Secundi de ſimonia, quam declarant Nauarr. in manuali confeſſ. c. 27. ſub num. 106. & c. 23. ſub nu. 104. verſ. tum denique Pa Pariſ. in conſ. 29. nu. 12. & infra vol. 4. per addi tes ad Diax in pract. crim. can. c. 91. & latè per Io. Guttierez lib. 1. can. q. c. 9.

2 Ex quo infero primo, q̃ emẽs, vel cõducẽs Vicariatũ, ſeu aliquã iuriſdictionẽ, ſpiritualẽ Epiſcopi, Parochi, ſeu alterius beneficiarij, licet cõmittat ſimoniam punibilem à iudice, non tamẽ iſtam, quæ trahit ſecum excommunicationem, & inabilitatem, ſimiliter neque emens penſionem, cum hæc nõ poſſunt dici propriè beneficia,

Digitized by Google

scia, Navarr. in manual. c. 23. sub n. 111. Lopez ad Diaz. d. c. 91. lit. D. vers. 4.

3 Infero secundo, quod simoniacus in ordine incurrit & excommunicationem, & suspensionem perpetuam, & intantum quidem, quod amittit non solum exequutionem susceptiordinis, sed etiam aliorum ante susceptorum, vt notat Diaz in praxi d. c. 91.

4 Infero tertio, quod simoniacus item in beneficio intantum non acquirit ius in tali beneficio, quod etiam in foro conscientiæ, licet non processerit sententia declaratoria, tenetur ad dimissionem ipsius beneficij, & fructuum percepto rum restitutionem, Tolet. in sum. lib. 5. c. 93. Rodriquez in summa c. 58. Vgolin. in tract. de simonia tabula 4. c. 6. §. 1. & Pœnitentiarius ipsũ absolvere non potest, vt patet ex verbis extrau. Pij IV. editæ ad reformãdum officium pœnitentiariæ incip. in sublimi &c. caueat autem pœnitentiarius ne in absolutionibus à simonia reali, vel conuentionali etiam occulta vnquam conferat, vt ipsi simoniaci, beneficia, super quibus simoniam commiserunt, seu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde post commissam simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere possint; Quinimo, & in absolutionibus huiusmodi apponatur clausula, quod vterq; ad beneficium, super quo fuit cõmissa simonia, perpetuo inhabilis existat. Hactenus verba Pij IV.

5 Infero quarto Xictum V. alias addidisse pœnas contra promouentes, & promotos ad ordines simoniacè etiam in prima tõsura, vt in eius constitutione contra clericos male promotos Quintiane. sum. Bullar. ver. simonia, quid autem de eo, qui dat pecunias mediatori, vt sibi impetret dimissorias, seu reuerendas ad ordines suscipiendos, quas per pecuniam mediator impetrauit an comprehendatur in dispositione d. extrauag. Pauli I I. disputat, & resoluit Nauar. in cons. 58. de simon. in antiq. & contra prauas consuetudines recipiendi à prouisis de beneficijs, vide Cõc. Tri. sess. 24. c. 14. de ref. generali. Item contra dantes, & recipientes, etiam Epi scopi ministros pro collatione ordinum, vide Idem Conc. sess. 21. c. 1. de ref. ex quo tex. notat Tolet. quem refert Quar. loco cit. ex eo, quod Conc. generaliſſime loquatur, periculum esse, cereas candelas accipere. Et tandem contra exa minatores deputatos pro eligendis ad guberna das ecclesias parochiales aliquid accipien- Idem statuit Conc. Trid. sess. 24. de ref. gen. c. 18. Hactenus q; &c.

SVMMARIVM.

Conc. Trid. quid disponat circa beneficia ingredientium religionem.

Clericus ad titulum beneficij, illud resignare non potest nisi aliunde habeat vnde commode viuere possit, & illa in resignatione mentio fiat, quod ad illius beneficij titulum fuerit promotus.

Religionem ingrediens, non potest renunciare beneficium, nisi ante duos menses professionis, & de consensu Superiorum.

RESOLVT. DCXIIII.

REspondi in facto mihi proposito non posse renunciari beneficium intra annum probationis, nisi ante duos menses professionis, & de cõsensu superiorum, nec potest nihilominus Episcopus illud alteri cõferre, nisi facta professione ne contingat postea si professionẽ emittere nollet, vel da illam forte nõ admitteretur, carere, & monachatu, & beneficio, ita firmat Flam. Paris. q. 13. num. 4. 5. & 7. lib. 3. ex dispositione
1 Conc. Trid. sess. 25. de regular. c. 16. vbi dicit sic censuisse sæpius Sacram Congreg. scilicet præfatum cap. Concilij habere locum etiam in renunciatione beneficij, & Episcopum illud non posse conferre, nisi post factam professionem, & ita tenet Maiol. de regul. lib. 3. c. 6. col. 2. & præ-
2 sertim ptædicta procedunt quando clericus fuerit ordinatus ad titulum eiusdem beneficij, cum propterea illud resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus, & tunc resignatio tãtum admittitur, quatenus habeat aliunde, vnde commodè viuere possit, prout quotidie seruat Curia ex dispositione eiusdem Concilij c. 2. sess. 21. de ref.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
2 *Clerici simplicia beneficia obtinentes, non tenentur ad residentiam.*
3 *Tex. in c. cum ad hoc de cler. non resid. de quibus beneficij sloquatur.*
4 *Decisio quæstionis.*
5 *Euagatio de iure canonico est prohibita.*
6 *Respondetur contrarijs.*

An clericus obtinens beneficium simplex, si per longum tempus abfuerit à diœcesi, & nulla ipsius habeatur notitia, possit priuari dicto beneficio.

RESOLVT. DCXV.

1 CVm in visitatione cuisdam eccleſiæ Neapolis compertum esset in quadam cappella adesse beneficium, & facta inquisitione, num dictus beneficiatus esset præsẽs, vel eius procurator, fuit visitatoribus relatum, quod à decem annis circa illic abfuetit, nec aliquo modo vi-

Digitized by Google

sus fuerat, nec habita notitia de ipso, quare fuit dubitatum num dictus beneficiatus posset priuari, & ratio dubitandi pro opinione negatiua,
2 erat quia, vt supra dixi, non potest Episcopus cogere clericum non obtinentem beneficium curatum, non exire à diœcesi, allegaui Hartam. in cons. 91. nu. 5. & seq. Item quia hodie ex generali consuetudine, totius orbis beneficia simplicia non requirunt residentiam, Abb. in c. extirpandæ §. qui verò nu. 31. eodem cum alijs notatis per Mandos. in regula 1. quæst. 13. nu. 8. Cæsar de Grassis decis. 4. nu. 3. de præb. & beneficium præsumitur simplex Bellam. in dec. 66. & fuit decisum in Rota in vna Calaguritana congruarum 16. Nouembris 1571. coram Oradino vt patet in decis. 17. par. 1. diuers. & iterum per eandem in vna nullius beneficij 28. Maij 1604. coram Ludouisio, vt patet in recollectis per Farinac. in decis. 12. & idco cum in dubio potius præsumatur beneficium esse simplex asserẽti esse beneficium curatum incumbet onus probandi esse tale, Staphil. de litteris gratiæ tit. de qualit. & stat. benefi. §. vt sciri possit in princ. Gutierez alleg. 8. nu. 5. Gonzalez ad regul. de mensibus gl. 6. n. 9. vbi in fine testatur ita resolutũ in Rota in vna Pamphilonen. prioratus 21. Iunij 1599. coram Pamphilio. Tandem pro hac ea-
3 dem opinione dicebatur, quod tex. in c. cum ad hoc de cler. non resid. dixit, quod beneficia ecclesiastica, quæ requirunt residentiam obtinentes ad residendum cogi possint, secus si essent simplicia.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium fuit resolutum, & decisum in Curia Archiepiscopali, & propriè in Congregatione visitationis nam fuit dictum, quod citetur supradictus beneficiatus per edictum ad exhibendum bullas, & scripturas opportunas satisfactionis Missarum, & cum infra tempus non comparuisset, fuit priuatus beneficio, & alteri fuit collatũ.

5 De qua quidem decisione mirandum non est, siquidem euagatio est à sacris canonibus interdicta, c. fi. & ibi Boic. nn. 5. de cler. non resid. Henriquez cons. 22. nu. 5. & seq. Albanus cons. 93. nu. 4. euagare enim delictum est, secundum Burs. cõs.
6 397. nu. 20. Vnde non obstant contraria, quia procedunt, & locum sibi vendicãt, quando beneficia simplicia obtinentes, nõ citantur ab eorum Ordinarijs ad exhibendum scripturas satisfactionis Missarum, prout hic.

SVMMARIVM.

1 *Episcopo incumbit onus probandi publicationes beneficiorum resignatorum non esse factas.*
2 *Ex triennali possessione præsumitur publicatio resignationis.*

Beneficiatus asserens fecisse publicationem resignationis beneficij, onus probandi, quod non fecit, incumbit Episcopo.

RESOLVT. DCXVI.

CVm in visitatione cuisdem Episcopi fuisset postulatus quidam Parochus de publicatione resignationis suæ Parochiæ, ex quo illam obtinuisset, ex causa d. resignationis, in qua iuxta Bullas diuersorum Summorum Pontificum, præsertim Gregorij XIII. exigitur de substantia dicta publicatio, & hoc ad prohibendum simulatas; occultasue beneficiorum resignationes, quare cum idem Parochus firmiter asserebat fecisse publicationem, vnde fuit dubitatum cui in-
1 cumbat onus probandi illam non fuisse factam, & respondi præfatum onus incumbere Episcopo, motus ex decis. Romana coram Gipsio, cuius tenor est. Præsuppositio, quod contra possessorem nulla alia exceptio allegatur, nisi quod non constat de publicatione beneficij resignati, crederem agenti incumbere onus probandi non publicationem, siquidem negatiua ab eo probari debet, qui in ea se fundat, l. in illa, vbi Bar. & alij de verb. obl. cum concor. & quod agens tenetur contra possessorem probare veram vacationem est decis. Ptolom. 303. eoque magis cum sit probata nedum triennalis possessio, sed decennalis, quo fit, vt locus allegationi Lap. 89. quam Rota meo tempore pluries sequuta est, dummodo nõ simus in spolio, & signanter in vna Cæsaraguſtana parochialis coram D. Oriolensi 9. Nouembris 1583. vbi quod de triennali possessione præsumi
2 tur publicatio resignationis, idem tenuerũt Domini de eodem anno 5. Nouembr. in vna Cremonensi pensionis coram bon. mem. Lauretano. Hæc decisio non loquitur de Episcopo, sed de alio, qui prætenderet, non esse factam publicationem, & in dubio præsumitur pro Episcopo contra impetrantem, quam decisionem reperies inter recollectas per Farinac. in nouiter nouiss. & est decis. 671.

SVMMARIVM.

1 *Cap. ad Apostolicam de regularib. dispositio abrogata est.*
2 *Dispositio Conc. Trid. circa hunc articulum.*
3 *Dispositio sac. Conc. Trid. non comprehendit Societatem Iesu.*
4 *Conc. Trid. non comprehendit Fratres tertij Ordinis.*
5 *Fratres tertij ordinis non dicuntur propriè religiosi, & quare.*
6 *Equites S. Stephani non comprehẽduntur sub dispositione d. Conc.*

Di-

Digitized by Google

Dispositionem text. in c. ad Apostolicam de regular. esse correctam per Conc. Trid. clarissimè ostenditur.

RESOLVT. DCXVII.

1 ABrogata est constitutio illa cap. ad Apostolicam de regularibus, admittens professionem volentis eam emittere intra annum probationis, porro Concilium non indixit pœnam aliquam contra Prælatum admittentem aliquem ad professionem ante ipsum annum: sed solummodo professionem illam nullam esse statuit, & propterea frustra hodie dubitatur, quæ pœna sit illa, de qua in d. c. ad Apostolicam, quam ibi glos. & Butrius in fine arbitrariam esse dixerunt.

2 Patet hoc ex verbis Conc. Trident. sess. 25. de regul. c. 15. ibi, *Nec qui minore tempore, quàm per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem ante facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius regulæ, vel religionis, vel ordinis obseruationem, aut alios quosquaque effectus.*

3 Quod quidem caput Sac. Conc. non comprehendit Societatem Iesu, quam voluit posse viuere, & seruire Deo, & eius Ecclesiæ iuxta eius institutum, & regulam, quam recenset, & declarat Ludouicus Molina Iesuita in tract. de iustitia, disput. 139. colun. 1. & 2. Neque comprehendit Fratres tertij ordinis, vt in specie Conc. ipsum Trident. sic declarat Rota Romana in

4 decis. 591. num. 7. in 1. part. diuers. in nouissime editis. Non enim (inquit Rota) dicuntur proprie religiosi, cum vxorem ducant, & alia vota non emittant, sicut ex sacris Theologis tradunt D. Thomas in 2. 2. quæst. 86. art. 4. in fine, Clauas. in summa in verbo religiosus, nu. 5. & Prier. in summa in verbo etiam religiosus. Sic & iuris Pontificij interpretes Imola, Zabarella, & Vitalinus in clem. 1. de relig. domib. & in clement. ex eo de sentent. excom. Bald. in cons. 272. lib. 1. Ang. in cons. 218. Gemin. in cons. 41. col. 2. Calder. in cons. 7. in tit. de iud. & cons. 4. de regular. Rom. in cons. 267. num. 4. Paris. in cons. 40. num.

6 14. lib. 3. Neque pariter continet Equites Sancti Stephani, vt in specie ex pluribus decidit Rota ind. decis. 591. & accedit Afflict. in cap. 1. §. qui dericus, num. 9. si de feu. sit controu. inter dom. & aga.

SVMMARIVM.

1 *Quænam sit differentia inter Parochialem, Ecclesiam, & Curatam.*

2 *Cura tribus modis contingere potest.*

3 *A de ficium non habet faciem Ecclesiæ, sed Oratorij.*

4 *Illud beneficium dicitur curatum, quod fuerit erectum, vt curatum.*

Beneficium Curatum quando dicatur, vt in simplex conuerti non possit per Episcopum, ex vi Conc. Tridentin.

RESOLVT. DCXVIII.

COncilium Trident. sess. 25. cap. 16. de reformat. statuit, vt ecclesiastica beneficia sæcularia quocunque nomine appellentur, quæ curâ animarum ex primeua eorum institutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in simplex beneficium non conuertantur. Quare fuit mihi quæsitum à quodam Episcopo, qui optabat quoddam beneficium, quod prætendebatur esse Curatum in simplex conuertere, quando dicatur beneficium curatum quoad hunc effectum. Cui respondi primo, quod quando ecclesia à primæua sua institutione fuit erecta curata, ex varietate facti non potest immutari: & si sit immutata debet reduci ad suam primæuam institutionem, Card. in clem. 1. q. 21. vers. ego autem tenui, de officio Vicar. quem allegat Mandos. in reg. de idiomate. q. 11. nu. 3.

1 Dico secundo, quod Parochialis Ecclesia differt à curata, & ideo non tenet consequentia, est curata, ergo Parochialis, vt benè declarat Hoieda de benef. incompatibili, cap. 13. num. 2. quem sequitur Maresc. lib. 2. var. resolut. c. 95. sub n. 7. quia potest esse beneficium curatum absque eo, quod sit Ecclesia parochialis exemplificando, vt per Gonzalez ad regul. de alternatiua glos. 6. num. 92.

2 Dico tandem, quod cura tripliciter contingere potest, Primo habitu tantum, & fit quando à prima institutione beneficium sit erectum, vt curatum, sed actu non fuit cura exercitata, vel etiá si quandoque cura fuisset exercitata, sed aliquo euentu desierit esse, actu etiam dicitur sine habitu, quando à principio cura non fuerit annexa, sed aliqua causa cura fuerit in exercitio: habitu, & actu, quando à sua institutione cura fuit adiecta, & obseruata, sicut notant Canonistæ in c. de multa de præbend. Sed casus iste versatur circa curam habitu tantum, etiam si in prædicta institutione appareret de cura, cum in exercitio nunquam fuerit, neque Rectores fuerint aliquo tempore residentes. Immo residere non potuissent, cum nulla in loco adsit habitatio pro Rectore: sed neque pro colonis: & ædificium non

3 habet faciem Ecclesiæ, sed Oratorij. Super quo casu Card. in cons. 48. ad fin. dicit; quod beneficium illud dicitur curatum, quod fuerit erectum

4 vt curatum, & cum potestate fori pœnitentialis: licet actu non exerceatur, & aliud tenuit Federic. de Sen. in cons. 135. ad fin. quod scilicet beneficium, quod olim fuerat Curatum, si hodie non

Digitized by Google

non sit, quia actu cura non exercetur, non dicitur Curatum, quoad pœnas in d.cap. de multa, & extrauag. execrabilis §. qui verò, de præben. contentas Pract. Cancell. tit. notab. super vacan. non reseru. vers. Curata Ecclesia cum sequenti, fol. mihi 108. & quod rector parochialis destitutæ seu habitu, & non actu non videatur habere beneficium curatum, sed tantum simplex est gl. communiter recepta in cap. licet canon. ver. Parochialis de elect. in 6. & Abbas pariter communiter receptus in prælleg. cap. de multa idque in praxi vbique seruari affirmat Nauar. in cons. 3. num. 2. de maior. & obed. quas opiniones Staphil. de grat. expect. §. sciri, num. 22. conciliat. vt opinio Cardinalis habeat locum, vt scilicet in impetratione beneficij sit facienda mentio Curæ, quamuis non exerceatur, & dictum Federic. procedat, vt beneficium, quod in actu non exercetur, vt Curatum, non sit incompatibile cum alio requirente residentiam, & sequitur approbando dictum, nu. 42. 43. & 44. sed an beneficium dicatur curatum, quando non habet curam perpetuam, sed ad certum tempus, veluti, si esset præpositura, cuius præpositus sede vacante gerit vicem Episcopi in temporalibus, & spiritualibus, in quo pars negatiua tenenda est ex Doctoribus allegatis per Gonzalez in cit. glos. 6. num. 93.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio text. in l. emptor C. locati, procedit tam in laico, quam in clerico.*

Text. in l. emptor, C. locati, an locum habeat in clerico conductore.

RESOLVT. DCXIX.

1 REspondi in facti contingentia huius text. dispositionem, qua cauetur Dominum, seu singularem successorem non teneri stare colono, procedere tam in laico, quam in clerico affictatoribus, motus tum ex generalitate d. l. quem quidem argumentandi modum validum esse in iure ostendit Riminald. iun. in cons. 90. num. 6. & sequent. volum. 1. quem refert, & sequitur Bursat. cons. 16. num. 4. volum. 1. tum denique, vt seruetur æqualitas inter vtrunque genus personarum ex notatis per de Franch. in dec. 185.

SVMMARIVM.

1 *Absolutio cum reincidentia quando concedatur.*

Excommunicato an possit concedi absolutio cum reincidentia vsquequo Romam perueniat, pro absolutione obtinenda.

RESOLVT. DCXX.

CVm à Curia Archiepiscop. fuisset quidam declaratus excommunicatus ob violentam manus iniectionem in clericum, propter quam ei esset necessarium Romam adire pro obtinenda absolutione, iuxta terminos cap. si quis suadente diabolo 17. q. 4. ipso instante, ex quo erat impeditus, & humiliter petente, fuit ei impartita absolutio, cum reincidentia, vt eousque intelligatur absolutus donec Romam perueniat, & hoc per text. & quod ibi notatur in cap. eos de sent. excom. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Nomen matricis pluribus ecclesijs competere potest.*
2 *Quæ sint iura matricitatis.*
3 *Canonici collegiatæ præcedunt Rectorem maioris matricis, dum singulariter incedunt.*
4 *Rector maioris matricis in actibus publicis ad modum Capituli cum Clero incedens, præcedit Canonicos particularis Ecclesiæ Collegiatæ.*
5 *Iura matricitatis digniora iuribus Collegiatæ.*
6 *Ecclesia maior matrix vice cathedralis subrogatur, vbi deest Sedes Episcopi.*
7 *Collegiata præcedit Parochialem simplicem, & plebanum.*
8 *Plebanus caput Ecclesiæ extra ciuitatē erectæ.*
9 *In legalibus vox vnius parum æstimatur.*

An Rector, seu Beneficiatus Ecclesiæ maioris matricis loci, præcedat Canonicos Ecclesiæ Parochialis nouiter in collegiatam erectæ.

RESOLVT. DCXXI.

NOn multum temporis præterijt, ex quo proposita coram me fuit præsens dubitatio de præcedentia inter Rectorem, seu Beneficiatum maioris matricis Ecclesiæ loci & Canonicos Capituli, seu Collegij nouiter erecti in Ecclesia Parochiali particulari eiusdem loci ad quā resoluendam mihi hæc tanquam necessaria vidē tur breuiter præponi debere.

1 Primo circa titulum. Hoc nomen (matrix) cum sit æquiuocum, pluribus ecclesijs competere potest, vt omnibus in iure peritis clarum est: competit primo Ecclesiæ Cathedrali magis prō priè, prout habetur in cap. venerabili, de verb. signif.

Digitized by Google

signif. Secundo propriè competit Ecclesiæ maiori matrici loci, quæ vice Cathedralis, vbi deest sedes Episcopi, subrogatur, vt per Sayr. de cens. eccles. libro 3. c. 33. nu. 46. Lap. alleg. 15. incipien. Idem est dicere. Tertio simplici Parochiali, & hoc impropriè, & largissimè sumptum, respectu regenerationis à fonte baptismali, vt communiter censetur. In titulo dubitationis vsurpamus nomen (matrix) prout in secunda acceptione vsurpatur. s. pro illa Ecclesia maiori loci, quæ vicem Cathedralis gerit, vt infra clarius.

Secundo nota ad erectionem Collegiatæ duo præcipuè requiri, Auctoritatem erigentis, & Præbendas seu portiones fructuum Canonicorum, de iure enim Canonicus sine præbenda, non potest dici Canonicus.

Ad constitutionem verò Ecclesiæ maioris matricis loci, de qua nos loquimur, sequentia, vel ipsorum principaliora requiruntur, quæ à Canonistis iura matricitatis, seu tanquam Cathedralia solent appellari, quorum aliqua recenset Illustriss. Seraphinus in vna burgen. præeminentiarum 22. Maij 1570. dec. 105. volum. 1. Iura hæc
2 sunt, delatio duarum Crucium, vbi consuetudo vigerit, vel vnius cum præcedentia supra alias, Publicatio Bullæ Cruciatæ, vbi fuerit concessio ipsius aliarum Indulgentiarum, Iubilei, & similium, Edictorum Ordinarij loci, Administratio munerum Rectoris sine alterius licentia, licet hoc mihi videatur commune etiam omnibus Rectoribus Ecclesiarum Parochialium nulli annexarum, & gangiarum. Orationes in Ecclesia vniuersaliter solitæ fieri, vt sunt, meo iudicio, primæ Rogationum, & diei S. Marci, & festiuitatis sanctissimi Sacramenti, licet in istis seruanda consuetudo. Prima visitatio, & possessio Episcopi, Prima pulsatio campanarum, Præcedentia Rectoris supra totum Clerum, Prima vox ipsius in synodalibus, Vniuersalis lætitia ortus, & funeralia mortis Regum, Prælatorum, & magnorum Principum, hæc omnia, vel ipsorum principaliora constituunt matricitatem maioris Ecclesiæ, vt intuenti planum est.

His præhabitis, dubitationi duplici conclusione satisfaciam.

3 Prima conclusio. Si loquimur de præcedentia singulari. s. dum singulariter, & priuatè incedunt Rector maioris, & aliquis Canonicus particularis Collegiatæ, tunc necessario præcedere debet Canonicus. Ratio, quia habet singularem personam digniorem in illo actu particulari, in quo Rector maioris non representat suam Ecclesiam, sed tantum suam singularem personam. Hæc conclusio euidenter colligitur ex Nauar. cõsil. 4. de maioritat. & obedient. ex Say. dec. 4. eod. titul.

4 Secunda conclusio si loquimur de præcedentia personali non singulariter, & priuatè, sed in actibus publicis, vt quando Rector maioris matricis ad modum Capituli cum toto Clero incedit representans suam sponsam Ecclesiam, vt in processionibus publicis vniuersalibus loci, & alijs actibus dignis, tunc ipse Rector maioris est præferendus Capitulo, seu Collegio in particulari parochiali Ecclesia nouiter erecto. Colligitur ex pluribus infra dicendis.

5 Primo, quia iura matricitatis maioris digniora sunt iuribus Collegiatæ, ergo Rector maioris, cui ipsa competunt, præferendus est Collegio, cui desunt ipsa iura digniora, quod iura matricitatis sint digniora, collige ex aurea decisione 105. Illustriss. Seraphini in vna burgen. Præeminent. anno 1570. supra allegata, vbi habetur, conclusum fuisse in hac materia pro Collegiata, quia potiora iura matricitatis habebat, quam alia Ecclesia, & sic perspecta fuerunt ipsa iura matricitatis tanquam digniora, & non iura collegiatæ.

Secundo est alia Rot. Rom. in proprijs terminis dec. 1243. lib. 3 part. 3. diuers. vbi expressè decretum fuit, ea quæ à Capitulo maiore. s. ab Ecclesia maiore matrice loci, eiusque Rectore, tanquam iura cathedralia habentur ex longa consuetudine, non tolli per vnam ex inferioribus ecclesijs in collegiatam erectam. Rector enim maioris matricis, dum in processionibus, seu alijs actibus dignis representans suam Ecclesiam, incedit quasi caput vniuersi Cleri loci, constituit Capitulum, cuius membra sunt Presbyteri, & clerici loci, & ipse caput, & consequẽter per dec. Rom. allegatam, iura, quæ habet ex longa consuetudine, vt sunt maximè præcedentia, & prælatio in omnibus actibus publicis, non tolluntur ex erectione parochialis particularis in collegiatam. Quod ista iura dicantur tanquam cathedralia,
6 absurdum est negare, cum ipsa maior matrix sit subrogata tanquam Cathedralis, seu vice Cathedralis, vbi non adest, vt per Sayr. vbi supra, & consequenter eius Rector personam Episcopi, & Summi Pastoris in talibus representat, cui debetur dignior prælatio.

Tertio, quia dum Pontifex, seu Episcopus erigit Parochialem particularem in Collegiatam (quod rarius euenit, semper enim maior matrix loci ad digniora erigitur) maximè erigit pro diuinis laudibus à Canonicis in sua particulari Ecclesia, tanquam in sua domo persoluẽdis digniori modo, quam ante erectionem, & non intendit præiudicare iuribus, & dignitatibus maioris, quæ vicem Cathedralis gerit in illo loco, nam illesa remanere debent alias semper esset variata mutatio iurium cathedralium in Ecclesia Dei, secundum diuersas erectiones diuersarum Ecclesiarum ad varias dignitates erigi possibilium, & sic nullus daretur status, qui maximè ad perfectionem pertinet, quod valde incongruum.

Adde, quod licet Ecclesia particularis erigatur in Collegiatam, tamen semper remanet particularis, vt erat ante erectionem, & ideo eius digni-

Digitized by Google

gnitas non extenditur nisi inter proprios limites suę Ecclesiæ, & non per totum locum, seu ciuitatem, quis enim posset dicere absurdum, & inconueniens non esse, personā aliquam digniorem Collegij Ecclesiæ Parochialis particularis, vt est Primicerius, seu alius, iurisdictionem, & potestatem habere supra totum Clerum, cum ad hoc sua dignitas non extendatur, cum ergo sua iurisdictio, & potestas sit tantum in Ecclesia propria, nullo pacto præiudicat iuribus maioris matricis loci, eiusque Rectoris, cuius iurisdictio, & potestas extenditur per totum locum, & supra totum Clerum, cum sit caput Primæ, & dignioris Ecclesiæ.

Quarto concludendum puto, vt supra, ex iurisdictione, quam habet ipsa maior supra alias Ecclesias, præcipuè cum sit norma ceremoniandi, & officiandi alijs Ecclesijs, præsertim tempore interdicti, vt in clement. & varijs bullis Apostolicis, quæ iurisdictio arguit maiorem dignitatē.

Vltimo (& hęc ratio in subiecta materia, in qua Doctores in puncto non inueniuntur, multum valet) in Concil. Trident. expresse supra Parochialem tantum attendas præcedentiam Collegiatæ, ex ipso ordine litteræ, & non supra maiorem, vt in cap. statuit 25. sess. & in c. in pluribus 24. sess. sub decret. de reformat. & in cap. 3. incip. Episcopi 22. sess. sub decr. de reformat. quibus locis expresse Collegiata præponitur Parochiali tantum.

Nec dicas, immediatè post Cathedralem, sequitur Collegiata, ergo dignior matrice, quia sub vocabulo Cathedralis comprehenditur illa Ecclesia, quæ ipsius vices gerit, & hæc est maior matrix loci.

7 Collige ex his collegiatam præcedere Parochialem simplicem, vt decidit Hieron. de Lauren. dec. Auenionen. 12. & per Seraph. Illustriss. in dec. 22. & in collect. meis num. 1069. part. 4. Gratian. tom. 3. disceptat. forens. cap. 458. nu. 8 8. & seq. & vltra præcedere plebanum, seu ruralem Archipresbyterum, qui est caput Ecclesiæ in locis, seu territorijs extra ciuitatem erectis, Abb. cons. 58. nu. 2. vers. tertius, lib. 2.

Tandem aduertas, non recedendum à mea secunda conclusione, per illa verba in dec. 1445. Illustriss. Seraph. vbi dici videtur, Collegiatam consequi maiorem dignitatem supra maiorem, quia vel ibi non loquitur de præcedentia, de qua loquor in conclusione, sed de personali singulari, vel extra locum, & ciuitatem: nam si esset sermo in terminis nostris, manifesta esset contradictio in suis decisionibus, præcipuè cum dec. 105. quam in prima ratione allegaui, vbi ipse præponit iura matricitatis iuribus Collegiatæ, & concludit pro collegiata, quia potiora iura matricitatis habebat, & sic ratio formalis prælationis collegiatæ fuit ob vires iurium matricitatis, & non alia ratione. Vel si loquitur in proprijs terminis de præcedentia, de qua nos loquimur, quia solus 9 loquitur, & in legalibus vox vnius parum æstimatur, non est attendenda sua sententia, & Doctores ab eo citati, vt Aym. probant consequentiam tantum, non autem in puncto loquuntur, sed ipse solus supponit maiorem dignitatem Collegiatæ supra maiorem, quod nos negamus, vt ex adductis est videre.

Ad illa verba (si vna Ecclesia erigatur in Epatū, debetur ei locus Epalis) dico reducēdo ad nostrū casū, quod de congruo, & cōuenienti, sēper, si in aliquo loco erigeretur Episcopatus, deberet aggregari ipsa Episcopalis dignitas Ecclesiæ maiori matrici tanquam capiti omnium Ecclesiarum illius loci, & non inferiori, ita consuetudo, & vsus seruauit, vt expertis in Romana Curia clarum est: si autem (quod rarissimè) inferior erigatur ad aliquam dignitatem sēper intelligitur absq; læsione iurium matricis maioris. Ita in hac materia præcedentiæ dicendū puto de quo, scilicet, quando erectio in ecclesiam collegiatam præiudicet iuribus, & præheminentijs prius competentibus ecclesiæ matrici, & quid si in bulla erectionis adsit clausula sine alterius præiudicio & de effectu ex illa resultante tradit nouissime Gratian. lib. 3. forens. disceptat. c. 578.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio alienandi bona ecclesiæ, inconsulto Romano Pontifice, extenditur quoque ad mobilia pretiosa.*

2 *Contrarium deciditur, quia ex hac alienatione nullum in extraneam personam transfertur dominium, cum remanant ipsa apud ecclesiam.*

Mobilia pretiosa an possint alienari absque assensu Apostolico, quando illorum pretium conuertitur in fabricam eiusdem ecclesiæ.

RESOLVT. DCXXII.

INter Canonicos cuiusdam ecclesiæ Metropolitanę dubitabatur an potuissent de iure lampadas argenteas, cæteraque mobilia pretiosa, quæ superflua erant pro ornatu dictæ Ecclesiæ alienare, vt illorum pretium conuerteretur in necessariam fabricam, cui quæsito dubium mihi faciebat regula generalis desumpta ex extrauag. ambitiosæ, de rebus Ecclesiæ non alienandis, quæ est, vt prohibitio alienandi bona Ecclesiæ 1 inconsulto Romano Pontifice, extendatur quoque ad mobilia pretiosa, vt per Rodoan. in suo tractat. de reb. eccles. non alienand. q. 13. num. 8. Vgol. de potestate Episcopi cap. 14. §. 4. Quaranta verbo alienatio num. 24. cum illa æquiparentur immobilibus per dictam extrauagantem, & probatur quoque in l. sancimus, C. de sacrosant.

Digitized by Google

sant. eccles. & in l. lex quæ tutores C. de administratione tutorum, & per Panormitanum in c. nulli de rebus Eccles. non alienandis.

2 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, motus, quod ex hac alienatione nullum dominium in extraneam personam transferatur, cum remaneant apud eandem Ecclesiam, & per dictam extrauag. illa tantum alienatio prohibetur, per quam quæuis species dominij transfertur, iuxta terminos l. fin. C. de reb. alienis non alienan. & in l. alienatum ff. de verb. signific. & secundum Quarant. cit. loco nu. 15. ampliatur procedere in omni contractu, per quem transfertur dominium directum, vel vtile etiam in permutatione, cap. nulli, de rebus eccl. alien. cap. 2. vbi Abb. de re permut. c. sine exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. num. 66. tenet procedere etiã quando ecclesiæ inuicem permutant, Rodoan. q. 2. c. 20. & q. 12. num. 28. permutatio enim alienatio est, Ias. in l. fin. nu. 101. C. de iure emphyt. Rodoan. q. 2. cap. 4. Ita vidi practicari, & expediri Breuia Apostolica et inter ecclesias permutãtes, si in euidentem vtilitatem vtriusque partis esserint, quamuis ante hanc extrauag. sufficiebat consensus Episcopi in ecclesij sibi subiectis, c. 1. & c. vt super §. fin. de rebus eccl. alien. iste est unus de casibus à iure permissus, nempe permutatio requirens solemnitates, etiam si fiat permutatio cum Principe, secundum Inn. & Abb. in c. 1. de rer. permut.

Tandem supradictis addebatur tex. in l. sancimus, C. de sacrosanct. eccl. vbi facilis est alienatio, quãdo ecclesia haberet mobilia superflua in casibus, ibi expressis, & ita saluo iudicio rectius sentientis

SVMMARIVM.

1 *Quindennium quando sit soluendum directo domino.*

2 *Emphyteusis non potest transferri in ecclesiam vniuersitatem, vel manus mortuas, licet non proueniat ex culpa ipsorum, sed quia deterior efficeretur conditio Domini.*

3 *Tunc debet solui quindennium, quando emphyteusis peruenit in manus mortuas.*

Quindennium quando debeatur domino directo.

RESOLVT. DCXXIII.

CVm fuisset per Sac. Cons. quidam condemnatus ad vendendum domum, quam in emphyteusim tenebat pro ampliatione cuiusdam ecclesiæ, cumq; comparuisset procurator mensæ cuiusdam ecclesiæ Archiepiscopalis dominæ dictæ, instando, ac petendo sibi deberi quindennium
1 ob dictã alienationẽ, quare fuit dubitatũ, quid iuris. Pro cuius articuli dilucidatione supponebam pro absoluto conclusionem illam. s. emphyteusim prohibitam esse transire ad ecclesiam, secundum Speculatorem in tit. de locato, §. nunc, & aliqua, num. 143. Ias. in l. fin. nu. 91. C. de iure emphyt. & in cons. 25. num 6. vol. ..... post Alex. cons. 9 nu. 5. lib. 3. & cons. 76. nu. 5. lib. 7. & Bald. cons. 80. nu. 4. & seq. & latè de Ponte de potest. Proreg. tit. de assensib. §. 8. nu. 8. Ratio enim secundum præcitatos, est duplex. Prima, quia non esset spes, quod res possit redire ad dominum per mortem, cum ecclesiæ non moriantur, cap. si gratiose, de rescript. in 6. Secunda, quia dominus directus multum grauaretur, & fraudaretur iure suo, nam cum ecclesia non possit alienare, & licet possit, non tamen de facili, vt potest priuatus, quia requiritur, quod subsit causa, & quod interuenerint solennitates, &c. Vnde non sic facile dominus reciperet laudemium, sicut quãdo emphyteusis transfertur in priuatum, & secũdum Balb. in dec. 60. hæc conclusio ampliatur procedere etiam quando emphyteusis transfertur in collegium, corpus, siue vniuersitatem, quia dicitur transire ad manus mortuas, & propterea dominus directus dicitur defraudatus, quia res de facili non incidit in commissum, & consequenter cessat spes caducitatis, & proptorea fuit decisum in Sac. Cons. Neapolit. teste de Franch. in dec. 659. quod si venditio rei emphyteoticæ fuerit facta ciuitati, tenetur ciuitas propter laudemia, & alia iura directo domino competentia, ponere illam extra manus ipsius ciuitatis, & dicit Ias. loco cit. quod ecclesia teneatur vendere intra annum, allegat text. in capit. longinquitate 12. q. 2. licet supradicti concludant vendere legatum rei feudalis, vel emphyteusis in fauorem communitatis, vel ecclesiæ quantum ad hoc vt recipiant rei æstimationem, vt refert, & sequitur in materia feudali Ioannes Rayn. in repet. c. Imper. in §. habito igitur, num. 36. ibi pone quod, & in feudo, refert illum etiam Curtius in 4. part. tract. feud. nu. 126. vers. quinto videtur limitanda, & idem Iacob. in eod. tract. de feud. in verb. & cum pacto, quod de ipso feudo, vers. iuxta prædicta quæro.

2 Quamuis, quod emphyteusis non possit transferri in ecclesiam, vniuersitatẽ, vel manus mortuas, non proueniat ex culpa ipsorum, sed quia deterior efficeretur conditio domini, vt tenet Card. in c. potuit, & ibi Imola 17. col. de locat. Bald. cons. 17. & in c. 1. in 4. col. de alien. feudi. Ex quibus omnibus respondi propterea debere
3 solui quindennium, quando emphyteusis perueniat ad manus mortuas, & quando emphyteusis priuata transiens ad ecclesiam sortiatur naturam rei Ecclesiasticę declarat Maresc. lib. 1. variar. resol. c. 77.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Resolutio Conc. Trid. super proposito articulo.*
2 *Si ignoretur vbinam sit clericus absens, citandus est per edictum, & expectandus erit infra sex menses, si verò sciatur vbi sit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum.*

Quomodo procedendum sit contra Canonicum obtinentem canonicatum simplicem carentem præbenda, si non resideat.

RESOLVTIO DCXXIV.

1 HViusmodi difficultas videtur posse resolui ex decreto Concilij Trid. sess. 24. de refor. c. 12. vers. præterea, quod si obtinentes Canonicatus contingat abesse vltra tres menses, annō quolibet primo anno vnusquisque priuetur dimidia parte fructuum, & si iterum vsus fuerit eadem negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus est, crescente verò cōtumacia cōtra eos procedatur iuxta sacrorum canonum dispositionem, quam doctrinam refert, & declarat Piaseg. par. 2. c. 3. nu. 11. in prax. Epis.

Sed alia ex parte dicendum est, in Canonico simplici non procedere dictam dispositionem, nam nullos percipit fructus, prout in casu proposito præsupponitur, & sic eluſoria esset dispositio sac. Conc. si procedendum esset contra dictum Canonicum, iuxta prædictam formam, & quamuis, quando Canonia non habet præbendam, distributiones sucredant loco fructuum, tamen cū dictæ distributiones amittantur ob non residentiam, iuxta c. 1. de cler. non resident. in 6. nulla opus est sententia priuationis ipsarum, quibus ipso facto non residens priuatus existit.

2 Quare seruanda erit dispositio c. ex tuæ, de cler. non resid. s. quod si ignoretur vbi nam sit clericus absens, citandus est per edictum, & expectandus erit per sex menses: si verò sciatur vbi sit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum, & ante priuationem debet excommunicari, vel suspendi, prout etiam declarat Abb. d. c. ex tuæ, nam cum hic casus sit omissus à Cōc. Trid. remanet in dispositione iuris communis, vulgatis iuribus.

SVMMARIVM.

1 *Relocatio non potest probari per testes, sed tantum per scripturam.*
2 *Contraria est opinio Cur. Archiep.*
3 *Ornatur tex. in l. Ne cui C. locati*

An reconductio possit probari per testes.

RESOLVTIO DCXXV.

COnductor domus, finito tempore conductionis, opponebat reconductionem contra dominum, qui illum requirebat, vt dictam domū adueniente tempore vacuā relaxaret, instando sibi concedi terminum ad probandum. Dominus verò dicebat, nullatenus esse concedendum terminum super reconductione, quia debet probari tantum per scripturam, fuit dubitatum in Archiep. Curia Neap. quid iuris, & pro parte domini domus allegabatur in terminis Dominus de Franch. dec. 278. vbi refert fuisse resolutum,
1 relocationem non posse probari per testes, sed tantum per scripturam, & hoc ad euitandum fraudes conductorē, qui conuentiones allegare solent per tex. in l. ne cui, C. de loc. & conduct. asserendo idem tenuisse Boer. dec. 107.
2 Sed his non obstantibus, in dicta Archiepisc. Curia fuit decisum contrarium, & fuit datus terminus in causa, & admissa probatio per testes, cum eandem vim habeant testium depositiones, & instrumenta, l. in exercendis, C. de fid. instru. Mynsing. in cent. 4. obser. 23.

Nec obstat tex. in d. l. ne cui, quia non loquitur in casu nostro, sed de pactis specialibus, quæ in locationibus interuenire possunt, vt non possint probari, nisi per scripturam. s. pactum, vt non liceat domum alijs locare donec ipse conductam habere vellet, & tantum dare, quantum alij, vel similia, vt ibi declarat glos. in verb. pacta prout etiam loquitur d. decisio Boer. secus autem in casu nostro, vbi tractatur de reconductione, quæ non reperitur aliquo iure prohibitum quin probari possit per testes, & quæ prohibita non reperiuntur, censentur permissa, vulgatis &c. & ita fuit decisum in dicta Archiep. Curia in causa Domini Pauli Caiazzę, prout etiam fuit decisum in Sacro Conſ. Neap. de anno 1615. in causa Domini Cęsarei de Mari, fratris Domini Stephani de Mari, mei Concanonici, & Coniudicis, viri quidem omni virtutum genere ornatissimi, cum Domino Camillo Lamberto in banca de Scacciauento contra decisionem dicti Domini de Franch. qui salua pace tanti viri, in hoc errauit, non bene applicando intellectum d. l. ne cui, C. de loc. & cond. Quæ decisio fuit reputata singularis ob nonnullas Scribentium authoritates in contrarium præsertim Mangrellę ad Bart. in l. item quæritur §. qui impleto ff. locati, de Ponte in cōs. 23. vbi dicit reconductionem, non apparente scriptura, fuisse per S. C. reiectam, & eiusdem opinionis fuit Marta in dec. 35. nu. 15. & in dec. 104. nu. 7. Gam. in dec. Lusit. 57. Thesiun. in addit. ad dec. Iuigenitoris 260. Chartar. in dec. 115. Costa de retrotract. f. 36. num. 9.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Laudemium non debetur pro alienatione necessaria.*
2 *Causa voluntaria est omnis illa, quæ habet originem à voluntate principaliter.*

Alienatio pro ampliatione ecclesiæ, an dicatur ex causa necessaria, ita vt pro ea non debeatur laudemium.

RESOLVT. DCXXVI.

1 SVpposita conclusione, quod laudemium non debetur pro alienatione necessaria, vt communiter DD. omnes in l. fin. & præcipuè Iaſ. nu. 47. & 48. C. de iure emphyt. Brunus conſ. 44. Aymon. conſ. 215. & in conſ. pro genero num. 290. Bart. & Alberic. in l. & ideo ff. de condit. furt. per text. in l. Cæſar ff. de public. & in l. nauigia, C. de furt. Tiraq. de retract. lignag. §. 29. gloſ. 2. num. 4. & in §. 1. gloſ. 14. nu. 18. & ſeq. & præcipuè nu. 109. & Anna ſing. 579. & hoc omnes admittunt, Surd. dec. 305. nu. 28. & ſeq. & Molſeſ. ad conſuet. Neap. par. 3. q. 1. nu. 50. cum alijs quos probat Theſ. dec. 139. & Caſtrill. dec. 21. fuit mihi quæſitum an venditio pro ampliandâ eccleſia dicatur ex cauſa neceſſaria, ita vt pro ea non debeatur laudemium, cui reſpondi affirmatiuè ex infra dicendis.

Tum primo, quia iura cogunt hoc facere, ad tex. in l. ſiquis ſepulchrum de relig. & ſumpt. fun. 2 Tum ſecundo, quia cauſa voluntaria eſt omnis, quæ habet originem à voluntate principaliter, cauſa verò neceſſaria eſt omnis illa, quæ non habet originem à voluntate principaliter, ſed ex diſpoſitione legis, ſtatuti, vel conſuetudinis: exempli gratia, ſi ad aliquid, quod ſtatuto præcipitur teneretur quis videlicet, vt certâ bonorum ſuorum partem ſuis conſanguineis relinqueret, vel aliquid ſimile, vt ex doctrina Bart. communiter recepta, in l. in quartam, ff. ad l. Falcidiã, & alijs probat idem Surd. dec. 170. præcipuè nu. 12. nã in hoc parificantur ſtatutũ, cõſuetudo, & lex, vt nu. 111. probat. Vnde cum lex cogat venditorem ad vendendum pro amplianda eccleſia, igitur omnino fatendum eſt, ſupradictam alienationẽ ex ſupradicta cauſa eſſe neceſſariam, ita Burſ. conſil. 64. nu. 29. & ſeq. Vrſil. dec. 191. Surd. dec. 305. num. 28. & ſeq.

Si verò eſſet cauſa, quæ originem haberet à voluntate principaliter, non facit alienationem vudequaque legitimam, & conſequenter eſſet alienatio voluntaria, non autem neceſſaria: exemplũ ponit Molſeſ. loco cit. de eo, qui voluntariè delinquit, quia voluntariè ſe obligat ad pœnam, iuxta tex. in l. Imperatores, ff. de iure fiſci, ibi, Tu te ipſi pœnę ſubdidiſti, tamen alienatio bonorũ, quæ fieret ex cauſa delicti, quamuis fieret authoritate Iudicis, voluntaria diceretur, ita Bald. cõſ. 20. vol. 2. poſt Tiraq. & alios Sard. in deciſ. 254 nu. 28. & ſeq.

Finis tituli praxis varium reſolutionum.

PRAXIS RERVM QVOTIDIANARVM.

RESOLVT. DCXXVII.

ANni quinque à Conc. Trid. ad declamandum conceſſi profeſſis regularibus currunt non obſtante ignorantia profeſſionis nullę aut alio impedimento facti ratio, quia etſi tempus præfinitũ in negligentium odium, non currat quidem ignoranti, & impedito, ſed ſecus eſt, quando non in odium negligentis, ſed in alterius fauorem ſit præfixum, vt hic, vbi nõ in odiũ negligentiæ profeſſi, ſed in communem religionis quietem tempus eſt præfixum: poterit tamen hic impeditus per viam reſtitutionis audiri, Sanchez 2. tom. fol. 135. lib. 7. diſput. 37. nu. 19.

RESOLVT. DCXXVIII.

COgnatio ſpiritualis contrahitur quidem per procuratorem, ſed eam non procurator, ſed mandans, ſeu principalis incurrit, Rota deciſ. 533. in antiq. & in dec. 669. in nouis, Cappell. Tholoſ. in dec. 157. Verall. dec. 147. part. 3. & ita cenſuit Sac. Cong. Conc. vt refert Galet. in verb. cognatio.

RESOLVT. DCXXIX.

EXaminatores Synodales durant, donec alij in Synodo deputati fuerin; verum ſi anno elapſo aliqui ex eis mortui fuerint, officium omnium expirat, vt cenſuit eadem Congr. ſecundũ Galet. in verb. examinatores.

Examinatores eligendorum ad beneficia, approbantes examinatum aliquem quoad ſcientiã tantum, non etiam quoad vitam, & mores non ſatisfaciunt Decreto Concilij, quod expreſsè iubet; quod peracto examine renuntientur Quicũque ab his idonei iudicati fuerint, ætate, moribus, doctrina prudentia, &c. & ita declarauit eadem

Digitized by Google

dem Sacra Congregatio accipi prædicta verba Concilij ſeſſ.24.c. 18. de reform. vt idem Galet. in verb.ſupra citato refert.

RESOLVT. DCXXX.

LIcentia accedendi ad Moniales extenditur etiam ad ſocium religioſi eam obtinentis, Rodriq.tom.3.q.6.art.2. & ſecundum eundem Galettum in verb.licentia, & ratio eſt quia de connexis idem eſt iudicium,c.translato,de conſt.

RESOLVT. DCXXXI.

LIcet regulares non poſſint prædicare abſque licentia Ordinarij,tamen licentia eiuſdem Ordinarij nō requiritur in proprijs eccleſiijs, vt cenſuit eadem Sacra Cong.& per Galet. loc. cit.

RESOLVT. DCXXXII.

LItteræ dimiſſoriæ poſſunt obtineri etiam ab Epiſcopo,in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium,c.cum nullus de temp.ord. & ibi DD.communiter, vt cenſuit etiam Sac. Congreg. & per eundem in verb. litteræ.

RESOLVT. DCXXXIII.

MIſſam ne celebrent exteri Sacerdotes in Eccleſijs Regularium prohibere poteſt Epiſcopus,confert ad hoc text.& ibi notatur in cap. 1.de cler.Pereg.& ſecundum Galetum in verb. Miſſa, ita cenſuit quoque Sac.Congregatio.

RESOLVT. DCXXXIV.

MIſſas nouas celebrantes poſſunt ſe tantum ad Populum vertere in medio Altaris, & ſic oblationes ſponte factas,accipere, non autem Eccleſiam ob eam cauſam circuire, vt cēſuit ead. Sac.Cong.& per eundem Galet.in verbo ſupra citat. de quo videnda eſt Synodus Prouincialis Neap.quæ contrarium ſtatuit.

RESOLVT. DCXXXV.

MOnialium ſuperioriſſæ eligendæ vota poſſunt,oretenus etiā accipi ab Epiſcopo vna cum Vicario,vel alio viro aſſumpto,idem Galet. in verb.monialis,& per eandē Sac. Cong. ſic declarantem c.6.de reg.ſeſſ.25.

RESOLVT. DCXXXVI.

MOnialibꝰ etiā exēptis in certis caſibꝰ dādꝰ eſt pRꝺm loci Cōfeſſariꝰ extraordinarius, idem in verb.ſupra cit.& per eandē Sac. Congr.

RESOLVT. DCXXXVII.

MOniales exemptæ poſſunt toties viſitari ab Epiſcopo quoad obſeruantiam clauſuræ, quoties ei videbitur expedire,vt per eūdem loc. ſupra cit.& per eandem Sac.Congreg.

RESOLVT. DCXXXVIII.

MOniales in Ciuitate ſituatæ,ſed alieno Epiſcopo ſubiectæ,viſitantur ab Epiſcopo diœceſis,ſicut aliæ Moniales regularibus ſubiectæ,vt cēſuit ead.Sac.Cong.Galet.in ſupradicto verbo

RESOLVT. DCXXXIX.

MOnialiū habitū aſſumere volens puella debet eſſe maior duodecim annorum,ſtatuitur in Conc.Trid.ſeſſ.vlt.de reg.c. 17. quæ vero puellę educationis gratia retinentur non vltra vigeſimumquintum annum ætatis ſuæ ibi commorari poſſunt, declarauit ead. Sacr. Cōgreg. vt per eundem Galet.in eodem verbo monialis.

RESOLVT. DCXXXX.

PArochus poteſt dare licentiam approbatis ab Ordinario prędicandi in ſua parochia,vt tenuit etiam in eadē Sac.Cong.vt per eundem Galet. in verb.parochus.

RESOLVT. DCXXXXI.

PArochus non niſi per duos menſes poteſt pro Secretario,& Vicario foraneo deſeruire Epiſcopo,deputato tamen Vicario idoneo,vt tenuit ead.Sac.Cōg.& idem Galet. in verb. ſupra citat.

RESOLVT. DCXXXXII.

PArochialis poterit conferri vni ex inhabilibus,quamuis vnum tantum examinatorum ſuffragium tulerit,ſi melius eccleſię prouideri nō poterit;illum tamen amplius erudiri curabit Epiſcopus,vt cenſuit Sacr.Cong.& idem Galet.loco ſupra cit.

Parochialis non excedens valorem centum ducatorum non poteſt grauari reſeruatione fructū ex Conc.Trid.prædictus autem valor centum ducatorum,intelligitur ſecundū morem cuiuſq; regionis ex ſententia eiusdem Sac.Congregationis, vt refert Galet.in eodem verbo parochus.

RESOLVT. DCXXXXIII.

REſidentiæ diſpenſatio ex cauſa inimicitiarum pertinet ad Epiſcopum, ſed ad annum tantum,& illæ non ſint contractę culpa parochi, & conſtituatur idoneus Vicarius, vt iudicauit ead.Sac.Cong.& per eundem Galet.in verb. Reſidentia.

RESOLVT. DCXLIV.

REſidentiæ diſpenſatio ex cauſa adiuuādi viſitationem conceditur Epiſcopo, ſed ad bimeſtre tantum ſingulis annis,ita tenuit Sac.Cōg. ex cauſa vere inſalubritatis aeris, vel infirmitatis, quæ in loco reſidentię curari non poteſt, diſpenſatio ad quatuor menſes eſt reſtringenda, ead.Sac. Congreg.vt per eundem Gal. in verbo ſupra prox. cit.

RESOLVT. DCXLV.

SEpulturæ officium in eccleſijs Fratrum mendicantium,non eſt faciendum a Canonicis, ſiue à Clero,ſed ab ipſis Fratribus præſtandum erit hoc munus ead.Sac.Cong.ita cenſuit, vt per eundem Galet,in verbo Sepultura.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Laudemium non debetur pro alienatione necessaria.*
2 *Causa voluntaria est omnis illa, quæ habet originem à voluntate principaliter.*

Alienatio pro ampliatione ecclesiæ, an dicatur ex causa necessaria, ita vt pro ea non debeatur laudemium.

RESOLVT. DCXXVI.

1 SVppositâ conclusione, quod laudemium non debetur pro alienatione necessaria, vt communiter DD. omnes in l. fin. & præcipuè Iaſ. nu. 47. & 48. C. de iure emphyt. Brunus conſ. 44. Aymon. conſ. 215. & in conſ. pro genero num. 290. Bartol. & Alberic. in l. & ideo ff. de condit. furt. per text. in l. Cæsar ff. de public. & in l. nauigia, C. de furt. Tiraq. de retract. lignag. §. 29. glos. 1. num. 4. & in §. 1. glos. 14. uu. 18. & seq. & præcipuè nu. 109. & Anna sing. 579. & hoc omnes admittunt, Surd. dec. 305. nu. 28. & seq. & Molfes. ad cõsuet. Neap. par. 3. q. 1. nu. 50. cum alijs quos probat Thes. dec. 139. & Castil. dec. 21. fuit mihi quæsitum an venditio pro amplianda ecclesia dicatur ex causa necessaria, ita vt pro ea non debeatur laudemium, cui respondi affirmatiuè ex infra dicendis.

Tum primo, quia iura cogunt hoc facere, ad text. in l. si quis sepulchrum de relig. & sumpt. funer. latè Gram. dec. 74. cum alijs, quos probat Gasp. Thes. in dec. 64. igitur ex causa necessaria.

2 Tum secundo, quia causa voluntaria est omnis quæ habet originem à voluntate principaliter; causa verò necessaria est omnis illa, quæ non habet originem à voluntate principaliter, sed ex dispositione legis, statuti, vel consuetudinis: exempli gratia, si ad aliquid, quod statuto præcipitur teneretur quis videlicet, vt certâ bonorum suorum partem suis consanguineis relinqueret, vel aliquid simile, vt ex doctrina Bart. communiter recepta, in l. in quartam, ff. ad l. Falcidiã, & alijs probat idem Surd. dec. 170. præcipuè nu. 12. nam in hoc parificantur statutum, consuetudo, & lex, vt nu. 11. probat. Vnde cum lex cogat venditorẽ ad vendendum pro amplianda ecclesia, igitur omnino fatendum est, supradictam alienationẽ ex supradicta causa esse necessariam, ita Burs. cõsil. 64. nu. 29. & seq. Vrsil. dec. 191. Surd. dec. 305. num. 28. & seq.

Si verò esset causa, quæ originem haberet à voluntate principaliter, non facit alienationem vtilem aequaque legitimam, & consequenter esset alienatio voluntaria, non autem necessaria: exemplũ ponit Molfes. loco cit. de eo, qui voluntariè delinquit, quia voluntariè se obligat ad pœnã, iuxta tex. in l. Imperatores, ff. de iure fisci, ibi, Tu te ipsi pœnę subdidisti, tamen alienatio bonorum, quæ fieret ex causa delicti, quamuis fieret authoritate Iudicis, voluntaria diceretur, ita Bald. conſ. 20. vol. 2. post Tiraq. & alios Surd. in dec. 254. numer. 28. & seq.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus consentiente episcopo donari potest.*
2 *Donatio iuris patron. ab episcopo non confirmata est nulla, etiam si à Vicario fuerit confirmata, sed currit præscriptio.*
3 *Iuris patronat. laico donari potest assensu ordinarij interueniente, & solemnitatibus in alienationerei ecclesiæ requisitis.*
4 *Ius patron. consentiente capitulo sede vacante donari potest, & quare.*
5 *Præstatio in iurepat. facta à donatario ante assensum episcopi in donatione præstitum, est nulla.*
6 *Episcopus ad præstandum consensum donationi iuris patro. per Metropolitanum cogi potest.*

An Episcopus cogi possit ad præstandum consensum donationi iuris patronatus.

RESOLVT. DCXXVII.

NOn dubitatur quod iuspatronatus possit donari consentiente Episcopo c. ex insinuatione, vbi glos. Io. Andreas, & Abbas de iurepat. Anchar. in c. illud eod. tit. Bero. conſ. 21. n. 25. vol. 1. Gemin. cõs. 45. hinc est quod donatio iurispatr. ab Episcopo non confirmata non valet, vt tenuit Rota in vna Salamantina beneficij 9. Iunij 1589. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in dec. eiusdem 884. Mohedanus dec. 3. de iurepatron. Achil. de Grassis in dec. 10. eod. tit. Caputaquen. in dec. 183. par. 1. in quò casù non sufficit authoritas Vicarij secundum Calderinum in consil. 1. de officio Vicarij, licet præstet titulum ad præscribendum, Idem Seraphinus cit. dec. 884. nu. 2.

Amplia primo, vt donatio iurispatron. ecclesiastici facta laico nõ valeat nisi interueniant om-
3 nes solemnitates, quæ adhiberi solent in alienandis bonis ecclesiæ, & ex causa euidentis vtilitatis vt fuit dictum in Rota in vna brachar. iurispatr. de Padornello 7. Maij 1599. coram eod. Seraphino, vt patet in dec. eiusdem, 1312.

4 Amplia secundo, vt etiam capitulum sede vacante possit huiusmodi præstare assensum, Calderinus in consil. 3. de iurepatronat. & ratio est, quia dare hanc licentiam est iurisdictionis non ordinis, & capitulum succedit iurisdictionalibus sede vacante c. His quæ, & c. cum olim, de maiorit. & obed. & c. 1. eod. tit. in 6.

Digitized by Google

Amplia tertio, vt præsentatio facta per illum, cui fuit facta donatio iurispatronatus, ante assen
5 sum præstitum per Episcopum, sit nulla Calderinus in consil. 6. de iurepatronatus.

Redeundo tamen ad casum mihi propositum arbitratus sum, quod si Episcopus nollet suum
6 præstare consensum in donatione: in tali casu potest cogi per Metropolitanum per textum expressum in c. nullum de iurepatron. Lambertin. lib. 1. par. 2. q. 1. princip. art. 20. & Tutius alleg. 8.

Non obstat, quod assensus sit mæra gratia secundum Andream in constitutione post litem, & in cap. 1. § quid ergo de inuestitura de re aliena facta, Paris. de reintegratione feudi fol. 73. n. 3. & in Collaterali Consilio fuit decisum non posse cogi ad ipsum præstãdum, secundum, quod refert Io. Vincentius de Anna allegatione 39. p. 1. quia procedit in assensu præstando a Prorege, & sic sumus in diuerso casu.

SVMMARIVM.

1 *Expressio eorum, quæ tacitè insunt, nihil operatur etiam in spiritualibus, & quomodo declaratur nu. 5.*

2 *Specificatio iurispatronatus in venditione vniuersitatis est simoniaca.*

3 *Emens aliquid vniuersale animo emendi iuspatronatus, simoniam committit.*

4 *Id, quod principaliter agitur, est inspiciendum*

Specificatio iurispatronatus in venditione vniuersitatis an sit simonia.

RESOLVT. DCXXVIII.

IN Curia Archiep. Neapolitan. fuit dubium (litigantes prætermittendo) quidam vendiderat domum alicui, in qua erat etiam capella continens iuspatronatus in cuius venditione adiecit verbum, & signanter iuspatronatus: fuit dubitatum, si prefata venditio esset simoniaca, iuxta tradita in c. quanto, de iudic. pro negatiua vrge-
1 bat, quod expressio eorum, quæ tacitè insunt, nihil operatur, etiam in spiritualibus, iuxta doctrinam glos. in cap. significasti, de elect. & in c. ad audientiam 2. de rescript. in c. olim il primo, de restit. spol. in c. relatum, de prebend.

Cæterum hoc non obstante, contrarium iudicauimus, & moti fuimus auctoritate Io. And. in
2 c. 1. de iurepatron. in 6. qui vult, quod si in venditione villæ, vel vniuersitatis bonorum, fiat expressa mentio iurispatron. per huiusmodi expressionem videtur æquè principaliter vendi iuspatronatus, & per consequens erit nulla venditio, & est communis opinio, secundum Lambert. de iurepatron. 2. par. 1. libri, art. 2. nu. 7. Menoch. in consil. 451. vol. 3. de Rub. in consil. 190. vol. 2. reprobata opinione Anan. in c. querelam de elect.
3 immò diximus, quod si quis dum emerit villam, vel alia bona, in quibus erat insitum iuspatronat. principaliter habuisset intentionem ad iuspatr. propter quod emit illa bona; tali casu dubiũ non est, quin committat simoniam, & haberet locum
4 pœna vendentis iuspatron. cum id, quod principaliter agitur, sit inspiciendum, & sit in consideratione, l. si quis nec causam, ff. si certum pet. & ita tenet Palud. in 4. dist. 25. q. 5. art. 3. in fin. Sot. de iust. & iure, lib. 9. q. 7. art. 1. Pet. de Cened. in collect. 140. part. 1. Rosell. in summa, in verb. simonia, in 6. Spin. in spec. testament gl. 4. nu. 116. iu princ. Ceuall. in comm. contra communes, q. 349. lib. 1.

5 Non obstat, quod expressio eorum, quæ tacitè insunt, nihil operatur, quia respondetur, quod quando actus de per se simpliciter est prohibitus tunc etsi tacitè insit, si exprimatur, operatur vitium, propter quod ille, si in eo exprimatur illud, quod de per se est prohibitum, inualidatur, & annullatur, arg. text. vbi DD. in l. nonnunquam, ff. de cond. & demonstr. & ita tenendum, reiecta distinctione, quam in hoc casu constituit Rocch. de iurepatron. verbo ipse, vel is à quo, q. 25. n. 49.

Finis Tituli Praxis Variarum Resolutionum.

PRAXIS RERVM QVOTIDIANARVM.

RESOLVT. DCXXIX.

ANni quinque à Conc. Trid. ad reclamandum concessi professis regularibus currunt non obstãte ignorantia professionis nullę aut alio impedimento facti ratio, quia etsi tempus præfinitũ in negligentium odium, non currat quidem ignoranti, & impedito, sed secus est, quando non in odium negligentis, sed in alterius fauorem sit præfixum, vt hic, vbi non in odiũ negligentiæ professi; sed in communem religionis quietem tempus est præfixum: poterit tamen hic impeditus per viam restitutionis audiri, Sanchez 2. tom. f. 135. lib. 7. disput. 37 nu. 19.

RESOLVT. DCXXX.

COgnatio spiritualis contrahitur quidem per procuratorem, sed eam non procurator,

Digitized by Google

tor, sed mandans, seu principalis incurrit, Rota decis. 533. in antiq. & in dec. 669. in nouis, Cappell. Tholos. in dec. 157. Verall. dec. 147. part. 3. & ita censuit Sac. Cong. Conc. vt refert Galet. in verb. cognatio.

RESOLVT. DCXXXI.

EXaminatores Synodales durant, donec alij in Synodo deputati fuerint; verum si anno elapso aliqui ex eis mortui fuerint, officium omnes expirat, vt censuit eadem Congr. secundū Galet. in verb. examinatores.

Examinatores eligendorum ad beneficia, approbantes examinatum aliquem quoad scientiā tantum, non etiam quoad vitam, & mores non satisfaciunt Decreto Concilij, quod expresse iubet, quod peracto examine renuntientur Quicūque ab his idonei, iudicati fuerint, ætate, moribus, doctrina, prudentia, &c. & ita declarauit eadem Sacra Congregatio accipi prædicta verba Concilij sess. 24. c. 18. de reform. vt idem Galet. in verb. supra citato refert.

RESOLVT. DCXXXII.

LIcentia accedendi ad Moniales extenditur etiam ad socium religiosi eam obtinentis, Rodriq. tom. 3. q. 6. art. 2. & secundum eundem Galetum in verb. licentia, & ratio est quia de connexis idem est iudicium, c. translato de const.

RESOLVT. DCXXXIII.

LIcet regulares non possint prædicare absque licentia Ordinarij, tamen licentia eiusdem Ordinarij nō requiritur in proprijs ecclesiijs, vt censuit eadem Sacra Cong. & per Galet. loc. cit.

RESOLVT. DCXXXIV.

LItteræ dimissoriæ possunt obtineri etiam ab Episcopo, in cuius diœcesi situm est beneficium, c. cum nullus de temp. ord. & ibi DD. communiter, vt censuit etiam Sac. Congreg. & per eundem in verb. litteræ.

RESOLVT. DCXXXV.

MIssam ne celebrent exteri Sacerdotes in Ecclesijs Regularium prohibere potest Episcopus, confert ad hoc text. & ibi notatur in cap. 1. de cler. pereg. & secundum Galetum in verb. Missa, ita censuit quoque Sac. Congregatio.

RESOLVT. DCXXXVI.

MIssas nouas celebrantes possunt se tantum ad Populum vertere in medio Altaris, & sic oblationes sponte factas, accipere, non autem Ecclesiam ob eam causam circuire, vt cēsuit ead. Sac. Cong. & per eundem Galet. in verbo supra citat. de quo videnda est Synodus Prouincialis Neap. quæ contrarium statuit.

RESOLVT. DCXXXVII.

MOnialium superiorissæ eligendæ vota possunt, oretenus etiā accipi ab Episcopo vna cum Vicario, vel alio viro assumpto, idem Galet. in verb. monialis, & per eandē Sac. Cong. sic declarantem c. 6. de reg. sess. 25.

RESOLVT. DCXXXVIII.

MOnialibus etiam exemptis in certis casibus dādus est per Episcopum loci Confessarius extraordinarius, idem in verb. supra cit. & per eandem Sac. Congr.

RESOLVT. DCXXXIX.

MOniales exemptæ possunt toties visitari ab Episcopo quoad obseruantiam clausuræ, quoties ei videbitur expedire, vt per eūdem loc. supra cit. & per eandem Sac. Congreg.

RESOLVT. DCXXXX.

MOniales in Ciuitate situatæ, sed alieno Episcopo subiectæ, visitantur ab Episcopo diœcesis, sicut aliæ Moniales regularibus subiectæ, vt cēsuit ead. Sac. Cong. Galet. in supradicto verbo.

RESOLVT. DCXXXXI.

MOnialiū habitū assumere volens puella debet esse maior duodecim annorum, statuitur in Conc. Trid. sess. vlt. de reg. c. 17. quæ vero puellę educationis gratia retinentur non vltra vigesimum quintum annum ætatis suæ ibi commorari possunt, declarauit ead. Sacr. Cōgreg. vt per eundem Galet. in eodem verbo monialis.

RESOLVT. DCXXXXII.

PArochus potest dare licentiam approbatis ab Ordinario prędicandi in sua parochia, vt tenuit etiam in eadē Sac. Cong. vt per eundem Galet. in verb. parochus.

RESOLVT. DCXXXXIII.

PArochus non nisi per duos menses potest pro Secretario, & Vicario foraneo deseruire Episcopo, deputato tamen Vicario idoneo, vt tenuit ead. Sac. Cōg. & idem Galet. in verb. supra citat.

Digitized by Google

RESOLVT. DCXXXXIV.

PArochialis poterit conferri vni ex inhabilibus, quamuis vnum tantum examinatorum suffragium tulerit, si melius ecclesię prouideri nō poterit; illum tamen amplius erudiri curabit epi scopus, vt censuit Sacr. Cong. & idem Galet. loco supra cit.

Parochialis non excedens valorem centum ducatorum non potest grauari reseruatione fructū ex Conc. Trid. prædictus autem valor centum ducatorum, intelligitur secundū morem cuiusq; regionis ex sententia eiusdem Sac. Congregationis, vt refert Galet. in eodem verbo parochus.

RESOLVT. DCXXXXV.

REsidentiæ dispensatio ex causa inimicitiarum pertinet ad Episcopum, sed ad annum tantum, & illæ non sint contractę culpa parochi, & constituatur idoneus Vicarius, vt iudicauit ead. Sac. Cong. & per eundem Galet. in verb. Residentia.

RESOLVT. DCXLVI.

REsidentiæ dispensatio ex causa adiuuādi visitationem conceditur Episcopo, sed ad bimestre tantum singulis annis, ita tenuit Sac. Cōg. ex causa vere insalubritatis aeris, vel infirmitatis, quæ in loco residentię curari non potest, dispensatio ad quatuor menses est restringenda, ead. Sac. Congreg. vt per eundem Gal. in verbo supra prox. cit.

RESOLVT. DCXLVII.

SEpulturæ officium in ecclesijs Fratrum mendicantium, non est faciendum à Canonicis, siue à Clero, sed ab ipsis Fratribus præstandum erit hoc munus ead. Sac. Cong. ita censuit, vt per eundem Galet. in verbo Sepultura.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

REGESTVM.

§ * §§ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm.

a b c.

Omnes sunt terniones, præter § * Mm qui sunt fol. simplices, & §§ Ll c, qui sunt quaterniones.

Digitized by Google

INDEX RERVM NOTABILIVM,

quæ in hoc Volumine continentur.

A

ABbas distinguit hanc quæstionem, dicens, quòd aut Episcopus habet iurisdictionem spiritualem. & temporalem; aut spiritualem tantum: primo casu tenet affirmatiuè, secundo negatiuè, resol. 473. nu. 1. fol. 299. Contraria opinio, scilicet, quòd possit indistinctè Episcopus habere familiam armatam probatur ex pluribus, ibid. nu. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.

Abbates non misi in Ecclesijs proprijs habent iurisdictionem, resol. 461. nu. 3. fol. 294

Abbatibus literæ dispensationum matrimonialium cõmitti possunt, resol. 221. nu. 2. 132

Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis non est licitum benedicere Campanas, nec vestes ad vsum alterius monasterij, resol. 461. nu. 2. 294

Absens ex causa studij, pro præsente habetur, resol. 386. num. 1. 248

Redditur ratio conclusionis, ibid. nu. 2.

Contrarium declarauit Sac. Congre. Concil. Trident. num. 3.

Adducitur ad corroborationem declarationis decisio Putei, nu. 4. 249

Ampliatur declaratio Concil. etiam in Canonico lectore, nu. 5.

Ampliatur etiam in docentibus in Ecclesijs, num. 6. 249

Absens causa Reipub. censetur adesse, resol. 462. nu. 1. 249

Absens causa Reipub. censetur adesse, resol. 462. nu. 1. 294

Decisio quæstionis, nu. 2. 294

Assignatur ratio decisionis, & adducitur declaratio Concilij, nu. 3. & 4.

Respondetur opinioni contrariæ, ibid. nu. 5.

Absolutio à iuramento quotuplex, resol. 288. num. 1. 180

Absolutio à iuramento quibus in casibus concedatur ibid. nu. 3.

Absolutio à iuramento impartienda est ab Episcopo iurantis, resol. 292. nu. 1. 182

Absolutio iuramenti conceditur. Vide verb. iuramenti absolutio.

Absolutio excommunicationis differri potest ex causis, resol. 412. nu. 1. 264

Absolutio cum reincidentia quando cõcedatur, resol. 620. nu. 1. 400

In Absolutione à iuramento debet fieri mentio de pacto, inito non petendi absolutionem, resol. 290. n. 3. 181

Acceptatio in iurepatronatus est præsentationis pars, resol. 137. nu. 2. 86

Accusanti statuitur terminus ad procedendum in causa, resol. 360. nu. 2. 233

Acquisitio momentanea in consideratione non est habenda, resol. 82. nu. 5. 54

Acta coram iudice seculari non probant coram Ecclesiastico, redduntur duæ rationes, resol. 400. nu. 1. 2. & 3. 257

Acta, facta coram iudice seculari contra clericum quid operentur coram Ecclesiastico, ibid. nu. 6.

Acta iudicij an valeant, si scribantur per ipsum Dominum, vel debeat constituere notarium, resol. 484. nu. 1. 308

Actio iudicatur iuxta naturam rei, ad quam datur, resol. 193. nu. 4. 115

Actio ad exhibendum monitoria, æquipollet, resol. 236. nu. 2. 146

Actionem habens rem habere dicitur, resol. 193. nu. 5. 115

Actor reo libros edere tenetur, resol. 584. nu. 3. 379

Actualis distinctio inter præsentatum, & præsentantem debet esse, resol. 179. nu. 2. 106

Actus factus contra iuramentum, cui ius assistit, tenet: contrafaciens verò periurus, resol. 11. nu. 2. 8

Actus regulariter celebratur expensis eius, cuius gratia conceditur, cum nonnullis similibus, resol. 25. nu. 1. 15

Actus, factus cõtra substantiam formæ commissionis, non valet, nec etiam contra qualitatem, resol. in alia 81. quæ inuenitur signata fol. 59. nu. 3.

Actus, à principio, nullus nullum producit effectum, resol. 219. nu. 2. 131

Actus absolutionis non debet operari vltra intentionem absoluentis, resol. 299. nu. 2. 186

Actus fornicationis est actus successiuus, resol. 402. n. 1. 258

Actus proximus non dicitur, si alter est magis proximus, resol. 520. nu. 5. 332

Adducitur decisio Guid. Pap. per quã deciditur quæstio principalis, resol. 343. nu. 5. 225

Adducitur ad decisionem quæstionis decisio Rotæ ad vnguem, resol. 590. nu. 1. 383

Per adeptionem secundi beneficij quando vacet primum. Vide nu. 1. 2. 3. & 7. vbi plura tempora considerantur, resol. 332. 215. & 216

Administratio, rerum hospitali vni vltra triennium non potest committi, nisi aliter in fundatione cautum fuerit, in alia resol. 82. quæ reperitur fol. 54. num. 1.

Administratio aliorum locorum piorum vltra triennium est permissa, ibid. nu. 2.

Aedificans in re subiecta fideicommisso, melioratione perdit in alia resol. 52. quæ requiritur fol. 37. num. 6.

Aedificium non habet faciem Ecclesiæ, sed oratorij, resol. 618. nu. 3. 399

Aetas, requisita ad obtinendum beneficium ecclesiastic cum, in tali cappellania non requiritur, res. 67. nu. 6. fol. 46. Laicus illam conferre potest, nec eius respectu quis ad recitationem Diuini officij tenetur, nec ad illius titulum poterit aliquis promoueri ibid. nu. 7. 47

Aetas, complexio, & quod peius peccata mortem accelerant, res. 103. nu. 3. 67

Digitized by Google

INDEX.

Aetas per Parochi librum probatur, resol. 218. num. 5. 131
Aetas septem annorum requiritur ad pensioni, resol. 367. nu. 1. 237
Adulterium est capitale delictum, resol. 208. num. 2. 125
Adulterium commissum est legitima separandi matrimonium causa, ref. 210. nu. 2. 126
Aduocati antiquiores præsumuntur melius scribere, quàm iuuenes, ref. 596. nu. 7. 387
Affectus an puniatur, si non sequatur effectus, ref. 520. nu. 2. & nu. 4. & seq. 332
Affrancatio absque alio assẽsu potest effici, quando in assensu adest tale pactum. & quare, ref. 66. nu. 3. & 4. fol. 46.
Aggratiare post sententiam est de reseruatis Principi, ref. 305. nu. 3. 191
Alienans res ecclesiasticas de euictione de proprio tenetur, ac etiam eius hæredes, ref. 17. num. 1. & 2. fol. 12. Non solùm ad rem, sed etiam ad damna, & interesse, ibid. nu. 3.
Alienans absque requisitis in foro interiori, & exteriori tenetur, vt quando accipiens teneatur, remissiuè, resol. 120. nu. 1. 78
Alienatio rei ecclesiasticę ad hoc, vt sit valida, duo sunt necessaria, regul. nu. 1. 1
Alienatio, facta tempore belli, an valeat? ref. 1. nu. 3. fol. 3.
Alienatio, facta pro censu extinguendo, dicitur facta causa vtilitatis, non autem necessitatis, ref. 2. nu. 4. 4
Alienatio facta cum requisitis, in dubio præsumitur vtilis, resol. 13. nu. 1. 9
Alienatio fit ex causa necessitatis, vel vtilitatis, & quando requiratur non solùm vtiliter esse cœptam, sed etiam Ecclesiam fieri locupletiorem, resol. 14. nu. 1. & 2. 16
Alienatio rei ecclesiæ, facta consanguineis, potius in fraudem præsumitur, quàm in eius vtilitatem, resol. 16. nu. 1. 11
Alienatio rei ecclesiæ, facta consanguineis bonæ famæ cum solennitatibus, non præsumitur in fraudem, nec etiam in casu ead. ref. nu. 3. & seq. 11
Alienatio rei ecclesiæ, facta consanguineo, quamuis in fraudem præsumatur, non tamen redditur nulla, resol. 16. nu. 5. 11
Alienatio, facta per procuratorem, fines mandati excedentem, est nulla, ref. 19. nu. 1. 13
Alienatio erit nulla, si assensus non præcesserit, & ita in praxi, ref. 24. nu. 4. 15
Alienatio rei ecclesiæ cum sententia est valida, dato quòd exactis non iustificetur, & quare, ref. 29. nu. 1. & seq. fol. 18. Ac etiam facta fuerint deperdita, vel integra non reperiantur, ibid. uu. 3.
Alienatio est omuino prohibita quando, & legis, & hominis prohibitio adest ref. 42. nu. 1. 26
Alienatio rei ecclesiasticæ, quando dicatur vtilis resol. 46. nu. 2. 28
Alienatio, facta à Cellarario solo ad modicum tempus absque solennitate valet, ref. 48. nu. 3. 29
Alienatio, facta per procuratorem, est nulla, si de mandato non constat, vbi etiam praxis pro iudice, resol. 52. nu. 1. 31
Alienatio rerum ecclesiæ absque assensu, iuramento non confirmatur in alia resol. 55. quæ reperitur, fol. 39. num. 2.
Alienatio cum assensu Apostolico est nulla, si rescripti forma non obseruatur, in alia ref. 58. quæ est, fol. 41. num. 1.
Alienatio est nulla, si in commissione adest clausula, vocato Abbate, & de eius citatione non cõstat, ibid. num. 2.
Alienatio est nulla, si in gratia dicitur bona specificanda esse, & postea non fuit earum specificatio facta, ibid. nu. 5.
Alienatio, facta cum reseruatione assensus nullum ius tribuit ante illius expeditionem, resol. 70. n. 3. 48
Alienatione prohibita non censetur prohibita commoditatis translatio, ref. 61. nu. 5. 36
Alienatione prohibita omnia sunt interdicta, per quæ alienatio sequi potest, ref. 78. nu. 2. 52
Alienationem esse intra summam, tenetur probare, qui ea mittitur in alia ref. 58. quæ est, fol. 41. nu. 7.
In alienationibus, factis cum authoritate Romani Pont. non sunt necessariæ solennitates, & quare, ref. 34. nu. 1. & 2.
Nec etiam si cum ipso contraheretur, ibid. nu. 3.
Iddem si vt priuatus, nu. 4.
Alienationis contractus rei ecclesiæ, initus in eius vtilitatem absque solennitatibus tenet, & quare, ref. 7. nu. 1. & seq. 6
Contraria opinio est magis recepta, & quare, etiam si fiat ex necessitate æris alieni soluendi ibid. nu. 3.
Regulariter & causa, & solennitas in rei Ecclesiæ alienatione copulatiuè requiruntur, resol. 12. nu. 1. 9
Alimenta debentur patrono iurispatron. vergenti ad inopiam cum ampliatione, & limitatione, ref. 153. nu. 1. 93
Aliud est donare, aliud promissio de donando, & differt venditio à promissione de vendendo, resol. 62. nu. 2. 36
Allegans nullitatem tenetur exhibere omnia acta ref. 409. nu. 7. 263
Amicus non potest eligere sepulturam pro amico, ref. 567. nu. 1. 365
Amissio scripturæ authenticæ iurispatronatus secundũ vnam sententiam per testes probari potest, resol. 136. nu. 1. 86
Amor est furor, & de iure canonico vocatur quoque furor, & consequenter quicquid fit eius causa, non debet puniri, resol. 424. nu. 6. & 9.
Amor formæ rationis obliuio est, ibid. nu. 7.
Amor omnibus dominatur, ibid. nu. 10.
Ancharani opinio declaratur, resol. 198. nu. 2. 118
Anima infra quod tempus infunditur in corpore, ref. 609. nu. 1. 393
Anima non infunditur, nisi formato corpore, ibidem num. 2.
Vbi dubitatur, an sit masculus, vel fœmina, præsumitur fœtus animatus, elapsis quadraginta diebus, ibidem num. 3.
Animus præsumitur talis in futurum, qualis fuit in præteritum, resol. 77. nu. 4. 51
Annui redditus Ciuitatis absque solemnitate requisita in rerum immobilium venditione alienari non possunt, resol. 41. nu. 3. 25
Annuus redditus loco rei immobilis habetur, ibidem num. 2.
Antefatum eadem habet priuilegia, quæ dos, resolut. 570. nu. 5. 365
Apostata regularis, vide verb. Regularis Apostata, &c

Appel-

Digitized by Google

Appellans, an appellatus teneatur producere acta? resol. 409. nu. 1. 263
Concluditur contra appellantem, ibid. nu. 2.
Appellans tenetur suis expensis producere acta, ibid. num. 3.
Ampliatur dupliciter, nu. 2. 3. & 4.
Limitatur nu. 5. & 6.
Appellari an possit ad superiorem iudicis auxilium implorantis, resol. 283. nu. 1. 177
Appellatio debet fieri in scriptis, resol. 407. n. 1. 262
Appellatio non suspendit excommunicationem, res. 437. nu. 1. 280
Ampliatur ibid. nu. 2. 3. & 5.
Limitatur nu. 6. & 7.
Appellatione hæredum in dubio præsumitur de suis, non autem extraneis, resp. 187. nu. 1. 111
Appellatione pendente, nihil est innouandum, resol. 280. nu. 2. 175
Appellatione Episcoporum non veniunt iura, & priuilegia Episcopalia, resol. 538. nu. 1. 344
Appellatione donationis non venit illa, quæ fit ex causa remunerationis, resol. 539. nu. 2. 345
Appellationem præcessisse commissionem præsumitur, ac mortem beneficij impetrationem, sic etiam excommunicationem appellationem, resolut. 27. num. 3. 17
Apprehensio actualis ad iuspatron. acquirendum requiritur, resol. 174. nu. 1. 103
Archidiaconus dicitur caput Capituli, resol. 556. num. 1. 357
Archidiaconus habet primam vocem in Choro, & locum in Capitulo, ibid. nu. 2.
Archidiaconus habet maiorem dignitatem quacunq; alia in Ecclesia Cathedrali, ibid. nu. 3.
Archiepiscopi Neapolitani faciunt gratiam de omnibus delictis, resol. 205. nu. 5. 191
Archiepiscopus potest punire regulares, ad publicas processiones non euntes, resol. 308. nu. 1. 194
Limita in regularibus illis, qui in strictiori clausura vigent, ibid. nu. 2.
Limita etiam in regularibus distantibus à Ciuitate vltra dimidium milliare, ibid. nu. 3.
Limita etiam si haberent priuilegium non eundi ad eas processiones, ibid. nu. 4.
Limita quoque in fratribus laicorum, ibid. nu. 5.
Archiepiscopus potest causas ad se per appellationem deuolutas, etiam in Diœcesi suffraganei cognoscere, resol. 411. nu. 1. 264
Argumentum de feudo ad Iuspatron. est validum, resol. 181. nu. 4. 107
Argumentum validum est de feudo ad iuspatr. resol. 187. nu. 2. 118
Arma & insignia an probent iuspatronatus, resol. 125 num. 3. 80
Arma Clericorum debent esse. Vide Clericorũ arma.
Arma possunt affigi ab eo, cuius expensis actus fit, res. 366. nu. 2. 366
Articulus spiritualis incidens coram Iudice laico, remittendus est iudici Ecclesiastico, resol. 295. n. 2. 184
Assensum subsequi ad validitatem rei Ecclesiæ alienationis sufficere secundùm aliquorum opinionem, & quare, resol. 24. nu. 1. & seq. 15
Assensum præcessisse præsumitur stante eodem die expeditione assensus, & alienatione facta, & quare, ibid. 27. num. 1. 17
Assensus patris filio, qui in iudicio esse desiderat, sufficit, quod in aliqua iudicij parte interuenerit, resol. 24. nu. 3. 15
Assensus in alienatione, super quo fundatur, ibid. n. 7.
Assensus Apostolicus præfitus super venditione faciẽda, non extenditur ad alienationem iam factam, resol. 28. nu. 1. 18
Assensus Apostolicus est stricti iuris, ac ad expressa suas tantum extendit vires, ibid. nu. 2.
Assensus à petenti supplicatione, declaratur ibid. n. 3.
Quid est narrandum in petitione, ad hoc, vt assensus ad præterita trahatur, ibid. nu. 4.
Assensus Apostolicus præsumitur expeditus, si clericus tenens registrum supplicationum, fidem feceuit, quod in libro suarum rubricarum expeditionem inuenerit, non obstante, quòd registri liber sit deperditus, & quare, resol. 31. nu. 1. & seq. 19
Assensus reseruatio actum efficit conditionalem, res. 33. nu. 4. 21
Assensus Apostolicus in Terrularum alienatione, rerumque Ecclesiæ modici valoris non requiritur, & quare, resol. 36. nu. 1. & 2. fol. 22. Nec etiam si Prælatus iurauit non alienare, Romano Pontifice inconsulto, ibid. nu. 8.
Assensus Apostolicus in concordia super decimis requiritur, & an hæc concordia liget successores, resol. 38. nu. 1. 23
Assensus Apostolicus an requiratur, quando in exigendo adsit difficultas, ibid. nu. 2.
Assensus Apostolicus in Capellarum concessione, quãdo requiratur, & quid Neapoli seruatur, resol. 39. num. 6. 24
Assensus Commendatarij vim assensus Abbatis non habet, resol. 40. nu. 2. 25
Assensus Apostolicus in alienatione annuorum reddituum Ecclesiæ requiritur pluribus rationibus, resol. 41. nu. 1. 25
Assensus Apostolicus in transactione Ecclesiasticæ rei requiritur, & quare, resol. 43. nu. 1. & 2. 26
Assensus Apostolicus in duobus transactionis casibus non requiritur, ibid. nu. 3.
Assensus Apostolicus in impositione census super Ecclesię rebus requiritur, resol. 46. nu. 1. 28
Assensus Apostolicus non solum in bonis Ecclesiæ stabilibus requiritur, verum etiam in rebus solo cohærentibus resol. 50. nu. 1. 30
Assensus Apostolicus in sylua cædua pro incidendo nemore, & arundineto non requiritur, sic pariter si arbores non fructiferæ inciderentur, & pro eis vtiles ponerentur, resol. 50. nu. 3. & 4. fo. 30. Nec etiam requiritur, si fundus ex tali incisione fructuosior fieret, ibid. nu. 5.
Assensus Capituli in præsenti quęstione est necessarius, & quare, resol. 51. nu. 1. & 2. 30
Assensus Capituli non requiritur, quãdo euidens probatur vtilitas, resol. 51. nu. 3. 30
Assensus Capituli magis solemnitatem, quàm substantiam respicit, ibid. nu. 4.
Assensus Apostolicus, pro emphyteusis concessione expeditus, non suffragatur postea concessioni factæ in censum perpetuum, & quare, resol. 55. nu. 1. 32
Assensus Apostolicus in mobilibus rebus ecclesiasticis non pretiosis minimè requiritur, resol. 58. nu. 3. 34
Assensus dicitur surreptitius, si omittũtur ea, quæ à iure sunt expressa, vt exprimantur, resol. 59. nu. 4. 35
Assensus Apostolicus non est surreptitius, si Episcopus permutans bona, ad suam mensam spectantia, cum

Digitized by Google

bonis mensæ Capitularis, & in impetratione assensus non faciat mentionem, Capitulum bona diuisa habere, resol. 59. nu. 5. 35
Assensus Apostolicus in concessione rei Ecclesiæ precario requiritur, & quare, resol. 61. nu. 1. 36
Assensus Apostolicus non requiritur in periurio, quando per vsum rei nullum dominium transfertur, ibi. num. 4.
Assensus Apostolicus in promissione rei Ecclesiæ alienandæ non requiritur, & quare, resol. 62. num. 1. & 8. 36. & 37
Assensus bonam fidem inducit in alia, resol. 52. quę reperitur fo. 37. nu. 1.
Assensus Apostolicus in rebus modicis non requiritur, nec in his, quæ à Religiosis prohibentur retineri in alia, resol. 53. quæ reperitur fo. 38. nu. 1.
Assensus Apostolicus in alienatione mobilium pretiosorum Regularium, & Mendicantium requiritur, & quare, ibid. nu. 5.
Assensus Apostolicus non requiritur in concessione vsus, siue rei ecclesiasticæ commoditatis ad beneplacitum, in alia resolut. 54. quæ reperitur fol. 38. num. 9.
Assensus Apostolicus in concessione rei Ecclesię ad beneplacitum requiritur, ibid. num. 1.
Assensus Apostolicus non requiritur in dismissione pecuniæ Ecclesiæ, in Banchis existentis, & quare in alia, resol. 56. quæ est fo. 39. nu. 1.
Assensus Apostolicus requiritur in dismissione pecuniæ reseruatæ ad bona immobilia emenda, & quare, in resol. 56. quæ reperitur fo. 39. nu. 5.
Assensus Apostolicus requiritur in dismissione pecuniæ destinatę ad legitimam negotiationem, ibidem num. 6.
Assensus Apostolicus in impositione census in re Ecclesiæ requiritur, & quare, idque procedit tam in reductione census ex causa sterilitatis, quàm in eius diminutione, in alia resol. 57. quæ est fo. 40. num. 1. 3. & 4.
Assensus Apostolicus non requiritur, quando persona obligatur ad soluendum de rei ecclesiæ fructibus, & quare, ibid. nu. 5.
Assensus Apostolicus in alienatione rerum Ecclesiæ, quæ seruando seruari non possunt, non requiritur in alia resol. 59. quæ est fo. 41. nu. 1.
Assensus Apostolicus redditur surreptitius, si in rescripto litis pendentia expressa non fuerit, & quare, resol. 63. nu. 1. 44
Assensus Apostolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiritur, resol. 64. nu. 4. 45
Assensus Apostolicus requiritur in rei Ecclesiæ infeudatione, resol. 65. nu. 1. 45
Assensus Apostolicus non requiritur in renouatione infeudationis, nec etiam in feudo decimarum, ibid. nu. 2.
Assensus Apostolicus in affrancatione Canonis requiritur, & quare, resol. 66. nu. 1. & 2. 46
Assensus Apostolicus in renouatione emphyteusis agnatis facienda, non requiritur, & quare, resol. 68. num. 1. & 2. 47
Assensus, siue Episcopi beneplacitum in alienatione patrimonij, ad cuius titulum aliquis fuerit promotus, non autem Apostolicus requiritur, resolut. 71. num. 5. 49
Assensus Ordinarij in alienatione huiusmodi patrimonij non requiritur, quando clericus tempore alienationis congruè, vnde viuat, habet, & quare, ibid num. 6.
Assensus impetratus non probat rectoris mandatum resol. 74. nu. 2. 5
Assensus Apostolicus in constitutione iurispatronatu de Ecclesia libera requiritur, & quare, resolut. 75 num. 1. 5
Assensus Apostolicus in constitutione Procuratoris a alienandum bona Ecclesiæ requiritur, & quare, re sol. 78. nu. 1. 5
Assensus Apostolicus in repudiatione legati Ecclesi delati non requiritur, resol. 82. nu. 2. 5
Assensus Apostolicus in mandato ad locandum re Ecclesiæ vltra triennium non requiritur, resol. 83 num. 1. 5
Assensus Apostolicus non requiritur in remissione iuris quæsiti Ecclesiæ per alterius contrauentionem, resol. 84. nu. 1. 5
Assensus Apostolicus expeditus cum hac clausula es sub modo, non autem sub conditione, resolut. 85 num. 2. 5
Assensus Apostolicus in alienatione rei quæsitæ Monasterio, per ingressum alicuius requiritur, & quare, resol. 87. nu. 1. 57
Assensus Apostolicus in alienatione oblationum imagini deuotæ factarum non requiritur, & quare, cum declaratione, resol. 88. nu. 6. 56
Assensus Apostolicus in locatione vltra triennium rei Ecclesiæ, solitæ locari, non requiritur, & quando requiratur in hoc casu, resol. 101. nu. 1. & 2. 65
Attendi debet, vt imponatur finis litibus, resol. 254. num. 5. 157
Attestatio, vulgò, le Fedi, si in iudicio producantur, nullam probationem inducit, ad quod adducuntur tres rationes, de quibus, resol. 401. nu. 1. 2. 3. & 4. 257. & 258.
Aethentica, documenta, quæ dicatur, resol. 125. n. 1. 80
Authentica documenta, quid continere debeat cum multis aliis, resol. 126. nu. 1. 81
Authoritas Papæ quid si non esset ritè interposita, res. 14. nu. 5. 21
Authoritas Papę causæ defectū non supplet, ibid. nu. 6.

B

BAptizare aliquando potest laicus. Vide verb. laicus potest aliquando baptizare &c.
Barō debet habere Iudicem, & Capitaneum, per quos habeat iustitiam administrare. resol. 484. num. 2. 308
Benedictio Campanæ solùm ad Episcopum, & non ad alias personas pertinet, resolut. 461. num. 1. 294
Beneficia ecclesiastica nō nisi clericis sunt conferenda resol. 525. nu. 2. 209
Beneficia manualia, & ad nutum amouibilia non dicuntur verè, & propriè beneficia. resol. 334. nu. 2. 218
Beneficia manualia de sui natura sunt amouibilia, res. 336. nu. 2. 220
Beneficia simplicia sunt cōferenda absq; concursu, res. 352. nu. 1. 230
Beneficia curata, vnita Canonicatui, non sunt conferenda per concursum, res. 354. nu. 3. 131
Beneficia ęcclesiastica ad quem finem sint constituta, infertur ex hoc ad tria, de quibus, resol. 388. num. 1. 2. 3. & 4. 249. & 250
Beneficia hæreticorum non vacant ipso iure, nisi per sen-

Digitized by Google

sententiam, & priuationem, secundùm sententiam aliquorum, ref. 426. nu. 2. 276
Ampliaid procedere in Apostata, quia plusquàm Hæreticus est ibid. nu. 3.
Amplia procedere etiam in filijs Hæreticorum ibid. nu. 4.
Amplia quoque procedere in beneficijs, quæ fuerint ad preces Hæreticorum impetrata, ibid. nu. 5.
Beneficia Hæreticorum vacant ipso iure, resol. 426. nu. 6. 276
Beneficia aliqua sunt, quæ requirunt ordinem sacerdotij, Diaconatus, & subdiaconatus resol. 486. nu. 1. 309
Obtinentes huiusmodi beneficia, tenentur infra annũ ordines suscipere requisitos, ibid. nu. 2.
Beneficia ecclesiastica, quo iure sunt instituta, ref. 601. nu. 5. 389
Respondetur contrarijs. ibid. num. 6.
Beneficiatus per simoniam possidens beneficium, se ignorante commissam, ei regula de triennali suffragatur, ref. 102. nu. 4. 121
Beneficiatus tenetur regulariter ad diuini officij recitationem, ref. 326. nu. 2. 210
Beneficiatus debet probare titulum, & possessionem, ref. 327. nu. 2. 211
Beneficiatus arbores non fructiferas incidere non potest, & quare, ref. 50. nu. 2. 30
Beneficiatus alteri beneficiato in eadem ecclesia, vita durante, portionem obuentionum, vel fructuum suorum locare non potest, & quare, resol. 98. num. 3. 64
Beneficiatus, siue Rector antiquo tempore fructus, siue beneficij commoditates pro toto suæ vitæ tempore locare poterat, non autem post extrauag. Ambitiosæ, ref. 99. nu. 1. seq. & 4. 64
Beneficiatus, extirpans oliuetum pro vinea plantanda non incurrit in censuras, ref. 119. nu. 3. 76
Beneficiatus non beneficiato præferri debet; ref. 157. nu. 4. 95
Beneficiorum collatio spectat ad loci Ordinarium, ref. 333. nu. 1. 217
Limita in multis casibus, ibid. nu. 2.
Beneficiorum collatio, seù institutio regulariter spectat ad Episcopum, ref. 343. nu. 1. 225
In Beneficiorum permutatione, Vide verb. in permutatione beneficiorum.
Beneficium per obitum præsentati non vacat, ref. 142. nu. 3. 88
Beneficium in dubio præsumitur liberum, non autem iuspatronatus, ref. 172. nu. 2. 103
Ad Beneficium sacerdotale pro vna vice de consensu Ordinarij, & patroni non sacerdos, præsentari potest, ref. 184. nu. 3. 108
Beneficium, accessus, regressus per matrimonium cõtractum amittuntur, etiam forma Concilij non seruata, ref. 212. nu. 1. & 2.
Beneficium vacat etiam per matrimonium, copula carnali non subsecuta, ibid. nu. 3.
Beneficium cap. Odoardus, est personale, ref. 248. nu. 2. 153
Beneficium c. Odoardus non actio, sed exceptio dicitur, ref. 250. nu. 3. 154
Beneficium, ad cuius titulum quis est ordinatus, resignari non potest, ref. 272. nu. 1. fol. 168. Limita si non haberet aliunde, ex quo se alimentare posset, ibid. nu. 2.
Beneficium de omni iure requirit residẽtiam ref. 310. nu. 1. 196
Beneficium vnitum, non dicitur amplius beneficium, ref. 354. nu. 1. 130
Beneficium potest conferri incidentis in hæresim, ipso inaudito, resol. 426. nu. 1. 276
Beneficium illud dicitur curatum. vide verb. illud beneficium dicitur. &c.
Bona Ecclesiæ sine causa alienari non possunt, ref. 40. nu. 1. 25
Bona Ecclesiastica offerenti plus iusto pretio propter æmulationem non sunt liberanda, & quid in praxi ref. 57. nu. 1. & 8. 33. & 34.
Bona, quæ seruando seruari non possunt, quę dicantur in alia ref. 59. quæ est. fol. 41. nu. 2.
Bona Cappellaniæ fundatæ absque Episcopi licentia, possunt sine solemnitatibus alienari, & quare, resol. 67. nu. 1. & 2. 46
Bona, delata Monasterio per ingressum religionis, ad hoc vt quæsita, non autem quærenda iudicentur, quid est necesse, ref. 87. nu. 4. 56
Bona non assignata filio libera, non imputantur. ref. 522. nu. 5. 334
In Brachij inuocatione. Vide verb. in inuocatione brachij.
Brachij imploratio est remedium subsidiarium, resol. 281. nu. 1. 176
Brachium seculare in nonnullis casibus implorandum ref. 277. nu. 2. 174
Brachium seculare imploratur contra contumacem, resol. 279. nu. 3. 175
Brachium seculare potest implorari contra successorẽ, ref. 284. nu. 1. 177
Bulla Episcopi an probet, ref. 125. nu. 5. 80
Bulla Gregorij XIII. disponens Episcopum, ingrediẽtem monasteria monialium debere secum ducere seniores, intelligi debet de senioribus ætate, ref. 596. num. 1. 386

C

CAducitas est ius quærendum, ref. 118. nu. 5. fol. 75
Caducitas dependet à voluntate beneficiati, ibidem num. 6
Ad Canonicatum obtinendum, vide verb. Ad obtinendum Canonicatum, &c.
Canonicatus in Ecclesia Cathedrali dicitur dignitas secundum latam interpretationem, resol. 90. nu. 2. fol. 59.
Canonici absentes in ratificatione non sunt vocandi, resol. 19. num. 3. fol. 13.
Canonici Ecclesiæ Cathedralis propriè non dicuntur habere dignitatem, resol. 90. num. 1 58
Canonici sunt in magno honore, ibid. num. 4. 59
Canonici vnum corpus cum Episcopo faciunt, ibidem num. 5. 59
Canonici dicuntur primi gradus clerici, ibid. num. 6.
Canonici præcedunt Abbates, habentes vsum mitræ, & baculi, ibid. num. 7.
Canonici Mendicantium Conseruatores esse possunt, ibidem num. 10.
Canonici, associantes Episcopum, quod lucrentur distributiones quotidianos, probatur ex duobus, de quibus resol. 391. nu. 1. 2. & 3. 251
Canonici Ecclesiæ collegiatæ an possint eligi in Synodo constituendo in Iudices, resol. 575. num. 2. 372
Pro negatiua adducuntur duo, ibidem num. 3. & 4.
Contrarium tenet Author ex tribus, de quibus nu. 6. 7. & 8.

Digitized by Google

7.& 8. fol.372.& 373
Canonici collegiatæ præcedunt Rectorē maioris matricis,dum singulariter incedunt,resol.621.n.3.40?
Canonicis Ecclesiæ Cathedralis (si in euidentem) potest committi, resol.90. num.3. 59
Canonicis est præstanda reuerentia à clericis Diœcesis, ac Episcopi fratres dicuntur, ibidem num.8.
Canonicorum nomina in alienationis instrumento, an sint exprimenda? resol.19.nu.4. 13
Canonicus potest abesse ab eius Cathedrali per spatiū trium mensium, resol.392.num.1. 252
Amplia nu.2.3.4. & 5. ibid.
Canonicus, resignans canonicatum, prohibetur accedere ad locum à die resignationis,resol.590.num.1. fol.384.
Respondetur decisionibus Mohedani 1. & 2. de renunciat. ibid. num. 2.
Decisio quæstionis, num.3.
Capella si sita est in aliqua domo, & ingressum habet à via publica, præsumitur esse Domini domus, & non Episcopi, resol.589.num.1. 383
Contrarium adducitur decisum ex tribus, ibidem num.3.4. & 5.
Respondetur contrarijs num.6
Capellæ tripliciter concedi possunt, resol.39.n.1. 24
Capellæ vendi non possunt,nec veniunt in domus venditione, ibidem num.2
Concessa Capella,vel Ecclesia,an ius funerandi datum censeatur,vbi etiam de clausula necessaria apponenda à tabellione in contractu Capellarum concessionis, necnon si licentia tacita sufficiat, & quomodo ista tacita colligatur, ibidem num.7 24
Capellania talis vide verb. Episcopus fundans tanquam laicus capellaniam, &c.
Capellania obtenta in Capella Papæ,licèt dicatur amouibilis, potest tamen quis ad illius titulum ordinari, resol.334.num.4. 218
Capellania, vbi non adest cura animarum, non requirit residentiam,& respondetur contrarijs,resol.337 num.1.& 2. 221
Ampliatur conclusio, ibidem nuu.3.
In Capellaniarum successione, vide verb.in successione Capellaniarum, &c.
Capellaniæ,quando non conceduntur in titulum,non dicuntur beneficia Ecclesiastica, resol. 343. num.2. fol.225.
Amplia num.3.
Capellanus, prout est in fundatione, ita satisfacere debet, resol.157. num.7. 95
Capellanus infirmus quòd non teneatur per aliū, celebrari facere, probatur duobus medijs, resol. 340. num.1. & 2. 223
Contrarium est verius, ibidem num.4.
Limitatur, ibidem num.5.
Capellanus potest alibi, quàm in loco designato,celebrare: contrarium deciditur ex duobus, de quibus resol.342.num.1. 2. & 3. 224
Adducuntur duæ causæ legitimæ non celebrandi in Altari designato, de quibus, ibidem nu.4.& 5. 225
Capellanus tenetur contribuere in trāslatione Altaris ex quatuor medijs, de quibus resol. 347. licèt sit signata 348. quæ reperitur fol.227. nu.1. 2.3.4. & 5.
Contrarium fuit decisum ex duobus, de quibus nu.7.
Respondetur contrarijs ibidem num.8. 228
Capitulo Sede vacante, quòd non sit necesse constituere Vicarium, probatur ex tribus, de quibus resol. 498. nu.1.2.3.& 4. 31
Contrarium seruatur in praxi, ibid. nn.5.
Capitulum sede vacante,ipsius Ecclesiæ bona absque assensu Apostolico alienare non potest, resol. 6; num. 1. 4
Capitulum, sede vacante, potest Ecclesiæ inferiori e causa alienare volenti authoritatem interponer ibidem num.2.
Capitulum, sede vacante,bona ipsius Ecclesiæ,quæ seruando seruari non possunt, absque solemnitatibu alienare potest, ibidem num 3.
Capitulum sede vacante, pro instanti necessitate ipsiu Ecclesiæ absque licentia Superioris pecunias mutu recipere potest, vbi etiam requisita pro tali mutu faciendo, ibid.num. 4.
Capitulum sede vacante,vel eius Vicarius Episcopo i causa delegata non succedit, cùm limitat, resol.215 num.3. 12
Capitulum succedit in omnibus,quę Episcopo compete debent, resol.305.num.4. 191
Capitulum sede vacante, non potest vnire sibi quodcunque beneficium, resol.383. num.1. 24
Capitulum,quod possit vigore consuetudinis permittere Canonicis absentibus per spatium 15.dierum percipere distributiones quotidianas, probatur ex tribus, resol.384. num.2.3.& 4. 247
Contrarium est verius, quod probatur ex tribus alijs, de quibus num.5.6.7.& 8. ibid.
Capitulum sede vacante, non habet facultatem absoluendi ab irregularitatibus occultis, resol.456.nu.1. fol. 290.
Capitulum, sede vacante, non succedit in his,quæ sunt a sede Apostolica Episcopo delegata resol.456.nu.2. fol. 290.
Contrarium est verius, quod probatur authoritate, ibidem num.3. & 4.
Et ratione num. 5.
Capitulum, sede vacante, succedit in omnibus ijs,quę ad Episcopalem iurisdictionem pertinent,resol.496 num. 1. 318
Amplia num.2.
Limitatur regula num.3,4 5.6.8. & 9.
Redditur ratio sextæ limitationis, num.7.
Capitulum, substituendo secundum Vicarium, non videtur à primo recessisse, resol.502. num.1. 322
Contrarium est verum, ibidem num.2.
Redditur ratio conclusionis, ibidem num. 3.
Limitatur tamen, & declaratur num.4. & 5.
Capitulum potest visitare Ecclesias subiectas Episcopatui, resol.533. num.2. 341
Capitulum succedit Episcopo in omnibus, quæ iurisdictionis sunt, resol.606. num.1. 392
Adducitur ad dubij resolutionem declaratio Sacræ Congregationis, ibidem num.2.
Cap. Odoardus beneficium non potest opponi in executione sententiæ, resol.249. num. 2. 153
Cap. Odoardus beneficium æquipollet ille ne quis,&c ibidem num.3.
Cap. ad Apostolicam, de regularibus dispositio abrogata est, resol.617. num.1. 399
Captura vltra infamiam,damnum affert irreparabile, resol.528. num.3. 337
Carceratus dicitur etiam, qui stat in aliquo loco, ita quòd ab eo recedere non possit,resol.320.nu. 1.2.6
Causa, & solemnitas in alienatione rei hospitalis, authoritate Episcopi erecti, requiritur, resol. 37. num.4.

Digitized by Google

num. 4. 23
Causa legitima non instituendi præsentatum, quæ dicatur? resol. 142. num. 5. 88
Causa iusta, vel non matrimonium non contrahendi Iudicis arbitrio remittitur, resol. 207. num. 2. 124
Causa iusta, ac legitima non contrahendi enumerantur, ibidem num. 4.
Causa delegata Episcopo, non transit in eius Vicarium, resol. 415. num. 1. 266
Causa matrimonialis est fauorabilis, resol. 576. nu. 3. fol. 373.
Ampliat, ibidem num. 4.
Adducuntur ad hoc tres Sacr. Congregationis Episcoporum declarationes, ibidem num. 5.
Causa voluntaria est omnis illa, quæ habet originem à voluntate principaliter, resol. 626. num. 2. 405
Causæ separationis matrimonij nouem enumerantur, resol. 208. num. 1. 125
Causæ ses, per quas denunciationes possunt remitti, enumerantur, resol. 225. num. 3. 135
Causæ dispensationum in matrimonio quænam sint, resol. 227. num. 8. 138
Causæ à Sede Apostolica committuntur personis, in dignitate constitutis, resol. 420. nu. 1. 269
Quæ conclusio procedit pariter subdelegato, ibidem num. 2.
Cautela in decreto fundationis appopenda, resol. 184. num. 2. 108
Cautela in præsentatione Iurispatron. dotalis, resol. 200. num. 2. 120
Census impositus super rebus, alienari prohibitis, est nullus in alia resol. 57. quæ est fol. 40. num. 2.
Centum ducati debeut esse liberi, & alieni ab omni onere, resol. 518. num. 2. 331
Certus certior fieri non potest, resol. 429. num. 8. fol. iterum geminato 275.
Cessante causa prohibitionis, cessat prohibitio in alia resol. 60. quæ inuenitur fol. 42. num. 2.
Cessante causa, propter quam fit donatio, cessat donatio, resol. 540. nu. 1. & nu. 3. fol. 345. & 346
Amplia num. 2.
Cessio iuri, & causæ feudali valet sine Regio assensu, resol. 193. num. 1 114
Citandus est Rector in rei Ecclesiæ alienatione, & quid si esset præsens, resol. 6. nu. 1. & seq.
Et quid si ipse Summo Pontifici supplicaret, ibidem num. 4. 5
Citatio partis requiritur etiam si in commissione fuerit dictum, quòd extraiudicialiter cognoscat: quæ opinio hodie non est vsu recepta, resol. 93. nu. 4. 60
Citatio quando non requiritur, & quando testes non sunt examinandi, ibidem num. 5.
Citatio partis an sit necessaria in absolutione à iuramento refertur duplex opinio, resol. 290. nu. 1. 181
Citatio pro excommunicando aliquem quomodo sit facienda, resol. 429. nu. 1. fol. iterum geminato 274
Citatio fieri debet personaliter, assignatur ratio, ibidem num. 2. & 3.
limitatur num. 4. 5. 6. & 7. fol. seq.
Citatio inualida nil operatur, resol. 449. num. 5. 287
Citatio inualida non constituit aduersarium in contumacia, ibid. num. 6.
Citatio non est expedienda, nisi prius de delicto constet saltem præsumptiuè, resol. 528. num. 1. & uu. 8. fol. 357. & 338.
Citatio realis infamat, ibidem num. 2.
Citatio ad informandum quando non est expedienda in Regno Neapolis, ibidem num. 4.
Citatio est vitiosa, si non constat de delicto, ibidem nnm. 7. 338
Ciuis præfertur extero, sicut senior iuueni, resol. 173. num. 3. 103
Ciuis dicitur ille, qui in alio loco ortus est, resol. 257. num. 2. 159
Ciuis allectus dicitur propriè ciuis, ibidem num. 3.
Clausula, supplentes, &c. in hac decisione quid denotat, resolut. 12. num. 3. 9
Clausula in confirmatione alienationis (dummodò debito pretio sit facta) quomodo intelligatur, resolut. 14. num. 6. 10
Clausula posita in alienatione rei Ecclesiæ sine præiudicio Ecclesiæ, quid operatur, resol. 16. nu. 2. 11
Clausula, vt non aliàs, nec alio modo, conditionem inducit, intantum quod si in alienatione est reseruatus assensus Apostolicus, in qua de iure non requiritur propter clausulam appositam, illius impetratio est necessaria, aliàs contractus erit nullus, resolut. 33. num. 1. & 3. 20
Clausula, nec aliter, nec alio modo, quid inducat, resolut. 53. num. 1. 31
Clausula, quòd pretium subrogetur in aliud prædium, quid importat, resol. 85. num. 1. 55
Clausula, quòd extraiudicialiter se informent, non tollit partis citationem, resol. 89. num. 6. 58
Clausula vocatis vocandis, quid importat, resolut. 93. num. 6. 60
Clausula, non alias aliter, nec alio modo, si adest in instrumento uel Ecclesiæ alienatæ, nihil operatur, sed contractus in totum erit nullus, si beneplacitum non fuerit obtentum, resol. 104. num. 3. 67
Clausula saluo beneplacito sedis Apostolicæ, est conditionalis, resol. 110. num. 3. 72
Clausula dummodo alteri, &c. ius quæsitum ad rem præseruat, & quando hoc ius dicatur quæsitum cum limitatione, resol. 177. num. 1. 105
Clausula anteferri, quid denotat, ibidem num. 4.
Clausula non obstantibus cum decreto irritante, quid operatur, ibidem.
Clausula dummodò alteri, &c. literarum Apostolicarum executionem non suspendit, ibidem num. 6.
Clausula hæredibus quibuscunque quid operatur, resolut. 187. num. 7. 111
Clausula, iurapatron. &c. absque causæ cognitione iurapatroni conseruat, resol. 189. num. 2. 112
Clausula habita, vel non habita possessione, in possessione quid operetur? resol. 366. num. 1. 236
Clausula habita, vel non habita possessione, non operatur vltra duos, vel tres annos, ibid. num. 2.
Limita, vbi adesset legitima causa non adipiscendi possessionem, ibidem num. 3.
Clausula in his scriptis, non est necessaria in libello appellationis, resol. 407. num. 2. 262
Clausula in appellatione, si, & in quantum, quid operetur, resol. 413. num. 1. 265
Clausula quæ apponitur in Bulla collationis (teque absoluentes à quibusuis censuris) non includit irregularitatem, resol. 457. num. 1. 291
Quod probatur ex duobus, ibid. num. 2. & 4.
Ampliatur conclusio principalis, vt procedat etiam si in bulla adijciantur verba (& à pœnis) ibid. nu. 3.
Clausula dummodò idoneum repereris, quid importat, resol. 592. num. 1. & num. 7. 384

Clau-

Digitized by Google

Clausula, per latorem eligendum, quid operetur, resolut. 595. num. 1. 386
Clausulæ quæ opponuntur in literis commissionis, ad hoc, vt commissarius subdelegare non possit, resolut. 95. num. 5. 61
Clementina, vt calumnijs non excludit beneficium cap. Odoardus, resol. 254. num. 4. 157
Clericatus non probatur per bullas superiorum ordinum, resol. 275. num. 1. 170
Clerici coniugati gaudent priuilegio canonis, & fori, resol. 253. num. 1. 156
Clerici coniugati non gaudent reliquis priuilegijs clericorum, à iure concessis, ibid. num. 2.
Clerici coniugati tenentur ad solutionem collectarū, & gabellarum, ibidem num. 3.
Clerici debent esse literis instructi, & his, quæ pertinent ad exercendum ordinem, resol. 269. nu. 1. 166
Clerici detinentes concubinas post monitionem, priuantur tertia parte fructuum suorum beneficiorum resol. 307. num. 1. 193
Clerici arma deferentes, diuersimodè puniuntur, resolut. 314. num. 1. 199
Arma deferens, vltra pœnam, illa amittit, ibid. nu. 2.
Clerici prohibentur negotiari, & referuntur tres rationes, de quibus in num. 1. 2. 3. & 4. resol. 317. 203
Limitatur hæc regula in quatuor casibus, vt in nu. 5. 6. 7. & 11. ibid.
Clerici possunt aliquid lucrari ex artificio, dummodò sit honestum, ad quod inseruntur nonnulla, ibidē nu. 12. 13. 14. 15. & 16.
Clerici an possint conducere bona Ecclesiarum, resolut. 475. num. 5. 301
Clerici ex consuetudine non tenētur in beneficijs simplicibus residere, resol. 524. nu. 2. 335
Clerici per laicos de mandato Episcopi torquentur, & quare, resol. 527. num. 1. & num. 2. 337
Clerici in Curia Archiepiscopali quando carcerentur, resol. 527. num. 9. 338
Clerici in minoribus constituti, incedentes quando quidem absque habitu, & tonsura, fori priuilegium non amittunt, resol. 530. num. 7. 339
Mascardi opinio reprobatur, ibidem num. 8.
Clerici simplicia beneficia obtinentes, non tenentur ad residentiam, resol. 615. num. 2. 398
Clericis prohibita est negotiatio, resol. 475. nu. 1. 300
Clericis quando permittantur conductiones prædiorum, ibidem num. 6.
Clericis ab Episcopo non est prohibendum, ne discedant à Diœcesi, resol. 524. fol. 335. num. 1.
Clericorum arma debent esse lachrymæ, & orationes, resol. 314. num. 4. 199
Clericus admittitur adiuratoriam cautionem, resolut. 244. num. 1. 150
Clericus tenetur seruare indemnem suum fideiussorē. ibidem num. 2. 151
Clericus dolosus non gaudet beneficio cap. Odoardus, resol. 247. num. 1. & 2. 152
Clericus excommunicatus gaudet priuilegio fori, resolut. 250. num. 4. 154
Clericus coniugatus ad effectum obtinendi beneficium cap. Odoardus æquiparatur puro laico, resol. 253. num. 4. 156
Clericus ordinatus à non suo Episcopo, gaudet priuilegio clericatus, resol. 256. num. 3. 159
Clericus habet electionem à quo velit ordines sumere, resol. 265. num. 1. 164
Clericus concubinarius, etiam publicus, non ipso iure priuatur beneficijs, resol. 307. num. 5. 19
Clericus non committit crimen læsæ Maiestatis, qui non potest dici subditus Principi seculari, resol. 311 num. 2. 19
Clericus tàm in iure canonico, quàm ciuili, non potest coram Iudice seculari conueniri, ibidem num. 4.
Clericus arma ferens, peccat mortaliter, resolut. 311 num. 3. 19
Clericus non dicitur negotiator, si vendit vinum, grana num, & similia, ex proprijs fundis peruenta, & hæc possunt vendi absque gabellæ solutione, resol. 317 num. 8. & 9.
Amplia num. 10. ibidem.
Clericus deponens falsum coram Iudice laico remittitur, resol. 321. num. 4. 207
Clericus vt gaudeat priuilegio fori; quas qualitates habere debet beneficium, resol. 327. num. 1. 211
Clericus vt possit beneficia simplicia obtinere, quæ requirantur, intelligendo tamen in constituto in minoribus, cùm secus sit in constituto in sacris, resolut. 329. num. 6. & 7. 214
Clericus adhoc vt possit dici irregularis ex aliquo homicidio commisso, est necesse, quòd fuerit causa proxima, resol. 452. num. 2. 288
Clericus potest de suis malefactoribus conqueri, præmissa clausula citra pœnam sanguinis, & non efficitur irregularis, resol. 454. num. 1. 289
Amplia num. 2. & 3.
Clericus an possit assumi in socium conductionis, resolut. 475. num. 2. 300
Clericus si hæres existat conductoris an possit perseuerare vsque ad finem, resol. 475. num. 3. 300
Baldi, & Carrotij distinctio simplicis Clerici, & Sacerdotis circa admissionem, & exclusionem ab ineunda conductione, ibidem num. 4.
Clericus non potest de crimine torqueri, nisi sit publicè diffamatus de crimine, & diffamatio constet Iudici, nec indicia sufficiunt, quod declaratur resolut. 519. num. 1. & nu. 2. 331
Quid practicetur in Curia Archiep. Neap. traditur ibidem num. 3.
Quid practicetur in ciuitate Mediolani, traditur nu. 4.
Clericus emittens ictum scopittæ, qua pœna puniatur, si effectus non sequatur, resol. 520. nu. 1. & 3. & seq. 332
Clericus lite pendente, effectus Episcopus, per eandem curiam non est condemnandus, & quare, resol. 523. num. 5. 335
Et in similibus, ibidem num. 7.
Responsio ad contraria, num. 6. 335
Clericus bonorum Ecclesiæ vsufructuarius dicitur, resol. 526. num. 2. 336
Clericus vltra victum de bonis Ecclesiæ expendens voluptuosè, ad restitutionem tenetur, ibidem num. 4.
Clericus quando spolium faciat, resol. 526. nu. 6. 336
Clericus dimittens habitum clericalem, adhoc vt facilius delinquat, Ecclesiastico Iudici est remittendus resol. 530. num. 6. 339
Clericus non incedens in habitu, & tonsura, an possit declinare iurisdictionem Iudicis secularis? resol. 531 num. 1. 340
Quid si esset beneficiatus? ibid. num. 2.
Clericus non incedens in habitu, & tonsura, potest cognosci ab eius Episcopo, & gaudet etiam priuilegio canonis, ibidem num. 3. & num. 5. & 7.

Digitized by Google

INDEX:

Vbi contrarium tenentes reprobantur.
Clericus olim furiosus, nunc verò sanæ mentis, est habilis ad obtinenda beneficia, resol. 588. nu. 1. 382
Redditur ratio, ibidem num. 2.
Clericus effectus ex aliqua causa irregularis puta furoris, potest illa cessante in ordinibus susceptis ministrare, resol. 600. num. 1. 389
Quod probatur ex duobus, ibidem num. 2. & 3.
Respondetur contrarijs num. 4. 5. & 6.
Clericus ob simplicem fornicationem non potest deponi resol. 604. num. 1. 391
Clericus absens si ignoretur vbi nam sit, citandus est per edictum, & expectandus erit infra sex menses: si verò sciatur vbi sit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum, resol. 624. num. 2. 404
Coadiutor Ecclesiam vnitam dismembrare non potest, resol. 44. num. 2. 27
Coadiutor tenetur ad residentiam, quemadmodum eius Rector, resol. 494. num. 13. 316
Ponuntur declarationes Congreg. Concil. ibidem num. 14. & altera num. 15.
Coadiutori debentur alimenta de redditibus Ecclesiæ, & in subsidium tenentur parochiani, resolut. 494. num. 11. 316
Coadiutoria indulgetur in quibusdam casibus num. 2. propter infirmitatem num. 3. propter senectutem num. 4. aut lepram num. 5. dementiam, aut furorē num. 6. linguæ impedimentum num. 7. propter populi numerositatem auctam num. 8. si Rector est suspectus de dilapidatione bonorum Ecclesiæ num. 9. resol. 494. 316
Coadiutus, si decedat antequam coadiutoria habeat effectum, sustinetur gratia, concernens fauorem coadiutoris, resol. 369. num. 1. 237
Cognitio causæ accedens (clausula iurapatron. illæsa seruare volentes) est iuris tributiua, resol. 189. nu. 1. fol. 112.
Cognitio causæ in dubio præsumitur, præsentatione admissa, & ibidem num. 3.
Cognitio causæ matrimonialis ad Episcopum tantùm spectat, resol. 215. num. j. 129
Cognitio causarum matrimonialium ad Episcopum, & non ad inferiorem spectat, resol. 221. nu. j. 132
Cognitio criminis hæresis est merè Ecclesiastica, resol. 287. num. ij. 179
Cognitio super validitate iuramenti est remittenda Iudici Ecclesiastico, resol. 295. num. iij. 184
Collatio, & institutio facta absque præsentatione patroni est nulla, non autem quando non contradixit, resol. 154. uum. iij. 94
Collatio beneficij electionis est species, resolut. 165. num. 4. 99
Collatio beneficij contra fundatoris instituta non valet, cum limitatione, resol. 169. num. 5. 102
Collatio beneficij, illiterato facta, est ipso iure nulla, resol. 191. num. 5. 113
Collatio beneficiorum est facienda literatis, quæ si fiat illiteratis est ipso iure nulla, resol. 329. n. j. & ij. 213.
Quinq; conclusionis duæ assignantur rationes, de quibus in num. iij. & 4. ibidem.
Collatio beneficij facta minori quatuordecim annorum est nulla, & Episcopus conferens, peccat mortaliter, resol. 331. num. 4. 215
Collatio beneficiorum regulariter, vide verb. Beneficiorum collatio &c.
Collegiata præcedit Parochialem simplicem, & plebanum, resol. 621. num. 7. 402
Commendæ, seù Præceptoriæ Sancti Ioannis Hierosolymitani in generali reseruatione non veniunt in alia resol. 62. quæ est fol. 43. num. ij.
Commendatarij perpetui Ordinum militarium Prælatis æquiparantur in alia resol. 62. quæ reperitur fol. 43. num. j. & 3. Necnon beneficiarijs.
Commendatarius donare non potest, resol. 40. n. 4. 25
Commendatarius absque superioris authoritate Monasterij bona alienare non potest, resol. 64. nu. j. 45
Commissarij Apostolici tunc debent esse in dignitate, quando eis iurisdictio conceditur, res. 89. nu. iij. 58
Commissarij quibus committitur, si in in euidentem sunt Iudices, & quare, ibidem num. 4. 5. & 7.
Commissarij nō possunt excedere commissionis fines, & quomodo hæc conclusio declaratur, resol. in alia 81. quæ reperitur signata, fol. 59. num. j. 6. & 7.
Commissarij nō solum commissionem, sed ipsius qualitatem obseruare debent, ibidem num. ij. 59
Commissarij tenentur commissionem in effectu seruare, non autem in forma superficiali, ibidem num. 8.
Commissarij Apostolici quibus commissiones si in euidentem diriguntur, alteri vices suas demādare non possunt, & quare, resol. 95. num. j. 5. 6. & 7. 61
Commissarij Apostolici quibus committitur, si in euidentem non habet potestatem transferendi emphyteusim in extraneos, resol. 109. num. j. 71
Commissarius cui committitur, si in euidentem, debet esse in dignitate constitutus, resol. 89. num. j. 58
Commissarius Apostolicus cēsum, seù canonem augere potest, resol. in alia 81. quæ reperitur signata fol. 59. num. 5.
Commissarius super vna causa, de alia non potest cognoscere, resol. 92. num. ij. 60
Commissarius Apostolicus de subreptione assensus cognoscere potest, resol. 92. num. 4. 60
Commissarius impetrantem ad expensas condemnare potest, ibidem num. 5.
Commissarius abutentem Apostolico rescripto potest condemnare in expensis, & damnis alteri parti, ibidem num. 6.
Commissarius in Breui, si in euidentem, non potest sententiam ferre, mortuo Pontifice, resol. 94. nu. j. fol. 61.
Commissio est stricti iuris, nec Commissario, excedenti illius fines, est parendum, resol. 92. num. 1. 60
Commissio si in euidentem in primarijs dignitatibus constitutis dirigitur, & quare, resol. 95. num. iij. 61
Commissiones si in euidentem, grauissimum continēt negotium, resol. 95. num. 4. 61
A communi opinione in iudicando non est recedendum, resol. 47. num. 4 28
Non comparens tempore edicti iurispatron. non est audiendus, resol. 145. num. j. 89
Concessio ad beneplacitum, facta absque causa, reuocari non potest, in resol. 54. quæ est fol. 38.
Concessio vltra triennium est alienationis species in alia resol. 54. quæ est fol. 38. num. iij.
Concessio siuè gratia ad beneplacitum, facta dicitur perpetua, ibidem num. 4
Concessio ad beneplacitum facta morte concedentis non expirat, ibidem num. 6
Concessio ad beneplacitum facta specialiter, & non generaliter est reuocanda, ibidem num. 7
Concessio rei Ecclesiæ feudalis in burgensaticum absq; assensu est nulla, & quare, resol. 73. nu. j. 50

Concessio

Digitized by Google

INDEX.

Conceſſio iurium feudalium, quæ non exercentur valet in Regno, quemadmodum, & rerum demanialium ſterilium, reſol. 193. num. iij. 114
Conceſſio facta alicui de intrando ad monaſteria Monialium, intelligitur de prima vice, reſol. 545. nu. j. fol. 349.
Ex conceſſione ſola Principis transfertur dominium, reſol. 555. num. j. 356
Conceſſo aliquo videntur conceſſa omnia, ſine quibus illud explicari nequit, reſol. 480. num. ij. 305
Concil. Trident. ſeſs. 25. cap. 18. de regular. quid diſponat circa moniales ingreſſuras monaſterium, reſol. 599. num. ij. 388
Concilium Tridentinum quid diſponat circa beneficia ingredientium religionem, reſol. 614. nu. j. 397
Concilium Tridentinum non comprehendit Fratres Tertij Ordinis, reſol. 617. num. 4. 399
Concubinarij qui dicantur, reſol. 307. num. 6. 194
Concurſus in collatione parochialis Eccleſiæ fieri debet, reſol. 351. num. j. 229
Amplia primò, vt non poſſit per Epiſcopum remitti, ibidem num. ij.
Amplia ſecundò, vt non ſit tutus in foro conſcientiæ prouiſus abſque ſeruata forma, ibidem num. iij.
Concurſus requiritur in omnibus beneficijs curatis reſol. 353. num. j. 230
Limita quando beneficia curata reſignentur in manibus Sanctiſſimi ad fauorem, ibidem num. ij.
Concurſus non requiritur in prouiſione parochialis, quæ eſt de iurepatronatus laicorum reſol. 357. nu. j. fol. 232.
Limitatur tribus modis, ibid. num. ij. iij. & 4.
Concurſus ceſſat, quando quis nolit conſentire penſioni, reſol. 359. num. j. 233
Conditio ſuſpendit, & nihil ponit ineſſe, reſolut. 70. num. ij. fol. 48. & reſol. 217. num. j. 130
Conditio, & eius omiſſio quando vitiet actum, reſol. 592. num. 6. 384
Conditiones in fundatione appoſitæ, ſunt ſeruandæ, reſol. 338. num. ij. 222
Conducens rem pro aliquibus annis, ſi, ipſis elapſis, continuat, cenſetur tacitè reconducere, reſolut. 77. num. ij. 52
Conducere bona Eccleſiarum, vide verb. Clerici an poſſint conducere, &c.
Conductor locationi factæ per prædeceſſorem, ſtare tenetur cum ſucceſſore, quando annus etiam eſt cœptus, reſol. 97. num. 6. 63
Conductor perſeuerare cum eiſdem pactis initis cum prædeceſſore, non tenetur cum ſucceſſore, ibid. n. 7.
Confeſſio Prælati ſola vtilitatem non probat, niſi concurrentibus coniecturis, & quæ dicantur coniecturæ in hac materia, reſol. iij. num. j. 4
An probatio cum Prælati confeſſione per coniecturas ſit ſufficiens, vt intelligatur pretium fuiſſe verſum in Eccleſiæ vtilitatem, eadem reſolut. nu. ij. 4
Confeſſio facta calore iracundiæ non valet, reſol. 573 num. 4. 371
Confeſſio in ſupplicatione facta, præiudicat confitenti reſol. 607. num. ij. 393
Confeſſus delictum propter minas, non dicitur confeſſus per torturam, reſol. 425. num. 15. 276
Confirmatio vigore aſſenſus Apoſtolici cõtra reſcripti formam non eſt valida, reſol. 55. nu. iij. 32
Confirmatio eſt inualida, inſtrumento non exhibito in alia reſol. 58. quæ reperitur fol. 41. num. 8.
Confraternitas quando pius eſt iudicandus locus, reſolut. 45. num. 7. 28
Confraternitas aliquando pius iudicatur locus, Epiſcopi non accedente authoritate, ibidem num. 8.
Confraternitates pia loca poſſunt dici, reſol. 45. n. j. 2.
Confraternitates multa pietatis, & miſericordia opera exercent, ibidem num. 4.
Coniectura eſt fortior omnibus alijs, quæ facit actum valere, ac illa præſumptio eſt accipienda, quæ pro actus perfectione facit, reſol. 27. num. 7. 17
Coniecturæ ad probandam illegitimitatem, quænam ſint remiſſiue, reſol. 232. num. iij. 141
Conqueſtus ſolus mulieris de vitio nefando, non eſt ad matrimonium ſeparandum ſufficiens, & quare, reſol. 209. num. 4. 126
Conſenſu Abbatis non intercedente, iura Monaſterij non ſunt diſtrahenda, reſol. 40. num. 4. 25
Conſenſus Monaſterij, vel generalis Congregationis in alienatione bonorum ipſius requiritur, & quare, reſol. 48. num. j. & ſeq. 29
Conſenſus, nec tractatus requiritur in alienatione rerum Monaſterij, Papæ interueniente authoritate, reſol. 48. num. 6. 29
Conſenſus expreſſus eſt neceſſarius in alienatione, in qua requiritur pro forma, reſ. 72. n. j. & ij. 49. & 50
Conſenſus requiritur expreſſus, quia hoc habet ex ſui natura, ibidem num. iij. 50
Conſenſus quando dicatur expreſſus, & quando tacitus, ibidem num. 4.
Conſenſus patroni in alienatione terræ Iuriſpatronatus non requiritur, & quare, reſol. 161. nu. 3. 97
Conſenſus patroni in penſione imponenda non requiritur, reſol. 183. num. j. 108
Conſenſus nouus requiritur, vide Nouus requiritur conſenſus.
Conſenſus mutuus debet eſſe, & non conditionalis, reſol. 217. num. 4. 130
Conſenſus ex diuturnitate temporis præſumitur, reſol. 339. num. 2. 222
Conſenſus patroni an præſumatur, & an ſtetur aſſertioni Epiſcopi, reſol. 377. num. 5. 242
Conſenſus quando eſt de forma, neceſſe eſt, vt ſit expreſſus, reſol. 569. num. 5. 368
Si conſenſus non eſſet formalis, adhuc etiam neceſſe eſt, vt ſit expreſſus, ibidem num. 6.
An in teſtamento condito per filium familiam ad pias cauſas, neceſſarius ſit expreſſus patris cõſenſus reſol. 569. num. 7. 368
Conſeruator debet eſſe in dignitate conſtitutus, reſolut. 90. num. xj. 55
Conſeruatores Religionis contractus, nulliter facto per Commendatarios reuocare poſſunt in alia reſo quæ reperitur fol. 43. num. 5.
Conſtituens ſe nomine emptoris poſſidere ante exp ditionem aſſenſus Apoſtolici incidit in cenſuras, & quare ibidem: ſecus verò, quando contractus eſt aliàs nullus, reſol. 56. num. ij.
Conſtitutio beneficij requirit conſenſum Epiſcopi, ſol. 323. num. j. 2
Conſtitutio inducens formam aliquo reſpectu inc ſeruabilem, actus abſque ea fieri poteſt, reſol. num. iij. 2
Conſtitutio dans formam reſignandi, non habet loc quando reſiguatur beneficium pro illo vniendo f bricæ Eccleſiæ reſol. 374. num. j. & ij. 2
Conſtitutum eſt fictus modus acquirendi poſſeſſ nem,

Digitized by Google

nem, resol. 56. num. j. 33
Constitutum pro vera traditione non solum in ciuilibus, sed etiam in pœnalibus habetur, ibid. nu. iij.
Constituuntur tres conclusiones pro quæstionis dilucidatione, resol. 424. num. iij. 274
Ad consuetudinem inducendam requiritur tempus decennij, resol. 551. num. 2. 355
Consuetudo regionis inspici debet, resol. 25. num. ij. fol. 16. Vbi non adest consuetudo, inspicitur id, quod fuit inter partes conuentum, resol. 19. nu. iij. 13
Consuetudo vim habet, vt successor teneatur locationi factæ per prædecessorem, stare, resol. 97. nu. 8. 63
Consuetudo, quod tempus requirat adhoc, vt assensus præsumatur, resol. 110. num. 4. 72
Consuetudo, quòd liber pro authentico habeatur, tenet, resol. 218. num. 8. 131
Consuetudo, disponens aliquid recipiendum pro sepultura, quòd non sit admittenda, neque fit laudabilis, adducuntur duo, resol. 566. num. j. & num. ij. & iij.
Contrarium dicit Author esse seruandum in praxi, & respondet contrarijs, & dat intellectum adiura, prohibentia aliquid exigi pro sepultura ibid. nu. 4. & num. 5. 565
Consuetudo laudabilis quando dicatur deducta, ibidem num. 6. 565
Per consuetudinem possunt tolli feriæ, in honorem Dei inductæ, resol. 481. num. ij. 305
Consultatio cum alterius damno non est facienda, resol. 116. num. 5. 74
Continuatio locationis dum expectatur assensus expeditio in alienatione, non est possessio, nec translatio possessionis, resol. 77. num. j. 52
Continuatio locationis pendente tempore expeditionis assensus in alienatione facit, vt quis incidat in censuras, & quare, ibidem num. 9.
Continuatio præsumitur, si is, qui semel possedit, asserit, se hodie possidere, resol. 580. num. 4. 375
Contractus non est validus, si post alienationem assensus impetretur, nulla facta mentione de alienatione, resol. 24. num. 5. 15
Contractibus eodem die celebratis illum præcessisse præsumitur, per quem vterque actus validatur, resol. 27. num. 6 17
Contractus resoluitur per formæ non adimpletionem resol. 11. num. ij. 20
Contractus non firmatur iuramento existente enormi læsione, resol. 296. num. 1. 185
Sed quid si fuit præstitum à maiore, ibid. num. ij.
Contrahentes ad inuicem possunt se decipere, resol. 57. num. 5. 34
Contumax ad sui præiudicium habetur pro præsente, resol. 279. num. 4. 175
Conuocatio Capituli in defectum Rectoris spectat ad antiquiorem de Collegio, resol. 596. num. 8. 387
Copia reuelationum non conceditur, quando continet infamiam, resol. 242. num. iij. 149
Corpora Sanctorum de loco ad locum de Episcopi licentia transferri possunt, resol. 60. num. j. 35
Corpora mortuorum non debent vexari, resol. 453. num. ij. 289
Correctio iurium antiquorum circa infeudationem per Constit. Pij V. resol. 65. num. 10. 46
Creditor, qui egit contra successores ab intestato, potest variando agere contra hæredes ex testamento, resol. 595. num. 6 386
Cui verba legis non conueniunt, nec dispositio, resol. 445. num. 6 284
Cui permittitur electio, non denegatur variatio, resol. 595. num. 7 386
Cui permittitur correctio, imputatur si fines correctionis excesserit, resol. 598. num. ij. 388
Cura animarum commissa est Episcopis à Deo, resol. 532. num. ij. 341
Cura tribus modis contingere potest, resol. 618. nu. ij. fol. 399.
Curatus potest visitari ab Episcopo in Ecclesia Regularium, resol. 532. num. 1. 341
Curia Archiepisc. quid seruet in puniendo quem de auxilio, vel associatione, resol. 578. num. j. 374
Vt quis possit de consilio, auxilio, & fauore præstito puniri, quæ requirantur, ibidem num. ij.
Curia Archiepisc. circa inflictionem pœnæ huiusmodi clericis fornicantibus, resol. 604. num. ij. 391

D

DAmno probato, nulla erit alienatio, dato quod à Iudice vigore gratiæ si in euidentem fuerit confirmata, res. 13. nu. 3. 10
Dans pocula amatoria, quod non possit puniri de hæresi probatur ex duobus, res. 424. nu. 1. & 2. 274
Dans pocula ad effectum tantummodo captandi amorem alicuius puellæ, tunc non sapit hæresim, & magnus est amoris affectus ibid. nu. 4.
Datio coadiutoris spectat ad Episcopum, cùm sit de re seruatis eidem, res. 494. nu. 10. 316
Amplia in qualibet specie coadiutoriæ, scilicet, tam temporalibus, quàm spiritualibus, & tam in coadiutoria, data ad tempus, quàm cum futura successione, ibid. nu. 12.
Datur diffinitio distributionum quotidianarum, res. 387. nu. 1. 249
Datur diffinitio distributionum grossarum, ibid. num. 2. 249
Datur differentia inter distributiones grossos, & distributiones minutas, res. 390. nu. 1. 250
Datur diffinitio homicidij voluntarij, & distinguntur duo termini, res. 446. nu. 1. 285
Adduntur circa hanc materiam nonnulla Sacræ Congreg. declarationes, ibid. nu. 2
Datur intellectus ad Nauar. cap. 27. num. 194. res. 447. nu. 3. 286
Datur diffinitio homicidij casualis, ex qua diffinitione infertur ad duo, res. 448. nu. 1. 286
Datur intellectus ad capitulum statutum de maior. & obed. res. 499. nu. 9. 320
Debito principali non probato, captura denegatur, resol. 612. nu. 3. 396
Contrarium tenet Ioan. de Plat. ibid. nu. 4.
Debitor notorius non est reuelandos in alia res. 235. quæ reperiuntur. 145 nu. 2.
Debitor luxuriosè sua consumens non admittitur ad bonorum cessionem, res. 247. nu. 3. 152
Debitor Cameræ Apostolicæ non admittitur ad beneficium cap. Odoardus, res. 251. nu. 2. 155
Deceptio Ecclesiasticis personis est prohibita, res. 57. nu. 6. 34
Decima debetur de iure diuino, res. 517. nu. 2. 330
Decima præterita peti potest, ibid nu. 6.
Decima comparatur collectæ, ibid. nu. 9.
Decima est soluenda à Clerico de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotua, & qua re, res. 529. nu. 4. 338

Deci-

Digitized by Google

Ecclesia vt dicatur parochialis, quæ sint concurrenda remissiuè, resol. 561. nu. 1. 361
An ecclesia possit dici parochialis per solum actum baptizandi? ibid. nu. 2.
Ecclesia decennio ædificata, patiente diœcesano, præsumitur ædificata ipso Episcopo auctorante, resol. 580. num. 8. 376
Ecclesia maior matrix vice cathedralis subrogatur, vbi deest sedes Episcopi, resol. 621. nu. 6. 401
Ecclesiæ ordo peruerteretur, si Præpositus obtemperaret eius inferioribus, resol. 558. nu. 2. 359
Ecclesiastica ex propria natura alienari non possunt, & quare in resol. 55. quæ reperitur, f. 39. nu. 1.
Edicta in institutione iurispatronatus sunt necessaria, aliàs collatio erit nulla, non autem præsentatio, resol. 143. nu. 1. 89
Edicta iurispat. in institutione non sunt necessaria, vbi consuetudo in contrarium viget, ibid. nu. 2.
Edictum est de substantia concursus, resol. 364. num. 1. 235
Edictum debet remanere affixum ad valuas ecclesiæ decem dies, ibid. nu. 2.
Electa industria personæ, non datur transgressio, resol. 595. nu. 2. 386
Electio, legitimè facta per inualidam cõfirmationem non annullatur, resol. 188. nu. 4. 111
Electio sepulturæ est de spiritualibus, & propterea in ea eligenda aliquid temporale accipi non potest, resol. 562. nu. 3. & 4. & 5. 362
Decisio quæstionis, ibid. nu. 6.
Et redditur ratio decisionis, nu. 7.
Electio sepulturæ, ad sugestionem facta, num valeat? resol. 563. nu. 3. 363
Datur casus, in quo pactum, seu iuramentum de sepultura eligenda valet, & obligat, ibid. nu. 5.
Electio non valet, nisi Commissario eligat, viuente, & sciente testatore, resol. 564. nu. 4. 363
Electio sepulturæ probatur per testes singulares, resol. 565. nu. 1. 364
Ab electione Episcopi potest appellari, resol. 363. nu. 1. 235
Intelligè, quando iudicium Episcopi est irrationabile, ibid. nu. 2.
Eleemosina pro missa celebranda non datur in prætium, vel mercedem, resol. 605. nu. 3. 329
Emens ab aliquo tanquam procuratore alicuius, semper malæ fidei præsumitur, nisi de illius mandato appareat, resol. 52. nu. 4. 31
Emens Vicariatum, vel aliquam spiritualem administrationem, non contrahit simoniam, aptam ad incurrendum in excommunicationem, resol. 613. n. 2. 396
Emphyteusis, cõcessa vltra tempus, à iure permissum, quoad tempus non prohibitum tenet, resol. 102. nu. 2. 66
Emphyteusis, concessa pro se, & hæredibus non transit ad hæredes extraneos, resol. 117. nu. 1. 25
Emphyteusis ecclesiæ, concessa pro se, & hæredibus quibuscunque transit ad extraneos hæredes, ibid. nu. 2.
Emphyteusis ecclesiæ, concessa pro se, & hæredibus quibuscunque tranfit ad Collegium, & aliam Ecclesiam, ibid. nu. 3.
Emphyteusis non potest transferri in ecclesiam, vniuersitatem, vel manus mortuas, licèt non proueniat ex culpa ipsorum, sed quia deterior efficeretur conditio domini, resol. 623. nu. 2. 40
Emphyteuta cadit à iure suo per rei emphyteoticari alienationem, non autem per promissionem de alienando: sicuti promittens alienare feudum à feud non cadit, resol. 62. nu. 5. & 7. 3
Emphyteuta, non soluens canonẽ rei ecclesiæ per quinquennium, quæ quolibet triennio fructus reddit, n cadit à iure suo, resol. 100. nu. 4.
Emphyteuta non tenetur ad census existente cõtra d nullo, si adest bona fides, resol. 115. nu. 2. 7
Emphyteuta non potest extirpare syluam ceduam, pr vinea inibi plantanda, resol. 119. nu. 2. 7
Emptor de conuersione pretij rei alienatæ propter v litatem ecclesiæ euidentem docere non tenetur, maximè quãdo pretium fuerit actualiter depositatum & quomodo dicatur depositum actuale factu m, re 2. nu. 1. & seq.
Emptor tenetur probare, pecuniam esse veram in ca sam expressam, quando alienatio est facta vrgente necessitate, & quid in mutuo, & deposito, resol. 2. n 5. & 6. 4
Emptor in venditione facta pro soluendis ecclesiæ d bitis, tenetur probare, pecuniam esse versam in ec clesiæ vtilitatem, ac etiam quando contractus est in tus cum non habente mandatum ab ecclesia, resol. nu. 7. & seq.
Emptor tuta conscientia res ecclesiæ, absq; solennita bus alienatas in euidenti vtilitate, detinere potest c nec contractus in foro exteriori ob defectum solenitatum cassetur, resol. 7. nu. 4.
Emptor, vti malæ fidei possessor, rem ecclesiæ, aliena tam absque requisitis, retinens, ad fructum restitutionem tenetur, resol. 12. nu. 2.
Emptor contra alienantem pro euictione habet actionem, quid si fuerit in mala fide? resol. 17. nu. 4. 1
Emptor, & non ecclesia alienans tenetur ad expensas assensus Apostolici, resol. 25. nu. 4. 1
Emptor an fructus interim lucretur, si constat beneplacitum non posse obtineri, reseruatum in rei eccles alienatione, resol. 33. nu. 5.
Emptor non tenetur, quòd pretium rei, maioratui si positæ, ad aliud prædium emẽdum conuertatur re 85. nu. 3. 5
Emptor non est fraudandus in fructibus, vel pretio, ecclesiæ restitutio in integrum conceditur in alia r sol. signata 88. quæ reperitur, f. 57. nu. 5.
Emptores bonorum ecclesiæ contra formam extrau gan. ambitiosæ, sacrilegium committunt, & mort liter peccant, idque non procedit in emptione rerum mobilium, in alia resol. 55. quæ est fol. 3 num. 3.
Emptoris non est onus, quod prætium in ecclesiæ vti tatem conuertatur, resol. 85. nu. 4.
Enarrantur sex casus, in quibus reliqui præter Episc pos contrahunt suspensionem, resol. 444. nu. 1. 2
Enumerantur ea, quæ poni debent in libello absolutionis à iuramento, resol. 289. nu. 1. 1
Enumerantur casus, in quibus cessat cõcursus, resol. 3 nu. 1. 2
Enumerantur rationes, cur solutio pensionis retard non debeat, resol. 368. nu. 1. 1
Enumerantur casus, in quibus conceditur appellat resol. 403. nu. 1. 2
Episcopatus, qui possidẽtur per Cardinales, præsum tu

Digitized by Google

tur ex visitatione, & quare, ref. 131. nu. 8. 84
Episcopi nullum ius ecclesiasticum in tali capellania habent, ref. 67. nu. 9. 47
Episcopi, vel Capitulum à præsentatis, & alijs nihil exigere possunt, nisi consuetudo antiqua adsit in contrarium in pios vsus ea conuerti tendi, ref. 220. nu. 1. 132
Episcopi non possunt accipere compositionem super omnibus criminibus, ref. 319. nu. 2. 205
Episcopi à principio pauperes deputati, ref. 480. nu. 4. 305
Episcopi hospitium debet esse commune, ibid. nu. 5.
Episcopi licentia. Vide verb. licentia Episcopi, &c.
Episcopi, nec quisquã suorum possunt aliquid accipere pro visitatione, ref. 536. nu. 1. 343
Episcopi, dum eorum munus exercent, non exigunt à diœcesanis impensam, ref. 536. uu. 3. 343
Episcopi nequeunt absoluere à censuris incursis vigore rebellium, in quibus prohibetur impressus ad monasteria monialium, ref. 544. nu. 5. 349
Limita primò, vt sub præfata prohibitione non includantur paruulæ infantes, ibid. nu. 6. 349
Quid factum sit circa clausuram monasteriorum Regularium virorum cum duabus declarationibus, ibid. nu. 7. & nu. 8. & 9.
Episcopis, & quibuscunque alijs Prælatis competit ius implorandi brachium, ref. 278. nu. 1. f. 174. Quæ facultas competit etiam iudici delegato, ibid. nu. 2.
Episcopis inferioribus competit etiam facultas vnien di, ref. 383. nu. 3. 246
Episcopis nõ licet. Vide verb. Non licet Episcopis, &c.
Episcopo excommunicato, non est excommunicatus Vicarius, ref. 431. nu. 2. f. iterum geminato 276.
Probatur duobus medijs, ibid. nu. 3. & 4.
Contrarium est verius, nu. 5.
Probatur & authoritate, nu. 6.
Et ratione, nu. 7. & 8.
Episcopo excommunicato, adiri debet Papa, ref. 431. nu. 10. f. iterum geminato 276.
Episcopo mortuo, Vide verb. mortuo Episcopo, &c.
Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, quantum tempus super est, ref. 582. nu. 1. 376
Episcopo incumbit onus probandi, publicationes beneficiorum resignatorum non esse factas, ref. 616. nu. 1. 398
Episcopus non potest dismembrare Parochiæ fructus primonis canonicatibus, in ea erigendis ref. 44. nu. 1. 27
Episcopus confraternitates visitare potest, ref. 45. nu. 27
Episcopus in tota diœcesi est iudex ordinarius habens, etiam super capitulo, quàm super alijs ordinariam iurisdictionem, ref. 59. nu. 1. 35
Episcopus capituli personam represẽtare dicitur, ibid. nu. 3.
Episcopus rem alicuius ecccefiæ sibi subiectæ alienare potest, & decretum interponere, ref. 59. nu. 7. 35
Episcopus absque assensu Apostolico ecclesiæ prædia: mobilia pretiosa alienare non potest, ref. 60. nu. 2. 35
Episcopus iurans non alienare res mensales ecclesiæ, si eas alienat, valida est, vita sua durante, alienatio alia ref. 55. quæ reperitur, f. 39. nu. 5.
Episcopus, licèt sit periurus, tamen actus, ab eo factus, validus, ibid. nu. 6.
Episcopus, fundans tanquam laicus cappellaniam de bonis proprijs illa bona possunt alienari absque solennitatibus, ref. 67. nu. 3. 46.
Pactum factum in tali cappellania non dicitur simoniacum, ref. 67. nu. 4. 46
Cappellania talis à laico, vel à fœmina obtineri potest, ibid. nu. 5.
Episcopus ecclesiæ libertatem alienare non potest, ref. 75. nu. 2. 51
Episcopus in oblationibus ecclesiæ, rectori factæ, nullam habet potestatem, ref. 88. nu. 4. 56
Episcopus imaginem, in ecclesia rectoris existentem, ipso contradicente, in aliam transferre non debet, ibid. nu. 5.
Episcopus ius patronat. litigiosum inter patronos conferre potest, tẽpore elapso, sine euincẽtis præiudicio, ref. 170. nu. 1. 102
Episcopus, tempore, à iure dato, elapso, non potest beneficium conferre, si de ecclesiæ libertate inter ipsũ, & patronos controuertitur, ibid. nu. 2.
Episcopus ius patron. ob temporis lapsum conferre nõ potest, si inter præsentatos est lis de prælatione præsentationis, ibid. nu. 5.
Episcopus ex dotis augmento ius patron. erigere non potest, & quare, ref. 172. nu. 1. f. 103. Quid in ecclesia indotata, ibid.
Episcopus tempus quatuor, vel sex mensium ad præsentandum patronis prorogare potest, ref. 195. n. 1. 116
Episcopus pluribus præsentatis à patrono digniorem instituere tenetur, & quare, in ref. 126. signata f. 122. nu. 1. & seq.
Episcopus omittendo digniorem, dignum instituens, mortaliter peccat, & tenetur ad restitutionem, si beneficium debetur ex aliqua lege, ibid. nu. 3.
Episcopus, aliquam recipiens in Canonicum, dulciaria exigere non potest sub pœna, vbi etiam de capituli, ac priuatæ personæ pœna, ref. 220. nu. 2. 132
Episcopus, denuntiationes absque iusta causa remittẽs, mortaliter peccat, ref. 225. nu. 2. 135
Episcopus in impedimento dirimente matrimonium dispensare potest, quatuor cõcurrentibus, & quare, ref. 228. nu. 1. 138
Episcopus contra ius commune, causa necessaria accedente, statuere potest, ibid. nu. 2.
Episcopus suis subditis ordines conferre tantùm debet, ref. 256. nu. 1. 158
Episcopus, ordinans non suos subditos, suspenditur, ibid. nu. 2.
Episcopus excusatur à suspensione ob ignorantiam, ibid. nu. 4. 159
Episcopus non potest ordinare familiarem suum non subditum, nisi per triennium secum moratus fuerit, ref. 268. nu. 1. 166
Episcopus non potest excommunicare templarios, & hospitalarios, ref. 285. nu. 3. 178
Episcopus quoque debet pro euitanda auaritiæ suspitione pecuniariam pœnam conuertere ad pios vsus, ref. 300. nu. 3. 188
Episcopus non potest, vti iudex, sententiam, ab eius Vicario latam, reuocare, ref. 304. nu. 2. 190
Episcopus nù potest aggatiare exulẽ, ref. 305. n. 1. 191
Episcopus potest reducere numerum missarum, quod habet locum etiã in Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ref. 341. nu. 1. & 3. 224
Amplia in eleemosynis, pro ipsis missis celebrandis, ibid. nu. 2.

Digitized by Google

Limita, nu.4.
Episcopus non potest compellere Cappellanos ad celebrationem missarum, nisi euidenter de onere appareat, & quare, res. 345. nu. 1. 226
Episcopus habet intentionem fundatam super omnibus, existentibus intus suam diœcesim, res. 346. nu. 1. 226
Episcopus potest visitare omnes ecclesias, ac personas sibi subiectas, ibid. nu. 2. 227
Limita, nu. 3.
Episcopus an cogatur vuire beneficium fabricæ ecclesiæ, res. 374. nu. 3. 240
Episcopus non potest vnionem facere in fauorem sui capituli, etiam ipsius capituli consensu intercedente, redditur ratio, res. 379. nu. 1. & 2. 243
Limitatur conclusio, ibid. nu. 3. 4. & 5.
Episcopus non potest omnia beneficia suæ diœcesis vnire, res. 383. nu. 4. 246
Episcopus tenetur sequi acta coram iudice seculari ad instructionem tantùm, non autem ad punitionem, res. 400. nu. 7. 257
Episcopus non potest cognoscere de causa, commissa Vicario, res. 415. nu. 2. 266
Episcopus potest ad libitum reuocare Vicariũ, ibid. num. 3.
Episcopus excommunicatus instituendo præsentatum ad beneficium, non contrahit irregularitatem, res. 233. nu. 1. 277
Redditur ratio, ibid. nu. 2.
Inferuntur nonnulla ad declarationem quæstionis, ibid. nu. 3.
Episcopus nullam ipso iure incurrere suspensionem, nisi in mandato, aut sententia specialiter exprimatur, res. 443. nu. 1. 282
Episcopus potest dispensare à quibusuunque irregularitatibus occultis, res. 445. nu. 1. 284
Amplia nu. 2. Limita nu. 3. 4. 7. & 8.
Episcopus potest dispensare super irregularitate, prouenient ex mutilatione; quamuis non possit dispensare super irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, res. 447. nu. 1. 285
Assignatur ratio conclusionis, & adducitur etiam ad hoc constitutio Pauli III. ibid. nu. 2. & 4.
Datur intellectus ad Nauuarr. cap. 27. num. 194. ibid. num. 3.
Declaratur gl. in clement. 1. de homic. ibid. n. 5. 285
Episcopus quomodo se gerere debeat in concedendo licentiam pro celebrandis missis in domibus priuatis, res. 460. nu. 2. 293
Episcopus potest disp ẽsare cum bigamis in minoribus ordinibus, res. 463. nu. 1. 295
In contrarium est communis opinio, nu. 2.
Authoris opinio, ibid. nu. 3.
Episcopus si vult in aliena diœcesi prædicare, an teneatur illius Ordinarij licentiam petere quod non, probatur ex duobus, res. 465. nu. 1. 2. & 4.
Episcopus quòd scilicet possit prohibere fructuum collectionem absque eius deputati præsentia, pro opinione affirmatiua adducitur authoritas Lucæ de Penn. & spec. res. 466. nu. 1. 296
Et concurrit communis opinio ibid. nu. 2. f. seq.
Hoc procedere etiam in domino proprietatis allegatur tex. in l. si ita, §. dominus, ff. de vsu, & habitat. & redditur ratio, ibid. nu. 3. f. seq.
Adducitur vnde fundatur ratio prohibitionis ibid. num. 4.
Ampliatur conclusio, & declaratur ampliatio, nu. 6.
Limita existente consuetudine in contrarium ibi num. 7.
Sublimita quando ex hac consuetudine docetur occ sio surrip iendi, nu. 8.
Episcopus potest sibi eligere confessarium non subd tum, res. 470. nu. 1. 29
Contrarium adducitur declaratum per Sac. Cong Conc. & sic remanet correctus tex. in c. fin. de pẽn & remiss. ibid. nu. 2.
Episcopus quòd possit concedere licentiam clericis a ma deferendi probatur ex nu. 2. 3. & 4. res. 472. n. 299
Quomodo autem seruetur in praxi, & cuius voti author, ibid. nu. 5.
Episcopus secundùm Concil. Trid. sess. 24. c. 6. de re poterat absoluere in foro conscientiæ ab hæresi o culta, res. 474. nu. 1. 30
Contrarium est sancitum per Bullam Cœnę Domin ibid. nu. 2.
Episcopus potest absolue re à quauis excommunicatio ne (etiam si reseruata sit Pontifici) occulta, dumm do non fit de illis latis in Bulla Cœnæ Domini, re 474. nu. 3. 30
Episcopus potest alterare pœnam, statutam per Conc Trident. contra non residentes, resol. 478. num. 303
Contrarium deciditur ibid. nu. 5. 6. & 7. 30
Episcopus non potest dispensare contra constitutione Concilij, ibid. nu. 2.
Amplia nu. 3. & 4.
Episcopus habet procuratorem fiscalem, res. 479. nu. 304
Episcopus est inhumanus, qui hospitalitatem non se uat, res. 480. nu. 6. 30
Episcopus non tenetur de necessitate constituere Vic rium, res. 484. nu. 3. 308
Episcopus successor an tenea tur soluere salarium Vicario prædecessori, res. 484. nu. 4. 308
Episcopus vt comprehendatur in aliqua dispositione seu constitutione necessaria est specialis de eo men tio, res. 487. nu. 1. 311
Redditur ratio ibid.
Episcopos non potest procedere contra canonicos abs que duobus adiunctis ex Capitulo iuxta Decretum Conc. Trid. sess. 25. cap. 6. de reformat. res. 488. n. 311
Limita ibid. nu. 2.
Et amplia, nu. 4. & 5.
Et adducitur declaratio Sac. Cong. nu. 3.
Limita etiam in capitulis, quibus non est concessa exemptio, cùm Concilium loquatur de Capituli exemptis, ibid. nu. 6. Ponitur declaratio Sac. Con greg. nu. 7.
Episcopus, inducens consuetudinem, vt medietas fru ctuum beneficij primi anni applicetur alicui vsu non committit simoniam, res. 489. nu. 1. & nu. 2. & 4. 31
Contrarium consuluit Author Illustrissimo Cardi li Spinello, & decreto Concil. Trid. sess. 24. cap. 14 de ref. Intellige, nisi huiusmodi solutiones conue tãtur in vsus pios, vt colligitur ex dicto decreto Cõc nu. 5. & 6.
Et pluries adducitur, declaratur per Sac. Cong. nu. 7 8. & 9.
Respondetur contraris, nu. 10.

Digitized by Google

Episcopus non potest, præsente legato de latere, ferre insignia Episcopalia, resol.491.nu.1. 313
Prima ratio est propter prærogatiuam reuerentiæ, ibid. nu.2.
Secunda ratio est, ne ordo confundatur, nu.3.
Episcopus potest casus reseruare, sed debet maiora crimina reseruare, resol.492.nu.1.&3. 314
Episcopus potest cum suo Capitulo beneficio vacanti imponere aliquem modum, & onus, resol.493.nu.4. 315
Episcopus Canonicus debet sedere in loco canonicorũ in actibus capitularibus, resol.499.nu.7. 320
Episcopus dicitur princeps, resol.525.nu.1. 336
Episcopus de iure potest curatum in beneficio vnito monasterio constituere, resol.532.nu.3. 341
Episcopus potest per modum visitationis pluries in anno exigere rationes administrationis, resol.534.nu.1. 342
Limita primò, quando Episcopo constiterit, rationes dolosè redditas fuisse, ibid. nu.2.
Limita secundò, quando redditio non fuit finalis, ac plena cum restitutione reliquorum, ibid.nu.3.
Episcopus non tenetur adhibere consilium, vel consensum eorum, quos sibi pro visitatione facienda adiunxerit, resol.537.nu.1. 344
Episcopus facit vnum corpus cum capitulo, & canonici membra, resol.557.nu.4. 358
Episcopus, qui abutitur alternatiua, clarum est, eum illam amittere, resol.582.nu.2 377
Episcopus non potest denegare ordines, à laicis suscipiendos, resol.587.nu.2.& nu.3.4.&5. 379
In contrarium adducitur Concil. Trid. sess.23.c.16.& text. in cap. aures, de temp.ord. Et secundum isthæc iura fuit resolutum, ibidem num.6
Episcopus non potest in quæsitis præiudicare suæ Ecclesiæ, resol.601. num.iij. 389
Episcopus dicitur administrator rerum Ecclesiæ, non dominus, ibidem num.4
Episcopus in Synodo non potest augere eleęmosynam Missæ, resol.605.num.j. 392
In contrarium est veritas, ibidem num.ij.
Episcopus peccat præcipiendo Sacerdotibus, vt non dicant Missam gratis, si ipsi voluerint, ibidem num.4
Episcopus tenetur infra certum tempus visitationem finire, resol.608.num.j. 393
Contrarium tenet Piaseg. in sua praxi; ibidem nu.2
Episcopus potest ex legitimis causis beneficia suæ Diœcesis non exempta vnire, resol.610.num.9. fol.395.
Limita num.10
Decisio quæstionis, ibidem num.11
Equites Hierosolymitani nullo modo eorum cõmenda bona alienare possunt, neque vltra triennium locare absque solemnitatibus in alia resol. quæ inuenitur, fol.43. num.4
Equites Sancti Stephani non comprehenduntur sub dispositione dicti Concilij, resol.617.num.6. 399
Erectionem Ecclesiæ præsumi vnionem beneficiorum præcessisse, resol.27.num.ij. 17
Error iuris in hac quæstione non excusat, & quare, resol.18. num.ij. 12
Error facti hoc in casu excusat, sed fructus à die motæ litis debentur, ibidem num.iij.
Euentui, & afflicto subuenienti, lux fiunt tenebræ, resol.480. num.7 305
Euictio de iure canonico est prohibita, resolut.615. num.5. 398
Responderetur contrarijs, ibidem num.6
Euidens in alienationibus rei Ecclesiæ vtilitas requiritur, & ipsa est causa finalis alienationis, caus.num.j. &7. fol.ij.
Quænam dicatur euidens vtilitas, ead.caus.nu.ij.fol.j.
Quot modis euidens appellatur, vel nõ, ibid.n.iij.f.2.
Vtilitas per quem est probanda, num.4.
Quæ sit vera ratio præsumendi vtilitatem, vel damnum, ibidem num.5.
Quænam sit ratio, & vtilitas euidens per alienantium dictum non probetur, num.6.
Euidens Ecclesiæ vtilitas per testes, & legitimas probationes est probanda, nec commissario, de ea asserenti, credendum, resol.93. num.1. 60
Euidens vtilitas non solùm requiritur in alienatione, verùm etiam in locatione, & quare, resol.96. nu.j. fol.62.
Examinatores synodales singulis annis in Synodo sunt eligendi, resol.355. num.j. 231
Examinatus, & approbatus in vno beneficio, in alio non est examinandus, & iddem in Notario literato, resol.191. num.6 113
Exceptio declinatoria, competens clerico non extenditur ad fideiussores, nec beneficium cessionis bonorum proficit fideiussori, resol.248. num.iij. 153
Exceptio peremptoria potest opponi in executione sententiæ, resol.249. num.j. 153
Exceptio, quæ non impugnat sententiam, potest opponi in executione, ibidem num.4 154
Exceptio, seù limitatio firmat, atque constituit regulam, resol. 265. num.4 164
Exceptiones, quæ competunt principali, competunt etiam fideiussoribus, resol.248.num.j. 153
Excommunicati possunt contrahere matrimonium, resol.576. num.6 373
Excommunicatio ignorantem non ligat, resolut.54. num.4. 32
Excommunicatio vltimum debet esse remedium, resol.233. num.ij. 143
Excommunicatio certos non ligat, & quare, in alia resol. 235. quæ reperitur fol. 145. num.iij.
Excommunicatio est vltimum remedium, & pœnarum maxima, ibid.num.4.
Excommunicatio monitorij, si pro re leui concedatur, non ligat, & quare, resol.238.num.ij. 147
Excommunicatio non ligat, nisi ex intentione proferentis, ibidem num.iij.
Excommunicatio, lata pro furto acus, vel rei paruæ, furem non ligat, licèt lęthaliter peccet, si graue fuit damnum subsecutum, ibidem num.4
Excommunicatio est medicinalis, resol. 412. num.2. fol. 264.
Excommunicatio nonnulla mala, & incommoda producit, resol.412.num.iij. 264
Excommunicatio ob peccatum mortale proprium contumaciæ ferri debet, resol.438. num.ij. 280
Amplia num.iij.
Ad excommunicationem incurrendam sufficit actus consumatus absque animo iniuriandi, resolut.598. num.3. 388
Contrarium consuluit Author, & iuxta illius opinionem fuit decisum, ibidem num.4
Excommunicationis gladius est valdè salutaris, & magna circunspectione exercendus, resol. 438. num.j. fol. 280.
Excommunicato Episcopo, vide verb. Episcopo excommunicato, &c.

Digitized by Google

Excommunicatus ad beneficium præsentari non potest, resol. 165. num. iij. 99
Excommunicatus ad iuspatron. præsentari non potest, resol. 166. num. j. & 4. 100
Excommunicatus minori excommunicatione ad iuspatron. præsentari non potest, ibidem num. ij.
Excommunicatus ad iuspatron. nominari potest, ibidem num. 5
Excommunicatus, ignorans excommunicationem, ad iuspatron. potest præsentari, ibidem num. 6.
Excommunicatus non potest agere, resol. 250. num. j. fol. 154.
Excommunicatus ob percussionem, factam clerico, à quo sit absoluendus, resol. 436. num. j. 279
Distinguuntur duæ species percussionis, de quibus, ibidem num. ij. & iij.
Excommunicatus absolutus cum clausula reincidentię, quòd adhoc, vt elapso tempore, reincidat in excommunicationem, requiratur declaratoria, probatur ex tribus, de quibus, resol. 597. num. j. ij. & iij. 387
Contrarium adducitur decisum ex tribus alijs, ibid. num. 4. 5. 6. & 7.
Respondetur contrarijs, num. 8
Excusatus à peccato, intelligitur etiam excusatus à restitutione, & quando dignoscatur excusatus à peccato, resol. 120. num. ij. 78
Existens in quasi possessione præcedentiæ, potest se armata manu defendere, resol. 559. num. j. 360
Existente stylo contrario, citanda est pars, resol. 290. num. ij. 181
Experientia est rerum magistra, resol. 585. nu. 6 380
Respondetur contrarijs, ibidem num. 7. & 8.
Expressio generalis non sufficit, vbi particularis est necessaria, resol. 63. num. ij. 44
Expressio in rescripto est necessaria tàm appellationis propriæ, quàm partis, tàm iudicialis, quàm extra, & ad quem sit appellatum, & per quem, ibid. nu. 5.
Expressio litis est necessaria, dato quod citatio fuerit executa, non tamen reproducta, ibidem num. 6
Expressio litis exceptione elidibilis non est necessaria, ibidem num. 7
Expressio attentatorum post appellationem per Iudicem à quo non est necessaria, & quare, ibid. num. 9
Expressio appellationis desertæ non est necessaria, ibidem num. 10
Expressio sententiæ nullæ, seù processus non requiritur, ibidem num. 11
Expressione non facta prouisionis alterius nullæ confirmatio beneficij est valida, resol. 63. num. 12. 44
Extensio in dispensatione locum non habet, resol. 227 num. iij. 137
Extrauag. Ambitiosæ in alienatione omnium piorum locorum authoritate Episcopi fundatorum procedit, resol. 45. num. 5. & 6 27
Extrauag. Ambitiosæ in dubio præsumitur vsu recepta, & quare, resol. 81. num. j. & ij. 53
Extrauag. Ambitiosæ, ius facit commune, ibid. num. 3.
Extrauag. Ambitiosæ, de quibus loquatur rebus, resol. 100. num. ij. 65
Extrauag. Ambitiosæ inducit priuationem beneficiorum ipso facto, resol. 107. num. iij. 69
Extrauag. Ambitiosæ, est prohibitiua, & obligat etiam ad mortale, ibidem num. 4
Extrauagans Ambitiosæ, non est vsu recepta quo ad pœnas extrinsecas, ibidem num. 5

F.

FActa non præsumuntur, nisi probentur, resol. 580. num. 3. 375
Facta præsentatione de aliquo beneficio, non potest alterius electio fieri, resol. 595. nu. 4. 386
Authoris opinio quæ sit, ibid. nu. 5.
Facti species, resol. 348. nu. 1. 228
Facti species, resol. 350. nu. 1. fo. 229. & resol. 384. nu. 1. fo. 247. & resol. 425. nu. 1. fo. 275. & resol. 432. nu. 1. fol. iterum geminato 276. & resol. 432. uum. 1. fol. 277. & resol. 452. num. 1. fol. 288. & resol. 453. num. 1. 289
Facti species, resol. 464. nu. 1. 295
Pro opinione affirmatiua adducitur Oldrad. & Calderin. in eorum consil. resol. 464. nu. 2. 295
Contrarium tenent nonnulli, ex quibus videtur consistere communis opinio, ibid. nu. iij.
Reddunt rationem, & est, quia Episcopus nullum habet ius dismembrandi Ecclesiam à sua iurisdictionem, & cum opinione transis Felyn. qui dicit receptiorem, ibid. nu. 4. & 5.
Facti species, resol. 481. nu. 1. fo. 305. & resol. 509. nu. 1. fol. 326. & resol. 510. nu. 1. 326
Facti species, resol. 511. nu. 1. 327
Dicens de reductione pensionis, debet probare beneficium non esse sufficiens, ibid. nu. 2.
Redditur ratio, nu. 4.
Quid si beneficiatus dictæ pensioni non consenserit, ibid. nu. iij.
Quæ sint onera deducenda in reductione pensionis, ibid. nu. 5. & nu. 6. & 7.
Facti species, resol. 562. nu. 1. fol. 362. & resol. 571. nu. 1. fol. 369. & resol. 573. num. 1. fol. 371. & resol. 576. nu. 1. fo. 373. & resol. 581. nu. 1. fo. 376. & resol. 585. nu. 1. fol. 376. & resol. 585. num. 1. fol. 380. & resol. 587. nn. 1. 381
Facti species, resol. 599. nu. 1. fol. 388. & resol. 607. nu. 1. fol. 392. & resol. 610. nu. 1. fol. 394. & resol. 615. num. 1. 397
Factum antiquum solemniter actum præsumitur, resol. 218. nu. 7. 131
Factum non præsumitur, nisi probetur, resolut. 344. num. 1. 226
Facultas faciendi concursum ad Parochiales, solùm Episcopo competit, & eius Vicario, resolut. 361. num. 1. 234
Limita in casu sequenti, ibid.
Facultas testandi clerico concessa, non extenditur ad codicillandum, & quare, resol. 526. nu. 5. 336
Familiaris Episcopi gaudet priuilegio fori, tam in ciuilibus, quàm criminalibus, resol. 471. n. 1. & 6. 298
Et in omni materia, nu. 7.
Familiaris quis dicatur, ibid. nu. 8.
Familiaritas, vt prosit, debet esse continuata, resol. 267 num. 4. 166
Familiaritas in iure varijs modis sumitur, resol. 459 292.
Quis dicatur in præsenti materia familiaris, ibidem num. 2.
Fertur stylus Curiæ Archiepiscopalis Neapolitanæ. V de verb. Stylus fertur Curiæ, &c.
Feudum in Monasterium transit, feudatario Religionem ingresso, cum declaratione, resolut. 197 num. iij. 118
Fictio non habet locum, vbi de incurrenda excommunicationis sententia agitur, resol. 54. nu. 3. 3

Digitized by Google

Fideicommisso relicto familiæ proximior succedit, resol.181.nu.3. 107
Fidelis infidelis effectus ducens infidelem, si ad fidem reuertitur, & matrimonium contrahere cupit cum Christiana, requirere non tenetur infidelem, resol. quæ reperitur signata 240. fol.139. Sed debet esse 230.num.3.
Filiafamilias potest de antefato post mortem viri testari, resol.570.nu.iij. 369
Reddiur ratio, ibid.nu.4.
Filij legitimati per rescriptum, in emphyteusi Ecclesię comprehenduntur, resol.113.nu.1. 73
Filius viuente patre, in iurepatronat. vocem non habet, & quare, resol.176.nu.2.
Filius ex muliere vxorata ortus, semper præsumitur legitimus, cum ampliatione, & limitatione, resolut. 132.nu.1. 141
Filius sequitur originem patris quòad ordines suscipiendos, resol.257.nu.4. 159
Filius non sequitur originem patris naturalis, ibidem num.6.
Filius sicut prohibetur in ius vocare patrem carnalẽ, ita & spiritualem, resol.318.nu.4. 204
Filius Comitis Comes dicitur, patre viuente, res.467. nu.2.fol.iterum geminato. 295
Filius feudatarij, feudatarius in vita patris dicitur, ibi. num.3.
Filius Doctoris collegiati in eius doctoratu non solui, nisi munuscula, resol.467.nu.4.fol.iterum gemi nato 295
Filius quicquid à patre quouis titulo consequitur, imputatur in eius legitimam, resol.522.nu.2. 333
Si filius habitauit per decem annos seorsum à patre, præsumitur emancipatus, resol.580.nu.10. 376
Filiusfamilias potest acquirere domicilium, resol.264 nu.2. 164
Filiusfamilias potest condere testam? tum ad pias causas cum consensu sui patris, resol.569.nu.1. 367
Filiusfamilias non potest ad pias causas testari, resolu. 570.nu.1. 369
Limitatur ibid.nu.2.
Fines mandati non sunt excedendi. res.267. nu.1. 165
Firmius est ius, quod iure communi venit, quàm quod singulari, resol.199.nu.5. 119
Fœmina, stantibus masculis, à præsentandi successione excluduntur cum declarationibus, resolut. 175. nu.1. 104
Fœmina in concessione emphyteusis Ecclesiæ pro se, & filijs, & nepotibus non comprehenduntur, quod non procedit in emphyteusi priuata, resol. 112. nu. 1.& seq. 72
Fœminæ semel vocatæ semper dicuntur vocatæ, si fœmina stipulatur, ibid.nu.3.
Fœminæ sunt vocatæ, si concessio est pro filijs, & hæredibus vsque ad tertium genus, & quare, ibid.nu.4.
Fœminæ censentur vocatæ, si ex verbis inuestituræ cõstet contrahentium voluntatem esse illa vocare, ibid.nu.6. 73
Forma est, vt patronatus probetur authenticis scripturis, resol.124.nu.1. 80
Forma fundationis Iurispatr. est attendenda, resolut. 146.nu.1. 90
Forma priuilegij, & contractus legem eisdem tribuit, resol.157.nu.2. 95
Formæ omissio, in iurispatron. fundatione præscripta, præsentationem annullat, resol.157.nu.5. 95
Fratantiam esse beneficium Ecclesiasticum, resol.326. num.1. 210
Fratres tertij Ordinis non dicũtur proprie Religiosi, & quare, resol.617.nu.5. 399
Fraus in dubio non præsumitur, resol.21.nu.1. 13
Fraus quando præsumatur, ibid.nu.2.
Fraus quando non præsumatur, ibid.nu.3.& seq. 14
Fructus debentur à die alienationis in rei Ecclesiæ, nulliter alienatæ, recuperatione, resol.18.nu.1. 12
Fructus beneficij sunt bona Ecclesiastica, resolut. 99. num.3. 64
Frustra legis auxilium implorat, qui in legem commit tit, resol.250.nu.2. 154
In fundatione iurispatronatus exigitur consensus Episcopi, & an sufficiat ex post facto interuenire, resolu. 123.nu.1. 79
Fundator iurispatron. vocans tres de familia, comprehendit omnes de familia, resol.180.nu.2. 107
Fundatores in fundatione ius acquirunt, resolut.205. num.2. 122
Funeralia, quæ dicantur, resol.571.nu.2.& 4. 369
Funeralia dicuntur illa, quæ cum cadauere ducuntur ad Ecclesiam, & quæ funeris causa sunt elargita, ibid.nu.4.& 5.
Decisio quæstionis, ibid.nu.6.
Funeris sumptus dicitur omne illud, quod corporis causa erogatur, resol.571.nu.3. 369
Furans ex causa necessitatis, non debet puniri pœna furti, resol.602.nu.4. 390
Propter necessitatem illicitum fit licitum, ibid.nu.5.
Furem ad indicandum aliquis cogi potest, resol. 240. num.2. 148

G.

GEneris appellatione fœminę continentur, resolut. 112.nu.5. 73
Gratia non est surreptitia, quando qualitas à iure non considerata non exprimitur, resol.59. nu.6. 35
Gratia facta de emphyteusi, nõ extenditur ad emphyteusim in perpetuum, in alia resol.58.quæ reperitur fol.41.nu.iij.
Gratificatio habet locum in vocum, & meritorum paritate, nec ab ipsa appellatur, resol.173.nu.2. 103
In Gratiosis attenditur tempus datę, res.555.nu.2.356
Validum est argumentum à simili, ibid.nu.3.
Grauamen irreparabile quid sit, ponuntur nonnulla circa hoc, resol.405.nu.4. 260

H.

HAbens iurisdictionem in aliquo loco à suo subdito emere nou potest, resol.59.nu.2. 35
Habens titulum validum, non censetur mutare velle cum inualido, resol.77.nu.7. 52
Habens commissionem ad beneficium acceptandum vigore vnius gratiæ, non poterit ex alia acceptare, in alia resol.81.quæ inuenitur segnata fo.59.nu.4.
Habens Canonicatum, cui est annexa parochialis, debet residere in Canonicatu, resol.381.nu.4. 245
Habilitas acquisitionis officij debet esse à principio, resol.588.nu.4. 382
Contrarium adducitur, quòd, scilicet, habilitas personæ consideranda sit tempore collationis beneficij, ibid.nu.5.& 6.
Habilitatio à iuramento non tollit vires contractus, resol.288.nu.2. 180
Habilitatio à iuramento an impediat liquidationem instrumenti, resol.293.nu.1. 183

Digitized by Google

Habilitatio à iuramento exigit aliam absolutionem, resol. 299. nu. 1. 186
Habilitatus sub cautione dicitur quoque carceratus, resol. 320. nu. 2. 207
Hæredem omnia bona præsumitur in inuentario annotasse, resol. 239. nu. 4. 147
Hæres a liquid dolosè in inuentario ponere omittens, punitur, resol. 239. nu. 5. 147
In His, quæ potest Iudex ex officio, non requiritur citatio partis, resol. 279. nu. 2. 175
Honor debetur antiquiori Canonico propter fructus possessionis, resol. 555. nu. 4. 356
Hospitale, quando locus pius dicatur, & quando profanus, resol. 37. num. 1. fol. 22. Octo de modis, an Hospitale sit authoritate Episcopi erectum cognoscitur, ibid. nu. 2.
In dubio Hospitale an dicatur locus pius, ibid. nu. 3.

I.

IDoneitas consideratur nedum respectu scientiæ, verùm morum, resol. 372. nu. 1. 234
Iesuitæ absque assensu Apostolico res Ecclesiasticas alienare possunt, in alia resolu. 53. quæ est fol. 38. num. 4.
Ignorantia iuris neminem excusat, resol. 542. n. 1. 346
Ignorantia regularum non omnes excusat, resol. 574. num. 4. 372
Illegitimus clericus pensionem obtinere potest, resol. 183. num. 2. 108
Illegitimus in Iurepatron. non succedit, resolut. 185. num. 1. 109
Illiterati clerici odio sunt habendi, ac cæcis comparandi, resol. 191. nu. 2. 113
Illiteratura est defectus intolerabilis, resolut. 191. num. 3. 113
Illiteratus plus est odiosus homicida, res. 191. n. 4. 113
Illud beneficium dicitur curatum, quod fuerit erectũ, vt curatum, resol. 618. nu. 4. 399
Immemorabilis probat legitimum titulum, resol. 130 num. iij. 83
Immemorabilis iuripatron. ex priuilegio non suffragatur, resol. 151. nu. 3. 92
Impedimentum sciens donare videtur, resolut. 223, num. 2. 133
Impedimentum existens in principio, scienti est obnoxium, ibid. nu. iij.
Impensa in actu facit præsumi mandatum, & ratihabitionem, resol. 74. nu. 1. 50
Imperaioris concessio non potest quem eximere à solutione decimarum, resol. 517. nu. iij. 330
Imploratio brachij potest etiam peti à Iudice tyrano, seu excommunicato, resol. 278. nu. 4. 174
Imploratio brachij non habet locum, quando à sententia fuit appellatum, resol. 280. nu. 1. 175
Impositio census pro litis sustentatione est vtilis, resol. 46. nu. iij. 28
Impositio primi lapidis ad solum Episcopum spectat, resol. 490. nu. 1. 313
Incantatores dicuntur Necromantici, resolut. 425. nuu. 2. 275
Incantatores grauissimum scelus perpetrant, ibidem num. iij.
Incantatores dicuntur malefici, nu. 4.
Incestuosi, vel sacrilegi, legitimati ab habente potestatem, in emphyteusi Ecclesiæ comprehenduntur, & qui tales dicuntur, resol. 113. nu. 4. 73
Ad incidendum in pœnas requiritur monitio, resolut. 307. nu. iij. 193
Procedit etiam in clerico concubinario notorio, ibi num. 4.
Incisid arborum frugiferarum de iure est prohibita, resol. 119. nu. 1. 76
Indicia propinqua suocedunt loco diffamationis, res. 519. nu. 5. 331
Ad inducendam consuetudinem. Vide verb. Ad Consuetddinem inducendam, &c.
Indulgentiæ cõcessio per Episcopum vltra tempus sibi permissum, non tenet, sed est valida pro statuto tempore, resol. 102. nu. 5. 66
Infames repelluntur à dignitatibus, resol. 428. num. 4. fol. iterum geminato 274.
Contrarium tenet Author, ibid. num. 5.
Respondetur contrarijs, ibid. nu. 8.
Infans non contrahit irregularitatem, resolut. 451. num. 1. 288
Amplia etiam in infante maiore, doli tamen incapace tempore delicti, ibid. nu. 2.
Redditur ratio appellationis, ibid. nu. iij.
Inferiori bus Episcopis competit. Vide verb. Episcopis inferioribus competit, &c.
Iufidelis conuersus, non tenetur requirere coniugem infidelem, si fidelem ducere in matrimonium desiderat, resol. 240. quæ reperitur sic signata fol. 139. Sed est 230. nu. 2.
Infirmitas non est priuilegiata quòad salarij consecurionem, quando illud est debitum alicui, ratione suæ personæ, resol. 506. nu. 4. 324
Ingrediens Monasteria Monialium ex aliqua causa euidenter necessaria, non incidit in censuras, resol. 602. nu. 1. 390
Quod probatur, ibid. nu. 2.
Ingredientes Monasteria Monialium Ordinum Prædicatorum non possunt absolui in casibus non necessarijs, resol. 544. nu. 2. 348
Amplia primo procedere in Prælatis, ibid. nu. iij.
Amplia secundo procedere etiam in mulieribus, ibi. num. 4.
Inhumanus est Episcopus. Vide verb. Episcopus est inhumanus, &c.
Institutio facta intra edicti terminum est nulla, & quare, resol. 144. nu. 1. 89
Institutio hæc, vt annulletur, duo requiruntur, ibidem num. 2.
Institutio pœnitentiarij in Ecclesia Cathedrali ad Episcopum solum spectat, resol. 477. nu. 1. 301
Amplia, vt neque Capituli consensus requiratur, ibid. num. 2.
Subamplia num. 4.
Quid si vacat in mense Papæ, num. iij.
Instrumentum faciens mentionem alterius instrumẽti, an probet, resol. 125. nu. 4. 8
Instrumentum iuratum habet executionem paratam resol. 255. nu. 4. 15
Intellectus cap. si super gratia, de offic. deleg. in 6. res 94. nu. 2. 6
Interesse de præsenti, non casus aduersæ fortunę est inspiciendum, resol. 161. nu. 4. 9
Inuentarium contra hæredes probat, resolut. 239 num. 2. 14
Inuocans dæmonia ad amorem mulierum prouocandum, non dicitur hæreticus, sed potius superstitiosus, resol. 424. nu. 11. 274

Inno-

Digitized by Google

INDEX.

Innocantes olim dæmones, dicebantur Idolatræ, & hæretici, resol. 425. nu. 5. 275
In innocatione brachij secularis non requiritur citatio, resol. 279. nu. 5. 175
Inutilitas, seu defectus ab Ecclesia, non autem ab alio est alleganda, resol. 9. nu. 1. fol. 7. Quid si actio esset popularis, & quid ante actum cõsumatum, & etiam quando Ecclesia dicit, quòd pro parte valeat, & pro parte non, ibid. nu. ij. iij. & 4. 7. & 8
Iocalia matrimonio separato ob impotentiam non ignoratam, non sunt restituenda, & quare, res. 223. num. 1. 133
Iocalia matrimonio separato ob impotentiam ignoratam, sunt restituenda, ibid. nu. 6. 134
Ira, & concupiscentiæ Veneris homines transmutant, & insanos faciunt, resol. 424. nu. 5. 274
Irregularis ad beneficium iurispatronatus præsentari non potest, nec etiam si ignorauerit se esse irregularem, resol. 167. nu. 1. 101
Irregularis ob pœnam in iurepatron. nullum ius acquirit, & ad fructus restituendos tenetur, ibi. nu. 2.
Irregularis ab officio est suspensus, ibid. nu. 4.
Irregularis, beneficijs ante irregularitatem obtentis non priuatur, nec ab actu iurisdictionis impeditur, sed ordinis, ibid. nu. 5.
Iudex habens potestatem extraiudicialiter se informãdi, rectorem citare non tenetur, resol. 6. nu. iij. 6
Iudex ex causa tempus à iure statutum, potest diminuere, & protrahere, resol. 195. nu. 2. 116
Iudex ex officio potest prouidere, vt altera pars liti cedat, resol. 204. nu. 2. 121
Iudex parti se opponens, suspectus redditur, resol. 234. num. iij. 143
Iudex secularis tenetur suum brachium impartiri, etiã si non fuerit petitum, resol. 278. nu. iij. 174
Iudex secularis ex iudicis officio tenetur impartiri brachium, resol. 279. nu. 1. 175
Iudex non tenetur brachium suum impartiri, quando sententia Iudicis implorantis est iniusta, resol. 282. num. 2 176
Iudex secularis tenetur stare processui facto in crimine hæresis, resol. 287. nu. 1 178
Iudex competens in causa principali, non est incompetens in causa incidenti, resol. 295. nu. 1 184
Iudex non potest conuersam pœnam pecuniariam in corporalem pœnam pecuniariam exequi, & corporalem dimittere, resol. 304. nu. 4 191
Iudex secularis nullam habet iurisdictionem contra clericos, nisi quoad priuationem feudorum, qram is contrarium de facto seruetur, resol. 311. num. 1. & iij, 197
Iudex Ecclesiasticus potest cogere per viam censurarũ testes tam clericos, quàm laicos, vt coram eo testimonium perhibeant, resol. 399. nu. 1 256
Iudex tam in causa ciuili, quàm criminali, ibidem num. 2 257
Iudex Ecclesiasticus non tenetur stare processui fabricato coram seculari, resol. 400. nu. 4 eod.
Iudex appellationis non potest inhibere, cum de deuolutione constat, & quid in interlocutorijs, resol. 406. nu. 1 261
Decretum Concilij Tridentini circa præfatam conclusionem, ibid. nu. 2
Iudex ad quem, non autem à quo pronunciat appellatum desertam, resol. 408. nu. 1 262
Iudex citans aliquem ad informandum, non seruata forma iest puniendus, resol. 528. nu. 6 338
Iudex debet cognoscere an sua sit iurisdictio, resol. 546 num. iij. 350
Sufficit, vt qualitas iurisdictionem fundantis allegetur, ibid. nu. 4
In iudice non exigitur literarum scientia, resolut. 417 num. iij. 267
Iudices exequentes sententias incompetentium puniuntur, resol. 285. nu. 2 178
Iudici nulliter procedenti, denegatur brachium, reso. 282. nu. 1 176
Iudicibus diuersas sententias proferentibus, attendi debet sententia in minori summa, resol. 303. n. 1. 190
Iudicium vbi cœptum est, ibi est finiendum, resol. 523. num. iij. 334
Iura loquentia de rei ecclesiasticæ alienatione in promissione de alienando non habet locum, resol. 62. num. iij. 36
Iura loquentia de beneficijs locum sibi vendicant in beneficijs exiguis, resol. 260. nu. 2 161
Iura matricitatis digniora iuribus collegiatæ, resolut. 621. nu. 5 401
Iuramenti absolutio concedirur stante læsione, resol. 294. nu. 2 183
Iuramentum dandum à Prælato in dubio præsumitur præstitum, resol. 11. nu. 1 8
Iuramentum obligat præcisè, resol. 255. nu. 1 157
Iuramentum debet adimpleri in forma specificata, resol. 255. nu. iij. 157
Iuramentum præstitum Deo, pars relaxare nequit, resol. 291. nr. 1 182
Iuramentum, cùm est incursum periurium, non potest relaxari à parte, ibid. nu. 2
Iuramentum non debet esse vinculum ioiquitatis, resol. 294. nu. 1 183
Iuramentum obtinet vim plenæ probationis, resolut. 344. nu. 2 226
Iuramentum calore iracundiæ emanatum, non obligat, resol. 573. nu. iij. 371
Iurans non alienare bona Ecclesiæ, auditur postea contreueniens, resol. 107. nu. 1 69
In Iurepatron. succeditur in stirpes, non in capita, & quare, resol. 190. nu. 1 112
In Iurepatronatus si succeditur iure legati, donationis, vel singuli, vti singuli, succeditur in capita, non autẽ in stirpes, & quid si adest obseruantia, quòd semper succedatur in capita, resol. 190. nu. 4 112
Iuris ignorantia neminem excusat, resol. 574. n. 1. 372
Iuris ignorantia dicitur lata culpa, ibid. nu. 2
Iurisdictio Ecclesiastica est distincta à seculari, res. 277 num. 1 173
Iurisdictio Delegati. Vide verb. Delegati iurisdictio.
Iurispatronatus in fundatione. Vide In fundatione Iurispatronatus.
Iurispatronatus vsurpatio. Vide Vsurpatio Iurispatronatus.
Iurispatronatus mentio in dubio de Ecclesiastico intelligitur, resol. 168. nu. 5 101
Ius in re acquiri videtur per concessionem factam ad beneplacitum, in alia resol. quæ est fol. 38. nu. 8
Ius præsentandi prius ad eum spectat, qui testatori est proximior, resol. 181. nu. 2 107
Iuspatronatus ex fundatione, & dotatione hodie debet esse, resol. 40. nu. 5 25
Iuspatronatus Ecclesiasticum absque solemnitatibus in laicum trãsferri non potest, secus autem in patronatu

Digitized by Google

Matrimonium contractum coram Parocho, cui ab Episcopo fuit interdictum, ne matrimonijs assistat, valet, & quid si non est specialiter vocatus, ac etiam si dolosè fuerit ductus, resol. 213. nu. 2 128
Matrimonium illegitimè contrahens, tenetur denuò in foro animæ legitimè contrahere, ibid. nu. 4
Matrimonium per Parochi librum probatur, resolut. 218. nu. 1. & 6. fo. 131. Vbi etiam requiruntur.
Matrimonium contractum absque præsentia Parochi, & duorum testium, non habet vim sponsaliorum, resol. 219. nu. 1 131
Matrimonium clandestinum per consanguineos probatur, resol. 222. nu. 2 133
Matrimonium per parentes, fratres, & sorores probari potest, resol. 229. nu. 1 139
Matrimonium contrahitur inter infideles, resol. 240. signata 230. quæ reperitur fo. 139. sed est 130. nu. 1
Matrimonium non potest dici prohibitum, nisi in casibus à iure expressis, resol. 576. nu. 2 373
Melioramenta sunt restituenda ei, contra quem alienationis reuocatio fuit facta, in alia resolut. 52. quæ reperitur fol. 37. nu. 2
Meliorameta executionem decreti reuocationrs alienationis impediunt, ibid. nu. 4
Melioramenta facta rei Ecclesiasticæ alienata absque assensu, amittuntur, & quare, ibid. nu. 5
Melioramenta debentur, & si fuissent facta rei venditæ absque assensu, dummodo sine ipsis res perijsset, ac etiam debentur, si ab initio fuit bona fides, dato quòd postea mala superuenerit, ibid. nu. 7
Melioramenta facta Ecclesiæ de bonis ipsius, Ecclesiæ cadunt, non sic de clerici bonis patrimonialibus, resol. 526. nu. iij. 336
Mendicantes bona in communi possidere non possunt, in alia resol. 53. quæ reperitur fo. 38. nu. 2
Mendicantes bona immobilia absque assensu alienare possunt, & quare, ibid.
Mentio hæredis posita in contractu est intelligenda de sanguinis hærede, resol. 187. nu. 2 111
Meretrix est infamis, resol. 149. nu. 1 91
Meretrix iuspatron. acquirere potest. & quare, resol. 149. nu. 2 91
Meretrix turpiter agit, non turpiter accipit, neque ad restitutionem tenetur, resol. 149. nu. 5 91
Metus præsumitur durare, durante eadem causa metus, resol. 550. nu. iij. 352
Recitatur Nauarrus, qui tenet neque valere professionem factam per promotionē ad sacros ordines, durante causa metus, ibid. nu. 4
Metus appellatione, venit etiam metus reuerentialis, resol. 599. nu. iij. 388
Resolutio quæstionis, ibid. nu. 4
Militia empta filio per patrem, imputatur in legitimā, resol. 522. nu. 1 333
Militia clericatus in legitima filio imputatur, ibidem num. 6 334
Ministri pro Missis cantandis in parochiali Ecclesia, sunt tantum ad bene esse, resol. 44. nu. 4 27
Minor ad pretium restituendum tenetur vendicans rem non ritè alienatam, resol. in alia 88. quæ inuenitur signata fo. 57. nu. 4
Minor 14. annorum olim ad Iuspatron. præsentari poterat, hodie minimè, resol. 169. nu. 1 102
Minor 14. anno rum, quando in fundatione cautum est, ad beneficium præsentari potest, ibid. nu. iij.
Minor 14. annorum non potest beneficium obtinere, resolut. 331. num. 1 21
Amplia num. 2. ibid.
Minor duodecim annorum non potest excommunicari, adducuntur duæ rationes, resol. 432. num. 2. 3 & 4. 27
Minor confessus in iudicio absque curatore, restituitur in integrum, resol. 521. nu. 1 33
Minor quando torquetur ad indagandam veritatem in Curia Archiep. Neap. seruatur, quòd non interuenit curator, resol. 521. nu. iij. 33
Minor debet seruire maiori secundùm ordinem naturalem, resol. 596. nu. 12 38
Redditur ratio conclusionis, ibid. nu. xiij.
Minore, vel muliere psohibitis per statutum donare nec etiam confiteri permittitur, resol. 78. nu. iij. 51
Miracula recognoscere solùm Episcopi est, resol. 48 num. 1 30
Miracula, vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent, ibid. nu. 3. 4. 5. & 6
Miracula fiunt subitò, & perfectè, ibid. nu. 7
Missa non potest celebrari in domo priuata, nisi in Ecclesia consecrata ab Episcopo, resol. 460. nu. 1 29
Mobilia Eceleſiastica pretiosa, quæ dicantur, resol. 58 num. 2 3
De Modicis non est curandum, resol. 36. nu. iij. 2
Monachus omnia per ingressum Religionis in Monasterium transfert, resol. 197. num. 5 118
Monachus effectus Episcopus, non desinit esse Monachus, nec est solutus à tribus votis substantialibus, resol. 523. nu. 1. & seq. 33
Monasterium, vt construatur, quanta dos est assignanda, resol. 163. nu. 2 9
Monasterium loco hæredis habetur, resol. 197. num 4. 11
Monitoria ad hoc, vt concedantur, quinque sunt necessaria, resol. 233. nu. 1 142
Monitoria ob nimiam partis animositatem se opponentis publicationi sunt concedenda, & quare, resol. 234. nu. 1. & 4 143
Monitoria generalia ab Episcopis sunt concedenda, resol. 235. nu. 1 144
Monitoria contra certas personas non sunt concedenda, in alia resol. 235. quæ inuenitur fol. 145. nu. 1
Monitoria contra soluentes decimas, dummodo sint incerti, sunt concedenda, ibid. nu. 5
Monitoria sunt contra culpabiles in aliqua pisatione concedenda, ibid. nu. 6
Monitoria quando non sunt concedenda, ibid. nu. 7
Monitoria generalia habentibus interesse sunt concedenda, & non alijs, & quare, resol. 236. nu. 1 14
Monitoria sunt reuocanda, si adsque petentis interesse fuerunt concessa, quod duobus limitatur modis ibid. nu. 4
Monitoria lite pendente, non sunt concedenda, & quare, resol. 237. nu. 1 14
Monitoria lite pendente concessa, licet sint iniusta, tenent, ibid. nu. 2
Monitoria pro rei valore sunt concedenda, resol. 23 num. 1 14
Monitoria non sunt concedenda, quando altera pars de inuentario opponit, & quare, resolut. 25 num. 1 14
Monitoria in criminalibus non conceduntur, & quare, resol. 240. nu. iij. 14
Monitoria pro causis criminalibus, quando concedu tur, ibid. nu. 5

Digitized by Google

Monitoria non conceduntur, vbi continent infamiã, resol. 242. nu. 1 149
Monitoria concedi non possunt super facto proprio, resol. 243. nu. 1 149
Mors primæ coniugis quomodo est prohibenda, vbi agitur Curiæ Archiep. Neap. resol. 231. nu. 1 140
Mors quomodo probetur quoad plures effectus, resol. 231. nu. 2 140
Per Mortem Vicarij substituti expirat potestas subdelegandi, resol. 503. nu. 1 322
Mortuo Episcopo, Vicarij iurisdictio extinguit, & ad Capitulum transfertur, resol. 431. nu. 9. fol. iterum 276
Mulier inquisita de furto, si adulterium confiteatur, ex hac confessione conpemnari non potest, resolut. 210. nu. iij. 126
Mulier redditur suspecta, si custodiæ, ac ventris inspectioni resistit, resol. 234. nu. 2 134
Mulier non dicitur infamis, & turpis, quæ ex nimio amore suo amanti copiam facit, resol. 424. n. 8 274
Mulieres excusantur ab ignouantia iuris, resolut. 542 nu. 2 347
Per Multiplicatas præsentationes præsumitur titulus fundationis, resol. 127. nu. 1 81
Amplia etiam si præfatæ præsentationes essent interpellatæ, ibid. nu. 2
Multitudo verificatur in tribus, resol. 127. nu. iij. 82
Mutatio voluntatis in iure non præsumitur, resol. 77 nu. iij. 52

N

De Natura beneficij est, vt sit perpetuum, resol. 323. num. ij. 208
Natura beneficiorum est, vt sint perpetua, resolut. 334. num. j. 218
Natura beneficij manualis est, vt possit ad libitum quãdocunque amoueri, resol. 336. num. 4 220
Naturalis de parentela non dicitur, resol. 185. num. 2. fol. 109.
Naturalis absque Summi Pontificis, vel Ordinarij dispensatione beneficium Ecclesiasticum habere non potest, resol. 185. num. iij. 110
Naturalis legitimatus in iurepatronatus succedit cum declaratione, ibidem num. 5
Natus in peregrinatione sequitur omicilium patris, resol. 257. num. 7 160
Necessitas non habet legem, resol. 602. num. iij. 390
Negatiua responsio, resol. 246. num. j. 151
Limitatur ibidem num. ij. 152
Nemo debet ex proprio delicto commodum, & pœnam reportare, resol. 107. num. ij. fol. 69. & resol. 462. num. j. 163
Nemo de proprio alicui beneficium facere tenetur, resol. 116. num. 4 74
Nemo excusatur à residentia, resol. 310. num. ij. 196
Nemo tenetur ad debita alterius resol. 370. nu. 2. 238
Nemo debet priuari possessione, nisi citetur, resol. num. 7. 276
Nepos excludit patruum à iurepatron. in quo primogenitus vocatur, resol. 199. num. 1. & 6. 118. & 119
Nepos non sequitur originem Aui quo ad præfatum effectum, resol. 257. num. 5 159
Nescitur an sancti an sit exponendum in beneficia, resol. num. 1. 208
Nexus dignitatis debet exprimi, ibidem num. ij. 209
Nexus matricis pluribus Ecclesijs competere potest, resol. 621. num. j. 400
Quæ sint iura matricitatis, ibidem num. ij.
Nomina Canonicorum, vide Canonicorum nomina.
Non potest Episcopus vti Iudex, vide verb. Episcopus non potest, vti Iudex, &c.
Non potest Iudex conuersam pœnam, vide verb. Iudex non potest conuersam pœnam, &c.
Non vacant ipso iure beneficia hæreticorum, vide verb. Beneficia hæreticorum non vacant, &c.
Non est licitum Abbatibus, vide verb. Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginum, &c.
Non licet Episcopis etiam recipere exculenta, & poculenta, ad domum portanda, resol. 536. nu. ij. 343
Si duo Notarij sunt creati ad examen recipiendum, penes illum debet originale examinis reponi, qui est ætate senior, resol. 596. num. xj. 387
Notario asserenti in rei Ecclesiæ alienatione assensum interuenisse Apostolicum, non est credendum, resol. 30. num. 4 19
Notarius in visitatione nec aliquid recipit, etiam pro præsentatione bullarum, resol. 536. num. 4 344
Nouum onus potest imponi beneficio nedum in ipsius erectione, verùm etiam quando vacat, resolut. 493. num. j. 315
Amplia procedere nedum in beneficijs liberis, sed etiam iurispatronatus, ibidem num. ij.
Amplia secundò, etiam si conditio esset contra ius, ibidem num. iij.
Nouus Prælatus locationi prædecessoris stare tenetur, quatuor concurrentibus manifestè, resol. 97. num. j. fol. 62.
Nouus requiritur consensus, si sponsalia fuerunt contracta sub conditione, si Sanctissimus dispensauerit, & quare, resol. 217. num. ij. 130
Nullitas contractus à quo allegari debet, resol. 7. nu. 5. fol. 6.
Nullitas sententiæ diffinitiuæ coram quo sit deducenda, resol. 572. num. j. 370
Nullus ordine sacro initiari debet absque titulo beneficij, seù patrimonij, resol. 170. num. j. fol. 167
Iddem dicendum in Regularibus non professis, ibidem num. ij.
Numerantur casus, ad Sanctissimæ Inquisitionis Tribunal pertinentes, resol. 423. num. j. 270
Nundinæ priuatæ possunt prohiberi per Episcopos diebus festiuis, non obstante consuetudine, resolut. 481. num. iij. 305
Quomodo sit decisa ista quæstio per Sacr. Congregat. Cardinalium, ibid. num. 4 306
Nuntius Apostolicus causarum matrimonialium cognitionem non habet, nisi esset Legatus à latere, resol. 215. num. 2 129
Nuntius Apostolicus monitoria generalia concedere potest, resol. 235. num. iij. 144

O

Oblationes spirituales dicuntur, resol. 88. nu. j. 56
Oblationes, factæ imagini depictæ in alicuius priuati secularis pariete, sibi non debentur, ibid. nu. 2
Obligatio in forma Cameræ habet executionem paratam, resol. 252. num. 1 155
Obligatio in forma Cameræ nullam admittit exceptionem præter tres, resol. 152. num. 2 155
Obligatio augetur virtute iuramenti, resol. 255. nu. 2 fol. 157.
In obligatione in forma Cameræ an sit concedenda absolutio à iuramento, resol. 297. num. 1 185
Obliuio non præsumitur, resol. 243. num. 2 149

Digitized by Google

Obreptio modica legitimationem vitiat, cum ampliatione, resol. 185. num. 6 110
Ad obtinendum Canonicatum, cui est vnita parochialis, non requiritur ætas vigintiquinque annorum, resol. 381. num. 5 245
Obtinentes tenuia beneficia non tenentur ad horas canonicas, resol. 326. num. iij. 210
Obtinentes plura beneficia, tenentur exhibere illorũ dispensationem, resol. 335. num. 1 219
Limita ibidem num. 2.
Obtinentes dignitates Canonicatus, aut alia beneficia, si infra annum ordines non susceperint requisitos, non incurrunt priuationem ipso iure, quia capit. licèt canon, solùm procedit in parochialibus, resol. 486. num. 9. & 10 310
Isti nullo modo habent vocem in capitulo etiam si capitulum, & Episcopus concedant, & dimidiam partem distributionum perdunt, ibidem num. 11
Occidens aduersarium, prohibentem ne sedeat in loco solito, non potest puniri pœna ordinaria, resol. 559. num. 2 360
Occultum dicitur omne improbabile, resol. 450. num. 1 287
Occultum dicitur illud, quod opponitur notorio, ibidem num. 2
Opinio Graff. quæ sit circa hoc, num. 3
Occultum secundùm opinionem Garz. ibidem nu. 4.
Oeconomi constitutio, vt rectè fiat, quæ concurrere debeant, resol. 495. num. 1 316
Oeconomi deputatio ad quem spectet, ibidem nu. 2
Oeconomi officium quid sit, & an teneatur reddere rationem, taxata sibi competente mercede, ibi. nu. 3
Per offensionem iurisdictionis inducitur eius prorogatio, resol. 321. nu. 1 207
Officiales Principum percutientes clericum, turbam arcentes, sunt excusatione digni, ita vt non possint ex hoc excommunicari, resol. 435. nu. 1. 279
Probatur tribus medijs, in quibus nu. 2. 3. & 5.
Adducitur ratio conclusionis, ibid. nu. 4
Officiales Principis gaudent eius Principis priuilegio, resol. 471. nu. 9 298
Officiales Episcopi etiam laici delinquentes in eorum officio puniuntur ab ipso Episcopo, siue eius Vicario, ibid. nu. 10
Officiali in eius officio creditur, ac etiam Notario, asserenti se rogatum, resol. 30. num. 1. & seq. fol. 19. Immo si certioratse de Velleiano, ac etiam testes fuisse rogatos, nu. 3
Officialis à Principe creatus ad eius beneplacitum, perpetuò dicitur creatus, & hoc etiam in officiali creato ab Episcopo, in alia resol. 54. quæ reperitur fol. 38. nu. 5
Officialis ad beneplacitũ creatus, censetur perpetuus, resol. 336. nu. 1 220
Omissio denunciationum matrimonium non vitiat, resol. 224. num. 6 135
Omissio interrogatoriorum vitiat examen, resol. 394. num. 1 253
Contrarium esse seruandum in praxi, probatur ex pluribus, ibid. nu. 2
Omnes actiones præscribuntur spatio quadraginta annorum, resol. 416. nu. 1 267
Opinio Ancharani. Vide Ancharani opinio.
Opinio Authoris est, quòd possit probari subornatio per eosdem testes, qui asseruerunt se subornatos, resol. 397. nu. 2 255
Pro opinione affirmatiua adducitur regula iuris in 6. & tex. in l. nihil tam naturale, ff. eod. resolut. 601. num. 1 389
Contrarium consuluit Author ex tribus, ibid. num. 2 3. 4. & 5
Ordinandi ad Sacros Ordines debent scire, & quę eorum ordini conueniunt, resol. 169. nu. 3 166
Ordinarij locorum. Vide verb. Locorum Ordinarij.
Ordinarij tanquam Sedis Apostolicæ Delegati in casis mercedum, & miserabilium personarum, regulares debitores cogere, & compellere possunt cum expressa derogatione quorumcunque priuilegiorũ, resol. 547. nu. 1 350
Ordinario existente in possessione iudicandi regulares, tunc ipsi videntur per non vsum renunciasse priuilegia, resol. 547. nu. 8 351
Ordinarius conferens beneficia illiteratis, tenetur resarcire damnum Ecclesiæ ex illa collatione proueniens, resol. 229. nu. 5 214
Ordinarius potest aliquem ad concursum admittere, termino elapso, resol. 360. nu. 3 234
Ordinarius non potest dismembrare beneficia curata, resol. 383. nu. 7 246
Ordinarius, delegando, censetur elegisse industriam personæ, resol. 419. nu. 3 268
Ordinarius quando habet iurisdictionem in regulares, resol. 547. nu. 3 350
Ordinarius potest præfigere terminum regulari exempto delinquenti ad præsentandum se suo superiori, ibid. nu. 4 351
Ordinarius absque titulo est irregularis, resolut. 270 num. iij. 165
Ordinatus per saltum est Irregularis, resolut. 176 num. 1 171
Non tamen procedit hoc quòad ordines susceptos, ibid. nu. 2
Ordinatus ad titulum beneficij, illud resignare non potest, nisi aliunde habeat vnde commodè viuere possit, & illa in resignatione mentio fiat, quòd ad illius beneficij titulum fuerit promotus, resolut. 614. num. 2 397
Ordines sunt gradatim conferendi, imò seruatis temporum interstitijs, & quæ sint, resol. 483. nu. 1. 307
Respondetur Concil. Tridẽ. in sess. 23. cap. 11. & 14. de reformat. ibid. nu. iij.
Redditur ratio conclusionis, nu. 4
Et ampliatur tribus modis, ibid. nu. 5. 6. & 7
Ordo collatus ratione beneficij obtenti in fraudem tenet, resol. 162. nu. 2 16
Ordo clericalis probatur modis, de quibus infero, resol. 274. nu. 1 16
Ordo Ecclesiæ peruerteretur. Vide verb. Ecclesiæ ordo peruerteretur.
Ornatur tex. in l. ne cui, C. locat. resol. 625. nu. iij. 40

P.

PAciſci de rebus spiritualibus. Vide verb. De rebus spiritualibus paciſci, &c.
Pactum factum in tali Capellania, non dicitur finiacum, resol. 67. nu. 4
Pactum de sepultura eligenda reprobatur, resol. 5 num. 1 3
Amplia ibid. nu. 4 3
Nouissimus dat modum, quem debet seruare Parochus, dum accedit ad communicandum infirmum circa illius sepulturæ electionem, ibid. nu. 2
Parentes in testes recipiuntur in matrimonij causa limi-

Digitized by Google

limitatione, resol. 222. nu. 1 133
Parochi schismatici, suspensi, excommunicatiq; præsentia in matrimonio sufficit, resol. 213. nu. 1 128
Parochia habitu tantum non videtur beneficium curatum, sed simplex, resol. 515. nu. iij. 329
Parochia dicitur quasi partitio curæ, resolut. 516. num. 4 330
Parochialis vnita Canonicatui, non dicitur amplius parochialis, resol. 381. nu. 1 244
Parochialis Ecclesia in simplex beneficium conuerti non potest, resol. 383. nu. 6 246
Parochianus illius parochiæ est, in qua domus sua aditum habet, resol. 510. nu. 2 326
Dicitur ratio, ibid. nu. iij.
Parocho non distribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. non potest denegari decima, resol. 517. nu. 1 330
Parochus proprius dicitur, in cuius parochia contrahentes domicilium habent tempore matrimonij, resol. 214. nu. 1 128
Parochus ruralis an sit proprius, ibid. nu. 2
Parochus proprius an dicatur ille, in cuius parochia contrahentes habitant animo non permanendi, ibid. nu. iij. 129
Parochus Iudicis arbitrio punitur, benedicens secundas nuptias, resol. 313. nu. 1 198
Et quæ sit ista pœna, ibid. nu. 2
Parochus tenetur ad personalem residentiam, res. 393 nu. 1. 2. 3. 4. & 5 252
Parochus non se faciens ad Sacerdotium promoueri, elapso anno, est parochiali priuatus ipso iure, resol. 486. nu. 3 309
Parochus, qui ad Sacerdotium se promoueri non attendens, parochialem recipit, peccat mortaliter, cum obligatione restituendi fructus, resolut. 486. num. 4 309
Ista priuatio non habet locum in eo, qui nõ fuit promotus propter irregularitatem superuenientem, aut propter illiteraturam, seu alium defectum, nu. 5. & 6. Vbi ponitur declaratio Sacræ Congreg. & alia, ibid. nu. 7 310
Nec etiam habet locum dicta priuatio, & obligatio se ordinandi, durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur ad officium Sacerdotale, per se exercendum, ponitur declaratio Sacræ Congregat. ibid. nu. 8
Parochus, qui fecit fidem de solemnizatione matrimonij, postea matrimonium illud non reperiatur solemnizatum, non est de falso puniendus, resol. 507. nu. 1 325
Contrarium fuit decisum, quòd, scilicet, sit initiatus crimine falsi, ibid. nu. 2
Respondetur contrarijs, nu. 3
Parochus regularis, delinquens extra territorium Parochiæ, est ab Episcopo illius loci conueniendus, resol. 513. nu. 1 328
Contrarium censuit Sacra Congregatio, quòd non nisi ab alio, quàm à suo superiore, puniri, ibidem num. 2
Parochus coadiutus non tenetur ad residentiam, reso. 515. nu. 1 329
Contrarium est in praxi seruandum, ibid. nu. 4
Parochus coadiutus non tenetur ad promotionem Sacerdotij infra annum, ibid. nu. 2
Parochus, cuius parochiæ redditus non ascendit nisi ad centum tantùm, ad reparationem Ecclesiæ non tenetur, resol. 518. num. 1 331
Pater est legitimus administrator filij, resolut. 118. num, iij. 75
Pater non potest remittere caducitatem, ibid. nu. 4
Pater & filius censentur vna, & eadem persona, resol. 176. nu. 1. fol. 104. & resol. 467. nu. 7. fol. iterum geminato 295
Pater spiritualis magis diligendus est, quàm carnalis, resol. 318. num. 2 204
Pater spiritualis non potest esse testis in causa filij, sicuti nec pater carnalis, ibid. nu. 5
Pater Episcopi plebeus nobilitate in pœnis gaudet, resol. 467. nu. 5. fol. iterum geminato 295
Patriarchæ non possunt ante se ferre vexillum Crucis in Vrbe, resol. 491. nu. 4 313
Patrimonium loco beneficij subrogatur, resolut. 71. num. 1 49
Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur priuilegio bonorum Ecclesiæ, gaudet, ibid. nu. 2
Patrimonium tale est liberum pro decima soluenda, quemadmodum sunt res Ecclesiasticæ, non tamen à charitatiuo subsidio, ibid. nu. 3
Patrimonium tale filio non est imputandum pro legitima, ibid. nu. 4
Patrimonium Clerici debet esse in rebus immobilibus resol. 273. nu. 1 169
Patrimonium Clerici ab omni onere liberum esse debet, resol. 529. nu. 3 338
Patrono potest præiudicari, cũ bona iurispatronatus absque suo consensu alienantur, resol. 161. nu. 1. 97
Patronus quamlibet legem cum Episcopi cõsensu apponere potest in iurispatron. fundatione, resol. 146. num. 2 90
Patronus etiam laicus religiosus Ecclesiæ bona temporalia ministrare non potest, resol. 148. nu. 1. & seq. num. 90
Patronus habet in bonis Ecclesiæ solicitudinis administrationem, ibid. nu. 3
Patronus iurispatron. laicale ante institutionem variare potest alium cumulatiuè præsentando, secus Ecclesiasticus, resol. 156. nu. 1. 94
Patronus secularis potest variare, sed à prima præsentatione absque causa non potest, ibid. nu. 2
Patronus secularis non potest variare, lite pendente, nec secundo, ibid. nu. 3
Patronus, mortuo vno ex præsentatis, lite pendente, vel cedente, alium præsentare non potest, resol. 159 num. 1 96
Patronus, lite pendente, variare non potest, ibidem num. 4
Patronus potest alium præsentare, lite pendente, vno defuncto, quando lis est inter alios, ibid. nu. 6
Patronus potest separatim præsentare, quando iuspatronatus spectat ad plures, vti singulos, secus autem si iure collegij. Et quid vbi adest statutum, vel consuetudo viget in contrarium. resolut. 160. num. 1. & 2. 97
Patronus cogi potest de suo contribuere in defectum, pro Ecclesiæ refectione, resol. 161. nu. 2 97
Patronus potest constituere procuratorem ad præsentandum, cùm beneficium vacauerit, resolut. 164. num. 2 99
Patronus non potest promittere aliquem præsentaturum ad beneficium, & quare, ibid. nu. 3. 99
Patronus Clericus se ipsum præsentare non potest, resol. 179. nu. 1 106

Digitized by Google

Patronus clericus à compatronis eligi, & præsentari p >teſt, ibid. nu. 3
Patronus conſtituens procuratorem ad præſentandū, ille procurator patronum clericum præſentare poteſt, ibid. nu. 4
Patronus inhabilem præſentans ſub conditione impetrandi diſpenſationem pro ea, licet facultatem præſentandi non priuatur, reſol. 186. nu. 1 110
Patronus, dnrante quadrimeſtre tempore, alium in beneficio cumulatiuè præſentare non poteſt, reſol. 186 num. 2 110
Patronus laicus habet quadrimeſtre tempus ad præſentandum, reſol. 315. nu. 1 200
Patruus quando nepotem à iurepatron. excludat, reſol. 199. nu. 3 119
Patruus ad ſui patris, vel nepotis ſucceſſionem vocatur, ibid. nu. 4
Non niſi Pauper clericus gaudet priuilegio capituli Odoardus, & ſuam paupertatem probare debet, reſol. 245. nu. 1 151
Pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, reſol. 47. nu. 3 28
Pecunia res mobilis, & non pretioſa dicitur, in reſol. 56. quæ eſt fo. 39. nu. 2
Pecunia res mobilis dicitur, in alia reſol. 59. quæ inuenitur fol. 41. nu. 3
Pecunia, Eccleſiæ legata ad bona emenda, abſque aſſenſu Apoſtolico alienari non poteſt, reſol. 82. nu. 6. 54
Penſio non dicitur beneficium Eccleſiaſticum, reſolu. 261. nu. 2 162
Penſio, & beneficium ponuntur, vt diuerſa, ibid. nu. 3
Penſio aut datur in titulum, aut in ſtipendium, ibidem num. 4
Penſio reſeruata in collatione beneficij, remanet valida, quamuis collatio ſit nulla, reſol. 369. nu. 2. 238
Corroboratur nonnullis medijs concluſio præſens, ibid. nu. 3
Penſio an debeatur, fructibus non perceptis, reſol. 371 num. 1 239
Penſio non debet excludere tertiam partem fructuum beneficij, reſol. 373. nu. 1 240
Perfectio ſcripturæ quando dicatur, reſol. 1. nu. 5 3
Periuro non eſt concedenda abſolutio à iuramento, reſol. 298. nu. 1 185
Periurus repellitur ab agendo, reſol. 291. nu. 3 182
Perſonæ eligendæ in conſtitutione Synodi, quas qualitates debeant habere, vt ſatisfiat menti Cōcil. Trid. reſol. 575. nu. 1 372
Petens abſolutionem excommunicationis, dicitur tacitè confiteri ſe excommunicatum, reſolut. 607. num. 3 393
Petens gratiam, cenſetur fateri delictum, ibid. nu. 4
Deciſio quæſtionis, nu. 5
Reſpondetur contrarijs, ibid. nu. 6
Petens ſequeſtrationem, debet probare creditum ſuū per publicum inſtrumentum, & ita fuit deciſum in Curia Archiepiſcopali, & debet notum facere Iudici, periculum aliquod ſubeſſe, reſolut. 612. num. 2. & 5. 396
Petrus ſingulos Epiſcopos ſingulis Ciuitatibus deſtinauit, reſol. 480. nu. 3 305
Plebanus caput Eccleſiæ extra Ciuitatem erectæ, reſol. 621. nu. 8 402
Plures loco vnius habentur, reſol. 190. nu. 2 112
Pluribus in locis poteſt domicilium haberi, reſol. 264. num. 1 163
Plus eſt aliquid explicare facto, quàm verbo, reſol. 437 num. 4 280
Plus valet vmbra ſenis, quàm eloquentia iuuenis, reſo. 596. nu. 14 387
Pœna Extrauag. Ambitioſæ eſt puniendus, qui vendiderit, & tradiderit poſſeſſionem rei Eccleſiaſticæ cū reſeruatione aſſenſus, & cum clauſula, nec aliter, nec alio modo, reſol. 53. nu. 3 31
Pœna ſtellionatus eſt infligenda, qui plus iuſto offert, non animo emendi, ſed ad inducendos alios ad magis emendum, reſol. 57. nu. 7. 34
Pœna alienātium bona Eccleſiaſtica abſque requiſitis ſex reperiuntur, reſol. 121. nu. 1 78
Pœna priuationis beneficij ipſo iure alienanti datur abſque ſolemnitate, reſol. 122. nu. 1
Pœna inflicta ipſo iure ſemper iudicis declarationem requirit, tam in foro fori, quàm conſcientię, ibidem num. 3. & 4
Pœna ſemel dicta, amplius ea reuocari non poteſt, reſ. 304. nu. 1 190
Pœna contra blaſphemantes quænam ſit, reſolut. 316. num. 2 202
Limita in eo, qui calore iracundiæ Deum blaſphemauerit, ibid. nu. 2
Pœna pecuniaria tunc debet infligi, quando id fit correctionis zelo, reſol. 319. nu. 3 205
Pœna impoſita aſportantibus arma prohibita, non habet locum in eo, qui per modicum tempus illa aſportauit, reſol. 585. nu. 2 380
Redditur ratio, quia modica non ſunt in conſideratione, ibid. nu. 3
Contrarium adducitur deciſum, nu. 4
Et redditur ratio deciſionis, ibid. nu. 5
Pœnam inflictam iudex reuocare nequit, reſolut. 305 num. 2 191
Pœnam eandem pati debet occidens patrem ſpiritualem, quàm qui occidit carnalem, reſol. 317. n. 3. 204
Pœnam pecuniariam, alicui ſubdito impoſitam, cui debeat Epiſcopus applicare, reſol. 479. nu. 2. 304
Amplia etiam ſi huiuſmodi pœna imponatur laico pro crimine eccleſiaſtico, ibid. nu. 3
In Pœnis benignior pars eſt interpretanda, reſol. 303. num. 2 190
Pœnitenti creditur contra confeſſarium, reſolut. 312. num. 2 198
Pœnitentiario committitur nudum miniſterium, reſol. 419. nu. 2 268
Pœnitentiarius electus, quando incipiat habere facultatem audiendi confeſſiones, reſol. 477. nu. 4 302
Pœnitentiarius tenetur exiſtere ſemper paratus ad audiendum confeſſiones, ponuntur nonnullæ Sacræ Congreg. declarationes, ibid. nu. 5. & 6
Pœnitentiarius non poteſt in caſibus, Epiſcopo reſeruatis abſoluere, niſi ſpeciatim ſit data ei facultas, reſol. 492. nu. 2 314
Permutatio rei Eccleſiæ cum ſecularibus non valet, in alia reſol. 60. quæ reperitur fo. 42. nu. 1
Permutatio inter rectores valida eſt, & quare, ibid. nu. 3. & ſeq.
Permutatio facta ab Ordinario iuriſpatron. laicalis, annullari poteſt, reſol. 154. nu. 2 94
In permutatione beneficiorum non requiritur concurſus, reſol. 356. nu. 1 232
Ponit ſex requiſita ad hoc, vt beneficium dicatur Eccleſiaſticum, reſol. 259. nu. 1 16
Ponit formam, quam ſeruare debet Iudex appellationis

Digitized by Google

nis in absoluendo excommunicatum, resolut. 410. num. 1 263
Ponitur discrimen inter implorationem brachij, & familiæ accommodationem, resol. 286. nu. 1 178
Ponitur decisio Rotæ ad literam, resol. 482. nu. 1. 306
Ponuntur considerandæ ab Episcopis pro illa arbitrâ, resol. 171. nu. 2. 3. & 4 167
Ponuntur quatuor dubia, vt nu. 7. 8. 9. 10. 11. & 12. resol. 331 216
Ponuntur omnia ea, quæ per Sacram Congregationẽ Concilij declarata in materia appellationis fuerũt, resol. 404. nu. 1 258
Ponuntur vndecim casus, in quibus Episcopi contrahunt suspensionem, resol. 443. nu. 2 282
Possioni continenti turpitudinem, non est respondẽdum, resol. 242. nu. 2 149
Ex Possessione decennali multa præsumuntur, resolut. 580. num. 6 375
Ex possessione decennali præsumitur titulus diuisionis inter fratres, qui decem annis reperiuntur diuisum possedisse, ibid. nu. 19 376
Possessor fructus perceptos, & bona fide consumptos ante litem motam, restituere non tenetur, & quare, in alia resol. 61. quæ est fol. 43. nu. 1. 2. 5. 6. & 7
Possessor facit fructus suos, etiam quando habet titulum coloratum, ibid. nu. 3
Possessor non facit fructus suos, quando assensus est surreptitius, & quando in hoc casu facit suos, ibidem num. 4
Possessor fructus extantes reuocationis alienationis tempore suos non facit, nec etiam error iuris excusat, ibid. nu. 8. & seq.
Possessor fructus non facit suos, quando locupletior est factus, ibid. nu. 10
Possessor fructus perceptos tempore publicationis cau sæ suos non facit, & quare, in ead. resol. 62. quæ inuenitur fol. 43. nu. 11
Possessor fructus extantes tempore litis motæ spatio triennij vsucapere non potest, ibid. nu. 12
Potest conferri beneficium. Vide verb. Beneficium potest conferri, &c.
Potestas prædicandi, Episcopo concessa intelligitur in proprio populo, resol. 465. nu. 6 296
Respondetur contrarijs, ibid. nu. 7
Præbenda est vnita officio Pœnitentiarij, & ideo collatio præbendę debet spectare ad Papam, si ad eum spectet electio, siue institutio Pœnitentiarij, alias sequerentur absurda, resol. 482. nu. 2 306
De quibus nu. 3. 4. & 5
Præcedentiæ Confratrum processionibus, à quibus fuerint cognoscendæ, ac terminandæ, res. 45. nu. 9 28
In Præcedentijs attenditur consuetudo, resol. 552. licet reperiatur signata 555. nu. 1 354
In materia præcedentiæ iudicatur secundum quasi possessionem, ibid. nu. 3 355
In Præcedentijs attenditur duplex ordo, resolut. 554. num. 2 356
Refertur declaratio Congregationis Sac. Rit. ibid. num. 3
Præcessisse præsumitur id, quod de iure antea est faciendum, resol. 27. nu. 4 17
Prædia vltra triennium locari possunt, quæ fructus quolibet triennio reddunt, resol. 100. nu. 1 65
Prædia præsumuntur feudalia, quando alia circumcirca sunt feudalia, resol. 201. nu. 2 120
Præstare munus Episcopi est, resolut. 468. num. 1. fo. denuo geminato 296.
Item eorum, qui curam animarum habent, ibidem num. 2
Ampliatur, quod dictum est de Episcopo procedere, etiam si dubitaretur quorum sumptibus sit conducendus prædicator, ibid. nu. 3
Limita supradicta, existente consuetudine in contrarium, nu. 4
Item vbi populus eligeret, & nominaret prædicatorem, eique sumptus præstaret, ibid. nu. 5
Prædicatio non consistit in iurisdictione contentiosa, resol. 465. nu. 3. 296
Contrarium refert decisum Nouissimus in sua praxi Cur. Archiep. Neap.
Prælati inferiores, puta, Abbates, & similes, quòd possint absoluere ab irregularitatibus occultis, resol. 455. nu. 1 290
Probatur ex duobus, ibid. nu. 2. & 3.
Contrarium est verius nu. 4.
Prælatus successor contra prædecessoris hæredes pro rei Ecclesiæ alienatæ pretio agere potest, resolut. 17. num. 5. 12
Prælatus res sibi reuersas non solùm extraneis, sed etiam consanguineis infeudare potest, resolut. 65. num. 4. 45
Prælatus nõ solùm feuda sibi aperta infeudare potest, sed etiam suo prædecessori, ibid. nu. 5.
Prælatus res solitas concedi, non potest infeudare, si cessat prima concessionis causa, nec etiam solitam concessionem alterare, ibid. nu. 7.
Prælatus in quærendis Ecclesiæ præiudicare potest, nõ autem in quæsitis, resol. 82. nu. 1. 53
Prælatus repudians, acquirere videtur, ibid. nu. 4. 54
Prælatus in tali re nec tacitè, nec expressè Ecclesia poterit præiudicare, & quare, resol. 87. nu. 2. 56
Prælatus in huiusmodi rebus sic quæsitis, non potest præiudicare Ecclesiæ, etiam si egisset iure successionis, non autem ingressus. ibid. nu. 3.
Prælatus emptori tenetur pretium restituere, reuocãs alienationem malè factam, & quare, in alia resol. 88 quæ reperitur fol. 57. nu. 2
Prælatus, siue Rector, quando de damno in re Ecclesię euento teneatur, resol. 115. nu. 3. 74
Prælatus non potest renuntiare appellationi, resolut. 118. nu. 2 75
Prælatus potest clericis pœnas pecuniarias imponere, resol. 300. nu. 1. 187
Potest etiam Episcopus pœnas pecuniarias sibi applicare, ibid. nu. 2.
Prælatus prædecessor, qui fructus exportauit, vel malè consumpsit, potest per successorem conueniri, resol. 517. nu. 8. 330
Præpositus non tenetur petere licentiam à Canonico punctatore, resol. 558. nu. 1. 359
Peruerteretur ordo Ecclesiæ, si Præpositus obtemperaret eius inferioribus, ibid. nu. 2
Præpositus, vti maior, alijs præcedere debet, ibidem num. 3. 360
Præscribitur tempus Capitulo. Vide verb. Tempus præscribitur Capitulo, &c.
Præscriptio post mortem illius, qui rem Ecclesiasticã malè alienauit, incipit, non autem antea, & quare, resol. 32. nu. 2. & seq. 20
Præscriptio contra Ecclesiam eo tempore, quo in commendam fuit, non currit, ibid. nu. 4.
Præsens non est citandus, resol. 279. nu. 6. 175

Digitized by Google

Præsentãdus non propterea debet esset Sacerdos, quia in fundatione est onus celebrandi Missas, nisi expresse fuerit cautum, resol. 184. nu. 5. 109
Præsentatio, non autem nominatio coram superiori est facienda, resol. 137. nu. 1. 86
Præsentatio in iurepatronatus de absente fieri potest, ibid. nu. 3.
Præsentatio in iure patronatus præsentialiter est faciẽda, & aliter facta non tenet, & patrono currit tẽpus, resol. 139. nu. 1. & 4. 87
Præsentatio de clerico absente non valet, resolut. 139. num. 5. 87
Præsentatio clerici absentis non est valida, & quando est valida, resol. 141. nu. 1. 88
Præsentatio, & institutio contra fundationis formam est nulla, resol. 157. nu. 1. & 6. 95
Præsentatio est vnus iurispatronatus effectus, resol. 157 num. 3. 45
Præsentatio, & institutio contra formam fundatoris cum consensu Patroni est valida pro vna vice, resol. 157. nu. 8. 95
Præsentatio facta post rem iudicatam, lite pendente, super restitutione in integrum non tenet, resol. 159 num. 2. 96
Præsentatio iuris trahit ex institutione, resolut. 188. num. 1. 111
Præsentatio ex institutionis inualiditate nulla non redditur, & quare, ibid. uum. 2.
Præsentatio media præsumitur, extremis probatis, resol. 201. nu. 1. & 3. 120
Præsentatio simoniaca, facta per vnum ex patronis, vt vniuersis, alijs nocet, resol. 202. nu. 1. 120
Præsentatio simoniaca vnius patroni, alijs minimè nocet, resol. 202. nu. 2. 120
Præsentatio quando dicatur simoniaca, ibid. nu. 3.
Præsentatio debet fieri præsentialiter, resolut. 315. num. 3. 200
Præsentationes continuatæ sunt de forma Sacrosancti Tridentini Concilij, & quę dicantur continuata, resol. 133. nu. 1. 85
Præsentationes, vt per scripturas authenticas probentur, est de forma, resol. 134. nu. 1. 85
Præsentato ante institutionem nullum ius competit, resol. 177. nu. 2. 105
Præsentato est quæsitum ius, etiam institutione nulla existente, resol. 188. nu. 3. 111
Præsentatus ante institutionem est examinandus, si est idoneus, resol. 139. nu. 5. 87
Præsentatus, Ordinario non instituente, potest appellare, & quare, resol. 142. nu. 1. & seq. 88
Præsentatus, Prælato non instituẽte cum causa, appellare non potest, ibid. nu. 4.
Præsentatus à maiori parte est instituendus, resol. 173. num. 1. 103
Præsentatus ab Episcopo est examinandus, & quare, resol. 191. nu. 1. 113
Præsentatus habens ius in re aduersario aliquid soluere pro litis renunciatione, potest duobus concurrentibus, sed cum limitatione, resol. 204. nu. 3. 121
Præsentatus ad celebrandas Missas, oportet, vt sit actu Sacerdos, non habitu tantùm, resol. 339. nu. 1. 222
Præsentia Parochi intelligentis sufficit, vbi quid in Parocho affectatè intelligere nolente, resolut. 213. num. 3. 128
Præsentia importat scientiam, & intelligentiam, non autem consensum, resol. 569. nu. 3. 367
Præsentia non importat consensum, ibid. nu. 4.
Præstare consilium quando quis dicatur, resolut. 452. num. 3. 288
Præstatio triennalis sufficit ad inducendam obligationem in futurum, resol. 509. nu. 4. 326
Respondetur tax. in l. si certis annis, C. de pact. ibid. num. 5.
Præsumptio validitatis actus omni alia contraria probatione non est efficacior, resol. 27. nu. 8. 18
Præsumptio oritur contra renuentem soluere debitũ, resol. 254. nu. 2. 157
Pragmatica loquens de ictu scopittæ, non habet locũ in rixa, sed in casu appostato, & sic datur pœna extraordinaria, resol. 520. nu. 6. 332
Non habet locum in persona Ecclesiastica, ibi. nu. 7.
Praxis in beneficiorum collatione, resol. 167. nu. 3. 101
Praxis Curiæ Archiepiscopalis circa monitoria concedenda, resol. 236. nu. 3. 146
Praxis Romanæ Curiæ circa monitoria concedenda, pro rebus subtractis, resol. 238. nu. 5. 147
Praxis resignationis beneficij, quæ sit, resolut. 328. num. 1. 212
Precarium est species alienationis, resol. 61. nu. 2. 36
Precarium ad concedentis hæredem, ac singularem successorem transit, ibid. nu. 3.
Presbyter, qui administrauit Sacramenta pro Parocho carcerato, pro eo tempore debet emolumentũ retinere, pro quo obsequium suum commodauit, resol. 506. nu. 1. & 2. 324
Respondetur obiectioni, quæ se habet, quòd nemo est priuandus redditibus sui beneficij, ibid. nu. 3.
Pretiosa, matrimonio separato, sunt restituenda, resol. 223. nu. 4 134
Pretium iustum quale dicatur, res. 57. nu. 4 34
Pretium offerendi necessitas non incumbit rem propriam vendicanti, res. in alia 88. quæ reperitur signata, fol. 57. nu. 1.
Prima charitas à se ipso incipit, res. 116. num. 3. f. 74. & resol. 518. nu. 4 331
Primus acquirens non connumeratur in generatione, & quare, res. 111. nu. 1. & 3. 72
Primus acquirens non connumeratur in generatione etiam si in concessione fuerit dictum vsq; ad tertiam ipsius generationem, res. 111. nu. 2 72
Primus acquirens vocatis in inuestitura præiudicare potest, res. 194. nu. 2. 115
Princeps peccat, sine iusta causa dispensans, sicut subditus petens, & quare res. 227. nu. 7 138
Principali; non tenetur exibere libros procuratori, resol. 584. nu. 1 379
Prioribus Regularium possunt causæ delegari, resolut. 417. nu. 2. 267
Priuatio vnius priuilegij non extenditur a d aliud, res. 531. nu. 7 340
Priuilegium, concessum Hospitali Diuæ Mariæ Annuntiatæ, res. 152. n. 1 95
Priuilegium dignitatis filij transit in patrem, res. 467. nu. 6. f. denuò geminato 295
Priuilegium filiofam. concessum, vt possit testari cum consensu patris, restringitur, vt solummodo procedat, quando disponeret ad pias causas, & non aliter, res. 569. nu. 8 368
Priuilegium, & concessio non probatur, nisi per instrumentum rogatum, res. 586. nu. 2. 380
Nec per solam longam possessionem præscribi potest ibid. nu. 3.

Pro-

Digitized by Google

Probatio in contrarium aliquando admittitur,& quo modo probetur,vsq; finem,ref.8. nu.2 7
Probatio contra præsumptionem iuris, & de iure non admittitur nisi per partis confessionem,de cuius agi tur interesse,ref.232.nu.2 141
Probatio contra inuentarium non permittitur, resol. 239.nu.3 147
Probatio dubia non releuat eum,cui probandi onus incumbit,ref.586.nu.6 380
In Processionibus attenditur consuetudo,resolut. 554. nu.1 355
Processus factus cum minore absq; curatore, est ipso iure nullus,ref.521.nu.2. 333
Procurator Monasterij, inuestiens in quodam domo pecuniam monasterij, exactam, ne infructuosa remaneat, absq; solemnitate pœnis extrauag.ambitio se non ligatur, & quare,ref.47.num.1.&2. 28
Procurator habens sufficiens mandatum, quicquid nomine domini facit, à domino censetur factum, ref. 54.num.1 32
Procurator alienàs res Ecclesiæ, reseruato assensu Apostolico,& tradens possessionem ante ipsius impetrationem non facit dominum in censuras incidere ex pluribus,ibid.nu.2
Procurator Ecclesiæ, habens mandatum generale ad alienandum,non potest alienare,nisi habeat speciale,ref.78.nu.4 52
Professio tam virorum,quàm mulierum non debet fieri ante annum 16.sed post illius expletionem, resol. 549.nu.1. 552
Professio,facta ante dictum tempus 16. annorum, ab Ordinario debet nulla declarari,ibid.nu.4. In emittenda professione, deficiente vno die, ipsa,habetur pro nulla ibid.nu.5
Professio fidei debet fieri in Synodò diœcesana, videverb.Professionem fidei publicam,&c.
Professionem fidei publicam tenentur facere prouisi de Cathedralibus, & alijs quibuscunque beneficijs Ecclesiasticis curam animarum habentibus,ref.580 nu.1 375
Præfata fidei professio debet fieri in Synodo Diœcesana, & consequenter de ipsa solet fieri registratio in dorso Bullæ,ibid.nu.2.
Prohibita donatione,per aliquod statutũ seu constitutionem, non intelligitur prohibita donatio remuneratoria, redditur ratio,ref.539.nu.1 345
Prohibitio hominis non alienandi facit aliquando, vt Princeps deneget assensum,ref.42.n.2. 26
Prohibitio legis, & hominis in commendæ alienatione,ref.64.n.2 45
Prohibitio alienandi bona Ecclesiæ, inconsulto Romano Pontifice extenditur quoque ad mobilia pretiosa.ref.622.nu.1 402
Contrarium deciditur, quia ex hac alienatione nullum in extraneam personam transfertur dominiũ cùm remaneant ipsa apud Ecclesiam,resolut.622.n. 2. 403
Prohibitus alienare potest se obligare ad alienandum, ref.62.nu.6 37
Pronunciatio nulla extinguit iurisdictionem, ref. 418. nu.1 267
Propter necessitatem illicitum fit licitum,resol.602.n. 5. 390
Prouisiones Apostolicæ beneficij statum non mutant, ref.131.nu.4 84
In Prouisionibus beneficiorum non circumducitur edictum,ref.360.nu.4 234
Prouocatio ad superiorem per viam dictionis, de nullitate,quid operetur,resolut.572. num.3. 370
Declaratur conclusio principalis,ibid.nu.4.
Prouocatio, facta calore iracundiæ, minuit pœnam, ref.573.nu.5. 371
Publicæ processiones quæ dicantur,ref.308.nu.7 195
Publicam fidei professionem, Vide Verb. Professionẽ fidei publicam,&c.
Puella est sequestranda,lite pendente, resol.216.nu.1. 129
Puella de Ciuitate in aliã trausferri potest quando matrimonium timetur vi esse contrahendum,ibid.nu. 3. 130
Puella non potest sequestrari si alter coniugum esset in possessione,& quare,ibid.nu.4. 130
Purgatio moræ regulariter de æquitate canonica admittitur,ref.315.nu,4. 201
Purgatio canonica quid sit,& vnde dicta, resol.579.n. 1. 374
Purgatio canonica cur sit remedium subsidiarium, ibid.nu.2.& 3.
Purgatio canonica extra crimen hæresis, seu illius suspitionem abijt in desuetudinem.ibid.nu.4.

Q

Qvalitas beneficij patronatus per primam patroni prouisionem cognoscitur, & per obseruantiam, resol. 184. num.7 109
Qualitas,adiecta verbo, debet referre ad tempus verbi, resol.268. num.2 166
Qualitas delicti,notoriè, & scandalosè à Regulare cõmissi, probanda est ab Episcopo, vt eum punire valeat, resol.546.num.1 350
De qualitate iurisdictionem fundante, Iudici constare debet, ibidem numero 2
Quando vni competunt plura iura, vno sublato, seu electo,alia illæsa remanent,resol.265.num.3 164
Quando Iudex requirens est incompetens,tunc ei brachium est denegandum,resol.285.numero 1 177
Quando deuotio testatoris non est causa finalis, missa potest in alio altari celebrari,resol.349.nu.1 228
Quando forma non potest præcisè adimpleri, remittitur, resol. 355. numero 2 231
Quando possunt dici distributiones quotidianæ, resol.387.num.3 249
Quando sit soluendum quindennium, vide verbo Quindennium quando sit soluendum,&c:
Quantitas patrimonij est arbitraria,ref.271.nu.1 167
Quarta portio de relictis Confraternitatibus Episcopo debetur,resol.45.num.2 27
Quatuordecim isti anni sufficiunt si tantum attingantur, licèt non sint expleti resol.331. num.3 215
Quæ requirantur ad præsumendum, decretum Commissariorum interueniisse in alienatione rei Ecclesiæ resol.4. num.iij. 5
Quæ differentia sit inter filiam spiritualem, & inter eam, cui à Parocho collatum fuit Sacramentum Pœnitentiæ, resol.318.num.1 204
Quæ sit pœna Sacerdotis fornicantis cum filiabus spiritualibus, ibidem num.6 205
Quæ ætas requiratur ad hoc vt masculus, & fœmina impuberes dicantur, resol.432.num.5 277
Quæ differentia sit inter Ecclesiam benedictam,& Ecclesiam consecratam quoad casum nostrum, resol. 469.num.2 197

Digitized by Google

Quæ requisita debeant concurrere in Episcopo, resol. 484. num. 5 308
Quæ requiruntur in Parocho, adhoc, vt possit de iure retinere Parochiam, resol. 512. num. 1 327
Decisio quæstionis, quæ probatur authoritate, ibidem num. 2. & 3. Et ratione num. 4
Quæ requiruntur, adhoc vt Ecclesia dicatur Parochialis, resol. 516. num. 3 330
Quænam sit differentia inter parochialem Ecclesiam, & Curatam, resol. 618. num. 1 399
Quæ sint iura matricitatis, resol. 621. num. 2 401
Quælibet res præsumitur libera, nisi probetur debere seruitutem, resol. 586. num. 5 380
Qui non habet in ære, debet luere in corpore, resol. 251 num. 1. 155
Qui non comparet in termino, post terminum non auditur, resol. 360. num. 1 233
Qui habet conuersationem cum demone, reputatur eiusdem naturæ contra Deum, resol. 425. nu. 11 276
Qui abiurauit, & postea conuersatur cum hæreticis, dicitur eis similis, ibidem num. 12
Qui per alium facit per se ipsum facere videtur, resol. 564. num. 3 363
Qui calore iracundiæ publicè Deum, & Beatam Virginem blasphemat, est mitius puniendus, resol. 573. num. 6 371
Limita num. 7
Qui per decennium se gessit, vt notarius an præsumatur creatus solèniter notarius, resol. 580. nu. 11 376
Quicquid à patre quouis titulo filius consequitur, vide verbo filius quicquid à patre, &c:
Quicquid calore iracundiæ fit, pro nihilo habetur, resol. 573. num. 2 371
Quid sit, & quotuplex beneficium Ecclesiasticum, vide remissiuè, resol. 143. num. 4 225
Quid iuris de excommunicato insordescente in excommunicatione per annum, resol. 434. num. 1 278
Constituitur conclusio, ibidem num. 2
Affertur ratio conclusionis, num. 3
Ampliatur num. 4. 5. 6. 7. & 8 278
Limitatur num. 9: & 10 279
Annus in hac materia debet esse completus, ibidem numero xj:
Quid fuit decisum per Curiam Archiepiscopalem circa hunc articulum suspitionis falsitatis, resolut. 603 num. 1 390
Redditur ratio decisionis, ibidem num. 2
Quilibet rei suæ est moderator, & arbiter, resol. 149 num. 4 91
Quilibet tenetur reddere rationem suæ administrationis, resol. 584. num. 2 379
Quindennium quando sit soluendum directo Domino, resol. 623. num. 1 403
Tunc debet solui quindennium, quando emphyteusis peruenit in manus mortuas, ibidem num. 3
Quis efficitur subditus Episcopo ratione domicilij, resol. 263. num. 1 163
Quis non potest ordinari ad beneficium manuale, resol. 334. num. iij. 218
Quis non potest ingredi claustra monialium, resolut. 544. num. 1 248
Si quis per decennium rem tenuit, tanquam emphyteuta, & pro ea soluit debitum canonem, præsumitur emphyteuta, & solemniter inuestitus, resolut: 580. num. 7 375
Vt quis incidat in canonem, si quis, suadente diabolo, tria requiruntur, resol. 598. num. 5 388
De quibus ibidem num. 6. 7: & 8
Respondetur contrarijs, num. 9
Quod non petitur, non committitur, res. 109. n. 4: 71
Quod Capellanus infirmus, vide verbo Capellanus infirmus, &c:
Quod tempus sit concessum regularibus ad allegandum nullitatem professionis, iuxta mentem Concil. Trident. resol: 550. num. 1 352
Quid si metus durat per quinquennium, an possit annullari professio, non obstante dispositione Concilij, statuente quinquennium tantum, ibidem num. 2 & num. 7: & 8. fol. 352, & 353
Quod ab initio est nullum, tractu temporis etiam valere non potest, resol. 577. num. 1 373
Quomodo probetur Clerici paupertas, resolut. 245 num. 2. iij. & 4 151
Quomodo se gerere debeat Episcopus, vide verbo Episcopus quomodo se gerere, &c:
Quot capita, tot sententiæ, resol. 163. num. 1 98

R

RAtio dispositionis potius est attendenda, quàm dispositio, resol. 525. num. 4 336
Ratio redditur, cur decedentes absque electione sepulturæ non possint alibi, quàm in Ecclesia Sanctæ Restitutæ sepeliri, resol. 560. num. 1 361
Ampliatur conclusio etiam in viatoribus, transeuntibus, non habentibus hospitium in Ciuitate contra opinionem glosæ in cap. in nostra de sepult. quæ tenet huiusmodi ius sepulturæ spectare ad Ecclesiam Cathedralem, ibidem num. 2
Assignatur ratio ampliationis, ibidem num. iij.
Ratione beneficij quis efficitur subditus, resolut. 258 num. 1 160
Amplia etiam si beneficium esset tale, vt non eximeret à iurisdictione primi Episcopi, ibidem num. 2
Ratione pensionis, quam quis possidet in aliena Diœcesi, non potest ab illius Episcopo ordinari, resolut. 261. num. 1 161
Ratione offensæ iurisdictionis Iudex incompetens efficitur competens, resol. 321. num. 2. 207
Limita quando iurisdictiones sunt distinctæ, ibid: n. 3
De Rebus spiritualibus paciscì simoniacum est, resol. 562. uum. 2. 362
Recedens à carceribus, & statim rediens, non dicitur fugere, resol: 320. num. 3 207
Rector laicos, vt oblationes percipiant, deputare potest, non autem de altari, resol. 88. num. 3 56
Rector Ecclesiæ parochialis, ruinam minantis, cogi potest ad illius reparationem, vbi redditus ei supersunt, resol. 518. num. 3. 331
Rector maioris matricis, in actibus publicis ad modũ Capituli cum Clero incedens, præcedit Canonicos particularis Ecclesiæ collegiatæ, res. 621. nu. 4 401
Rectori asserenti causas esse falsas, onus probàndi incumbit, vbi alienatio rei Ecclesiæ fuerit confirmata, resol. 13. num. 4 10
Refertur decisio Rotæ, in qua nonnullas difficultates Domini considerarunt, quas habes ad vnguem relatas, resol. 332. num. 13 216
Refertur declaratio Congregationis Concilij, resolut. 340. num. 6 224
Referuntur variæ pœnæ sodomiæ, resol. 302. nu. 1 189
Referuntur variæ pœnæ Clericorum concubinariorum, resol. 307. num. 2 193
Regula reualidatoria literarum gratiæ, & iustitiæ non habet

Digitized by Google

INDEX.

habet locum, si supplicatio infra annum à die obitus concedentis non præsentetur, resol. 20. nu. 2 13
Regula fundationis, & donationis ampliatur varijs modis, resol. 123. num. iij. 79
Regula, cui conceditur maius in dispensationibus locum non habet, resolut. 227. num. 4 137
Regula est distributiones quotidianas deberi tantùm præsentibus, & diuinis Officijs interessentibus, resol. 385. num. 1 247
Ampliatur regula, ibidem nu. 2. iij. 4. 6. 7. 8. 9. & 10
Subampliatur tertia ampliatio, vt scilicet absens percipiendo distributiones quotidianas, illas non faciat suas in foro conscientiæ, ibidem num. 5
Regula est distributiones quotidianas illis tantum esse præstandas, qui sunt præsentes, & diuinis Officijs interfunt; in nonnullis tamen casibus, etiam absentibus, debentur de quibus resol. 389. num. 1. 2. iij. 4. 5. 6. & 7
Regulæ Delegatum Papæ, vel Principis, causas sibi cõmissas subdelegare posse limitatur, res. 95. nu. 2 61
Regulares plura priuilegia in rerum Ecclesiasticarum alienatione habent in alia resol. 53. quæ inuenitur fol. 38. num. iij.
Regulares, non euntes ad præfatas processiones, debẽt potius compelli carcere, quàm excommunicari, resol. 308. num. 6 195
Regulares possunt conueniri ratione delicti coram locorum Ordinarijs, resol. 547. num. 5 351
Regulares exempti in casu hæresis subsunt iurisdictioni ordinariæ, ibidem num. 6
Regularis Apostata à quo Iudice puniri possit resolut. 531. num. 4 340
Regularis extra monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegij prætextu, si deliquerit ab Ordinario loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica Delegato, inquiri, puniri, & corrigi valet, res. 547. nu. 2. 350
Regularis in reddendo rationem alicuius vltimæ voluntatis est subditus Ordinario, ibidem nu. 7. 351
Regularis deferens habitum suæ Religionis, coopertũ habitu alterius Ordinis, non est vti Apostata puniẽdus, resol. 548. num. 1 351
Non competit præfato Regulari diffinitio veræ apostasiæ, ibidem num. 2
Regularis dimittens habitum ob iustum timorem, nõ dicitur apostata, ibidem num. iij.
Quis non dicitur apostata ex sola habitus dimissione ibidem num. 4
Contrarium deciditur, quod deferens habitum coopertum, est apostata, ibidem num. 5
Regulariter tempus testamenti attenditur, vide verbo Tempus testamenti regulariter, &c:
Rei Ecclesiæ vltra tempus à iure permissum locatio, in totum vitiatur, si vnica erit pensionis solutio, resol. 104. num. 2 67
Reiecto doctrinæ Mascardi de probation. conclusio. 1223. num. 6: resolut. 315. num. 5 201
Relapsus quis dicatur, resol. 425. num. 10 275
Religiosus abiurans in iudicio hæresis propter vehementem suspitionem, quod sit inhabilis ad quælibet officia suæ religionis probatur ex tribus resolut. 428. nu. 1. 2. & iij. fol. iterum geminato 273
Reliquiæ Sanctorum, quæ sunt res præciosissimæ, ac hominibus plura beneficia à Deo per ipsas præstantur, absque assensu Apostolico concedi non possunt, & magnopere sunt decorandæ, nec extra capsam ostendendæ, resol. 60. num. iij. & 5 fol. 35. & 36
Relocatio non potest probari per testes, sed tantum per scripturam, resol. 625. num. 1 404
Contraria est opinio Curiæ Archiepiscopalis, ibidem num. 2
Remedia ordinaria non sunt pro extraordinaris ommittenda, resol. 233. num. iij. 143
Remedium restitutorium Ecclesiæ competit cecidenti à possessione ex contractu nullo, res. 22. nu. 1 14
Remissio est species alienationis, resol. 118. nu. 1 75
Renouatio est facienda non vni ex proximioribus, sed omnibus descendentibus, & transuersalibus etiam fœminis, resol. 68. num. iij. 4. & 5 47
Renouatio ab Ecclesia est facienda proximioribus fœminis, dato quod in prima inuestitura masculi tantum fuerint vocati, ibidem num. 6 47
Renouatio est facienda, etiam si primus contractus fuerit nullus declaratus; & hæc procedunt, tàm in emphyteusi laicali, quàm Ecclesiastica, ibid. num. 7.
Renouatio non est facienda si propter culpam recipiẽtis est finita, prout etiam quando iuri petendi eam renunciatum fuerit, ibidem num. 8. & 9.
Renouatio solis hæredibus est facienda, quando hereditaria est, & tunc quando hæres est capax, alioquin proximiori, ibidem nnm. 10
Renouatio non est facienda, si per annum non fuerit petita, & annus computatur à die scientiæ, & agnati possunt reuocare inuestituram spatio triginta annorum, factam intra annum extraneo, resol. 68. nu. 11 & 13 48
Renouatio non est facienda, quando Ecclesia vellet pro se bona retinere, ibidem num. 15 48
Renouatio emphyteusis descendentibus est facienda, etiam si Ecclesia vult pro se retinere, dummodò adsit consuetudo immemorabilis, resol. 116. nu. 6 74
Renunciatio beneficij iurispatron. in consulto patrono, non tenet, ac eo contradicente est nulla, & quare, cum declarationibus, resol. 192. num. 1 113
Denunciatio hypotecæ à creditore debitori feudatario valet sine assensu, resol. 193. num. 2 114
Renunciatio beneficij semper debet esse pura, & libera, resol. 204. num. 1 121
Repudiatio non est alienatio, resol. 82. num. 3 53
Requisita in rebus Ecclesiasticis, alienari solitis, cum pacto, quod non transeant ad extraneos, sunt necessaria, si extraneis alienantur, ac etiam in rebus, alienari solitis, in quibus est facta incorporatio, & quãdo dicatur facta incorporatio remissiuè, resolut. 26 num. 5 17
Requisita sex ponit, vide in verbo. Ponit sex requisita.
Res, semel alienata cum requisitis, perpetuò alienabilis absque solemnitate efficitur, resol. 5. num. 1 5
Res Ecclesiæ alienabilis, semel effecta cum requisitis absque solemnitate, perpetuò alienari potest, resolut. 26. num. 1 fol. 16 Quid si solitum fuerit alteratum, & partes solutum probent, ibidem num. 2. Quomodo si res est solita alienari, cognoscebatur, ibidem num. 3
Res Ecclesiæ alienata absque solemnitatibus, potest præscribi spatio quadraginta annorum, resol. 42. num. 1 20
Res Ecclesiasticæ pretiosæ mobiles absq; assensu Apostolico alienari non possunt, & quare, resolut. 58. num. 1. 34
Res quando dicatur Ecclesiæ incorporata, resolut. 65. num. 9. 45

Res

Digitized by Google

Res Ecclesiæ absque requisitis vltra triennium locari non potest, & iddem est in Prælato Regulari, resol. 98. num. 1. & seq. 63
Res Ecclesiæ solita locari, si est incorporata, non potest absque solemnitatibus vltra triennium locari, resol. 101. num. iij. 65
Res Ecclesiæ solita locari vltra triennium, duobus de modis cognoscitur, ibidem num. 4
Res Ecclesiæ solita locari ad modicum, si vltra tempus à iure permissum locetur, in totum est inualida, resolut. 104. num. 1 67
Res Ecclesiæ solita concedi in emphyteusim vsque ad tertiam generationem, si vltra concedatur, concessio est valida vsque ad tertiam, secùs autem quo ad reliquas, resolut. 104. num. 4 67
Res Ecclesiæ solita concedi in emphyteusim cum beneplacito Apostolico semel impetrato, absque alio assensu alteri concedi potest, & iddem procedit in casu resol. 110. num. 1. & seq. 71
Res Ecclesiæ in perpetuum concessa pro eadem pensione, qua singulis locabatur annis, concessio pro Ecclesia vtilis est dicenda, nec sextæ partis diminutionem in hoc casu esse faciendam, resol. 114. nu. 5 73
Res Ecclesiæ concessæ in emphyteusim sine solemnitatibus, quamuis contractus sit nullus, tamen pro eis census est soluendus Ecclesiæ, resol. 115. num. 1 74
Res semper transit cum onere suo, resol. 529. nu. 6 338
Rescripti obseruatio dat rescripto formam, & natura rescripti est, vt petitioni adaptetur, resolut. 109. num. iij. 71
Rescriptum siue priuilegium in dubio pro impetrante præsumitur, resol. 92. num. iij. 60
Rescriptum non extenditur ad non expressa, resolut. 109. num. 2 71
Reseruatio assensus actum efficit conditionalem, resol. 24. num. 8 15
Reseruatio assensus facit conditionalem actum, resol. 70. num. 1 48
Residentia in beneficio simplici non requiritur, resol. 184. num. 6 109
Resignatio beneficij iurispatronatus, patrono sciente, & patiente, tenet, resol. 192. num. 2 114
Resignatio facta absque Domini consensu reconualidatur consensu superueniente, ibidem num. iij.
Resolutio Concilij Tridentini super proposito articulo, resol. 624. num. 1 404
Responsio ad text. in cap. Corpora Sanctorum, de cõsecrat. dist. 1. resol. 60. num. 7 36
Restitutio in integrum Ecclesiæ datur aduersus præscriptionem, resol. 32. num. 5 20
Restitutio in integrum pro modica lesione non datur, nec etiam redhibitoria pro modica læsione competit, resol. 36. num. 4. & seq. 22
Retentio rei à iure conceditur, donec melioramenta possessori soluantur, in alia resol. 52. quæ reperitur fol. 37. num. iij.
Retinentes libros hæreticorum puniuntur tanquam hæretici, & quod huiusmodi librorum retentio sufficiat ad plenam probationem, probatur ex duobus resol. 427. num. 1. 2. & 3. fol. iterum geminato 273
Limitantur supradicta in duobus casibus, ibidem numero 4. 5. & 6.
Retrouenditio est vera alienatio, resol. 49. num. 1 29
Reus est priuilegiatus, data probationis paritate inter ipsum, & actorem, resol. 210. num. 5 126
Reus non est carcerãdus ad simplicem accusatoris nutum, resol. 528. num. 5 33
Ridiculum est hodie concedere, & cras reuocare, resol. 336. num. iij. 22
Ritus Curiæ Archiepiscopalis Neapolis, resolut. 425 fol. iterum geminato 175. num. 9.

S

SAcerdos, non habens legitimam causam celebrandi duas missas, acriter puniri debet resol. 301. num. 1 188
Sacerdos, omittens assumere primam tonsuram, quò possit postea factus sacerdos illam assumere probatur ex tribus, resol. 581. nu. 2. & num. 3. & 4. 37
Contrarium fuit decisum, ibid. nu. 5.
Respondetur contrarijs, ibid. nu. 6.
Sacrilegium committunt, qui Sanctorũ, reliquias furantur, resol. 60. nu. 4. 36
Saluus conductus non extenditur ad delicta, resol. 251. nu. 3. 155
Sanctimonialis post professionem non potest, exire à Monasterio, nisi graui ex causa, resol. 541. num. 1. 34
Ob quas causas, & rationes potest exire ibid. nu. 2.
Scientia capituli requiritur, ad hoc vt alienationis factæ per procuratorem, fines mandati excedentem, ratificatio inducatur, resol. 19. nu. 2. 13
Scientia, & patientia illius, contra quem præscribitur est necessaria ad hoc, vt præscriptioni locus sit, ac ei tenetur probare qui in dicta præscriptione fundatur, resol. 32. nu. 6. 20
Scientia Papæ requiritur ad præsumendum assensum Apostolicum interuenisse in minori triginta annorum spatio in alia, resol. 32. nu. 1. 20
Scientia Summi Pontificis requiritur, quando de eius agitur præiudicio in alia, resol. 32. nu. 2. 20
Scientia quãdo agitur de amissione iuris plenè est probanda, resol. 68. nu. 14. 48
Scientia interpretatiua non sufficit, sed certa, resol. 186. nu. 3. 110
Scriptura separata, pro assensu Apostolico est facienda resol. 30. nu. 5. 19
Scriptura Authentica iurispatronatus deperdita, illa per testes probari non potest, resol. 134. nu. 2. 85
Scriptura est de substantia in sententia excommunicationis, adducitur ratio, resol. 430. num. 1. & 2. f. iterum geminato. 275.
Ampliatur conclusio, ibid. num. 3. 4. & 5. limitatur nu. 6. & 7.
Sedes Episcopalis dicitur vacare donec literæ Apostolicæ sunt expeditæ, & præsentatæ capitulo, resol. 500. nu. 1. 320
Respondetur contrarijs, ibid. uum. 2. 3. & 4. f. 321
Semel furiosus, semper præsumitur furiosus, resol. 588. nu. 7. 382
Limitatur tribus modis ibid.
Semel examinatus, & approbatus non est amplius examinandus, resol. 592. nu. 8. 385
Seniores præferuntur iunioribus in testimonijs, & electionibus, resol. 596. nu. 2. & nu. 5.
Idem in honoribus, dignitatibus, & præeminentijs ibid. nu. 3.
Idem in electionibus, & vocibus. nu. 4.
Idem in Doctoribus eiusdem professionis. nu. 6.
Sensus verborum clarus non est cauillandus, resol. 55. nu. 4. 33
Sententia pro rei Ecclesiæ alienatione, lata illo die, quo fuit gratia præsentata, est valida, & quare, resol. 29. nu. 4. 18

Senten-

Digitized by Google

INDEX

Sententia declaratoria requiritur ad amittendum beneficium alienantis, bona Ecclesiastica absque requisitis, resol. 122. nu. 2. 79
Sententia quæ non verificatur ex actis, non probat, resolut. 131. nu. 6. 84
Sententia quando dicitur antiqua ibid. nu. 7.
A sententia interlocutoria appellatur, quando continet grauamen irreparabile, resol. 405. nu. 1. 260
Amplia etiam si cõtineret grauamen, quod cum difficultate reparari posset, ibid. nu. 2.
Amplia etiam si non ex toto reparari possit. nu. 3.
Sententia tres conformes in maxima habentur consideratione, resol. 254. nu. 1. 156
Sententiæ mutatio regulariter, siue additio, siue diminutio est prohibita, resol. 304. nu. 3. 190
Separatio Parochialium Ecclesiarum, datur ob earum distantiam, vel itineris difficultatem ad maiorem Parochianorum commoditatem, resol. 476. num. 1. 301.
Separatio parochialium, vt fieri posset quatuor concurrere debent ibid. nu. 2. 3. 4. 5. & 6.
Sepulchrum est commune familiæ, resol. 565. num. 2. 364
Sepulchrum proprium nemo sibi vendicare potest, resol. 586. nu. 1. 380
Sepulturæ in ecclesia priscis temporibus laicis non cõcedebantur, resol. 39. nu. 3. 24
Senagenarius dicitur decrepitus, resol. 103. num. 4. 67
Ex signis iudicatur cuius qualitatis, & naturę quælibet res sit, resol. 586. nu. 4. 380
Simoniacus in quibus casibus incurrit in excommunicationem, resol. 61. nu. 1. 396
Simoniacus in ordine incurrit excommunicationem, & suspensionem perpetuam, ibid. nu. 3. 397
Et quid si sit simoniacus in beneficio, ibid. num. 4. 397
Pœna prædicta excommunicationis an procedat contra promouentes Simoniacè ad ordines, ibid. nu. 5.
Quid in ministris Episcopi, aliquid recipientibus pro collatione ordinum, ibid. nu. 6.
Sodomia committitur etiã præposterea venere mulieres cognoscentes, resol. 102. nu. 2. 189
Sodomię pœna an locum habeat per vuicum actum, resol. 102. nu. 3. 189
Solemnia missarum absq; Clerici suffragio celebrari non possunt, resol. 163. nu. 4. 99
Solemnitas spatio triginta annorum non præsumitur, ad hoc vt alienatio dicatur valida resol. 26. num. 4. 27.
Solemnitas extrinseca tunc præsumitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fauorem præsumptio oritur, resol. 580. nu. 5. 375
Solemnitates extrauag. Ambitiosæ, in venditione, ab vna Ecclesia alteri Ecclesiæ facta, non requiruntur, & quare, resol. 35. nu. 1. 21
Solemnitates requiruntur in renouatione infeudationis rei ecclesiæ incorporatæ, resol. 65. nu. 8. 45
Solemnitates requiruntur in dismembratione fructuum beneficiorum, sicut in alienatione, resol. 76. nu. 2. 51
Solitum quomodo à consueto differat, resol. 110. nu. 5. 72
Solutio Decimarum, vide verb. Decimarum, solutio.
Pro Solutione collectæ bona sunt tacitè obligata, resol. 517. nu. 10. 330
Sortilegus post abiurationem reincidens, dicitur relapsus, resol. 425. nu. 9. 275
Spirituale cum spirituali permutari potest in alia, resol. 60. quæ est f. 42. nu. 5.
Spolia quæ sint, resol. 516. nu. 1. 336
In sponsalibus requiritur ætas septem annorum expleta, resol. 549. nu. 2. 252
In omni materia parum pro nihilo reputatur, ibid. nu. 3.
Sponsi sunt à Iudice monendi, iusta existente causa nõ contrahendi matrimonium, resol. 207. nu. 1. 124
Sponsus contrahens matrimonium absq; denuntiationibus, peccat mortaliter, & grauiori supplitio est plectendus; si consumauerit, resol. 224. nu. 2. 134
Spurius est infamis, & Deo non est amabilis, neque honorabilis hominibus, & iuspatronatus potest acquirere, resol. 149. nu. 3. 91
Stante statuto, quòd minor, vel mulier non possit obligari sine consensu propinquorum per lapsum decẽnij, præsumitur talem solemnitatem statuti intercessisse, resol. 580. nu. 12. 376
Statuta post duos menses ligant etiam ignorantes, resol. 574. nu. 3. 372
Statutum dans arbitrium datiarijs in venditionibus promissiones de vendendo non comprehendit, resol. 62. nu. 4. 37
Sterilitas est causa diminutionis sextæ partis in emphyteusi, resol. 114. nu. 3. 73
Stipulans dare alicui, & heredibus, intelligitur de suis, resol. 187. nu. 3. 111
Stylus Curiæ Romanæ in reliquiarum concessione, resol. 60. nu. 6. 36
Stylus hodiernus in Breui Apostolico, resol. 93. num. 2 60
Stylus Curiæ Romanæ in monitorijs concedendis ac etiam Curiæ Archiepiscopal. Neapol. resol. 240. n. 4. 148
Stylus fertur Curiæ Archiepiscopal. Neapolitanæ, resol. 291. nu. 2. 182
Stylus Curiæ Archiepiscopalis Neapolis circa remissionem Clerici à iudice laico, resolut. 400. num. 5. 257
Subditus quis efficitur quatuor modis, resol. 257. nu. 1. 159
Subditus quis efficitur ratione triennalis habitationis, resol. 266. num. 1. 165
Limita in tribus casibus, ibid. nu. 2.
Subornati nullam faciunt probationem, nisi præcedẽte torrura. resol. 397. nu. 3 255
Limita nu. 4.
Subornatus non dicitur ille testis, cui data est pecunia, vt veritatem dicat, resol. 397. nu. 5. 256
Surreptio quando vide omnia in verb. surreptio.
Substantia beneficij consistit in titulo, non autem in quantitate, resol. 60. nu. 1. 161
Substitutio pupillaris non potest fieri, nisi existenti in potestate substituentis resol. 569. nu. 10. 368
Successio in Iurepatron. æquipollet bonorum successioni, resol. 185. nu. 4. 110
In Successione Cappellaniarum copulatio graduum fieri debet, secundùm ius Canonicum, resol. 350. nu. 2. 229.
Successor non tenetur stare locationi, quando locatio est facta nomine proprio à prædecessore, & quare, resol. 97. nu. 2. 65

Suc-

Digitized by Google

Successor locationi stare tenetur, quando prædecessor à Summo Pontifice locandi potestatem habuit per quam plures annos,& nullo tempore conductorem à nemine, nec à successoribus esse molestandum, resol.97.nu.4. 63
Successor locationi stare tenetur per prædecessorem factæ, quando annus esset inchoatus,& res integre non esset,ibid. nu.5.
Successor fundatoris reliquis præiudicare non potest, ref.194.nu.5. 116.
Successor beneficij non tenetur ad pensiones præteritas, nisi factis diligentijs,ref.372.nu.1. 239
Sumus Pont,solet dispensare minoribus 14.ad beneficium obtinendum,ref.169.nu.2. 102
Summus Pont. pro notabili augmento dotis solet dispensare, vt in Iuspatron.erigatur beneficium liberum,ref.172.nu.3. 103
Summ. Pont. qualitati sacerdotali derogare potest,resol.184.nu.4. 109
Sum. Pont. non habet ratum, quod illicitè fuerit gestum dispensando,ref.217.nu.3. 110
Sunt aliqua beneficia, Vide verbo Beneficia aliqua sunt.
Suppletorium iuramentum in causa matrimoniali defertur, & quando non.ref.229.nu.2. 139
Supplicatio si in euidentem per obitum concedentis ante præsentationem expirat, resolut. 20. num. 1. 13
Supplicatio attenditur pro validitate, vel inualiditate, non est instrumentum in alia, resolut.58. quæ est f. 41.nu. 4.
Surreptio quando attendatur in gratia, si in euidentè, ref.14.nu.5. 10
Surreptio vt tollatur,quid est exprimendum,resol.42. num.3. 26
Surreptio vitiat gratiam ipso iure, resolut. 416. num. 2. 267
De Surreptione etiam post sententiam opponi potest, ibid.nu.3.
Surreptio vitiat gratiam ipso iure, resol. 577. num. 2. 371
Suspensio à Pontificalibus non prohibet exercitium Iurisdictionis Episcopalis,ref.440.nu.3. 281
Suspensio ad certum,& determinatum tempus eo ipso quod elapsum fuerit tempus, cessat absque Iudicis declaratione,ref.442.nu.1. 282
Suspensio iuris ante lapsum temporis tantum potest à Summo Pont. tolli: hominis verò suspensio tollitur à quo posita est,& superiore,ibid.nu.2.
Suspensus ab ordine, præsentari non potest,ref. 165. nu.1.& 5.f.99.& 100.
Suspensus, acceptando beneficium, peccat, ibid. nu. 6. 100
Suspensus circa beneficium obtinendum censetur irregularis, & suspensus ab ordine,ab officio dicitur suspensus,ibid.nu.7.
Suspensus ab ingressu Ecclesiæ.
Suspensus ab ingressu Ecclesiæ, etiam à celebratione diuinorum in ea suspensus est, resolut.441. num. 1. 282.
Suspensus ab ingressu Ecclesiæ, celebrare extra eam potest, nec erit irregularis,ibid.nu.2.
Sylua cędua ecclesiæ vltra triennium locari potest. ref. 100.nu.5. 65
In Synodo debent constitui iudices Synodales, resol. 414.nu 1. 265

T

TEmpora in dubio non coniunguntur, resolut.268. num.iij. 166
Tempus calamitosum quale sit, resolut.1. num.2. 3
Quod tempus in contractu emphyteotico attenditur resol.eadem num.4. 3
Tempus, quo fit alienatio, est inspiciendum, & quid in noua rei emphyteoticę concessione,ref.5.nu.2. 5
Declaratio huius ibidem num.iij.
Tempus permissum à prohibito separatur,resolut.106 num.2 68
Tempus præsentandi à die scientiæ currit,ita in praxi, & quare, resol.155. num.1 94
Tempus præsentationis in beneficijs attenditur, resol. 165.num.iij. 99
Tempus præsentationis in beneficio attenditur, resol. 166.num.iij. 100
Tempus triennij, datum ad cognoscendum de impotentia secundum vnam sententiam,currit tàm ante, quàm post Iudicis pœnitentiam iniunctam, resolut. 211.num.1 127
Tempus triennij secundum alteram sententiam incipit post pœnitentiam, ibidem num.2
Tempus pro cohabitatione dandum aliquando Iudicis remittitur arbitrio, ibid.num.iij.
Tempus in dubio præsumitur continuum, resolut.267 num.iij. 165
Tempus quadrimestre est continuum, resol.315.nu.2. fol. 200.
Tempus celebrationis missarum potest præueniri, resol.338. num.iij. 222
Affertur ad hoc decisio de Franch. 706. resolut.338. num.4 222
Tempus præscribitur Capitulo, Sede vacante, ad eligendum Vicarium capitularem, resol.497.num.1. fol. 318.
Tempus non est modus inducendæ obligationis, resol.509.num.2 326
Contrarium tenet Author, ibidem num.iij.
Tempus currit regulari minori, resolut. 551. num.1. fol. 353.
Tempus testamenti regulariter attenditur, resol.611. num.1 395
Respondetur decis.Petus.61.par.2.ibidem num.2
Decisio quæstionis num.3.
Adducuntur ad corroborationem decisionis tres rationes num.4. 5.& 6. 396
Terminus à iure præfixus prorogari potest cum declaratione, resol. 195. num.iij. 117
Terminus decem dierum potest prorogari, resol.364. num.iij. 235
Terrulæ quæ dicantur, & qui valor est necessarius, resol.36. num.8 22
Testamentum quoties non valet in primo gradu, potest incipere à secundo, resol.569. num.9 368
In teste præsumitur obliuio, lapso biennio, resolut. 243. num.3. 149
Testes de familia iuspatronatus non probant, neque habentes interesse in causa,resol.131. num.5. 84
Testes renitentes iterum deponere cogi possunt per commissarium ad perhibendum testimonium, resolut.458. num.1 291
Ratio dubitandi pro opinione negatiua redditur, ibidem num.2
Testes prædicti adhoc vt possint examinari per Commis-

Digitized by Google

rissarium, est decisum in Curia Archiepiscopali Neapolitana, quod est petenda licentia ab Episcopo suffraganeo, ibidem num.3.
Ratio huius decisionis redditur, num.4.
Testis iuratus occultans veritatem, lethaliter peccat, resol.240. num.1. 148
Testis in monitorio repeti in iudicio debet,& quare, resol.241.num.1. 148
Testis regulariter torqueri non potest,resol.395.nu.j. fol.254.
Limita ibidem num.2.3.& 4.
Testis etiam in causa ciuili potest torqueri, si tamen concurrant illa, de quibus in limitationibus, ibidem num.5.
Testis, vt eius depositio valeat, est necesse, vt deponat infra terminum,adducuntur adhoc duæ opiniones contrariæ,de quibus,resol.396.nu.j.2.&3. 255
Reconciliantur opiniones, ibidem num.4
Testis si in secunda depositione contrarium primæ deposuerit, priori depositioni est standum, ad cuius corroborationem adducuntur nonnullæ Rotæ Romanæ decisiones, resol.398.num.j. & 2. 256
Limita num.3.
Testis varius potest torqueri, ibidem num.4
Testium subornatio potest probari per testes de audita, resol.397.num.j. 255
Text. in cap.cùm ad hoc de cleric. non resid.de quibus beneficijs loquatur, resol.615.num.3. 398
Decisio quæstionis, ibidem num.4.
Text. ornatur in l.ne cui, vide verbo ornatur text.in l.ne cui, &c.
Titulus nouus facit mutare causam possessionis, resol. 77.num.10. 52
Titulus constructionis sufficit ad probandum iuspatronatus, & quare, resol.130.num.2 83
Tormentis subijciuntur malefici, resolut.425.num.6. fol.275.
Tortura est remedium subsidiarium, resol.309. nu.1. fol. 195.
Amplia in qualibet specie torturæ, ibidem num.2.
Amplia etiam in pœna corporis afflictiua, ibidem num.3.
Tortura ex præsumptionibus datur maleficis, resolut. 425.num.8. 275
Tortura continet quinque species, ibid.nu.13. 276
Tortura leuis non est propria tortura, ibid.num.14.
Tractatus præcedens debet esse in alienatione bonorũ Monasterij vltra consensum, resol.48.num.4. 29
Tractatus duplex, & per duos ante dies requiritur in alienatione rerum Monachorum Sancti Benedicti, ibidem num.5.
Traditur forma infligendi pœnas contra laicos concubinarios, secundum Concil. Trident. resolut. 319. num.1. 205
Translatus ad aliquam Ecclesiam, tenetur soluere decimam præteritam, resol.517.num.7. 330
Tres sententiæ conformes, vide verbo Sententiæ tres, &c.
Tria inconsiderando valore rei Ecclesiasticæ sunt attendenda, resol.10.num.j.2.& 3. 8
Tx Triennali possessione præsumitur publicatio resignationis, resol.616.num.2. 398
Trina monitio Iudicis Ecclesiastici ad fori priuilegiũ amittendum olim requirebatur cum requisitis,& limitationibus, resol.530.num.1.2.& 3. 339
Trina monitio ad fori priuilegium amittendum non requiritur, Clerico incedente in habitu laicali cum declaratione, ibidem num.4.& 5.

V.

VAlor ducati iutelligitur in loco consuetudinis, resol.365.nu.2. 236
Variatio cuilibet permittitur,resol.265.nu. 2. 164
Vbi dubitatur de incompetentia iurisdictionis, an scilicet,appellatio recipienda sit, iudex appellationis non potest inhibere,resol.406.nu.3. 261
Vbi cœptum est iudicium,ibi est finiendum,resol.523. num.3. 334
Venditio etiam cum pacto de retrouendendo dicitur perfecta,resol.143.nu.6. 115
Verba Extrauag.ibi, Nulla alienatio fiat, inconsulto Romano Pontifice, quid denotant, resolut. 24. num.6. 15
Verba assertiua contra tertium non probant,resol.74. num.3. 50
Verba (alioſue secundùm iuris dispositionem) quid denotent,resol.130.nu.1. 83
Verbis Episcopi asserentis,quem esse familiarem non creditur,resol.267.nu.2. 165
Verbum,concedo in perpetuum, quid denotet, resol. 109.nu.8. 71
Verbum finitum in concessione emphyteusis est substantiale,resol.111.nu.4. 72
Verbum,præsumpserit,quid denotat,res.121.nu.3.78
Verbum,quæsitum,quid importat,resol.177.n.3.105
Verbum,sollicitatio,quomodo sumatur, resolut. 312. num.1. 198
Verbum,liberi,importat,quòd deductis oneribus ordinarijs,centum ducati remaneant absque diminutione,resol.365.nu.1. 236
Verbum, potest, importat vnionem, resolut. 610. num.7. 395
Quid si Capitulum nolit consentire vnioni, ibidem num.8.
Veritas propter scandalum euitandum non omittenda,resol.234.nu.5. 144
Veritas iustitiæ basis est,ac fundamentum,ibid.nu.6.
Vestes,existentes apud sartorem,matrimonio separato ob impotentiam, sunt restituenda, resolut. 223. num.5. 134
Per Vicarij substituentis mortem. Vide verb. Per mortem Vicarij substituentis, &c.
Vicarij foranei potius officium,quàm dignitatem obtinet,resol.552.nu.1. 354
Vicarius in Ecclesia patronata absque patroni consensu constitui non potest,resol.205.nu.1. 122
Vicarius perpetuus post mortem constituentis non durat,ibid.nu.3.
Vicarius est amouibilis ad Episcopi libitum, ibidem num.4.
Vicarius dicitur Ordinarius,resol.226.nu.3. 137
Vicarius foraneus denunciationes remittere non potest,ibid.nu.5.
Vicarius Generalis Episcopi, impedimento dirimente matrimonium dispensare non potest,etiam illis quatuor concurrentibus, nisi cum speciali mandato,resol.228.nu.3. 139
Vicarius Generalis Episcopi mon,toria condedere potest,& quare,resol.235.nu.4. 144
Vicarius Capitularis, sede vacante, monitoria concedere potest,& quare,ibid.nu.5.

Tica-

Digitized by Google

Vicarius præsente Episcopo, monitoria concedere potest, ibid. nu. 6.
Vicarius foraneus monitoria concedere non potest, & quare, ibid. nu. 7.
Vicarius Cardinalis Episcopi dicitur familiaris, secundùm distinctionem traditam per Simonet. resolut. 459. nu. 3. 292
Distinctio Simonet. subdistinguitur per Rotam, ibid. nu. 4.
Vicarius debet esse Doctor, vel licentiatus, resol. 497. num. 2 319
Amplia in Archidiacono, ibid. nu. 3.
Vicarius Capitularis Canonicus, quod debeat præcedere alios Canonicos, probatur ex tribus medijs, de quibus resol. 499. nu. 1. 2. 3. & 4. 319. & 320
Contrarium est decisum, & seruatur in praxi, ibidem num. 5.
Redditur ratio decisionis, & corroboratur ex nonnullis, ibid. nu. 6. & 8. 320
Vicarius Capituli potest substituere, res. 501. n. 1. 321
Probatur ibid. nu. 2. & 3.
Distinguitur conclusio, nu. 4. 5. & 6.
Vicarius Capitularis, quod teneatur stare syndicatui, probatur tribus rationibus, de quibus resol. 504. nu. 1. 2. 3. & 4. 322
Vicarius Capitularis non potest ad libitum Capituli reuocari absque legitimis causis, de quibus resolut. 505. nu. 1. 2. & 3. 323
Contrarium seruatur in praxi, ibid. nu. 4.
Vicarius representat Episcopum, resol. 552. nu. 2. fol. 354. & resol. 553. nu. 4. 355
Vicarius foraneus non habet iurisdictionem ordinari in, ibid. nu. 3.
Vicarius repræsentat personam Episcopi, resolut. 557. num. 1. 358
Vicarius omnibus Canonicis est præferendus in processionibus, & similibus, ibid. nu. 2.
Vicarius habet iurisdictionem ordinariam in tota diœcesi, ibid. nu. 3.
Vicarius non debet ex necessitate interesse in Synodo, ibid. nu. 6.
Virgini creditur, asserenti se ab aliquo cognitam, & prægnantem, resol. 209. nu. 3. 126
Vis suspensionis à Pontificalibus declaratur, resolut. 440. nu. 1. & 2. 281
Visitatio est actus iurisdictionis Episcopalis, resol. 533. num. 1. 341
Vita hominis tempus non habet determinatum, reso. 103. nu. 2. 67
Vltima voluntas non potest dependere ex alieno arbitrio, resol. 564. nu. 1. 363
Contrarium deciditur, electionem sepulturæ in alterius arbitrium commissam valere, ibid. nu. 2.
Qui per alium facit, per se ipsum facere videtur, ibid. num. 3.
Vltimum statum possessionis in beneficijs, ad effectum manutentionis sufficere, quomodo intelligatur, resol. 131. nu. 3. 83
Vna dignitas minus principalis, vnita alteri principaliori, remanet suppressa, resol. 381. nu. 2. 245
Vnio beneficij iurispatron. spretis patronis, est nulla, cum declaratione, resol. 168. nu. 1. seq. & 4. 101
Vnio beneficij, spretis patronis, ex temporis diuturnitate valida reddi non potest, ibid. num. 3.
Vnio beneficij, patronis non contradicentibus, etiam in quadrimestre est valida, ibid. nu. 6.
Vnio non dicitur fortita effectum, nisi secuta fuerit possessio, resol. 376. nu. 1. & 2. 241
Qua non secuta, beneficium dicitur vacare, ibidem num. 4.
Amplia in instituto ad iuspatronatus, qui non dicitur institutus, nec acceptasse institutionem Episcopi, nisi sequatur possessio, ibid. nu. 3.
Adducuntur ad corroborationem regulæ nonnullæ Rotæ decisiones, ibid. nu. 5.
Ampliatur regula, nu. 6.
Limitatur nu. 7. 8. & 9.
Vnio de beneficio iurispatronatus, facta absque consensu patroni, non valet, resol. 377. num. 1. 241
Vnio, absque Capituli consensu facta, non valet, resol. 378. nu. 1. 242
Redditur ratio conclusionis, ibid. nu. 2.
Ampliatur conclusio, nu. 3.
Limitatur ibid. nu. 4. 5. & 6. 242. & 243
Vnio facta Seminario, ad hoc, vt valeat, duo sunt necessaria, resol. 380. nu. 1. & 3. 244
Redditur ratio decisionum, ibid. nu. 2.
Vnio de beneficio extinctiua tituli, tollit omnia vincula, resol. 381. nu. 3. 245
Vnio fieri non potest ad vitam, neque ad tempus, resol. 383. nu. 5. 246
Vnio, facta per Ordinarium absque causa, est ipso iure nulla, resol. 610. nu. 3. & 4. 394
Vnio Apostolica, ex falsa causa facta, est nulla, ibidem num. 4.
Vnio magis concernit iustitiam, quàm gratiam, ibid. num. 5.
Vnio an sit facienda, vel ne, relinquitur arbitrio Episcopi, ibid. nu. 6.
In vnione facienda non est vocandus Rector beneficij, resol. 382. nu. 1. 245
Respondetur contrarijs, ibid. nu. 2. & 3.
Ampliatur conclusio, nu. 4. & 5.
Limitatur nu. 6. 7. & 8.
In Vnione beneficiorum facienda per Ordinarium, quæ causæ requirantur, resol. 610. nu. 2. 394
Vniuersitas parua tenetur probare iuspatronatus, iuxta formam traditam in Concilio, & quare, resolut. 135. nu. 1. 85
Vniuersitas ad hoc, vt habeat iuspatronatus, quæ sunt ei necessaria, resol. 178. nu. 1. 106
Vniuersitas, euecta ad dignitatem Episcopalē, acquirit decorem, resol. 480. nu. 1. 305
Vniuersitas est dignior persona singulari, resolut. 557. num. 5. 358
Vniuersitates obtinentes iuspatron. quælibet vnam habet vocem, resol. 190. nu. 3. 112
Vocati collectiuè pro vno reputantur, resolut. 181. num. 1. 107
Voluntas vniuscuiusque dispositioni iuris cōsentanea esse præsumitur, resol. 77. nu. 5. 52
Voluntas à iure communi est regulanda, ibidem num. 6.
Voluntas absoluta potius consideratur, & præsumitur in possessione, quàm conditionata, ibid. nu. 8.
Voluntas Papæ in dubio præsumitur qualis de iure esse debeat, resol. 109. nu. 7. 71
Voluntas testatoris est seruanda, vti Regina, in testamentis, resol. 338. nu. 1. 221
Votum captandæ mortis de iure est improbatum, resol. 164. nu. 1. 92
Vox filij dicitur etiam patris, resol. 176. nu. 1. 104

Digitized by Google

INDEX

Vox vnius in legalibus. Vide verb. In legalibus vox vnius,&c.

Vsufructuarius omnium bonorum hęredi æquipollet, resol. 162. nu. 6. 98

Vsurpatio iurispatronatus, in quibus præsumatur personis, resol. 131. nu. 1. 83

Non vsus statuti probatur, quando vsus non probatur, resol. 81. nu. 4. 53

Vt Clericus gaudeat. Vide verb. Clericus, vt gaudeat,&c.

Vtile per inutile vitiatur in hoc casu, in alia resol. 58. quæ inuenitur fo. 41. nu. 6.

Vtile in separabilibus non vitiatur per inutile, resolut. 102. nu. 4. 66

Vtile per inutile quoad separabilia non vitiatur, & sic locatio facta vltra triennium secundùm hanc opinionem per tres annos est valida, resol. 106. nu. 1. 68

Vtile per inutile in separatis non vitiatur, resol. 188. num. 5. 111

Vtile per inutile non vitiatur, resol. 373. nu. 2. 240

Amplia hic, quod de pensione diximus procedere etiam in translatione, ibid. nu. 3.

Vtilitas Ecclesiæ tempore contractus alienationis factæ est considerandæ, resol. 1. nu. 1. 2

Dicenti de non euidenti vtilitate, onus probandi incumbit, resol. 13. nu. 2. 10

Vtilitas est necessaria ab initio, nec accidens attenditur, & quare, resol. 14. nu. 3. & 4. 10.

Vtilitas putatiua in alienationibus, quando sufficiat, resol. 15. nu. 1. 11

Ad vtilitatem probandam non sufficit alienantium assertio, resol. 64. nu. 3. 45

Vulneratus lethaliter, ex illo vulnere mortuus præsumitur, resol. 594. nu. 1. 385

Quid si nescitur, an vulnus sit lethale, ibid. nu. 2.

Quid si durante eodem vulnere, alia infirmitas ei superuenerit, an ex illo vulnere adhuc mortuus præsumatur, ibid. nu. 3.

Vxor de familia dicitur viri, resol. 158. num. 5. 96

Vxor matrimonium dirimere volens propter impotentiam, non potest ad thori separationem agere, si vir adulterium confiteatur, & quare, resolut. 210. num. 1. & seq. 126

FINIS.

Imprimatur.

Alexander Boschius Episc. Carinolæ Vic. Gen.

Curtius Palumbus Canonicus Deput. Vidit.

Ioan. Longus Canonicus, & Curiæ Archiep. Neap. Theolog. vidit.

Lelius Abbas Tastius Deput. vidit.

Digitized by Google

Digitized by Google